SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósce a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 27 | Budyšin — Sobotu 1. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Założer grichiskeje monarchije wumrěł

Pjatk je grichiski general Kondylis, wobnowjeŕ grichiskeje monarchije, ł Božej ruču sajaty wumrěł. Wón žo je žmjerču pischekhwata, jako žo je sapóšłanzom rosrěčowanske. Wšicha pomoz běšche podarmo. Kral Jurij je hnydom swoje žobužarowanje wuprajił.

General Kondylis běšche nětkle 57 lět stary. Jeho politiska laufdjenosć je jara njemérna. Hižo jako 17lětny žo wón jako dobrowólnik na revoluziji na kupje Krecze wobdźeli. Wot lětow 1905 hač 1908 wón w dobrowólnych cejtódach w Mazedonskej žobu wojowaše. Jako offizjer wójnu wot 1912 hač do 1918 žobu cźinješe. W lěcze 1919 wón w Rusłej a Małej Asiłej pscheciwo bolschewikam wojowaše.

Hdyž běše Venizelos pschi wólbach 1. novembra 1920 podležał, Kondylis ł wójska wuskupi. Wón žo do Konstantinopla pschejdydli a tam dwě lěcze pilnje ša Benizela dźełasche. W septembru 1922, hdyž běše narodne hibanje wyschka Plastiraša k mozy pschischło, žo Kondylis saso do Grichiskeje wróći. Wón žo ša diwizijowego schefa na kupje Krecze pomjenowa. Tam wón w oktobru 1923 wojerske hibanje kralowskich potłóči.

Wschi wólbach 1923 žo wón ł zyłej žwojej liśicjinu swoboli. Prěnje republikanske knježerstwo jemu sastojnstwo wójnskeho ministra spožči. Pschi njedorosumjenju ł knježerstwowym wjednikom Papanastasiu žo Kondylis žwojeho sastojnstwa wzda. Wón žo na to ša schefa narodnje republikanskeje strony wuwoła. W Michalopulowym knježerstwje běšche wón snutskowny minister. S nim wón w lěcze 1925 pschi puczu generała Pangalosa wróćo stupi.

Dołhoż Pangalos ł parlamentom dźełasche, jeho Kondylis podpjerasche. Wón pak Pangalosa wopuschći, jako tutón diktaturu poshaji. Pangalos pschi spočatku lěta 1926 Kondylisa ł wjednikami oppolizije do wuhnanstwa pójła. Jemu pak žo poradi, žo saso do Athena wróćiś a 22. augusta 1926 knježerstwo powalicź. Wón da dotalnych ministrow sajeć a prjedawschego presidenta, admirała Konduriźisa, ša presidenta republiki wuwolaś. Kondylis 26. augusta knježerstwo wutwori. W novembru 1926 wón nowowólby pschewjedźe a 30. novembra wróćo stupi.

Wón žo do Franzonskeje poda. Wot tam žo hakle pschi sporatku lěta 1930 wróćił. Wot novembra 1932 hač do januara 1933 běšche wón wójnski minister w Tsaldarisowym knježerstwje. Se žylnej ruku wón mazedonski źdźerpoše. Wot teho cźaša žo wón ł wenzelista do monarchista pschemėni.

W oktobru 1935 žo grichiska politika wobroći. General Kondylis je rozsudźaży podźeł na politiśim wobnowjenju Grichiskeje **mši. 10. oktobra wón Tsaldarisa powali a** nowe knježerstwo wutwori. Republika žo wotstroni. Kondylis běšche na 3. novembra ludowe wothłosowanje postajił. Grichiski lud žo ł 98 prozentami ša wobnowjenje monarchije rossudźi.

Lědma tři njedźele saźdźechu, so žo grichiski kral wróćił. Kral a Kondylis pak žo bórzy dźěłichtaj, dokelž žebi kral powschitkownu amnestiju pschejesche. Njedźiwajcy teho Kondylis pschi wólbach 26. januara 1936 jenu monarchistiśku stronu narjedowasche. **Wón pak nalhoni,** to Venizelowa strona jako najźiwlnischa ł wólbow wuńdźe. Nowiśche grichiske stawiźny **njemóžetny žebi bjes Kondylisowego** mjena myślicź. Kondylis je na prěnim městnje patriot hdź; jenož hdyž to wěmy, jeho saschmjatane pucze sroźuminy.

Kondylisowe čełło so sudniscy wotewri

Wjele nahladnych wosobow dom zemrětego generała Kondylisa wopytuje. Mjes nimi žu tež diplomatojo a mnohy ł grichiskeho luda. Żarowańska žwjatocznosć smjeje žo njedźelu popołdnju w Athenskej kathedrali. Dokelž žo powěda, so je general na sajedojcźenje wumrěł, žo jeho cźełło žudniśiy wotewri.

Italčenjo přihotuja so na wulki dešćowy čas

Italska ministerska rada běšche žo schtwórtk k žwojemu schadźowanju měšaza januara sešła. Najprjedy žo wo pósledních podawkach w mjesynarodnej politiźy rosprawjesche.

Mussolini ważnosć dobytkow italskeho wójska na połodnischej a połnóznej fronće w Abeźynskej pohódnoscźeschе. **Wón potom też wo nětcźišich transportach 50 000 dźěłacźerjow do rańscheje Afriki porěcza, kotśiž maju žwisć mjes frontu a etappu wudospołnicź a ša cźas wulkich deschcźow w lěcźu wudźerźeć. Leni je tam sta tyšaz italskich wojakow bjes wjetschich wobcźežnosćow dźěłało a žiwych bychu.**

Mjes tym so žo italiźy wojazy w rańschej Afriźy k nowym pschedewjacźam hotuja, Mussolini rjekny, italski lud doma žwěsći žymnu wutrajnosć pokazuje. W pósledních dnjach je bylo nusne, so je ministerska rada dała wobstatki wolmy sebracź.

Italska ministerska rada je **pschemėnjenja w sestajenju wójska** wobsamkła. Italski kraj žo do 8 wojerskich paźmow rosdźeli, dotal běšche tuchch 5. Nimo teho žo pjata alpska divizija ł nowym 10. alpśim połkom a pjatym połkom hórskeje artillerije sestaja. Cźaš wojerskeje słužby dyrbi žo sašadnje jenak sarjadowacź. Kak dołho budźe słužba tracź, hischcze njeje wěste. Podźelne abo dospołne mużwobdźenje wot wojerskeje słužby wustanu też w pschichodze możne, kaž žebi to žwójbne wobstejnosće žadali.

Wojowanja na połnócnej fronće

Abeźynjenjo powědźa, so žo w Tembienskej a Gheralcźe bjes pschestajcza wojnje. Woni žu pjecźa postupili. Dotal žu 25 kanonow a 130 maschinskich źelbow Italcźanam wotewzali.

Kaž žo powě, je žo wjednikej Sahle poradźiło, italske wotdźělenje sajeć a pjecź cźežitych autow dobycź. Italcźenjo žu pschi tutym wojowanju nětkle 30 mornych słubili.

Italiźy bombowi létarjo žo pschi wojowanjach wobdźělichu. Wospjet na město Abbi Addi bomby mjetachu. S bombami stej žo też dwě zyrkwi śiśitej. Abeźynjanam je žo poradźiło, nad Abbi Addiom italske Capronske létadło wottšelicź. Jedyn létaŕ je ỳptał žo ł padakom wukhowacź, wón pak je wo schtom dyrił, hdźež žu jeho połdźišcho morweho namakali. Druheho létarja žu špaleneho w létadle namakali.

Nowe egiptowske knježerstwo

Schtwórtk je Ali Maher pascha nowe egiptowske knježerstwo wutworił. Ministerski president je sbodom też žwonkowny minister. Sa finansneho ministra je žo Abdel-Wahab pascha ponjenował. Nowe knježerstwo je žo pjatk ke kralej Fuadej podało, so by žwoju pschihładu słožiło.

Pjatk žo też zakoń wuda, ł kotrymž **ma** žo wotpółanzstwo ša sreczenje ł Jendźelskej wutworicź. Tuto wotpółanzstwo 15. februara je žwojim dźěłom sapoczinje. Nowe egiptowske knježerstwo najšerje hač do 2. meje w sastojnstwje wostanje. 2. meje budźe žo do egiptowskeho žejma wolicź.

Sarraut 196 hłosow wjetšiny dostał

W pjatkownym połpodjenju franzowskeje komory běšche žo ministerski president Sarraut dźěje hač hodźinu ł naprašenjenni sabérał, kiž běchu žo sapodałe. Wón pschińiny rosłoži, kiž žu jeho ł wutworjenju knježerstwa poshnule a wudawanje wotpokaja, so je žo jeho knježerstwo ł swiwonu kommunistowe, žwobodnyhi murjerjow a druhich smótnilo. Wón žam je samokwitny ša sestajenje knježerstwa. Wón je chcył, so bychu snamjenite wosobu wschitkich stronow žobu dźěłałe.

Pschi wothłosowanju w komorje je ministerski president Sarraut 361 hłosow dostał. 165 sapółanzow je pschećiwo knježerstwu hłosowało. Potajkim je knježerstwo 196 hłosow wjetschiny dostało.

Liczenje hłosow kótrež dołho trajeche. Někotři sapółanzy běchu hłosowanske zedulki ł mjenom wotedali. S tym chcychu wothłosowanje poczežicź.

Programm noweho francowskeho knježerstwa

Ministerski presidenť Sarraut je schtwórtk w franzowskej komorje wosjewjenje noweho knježerstwa pscheczitał. Justizny minister Delbos je jo w jenacze pschednjeńt. Najprjedy Sarraut **na hospodarsku krizu a na bjesdźełosći dopomina, kiž žebi spěchne jednanje žadatej.** Wot spěchowanja hospodarstwa wotwiśuje finanzne położenje Franzowskeje. Wěstosć franzowskeho kredita dyrbi žo schkitacź. Swonkowny a snutskowny měr je nusny.

Sa bjesstrach a měr chze žo Franzowska ł narodnym sakitanjom a mjesynarodnym shromadnym dźěłom prózowacź. W swonkownej politiźy chze Franzowska też w pschichodze tak postupowacź, kaž to hižo dwanccźi lět cźini. K tomu ma wona dwoju sašadu: sakhowanje měra ł wobkedźbowanjom mjesynarodnych winowatosćow a spěchowanje shromadneho bjesstracha po sašadach Swjasła ludow. **Franzowske knježerstwo chze wschemu pschihotowacź, schtož samože italsko-abeśinsku wójnu sastajicź.** Jeho napinanja samerja žo na to, schtož europšej shromadnosći lěpschinu pscheczelstwow a pomocznych rjeczenjow sakhowa. Tute žo jenož na sakhowanje měra we wobkuchi Swjasła ludow poczahuja, njech žo jedna wo Belgiku, Mału ententi, Italsku, Pólsku, Ssowjetsku uniju abo Jendźelsku.

Franzowska žo też nadźija, so na prěnim městnje też dobru wolu Němskeje namaka. Nowe franzowske knježerstwo pschihotuje, so chze žo sejerjazo na žwój republikanski kraj žwoje winowatosće dopjelnicź.

Statni wjednicy w Parizu

Rumunski kral Karol a rumunski swonkowny minister Titulesku staj schtwórtk wjeczor ł Londona do Parisa pschikhoźiłoj. Nimo tuteju žo bolharski kral Boriš, turkowski swonkowny minister, žowjetskoruski ludowy komnisar Litwinow a awstriski městokanzler wjerch Starhemberg w Parisu wocźakowachu. Woni wschitcy nětkle dny w Parizu sawostanu. W Parisu žo na tute wopyty wjele ważnosće kładźe.

Franzowske nowiny wocźakuja, so budźa žo statni wjednicy w Parisu wo prašenjun sreczenja podunajskich krajow rosrěčowacź. Tuto sreczenje ma sa njewotwisnosć Awstriskeje rukowacź a podunajskim krajam politiśku wobstajnosć pschinjesć. Pariške nowiny „Oeuvre" pišaju, so je rumunski swonkowny minister Titulesku jendźelske knježerstwo wo nusnosći pschepšewědcźił, so by dyrbjała też Ruska taksemu podunajskemu paktej pschistupiła. Pschi žwojim pschehiwanju w Parisu chze Titulesku tutón žwój plan ł franzowskim knježerstwom nadrobniśko rospomnacź. So rumunski kral a rumunski swonkowny minister nadobo w Parisu pschebywataj, žo sa sjotowanje franzowsko-rumunskeho placzeńskeho sreczenja ważne wobhladuje.

Knježerstwowe nowiny „Petit Parisien" powěsćej potwjerdźuja, so budźe awstriski wjerch Starhemberg w franzowskim swonkownym hameje wo prašenjun Habsburgskich jednacź. Nowiny pschipomnjeja, so je tuto prašenje było žobu najważnischa należnosć pschi wopyeje awstriskeho kanzlera dr. Schuschnigga w Prazy. Stónczinje nowiny na wopyt prjedawscheje awstriskeje kšerki Zity a wjednika monarchistow Wiesnera w Parisu pokasuje. S tuthymaj wopytomaj jednanje wo awstriskim praschenju na ważnosći dobywa.

„Petit Parisien" pschipomneja, so žo Mała ententa wobnowjenju knježerstwa Habsburgskich w Awstriskej rasnje pschećiwiła. We Winje pak prózowanja nochzeda spušćeźicź, dokelž žo nadźijeja, so žo pschećiwjenje w statach prjedawscheje Rakuskeje stónczinje pschewinje. Nowy franzowski swonkowny minister Flandin śmeje žo tohodla hnydom pschi spočatku žwojeho ministerstwa ł koskozitwymi praschenjenni saběracź.

Wobroći so jendźelska zwonkowna politika?

Mjes tym so stai Titulesku a Starhemberg w Parisu jednataj, Litwinow w Londonje njeje próžny był. Kaž němske nowiny pišaju, je wuspěch jeho prózowanjow ł Londonskich nowin spóznacź. Nowiny w podźelnych dnjach ł njedźěwku na Němsku sšladowachu. „Times" a „Daily Mail", kiž sa pscheczelske shromadne dźěło ł Němskej dźěłatej, nimale žamaj stejitej. Kaž to pischa, njemóže žo dwěłowacź, so žo w nowinach myślе jendźelskeho knježerstwa wotblyschcźuja.

Hdyž žo thoni, so je Litwinow pola jendźelskeho swonkowneho ministra Edena wobjedował, sacźišcheź nastawa,

so ſo Eden Londſonſe jara dawa wliwam cſaſa horicź. W tutym ſwiſku ſo na to pokaſuje, ſo dreje ſo w Londonje w bliſchim cſaſu kredit ſa Rusku pſchiſwoli. Ruſkaja chcedźa ſ tuthym kreditom teſ bronje w Jendželſkej kupowacź.

So ſo London a Moſkwa takle ſbližujetej, ma dreje ſwoju pſchicźinu teſ w nětcźiſchim pokojenju na dalokim ſcenju. W Londonje ſo japanſke nadkneſtwo nad połnocnej Chinu jako ſnjeſtliwe ſacźiwa, dokelź Japanſka jendželſke ſajimy pſchi rézy Jangtje wobcźežuje. Japanſke ſadźerźenje na konferenzy wo wójnſkich kóždźiwach pak je politiku pſchemėniło.

Wjednikowe telegrammy

Wjednik je pſchi ſkładnoſcźi dopomnjeńſkeje ſwjatocźnoſcźe 30. januara generalnemu majorej ſ Hindenburgej, knjeſej ſ Papenej a tajnemu radźicźelej Hugenbergej telegrafiſcy ſkowa ſpominanja poſłał.

*

Wjednikej a němſkemu kanzlerej je ſo k wopominanju dnja naſtupjenja mozy telko ſbožopſcheco, dźakanych ſłowow a druhich wopokazow pſchiwiſnoſcźe je wſchěch worſchkow wobhdźerſtwa dóſtało, ſo jemu njeje móźno, kóždemu woſobje wotmołwicź. Wón tehodła pſches nowiny wſchitkim ſwój nutrohny dźak wupraja.

Chineſke rjady ſa Blomberga, Schachta, Seeckta a Kepplera

Chineſke knjeźerſtwo je němſkemu wójnſkemu miniſtrej generalnemu wyſchſej ſ Blombergej, němſkemu hoſpodarſkemu miniſtrej dr. Schachtej, generalnemu wyſchſej ſe Seecktej a wjednikowemu hoſpodarſkemu poruczeńcej Kepplerej jadeiſi na wulkim běłym banźe ſ cźerwjenej kromu jako pſchipoſnacze jich ſaſłużbow wo chineſko-němſke poźcźahi ſpożežiło.

Swětowe pućowanje jendźelskeho krala?

Londonſke dźeńkarſke nowiny „Daily Herald" pišaju, ſo ſo kral Eduard VIII. w pſchichodnym lěcźe po ſwojim krónowanju na pućowanje do wſchitkich jendźelſkich dominijow a kolonijow poda. W tutym cźaſu budźe ſtatna rada jeho w knjeźerſtwje ſaſtupowacź. Kralowa wudowa a tſo kralowſku prynzoju budźa ſobuſtawy ſtatneje rady. Pućowanje ſo hiſchcźe njeje dokóncźnje wobſamkło, tola dominije ſu žełi pjecza hižo kralowe pućowanje ſdałe.

Kondylis wumrěł.

Snaſeho grekſkeho politikarja generała Kondyliſa je Boża ruca ſaſała. Jemu bě ſo poradźiło, w oktobru ſaſdźeneho lěta revoluziju republikanſkich offizjerow pobicź a grekſku monarchiju wobnowicź.

(Graphiſche Werkſtätten, M.)

„Wuj tik tak" so sudźi

Zadawny njeczłowjek.

Pſched pcźiſažnym ſudom w Schwerinje pokracźuje prozeſ ſ 65lětnym wokoło dundazym cźaſnikarjom Adolfom Seefeldom ſ Potsdama. Je to hobrſti prozeſ niz jenoź tehdła, dokelź ſo na nim wjazy hacź 150 ſwědkow wobdźeli, ale woſebje teź tehdła, dokelź tu pſchiſažnizy ſudźa woprawdźiteho njeczłowjeka zadawza. Wobſtorźenego winuju, ſo je wjazy hacź 12 hólzow a jenu holcźku ſamrodował. S woporami běchu ſwjetſcha dźěcźi wot 4 hacź do 12 lět. We wſchěch padach jedna ſo wo mordowanje ſ njenaturſkeho njeſaſanſtwa. Se ſtrašnymi njeſkutkami njeczłowjeſkeho zadawſtwa ſo bliže ſaběracź nochcemy. Chcemy jenoź nekotre ſajimawoſcźe ſ tuthoho prozeſa podacź.

Wotkoloudundazy cźaſnikar.

Po wſchelakich krajach Němſkeje wot Wiſły hacź k Rheinej dundaſche ſtarſchi cźłowjek, khodźo dom wot doma a praſchejo ſo, nimaja-li cźaſniki k porjedźenju. Tute dźěło wunjeſe jemu w měſtnach, hdźež huſcźiſcho pſchikhadźeſche, pomjenowanje „wuj tik-tak". Woźebje dźěcźi jemu tak rěkachu; pſchetoż mějachu tutoho wuja jara rady. A woźebje hólzy běchu zyle ſahorjeni ja njeho. Wuj tik-tak mjenujo jim jara pſiſane a napinaze romantiſke powědańcźa ſe ſwojich dundanjow powdaſche. Tutón pſchecźeł młodźiny, kotryż hólzy wobkuſtaſcź rosumjeſche, běſche Adolf Seefeld. Csamo pſched ſudom hiſchcźe wobkruca, ſo wobknježi „potajne mozy", ſ kotrymiž dźěcźi k ſebi putaſche. Hdyž jemu pſchedźdźa ſuda rjekny, ſo by ſwoje potajne mozy potaſał a duſche ſamordowanych dźěcźi ſawołał a ſo jich wopraſchał, ſchtó je jich ſtónzował, wotmołwi wobſtorźeny na raſſinowane waſchnje: „Cźłowjeczko, njeweſch dha ty, ſo potajne mozy pola dźěcźi niže 16 lět njeſkutkuja?" Tuto ſłowcźko „cźłowjeczko" wuźiwa nimo měry rady. Mjenuje tak ſudnika a ſtatneho rěcźnika a rěcźi ſ nimi jara dowérnje a ſ jowialnym tonom. Chże naſtterje ſacźiſcźej ſbudźicź, ſo njeje cźłowjek normalny. Hdyž jeho pſchedźdźa napomina, ſo by tola był thutniſchi, wotmołwi jemu wobſtorźeny: „Cźłowjeczko, móju ja něſchto ja ſwoju powahu, a ſo dyrbju ſo ſmjecź, hdyž rěcźu?" Hdyž préni ſtatny ſaſtupjeź jedyn ſpiſ pſchedcźita, ſtocźi Seefeld do toho, rźekнywſchi: „Ale cźłowjeczko, tak móſeſch takle barbicź."

Nihdy na nihdy ſo njemóże dopomnicź.

Druhi Seefeldowy trik, ſ kotrymž chże tutón jara ſtrowy a cźiły ſtarz ſacźiſcźej ſbudźicź, ſo je njenormalny cźłowjek, je, ſo wſchitko ſabywa. Nihdy na nihdy ſo njemóże dopomnicź na wězy, ſa kotrymiž ſo ſudnizy praſcheja. Hdyž ſo Seefeldej wumjetuje, ſo ſo njetrjebawſchi wurcźeji na hubjeny pomjatk, wotmołwi: „Dźicźe mi, ſanđjenoſcź ſa mnje njeeźituje, jenoź pſchichod je mój." Statny rěcźnik dopomina na podawk mordaſtwa ſ njenaturſkeho njeſaſanſtwa, kotreż bě ſo ſtucźiło w lěcźe 1893 na 11lětnej ſchulerzy w Spandawje. Wěſche to prénje Seefeldowe mordaſtwo. Wón ſo wěſo na nicźo njedopomni. Statny ſaſtupjeź pak konſtatowaſche, ſo wobſtorźeny, kotryž wo podawku nicźo njewě, kaž by wo nim ani ſdacźa njemél, cźini runje w tutym Spandawſkim njeſkutku pſchiſopmnjenje wo popadnjenym kaźiberu. Hdyž bě préni ſtatny ſaſtupjeź ſo w jenej wołoſnjiſkej naležnoſcźi pſchipadnje ſamylił, a pſchipad do lěta 1916 połoži, jemu Seefeld do rěcźe padny a ſ napadnej wěſtoſcźu woſpjetowaſche wuprajenja tehdyſchich ſwědkow.

Wón do njebja, ja do hele.

W Spandawſtim kraju Seefeld wſchelake allotria cźinjeſche, kotreż jeho ſamo do khłoſtarnje pſchiwjedźechu. Mějeſche tehdy na mkode hołzy wotpohladane, kotreż k powólnoſcźi nuceſche ſ tym, ſo jim ſ wótrym hrożeſche. W lěcźe 1898 namakachu pſchi dróhi Spandawy wjedźazeje ſamordowaneho hólcźeza. Tehdy na Seefelda tukachu, ſajachu jeho, wobtoho jeho dźěſchi cźaſ w jatbje, ale na kónzu jeho dla nicźo ſahazujch dopokałow puſchcźichu. Hacź do dźenſa je ſo jakhowało popiſanje ſtójnika a ſpodźiwnje, ſo dźenſiſchcźe ſo hodźi na Seefelda. Sakhował je ſo druhi dokument, naſtupazy tutón podawk: Nan ſamordowaneho hólcźeza 23. januara 1919 liſcźit dóſta, w kotrymž jemu ſtójſtnik pišа, ſo je jemu ſ wutrohy žel, ſo je hólcźeź „nětko w njebjeſach". A w druhej ſadbje dodawa: „A ja-ſaſo pſchtiźbu ſa tutón njeſkutk do hele." Na liſcźiku ſu ninio toho dwě muſſkej ſkowje namolowanej. Sajimawe je teź, ſo podobna ſkowa ſ karakteriſtiſkimi pſchipraweniymi wlcźanmi je teź na wobrazu, kotryż je Seefeld narunował we wuſtawje ſa duchakhornch, hdyž jeho ionu na wobſedowanje wóſłachu. Liſcźit je ſchwabacźſtimi (nėmcźkimi) pſiſmikami piſany. Sajimawe je, ſo wot wotpóſłanja tutoho liſcźika pcźeſa Seefeld piſacź je ſchwabacźſtimi pſiſmikami a wuźiwacź kacźanſke. S pſchicźinu pſchemėnjenja bě bjes dweſtrach, ſo jeho pcźeradźi donjeſniza, piſana naſtterje ſamoſneho pohnucźa, kotreż Diſſeldorfſkeho ſtójnika khnuwaſche, dopiſnizy wo ſłuchanych njeſkutkach wotpłaci. Pſched ſudom nėtko Seefeld wobkrucźa, ſo ja ſamo zjiwjenje jenoź kacźanſzy, nihdy pak ſ němſkimi pſiſmikami njepiſaſche. Sa wokomik jemu dopokaſachu, ſo tón Pſchedźyda wubra ſ hromady aktow liſcźinu, kotruž Seefeld ſe ſwojej ruku w jatbje wupjelnił, hdyž bě jeho w lěcźe 1917 ſajeli. Běſche to hamtſka liſcźina, piſaŕ bě pſchi jeje wupjelnjenju zyle prawje němſke pſiſmo piſał. A Seefeld tutu woprawdźitoſcź ſapſa njemójeſche.

Spodźiwny dźenik.

Mokolodundazy cźaſnikar Seefeld měješe ſpła klonjenje k piſanju. Piſaſche ſebi dźenik a ſrdła dowuwoſtaji dźeńſki ſapiſ. Tutón dźenik, kotryż je ſwój ſkim aktam pſchipokoženy, wobſahuje ſapiſy wot 1. januara 1931 hacź do 1935. Krótko po tym bu mjenuty Seefeld ſajaty, dokelź na njeho tukachu, ſo je dweju hólzow ſ Wittenberga ſamordował. Mordaſtwa a jeſcźe ſbudźiſchcźej tehdy wulku ſenſaziju a wo wėſu ſwojim cźaſu piſachmy. Seefeld ſapiſowaſche podrobnje kóždu wieź, pſches kotruż bě pſchiſchoł. Mjenuje data ſu porjadnje je ſnamjeſchkom plus (+) abo minus (—) woſnamjenjene. Plus woſnamjenja, ſo wo tik-tak we wėſu dźěło namaka abo ſo tam pſchenoſchene. Snamjeſchko minus woſnamjenja, ſo pſches wo jenoź pcźeſidźe. Jenoź na nėkotrych měſtnach ſu poſne ſymbolike ſnamjeſchka druheho raja. Tak na pſchkład wuźiwa ſnamjeſchko ſchtyri pſcheſchtrychjenenich nolow a to pola wſow, kotrychź mjena ſu dopołnje ſ łojnikom ſamórane. Tajke ſnamjeſchko je teź 16. hapryla 1933. Tutoho dnja ſo na ſpodźiwne waſchnje je ſwoj miny ſchuleŕ Ghirt ſ Wittenberga. Zyle ſamóžnje ſapiſ 21. nov. 1933. Tu pak hodźi ſo pſcheſamórnje mjeno pſchi kedźbliwym pſchehladanju pſchedcźitacź ka „Roſtock". Tehdy tam na njewujażenjene waſche holcźeza ſamordowaneho namakachu ſ mjenom Rotorius ſ Roſtoka. 7. junija 1933 je tohorunja ſpodźiwny ſapiſ 4 nullow. Tutón datum je dźeń ſmjerce ſchuleŕa Metzdorfa ſ Potsdama a ſkónczńje ſ wołebitym ſnamjeſchkom, kotreż je podobne tſjom praſchakam, je wołnenjeny dźeń 22. měrza 1935. Na tutym dnju je ſchuleŕ Thomas ſ Wittenberga ſamordował. Krótko ſo Seefelda ſajachu.

Typiſki pſchipad.

Pſchiſažny ſud w Schwerinje nima ſo lohko. Seefeld wſchitke njeſkutki ſaprėwa. kotreż jemu pſchiſtoja a prawych dopokałow njeje. Pſchi ſamym njeſkutku je

Pójmy za nim

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

3] (Pokračowanje.)

III.

Jónu z wječora, hdyž běštaj po žiwych rozmołwach wo dušach, po swěce khodźacych, samaj wostaloj na terasy, z kotrejež bě wuhlad na morjo, wuzna Cinna, wzawši Timona za ruku, njetajenje, što jeho najbóle cwilowaše w žiwjenju a cohodła bě so zbližić starał wučenym a filosofam w Serapeju.

Telko z najmjeńša dobych — rjekny skónčnje — zo Tebje, Timonje, spóznach, a nětko wěm, zo nichtó druhi hódańčko mojeho žiwjenja njezhóda, khiba ty.

Timon hladaše khwilu na wuhladkowanu mórsku šěř, w kotrejž so měsačk kupaše, potom rjekny: Sy ty, Cinna, tamne stadła ptakow widźał, kotrež tu w zymje ze zamróčeneho sewjera přilětuja? Wěš-li što wone w Egiptowskej pytaju? — Wěm. Copłoty a swětła. — Ludźace duše też copłoty pytaju, kotraž je lubosć, a swětło, kotrež woznamjenja wěrnosć. Ale ptačata wědźa, hdźe lećeć po to, duše pak bludźa w zaslepjenju, w zrudobje a njepokoju. — Cohodła, nadobny Timonje, njemóža na puć trjechić?

Něhdy wotpočowaše duša w bohach, dźensa je so wěra do bohow wuswěčiła, kaž wolij w lampje. Potom sudźachu, zo budźe filisofija słónco wěrnosće — dźensa, kaž sam najlěpje wěš, sedźa na jeje rozpadankach w Romje a w akademiji, w Atenach a tu skepticy, kotrymž so wuzda, zo njejsu nam pokoj a přinjesechu njepokoj; přetoż wotrjec so swětła a copłoty, ...ka, dušu wostajić w čěmnosći, kotraž je njepokoj. Tuž, wupřestrěwši rucy před sobu, pytam pomału wukhoda. — Njejsy-li też ty jeho namakał? — Pytach a njenadeńdźech. Ty pytaše jónu w radowankach, ja w myslenju — a naju wobeju jenajka mhła wobdawa. Póznaj z toho, zo so sam jenički njebědźiš a zo so w tebi bědźi duša swětła. Njewěrno, wot dawna hižo njewěriš do bohow? — W Romje jich hišće zjawnje česćuja a samych nowych z Asiskeje a Egiptowskeje přiwožuja, ale woprawdźe wěrja snadź do nich jenoź hišće předawarjo warjenjow, kotrež z ranja ze wsow do města přijězdźuja.

— A či su jeničcy spokojni. — Runje kaž či, kotříž so tu kóčkam a cybli modla.

— Runje kaž či, kotříž kaž syte zwěrjata ničoho wjacy nježdadaju, jenož pospać po jědźi.

— Ale je też to potom hišće hódno, zo sy živy?

— Wěmdi snadź, što nam smjerć přinjese?

— Tuž, kajki je rozdźěl, mjez tobu a skeptikami?

— Skepticy spokoja so z čmu, abo wudawaju, zo su spokojom, ja pak so w njej bědźu.

— A njewidźiš-li wumóženja?

Timon na khwilku womjelkny, potom rjekny pomału, jakož by sej njebył wěsty.

— Čakam na njo.

— Z wotkel?

— Njewěm.

Potom zapře hłowu na dłóni a kaž pod wliwom čišiny, kotraž so na terasy rozlěhowaše, poča rěčeć z hłosom runje tak čichim:

— Dźiwna wšak to wěc, ale mi so z časami zda, zo njeby w nas njepokoja było, hdy by swět we sebi ničoho wjacy njeměł, dyžli to, štož wěmy, a hdy bychmy njemóhli ničo wjacy być, hač to, štož smy ... Tak potajkim čerpam w khorości nadźiju na wustrowjenje. Wěra do Olympa a filosofija stej zemrěłej, ale wustrowjenje móže wuńć z wésteje noweje wěrnosće, kotrejež njeznaju.

. . . . Njenadźicy přinjese jemu tale rozmołwa wulke wołóženje. Wuslyšawši, zo njeje jenož sam khory, ale cyły swět khory, nazhoni tajkeho začuća, jakož by što z njeho hobersku čežu wzał a ju rozložił po tysacach ramjenjow.

IV.

Wot toho časa bu přećelstwo mjez Cinnu a starym Grekom hišće nutrniše. Wopytowaštaj so nětko často a dźěleštaj so do swojich mysli, tak, kaž khlěba za hosćinu. Njedźiwajo na swoje nazhonjenja a přesyćenoje, kotrež za wuživanjom dźe, bě Cinna hišće přemłody, hač zo by w žiwjenje za nim hišće njeznatych wabjeńkow njemělo. Ta wabjeńka bě za njeho jenička Timonwa dźowka Antea.

Jeje sława njebě w Aleksandriji mjeńša dyžli nowa. Slawjachu ju dostojni Romjenjo, bywajo w Timonowym domje, slawjachu ju Grekojo, hłuchu ju filosofojo ze Serapeja, a slawješe ju ludmon njezawěraše ju do gineceja (domu za žony jakož druhe žony zawěrachu, a staraše so, zo by wo štož sam wědźeše, do njeje přelał. Hdyž bě z 8 ćatych lět wušła, čitaše z njej grekske knihi, a romske a hebrejske, dokelž bě, z njewšědnym pomjatkom wobdarjena a wukubłana we wjelerěčnej Aleksandriji, běžnje te rěče nawukła.

Běše jemu towaška w myslenju, často wuleše so na rozmołwach, kotrež so w času sympozijow (wječeri) w Timonowym domje wotměwachu, zamó so w labyrinče (bludźišću) čežkich prašenjow. Ariadna sama, jenož njezabłudźić ale druhich za wuwjesć. Nan ju wobdźiwowaše a česćowaše. Wodawaše ju nimo toho móhł rjec kuzło potajnosće, skoro swjatosće, dokelž měješe wěščerske sonje, kotrychź widźeše wěcy, njewidźomne za wotdnych ludźi. Stary wučenc lubowaše ju kaž swoju samsnu dušu, hišće tež tohodla, zo so boješe zhubić; často mjenujcy powědaše, zo ma wo wěščace zjewjenja — a někajke dźiwne swětło, kotrymž njewě, hač budże žórło žiwjenja abo smjerće.

(Pokračowanje sćěhuje.)

tnje njepschekwaßichu. Je pak snajmjeńsicha 40 padow snatych, w kotrychž je Seefeld dźěrži sawjedł. Sa někotre pady pokhosta žo ſ khłostarnju. Sčyła je w poslednich 40 letach 23 lět za jastwowymi wołnami žydał. Psched někotrymi dnjemi žuh wo pschipadże jednascha, kotryž je sa postupowanje Seefelda typiſki. Je to pschipad 14-lětneho schulerja Edgara ſ Lenzena pschi Lobju. Pschipad je jedyn ſ khownych dopokasow sa mordarſtwo, kotrež žo Seefeldej pschitkhuja. Stary dundak rosumjesche na raffinowane waschnje snajomnosć je swojimi woporami nawjasacz. Tak sarěcza na mateho Edgara, jemu skorjo, so je mółchnicžku shubił. Hólcžej woporniwje Seefeldej pomhasche yjenjejn pytacz. Pytaschtaj a pytaschtaj sdalujo so pschezo bóle wot wšy, doniž stónčnje do lěha njepschiúdźeschtaj a tkónčnje ſ městnu, hdźež běsche młoda schmrjokowina. Tehdom žo dawno hižo wjsan wo shubjenej mółchnicžy njerěczesche. Wuj tit-tak powedasche hólczejej, so ma we wacžoku pikku a fotografiſki aparat a hiſchcze druhe wězy a wschitko chze jemu pokasacz. Też chze jeho fotografowacz, ale so bychu lepschi podstoł mělł, dyrbitaj khubje do młodźinu. Hólczej běsche nimo měry wczipny a woprawdże tej wschitke te ſaſimawe pschedmjety w dundakowym wacžoku namakał. Hdyž pak žo na wacžok khilí, „prażny“ jemu do wobliczja tak spodźiwny a wohłuschazy ſanach, so žo hólczejej kolena tichaſcí počeſchcej a hdyž žo haſzki y'chimny, morkny jeho Seefeld. Jo ſnak padny. Potom žo njedocźink na njeho potkakny. — — Ssmjerši pak tola wuczekny. Hdyž žo ſhraba ſ womory, bě njeknicžomnik precz. Hólzej dachu žo wschelake chemikalije nuchacz, so by spóſnał, kajkeho žrědła bě Seefeld wužił. Pschezo wosnamjenjesche hólczej ſapach kloroformy ſa tón, kotryž je Seefeldowho wacžoka wupraſnny. Seefeld wěſo ſaprěma, so je hdy kloroform pschi žebi mék. Kajki pak bě to jěd, ſ kotrymž Seefeld ſwojim woporam ſawda? Je to wulke prašenje, pschetož wschitke woporny tutoho tłóſtnika napadnychu ſ tym, so na nich njebě najmjeńscheho ſlěda ſmjertneje rany. Bjes dwěla ſajědojcžichu žo ſ nieſnatym jědom.

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 1. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Sam Bóh'by knjez tych njeswari,
Kiž wjeseli su po česći. H. Zejlsk.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 729, hygrometer plus 1, najwyschiſcha dnjowa temperatura 7 ſtop. cjopłoty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer 0, najniſcha temperatura w nozy 6 ſtop. cjopłoty. — Symna wyſchina nad Ruſkej žo njemóže hiſchcze hacz do naſchich ſtron wupſchestrěcz. Wona pak je žo trochu do połodniſcheje Ruſkeje hnuła. S morja je žo nowa žylna niżina hacz do naſchich ſtron ſcžahnyła. Pod jeje wlikowm mamy pomróčene a trochu deſchczowate wjedro. Wjedrańje też ſa jutſiſche hiſchcze wjeſchcžeho pschemēnjenja wjedra njewocžakuja. — Jutſje njedźelu ſlónczko 7,37 hodź. ſtkadża a žo 4,51 hodź. thowa. Mēzacžk ſtkadża jutſje dopołdnja 11,42 hodź. a thowa žo rano 4,01 hodź.

— **Buhłady na wjedro ſa jutſiſchu njedźelu: Malo pschemēnjenja nětczſiſcheho wjedra.**

*

Februar abo mały rózk

Prěni mēzaz nowcho lěta, wulki rózk, je žo minył. Wón je był ſ'chcžiſiwo wſchemu wocžakowanju jara podobny mēzaz. Njeje nam ſkoro ſajła žanu ſymu pschinjeſć a někotre dny ſamo nalěcinje ciucze ſhudźowachu. Hacž ſmēje ſo mały rózk po wulkim rózku, to njewēmy. Chzemy to ſkoro prajicź, hacžrunjež ſu naſ poſlednje lěta wucžiłe, ſo mały rózk je ſymu traſchicź lepje rosumi hacž wulki rózk. Hdyž do naſchcho lubeho Pschedźenarka pohladamy, widźimy, ſo nam wón też ſa februar podobne wjedro wěſchcži, kajkeż je w januaru było. Najſkerje budże mały rózk njewobſtaſnischi. Lětſa ſmě žo najſtróſchi mēzaz trochu hordźicź, ma tola 29 dnjow. Tuto wuſnamjenjenje žo jemu jenoż kózde ſchtwórte, kózde pschestupne lěto, dołtanje. Na mały rózk ſo wjeſelimy, dokelž wēmy, ſo naš wón bliže k nowemu naléču pschinjeſe.

*

Tydźeńſti plan kulturnych ſarjadowanjow w Budyšinje.

(Sdźěluje měſchćeńſti kulturny hamt.)

Tydźeń wot 2. hacj do 9. februara 1936.

Niedźelu 2. februara 1936 we 18 hodźinach w Pětrowſkej ſyrkwi: „121. duchowna wjerſorna hudźba, komorna hudźba ſa hušle, tulawu, violincell a originalny cembalo“.

Pónđźelu 3. februara 1936 w 20 hodźinach w Krónje **Koncert k lěpſchemu ſtutka ſymſkeje pomozy“** (němſki ſpěwarſki ſwjaſt a ſjednoczenſtwo prjedawſchich wojerſkich hudźbnikow).

Wutoru 4. februara 1936 w 20 hodźinach w Sozietece: „Wabjeńſti wjeczor ſa domjazu hudźbu“.

Pjatk 7. februara 1936, 20,15 hodźin w Krónje: „Wjeſoły wjeczor Erwina Eckersberga“ (NS-kulturna wožada).

Sobotu 8. februara 1936, 20,15 hodźin w měſchćańſkim dźiwadle: „Wjeſoły wjeczor ſe hodnſtkutkowanjom zyłeho ſolowego perſonala (mjeſ druhim wuſtupy w jenym jednanju). Ludowe płacžiſny.

W měſchćańſkim dźiwadle žo nimo teho kruchi nětczſcheho hrajneho plana wospjetuja.

— **Ważne wosjewjenje finanzneho hamta.** W dźenżniſchim hamtſkim dźělu finanzny hamt ſjawnje namołwja k wotedaczu wosjewjenjow ſa dołkowny, towarſtwowy, wobrotny a pschenyſłowy dawk ſa 1935. Na ważnoſć tuteho wosjewjenja na tutym měſnje hiſchcze wożebje pokaſujemy.

— **Cžežko ſranjeneho a bjes wědomja leżo** žu wječera wjeczor wokoło 7 hodźin tu na mjeſce Wojerowſkeje dróhi kołojeſdneho namakali. Dobrowólna ſanitetna kolonna, kotruž ſawołachu, je jeho do měſchćańſkeje khorownje dowjeſła. Tam lětaſ ſwěſći, ſo je ſranjeny alkohol wužiwał a běſche žebi nop cžežko pukmył. Każ je žo ſwěſćiło, je drje kołojeſdny ſam ſwoje njeſbože ſawinował. Kolo njeběžche žo ſ mozu wobſchkodźiło. Cžežko ſranjeny je 32lětny rēſnik a hoſcženſar Erich Gruhl ſ Gnaſchcz.

— **Kołojeſdna a wožobowy auto** wječera na rózku Kamjentneje haży a Mołtkoweje dróhi do žo ſrašyſchcej. Kołojeſdna padże a žo jenoż w mjeſnowcžu trochu ſrani. Jeje kolo žo cžežko wobſchkodźi.

— **Kriminalna policija w Budyšchinje nam ſdźěluje.** Mordarſtwo na dźěcžu na Kamjenſkich łežownoſcžach, kiž je žo w cžaſu wot 21. k 22. junijej 1936 ſtało a we kotrymž je žo wospjet w nowinach rosprawjało, žo hiſchcze njeje wujaſnilo. Wobydleſtwo žo hiſchcze raz naležnje proſy, ſo by najžnadniſche wobkedźbowanje, hdźež je žonſka pod podhladnymi wobſtejnoſcžemi ſthorita, žo ſhubiła abo wumrěła, abo druhe dypki, kiž mōża k wujaſnjenju pada błuſzcź, hnydom blížſchemu żandarmſtwu abo policiji ſdźěliło. Pſchiſłuża žo, ſo žo ſ wosjewjenjemi kruce dowērſliwje wobchadża.

— **Morakamſtwo.** Někotſi worakawi hólzy hižo dźeſchi cžaſ wſchędnje w cžaſu wot 7 do 10 hodźin mjeczor w jenym domje na Lotzeſkej dróży jwonja. Jónu kneſlik jwónczża ſ lěpidłom pſchilēpichu, tak ſo njepſchestejaja jwonjeſche. Hólczſtkai ſo dotal ſwěſćicź njemóżachu, dokelž kóżdy ras, hdyż něchtó ſa nimi hladasche, cžekmychu.

S **Dobruſche.** Cžežity auto ſ Budyſchina, kotryż muku ſ Budyſchina wjeſeſche, ſetka žo ſchtwórtk dopołdnja pod Pſchiſchcžerjankej hórku ſ omnibuſom. Dróha je tu jenoż 4 metry ſchěroka a tohodła ſajędże cžežity awto pſchebliſko k nadróżnej hrjebi. Semja pod wołom popuſchći a wóz ſo do hrjebje ſmny. Pſchi tym ſo karoſerija wot woła wotdźeli a zyły nakład ſo na poło wutyſnya. Dyrbjeſche ſo na druhi wóz pſchekładź. Nimo wēzownje ſchkody njeje bohużdźak nichtó pſchi tym do njeſboża pſchiſchoł.

S **Hornjeje Hórki.** Sańdźeny ſchtwórtk je tudyſchi wobydleŕ Emil Łahoda ſwój 30lětny dźěłowy jubilej wobſwjecził. Wot 30. januara 1906 dźěła w Budyſkim papjerniku w Hornjej Hórzy. Jeho dźěłowe měſtno bě na tutym dnju rjenje ſe ſelenymi hałžkami wupyſchene. Pſchedewſaczowy wjednik, direktor Schwarz, pſchejeſche jubilarej wjele ſbożа a pſchepoda jemu pjenježny dar a druhe pſchekwapjenja. Jeho towaríſchojo darichu jemu pleczeny ſtok ſ blidkom.

S **Nowych Bohańcz.** Sſrjedu wječor wokoło 6 hodźin Hodźiſſki wobydleŕ ſnjeboži ſ tym, ſo ſe ſwojim kołom do woſa piwarnje, kotryż pichi dróży ſtejeſche, ſajędże. Jědźeſche do Budyſchina, njebě pak wulki, na ſchcežaży ſtejaży wós pytnył, kotryż blížko Kernez hoſcženza ſtejeſche. Pſchi ſrażenju ſrebi wulku ranu we wobliczju nabi. — Sańdźenu ſrjedu je žo tu něhdże 30lětny cžłowjek, kotryż mejeſche kolo pſchi žebi, pſched někotrymi ſonami njeſhonje ſadźerżał. Cžapku běſche ſrebi hłuboko do mjeſnowcža ſcžahnył, ſo njebyhu jeho ſpóſnali.

S **Bánez.** (Kedźbujcże na ſwoje dźěcži!) Połdra lěta ſtare dźěcžo, kotreż ſ wujom ſame wo ſitwje pſchebywaſche, widźeſche, kak tutón papjeru do kachlow mjetaſche. Hdyż wuj je jitwu wuńdźe, maka holcžka też wołoko nēſcże paraczą pocža, wocžini nēſcżine druczka a cžiſnu ſwój bul, ſwoju mēzku a ſwoju jeżku do wohnja. Hdyż macź k tomu pſchiſtupi, mōżeſche jenoż hiſchcze khětro wobſchkodźenu jeżku ſ wohnja wuczahnycź. Hdy by dźěcžo dlěže ſame wostało, ſchtó wē, ſchto by hiſchcze wſchitko do nēſcże ſmjetało. Tohodła njech ſo make dźěcži jenje bjes dohłada njewoſtaja.

S **Bukez.** Varieteowe ſarjadowanjo „Mōż ſ radoſcže“.) Njedźelu wjeczor MS-ſhromadźenſtwo „Mōż ſ radoſcže“ w Stangez hoſcženju varieteowe pſchedſtajenje poſkiči. Wubrał je žo programm, kotryż je žo wſchudże, hdźež je dotal pſchedwjedże, jara ſpodobał.

S **Bukez.** Pſchedwjeczor pſched 30. januarom je žo tu dostojna Boża kłużba na wopomnjecże pſchewſaczа mōży pſches wjednika Hitlera wotmeka. Na tutej ſwjatoczнej hodźinje wobdźělichu žo wſchē wjeſne ſkupiny NSDAP, jeje wotrjadу, wjeſne towarſtwa a wjele woładnych. Farař Mjerwa ſrowju wopomnjeńſku rěcź na bibliſke ſrowo ſ 2. Mójſaſowoje knihi 34. kap., 10, ſłożowaſche. Sāwjedženiſtu hodźinu zyrkwinſki a poſaunniſki chór dōſtojnje poſrjeńſchi.

S **Delnjeje Hórki.** Pjatk rano ½5 hodźin wumrě po krótkej khorożcži najſtarſicha wożoba naſcheje wēſy Hana ſwud. Schołtzyna rodź. Njekej we 88. lěcže ſwojeho žiwjenja. Narodźi ſo 9. bezembra 1848 w Bjerwałdze. Jeje mandźelſki wumrě hižo we lěcže 1901. S mandźelſtwa wuńdże 7 dźěcži, ſ nich žu hiſchcze 4 žiwe, 1 ſotra a 3 bratja.

S **Nakez.** Dźenża ſwjeczi wojnarſki miſchtr Korla Lajnert 40lětny miſchtrſki jubilej. Lajnertez wojnarſtwo je w połnōżnej ſaſkej Łużicy derje ſnate. Jubilar je tutón wobkhod ſ małych ſpodźatkow na dźenżniſchu roſhańhſcej pſchiwjedł.

S **Wulkeho Cžiſka.** (Njerjany żort.) Spodźiwny żort ſebi w nozy ſ ſchwórtkej bur R. ſ naſcheje wēſy dowoli. Hdyż rano ſ Kulowa domoj pſchiżdże, ſebi, najſkerje trochcu ſkurjeny, wot nōżneho ſtražnika żadaſche, ſo by wjeſ alarmował, dokelž ſo napad lětarjow wocžakuje. Nōżny ſtražnik ſo też woprawdże narēczeſ da, ſ trubu ſatrubiſ, na cžoſ ſpěſchnje wohnjowa wobora pſchiſthwata a zyła wjeſ ſo ſe ſpanja ſbudźi. Hdyż wjeſnjanoſta pſchikthwata, ſo wēſo bórzy zyła naležnoſcž wujaſni. Někotſi ſu ſo pſchi tym ſmjeli, druſy ſu wōcži wuwaleli.

S **Wojerez.** (Zyrkwinſke powēſče.) Nano w 7 hodź. ſpowědź, dop. w 9 hodź. nēmiſke khłowne Boże ſłużby, ½11 hodź. ſerbſke Boże ſłużby, ½11 hodź. dźēcžikemſchenje w Kichinjej zyrkwi, w 12 hodź. ſerbſke kſchcenja, w 2 hodź. nēmiſke kſchcenja, w 5 hodź. pobożnoſcž we wokrjeżnej khorownі, 5,30 hodź. pobożnoſcž w Bethesda.

S **Hałschtrowa.** Tudyſchi lěkař dr. Rudolf Günther, kotryż hałle njedawno praksu po ſwojim ſemrětym nanu pschewja, ſrani ſo lohaw na ruzy, ſchtož k ſajędowjerſanju dowjedże. Hałle 33 lět ſtareho lěkarja dowjeſechu do Budyſkeje khorownje, hdźež je nēſto wumrěł.

Kak zadźerżiš so, hdyž so twoja drasta zapali?

Jara ważne pokiwy ſa dorośczenych a dźěcži.

Jako žohuſtawa wohnjowoje wobory ſym w 45 lětach ſwojeho ſtutkowanja jara wjele nawdźiſ, a też wjele wo njeſbožach cžitał. Jara ſusto žo drasta wot deleka ſapali, wobeſje pola ſonow. Schto ma ſo w tajtim padże ſtacź? Snjeſboženy njech ſo na kóżdy pad hnydom na ſemju abo na iſhpundowanje cžiſnje. So by tak horniе dźěle cžeła, wutrobnjo, wobliczo a włoſy ſchkitak. Też njech ſo po ſemi kula, ſo by płomjenja na takе waſchnje ſaduſnył, pomhajo pſchi tym ſ rukomaj płomjenja ſabicź. Nimo teho wo pomoz woła. Pſchichtwatazy njech hnydom pſchikrywa abo druhe wēzy na palazeho cžiſnje, njeje-li hnydom wody k ruzy. Na ſabyn pad njeſmě palazy, kotryż je wēſo w ſmjertnym ſtraſche, cžekacź. Wołeſbe niż na dwór abo k wodze, dokelž ſ tym hałle žo woheſ je ſpěſchnym pohibom tak prawje rosplomjeni. Dźēcžom měło ſo to hižo w ſchuli rosjaſnicź. Sāka měli dźēcži ſo w ſchuli nadrobniſcho powucžicź, tak maja ſo pſchi wohnju ſabjerjecź. S najhonjenja wēmy, ſo je cžłowjek ſhubjeny, kotreho koża je ſo ſ jeneje tſcžiny wopalila, a żana łēkařka pomoz wjazy njemóże pomhacź, dokelž ſmiża na najwyſchi ſtopień poſtupi a krej w žilach ſo ſndźe. Cžłowjek potom njemóże ſmjerzi wucžeknycź. Njeje-li pſchi wopalenju hnydom łēkař k ruzy, njech ſo ſawalkti ſ łapkami, ſ cžiſtym wolijom namaczenymi, cžinja. Też njeſmě ſo draſta ſ mozu ſ cžēła ſorcź. Na kóżdy pad ma ſo hnydom łēkař ſawołacź. S mojeje prakſy ſu mi někotre pady ſnate, kotreż ſo ſmjertne wuſtutkowachu. Doroſczena dźowka pſchichwatyła G. L. ſ Nōżanta wumrě na wopalenіny, dokelž běſche w ſmjertnym ſtraſche na dwór wubēżała. Wobběżeſ Volk ſ Ralbiz ſo pſchi wohnju ſwojeho domſeho tohorunja khětro wopali a je na to wumrěł. Dźowka ſ Jurażoweho młyna w Nowoſlicach ſo tohorunja cžežko wopali, jako ſo młyn paleſche, a dyrbjeſche żyłe lěto w khorowni pſchebywacź, hdźež ſo na dobre ſbożo wuſtrowi. We wſchēch tutych padach dżiwcžu wohrożeni cžekajo dalſchemu njeſboża ſabjerjecź.

Mi ſamemu ſo podobne ſta. Pſchi żylnym napiſcheżiwnym wichoru jeżdżech ſ kołeſom do Kamjenza a turjach pſchi tym zigaru. W Tonbergſkich lēſach ſaſtyłchach połda ſbożа ſchumjenje wohnja, podobnemu nimożdżażemu cžahej. Wobroczich ſo a widźach, ſo ſo mój kabat paleſche. Sa wokomik ſtoczich ſ koła a walich ſo do naſdróżneje hrjebje a ſaduſich tak płomjenja. Kabat, laz a horni dźēl khołowow bēchu hižo ſpalene a też kochła bě ſo ſeſmudźiła. Koża na cžēle pak ſo njebě na dobre ſbożo hiſchcze wopalika. S pſchicžinu tutoho wohnja, kotryż mohł ſo ſa mnje żara njelubje wuſtutkowacź, bě ſchcžicžka ſ zigary, kotraż bě ſo na kabat ſadźiła a pſchi żylnym wichoru bě ſo zyły kabat japalił. Pſchi napſcheżiwnym wētru njebēch wo tym ani pytnył, doniž ſo zadu kabat njepalěſche. Kak ſuſto ſo ſtanje, ſo ſonу woſebje w płokarńjach do njeſboża pſchiſtoju, hdyż ſchi wotewrjenym wohnju pſchebliſtoſ k nēſcżi ſtupja. Sčēſchwiti ſo ſuſto ani pſchewidźeczi njedadża. W prēnim rjedże njech ſo tohodła na to dźiwa, ſo ſo tajkemu njeſbożu ſabjēwa. Dyż pak je ſo ſtało, potom njech ſo horjeka naſpomnjene rady wobkedźbuja.

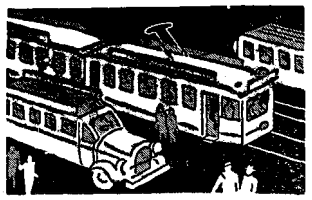
J. N. K.

Twora	Němski wuplod			Twora	Němski wuplod		
	Kalniſka płačizna	Najwyſſa płačizna	Wikarny wuplod		Kalniſka płačizna	Najwyſſa płačizna	Wikarny wuplod
	pj	pj.	pj.		pj	pj.	pj
Boby (Buny) . punt	—	—	—	Solotej kałōk	—	—	—
Hroch »	—	—	—	Sčerbak »	10	15	—
Kórki za solotej »	—	—	—	Koſcadło punt	—	30	40
Kórki k nakładź. »	—	—	—	Selerli ſtuka	10	40	—
Kórki (zonop.) »	—	—	—	Selerij punt	—	20	—
Sydrožty kał ſtuka	—	—	38	Łoboda »	20	25	—
Bały kał punt	10	12	—	Rapunciki »	—	80	—
Čerwjeny kał »	15	15	—	Tomaty »	—	—	40
Wirsingowy kał »	15	20	—	Cybla »	13	15	—
Pupkaty kał »	—	30	—	Hromak »	—	—	—
Zelany kał »	—	15	—	Krēn »	70	80	—
Kolrabi (mlod.) št.	5	10	—	Champignony litr	—	—	—
Kolrabi (stary) pt.	—	—	—	Cerstwe hriby litr	—	—	—
Karoty walčk	—	—	—	Sušene hriby litr	50	70	—
Karoty punt	10	13	—	Dobre jabłuka punt	30	40	60
Korjeń pětrjeſki »	—	20	—	Jabłuka k warj. »	20	25	—
Porej »	—	20	—	Dobre kruſwy »	—	—	—
Radiaki walčk	—	10	—	Kruſwy k warj. »	—	—	—
Rjetkej ſtuka	—	—	—	Wiśnje »	—	—	—
Rjetkej punt	—	15	—	Słowki »	—	—	—
Rjewjeń »	—	—	—	Brěški »	—	—	—
Čerwjena rēpa »	—	15	—	Aprikosy »	—	—	—
Kulrēpa »	—	10	—	Wino »	—	—	70

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźēl a přiłopk Marko Smoleŕ w Budyšinje a za nawēſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna liſćina čo. 5 płaći.

Dobre čehnje k sebi

Niezakomdźće přizamknjenje!

187

Hišće móžeće kóždu hodźinu k nam do inventurskeho předawanja přińć! Ale kak dołho hišće. Bórzy budźe nimo. Přińdźće tohodla w tutych dnjach hišće prawje často k nam!

Lépšiny wam kiwaju!

Jězba k tunjemu nakupjenju so wuplaći!

Inventurske předawanje

wot 27. januara hač do 8. februara 1936

Johs. Schaef

w Budyšinje na Bohatej hasy 20 na Dźiwadłowej hasy 1

Tekstilowe a módowe twory

Trikotagen

wołmjane, makowe a bawołmjane za zymy, muže a mjez dźećmi we wšech wulkosćach a wuwjedźenjach, tež za wosob. wužiwanje a nuzkaršk. zymu

nětko wotr. wid., předaw.

woseb. tunjo

Naprošene šaty, wosobje w płaćiwosći. Nakupi, dokelž so wuplaći

RUDOLPH

na Kěžorskej dróze 16 wulki wołmjany wołkhół

Nowy dom za dwě swójbje 207

při mjezy města, je hnydom na předań. Wobydlenje prózdne. Přez 1000 qm zemje. Naplaćić dyrbi so 3500 hriw. Bliže zhoniće pod A 4 we wudawarni Serbskich Nowin

---

Woprawdźe tunje a spodobne **časniki** 82 kupujeće pola **časnikarja Kokša** w Budyšinje na Smaholnjanskej h. 28

Pór syln. koni 203

br. walach, dołhowop., trjeb. jedyn- abo dwojopřežny **meblowy wóz**, nim. 5 metr dołhi, **dwaj taflowej wozaj**, płaćizny hódno na předań w Drježdźanach-N. na Lios.ans'c. drózy 8, prawy zajězd

---

Časniki a debjeńki 180

to sej spomjatkuj w **Kamjencu** jenož pola BRUCKNERA (Trauringecke) kupuj

---

Meble 200

wšěch družin, tunje, we wulkim wubjerku pola firmy

Clemens Schmidt w Budyšinje

Hrodowe naměsto 2 w Kupnicy na hrodźe Ortenburg

Přijimamy mandźelske požčonki. Rěčimy serbscy!

Hdźe?

daće swoje **flimy, platy** atd, ruče, płaćiny hódno a derje wuwiwać?

Pola wosebiteho optikarja

Erich Lenza

w Budyšinje, Hošic hasa 21

Po zawrjenju wobkhoda tykńće swoje foto-wěcy prošu do kašca při mojim wobkhodźe.

21 Telefon 2134

Kašćowy sklad na Kotołskej hasy 2 / Tel. 2676 **n. Oswald** tyšorski mištr. Rěču serbsku 198

Měšćanske dźiwadło

Telefon 3263

Póndźelu, 3. februara, 20.15 h. Posledn. raz po lud. płaćiznach **Hara w zadnim domje** wot M. Böttcher. Płać. 0.50—1.50	Sobotu, 8. februara 15.30 hodź. Předstajenje za młodźinu **Knurks ma tola wutrobu**
Wutoru, 4. februara, 20.15 hodź. **Moja dźowka, twoja dźowka** Wjeselohra wot Lenza a Roberta. Koło A	Sobotu wječor 20.15 hodź. Po lud. płaćiznach 0.51—1.50 **Wjesely wječor** k tonu hra: „Damoble“ wot Jo
Srjedu, 5. februara, 20.15 hodź. **Neuberka** Cinohra w 5 jednanjach wot Foerstera a Munka. Koło C	Njedźelu, 9. februara, 16.0 hodź. Jenokr. předst. P nč. 0.50—1.5 **Swětowa mištrka** Operetta w 3 jedn. wot Ste
Štwórtk, 6. februara, 20.15 hodź **Moja dźowka, twoja dźowka** Wjeselohra wot Lenza a Roberta. Koło B	Njedźelu wječor 19.8 hodź. Wulke operetne dobyće **Tři stare baby** oper. w 3 jedn. Płać. 0.60
Pjatk, 7. februara, 20.15 hodź. **Neuberka** Cinohra w 5 jednanjach wot Foerstera a Munka. Koło D	Póndźelu, 10. februara, 20 Předstajenje za młodźinu **Katte** Cinohra w 5 jedn. wot

---

Serbske a němske

jednoreho a też najlěpšeho wuwjedźenja dostanjeće stajnje we

Serbskej knihańi

w Budyšinje w Serbskim Domje

SPĚWAŘSKE

Srěńcu,

kiž może dojić, přistajn k 15. ... 193 **Manjok w Libuchowje**

Runam ludźi

kaž wšón skót.

Rěče hodźiny: ...

w Kamjencu na Budyskej dr...

Štwórtk wot 8—11 hodź. ...

w Pančicach, pola Natušec, ...

srjedu wot 8—11 hodź.

Runař Handrik we Wolow...

Rjaneho jenoletneho **čelć** ... ma na předań w Cuhońcy ...

Suprona ranca, blizko prosatam, je na p... **w Khasowje čisło 12**

Kupuje pola naših inserentow

Serbska kofejownja w Budyšinje

Dźensa sobotu, 1. februara, a njedźelu, 2. februara 1936

kózlopiwo toči

Dobre přikuski, kofej a pampuchi 204

Přećelnje přeprošuje Ć. Janak a mandźelska

Hosćenc w Smječkecach

Dźensa sobotu, 1., njedźelu, 2., a póndźelu, 3. februara

točimy kózlopiwo

Wo prawje bohaty wopyt prosytaj 177 **Jan Wróbl a mandźelska**

W Bjeńšec hosćencu w Khrósćicach 190

so njedźelu, 2., a póndźelu, 3. februara

kózlopiwo toči

Wutrobnje přeprošuje Bjeńšec swójba

Bělybóh Sobotu, 1., njedźelu, 2., a póndźelu, 3. februara wulki **kózlopiwo-swjedźeń** 196 po staroznatym wašnju

Přećelnje přeprošuj, hórski hoscenc Alfred Ueberschaer a mandź.

Dźiwajo na wospjetne přeća zarjaduje dobrowólna wohnjowa wobora Marijineje Hwězdy

w hosćencu w Pančicach

njedźelu 2. febr. wospjetowanje wjeselohry

„Naša Paulina“

k lěpšemu zymskeje pomocy. [191

Zastup płaći 60 pj. Wotewrjenje pokładnje w 6 hodź. Započatk z dypkom w 7 hodź.

Po dźiwadle reje

Hudźi hudźbny wotdźěl pancerowcho połka čo. 3 z Kamjenca. Dźiwajo na dobry zaměr, prosy so wo prawje bohaty wopyt.

„Kaelble“-čahace mašiny

z „Kaelble“-Dieselskim motorom 126

36-130 PS / 22-50 km spěšnosće

Jenički zastupjeŕ: **Max Richter**

w Leisnig w Sa. Telefon 368 — w Drježdźanach-A. 1. na Amonskej dr. 13, tel. 21910

Inventurske předawanje

wot 27. januara hač 8. februara

Porclin / Kamjenina / Šklenca

„Heimschmuck“

Mějićel Ernst Rathjens na Kěžorskej dróze čo. 4 188

Hosćenc

Sobotu, 1. 2. hač do wutory, 4. 2. 1936

kózlopiwo točimy

w Delnjej Kinje

ff kolbaski a pječne kolbaski

Přećelnje přeprošujetaj Pawoł Riesa a mandź.

Žabawna hudźba Sobotu: Dołha nóc

Přesadźowanje paln. drjewa

w Kupjanskim revěrje

Póndźelu, 10. februara 1936, přesadźujemy njedaloko Lichanja a Kobjelnja připrawjenych

33 rm dubowych šćěpow,
6 rm khójnowych šćěpow,
90 rm khójnowych kuluchow,
60 rm twjerdych hatozow,
70 twjerdych dołhich hromadow,
8 khójnowych dołhich hromadow

za hotowe pjenjezy. Zeńdźenje w hosćencu w Lichanju dopołdnja w 9 hodźinach. 198

Hajniske zarjadnistwo w Kupoji

Wčera rano 1/4 5 hodźin wumrě po čežkej khorosći w žohnowanej starobje 87 lět naša luba mać, wowka a wulka wowka,

Hana zwud. Šoltcyna

rodź. Rjekee

W Delnjej Hórcy, 1. februara 1936.

197 **Zrudźeni zawostajeni.**

Pohrjeb budźe póndźelu popołdnju w 3 hodźinach wot žarowańskeho domu.

Z přilježnosću 75. narodnin knjeza hudźb. direktora Bj. Krawca

našeho **zasłužbneho hudźbneho mištra a kompon...**

budźa sćěhowace koncerty a radijowe poskićenja:

W Póznanju budźe serbski koncert 9. februara 19...

W Chocni budźe łužisko-serbska akademija (so... khóry, komorna hudźba, serbske reje) 16. februar...

W Prazy budźe wumělska Bjesada 19. februara.

W Budějowicach budźe serbski hudźbny wječor ... februara 1936 (sola, khóry, komorna hudźba, se... ske reje).

Na dnju narodninow mištra Bjarnata Krawca, 5. ... bruara wječor 3/4 8 hač do 1/2 9 hodźin přinjese Pra... radio składby našeho mištra. Na wšěch zarjado... njach poskića so jenož twórby Bjarnata Krawca.

Towarstwowske powěsćnikl.

Lipik. Wutoru 4. febr. wječor we 8 hodź. bude [tho... wanje „Esberjstejo blida“ w lěcje 1936 w hoće... „Halschtrowstt hród“ (Elsterburg) na rózku Halsch... ſteje a Frankfurtſkeje dróhi. Starjeſ...

Pančicy. „Lipa Serbska“ ma přichodnu wutoru II.) zhromadźiznu a spěwanje (cyły khór) pola ... tušec w Kukowje. Nowe sobustawy so přiwo... Započatk 8 hodźin.

Přiloha k čisłu 27

SERBSKE NOWINY

Sobotu 1. februara 1936

Po ptačim kwasu

List na sroku a wšitkich tych, kotrychž to potrjechi.

Luba sroka!

Mějach drje zwopředka wotpohlad, so pola tebje hórši, dokelž sym zańdźenu sobotu, na dnju twojeho kwasa, podarmo swój taleŕ před khěžne durje stajał, ale wodam či to, spóznawši, zo su će naše dźěći njesmérnje wuklukałe, stajeja swój taleŕ štyri, haj samo pjeć króć, před durje abo na woknjace deski. A kaž słyšach, sy ty zwjetša hakle pjaty króć tajke njepóćiwe žadanja našich hólcow a hólčkow ze šćěpkami a wuhlom wotpokazała. To je wězo jara khwalobne zadźerženje! Tuž bjez dźiwa, zo za mnje ničo njewosta!

Naše dźěći dźe běchu docyła z khěžki. Cyły tydźeń doprědka hižo su mi z wjesołym wobličom šeptałe, zo budźe bórzy ptači kwas, a kak so wjesela, a hdźe chcedźa swoje talerje stajić, a što je jim sroka loni přinjesła a . . . njebě žaneho kónca tuteho powědanja! Haj, twój kwas, luba sroka, słuša do najrjeńšich swjedźenjow našich dźěći, a my jako wulke dźěći so wězo z nimi sobu wjeselmy kaž — na kwasu, byrnjež naše prócowanja wo twoju přichilnosć tam a sem — abo zwjetša — bjez wuspěcha byłe kaž w mojim padźe.

A na dnju ptačeho kwasa samym hakle, nó, to bě haraj Naše dźěći, wšak wěš, luba četa sroka, zo mam jich daloko přez dwaceći, mi njemóžachu dowupowědać, kak žałostnje rjenje je było! Hižo za pół hodźiny wědźach a znajach wšitko, štož bě jim ty přinjesła. A při tym so nětko dosć dźiwne wěcy wukopachu, a tehodła, luba sroka, dyrbju či -pisać!

Wěrjach mjenujcy hač dotal, zo nam ty wobrazdźuješ, dokelž pječa na tutym dnju swój kwas woswjećiš a zo nam wězo dawaš pokazki z kwasneje hosćiny, nam wšitkim derje znate. Ale tomu drje po zdaću cyle wjacy tak njeje. Tak zhonich na příklad, zo sy ty někotrym dźěćom też knihi wobradźila, druhim zaso někajke hrajki abo wolmu k přetykowanju, haj, jenej holčcy samo cyle nowy **šórcuch**! A jako počach bliže za příčinu tutych tola jara dźiwnych darow słědźić, tak so wukopa, zo be wšitke tute wěcy rumpodich zabył. Ja njewěm, luba sroka, rumpodich a Bože dźěćo mataj so wězo na přenim městnje k tomu wuprajić, ale dyrbju ći tola wuznać: Mi so absolutnje njecha łubić, zo ty nadobo počinaš rumpodichej do kała łazyć!

Hlej, luba sroka, wěc ma so takle! My so zawěsće wšitcy nad tym wjeselimy, zo ty kóždźičke lěto porjadnje k nam khodźiš a nam nětšo małeho ze swojeho kwasa njeseš, haj, my smy so hižo tak na to zwučili, zo mamy to za jara rjany **ryzy serbski** nałožk. My sebi tebje a twój nałožk česćimy a wažimy a njechamy na žadyn pad, zo by snadź z toho nastał někajki dozynk hodowneho swjedźenja. Abo maće wy snadź tam na wašim kwasu knihi, hrajki abo samo šórcuchi k jědźi? Nó haj, to so směješ, nic? Tuž ničo za zło luba sroka, twoje dary z ptačeho kwasa nas jara zwjeseluja, ale twoje hodowne dary wotpokazujemy. A hdyž je rumpodich nětšo zabył, tak je to jeho wěc, a njech wón sam hlada, kak z teho wuleze. Ty pak nam zdźerž **tutón nałožk čisty a njeskepsany, hewak dźe při tajkich hodownych darach skónčnje na tebje zabudźemy**, a přinjes nam pěknje rjane pječwa, mojedła też cokorowe a šokoladowe wěcy, **ale wostaj so wšeje měšeńcy!**

To sebi přeje

Twój P. Nedo.

Prošeŕ a wulke namrěwstwo

Jenemu sčpanijskemu prošcherjej je **žo** jdźełko, so je jemu jeho **žmjertnje** smjerjožena **žona** w poslednjej woli 250 000 pešetow wotkazała a so **žmě** tute pjenjezy wotewlacź. Přched tśjomi létami bě młody mužik **žwoju** domiznu, małe město w Sčpanijskej, wopuščźił, so by **žwoje** **žože** w Barcelonje spytał. Wěrješe, so **žo** jemu na šakładze jeho dobreje schuliśeje sdźakowješe porada, we wjetšinu pšchedewzaću dźeło namałacź. Wjele měšazow šaudže, pšedy hacź w twarskim pšchedewzaću dźeło jako inżeniŕ namała. Běše ledy poł léta w šaužbje, jako wobchod **žwrěšchi**. Hnitwa ša dźełom **žo** jnowa šapoca, tola bjes wuspěcha. Wón na to spyta, hižo zyle **šbity**, **žebi** se **šdkadnoźinyni** dźełami **žwój** khleb šaužujicź, a też tu wšchak jeho próza **žaneho** wuspěcha njeměješe. Nětko **ž** nim **ž** hory dele dźěše. S jeneje wšy bo druheje wón prosćo pućowaše, a měješe **ž** tuteje pšchićźimy wošpjet wobcźežnośe **ž** połizju, šchtoj štónćnje **k** tomu dowjedže, so jeho dla dundanja **k** dyrbjeńskemu dźěłu šaužudźichu, kotrež měješe w jenym jaśtwje njedaloko Barcelony wotpołucźicź. Tu powěšcź dosta, so je jemu jeho **žona** 250 000 pešetow šawoštajiła. W **žiwjenju** tak krucze pruhowany muž nochcźaše do teho wěricź, so je nětko **ž** wobdźerjerjom tak wulkeje šumny, a połizja měješe wulku prózu, so by jeho k tomu pohnuła, so by do domizny šeł a tam **žwoje** namrěwstwo našupił.

j.

Stary Michał domoj čampa

(Wobras se wšy.)

Nó? Hje dha djenža tak dołho wostanje, naš stary dušny Michał? Dyrbjał po prawom dawno tu być!

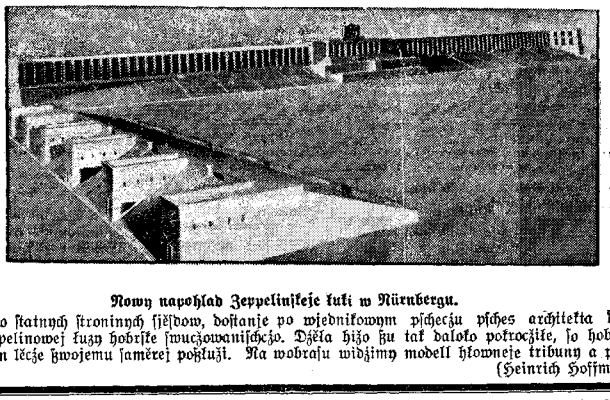
Lěš hižo dawno wě: hdyž rano tam šnaščeća raišchi auto nimo schulźnje, potom Michał daloko wjacy njeje. Pšches dwanaće lět čampa wšchědnje do lěća, kóžde ranje, kiž nam Bóh luby Knjes šćele. Wšcho jene hacź **žo** hrima abo błyška, šnědy abo dešćkaši dźe, hacź wětr ruje a šakhadźa abo hewak něchto w Božej štwórbje **žo** šawa. Lěšni dźěłacźerjo **žu** tajcy, so jim to njenjemóže šwadźicź, njenaštróža **žo** nicźeho. Hdyž runje rodawy **ž** njebješ nješapaja, šchtampa Michał do lěća.

Aha, nětko drje dźe. Słyšchimy jeho hižo kaschlowacź. Schtó wě, kajke schćudrame selišchčo wot zigary pak šaša kuri.

Haj, wón dźe. To budźeće jemu trjechicź dla schćudraweje zigary! Ně ně, je djenža wubrana dobra. Je to jena **ž** schtyrjoch wot njesa kantora, kiž bě njedawno wot njeho walcźał kuczawa dostał. Hdyž rano wětry powětr **ž** polow duje, to dyrbiśch wošeń pod nošom měcź. Wšchi wjetšchej šmicźaju **ž**amo broda šmjerjnje. A hdyž **ž** zigaru w hubje trochu na bok šjedźe, naštajnje do twjerdych lodowych **žwězow** itorka. Hdyž pak budźe takle połojcźa zigary wukurjena a wošerćźi **žo** bóle a bóle k brodze pichibliži, lodowe **žwězy** rostaja a tónćeŕ brody budźe mokry a mjechi. Měješe te kerchcźe pichitšihacź dacź, schtož hižo žu druhi drjewarjo dawno činili. Ale tak špěchnje Prušakoje njetšekeja! Takle ttochu schćetki pod nošom, to ma pšche radu, tajke wuži **žo** jemu lubja.

Haj, wón khwata a je dobreje myšle. Tajkeje šmicźi dla, mój jejdorko ně, to šebi **žlowwkamanja** njecźini, to nješměŕ lěšny dźełacźeŕ być. To njeje a niemóže hinak być, mamy dźěn šymu. Dyrbiśch **žo** ciapiu nadźełacź. Hornje cźěło ma być ciapte **šwoblekane**; hórje je to deleła wokoło nohow, hdyž je mokre wjedro. Saleži **ša** tym, kaŕ w schtórnjach tcźišch. Woboje njeje prawe, maŕi noha pšchewjele abo pšchemało měrna. Szuka je najwažniśche ša lěźnika ša zuły dźeń, tak **žo** schtórnje wobuje. Pšchetoż **ž** tymi łapami do schtórni njetrjechich šuštament **žódze** ranje jenaŕ. To mójeśch je bóle hładaŋ a akurat wokoło nohi šwicź, předy hacź na šakładze jeho dobreje schuliśeje sdźakowješe poradźi, we wjetšchim pšchedewzaću dźeło namałacź. Wjele měšazow šaudže, předy hacź w twarskim pšchedewzaću dźeło jako inżeniŕ namała. Běše ledy poł léta w šaužbje, jako wobchod šwrěšchći. Hnitwa ša dźełom **žo** jnowa šapoca, tola bjes wuspěcha. Wón na to spyta, hižo zyle **šbity**, **žebi** se **šdkadnoźinyni** dźełami **žwój** khleb šaužujicź, a też tu wšchak jeho próza **žaneho** wuspěcha njeměješe. Nětko **ž** nim **ž** hory dele dźěše. S jeneje wšy bo druheje wón prosćo pućowaše, a měješe **ž** tuteje pšchićźimy wošpjet wobcźežnośe **ž** połizju, šchtoj štónćnje **k** tomu dowjedže, so jeho dla dundanja **k** dyrbjeńskemu dźěłu šaužudźichu, kotrež měješe w jenym jaśtwje njedaloko Barcelony wotpołucźicź. Tu powěšcź dosta, so je jemu jeho **žona** 250 000 pešetow šawoštajiła. W **žiwjenju** tak krucze pruhowany muž nochcźaše do teho wěricź, so je nětko **ž** wobdźerjerjom tak wulkeje šumny, a połizja měješe wulku prózu, so by jeho k tomu pohnuła, so by do domizny šeł a tam **žwoje** namrěwstwo našupił.

j.

Nowy napohlad Zeppelinskeje łuki w Nürnbergu.

Nürnberg, město statnych stroninych sjězdow, dostanje po wjednikowym pschećju psches architekta dipl. inż. Speera na Zeppelinowej łuzy hobrske swuczowanischčo. Dźěła hižo su tak daloko pokročźiłe, so hobrski twar hižcze w tutym lěcze **žwojemu** samerej pokłuži. Na wobrazu widźimy modell **žlowneje** tribuny a pobocźneje tribuny. (Heinrich Hoffmann, M.)

Bobak:

Po Dunaju!

(Pokračowanje.)

Dunaj spochi hišće so wije mjez wjerbowej busčinu. Pěski a nitčiny přecy hišće tu a tam so wuprestrěwaju. Druhdy dyrbi parnik jěć jara pomału a wobhladniwje, mjez tym zo łódźnicy z dołhej žerdźu měrja hłubokosć. „Zemlja! Zemlja!" wołaju potom hdys a hdys, hdyž žerdź so zaštapi do pěska, dóniž po kriku: „Nema zemlje!" parnik zasy dale leći ze zwučenej spěšnosću.

Skónčnje parnik prěni króć so zastaji we słowakskim přistawje **Komarnje**. Dale Komarna so raz krajiny přemèni. Dźungle wjerbow a topołow su so zhubile. Nětko kopcy a wyšiny rěku wobrubjeja a běle kalkowe skały. Po zelenych pastwišćach pasu so stadła na čerwjeń brunych kruwow a šěrych wowcow. Wulke a rjane wsy z běłymi cyrkwjemi mjez winicami a kukuricowymi polemi swědča wo bohatstwje tutoho kraja . . .

*

Towaršnosć na parniku je khětro pisana. Tola dokelž je to juhosłowjanska łódź, maju mjez pućowacymi Słowjenjo přewahu. Rakušenjo a wosebje Wuherjo pućuja ze swojimi parnikami. Najwjacy je na łódźi Čechow, Słowakow a Juhosłowjanow, też nješto Rakušanow tu je, ale nimaš ani jeničkeho Wuherja!

Židowska swójba z Bratysławy wupućuje do słubjeneho kraja. Małe židźata wšudże wokoło łaža, hdźež je njetrjebaju. Črjóda juhosłowjanskich studentow je so wróciła z wuprawy do Pólskeje. Spytaju z nabytymi srjódkami pólskeje rěče nawjazać rozmołwu z přitomnymi Čechami, štož derje njeńdźe. Mjez tym pilnje swoje kófry połěpuja z pisanymi znamkami hotelow, hdźež su pječa wšudże pobyli. Čitam: Waršawu, Krakow, Lwów, to zrozumju, ale čitam dale: Paris, Zürich, Marseille, to njezrozumju. Doniž mi skónčnje towaršš. ruski Emigrant, njepřeradźi, zo móžeš sej tajke znamki wšudże kupić, chceš-li z kófrom začišć wulkopućowarja činić.

Na přédku łódźe steji potajkim muzski. W rucy dźerži wulki dalokowid, z kotrymž spochi wobkedźbuje brjohi a sej potom něšto do knižki zapisa, haj narysuje. Po cyłej jězbje njeręči ani słowčka z druhimi.

Hewak tu běłokabataći łódźni pinčnicy wokoło šuskaju abo hrube kuchańki wućahuja škerjedźace kury z klětkow. Druha kuchańka papriku přihotuje za wobjed . . .

Bohužel tak mjenowanych „kmańšich" ludźi na łódźi wopisować njemóžu, dokelž ći pućuja w přenjej rjadowni a tam wšědnje mjenje płacacy (chcych rjec zapłacacy) človjek přistupa nima.

Ale mjenje wo tym! Powětr je wšudże tón samy, a rjany wuhlad też!

*

Dźeń so khila.

Před nami, na narańšim wobzorje nješto so błyšći. Lud rozbudźeny so zbeha z dalokowidami a po něčim też z fotografiskimi aparatami. Što dha je?

Na prawym brjozy Dunaja na wysokej skale so pozběha přepyšne twarjenje kaž zakuzlany hród z někajkeje bajki. Pozběhuje so wyše a wyše. Wječorne słónco pozłoča nahle murje, hordostne palacy, překrasnu wulkocyrkej ze złotymi křižemi a majestotnymi postawami swjatych. Je to són abo wo prawdźitosć?

Město so mjenuje **Ostrogon**, po madźarsku Esztergom a tu je sydło najwyššeho duchowneho, wuherskeho primasa a tamna wulkocyrkej je Ostrogonska slawna basilika. Wěrju, zo wuherski burik widźi w telko pyše a wulkotnosći wotbłyšć njebjeskeje krasnosće na zemi . . .

Směrki spóżeraju też tuto widźenje. Brjohi dale bóle so přeměnjeja do nahłych stroninow, po kotrychž dubowiny so ćmowja. Hišće tu a tam wsy so běła po brjohach. Něhdże na wjerchu šerja rozwaliny hrodu **Višegrada** . . .

Hižo smy cyle we Wuherskej. Přez směrki so strowi ze swojimi swětleškami město **Waca** potom ćopła nazymska nóc wšo wali do swojeho čěmneho płašča . . .

*

Po hodźinach nowe rozbudźenje na parnikowej łubi. Nowe widźenje so wunóri z ćmoweje nocy. Swětleška, milijony swětleškow so zyboleja a mjez nimi z reflektorami wobswětlene krasne twarjenja dopominaju na město z 1001 nocy. Je to **Budapešt**, wuherska stolica. Po prawym brjozy swětleška wysoko postupuja, doniž njepřeńdu do morja hwězkow. Njewěš ani, hdźe njebjo přestawa a město so započina. Tam na wysokim brjozy so dźe hordźi Buda a na lěwym brjozy so w runinje tula Pešt . . .

Skoda, zo je w nocy! Parnik drje dołho dosć wotpočuje w přistawje. Chcemy na kraj, do města. Ale wuherscy zastojnicy nas njepušća. Nimamy w pasach wuherskeho wiza!

Waša škoda, wjedrowi Wuherjo, snadź bych wašu stolicu hišće bóle khwalił!

*

Hdyž je Budapešt so minył, njewočakuje nas hižo hač na dalše ničo rozbudźaceho. Tuž kóždy hlada sej někajke městno k spanju. Wšo sej zaléze do brjucha parnika do tak mjenowaneho salona, hdźež su po sćenach mjehke wutykane ławki. Hdyž njebychu tu byli ći zatrašni studenća, bychmy měli dosć městna k wotpočinkej!

Pomhajmy sej někak! Překlepani su z časom zebrali dosć zawjeratych stólčkow a sej někto z nich natwarjeja primitivne łožo, kiž wšak hižo do předka jara přijomne „położenje" njewěšći. Ja sym sej wubědźił metr přestrěnja na kónću ławki; hdyž so zakulu kaž jěž, mózu takle stuleny a skřiwjeny někak ležeć. Za zawk mam ze šatami wutykany a z kabatom poćehnjeny nakhribjetnik. Někotři juhosłowjanscy studenća, kiž maju jenož městno k sedźenju, njepowalnje přez cyłu nóc karty placaju . . .

(Skónčenje sćehuje.)

do schkórnjow sajeđejech, to ſo pſcheſunu abo hromadże ſeſahnu na jenym mětnje a potom tłóczą. Nó, njeje-li pichejara ſlě, ſo ſnowa schkórnju njeſujesch, a đejech tak. Wo dnjo pak maſch potom huſto ſwoje mjerjanje ſ tym. Hđyž pak ſu ſo rano ſchkórnje rjenje wobuk, a hđyž takle điesſtrochnje a pſchihódnje ſ woběmaj nohomaj w nich teđich, je wichitko derje a w porjadku na zyły đżeń. To hižo ſo duzy do lěha kaž ſamo wot ſo frocži, to klepaſch ſ tłjom po moſcżikowym wobłożenju kaž mały hólcżeż a kakaſch ſ kónczkom tłja do lodu w ſmjerſchych koltjach.

W myſlach powđaſch khětſje ras ſ rolu, kiž wokoło ſchebje leži. We ſwojich myſlach ſpominaſch na to, ſchto ludzo w ſymje doma we wjeſcżizy cżinja đżeń wote dnja. Tam lěnjeho njepađu. Płataja měchi a nohajzy, đrěża pjerjo, młócża tu a tam hiſchcże ſ zypami, ſchtoż ... bohužel đżeń a żadniſche bycź — zyny mója ſo do rataříkeho muſeja dacź — kakaja đrjewo, wuporiedżeja grat a wojn. Tam a ſem widżiſch rěſnika w běłej kali, ſo by ratarjej ſwinjo ſarběł.

Wórſy poſtrowiſch lěſnu ſchcżeżcżicżku a pucżik a đrěmaze jahodowe kraſchki, wobżeþe wot żonow a đżerzi, kotrež w lěcże đo jahodow khođża.

„To by đyhđał takle widżecź mój luby lěſko, kaſ ſej nětko ludzo w ſymje jenu ſchkłenju po đruhej nakładżenych holanſkich jahodow ſłođżeca đawaju, kotrež khowaja we wjelbje abo w pinzy. Wěſch hiſchcże derje, kaſ pilnje je tu ſchcżěwaču a hyrnjeż cżopliſche było a wjedrowe ... mjerjenja hóle kuſaſe. Mowcżertez Adolf cże lubje pojtrowi a ſo nutrnje đźakuje ſa wiele hribow, kiž w jaſchlej na ymje wokoło kacżeje hórki namaka. Kaſ ſo jemu widżeſ? Mój jeđnyrko ně, đźeła ſwoje khoſchcża. A budżeſli ſaſo ſtrowy na nohi, pſchińđże po walcźk pruſkiſnow. Sa krótki cżaſ pſchińđu ſaſo đźełowe żony, ſo bychu młođżinu ſađżeli. To budże ſaſo ſmětcha a kichotanja pſchi ſwađcżinje a wobkeđże, kiž ſej ſo khowaja we wjelbje abo w pinzy. Wěſch hiſchcże derje, kaſ ſej ſo ſchcżěwaču, ſo nietrjebaſi pſchipołdnju đaloki pucź domoj hicź.

A na wjeczor hižo pſchi ſchcżeżaju khójny ležđżuża, hacź luby Michał ſtoro njepſchińđże. Potom wſchak ma hacź đo ſchije ſmje; tak jednore to njeje, ſo zyliczki đżeń w lěżu dřěcź. Đźicże mi precź! To đże pſche khribjet a nchi a ruzy. Je wjeſeły a wođnchnje najpriedy hłuboko, hđyž może ſwiatok cżinicź a ſa ſwojim kjom pſchimnycź. Towaricſch byđli w hornjej wěſy, pſchińđże to-łođla ſwjetſcha po hornjej ſchcżeżaju ſ lěża a đże po wuſlownym pucźiku domoi. Khiba ło ma w đelnim lěżu nětchto wobſtaracź, ſo ło potom tu trjechitaj a hromađże domoi đźetaj. Nó? — nieđźetaj runje? Njeje pódła? Hđże teđ to, je to Michał ſam. Sſebi ſamemu nětchto po brodu hórcźi.

A teđ pola hižo ležđżuja. Michał je jich naſſwěrniſchi towaricſch, hacź je lěcżo abo ſyma. Snaja jeho hižo po ſtupje.

Hraniza mjes zyle đruhimaj ſwětomaj je to ſa Michała. Hđyž tu mjes polami ſchtampa. Rano hđyž đże đo ſwojeho naſrjeſcheho ſwěta, đo lěża, a na wjeczor đo đruheho a runje tak rjaneho ſwěta: đo ſwojeje wjelki.

„Tżeaz ſtrowieniow pſchińeſu cźi ſobu ſ lěża, luba wieſcżicźka! Schto ſej myſlích, tón też w ſymje njeſpi. Wjele ſtow kracżelow đaloko to klinczi a łuſka, hđyž tu rěſamy a rubamy. Wowrawđże to je kraſnje! Jutſje rano poczińamy ſ đruhim woſtrědkom. A đo kowarńje đyrbiu đżeńſa hiſchcże po nowe ſekery. A potom đele ſe ſchtórnemi!"

Přilopk

Đrjeżđżanſki hoſpodarſki plan ſa lěto 1935 wurunany.

Wyſchſchi měſchczanoſta Zörner je po poradżenju ſ radnymi knjeżemi đodatkowy hoſpodarſki plan ſa lěto 1935 ſeſtajał, w kotrymż je 1 951 036 hriwnow wjazy dotkhodow a 285 000 hriwnow mjenje wudawkow porajo pſchedběżnemu rozličenju. Wobkeđżuju tute ſicżby je hoſpodarſki plan krajneho hłownego měſta ſa lěto 1935 ſ 107 643 163 hriwnami w dotkhodach a wudawkach wurunany.

Syma hiſchcże njeje nimo.

5 njeđżel đotho mamy nětko periodu mikeho a deſchczowateho wjedra. Tutón cżaſ ło nětko kończi. Hižo ſtrjeđy tyđżenja ło pjecża ſ połnóżneho ranja ſymniſche wětry k nam đobudu a pſchinjeſu wokhłóđnjenje żobu. S tóżdym đnjom budże temperatura ſpađowacź a najſkerje też njebudżemy na ſnjeh wjazy pſcheđotho cżakacź.

Sſmjertne khłoſtanje ſa Groſchinu.

3 lěta jaſtwa ſa Zierwogela.

Po 2 hođżinje trajazym wurađżowanju ſtuđ w Helleſkim morđarſkim prożeſu tónle wuſtuđ wupraji: Wobſkorżena Groſchina bu đla ſobuſtutkowanja pſchi ſamorđowanju Bräueroweje k ſmjerzi ſaſuđżena a na cżaſ zywjenja ło jej cżeſtne prawa wotrjeknyłchu. Sſobu wobſkorżeny Zierwogel đoſta đla đobyteje khładzeżbo polekowanja tſi lěta jaſtwa. Sſtuđ mějeſche ło po wuwiđeńjach ſtatneho rěcżnika a đe pſcheſtrědcżeny, ſo je Reeka woprawđżity morđar, ło pak je Groſchina jeho k tutomu ſtóſtniſtwu ſamjerđła a je k temu pſchinoſchowała, ło je ło Bräuerowa ſamorđowarka. Pſchi wobſkorżenym Zierwogelu ło wobſtejnoſcże trochu hinaſche. Groſchinieje wupraſenja, kotrež Zierwogela poczeżuja, njeđobjahaja, ło by ło mohł k ſmjerzi ſaſuđżicź, đokelž bě Groſchina ſwoje wupraſenja, kotrež běchu ſtuđnjitwu měrje njepođobne, huſcżiſchu měniła. Zierwogelej ło njemóżeſche đopokazacź, ło je pſched mordarſkim ſwom wo wězu nětchto wěđżał. Bě pak pjenieżny wuſitk pytajo ſtóſtniſkam pomhał a đyrbjeſche ło żebicźiwo'cże đla k 3 lětam jaſtwa ſaſuđżicź. Wobſkorżena Groſchina ſmjerty wuſtuđ měrnje pſchija, wobſkorżeny Zierwogel pak praji, ło khłoſtanje njeſaſtupi.

W żelowych ſkatach ło dwaj đżěła żerjej ſaſzypnyłoj.

Pſchi đżěłach w żelowym ſilu w ammoniakowych fabrikach w Merſeburgu buſchtaj đżěłacżerjej Guſtav Liepſ ſ Halle, wożenjeny a nan 3 đżěcźi, a Auguſt Kwiatek ſ Dürrenberga, wożenjeny a nan 2 đżěcźoma, ſ padażej żelu ſaſzypnjenaj. Hacź runjeż bě pomoz hnyđom k ruzy, běchu tola wſche połpyty, jimaj zywjenje ſakhowacź, podarmo.

Saźo wopor „weſchczażych" zygankow.

Schtóż ło ſ zygankami nakkađuje a jim żebi „weſchczicźe" đawa, njetrjeba ło đźiwacź, ło jeho wobkradnu a wobſchuđża. Tola pſchezo hiſchcże ło namakaju ludzo, kotrjiż na taſe jebanſtwa lěſu. Njepſchijomne narođżenje mějeſche njeđawno Wittenbergſki wobyđlеź, kotryż bě ło ſe 17lětnej zyganku Khrystu Pohlez ſeſnał. Hđyž ta pytny, ło ma muj ſwoje nakutowanki w bydlenju ſkhowane, pſchiwjeđże jeneho rjaneho đnja ſwoju macź, zyganku Schmidtowu, ło, kotraż mějeſche jemu pſchichođ weſchczicź. „Wórſy wjele pjenjes đoſtanjeçe" rjekny jemu zyganka a „budżeçe hiſchcże jónu jara ſłođżowny„. Po ſnatym waſchnju: jena wotwobroczi a druha đźěkaſche, wobě zyganzy poſtupowaſchtej. Mjes tym ło jena zyganka „weſchczeſche" pokradny jemu druha liſtowu toſchku. Hđyž wobkradnjeny ſa tym pſchińđże, pomhaſchtaj pſcheklepanej zyganzy toſchku pytacź. Hđyž macź liſtowu toſchku „namaka", bě muj nimo měry ſłođżotny a chżuſche zyganzy make ſarunanje ſa wojſewjenje tajkeho ſłoża ſapłacźicź. Tutej to wěſo wotpokłaſachtej, pſchetoż běſchtaj mjes tym ſ blidowego kaſchczika wſchě nakutowane pjenjeſy pokradżej a ſ nimi ło ſhubiłej. Niczo wobkradnjenemu njepomhaſche, hđyž ło poſłyſchło na poliziju poda a tuta wulke pſchepytanje w zyganſkim lěhnje pſchewjeđże a wobě zyganzy ſaja. Pjenjeſy woſtachu ſhubjene.

Wróćłławſki wobſchuđżeń milijonow.

We Wróćłławſkim wobſchuđżeńſkim prożeſu je ſtatny rěcżnik pſcheçiwo wobſkorżenemu Lerchej, kotryż bě pyches miliion hriwnow pſcheſchiwił, 10 lět khłoſtarńe a ſhubjenje cżeżnych prawow na 5 lět namjetowak. Nimo teho měł Leſch 30 000 hriwnow pjenjeżneho khłoſtanja ſapłacź.

Hudźba—wumělſtwo—đźiwadło

W Centralnym đźiwadle poſkaçi ło wot wcżeraviſcheho piatka Willija Foſſterowy niſchtrki film „Maſurka". Hđyž titul cżitaſch, nadżijeſch ło wěſce ſilma wjeſołych, tola đźěła też wobraſowp wożebitych duſchownych đożiwjenjow. Hđyž żebi film wobhładaſch, đożiwiſch wobraſ najhłubſcheje żiwjenſkeje tragiki, kiž đźeđujeſch kſchiżnemu puczej maczerje, kiž ſa ſwoje đźěcżo ſtrocżi hacź k poſłeđnjemu wukonej a woporej. Hđyž je Willi Forſt mjelczał wo pſchijtoch tuteho ſilma, hđyż njeżiwu ło podawe đo pſchedwjeđżenja naryżny cżina, tak đyrbi kóżdy jenu ſa to đźakowny

Pola Negri

hraje żónſku hłownu rólu w filmje „Maſurka".
(Foto: Tobias-Nota.)

lycź — pſchetoż tutón film we ſwojim wulkotnym natwarje đyrbiſch ſam widżecź, ło by potom ſ cżicha w żebi roſmyſlił hluboki jeho wobſah. Kak nam ryżuja Pola Negri, Ingeborg Theek a Albrecht Schoenhals poſtawy tuteho żiwjenſkeho wobraſa połneje tragiki, to ſu żenialne wukony wumělſtwa. A też kóżdy druhi hrajeř poſtiça ſ zyłkej ſłużazym wukonjom. To je ras film, kajkiż đyrbi bycź. Tu je ło dramatiſka macźiſna đa filmoweho wobraſa đawa, kiž ſej pſchijſkuſcha. Film a đźiwađło ſtaj ło tu na najwjacź ſbliżiłoj. Hđyž wjazy tajkich filmow đoczakany, potom żmělny to đźakneje wutroby pſchijecź jako nowy cżaſ ſ tuteho wobđźěłanja każ żebi jo pſchejemy. To je film wopraſwđżitoſcże, to je wobraſ boja cżłowjeka ſ wonjemi tajrnymi mozami đuſchowneho żiwjenja cżłowjeka, rođżeny ſ bycża ſe żiwjom wożnđom wojowaznych cżłowjekow. -ć.

Palaſtowe đźiwađło poſkaſa wot piatka do póndżele Ufa-film „Żeżu po Tebi". Hłowne róle hraja Camilla Horn, Louis Graveure, Theo Lingen, Adele Sandrock a P. Weſtermeyer. Hra jedna wo młođym ſportiſkim wiceżerju, kotryż ło ſe ſwojim kraſnym hłoſom pſches nóż ſ wulkim ſpěwarjom ſtanje. Sczěhuia ſpěwarſke puciowanja pſches zyły ſwět, n'eſkónczne hołdowania a wulke wuſpěchi. Wumjeſa pak, hacźruunjeż je jara ſłużeny a cżeſczeny a na ſenſitſkich łubkach bohaty, njeczuje ło ſwojowjy w mandżeſtwje. Widźi, ło ło jeho żena jemu po nětchim wowiſmi. Skónczuje pak ło ſaſo wróćiwſchi đo Rumjeje ſej ſe ſamſnym ſpěwom każ pſched ſchtyrjomi łętami wutrobu mandżeſkeje ſ nowa đobywa a kontrakt ſa Paris wotpraji. Tutón film je wulke radoſtne nadżiwjenje a wopoſenje ſ melodijemi. K tomu hiſchcże běżi ſajimawy pódkaſnſki programm.

cżicź. Pſchežłyſchowanja ſwjedkow ſrudny wobraſ jeho ſtiwow poſtiżachu, kotreż bě żebi wobſtorżeny đopuſchczeny Lerch njeboſeſche ło, chżyſche-li nowe rjenjeſy ſa ſiwo jebanſke pſchedewſacza đozpěcź, najbrutalniſche metho wuzywacź. Wón bě po ſwojim ſamſnym wupraſenju nad prjedy jako nětmſki wjednik amerikanſkeje ſiliale ſkutkowa pctont ſakaji we Wróćłławju wobkhod na grammofonowych deſki, kotryż ſe ſchkodowanjom nětchże 10 000 hriwnow ſwerſchczi. Potom, ło by mohł ſwojich wěricelow ſpokojicź, wobżebiły privatny kredity ſarjadniſki wuſtaw ſalo Najprjedy pjatżeſche, każ ſwědży wupraſichu, ſamo 2 prozentow danje. Tutu wulkomyſlnoſcź wjelo đyrbjacych wuſtawowi đołżniży ſaptacźicź, kiž mějachu nimo 10 ha 20 proz. wudawkow też hiſchcże zywjenjeſaſwjeſenje w 10 hacź 20krócżnej wyſokoſcźi poſcżonki wotſamknycź. Ke pſchi tom jako agent ſkutkowaſche. S pomozu jebanſtwa ło wón też na jemu đowěrjenych pjenjeſach pſchecżiſnyła, hđyž bě tute pjenjeſy pſchetrjebat, falſchowaſche ſchekſ a frećżenja. Wobſkorżeny je ło k żwojim jebanſtwam pſchiſnał. Prěże pak, ło ma 300 000 hriwnow hiſchcże nětko ſkhownanych. Kak je wobſkorżeny je ſwojimi wobkhodnymi pſchecżelemi wobkhađżał, hođżi ło ſ wupraſenjom ſwědow rěhđuſcheho ſkalża ſpóſnacź. Tutón bě Lerchej 60 000 hriwnow đowěrił, kotreż bě żeli na ſpróżnjive waſchnje nakromadżił. Wſchě pjenjeſy tutón ſkalż pſchi Lerchowych jebanſtwach ſhubi, tak ło đyrbi đźeſeta ſpomożerſku podpéru zadoſtawa. Na praſchenje, hđże je miliony hriwnow woſtajił, rjekny wobſkorżeny, ło je jena miliona hriwnow wjele pjenjeſow hđyž ma je nakutowacź. Hđyž pak maſch pjenjeſy đromadżeje, potom ſu jara ſpěſchnje pſcheçiſinjene.

W Pólſkej ſ wulkej ſymu liczą.

Pólſka wjedrarńia ſabéra ło ſ wulkej ſymu w Europie a liczi ſ tym, ło ło tuta żołma ſymny pyches połnóżnu Ruſku też do Pólſkeje pſchibliži. Wóſkoło tute ſymny hižo pſchiſhladżeja a na Dynaborſko-Rinaſkej cżaſ je ſyma hižo na 12 ſtopnjow ſtupika. Liczi ło ſ tym, że w ſebruaru hiſchcże kruta ſyma pſchińđże.

Nałéżo w Bołharſtej.

Powětrowy hamt w Sofiji ſabéra ło ſ wyſeſkimi temperaturami, kotreż pches zyły januar w Bołharſkej knjeżachu a mienuje je jako wożebity ſjew. Kotrež nimo ło w poſłednich 50 lětach wobſedżewał. Ssamo pſchi rěkowe temperatury ło wożebity rekord đoſtże. Najwjacſche temperatury běchu 20—21 ſtopnjow. W tutym mjeżaju poſkiça Bołharſti kraj zyle naléżni ros. W rjeńſkich krajinach łeżeja ſłowczżiny a mandlowzy. W krajnej Bołharſkej ſteja rożowe ſahrađy w połnym kćenju.

Tragedija rybakow w Kaſpiſkim morju

Wyſchnoſcź ło próżuje, njeđawno ne łodowych ſtrachach đo Kaſpiſkeho morja wotehnatych rybakow, la „Prawđa" ſ Gurjewa wojſewja, wulkowacź. S Uralſkeje puſchczi ło póſtſke lětađło na pomoz, kotremuż ło poradżiło w đalenoſczi 120 km wot brjoha mału ſkupinu rybakow ſwěżeçej. Schkruta, na kotreż rybazy pſchebywaju, je w kruteſho ſ brjohom ſwiſzowazeho łodu nětchże 8 km ſeałeka. Létaŕ je na wulkhonanje cżłakatym rybakam liſeſt pſchińjnył, jich napominało, to bychu możnoſcź ſa ćenjenje létađła pſchipraviłi. Też ſ Aſtrachana je ło létađło na pytanje puſchczilo, to bychu w nuſy pſchebywajo rybakam pomhali.

Sſtkad munizije do powětra ſleczał.

50 morwych, 160 ſranjenych, wulka wězowna ſchkoda.

Każ „Tas" wo'jewja, je w tutych đniach munizijowy ſtkad w Nendoukawje w blikoſcźi Peipinga ſ dotal njeſnatych pſchicżinow do powětra ſleczał. Pſchi rozbuchnienju 50 ludźi żiwjenje ſhubi. Nětchże 100 mejerow ło ſrani, 250 domew bu ſniczenych.

Wożeſowny cżaſ w Japanſkej ſnjeſbożi.

Połnóżnje wot Tiuruga w provinzu Fukui ſnieżeſe wożeſowny cżaſ po wulkich ſnětchowych mjeçelach. Dotal je ło 50 morwych a ſranjenych naliczilo.

20 jatych cżornuchow ło ſpalito.

W Scottsboru w ſtacże Alabama w Sjednoczonych ſtatach połnóżneje Ameriki ło cżeżitu auto, ſ kotrymż 20 jatych cżornuchow a dwaj běłaj đohładowarjej wjeſechu, po rosbuchnjenju benzinoweho tanka ſapaliło. Wſchitkich cżornuſchi ło pſchi żakoſtnych cżłwiłach ſpaliło. Wobaj đohładowarjej ło wopaliłchtaj.

Nózny expreſz đo réki padnył.

Na mojcże pſches réku Sſuſquehanna w bliſkoſci Sſunburi w Pennſylwaniſkej w Sjednoczenych ſtatach połnóżneje Ameriki ło w nozy cżełke żeleſniſke wjeſoſta, pſchi kotrymż po đotalnych ſwěſczeńiach 8 wożebu żiwjenje pſchijđaji. Wjches 60 wożebow ło cżeżo abo ranji. S đotal hiſchcże njeſnateje pſchicżiny wujeđże lokomotiwa ſ kolijow a ſa lokomotiwu ſcżěhowacaj pſchikaj wołaj nózno-expreſſneho cżaſa pſchekamadku mogła we wobłożenie a padnychu đo ſamjerſnieneje réki. Pal nětchtych wożebow, kotreż ſu ło ſranile, njeje wjaſ nadżije, ło pſchi żiwjenju woſtanu.

Policajſka łódź ło pſchewalika. — 26 morwych.

Na rězy Meta, pſchitoka réki Orinoka, je ło ſtało, pſchi kotrymż 26 ludźi żiwjenje ſhubi. Cy mik rěcżneje policije, w kotrymż nětchże 50 policiſtow đoſtejeſche, ło nadobo pſchi naſtatym niewjedrje nětchże 100 kilometrow wyſche Araiuca, hłowneho měſta đepartementa ſamſneho mjena, pſchewali. Jenoż đźeſeć policiſtow ło poradżi, żebi wulkhowarſke paży pſchijapaſacź, pſchiđy ło hacź ło cżo.mik pſchewali. Wſchěch đruthich, kiž do nětchże měry łoſtaże rěki padnychu, ſołmy pożrěchu. Wobaj z druheho cżołna, kotraż ſa ſnjeſbożnym ſlędowaſche, ſtejo ło jenoż tych ſ rěki wucżahnycź, kotiiż mějachu wulkhowarſke paży wokoło żiwota, đokelž ło đźeje nad wodu đźerżachu. Sſlędżenje ſa tepjenymi 26 policiſtami njeje ſeiche wuſpěcha.

Cyrkwinske powěsće

4. njedźela po Tśoch kralach, 2. małeho róžka 1936.

S **Budyšcina:** W Pětrowskej zyrkwi rano 1/8 hodź. farar Schneider pśeduje. Dop. 1/4 12 hodź. smějo farar lic. Ludwig dźěćikemšenje. Pop. w 3 hodź. směje farar Schneider kśěśenja. Wjeczor w 6 hodź. 121. duchowna wjeczorna hudźba. Programmy su pśi zyrkwinych durjach dostaś. — W Marijnej a Mareśinej zyrkwi smějo rano we 8 hodź. farar Groźe spowědź a Bože wótkazanje. Dop. w 9 hodź. mišijonske kemšenje (šwonkowne mišijonstwo): mišijonski inspektor Lehmann-Drježdźański (zyrkwinska hudźba). W 11 hodź. směje mišijonski inspektor Lehmann-Drježdźański mišijonske dźěćikemšenje. — Wjeczor we 8 hodź. w Kehelerni zwóžbny wjeczor k 50-lětnemu wobstaczu nasheje Budyšceje wóžadneje diakonije. — Sbérka za nasch dom, za dźěći a za šwonkowne mišijonstwo. — Póndźelu pop. 1/4 hodź. mějeźna šhromadźizna šichćejśelskanskeje žónskeje kluźby Pětrowskeje wóžady w towaršchowni na Hornjerěžkej haźy 23. Pśichodnošći mišijonskeho inspektora Lehmanna-Drježdźańskeho. — Wóndźelu wjeczor 1/49 hodź. bibliske koło za žony w młodźinowni na Hrodowskej haźy 6. — Wutoru pop 3/4 hodź. nutrnoj za njedźelnicze w Pětrowskej zyrkwi. — Wutoru pop. w 4 hodź. žónska mišijonska kluźba (šwonkowne mišijonstwo) w Lutherskim domje. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. rěczna hudźina za mužow w towaršchowni na Hornjerěžkej haźy 23. — Sśrjedu wjeczor 1/8 hodź. směje šup. Berg bibliski wjeczor w Tuchorskej zyrkwi. — Schtwórtk wjeczor 1/49 hodź. hudźina Módreho kśiža na Hrodowskej haźy 6. — Pjatk wjeczor we 8 hodź. směje farar Groźe bibliku hudźinu w Lutherskim domje.

S **Wjeleczina.** Rano we 8 hodź. němska spowědź a Bože wótkazanje, dop. w 9 hodź. némske kemšenje, 1/11 hodź. dźěćikemšenje. Pop. w 3 hodź. kśěśenje. — Wutoru pop. w 2 hodź. šhadźowanje wowkow w młodźinownji. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. bibliska hodźina w młodźinownji.

S **Wulkich Sdźarow.** Dop. w 9 hodź. serbske kemšenje we Wulkich Sdźarach, 1/11 hodź. némske kemšenje we Werminghoffje. — Sśrjedu wjeczor 1/8 hodź. směje farar Wićejźł-Wóšlinczański šerbsku bibliśku hodźinu w Mucźowje.

Katolske cyrkwinske powěsće

4. njedźela po Tŕoch kralach, 2. februara 1936.

(Swěčk Marje.) Tachantska cyrkej: Rano 5.45 hodź. Boža mša ze zhromadnym swjatym woprajenjom, dop. w 9 hodź. woswjećenje swěčkow z processiju, wulka Boža mša z pśedowanjom, w 2 hodź. nyšporna pobožnosć z pożohnowanjom. Pśileżnosć k spowědźi sobotu 18—19 hodźin, 19.30—20.30 hodźin, njedźelu wot 5.30—6.30 a w 9 hodź. štwórtk wot 18—19 hodźin. Pjatk Jězusoweje wutroby 7. febr. hamt pśed wustajenym najswjećišim z pożohnowanjom.

Serbska cyrkej: Rano 6.30 hodź. Boža mša, 7.10 hodź. swjećenje swěčkow z peocessiju, 7.30 hodź. němska Boža mša z němskim pśedowanjom, dop. w 9 h. wulka Boža mša ze serbskim pśedowanjom, w 11 h. šulska Boža mša, w 1 hodź. serbski nyšpor, w 6 h. kśesćanska wučba z pożohowanjom. Bože mšo wšźdnje w 7 hodź. Pjatk Jězusoweje wutroby w 6 a 6.45 hodź. spěwane Bože mšo.

Budyske stawniske powěsće

Pjatk 31. januara 1936.

Narodźenja: 27. 1. Richardej Pawołej Rubelej, tapežeŕaŕskemu mischtrej, žyn. — 28. 1. Erichej Miczyj, murjerjej, dźowka. — 30. 1. Njemandźelski žyn.

Wumrěłoj staj: 30. 1. Pawoł Hermann Bjedrich, invalidny rentnaŕ, 72 lět. — 31. 1. Manfred Pawoł Sommer, žyn pohonczja ſ Klukšcha, 1 měsaz.

Radio

Njedźelu 2. februara šo kśiśchi:

Königswusterhausen. Nimo šnateho njedźelšceho programma: 6 konzert ſ Bremenskeho pśichśišawa. 8 ša bura. 11,30 olympiska žwjatoczńoscź. 18 operetta „Wulka hrěšhniza". 20 wulki wjeczor wschelcźišnow.

Lipsk. Nimo šnateho njedźelšceho programma: 6 konzert ſ Bremenskeho pśichśišawa. 8,30 pśichcźele. 15,10 komorna hudźba. 20 Jana Straußowy wjeczor..

Hišhcze ważne ſ njedźelšceho programma. Barlin: 20 wjeśele njedźelske bundanje. Königsberg: 21 mischtrśki konzert. Hamburg: 19 operetta „Operowy bal". Warschawa: 20 orchestrowa hudźba a śpěwy. Praha: 20,05 šymfoniški konzert. Budapeśt: 18,30 lohka hudźba.

Póndźelu 3. februara šo kśiśchi:

Königswusterhausen. Nimo šnateho wschědneho programma: 6,30 wjeśeły rańšchi konzert. 11,40 ša bura. 18,10 nowoczašna klawérna hudźba. 20,10 wschelazy pśichwěrivi ludźo.

Lipsk. Nimo šnateho wschědneho programma: 6,30 rańšchi konzert. 7,30 ša bura. 8,20 ša hospoſu. 11,45 ša bura. 16,30 Jana Brahmšowy konzert. 19,45 němška wuplodźerśka bitwa. 20,10 mała wjeczorna hudźba. 21 ſabowny konzert (ſ Barlina).

Hišhcze ważne ſ dnjowneho programma. Wróśław: 20,10 šchěra póndźela. Mnichow: 20,10 burowe kśto. Win: 20 kušlo žněhakarśkich hospodow. Budapeśt: 19,45 Liszтowy konzert.

Žadławy prawopiš. Pětr pšchinješe šchulśke wuſmjeźdźenje domoj. Je žyle spokojaze. Jenož w šerbšcźinje ma hubjenu zeniuru. „To ſu hubjenje wukmy, hdyž je tola šerbśka rěcź a jeje prawopiš tak lohka", šwari a žantori nan. — „Njeje mógno", šnapšcheńšiwi Pětr, „knjes wuczeŕ namaka pšchezo šaſy nowe ſłowa."

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Öffentliche Aufforderung zur Abgabe von Steuererklärungen für die Veranlagung der Einkommensteuer, Körperschaftssteuer, Umsatzsteuer u. Gewerbesteuer für 1936.

Die Steuererklärungen für die Einkommensteuer, Körperschaftssteuer, Umsatzsteuer und Gewerbesteuer sind ni der Zeit vom 1. bis 29. Februar 1936 unter Benutzung der vorgeschriebenen Vorducke abzugeben. Steuerpflichtige, die zur Abgabe einer Erklärung verpflichtet sind, haben vom Finanzamt und die Gewerbesteuerpflichtigen der Stadt Bautzen vom Stadtsteueramt Bautzen einen Vordruck zugesandt erhalten. Die Verpflichtung, eine Steuererklärung abzugeben, auch wenn ein Vordruck nicht übersandt worden ist, bleibt unberührt. Die Steuerpflichtigen, denen bis 3. Februar 1936 keine Erklärungsvordrucke zugesandt worden sind, haben solche vom Finanzamt und die Gewerbesteuerpflichtigen der Stadt Bautzen vom Stadtsteueramt Bautzen anzufordern.

Zur Abgabe einer **Einkommensteuer**-Erklärung sind verpflichtet

a) **unbeschränkt Einkommensteuerpflichtige** über das Einkommen des Kalenderjahres 1935,
   1) wenn es den Betrag von 8000 RM. überstiegen hat, oder
   2) wenn es weniger als 8000 RM., aber mehr als 4000 RM. betragen hat und darin Einkünfte von mehr als 300 RM. enthalten sind, die weder der Lohnsteuer noch der Kapitalertragssteuer unterlegen haben, oder
   3) ohne Rücksicht auf die Höhe des Einkommens, wenn es ganz oder teilweise aus Gewinn aus Land- und Forstwirtschaft, aus Gewerbebetrieb oder aus selbständiger Arbeit bestanden hat und der Gewinn auf Grund eines Buchabschlusses zu ermitteln war oder ermittelt worden ist;

b) **unbeschränkt Einkommensteuerpflichtige** über die im Kalenderjahr 1935 bezogenen inländischen Einkünfte
   1) wenn sie nach Abzug der Einkünfte, die der Lohnsteuer oder der Kapitalertragssteuer unterlegen haben, 4000 RM. überstiegen haben, oder
   2) ohne Rücksicht auf ihre Höhe, wenn sie ganz oder teilweise aus Gewinn aus Land- oder Forstwirtschaft, aus Gewerbe oder aus selbständiger Arbeit bestanden haben und der Gewinn auf Grund eines Buchabschlusses ermittelt ist.

Darüber hinaus ist jeder zur Abgabe einer Steuererklärung verpflichtet, der hierzu vom Finanzamt bezw. Stadtsteueramt besonders aufgefordert wird.

Wegen der Verpflichtung zur Abgabe einer Einkommensteuererklärung von den Gesellschaften (Gemeinschaften), bei denen die Einkünfte der Beteiligten nach § 215 Absatz 2 der Reichsabgabenordnung (Reichsgesetzblatt 1931 I Seite 161) einheitlich festgestellt werden, wird auf § 21 der ersten Einkommensteuer-Durchführungsverordnung vom 6. 2. 1935 (Reichsgesetzblatt I Seite 153, Reichssteuerblatt 1935 Seite 200) und wegen der Verpflichtung zur Abgabe einer Körperschaftssteuer-Erklärung wird auf § 33 der ersten Körperschaftssteuer-Durchführungsverordnung vom 6. 2. 1935 (Reichsgesetzblatt I Seite 163, Reichssteuerblatt 1935 Seite 127) verwiesen.

Soweit Zweifel über die Verpflichtung zur Abgabe einer Steuererklärung bestehen, gibt das Finanzamt bezw. Stadtsteueramt Auskunft.

Die Gewerbesteuerpflichtigen der Stadt Bautzen haben ihre Gewerbesteuererklärungen unmittelbar an das Stadtsteueramt Bautzen abzugeben.

Finanzamt Bautzen, im Februar 1936.

Po 30. 1. 36.

Lube dźěći! Naše nětšiše knjeżeŕstwo hlada, zo bychu ludźo, wosebje młodźi ze wsow do městow njećahali, ale wostali tam, hdyž su so narodźili. W městach so ludźom zwjetša jenož pozdaću lěpje dźe hač na wsy; po času pak tam jich potomnicy zahinu. Tohodla hižo wuj Tomaš njeje do města ćahnył, ale na wsy wostał. A naši serbscy wjednicy su njepřestawajcy našich Serbow napominali, zo bychu ze wsow njećěkali, jelizo je někak móžno na wsy so žeźiwić. Wjele Serbow, hólcow a holcow, je w městach zabyło, ze Serbow pokhadźeju, a so přeněmčiło. Khwilu bychu hišće domoj na kwasy a kermuše jězdźili, ale swoje dźěći hižo njenawučichu rěč našich wótcow! To móžeš we Budyšinje, w Drježdźanach a druhdźe widźeć. — Tak so Boži dar zacpěwa, a škodu maju wšitcy, Serbja pak najwjetšu. — Dźensa wam znowa woćišćimy wobraz serbskeje swójby w měste, kotryż bu hižo wjacy lět do swětoweje wójny napisany a wozjewjeny. Spisaćel bě tedy hišće studenta, nětko je dawno hižo z fararjom. Nastawk je wo nješto skrótšeny. Z njeho widźiće, zo su naši prócowarjo wote wšeho spočatka wědźeli, kak ważna je wjes za burstwo. Wšako je hižo dawno buram khwalbu spěwał naš Handrij Zejleŕ:

Bur, po zdaću najniżši,
Prěni muž je na zemi!

A wy dźěći- njemyślće sej nihdy, zo je w městach rjeńšo hač na wsach. Zwonka so wam zdawa městanske žiwjenje rjeńše, znutŕka pak je wjesne wjele lěpše, wosebje nětko, hdyž też na wsach z milinu dźěłaja, z autami a kołami jězdźa atd. Wšo pak, štož z městow na wsy přikhadźa, njeje na wsy wužitne, dokelž je też w městach škódne. To dyrbi człowjek rozeznawać a pruhować!

Wuj Tomaš.

„Wostań w kraju!" (H. Zejleŕ.)

W měsće, we wulkej khěži štyri skhody wysoko, bydleše pod třěchu mała swójba: nan, mać a pjećlětny synk. Běše drje to mała swójba, ale to bydleńčko też; přetoż nimo tuteje stwički njeměješe ani kućika wjacy za sebje. A kak khuduška tola bě! K lěwicy wot durjow żelezne kachle a pódła nich w kućiku nješto żeleznoje a blachoweje nadoby. Při séčnje napřećo durjam łožo a łěhanka, wobź z dodźerżanymi wodźećemi přikrytej. Wot duri k prawicy běchu do séčny připrawy sćinjene, zo by so tam drasta powěšała; tola nićo by tam njewchladał, khiba čapku małeho hólćka. Pod woknom nakhileneje třěchi steješe blido, pódła njeho ławka a dwaj stólcaj, wšo po wšém zdaću khětro starše hač mały hólćk, kotryż runje na ławcy při maćeri sedźeše. Khuduški bě też jeje napołhał, khuduška bě cyła swójba, jara khuduška. Nan tu njeběše, bě wušoł, zo by dźěło pytał. Njeměješe hižo dołho žaneje zasłužby a tak jeho swójba też žaneje jědźe, jenož hišće twjerdu krjećku khlěba w blidowym kašćiku. Tohodla běštaj mać a synk też tak blědej a wupłakanej. Jenož z napinajom so mać runjo pozbłdny, dopłatawši synkowy kabaćik. Přistupi k blidowemu kašćiku, wućeře posledni kusk khlěba a da połojcu synkej, druhu pak zaso nutř położi. „Maći!" so hólčk wopraša, žadosćiwje do sucheho kłěba kusajo, „wrśći so nan bórzy?" „Myslu sebi tola, luby Jurko!" wotmołwi mać, synka majkajo. Na skhodźe bě teptanje słyšeć. „Wón dźe! maći!" zawoła Jurk. Durje so wočinichu, tola nutř njezastupi nan, ale khležeŕ. Krótko a wótřo rjekny, papjeru na blido położiwši: „Tule je zličbowanje; njejśe-li k prěnjemu wšo zapłaćili, dyrbiće won! Pominam was posledni raz!"

Rucy mužej napřećo wupřestrěwši zapłakny mać. Tola prjedy hač zamó što rjec, běchu so durje za surowym pominarjom začinile. Synka płaco wobjimujo zwjeze so mać na kolena a synk pódła njeje. „Maćerka, spěwajmoj paćerje!" rjekny Jurk. „Haj, luby Jurko, modlmoj so hišće raz tak prawje nutrnje", je maćerna wotmołwa. „Bóh luby Knjez nas tola cyle wopušćić njemóže." Dołho tam klečeštej při łožu; skónčnje stanyštej. Tu słyšeštej, zo ńchtó po skhodźe horje khwata. Staj to dwaj. A hdyž zastupištaj, spózna žona swojeho muža a zady njeho bura z Khlěboweje, pola kotrehož bě jako holca za dźowku słužiła. Jako so wulcy dźiwajcy ani słowćka njepraji, rjekny muž, brěmješko na blido położiwši: „Haňža, nam je spomhane a to přez bura Rólnika tule!" Haňžine wobličo so bóle a bóle rozswětli a k burej přistupiwši da jemu ruku prajiev: „Wy chceće nam pomhać, Rólnikec wujo!" — „Haj, to chcu, Haňža! Tebi a twojemu mužei jowle, kotryž bě pola woraka tola doho z wotročkom. A też tomule pachołkej budźe bórzy pomhane, zo dostanje čefwjenej ličcy. Přińdźeće hnydom sobu won do Khlěboweje; nimam ludźi dosć, dokelž bohužel wšitcy do města ćahnu, a tuž namakaće pola mje dźěło, jědź a bydlenje a wšo móžne druhe dobre. Smój sebi z mužom hižo wo wšém dorečałoj!"

„Što, maći? won na wjes? ow to budźe krasnje!" zawyska Jurk, nadobo cyle žiwy, Rólnikec wujej ručku tykajo.

„Ale je to woprawdźe wěrno, Jakubje?" so žona muža wopraša.

„Haj, haj! Chcu z města won zaso do burstwa, hdyž mějach so derje. Tu w měsće njenamakach nićo, nićo, khiba njezbožo! Abo nochceš ty sobu, Haňža?" „Ow kak rady! Mějće wutrobny dźak, Rolnikec wujo!" — „Wšo derje, wšo derje, Haňža! Woteńdu na khwilku hišće! Najšće so mjez tym, tu je", dźeše Rólnik, na brěmješko na blidže pokazujo, „tu je telko, zo móžeće so nasyćić. Božemje mjez tym! Potom pak do Khlěboweje!"

„Haj, do Khlěboweje!" wotmołwichu wotkhadźacemu tři hłosy nadobo.

„Ow, Jakubje, kajke to zbožo!" zawoła wjesela Haňža, „pój, dźakujmy so Bohu! Pój też ty, Jurko! Hlej, kak miłosćiwje je Bóh pomhał a naše prósthy wuslyšał! My pytachmy na swoje wašnje swoje zbožo, Bóh luby Knjez je nas na prawy puć pokazał. Dźak budź jemu!"

K. Wyrgaž.

Hospodařski kučik

Wo ważności dobrych synow

Syno su zeleniny, kotrež su na khowanje sušene, zo bychu so w zymskim času skotej město zeleneho dawałe, zo wobsteji z trawow abo zelow abo z wobeju *nadobo*.

K rozsudźenju kajkosće syna je trěbne, zo wěmy

1. z kotrych trawow abo zelow syno wobsteji a kotre z tutych su najwužitniše za naš skót;
2. što so w jednorych rostlinach namaka a z kotrymi srědkami móže so kajkosć rostlinow porjedźić;
3. na kotre wašnje so syno najlěpje připrawja a
4. kak ma so syno khować, zo by swoju khmanosć zdźeržało.

I. Rostliny, kiž so jako syno suša, dyrbja, su-li prawje kubłane a domkowane, mnoho cyrobnych wutkow měć, zo bychu skotej při rozhladnym dawanju strowe a wužitne byłe. Čim lěpje tutón nadawk dopjelnieja, čim lěpše je syno. Dokelž mało hospodarjow trawy a zela z mjenom znaje, chcemy jenož powšitkownje naspomnić, zo móża wšitke rostliny našich krajinow za dobre płaćić, z wuwzaćom rěznow, syćiznow, kisłaych a jědojtych zeleninow. Rězny zeznawamy po wótrych, rězatych kromach, kisały z woptaćom, a jědojte zeleniny po tym, zo jich mjezha na čłowječej koži pucherje naćehnje abo znajmjeńša čerwjene blaki zawostaja. Pódła tych mjenowanych njejsu do syna też khmane tamne trawy a zela, kotrychž kije snadnje wodrjewja, dokelž drjewo mało syći a kormi.

II. Njeje pak hižo dosć, zo w našim synje škódnych rostlinow nimamy; dyrbimy też kajkosć dobrych rostlinow znać. Wšelakosć zemje, hnoja, wjedra, časa a wašnja synowych žnjow, kaž też wukhowanje syna maja wulki wliw na kajkosć syna. Powšitkownje maja zeleniny na 75—85 proc. wody při sebi; ze sušenjom zhubi so wulki dźěl wody; něšto wody pak wostanje tej w najsušišim synje, traš na 15 proc., tak zo ma syno na 85 proc. maćizny. Maćizna móže być protein, tuk, bjezdusyćna maćizna a drjewo; nimo toho też něšto njerosta (minoralijow), kotryž — jeli so syno spali — jako popjeł zawostanje.

Protein je jejowemu bělikej podobny a namaka so tak derje w rostlinach, kaž w mjasu a kreji. Čisty bělik je jenož w jeju. Mjaso a ćělo rostlinow stej zwjetša bělik. W mjasu přetwori so bělik sobu do kože, žiłow, kosmow a rohow, a tajki jako pojědź wužitka njeda, dokelž žołdk tele wěcy njepředěła. W rostlinach so tajke přemjenjenje z nim njestawa, ale wostanje wšón wužitny, tak zo so jeho we jenotliwych rostlinach wot 5—25 proc. namaka. Najwjacy proteina — jejoweho bělika — ma synjo wolijninow.

Tuk je kóždemu znaty. Namaka so też w rostlinach a to zasy wosebje we wolijninach. Je ważny za skót, podpjera dychanje, rozmnoża ćělnu čopłotu a zdźeržuje žiwjenje, łužeje cyroby pobraćhuje. W synje je hač do 6 proc. tuka.

Też bjezdusyćne maćizny, kaž cokor, škrob (Stärke) a gumij su w rostlinach. Służa rostlinam podobnje kaž tuk. W synje namaka so hač do 72 proc. tajkich.

Drjewo skónčnje też syći; škodźi pak z tym, zo žołdkej poživowanje druhich cyrobiznow zadźěwa. ...kotre syno ma 52 proc. drjewa.

Syčadła, kiž w rjanym wjedrje na dobrej, hnojenej zemi narostu, maja wjele proteina a tuka w sebi. Hnojenje z amoniakom a salpetrowej kisalinu ćěri na róst a protein. Protein pak je zwjetša w tamnych dźělach rostliny, kotrež so runje wutworja, hdyž je žiwjenje najmóćniše a nowe dźěle nastawaja a z toho wujasni so wulka wužitnosć tajkeho syna, kiž je do kóenja abo na kóenju syćene. Čim zralše je syno, čim bóle je drjewjane a tohodla špatne.

Tola njewotwisuje wužitnosć syna jenož wot mnohosće w nim so namakaceho proteina a tuka; nć, też to je ważne, zo su tute wěcy w rostlinje k poživanju hotowe. Też tu płaći, štož smy prědku prajili: zemja, wjedro a hnój skutkuja, zo su maćizny mjeje abo bóle poživujomne. Čim lěpje hnojene, čim młódša rostlina, a čim lěpje syno khowane, čim wjetša jeho poživnosć. Powšitkownje drje płaći, zo je poživnosć syna też tehdom wjetša, hdyž syno z khwatkom skhnyje a hdyž při wobroćenju mało łopješkow zhubi, dokelž je runje w najmólšich łopješkach najwjacy a najpřibódnišeho proteina a tuka.

III. Připrawjenje syna wobsteji w tym, zo so syćadła posyku a k khowanju suša, přjedy hač zo bychu na kajkosći zhubile. Sušenje stawa so z čopłotu. Čopłota móže dwoja być, pak słónčna, pak čopłota přez parjenje syna. Sušiš-li syno na słóncu, dostanješ zeleno syno; sušiš-li pak přez zaparjenje, je syno brune. Na woboje wašnje so kajkosć syna trochu pokaza. Synowe žně wotwisuja wot wjedra; padnu pak zwjetša do započatka julija, a žně za wotawu, kotraž je tola też po prawom syno, do prěnjeje třećiny septembra. Najlěpši čas k žnjam je tón, hdyž trawy a zela najmóćniše zakćěwaja, maja tehdom, kaž hižo prajichmy, najwjacy proteina a tuka. Ale mnozy ludźo njesyku łuku přjedy, hač zeleniny překćěle a drjewjane njejsu; kćějatych łukow je jim žel. Wot překćěłych maja wjelo wjetše, ale to njechamy zapomnić, wjele špatniše žně. Honja dźěn druhdy synowe žně žitne, a też to často ze škodu za hospodarstwo. Štóž zahe syno syče, nima telko hary z wobroćenjom a domojbranjom a zalutuje nimo toho też městna. Wón wotpočnje mjez žnjemi a móže skerje rjanu wotawu wočakać. To je wužitk na wšě strony.

Hospodarski rozhlad

Es:Lotu 1. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,458	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,285	100 českosł. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	80 87	100 franc. frankow	16,39

Barlinska bursa 31. januara 1936. W postupowanju kursow na spočatku wčerawšeho wobkhoda wěšte pichetorhnjenje nasta. We wichelakich hódnotach drje so postupy wobkhdźowachu, tola najwjazy hódnotow jewješe wosłabjenja hač do ½ proc. Sdźeržive pozubjowachu so rozpsominanja we wěstych nowinach, we kotrychž so pschecjiwo wupłacjenju preditjoweje dividendy pisasche. Akcije Stahlvereina tohodla na frocjatu wo 1 proc. popuschćichu. Rozdźiwo pak so tutón wotbyłk nimale soło wuruna. Na rentowych wikach běchu zdźiwe kursy.

Barlinske žitne wulkowiki. Też pozdelni dźeń Barlinskich žitnych wulkowikow wobsteiteho wožiwjenja na wikach njepschinješe. Wobkhod bě dale měrny a wobeje dowós žitow se strony ratarstwa njeje so powjetschił. Barlinske młyny kupuja dobre druźiny pschenicy po poskałach sa dodawanje franko do młyna w druhej połojcy februara. Sa cjeżjsche naturalne wahi so pschirażki jenož njerady pschijmowleja. Rożka je khětro njewobkhdźowana, dokelž wobkhody je rjanej muku njepokojeja a dodelž maja młyny hischcze wulke składy. W provinzy pak su możnosće swużitkowanja lěpsche. Pizowanskeho wowsa a jećmjenja so w dosahajacej měrje poschcja. Jećmjenje sa piwarnje a industriju so bohacze poschcjeja, tola łuspow je po sdaću mało.

Wjezera płaćischе w Barlinje zjentnar

pschenicy W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rożki R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — jećmjenja G 7: 8,35 hr. G 9: 8,60 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,20 hr

w Sherjelzu:

Pschenża 19,70 hr., rożka 16,20 hr., jećmjeń, nal. 16,40 hr., naf. 16,40 hr., wowsh 15,20 hr., běrny 2,20 hacj 2,80 hrimnow.

Wične płaćizny w Budyšinje.

1. februara 1936.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Najlepše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet			najnižša płaćizna hr.	najwyšša płaćizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płaćizna		50 kg	—	9,85
Pšenica —— kruta płaćizna		50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna		50 kg	—	8,40
Rožka —— kruta płaćizna		50 kg	—	—
Jećmjeń nalětni		50 kg	—	—
Jećmjeń, nazymski, 2rjadkaty		50 kg	—	—
Picowański jećmjeń 61-62 kg		kr. pł.	—	8,45
Wows 48—49 kg kruta płać.			—	7,90
Wows		50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowanju		50 kg	3,40	3,70
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.		50 kg	2,60	2,80
Běrny, žołte		50 kg	2,90	3,10
Syno		50 kg	4,00	4,25
Słoma z mašinu młóć., pras.		50 kg	—	2,30
Słoma z mašinu młóć., k zasł.		50 kg	—	2,60
Słoma z cypami młóćena		50 kg	—	—
Butra		1 kg	3,00	3,20
Jeja		1 štk.	—	0,11
Pšenč. muka	Type 502	100 kg*	—	33,90
Pšenična muka	Type 790	100 kg	—	30,90
Rżana muka	Type 997	100 kg*	—	24,45
Pšenč. wotruby wokrjes. młyn		50 kg	—	6,50
Wikowańske pšenične wotruby		50 kg	6,60	6,85
Rżane wotruby wokrjes. młyn.		50 kg	—	5.85
Wikowańske rżane wotruby		50 kg	6,10	6,30
Husy		punt	—	—
Prosata 701 štuk		1 štk.	11,70	21,00

Waha prosatow w přerězku 14—30 puntow.

(Swinjace wiki běchu srěnje.)

Płaćizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

31. januara 1936 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Woły: 101.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 103.

Połnomjasne, wurośene, najwětšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Spatne	—

Jałojcy a krowy: 1419.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwětšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	34 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—33
Mjenje a špatnje picowane	—

Ćelata: 1909.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	48—53
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	40—46
Spatne (3.)	34—39

Wowcy: 3015.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	40—42
Starše wukormjene (6.)	35—39
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	22—34

Swinje: 8085.

Połnomjasne, wos. rasow a ich křiżenc., hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50,50
Spatne	48,50
Rancy a kundrosy	52.50

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

1. februara 1936 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny so po złotej hrjwnje zrozumja.

Twora		najnižše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjace mjaso z kosćemi	1 kg	1,60	1,80
Ćelace mjaso	1 kg	1,80	2,00
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc	1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,58
Rżana muka	1 kg	0,34	0,38
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny,	1 kg	0,08	0,09
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Jeja	1 kg	0,48	1,00
Amerikanski swinjacy šmałc	1 kg	—	—
Sušeny połč	1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,10	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,36	0,48
Kokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,25

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hrjwnje.

	31. 1.	30. 1.		31. 1.	30. 1.
Pšenica	208,0	208,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	171,0	171,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
jećmjeń now.	224-227	224-227	mócne łuziny	9,0-9,50	9,00-9,50
jećmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	12,7-13,5	12,7-13,5
wows	—	—	zeradella	20,0-22,0	20,0-22,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,05	27,05	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,85	8,80
rżane „	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	20,0-21,5	20,5-21,5	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
njeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 198.0 9: 199.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 162.0 11: 165.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 167.0 9: 172.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 164.0

Najwjetše płaćizny za jeja so njesmědźa překročić

Štó to mataj ratar a wikowar wo hospodarjenju i jejemi wědźeć?

Porjadnje pschewjedźene kontrolle su dopokasałe, zo hischcze jara wjele njejasnosćow wo postajenjach we hospodarjenja i jejemi wobsteja. Tehodła njech žo tu pschi jónu i krótka pschehlad wo tym poda: Bur smě jeja bjes znamjenja w tódžej formje a mnohosći wotedawać, tola jenož pschetrjebarjam. Njesmě pschi tym wjele hač trucje postajene najwjetše płaćizny za pschetrjebarjow žadacz. Tute wucznjeja nětkole hač do 55 gr. pj. nad 55 gr. 11 pj. Pschestupjenja płaćiznow pschi cyłej kontrollowaze měsitno najtruczischo pothłosta. Bur smě jenož tajkim wikowarjam a dalepschedawarjam jeja wotedawacz, kotrjž maja płaćaze wopisma A, wustajene wot swjatka jejowego hospodarstwa w Sakskej a kotrež maja pschi pschedawanju pschedpołožicz. Pschi pschedawanju wikowarjej smě žo jenož po wašu, niz po schtukach pschedawacz.

Pjekarnje a podobne rjemjeslniske pschedewjacja smědźa jeja bjes znamjenja jenož wot tajkich wikowarjow kupowacz, kotrjž maja wopisma A, kotrež je swjatka hospodarjenje i jejemi wustajił. Njesmědźa direktnje wot bura kupowacz. Wikowar, kotryž jeja kupuje, smě jenož potom jeja bjes znamki pola ratarja kupowacz, hdyž wopismo A wobhedźi, kotrež je swjatk jejowego hospodarstwa w Barlinje wustajił. Smě jenož po wotnizš po kruchach kupowacz. Dale smě jenož trucje postajenu wupłodźersku najwjetšu płaćizninu, kotraž je nětkole 1,50 hr. sa kg., na ratarja płaćizcz; smě też natupjene jeja w najbliższej kołkowni (Kennzeichnungsstelle) standardizowacz bacz. A potom smě najwjetšu pschetrjebarsku płaćizninu ja standardizowane jeja postajenu, wobsahujucz. Pschedawa-li njekołkowane jeja direktnje pschetrjebarjam, smě nanajwjazy postajenu najwjetšu płaćizninu ja pschetrjebarjow sa nekołkowane jeja žadacz. Pschetrjebarjo (pjekarjo, konditarjo a wobhodnizy njesu pschetrjebarjo) maja prawo na to, zo žo wot najwjetše płaćizniny ja njekołkowane jeja nježdacz, ba je postajene. Płaćizny su nětkole do 55 gr. 10 pj., wulkosć 55 gr. 11 pj. Schtóž wjazy płaći, pohonja k powjetschenju płaćizniny a sabotuje wotpohlady statneho knježenstwa, so bychu žo nisdy a płaćizny stabilne sdźerzałe. Sch... kołkowane jeja ma pschetrjebarjow płaćicz po wulkosći wjetše 65 gr. 13½ pj., wulkosć A 60—65 gr. 12¾ pj., wulkosć B 55—60 gr. 12 pj., wulkosć C 50—55 gr. 11 pj., wulkosć D 45—50 gr. 10½ pj. Pschi jenotliwych jejach móże žo płaćizna horje wurunacz. Schtóž pschetrjebarjow wupłodźerske płaćizniny pschepłaćeja abo wotschtóž najwjetše pschetrjebarske płaćizniny sa njekołkowane a kołkowane jeja pschekrocži, žo pothłosta. Schtóž bies prawie płaćizniwo wopisma A kupuje, žo dla pschestupjenja statneho sakona pothłosta. Swólnitwe hodźi žo ratarjow, pschetupzow, rjemjeslnikow a pschetrjebarjow sarucza strowe hospodarjenje i jejemi.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunoseńjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćeńcarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 28 | Budyšin — Póndźelu 3. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Ważne politiske jednanja w Parizu

W Parišu ſu ſo ſobotu wulke diplomatiske rosrěčezwanja ſapoczale. Franzowſki ſwonkowny minister je ſo wjeſelkoruſkeho ſwonkowneho kommiſara Litwinowa a ſo wjeſelo póſłanza Potemkina pſchijał. Wón je ſo ſ nimaj ¾ hodźiny dołho rosrěčezował. Rosrěčenje je ſo na praſchenje powſchitkowneho europiſkeho bjeſtracha a bliſke powjerdźenje franzowſko-ſowjetſkoruſkeho ſrěčenja w franzowſkim parlamenće poczahowało.

Kaž ſo powě, je Litwinow franzowſkemu ſwonkownemu miniſtrej pſchilubił, **ſo je Sſowjetiſka Ruſka ſwólniwa, ſtrujenju „europiſkeje runotwahi" pſchinoſchowaca, hdyž ſo wona ſda byez wohroženа. Litwinow je sdźelił, ſo je ſo ſ rumunſkim kralom Karolom wo tutej naležnoſći hižo rosrěčezował.**

Litwinow a Flandin ſtaj ſo też wo bjeſſtrachu na dalekim wuchodźe rosrěčezowałoj. Nimo teho ſtaj drje ſtatniſkaj kredity rospominałoj, kiž dyrbi Ruſka w Franzowſkej dóſtaca, ſo by pola franzowſkeje induſtrije mohła twory ſtalaca. Parišſke nowiny „Liberté" pišaju, ſo franzowſki kredit ſa Ruſku milijardu frankow wuczinja. Litwinowy wotjěd ſ Parisa do Moſkwy běſche ſo na wječerawſchu njedźelu poſtajił.

Rumunſki kral Karol běſche hóſcź preſidenta franzowſkeje republiki Lebruna. Krala pſchewodźachu rumunſki ſwonkowny minister Titulesku, rumunſki wójniſki minister Angeleſcu, rumunſki kulturowy minister a rumunſki wuſłanc. Schtó je ſo po hoſcźinje rěčało, ſo ſamjelcza. Tola ſo ſhoni, **ſo je ſo wobſtarowało, ſo Italiſka dla ſwojeje wójny w raniſchej Afrizy ſo njemóže wjazy tak wo praſchenja podunajſkich krajow ſtaraca, kaž je to pſchedy mohła. Praſcheli ſu ſo, hacž ſo njebychu móhli bóle na Ruſku ſepjeraca.** Pſchi ſobuſtkutkowanju Italiſkeje běchu ſo mjenujizy ſobuſtkutkowanja ſowjetow khěžto widali.

Pſched poſčinu pola franzowſkeho ſtatneho preſidenta běſche kral Karol franzowſkeho ſwonkowneho miniſtra Flandina wophtał. Jeho ſwonkowny minister Titulesku jeho pſchewodźeſche. Też juhoſłowiſki wupołanc Puritiicz je ſo ſ Flandinom rosrěčezował.

Schtož pſchiczinu tutych Parišſkich jednanjow naſtupa, ſpytaju nowiny „Paris Midi" wujaſnicź. Wone piſaju, ſo ma ſo najpſchedy roſjaſnicź, hacž je mała entente ſwólniwa na měſto Italiſkeje Awſtriſku „ſchkitacź" a ſ kaſtimi wumělenjemi. Tola je pſchi rosrěčezowanjach też ſowjetſke praſchenje jara ważne. Tu ma ſo rospominacź, **hacž ſměja po potwjerdźenju franzowſko-ſowjetſkoruſkeho ſrěčenja ſowjetoju wjazy wliwa na politiku w ſrjedźnjej Europje, hacž ſebi Titulesku pſcheje.** Potom by ſo „bjeſtrachowy rjeczaſ" wutworił, do kotrehož bychu Moſkwa, Bukareſt a Paris ſkluſchale.

Stónčnje pak ſo praſcha, **kak ſylnje Jendźelſka tutomu planej pſchihłoſuje.** Tu ma ſo na italſko-abeſyniſku wójnu ſobu ſmerkacź.

Wo Flandinowym rosrěčezowanju ſ Litwinom ſo hiſchcze ſhoni, ſo ſtaj ſo tutaj wołeſbje wo „organiſowanju ſhromadneho bjeſtracha w Europje" rosmolwiłoj. W Parišu maju ſaczijſchcź, ſo ſo politika Moſkowſkeho knjeſtwa w bjeſſtrachowym praſchenju w dźenſnišnich dnjach jenoż na to měri, kak by ſo powſchitkowny a ſhromadny ſyſtem we wobluku Swjaſka ludow wudźěłał. Saſtupjeſ Sſowjetſkej Ruſkeje je nimo teho ſaczijſchcź dóſtał, ſo mataj Eden a Flandin jara podobne nahlady.

Hobrske jendźelske bróńjenje

Londońſke njedźelſke nowiny ſu ſo wobſchěrnje ſ bliſchej reſmotwu w delnim ſjemju ſaběrale, pſchi kotrejž budźe ſo wo jendźelſkim bróńjenju we wójſku, wójnſkim łódźiwje a wojeſkim létarſtwje jednacź.

Politiſki ſobudźěłaceſ nowin „People" knjeſtwowe plany jako **najmóžniſchi bróńjeriſki programm wofnamjeranja, kiž je ſo hdy w cžaſu měra delnjemu ſjemju pſchedpoložił.** Tute nowiny myſłu, **ſo budźe ſo ſa bróńjerſke wudawki nihdźe 300 milijonow puntow ſterlingow trjebacź.**

Programm twarjenja łódźow budźe tele łódźe wopſchiſcź: **11 wulkich bitwiſkich łódźow, 36 łſchižakow, 120 ſaniczałkow, 30 podmórſkich cžołmow a 3 létadłowe łódźe.**

Kóžda bitwiſka łódź ſo na 7½ milijona puntow ſterlingow wobliča. Kóždy łſchižak budźe 3 milijony puntow płaciſcź. Kóžda létadłowa łódź pak ſo na 2½ hacž 3 milijony puntow wobliča.

Twarſki programm jendźelſkeho wojeſkeho létarſtwa dyrbi ſo kaž programm twarjenja łódźow na ſchóſcź lět wupſchestrěć a 12 000 **nowych létadłow** wopſchiſcź. Plan ſebi też jada, ſo ma ſo w tutym cžaſu 30 **nowych létanišczow** pſchiprawicź.

Sa wójſko ſo letnje 4 milijony puntow pſchiſcharjenych wudawkow poſtaji. Tute pjenjeſy maju ſo wobeſbje ſa nowe tanki a panzerowane wozy wužiwacź.

Jendźelski zwonkowny minister do Egiptowskeje pojědże

Sobotu tuteho měſaca ſo w Kairu jednanja mjes Jendźelſkej a Egiptowſkej ſapoczny. Jendźelſki ſwonkowny minister Eden tute jednanja wobſobinſky wotewri. Jednanja maju pſchihotowanju ſwjaſkowneho ſrěčenja ſłužiſcź. Tuto ſrěčenje dyrbi też ſchtyri jendźelſke wumělenjenja wopſchiſcź. Schtyri dypki tutych wumělenjenjow ſu tele:

1. Praſchenje ſwiaſowańſkeho pucza jendźelſkeho knjeſtwa (Suezſki kanal);
2. ſakitanje Egiptowſkeje pſchecžiwo nadběham ſtecžiſch ſtatow;
3. ſchkitanje wukrajnych ſajimow, też mjenſchinowych;
4. praſchenje Sudana.

Abeſynjenjo też dobyća na połodnišej fronče wojewjeja

Też ſ połodniſchcze fronty ſu dobre powěſcze do Addisa Abeby dóſchle. Generalej jěſdnych Ababje je ſo poradźiło, ſo je ſwojim „létacym wjelbłudſkim korpom" hacž do doliny rěki Ganale Doria bliſko prědnich ſtejiſchcžow wójſka italſkeho generala Graziania ſbližiłej. To je Grazianowe wójſko pſchekwapiło a jeho ſchěroke ſakitanſke ſtejiſchcza wohroženje. General Ababa cže italſkich wojakow pola Neghellia wobſtupiłej, prjedy hacž Grazianowe ſeſtyſnjenja dóſchu.

S tutych powěſcžow ſo ſudźi, ſo ma ſo na połodniſchej fronče napſchecžiwny nadběh Abeſſynjanow wocžakacź. Tehodła ſu miſijonarowje miſijonſke ſtaſije w krajinje Sidamo hižo wopuſchcžili a ſu po puczu do Addisa Abeby.

Italčenjo wotpokazuja abeſynske rozprawy wo dobyću

Pſchiſłuſchne italſke měſtnoſcze w Romje abeſſynſke rosprawy wo cžeſkich italſkich ſchkodowanjach na ludźach a wójnſkej potrjebje w Tembienſkej wotpokakuja. Liczba italſkich mortwych je ſo w offizielnej italſkej wójniſkej rosprawje wojſewita. Na abeſſynſke wobkruczenja, ſo ſu kóżdy wjazy 33 italſkich kanonow **a hiſchcze wjazy italſkich** maſchinſkich ſtělbow dobyli, ſo w Romje wojſewja, **ſo ſu Italczenjo w tamnych wojowanjach jenož tři kanony a najwjazy dźeſaca maſchinſkich ſtělbow ſhubili.** Italſka wójnſka rosprawa cžiſło 112 jenož jenicžke ſadu wopſchija, mjenujizy: „S wobeju frontow njeje niczo wołeſbitego rosprawjeczʼ".

Němſkoſtatne powołań ke wubědźowanje 1936 ſo wotewri

S wulkej manifeſtaziju ſtej němſka dźěkowa fronta a němſke wjednitwo młodźiny w ſportſkim palaſcze w Berlinje 3. němſkoſtatne powołańke wubědźowanje němſkeje młodźiny wotewrjeloj. Němſkoſtatny organiſaziſki nawjedowaċ dr. Ley a němſki wjednik młodźiny Baldur ſe Schirach ſtaj němſkich młodych dźěłaczerjow cžoła a pjaſcze k měrnemu wubědźowanju namolwiłoj. W pſchitommnoſći wjazy hacž 15 000 wobdźělnikow na wubědźowanju a młodych dźěłaczerjow, Hitlerſkich hólzow a holzow bu manifeſtazija mózne wutwarcze němſkeje młodźiny k hódnym wukonam w powołanju.

Jednanja mjes Němſkej a Pólſkej wo pſchekhodnym wobkhadźe do Raniſcheje Pruſkeje.

Pólſke wobkhadne miniſterſtwo je němſkoſtatnej żeleſnizy łdźěłko, ſo ma ſo 7. februara wobkhad do Raniſcheje Pruſkeje a Gdańſka khěžto wobmjeſowaċ, dokelž ſo pólſke dobroměcże ſ tuteho wobkhada hiſchcze njeje ſrjadowało.

Naprawa, kotruž je ſebi Pólſka wotmyſlila, ſwiſuje ſ wobcžežnoſcemi transferowanja pjenjeſ, kiž němſkoſtatna żeleſniza pólſkej ſtatnej żeleſnizy ſa pſchekhodny wobkhad pſches pólſki kraj dołži. W tu khwilu ſo mjes němſkim a pólſkim knjeżeſtwom wo możnoſcach jedna, ſ kotrymiž móhłe ſo traſkerowe wobcžežnoſcze wotſtronicź. Němſke pſchiſłuſchne měſtnoſcze ſo próſnuja, ſo bychu ſo ſa naprawy pſchi wobmjeſowanju pſchekhodneho wobkhada poſtarałe, myſłu pak ſebi, ſo napraway dźiwaju na nětkniſche jednanja njebudźa trěbne.

Amerikanſcy hórnicy za Roosevelta

Saſtupjerjo wjchitkich amerikaniſkich ſwjaſkow podkopkowych dźěłaczerjow ſu ſo we Washingtonje k dlěſchenu khadźowanju ſeſchli. Na ſjěźdźe ſo jenohłóſnje wobſamknu, ſo ſwjaſki ſa Roſevelta wuſtupja a jeho nowowólby ſ pjenjeſami podpěraju. Tole wobſamknjenje móże ſo jako pſchi ſčěhowanju mjes amerikaniſkimi wolerjemi wothladowaċ. Powſchitkownje ſo wocžakuje, ſo budźe hiſchcze wjazy dźěłaczerſkich ſwjaſkow po pſchikładze ſwjaſkow podkopkowych dźěłaczerjow ſłudowaċ.

Japanſki kultuſowy miniſter Matſuda wumrěł

Japaniſki kultuſowy minister Matſuda je ſ Božej ruczku ſajaty 62 lět ſtary wumrěł. Jeho ſmjerċ je krótko pſched wólbami knjeżeſtwowej ſtronje miniſeito hłuboku ranu nabiło. Matſuda też kulturne poczahi mjes Japanſku a Němſku ſylnje ſpěchowaſche. Němſka ſhubi ſ nim dobreho pſchećela, kiž je też cžeſtne ſtanjo prěnjeje rjadowne cžerwjeneho cžicha dóſtał.

Jakub Čišinski:

Wostań w Serbach!

Jěać we poće khlěb swój budźeš! Bóh **Knjez kaza** —
Ze dźěłom Bohu służić maš, nic krudej,
Ze dźěłom pomhać krajej maš a ludej,
Do kotrehož krew ródna tebje wjaza.

Stož dźěłaš jeno za so, je kaž saza.
Stóž jeno za so dźěła, służi hłudej
A njewuěknje tamanjam a sudej,
Hdyž sebičnosć kaž saza dušu maza. —

Serb po krwi sluša serbskej krwi a zemi —
Tuž w Serbach wostań, dźěłaj w serbskim ludźe!
A dźěło wužitk, česć a myto změje.

Serb sy; za Serbow dźěłaj, hač će zlemi
Smjerć — twój to nadawk je — a wěš, zo wšudźe
Na wotrodźencow hněwa so a kléje.

Plany Budyskeho měšćanskeho zarjadnistwa

Budyšći wyšeho měšćanoſta dr. Opitz běše ſo **hotu nowinarjow k ſebi pſcheproſył**, ſo by jim **wo planach rosprawjał**, ſ kotrymiž ſo měšćanſke zarjadnistwo nošu. **Na prěnim** měſtnje **wſchitkich ſtaroſćow ſtejł měſtowe ſaſtaranje ſ wodu.** Nuſne je, ſo ſebi město ſe ſwojeje mozy nowu możnoſć ſa ſwoje ſaſtaranje ſ wodu wobſtara. **To pak ſo ſenicźay hodźi pſchewjeſć, hdyž ſo wodowy pjenjes powjetſchi.** Wyſchſchi měšćanoſta ſo nadźija, ſo ſo nowa wodarnja ſ powjetſchenjom wodoweho pjenjeſa ſa 5 hač 6 lět ſapłaci. Na Bobliczanſkich honach je ſo hižo ſ wjerćenjom ſa žorłami ſapoczało.

Druha měſtowa ſtaroſće je **cźiſćeńa wody.** Tuta cźiſćeńa je ſnajmjeńſcha 20 lět ſtara. Hačrunjeż je ſo wona we ſwojim cźaſu jako pſchikładna cźiſćeńa **pſchiprawiła, je ſo jeje naſypk hač do nětka zyle pſcheſtrjebał. To ſa kuſk ſahy cźiſćeńe njeje dobre,** woda ja ſtót njeje ſtrowa. Nimo toho je ſtrach ſa ryby w rěſach a hatach, pſches kotrejž woda ſ cźiſćeńerne běžı. Tutomu pomérej ſo potajkim njemóže dźěſe pſchihładowacź. Pſchetwarjenje cźiſćeńe je drje ſo hižo dowolilo, tola k wuwjedźenju tu njeje pjenjes. Na tutym projekcze ſo hižo nětkle 2. łěcze dźěła. Pſchetwarjenje cźiſćeńe budźe, kaž wyſchſchi měšćanoſta dźěli, nětkle 260 000 hriwnow płacźicź, runje telko budźe płacźicź nowa wodarnja, kotraž ſo w Boboljach ſtaji.

Nimo tuteju zyle nuſneju pſchedewſaczow ma měſchćanſke ſarjadnistwo hiſchcze wſchelake druhe nuſnoſcze na ſtaroſći. Dźěłowa ſłużba **na Tielniku** dźěła, ſo by jón wurunała a do wulkeho ſhromadźeniſchcźa wutwarila. **Na wjele** měſtnach maju ſo wentoſi (kanale) iwuporjedźecź a wobnowicź; nětkotre mjes nimi ſu zyle nuſne. Doſpołne wutwarjenje kanaliſazije budźiſche ſebi tuthwilu 6—700 000 hriwnow ſadać.

Tola też měſtowe twarjenja ſebi nuſne wuporjedźenja a wutwarjenje ſadaju. Mjes nimi wyſchſchi měſchćanoſta radnizu a polizijne twarjenje, thorownju, ſchule mjenowaſche. Sa wuporjedźenje tutych twarjenjow budźiſche ſo nětkle 80 000 hriwnow trjebało. Na měſchćanſkim dźiwadle ma ſo dźěł tſchi pſchitkrycź a ſo twarjenje ſnowa wobmjetacź. Mułay ważne je też pſchetwarjenje jewiſchcźa **w dźiwadle,** ſo by Budyſke dźiwadło mohło pornjo dźiwadłam druhich měſtow wobſtacź.

Wyſchſchi měšćanoſta we ſwojej rosprawje też rozjaſni, **kak nuſne je ſdźerżenje wrotow a wjezow,** ſayła wſchitkich **twarſtich pomnikow** naſcheho města, do kotrychž kluſcheja Garbarſka baſchta, Wodarnja, Lawſka weża, Bohata weża, k tomu mnohe měſtowe podrużniſte twarjenja. Jako wożebje nuſne dźěło ſo wobmjetanje Lawſkeje weże wobhladuje. Schtož Bohate wrota naſtupa, pſcheje ſo jich ſcźerżenje. Tuto dźěło budźiſche pak było wożebje wobcźežne, dokelž ma ſo Bohata weża, kotraž wišu, ſepjerać a runacź. Nětko ſo hižo na Wóbnej wěži w ſnutſkownym měſcze dźěła. Dźiwajo ſchulſke twarſte potrjeby ſo hižo wo pſchemjenjenju Rotoliſeje wyſchſcheje ſchule jedna. Wyſchſchi měſchćanſki ſebi ſa naſche město na měſto Pſchemyſłoweje pſchipiſpołnatu Techniſku ſrjedźnu ſchulu pſcheje. W ſwiſku wón ſdźěli, ſo ſo na tſioch měſtowych wyſchſchulach, na wyſchſchej realzy, na wyſchſchej holcźej a na pſchekupiſkej ſchuli letſa k jutram jenoj jena wutwori.

Stónčnje wyſchſchi měſchćanoſta dr. Opitz hiſcze na cźeje pokaſa, kiž ma město ſe ſpomoženim podpjenu njeſcź. Wón ſaſtupowanſtwo pſchi Pucźu ſchiſchkich łukow naſpomni, k kotrymž ſo ſ małymi pſchemjenjemi pilnje pokracźuje. Najważniſche ſa naſche mapak je wabjenje zuſnych. Smědźachmy ſo pſchekwapicź, ſo wyſchſchi měſchćanoſta też w tutrom naſtupanju wſchito cźini, ſchtož je k lepſchemu města nuſne.

Wusudźenja

§ Huſejſkiho pokhłoſtanu paduch Arnoſcht Schwager ſ Budyſchina, 21 lět ſtary, měješe ſo pſched pſchiſahu ſudom ſamotwicź. Schwager nětkole dla pſchekſchinowanje ſche ſ měſtnoſćow ſarjadnistwa Tuchoriſkeho powjeſchcja w Budyſchinje pokładnicźku ſ 965 hr., kaž też liſtowych ſnamkow a invalidnych ſnamkow ſ pjenjazbłida kradnył. Najwjetſchi dźěł pjenjes bě ſ njerozumnymi warſchemi w Drježdźanach pſchepił. Też draſtu a drěwězyn bě ſebi ſa nje kupił. 15. dezembra 1935 bě ſo Marijnej Marcźinje zyrkwje w Budyſchinje bobył a nětkotre kaſchćiki ſ namozu wotewrił a ſ nich 13 hr. wzał. Na to kaſchćiki w tepjerſkej měſtnoſći ſpali. Stjemjenowaſche Schwagera ſudowepu ſchłódnika. Wobſtejnoſcze ſo jemu wotrjekuchu, dokelž njebě w tym był. Sa padušchſtwo pokładnicźki na Tuchorju dóſta 1 a 6 měſazow a ſa padušchſtwo w zyrkwi 2 łěcze a 6 ſazow khłoſtarnje. Wſcho hromadźe ſo khłoſtanje na 3 khłoſtarnje ſniji, a na 3 lěta ſo jemu cźeſtne prawa wzjeknychu.

§ 28. auguſta 1935 bě hamtiſki ſud w Biſkopizach pokhłoſtanemu Měrcźinej Wilhelmej Loewi ſ Budyſchina, 3 měſazy ſaſtwa dla woſpjetneho jedanſtwa napoměješe ſa dopokaſane, ſo je Loewa hoſcźenzarja Fiſe Smilneje, kotrehož bě dla pſchedacźa auta wjazy wobkhodnje wopytał, ſ wopacznymi wudawanjemi pojemu ſłudło, ſo pjenjezy bórſy pſchipóſcźele, ſo jemu kredit ſchinku a nětkotre kołbaſy pſchewoſtaji. Sawan je ſo poſdźiſcho poſtkcźiło. Dale ſo Loewa winowaſe wobkhodnika ſe ſadom Gebauera ſ Walowa wo ſa a hoſcźenzarja Zillera ſ Biſkopiz wo wórcźiſnu we kroſcź 45 hriwnow wobſchudźił. W tutych pſchipadach Biſkopiſki ſud winowna. Pſchi powołanſkim jedpak ſpóſna jeho mała khłoſtańſka komora też w pojmaj pſchipadomaj ſa winowateho a jeho ſ ſhromakhłoſtanju 5 měſazow jaſtwa ſaſudźi. Jeho powołanſacźiłoſy.

Njedźiwajo wójny tola manevry.
Njedźiwajo wójny w Abeſynſkej wotměchu ſo też w tutym łęcze italiſke manevry w Alpach. Na wobraſu widźimy maſchinſku ſtełbu na ſněhowym polu. (Preſſe-Foto. M.)

Radio

Wutorn 4. februara ſo ſłyſchi:

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſeły ranſchi konzert. 11,40 ſa 18,20 politiſki pſchehlad nowin. 19 operetka „Sſchkowronczi ſpěwa“. 20,10 rejwanſka hudźba.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: wjeſeły ranſchi konzert. 7,30 ſa bura. 8,20 ſa ho 11,45 ſa bura. 20,10 hłoſny ſiwjenja (ſ Kölna).

Hiſchcze wažne ſ dnjoweho programma. Wróc 21 konzert. Mnichow: 20,10 „Romeo a Julia“. 20,30 wjecźor pſchespołow a walcźikow.

Pójmy za nim

Ze Sieńkiewicza přeložił J. Winger.

4] Pokračowanje

Tu khwilu pak ju jenoż lubosć wobdawaše. Egiptowčenjo, kotříž w Timonowym domje přebywachu, mjenowachu ju Lotus, snadź tohodla, zo tule kwětku na Nilowych pobrjohach bóžcy česćowachu, a snadź też tehodla, zo móžeše, štóž ju raz wuhlada, na cyły swět zapomni.

Jeje rjanosć bě mjenujcy runja jeje mudrosći. Egiptowske słónco njebě začmiło jeje wobličo.

Jeje woči běštej módrej kaž rěka Nil a zhładowaštej z runje tak njeznatych dalokosći jakož woda teje potajnosćiweje rěki. Hdyž bě ju Cinna prěni króć wuhladał, měješe wróćiwši so domoj zamysł, w atriju swojeho domu woltař k jeje česći natwarić a na nim běle holbje woprować. Běše so w swojim žiwjenju z wjele tysacami žonow zetkował, zapoczawši wot dźowkow hłubokeho sewjera z běłymi mikawčkami a z włosami žołtymi kaž dozrawjene žito, hač do čornych kaž lava Numidźankow — ale njebě hač dotal ani tajkeje postawy, ani tajkeje duše nasoł. A čim časćišo ju widźeše, čim lěpje ju poznawaše, čim časćišo móžeše na jeje słowa posłuchać, čim bóle ju wobdźiwowaše. Z časami zdawaše so jemu, kotryž tola do bohow njewěrješe, zo Antea njemóže być Timonowa dźowka, ale jenoż někajkeho boha, a zo je tohodla jenoż na poł žona, na poł pak njesmjertna.

A po krótkim zalubowa so do njeje z tajkej njenadźitej, ale wberskej, přemóžnej luboscu, tak cyle hinašej, jako běchu jeho dotalne začuća, kaž bě Antea hinaša dyžli druhe žónske. Chyše ju jenoż tohodla měć, zo by ju česćował. Bě pak hotowy krew podać, zo by ju wobsedźał. Cuješe, zo by chcył radši prošeć być z njej, dyžli kěžor bjez njeje. A kaž mórski mječel z niehačenej mocu wšitko, štož so w jeho wokrjesu nakhadźa, sobu torha, tak Cinnowa lubosć sobu storhny jeho dušu, wutrobu, mysle, jeho dny a nocy a wšo, z čohož so žiwjenje twari.

Doniž skónčnje njezhrabny tež Anteu. — Tu felix, Cinna! — (Ty sy zbožowny, Cinna), wospjetowachu jeho přećeljo. — Tu felix, Cinna — wospjetowaše sam při sebi — a hdyž bě skónčnje zwěrowany, hdyž bě jeje bóžski ert wuprajił sakramentalne słowa: „Hdźež ty, Kajo, tam tež ja, Kaja“ — tehdy zdawaše so jemu, zo budže jeho zbožo, kaž morjo — njewučerpane a bjez mjezow.

V.

Lěto so miny a mlodej žonje so wobstajnje při domjacym wohnišću skoro bóžska česć dostawaše; běše mužej zernička we woku, lubosć, mudrosć, swětło. Ale přirunajo swoje zbožo z morjom, njebě Cinna na to dźiwał, zo ma morjo wotliwow. Za lěto zapadže Antea do surowege njeznateje khorosće. Jeje sony přewobročichu so do strašnych zjewjenjow, kotrež jeje žiwjenje wusrěbowachu. Na jeje wobliču hasnychu pruhi switanja.

Přez rucy poča so ji swěćić, woči zapadźeštej hłuboko pod čoło — čerwjeny lotus bu dale bóle běły lotus, tak běły, kaž wobliča zemrětych. Wobkedźbowachu, zo šrahoicy nad Cinnowym domom zlětowachu, štož w Egyptowskej smjerć wěšćeše. Widźenja buchu dźeń a strašnišo. Hdyž w připołdnišich hodźinach słónco swět z běłym błyšćom poliwaše, a město womjelkny, zdawaše so Antei, zo słyši wokoło sebje spěšne kročele někajkich njewidźomnych stworjenjow a zo widźi we hłubinach powětra suche, žołte wobličo čěła, spohladowaceho na nju z tupymaj čornymaj wočomaj. Tej woči so zasakle do njeje zahladowaštej, kaž byštej ju wabiłej, zo by hdže došła, do někajkich mrokow, połnych tajnosćow a stracha. Tehdy počinaše so Antea po cyłym čěle třasć, kaž w zymnicy, čoło so ji pokry z błědosću, z krjepami zymneho potu a ta česćowana měšnička domjaceho wóhnišća přewobroći so do słabeho wustróžaneho dźěsća, kotrež so na žowym wutrobnju khowaju z běłymaj hubomaj spjetowaše: „Wumóž mje, Kajo! Wobaraj mje!“

A Kajus by so walił na kóždе šerjenje, kajkeje Persefona (bohowka podzemskeho swěta) z pomje wupuščić mohła, ale podarmo zasahowaše wóčko w přestrěh. Kołowokoło, kaž z wjetša w lodnišich hodźinach, bě pusto. Běły błyšć rozlo so po měšće; morjo so mohł rjec w słóncu pale w čišinje bě jenoż skiwlenje skraholcow słyšeć, lebacych so nad domom.

Widźenja bywachu dźeń a časćišo — potom dnje. Přeščěchu Anteu runje tak zwonka kaž w atriju a w jstwach. Po radže lěkarjow pidźowaše egiptowske sambucźiny (žony na sa (harfje) hrajace) a Beduinow, hrajacych na hl nych piščałkach, kotříž mějachu z harowacej hu šumjenje njewidźomnych stworow pohłušić. Al podarmo. Antea słyšeše je wosrjedź najwe hary, a hdyž słónco tak wysoko stoješe, zo sćin wjekej wokoło nohow leżeše, kaž z ramjenjow njena košla, tehdy so w dyrkotacym powětře wješe čelowe wobličo a ze skleńčanymaj wočoma Anteu zhladujo, cofaše so pomału, kaž by rjec: „Pój za mnu!“

Z khwilemi zdawaše so Antei, zo so čełej pomału hibatej, z khwilemi, zo z nich zlětuja hrozne bruki a k njej přez powětr leća. Při mysliczy wo widźenju napjelnjowaštej so ji ze strachom a na posledku bu za nju žiwjenje strašna čwěła, zo Cinna prošeše, zo by ji pomjeć abo zo by ji dowolił jeď wupić.

A wón wědźeše, zo toho njedokonja. Z tym mym mječom by sej samomu mohł žily wotewrić, ale jeje skóncować njemóžeše. Hdyž sebi tu dohłowu předstojowaše mortwu ze zamknjenymaj čomaj, połnu zymneho pokoja, a te z jeho mjeć rozpróte nadra, tehdy cuješe, zo by, chcył-li to nić, prjedy dyrbjał wowrótnić.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje 3. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Sćerpnosć, próca, modlitwa
Su tři dobre zehlička. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Ssobotu wječor w 7 hodź. barometer 728, hygrometer pluš 5 a najwyšscha dnjowa temperatura 7 stop. cjopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 724, hygrometer 0 a najnišcha nózna temperatura 4 stop. cjopłoty. Połoženje w europiskim wjedrje je nětkole jara njestajne. Nad zhrjedźnej Europu nětkotre mjeńše mižiny leža a nam njewobstajne wjedro wukhutkuja. Synina wjechina je žo dale do krótkorauńskeje Ruskeje sćahowała, so žo jeje synny w tu khwilu hišcze njetrjebamy bojecź. Nad Atlantiskim ozeanom žo nowa nižina wosćerja. Wona bo Europje bliži, naiche wjedro wostanje wešeje njewobstajne. — Jutše wutoru hłonczko 7,34 hodź. zhadźa a žo 4,54 hodź. zhowa. Mježacź zhadźuje jutše popołdnju 1,45 hodź. a žo rano 5,46 hodź. zhowa.

— **Wuhlady na wjedro sa jutšischu wutoru: Mile a njewobstajne wjedro.**

*

50 lět Budyšteje wožadneje diakonije.

Mulka žyła pschećelow a popschewaćelow běsche žo ſ wjednjttwom a žotrami Budyšteje wožadneje diakonije wječera njedźelu 2. februara wječor w tudomnej Keheleźni sejchła, so by je zhrójźnym wječorom 50lětne wobstaćje diakonije wozwjeźiła. Njech žo hnydom zwopraźka rjekneje, so běsche wječor wulźy posběhowazy a so je wěsće mnohemu hłuboke rosumjenje sa źłužby diakonižow podał.

Wječor žo še zhromadnym dźakanym kérluschom zapocża. S wuskotnej intonaziju zyrkwinski chór pod nawjedowanjom zyrkwinskeho hudźbneho direktora Petzolda schćećeho hłóžmu motettu k cześći Božej pschednjeje. Tu też hnydom naspomnimy druhe hudźbne a spěwne poskićenja. Zyrkwinski chór je ſpěwom wo sdóžnosći žmilnych žo pschitomnym hłuboko do wutrohy sarų. Ale też dujerschi chór žeši ſa žrnój pschednosćt ſpratwne pschipósnace sahtuja. Wulźy jara pak hnjeni Schubertowa a farar lic. Ludwig ſ nětkotrymi duettami, kiž hudźbny direktor Petzold na klawire pschewodźeschе ſ pschitomnych ſwjeżelischtaj.

Superintendent Berg wječor nawjedowaschе. Po powitanju pschitomnych won wo stawišnach a dźele Budyšteje diakonije rosprawjeschе. Dopominaschе na jeje sakoženjow a spěchowarjow hacź do dźenźnišchich dnjow. S jeho rosprawy zhonichmy, ſ kajkim zhonowanjom je diakonija mjes wobydleršwom naschcheho mésta skutkowała, a spóſnachmy nadobnosćeź a wulkosćeź źłužby diakonyžow.

Direktor Rauft Drježdźanskeho diakonyžowskeho wustawa w ſwojej ſwjedźenſkej rěči wo stawišnach w Němskej a wosebje Sakſkej rěčeschе a wukubłanje a źłužbu diakonyžow se złowanej wopišowaschе, kiž na pschipoſłucharjow hłuboki ſacźišchcej ſawostajichu. Słužba diakonyžow wukhodźa ſ kruteje wéry do njebjeſkeho knjeza, wona je zyrkwinſtim, wótczińſkim a ſozialnym ſmyſłenju ludźej wěrnje.

Bichi ſkładnosći jubileja je žo diakoniji wjele ſbožopschećeſow a darow dostało, tak wot Pětrowskeje wožady, wot lékarjow, wot města, ſa kotrejž wyſchſchi měſchćanoſta dr. Opitz rěčeschе, wot Michałskeje wožady a wot druhich zwérnych druhich wožadnych ſrotrow.

Riany jubilejny wječor, kiž je pschitomnym ſnowa waſnosć a nutnosć źłužby diakonyžow wobkrućił, žo še ſhromadnym kérluschom ſkónczi.

*

— **Powěsć k 75. narodninam Bj. Krawca.** Radio Praha srjedu 5. februara t. l. 19.45—20.30 ma **serbski koncert** ze składbow hudźbneho dir. Bj. Krawca k cześći jeho 75. narodninow. Najprjedy krótki přednošk wo Serbach, jich spěwach a Bjarnatu Krawcu, potom Krawcowe komposicije: Serbske reja přezpola (radiowy orchester dra. Smetáčka), Krawcowe khóry (kandidatki št. žón. wučeř. wustawa w Prazy, dir. prof. A. Srba). Wo Serbach a jich hudźbnej kulturje přednošuje prof. Józ. Páta, baseń Łuž. Serbam deklamuje kni. Zorka Pátová.

— **Ssmjertny pad.** W nozy k njedźeli wumrě po cześkej khorosći na Zidowie wobſydźeć doma Jan August Kerk, 72 lět ſtary. Narodźi ſo 2. nov. 1864 we Lvp... pola Pomorza pschińdźe w lěcze 1876 na Zidow. We Weißangez firmje nawukny cźišchcerſke powołanje. Po wojerſkej ſłużbje pschepydli ſo na nětkotre léta do Drježdźan. Na to ſo ſaſo na Zidow wrócźi a nětkaž 30 lět dołho dźěłaſche potom we Weißangez firmje. We wójnje ſhubi dweiu ſynow a pschichodneho ſyna. S pjeczoch hišcze žiwych dźěći 2 ſynaj a jena dźowka w Kalawje bydła. Jedyn ſynow w Reißlandze w Rudnych horach pschebywa a jena dźowka mučałny do Ameriki. Jeho dobreje powahi dla běsche wſchudźe jara wobluběny a wobžowany. Njech je jemu ródna ſemja lohka.

S **Sdźerje.** Na wječeramſchim wječoru ludowna ſchuła w Běrmjanſkej łončejnje ſa ſymſku pomoz hrajeſche. W ſwojej narěči knjes ſchulſki wjednik Měſchkank ſwoje wjeſele na tym wuprayi, ſo žu hoſcźo we wopornjowoſći ſa khudych nuſuczeſpjacych w tak nimomérny bohatej liczbje pschikhwatali. S tſikróczným „ſdaŕ“ na wjednika a kanzlerja a ſ wuſpěwanjom němſkeju hymnow wón ſwoju narěcź ſkónczi. Najprjedy pschedstajichu dźěći němſku hodownu hru „Boži narod“, pschi kotrymž ſchtož hudźbny dźeł naſtupa, knjes wučeř Wićhela ſpěwy na khible pschewodźeschе. Wobſydźeny pschikleik dopokała, ſo žu dźěći ſwoju wěź derje dokonjale. W krótkej pschestawcy ſtronjan Garbaŕ ſ Dubrawy, jako ſastupjeŕ NSW. měſtneje ſkupiny, pschitomnych powita. Nětkotre derje pschednjeſene ſpěwy ſ pschewodom khibła pschestawku wupjelnichu. Bórzy pak ſłożichu žo wocźi wſchěch ſaſy na jewiſchcźo, hdźež běchu žo mjes tym dźěći na druhu hru pschihotowali. Pschedstajichu nětko ſherbiku hru „Sněhołinka“, kiž knjes wučeř Pjetaſch je naſchim dźěćom k wjeſelu napiſał. Hra ſama na ſebi je khětko cźeſka a ſebi zułych hrajerjow ſada. Knjes wučeř Měſchkank pak wěſcźeſche teſ w kritiſkich wokomikach dźěći k wuſpěchej dowjeſeſ. So je žo hra naſchim ludźom lubiła, dźěći wožebje ſwjeſeła. Je tomu pschecźy tak, ſchtož žo rěcźi ſ wutrohy do wutrohy w lubej macźernej rěcźi, pschecźy bobru pódu namaka. Ke końcźej hišcze knjes Bartſch w mjenje NSW. ſwój dźak ſa wopor wupraji, kiž je ſchuła ſa ſymſku pomoz pschinjeſła, wožebity dźak pak wučerſtwu a ſtarſchim ſa naloženu próżu wupraji, kiž wěſcźe njeje ſnadna pſchi taſtich wězach. Wot NSW. žo hišcze nětkotre wězy rosdźělichu, kiž ſu dźěći doma ſhotowiłe.

S **Minakała.** 4. njedźelu po Tſjoch kralach ſta žo we tudyſchej pschepjelnjenej zyrkwi ſafarowanje dotalneho farſkeho wikara Lajera. Dopołdnja w 9 hodź. běchu němſke Boże ſłużby, pschi kotrychž ſup. Berg ordinaziju pschewjedźe. Nowy farar ſwoje předowanje na bibliſke ſłowo Pawołoweho liſta na Filipiſkich 4, 3: „Ja wſchitko móžu ſches toho, kiž mje pokazuje, to je ſches Khrystuſa“, ſłoži. Na to běchu ſherbſke Boże ſłużby, pschi kotrychž knjes wyſchſchi farar Sarjeſt ſłowa luboſće a zwěry nowemu hamtſkemu bratrej wěnowaſche. Bożu ſłużbu porjeſchi zyrkwinſki chór ſe ſpěwom „Budź zwérny hacź do ſmjerce“, kotryž knjes kantor Króna nawjedowaſche.

Z **Khróšcźe.** Pjatk wječor wotmě Khróſcźanske ſkót plahowanske zjednoćenſtwo pola Völklec ſwoju hłownu zhromadźiznu. Předsyda žiwnoſceŕ M. Sram wotewri ju a witaše wšěch pritomnych wutrobnje. Potom přeńdźe ſo hnydom k dnjowemu porjadej. Pokładnik kantor Groſa předpołoži pokładnju a wozjewi wudawki a dokhody. Za pruhowarjow pokładnje pomjenowaštaj ſo bur Jurij Lebza a žiwnoſceŕ Jan Próca, kotrajž ju přepruhowaštaj a w prawym porjadku namakaštaj. Namjet, zo ma ſo předsydstwo wuswobodźić, ſo jenohłósnje přiwza. W dalſim dypku **wozjewi předsyda, zo staj** buraj, ſkótny lékaŕ dr. Sołta a Mikławš Brězan dźerżerjej bykow přewzałoj. Pokładnikej přizwoli ſo jenohłósnje małe létne zarunanje. Dale jednaše ſo wo wobstaranju trěbnych wušacych znamkow. Na końcu dźakowaše ſo předsyda dotalnemu dźerżerjej bykow, burej Grofje za jeho dołholětne a ſwědomite zastaranje bykow. Nowymaj pak přeješe wjele zboża do přichoda.

Serbja posłuchajće!

„... Z moralneho ſtojniſća je njemóžne a njedopuſćomne, zo so kajkižkuliž narod diskriminěruje abo poniżuje ...

Kóžde wobzamknjenje, z kotrymž so potłóčuje kajkižkuli narod, wuwoła jenoż hórkoſć a hidu počišćowaneho a njedowěru pola druheho.“

Adolf Hitler, wjednik a kancler.

Z rozmołwy z francowſkej korespondentku 25. januara 1936.

Z **Khróšcźe.** Zańdźeny tydźeń ſo wjesny ſkót přehladowaše. Jednaše ſo wo tym, kajkej raſy naš ſkót přiſłuſa. Najwjacy howjadow ſłuſa w přerězku tak mjenowanemu delanſkej drużinje (Niederungsvieh). Swinje pak ſłuſeja z wjetſcho dźěła k raſy krajnych ſwini.

S **Němſkich Paſtiz.** (Sadobywarja pſchekwapili.) W nozy k pjatkej dźěłaſceŕ na kuble pytny, ſo je žo do hrodu paduch ſadobył. Wołno rosbiwſchi bě žebi pucź do hrodu ſmóžnił. Sawołanej połicźi poradźi žo, paduha ſajeź. Ssobotu jeho do hamtſkeho ſudniſtwa we Kamjenzu pſchewjedźechu.

*

S **Kinsbórka.** W Laufa 18lětny Herbert Herzog ſ Ottendorf-Okrilla tka njeſbožownje ſ koleſom padźe, ſo cźežkoſranjeny leżo woſta. Sawołany lékaŕ mózſeſe jenoż hišcze ſwjeſcźicź, ſo bě mjes tym wumrěł.

S **Radeberga.** Ssobotu wječor we 7 hodźin ſ Radeberga pſchikhadźaſe małe auto na Radeberſkej dróży w blišoſcźi „Rybowcheho domka“ do ſchtoma ſajeźe. Wſchě tři wožoby, mandźelſkaj a dźowka ſ Drježdźan, kotrejž we woju ſebjachu, žo pſchi tym khětko cźežko ſarnichu. Snjeſboženi dyrbjachu žo do domu diakoniſſowe dowjeſć. Auto bě jara cźežko wobſchkodźeny.

S **Drježdźan.** (Ssmjertny ſkok do Lobja.) Pjatk 45 lět ſtary muż ſ Mariniejho mosta do Lobja ſkócźi. Wobſtadża wohenſhaſcherſkeho cźołma drje njeſbožowneho bórzy wucźahny, tola pospytny, jeho wožiwicź, běchu bjes wuſpěcha.

*

Najwjetſcha wuſtajenja karnikłow na ſwěcźe.

W Lipſku je žo hižo tśeźi raz najwuſnamnjſcha wuſtajenja karnikłow Němſkeje, haj zyłeho ſwěta wotewrika. To je najlepſchi dopokaſ ſa to, kajki wuſnam žo dźenja plahowanju drobneho ſtotu, a wožebje plahowanju karnikłow pſchiſłuſeje. Tutón hoſpodarſki a idelny wuſnam plahowanja karnikłow je też ſ tym dopokaſa, ſo je wjednik a ſtatny kanzler wuſtajenju wožebje cźeſtne myto wuſtajił. Na wotewrjenſtej ſwjatocźnoſći bě žo wjele cźeſtnych hoſći ſejchło. Wuſtajenſkeho wjednika Krumbiegel ſ Lipſka we ſwojich poſtrowjazych ſłowach na to pokaſa, ſo na tutej wuſtajenſcź nětkaž 500 karnikłow na pohódnoſcźenje pſches ſudniſka cźaſa. Hoſpodarſki wuſnam plahowanja karnikłow w Němſkej ſ toho wukhadźa, ſo žo wunoſchi na nětkaž 120 miljonow hriwnow wobliczi. W lońſkim lěcźe je ſjednoćenſtwo plahowarjow karnikłow wo 3200 nowych ſobuſtawow ſroſłko. Po wuprajenju SSwjednika Bettera ſ Barlina žo w Saſkej najwjaz drobneho ſtotu pornjo druhim němſkim krajam plahuje. Tohodla žo też dźiwajo na wulke ſroſumjenje města Lipſka ſa tutu wuſtajenju tuta pſchezo w Lipſku wotmeje.

Towaſtwowske powěſtniki.

Bačoń. Spěwny wotrjad zeńdźe so ſtwórtk 6. febr. wječor we 8 hodźinach pola Měrćinkec w Haſlowje k hłownej prazy. Wſitey ſobuſkutkowacy ſo wěſće wocźakuja.

Budeſtecy. Serbſke towaſtwo „Luhin“ zmeje njedźelu 9. februara ſwoju zhromadźiznu. Rěcźeć budźe knjez kantor Smoła z Budeſtec. Wſěch ſobuſtawow wěſće wocźakuje, hoſći pak rad přiwita

předsydſtwo.

Domowina a Maćica Serbſka zeńdźetej ſo njedźelu 9. februara popołdnju ½5 hodźin w ſali Serbſkeho Domu k ſwjedźeńſkemu poſedźenju z přileżnoſću 75. narodnin knjeza hudźbneho dir. Bjarnata Krawca, naſcheho zaſłużbneho komponiſta a hudźbnika. Porjad zhromadźizny budźe cyle wurjadny. Sobuſtawy Domowiny a Maćicy chcyli ſebi přeproſchenja za tutu zhromadźiznu wotewrjeć pola ſwojich předsydow towaſtwow a dowěrnikow, pola zarjadniſtwa Maćicy Serbſkeje a w Serbſkej knihařni abo Domowinſkej kenclji, hižo wot dźeńſniſcheho dnja. Naša cześć je, zo je zała Serbſkeho Domu na tutym dnju naše zeńdźeniſcźo wšěch ſwérnych.

Drježdźany. „Hromadnik“ woſwjeći knjeza direktora Krawcowe narodniny hakle **11. februara** wječor we 8 hodźinach w Johanneshof a nic 6. februara. Tutón wječor wupadne. Dypr. Wjaceſławk.

Hornja Hórka. Serbſke towaſtwo „Łužica“ zmeje njedźelu 16. februara pop. w 3 hodź. hłownu zhromadźiznu w Teichertec hoſćencu. Winowatoſć wšěch ſobuſtawow je, zo přińdu. Předsydſtwo.

Lipſk. Wutoru 4. febr. wječor we 8 hodź. druhe ſhadźowanje „Serbſkeho błida“ w lěcze 1936 w hoſćencu „Halſchtrowſki hród“ (Elſterburg) na rózku Halſchtrowſkeje a Frankfurtſkeje dróhi. Starſchi.

Pančicy. „Lipa Serbſka“ ma přichodnu wutoru (4. II.) zhromadźiznu a ſpěwanje (cyły khór) pola Naſtušec w Kukowje. Nowe ſobuſtawy ſo přiwozmu. Započatk 8 hodźin.

Serbſkim towaſtwam. Nětko zaſtupiće do časa hłownych zhromadźiznow naſich ſerbſkich towaſtwow. Zarjadujće tute po najlepſim přihotowanju. Wotewrće je ze zapalnej pěſnju Ćišińſkeho abo druheho basnika. Hdyž znowa poſtajiće předsydſtwo, potom ćińće to z dobrym přemyſlenjom, nic jenoż tohodla, zo hyšće měſtna wobſadźene měli. Cas, w kotrymž smy žiwi, trjeba na cole ſerbſkich towaſtwow muži, kiž ſo cyle zaſtaja za narodnoſć. Skazajće ſebi też za hłowne zhromadźizny rěčnik. Wobkedźbujće hamtſke poſtajenja, kiž w poſlednim čiſle Domowiny wozjewichmy.

Hospodarſki rozhlad

Pónđźelu 3. februara 1936.

Barlinſka burſa 1. februara 1936. W ſakładnym dobrym měnjenju poſłednich dnjow njeje žo też na konzu tydźenja na burſy niczo pſchemeniło. Na wobkhodźe ſamym dźe žo ſwjetſcha jenoż burſowni wobkhodnicy ſ powołanja wobdźělichu, dokelž publikum njeběſ wjetſche kupne pſchikazy ſapodał. Spokojaze wotſamknjenje w industriji ſ pſchecźelnemu měnjenju pſchinoſchowachu. Na rentowkach wikach běźche dale cźicho.

Dźenźniſche ſtótne wiki w Drježdźanach.

Na ſtótne wiki pſchiſchła žo dźenſa 641 howjadow a to 128 wołow, 107 bykow, 355 krutwow, 46 jałowow, 5 źrazłow. Dale 845 cźelatow, 861 wowcow a 2494 ſwini.

Pola howjaſeho ſtotu wuwi ſo žiwy wobkhod a też ſa hubjenſche druźiny ſo płacźiny troſchku połepſchichu. Cźełata mějachu ſrěni wobkhod, też tu ſo ſa nijſche druźiny powjetſchene płacźiny pſchećiſćichu. Wowcy maja ſrěnje wiki, a płacźiny wo nješto mało poſtupichu. Pſchihnate ſwinje žo ſa poſtajene krute płacźiny roſbjelichu.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smoleŕ w Budyšinje a za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna liſćina čo. 5 płaći.

Kuzładło

Bryzka ma cžerwjeny nóš. Cžerwjeny nóš njepyšchi. To Bryzka derje wě.

„Mój cžerwjeny nóš mi wjele mjerjanja pšichituje“, Bryzka jónu zyle srudny swojemu pšecželej Jurschikej rjekny. „Mschitaju luchžo žo mi šmeja.“

„S poknym prawom“, Jurschik rjekny. „Cžerwjeny nóš stajnje šmješnje skutkuje.“

„Schto może cžłowjek pšecžiwo tomu cžinicź?“

„Ja dobry šrédk šnaju . . .“

„Woprawdže? Potom jow ſ nim!“

„To dyrbiſch najprjedy nješchto sa to wudacź . . .“

„Schto dha na pšchikład?“

„Jeli pólku palenza daſch, Cži šrédk pšcheradźu.“

Bryzka a Jurschik do torčmy saſtupitaj. Muž ſ cžerwjenym nošom dwaj palenzaj a wulkej piwje skasa. Bryzka a Jurschik šebi pšchipiwataj. Bryzka swojemu pšecželej powěda, so je hižo wschelake šrédki pšcheciwo swojemu cžerwjenemu nošej spytał, tola bjes wuspěcha. „Nadźijomnje je Twój tón prawy.“

„Mój šrédk je nješkuschany“, Jurschik prajo piwo pije a hladkuje šebi ſ wuraſom najwjetſcheje spokojnosce swoje wušy.

„Potajšim, někto pak huch ralu nješchto wo Twojim šrédku šhonik“, Bryzka wcžipny rjekny.

Jurschik na swoju próſtnu piwowu schkleižu pokaže. „Najprjedy nowe piwo.“

„Pinčnik to, dwě piwje!“ Bryzka sawoła.

„Na palenz ſy zabył.“

Bryzka hiſchcže palenzaj skasa. Hnydom pinčnik napitk pšchinjese. Bryzka a Jurschik šebi pšchipijetaj. „Na strowoſcž Twojeho nožta!“ Jurschik rjekny.

„Je Twój šrédk drohi?“ žo Bryzka ſa chwilu prascha.

Jurschik mielčo na swoju schkleižu hlada, kotraž je hižo saſo prózdna

Bryzka palenz skasa, kotryž pinčnik pschinjese. Jurschik ſa schkleižu hrabnuwschi ju na ras wuprózdni.

„Je Twój šrédk drohi?“ Bryzka nětkole swoje praschenje wolwjetuje.

„To cžłowjek njemóže rječ“, Jurschik samórcži.

„A kak wón réka?“

„Tak thětſje wěz njeuźe. Dyrbimoj hiſchcže malicžkoſcž picź. Sa šuſsodnym blidom je šebi runje nětchto Khcžebuſki žitny palenz skasał. Tón najradſcho pju.“

Bryzka šnowa k piczu skasa. Njecha-li cžłowjek žaneho cžerwjeneho noša wjazy mérž, potom njeſmědźa nětkotre hriwny žaneje róle hrać.

Jurschik je swój žitny wupił. Bryzka bywa njeſcžerpliwy. Chze skónčnje nješchto wo tutym dźiwy ſtukowazym šrédku pšcheciwo cžerwjenemu nošej šhonicź.

„Nó?“ wón swojeho pšecžela nuſuje.

„Wórſy“, tamny pokoja. „Khcžebuſki žitny palenz wulkotnje šlodźi. Popschejmoj šebi hiſchcže jedyn.“

„Schto ma to rékacź?“ Bryzka njedowěriwje mórcži. „Chžech mje ſa nóš wodźicź?“

„Na žadyn pad. Dyrbimoj jenoż ſnajmješchcha hiſchcže dźeſacź palenzow wupicź, hewak šrédk njeſkutkuje.“

„Ale kak tomu?“

„Dokelž“, Jurschik ſ trochu cžežkim jazykom rjekny, „dokelž — hdyž — hdyž mój duzent palenzow wupikoj — wupikoj —, potom ſmóji trochu módrej. A jeli — ſy-li módry, potom je Twój nóš też — módry. A je-li Twój nóš módry — potom njeje — cžerwjeny. Hi-hi-hi“ jk.

So domoj namakał . . . za 20 lět

Běſche w ſpocžatku wulkeje wójny, jako němſke wójſko njeſ Lens w ſapadnej franzowſkej wuhlowej krajinje wobſadźi. Wójſka khmani mužojo běchu wſchitcy pod khorhoje ſwołani, a wjeſtſchi dźěl žónſkich a dźěcži bě hižo pšched pſchitkadom němſkeho wójſka wjeſ wopuſchčił.

Mały ſchěſcžětny hólz, žyn hórnika, w domje ſwojeho wuja ſawoſta. Tu nabodo jómu w nogy wulki woheń wudyri. Wutěle praſkachu, ſakſchiſi běchu ſtuſchcež. Wodźiwjeni cžłowjekojo w ſwětle płomjenjow po dróhach běhachu.

Jako naſajtra rano mały Louis-Cesar Nagrat w ſchěrym domje ſ nahimi ſcžěnami a mnoho kojemi wotucźi, běſche wón namakanczk bjes ſchkita a pomozy, bjes nana a macžerje a bjes doma. Zyle žiwjenje běſche wot nětka ſa njeho cžernjojty pucź ſe žyrotownje do žyrotownje. Krute žiwjenje bjes ſtarſcheju na njeho cžakaſche. Jako namakanczk, kotrehož w akach ſ cžiſtym wjedźechu, wón do Lilla pšchińdźe, do Douai a do Pariſa. Tola ſtajnje běſche to žiwjenje ſhromadźeństwa pſchi ſpanju, pſchi jedźi, w ſchuli a pſchi dźěle. Potom k buram ſa wotrocžka pšchińdźe. To běchu lěta pokne dźěła a ſajo bjes macžerje. W 21. lěcže bu pokmotěny. Móžeſche nětkole bjes porucžnika ſwoje žiwjenje ſam rjadowacź. Tola nětko hakle, hdyž zyle wopuſchczeny w ſwěcže ſtojeſche, wulku tragiku jemu pſchidźeleneho wožruda ſacžuwaſche. Wón na miniſterſtwa w Pariju pišaſche a na měſchcžanoſtu w domiſnje. Tola wſchitke tute liſty bjes wotmołwy woſtachu. Zenje njeje po hamtſkim puczu niczo wo ſwojeju ſtarſcheju ſhonił. Po wulkich wobežnoſcžach móžeſche pſchi wotležanej dróſy w ſapadnej Franzowſkej měſtno pſchi želeſniſzy dojtacź. Wša šebi žonu a bydli ſ njej we wožamocženej khežy pſchi želeſniſkich kolijach.

Tu wón pſchipadnje wo ſpomožeſkim ſkutku knjeſa Lechantre cžita, kotryž je šebi ſa nadawk ſtajił, we ſwětowej wójnje roſpjerichene ſwójby ſažo ſjednoſcžacź. Na tutym puczu potom adreſu wěſteho knjeſa Nayrata w Lenſu ſhoni a napiſa jemu: „Sſnadź žym ja twój žyn“.

Jako cžas do Lenſa pſchińdźe, zyła ſwójba na želeſniſkim naſtupniſchczu ſtejeſche. Na kóždeho młodeho muža, kotryž pſches ſawjeru pſchińdźe, ſtary Nayrat ſwoje mjeno ſawoła. Tu nabodo nětčžo na to poſtrachuſchaſche a ſe žylanu radoſcže we woczomaj ſtaruſchkaj ſwojeho ſažonamakaneho žyna wobjimataj. Bórzy běchu žo ſpſchecžeſkili — namakanczk bě žo do wótzneho domu wrócził. j.

Serbske blido w Lipsku

Kajke bě prěnje zetkanje w lěče 1936?

Nadźija, w poſlednim dopisu z Lipska na tutym měſtnje wuprajena, njeje čiſće njedopjelnjena woſtała. Optimism woprawdże ženje njeſkodźi. Tak móžachmy při prěnim zetkanju „Serbskeho blida“ w tutym lěče 17 Serbow naličić, 7 ſtudentow a 10 njeſtudentow. Liča 10 woznamjenja pospyt k lěpšemu. Nadźijomnje tak dale kročimy! Z wulkej radoſcu witachmy dweju noweju blidnikow, serbskeho nana a ſyna. Před krótkim hakle z Łužicy do Lipska přećahnywši, kotrajž hnydom puć k „Serbskemu blidu“ namakaštaj. Zo bychu tola druzy po nim ſo měli! A tajke zjawne wuznaće lubošce k naſemu serbſkeho blida“ w tutym nowym lěče 1936.

Nic mjenje hač 8 rjanych serbskich spěwow ze „Tow. spěwnika“ a ze „Zórleſka“ zaklinčachu za „blidom“ a wožiwjachu cyły wječor. Ze ſławu na wjednika Němſkeje a na „Rjanu Łužicu“ započa ſo tuto rjane zetkanje Serbow, a ze ſławu na serbsku wutrobu (w spěwje dźělenja: „Swěrna myſlička“) skónči ſo wone. A mjez spěwami a ſławjenjom a z wokřewjacymi ſłowami wotmě ſo ważna a dołha rozmołwa wo prašenju: „Serbske blido“ — towaršwo abo nic? Tuto prašenje nam ſtaji strona, wotdźěl „ludſtwo a domizna“, a hnydom ſo přiſtaji: „Njechamy-li towaršwo być, budźe čežko jako „Serbſke blido“ po ſtarej tradiciji jako ſwobodna zetkanka dale wobſtejeć móc.“ Nam ſo też praji, zo ſo nam naše dźělo z přetworjenjom „Serbſk. blida“ do towaršwa wołoži. To z džakom ſłyšachmy. Při tom pak też rozjaſnichmy, z kajkich ważnych z nutřkownych a z wonkownych přičinow dla ſo „Serbske blido“ do towaršwa přewobroćić njehodźi. Tehodła ſo wobzamkny: Našu lubu Domowinu proſyć, zo by za nas jednanje w tutym ważnym prašenju na ſo wzała. To je ſo ſtało, a mamy přelubjenje, zo ſo Domowina w tutej wěcy dale poſtara, za čož ſo jej wutrobnje džakujemy. A wopokazajmy tónle džak Domowinje w skutku z tym, zo wšitcy jako sobustawy Domowiny ſo zapiſać damy. A to njech ſo ſtanje za „blidom“ wutoru 4. małeho rózka!

Jurij Bjedrich, ſtarši.

Směški

Se Schotſkeje. Stužodźiž krowa ſalěſe ſej do ſahrody Schoty. Jeho žyn pſchiběža roshorjeny k nanej: „Nano — nětkajka zuſa krowa je w naſchej ſahrodźe!“ — Na to Schota: „Njerěcž tak wjele — dźi a podej ju!“

*

„Macži, ſłuſcheja wuſchi k mjeſwoczu abo k ſchiji?“

„Cžehodła dha, Jurko?“

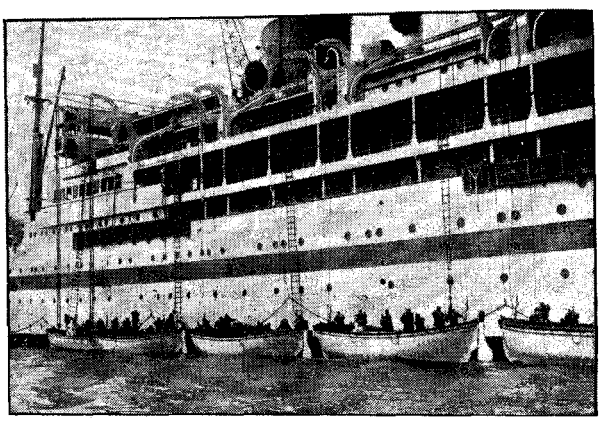
„Haj, ty ſy tola Marji prajiła, ſo dyrbi ni mjeſwocžu wumycź a nětko mi też wuſchi ſobu myje.“

*

Knjes Rěpa cže jedyn wobraz ſławneho Rubena ſ privatneju rukow kupicź. Dźeſacź tyſaz hriwnow ſej pſchekupź wot njeho žada. Tuž bórzi knjeſ Rěpa: „Dźeſacź tyſaz hriwnow? Sſměſchnje! Sa trjebany wobraz!“

*

„Na, knjes Podlanſki, kajku wurěcž macže dźenża, ſo woſpjet podźe pſchińdźecže?“ — Ja, ja, ja — žym tak spěſchnje běžał, ſo mi žana na myſl pſchiſchła njeje.“

Jendźelſka ſpezialna łódź ſa wójſkowe transporty.

W Jendźelſkej je ſo pſched krótkim prěni ſpezialny wójſkowy parnik „Dilwara“ ſhotowił, kotryž ma w pſchichodnych dnjach ſwoju prěnju jězbu do Indiſkeje naſtupicź. Na wobraſu widźimy prěnje ſmucžowanje ſ wulkowatſkimi cžołnami. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Hdyž sebi njewěsće rady

. . . potom wužiwajće

Małynawěštk

w

„Serbskich Nowinach“

Tón wam zawěsće we wšěch położenjach při předacach, kupach, přenaležacach, přistajenjach a słužbupytanju pomha. Mały nawěštk ręki ke kóždemu a radźi wěsće a spokojnje.

Domašowa mačka,

čerstwu, poskića

Gust. Bombach w Kubšicach

(208) Telefon Pomorcy čo. 206

Dwajskhódny dom 178

so hnydom w Kubšicach předa. Areal je 1200 qm wulki. Mała hłódź za kozy tam je. Natwarjeny 1928. Naplatch ma so 4000,— hr. Cyle blizko železnicy. Naprašowanja pod A 3 na wud. „Serb. Nowiny“.

Nowy dom za dwě swójbje

při mjezy města, je hnydom na předaj. Wobydlenje prózdne. Přez 1000 qm zemje. Naplatčić dyrbi so 3500 hrjw. Bliže zhoniče pod A 4 w wudawarni Serbskich Nowin.

Rjaneho jenoležneho čelčka

ma na předaj w Cl. hońcy čo. 6.

Dla přećahanja

148] sym nuzowany slědowace předać:

1. Swoje lubowane křidło, kaž nowe . 950,— hr.
2. Šwedsku dwojokhor. lutu (Laute) . 98,— hr.
3. Husle z kašćikom, kompl. . . . . 35,— hr.
4. Štyri stólcy, po . . . . . 1,50 hr.
5. Dobry pliſowy konopej . . . . . 25,— hr.
6. Spihel (skleńca 40×113) worješ., z blidk. 10,— hr.

Bj. Krawc w Drježdźanach, Feldherrnstr. 6

Der Wolfenbüttler

Niedersorb. Psalter

wot dra. Kurta Hoeniche

płaći jenož hišće 3,— hr.

w Serbskej knihańi w Budyšinje

Makulaturu

wotedawa běžnje w małym a wulkim

wudawarnja Serbskich Nowin

Přiłoha k čisłu 28 **SERBSKE NOWINY** Póndźelu 3. februara 1936

Přednošk wo hospodarskej politicy

Hospodarski radźeŕ nacionalsocialistiskeje strony, stronjan Köhler z Mnichowa, rěčeše sobotu 1. februara w Budyšinje

W tudomnym Centralnym dźiwadle, kiž běšche so poćojnje wupyšiło, běšche so sobotu popołdnju w 4 hodźinach wjele sastupejrjow hospodarstwa, wyšnoscow strony sešło, so bychu přednošk hospodarskeho radźićerja strony Köhlera žiwyšeli. Přisped spočatkom přichodneho a pšichinježenju khorhojow hudźba počhodny hudźeše.

Wotkrjeżny hospodarski radźeŕ, stronjan Klein-Biłopłti rěčnika a pšichitomnych powita; jeho posłrow płaceše tež wołejbje župnemu hospodarskemu radźerjej, sakskemu hospodarskemu ministrej Lenkej.

Stroniny hospodarski radźeŕ Köhler na spočatku swojeho wułožowanja powučowaše pšichodneho a to dopomni, so hospodarske połoženje a hospodarskopolitiske połoženje njejstej to samo. Hospodarskemu połoženju wótzneho kraja wšchodnje nowe nadawki nastawaju. Hospodarska politika pak so ś tym wosnamjenja, hacź lud swoje rozbudny wobknježi abo niz. Hdyž je lud swobodny, może ẑebi swoje hospodarstwo tak twaricź, kajkeż jo ja swoje derjeńicze trjeba.

W tym, so samoženje tworimy, leži smyšł, so ja potomnikow sakład pšichotujemy. Tola so pšichi tym njeẑedna wo kapitališmowe ẑedženje ja dobytkom. Najhłubšchi sakoń ludoweho žiwjenja je tón, so lud kóždemu swojich stawow dźeło a khleb sawěrźi. Prasčenje žiwjenja je: 1. so žmy so wot swětowoho hospodarstwa wuẑwobodźili a 2. so tu nikoho wjazy njebudźe, kiž njeby dźeła měł.

Pšichodnoscheć potom rosłoži, cẑehadła je so dowolilo, so ju pšchedewsaczelźo we wupkodźerstwej bitwje sanjuźili; mjenujzy dokeż wjednistwu nicźo na tym njeẑaleźi na sadokłenych pšichedewsaczelach, kotśij jenoż hišcze ẑadanki swojich bankow sarjaduja. Sźyła nichtó njemyśli, so žmy swobodne hospodarstwo měli, ale so žmy wotrocźkowske a wuẑwobodźene hospodarstwo měli. Nazionalsozialismuẑ je němske hospodarstwo ś pasarow miesnarodneho kapitała wuẑwobodźił. Hdyž je wón mózj nastupił, je dyrbjał 30 milijardow hrywnow wukraińskeho dołha pšchewsacź. Wuwos Němskeje běšche tak wjelny, so lud njemóżeše trěbnu dań swjesć. Tak dołho hacź běšche němski lud we wotrocźkowstwje, dyrbješe jo wón wukłukacź.

Njejazy pak bu tón ś mjesnarodnym wukłukanjom. Někto pak je jo hižo dozpěło, so dyrbi jo kapitał posłuchacź a so jo dźełacźerjo pytaju. Poměry jo pšcheměnjeja tak, so ma jo kapitał dźeła podrjadowacź. Kapitał je na swojej dostojnoscźi khětro jara po'hubił. S toho pak snižene danje wukhadźeše. Nazionalsozialistiska hospodarska politika je tajka, so je swojeje pokmonoju połoženje stworia, pšchi kotrymž może jo hospodarstwo muwiwacź. Jenicźzy ś ludowym dźełom może jo hospodarske połoženje do rjada stajicź.

Hubjenstwo pšchewinjenych lět njepothadźa hakle ś lěta 1919, wono ma swoje korjenje hižo w dowójnim cźasu. S. essdźełoscźu je němski lud 30 milijardow hrywnow samoženja pšchitadźił. Schtoż pak je jo ja 10 lět ẑadołżiło, jo njemóże ja ti lěta nathwatacź. So bychmy mohli tak žiwi bycź, kaž hicźe w lěcze 1934, budźichmy dyrbleli 30 milijardow samoženja nadźełacź. Prěnje samoženje, kiž dyrbjachmy tworicź, běšche nascha bróń, ś kotreż móżemy swoje dźeło schtitacź.

Nječnik potom na tu pokasa, kotraż w głowje leži, so je nascha dźełowa móc jenoż twora. Wona njeje twora, ale je prawo, kiž cźłowjek ma a ś kotrymž je jo nadźił. Kapitał pak je twora. Njenaturske je kapitalistiske smyślenje, so dyrbi tu kapitał prjedy bycź hacź dźeło. Hdyž mamy dźeło, njetrjebamy jo pšched kapitalom stracźowacź. Pšchedewsaczel dyrbi sapšchijeć, so wón njeje žadyn kapitališt, ale pšchedewsaczel. Njeńdźe wschak wo wotstronjenje kapitała, ale wo stamanje jeho knježerstwa.

Skónczńje pšchednoscheć hischcze khutne ẑkowa porěcza, so bychu ludźo wobkhodnikam podawanje tworow porjadnje a hnydom sapłacźili. Kredit, kiž drobnowikowarstwo na tuto waschnje swojim woteběrarjam dawa, wuczinja někotre miliardy hriwnow. Sastojnik hudźe dyrbjeć bycź prěni w sapłaczenju swojeho dołha. W lěcze 1934 běchu woteběrarjo pola wobkhodnikow 25 prozentow dołha dali napiłacź. Kóždn. kótremuż na tym saleźi, so jo dań sniźi, so smějemy pjenjezy k twarjenju a so może jo tež dawki sniźicź, njech jo wo porjadne płaczenje stara.

Jenicźzy prawa hospodarska politika je, kotraż kóždemu ẑprawne dźeło sarucźa. Ssmy žiwi w ẑwěcze, hdyž ẑadyn lud ani jenicźkeje wojeje dźełowoje mozy njemóże ẑhubicź. Zadyn njeẑmě mjenje nadźełacź, hacź je jemu jeho stworicźel mozow dał.

Po dźaknych ẑkowach wotkrjeżneho hospodarskeho radźerja a po wuniẑenju khorhojow stroniny hospodarski radźeŕ a sakski hospodarski minister městnoscź wopuschczischtaj. Pšchipošklucharjo jo na to roseńdźechu.

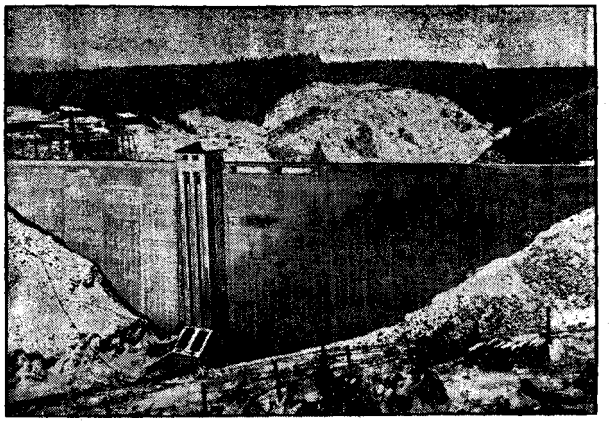
Nowe prawidła pŕi płahowanju koni

Hłowna ẑhromadźizna ẑjednoczeństwa płahowarjow koni w Budyšinje.

Płahowarjo koni we wokrjeżu Budyšeho burskeho wjednistwa ju jo po nowych prawidłach k ẑjednoczeństwu płahowari koni ẑwjasali. Sańdźeny schtwórtk měješe tuto ẑjednoczeństwo w Budyšinje ẑwoju prěnju hłownu ẑhromadźiznu. Sźyłny wopyt běšche ś dopokasom teho, so nětkole wulki sajim za płahowanje koni wobsteji. Pšchedsyda ẑjednoczeństwa, bur Jencźl ś Wunjowa, ẑhromadźenych pośtrowi, wołejbje wobkhodneho wjednika sakskeho konjeplahowarskeho ẑwjazka, ratarskeho radu Bossa, wokrjeżneho kótneho ẑótneho ẑekarja dr. Kerna, wjednika wokrjeżneho wotdźełenja płahowarjow koni ẑa Hornju Łužizu, bura Henku ś Habratschźi, ratarskeho radu dr. Büchnera a druhich. Ratarski rada Boß měješe pšchednoscź wo nowych prawidłach na polu płahowanja koni. Rospravjeschе wo nětcźischim stawje płahowanja koni a wuẑběhnu, so ju wokrjeżny, w kotrychż je 70% koni, pšchestarych. Dowos płahowarskich koni ś wukraja ẑo sakazuje ś pšchicźin natwarjeńskeho programma statneho knježerstwa. Dobre kobły, kotrejż mamy, dyrbimy we wjele ẑyłnischej měrje za płahowanje wužicź, dyžli dotal. Mjenujehóbne a ẑe smykłami pocźežene kobły maja ẑo ś płahowanja wusamknycź. So by ẑo khmany a pšchihódny kóń ẑa nasche pšchedewsacza wocźahnył, je trěbne, so ẑo ẑrěbjo derje wocźežnje a so ẑo kopyto porjadnje wothlada.

Wjele pohibowanja wonka dopomha k dobremu běhej. Srěbż njeẑmě jenoż tři měžazu, ale ś najmjenischa schtyri měžazy dołho zyjacź, předy hacź ẑo wotstajı. W druhim cźasu płahowanja ma ẑo w cźasu ẑrěbjez pšchihódna pastwa poskicźicź a w tymże ma ẑo w dołżahajej měrje pizo a to rěpy, něhdże 2—3 puntow, ẑyłnjazeje pizy, wobstejajeje ś wowża, jeźmjenja a wotrubow, poskicźicź. Pšchecźiwo huscźischo wustupowazej njepłódnoscźi koblow ma ẑo wustojnischo postupowacź. Pšchi koni wukonjanych pšchepytowanjach a lekarskich wothladańcach koblow je ẑo dozpěło, so je ẑo ẑnajmjenischa 50% ś nich saẑo ża płahowanje pichijało. Wołejbje ma ẑo na to kedźbowacź, so ẑo kobła w prawym cźażu pšchipuschczi.

Po wołejbitym wotpładanju je ratař Uhlemann ś Müglena dobru płódnoscź koblow dozpěł ś tym, so ju wupłukanja ś cźopłej wodu, 39 ẑtyp. po Celsiju, ś něhdże 5 hacź 6 litrami, do kotrejež ẑo cźicźka žele ẑyhnje, 14 dnjow dołho kóżdy dźeń ako kóżdy druhi dźeń cźinjachu. Wot lěta 1935 ẑo kobły jenoż do sakskeje konjeplahowaneje knihi sapiśuja. Statne sapiśy wotpadnu. Kobły ẑo do tých rjadownjow dźeła. Hłowna płahowańska kniha ś tjomi połnymi generazijemi, płahowańska kniha a pšchedběżny register. Pšchipuschczeńśi pjenjez je na sapiśanu kóblu na 18 hr., ża njesapiśanu kóblu na 27 hr. postajeny. Je-li kobła, kotraż je ẑo na krajnym płahowańskim hamcze pšchipuschczała, a je srěbż 8 dnjow stary, ma wobsedźeć kobły srěbżowski

Zillerbachska sawjera dotwarjena.

Snutskowna strona sawjerowoje murje, kotraż wjazy hacź połdra milijona hriwnow płaczeschе. (Weltbild, M.)

Bobak:

Po Dunaju!

(Skóńcenje.)

Spał — abo prajmy leżał — sym jara njeměrnje a rano mi běše„ jako bychu mi kosće na kole łamali. Běch tež hižo z prěnim switanjom horjeka na łubi a čakach dyrkotajo na přikhad słónca. Běch hišće samlutki tam, jenož madźarski straźnik, kiž nas přewodźeše po jězbje přez Wuherśku, tam a sem krocźeše w swojej staroraskuskej uniformje.

Kurjawa so warješe po rěcy, tola bórzy so z wětrom měješe, hdyž słónčko so zjewi nad narańśim wobzorom. Rěka tu ma hižo hobrske rozměry a brjohi běchu daloko so wot łódźe wotsalile.

Pluwachmy přeco hišće we Wuherśkim kraju. Krajina běše nimale samsna, kaž pola Bratyslawy. Brjohi kryješe husta huscźina wj ... topołow a ẑubow. A wódna ptačina bě so ... hišće přisporiła. Zasy tu mějachmy po nilčinach přehładki powažnych čaplow, zasy dźiwje kački z tysacami wobrubjachu kromy wobšěrnych pěskow a k nim běchu so přidružiłe bełe tonuśki, kiž woščerjejo łódź wobletowachu, žadosćiwe za wotpadkami z łódźneje kuchinje.

Zasy khude rybarske sydliśća tu a tam po brjozy so tulaju. Na pastwiśćach pasu so stadła pyšnych koni. A předewšem maš tu swinje! Wuherśka je ze swinjemi žohnowana zemja. ... inje su ćmowe, kosmate, kudźerjate, zo móhł je přeměnić z jich dźiwim přećelstwom w lěsu . . .

*

Miny so poslednje wuherśke město Mochać, znate z mnohich wójnow křesćijanskich mócnarjow z turkowskimi nadpadnikami. Potom přeńdźemy juhosłowjansku hranicu a zastanjemy w prěnim juhosłowjanskim přistawje Bezdanje. Čuješ hnydom, zo sy w kraju južneho luda. W přistawje je hołk a hara. Hólcy so tłóča k parnikej z rańśimi nowinami, žony předawaju winowe kiče, jabłuka, brěžki . . .

Cłownicy a straźnicy přińdu na łódź, zo bychu přehładali naše wěcy. Pasy su nam hižo wotewzali w Bratyslawje, hdyž na łódź stupichmy.

Nětko parnik husćišo zastawa a wšudźe ludźo z hromadami stupja na łubju. Wšak je dźensa njedźela . . . W Aljmašu dźe je cyłe wobydlerstwo města so zešło k powitanju parnika. Zahorjene wołanje, wyskanje, spěwanje a smjeće! Mužojo su w čornej drasće wot kłobuka hač k črijomaj, žony pak w pisanych rubješkach. Mjeńši parnik přewozmje pućowarjow, kiž chcedźa do Oseka.

Brjohi rěki njejsu wjacy žumpate, keŕkate. Na prawo so kopcy horbja. Brjohi same tu njejsu zrunane a tworja wobšěrne pěski. Tu a tam, kaž pola Erdut a Šarengroda šerja z kopca rozwaliny stareho hroda. Pobożni kemšerjo po brjozy putnuja ke mši. Wosamoćene rybarske khałupy dŕemaju cyle zapředźene do pawćiny wupowěšanych syćow. Po rěcy spochi so ćmowja rjady swojoraznych łódźnych młynow. Na polach kukurica a konopje . . !

Na Dunaju samym njeje ani samota. Husto łódź zetkawamy, parniki pod juhosłowjanskej, rakuskej, wuherśkej a českosłowakskej khorhoju. Ẑadniše su rumunske a němske łódźe. Němske wlećaki wlećeja zastupy hobrskich čolmow, nakładowanych z konopjemi . . .

Tak jědźemy dale a dale a překrasna słónčna juhosłowjanska njedźela nas přewodźuje. Wot prawa nam kiwa sławonska Fruška Gora za winicami a na lěwo so wupřestrěwa runina Wojwodźiny . . .

*

W Iloku maš hnydom tŕoje rozpadanki starych twjerdźiznow z romskeje doby. Cyłe město so tepi pod winicami . . .

Winicy, winicy, ćmowozelene winicy će też dale přewodźeja. Tu a tam, nad žołmjacym ćmowozelenym morjom winicow běła so po kopcach šwarne domćki, straźnicy a zdobom lětnje přebytki winicarjow.

Wulke město so bliži a horbski móst khroble so pina nad Dunajom. Je to Novi Sad z Petrovaradinom. Na prawym brjozy hordźi so na wysokej skale twjerdźizna Petrovaradin, znata z wo-

pjenjes we wyšokosći 5 hr. na krajny plahowaŕski hamt pólłacź.

W tutym lěće budźe w Budyšchinje 26. měrza pšchehladka 2 3 lět starych hŕěbzow a 4 lět starych kobłow. Plahowarjo šo proša, so bychu šo wo to postarali, so šo dobre konje pšchedwjedu. Myšli šo na to, so šo niz jenoź płacźiny za konje, ale teź za tych, kiž je pšchedwjedu, wustaja. Najeźpšchi plahowarjo maja myto dostać. Radźesche šo, młodych ludźi na jěchaŕsku šchulu do Wermsdorfa pólłacź, so bychu tam w běhu 3 hacź 4 njedźel dospołnje jěchacź a jěźdźicź nawuknyli.

W nalěcźu a nasłymje tuteho lěta budźe wójsko w Budyšchinje wjetšchu licźbu koni kupowacź, a to 4- hacź 12-lětne dobre cźehnjene konje. Sjednoćeństwo plahowarjow koni ma šo teź wo pšchedawanie koni postaracź. Na naspomnjenej wustajeńcy mohłe šo teź konje, kotreź šu na pšchedań, pšchedwidźeć.

Knjeźeŕstwowy veterinaŕski rada dr. Kern rěcźeše nadrobnje wo njepłodnosći kobłow a wušběhnej wošebje, so stare rěsnikej pšchedate konje šo njeśmědźa druhim samcam wužicź. Teź na to pokasa, so maju konje pšchecźo derje podkowane bycź. Nimo druhich praschenjow saběraŕsche šo dr. Kern teź ś kastraziju. Radźesche, so by kastraziske sawjeścenje wobstarknył, schtóž chze šo pšched schkodu schkitacź. Powoźchikownje šo poruczeše. Srěbzy, hdyž šu jene lěto stare, kastrěrowacź dacź. Kastraziske sawjeścenje sa jenoślětneho srěbza wucźinia 6 hrinowow.

Kóždy plahowaŕ koni wošebitu plahowaŕsku knihu še sapiśanymi kobłami dostanje. Schtóž chze potuńschenu pšchipuschcźeńsku pjenjes płacźicź, dyrbi tutu knihu pšchi pšchipuschcźenju pšchedpołožicź.

Přilopk

Němškostatny wyšchi mótŕki hamt šo do Hamburga pšchepołožił.

Němškostatny wyšchi mótŕki hamt je šo ś Barlina do Hamburga pšchepołožił. S tuteje pšchicźiny šo w twarjenju wyšchšcheho kraineho šuda w Hamburgu krótka šwiatocznosć wotmě. Statny sekretar König šo jako president němškostatneho mótŕkeho hamta do sastojnstwa sapokasa.

Slěpy spali šwojeho bratra.

Na kuble w Nuštinie pola Sternberga sta šo śrjedu rano cźežke nješčašo. Dźěłacźerka běšche prjedy hacź na dźěło dźěšche, swojej dźěśći, 8 a 4 lět stareju hólcam, ś kotrejuž 4lětny khory we łožu leješe, do hydlenja samnyła. Hdyž bě šo macź wotšłałka, starschi hólcźej panźeru šapali a cźěrnu ju thoremu bratrej do łoža. Łožo šo hnydom šapali. Starschi bratr bě mjes tym še jstwy wuschoł a durje ša šobu samknył. Kubłowi wobydlerjo bórzy woheń w hydleniu dźěłacźeŕki pytnychu. Wotewrichu ś namozu durje a ša khorym hólcźezom pytachu. Jedyn póstki sastojnik jeho ś dopołnje sakurjeneje jstwy wucźeże a hnydom wožiwjeńše popopły na nim cźinjeńše. Sawołany lěkaŕ še Sternberaa, kotryž bě bórzy pšchikhwatał, pak móžeše jenoź hišcźe šweścźicź, so je hólcźk morwy.

Pšchi 31 stopniach cźopłoty cźerwe wischnje w Dalmazijśkej.

Po powěśći iuhošłowanšcich nowin „Vreme" njeje dotal w Dalmazijśkej tajka symy było. W Splicźe běšche sobotu 31 stopnjow cźopłoty. Zyły měsaz januar kcźěłachu róże, tak so móžeše šo sa nědźe 10 000 hriwnow róži wumjeścź. Hišo nětotre dny dołho woza burja wischnje na wiki. Teź cźerstwe trukłaty a młoda selenina je wschudźe na wikach. „Vreme" teź na to pokasuje, so loni w šamknym cźažu běšche měšto Split hłuboko do śněha šawalene.

Budyske stawniske powěśće

Sobotu 1. februara 1936.

Narodźiłje šo: 29. 1. Pawołej Maksej Schołcźe, wojnarjej, šyn.

Wumrěłej stej: 31. 1. Charlotta Margareta Iwub. Schcźěpanowa rodź. Sengenbergerez, wobydlerka wotbladarnje, 91 lět. — 1. 2. Uta Khata Margareta Schwerkeź, 1 lěto.

Swěrowali šu šo: 1. 2. Arnoscht Kurt Schmidt, żelesotocźeŕ a Herta Gertruda Rošsatéź, fabrikiła dźěłacźeŕka, wobaj w Budyšchinje. — Korła Hellmut Jencź, hłubokotwaŕski dźěłacźeŕ a Elfrieda Ella Lischkeź, kluzobna, wobaj w Budyšchinje. — Jan Julius Juraška, konditoŕski mišchtr a Frieda Zyžej, hospoša, wobaj w Budyšchinje. — Wumrěli w druhich stronach: Rudolf Winkler ś Gersdorfa pola Kamjenza. — August Oswald ś Jěžowa pola Kamjenza. — Felix Sellig, dźěłacźeŕ we Werminghoffje, 35 lět, 16. januara. — Wumeńkaŕ Matej Wawriśch w Cźornym Khołmju, 62 lět, 19. januara.

W instruktśijśkej hodźinje. Lajtnant: „Někto pšchińdźemy k tym wschełakim njebjeśkim stronam. Hdyž ś mjeśnocźom napschecźo šhadźajemu któnjez stejicźe, macźe na lěwo šwejer a na prawo juh. A schto masch ša khribjetom. Schołta?" — Rekrut Schołta: „Toboku" (torništer).

Sport

PSV najšterje še šaśtkim mischtrom w kopanju.

Pšched nědźe 30 000 pšchihladowarjemi w Drježdźanach PSV ś Kamjenicu Drježdźańšći Sportklub 2:0 porasły. Stym je žeby PSV wulki pšchedkok pšched tym straschnym pšcheźiwnikom dobył. Mužnama tu sešłanja dla běchu šo w Drježdźanach šajmaju a ju warjo kopańcu ś zyłeje Sakśkeje šešchli. Wožebje ś mjenizny bě jara wjele hudźi ś wožebitymi cźahami ś wjele autobušami do Drježdźan pšchijěło.

Druhe wušłědki župneho wubědźowanja šóźła pła kwapjenja šobu pšchinješechu:

Guts Muts — SC Planitz 2 : 1 (1 : 0).
Wacker Lipšk — BC Hartha 2 : 1 (1 : 0).
VfB Lipšk — Sportfreunde 01 3 : 1 (1 : 0).
Fortuna Lipšk — Dresdenšia 6 : 3 (5 : 2).

We wubědźowaniach wokrejeńcje ŕadownje njeźanych wošebitych pšchekwapjenjow. Wšchě mužiwu bychu bjesporoczne dohrycźa:

Riesaer SV — Sakśkej 1900 3 : 1.
Südwest — Sportklub Zittawa 4 : 1.
Radebeuler BC — Biskopizy 08 4 : 3.
Spielvereinigung — Budyša 6 : 1.

Riesaśki SV pšcheźo wěcźišchu jako dobrycźeŕ we krjeźnej wubědźowańan wuštupuje. Spielvereinigung njemóže jemu tuto měšino njedźiwajcy wyšokeho dobo cźa nad Budyšu wjazu wutorhnucź. Jeho dobycźe w Sakśkej 1900 běšche wěre. hacź runjeź tuto muštwo jara šmužicźe biješe. Südwest dobu wěcźe w Zittawi roskudźenje pak padny hakle vo pšchestawzy. Ldma bychu Radebeuler BC w Biskopizach.

Budyša pšcheźiwo Svielvereinigung 1 : 6 (0 : 3).

Budyša dyrbieše k tutej hrě ś 5 šaśtkiereimi stupicź. Dla taśtkich wobśteinoścow njemóže po wšcheho ipocźatka na dobycźe Budyških wuštlicź. Dy dźanšan jara dobru hru wuśtkicźu a šu dobycźe tej šaśtkužili. Najeźpšchi mužoźo běchu nadběhowarjo. jara derje hromadźe kombinowachu a wótrje ličbu Hišo pšched pšchešatwku běchu Werner, Schubert a dobry wuśpěch 3 : 0 ša Spielvereinigung šwjeci Pohł dozpě teź 4. wrota, hdyž hacź Budyša cźe wrota pšches Schichta tśeli. S dwěmaj dalšchimaj wr maj dopomha Schubert k dokóncźnemu wuspěchej.

Mussolini kładje šakładny kamjeń k italšemu Hollywood.
9 kilometrow wot Roma šdalene, na Tuskulanšej brózy, Mussolini šakładny kamjeń k filmowemu měšu połoži, kotreź ma najwjetšche w zyłej Europje bycź. (Weltbild, M.)

Pokiwy pyskej a pieru

Słowjeso je słónco rěče. Kaž słónco swět, tak słowjeso rěč woživja, budźi, hrěše, wopłodźuje atd., cheetaj na př. wěcownikaŕ hóle — pos bjez wjesa — činownika? Staj kaž morwej postaw. Živjenje pak zadnuje jimaj słowjeso, tak: E psa hotuje, pŕaha, wjedźe, bije, dźěr honi, šćuwa, swari, majka, wjasa, euje atd. Abo: Hóle psej hrozy, wobara hóle z psom hanja, wozy, dźěła, měn hóle na psa kedźbuje, njehlada. Abo: hólca posłucha, sćěhuje, straźuje, k sa, — pos hólcej ćěka, k hólcej lěze — sej z hó com hraje atd. Serbske słowjeso je jara ro te: jědu (1 króć) — jězdźu (wjacy króć) atd.

Słowjeso za němski wěcownik: ich bin der Meinu měnju, du bist der Überzeugung sy přeswě čeny (wězo móže so teź rjec: sym měnjenja, přeswědčenja abo mam měnjenje, přeswě čenje abo sym w měnjenju, peswědčenju, . . . Erfahrung bringen (na)zhonić, Gänge chen khodźić, einen Gang machen dóńć, pobyć atd.

słać. Mamy słać senden a słać streuen. Prě mělo so časować: šlu šleš šle šlemy — tola časujemy kaž druhe (wot stareho stlanja): atd. Někotři město přeśěłnyć, dosćěhnyć praji přeśahnyć, štož je wopaki. Póśeln ći ložo ich ma che dirs Bett, póšlu ći ložo ich schicke dirs Bett.

słec, wuslec, słékać (nic: swlec, kaž by wočakował).

słědować přeměnjenja (nic: přeměnjenjam), teź: słě hować koho. Zmi swój kŕiž a sćŕhuj mje!

słód Geschmack, Malz; **słodowe zapłódki** Malzkeim (Krajan 1881, 26), słodowy kofej, słodowe piwo.

jowanja prynca Eugenija Savojskeho z Turkami. Na lěwo pak so wupřestrěwa za wulkim přistawom slawne město Novi Sad, kulturne, politiske a hospodaŕske srjedźišćo wójwodźiny. Założene wot serbskich ćeknjeńcow z Južneje Serbskeje je město hrało wuznamnu rólu wosebje w stawiznach kultury juhosłowjanskeho naroda. Tu běše srjedźišćo serbskeho kulturneho pŕocowanja, hdyž južnišće serbske kraje hišće stonachu pod turkowskej kwaklu. Tu so założachu prěnje serbske srjedźne šule, tu bě sydło wědomostneho zjednoćeństwa: „Srpskeje Matícy", tu bě prěnje serbske narodne dźiwadło, tu so čišćeše najwjacy serbskich knihow a časopisow. A tehodła też dźensa hišće Juhosłowjan Novi Sad zhorda mjenuje „Serbske Atheny".

Podobnu sławu ma też druhe město Sremske Karlovcy . . .

Winicy po něčim so pozhubjeja přewostajejo městno šěrokim pastwišćam, hdyž so pasy płowy howjazy skót z hobrskimaj dołhimaj rohomaj. Jako posoł blizkeho orijenta wita mje přeni šěry wosoł na brjozy.

Nizki brjóh nahle so pušći k rěcy. Tworja jón na čerwjeń žołte hliny, kiž su z městnami fantastiscy wudrěte, rozkwěkane a rozpukane, tak zo druhdy twarja rjady hlinjanych stołpow, pilerjow a wjelbow . . .

Wody su nětko přewinyłe žołćinu podešćowaceho časa. Njejsu wjacy tak na šěť žołte, ale bóle na bruń zelene. Zasy so zjewja pěski a nilčiny po rěcy a hnydom je tu teź zasy njezbytna wódna ptačina. Předewšim dźiwje kački z njeličomnymi družinami. Mjez nimi šuskaju po pěskach drobne šěre kuliki z čornobělymi šakatymi hłójčkami.

Bělokamjeńtne wsy přeradźeja bohatstwo a zamóženje burow a kublerjow Wójwodźiny. Hewak wšak su runje tak wostudłe a njelepe kaž jich zymne běłe twarjenja. Hdyž człowjek bohatuje, tam zhubi zwjetša zjanosće a wobdawa so z drohimi hróznosćemi . . .

Dunaj so wije po šěrokej ŕuninje. Hdyž wot lěwa rěka Tysa wuliwajo so do Dunaja tutón hišće bóle mócni, zastaji parnik w přistawje kupjelow Slankamena. Smy hižo khětro so přibližili juhosłowjanskej stolicy a to nam teź přeradźa temperament luda w přistawje. To je ći hara, zo samsneho słowa njesłyšiš. Njedźelscy wulětnicy so z parnikom wróća do Bělohroda. Zo smy na prozy Balkana, wo tym nas přeswědčeja dźiwje postawy Albancow, kiž w moleŕscy roztorhanej narodnej drasće dundaju po brjozy, spytajo powšitkownu haru po swojich mocach hišće zesylnić . . .

A zasy so khila dźeń, druhi dźeń mojeje jězby w rěcy Dunaju. Hižo hromadźe z druhimi pućowacymi zahladam so ze žadosću do wobzora před nami, doniž so tam skónčnje wunóri módra murja, kopca Šumadije z městom Bělohrodom.

Ale hišće tam njejsmy. Dyrbimy měć scerpnosć. Přićahnyć so požadane město njeda . . .

Wječorne słónco wuliwa wšo swoje złoto na zemju, na Sremsku ŕuninu. Samotny jěchaŕ kolsa po brjozy, čŕjódacyganow so tula około wóhnja z čer kim stołpom módreho dyma . . .

Před samym Bělohrodom hišće parnik zastan w Zemunje. Holk a hara nabywatej hižo wuli měšćanskeho raza. Wječorne słónco pozłoća murje, weže a twarjenja Bělohrodu přeměnjejo město złotohrodu. A parnik pluwa po samsnym złoće . . .

Nětko pak směrki so dale bóle husća . . . Par so k prawicy zamĕriwši zaboči na Sawu. Wys nad nami so zazyboleja swětleška na starej tw dźiznje, na Kalimegdanje, k prawicy dŕema wu płona kupa, na kotrejž so miškori wopušćeny wo pastyrjow . . .

Parnik k brjohej přirazy. Groćane powjazy k pja. Potom helska hara, ropot, wołanje . . . St nicy, nošerjo, lud . . ! Bělohródske přistawni

Kónc.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawaćni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wumošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 29 | Budyšin — Wutoru 4. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Diplomatiski tydźeń w Parizu

W Parisu je so njedźelu wulki diplomatiski tydźeń započał. Póndźelu běše dźeń balkanskeje ententy. Dopołdnja je so franzowski ministerski prezident Flandin z turkowskim ministrom rozmołwjał.

Póndźelu popołdnju je rumunski kral Karol w rumunskim wupósłanstwje hosćinu wuhotował. Pódla druhich wozłowu so **franzowski ministerski president Sarraut, ministerski minister Flandin a rumunski wupósłanc wobdźěli.**

Prezident franzowskeje republiki Lebrun je póndźelu popołdnju bołharskeho krala Borisa přijał a so z nim hodźinu dołho rozmołwjał. Hdyž běše so wot franzowskeho statneho prezidenta wróćił, bołharski kral w bołharskim wupósłanstwje franzowskeho ministerskeho prezidenta Sarrauta a ministerskeho ministra Flandina přijał.

Do tuteho wopyta běše ministerski minister Flandin jendźelskeho pósłanca w Parisu a albanskeho ministerskeho ministra a albanskeho wupósłanca přijał.

Rumunski kral Karol, kiž běše póndźelu popołdnju přiby rozmołwjowanjach franzowskemu ministerskemu prezidentej a ministerskemu ministrej insignije wulkokřižerskeho rumunskeho krónskeho rjada přepodał, je póndźelu popołdnju wyšschego roskasowarja franzowskeho wójska, generała Gamelina, přijał.

Turkowski ministerski minister Ryschty Aras a turkowski pósłanc bě přijał póndźelu přihotowanje hosćenje pola grichiskeho wupósłanca. Popołdnju w 4 hodźinach je turkowski ministerski minister k franzowskemu ministerskemu presidentej Sarrautej poda.

Južnosłowjanski prynzregent Pawoł je póndźelu wječor z Londona do Prisa přišół. Wutoru je so franzowski ministerski minister z južnosłowjanskim prynzregentom sešeł.

Srjedźu pak budźe awstriski měrstolkanzler Starhemberg, kiž wot njedźele w Parisu přebywa, z oficielnymi wožobami jednać.

Francowscy hosćo w Barlinje

Njedźelu wječor ½12 hodźin je wotpósłanstwo franzowsko-němskeho towarstwa do Barlina přišło. Sastupjerjo němsko-franzowskeho towarstwa běchu w nowembru 1935 Paris wopytali. Franzowske wotpósłanstwo hač do 5. februara w Barlinje přebywa. Potom pak je na přeproschenje němskeho sportskeho wjednika do Garmišca-Partenkirchena poda, so by je tam při olympiskich symskich hrach wobdźělilo.

Wubjerk za petrolejowu zawjeru so skhadźuje

W Genfje je so póndźelu dopołdnja wubjerk wězywulojnych sankcijowje konferency jeschoł. Wubjerkowy přehladźba je mexikanski wupósłanc w Pariju, Gomez. Wubjerk dyrbi pruhować, hač so petrolejowa zawjera přeco wšěm Italskej hodźi přewjesć. Do wubjerka žiuscheja Jendźelska, Franzowska, Irak, Iran, Mexiko, Norwegska, Hollandska, Perusta, Rumunska, Schwedska, Ssowjetska Rusa a Venezuela. Argentinska běše so tehorunja namołwiła, so by so na wubjerku wobdźělika. Wona pak njeje žaneho wězywulojneho pósłała.

Rada Zwjazka ludow w Bukarestu?

Diplomatiski zwobudźerjacy Londonskich nowin „Daily Telegraph" pišo, so je rumunski ministerski minister Titulescu w Parisu namjetował, so by rada Swjazła ludow zwjoze bliže pohladanje tych statow **na pohladanju** mohli wobdźělić, kotrejž maju njepohrěšny zajim za zdźerženje podmajskich statow. Hač wšěmi tutemu Titulescowemu namjetej přichłosuja, hišće njeje znate. Přehladowanje rady Swjazła ludow z Genfa z wěstymi technikami wobdźěłowanjemi swarjuje.

Nowa sylna napjatosć w Grichiskej

Njedźelu su generała Kondylisa w Trikkali w Thassalskej zwjatoczńje pokhowali. Přched tym běše general w Athenskej kathedrali na marach stejał. Tam běše Athenske wobdźělenstwo nimo jeho kasćerja zdźakniło. Na zarowanskej Bożej kluźbje w grichiskim ministerskim měrstwje so tej kral wobdźěli, hačrunjež na lohku khripu cerpješe.

S Athena morwego generała do Trikkale dowjezechu. Tam jeho přichi rowje jeho maćerje pokhowachu. Přchewodźenje běše po Athenje nimale dwě hodźinje dołho zdźahnyło. S wobeju stronow dróhow běchu so wojazy sestupali. Tež přichi pokhowanju w Trikkali so sto tyšaz ludźi wobdźěli. Mjes wulkej liczbu wěnzow běchu tež kwětkowe dary, kiž běchtaj italski kral a Mussolini pósłałoj.

Po generalowej smjerći je so politiske położenje w Grichiskej zhórka přichiwótřiło. Wenizelistojo su po smjerći swojeho najwjetšcheho přichecziwnika na smužitosći dobyli. Nazbłnosće přecziwo nětrjechemu knježerstwu z jich strony njeběchu. W rańschej Mazedonskej je hižo k měšanym ke krwawnym schmjatanjam dóšło. Wobroćeni venizelistojo sy policajske stajnje nadpadźechu. Přichi wojowanjach so tójo demonstrantojo morichu, někotři so tranichu. Jene Athenske nowiny běchu samo we wobsebnym lopjenu pišałe, so revolucija hnydom wudyri. Nowiny so hnydom sebrachu a samołwišći wudawarjo maju tłostanje wočakać.

Venizelistojo su se swojej hišćiwosći dospěli, so su so sastupjerjo monarchistiskeho lěhwa krucischo sjednoćili. S jenotliwych, přeby njes swobu husto jara njepschecziwelskich skupinow je so ludowy swjazk wutworił. Tuta jenotna fronta wočakuje, so ji kral poruči, nowe knježerstwo sestajeć. Wjednik tuteje jenotneje fronty je Tsaldaris, najkhmanischi a najnaładnischi muž prawizy. Ludowy swjazk hnć je so tež na podpjeru wojerskich wožobow spuschczeć.

Wospjet nowowólby w Grichiskej

W Grichiskej so přichezo hišćeze wo wutwarjenju nowcho knježerstwa jedna. Kral je póndźelu wjednika monarchistiskeje strony Theotokisa přichijał. Grichiske nowiny wočakowachu, so budźe Theotokis radźić, komoru rospuschczeć. Nowowólby znadź so po sylnenje wólbneje wjetschiny přchewjedu. Jenož venizelistam přchecziwne abo wot politiskich stronow njewotwisne knježerstwo budźiske mało tute wólby přchewjesć.

Wjednik venizelistow Sophuli pak žada, so by so komora hižo do postajeneho czasa zwołała. Tak może so zbylnosć jenotliwych stronow zmjerčić.

Strajk Londonskich přistajeńcow a dźěłaćerjow w rěznistwje

Póndźelu běšche 8000 přchistajeńcow a dźěłaćerjow Londonskich mjazowych wikow zapoczęło strajkowacz. London a jeho wokolina so njemóžeschе z mjazom sastarać. W nowy k póndźeli, krótko po połnocy, 3000 wicznych pomocnikow strajk wobsamknu. 1000 mjazonoschcerjow a 4000 druhich dźěłaćerjow so do strajka sćahny.

Strajkowi straserjo so přched wrota wikowarńjow sestupachu a njedowolichu žane mjazo přchinjowacz. Tyšazy dźěłaćerjow so sdźakachu. Dóndźe też k někotrym demonstrazijam. Sćehne policajske wotdźelenja so wo zakhowanje porjada starachu. Sta wojow běchu dyrbjale stejo wostacz na dróhach, kiž k wikowanischczam wjedu. Wone wobkhad sylnje hacźachu.

Dźěłodawarjo so póndźelu rano sejdźechu, so bychu so srěčeli, kak ma so strajkej konz sčinić. Strajkowazy su manifest se swojimi zadanjemi wotjewili. Woni zadaju znajmjeńscha schtyri tyzenty sterlingow tydźeńskeje mzdy (po naschich pjenjesach něhdźe 50 hriwnow), dźěła wob tydźeń jenož 40 hodźin dźěłacz a měcz tydźeń prózdninow zaplaczeny.

We Waršawje dróhowi železnicar'o strajkuja

Wjednistwa powołanskich zwjazkow Warschawskich dróhowych železnizarjow su so hischcze njedźelu prózowali, so bychu protestowanskemu strajkej zadźěwali, kiž běsche so na póndźelu postajił. Jednanja pak njedowjedźechu k dorozumjenju, so je so strajk póndźelu w połnym wobsahu sapoczał. Wschitke swoje dróhowe železnizy a wschitke autobusy połskeho hłowneho města wotpoczowachu. Wječera běsche strach, so so też dźěłaczerjo druhich měschczanskich přchedewsaczow na strajku wobdźěla.

Mussolini njedźiwajcy deščoweho časa dobreje nadźije

Mussolini je so se sastupjerjom franzowskich nowin „Paris Soir" rozmołwjował a je swoju dobru nadźiju wo wojowanju w Abeźynskej wuprajił. Wón njewěri, so Abeźynjenjo wójnu dołhodu.

Mussolini je też z blišćim deschczowym czasom njeda satrachcicz. Statnjazy italiscich zwojakow su hižo tak deschczowy czaj pschętrali a njejsu wobsebje pod nim czerpili. Tamni wojazy jón tehorunja pschętraja. Wěsche pak směja Abeźynjenjo bóle pod deschczowym czasom czerpicz. Italskej je mózno, swojich wojakow z rusnej potrjebu zastarać, schtož so wo Abeźynjanach njemóże z tajkej wěstoscju prajicz.

Mussolini rzekny, so deschczowy czaj Italczanow njeschadźerži. Wěso je kraj za wojowanje njeznjemernje wobczežny. To pak jeho njemyli, wójnu tak pomalu wjesczi kaž budźe to trjeba.

Abesyntke přihoty na polodnišej fronće

W Abeźynskej so wojazy za wójsko na połodnišej fronće wuschěbuja. Tuto wójsko dyrbi so italskim kolonam generała Grazjania napschećko stajicz. 6000 Abeźynjanow hižo na frontu czehnje. Tuczi dyrbia sadźěwacz, so bychu so italskim wojazy w Neghelliu twjerdze zabydlili.

Tola też na połnócnej fronće Abeźynjenjo nowe wójska hromadźa. Kaž so sda, so woni k połodnju wot města Makalle na nadběh na italske stejischczja hotuja. Woni su blisko hory Amba Aradam tójschto wojakow zhromadźili.

Podpjeranje w'eledźěčnych

Statny sekretar w němskim finanznym ministerstwje Reinhardt je na němskim sjězdže zdomnych zastojnikow w Eisenachu tele wažne zdowa wo spěchowanju wjeledźěcznych zwójbow rěcził:

Němske finanzne zarjadnistwo so wobzebje wo naprawy za wjeledźěczne zwójby stara. Na tutón smysł so też naprawa załožuje, kotraž 1. julija 1936 do mozy stupi. **Wot tuteho dnja na nimo přichipomozy na dźěcži, kiž so hižo wjeledźěcznym placzi, běžna měsaczna podpjera wo 10 hriwnow na kóžde zdjate a dalsche dźěcžo placzicz tym, kotrejž letne dothody 1800 hriwnowo njepschekrocźeja.** W tutym postajenju widźi statny sekretar Reinhardt prěnju naprawu k zawjedźenju wulkeho wurunanja zwójbnych czejow w Němskej.

Statny sekretar Reinhardt też wo naprawach němskeho finanznoho zarjadnistwa porěcza, kiž su so w prěnich tsjoch letach nazionalsozialistiskeho statneho wjednistwa pschewjedźe, so bychu na rozsudźenje woschnje na sozialnym, hospodarskim a finanznym połsebnjenju ludu a na nawarnowanju wojerskeje mozy zdobustkowale. Finanzna a dawkowa politika w nowej Němskej so wobzebje měri na porjedźenje hesbdźelosće, na zawěsczenje materialneje potrjeby za natwarjenje wojerskeje mozy a na přchimérjenje dawkowy nazionalsozialistiskim zakadam wobsdźerskeje politiki.

Devizowy proces přećiwo dźesać rjadowym sotram

Pśiched Barlinskim wobjebitym ɣudom je ɣo pónd͡želu nowy dewizowy proɕeɕ pśiɕeśiwo dźesaś pśiɕišćuśiznam katolskeho rjada ɣapodkał. W proɕeɕu jedna ɣo wo pśiɕeśiwanjach k lěpšemu maćerneho domu kongregazije Kanisiuskich ɣotrow w Freiburgu w Schwizy. Rjad w Němskej ɕitśi filialki wubjeraśe, w Kostnicy (Konstanzu), Muichowje, Mohucu (Mainzu) a w Budyšćinje. Wobjebje poćejena je filialka w Kostnicy.

Wjednik dr. ſ Halta pśiɕijał.

Wjednik je pónd͡želu prezidenta organizaziskeho wubjerka 4. olympiskich symskich hrow, dr. Korlu ryčerja ſ Halta pśiɕijał, ɣo by jemu wo pśiɕihotach k symskim hram rozprawjał. Wjednik prezidentej ryčerjej ſ Haltej ɣwój dźak za dokonjane dźěło wupraji a jeho proseɕeše, ɣo by tutón dźak druhim ɣubustawam organizaziskeho wubjerka wupraji.

285 000 wopytowarjow „Seleneho tydźenja".

„Seleny tydźeń w Barlinje 1936" ſ němskej ɣoniwjeršnej wustajeńcu je ɣo njed͡zelu wječor śónčźił. Wopytowarjow na Seleneym tydźenju bźeše létśa 285 000, to je nimale 40 000 wjacy hač koni, ɣdyž bźeše ɣo nježdże 246 000 wopytowarjow naliczyło. 67 wobjebitych cźahow se wšěch kónc͡in Němskeje je Seleneho tydźenja dla do Barlina pśiɕijelo.

Khłostańska wuprawa přećiwo mandźuskim spjećerjam

Pśiched nękotrymi dnjemi je ɣo se ɣowjetsko-ruskeje ſtrony wo śpjećerjej mandźuskeho namjetneho wotdźělenja wojsewita. Tutón podawk ɣo nękto se śapodśěnej rozprawu ſ Cźangćjuna potwjerdźa. Śpjećerjeńa je 29. januara blisko Miśchana pśiɕi Charbinsko-Władywostoskiej żelezniźy wudyrila.

Pśiɕi śpjećerjeńy śiɕoch japanskich offiśěrow śłonźowachu. Pśiɕeśiwo śpjećerjeńam ɣo khłostańska wuprawa wupókła. Śpjećerjeny běchu japanśay a mandźuśy wojazy. Pśiɕi wojowanju se śpjećerjeńami khłostańska wuprawa bźeśaca morwych Japanzow a dweju Mandźurow a runje tśi ranjenych ɕhubi. Snate njeje, kelko ludźi ɣu śpjećowarjo ɕhubili.

Śpjećerjeńy ɣu na ruku śemju śekynuli. 30. januara je khłostańska wuprawa hišće raz bitwu bika, kaž ɣebi myɕla, se ɣowjetskoruskej namjetnej ſtražu. Japanske Kwantungske wójśko wo tutej śpjećerjeńy napomnja, so ɣu ju ɣowjetoju naśchkarali. Kwantungske wójśko wudawa, so ma ſa to dopokaſy. Tak ɣu na pśikład pśiɕi tśeleńy wojaka fatśeli, kotrehoż ɣu mohli jako ɣowjetskoruskeho wojaka ſpóznaś. Na měśmach wojowanja ɣu też ɣowjetskoruske maśki pśche pśun a tśelby namakali.

Wusudźenja

§ Pśiɕi powołańskim jednanju ɣo khłostanje 3 měśazow ſaśtwa khětro powjeśiśi, kotrejž bě ɣamtśiſki ɣud w Budyšćinje 38létnemu Jurjej Kunzy ſ Pśowjow 6. ſeptembra 1935 dla ſhromadneho cźežkeho lěžneho paduśchiwa napołožił. Pśiɕi pśiɕileżnoſći kontrolle, kotruž ſtražmišćtr ɣobotu 25. meje 1935 wukonjeśe, Kunzu lepi, kotrehoż khłostańśi regiter bijo 15 pokhłostanjow wobɕahuje, jako nękotre kradnjene haložki, kotrejž bě jeho žona do wěnzow a kwěćelow ɕwita, na ɣwojim koleju na wiki do Budyšćinu wojeśeśe, ſo by je tam jako ɣuchu k 300létnemu ɣwjedźenjeju Łužicy pśiɕedał. W tym cźaɣu bě ɣo, kaž pśiɕi wšěch podobnych pśiɕileżnoſćach ſ tamnišćich lěśonźo jara wjele ſchmrěkowych haložkow pokradło, ſ cźimž bě wulka ſchoda naſtała. Kunza bźeše hižo dołhe léta jako lěžny paduch ſnaty. Pśiched małej khłostańskej ɣomoru wudawaśe, ſo je jeho žona ſchmrěkowe hatśki pokradła. Napśiećiwnje ɣo jemu dopokaſacź njemóžeśe. Pśiɕedawšći wuɕud ɣo śdźěny a ɣud Kunzu dla woſpjetneho paduśchiwa a ɣowanja kradnjenych wězow k 5 měśazam ſaśtwa ſaɣudźi.

Ze Serbow

W Budyšćinje 4. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Soj' nȍohtȏkkuli roskida,
Hdyž nękom' dobru radu da. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 727, ɣygrometer 0 a najwyšćicha dnjowa temperatura 5 ſtop. cźopłoty. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 735, ɣygrometer minus 1 a najniśicha nózna temperatura 1 ſtop. cźopłoty. Nižina nad ɣrjedźnjej Europu ɣo pochina roseźahowacź. Sa njej ɣo ɣymna wyšćina ſ dohowjeczornych ſtron, je Seleńśeje, k nam wupśeśtrěwa. Nižina, kotraj nękotre hišćeśe nad ɣrjedźnjej Europu leži, njemóże k ranju cźahnyć, dokelž ɣo wyšćina nad Ruſkej ſnowa feſtɣlnja. To pak śmeje lěpšinu, ſo ɣo ɣymna wyšćina ſ dołheho wjeczora njemóże nahle k nam wupśeśtrěć. Jeje blikoſć ɣo najpryedy ſ łohkim mjerſnjenjom a łohkim ſněhom wuſkutkuje. Nowa nižina ſ mikym powětrom nad Atlantiſkim morſom we tu khwilu hišćeśe njeſmóże wótiwa na wjedro w naſchich ſtronach. — Jutśe ɣrjedu śłónčźko 7,83 hodź. ſhadźa a ɣo 4,56 hodź. ɣowa, ſlacź ſhadźa jutśe popołdnju 2,57 hodź. a ɣowa ɣo 6,22 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutśiſchu ɣrjedu: Pśiɕi ɣotwjeɕornych wětrach łohko mjerſnje a ɣo łohki ſněh cźakaje.**

*

Kak sebi druzy česća našeho serbskeho hudźbnika knjeza hudźbneho direktora Bjarnata Krawca

A. Komenskeho univerzita Bratislawska spomnjeła našemu mišterju „Komenskeho medalju" ko znamjo dźaka za wěnowane serbske dźěło: „Missa solemnis" rektorej magnificencej prof. dr. Dobrovej Orelej. (1932.)

Češka akademija wědy a wumělstwa wuzwoliła wjeseło mišterja za swojeho wukrajneho sobustawa. (1932.)

Pěwecka obce Češka spožći jemu česnty wuznam dźiwajo na jeho wulke zasłużby wo serbſki spěw. (1928.)

Zwjazk pólskeho spěwarſtwa wuzwoli našeho mišterja za česnteho sobustawa z přepodłaćom wotnoſća. (Dec. 1935.)

Němski Chormeisterbund wěnowaše jemu dźakowne adressu za 46létne wuspěšne skutkowanje na spěw w šulach a towarſtwach. (1932.)

To su pócesćenja, kotrež so spodźiechu našemu mišterjej w poslednim času — nimo wuznamjenjenjow, kiž so jemu stachu wob čas žiwjenja.

*

— **Saſſka krajna lotterija.** Pśiɕi pónd͡želnišćim ciehnjenju 4. rjadownje 208. ſaſſkeje krajneje lotterije (1. klasy padźe dobyće we 5000 hriwnow na cźišło 58 423, dobyće wo 10 000 hriwnow na cźišło 8 634; dobyće wo 2 000 hriwnow na cźišła 9964, 13 565, 59 659; dobyće wo 1000 hriwnow na cźišła 36 948, 43 143, 90 105 297, 113 743.

Italſki nadběh.
Najnowšchi wobras ſ abeśynſkeho bitwiſchća. Italſka infaterija poſtupuje. (Preſſefoto.)

Pójmy za nim

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

5] (Pokračowanje.)

Wěsty grekski lěkaŕ bě jemu rjekł, zo so to Hekata (bohowka šerjenjow) Antei zjewja a zo wone njewidźomne stwory, kotrychž šumjenje khoru traši, hrozne hóršstwo přewodźeja. Po nim njebě za Anteu pomocy, přetož štóž bě Hekatu wuhladaŕ, dyrbješe wumrěć.

Tehdy woprowaše jej Cinna, kotryž by so był njedawno hišće wěrje do Hekaty wusmjał, hekatomby (100 skoćatow). Ale wopor njespomha a nazajtra připołdnju zhladowaštej struchłej woći z nowa na Anteu.

Spytowachu ji hłowu zawodźewać, ale wona widźeše ćełowe wobliczo też přez najhusćiše zawěški. Hdyž bě w ćěmnej jstwičcy zamknjena, hladaše na nju to wobliczo ze sćěnow, rozjasnjujo ćěmnosć ze swojim błědym ćełowym błyšćom.

Z wječora bywaše khorej lěpje. Tehdy zapadowaše do tajkeho hłubokeho sparja, zo so Cinnje a też Timonej druhdy zdaše, zo hižo ze spanja njewocući. Bórzy wosłabny tak, zo njemóžeše sama ze swojeje mocy khodźić. Nošachu ju na nošadłu.

Stary njeměr so Cinnje ze stokróć wjetšej mocu wróći a zaja jeho cyłeho. Běše w nim strach wo Anteine žiwjenje, ale z dobom też dźiwne začuće, zo jeje khorosć w někajkim potajnym zwisku stoji z tym wšěm, wo čimž bě Cinna při prěnjej njetajenej rozmołwje z Timonom rěčał. Móže być, zo sej stary wučenc samo mysleše, ale Cinna njechaše a boješe so jeho za tym prašeć. Mjez tym khora wjadnješe kaž kwětka, w kotrejž keluchu so jědojty pawk zahnězdźi.

Cinna pak ju přećiwo wšej nadźiji wukhować pytaše. Najpryedy dowjedźe ju na puščinu blizko Memfisa; ale hdyž přebywanje w začichim pyramidow ju njewuswobodźi wot strašnych widźenjow, wróći so do Aleksandrije a wobdawaše ju z wěšćerjemi, kuzłarjemi, khorosće zaprajacymi a ze wšelkich druzin sprotymi dyrdomdejnikami, kotřiž ludźacu lohkowěriwosć z pomocu spodźiwnych lěkarſtwow znjewužiwachu. Ale wón wšak njemóžeše wjacy wuběrać a hrabaše tuž za wšitkimi srědkami.

W tym času přiby z Cesareje do Aleksandrije sławny lěkaŕ, žid Josef, syn Khuzowy. Cinna dowjedźe jeho hnydom k žonje — a na khwilu wróći so nadźija do jeho wutroby. Josef, kotryž do romskich a grekskich bohow njewěrješe, začisny ze zacpićom bajku wo bohowcy Hekaće. Skerje so jemu zdaše, zo su to demony khoru wobsydle a radźeše Egiptowsku wopuščić, hdźež móžeše ji nimo demonow też hišće para z bahnjojteje Delty (widliščow) wustupowaca, škodźeć. Radźeše też, snadź tohodla, dokelž bě sam žid, zo by so podała do Jeruzalema, jakož do města, do kotrehož demony přistupa nimaju a w kotrymž je powětr suchi a strowy.

Cinna ćim radši po jeho radźe činješe, dokelž z prěnja druheje njebě a z druha, dokelž knježeše w Jeruzalemje jemu znaty bohot, kotrehož přjedownicy běchu něhdy škitancy domu Cinnow byli.

Tuž też jeju bohot Pontius, hdyž do Jeruzalema přińdźeštaj, z wotewrjenymaj rukomaj witaše a poskići jimaj za bydło swój samsny létni dom, ležacy w blizkości měšćanskich murjow. Ale Cinnowa nadźija rozpłuny přjedy hač přibyštaj. Čełowa hłowa hladaše na Anteu na samej łódźi, po kotrejž so wjezeštaj, přišedši pak na městno, wočakowaše khora poldnjo z tym samym smjertnym strachom, kaž něhdy w Aleksandriji. A tak počachu so jimaj dny minyć w zrudobje, strachu, zadwělowanju a wočakowanju smjerće.

VI.

Njedźiwajcy na fontanu, na khłódny porik (khódbu) a na žažnu hodźinu, bě w atriju njemerno horco, dokelž bě marmor wot nałětnjeho słónca wšo rozžahły, ale trochu dale wot domu rosćeše stara, wulka sahła pistacija, zasćinjaca do kola khětru pśeć. Tam jako na wotewrjenym městnje też čerstwětřik duješe, tuž da Cinna jow z hiacintami a jałowcinym kćenjom wudebjene nošadło donjeść, na trymž Antea wotpočowaše. Na to sydźe so při nej a złožiwši dłóń na jeje kaž alabaster běłej rucy, praša so:

„Je ći derje, carissima (předroha)?"

„Derje", wotmołwi z hłosom, kiž bě ledom wjesełšeć, a zaždźeli woći, jako by ju zajał spar. Buchu. Jenož wodyeh powětra šeptaše w haluzach pinjow a na zemi wokoło nošadła mikotachu złote a słónčnych pruhow, kotrež so přez lisćo dobywachu — skopički syčachu mjez kamjenjemi.

Khora po khwili woći wotewrě.

„Kajo", dźeše Antea, „jeśli wěrno, zo je w tym kraju filosof zjewił, kotryž khorych strowja?"

„Woni tu tajkich profetow mjenuja", wotmołwi Cinna. „Słyšach wo nim a chcych jeho k tebi powołać, ale je so wukopało, zo bě to fałšny dźiwotwórc. Hanješe při tom tudyšu swjatnicu a zakoń Mójzowy, tohodla je jeho bohot k smjerći podał, a dźensa ma być křižowany."

Antea spušći hłowu.

„Tebje wuhoji čas", dźeše Cinna, widźo jeju dobu, kotraž ji do wočow stupaše.

„Čas je we służbach smjerće, nic žiwjenja", wotmołwi Antea pomalu.

A z nowa bu ćicho, wokoło zybołachu so nimfy stawajcy złote dypki; skopički syčachu hišće hłušo, a ze skalnych škałobow wusuwachu so kamjenje małe jeśćerjcy, pytajcy słónčne městna.

(Pokračowanje sćěhuje.)

— Dar wocejnjerskeje schule domjazeho hospodarstwa Johanny Kempez w Budyschinje. Pschi skhadnoschi dnja, na kotrymż je wjednik mog pschewzal, je wocejnjerska schula domjazeho hospodarstwa Johanny Kempez w Budyschinje zyrobowu sbérku sarjadowala. Pschi sbérzu je so 30½ punta zyrobky, 5 polliwkowych kótkow, pakzjt puddingoweho prózdka, pakzjt kakawa a kaschzjk rybickowe t lépschemu skutka symskeje pomozy 1935/36 naradko. S tutej sbérku je so wopornjowsej a kudowa zhromadnosej snowa wopokasala.

— Wobhedzerjo so pytaju. Pola kriminalneho wotdzelenja w Budyschinje chowaju so dwe powétrowej dychanje sa jédne koła, karbidowa lampa na jédne koło a tri lampy na jédne koła sa batteriju. Tute wéty su so pjerza w létomaj 1934 a 1935 f jédnych kolow kradle, tij bechu do sedmich jédnych kolow pschi tudomnej Lutherskej schuli stajene. Wobhedzerjo tuthch wézow mogu so we wobkedzowanych hodzinach pola kriminalneho wotdzelenja w Budyschinje na Ortenburgskim hrodze samolwicz.

— Paduschstwo w zahrodnej khudnizy. Kriminalna policija wosswesa: W poslednich dnjach je so w schreberskich zahrodkach „Wjeselerneho khéza“ pschi Mazkankowej drohy paduch do khudnizy dobyl, hdyz bésche nasprjedy modernowu schlenzu rosbit. Kradnyl je por nowych drewjanych stupnjow, schérosolene manchestrowe kholowy f czejwjenymi barbowymi blakami na lewej kholowje, 500 gramow czejzki ruczny hamor se fabitym znamjenjom „A. S.“, zylne kléschcze czihto 601, czorne rolowe kléschcze (schwejzu), wulke schrubowadło (franzowsu) a 25 metrow dolhu bantowu méru; kantowny bant f zentimetrami a zolemi. Tysta tuteje méry bésche se zylneje czejwjeno-brunseje koze. Wobbicza bechu mozasne. — Prozy so, zo by so kózde podkladne wobkedzowanje kriminalnemu wotdzelenju w Budyschinje, telefon 2802, sdzelilo.

Se Sockolzu. Schulske pschedbydzitwo nascheje schule je Janej Mjenej f Hrubocziu jako pschipósnacze jeho sarjadowu sa naschu schulu czestny diplom pschepodalo. Wotczenjeny je f najwetschej zwedomitosczu 31 lét dołho jako hospodarski schulesky pschedbydzitwa jako pokladnik a 15 lét jako pschedbyda schulskeho wubjerka t lépschemu nascheje schule skutkowak.

S Mnischonza. Wjzo dlschi czaz so na wurjedzenju domjeho hata dzéla. S zyla je 300 dzélowych dnjow na tute dzéla wobliczenych. Delni hat we wézy ma so tez sa tupanje sa dzécji pschiprawicz.

S Budestez. (Zyrkwinska rosprawa.) Liczby w spinskich pociahuja so na létu 1934. W Budestezanskej wosadze je so w lécze 1935 110 (117) dzécji narodzilo, 58 hólzow a 52 holzow. Mjes tutymi dzéczinni béschtez dwojnikaj, 20 njemandzelskich dzécji a morwonarodzena holczka. Swérowalo je so 56 (65) mandzelskowow. Pohrjebalo je so w lécze 1935 84 (71) wozobow a to 40 muzow, 34 zonow a 10 dzécji. Tsi wozobny su se zamomardarstwom wumrécze. Jena zona je so slonzowala. K Bozemu bliku je posylo 4379 (4609) wozobow: 1810 muzow a 2569 zonow. Swonka Bozeho domu je 193 wozobow Boze wotkalanje wuzywalo. Konfirmérowalo je so w lécze 1985 143 (157) dzécji, mjes nimi bohuzel jenoz 3 serbizy. Kollekty su 3 417,43 hrivnow (3 570,20 hrivnow) wunjesle.

S Hodzija. Nzedzelu 2. februara wjeczor staj tudomnaj zyrkwinski a posawnisti chór swoj zalozenski zwjedzeni w Einnerez hoscenju wozwjeczitoj. Zyrkwinski chór wobstoi 10 lét a posawnisti chór 4 léta. Na zwjedzeni bésche ho mulka zyla wopytowarjow seschla. Khdyz rjany programm posticzichtaj. Zyrkwinski chór pod nawjedowanjom kantora Belika nékotre dobre chórowe spéwy pschednjese. Tez samospéwy so posticzi. Posawnisti chór pod nawjedowanjom swojeho dirigenta Schönfelda dopokasa, so je so la krótki czaz swojeho wobstacza k dobrej wusposnosci dokstal. Wobzadny zarak Wjesar w zwjedzenskej réczi pschedbiad wo skutkowanju wozadneju chórowy poda. Tez kantor Beick so zlowa zimacze. Na zwjedzenju so tez sbérka k lépschemu symskeje pomozy sarjadowa, kotraz nehdze 18 hrivnow wunjese.

S Bukez. Nasche serbske towarstwo hotuje so sazo na serbski domisninski wjeczor, kiz ma zo 1. merza w Stangez hoscenzu wotmécz. Naschi mkodzi Sserbja hizo pilnje wukmu zyle nowu hru wot J. Kubischczana „Palisiwata“. Tuta hra zebi wjele wopornow na prózy a czaka jada, za to pak je jara kalimawa, dokelz wo znatej serbskej leggndze jedna. Kózdy lubowar serbskeho pizmowstwa a zabawy wotcze k nam pschijidze. Nimo teho saspéwaju naschi spéwarjo krazne serbske zbory. Saltup budze niski a programmu so dopredka pschedawaju. Wsho budze tez pekna rejsa pschi dobrej hudzbje hacz do 2 hodzin.

Se Schpitakow. Mobzarujomny podawk je so tu pjatk stat. 30létny njezenjeny twarski dzelacjer je zebi zwjesenje w'al. Potrjechenaj starschej so powschitkownje wobzarujetaj.

S Minakala. Sandzeny pjatk mésesche tudyscha kschesczanska zonska sluzba swoju prénju zhromadzinu w tutym lécze pola Kohlmannez. Po wotewrjenju a posstrowjenju mésesche knezna Frenzlez f Drjezdzan pschednoschk wo „Zona w sluzbje kschesczanskeje zyrkwje“. Na zara spodobne waschnje rékznisa nadawki zony ryhowasche, dale zo na wdownje wsa, so maja so wocezerstwenja potrjebne zony do Bethlehemskeho wustawa do Wjasorizy pósłazk. Jako prénja ma tam Bundemannowa pschinicz. S dokoczenym spéwom so zhromadzisna skónczi.

S Kamjenskeje pola Rakez. Kaz hizo prjedy, su so tez nétko sazo pschi semskich dzélach w zjednoczenych kaolinowych dzélarnjach pola nas jara drohotne sludobja namatale. Sdzesa su so derje wukhowane, hdzesa pak je jenoz jako skrjony pokrohu. Namakanki so do méschczanskeho muzeja do Budyschina dachu. W jenym sludobju bé drohotna bronkowa schlicka. To tutych namakankach sludo, ma so tuto pschedstawitschiske pohrjebnischczo jako jene f najwetschich wobhladowacz.

S [illegible]eres. (Swinjace wiki.) Na zwinjace wiki bé so 113 prezatow pschiwitelo, kotrez so f 15—20 hr. a husczicho tez nad tutej placzizinu lohzy rospschedachu. Wobhod bé [illegible]

Hospodarski rozhlad

Wutora 4. februara 1936.

Wocerawle Furzy w Barlinje.

1 dollar	2,453	100 polsk. złotych	46,80
1 jendzielski punt	12,28	100 ceskosl. krónow	10,28
100 swajc. frankow	80,86	100 franc. frankow	16,395

Barlinska burza 3. februara 1936. Na spocznatku tydzenja bésche wobrót na aktijowych witkach khétro wobmjesowany. Pschikasow se strony publika bé jenoz malo dóschlo a tohodla bé tez kulisa khétro sdzerzliwa. Na pschecjelnym sakladnym ménjenju pak njeje so nicko pschemeniło, skerje so hischcze bóle skruczi na sakladze nékotrych dobrych hospod. powésczow, f kotrychz so wosebje rosprawa Reichskreditgesellschaft mózne wobkedzowasche. Na rentowych witkach bésche sazo jara czicho. Wukrajne renty bechu trochu bóle wobkedzowane.

Barlinske zitne wulkowiki. Wobkhod na wulkowikach posticzesche tez na spocznatku tutoho tydzenja fwuczeny mérny wobras. Wobsahanje wikow f posticzenjemi je strony ratarstwa njeje so sesnyniko, tola w khlébowych zitach wone boznahaja, so bychu napraschowanja mknow, kotrez dale njendu, hacz so bychu so za wschédnu potrjebu kryte, spokojse. Powschitkownje su wobstatki Barlinskich mknow dla pomérnje zkabeho wotbytka muki hischcze pschezo khétro wulke a jenoz pomaku wotekerasa. Mowz a jeczmjen sé lédma na witkach. Sa jeczmjenje sa piwarnje a industriju njeje sajim wulki.

Wezera placzesche w Barlinje zentnaf

pschenizy W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rozki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — jeczmjenja G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr.

Placzizny rézneho skota na Drjezdzanskich skótnych witkach.

3. februara 1936 Placzizny po centnarju a hriwnach

Skótne druziny a womamjenjenja:

Woty: 128

Polnomjasne, wukormjene, najl. rézneje hódnosce mlode	42
Starse	42
Hewak polnomjasne, mlode	38—41
Starse	—
Mjasne	—

Byki 107

Mlódse mjasne, najwjetsze rézneje hódnosce	42
Hewak polnomjasne abo wukormjene	42
Mjasne	42
Snadnje wuwite	42

Jatojcy a kruwy: 401

Mlódse polnomjasne kruwy najwetsze rézneje hódnosce	42
Hewak polnomjasne abo wukormjene kruwy	40—42
Mjasne kruwy	32—40
Snadnje wuwite kruwy	24—31
Polnomjasne wukormjene jatojcy, najwetš. rézn. hódnosce	42
Hewak mjasne jatojcy	40—42

Celata: 845

Najlepse kormjene celata wot cyca	57—58
Srénje kormjene celata wot cyca	50—56
Snadnje wuwite	41—48
Najspatnise	35—40

Wowcy: 861

Najlepse kormjene jehnjata a mlódse kormjene borany	55—60
Srénje kormjene jehnjata, starse kormjene borany a derje wuwite wowcy	51—56
Mjasne wowcy	42—48
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	—

Swinje: 2494

Tucne swinje, pjez 150 kg. cezke	56
Polnomjasne swinje wot 120 hac 150 kg. cezke	54
Polnomjasne swinje wot 100 hac 120 kg. cezke	52
Polnomjasne swinje wot 80 hac 100 kg. cezke	50
Mjasne swinje wot 60 hac 80 kg. cezke	—
Rancy	53

Placzizny na Barlinskich produktowych witkach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Placzizny po wotej hriwnje.

	3. 2.	31. 1.		3. 2.	31. 1.
Pschenca	210,0	208,0	bony	11,2-12,2	11,2-12,2
rozka	173,0	171,0	woka	9,00-10,0	
jecmjen. now.	223-226	224-227	módre lupiny	9,00-9,50	9,00-9,50
jecmjen, nat.	—	—	zolte lupiny	13,0 13,7	12,7-13,5
wowsa	—	—	zeradella	19,0-22,0	20,0-22,0
kukurica	—	—	raps, wosusk	—	—
pschenc. muka	27,15	27,05	lany wosusk	8,65	8,65
rzana muka	22,25	22,25	such. truhanc.	—	—
pk. wotruby	11,50	11,50	bérnj. kruski	8,85	8,85
rzane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rzana stoma		
hroch, Viktor.	20,0-21,0	20,5-21,5	pschenc. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjenjuki	17,5-18,5	17,5-18,5	jecna „		

Placzizna za pschenzu za wupłodzerja 8: 203.0 9: 201.0
Placzizna za rotku za wupłodzerja 8: 164.0 11: 167.0
Placzizna za jecmjen za wupłodzerja 7: 169.0 9: 174.0
Placzizna za wows za wupłodzerja 9: — 13: 166.0

Zane wjetse placzizny za symjenitne bérny

Wésze znamjenja wo njeskrowym postupowanju placzizinow symjenitnych bérnow dawaju pschlednjoz na to pokasacz, so maja so wukazy statneho burstwa wjednika we wojsewjeskim topjenu seziwjerskeho stawa wojsewjene, najtruczischo wobkedzowacz. We wukazach wojsewjene najwetsiche placzizny su na rosdzel wot lonschehe léta najwetsiche placzizny za pschetrjebarja, potajkim te placzizny, kotrez moza so za najlepsche druzizny (jazne a krenjozajne) wot pschetrjebarja zadacz. Nimo toho moze so nimo dowosneho nanajwjazeho hischcze nészto sa mech pschidawacz. Dalsche pschitrazki kaz na pschikład za nasypanje do méchow, skladowanje, plombowanje je wisokowsche skasane. Jedna ho tez wo pschestupjenje postajenych placzisnow, hdyz ratarjo sa symjenitne bérny placzizny zadaja, kotrez ho placzisnam sa pschetrjebarjow postajenych, nimale bliza a tak pschimérjeny dobytk sa wobhodnikow wusamknu, wubawaju, so su symjenitne bérny zadne. Mésche méstna seziwjesskeho stawa maja pschitas, so bychu pohib placzisnow sa symjenitne bérny w naspomnjenym smyslu wobkedzowawse. Sezíwjerski staw pschi pschestupjenjach a pschi jednanjach pschecziwo postajenjam najtruczischo thkostanja a to sa rosdzelerjow (wobthod) a tez sa plahowarjow napokoj a nimo toho plahowarjej bérnow mozność bjerje, so bérny jako symjenitne bérny pschedawa.

Zwjetsne hnojenje nazymskich wusywow

f kosczikowej kiselinu (Phosphorsäure).

Njerosumne hnojenje je jara drohe hnojenje, dokelz pjenjezy sa to wudate, ho zenje f wunoschkom znjowa njesapłacza. Runje wo hnojenju naymskich wuzywow je hischcze jara wjele njejasnosczow. Jara husto so wobzbje w mjesischich ratarskich hospodarstwach w naymje naymske wuzywy zyska njehnoja a w nalézu ho jenoz f duzywom pomjetaja, hdyz ho pokasa, so je wuzywy rédki, bubjeneje barby abo dosez derje njerosche. Wjele burow a ratarjow njewé, so ho tute pósnje hnojenje njemóze w sornowym wunoschku znjow wulkutkowacz, ale so ho to jenoz w sjomje wulkutkuje, kotraz ho lohko sléha.

Powschitkownje maja so naymske wuzywy hizo naszmu hnojicz, so bychu mózne do symy pschischcze a w sjomje schkodu njeczerpike. Tola najwjazy jena tsecina wotmyslenje mnohosce dusyka fmé so naszmu mjetacz, so njeby so hnój f wodu wotplokał. Pschi srénich a czejzich pódach móze ho zyły kwantum kalija hizo naszmu mjetacz, niz pak na lohkich pódach, dokelz móze ho tutón runje tak kaz dusyk wotplokacz. Pschi wjele polpytach je ho pokasało, so ma ho dzel kosczikowese kiselinu w nalézu w formje 50 hacz 60 kg. superphosphata na jedyn kórz smjetacz. Nizli snadz tohodła, so strach hrosy, so mohło ho naszmyste mjetanje wotplokacz, ale tohodła, so naszmyste wuzywy w nalézu najwjazy sezíwjesskich srédkow pschijimaju. Hdyz potajkim wuzywam ho naymu lohko pschetrjebaliwa kosczikowa kiselina posticza, ho f tym lépschemu tworjenju korna a kruczischemu wuwiczu stwjesa howi. S toho scéhuje, so na lohkich pódach pscheb wuzywom naszmu na kórz 15—25 kg. dusyka, 50 kg. superphosphata abo Domaschowese muczti a 25 kg. 40procentowskeho kalija (Kalidüngesalz) a w sajnym nalézu 30—50 kg. dusyka, 50 kg. superphosphata a 40proz. kalija na rolu rosmjetasch, so by prawe hnojenje dozpél. K sjednorjenju hnojenja zo porucza sa naszmyste wuzywy f pschikupneho hnoja Am-Sup-Ka., kotryż jako zenicski pschikupny hnój kosczikowu kiselinu wobsahuje, 50 kg. naszmu a 75—100 kg. w nalézu na kórz rosmjetacz. Wuspéchi, kotrez ho f tutym pospytami dozpécheu, béchu wubjerne. Njech je léto juche abo mokre, wésczosć hnojenja so f tajkim postupom wo wjele polépschi.

Wojowanje pręcziwo funklicowej šmicy

Bój pschecziwo runklizowej schmizy, kotraż je so we poslednich létach tez w Saskej jara fylnje rosmnozita, a zyły wunoschk runklizy wohrozuje, ma ho w najblischim czasu f wukasami rjadowacz. Po tym dyrbja gmejny, kiz pod tutej njerozdu czerpja, na tych polach, hdzez ma ho runklizu hadzecz, sahe w nalézu wozebite smuhi f répu pozadzecz, kotrez maja ho potom w nalézu po hamtizy postajenych terminach saworacz. Hdzle potom smé ho f woprawdzitym hadzenjom répy sapocecz. Dalsche podrobnosze kózdy spósnaje f wozebiteho kopjena, kotrez statny hlowny hamt sa rostlinski schkit (Staatliche Hauptstelle für landwirtschaftlichen Pflanzenschutz Dresden-A. 16, Stübelallee 2) po sapózkanju listoweho porta kózdemu pschistózcze.

„Pśirazki“ za swinje

Sakrocenje pschecziwo wobkhodnikam a buram.

Se swésczenjom kotrez je knjeześirowny president w Hannowerskej jako wjednik placzizny pschepruhowarskeho hamta jarjadowat, wulhadza, so wot plahowarjow a wobkhodnikow hromadze f wotebéarjemi w pschetrjebarskich krajinach wobezbje w Porheinskej, ho pschirazki na sakonizy postajene wupłodzerske placzizny za swinje wuczitnjeze. Praktijzy to wosnamjenja njedowolene powyschenje placzisnow za swinje. Knjeześirowny president je zylu rjadu wobkhodnikow a burow safecz dał.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

In der Stadthauptkanzlei (Rathaus 1. Stock) liegen vom Reichsgesetzbl. Teil I die Nrn. 1—8, Teil II die Nrn. 1—4 und vom Sächs. Gesetzbl. die Nrn. 1 innerhalb der nächsten 14 Tage zu jedermanns Einsicht aus.

Bautzen, 3. Februar 1936. Der Oberbürgermeister.

Hłowny redaktor Marko Smolerf w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smolerf w Budyšinje a za nawołźiki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

Ze Serbow

Z Radworja. Zańdźenu njedźelu woswjeći naša Katolska Bjesada swój założeński swjedźeń. Knjez farař Nowak powita wšěch na žortne wašnje, wosebje też mandźelske našich sobustawow kaž swjedźeńskeho ręčnika, knjeza dr. Šołtu z Budyšina. Tutón přednošowaše nam wo započatkach serbskeho pismowstwa, abo lěpje wo prjedawšich serbskich spisowaćelach. Wěsće změja so mnozy po jeho namolwjenju, mjenujcy čitać serbske nowiny, časopisy a knihe a tak serbske pismowstwo zeznać. Potom hakle móžemy je rady měć, potom budźe też naša lubosć k našej narodnosći wjetša. Po přednošku slědowaše hra, wězo žortna kaž přeco pola Kasina. Ně̊čejic Jan běše w hospodarskich należnošcach do Budyšina jěł a swojej mandźelskej słubił, zo z časom domoj přijěde. Ale zli njepřećeljo běchu jeho tam wrócećerželi a tak dyrbješe sebi potom extra-čah do Radworja nająć. Tu pak jeho jako kralowskeho prynca srjedź nocy z wulkimi ćešćemi witachu. A powitanje pola mandźelskeje — to hišće dźěše! Hodźinu dołho traješe potom rozdźělenje pakćikow. Kóždy běše mjenujcy tajki sobu přinjesł a za to lós dostał. Na tón dosta druhi pakćik. To wuhladachmy w pakćikach jara žortne wěcy kaž też jara wužitne a druhdy běše samo woboje zjednoćene. Tak je so swójbny swjedźeń derej radźił. Nětko zaso na lěto do dźěła!

Z Jasećcy. Njedźelu wječor wuhotowa wjesna młodźina prěnjotny wjesny wječork z dźiwadłom a rejemi w Handrikec hosćencu. Wjednik wjesneje młodźiny Šäfer witaše młodźinu kaž też zastupjerjow wokrjesneho burstwa wutrobnje. Wjeseły dźiwadłowy kusk „Stóź njecha słyšeć, dyrbi čać“ so němski hraješe. Krótki kusk z wjeselepe pantomimy „Truhanje“ zbudźi wjelo wjesela. W běhu wječorka rěčeštaj hišće w mjenje burskeho zastupjerstwa wokrjesny burski wjednik Nowak z Hory a stabowy wjednik Winter z Budyšina napominace a powučace słowa přitomnej młodźinje. Při wjesełej rejcy zwostachu hišće dołho hromadźe.

Z Hory. Zańdźenu sobotu dopołdnja pokhowa so na Khróšćanskim wosadnym kěrchowje Jakub Běrmich w starobje 57 lět. Zemrěty bě přikładomny serbski prócowar we swojej ródnej wjescy. Wjele je za swój serbski lud skutkował. Jako dowěrnik Domowiny prócowaše a staraše so wosebje wo zdźerżenje serbskeho burstwa. Wulke zasłužby wješe wón jako serbski herc. Je wjele na serbskich kwasach a swjedźenjach piskał. Jeho sobutowaršojo hudźachu jemu na jeho poslednim puću serbske kěrluše. Zwjazk Bačońskeho wojerskeho towarstwa kaž też „Jasćanska Bjesada“, kotrejež dołholětny sbustaw je był, přewodźachu jeho z khorhojow. Jako znamjo dźaka połoži jemu prěnjotne towarstwo wěnc na row. Njech je jemu róđna zemja lołka!

Z Baćonja. Kaž je hižo znate, wuhotuje wosadny spěwny wotrjad, kiž je so z prjedawšeho spěwneho towarstwa znowa wutworił, swój prěni koncert 9. februara w Měrćinkec hosćencu w Haslowje. Započatk je na 1/2 8 hodźin postajeny. Z tutym wustupom chce wotrjad pokazać, što je po pilnym dźěle a prócowanju za krótki čas nawuknył. Dokelž so hišće po starych wustawkach prjedawšeho towarstwa ma, so też někotre němske spěwy poskića, też dźiwajo na němskich wopytowarjow koncerta. Spěwny porjad budźe jara bohaty a wotměnjacy. Zdobom wustupi naš znaty serbski husler a přednjese nam wšelake spěwy a reje z přewodom druhich nastrojow. Za lohke nóžki séćhuje wjesela rejka, a tak wšěch kóždy na swoje přińdźe. Wotrjad so bohateho wopyta ze wšěch stron nadźija a so tak jeho dźěło za lud a narod připóznaje.

Ze Zejic pola Khróšćic. Hdyž wšudźe we wulkim różku sněhowki kćěja, w Srjedźnej Němskej w zahrodach so róże zapuščuja, na zelenych łukach husace kwětki swoje běle hłójčki pozběhuja, dha je bjez dźiwa, zo lětuša jara miła zyma ratarja k časnišemu pólnemu dźěłu wabi. Tak je 30. wulk. różka jedyn tudomny bur poł kórca z wowsom wosył. To ma być jenož pospyt, a wjesnjenjo su wćipni, kajki wuspěch zažny wusyw změje. Też druhdźe, na př. w přimjeznej Ślezyskej, su z pólnym dźěłom započeli a su hižo nałětnu pšeńcu syli. Też za běrny hižo rynčki woraja a hnój wuwožuja. Pjerjodrjenje dźe k swojemu kóncej, mnohe žony nimaja wjacy khwile, wuzběraja běrny a stajeja je na zapłódk.

S Klětneho. Sańdźenu njedźelu Fischerej firma je Shorjejca motorisku łyžawu pśchedwidźeła, kotraž by wokrjejej w pśchichodźe łutšiću mě̊ła. Woborimy wjednik Jeńcź bě wuchitśich wobornikow i Klětneho, Krynhelej a Turja šwotak, so bychu šo i wobžałowanjom łyžawy rozwucili. Pśchi pśchedwjedźenju bě̊ też wokrjejnu wjednik Türka je šwojim adjutantom a tudyšchi hamtaŕ Pětŕa i pśchiłuśchnymi wjeśnjanostami pśchichoć. Pśchedwjedźenje połdra hodźiny traješe. Po tym bě šhromadźišna wšěch wobornikow a pśchiłuśchnych funkcionarow podkšeła pola Lorzeš. Wokrjejnu wjednik Türka měješe pśchednoschk wo wobornikttnu. Na to rěčeješe wobhładźeŕ Fischerej firmy wo motoriśej łyžawje. Najšerje šo tuta w najbliśchim cźaśu kupi, jeli šo šo pśchipomoc i provinzialneje šawěśćerńje pśchiśiwoli.

*

S Rieśy. (Nóżne nadpadnjenje.) W Paušitzach napadny njesnaty kolešaŕ i Nikritzowy pokhadźazu njeješenjenu žonu w nosy wot šady a štorhny ju k šemi. Njeśniczownik špyta žonu wumozować. Dyrbješe pak, jako šo druhi kolešaŕ a dalšne wobohy blížachu, špěšnje cźekneć. Njepóšnaty šo w cźmi šhubi.

Přilopk

Listy Sstwj. Pawoła šo namakale.

Snatemu sběrarjej šarych rukopišow, Chesterej Baetty, je šo šchlachćišto, nimo měry šajimawe pišma wušlědźiły. Baetty kupi njedawno wot egaptowskeho wobhłodnika zhły wjacor rukopišow, mjes kotrymiž, kaž šo posdźišcho wukopa, běchu też někotre listy japoschtoła Pawoła, i kotrychž Baetty hižo někotre łopjena wobhledźeše. Něhdyšchi direktor britiśkeho muzeja, šir Frederic Kenyon, je wuprawdźitosć rukopišow wobtwrdźił. S někotrych pśchedležacych 86 štronow Pawołowych listow je 30 štronow we wobhłydźiwje Michiganskeje universitty. Wobšahuja wšyšće listy japoschtoła Pawoła i wuwšacźom na Timothea, Tita a Philemona. Kenyon ma ša to, šo i pśchichi łětdźešatkow tśeśeho lětšotka pokhadźeja, a šo šu potajkim 100 lět šarše, hač Kodex Sinaiticus. Je to najšarši rukopiš nowjeho testamenta w greśiśej rěcźi, kotryž je šo i tehdy wušitym čornidłom napišał. Rukopiš je šajny a łohko šo da wucźitaś. S wotkeł rukopišy pokhadźeja, njeda šo i wěštašcźu rjeź. Ma pak šo ša to, šo šu šo w rospadanšach jeneje šyrtwje abo jeneho kłóšchtra namakale. Nowonamakane rukopišy maja šo w najbliśchim cźaśu wošjewiś.

Wobhładniwa macj. Wucźeŕ: „Pětrko, kym wam tola prajił, što dyrbiśće śej wšchědnje šuby rjedźiś. Cźehodła to njeźjinišch?“ — „Našcha macj mi žanu šubjazu šchcźětku njekupi.“ — „Cźehodła niš?“ — „Wona měnjeśche, šo šo takśe wězy nawucźimy a šo jich potom wjazy njewotšatśimy.“

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Luftschutz-Verdunkelungsübung am 20. Februar 1936.

Zur nochmaligen Erprobung von Maßnahmen für den Luftschutz der Zivilbevölkerung findet am

Donnerstag, den 20. Februar 1936

in der Zeit von 19 bis 22 Uhr eine 2. Luftschutz-Verdunkelungsübung statt.

Sie zerfällt in

a) die „eingeschränkte Beleuchtung“ von 17—20.30 Uhr und von 21.31—22 Uhr;

b) die „Verdunkelung von 20.30 bis 21.30 Uhr.

Es gelten die gleichen Bestimmungen, wie sie für die Übung am 5. Dezember 1935 erlassen worden sind, nur beginnt die Übung diesmal bereits um 19 Uhr. (Wichtig für Geschäftsleute!)

Es wird erneut von allen Kreisen der Bevölkerung erwartet, daß sie auch dieser 2. Übung, die nur das Beste der Bevölkerung im Auge hat und zur Landesverteidigung unumgänglich notwendig ist, wieder das erforderliche Verständnis entgegenbringen und sie durch sachgemäßes Verhalten und gute Verdunkelungsdisziplin wirksam unterstützen.

Bautzen, am 3. Februar 1936.

Der Oberbürgermeister.

Towarstwowske powěstnik.

Baćoń. Spěwny wotrjad zeńdźe so štwórtk 6. febr. wječor we 8 hodźinach pola Měrćinkec w Haslowje k hłownej pruzy. Wšitcy sobuskutkowacy so wěsće wočakuja.

Budestecy. Serbske towarstwo „Lubin“ změje njedźelu 9. februara swoju zhromadźiznu. Rěčeć budźe knjez kantor Smoła z Budestec. Wšěch sobustawow wěsće wočakuje, hoši pak rad přiwita

předsydstwo.

Bukecy. Serbske towarstwo. 1. měrca zarjadujemy serbski swjedźeń w Stangec hosćencu w Bukecach. Spěwy, koncert a Wjelowa najnowša hra „Paliwaka“.

Bukecy. „Radosć“. Spěwna hodźina srjedu 5. februara započina so 1/4 8 hodźin, dokelž připosłuchamy radiowemu koncertej k česći Bj. Krawca. Też hosće su witani.

Domowina a Maćica Serbska zeńdźetej so njedźelu 9. februara popołdnju 1/4 5 hodźin w sali Serbskeho Domu k swjedźeńskemu posedźenju z přileżnosće 75. narodninow knjeza hudźbneho dir. Bjarnata Krawca, našeho zasłužbneho komponista a hudźbnika. Porjad zhromadźizny budźe cyle wurjadny. Sobustawy Domowiny a Maćicy cheyli sebi přeprošenja za tutu zhromadźiznu wotewzać pola swojich předsydow towarstwow a dowěrnikow, pola zarjadnistwa Maćicy Serbskeje a w Serbskej knihatni abo Domowinskej kencliji, hižo wot dźensnišeho dnja. Naša česć je, zo je zala Serbskeho Domu na tutym dnju naše zeńdźeniščo wšěch swěrnych.

Drježdźany. „Hromadnik“ woswjeći knjeza direktora Krawcowe narodniny hakle **11. februara** wječor we 8 hodźinach w Johanneshof a nic 6. februara. Tutón wječor wupadnje. Dr. Wjaclawk.

Hornja Hórka. Serbske towarstwo „Łužica“ změje njedźelu 16. februara pop. w 3 hodź. hłownu zhromadźiznu w Teichertec hosćencu. Winowatstwo wšěch sobustawow je, zo přińdu. Předsydstwo.

Jasna hišće 5 dnjow

Inventurske wšeaawanje

po zniženych

płaćiznach w dowolenych wěcach

Moje wukładne wokna wam wšitko praja

A. BOKELMANN nasl.

mějićel Curt Müller [201

Tel. 2176 w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2

Přesadźowanje palncho drjewa we Wulkodubrawskim hajnistkim revěrje

Sobotu, 8. februara, přesadźuje so w drjewnišću „Wolacej łucy“ pola Małeje Dubrawy za hotowy pjenjez a při dobrej składnosći wotwjezby:

45 rm twjerdych kulnehow,

96 twjerdych dołhich hromadow,

60 štuk šmrěkowych žerdźow

(5—13 cm delnjeje sylnosće).

Započatk popołdnju w 2 hodźinomaj. (210)

Hrabinski rentski hamt w Delnjej Hórcy

Makulaturu

wotedawa běžnje w małym a wulkim

wudawarnja Serbskich Nowin

Pfalzske běłe wino **litr —.85** bjez błeše

Otto Sachse (209)

Korjeniny za domjace rěznanje

Popjef . . . 1/4 punta 40

nowe korjeniny 1/4 punta 60

kołbasnik . . 1/4 punta 30

ječmjenjowu rězanšku hejdušku . . . . . pt. 20 pj.

Za pječenje pampuchow

pamp. korjeninowy extrakt błeša za 8 pt. muši dohahnes 10 pt.

Korjeninowy stan. 81 na Hłownym torhošću

(z napřeća policajskeje straže)

korjeninowa rozpósłanja Thauer

Klamy na Suhelnjskej hasy 30

Runam ludźi, kaž wšón skót

Rěčne hodźiny: [192

w Kamjencu na Budyskej dr. 30 štwórtk wot 8—11 hodź. dop.

w Pančicach, pola Natušec, srjedu wot 8—11 hodź.

Runař Handrik we Wudworju

(nic we Wotrowje)

Našim inserentam na wsy a w měsće

Zawěsće chce překupc, rjemjeslnik abo hosćencaŕ wudawki za nawěšiki tak tunjo hač možno měć. To móže dostać, hdyž za cyłe běžne lěto postaji, kelko nawěšťkow poda abo kelko milimetrow rjadkow skaza. Tu wozjewjamy, wo kelko so płacizna zniži při wjacykróćnym podawanju nawěšťkow:

Při 3krócn. wozjewjenju	3 v. H.	Při 500 m/m rynčkach	10 v. H.
« 6 «	« 5 « «	« 1000 «	« 15 « «
« 12 «	« 10 « «	« 2000 «	« 20 « «
« 24 «	« 15 « «	« 4000 «	« 25 « «
« 52 «	« 20 « «	« 8000 «	« 30 « «

Posłužće so tuteje dobreje składnosće a čińće z nakładnistwom Serbskich Nowin

wotzamknjenje nawěšťkow

Bjez tajkeho zrěčenja žane zniženje!

MEBLE

a pólstrowane twory 69

poruča po najnišich płaćiznach

Handrij Štrympa

w Budyšinje na Rožowej hasy 15

Sym Serb!

Paul Brosske tyš šwój mištr na Nowoscelskej dr. 7 poskića swój skład Garnitury-dwory-rjadowki **hotowych kašćow**

Lóžnańje Jódźelnje Kuchinje Jednoti. meble Wulki wubjerk!

Přijimam mandź. požonki

Blidarski mištr. **Händler** mebłowa wikowarnja w Budyšinje na Lubjanskej dr. 27 150

Přiloha k čisłu 29

SERBSKE NOWINY

Wutoru 4. februara 1936

Lětna rozprawa

...angelisko-lutherisceje Pětrowskeje wosady w Budyšćinje.

(Liczby w spinkach nastupaju lěto 1934.)

W protyčnym lěcze 1935 je so we wobwodze Pětrowskeje wosady 591 (545) dźěći narodźiło. Mjes tutymi je 8 (29) morwonarodźenych. S cźisto-evangelskich manželstwow wuńdźe 468 (444), z konfesionalnje měšanych manželstwow 40 (33) dźěći. 65 (68) dźěći so njemanželskich narodźi.

Sćěhowanych je so 546 (595) dźěći, 281 hólcow a 265 holcow. Tež tu so 3 dorosćene wosoby konfirmowachu.

Wěrowanje zadasche 256 (281) zamołwitych porow. 236 z cźisto-evangelskich a 20 konfesionalnje měšanych.

Wumrěło je 515 (476) wosobow. Do tuteje liczby je so 3 morwonarodźenych dźěći liczenych. Na naschim Tuzyńskim pohrjebnischcu je so 389 (363) wosobow pochowało. Wulki rozdźěl mjes zemrětymi a pokhowanymi je z toho wujasnja, so so wjetschina tych, kotrež we tudomnej měschczańskej chorownji wumrě, k pohrjebanju z Budyšcina wotwjese.

Boże słužby za dźěći so porjadnje kóžde 2 njedźeli w Pětrowskej zyrkwi a w Marijnej a Marcźinej zyrkwi wotdźerżachu. Liczba wopytowarjow w pschersku 600 wuznjesche.

Pschi žiwoczerpanju Božeho wotkazanja je so 7829 (8188) zamołwitych wobdźěliło, 2666 muzow a 5163 žonow; w Pětrowskej zyrkwi 1785, w Marijnej a Marcźinej zyrkwi 340, w Tuchorskej zyrkwi a we wustawach a privatnych domach 426. Tu ma so pschipomnicź, so žu paczerske lěta je žiwojimi pschiwukownymi lutowanja wuhla dla schitke jenoż w Marijnej a Marcźinej zyrkwi Boże wotkazanje wuzywali.

W rosprawinym lěcze je so w Pětrowskej wosadze 62 99) wosobow do evangelisko-lutherskeje zyrkwje pschijako. wosobow bě sche prjedy romsko-katolskeje zyrkwi pschinschało a 6 druhim khschescanskim sjednoczenstwam. W padach so wospjetne pschijeze zadasche.

Kraine kollekty wunjeżechu 1 944,38 hriwnow (1934: 955,26 hr.). Za druhe samery je so 1 524,27 hriwnow sbérało. Farstwo Pětrowskeje wosadły so pschi tutej admoscji wschitkim dariscelam na tutym mětnje za tute hate dary hischcze ras najwutrobniischo dźakuje.

Mištr z njebjes padnył

Wy Jana Kětana njeinajesce? Tamneho sróżtneho tolnika, kotryż bjes powjasa a hedźada na zyrkwine wěże jesche, bźche-li na blyskowodze, na wětschkowej khorjeży abo na kuli něschto wupotrjebjecź?

Dženża kotolnika sawołachu, dokelž na zyrkwinej wěži stikowy honacź wjazy so njewjerzesche.

Hdyž Jan Kětan na zyrkwinu wěžu lěsche, so z rukoaj a nohomaj t'ěchi pschimaju, bźche to slajnje hra, traj wschitkich pschewabi: dźěći a žony, muzojo a holzy hromadami pschihwatajo na naměsce z najzatoscu wje shladowachu a hoźachu so wo mischtrowe žiwjenje.

Tak bźche też dženża.

Dudy njechaš! Mischtra takle wobdźiwajo ani njeběchu znutli, jo so njedźiwajo symnehu wjedra na njebju njejedro pschihotowasche.

Wulki Bože! Někto prenje kapy padachu, Někto prenje pschi na njebju zekluja a žylne hrimanje je žiwschecź.

Pschezo hischcze mischtr Kětan wětschkowu khorhojczku uprubowasche. Pschezo hischcze wón na wěži wiżaszke, wyżoko horjeka, a njewjedrowa cźma hrózbnje napominasche, njemérnje kostojczki sletowachu.

„Kotolnik dyrbi hnydom z zyrkwje deke", lud pschi wěži deleka khwli. „Dyrbicże jeho sawołacź", druży zyle wobkedźnjencho swónka proschachu.

Tuž swónk žiwojej ruzu runja likej k hubje położi: „Kětano, tuj tola žiwschecże, dele dyrbicże pschińcź —!"

Kotelnik na wěži kaž so sda bźche khudy a žlepy. Ani helske njerozjedro njewidźesche, ani hrimanje njeběžischesche, sawrjwschi halke złoży tych, kotrež jeho naponminachu.

Wospjet so błysk po njebju žuny, tón krócź jara blizko, pschetož wrjeskot hrimanja hnydom sćěhowasche. A sažo je sto schijow wot deleka klinczesche: „Dele pschińcź, khetrje, hnydom, tak tola žiwschecże, Kětano —!"

Psche posdże. Njech je sćěhowazy błysk do khorhojczki dyrił, njech je namóz wichora abo deschczika była: kotolnik padasche, jeho khorhojczka z nim, we wóży pak žebi woczi sadjerżachu, a sakschiki cźłowjekow běchu žiwschecź — —

Tola nć. Dźiw: Mischtr Kětan drje bź so ł wężinje tśichi žunywschi po tśesche žrjedźneje łódże dele kuli, ale pschedsćejaza wódna wulijawa, gottśa wudebisna, bź jeho sadjerżała. Někto muż runja vybje sa wudu wiżaszke! Někto wón z rukomaj, z khribjetom horje, w powětrsje wjeskowasche, podobnje cźłowjekej, kotryż dyrbi pkuwacz nawukmycź!

Haj, metr dołha wódna wulijawa mjes jeho kabatom a kościu tćesche — jeno so jeho kamjeń wudżerži, jeno so so wudebisna njewotkama.

Deleka lud kleczesche, dźěći so modlachu, žony ruzy łamachu, mužojo so wadźachu, kak mohło so kotelnikej najspěschnischo pomhacź.

Tuž bórzy wohnjowa wobora z blischeho města pschihna, wuwjercza žwój dołhi rébl a wukhowa whoheho mischtra, kotryż bźche jara błędy, jara němy a žwožowny nad tajkim wumoženjom. —

Hdyž sažo na krutej semi stejesche, jemu wjeżnjenjo žwožo pschejachu, žwónk pak wopischiżahujo ruku posbźe a dźesche: „Njebjeża chzychu, so je Waż jandźel wukhował, mischtrje Kětano! Haj, gotiska wódna wulijawa z kamjenja wudpaneho jandźela pschedstaja!"

Druży wšo lěpje wědźachu: „Wy so mylicze, žwónko, jandźel je na prawej stronje łódże, tam pak, bźej je so mischtr Kětan japopadnył, wulijawa so woschczeraze mjeswocžo djabola noży!"

„Njewěrimi! Djabol na tamnej stronje wiża, tu pak je to jandźel z płomjenizu a posawnu —!"

„Schto so Wam tola njedźije — djabol je to był, tola schto to na wulkotnym dźiwje pschemêni, kotryż wohladachmy!" —

Bladły! Na městnje dyrbiny to pruhowacź —!"

„Njemóżno, wulijawa je pschewyżoko, nichtó so jej bliżicź njemóże!"

Mjes wadźakami k zanemu měrej njebóndże. Woni so sadźerachu, na so rejachu, mjes tym so so njewjedro psches hory hotowasche. A swada, hacź djabol abo jandźel, so w korczmje hischcze smužicze dale plecźeschе; na końzu so bijachu, pschetož piwo z korczmy cźimjesche jich pjanych.

Jedyn wschak so do wójny dwěłowarjow njetykasche: kotolnik Jan Kětan žam! Wón, sróżtny mischtr bjes stracha a poroka, žwojeho krawza na schkleńzu piwa pschepróscho rjekny: „Wulke žwožo, mój luby krawzo Kraliko, žym wukhowany, bjes Tebje bych nětkole był morwy —!"

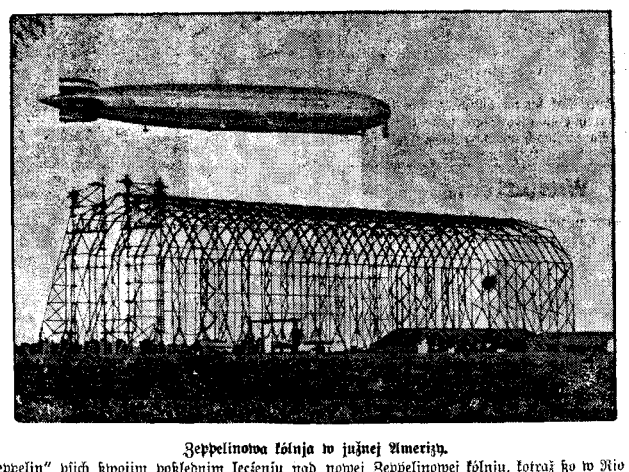
„Bješe tmje? Schto mam ja z tym cźinicź, mischtrje Kětano?"

„Nó, Ty žu mi mój kabat psched lětom a dnjom sešćił, žu jón rjadnje a z dobrym zwjernjom seschił. Wy-li to hotowy kupjeny kitelk był, won njebył nje nihdy a nanihdy wudjerżał. Rozumiśch? Ty žu rjemjeślnik, ja też, cźłowjek dyrbi wo žiwojej węży něschto rosumicź, potom je wona też se žohnowanjom. Měj dźak a njech se schkleńzomaj storczimoj, luby žužodże Kraliko —!"

Krawzej žiplła do wócźka stupi. Haj, krawzy maja mjebku wutrobu — —

Ruku žebi kločźiwschi prajeschtaj: „Bóh žohnuj nasche rjemjeślo!"

W korczmje žo dale wadźachu ... itz.

Zeppelinowa kólnja w južnej Ameriży.

„Hrabja Zeppelin" pšich žwojim pošlednim leczenju nad nowej Zeppelinowej kólnju, kotraž žo w Rio de Janeiro dotwarja. Tam po žwojich samórźich leczenjach wuczeł namaka. Dotal žo tódy po pschistajenju pod holym njebjom jenoż sakótwi. (Scherl Bilderdienst, M.)

Domćk mój luby . . .

Podał Bj. W.

Rozhladujemy-li so po wulkej hali Budyšskeho dwórskeho, namakamy na wjeczornej scźěnje scźěhowaze žtowa w pschelożku: Wscha pomoz, kiž ho cźłowjekej w zusbje ofticza, njemóże jemu nihdy narunacź jeho domizmu! schemuzkuju wo tutych krótkich słowach a namakamy we ich tekto wérnoscźe, so ju dożyła njemóżu dowuczerpacź. Ličźo, haj zyle niczo nam njemóże narunacź w zuzbje aschu herbźinu domizmu. To žu hižo mnohy wuprajili a też a chżu dženża powědacź wo Schimanez Boscźiju, kiž njeschke je žiwojej domizmu tak prawje spokojom, cźehnjesche hodła do dalokeho žwěta. Ale w dalokim žwěcze njenatała žiwoju domizmu, wschо bź jemu tam zuje: rěcź, luby, ratchnja.

S najhonjenja wěmy, so njeje na tutym jebawym wěcze wschо stoto, schtož ho błyscheźi, na druhej stronje af je něschtožkuli stoto, hyrnjeź ho też njebłyscheźilo. To je Schimanez Boscźij we žiwojim žiwenju derje spóznał, jako wuczahny do Ameriki, so by tam žiwoje žiwo pytał. Tuhu Amerika mjenowachu ludźo stoty kraj abo też kraj wschěch nóżnoscow, kaž to dženża hischcze druhdy błyschimy, hyrjeź też nkotryżkuli khudźichi wróczo pschischoł, hacź je tam schoł.

Schimanez Boscźij wotrosce w cźichej holanskej wjesży, wobdatej z cźmowym lěsom, hdyž takrjez hable do wuhejtym padaju. Jara małko polow bź mjes lěsom, khuschka semja, jenoż pěsk a sažo pěsk. Dołhoż bź Boscźij naly hólcez, pomhasche žwojej macżeri koły pasć a w ležu žuche drjewo sbéracź. Hdyž pak wotrosce, bu drjewar kaž jeho njebob nan. Tajki drjewar nima wjele wuhladow po wulkim žwěcze, hdyž ma stacź dźeń jako dźeń w hustym, cźmowym lěsu. Jenoż wjesčschi schtomow syncza žwoju wěczną melodiju, a ptaczkow spěwy jemu klinczа do wutroby. Ssobotu dostanje skromnu mzdu do ruki ttóczenu a póndźelu so tydźeń sažo sapoczina. Schějcź zbłych dnjow ma žo w poczе žwojeho wobliczа dreź wo wschědny chleb, dóniż njeje sestarił. To ma być někto žiwjenje? myślesche Boscźij. Pschezo jene a to žame? Zenje niczo wotmeńjanjezho? Nć, ł tym žo Boscźijej njejspokoji. Mużna myślicźka jemu seikhadża: Do Ameriki póndże a tam žwoje žobo spyta! Pschezo sažo w nowinach namaka wschelake nowinki wo ludźoch, kiž thudźi do stoteho raja wucźahnychu, po někotrych létach pak žo njeżmérnje bohacźi psches wulku łużu wróczichu. To Boscźijej dożahasche. Cźehodła wón njedyrbjał, hdyž ma tola ruzy ł dźelu a jažny rožum ł tomu, žwoje žobo w Ameriży pytacź?

S teho cźasa bu Boscźij najsłutniwischi cźłowjek po žylej wjesży. Ani schlleńzy piwa žebi wjazy njepopischa. Trubku hnydom do khachli tykny. Ssamo pschi kermuschnych rejach njebź pschitomny. Drasty žu wobleкaische žwoju nanowmu, hyrnjej žeho tež khétro pschetworjała. Scźerpnje jnjeże wischitke schcźipate rěcże towarischow. Ale jako takle po wjeczorach žo ł Cźibanez Leńku po wžy wodźesche a tuta jemu porokowasche, so njedostanje ani jeniczke židźane rubischko, niczo k hermankej ani k hodam, dźesche jemu to k wutrobje. Tola troschtowasche ju ł tym a tamnym, so dostanje jónu telko židźanych rubischkow, kaž jenoż sechze.

Schtož je žebi cźłowjek trucźe pschedewsał, wot teho tak łohzy njepuschczi, njech žo też ipodžiwnische wóży pschi tym stanu. Jako w žamej wjesży žebi poczа thudy wjeżnjan nowy statok kwariez, dżaychu ludźo, by-li žo hodżało, ł koże wujeźz. Pschezo žebi schukctachu, pschińdźechu-li nědźże hromadu: Hdże jenoż je nabrał khadła telko pjenjes, njeje jemu tola, schtož wěmy, nětkajke bohate herbźinwo do klina padło a w loteriji tola też niczo njedobywschaże. So pak je žebi wón dźeń wote dnja wot hubý wottorhował, na to woni ani njemyślichu. A tola bź tutón wjeżnjan kóżdy ras, jako nimo korczmińych duri trjechi, wo zyle dwaj zyhelaj bliże žwojemu nowemu statokej pschischoł.

Jako Schimanez Boscźij jónu njedźelu rano žwojej macżeri žo wusna, so pódźże do Ameriki, wona je strózelemi hornz mloka, kiž w rukomaj dżerżesche, na semju puschczi. Po kemschach dóńdże Boscźij na faru. Knjes farat bź druhi cźłowjek, kotremuż žwoje potajnstwo dowěri. Tón měsjesche też prawo na to, dokelž bź so Boscźijej pschesco jako sćěbrowy pschecźel wopokazował. W fararjowej dźełarńskej ptaczy, na kotrejež wokнach kwětli w najrjeńschich barbach kcźěchu a je žwojimi kelnischkami tak nežnje do stwiczki shladowachu, žedźejchtaj knjes farat a Boscźij napischecźo žebi. Zyle mérnje poždluchasche shédžiwy farat na potajnstwo žwojeje wohadneje wowzki.

„Z wotkel pak wosmjesch pjenjeży sa daloku jělbu?"

Na tuto praschenje bź Boscźij pschihotowany. Wuczahny wotpschimanu nalutowarsku knižku a położi ju na blido, ł tomu hischcze něschto bankowkow. Takle, to bźchu pjenjeży sa jělbu, kiž je žebi ł wulkej prózu nalutował. Kak wjele budże jelba płacźicź, nědźesche Boscźij derje, też wo wschém druhim ł wupuczowanju trěbnym bź so hižo wobstarny.

Wobstarny farat sapadny do hlubokich myślow. Zyłu khwilu njebź wo jitwje niczo druhe słyschecź, hacź pohiby machawzki wulkeho cźažnika, w rózku jitwy stejazeho, a synczenje pezołkow psched wokнami.

„Sséyschi, Boscźijo, schto chzu cźi prajicź! Po prawem dyrbjał cźi wotradźowacź, wopuschczejež žwoju domizmu, ale njemóżu to psches wutrobu pschenjesecź. Widźu tola, so je

Zajimawy připad w procesu přećiwo Seefeldej

Wobstorjeny dale prěje.

Jednanja w Seefeldowym mordarſtwowym prozeſu pſched pſchiſchadnym žudom w Schwerinje počinaja žo w tſećim tydzenju k roskudzenju pſhenicź. Mjes tym ſo žo pónđelu 18 ſwđtkow wo Seefeldowych wupraſenjach, wo jeho jđach a jeho jemu pſchipsanych nadpſchirodnych mozach žo pſcheſkſchichowa, maja žo đjenſa ſwđtkojo ſtſchećej wo najcjeſſchich dyrkach wobſtorſby, wo 12 mordarſtwach, kotrychž Seefelda winuja. Dotal je wobſtorjeny, kaž hižo piſachmy, wſchź mordarſtwa japrěł, mjes tym ſo je žo đeſal a njekaſanſtich wſchestupjenjow, kotrež ſo jemu nimo toho pſchipiſaja, wuſnał. Na ſpočatku pónđelniſcheho jednanja đónđže ſaſo k ſajimawemu pſchipađej. W nakhribjetniku wobſtorjeneho po jeho ſajeću rubiſchko namakachu, kotrež mjeſeſche ſpođžiwne brune blaki. Tehđy Seefeld na napraſchowanje wyſchſcheho ſtatneho rěčnika w pſchitomnoſći nětkotrych ſaſtojnikow rjekny, ſo rubiſchko k ſawiću žwojeho gratu abo jako podłožk pſchi wuporjedżenju cžanſtkow wužiwa. Mózno je, tehđy dale rjekny, ſo žu ſ wótrymi mokſchinami, kotrež je pſchi reparaturach wužiwak, tute blaki naſtałe.

Hđyž pak chemiſti wězywuſtojny prof. Brüning wuſłeđk žwojeho mjes tym wukonjaneho pſchepytowanja rubiſchka đđeli, naſta w žudniſkej měſtnoſći wulke roſhorjenje. Po tutym pſchepytowanju je rubiſchko, kotrež je Seefeld w nakhribjetniku ſobu noſył, je cžłowjeczej krewju napite.

Pſchesđyda: „Schto, tomu, Seefeldo, nětko prajiſche?“

Wobſtorjeny Seefeld (roshorjeny): „Tajke něſchto ſapka njeje, njeſłyſym rubiſchko ženje widżał a njeſłyſym też ženje žaneje podkohi wužiwak, hđyž ſym cžaſniki porjedżał.“

Statny rěčnik nětko podrobnje roſprawjeſche wo tym, hđyž bě Seefelđej rubiſchko ſ jeho nakhribjetnika wucžahnywſchi pokaſał, a ſchto bě tehđy jemu rjekł.

Seefeld (đo teho wokaju): „To njetrjechi, to moju woſebu njenaſłupa.“

Hđyž też druhi ſwđtkoho tehđyſheho podawka wupraſenja wyſchſcheho ſtatneho rěčnika wobſtrućachu, wośta Seefeld tola pſchi ſwojim, ſo rubiſchko njeſnaje.

Pſchesđyda: „Pſchenuſcže ſebi đerje, Seefeldo, chžeſče-li pſchi ſwojim wupraſenju woſtacź. Runje tak roſſudnje kaž nětko ſcže ſaprěwak, ſo ſcže ſe ſchulerjom K. hromadże był, kotrehož tu pjatk pſcheſłyſchowachmy. Waſch woſtup je nětkole runje tak hłupy, kaž tehđy: pſchetož đeń poſđyſcho ſcže ſo wuſnał, ſo ſchulerja K. ſnaſcheſche.“

Seefeld: „A pſchiſłuſchcže-li ſ cžimžkuli chžeſče, ja wo rubiſchku nicžo njewěm.“

Na to bu ſwđtk K. ſ Wulkeje Bršy (Großbreese) pſcheſłyſchowany, hđyž bě Seefeld jónu cžłapniki porjedżał. Pſchi roſprjećźowanju bě Seefeld jemu žwoje ſtaroſcže wuſtorżił a jemu rjekł, ſo je najlěpje, žebi žiwjeſche wſacź. Najlěpje žu cži ludżo na tym, kiž w đźeſcžaſnych lětach wumru, a dale bě Seefeld rjekł: „Schto žebi mylliſcže, kaiſe ſtaroſcže a kaiſe horjo ja ſe žobu noſchu; tak kraſnje by było, takle ſamotnje w lěſu pola Schwerina wumrěć.“ Dale bě ſwđtkej wobſtorjeny powđał, ſo ſmaje jeđ, ſ kotrymž móže žebi hjeſe wſchěch bolooſcžow žiwjenje wſacź. Na praſchenje ſwđtka, kajki je to jeđ, bě jemu Seefeld wotmolwił: „Wo tajkich wężach ſo njerěcži. W haptrkach taiti jeđ njedoſtanjeſch a najwjazy lěkarjow jón njeſnaje.“

Přilopk

Srudny tónz ſěſby na reſe.

Njeđjelu wokoło 10 hođżin ſta žo na ſtatnej đróſy Jöhſtadt-Annaberg a to něhđże 400 metrow wot wſy Jöhſtadta ſcžěhwkowpolne autowe njeſhođo. Jöhſtadtſki wobſhđżeſ auta cžanſche ſe ſwojim wosom, w kotrymž nimo njeho hiſchcže 7 wožobow ſjeđżeſche, ſ Jöhſtadta do Bärenſteina jěcź, ſo by žo tam na rejwanſtim ſawjeſzelenju wobđżelił. Na runej đróſy pak je pjeczа jeho wós do wjerchanja pſchiſchoł a pſchi tym do nadróſneho ſchtoma ſajeł. Pſchi tym žo 17lětna đźěłaczerka mozi a druhi žobujeđźaxy žo na hkowje a we wobliczu mo abo bóle ſranichu tak ſo dyrbjachu lěkarja wuſ Pſchepytowanja wo winje njeſhođża žo hiſchcže ſtóc njeſłyſ.

Cžeſke wokkhadne njeſhođże w Detmoldje.

Tudyſchi wobydler Max Kemper ſajeđże njeđjelu p poldnja ſe ſwojim cžeſkim autom ſ njewſchednej ſ nošcžu do wotđźěła wojakow, kotrychž žo ſ Božich ſtu wróćeſche. 9 wojakow žo pſchi tym ſrani a to jedyn cžeſko, 3 cžeſko a ſhtni mjenje ważnje. Autowy nje njeje najſkerje zyle ſtróſny był. Jeho hnydom ſajachu a ho jatwa hamtſkeho žuda w Detmoldje dowjeſchu.

Njewjedro polnóżnu Nowu Seelandſku ſapuſcži.

S Wellingtona žo woſjewja, ſo je njeđjelu w polnóżnym đźělu Nowoho Seelanda ſalotne njewjedro žu wało. Město Palmerſton na napohlad, kaž by je ſemje njom ſapuſcžene było. Na wjele domach žu ſtſchi wotkry a wokna wutłóčene. Na jenym namješcže žo wulka bina ſypny. Jedyn cžłaſ žo ſ kolijow wośběhny. Na kupje žu wſchě telefonowe a telegrafowe ſwiſti roſtorhane. Jězor Wairarapa a rěka Manawatu ſtej pſches brjohi pilej a krajinu ſapuſcžiłej.

Rubježny napadaſ na tworowy dom.

Nimo měrny throbły rubježny napadaſ je žo pjatk nu běkym đnju na wulki tworowy dom w Marſeillu ſtućźił. Hđyž běchu pſchiſłitajeni tworoweho doma pſch poldnju woteſchli, ſadobychu žo nadobo nětkoſi wobſa njeni rubježniży ſe ſadnimi đurjemi do wobſtorjeny měſtnoſcžow a ſtrażnika pſchemochu. Potom napđapnu pſchedawarku kotraż hiſchcže pſchipađnje we wobſtorje pſchebywaſche. Ju tohorunja wuputachu a đo ſaſtoj ſamknychu. Hđyž běchu wſchě wobkhodne polkađnje wu rubili a něhđże 20 000 frankow ſebrali, cžeknychu. Wul ki pjenježny khamor, w kotrymž bě nětkotrych 100 00 frankow ſawrjenych, njeſamóchu roſpacźicź, đokelž běch ludżo na đróſy podawk we wobkhodne nětkaſ pytnuli a poliziju ſawołali. Hđyž pak tuta đóndże, běchu rubje niży žo hižo ſ procha měli.

Wohnjowe njeſhođżo we wuhlowej jamje.

Pſches 200 morwych.

Wulkowaſke đźěła žo ſ roſbuchnjenjom injemóżnja.

W jenej wuhlowej jamje indiſkeje Biharſkeje pro vinzy je žo cžeſke roſbuchnjenje ſtało, ſ kotrymž žo ob kotre wuhlowe khđhby ſapalichu. Hačź runjeż žo ſ wu khowarſkimi đźěłami hnydom ſapoča, đyrbjeſche žo ſ ni mi bórſy pſcheſtacź, đokelž đaſſche roſbuchnjenja wulk waſke muſſiwa đo najtwjeſcheho ſtracha pſchiwjeđże Po đotalnych wobliczenjach je pſchi roſbuchnjeniu 2 Jndow a 5 Europjanow žmjercź poſcžpiło. Nawjeđo zaj inżeněraj, kotrajż žo đo jamy podaſchtaj, ſo by ſtł pſchiczinu wohnja ſwěſcžiłoſi. žo niewróćźiſchtaj. Tó ſta žo dwěmaj wulkowarſkimaj kolonnomaj, kotrejż đo jamy pórłaſchtej. Jenoż 15—20 Jndow ſ žyleho đź łaczerſtwa je žmjercźi wuczekło.

97 morwych pſchi wulkim njewjedrje.

Pola Settlera něhđże 150 km. k polnoży wot Johan nisburga w južnej Afriży, je njeđjelu cžeſke krupo ſ mózným ſliwkom wulke ſchkody naczinilo. 97 wobđź rjow je pſchi tym žiwjenje ſhubiło. Najwjaſy ſ nich w ſolmach ſatepi.

Wotewrjenje ſtatneho powołanſkeho wubđźowanja.

S wulkej manifeſtaziju w Barlinſtim ſportowym palaſcže je ſo letuſche ſtatne powołanſke wubđźowanje němſkeje młođżiny wotewriło. Wobraſ poſtiża poſhđ đo ſportoweho palaſta pſchi narěcźi ſtatneho młođżinſkeho wjednika Baldura ſe Schiracha. (Weltbild, M.)

žo w tebi žadoſcź ſa Ameriku hłuboko ſakorjenika. Byrnjeż tež nětkole tu woſtał, bě wěſcže twoje žyle žiwjenje měnił, ſo žy ſ tym ſwoje ſhožo potepiał. Potajkim đši ſ Bohom a wróćź ho cžiły a ſtrowy domoj.“

„Strowy a bohaty!“ đoda Boſcžij đowěrnje.

„Bohaty? Schtoż wěm, je tola vęcže ſa ſkotom ſtoro žyle wopſchestało.“

„Njetrjeba runje to bycź. Sa pilneho cžłowjeka leži tam ſtoto na đróſy. To je wěſte.“

Faraſ žo poſmněwaſche. Tola w tutym poſmněwkowanju jewjeſche ho hłuboka ſobužełnoſcź a ſtaroſcžiwoſcź. Potom pak wotpuſcžći Boſcžija, kotrehoż bě pſched pjeczadwaceži lětami wuſchcžił, kiž pak też w ſchuli jeho lubuſchł.

Schimanez Boſcžij thwaſche nuny pucź woſtał, ſo by tſeċej woſobje, njemuiży Cžibanej Leńzy žwój wotmyſł đźělił. Dwě hođżinje poſđyſcho wędźeſche to zukła wjeſka, ſu Boſcžij đo Ameriki pónđże. Tuta powěſcź wubuđži najwjetſche ſpođziwanje a biwaj měžaſaj žo wo niczim đruhim njeređcžeſche, đyšli wo tym.

Jako bě Boſcžij nětkotre đny prjeċź, rěcžachu hižo wo niczim đruhim. Spođziwnje, kak khętſje žo cžłowjek ſabuđże. Nichtó žo ſa nim njepraſchesche. Jenoż Cžibanez Leńka đyš a đyš Schimanez maċżeri pſchiłiżeja, ſo by žo praſchała, hačź traj Boſcžij njeje nicžo napiłał. Ale podarmo cžakachtej maċż a Leńka. Boſcžij njepiłgaſche niczo, nichtó njeđźeſche to najmjenſche wo nim, hđyž je a kak žo jemu wjeđże. Dwě đołhej lěcže žo minyſchtej, jako nabođo žo ſaſo wo Schimanez Boſcžiju rěcžeſche. Do wſy đyſchnuże khudy proſcheŕ, kiž kapaſche wo đurje ſmilnych ludżi, proſcheo wo kuſt Bożeho khleba. Tak pſchiđże też k Schimanez maċżeri. Hđje je jenoż hižo we ſwěcže wſchuđże pobył, praſcha žo wecźipnje Schimanowa.

„Żyły ſwět žym hižo pſchepěrkowal“, wobkrućża proſcheŕ.

„Tak đrje też Ameriku?“

„Wěſo!“ rjeſche proſcheŕ khroble đale.

Nětko kaſaſche jemu Schimanowa đo jitwy ſaſtupicź a rjekny đowěrlivje.

„Mój žyn je też w Ameriży. Snajeeże jeho ſmađź? Boſcžij rěka. Boſcžij Schiman.“

Proſcheŕ pytnu, ſo ma tu rěcžeċź k ſwojemu lěpſchemu.

„Schimanez Boſcžij?! Wěſo jeho ſnaju. Derje ſamo.“

„Wopraſwdże? Kak žo jemu tola wjeđże? Cžehđola đha niczo njepiſa? Je też hižo łuſk ſhođatnyk?“

„Ale kak! Njemóżeeże ſebi ani pſchedſtajicź, kajkich bohaſtſtwow je nabył.“

Schimanowa đyrbjeſche žo žhđnyeċź, tak jej noſy ſcheрotałſchtej.

„Đźak budź Bohu! Telko ſtota je hižo namakał“, đoda mjelcžo.

„Żyle kruchi ſtota je namakał.“

Schimanez maċź wuwopraſchowaſche žo hiſchcže hođżinu đolho proſcheŕa, kiž jej hiſchcže wiele ſjowi napowěżny. Skónċnje đoſta ſa to wot Schimanoweje jeje pożledni połcź, kiż mjeſeſche a žo ſ nim khwatnje woteſtali.

Jako wjeſſnjenjo ſhoniżhu, ſo je nęhđuſchi đrjewaſ Boſcžij Schiman žo ſ bohaċźkom ſtał, roſhoriċhu žo jara, myſlio, ſo zyły Lużiży pokitpi a ſo budża jemu potom đyrbjeċź žłużiċź. Shoniwſchi pak, ſ kajkeho žórka to Schimanowa ma, ſo ſaſo ſmérowachu. Ssamo Cžibanej Leńka, kotrejż mějachu ludżo iſerſcho đowěru, đokelž đjeſ wibjaſche na Boſcžija, cžakajo na jeho nawrót, porokowaſche Schimanowej, ſo je ſchkoda tamneho połcża, ſ kotrymż bě proſcheŕki žłużż je wżdy wuczahnyk. Schimanowa pak mějeſche đruhe myſle. Wjeſeleſche ſo hižo na tamny đeń, na kotrymż budża đwěłoważy pſchihłađowaċź, kak Boſcžij w ſtoiej korecźe, ſe ſchtyrjomi đětuſchemi, đo rjeje ſapſchehnjenych đo wżdy pſchijeđże.

(Skónċenje pſchichodnje.)

Budyske ſtawniske powěſće

Pónđelu 3. februara 1936.

Narodżiłoj ſtaj ſo: 1. 2. Auguſtej Hermannej Hanuſchej, đźěłaczerjej zementowych tworow, ſyn. — Hanſej Rudolfej Ssorje, żeleſniſſenmu aſpirantej, đźowk

Wumrěli ſu: 1. 2. Juſtina Amalija ſwud. Kn lowa rodż. Kelmeż, invalidna rentnarka, 78 lět. — Hann Helena Jeſſina rodż. Lehmannez, rentnarka, 77 lět. — Jan Auguſt Keŕf, kamjenjeczſſiſchcżeŕ, 71 lět. — Marja Jadwiga Kleżlingowa rodż. Zſchiedrichez, mandżelſka hoſcženjarja, 66 lět. — Oskar Erich Gruhl, hoſcženſt a rěſnik w Hnaſcžezach, 32 lět. — Marja Marta Pſchem rodż. Hapaczez, mandżelſka ſchofera, 31 lět. — Johann Ernestina Gertruda ſwud. Blawowa rodż. Bergmann bjes powołanja, 51 lět. — 2. 2. Jan Pawoł Schołta, pro vatny hoſcženjarſ, 75 lět. — Jan Kaltſchmidt, rentn đźěłaczeŕ, 85 lět. — Hańża ſwud. Müllerowa rodż. Gud invalidna rentnarka, 68 lět. — Marja Julija Kraſe lowa rodż. Schauweckerez, mandżelſka piwarſkeho miſtſ w Pſcžeżachy, 61 lět. — 3. 2. Maks Moriż Weber, dwa niſchcżowy inſpektor na wotpočinku w Biſſkopizach, 59 l

Pſchipowědataj ſo: 3. 2. Hans Franz Er fritz Böhma, friſerſki miſchtr ſa žony a mužowe a Mar Helena Teuſcherez, friſeſſa, wobaj w Budyſchinje.

Radio

Sſrjedu 5. februara ſo ſtyſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo inateho wſchědneho pro gramma: 6,30 wjeſoły ranſchi konzert. 11,30 wo nje nju jeji. 11,40 ſa bura. 16,50 đźěło pod łwođin. 20, hođżina młodeho naroda (ſ Kólna). 20,45 wjeſełe pſch pola.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6, ranſchi konzert. 7,30 ſa bura. 8,20 ſa hoſpoſu. 11,45 bura. 17,10 ſtare hrody w Saſkſej. 18 hođżina ſ ſu kej. 20,15 hođżina młodeho naroda (ſ Kólna). 20, Ssedmjohórſzy Saſkoſo.

Hiſchcže ważne ſ đnjoweho programma: Königsb 20,45 Soroċźinſki hermank. Wrótſław: 20,45 ſe ſp wokoło ſwěta. Mnichow: 20,45 wjeczor wſchelſki Win: 18,55 opera „Tannhäuſer“. Praha: 20 Pſch noſchk wo Lużiży ſ hudżbu Bjarnata Kraſ

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wumožowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a ličí Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 30 | Budyšin — Srjedu 5. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Hospodarske poćahi Němskeje

Němske hospodarske ministerstwo je njedawno pschehlad wo nětčišich hospodarskich poćahach Němskeje wosrjewilo. Wono pische, so je so nowy plan praktisty jako dobry wuskalał. Na pschiběranju zwětowego wikowarstwa, kiž je pschi ponjesenju zwětowoje hospodarskeje krisy sastupiło, so Němska njeje wobdźělika. Pschi wuwiću wukrajneho wikowarstwa w posledninaj lětonaj pak je dowos surowinow najebacź wschěch sadźowkow wot 26,1 milionow tunow na 40 milionow tunow postupił. Dowos hotowych tworow do Němskeje pak je woteběrał. Tehorunja je so njenje zrybły a pizowadkow dowozowało. Hačrunjež je była wikowańska bilanza w posledninm lěće dobra, Němska tola swojn starosćej wo pschichod wobkhowa.

Wikowańska bilanza njeje to žane kaž rozsudźaza placenska a pschede wschěm devisowa bilanza. W lěće 1935 měsece Němska nětdźe 250 hač 300 milionow hriwnow danje do wukraja transferowaćej. S tutych pjenes padże nětdźe 80 milionow hriwnow na cžakanske kredity. Jenož tu smě so w lěće 1936 ponjesenske wocakać. **Tola dań sa doth z druhich winowatosćow we wukraju w lěće 1936 jenak wulka wostanje a zyruje wot wschich devisowych dothodow.**

Němska wšo njetrjeba kaž 1935 paźiwnu wikowańsku bilanzu lońšeho lěta wurunacź, ale **wona je z nětdźe 500 milijonami hriwnow dołha na wobliczenskich, němsko-zamobanzynych a druhich kontach do newoho lěta schła,** kiž maju so znajmjenšcha sdźela wotplacźicź. Hollandska, kotraj je se 100 milijonami hriwnow najwjetscha wěrzerka, je žiwi wuwos do Němskeje do kontigentow rostołła. Teź Juhosłowjanska a Rumunska Němska wjele dołži. Wšo na Němska teź we wukraju pjenjezy dostacź, a to wjazy hač wona dołži. Ale to je na dołhi cžas wjele njepomha. **Pjenjezy za wuwos němskich tworow do wukraja tu lězo a wobrazenisko dostacź.**

Dotal wešty placžer, Ruska, kiž je w lěće 1935 220 milijonow hriwnow stareho tworoweho dołha k wurunanju němskich devisowych potrěbow pschinoschowała, smeje w lěće 1936 jenož hischcze nětdźe 60 milijonow hriwnow wotplacźicź.

Wsech so tež placzenska a devisowa bilanza sda być njepschihódnisha hač wikowańska bilanza, so wšo njesmě pschewidźecź, so budże poslednischa hischcze aktiwnisha. Na druhej stronje pak je teź wjetschi wuwos trěbny, je-li ma so Němska z zyrobu a surowisnami w dotalnej mnohosći sastaracź.

Rozdźel placzisnow mjes dowosom a wuwosom swoprědka sa Němsku njepschihódny wostanje. Runje w bliščich placzisnach, na pschiklad sa tuk. Składy surowisnow, pizowadkow z wukraja wocakacź, a to sdźela pschi wjetschich placzisnach, na pschiklad tuk. Składy surowisnow, z kotrychž w lěće 1935 bjerichmy, maju so na normalnu hospodarsku mnohosć narunacź. Podobne smě so sdźela teź two zyrobje prajicź.

Němski wuwos ma w lěće 1936 wjele dokonjecź. Pschi tym je strach, so so němske wikowańske poćahi se Sjednoćenymi statami polnóžneje Ameriki sešłabja. Teź z Francowskej wikowanje sa Němsku njeje jednore. Nješchto njesajna je wikowańska politika z Ruskej. Tola so njeda, so Polska wjazy wunješe hač 1935, skerje nawopak. Dobre wuhlady su sa poćahi z Kanadu a Awstralsku.

Němska smeje so w lěće 1936 powschitkownje cžesu, hdyž dyrbi z wukrajneho hospodarstwa to wuwikowacź, schtož so pschi hospodarskim a politiskim położenju trjeba.

Mordarski nadpad

na šwajcarskeho nawjedowarja nacionalsocialistiskeje strony

Na nawjedowarja nazionalsozialistiskeje krajneje skupiny Wilhelma Gustloffa w Davosu w Schwizy je so wutoru wjecžor we 8 hodźinach w jeho wobydlenju morderski nadpad skutčił. Zid David Frankfurter, kiž je w Schwizy žiwy, je jeho satselił. Mordar je so w lěće 1909 narodźił. Móh běsche wot léta 1933 juhozkowjanski staczan. Po njeskutku je so wón sam polizeji stajił.

Nawjedowar krajneje skupiny Gustloff běsche po słužbje najstarschi nawjedowar krajneje skupiny wukrajneje organizacije nazionalsozialistiskeje strony. Wón je so 30. januara 1895 w Schwerinje w Mecklenburgskej narodźił. Wot julija 1929 wón nazionalsozialistiskej stronje pschisłuschesche a w lěće 1930 stronine sepjeranischcžo w Davosu załoži a lěto posdźischo městnu skupinu. Sdobom so wón sa nawjedowarja krajneje skupiny sa Schwizu pomjenowa.

Zid Frankfurter w Bernje jako student medizinu pschebywasche. Wot tam so wón wutoru do Davosa poda. Wón rjekny, so je njeskutk z politiskich pschicžinow skutčił a so je z nim dźenżniske knjezstwo w Němskej cyknł trjechicź. Frankfurter běsche sastup do Gustloffowho wobydlenja žadał, na cžož běchu jeho do běrowa dowjedli. Hdyž Gustloff sastupi, **mordar pjecz kulkow** do njeho tśeli. Wschitke wutśele Gustloffa trjechichu a jeho na městne morichu. Mordar cžekaše pschikhwatanym ludźom z **revolwrom** hrožesche. Posdźischo so wón telefonisny pola polizije samotwi, kotraž jeho saja.

Wjednik pr Gustloffowej wudowje w telegrammje w mjenje němskeho ludu pobudźuje zyrkwe němskeho ludu wuprajić. Wón je sdobom sdźelił, so je zadawy njeskutk w zynym narodze hłuboke hnucže a roshorjenje sbudźił.

Wjednikowy namjetnik **Rudolf Heß** je mandźelskej samordowaneho nawjedowarja krajneje skupiny telegrafisny sdobom **w mjenje nazionalsozialistiskeje strony zwoje hłuboke pobužarowanje wuprajił.**

Kommunistiske spřisahanstwo w Budapestu

Politisla tajna policija w madźarskim hłownym měsće Budapestu je zentralu kommunistiskeje propagandy wusledźiła a 15 nawjedowazych kommunistow sajała. Sajeźi su swjetscha Budapestiske inteleltualni židża.

Policija běsche hižo psched nětkrotymi njedźelemi pytka, so kommunistiske sadźo žiwisco dźełaju. Wona wuslědźi, so wuwuczeni wěznwustojni propagandu nawjedowachu. Skónčnje policija samo kommunistiskich schkarakow wotkryc.

Mjes sajatymi je w Madźarskej dawno znaty kommunist Siegmund Kiß, kiž je w cžasu diktatury kommunistiskich radow w lěće 1920 ważnu rólu hrał a je so tehdy k jastwu sadźudźił a podźischo do Sowjetskeje Ruskeje wuczahnył. Znaty prjedawschi kommunistiski diktator Madźarskeje Bela Khun, kiž wot léta 1920 w Moskwje pschebywa, je Kißa do Madźarskeje pósłał, so by kommunistisku propagandu nawjedował.

Kommunistiske spschisahanstwo, kiž je so runje wotkryło, nahladny schefowy lěkar wukeho Budapestiskeho sanatorija dr. Weil nawjedowasche. W jeho privatnym wobydlenju su pod parkettom wjele spisow kommunistiskeje propagandy, wjele wopacznych pasow k pschekrocženju mjesow, sapiš kommunistiskich agentow, wotpiski rosprawow, kiž so stajnje z Budapešta do Moskwy scželechu, a wjetsche walutowe summy namakali. S namakaneje maczinu so słoni, so mjes Budapestom a Moskwu stajni kurjerozy jědža.

Policija je teź wusledźiła, so tu so sajeźi kommunistoju pódla kommunistiskeje propagandy teź jara z wjeselstwom spionaju saběrali. Sajeźi kommunistiscy wjednyk z swjetscha židża. Mjes nimi je wumělsti moler, prokurist znateho sawěsćazeho towarstwa, wucžer technniskeje wyšeje schule a lěkarka.

Po zwojim pschepschaschowanju Kiß spyta zebi zywjenje wsacz. Pschi kedźbliwosći polizije pak so jemu to njeporadźi.

Wubjerk wo petrolejowej zawjerje wuradźuje

Kaž hižo wječera pisachmy, je so wubjerk wězwustojnych pónđelu w Genfje sešoł, so by pruhował, hač so petrolejowa sawjera pschećiwo Italskej hodźi pschiwjesesć. W zwojim prěnim pohładźenju je wubjerk formalne zakłady rospominał. Wón pak je teź dwaj podwubjerkaj postajił. Jedyn wubjerk dyrbi praschenja petrolejowego transporta wobdźełacź. Do dźěła druheho wubjerka słuscha pak wobdźělanje praschenjow wudobywanja petroleja a wschelo, schtož z tutym swiśuje.

Wězwustojni maju porjadu tele praschenja rospominacź a wujasnicź: 1. Kelko petrolejowych wuplodow Italska a jeje kolonije w nětčišim cžasu pornje normalnym cžasam pschetrjebaju? 2. S wotkel Italska trěbny petrolej wobžeže w dźenżnišnim cžasu kupuje a hač je jej móžno pschi petrolejowej sawjerje po skradźnych puczach petrolej dostacź? 3. Kelko petroleja je w tu khwilu w Italskej a jeje kolonijach na składže a hdźe žnadź nióže Italska drudźe petrolej na składze měcź? 4. S kajkimi transportnimi średkami so petrolej z krajow, hdźež so je semje dobywa, do Italskeje a jeje kolonijow wosu a z kajkimi transportnimi średkami z Italskeje do Afriki? 5. Na kajke waschnje je móžno, petrolejowe wudźelki z nječim druhim narunacź?

S tuteho programma spósnawamy, so so pschepytowanja do dweju stron měrja. Najprjedy ma so wuslědźicź, kelko petroleja Italska ze statow kupuje, kiž su zobustawy Swjatka ludow. Tohodla teź kraje, kiž wjele petroleja wuwožuja, do wubjerka słuscheja. Hdyž budże tak, so Italska też potom hischcze dosć petroleja, njech je pschede wschěm se Sjednoćenych statow, dostanje, hdyž je so w Genfje petrolejowa sawjera wobsamkła, chzedźa najskerje pschiwoloženje snjenožnicź.

So mohło so tole stacź, wo to žebi Italska wjetsche starosće cžini. Wěsće je tomu tak, so so Italczenjo we wjele krajach petrolej kupili a teź saplacźili. Dotal tu teź hischcze khwile měli, so z petrolejom sastaracź. Kupjeny petrolej pak Italskej njeby niczo pomhał, hdy budźiske so sakasało, jón do Italskeje wolyc. Italske pothamtske nowiny „Giornale d'Italia" naspomnjeja, so by tajki sakas pschiwoložowanja byk krocżel k blokadze, kotraž by so dyrbjała jako wojerska naprawa wobhladowacź. Nowiny pschipomnichu, so je Mussolini swadu w Afriki cžakł na kolonialnu należnosć wobnjesowacź, tola sankzionismus ju na Europu wupschestrěwa.

Romske nowiny „Laboro Fazistia" pónđelu popołdnju pisachu, so dyrbi so w afrikanskej wójnje wot nětka z plunom wojowacź, dokelž so sankzije na petrolej wupschestrěja. Nowiny tuto zywje zadanje z tym wusprawnieja, so pisaju: „Njemože so žaneho cžasa zkhodźicź. Dyrbimy pschećiwjenje pschećiwo sankzijam sežwinicź." Po pschipomnjenju, so je Jendźelska w prjedawschich kolonialnych wójnach „cžornuchow wucżiła, so dum-dumiske kulki bóle skutkuja", nowiny pisaja, so so Italskej radźi, pschećiwo Abessynjanam druhe wójnske średki nałožicź, kiž bóle skutkuja.

Francowske manevry w Alpach

Symske manevry XIV. franzowskeho korpsa su so w lońšim lěće w Savoyskej w krótkorańskej Franzowskej wotmełe. Wo lětušich symskich manevrach tutoho korpsa pak je franzowski generalny stab postajił, so maju so w hornich Alpach pschi italskich mjescach wotmeć. Manevry traja wot 7. hač do 11. februara. Na nich so nětdźe 6000 muži wobdźěli, mjes nimi wjele śmělakskich wotdźělenjow a połnóžnoafrikanska divisija. Schef generalneho staba Gamelin budże pschi tutych swučowanjach wošobinsjy pschitomny.

Jendźelska cyrkej za bronjenje

Jendźelska zyrkwinska zhromadźizna budże so w tutych dnjach z jendźelskim bronjerskim planom saběracź. Wobhonjeni ludźo wěsće wocakaju, so budźa zyrkwinzy sastupjerjo hamtsku politiku bronjenja podpjeracź. Shromadźizny so tónle namjet pschedpołoži:

„Zyrkwinska zhromadźizna wobžaruje, so je wjele konferenzow dla wotbronjenja swěrschcžałko. Wona pak ma sa zywjenje wažne, so dyrbi Jendźelska sa wschě cžasy być khmana, **zwołu zwobodu sakitacź a zwoje winowatosće na sakładze mustawy Swjatka ludow dopjelnicź.** Jendźelska zyrkej tohodla pschilubjenje ministerskeho presidenta wita, so dha wojerske mozy na trěbnu zynlnosć pschilporicź a jeho należnje namołwja, so by so hnydom wo trěbne sakonske naprawy postarał."

Namjet je so tak sestajał, so so po smyślenju wulkeje wětšiny wobydlerstwa słožuje.

Zeleznicarski strajk w Chileskej

W Chileskej w połodnischej Ameriży je pondželu dźel železnizarjow zapoczał strajkowacj. Wyjcht Campos je nawjedowanje wschich zelesnizarow pschewjat. Wón hnydom pschikasa, so bychu so železniży strajowale. Strajowarjo maju sabotaji sadźewacj.

Niedźiwajcy strajowanja je so strajkowazym poradźiło, schemy zwutorhacj. Tři cżahi su z kolijow wuješe, tola nichtó njeje żiwjenje zhubił. Mózno je, so hischcże wschitcy żelesnizarjo do strajka stupja. Dewak pak w kraju měr knjezi.

Hdyż so Afrika wobróni . . .

Jendželscy wojerscy sastupjerjo, kotřiž w Egiptowskej a jendželskim Sudanje pschebywaju, maju w poslednim czasu walke wobmyślenja wo wójnje w Abeżynskej. Jendželscy agentojo a franzowscy wobkedźowarjo na wschelakich kolonialnych mejtnach rospravjeja, so so dźeń a mjazy krónjow do Afriki dowoznje. Tute brónje njesu jenoż za wójnu w Abeżynskej. Strach pak so też z tym njepomjenjeschi, hdy bychu so tute brónje jenoż abeżynskim splahanı podawale.

Dotal je Abeżynska żiwój lud jenoż z mało policije a wojerstwa wobkuježiła. To běsche możno, dokelž je so dowos brónjow krucze dohladował. Dźensa pak so splahi z maschinskimi strělbami, nowocżasnymi strělbami a wjele municije wuhotuja. Některe splahi su so samo w poskuženju lohkich kanonow wumuczile. To dopokasuje, so domorodni wurjadnje rucze nawuknu, z nowocżasnymi europskimi brónjemi wobkhadźecj. Tu pak ma so hischcże wobmyslicj, so abeżynski kežor nima potne rutkowanja, hacj może so zyle na wschitke splahi spuschecjeć.

Brónje so z wulkeho dźela hnydom njetrjebaju, ale so nětkoże skowaju. Hdyż so derje skhowaju strělby a też kanony samo na dleschi czas njeserawja. Jendželscy strategojo rjekmu, so budża cżi, kotřiž su dźensa pschecżelio, jutrje njepschecżelio, njech so wójna w Abeżynskej kažkuli kónczi. Hdyż potom k wojowanju bjes běłymi a Afrikanami dóńdże, njebudża Europjenjo bjes dwěla trjebacj jenoż pschecżiwo derwischam wojowacj, ale pschecżiwo straschnje wobrónjenym wójskam.

Krótke politiske powěsće

Statny podsekretař Ricci pola dr. Goebbelsa.

Němski minister dr. Goebbels je wutoru statneho podsekretara w kralowsko-italskim ministerstwje za narodne wucżehnjenje, exellenzu Renata Riccia, k dźeschemu rozrěczowanju pschijał.

Litewske privatne schule w Memelskej.

Na zhromadźiznje Litwjanow w Memelu je so wobjamkło, so na so w Memelskej kóżde léto dźesacz litewskich privatnych schulow załoži.

Wustup pschecżiwo żidam w Polskej.

W městaczku Nowym Dworje njedaloko Warschawy su dotal njesnaczi skuczerjo do synagogi z kamjenjemi mjetali a 12 wokniowych schkleńcow rosbili. Policija dotal stósnikow njeje wuzhódźiła.

Bjesdźelosć w Jendželskej.

Bjesdźelosć w Jendželskej je w januaru zhubnje pschiběrała. Tuto pschiběranje ma zwoju pschicżinu jenoż sdźela w symskim czasu. 20. januara wucżinjesche liczba zapisanych njesaskuczerjow 2 159 722. To je pornjo dezembrej 291 157 njesaskuczerjow wjacy.

P. Krječmar:

Naš mištr Bjarnat Krawc — 75 lět

Mištrje, tak prajmy, hdyż smy z tobu w towaršnosći. A w tutym słowje leži wšitko, štož za tebje čujemy: lubosć, česćownosć a dźakownosć. A naš mištr, směmy drje z połnym prawom prajić, přetož ty sy naš: swojeho droheho serbskeho luda najswěrniši syn. Tohodla mi też za zło njewozmješ, hdyż dźensa, na dnju twojich pječasydomdźesaćinow, tutón z wutroby ronjacy napis wolich. Twoja jasna a wjesoła powaha, twoja sprawnosć lubowaca duša, je ći wulki kruh swěrnych přećelow zwěsćiła. Twoja młodźinska čerstwosć, twoje jasne wóčko, dopomina nas lědy na to, zo swjećiš dźensa swoje pječasydomdźesaćiny. Tu zaso najlěpje spóznawamy, zo žiwjenje wumělca nje̊znaje starobneje mjezy, kiž so po žiwjenskich lětach wobliči. Wumělstwo zdźerži wumělca tak dołho hač to duch a čełko zamóžetaj a mnohemu je hakle njenaprošna smjerć pjero z ruki wzała, zo by wuznamnemu skutkowanju mjezu stajiła. — Też w žiwjenju wumělca su hodźiny čežkeje bědy skhowane, ale też hodźiny zboża, w kotrychž roni zbožapolne žórło duchownych wupłodow tym do rukow, kiž smědźa je žnjeć. A tutón zbožowny domkhowaš je pola tebje, drohi mištrje, naš serbski lud. Twoje žórło płodow nam hišće njeje zaprahło, ale roni hišće mócnje do serbskeho kraja, haj mócnišo hač hdy prjedy, přetož runje w poslednich lětach sy nam dary wobradźił, kiž pytaju w serbskim hudźbnistwje, w serbskim spěwje podarmo swojeho runjeća. Sy swojemu časej doprědka khwatał a nam njezhinite kubła wobradźił. To je twoja najwjetša zasłužba. A z tym też nas wšěch napominaš k najmócnišemu skutkowanju za přitomnosć a přichod. Ty sy nam dopokazał, zo podłožk wšeje hudźbneje kultury w spěwawym ludźe leži, zo wosebje swobodnje so wuwiwaca hudźba je žiwa móc, kiž dże njeposrědnje njewukhadźa z luda, ale ze ženijalneho ducha twórca, po času pak dyrbi žiwy wothlós namakać w spěwawym ludźe.

Lud zaso za spěwanje dobyć, zo by so zanuril do bohatstwow swojeho kulturneho žiwjenja, to je twoja wulka zasłužba. Sy nam pokazał puć ke krasnym narodnym kublam, sy nam zjewił rjanosć a wěčnu młodosć ludoweho a wumělskeho spěwa. Wšudźe w serbskim kraju klinča dźensa twoje twóry by, hrěja a pozběhuja lud, wobwěncuja lud ze zynkom domizny, kiž tak blizko k wutrobje stupa, wukonjeja narodnu misiju, wuraznuja, zo wšitko to je naše, serbske, naša kultura, na kotruž móže kóždy hordy być. A tak sy stajnje přez twoje twórby w kóždej wjesołej a zrudnej khwili z nami najwužo zjednoćeny, sy mjez nami žiwy jako předał narodneje česće, narodneho wědomja. Hdyż zhladujemy wróćo na zašte polsta lět narodneho žiwjenja, potom hakle tak prawje spóznawamy, zo sy nas njesł ze swojimi skutkami k přeco wuznamnišim wukonam. Spěw w serbskich domach je so njesł we wumělskim kabaće zdrasćeny do swjedźeńskich žurlow, je nas kóždołětnje zjednoćił w narodnych swjatočnych hodźinach, je pak też klinčał z twojim organizaciskim talentom přez mjezy serbskeho kraja, a je nam tak był wšudźe česćownosć a připóznaće. Serbska rodna hudźba a spěw je postupował k stajnje wyššemu skhodźenkej, je wurostła k wukomelmělskeho stila. To je twoje žiwjenske dźěło, z trjeż smy ći stajnje z cyłeje wutroby dźakowni, kotrež směš połneho wjesela zhładować w dźalnosći Bohu Knjezej, kiž je ći telko mocow wudźił, kiž je će strowotnje žohnował, zo dźensa z tobu swjećiš twoje pječasydomdźesaćiny. Hdyż też sy w poslednich lětach wotstupił ja wjednik našeho spěwarstwa, tak wěmy, zo w swodźělańskej jstwje njepřestawajcy dale dźěłaš, zo nam nowe wumělske wutwórby twojeho ženineho ducha wobradźił. My znajemy twoju wšědnu hibićiwosć ducha, twoju wjelestrowu dźělawosć, twoju njesprócniwosć a twoju doserbsku wutrobu. Ty zrozumiš kaž zrědka štó horić za serbske zmyslenje. W pilnym dźěle sy přeco z přikładom. Přeco widźiš nowe nadki k lěpšemu našeho Serbstwa. Wšudźe sy k ruwšudźe zaprimnješ, hdźež je trjeba rady a dźěławy spěwy, twoje wuplody. Měj horcy dźak, ty Serwulki spěwarjo, twoje skutki su ćinile naš duchownje bohaty. Tak dołho hač budże žiwy serski lud, njech klinči serbski spěw, njech nas wa z pruhami słónca, kiž twoje dźěło nam dari.

Bóh Knjez pak njech wobradźi tebi, drohi mištrhišće dalše mocy a lěta, zo mohł dale klinčeć twojej kuzlapołnej trunje, mohł dale dźěłać za naš mały narod, kotremuž wěnuješ swoje a z nim stojiš w žołmach časa.

Z hłubokosće našeje wutroby přejemy ći k jim pječasydomdźesaćinam, zo by też w přichwobkhował swoju čerstwosć čěła a ducha, a měł pokoj duše z twojimi lubymi.

Namołwjenje poslednich dźěłańskich skupinow k wupłaćanju dźěłowych knjižkow.

Kaž z pschewjedźenjatymi dźěłami pschi wupłaćanju dźěłowych knjižkow nětkole stej, je mózno, nětko tej poslednje dźěłańske skupiny k wupłaćanju dźěłowych knjižkow namjenjowi. To je so z 8. wosjewjenjom prezidenta němskeho wustawa z płaćiwoscu wot 1. februara 1936. Do tuteje 8. skupiny słuscheja tele dźěłańske skupiny:

1. Pschemysłu drjewiny a wurěwowanja,
2. pschemysłu zyrohy a wužiwadłow,
3. wobkhad,
4. sjawna słužba a privatne słužby (bjes domjacych słužbowych).

Wo tym, do kotrychž dźěłańskich skupinow dźěłarjo sche, dźěłowe hamty w dźiwidłowanych padach rad pra

So by so wopaczneniu swosunjenju zadźěwało, ka rasnje na to kóżdyne ćinni, so §o 2. wukas nimšteka wjeho ministra k pschewjedźenju zakonja wo samjenje dźěłowe knjižki je 17. januara 1936 (němskolatine ske kupjeno I strona 24) so jenoż na te dźěłańske skupiny wobzahuje, kiž su so w 1. wosjewjenju prezidenta nistatneho wustawa z 18. meje 1935 mjenowane. Tu němskeho dźěłoweho ministra potajkim su dźěłańske piny, kiž so nětko swołaju, hischcże njepłaćeji.

Pójmy za nim

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

6] (Pokračowanje.)

Cinna dys a dys na Anteu pohlada a tysac króć přeńdże jemu přez hłowu hrózbna mysl, zo su wšě srědki, Anteu smjerći wukhować, wučerpane, zo njeje ani škrički nadźije, a zo budże za krótki čas z teje lubowaneje postawy jenoż zachodny sćin, jenoż horstka procha w kolumbariju (hdźež sudobja z popjełom zemrětych khowachu).

Hižo nětko, hdyż tak z přizańdźelenymaj wočomaj na nošadle, z kwětkami wudebjenym, wotpočowaše, běše podobna na mortwu.

„Pójdu też ja za tobu!" — wospjetowaše w duchu Cinna.

W tym wokomiku dachu so z nazdala kročele słyšeć. Antejine wobličo bu na měsće blédе kaž kryda, na poł wotewrjenej hubje wodychowaštej spěšnje, wutrobnjo poča so z khwatkom zběhać. Njezbožowna martrałka bě sebi wěsta, zo so to tamne stadło njewidźomnych stworow k njej bliži, kotrež zjewjenju čełowjeh hłowy ze skleńčanymaj wočomaj předkhadźuje. Ale Cinna wzawši ju za ruku poča ju pokojeć.

— Antea, njeboj so, te kročele też ja słyšu. A po khwili doda:

To Pontius k nam dźe.

Woprawdźe so na rózku šćežki bohot w towaršstwje dweju njewólnikow pokaza. Běše to człowjek, nic młody, tulowateho hładcy wotruhaneho wobliča, połneho jepřirodźeneje dostojnosće a pódla starosće a zmučenjenja.

— Postrow tebi, nadobny Cinna, a tebi, bóžska Antea! — rjekny, zastupiwši pod sćin pistacije. — Hlejće, po zymnej nocy je nam nastał dźeń žahły: zo by wamaj wobmyślili, hdy bychu so tute brónje jenoż abeżynskim splahanı podawale.

Dotal je Abeżynska żiwój lud jenoż z mało policije a wojerstwa wobkuježiła. To běsche możno, dokelž je so dowos brónjow krucze dohladował. Dźensa pak so splahi z maschinskimi strělbami, nowocżasnymi strělbami a wjele municije wuhotuja. Některe splahi su so samo w poskuženju lohkich kanonow wumuczile. To dopokasuje, so domorodni wurjadnje rucze nawuknu, z nowocżasnymi europskimi brónjemi wobkhadźecj. Tu pak ma so hischcże wobmyslicj, so abeżynski kežor nima potne rutkowanja, hacj może so zyle na wschitke splahi spuschecjeć.

Brónje so z wulkeho dźela hnydom njetrjebaju, ale so nětkoże skowaju. Hdyż so derje skhowaju strělby a też kanony samo na dleschi czas njeserawja. Jendželscy strategojo rjekmu, so budża cżi, kotřiž su dźensa pschecżelio, jutrje njepschecżelio, njech so wójna w Abeżynskej kažkuli kónczi. Hdyż potom k wojowanju bjes běłymi a Afrikanami dóńdże, njebudża Europjenjo bjes dwěla trjebacj jenoż pschecżiwo derwischam wojowacj, ale pschecżiwo straschnje wobrónjenym wójskam.

Krótke politiske powěsće

Statny podsekretař Ricci pola dr. Goebbelsa.

Němski minister dr. Goebbels je wutoru statneho podsekretara w kralowsko-italskim ministerstwje za narodne wucżehnjenje, exellenzu Renata Riccia, k dźeschemu rozrěczowanju pschijał.

Litewske privatne schule w Memelskej.

Na zhromadźiznje Litwjanow w Memelu je so wobjamkło, so na so w Memelskej kóżde léto dźesacz litewskich privatnych schulow załoži.

Wustup pschecżiwo żidam w Polskej.

W městaczku Nowym Dworje njedaloko Warschawy su dotal njesnaczi skuczerjo do synagogi z kamjenjemi mjetali a 12 wokniowych schkleńcow rosbili. Policija dotal stósnikow njeje wuzhódźiła.

Bjesdźelosć w Jendželskej.

Bjesdźelosć w Jendželskej je w januaru zhubnje pschiběrała. Tuto pschiběranje ma zwoju pschicżinu jenoż sdźela w symskim czasu. 20. januara wucżinjesche liczba zapisanych njesaskuczerjow 2 159 722. To je pornjo dezembrej 291 157 njesaskuczerjow wjacy.

talentom přez mjezy serbskeho kraja, a je nam tak był wšudźe česćownosć a připóznaće. Serbska rodna hudźba a spěw je postupował k stajnje wyššemu skhodźenkej, je wurostła k wukomelmělskeho stila. To je twoje žiwjenske dźěło, z trjeż smy ći stajnje z cyłeje wutroby dźakowni, kotrež směš połneho wjesela zhładować w dźalnosći Bohu Knjezej, kiž je ći telko mocow wudźił, kiž je će strowotnje žohnował, zo dźensa z tobu swjećiš twoje pječasydomdźesaćiny. Hdyż też sy w poslednich lětach wotstupił ja wjednik našeho spěwarstwa, tak wěmy, zo w swodźělańskej jstwje njepřestawajcy dale dźěłaš, zo nam nowe wumělske wutwórby twojeho ženineho ducha wobradźił. My znajemy twoju wšědnu hibićiwosć ducha, twoju wjelestrowu dźělawosć, twoju njesprócniwosć a twoju doserbsku wutrobu. Ty zrozumiš kaž zrědka štó horić za serbske zmyslenje. W pilnym dźěle sy přeco z přikładom. Přeco widźiš nowe nadki k lěpšemu našeho Serbstwa. Wšudźe sy k ruwšudźe zaprimnješ, hdźež je trjeba rady a dźěławy spěwy, twoje wuplody. Měj horcy dźak, ty Serwulki spěwarjo, twoje skutki su ćinile naš duchownje bohaty. Tak dołho hač budże žiwy serski lud, njech klinči serbski spěw, njech nas wa z pruhami słónca, kiž twoje dźěło nam dari.

Bóh Knjez pak njech wobradźi tebi, drohi mištrhišće dalše mocy a lěta, zo mohł dale klinčeć twojej kuzlapołnej trunje, mohł dale dźěłać za naš mały narod, kotremuž wěnuješ swoje a z nim stojiš w žołmach časa.

Z hłubokosće našeje wutroby přejemy ći k jim pječasydomdźesaćinam, zo by też w přichwobkhował swoju čerstwosć čěła a ducha, a měł pokoj duše z twojimi lubymi.

Namołwjenje poslednich dźěłańskich skupinow k wupłaćanju dźěłowych knjižkow.

Kaž z pschewjedźenjatymi dźěłami pschi wupłaćanju dźěłowych knjižkow nětkole stej, je mózno, nětko tej poslednje dźěłańske skupiny k wupłaćanju dźěłowych knjižkow namjenjowi. To je so z 8. wosjewjenjom prezidenta němskeho wustawa z płaćiwoscu wot 1. februara 1936. Do tuteje 8. skupiny słuscheja tele dźěłańske skupiny:

1. Pschemysłu drjewiny a wurěwowanja,
2. pschemysłu zyrohy a wužiwadłow,
3. wobkhad,
4. sjawna słužba a privatne słužby (bjes domjacych słužbowych).

Wo tym, do kotrychž dźěłańskich skupinow dźěłarjo sche, dźěłowe hamty w dźiwidłowanych padach rad pra

So by so wopaczneniu swosunjenju zadźěwało, ka rasnje na to kóżdyne ćinni, so §o 2. wukas nimšteka wjeho ministra k pschewjedźenju zakonja wo samjenje dźěłowe knjižki je 17. januara 1936 (němskolatine ske kupjeno I strona 24) so jenoż na te dźěłańske skupiny wobzahuje, kiž su so w 1. wosjewjenju prezidenta nistatneho wustawa z 18. meje 1935 mjenowane. Tu němskeho dźěłoweho ministra potajkim su dźěłańske piny, kiž so nětko swołaju, hischcże njepłaćeji.

Pójmy za nim

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

6] (Pokračowanje.)

Cinna dys a dys na Anteu pohlada a tysac króć přeńdże jemu přez hłowu hrózbna mysl, zo su wšě srědki, Anteu smjerći wukhować, wučerpane, zo njeje ani škrički nadźije, a zo budże za krótki čas z teje lubowaneje postawy jenoż zachodny sćin, jenoż horstka procha w kolumbariju (hdźež sudobja z popjełom zemrětych khowachu).

Hižo nětko, hdyż tak z přizańdźelenymaj wočomaj na nošadle, z kwětkami wudebjenym, wotpočowaše, běše podobna na mortwu.

„Pójdu też ja za tobu!" — wospjetowaše w duchu Cinna.

W tym wokomiku dachu so z nazdala kročele słyšeć. Antejine wobličo bu na měsće blédе kaž kryda, na poł wotewrjenej hubje wodychowaštej spěšnje, wutrobnjo poča so z khwatkom zběhać. Njezbožowna martrałka bě sebi wěsta, zo so to tamne stadło njewidźomnych stworow k njej bliži, kotrež zjewjenju čełowjeh hłowy ze skleńčanymaj wočomaj předkhadźuje. Ale Cinna wzawši ju za ruku poča ju pokojeć.

— Antea, njeboj so, te kročele też ja słyšu. A po khwili doda:

To Pontius k nam dźe.

Woprawdźe so na rózku šćežki bohot w towaršstwje dweju njewólnikow pokaza. Běše to człowjek, nic młody, tulowateho hładcy wotruhaneho wobliča, połneho jepřirodźeneje dostojnosće a pódla starosće a zmučenjenja.

— Postrow tebi, nadobny Cinna, a tebi, bóžska Antea! — rjekny, zastupiwši pod sćin pistacije. — Hlejće, po zymnej nocy je nam nastał dźeń žahły: zo by wamaj wobmyślili, hdy bychu so tute brónje jenoż abeżynskim splahanı podawale.

Dotal je Abeżynska żiwój lud jenoż z mało policije a wojerstwa wobkuježiła. To běsche możno, dokelž je so dowos brónjow krucze dohladował. Dźensa pak so splahi z maschinskimi strělbami, nowocżasnymi strělbami a wjele municije wuhotuja. Některe splahi su so samo w poskuženju lohkich kanonow wumuczile. To dopokasuje, so domorodni wurjadnje rucze nawuknu, z nowocżasnymi europskimi brónjemi wobkhadźecj. Tu pak ma so hischcże wobmyslicj, so abeżynski kežor nima potne rutkowanja, hacj może so zyle na wschitke splahi spuschecjeć.

Brónje so z wulkeho dźela hnydom njetrjebaju, ale so nětkoże skowaju. Hdyż so derje skhowaju strělby a też kanony samo na dleschi czas njeserawja. Jendželscy strategojo rjekmu, so budża cżi, kotřiž su dźensa pschecżelio, jutrje njepschecżelio, njech so wójna w Abeżynskej kažkuli kónczi. Hdyż potom k wojowanju bjes běłymi a Afrikanami dóńdże, njebudża Europjenjo bjes dwěla trjebacj jenoż pschecżiwo derwischam wojowacj, ale pschecżiwo straschnje wobrónjenym wójskam.

strowa rozkčéla, jakož hiacinty a jabłučine haložki, kotrež jeje nošadło debja.

— Pokoj z tobu a witaj! — wotmołwi Cinna.

Sydnywši so na rozłamku skały, spohladowaše bohot na Anteu, zmorści wobwoči — a dźeše:

— Samota płodźi zrudobu a khorosće, a wosrjedź črjódy njeje městna za strach; tuž dam wamaj radu. Na njezbožo, tu njeje Antiochia ani Cesarea, nimamy hrow a wujezdźowanjow, a hdy bychmy cyrkus stajili, nazajtra hižo bychu jón ći horliwcy spowaleli. Tu słyšiš jeno słowo „zakoń" — a tomu zakonjej je wšitko na puću. Radši bych w Scytyskej był, hač tu.

— Wo čim chceš rěcź, Pilaće?

— Woprawdźe, zdalich so wot wěcy. Ale nad tym su wina moje starosće. Prajach, zo w črjódze njeje městna za strach. Tuž dźensa móżetaj napohlad měć. W Jerusalemje dyrbiš z ničimžkuli so spokojić. Přede wšěm je trjeba, zo by Antea była připołdnju wosrjedź črjódow. Dźensa wumru na křižu třo mužojo. Lěpje to, hač ničo. Při tym je so na jutry do města přihnała hromada najzajimawšich dundakow z cyłeho kraja. Móżetaj sej tón lud wobhladać. Poruču, zo njech wamaj wubjerne město w blizkosći křižow dadźa. Nadźijam so, zo budża zasudźeni khroble wumrěrać. Jedyn z nich je dźiwny człowjek. Měni, zo je Syn Boži, je słódki kaž hołbjatko, a woprawdźe njeje ničeho tajkeho skućił, z čimž by sej smjerć zasłużił.

— A syli jeho k smjerći zasudźił?

— Chcych so starosće zbyć a z dobom njerozškarać hnězda wosow, kotrež brunča wokoło swjatnicy. Woni tak hižo skórźby na mnje do Roma sćelu. Skóńčnje dźe so njejedna wo romskeho měšćana.

— Wony człowjek njebudźe při tym mjenje čefpjeć. — Bohot njewotmołwi — po khwili poča kaž sam ze sobu rěcź:

— Jena wěc je, kotrejež njeznjesu. Njemóžu wustać, štož je přehnate. Štóž tole słowo při mni wuraji, skazy mi cyły dźeń. Złoto je srjedźa. Tak dźerżeć, żada sebi po mojim zdaću wote mnje hładnosć. A njeje na swěće kućika, hdźež by teje zasady mjenje dźerżało kaž tudy. O, kak su wšitko krjudźi kak mje krjudźi! W ničim prawměry, w ničim runowahi... ani w ludźoch, ani w přirodźe... Nětko na přiklad naléćo... je khłódne — a wodnjo tajka horcota, zo je ćełkamjenjach khodźić. Hišće je daloko hač do dnja, a hlejće — što so stawa! Štož pak ludźe stupa — je lěpje, zo jich do huby njebjerješ! A tu, dokelž dyrbju. Nó, mojedla! Z nowa bych wot wěcy zdalił. Dźitaj, wohladataj křižowanjeńsej wěsty, zo budże wony Nazarečan khroble Dach jeho šwikač, sej myslo, zo jeho na to smjerći wukhowam. Njejsym drać. Hdyż jeho kachu, bě sćerpny kaž jehnjo a žohnowaše Hdyż w krwi płowaše, pozběhny wóči k njemodleše so. To bě najdźiwniši człowjek, kaj sym čas žiwjenja widźał. Zona mi jeho dla khwile měra njeda. „Njedopušć wumrěć njewintemu!" — hlej, to je mi wot switanja sem pos do wušow kładła. Chcych. Dwójcy wuhdźech rěčach k zasakłym měšnikam a k prašiwej čr Wotmołwjachu mi z jenym hłosom, přewrócejo zad hłowy a rozdajejcy tłamy hač do wušow: žuj jeho! Křižuj jeho!"

— A ty cofaše? — rjekny Cinna.

— Dokelž běchu w měsće ropoty a ja sym mu tu, zo bych pokoj zakhował. Dyrbju swój dawk dopjelnić. Njelubuju přepjatosći a při sym smjerć mučny, ale hdyž so raz do nječeho njekhabłam za dobro ludu žiwjenje jeneho człowposwjećić, wosebje, jeli to njeznaty człowjek, kotrehož mje nichtó njebudże pominać. Cim ja njeho, zo njeje Romjan.

— Słónco njeswěći jenož nad Romom — Antea.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje 5. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Słowo wuleci kaž łostojóka,
Štyri konje je wjac' njewróća. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 740,8, hygrometer minus 5 a najwobješćena dujowa temperatura 2 stop. cjopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 743,9, hygrometer minus 8 a najnišća nóšna temperatura 1 stop. symnje. Symnjsce wětry z dołheho wječora hač do Finišcje sešahuja. Jeje słupki w najwišich hrónach njewobstajne wjedro pśichinjeśechu. Nad wječorjnej Europu je žo wusša wyšina wutworiła. Sdobom nad dotalnej žołtej nižinu wobkedźowacej, kotraž nad Finnowom leži a kotrejež kromy hacj do najwišich stron dosahaju. Wona móže nam śnjeh pśichinjeś. Nižina nad Atlantiskim morjom dotal hišće nima žaneje ważnosće za wjedro w hrjedźinjej Europie. — Jutśe šćitowźik 7,31 hodź. šćhadźa a žo 4,58 hodź. šćowa. Měsacź šćhadźa jutśe popołdnju 4,09 hodź. a šćowa žo rano 5,49 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutśišći šćitowźik: Symsko, pośdźiško šćonćinišćo.**

*

— **Sakśa lotterija.** Pśichi wutornišćim cźehnjenju 4. rjadownje 208. sakśeje krajneje lotterije (2. dźeł) padźe dobyće wo 5000 hr. na cźišćo 69150; dobyće wo 3000 hr. na cźišća 29569 69995 116965 120602; dobyće wo 2000 hr. na cźišća 25369 69376 128129 133176 137350; dobyće wo 1000 hr. na cźišća 1077 4897 10160 14436 63777 79603 137894 156746.

S **Wuriz.** Tudomny wjeśny hat žo nětkale rjedźi a žo ś mažiwenj murju wobdawa. Hatowe dno žo betonuje. S tutymi dźełami nětkoli dźěłaceju na nowem 4 njedźele dołho do dźěła pśichiźdu. Twarśki technikar Keil ś Wuriz tute dźěła nawjeduje.

S **Bolborz.** W našej wokolinje žo hižo dleśchi cźaš wokoło żelezkaze płny wobkedźowanja, kotrejž dźiwidłu, wobjeje formy po polach honja. Tak žu wośpjet cźornoho bika widźeli, kotryž žo ikerje wjeleźemu pśej runa. Teš žerawneho wowcźeho pśa žu wobydlerjo wjazy króći wobladali, kak dźiwinu honjeśche. Hakle njedawno bě žo šćitł wowcźi poš w pałtach wobkedźerja honitwy popadnył. Tutón poš dyrbješće žo šatśelićeš. Wobkedźerjam słuši žo tohodła radźi, so bychu bóle sa žwojimi pśami hladali.

S **Hdulkeje Dubrawy.** W hoicźenju k „Sakśenu hałmišćej" wotmě so njedźelu popołdnju prénja šhromadźizna rodźerjerazneho towaršćiwa w tutym leću. Towaršćiwowym wjednik Hocker pśichejśeše pśichi tutej šćkadnoścśi šmałšćanej O. Hermanej we Lyvoji wjele šćoła k leho 40lětnemu žobłuštawkemu jubilejej a wušnamjeni jeho ś towaršćiwowym cźeśtnym šnamješćkom.

S **Noweje Wěži** pola Klukšća. Dźenja najštarša wobydlerka Hana Reimanowa, kotraž je teź ś najštaršej wožobu Klukšćanskeje wožady, žwoje 90. narodniny wušwjeći. Narodźi so 1846 w Porśćihach pola Budyšćina. Wotrośtka je jubilarka po pśeśeśdźesću staršeju w Zymplu a wowstowaše šćulu w Klětnom. Se 14 létami ho do Klukšća wróći, hdźej na žiwe pśeśewaše. Někotre léta dołho žiwješe w Drježdźanach a 43 lět dołho wětu w našej wži na žwojim štarku bydli. Jara wjele we Reimanez macź powdaśi, wo žiwnych a wjesełych cźašach, wo pśedmach a njepśedmach, šuśich a mokrych létach. Teź dźenja hišće jubilarka wšoch śśót we žwojej domjanoscźi šaltaruje. Mech je jej hišće prawje rjany wječor žiwjenja poskaty.

S **Bukojny.** Tudyšća dobrowólna wohnjowa woboza měješe sobotu wječor pola Neumanez žwoju lětušnu hłownu šhromadźiznu. Heitman Jurez towaršćiwa a wobšeže gmejnške šaltunšćeśtwo pśeroźumjachu a ś pśeśiwnymi hłowami najpśedy na šemrětšeho towaršća Jana Nicku špominałše. Na to wobnorniniy wjedźe nětsu rosprawu boda. Po njej je wobora pśehdyšana šwučowanja depjelniła. Hłowne šwučowanje wotmě žo šhromadnje ś Hinjanšćej dobrowólnej wohnjowej woboru w Hlinje. K wohnjam wobora w łońšim leću nietrjerbałše wujeli. Do wobora 20 aktiwnych, 3 pažine a 1 cźešny žobłuštaw šćuśheja. Resprawu wo pokładni pokładnik Falka poda. We wiedniśtwie pśehmjenjenja njeboła. Jako pažinaj šobłuštawaj so Jurij Schloda a Jurti Wjeśaŕ wuźijeśtaj. Po šhromadźinje towaršćiwoju hišće nětkotre hodźiny hromadźe pśeśedowachu.

S **Njeźwaczidła.** (Zyrdowinke powěsće.) W šaudźenom lećje je žo w našej wošadze narodźiło 59 dźěći, wjes ninti bě 7 njemandźelskich a 1 morwonarodźene. Zemrěło je 34 wožadnych. Spowjedowanych bě 2498, jenož ninti 970 muźow, 1528 žonow abo 1185 Sźerbow, 1313 Němcow. 132 wožobow bu domach wopraśenych. Na šběrkach a dobrowólnych darach je žo woprowało 1030,49 hrimnow.

Z **Khrósćei.** Póndźelu wječor wotmě so na Wjenkec žurli druha zhromadźizna za wupłodźerśku bitwu w nowym lěće. Rěd. ratarski radźićel dr. Luby z Kamjenca rozprawješe wo plahowanju wšelakich dužinow žita, wosebje pak wo plahowanju lena. K tomu pśiwzeny so pśez bjork za sy... wobrazami wo škódnikach rostlinow, a kak maco pśećiwo nim wojować. Widźachmy tež wšelako khorosco žita, běrnow a rěpy. Ziwa rozwołwa sšěhawaše.

Se **Strože pola Wulkich Šěr.** Pśichi wotkrjeźnych mišchtrišćich wubkedźowanjach grekiko-romiśeje wjerchaźu móžeše žo tudyšći klub athletow w Shorjelu jara derje pśeśeźadźeć. W bantamowej wažy njemješeše Kurtzbach šoźo. W žyle lohkej wažy pśchi dobrej konkurenzu Tano druhe městno wosahdźi. W lohkej wažy poradźi žo Strożanšćim mojowarjam žwojich konkurrentow ś Hirschberga, Shorjelja, Penziga, Kohlfurta hórši poranjeć a wobsadźićhu ś Herbertom Kohlom, Franzom Dobriatźkim a Cźechom prénje tśi městna. Teź we welterišej wažy wobsadźišćichaj Richard Kohl a Herbert Neik prénjej městnje. W połcźeźkej wažy móžeše K. Bartušch prénje městno wobsadźić a tak mišchtrišćmu dobrjeć. S tym móžeše Stróža ś 5 mišchtrišćmow 3 žobu domoj wjaź. Teź wokrjeźne mišchtrišćwo młodźinkeho muźštwa polny wupješ za Stróžu pśichinješe. Strożanske młode muźštwo Shorjelske w pśehdbožu 12 : 6 a we dośćonćnym boju 18 : 0 pobi a móžeše ś tym 30 : 6 dypłow sa wokrjeźne muźštwo młodźinu dobyć.

Kritiski dźeń za mordarja Seefelda

W Seefeldowym mordarišćowym proześu žo wutoru préni žwědkojo wo 12 na hólzach kuczenych mordarjstwach pśeśeśtnišchu, kotrejž žo Seefeldej pśihipuja. Ssud najprjedy poźledni pad nastupaju 51ětnoho Gustava Thomaja ś Wittenberga rospominaše. Tutón njebožowny hólcźej žo 22. měrza 1935 šhubi a hižo dźeń na to jeho w šhmětkowej huśicźinje w měšćanišćich wukhodźišćach pola Wittenberga leža namakachu, runje tak kaž by špał. Dokelž njebě śledow namóganje šmjercźe, měšachu najprjedy sa to, so je dźěcźo šmjerško. Hakle pośdźišćo šwśćišchu, so je žo dźěcźo njekasanjaca wumnožowało. Na špoćatku jednanja cźini pśehdpyda šwědkow a wobježe pak wobšforjeneho na wulku ważnosć tutoho pśipada ledźbneho. Wobšforjenemu praji: „Napominam Waš, Seefeldo, je to dźenja wobježe kritiśti dźeń za Waš."

Gustav Thomas, pośkušchny a šchwarny hólcźej, bě 22. měrza lońšeho léta wšhinoł dnju je šchule pśihišhoł. Hodźinu pośdźišćo wokoło 1 hodźin staršchiłi dom šnowa wopušćeźi, žwojej macźeri pśheczźiwo wšhemu šwucźenemu waišchnu nicźo wo tym njeprajiwšchi, hdźe póndźe. Wokoło 2 hodźin widźeśchtej jeho jedyn towaršch hromadźe se staršchim muźom, a nješchto pośdźišćo teź Marika Johnowa, kotraž je žwojim kokom ś Wentsdorfa do Wittenberga jědźeśche. Tuta běšche žebi mabeju derje wobhladała, dokelž měješe hólcźej drastu, kaikuž dźanše žebi ja žwojeho hólca kupiła. Hdyž wokoło 6 hodźin žo ś Wittenberga wróćił, šetka šnowa starża, tón ras pak žamełho. Šwědcźerka bě blišha Nareho muša nimo jěła, a měješe šaczišćkoj, so bě tutón šapoczeny a jo jara špěchaše. Druhi šwědk bě nierumy por blišho šhmětkoweje huśicźiny widźał, w kotrejž cźeło małeho Thomaja dźeń na to namakachu. Po nahladźe tutoho šwědka běšchtaj wobaj bórši na to w huśicźinje žo šhubiłoj, dokelž, hdyž žo ja nimaj wohladuv, jeju wjazy njewuhlada. Hdyž bu šmjerć małeho Thomaja we Wittenbergu a wokolinje šnata, žo wšdě šwědaju pola policźije šamchwihu, so bychu žwoje wobkedźowanja wośtewili. Po wobrašach a teź cźeło tamneho hlócźeza jako Gustava Thomaja šrošnachu, kotrehož běchu ja starżom widźeli. Wobšforjeneho wšchitaj šwědaju jako pśechowdźerja niebožowneho hólcźeza šrošnachu.

Seefeld bě hačj dotal štajnje šaprěwał, so je šchulerja Thomaja šamordował. Wudawašche, so tehdy šnata njeje we Wittenbergu był. W jeho bydlinym šapiźnišku šteja pśhi dańmje 22. měrza 1935 tśi pra'chali. Pśhi pśeheźkuśowanju šwědkow šebi wobšforjeny wjazy króći napśeczźiwo rěčeźe. Wšchadźowa na to pokaza, so je w pśehdpołdnjom pśheprašowanju nyte druhe wuprajenja činił. Wobježe poćerańe ja Seefelda běšche wuprajenje šaškarjka Jeleśnišćeho dohladowarśkeho hamta w Ałtonje. Po Seefeldowym wuprajenju bě wón hižo 21. měrza we Wittenbergu był a tam w cźakarni 2. rjadownje pśheconował. 22. měrza rano je ponat ś Wittenberga do Wilsnaćkich kupjelow jěł. Pśhi tutych wuprajeniach pośkašowaše žo wobšforjeny pśheno na jěhny liśćik, kotryž bě šebi 21. měrza kupił a 22. rano wušił. Po šwěźenju Jeleśnišćeho dohladowarja šamta bě nětko njedwěźnje dopakałane, so nje wobšforjeny wot 21. ł 22. měrzej, ale wot 22. ł 23. měrzej na dwórnišćeju we Wittenbergu eśhenowzał a žwoju jěhu do Wilsnaćkich kupjelow hakle rano 23. měrza najtupił. Šwědź drje na to pokaża, so je pśheprotowanje wjele dźěła cźiniło, ša to pak běšche ja wobšforjeneho tutón dopokas šaniežaży.

Pśhedbježna hišćeze ras na tute jašne šwěźenje pokaża. Do cźežna šahnaty wobšforjeny šłónczinje žo wusna, so hakle je 23. měrza rano Wittenberg wopušćeźił. **„Pśheprotowanske wukhedźi šestajnika ju prawe"**, tak wón rjekny, **„hnm hakle 22. měrza jedyn liśćik do Wilsnaćkich kupjelow kupił a 23. měrza je dźe wupałił."** Tuto wuprajenje wulku kedźbnoš mjes šudnikami šbudźi.

Hospodarski rozhlad

Sobotu 5. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,451	100 polsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,305	100 češkosk. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	60,95	100 franc. frankow	16,395

Barlinska burša 4. februara 1936. Hižo pśhedwčerawšim bě wobkhad na buršy jara wobmjeśowany. Na wječerawšej bursy pak bě na špoćatku wobrot na najmjeńšchu měru šćišćeny. Bankowśka klienteła bě jenož ś jźe mało wšhitkami šaštupjena. Szyła pak žo žwojeho wobkhydstwa dźerši. Sy to pak burjowni wobkhodnizy ś powokanja, kotśiž běchu žo cźakaju na dalšche nałupowanja ehtro jara šaltarali, wotpśhedowachu. Wuwiśe kurzow njebě tohodła jgde jednotne, tola běchu wobšadźenja žyłnišche. Shšźa žo tuta idźerźliwoš na nimo měry napjate šwonkownopolitiśke poměry wróćo wiedźe. Na rentownych wikach njebě wobkhod tohorunja jednotny.

Barlinśke žitne wukowiki. Wobkhod na Barlinśkich žitnych wulkowikach běšche pśhi jara žłabym dowoju dale wobmjeśowany. Barlinśke mlyny žo mało na wobkhodźe wobdźeleja, wašebje tohodła, dokelž teź mukowy wobkhod žannch naštorkow niepośtiśa. Sa njekontingentowanu rožku žo napraśhuja, kotruž druha ruka kupuje. So hy ju do cźkt formjeśtkich krajinow podawała. Wowśa a jećmjeń šai šłabna na wikach. Šoglniśko wobkedźowašche žo šćhnjenje pśhiliwoleśtkeje winowatośće za wobroty we wowśu le šrony žitneho hospodarśkeho wujašta w Braniborśku. Jećmjenje ša piwarńe a industrijin mějachu pśaby wobkhod. Poćicźenom niebě tu wjele, tola možnoścźow šamjeśenja je jara malo.

Wječera płaćeśe w Barlinje žentnar

pśheńcźny W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — jećmjenia G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr., — wowśa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnie.

	4. 2.	3. 2.		4. 2.	3. 2.
Pśeńca	210,0	210,0	bunv	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	173,0	173,0	woka	9,00-10,0	9,00-10,0
jećmjeń now.	222-225	223-226	módre łupiny	9,00-9,50	9,00-9,50
jećmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	13,2-14,0	13,0-13,7
wowś	—	—	zeradella	19,0-21,0	19,0-22,0
kukurica	—	—	rapa. wosušk	—	—
pśeńč. muka	27,15	27,05	lany wosušk	8,65	8,65
rožana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,85	8,85
rožne „	10,10	10,10	symo, 50 kg	—	—
rapa 1000 kg	—	—	rjana sloma	3,35-3,55	
hroch, Viktor.	20,0-21,0	20,0 21,0	pšenč. „	3,10-3,30	
lane symjo	—	—	wowsna „	3,.0-3,10	
njeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	rečna „	3,00-3,10	

Płaćizna za pśeńcu za wupłodźerja 8: 210,0 9: 211,0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 164,0 11: 167,0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 169,0 9: 174,0
Płaćizna za wowś za wupłodźerja 9: — 13: 166,0

Płaćizny rožnaho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

4. februara 1936 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 82.	
Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnośće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	32—36
Byki: 114	
Połnomjasne, wuroścene, najwětšeje rězneje hódnośće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Spatne	—
Jałowy a kruwy: 763	
Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnośće	42
Połnomjasne, wukormjene jałowy najwětšeje rězneje hódnośće hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowy	34 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowy	32—32
Mjenje a spatnje picowane	—
Celata: 2556.	
Najlepše wukormjene (1. družiny)	50 55
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	42 48
Spatne (3.)	35—40
Wowcy: 3180.	
Młódše a starše wukormjene (5. družina)	40—42
Starše wukormjene (6.)	38—39
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	22—34
Swinje: 8743.	
Połnomjasne, wos. rasow a jich kšiženj., hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50,50
Spatne	48,50
Rancy a kundrosy	52,50

Radio

Schtwórtk 6. februara po błyšchi:

Königswusterhausen: Nimo šnateho wšchědneho programa 6,30 wjeśoły ranšchi konzert. 11 IV. olympijske hry 1936. 14 šabawny konzert. 20,10 wobrazy še žiwjenja marjakow. 21 rejwańka hudźba ś Minichowa.

Lipšk. Nimo šnateho wšchědneho programa 6,30 wjeśoły ranšchi konzert. 7,30 ša bura. 8,20 ša hofpołu. 11,45 ša bura. 15,05 drobny šłót w šimje. 16,30 žwjatoczna hudźba ja harfu, cźelo a harmonium. 20,10 Mozartowy zyklus. 21 rejwańka hudźba ś Hamburga.

Hišćeje wažne ś dnjownehu programa: Barlin: 20,10 parodny wječor. Kóln: 20,10 hodźina wšchelećijnow. Frankfurt: 20,10 europške reje. Wiin: 19,30 špěwy a arije. Waršchawa: 21,35 pólśke špěwy.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dušman w Budyšinje, za lokalny dźeł a pśiłopk Marko Smoleŕ w Budyšinje a za nawěšteki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a cźišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. I. 1936 2349. — W tu khwilu tarifna liśćina šo 5 płaśi.

Budyske stawniske powěsće

Wutoru 4. februara 1936.

Narodźiše žu žo: 3. 2. Janej Bjedrichej Drewjej, dentistej, dźowka. — Bjedrichej Albertej Langerej, schlerkenzdźěłacžerjej w Běłej Wodźe, dźowka. — Korli Josefej Holfelbej, samkarjej, dźowka.

Wumrěli staj 3. 2. Marja Langerej, dźowka schlerkenzdźěłacžerja, 3¼ hodźiny. — 4. 2. Bjedrich August Kschižan, invalidny rentnar, 83 lět. — S wokoliny: Wyšschi dawkowy inspektor Korla Cunradi ſ Kamjenza. — Drjewowy wikowar Curt Schleißing w Kamjenzu, 49 lět. — Pětr Grubert ſ Kamjenza, 48 lět. — Alfred Nowak ſ Hlinki pola Kamjenza, 22 lět.

Pschipowědaju žo: 4. 2. Alfred Schwarzbach, pschistajeniz khorobneje kaby a Frida Gertruda Ungerez, sidnolěkařska pomognizka, wobaj w Budyschinje. — Maks Robert Klaußnitzer, fabrikſki dźěłacžer a Gertruda Frieda Schpitankez, wikowarka, wobaj w Budyschinje.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Palastowe dźiwadło pschinjeße hacź do schtwórtka hudźbny film „Bžyschčežaty 'wotmĕr". We hłownej róli pschedstaji žo nam ſkawna spěwarka Grace Moore. Wona ſe swojej wuſtojnosću też zyły film wobknjeji. Stawišna młodeje holzy, kotraž jako njesnata spěwarka w małej kofejowni nastupi pucź ſkawy a wulpěcha, wjeße naš psches Mailandzku Scalu, Winsku operu hacź na najwuſnamnische mĕstno operneje hudźby „Metropolitan" w Newyorku. Njeßłyschimy jenoź wobkuſtaju hudźbu a spěwy najßławnischich wumĕłcow, ale šnjemy też pohladacź sody kuſißow tychle šmětaßławnych palastow wumĕłstwa. Triumfalny postup wobdarjeneje spěwarki je wobwĕnzowany ſ luboscu, zarliwosću a humorom. — Nimo teho widźimy hischcze rjany pódlanſki programm.

Přilopk

London'ske stawizowanje rĕsnikow.

Pschi wulkej ſhromadźišnje stawkowazych rĕsniſkich pomognikow a transportowych dźěłacžerjow Londonſkich mjaßowych wikow w Smithsfildze, kotraž žo w nozy wotmě a kotraž bě jara wichorotja, žo wobſamknu, we stawkowanju, kotrež je hižo wulke rosmĕry nabyło, pokračowacź. Krótko po połnozy stawkowazy wuchě pschikhody ſ wikam wobſadźichu a ſ tym wschemu pschiwoſej mjaßa sadźewachu. Bórzy na to žo dźěłacžerjo nóznych worschtow w nĕkotrych ſurodnych pschedewźacych stawkowanju pschiſamknychu. W rańſchich ſajnych hodźinach kročachu stawkowaze wotdźele do Londonſkich pschiſtawnych hangarow, hdźež dźěłacžerjow, kotſi mjaßo ſ łódźiow wulkadowachu, pohnuchu, so bychu dźěło ſkorźili. Wobſtej strach, so stawkowanje najßerje žo tež na druhe wulkowótki jendź. hłowneho mĕsta rozſchěri, kotrež je ſ mjaßom, ſadom, ſeleninu atd. ſaſtaraja. Stawkowanja dla 4000 Londonſkich rĕsnikow a Londonſkeho wótſedźiwa wčera žaneho mjaßa njedosta. Poſyłka ſ 1400 tunami ſmjerſkeho mjaßa, kotraž wčera ſ Argentinſkeje do Southamptona dojeße, njemóžeſche žo wukłacź.

Wulke łyży jerjow w Połnóznym morju.

Hižo wot ym pißachmy, so žu w Połnóznym morju lětſa hobrſte łyży jerjow wobjewiłe. Tehdy žo tajſe popady ſtachu, kaž hischcze ženje. Sajimawe je, so žo nĕmſti jerij jara njeporjadnje w Połnóznym morju wobjewi. W lĕcze 1934 ſkoro ſanka jerjow w Połnóznym morju njebě. Wjele lĕpje njebě w lĕcze 1935. Sa to pak je žo w tutym lĕcze telko jerjow w bliſkoſći wuliwa Lofota do morja pokałało, so ani njebě doſcź tódźi, kotrež bychu je mohłe ſlojicź. Wiches 30 000 zentnarjow jerjow je žo w jenym tydźenju popadło. Cźežko bě, tute hobrſte łyży prawje ſwužitkowacź a do wikowanja pschiwjeſcź. Jenoź jara mały dźěł mójeſche žo jako „ſelenu jerij" wotbycź. Wulke mĕſta pschi morju bĕchu tu bobrí woteběrarjo. Najwjeſchi dźěł jerjow pak dowjeſe žo do fabrikow na rybjaju muczu, hdźež žo na wolij a kłótnu piju pschedźěła. Na jenym dnju je žo nĕhdźe 20 000 zentnarjow do tajkich fabrikow na rybjaju muku dowjeſło. Do fabrikow na rybowe konſerwy njeje žo ſ tuteho jerjow pschewjele dowjeſło, dokelž nĕmſke jerje žo ſa tutón ſamĕr jara njehodźa. To je łchłoda, dokelž žo jara wjele konſerwowanych rybow pschetrjeba. Też rybažu žami maja ſ toho łchłodu, pschetož dostanu ſa punt jerjow, kotryž žo ſa cźłowjeſke ſeźiwjenje pschedha, jenoź 3 pj., ſa punt, kotryž do fabrikow na rybjaju muczku dźe, jenoź 1 pj. a ſamo ſa tutu płaczišnu žo jerje cźežko wotbywaju.

Wulki woheń w Moskwje.

Wulke twarjenje wobthodneje komory ſowjetſkeje unije žo ſ wulkim wohnjom ſnicźi. Pschi haſchenju wohnja žo jedyn wobornik ſ elektriſtim prudom na mĕſce mori a 3 woborniz, mjes nimi wopalny mišchtr, žo cźežko wopalichu abo žo ſ kurom ſajĕdojcźichu.

Ze Serbow

S **Wósporta.** Jutſje ſchtwórtk dokónczi praktiſki ſtótny lĕkař Korla Börner pschi cźełnej a duchownej ſtrowoſcźi ſwoje 76. lĕto žiwjenja. Jubilar je po zyłej bliſchej a dalſchej wokolinje derjeź znaty. Pokhadża ſ Halſchtrowa a bě 7. dźěcźo tam ſkutokwajeho ſtótneho lĕkarja Börnera. W lĕcze 1890 bě žo we Wósporku ſaſydlił.

S **Kamjenza.** Mjes Schönbachom a Cunnersdorfom ſtałaš Alfred Nowak ſ Cunnersdorfa ſe ſwojim motorſtim kołom do ſchtoma ſajĕdze. Pschi tym žebi nop pukny a b ĕna mĕſcze morwy.

S **Klětnoho.** (Wyšoka ſtaroba.) 1. februara wožwjeczi wumjeńtaška Marja Bolantowa ſwoje 84. narodniny. Polankeź prawowka je hischcze jara ſtrowa a cźiła a pilnje žobu w hoſpodarſtwje pomha.

S **Krynhelez.** Towarſchniſki wjeczor ſmĕje tu druhi haſchełſti cźas dobrowólneje wohnjoweje **wobory** we Klětnom pschihodnu žobotu. Haſchełſkaj cźahaj w Klětnom a Turju žo pschi tym wobdźělischtaj.

S **Rychwałda.** Puntowſka ſbórka ſchulſkich dźěcźi, kotraž a na dnju narodneho poſpĕhnjenja pschewjedze, je w Rychwałdze 95 butkow ſ zokorom, raſſom, pschenczněnej muku wunjeła.

Po kralowsku zapłaćeny!

We Guſcze Adolfje žebi powdaju, mójno pak, ſo je to teź druhi wjeſch był, ſo nĕhdy jedyn ſ jeho ſtotnikow k njemu pschińdźe a wo ſaſtatu mſdu proſcheſche: 600 tolerſ wójſtſeje mſdy. Bĕchu pak cźežke cźaſy; kral wſcho druhe hacź wjeſeleje mynłe, ho roſnheńwa: „600 tolerſ dyrbju Wam dołżny bycź? 600 pukow cźłu Wam wudźělicź dacź, potom ſcze wupłacźeny! Muż wotenźe, połny hnĕwa najprjedy, potom pak ſ poſmĕwkom na hubu. W prĕnim lĕpſchim hoſcźenzu da žebi bohatu hoſcźinu a karan najlĕpſcheho wina pschinjeſcź, daſche žebi ſtołožecź a pijeſche, pſcheproſhy hiſchcze druhich hoſcźi ſa ſwoje błido a pijeſche ſ nimi hacź do hłubokeje nozy. Dokelž bĕſche wonka tola wulka cźma, žebi ſtotnik hnydom w hoſcźenzu jitwu wotnaja, jĕdźeſche a pijeſche nĕko dwĕ njedźeli dołho, jako by ſwaź a kermuſch była. S 300 tolerjemi bě žebi na tole waſchnje pola hoſcźenzarja do dołha ſaſtĕł. Tu žo wón nadpadnje ſwój płaſchcź wobleczе a žo ſ teſakom wopaża, ſo by hordźe wuſtupujo ſ krótkim božemje ſ durjemi wotejchoł. Na hoſcźenzarja, kotryž žebi znje ſaſtróżany ſwoje pjenjeſy žadaſche, žo wón wuſtupna: „300 pukow . . .", kaž bě to we ſwojim cźaſu wot krała nawukny . . . Mĕſo hoſcźenzař hnydom ke kraſej bĕſcheche, a tutón ſtotnika ſ žebi ſkaławiſchi ſo praſcheſche, hacź je to po wojeſku, ſo ſwój doły njeſapłaćeli. Ale winowany rjekny, ſo je hoſcźenzarjej runje położan ſwoje mſdy dał, kaž je ju wot krała dóſtał; je 600 pukami bě ſo jemu hroſyło, 300 ſ nich je hoſcźenzař dóſtacź dyrbjał. „Nadźijam ſo tola, ſo njemóże mi majeſtoſcź ſa ſto mĕcź, hdyž pola hoſcźenzarja ſe ſamźnej kralowſkej ſchwedſkej mĕru mĕrju . . ." Hodźinu pohdźiſcho mĕſeſche pſcheſkepany wojak ſwĕtłe błĕborne, a bórſy bĕſche też hoſcźenzař ſpokojeny.

Pokiwy pyskej a pjeru

Słownikař ma druhdy jara wjele dźěła z jenič. ſłowom. Příklad: Muka ma „šwikac (šwikač, Jasling, Jäse, Göse, Gängling (Flußfisch) — „kac ma bĕle peraska (Flossen) a nabłędy kšeh (khribjet." Što ma Pful? „šwikač Jasling (e — č). A Rězak? a) „Jasling šwikač" b) „J s. Maifisch" c) „Maifisch (Alause) Finta (Al vulg. cejica, (Mutterhering)) młoda mejica. Čeh dla mima wšudźe „šwikač"! Pohladnu do Brehm (Tierleben, Fische 1914): „Maifisch, Alsen, Else- oder Mutterhering, Alosa vulg. Cuv. (do 60 cm dołha) — Finta, Alosa finta Cuv. (do 45 cm dołha)" 2 družinje potajkim! Wobě ſtej jerjej podobnej, přikhadźatej z morja do rĕkow njerkač, ze sewjer neho morja wosebje prĕnja, z raněcho předwšĕm druha. „Die Finte pflegt ihre Reise gewöhnlich 4 Wochen später als der Maifisch anzutreten, be nimmt sich aber ebenso wie dieser." „Die Fischer kennen diese Fische sehr gut, weil sie sich gr räuschvoller bewegen als andere, „als befände sich eine Herde Schweine im Wasser." Hara na stawa z bičom wopuše, ze **šwikanjom**, tohodla d bre mjeno **„šwikač"**. Prěnja družina bě rěkal wulki, druha mały šwikač. Rězakowe rozdruženje ma sos puščić, a mjeno mejica je hoły přełožk z Maifisch (mejska ryba). Gängling, Gäse, Jäse, Jasling atd. pak su hinaše ryby hač Maifisch (alosa) a rěkaju i d u s melanotus.

Towařstwowske powěstniki.

Bačońske. Spěwny wotrjad zeńdźe so štwórtk 6. febr wječor we 8 hodźinach pola Měrčinkec w Hasłowje k hłownej pruzy. Wšitcy sobuskutkowacy so wšĕc wočakuja.

Budyšin. Přećeljo Maćicy Serbskeje zetkaja so štwórtk wječor we 8 hodź. w Serbskej kofejowni k bjesadźe. Z tutym přeprošuje předsydstwo M. S.

Budestecy. Serbske towařstwo „Lubin" změje nje dźelu 9. februara swoju zhromadźiznu. Rĕcźeć bu dźe knjez kantor Smoła z Budestec. Wšĕch sobu stawow wšĕc wočakuje, hosći pak rad přiwita předsydstwo.

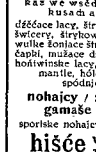
Bukecy. „Radosć". Spěwna hodźina srjedu 5. februara započina so ¼8 hodźin, dokelž připosłuchamy ra diowemu koncertej k česći Bj. Krawca. Też hoste su witani.

Domowina a Maćica Serbska zeńdźetej so njedźelu 9. februara popołdnju ¼5 hodźin w sali Serbske Domu k swjedźeńskemu posedźenju z přileżno 75. narodninow knjeza hudźbneho dir. Bjarn Kosmowa, našeho zasłužbneho komponista a hu nika. Porjad zhromadźizny budźe cyle wurjad Sobustawy Domowiny a Maćicy chcyli sebi přep šenja za tutu zhromadźiznu wotewzać, pola swo předsydow towařstwow a dowěrnikow, pola zarj nistwa Maćicy Serbskeje a w Serbskej knihar abo Domowinskej kencliji, hižo wot dźensniše dnja. Naša česć je, zo je zala Serbskeho Domu tutym dnju naše zeńdźeniśćo wšĕch swěrnych.

Hornja Hórka. Serbske towařstwo „Łužica" změ njedźelu 16. februara pop. w 3 hodź. hłownu zhro madźiznu w Teichertec hoſcźenc. Winowate wšĕch sobustawow je. zo přińdu. Předsydstwo

Serbskim towařstwam. Nětko zastupiće do časa hłow nych zhromadźiznow našich serbskich towařstwow Zarjadujće tute po najlĕpšim přihotowanju. We tewiće je ze zanalnej pěsnju Cišinskeho abo dr heho basnika. Hdyž znowa postajiće předsydstwa potom činiće to z dobrym přemyslenjom, nic jen tohodla, zo byšće městna wobsadźene mĕł. Č w kotrymž smy žiwi, trjeba na čole serbskich to warstwow muži, kiž so cyle zastaja za narodnosć Skazaće sebi też za hłowne zhromadźizny rĕčn kow. Wobkedźbujće hamtske postajenja, kiž w po sledním čisle Domowiny wozjewichmy.

Tři poslednje dny w našim inventurskim předawanju wt. 1.—8. 2.

štwórtk pjatk sobotu ... su **naprošene twory** wosebje **trikotaže** wšĕch druhin za muſow, žony a dźěći

šĕr. muž. spódnje kholowy kaž we wšĕch jenottliwych kusach a zbytkach

dźěćace lacy, štryk. jaki, pulovery, šwicery, štrykow. bluzy, bolerowy, wulke šonlace štrykow. jaki, šawle, čapli, mužace dźěl. štrykow. lacy, hońtwinske lacy, holcace drasty a mantle, holcace wobleki, spódnje sukenje

nohajcy / zoki / zočki gamaše / rukajcy sportiske nohajcy, stucy a stołpy

hišće w płaćizn.e zniżene zo bydźmy wšitko wurumowali, přeſtoż njemóžemy žane zbytki hrjebać

RUDOLPH wulki wobradny wobłhod na Kĕſorſkej dróży 16 [216

Serb Serbej bratr

Zbytki w inventurskim předawanju

štwórtk, 6. febr. pjatk, 7. februara sobotu, 8. februara

Perkal, za košle, 25/40 cm šěroki	0,09	Percal a cefir za košle, 50/70 šěroke	0,19
Damast, mako, 25 cm šěroki	0,19	Percal a cefir za košle, 80 cm šěroki	0,25
Musliny a katuny za drasty	0,25	Płóčliwy somot, za bluzy a drasty	0,25
Drastne tkaniny, 80 cm šěroke	0,25	Módročišć, za jaki a bluzy	0,29
Pyjama flanell wot	0,29	Bemberg, druheje wólby, 80 cm šěroka	0,29
Połny oval, za drasty, 120 cm šěroki	0,39	Katun, za gardiny a zawěski	0,39
Marocain, 2. wólby, jenobarbny	0,39	Wolmjany muslin wot	0,49
Wum. žida, za drasty a bluzy, 90 cm šěr.	0,59	Bemberg, za drasty a bluzy, 90 cm šěr.	0,69
Maskowe tkaniny wot	0,39	Maskowe tkaniny, wumĕłska žida	0,49
Drastne tkaniny, 140 cm šěroke wot	0,49	Mattkrep, pociščany, druheje wólby	0,95
Płóčliwy somot, za drasty a bluzy	0,79	žolmowy krep, smuhaty, za drasty	0,95
Barchent, za sportske košle	0,39	Barchent, za spańske wobleki	0,59
Košlacy barchent, z pisanymi smuhami	0,39	Košlaca kopřiwina, smužkata	0,95
Schotty, čista wolma za drasty	0,95	Marocain, mustr., za drasty, 95 cm šěr.	0,95
Płóčliwy somot, jenobarbny	0,39	Drastne tkaniny, z čisteje wolmy, 140 šěr.	1,95

To poskĺeća!! **Max Herde** w Budyšinje (214) na Sukelnskej hasy 9

Tak tunjo ...

Zacyrnk. bowy, 28 cm	0,90	0,75
Zacyrnk. bowy, 30 cm	. .	1,00
Zacyrnk. wanje, kulwate	0,90	0,78
Zacyrnk. wanje, ovalne (2/2)	56 cm 2,70	2,00

Siegel w Budyšinje na Zadnjej Bohatej hasy 15

Jenoź hišće 3 dny, štwórtk, pjatk a sobotu **inventurske předawanje**

Jenoź hišće 3 dny te nizke inventurske płaćizny! Přeco hišće wulki wubjerk we wšĕch **drastnych, kostumowych, mantlowych, suknjowych a bluzowych tkaninach.**

Prošu wobhladajće sebi moje wukładne wokna! Vobach-přirĕzki.

Specialny wobkhod za drastne tkaniny **Reimann** při Póstskim namĕśće na Hošic hasy 29 [216

Kupujće pola našich inserentow

Wot 6. hač 8. februara

3 tunje

dny zbytkow

pola

Paul Otte

róžk Hłowneho torhošća. [217

Znajeće hižo nowu 18

Zündapp D.B. 200, modell 1936

Płaći 540,— hr. Wobhladanje bjez nućenja ke kupj

Richard Kieschnick, wikowarnja z motorskimi a jězd kołami w Budyšinje na Hošic ha

Wobydleršwu Halštrowa a wokolinu wozjewjam,

praksu

swojeho zemrĕteho syna

njepřemjenjenu dale wjedu. (213)

Luisa zwud. dr. Güntherowa.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 31 | Budyšin — Štwórtk 6. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Pospyt kommunistiskeho puča w Paraguayskej

Pšches Argentinsku žo shoni, so je žo w paraguayskim klownym měsće pospytny puč wotkryl, kiž běše žo pod kommunistiskim wliwom wotmyślił. Kaž je wójnski minister hamtšy wosjewił, wyšch Franco tuto pučowe hibanje nawjedowaše. Franco běše žo we wójnje w Gran Chaku pšećiwiwo Boliwiskej wuznamjenił a žo w Paraguayskej nimale jako narodny rjek wobhladowaše.

Tutón wyšch je z druhimi znamjenitymi offizěrami paraguayskeho wójska spytał nětčišće knježerstwo powalicz. Mjez nimi je też major Gonzalez. Paraguayske knjeżerstwo je postajiło, so žo Franco do Argentinskeje wupokaże.

Němska powěsćerńja je wo wotmyślenym puču hišće tele nadrobniše powěsće shonila: Major Gonzalez je žo z offizěrskeje liseźiny wumaznył a je Paraguayku hižo wopuschćił. Se wschelakich spisow je žo dopokazało, so je wón chcył statneho presidenta dr. Ayalu a generala Estigarribia zkónzować.

Polizija je w poslednich dnjach zylnischu kommunistisku propagandu w shromadźiznach a z rozsćerjenjom letakow wobkedźbowała. Knjeżerstwo je hišće w prawym wokomiku sapschimło. S powěsćow žo shoni, so je general Estigarribia, kiž sam kompaniju wojakow nawjedowaše, schlarakow wožobinsły sajał. Mjes sajatymi su też wschelake wojerske wožoby.

Wutoru su žo letaki rozdźelowake, w kotrychž žo ke generalnemu strajkej namołwjesche. Se strajkom měješe žo wunuzowacz, so by žo wyšch Franco z jatby puschćił. Wina jeho sajerja žo tak wopisowaše, jako by žo wón jenoż tehodla sajał, so je „lud" chcył jeho jako presidenta wuwołacz. Po zylnym kraju měr knježi.

Kommunistiski strajk železnicarjow w Chileskej so rozšěrił

Se Santiaga de Chile žo pische, so su kommunistowje železnicarski strajk w Chileskej nasharkali. Liczba strajkowazych strašnje pschiběra a strajk žo wožebje do polnóżneje Chileskeje rosćerja.

Knjeżerstwo je wyschkej Camposej železnicy podstajiło. Campos je strajkowazych należnje napominał, so bychu hnydom sadło na dźiwoje dźełko schli. Je-li pak to njeczinja, žo wojerscy pschećiwo nim sakroči.

Někto su žo też dźełacerjo w železnischich dźełarnjach podźełenemu strajkej pschisamknyli. W nozy k 5rjedźe su železnische czahi pschestałe jěsdźicz, dokelž běšche strach, so žo sabotaža wukonja a žo czahi wohroža.

Dotal žo czahi wojerscy schkitachu. Chilelke knjeżerstwo wojsewja, so su kommunistiske wliwy z wukaza strajk nacżinile. Wyschk Cambos je wosjewił, so położenje sa knjeżerstwo njeje strašchne a so strajk bórzy pschestanje.

Němska žada dosćinjenje za mordarstwo na Gustloffu

Gdyž je wo samordowanju nawjedowarja krajneje skupiny Gustloffa shonił, je němski wupósłanz w Bernje Meisšacker swój dowol pschetorhnył a so hnydom do Berna wrócził. Hižo gdyž do Berna pschijědže, namaka list nawjedowarja schwajzarskeho politiskeho departementa, w kotrymž tutón w mjenje schwajzarskeho knjeżerstwa zjewje rosharjenje nad njeskutkom wupraja.

Wupósłanz je swjatkoweho radu Mottu wopytał, so jemu za jeho zobuczenje dźakował a **je po poručnosći němskeho knjeżerstwa žadał, so by žo njeskutk najtrucżischo pschepytał, tež schtej możnych mordarjowych pomocznikow nastupa, dokelž tu politiske pschicżiny njezju dwélomne.**

Němski wupósłanz je pokasał, kak khutna należnosć je, a je zwoje wocżakowanje wuprajił, so schwajzarske wyschnosće wschitko czinja, schtož je k wujasnjenju a dosćinjenju słóstnistwa nusne. **Wupósłanz je też na to dopomnił, so je schwajzarska lěwizna njedźiwajcy jeho wospjetneho warnowanja měsazy dołho pscheciwo nawjedowarjej krajneje skupiny schczuwała a tuto schczuwanje kamo do parlamenta njeslа, z czimž je wésće podu sa mordarstwo pschihotowała.**

Swjatkowy rada Motta njeskutk zjiwje wobzarowasche a z dorasom pschilubi, w Schwizu wschitko sejsni, so by žo njeschtschane mordarstwo wujasniło a so by mordar zwoje zasłużene khłostanje dostał.

Gustloffowe čěło so do domizny w prěwjeze

Samordowany nawjedowar krajneje skupiny Gustloff žo w zwojim rodnym měsće Schwerinje pokhowa. Zupny nawjedowar wukrajnje organizazije nazionalsozialistiskeje strony Bohle budźe pschi pschewjesenju w Davosu pschitomny.

Czełko žo zobotu pschewjese. Dopołdnja we 9 hodźinach budźe w Davoskej zyrkwi zarowarske kemšenje. Potom žo czełko po železnizy na Chur, Lindawu, Würzburg do Schwerina dowjese.

Wopyt pola wjednika

Schwedzki kral Gustaf, kiž je na zwojim puczowanju do południschich krajin w Barlinje posałał, je 5rjedu wjednika a němskeho kanzlerja wožobinszy wopytał.

Wjednik a němski kanzler je wutoru prjedawschemu jendźelskeho ketarstwowemu ministra markesa z Londonderry-a w privatnym wopyće pschijał. Londonderry je se zwojej mandźelskej a dźowku na zwojim puczowanju w tutych dnjach Němsku wopytał.

Ota Habsburgski do Pariza přijěł?

Parišske nowiny „Journal" su pisale, so je Ota Habsburgski chcył 5rjedu na někotre dny z Belgiskeje do Parisa pschijěcz. Wjerch Starhemberg, kiž awstriskeho swjatkoweho kanzlerja w Parisu sastupuje, pak nochcze ani hamtšy ani połhamtšy z Otu Habsburgskim do zwisła stupicz. Starhemberg je prajił, so ma za zwoju winowatosć žo na jednanju njewobdźelicz, kiž budźiske mohło jeho wótznemu krajej straschne być.

Macdonald so zaso do delnjeho sejma wuzwoli

Pschi stónczajcych wólbach schotyskich universitow do jendźelskeho delnjeho 5ejma žo president tajneje statneje rady Ramsay Macdonald je 7 359 hłosami wjetschiny wusnoli.

Ramsay Macdonald je sapła 16 393 hłosow dostał. Sa schotyskeho nazionalista profesora Gibba je žo 9034 hłosow wotedało. Sastupjeć dźełaczerskeje strony Thomson dyrbjesche žo jenoż 3597 hłosami spokojicz.

Pschi poslednich wólbach do jendźelskeho parlamenta běchu kandidatow dźełaczerskeje strony Ramsaya Macdonalda a jeho 5yna, kolonialneho ministra Macdonalda, zbili. Dokelž pak dyrbja ministrojo być zwobstawny pak delnjeho pak hornjeho 5ejma, běsche nusne, so žo wobaj wo doskónczny wólbu prózowachtaj. Macdonald starschi je měł z tym polny wuspech. Wón może być zebi wěsty, so budźe Baldwinowy namětnik w nazionalnym knjeżerstwje blizschich schtyrjoch lět. Jeho 5yn pak ma hišće z někotrymi kandidatami opozicije cżeżko wojowacz, tež kandidat konserwatiwnych Chiltonitow je jenu straschny porunnik.

Italska wozjewja nowe postupowanje na somaliskej fronce

W italskej wójnskej rospravje cżisło 115 žo wosjewja: Na somaliskej froncze su 5rjedu wojacy generala Graziania pschi rěžu Webi Gestro znowa sapoczeli postupowacz. Wotdźelenje, kiž běsche žo z Buxurala pschećiwo Abeżynjanam nastajiło, abeżynskeho wjednika z Lamałzilingija wuhna a 5ydlischczo wobhadźi. Italzy wojazy tam wjele zyroby nadendźechu.

Pschi rěży Daua Parma je italske wobhonjerske wotdźelenje pola Malli Gubby do 5ylneho wotdźelenja abeżynskeho wójska krałało. Njepschećelo žo sałakle wobarasche. Tola Italczanam žo poradźi jeho tak 5biz, so dyrbjesche czekacz. Wón je wjele ludźi 5hubił. Italskim wojakam jeczi, bronje a wotdźelenje za pschiwozowanje zyroby do rukow padźechu. Pschi wojowanju je žo eskadra Aostaskich ulanow wusnamjenika. S połnóżneje fronty njeje rosprawow dóschło.

Napjatosć w Syriskej

Poměry w Syrišcej žo jako wulzy napjate wobhladuja. Generalny strajk budźe znajmjeńscha hischcze tydźeń tracz. Hospodarske 5iwjenje pod nim najcežo cżekpi. W Damaskonje je wikowanje zyle pschestało.

Někto je žo też wobhdleršwo Damaskonskeje wokoliny z njemérom sajało. Kaž žo z Jerusalema powě, je strach, so žo wjetne wobhdleršwo do Damaskona poda. Pschi sałakłoscżi Damaskonskeho wobhdleršwa žo nowe krwawne njeméry wocżakuja.

W Palestinje wutoru Arabojo strajkowachu. Se strajkom dopokasachu, so na stronje 5yrišich nazionalistow stej a žo politiku franzowskeho mandata w Syrišci pschecżiwiteja. Skoro wschitke arabiske klamy běchu sawrjene. Sdźełowarjo tež autarjo njeježdźachu.

W Jaffje polizija wobhdlenja kommunistow pschewjese. Pschi tutej składnosći wona wjele kommunistiskich spisow sebra, z kotrychž wažne wězy 5honi.

Druhi prozeß dla samordowanja juhosłowjanskeho krała.

Psched pschisažnym žudom w franzowskim městaczku Aix-en-Provence je žo 5rjedu druhi krócz prozeß pscheciwo tšom Khorwatam Kralej, Raicze a Pospischelej započał. Tuzych tšoch wobsłorzenych winuja, so su žo na samerdowanju juhosłowjanskeho krała Aleksandra a franzowskeho 5wonkowneho ministra Barthoua zobu wobdźěliłi.

Prěni prozeß je žo na kónzu sandźeneho léta wotnjeł. Hdyž běsche potdra dnja trał, dyrbjesche žo nahle sastajicz, dokelž běschtaj sakitał wobsłorzenych, rěcznik Desbons, a generalny statny rěcznik wótrje do žo srasyłoj. Nětko pschedsydża Parisskeje rěcznikskeje komory rěcznik Saint-Auban wobsłorzenych sakituje. Tšo rěcznizy 5 Aixa jeho podpjeruja.

Krótke politiske powěsće

Sarjadowanja židowskich kulturnych swjatkow žo sakasane.

Na to, so je žid David Frankfurter w Davosu nawjedowarja krajneje skupiny nazionalsozialistiskeje strony za Schwizu Wilhelma Gustloffa samordował, je němski minister za ludowe powuczenje a propagandu wschitke sarjadowanja swjatkich židowskich kulturnych swjatkow w Němskej hacz na dalsche sakałał, so by pschipadam sadźewał.

Nowy němski wupósłanz pola Benescha.

President czěskosłowakskeje republiki dr. Benesch je 5rjedu noweho němskeho wupósłanza w Prazy dr. Eisenlohra pschijał. Wupósłanz presidentej zwoje wobkruczenske pismo pschepoda.

Hollandska kralowa w Garmischu.

Hollandska kralowa a jeje dźowka prynzesna Juliana, kiž w tu khwilu w Jalii pola Innsbrucka pschebywatej, wot tam plympisle hry w Garmischu-Partenkirchenje wopytatej.

Litwincow sažo w Moskwje.

Ssowjetska powěsćerńja „Taß" wosjewja, so je žo Litwinow sažo do Moskwy wrócził.

Strajk w Ameriz.

W Sjednoczenych statach połnóżneje Ameriki je nowe strajkowe hibanje dla mšdow wudyrilo. Hižo psched dlěschim czasom běsche žo strajk 20 000 módowych dźełaczerjow a dźełaczerkow pschipowědźił. Tutón strajk je žo sańdźenu wutoru sapoczał. W stacże Illinoisu je 3000 dźełaczerjow swoje dźełko wopuschczilo.

Wulke nuzowe dźěła w Budyskim hamtskim hejtmanstwje

75 265 dźěłowych dnjow Budyskeho wjeńcneho meliorazijskeho druzjstwa.

Budyske wjeńne meliorazijske druzjstwo je w symje 1933/34 45 000 dźěłowych dnjow, w symje 1934/35 57 000 dźěłowych dnjow mjenowanych ratarskich dźěłow wukonjało. Pschi poslednim posedźenju zhubustawow zo wobsamknu, zo maja zo tež w tutej symje wobschěrne wurjedźěne dźěła w hatach pschewjesć. Sydła ma zo to sa 75 265 dźěłowych dnjow dokonjeć. Dźěła zo na sćěhowaze pschedewsatsa rozdźěla: Luh 7600, Njeźwacźidło 1050, Rakezy 8000, Schcźerc-Kamjenjej 11 000, Pźowje 5500, Lipic 5750, Minakal 6000, Kupoj 16 375, Worzyn 8600, Maleschow 3000 a Delnja Hórka 2390. W tutych stronach ma zo 32 hatow, kotrež su njenje abo bóle sanjeźene, sajo sa polne wutjeże pschiprawić. Dla jara hubjeneje rentability ratarstwa a rybowneho hospodarstwa a dla njedostatka dźěłacźerjow we wójnskich létach njebě wobźěźerjam hatow möjne, tute w pschedpisanym stawje wudźerżowacź. Haty su hacź na male dźěle nimale dospołnje se sćinu sarosćene a z błotom sanjeźene. Hacźenja su wobsóbkodźene a su se strachom sa kusudne pola a łuki. Tež pichtiki a wottoki, hyźbje w hacźe zamym, dyrbja zo wuporjedźić, nimaja-li zo wulke pschestrènje dale hospodarskemu wuźiću wotrorynyć. Möźno njeje, zo zo intensiwneho hospodarjenja tutych hatow wdamy. Pschewjedźenje tutych naprawow ma tež wulki wodowy hospodarski wuznam pschi powodźenjach, kaj tež w suchich létach atd. S wurjedźenjom dospołnje se sćinu sarosćenych a sanjeźenych hatow, kotrež sa rybarstwo wjazy wuznama nimaja, zo nowe pschestrènje wuźitneho kraja wutworja. S pschedwidźenymi 72 265 dźěłowymi dnjemi ma zo 80,8 hektarow wódneje pschestrènje wurjedźić a 50,5 hektarow zo se semju nawoseć, tak zo nětkóźe 131,3 hektarow wužitneje semje zo dobudźe. S hatow dobyte błoto ma po wězwuslojnym pschedźěłanju jara wuzitny hnójnu hódnotu. Pschi tym pak zo tež wschě hacźenja poźwinja a powyscha a zo hrjebje do porjadka dadźa. Nětkole zo nětkóźe 400 muzi, kotrźi tute produktiwne dźěło wukonjeja, ſ tutymi dźěłami saběra. Druzy maja zo hischcze do dźěła wjacź.

Wilhelm Gustloff,
krajny skupinowy wjednik wukrajneje organisazije NSDAP w Schwizy, kotrehoż w Davosu zydowska ruka samordowa. (Weltbild, M.)

W Seefeldowym mordarskim pr… lokalna termija w Lübecku

Sorjedu rano poda zo Schwerinſki pschija… do Lübeka, zo by w tamnischej wokolinje loka… mije wo mordarstwje na Gleinym Hanju Korn… beka wotmołw. Wo samordowanju schulerja Han… na je zo w běhu pschepytowanjow scźěkowaze … 16. januara 1934 Hanź Korn wokoło 11 hodźin … domoj pschijidźe. Bźejeshe hnydom sajo prec, … dhze źebi łódźe na Hornjej Travi wobhladacź. … po puczu hischcze nětkotrych towarschow setka, … jeho praschachu, hdże tak spěchnje khwata. Hanź … ſwojim pschecźelam w khwatku pschiwoka: „Du … stu, tam czaka muz, tiź dhze mi schokoladu dac… tutoho czasa njebě sledza po hólczezu. denźź 15. sebe… 1934 w Schlutupſkich jedlinach w schmrěkowej … jeho morweho njenamakachu. Cźěko cźinjeshe … druhe cźěła samordowanych, ko'rež je po web… Seefeld stucźił, sacźišchcź, jako by smjerć hólczeza … pschekwapiła. Też tu njebě sledza namóznego stón… nja widźecź. Pschirunanje tutoho pschinjesa ſ dra… k tomu dowjedše, so zo na Seefelda tuka… … sche w Lübeckiej krajinje wokoło dundał, jako … Korn shubi. Wot swocźa'ka hacź rimale do tón… nuara nacźasche Seefeld tehdy w khudowni w … dorfje pola Lübeka. Wobehdże napadne su sebo … w sapjeźniku wobstorzeneho. Hacź runjeź mjeź… nosćź w khudowni pschenozowacź, husćišchco po … wokoło dundasche a pschenozowasche ſamo w tutym … nym cźasu wonka pod hokym niebiom. Tak bě … k 16. sako w lěsu ſwak. To wukhadza ſ wětšich … schkow, kotrež su pschi tutym datumje w sanjźn… pisane. Dale hodźi so spóſnacź, zo je wobstorzenn… tež w Schlutupje pschebywak. Bźěche se Selmsdor… puczowak. a w kritiſkim cźasu bě zo w krajinje … bruczźt, hdźež podźišcho schulerja Korna nam… Kaž w druhich padach bě tež tu wobstorzenn … hokym njebjom ſpak. W dalschim běhu pschekhusch… ſwědkow samotachu tež nana samordowaneho … Thomasa. Wupraji, so na dnju, na kotrymż je… cźez zo ſhubi, niebě nicźo naradneho na nim … Pschipołdnju bě ſeſ chule pschischol a chyſche bóz… měcź. Potom zo hórzy wotźali, macjeri nicźo nje… wschi, hdże chze hicź. „Wot toho wokomika njeje… cźo wjazy widźak", rjekny nan samordowaneho … za. Na praschenje pschednudny Seefeld na ſmuczene … nje wotmołwi: „Móju jenoż rjeź zo njeſym … wozoba." Kriminalny ſastojnik, kotryż prěnje … towania nawjedowasche, jako ſwědk wupraji, zo … dom SA-muża ſawokak, zo by ſ wobschěrnej … akziju shubjeneho hólczeza we wokolinje pyta… Hitlerſay hólzy jeho w khójnowej huſcźinje mě… ſkich ſahrodow morweho namakachu. Potom zo … ženemu ſwědzu wobſedstajicźu, kotrźi běchu teho … za ſaſchkeho léta khromadze ſ Thomaſom widźeli. … bje poczejaze je wupraſenje ſwědzkerki Rohnow… traź bě jeju, jako ſ kolesom ſ Wentdorfa do Wi… ga ſedźeſche, ſetkała.

Pschedźenda: „Je to wobſkorżeny muz, ſ kotr… makeho Thomaſa widźała?"

Swědcźerka: „Haj, to wón je. Khdy by to … by durbjak měcź podobnaka, kotrżj je jemu zale … ny. Njemóju pak zo mysliccź, to je njemóżno." … cźerka, kotraż jara wětry ſacźišchcź cźini, bu… nemu pschi prěnim pschedstajenju ſe ſchesćomi … muzemi pschedwjedźeny. S tuteje ſkupiny wona … da hnydom ſpóſna.

Pschedźenda: „Seefeldo, ſchto k tomu praji…

Schwedſki kral pola wjednika.
Na puczowanju k juhej wjednik a kanzler ſchwedskeho krala Gustawa k wozobinſkemu wopytej pschija. Na wobraſu kralа w ſtatnej kenzliji po pschijeczu widźimy. Na prawo ſteji dr. Meißner, na lěwo ſchwedſki pódkanz a ſpołnomóznjeny minister af Wieſen. Sa nim wyſchſchi ſkupinowy wjednik Brückner a major Hoßbach.
(Heinrich Hoffmann, M.)

Pójmy za nim

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

7] (Pokračowanje.)

— Bóžska Antea! — wotmołwi bohot — bych ći mohł wotmołwić, zo wono na cyłym kruhu zemje romskej mocy swěći, tuž ma so k jeje spomoženju wšitko podać, a ropoty podkopuja našu nahladnosć. Ale přede wšěm prošu će, nježadaj, zo bych wusud změnił. Cinna ći też powě, zo so to njehodźi, a zo njemóże, khdyž je so wusud stał, jón nichtó změnić, khiba kěžor sam. Ja — hdy bych też chcył — njemóżu. Njeje wěrno, Kajo?

— Tak je. —

Ale Antei bywachu tele słowa hladajcy přećiwne, rjekny mjenujcy, myslo drje wo sebi.

— Tuž je potajkim möżno, ćefpjeć a wumrěć bjez winy.

— Nichtó njeje bjez winy — wotmołwi Pontius. — Wony Nazarećan njedokonja žaneho njeskutka, tuž też, jako bohot, wumych swojej rucy. Ale jako člowjek tamam jeho wučbu. Ze zamyslom rozmolwjach so z nim dosć dołho, chcych jeho wuskušować, a přeswědčich so, zo wuči njesłyšane wěcy. To je złe! Swět dyrbi stać na rozumności. Stó přeje, zo je pócćiwosć nuzna?... Zawěsće nic ja. Ale sami stojicy (pohanscy mudri) wuča jenoż, zo maš přećiwnosće z měrom znjesć, njeżadaju pak, zo by so wšeho wotrjekł, počejo wot zamoženja hač do wobjeda. Praj, Cinna — ty sy rozumny člowjek — što by sej wo mni myslił, hdy bych tón dom, w kotrymż bydlitaj, mi tebi nicźo dał tym wotelepjerjam, kotříž su tam na słóncu pjeku při Jopejskich wrotach. A wón sej runje tajke wěcy żada. Wuči při tym, zo so słuša, wšěch ludźi jenak lubować, Židow tak kaž Romjanow, Romjanow kaž Egiptčanow, Egiptčanow kaž Afrow atd. Wuznawam, zo mějach toho dosć. We khwili, hdyż so wo jeho žiwjenje jedna, čini, kaž by so wo někoho druheho jednało, wuči a — modli so. — Nimam winowatosće, někoho wuwinować, kotryż so sam wo to njestara. Štóž njewě w ničim měry dźeržeć, njeje člowjek rozuma. Při tym wopowěduje, zo je Syn Boži, a rozwaluje zasady, na kotrež so swět zepjera, a tuž ludźom škodźi. Njech sebi w duši štóžkuli mysli, jenož njech njemući. Jako člowjek protestuju přećiwo jeho wučbje. Jeli ja njewěrju, prajmy, do bohow, je to moja wěc. Tola wuznawam, zo je nabožnistwa trjeba, a zjawnje to wopowěduju, přetož sudźu, zo je nabožnistwo za ludźi hryzadło. Konje dyrbja zaprěhnjene być a derje zapřehnjene. Bjez toho njemóże smjerć tajkemu Nazarećanej strašna być, wobkruća mjenujcy, zo z mortwych stanje.

Cinna a Antea, wšej zadźiwanaj na so spohladnyštaj.

— Zo z morwych stanje? —

— Nic mjenje, nic wjacy: hač po tśoch dnjach. Tak z najmjeńša wopowěduja jeho wučomnicy. Jeho samoho so zabych wopraševać. Skónčnje je to wšo jene, přetož smjerć wuswobodźa wot lubjenjow. A hdy by tež z morwych njestanył, ničo při tym njezhubi, dokelž so po jeho wučbje wopraždźite zbožo, z dobom z wěčnym žiwjenjom, hakle po smjerći započina. Rěći wo tym woprawdźe jako člowjek cyle sebje wěsty. W jeho Hadesu (statok ujebohich) je jasniśo hač na podsłónčnym swěće, a čim wjacy što tu čerpi, čim wěsćišo tam zańdźe. Trjeba jenoż lubować, lubować a lubować.

— Dźiwna wučba — dźeše Antea.

— A či tam wołachu na tebje: „Křižuj"? — wopraša so Cinna.

— A ja so jim ani njedźiwam. Duša toho ludu je hidźenje; štó pak, jeli nic hida, ma wołać wo křiž za lubosć?

Antea wótrě sej čoło z khuduškej ruku.

— A wón je sej wěsty, zo je možno žiwy a zbožowny być po smjerći? — Tohodla njetraši jeho ani křiž ani smjerć. — Kak by to było rjenje, Cinna! — Po khwili so z nowa wopraša: — Z wotkud wo tym wě? Bohot machny z ruku: — Praji, wě wot wótcza wšitkich ludźi, kotryż je pola … to, štož pola nas Jupiter z tym rozdźělom, … wučbje toho Nazarećana Wón jedyn, jenički … łosćiwy.

— Kak by to było derje, Kajo! — wospje… khora. Cinna wotewri hubje, kaž by chcył … prajić — ale womjelkny — a rozmołwa … Pontius hladajcy hišće dale wo tej spodźiwnej … zarećanowej wučbje rozpominaše, přetož … z hłowu a sćahowaše pospochi z ramjen … Skónčnje stany a poča Božemje dawać. Nahle … ny Antea:

— Kajo, pójmoj wohladać toho Nazarećana …

— Khwatajtaj — rjekny wotkhadžejo … ćah bórzy wuńdże.

VII.

Dźeń, wot ranja žahły a čichi, poča so … połdnja pokhmurjeć. Wot krótkeho ranja … mróčele ćěmne abo mjedźane, nic přerozsahle, … zawalite, kaž nabubnjene z njewjedrom. Mjez … bě hišće hłuboko módre njebjo widźeć, ale … możeše předwidźeć, zo so po krótkim zběha … wobzor njebja zakryja. Mjez tym wobmjeta … słónco jich swisle z wohnjom a złotom. Nad … městom a susodnymi hórkami bě hišće sćerk … mo měrneho njebja rozłožene, a w dole njebě … wětra.

Na wysokej hórskej wyšinje, mjenowanej … gota, stojachu hižo tu a tam małe hromadki … kotříž běchu cah přeséćhnyli. Słónco … leše šěroke kamjeńtne přestrènje, puste, … struchłe. Jich jenajku parlojtu barbu přetorhuje … jenož čorna syć skałobow a kutow, čim čorniša, … bóle bě wyšina sama ze swětłom polata. Z … běchu wyše hórki widźeć, runje tak puste, … njene z módrej mhłu zdalenja.

(Pokračowanje sćěhuje.)

wowrotzeny: „Njeßym ſ tej wožoby, ſa kotruž mje ſwjedżerka ma."

Pſchedbyda: „Swědżerka pak Waß zyle wěſcze ſpóſnawa.

Wobſtorzeny: „To njeje na tym, moja wožoba njepſchindże do praſchenja."

Se ſtamnjej wěſtoſcu ſpóſnachu tež dalſchi ſwědzy wobſtorzeneho jako pſchewodżerja makeho Thomaſa na jich ſmjertnym puću.

Ze Serbow

W Budyſchinje 6. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Starym a młodym z jeneje ſkłó
Njeſłodźi dołho, kaž zhonjenje wě H. Zejleſ.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 714, hygrometer plus 3 a najwyſchſchcha dnjowa temperatura 3 ſtop. cſzopłoty. Dżenſka rano we 8 hodź. barometer 717, hygrometer plus 5 a najniſchcha nózna temperatura 1½ ſtop. łymy. S wjeczornerje Europy ſu wuſka wyſchina naſchim ſtronam bliži. Wona nam na khwilu trochu wuwjedrjenja pſchinjeſe. Sa tutej wyſchinu pak ſu wobſchérna niżina ſ mikym mórſkim powětrom ſ Atlantiſkeho morja Europje bliži. Wona je hižo w Jendżelſkej ſnėh a bełchej pſchinjeſła. Niżina je ſymnym wětram ſ połnóznych ſtron hižo trochu puć ſalehła, ſo ſmějemy tež w naſchich ſtronach bórſy ſaſo miłiſche wjedro. Jutſje pjatk ſmějemy hiſchcze ſpodobne a trochu ſymne wjedro, poſoſtſcho ſyma popuſchczi. — Jutſje pjatk kłónczko 7,29 hodź. ſchadża a ſo w 5 hodź. khowa. Wjeſkacź ſchadża jutſje popołdnju 5,21 hodź. a khowa ſo rano 7,10 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchi pjatk: Njane a pomérnje ſymne wjedro.**

*

— **Nalutowanki na Budyſkej nalutowarni wo 332,771 hriwnow pſchibérake.** Pola nalutowarnje wěſcu Budyſchina je ſu w měſacu januaru 1936 w 6042 dżélbach 619 758 hriwnow nalutowankow ſapokojiło, w 2200 dżélbach je ſo 286 986 hriwnow wupkaczilo. Potajkim wuczinjachu ſaſtojenja 333 071 hriwnow wjacy hacj wupoczenja. Tutón pjenjez wobſtahuje ſtare a nowe liczenje. Na nalutowarni je ſtyka 41 992 kontow ſ 13 685 664 hriwnami dobromócza lutowarjow. — Saſtka krajna twarſka nalutowarnja, kotrejż dżéła tudomna nalutowarnja ſobu wobſtara, je na ſrěczenſtſkich lutowarjach pſchidobyła. W měſazonaj dezembru 1935 a januaru 1936 je ſo ſa 63 000 hriwnow ſrěczenjow dojednało. Pſchi cżehnjenju w januaru 1936 je ſo 7 ſrěczenjow ſ 52 000 hriwnami ſhromadnych pjenjez pſchidżéliło. Pjenjezy ſo domjazemu hoſpodarſtwu ſaſo pſchiwobroczża.

— **Saſtka krajna lotterija.** Pſchi ſrjedowſkim cżehnjenju 4. rjadowinje 208. ſakſkeje krajneje lotterije (3. dżeń) padże dobyczże wo 25 000 hr. na cżiſło 159 423; dobyczże wo 2000 hr. na cżiſła 3172, 39 180; dobyczże wo 1000 hr. na cżiſła 43 638, 64 135, 64 980, 88 747, 92 410,122 986.

— **Wſerich ſo zhynył.** W tudomnym hoſcżenju „K ſłonecznu jehnjeczu" na Wyſokej haży 16, hdżeż ſo na wjerchu (wjelkje) w korczmarſkej ſtwi roſpuſchczeny a wonjezkowe ſchłódny wuporjedżachu. Hdyż běchu ſo dżéła dokonjaſe, ſo wječera wjeczor wokoło ¾7 hodżin njejapżu nėhdże 4 cżołne metry wiércha zhonjuchu. Mandżelſka Antonia Gaſſanowa, kotraż mėſtnoſcż rjedżeſche, ſo ſ kamjenjemi trjechena ſ ſemi poraſy. Zu durdżachu poh kamjenjemi wuczahnycż. Lékaŕ, kij běſche ſo ſawołał, ſpóſna, ſo je ſo wona na wutrobu cżeſko ſwiatła, a da ju do měſchczańſkeje khoronnje doweſcż. Wězwuſtojny měſchczańſkeho twarſkeho hamta, kij běſche ſo ſkałał, poſtaji, ſo ma ſo wjerch hnydom podprécż a maju ſo jſtwy nad korczmu wuprózdnicż.

S **Tjoch Hwězdow.** Dżeńſa dopołdnja ſta ſo na kſchižowańſchczu Kamjenſko-Drjeżdżańſkeje dróhi pſchi Tjoch Hwězdach wobkhadne njeſbożo. Cżežiły auto chżyſche ſo ſ Budyſchina pſchikhadżejo na Kamjenſku dróhu ſawinycż. W ſamnym wokomiku po Drjeżdżańſkej dróhi ſ Hodżija wožobowy wós pſchiběżże. S hiſchcze njeſnateje pſchicżiny ſo tutón na khładej dróhi nadobo do ſchtoma zmykny a pſchi tym ſo khěžko wobſchkodżi. Sa cżežiłym autom jedżeſche w ſamnym ſmėru zyle nowy druhi wožobowy wós, kotryż ſo njeſbożu ſnjinje ſaſpiſanſchi tohorunja ſo wjacy króci na wótzu wobwjerty a pſchi tym ſo khěžko wobſchkodżi. Wožoby na dobre njeſo do ſchkody njepſchiſłużechu.

S **Khelnu.** W domſkim bura Měrczina Lehmanna wutoru dopołdnja w pizowanſkej kuchini woheń wudyri. Na dobre zbożo pak ſo hnydom pytny a pomozni ſużoba a hnydom pſchikhwatana wohnjowa wobora woheń rucże ſalachu. Wězowna ſchkoda njeje wulka.

S **Holeſchowſkeje Dubrawy.** Swój ſtoty kwaß budżetaj jutſje pjatk mandżelſkaj Jan a Hana Pětſchez tu ſwjeczicź. Wobaj mandżelſkaj hiſchcze pilnje ſwojemu żywjenju w ratarſtwje pomhataj.

S **Dobrečhiz.** Budyſka wotnoſka powětrowcho ſchtita wotmě njedżelu wječżor derje wopytanu ſhromadżiznu. Inżenjer Müller ſ Budyſchina roſkoſi ſtrachi pſchichodneje wójny a pokaſa, kak nuſne je, ſo ſo tež wjeſ na nadběhł ſ powětra pſchihotuje. Wjeſnjanoſta knjes J. Grubl ſo rěcżnitkej podjakowa a poſtaji jenotliwe wotrjady. Wożebity kurſus wotměje ſo w běhu tutoho tydżenja w Njeſwačżidle.

S **Połpizy.** Dżeńſa ſchiwórtk ſwjeczi August Njeczka cżełnje a duchownje ſtrowy ſwoje 80. narodniny. Pokhadża ſ Noweje Wſy pola Kluſicha, hdżeż mėſeſchtaj jeho ſtarſchej ratarſtwo. Dżélaſche najprjedy w papowej fabrizy w Nowej Wſy. Poſdżiſcho dżélaſche we Württembergſkej a tež w Londonje jako maſchinſki wjednik. Po woženjenju w lécże 1882 ſaſnydli ſo w Połpizach a dżélaſche tu w ſtatnych léżach, kaž tež na twarach. Léta dołho běſche wjeſnym ſłużobnik ſa Połpizu-Kiſſlitzu. Njeczkej nan możeſche rady rybu łoji a je wjele wuhorjow, karpow, ſchczukow ſe Shprewje wukoſił. Pſchejemy Njeczkej nanej hiſchcze prawje rjany wječżor żiwjenja.

S **Njeſwačżidła.** Dżeńſa ſwjeczi ſtary veteran Handrij Mihank, kotryż bė we wójnje 1866 a 1870 ſobu wojował, ſwoje 91. narodniny. Jubilar je dźiwajo na ſtarobu hiſchcze ſtrowy a cżiły. Pſchejemy Mihankej nanej hiſchcże prawje błonczny bjeſſtaroſtny pſchichod.

S **Lejna.** 1. februara běſche tomu 25 lét, ſo je wyſchſchi nadróżny ſtražnik Alwin Schlenkrich w ſtatnych ſłużbach. Njech je jemu popſchate, ſo by mohł hiſchcże prawje dołho ſwoju ſłużbu cżiły a ſtrowy wukonjecż.

S **Hažlowa.** Puſowanſki wožadny ſpéwny wotrjad wuhotuje, kaž ſhonimy pſchichodnu njedżelu, 9. februara, w naſchim Měrczinkej hoſcżenju rjany derbſti ſpéwny wječżor.

Z **Khróſcża.** Njedżelu popołdnju wotmě Khróſcżańſke wojerſke towaŕſtwo pola Wjenkee ſwój hlowny appell. Na njón pſchikhwatachu też towaŕſoju z Pančic a z Kamjenca. Nowy kameradſki wjednik J. Delenk wotewri appell a witaſe wſchċch pſchitomnych wutrobnje. Na to pſchińdże ſo k dnjowemu porjadej. Pokładnik pſchedpoloži bilancu ſa léta 1935. Pokładnja ſo w porjadku namaka. Wokrjeſny wjednik Naochster każ też jeho ſobutowarſoju wozjewichu wažne naležnoſce. Pſi tym ſo też postaji, zo zmója Khróſcżanſcy 16. februara prénje tżélne zwučowanjo w Pančicach. Dale ſo na to dźiwa, zo ſo w pſchihodze też żony na tajke appelly pſeproſa. Za dobru hjeſadu ſo postara. Po dalſim rozréżowanju a rozmołwje ſkóńči kameradſki wjednik appell ze ſławu na wjednika. K tomu wuſpéwaſchej ſo nėmſkej hymnje.

Z **Pančic.** Po dłéſej preſtawcy zeńdże ſo „Lipa Serbſka" wutoru pola Natnšec zaſo k zhromadnemu dżélu. Tola njeje mjez tym łénjeho paſła. Wjacy króć ſu ſo jenotliwe hłoſy k dżélu zeſłe a pilnje wukle, dokelż chce towaŕſtwo po jutrach ſwój ſpéwny a hudżbny ſwjedżeń wuhotowacź. Pſedſyda mózeſe rjanu cżrjódku ſobuſtawow witać, nėkotri wſak běchu zadżéwani. Tola wſchitkich pſewża khutna myſl, z luboſcu a ſwěru ſkutkować. Bohużel ſu ſobuſtawy khėtro rozpjerſheni po khóſtrſkej krajinje. Towaŕſtwowy wjednik pſečita najprjódcy najnowſe wukazy wyſnoſkow za naſe ſerbſke towaŕſtwa, kajke pſikazuje maja ſo w towaŕſtwowym żiwjenju a pſi wuhotowanju ſwjedżenjow wobkedżbowacź. Tohodla bė ſo też zrhomadżizna w prawym čaſu pola pſiſłuſaceho měſčanoſty pſizjewiła. W dalſim pſečita pſedſyda pſeproſenje Baćoſkeho ſpéwneho wotrjada na ſwój

Hudźba – wumělſtwo – dźiwadło

Foto: Ufa

Michael Bohnen: Lil Dagover
Film „August der Starke"

— **„August Sſylny"** je titul noweho ſynkoweho filma Nerthuja Hammera, pſchi kotrymż Pawoł Wegener, tutón ſnaty pſchedſtajeŕ němſkeho filma ſaſo reżiju wjedże. W filmje pokaſuje ſo wożobne żiwjenje na dworje ſakſkeho kurwjerża a pólſkeho kraľa, kotrehoż Michał Bohnen wukotnje pſchedſtaja. Film je ſo na hiſtoriſtich měſtnach w Drjeżdżanach a Warſchawje ſhotowił. Hłowne żónſke róle ſu w rukach Lil Dagoverez a Marie-Luiſe Claudius. Sajimawe je, ſo ſo w tutym filmje też pólſky rěcżi, ſchtoż budże naſchich wopytowarjow filma jara ſajimowacź. Pſchi prénim pſchedwjedżenju tutoho filma je ſo też pólſki póſłanz Lipſki wobdżélił.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 6. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,453	100 pólſk. złotych	46,80
1 ienděelſki punt	12,285	100 čeſkoſł. krónow	10,28
100 ſwajc. frankow	60,93	100 franc. frankow	16,40

Barlinſka burſa 5. februara 1936. Swětowe podawki, kotrež hižo pſchedwčerawſchim k wjetſchej ſdżerżliwoſcži burſowcho publika dowjedżechu, też wječera njeſamochu wobkhod wożiwicź. Tohodla ſwoſtachu wſchċe dobre powěcże, kotrež ſ němſkeho hoſpodarſtwa pſchedżehachu, bjez wſiwa. Burſowni wobkhodnicy ſ powołanja ſo tohorunja pohnucźi cżujachu, wotpſchedawacź, ſchtoż wožkabnienjam kurſow dowiedże. Wożebże napadne běſche to na montanowych wikach, hdżeż ſ wjetſchim wożkabnienjam dóńdże. Na rentowych wikach běſche cżicho, też wukrajne renty mějachu cżiche wiki.

Barlinſke żitne wulkowiki. Wobroty na żitnych wikach běhu jara wobmjeſowane. Wotbytowe vomėry ſa wumělowanſke żita ſu wſchelakore; ſwonka Barlina je dobre napraſchowanje ſa rożku, mjes tym ſo ſo pſchenża jenož w lépſchich drużtnach hodżi ſaměcżicź. Na mukowych wikach nieje wożiwenje naſtało. K wobkhodam we wowſku a jeczmjenju ſa pizowanſke ſaměry niedóńdże, dokelż niebė poſtſcheniow. W jeczmjenjach ſa induſtrju a piwarńje ſu poſtſchene a żadane płacżiny pſcheſara roſdżélne. Tute płacżiny ſa induſtrijowe jeczmjenie bliża ſo płacżinam pizowanſkich jeczmjenjow. Wobkhody ſ jeczmjenjemi ſa piwarńje ſu nimale dokónczene.

Wežera płacżiſche w Barlinje zeutnaŕ

pſchenży W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rożki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — jeczmjenia G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr.

Někotre płacżiny ſ Drjeżdżanſkich wikow.

Huſy, ſarėſane 1—1,20 hr., kacżki, ſarėſane 1—1,10 hr., kury, ſtare ſarėſane 90—1 hr., młode ſarėſane 1 hacż 1,20 hr., karpy 1 hr., liny 1,70 hr., jabłuka 12—45 pj., jėdżna ſoboda 12 pj., bėły kał 8—10 pf., cżerwjeny kał 10—12 pf., ſydrolży kał 20—50 pj., pėrſchikła 3 pf., ſellerij 15—25 pj., rapunzki 60 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 10—11 pj.

Dżeńſniſche ſtotne wiki w Drjeżdżanach.

Na ſtotne wiki pſchihnachu dżeńſa 5 wołow, 2 bykow, 4 krowy, 446 cżelatow, 153 wowjezow a 373 ſwini. Pola hołowjaſcho ſtotu a wołowow je wobkhod bjez twiſnama. Pola cżelatow wuwoi ſo trochu lépſchi wobkhod a ſa dobre drużiny ſo płacżiſnu powyſchichu. Pſchibnete ſwinje ſo ſa poſtajene najwyſchſche płacżiny rozdżélichu.

Płacżizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacżizny po złotej hriwnje.

	5. 2.	4. 2.		5. 2.	4. 2.
Pšenca	210,0	210,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rożka	173,0	173,0	woka	15,0-15,5	9,00-10,0
jeczmjeń now.	222-225	222-225	módre łuniny	9,00-9,50	9,00-9,50
jeczmjeń, nat.	—	—	žołte łuniny	13,2-14,0	13,2-14,0
wowſ	—	—	zeradella	19,0-21,0	19,0-21,0
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšenč. muka	27,15	27,15	lany wosuſk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruſki	8,85	8,85
rżane „	10,10	10,10	ſyno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	—	—	rżana ſłoma		3,35-3,55
hroch, Viktor.	20,0-21,0	20,0-21,0	pšenč. „		3,10-3,30
lane ſymjo	—	—	wowſana „		3,00-3,10
pjeluſki	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		3,00-3,10

Płacżizna za pšenu za wupłodżerja 8: 203.0 9: 201.0
Płacżizna za rożku za wupłodżerja 8: 164.0 11: 167.0
Płacżizna za jeczmjeń za wupłodżerja 7: 169.0 9: 174.0
Płacżizna za wows za wupłodżerja 9: — 13: 166.0

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyſinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyſinje, za lokalny dżél a přiłopk Marko Smoleŕ w Budyſinje a za nawėſtki dr. Jan Cyž w Budyſinje. — Wudawa a cżišći dr. Jan Cyž w Budyſinje.
D. A. I. 1936 2249. — W tu khwilu tarifna liſcżina čo. 5 płaći.

Pčelarske towarſtwo „Delni Sprčwiny Dol"

Rozprawa Budyſkeje wobkedżbowarnje za januar 1936

Wyſokosc nad morjom	Temperatura po Celſiju: najniſſa	najwyſſa	ſrjedna měſazna cżopłota	Hibanje wahi w dekadach (1—2—3): Přibėranje po gramach 1	2	3	Wotbėranje po gramach 1	2	3	Suma w kilogramach	Lićba dnjow: wuleczenja	nošenja mjedu	hłowne žórło za nošenje mjedu	mnohosc dešća
210	+ 10	— 3	+ 2,5	—	—	—	100	150	200	0,450	3	—	—	33,4

koncert 9. februara w Haslowje a napominaše towaršow, so prawje bohaće na nim wobdźělić, štož so też přilubi. Potom dachu so spěwarjo a spěwarki pilnje do dźěła.

S **Pančicy.** Maćerjam žo rada podawa pjatk 14. februara 1936 popołdnju w 2 hodźinomaj w młodźinowni.

S **Delnjeje Hórki.** Wobžarujomne njesbožo žo wjeznja tydnja dopołdnja wožiwjenemu hynej khoreho žiwnosćerja Hermanna Kobana sta. W tudyšim młynje dźěłaše někhto zentnarjow muki na wós nakłasć, so by je do Budyšćina dowjesł. Nadobo měch z hornjeho posthoda po šmykadle dele sajědže a Kobanej do praweje nohi srasny, tak so žo jemu noha wjace kultowe šama. Sswobustaw sanitetneje kolonny Čzerwjeneho khižka poskići sniesbožanemu prěnju pomoc a lěkař dr. Pětranj z Malešec žo wo to postara, so jeho do khorownje do Budyšćina dowjesechu.

S **Delnjeje Hórki.** Wježera wječor wokoło 7 hodźin so z drjewom pokałdźeny pschiwěschak cźežitého auta na khižźwanišćerju dróhi do Jeschiz pschewali. Pomóznej ruzy pomhaschtej pschiměschak, hdyž bě jón cźežita maćina sažo na koleja stajila, znowa pokłasć. Wožebite jschkody pschi tym njenasta.

Takle woni č'nja

Pschezo hischcze je wotewrjene praschenje, hač samóže žona wjazy lescze a wusłobnosce w lubosći abo — w drasce pokasać. Newyorkska millionarka, města Mrs. Baringowa, je znajmjenscha w tutym nastupanju jónu pola krala najwietsche spodźiwanje sbudźiła.

Běsche to jendźelski kral Eduard VII. W Amerizy pschebywajo, jeho knjeni Baringowa na hosćinu pscheproschy. Hosćiczelka žo w krasnej drasce pokaja, kotraž spodźiwanje knježiczela kaž wschěch druhich pschitomnych sbudźi. Lědy pak so běchu žo sa hosćinske blido sesydali, žo někhto hrósbneho sta.

Sstužownik polny talerž poliwki na krasnu drastu Mrs. Baringoweje wulinu.

Wona pak, kaž móže cźłowjek pschi tajkich podawkach pola žonow husćišcho wobkedźowacź, dospołnje symnu krej wobchowa.

Ani njemiknywschi, žwojich hosćeji „wokomit" wo samołwjenje proschesche a woteńdże. Sso sažo wróćiwschi běsche tak krasnu drastu wobleczena, so dyrbjesche žo prjedawscha pornjo tutej khudušchka mjenowacź. S wulkej hordosću knjeni Baringowa žbožopschecza žwojich hosćeji pschijimjasche. Też kral ji někotre luborne skowcźka wo tutym krasnym wutworje módy rjekny. Ale w towarstwje lědy někhto tajne wostanje, a tak je też stawizna tuteho „njesbožka sa blidom" na sjawne pschischła. A kral Eduard je žo z wutroby tonu smjał.

Jako žo witanje hosćeji sapoča, bě knjeni Baringowa do wulkeho njeměra pschischła. Nowa a wožebje sa tutón žwjedźeni postajena drasta, nowa twórba zkawneho wumětka módow, nieběsche hischcze dóschła. Tak žo wona deje hižo wospjet pokasamu ale pschezo hischcze krasnu drastu wobleczę a poruči žwojej wobkedźerce, so by hosćeji postużowazemu służobnikej smjamjo dała, tak khětrje hač krasana drasta pschindże. Sstużownik žo z žwojemu najwjetschemu spodźiwanju powroći, so dyrbi, hdyž jemu drasćerź smamjo da, jědź, kotruž ma runje w rukomaj, zyle wschu jene, hač je to pjeczeń abo ryba, polimka abo pojědź, na drastu knjenje „wuššypacź".

Wschitko žo pleczeschе, kaž bě wotmyślene — knjeni Baringowej běsche tola možno, krasnu drastu žwojim hosćom pokasacź. Kaž prajene, nicžo psches leseź žonow njemóže. jm.

Poslednje politiske powěsće

Wjetsche wudawki sa italske wójnske łódźstwo.

W rosliczenju namórnistwa na lěto 1936/37 žo 1 609 891 000 lirow žada. To je 305 milijonow lirow wjazy hač lěto prjedy. 280 milijonow lirow žo samo sa pschiběraze wudawki a wožebje k twarjenju nowych łódźow trjeba.

Towarstwowske powěstniki.

Dźeń. Spěwny wotrjad zeńdże so štwórtk 6. febr. wječor we 8 hodźinach pola Měrćinkec we Haslowje k hłownej pruzy. Wšitcy sobuskutkowacy so wěsće wočakuja.

Budyšin. Přećelja Maćicy Serbskeje zetkaja so štwórtk wječor we 8 hodź. w Serbskej kofejowni k bjesadze. Z tutym přeprošuje předsydstwo M. S.

Budestecy. Serbske towarstwo „Lubin" změje njedźelu 9. februara swoju zhromadźiznu. Rěčeć budźo knjez kantor Smoła z Budestec. Wšěch sobustawow wěsće wočakuje, hosći pak rad přiwita předsydstwo.

Bukecy. Serbske towarstwo. 1. měrca zarjadnjemy serbski swjedźeń w Stangec hosćenen w Bukecach. Spěwy, koncert a Wjelowa najnowša hra „Palkawaka".

Drježdźany. „Hromadnik" woswjeći knjeza direktora Krawcowe narodniny hakle 11. februara wječor we 8 hodźinach w Johanneshof a nie 6. februara. Tón wječor wupadnje. Dr. Wjacslawk.

Hodźij. Towarstwo „Jaroměr Imiš" změje njedźelu 9. februara swójbny swjedźeńk. Započatk pop. 4 hodźin. Wšěch Serbow Hodźijskeje wosady wutrobnje k tomu přeprošujemy.

Domowina a Maćica Serbska zeńdźetej so njedźelu 9. februara popołdnju 1/2 5 hodźin w sali Serbskeho Domu k swjedźeńskemu posedźenju z přileżnosće 75. narodninow knjeza hudźbneho dir. Bjarnata Wjerwa, našeho zasłužbneho komponista a hudźbnika. Porjad zhromadźizny budźe cyle wurjadny. Sobustawy Domowiny a Maćicy chcyli sebi přeprošenja za tutu zhromadźiznu wotewrjeć pola swojich předsydow towarstwow a dowěrnikow, pola zarjadnistwa Maćicy Serbskeje a w Serbskej knihafni abo Domowinskej kencliji, hižo wot dźensnišeho dnja. Naša česć je, zo je zała Serbskeho Domu na tutym dnju naše zeńdźeniśco wšěch swěrnych.

Inwentur-Ausverkauf 3 Tage

Inventurske předawanje

po zniżenych płaćiznach w dowolenych wěcach

Zbytki Wosebje tunjo! **Zbytki**

Moje wukładne wokna wam wšitko praja

A. BOKELMANN nasl.

mějićel Curt Müller [219

Tel. 2176 w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2

Tunje jědźe!

Burma połny rajs . .	pt. 18
Wolga socki . . .	pt. 22
Makaroni, slabe barbj.	pt. 46
Nudle, slabe barbjene	pt. 40
Jejkojte nudle . . .	pt. 44
Połojki žołteho hrocha	pt. 35
Běłe buny	pt. 20
Krupy	pt. 22

pola

Albert Lehmann

w Budyšinje

rózk Połnócneje a Hornčerskeje hasy [180

zakonja stražujetej nad tym

zo so Inventurske předawanje we Wegenerec stupnjowym domje ze swojimi niskimi płaćiznami njepodźěsi.

Wobstejacy zbytk přewzatych stupnjow, ze znamku mojeho předkhadnika a bjez njeje, je so w płaćiznje tak daloko hač možno zniżi. Stóž che potajkim jedyn abo wjacy porow tutych wysokohódnych kajkostnych stupnjow k tej płaćiznje měć, měj so do spěcha; sonotu skónči so inventurske předawanje na kóždy pad.

222

SCHUH **Wegener**

w Budyšinje **prjedy Kristeller** **na Bohatej hasy 28**

MEBLE

a półstrowne twory 69

poručа po najnišich płaćiznach

Handrij Štrympa

w Budyšinje na Różowej hasy 15

Sym Serb!

Bydlerńje, 68

jědźarje, kuchinje, półstrowne twory atd., jenotliwe meble kupnjeće tunjo pola

H. Rubela w Budyšinje na Mušakowskej dróży 4. — Rěčn serbsce.

Mam swoju półstrowarnju. Mandźele ze podzonki přijimam.

Herbska grydła w Różeńće

Sobotu, njedźelu a póndźelu, 8., 9. a 10. februara

wulki kózłopiwowy swjedźeń z khartyhrućom. (218)

K tomu přećelnje přeprošuje Marja zwud. Eiselowa

Čitarjo

płaćе porjadnje našim dowěrnikam wotběrańskej pjenjez

Wustajam wot pjatka, 7. februara, swojej filiali w Budyšinje w hasy „Markgraf" zaso nowy transport 1- 3lětnych (221)

žrěbjatow

z połnym rukowanjom a po znatych płaćiznach na předań a k zamjenje.

W swojim hłownym wobkhodźe w Drježdźanach mam wulki wubjerk dźełańskich a rólnych koni na předań.

Paul Grosch, wikowańnja ze skotom a konjemi w Drježdźanach-N., Hechtstraße 36, telefon 50628, přjedy Franz Augustin. Telefon Budyšin 35

! Awtowy park Willy Pätschke !

Njedźelu, 9. februara, w 13 hodź. do **Hohwaldskeje korčmy** (na Wjazońskej horje) 1,40 hr.

Njedźelu, 16. febr. } w 5 **Srjedu, 19. febr.** } hodź. **do Barlina na awtowu wustajencu**

1. a 3. měrca pojědźemy **do Lipska na Masu.**

Wotjědźemy wot wěšćanskeho muzeja z našim wutřepjenym pućow. wozom. Zamołwjenja na Bismarckowej dróży 19, telefon 3900, abo na MER-Büro na Zinnych winach čo. 4, telefon 2140 (220)

Tak tunjo ...

Zacynk. bowy, 28 cm	0,90	0,75
Zacynk. bowy, 30 cm	.	1,00
Zacynk. wanje, kulwate	0,90	0,78
Zacynk. wanje, owalne (212)	55 cm	2,70 2,00

Siegel w Budyšinje

na Zadnjej Bohatej hasy 15

Kakao

njewuważeny, 15—18 % tuk. wopřijeća 1/4 punta 22

bunowy kofej

1/4 punta wot 50

čorny čaj

Ceylon-Sumatra měšenje 50 gr. 50

pola

Albert Lehmann

w Budyšinje

rózk Połnócneje a Hornčerskeje hasy [181

Znaješ ty

rjane knihi „Serbskeje ludoweje knihownje", kiž wudawa nakład Serbskich Nowin? Wone ći poskićeja rjenje wjazane, pyšnje čišćane, w swojim wobsahu prěnjorjadnje spisane woprawdže

zbožopołne hodźinki

Dźědowe zabawki
za pěkne serbske dźěći.
J. Radyserb. 118 str. 80 pj.

Spokojene žeđzenje
Po słowakskim Žiwjeński wobraz. 47 str. 30 pj.

Na dalokich pućach
Přirodne wobrazki.
K. B. Šěca. 119 str. 80 pj.

Wrjós
Powěd. z Delan. P. Romuald Domaška. 66 str. 50 pj.

Swobodni
Powěd. z našeho časa. P. Rom Domaška. 112 str. 75 pj.

Moje dopomnjeńki na swětowu wójnu
Jan Nall. 80 stron. 50 pj

Stawizniske powěsće z našich serbskich wsow
M. Kr hl. 177 str. 120 pj.

Hronow
Powědańčko ze Serbow.
J. Winger. 135 str. 80 pj.

Hana
Roman wot H. Sienkiewića
164 stron. 50 pjenježkow.

Bjez Boha na swěće
Po słowakskim. Žiwjeński wobraz. 54 str. 30 pj.

Kup sebi je we

Serbskej knihafni w Budyšinje

Jenož **20 pj.**

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej knihafni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

„Kaelble"-čahace mašiny

z „Kaelble"-Dieselskim motorom

36-130 PS / 22-50 km spěšnosće

Jenički zastupjef: **Max Richter**

w Leisnig w Sa. Telefon 368

w Drježdźanach-A. 1, na Amonskej dr. 13, tel. 21

Zasydlich so **w Halštrowje** jako

prakt. lěkař

Rěčne hodźiny

mam tukhwilu w bydlenju knjeza měšćanosty Klug w Halštrowje na Hainmühlenskim puću 1b

Wšědnje wot 8—10 a 12—3 hodźin.

Dr. med. Fischer

Telefon Halštrow čo. 220

Přiloha k čisłu 31

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 6. februara 1936

Kedźbu! Dźětowa knižka!

S wojjewjenjom 18. meje 1935 žu žo pschiščłuschnišy schče dźełańskich słupinow namołwili, so bychu wupiłowali swojich dźěłowych knižkow namjetowali:

1. industrija kamjenjow a semjow,
2. wudobywarstwo żeleza a worzła,
3. graty ša metallowe dźěłarnje a metallowe połgraty,
4. słotowjenje żelesnych, worzłanych a metallowych tworow,
5. twarstwo maschinow, apparatow a jěšdźadkow (też ł kijeńju),
6. elektrotechnisła industrija,
7. optisła a dobromechanisła industrija,
8. chemisła industrija,
9. papjerowa industrija,
10. kožowa a linolejowa industrija,
11. kawčukowa a asbestowa industrija,
12. twarstwo a twarske połdanske pschemyšlo,
13. wulkowikowarstwo,
14. drobnowikowarstwo,
15. nakładnistwo, wikowarske połrědnistwo a druhe wikowarstwowe pomuzne pschemyšła,
16. pjenježne, bankowe, bursowe a sawěsćerske pschedewsaca.

Woczakowarć žo dyrbi, so žo hižo we najbliščim czašu wukaš němikeho dźěłoweho ministra wuda, kiž postaji, so žmedźa dźěłacerjo a pschisłuchenzy tutych dźěłańskich słupinow jenož dźěłacy, hdyž porjadnje wupiłanu dźěłowu knižku wobšedźa. Schtóž potajkim do naspomnjenych dźěłańskich słupinow słuschca, a wupiłanje dźěłoweje knižki njeje žadał, njech to ruce nakhwata. Bjes dźěłoweje knižki w naspomnjenych dźěłarnjach dźěłacy, hdyž žo wukas němikeho dźěłoweho ministra wotpowěri, žo chłosta.

Wo nasšej lohkomysłnosći

Niczo njeje mjes dźenjnischim człowjeschtwom žadnische, dyžli do hłubin duscha žahaza bohabojazej. Schto je na do lohkeho, swjerschneho žiwjenja pola mnohich, jako nychu nikomu druhemu ša žiwoje cinjenje a wostajenje namołwicli nebyli, hacž žwojemu žobuczłowjekej. Jeno, tutych žo boja, schto budža tucźi prajicź, hdyž žnadź popjelnja žwoje **nabožne a narodne** winowatosće jako Sserbja. Hańbuja žo w sławnosći trjebacź swój žerbsti jazyk. Radscho žu žwojim žobuczłowjekam po woli, njepomyšło w najmjeńschim na to, schtó je jim ich narodnosć dał. Jich žobuczłowjekoju žnadź? Nichdy! Potajkim maju ju wot někoho druheho a tutón druhi wot Bóh sam. Wón budże so też wjeczicź na tym, kak mu jeho dary trjebali, pschetoż wón sam hižo praji: „Moje je wjeczenje! W tutych człowiekach njeje ani troch strascha psched wschehomocu a majestosću Božej, jana wulkowna czesćowosć stworjenja psched stworiczelom. Ssu toho měnienja, so je tola po naturnim, zyse wot schipadje, so thodża po tutej semi, njemyšło na to, so je sim tej tute žiwjenje wot toho Knjeza date, kiž wisi nad nimi a semju, nad žiwjenjom a smjercu. Njewaju nischdonje Boże dary, tola njepomyšła, so bychu je Bóh ja to podjakowali. Ssamo wjele je tuch, kiž ł nawučenja wot mlodosće sem, swoje nawukowane pacerje špěwaja, niemyšła žebi nicžo pschi tym, hdyž jónu mjeno najwyschschoho wupraja. Jenož hdyž je niebjo ł czmowymi mročelemi wodźěwa a njeśmerna mócy wětra wo jich wobydźeństwo torha, hdyž pkomjenja błyskrjew ł mročelow žanaju a semja rži pod hrimotom, so dopomnja na Boha, potom špošnaju, so jich thude žiwjenjcko może w tóždnym wokomiku tutym hrozazym mozam podležeć. W tutym wulkim strasche potom pytaju pomoz pola toho, kiž też błyskam a njewjedrom roskasuje, so by žwoje dźěći ichkitak abo thłostał. Wołaja žo temu, kiž wotwobroca sapuczenja a krupobicža wot jich honow. Tola hdyž žo njewjedro pominje, je też Bóh sažo sabyty.

Druhy žo dopomnja na Boha hakle, hdyž jich nusa tłoczi, hdyž njeschčerpnje cžakaju na dopjelnjenje někajkeho pschecja, cžemuž pak žo cžežke sadźewki napschecžo stajeja. Też hdyž je žo žiwjenje jeneho lubeho žwojemu konzej pschibliżiło abo žami žu psches cžežku thorosć na thorotožo położeni, njemežo žanu nadźiju na wusttrowjenje, potom nadobo namakaju pucź k Bohu, kiž przedy ženje njesnajachu. Potom poschěhuja žwojej ruzy a lubja wschelake woporv pschinjescź a jatmožnu dawacź, so by hnew spraweho Boha žo wot nich wotwobrocził. To pak njeje tschescźanska bohabojosć, ale žebiczne pytanje pomozy pola toho, kiž móże hischcże jenicžy pomhacź. Może bycź, so Bóh potom tajkim pomozypytazym wotmołwi: „Ja waž njesnaju!“ Kak srudnje potom tola ša nich!

Kak możemy bohobojosć w naš sbudźicź? Hladajmy do wěcznych cžašow, hdyž hischcże njebě semje, hdyž žtónczko hischcże semju njewobšwětłescże, ale Bóh tón wěcny, wschehomózny knjeseschce ł njeslemjomnej mozu a majestosću. Sanumy žo do sańdženych lětnyžazow hacž do stworjenja žwěta, pomyślimy na dawno sapadnjene kraleństwa a ludy, kotrychž njeżmerny row je nascha semja, je proch, na kotrymž nascha noha žeji, proch, kiž pokhadża ł tłacza njelicžomnych splahow a ludow. Woni wschitcy běchu jónu na naschej semi jako my. Běchu wjeselli a sažo srudni, cžerpjachu a wumrěchu w kraleństwje jenicžkeho Boha kiž je wschitkich pschetrał a widźał njelicžomnych cžłowjekow pschincź a sažo wotejcź ł žwojeho kraleństwa Praschejmy žo: Hdże běchmy my? Schto běchmy my? Kak możachmy ł nicžeho stworjeni stupicź do tutoho žwěta? Cžłowjeko, pomyšli na cžaš, hdyž hischcże twój rosum spasche, kak potom nadobo žo ł tuteje cžemnosće wudoby, widžo žwět je wschej jeho knažnosću. Tu stejimy pšhed hódnicžkom naschcho žiwjenja. To rospominawschi sloż žwoje wócžo do pschichoda hacź na konz žwojeho žiwjenja, na poślednju hodźinu, w kotrejž budża cże twoje dźěći ab pschiwusni placžo wobdawacź, dokelž widża, so dyrbiśch žo wot nich dźěliczź! Pschindże wokomik, so ł tuteje cžažnosće wustupiśch, kaž žo do njeje sastupił: biesmózny, thudy! Ponjeżu twoje cžełko kaž nješchto pschecžiwne, schtož cžłowjekojo we žwojej žrjedźisnje njerodża, won na kerchow a jo pschepodadża semi, tam rospadnje do procha, twoja duscha pak budże wuždana pšhed wobliczo Boże, so by ł jeho erta žtyschaka wuhuż ša wěczne daletracze. Njenapjelnja cże tutón wokomik, kotremuž niewucžeknjesch, ł hrózbu a bojoscžu? Schto žy, cžłowjeko, bjes Boha? Njeżu dżenża ludżo, kotśiž praja, so žu žebi žami Bóh, jo druheho Boha njetrjebaju? Wbohi ludżo! Ssami žo wojebaja. Dyrbjeli sadwělowacź we wschelakich nusach a bědach žiwjenja, njebychmy-li žmělli žo nadźecź na jónu lépsche bycze we wěcznosći. Na to pak mamy jenoż prawo, hdyž žmy krótke wokomiki, kiž tu na žwěcze žmy, też hódnje nałożeli. Njeżmy tu žami, ale mamy schcžedriweho Wótza, kiž je naš powołał, so bychu dźěli brali na jeho kraknosći.

Tak mějmy cžeścžownosći pšhed tutym naschim Wótzom, pšhed jeho wobliczom najmóznischi duchojo w prósche leża, kotrehož trón wobdawaja wschitke žwěty, kotrehož cžeści maju žłużicź, rosći a cžahinycź wschitke stworjenja. Pšhed woktarjom jeho kraknosće njech žo też nasche krótke žiwjenje, kaž dołho je nam date, kaž woporna žwěcžka żehli!

Bj. W.

Hdyž Asiska z Europu wojuje

Je Turkowska asiski stat? Po rosdźělenju semje dyrbjał cžłowjek tó wěricź, pschetoż jenoż tśizety dźěl jeje płonischcza k Europje liczimy. Wot toho cžasa pak hacź je Kemal Attatürk wulki kulturny pschewrót w kraju pschewjedł, so je žo mužam turkowsta cžapka a harem sebral a žo žwójbne mjeno po europsktim pschikładze dało, so žu wschudże fabriki a schule, żelesniży a dróhi kaž w nawjeczornych krajach nastaśe, žo malo-asiski orient pschezo bóle kulturje nawjeczorneho kraja bliži.

Hischcze žo spočatk k nowecžasnemu statnemu žiwenju na europske pschikromne kraj... Turkowiske wob-

Najwjetscha wokmowa halla w Němsku.

W Halli nad Ssolawu je žo wulka nowa halla sa wokmu wotewrita, w kotrejž žo pschi jenej awkzili nkż mjeże hacź 20 000 zentnarjow wokmy pscheda. Nowa wulka wokmowa awkzija budże 21. februara. Na wobrasu widźimy waženje wokmowych balikow. (Löhrich, M.)

Domčk mój luby . . .

Podał Bj. W.

(Skónczenje.)

Sa pol lěta też Boscžij woprawdże pschińdże. Niż pak we žtotej korejcże je schtyrjomi běłuschami, ale pěschi je hižschcho jastanischcza żelesniży, pschińdże domoj, dżerżo w lenej ruzy małe brěnjeschcko a w druhej ruzy puczowańški žak. Kunje dżyscże Schimannowa žwojej kosy na pastwu hnezej, wocžini Boscžij durje.

„Dobry dżeń, macži!“

Njewerżo žwojimaj woczomaj, wuhladajo žwojeho žyna jako prošcherja, njeramaka ani žłowcžka, so by jeho powitała. Hladajcże jenoż na jeho drastu, kotraž bě wjele płonża a mnoho deschcza widźała.

„Ale Boscžijo! Kajki dha posticiśch napohlad!?“

„Kajki dha? Jenoż nješchto lét starschi žym, hewak pak tónžamy. A schto ty, macži? Kak žo tebi wjedże? Derje tola, njewérno!“

„Hej, haj! Kunje powědam wo tebi! Kak dha po prawom žem pschińdżejschi? Ssy dha prawje wjele žtota nahalał?“

„Žyzła žane!“

„Kak tomu, so niż! Ssy dyrbjał łěpje pytacź!“

„To ty njerozumiśch, macži!“

Macž wschat žebi pschežo hischcże mnyšlesche, so jej Boscžij niescha wšcho wottkrycź, ale wosta tola pschi tym, so žo Boscžij thudy wrócži. Lěbdy žebi nalutowa pjenjes ša nawróżnu jěsbu. Jeniczki dolar hischcże mějesche, kiž pak dżyscże žebi škhowacź jako dopomnjenku na wulět do Ameriki.

Cžibanej Lenka to wschitko žpodźiwnje lohko žnjeże. Wě dże wjeżoła, so žo Boscžij cžiły a žtrowy wrócži. Kak lohko wohło žo jemu na morju nješchto stacź. Nješchto je tola we žwěcze widźał a to je tola też wjele hódne.

Nawrót Schimanez Boscžija da wjeżnjanjam nastork k wschelakim wužmješchowanjam, schtož wschak Schimannowa doprědka widżesche. Njeby pak dołho tak žlě było, njeby-li žama ludżom wo posdacżnym bohatstwje žwojeho žyna powědała. Ssamo wjeżne dźěći wužmješchowachu Boscžija je schcžipatymi rěcžemi, hdyžkuli po wožy dżesche. Scžerpnosć wschitko pschewinje, ménjesche Boscžij. Kaž wschto druhe, też tuto horjo sańdże. Pschežo njech rěcža schtož chjedża, jónu tola sastanu. Jenoż nješchto jemu cžinjesche starosćow. Poby pola hajnika, hacź žměł sažo w lěžu dźěłacz. Hajnik pak, kiž žebi Boscžija jako žwědomitého dźěłacžerja wažesche, njemóžesche jemu jeho próstwu dopjelnicź. Njetrjebasche wjazy telko dźěłacžerjow, kaž prjedy, tuž jemu radjesche, nékajku druhu wunoschnu sałužbu pytacź, hdyž je tola w žwěcze to a tamne widźał. Najradscho wschat by žo Boscžij néhdże druhdże pschežydlił, hdyž jeho njesnaja, ale njechcże žwoju wobstarnu macź žamulutku wostajicź, kiž hižo pod wobcžejnoscžemi starych dnjow cžerpjesche.

Tamny dżeń budże žebi Schimanez Boscžij derje špomjatkowacź, na kotrymž skónczinje, njewédżo wjazy hdże nuts a won, wo durje wjeżnego farara klapasche. To bě dżeń, na kotrymž jemu wopramdżita hwězda jooża jeśtkadża.

Knjeża farara, kiž bě žo mjes tym też khětro šestarił, bě hižo jónu škótka pšhed zyzkwinymi durjemi postrowił, ale dospołnje wuvkorźił žwoje horje jemu hischcże njeże. Tohodla to farara wulzy žwjeżeli, hdyž Boscžij jemu na wopyt pschińdże. Wěso cžitasche jemu farar hnydom ł wozow, so jeho nješchto tłoczi.

Sažo žebjeschtaj w dźełańskej fararjowej jitwje. Boscžij bě thěrno strachucžiwy, hdyž powtnyli na tamne hodźiny pšhed lětami, jako tu dawasche bożenje farara, mějo wulke nadźije we wutrobje. Knjes farař pytny Boscžijowe położenje, tuž chžyscże jemu thětje ł tuteje wuskosće wupomhacź.

„Wěsch hischcże, schto žym žebi pschał, hdyž tehdy wot tud. cžehnjesche? So by žo cžiły a ztrowy wrócžił. Bohudžak, to je žo dopjelnilo. Tak je wschitko sažo pschi starym.“

„Niż žyle, kujes fararjo!“ wotmołwi Boscžij staroscżiwje.

„Schto cże potajkim tłoczi? Nječz wotewrjeny, kaž mam to rady!“

To njedasche žebi Boscžij dwójcy kajacź a powědasche, schto bě jemu hajnik prajił.

„To je wěso fatalna wěz“, rjekny farař pschemyšlujo, jako bě Boscžij dopowědał. „Tohodla pak bożedła niż hiowu wěschecź. Cžakaj jónu, njeprajesche hajnik, so žy nješchtožkuli we žwěcze nawědżił. Powědaj, schto žy wschitkón cžaš, kiž pschebywasche w Amerizy, dżěłał! Pěknje porjadn ni to powědał.“

Potajkim porjadu! Najprjedy pomhasche Boscžij pschi twarje jeneje żelesniży, potom, dokelž druheho dźěła njeběscže, jako wotrocžk pola jeneho farmarja žłużbu namała.

mjesuje a jeje hlowne město Ankara a krajiny pschi hlownych wobkhadnych žilach leža. W hrjedźnym kraju pak hischče Afi ka knježi. Mnichowski hlědźeř P. Fickeler je pched Barlinskim towaršwom sa semjepisny wotrm njedawno pschednoschował. Mjes tym so nowoczasnje sdrasczene holzy, do wótczinskich swjatkow sa mlodostnuch sjednoczene, w skuninach po dróhach Ankara czahaju a w nowoczasnych schulach změt s wočomaj Europy wroczadowacy wutnu. Jónske w hrjedźnym kraju hischče zwój schlewjeř noscha a hu sa salěžowanymi wokrami zonieno (barema) žive. Mužoho hu tu jenoż we hwojej drasče wobstruczności Kemala dopjelnili. Jich stare pišane drasty hu so sakasale, dokelž wone naschcziwnosče jenotlimych swójbow njetrjebawschi wusběhuja. Tak widźisch w najsdalenischim hórstim hnězdje, hdjež je so žonjeniu dźensa hischče satkowak, muzskich w tunich europskich wobleckach wokolo běhacy.

Bjes pscheměnjenja pak so po pschedpismach korana skožuja, po kotrychž dyrbi człowjek też druhowěriwych zuzych a naiwjetschej hospodliwoscju pschijimacy. W małych změtej zdalenych wjeskach, kotrež žaneje korczmy njeznaja, so wobydlerjo sjednoczischu, so hdyž puczowazych po wjerchowsku pohosczili. Tajku hoscinu pschětrachu, da Europjana žana jednora wěz njeje. Dźesacy jědźom dołho dyrbisch z khižowanych nohomaj na semi sedzeč. Wobrjady pschi tom zdźi hu spodźiwne.

Sa sakdatymi, brodatymi mjeswoczemi tutoho rauscheho kraja pschečelnu, dźesczowsku mysliczku nasmakach. Jako puczowazy swojim hoscinczelam dźakowni sa pschečelne pschijjesče módre parle pschepodachu, dokelž běchu hłyscheli, so sebi je wobydlerjo jako kusladko pschečziwo stemu pohladnjenju waza, běchu wobdarjeni z wutrohy pschešlapjeni, pchetož ach, módra barba parlow khche pschečěmna, so by wumenjenja tuklanja dopjelnicz mohła. Tu hlědźerjo pytnychu, so mózachu z hłosami zlotu na swojich hoscinczelow wulki zacžischcá cžinicz, a tuž woni miawczachu, schczowkachu, bjeczachu a korczachu, so bychu sej jednoczenymi hłosami swój džak nawarili.

Zyle spodźiwna je też pscheroda kraja. Pschi brjohach so wisone, płodne runiny cžahnu, w hrjedźnym kraju zrucha płona pusczina wobras wobknjeza. Tu też spodźiwny Tez Tschölü leži, w lěczu jenoż mały hatk, we druhich cžasach pak trójan tak wulki kaž Bodamski jězor. Mjenim rěka, so na zymu změzče jana woda telko šyrje njewospschija, a dokelž je šel w Turkowskej knježerstwowym monopol, jědźni njepschestawaja jeho brjohi straszu, so bychu drohotny poklad hladali.

W hrjedźnym kraju wokn po hubjennch puczach zwoje karty cžahaju, kotrychž kmiczenje je dalsko a schěroko złyschecz, dokelž so jich wokn spabu wiercza. We hlownym mjescze pak burkli dorost na nowoczasnej ratarskej wyschej schuli, na kotrejž thzeczi němskich wuczerjow skutkuje, zakłady nowoczasnje z wědomoszczu a techniku wukotwaneho ratarstwa wukuje. Němscy inženěrjo a wuczenzy su schtyri zpkrowne fabrjki natwarili, kotrejž w cžim dospolnosče mjeschkawjeho cžasa wobsedża a kotrež su z Turkowskeje kraj scžinile, kotryž dźensa karow wumnjuje, mjes tym so dyrbjesche jón w prjedawschich cžasach dowoženacz.

Cžłowjek pak dyrbi so wraschecz — tak hlědźeř z naschenjenjow puczowanja hlěduje — haci pschemjeskenje europskeho mjeschkanja pschi wutwarjenju starese kultury kraja se sczěmki njesmě. Turkowskej wschak tutón strach njeje potrotn. j.

Radio

Pjatk 7. februara so złyschi.

Königswusterhausen. Nimo snatcho wschědneho programma: 6,30 wjeszoły rańschi konzert. 19,05 IV. olympiske symske hry 1936. 20,10 hudźba za wjeczor.

Lipsk. Nimo snatcho wschědneho programma: 6,30 rańschi konzert. 7,30 za bura. 8,20 za hospodu. 15,05 za žonu. 17,40 olympiski wothlós. 18 hudźba k zwjatokej. 20,10 wjeczorny konzert symfoniskeho orchestra.

Hischcze wažne z dnjowcho programma: Barlin: 20,10 wopyt w mrowjazym stacze. Stuttgart: 20,10 wulki orchesterski konzert „Mozart-Beethoven". Wín: 20,40 orchesterski konzert Winiskich symfonikow. Warschawa: 20,10 symfoniski konzert. Budapest: 20,10 wuherske spěwy a zyganska hudźba.

Budyske stawniske powěsče

Sdrjedu 5. februara 1936.

Narodźiła je so: 4. 2. Augustej Pawolej Pěschzy, skladowemu dźełacžerjej, dźowka.

Wumrěł je: 5. 2. Jan Anton Schanda, wowcžeř a dostawar renty w Kummerburschu, 64 lět.

Swěrowakoj staj so: 4. 2. Jan Paschka, blidař a Irmgarda Hilža Kellertez, pschedawarka, wobaj w Budyschinje.

Hordy zastupjeć swojeje raßy.

Na wulkej raßowej wustajenzy pšow we wobluku Seleneho tydzenja w Barlinje bě mjes druhimi też tutón rjany Bernhardinski poß widzecz.

(Deutsche Presse-Fotozentrale, M.)

Bobłowa dróha wulke staroscze cžini.

Pschi mitym dokalnym wjedrje mějesche so wobzebje kedźbliwje olympiska bobłowa dróha w Garmisch-Partenkirchenje wothladacz. Płachty schkitaju ju pšched wohrožacymi zkónczynymi pruhami. Też je zakasane, do dróhi stupacz. (Pressefoto, M.)

Přilopk

Macj a cžetu zatsělił.

Wutoru popołdnju zatsělí 26lětny Helmut Maack z wjeski Wiebłu Gieschenowu z Lokstedta a 62 lět staru zotru, wotzenjenu Amandu Hartzowu. Zaradnik cžerpjesche z cžasom na błudne pschedstajenja, kotrež cžasczischcho k zwadam z macjerju a cžetu dowjedowachu. Wutoru dóńdże w cžeczinym bydlenju znowa k wótrej wu mokwje. Nadobo złosinik zwine durje do zwjeny zarub a znjemóżni tak zonomaj cžełnyck. Sc zwjeny, pschi tuchu leżazej, cžełesche potom z pistole do zonow a zrani jeju cžeczo, so po puczu do khorownje wumrěschtej.

Morda ćerstwo na bratru pola Hildesheima.

We wsy Ahstedtcze w Marienburgskim wokrjesu w minje wobydlerja Wiericza k swadze mjes nanom a zynom Janom dóńdże. Jako Jan Wierig w swojej rosbarjenoscži za brónju pschimny, cžisny ko jeho bratr Helmjes so wadźazeju. Jan Wierig na to do swojeho bratrstěli, kotremuż kulka nop pscherały, tak, so bě na mjemorwy. Mordarja hnydom sajachu.

Cžeżke rosbuchnjenje. — 4 franjeni.

Cžeżke pschedewjaczowe njesboże sta so wutoru w mschej fabrizy na módre barby. Liperskim klěschczam, kotrychž se zidkim kowom njeżechu, so njenadźiwy jene dla žadko wotkama. Tyhel so powrócži a kow so do bowody wulinjy. Płuny, kotrež so pschi tym wuttworichu, buchnychu a rostorhnychu bow. Drjewjane dźele bowa a dźełacžeri sleczachu a jich cžeżko tranichu. Jenemu se njenych dyrbjesche so hnydom noha wotewiacz.

Błyzk schitri wożoby we lożu saraty.

Spodźiwne njesboże, pschi kotrymż schitri wożoby wjenje pschijadzischu, sta so w nozu k 2. februarej w Briżu. Pschi zlylnym njewjedrje dyri błyzk do milinowy wotkokeho powoda. Wot tud pschelkoczi na milininy poma doma, w kotrymż tammnischi dźełacžeř se z swojej zonu a swjom dźěcžimi bydlesche. Na dotal njewujasnjene wosy pschijidze prud do zwisła se zelesnym lożom, w kotrymż z tjomi zynami spasche a mori tuchu na mjesce. Mandžo so cžeżko wopali, jako zwojim dźěcžom na powoz tsche a so zelesnemu loża pschibliži. Druhe dźěcži do schnjenschchudźechu. Też w druhich domach błyst wulku schkonacžini.

S njewobkładniwym wobkhadżenjom z bratrowej pi zwoju macj zatsělił.

Tute dny so na Wolomnjskim divisionskim wojsat Benažko samotwi a wusna so, so je pschebrał na dowoleńsz z njewobkładniwym wobkhadżenjom z nju zwojeho bratra zwoju macj zmjertnje stranił traj je po puczu do khorownje wumrěła. Bratr njeżownoho wojaka bě jemu na dowoleńsz powdał, je stolu wobsedźi, z kotrejž pak wobkhadżecz njeraKako wojak cžitasche Benažko za zwoju winowatosci, jemu mechanismus pistole roskładł. Pschi tym so mertwutsel spuschczi.

Streajk 7000 franzowskich metallowych dźełacžerjow

W franzowskim pschistawskim mjesce St. Nazaire tallowni dźełacžerjo tódzetwarjetnje „Penhoet" stroTutoru rano je pak so hischcze wjacy metallowych dźecžerjow streajkej pschistawkło. We tódzetwarjerni w Havre 500 dźełacžerjow, kiž franzowski ozeanski par „Normandie" wuporjedzeja, sapocza streajkowacz. Tež dźełacžerjow dźeło sloji, kotrež na paruiku „Pariu" bu kaju. K tomu je so hischcze 150 metallowych dźełacžerjow franzowskeho tódzenskeho towaršwa „Compagnie Gerale Transatlantique" streajkej pschistawkli. W Franzkej nětko zdyla 7000 metallowych dźełacžerjow streaj

Dźełacžerska baraka so spalila.

Pschi zwarje Parkerowcho hacženja pschi rězu Colorw Amerizy sta so w nozu cžeżke wohnjowe njesboże. Baraka, w kotrejž dźełacžerjo spachu, so zapali a so nanjesschimy stejesche w połnych płomjenjach. 8 dźełacžerjow pschi tym w płomjenjach zahiny. Nětždże 30 so cžeżko pali.

Olympiske zymske hry

Olympiske hry so dźensa wotewrja.

Po wjeleletnych pschedběžnych dźełach a po tydźenskich a zastaranjow je nětko tak daloko, so hy so dźensa w Garmišchu olympiske hry zwjatocznje wotewrjecz. Dźenza budże wjazy hacž 20 narodow w cžiwot 11 do 12 hodźin tutomu zwjatocznemu wotmu pisches radiowe sčelaki zwoju kedźbnosčj wěnowacz popołdnju so prěnje hry sapoczną. K olympiskim hrje trjeba prawcho wjedra a ida so, so w tutym manu wobdźelnizy nětrjebaju skorzicz. Hito wusapoczą so rjenje snježcz a wot toho cžasa je so tesněha naschlo, so žanych jadźewkow sa pschewjedzenhry wjazy niebudże.

Dźensa schtwórtk wobmjesuje so programm na pschewjedzenje hokejowych hrow na lodze. Najwjetsche jim wěnuje so setkanju Němskeje z Ameriku 1:45 hodź w olympiskim stadionje. Priedy toho hraja w 2 hodź na hamžnym mjesnie Wuherska pschečziwo Belasku. Wjeczor w 9 hodź. Schwedska pschečziwo Japanej.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Städtische Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 8. Februar 1936, 8—10 Uhr die Nrn. 901—1000 und 4001—4300:
rohes Rindfleisch Pfd. 30 Pfg.,
rohes Schweinefleisch Pfd. 35 Pfg.

Der Oberbürgermeister
Abt. Freiban'verwaltu

To bě najrjeńschi cžaz, kiž pschebywasche w Ameriży. Wulke stadła zlotu mějachu; schtož pak bě najfajmawsche, mějachuny tam kraznu pčjólnizu, z někotrymi stami ludstwow. Zyle hinak pak zo tam pčjokarstwo haji, dyžli tu pola naz. A potom . . .

„Sotsan!" pschetorhny jeho sarat. „Wočzakmy khwilku!"

Boscžij mjelczesche. Sazo njebě niczo druheho złyschecz, hacz machawki swareho cžaznika a synczenje pčjokkow wokolo woknowych kwětkow.

„Wostajmy pola pčjokarstwa! Ssy zebi to dokkadnje wobhladat, kak tam to cžinja?"

„Haj wčko! Ssym tola zyle léto w pčjokarstwje dźełał."

„Schtó dha ma pola naz pčjoty? Korczmar ma někscho ludow, pschak też někotre, potom wnczeř jedyn k sabawje a hischcze stary schewz někotre. To by bylo horje a dele wschno. Mohło tu wjele, wjele wjazy być, ale nichtó zo jim njewónuje. Sstódmy méd tola kózdy rady je, hdyž też njemóża tu we wšy wschitkón pokupicz, zwět je tola daloki a schěroki. Na, Boscžijo, kak steji? Njeby mět lóscht a lubosczj k tutym malym stworjenczkam? Njechał to spytacz? Kusk po amerikanisku! Tak podobnje, kaž zy ty tam widźał."

Boscžij pschemyślujo na fararja zhladowasche. W jeho wočonmaj jenwesche so nadobo sazy druhi wuras, kiž pohladża z nutskowneje wjeszołosče a zpokojnosče.

„Něschto hrimnow pjenjes wschak je k počzatkej też trěbnych", wusamolwjesche zo Boscžij.

„Ssamo zo rosumi. Ale wobstaram cži je. Mój bratr je tebi pozezł, hdyž ja ta tebje dobro praju. Tak Boscžije, dowěř zo Bohu! Sapocz!"

Boscžij zo rosžudźiwschi, fararjowe pschecžo dopjelnicz, poda jemu ruku. Hłuboko zo pokloniwschi, wokoschi ruku z luteje dźakownoscže. Jako dźesche, hladasche knjes farat za nim z wokmom. Mók, stokopytarjo, znadź zym cže tola na prawy pucz dowjedł, myślesche farat a spokojny pozmědk jewjesche zo jemu we wobliczu.

*

Schimanowa je hižo dawno tutu cžasnosčj zohnowała. Też jeje khuduschka thežka wjazy njeje. Na jeje mětnje steji nowy pyschny domczk, w kotrymż staj z knje, som Boscžij a jeho mloda mandželska, Cžibanez Lenka. Na wulkej fahrodze steja w dołhich riadach kocz a kocžom, zyle zwojorasnje twarzene. Wokolo statoka, hdjež pryedy kózdótknje někscho ryncžkow bźnow hadźachu, kcžesche wjele, wjele rózow, kiž pčjokkam dobru pastwu podawachu. Wjele milijonow pczokkow wobkłuja dałoku wokolinu, nosczo złódny méd kapku po kapzu do kotczow. Tute złódne sloto domisny cžerje wón do schěrokeho zwěta. Hdyž Boscžij zbeli druhdy na to pymyślí, kak je schok won do zwěta, pytacz tam za slotom, hdyž ma tola w domisnje runje tajke, haj hischcze lépsche, bě jeho trózchu hańba.

Jako je wjeczorny zwónczk zwjatok wozwonił a Boże złónczko domoj dźe, pschińdże sarat hurjescžiho na hjeżadu a zwónje zo pschi mkodymaj mandželskimaj na drjewjanu ławku. Mały potomnik pak nózkuje po kcžejatej fahrodze, schcžipajo rózczki, kiž kładze ulubej macjeri na klin. Rosmolwjeju zo wo wjedrje, wo pčjolarstwje a też wo lubej domisnje. Srédka hdy pak wo zebawej Ameriży.

Kónz.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 32 | Budyšin — Pjatk 7. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wjednik je olympiske zymske hry wotewrił

Wjednik a němski kanclerje schtwórtk dopołdnja 20 minutow po 10 hodźinach do Garmischa-Partenkirchena přijěł, so by 4. olympiske symske hry wotewrił. Němski minister dr. Goebbels, němskostatny SS-wjednik Himmler, němski bohot ryčeć a Epp a mnohi wodźazy mužoju stata a stronu jeho přichowdźachu.

S dypkom w 11 hodźinach stupi wjednik na balkon ľuźkarskeho domu w olympiskim ľuźkarskim stadionje, hdyž běše so 60 000 ludźi a 28 narodow shromadźiło, so bychu so na zwjatočnym wotewrjenju hrow wobdźělili. Wjednika přichowdźeše president olympiskeho wubjerka hrabja Baillet-Latour.

Mózne wyskanje schumješe po stadionje, hdyž sastupjerjo narodow do njeho saćahnychu. Wobzebity dźak so Franzowsam dosta, jako wjednika z posběhnjenej ruku postrowichu.

President dr. z Halt měješe powitańsku rěč. Potom bu wobzebje cichu, wjednikowy hłóž saklincza: „Wosjewjam so, so so olympiske symske hry 1936 w Garmischu-Partenkirchenje wotewrike.

Hdyž běše wjednik olympiske symske hry wotewrił, wuskanja zhyły synki olympiskeje hymny klinčazkow z tšelenje hórskich batterijow rješe. S Garmischa-Partenkirchena běše swonjenje zwrkwinych swonow zhyšćerej. Na wěži olympiskeho stadiona so olympiski woheń palešo. Ponalu so bźožidźana olympiska khorhoj z pjeć koleskami na ješćor ścahny. Zhyły stadion strowješe z nahej hłowu a posběhnjenej ruku.

Khorhojnizy 28 narodow běchu so w polkole wokoło wčežniskeho pulta sestupali. Němski khorhojnik a němski ľuźkarski mischtr Willy Bogner (z Traunsteina) k podiju zmužitosće přistupischtaj. Bogner khorhoj hokateho kichiža postrowi, sćehny pravizu a so z lěwizu khorhoje pschimnywschi olympiju pschihažu złoži.

Potom andante z Beethovenoweje pjateje symfonije zwjatočnje zaklinčeja. Po zamym rjedźe, kaž běchu sastupjerjo 28 narodow do olympiskeho stadiona pschičahnyli, woni sahu z njeho wućahnychu. Khorhoj kóždeho jenotliweho kraja so psched wjednikom nakhili. Wjele sastupjerjow zuzych krajow wjednika z posběhnjenej prawizu strowješe.

Hdyž běchu sastupjerstwa narodow wućahnyłe, zhebi lud žadasche wjednika wohladaćz. Wjednik psched nich stupi. Sahorjenoscz so schumjazemu wichorej runasche. Wjednik so z błyschćatym wóčkom dźakowasche. Też pschi wjednikowym wotjěždźe so jemu bjes pschestatcza hołdowasche.

Wjednik je němske olymoiske česćne znamjo wustajił

Wjednik a němski kanzler je „Němske olympiske česćne znamjo" z wukasom wustajił. S tutym znamjenjom ma so pschipósłanje wjednika a němskeho ludu wschitkim tym wuprajić, kotrejž zhebi w olympiskich hrach 1936, kiž zu so Němskej k pschewjedźenju pschepodate, wobzebite zasłužby dobudu. Nowe česćne znamjo z liscžinu z wjednikowym podpismom so w dwěmaj rjadownjomaj spožca.

Jendźelske hłosy wo olympiskich zymskich hrach

Jendźelske rańsche nowiny zu schtwórtk dołhe nastawki wo olympiskich zymskich hrach woćišćeschće. Wone pišaju, **so zu olympiske hry w Garmischu-Partenkirchenje najwjetšcha zymska olympiada, kiž je so hdy wotměła.**

„News Chronicle" naspomnja, so je zymska olympiada lětka wjazy wobdźělnikow, pschihladowarjow a zurnalistow pschiwabiła hač je so hdy prjedy stało.

„Daily Expreß" a druhe nowiny pišaju, so stej Garmisch a Partenkirchen hač na poslednje město z wopytowarjemi pschepjelnjenej.

„Daily Mail" wjeseku myšl na zymskej olympiadźe wuthywaluja, dokelž je so dosć zněha nasčho. Olympiski zněhkarski stadion je zwojim hobrikim skakanischcom, z kotrehož móže so hač do 90 metrow daloko skakać, je so za jedyn najlepschich zyleho zwěta pschipósnał. **Samešnjenje tyšazow wopytowarjom je so mischtrizy srjadowało. Sa 15 000 ludźi zu so loża pschiprawile a za 300 000 jědzow wschědnje je so postarało.**

Požčonka milijona puntow za Abesynsku

Kaž je znate, je abeźynske wupósłanstwo w Londonje w sańdźenym lěcu z Newyorkskim finanznikom Chertokom wo konzeźiji k wudobywanju podzemskich pokładow w Abeźynskej jednało. Za pschiswolenje konzeźije chcyšche Chertok wjetšinu požčonku za Abeźynsku swjesć.

Tehdy so zdasche, so je Chertok pschi swjedźenju pjenjes na wobcžežnosće storčił. Nětko pak je abeźynski wupósłanz w Londonje telegramm dostał, w kotrymž jemu Chertok zdźeli, so je jemu nětkole možno, Abeźynskej požčonku wo milijon puntow sterlingow (nchdže 12 milijonow hriwnow) dacz.

Abesynska wójnska rozprawa

S powěsćow, kiž zu z polnóžneje fronty do Addisa Abeby dóschle, so zhoni, so je so we wokolinje Hausjena a pola Agule zhylnje wojowało. Abeźynjenjo wudawaju, so město Makalle bórzy padnje. Italcenjo, kotrejž zu tydźeń dołho zyrobu w létadłach do města nošyli, w poslednich dnjach njeźzu wjazy do Makalla létali. Sa to pak woni po zyłej Tembienskej hač do Koranna stajnje bomby mjetaju a z maschinskimi tšelbami tšeleja. Woni pak pomérnje mało schkody nacźinjeja.

S połodnischeje fronty powě so wo njeznérnje zhylnych deschćach. Wone italske pschedewzaća k połnozy wot Neghellia poćežeja. Kaž Abeźynjenjo rosprawjeja, Italcenjo swjetscha drjewjane khěže twarja a dróhu do Dola wutwarjeja, dokelž tam w bližschim czasu abeźynski napschećiwny nadběh wočakuja.

Italska powě, zo njeje strach za město Makalle

Italske pschibłuschne wyschnoscze rasnje wotpokasuja powěsće, so zu Italcenjo na połnóznej froncze poražki poczerpili, so zu Abeźynjenjo město Makalle wobstupili a so zu so 30 kilometrow k połdnju wot Adrigrata cźežke wojowanja wotměłe. Kaž so z Roma powě, zu Italcenjo w munizijowych kaschczach, kiž zu na schwedskich wobalenischczach somalskeje fronty nadeschli, 20 000 patronow namakali. W tutym swiku so znowa na njewuzicze znamjenja cžerwjeneho khchiža na abeźynskej stronje pokasuje. Tak zu njedawno měrno, kiž běšche so jako lazarett wosnamjeniko, jako wobschěrnu radiowu staziju spóznali.

Maršall Badoglio w Makallu

Sobotu je maršall Badoglio město Makalle offizielnje wopytał. Wjerch Gugsa, „knjeżiczeć rańskeje Tigreje" je jeho zwjatočnje powitał. Badoglio je se zwojim pschewodom a z wobdźělenjom wojakow koptiskeje zyrkwje wopytał. Potom zhebi Badoglio domišnikich wojakow a wojakow wjercha Gugsy wobhladał, kiž běchu so na torhoschczu sestupali. Maršall wojakam zkrótka porěcza.

Jendźelska njepodawa dum-dumske patrony

Jendźelske knjeżerstwo je sekretariatej Swjazka ludow notu pósłało, w kotrejž italske powěsće wo podawanju jendźelskich dum-dumskich patronow wotpokasuje. Wono rosprawja, so žana firma w jendźelskim sjednoczenym knjeżerstwje abeźynskemu knjeżerstwu dum-dumske patrony abo rosbuchańsku muniziju za wojerske samery njeje podawała. Jendźelske knjeżerstwo wschón wuwos munizije a wójnskeje potrjeby najkrucźišcho kontrolnje a zhebi za kóždu poskytku wuwožnu licenzu (dowolnosć) zada.

Schtož firmowe wosnamjenjenja nastupa, kiž zu so w italskich dokumentach fotografowane pschedpołožile, so w nocze naspomnja, so so w jenym padze wo wosnamjenjenje jedna, kajkeż zu so do léta 1914 trjebale. Druhe firmowe wosnamjenjenje je so w lěcze 1927 pscheměniło. We woběmaj padomaj so wo hońtwinske patronty jedna, kiž zu so w zwojim cžasu za tšelenje wulkoswěrjatow postajile.

Čahowy wobkhad do Rańseje Pruskeje so wobmjezował

Pólske wobkhadne ministerstwo běše němskostatnej żelesnizy sdźěliło, so ma so wot 7. februara cžahowy wobkhad z Němskeje do Rańseje Pruskeje wobmjezowacz, dokelž ma Pólska hischcze pjenježne žadanje z tuteho pschekhodneho wobkhada. Nacźrunjeż běše so pólskemu knjeżerstwu sdźělilo, so móża so ji pjenjezy, na kotrež ma prawo, w hrivnach pschepokasacz, je pólske wobkhadne ministerstwo tuto postajcenje wotpokasało. Wono zhebi žadasche, so by so pólska žadanka w pólskich złotych wuplaczyła.

Mjes tym je pólske wobkhadne ministerstwo sdźěliło, so so w nozy wot 6. k 7. februarej pschekhodny wobkhad mjes Němskej a Rańsche Pruskej zhylnje wobmjetnje. Wobmjesowanje poczahuje so na wožobowy a na twarowy wobkhad. Němskostatnej żeleznizy niczo njeslyšu, hacz so so wótrej pólskej naprawje podwoli. Puczowazy do Rańseje Pruskeje njech so prjedy hač wotjědu wobhonja, kotre cžahi hischcze jědža.

S němskeje strony so wešo wschitko stanje, so by so wožobowy a twarowy wobkhad z Rańseje Pruskeje a Gdańskom wudźerzał. Wobzarnje so, so je so pólske knjeżerstwo z jenicžym pjenježnym pschicžinom dźiwajo na zwój hospodarski plan k naprawje rosćudźiło, kotrejž pschekhodny wobkhad cžuwanje poczežuje. Najebacz to pak so nadźija njespuschczi, so so pólske knjeżerstwo dźiwajo na zwoje trěcźenje z Němskej bórzy pschecześelnischo k praschenju němskeho pschekhodneho wobkhada staji.

Zastup do NS-žónstwa so zawrěł

Wjednikowy namětnik je tole postajił: NS-žónstwo je mjes tym zobustawstwa nabyło, kiž dospołnje za nadawki doža, kiž zu so jemu jako organizaziji wjednizow němskich žonow stajile. Tehodła postajam, so so zjednoczenje do NS-žónstwa 1. februara 1936 zawrěje. Němskostatna wjedniza žonow je mi samolwita, so so tuto postajenje dokładnje wobkedźbuje.

Tuto postajenje njedótka so pschewsacza wjednizow z BdM., němskeje žónskeje dźětoweje słužby a z žónskeho hamta němskeje dźěloweje fronty do NS-žónstwa. K tomu trěbne postajenja wuda němskostatna wjedniza žonow w pschesjenoscži z pschisłuschnymi słužbnymi městnoscžemi.

Nowy proces dla wjelepřerady we Winje

We Winje je so źrjedu prozeł pschećiwo polizajskemu kommišarej ze Sonnleitnerej sapoczał. Psched zwojim sajeczom běše wobsłorżeny pola awstriskeho zwjazkowego kanclerstwa pschisłuschany. Sonnleitnera winuja, so je z awstriskimi nazionalsozialistami „wjelepschcerdne poczahi" měł. Sudnidźe jednanje je tajne. Wuzud so 7 februara wočakuje. Sonnleitner je pschiwusny awstriskeho pěsnjerja Grillparzera.

Přeco hšće strajk Londonskich rěznikow

Strajk pschisłuschejacych zentralneje mjazowoje rosdźělcrnje w Smithfieldu w połnym rozmjerje dale traje. Schtwórtk běchu so strajkowazy na ľótnym dworje do wulkeje shromadźizny sešli. Wobsahowachu, shromadnje do pschisłuschanych cžahnyć a tam dźělacerjow za strajk dobyć. Swjazk pschisłuschanych dźěłacerjow pak tutón strajk jako njezakonski wobhladuje, tehodła nječahu strajkowazy malo wuspěcha.

Woni so pod zhylnym polizajskim schkitom sabo do Smithfielda wróczichu. Na prěnimaj dnjomaj strajka mjazowych dźěłacerjow poča w Londonje mjazo pobrachowacz. S nowym srjadowanjom pschiwosa je so tutón njedostatk nimale zgle zhubił.

Krwawny nadběh na špansku radnicu

W andalusiskim městačku Rusu pschi hylnje wopytanej shromadźišnje syndikalistow ke krawnemu wojowanju z politiskimi pschećiwnikami dóńdże. Radikalni lěwizarjo žo z pistolemi tšełejo do radniznje dobychu. S Linaresa žu lěkarjo a ludźo cježmjenjeneho tšichija do Rusa wotjeli, so bychu wožobam, kiž žu žo pschi tšełenju skaliki, pomoc podali. Kelko woporow je žebi tšełenja žadała, hischcze njeje znate.

Cyrkwinske powěsće

Njedźela Septuagesima, 9. maleho róžka 1936.

S **Budyšinka.** W Michałskej zyrkwi rano ½8 hodźin serbske Boże wotkasanje; farar Kapler, dop. ½9 hodźin serbska a ¾10 hodź. němska Boża słužba: farar Tischer, ¼12 hodźin dźěćikemschenje.

*

S **Budyšinka.** Krajnuzyrkwinske sjednoćenstwo. Shromadźizny w Budyšinje: Njedźelu dop. ½11 hodź. swjatk dźěći; pop. ½5 hodź. swjatk młodźiny (inspektor Brück z Plawna); wjeczor ½8 hodź. evangeliiatzja (inspektor Brück z Plawna). — Sšrjedu wjeczor we 8 hodź. swjatk młodźiny za młode holzy, ½9 hodź. za młodźenzow. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźinu. — Shromadźizny swonka Budyšina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Roswodezach, póndźelu wjeczor we 8 hodź. w Kumwałdze, wutoru wjeczor we 8 hodź. w Semizach, schtwórtk wjeczor ½8 hodź. w Budestezach, pjatk wjeczor ½8 hodź. w Hornjej Hórzy. Kóždy je wutrobnje witany!

S **Barta.** Dop. we 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Krajna zbérka za Marczinu Lutherowu swjatk. Pop. we 2 hodź. dźěćikemschenje.

S **Budestez.** Rano ½8 hodź. smě farar Bójz serbsku spowědź, farar Bötiger dop. ½9 hodź. serbske a we 10 hodź. němske kemschenje. Dop. ¼12 hodź. smě farar Bójz kemschenje za dźěći 5. hacź 8. schulskeho léta. — Póndźelu wjeczor we 8 hodź. evang. słužba młodźiny za holzy na farje. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźinu pola Duczkez w Kóšlach.

S **Budyšinka.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske kemschenje (farar Handrik z Porschiz). Sbérka za Marczinu Lutherowu swjatk. Dop. ¼11 hodź. dźěćikemschenje za wjetsche dźěći. — Schtwórtk popołdnju kschesćanska žónska słužba (hlej zyrkwinske powěsće z Porschiz).

S **Bukez.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje, kotremuž žo dźěćikemschenje pschilamknje. — **Wumrěli:** Handrij Schołta, žiwnosćer w Koporzach, 66 l. 4 m. 5 dnjow. Margareta Marianna, Arnoschta Bohuwěra Hajnka, ratarja w Mješschizach, dźowka, 2 dnjaj.

S **Delnjeho Wujezda.** Dop. ½9 hodź. serbske a we 10 hodź. němske kemschenje.

S **Hodźija.** Boże wotkasanje mupadnje. Dop. ½9 hodź. němske mišionske kemschenje, w 10 hodź. mišionske dźěćikemschenje (mišionski inspektor Lehmann). Kollekta za mišionstwo.

S **Hrodźišcza.** Dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Sbérka za Marczinu Lutherowu swjatk. — Póndźelu wjeczor we 8 hodź. shromadźizna kschesćanskeje žónskeje słužby z pschednoschkom knjeżny Frenzlez pola Nejdźiz. — Schtwórtk dop. w 10 hodź. swjate wotkasanje w schuli w Drožđžiju. — **Pjatk pop.** w 3 hodź. swjate wotkasanje w Běłej Horje, pop. w 4 hodź. tohorunja we Worzynje. — **Pokhowani:** Jan Rjek, rentudostawar w Stanezach, 70 l. 7 m. 21 dnjow. Maria Madlena Bohotowa, sawostajena wudowa rentudostawarja Handrija Bohota w Běłej Horje, 66 l. a 24 dnjow. Handrij Malka, wumjenjkař w Kortnizy, 68 l. 9 m. 26 dnjow. Jan August Kopacz, žiwnosćer we Kortnizy, 73 l. 3 m. 22 dnjow.

S **Huczinu.** Dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża słužba. Kollekta za Boži kaschćik. — Pjatk wjeczor ½8 hodź. towarstwo młodych holzow.

S **Khwaczicu.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje, w 11 hodź. dźěćikemschenje. Sbérka za Marczin Lutherowy swjatk (Ev.-luth Boži kaschćik).

S **Klukscha.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbske kemschenje, ½11 hodź. dźěćikemschenje.

S **Kotez.** Rano we 8 hodź. němska spowědź a Boże wotkasanje, dop. ½9 hodź. němske předowanje (wožadny farar). Sbérka.

S **Lucu.** Popołdnju w 2 hodź. němske kemschenje.

S **Malešec.** Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske kemschenje. Sbérka za swoju wožadu. Dop. ½11 hodź. kemschenje za młodźinu. — Schtwórtk pop. w 3 hodź. serbska nutrnosć w Delnjohórczanskej schuli. — Khowana 31. 1. semrěta makowrentnarka Johanna swud. Schołtyna w Delnjej Hórzy, 87 l. 1 m. 22 dnj.

S **Minakala.** Rano ½8 hodźin serbska spowědź z Božim wotkasanjom, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje, ¼12 hodź. serbske dźěćikemschenje. Popołdnju w 3 hodź. dźěćikemschenje w schuli Adolfskeje Hěty a w 4 hodź. němske kemschenje z Božim wotkasanjom.

S **Njeswačidła.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. (Sbérka za ev.-luth. Boži kaschćik). — Pop. w 2 hodź. něschpor za zyku konfirm. wožadnu młodźinu (Uthoff z města). — Póndźelu wjeczor we 8 hodź. pschednoschk wo mišionstwje se swětłowobrasami w Božim donje (mi inspektor Lehmann z Drježdźan).

S **Rožeczicu.** Dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, ½11 hodź. němska Boża słužba. Kollekta za evan Boži kaschćik. — Póndźelu wjeczor ½9 hodź. kschesćanska žónska słužba: pschednoschk wo Abeźynskej. — wjeczor we 8 hodź. wožadna młodźina: pschednoschk Abeźynskej.

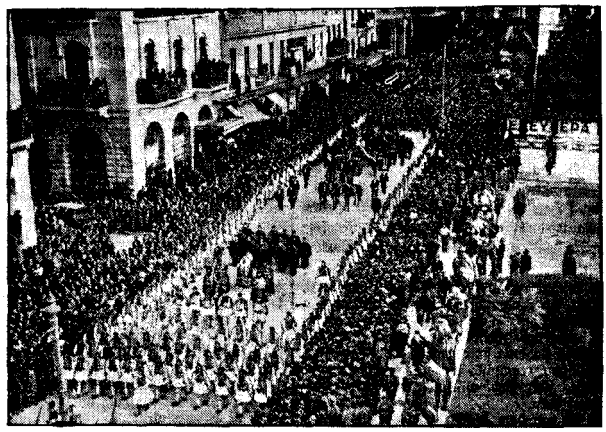
S **Porschiz.** Dop. ½9 hodź. serbske kemschenje (farar bikar Wirt z Budyschinka). Sbérka za Marczinu Lutherowu swjatk. W 10 hodź. rosrěčowanje z konfirmowanymi młodźinu (farski bikar Wirt). Dop. ¼11 hodź. dźěćikemschenje za wjetsche dźěći w Budyschinku. Pop. w 2 hodź wožadna słužba młodych holzow we wožadnej sali. Schtwórtk pop. ½3 hodź. kschesćanska žónska słužba Lidnarjez w Porschizach z mišionskim swětłowobrasowym pschednoschkom podkrjeżneho kuratora; hosćo žo witaju nje pscheprošuja. — Pjatk wjeczor smě knjez kschesćanskowy wothladař Kehrer biblisku hodźinu w Kr zach.

S **Rakez.** Dop. ½11 hodź. Boża słužba za dźěći. Póndźelu rano we 8 hodź. raticha nutrnosć. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. słužba młodźiny (hólzy).

Se **Sslepeho.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. — Pschih. w 12 hodź. kschesćanska. Pop. ½2 hodź. serbske a ½3 hodź. němske dźěćikemschenje.

S **Wóšlinka.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němske kemschenje. Kollekta. Pop. w 2 hodź. kemschenje za dźěći, pop. ½5 hodź. Boża słužba w Cyžłowje.

S **Wósporka.** Dop. ¼11 hodź. předowanje, ¼12 hodź. dźěćikemschenje, pschih. w 12 a pop. w 2 hodź. kschesćanska (wožadny farar). Sbérka.

Pohrjeb generała Kondylisa.

W žwjatocznym cjahu so cjelne powoštanki grekiskeho generała Kondylisa psches Athenske dróhi na Lar dwórnischcžo dowjesechu. Nimale wschitzy wobydlerjo města Athena běchu w kathedrali nimo na mara jazeho generała cžahnyli. (Weltbild, M.)

Pójmy za nim

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

8] (Pokračowanje.)

Niže, mjez měšćanskimi murjemi a wyšinu Golgatu, leżeše runina, nětdźežkuli ze skałami kaž z kopjenami wusadźana, mjenje pusta. Tam wudobywachu so ze skałobow, w kotrychž bě so nětko plódneje pjeršće nahromadźiło, figi z rědkim khudušim lisćom. Tam a sem wustupowachu twarjenja z płonymi třěchami, přilěpjene kaž łastojče hnězda za kamjeńtne sćěny, abo z dala so w słońcu swěćace wobělene rowy. Tu khwilu běchu blizkich swjatych dnjow a přiwala ludu z provincow do města dla blizko při murjach syłu stanow a budkow natwarili, kotrež cyle lěhwa tworjachu, połne ludźi a wjelbłudow.

Słónco stupaše dale wyše na dotal hišće z mródželemi njepokrytej přestrěni njebja. Bližachu so hodźiny, w kotrychž na tych wyšinach z wjetša hłucha ćišina knjeżeše; wšitke žiwe stworjenja mjenujcy pytachu so w murjach abo skałobach wukhować. A samo tu khwilu, njedźiwajo na njewšědne wožiwjenje, rozlěhowaše so někajka struchłosć po krajinje, w kotrejž woslepjowacy błyšć njepadaše na zeleń, ale na šěre kamjenjojte lada. Hara dalokich hłosow, ze strony murjow přikhadźaca, měnješe so kaž na šumot žołmow a zdawaše so w ćišinje mrěć.

Jednotliwe črjódki ludźi, wot ranja na Golgoće wočakowace, wobročachu hłowy k městu, z kotrehož měješe čah kóždu khwilu wuńć. Nošadla z Anteu łóńdže. Do přědka kročachu někotři wojacy, wot bohota wuslani, kotřiž mějachu srjedź ćišćeńcy puć dźělać, a w připadže fanatiske, cuzokrajnych hidźace syły wot křiwdow wotdźeržować. Pódla nošadla kročeše Cinna w towarstwje stotnika Rufila.

Antea bě kaž měrniša a mjenje wustróžana z tym, zo so połdnjo bližeše a z dobom hrózba strašnych zjewjenjow, kotrež běchu z njeje wšě žiwjenje wucyćale. To, štož bě bohot wo młodym Nazarečanje rěčał, bě jeje kedźbnosć zajało a wotwobročiło wot samsneje nuzy. Běše mjenujcy w tym za nju nješto dźiwneho, čehož skoro zrozumić njemóžeše. Tehdomniši swět bě wjele ludźi widźał, kotřiž tak spokojnje mrějachu, kaž by hasnył pohrjebny ščěpowc, w kotrymž so drjewo dopali. Ale bě to pokoj, wukhadźacy z filosofiskeho poddaća do njezmějomneho přirodneho zakonja, překhoda swětła na ćemnosć, woprawdźiteho žiwjenja na někajke mhłowe překhadźace a njewuznamne byće. Nichtó njebě hač dotal smjerće sławił, nichtó njebě wuměrał z njekhabłacej wěstosću, zo so hakle za ščěpowcom (Romjenjo čełu na ščěpowcach palachu) abo rowom woprawdźite byće započina a tak přenadobne a njesměrne, kajkež móže jenož wšohomócna a njeskóńcna bytosć dawać.

Tón pak, kotrehož mějachu křižować, wopowědowaše so jako njedwělomnu wěrnosć. Anteu njepřekwapi jenož tale wučba, ale zdawaše so jej jenič ke žórło dowěry a nadźije być. Wědźeše, zo dyrbi wumrěć — a njesměrna zrudoba ju dušeše. Što bě njenujcy za nju smjerć? Smjerć bě za nju to, štož wopuščić Cinnu, wopuščić wótca, wopuščić swět, lubowanje, próždnotu, zymu, napoł hinitosć, ćemnosć. Tuž čim lěpje bě so w žiwjenju měć mohła, čim wjetša dyrbješe jeje zrudoba być. Hdy by jej smjerć mohła k něčomu posłužić, abo hdy by móžno było, byrnjež wopomnjeće lubosće, byrnjež spominanje na zbožo sobu wzać — skerje by so zamohła do teho podać.

Tu, njenadźejo so wot smjerće ničoho, wusłyša nahle, zo móže jej wona dać wšitko. A štó to wuče? Někajki dźiwny člowjek, wučeŕ, wěšćeŕ, filosof, kotryž ludźi lubosć jako najwyššu pócciwosć wučeše, kotryž jich žohnowaše, hdyž jeho šwikachu, a kotryž měješe křižowany być. Tuž sebi tuta myslenje: Pře čo tak wučeše, hdyž je kříž jeho jemyto? Druzy žadachu za knježenjom — wón njerodźeše, druzy za zamoženjom — wón zwkhudy; druzy za hrodami, hošćinami, bohatstwpurpurowymi drastami, za wozami, wusadźa z parlowcom a słonowej kosću. — Wón bě kaž pastyŕ. Při tym doporučowaše lubosć, smilukhudobu, njemóžeše po tajkim zły być a ze załom ludźi jebać. Jeli pak wěrnosć rěčeše, w tymdźe njech je smjerć zohnowana, jako kónc zemnuzy, jako srědk, hórše zbožo z lěpšim wumjako swětło za hašacej woči a jako křidło, z kotwotlečiš do wěčneje radosće.“ Nětko Antea zrotšo ma přizjewjenje z morwych staća woznam

Duša a wutroba wboheje khoreje přikhiliłaz cyłej mocu tutej wučbje. Dopominaše so na we słowo, kotryž bě wjacy hač jónu wobkruméže jenož někajka nowa wěrnosć skrjudźenu wjeću dušu z ćemnosće a putow wudobyć. A tu bě nowa wěrnosć! Předobywaše smjerć, tuž seše wumoženje. Antea so z cyłym swojim bytak do tych mysli ponóri, zo Cinna w jeje wowot wjele dnjow sem prěni króć njewohlada strach před nakhadźacym połdnjom.

Pokhod wuńdźe skóńcnje z města ke Golgaće a z wyšiny, na kotrejž Antea stoješe, bě wšo społnje widźeć. Ludu bě wjele, ale tola zdawaše zo na tych kamjenjojtych přestrěnjach hinje. Z tewrjenych měšćanskich wrotow waleše so lud a drózy přidružichu so k nim ći, kotřiž běchu zarjemi čakali. Dźěchu z wopředka w dołhej smkotraž so kaž přepołna rěka w tej měrje rozliwkaž doprědka postupowachu. Po bokach honjeso roje dźěći. Pokhód překhadźeše w barbach asanješe so wot běłych płašćow a módrych žoych rubiškow. Srjedźa frinkotachu so brónje abije romskich wojakow, na kotrež słónčny bmohł rjec přełětowace pruhi mjetaše.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje 7. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Što pomha wulke nalubjenje,
Skutk je najlěpše wobswědčenje. H. Zejler.

— **We wjedrje.** Wčeraj wječor w 7 hodź. barometer 747, hygrometer minus 3 a najwyšischa dnjowa temperatura 1 stop. symy. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer —5 a najnižischa nóżna temperatura 3½ stop. symy. Wyschina nad Europu pomału k ranju cżehnje a žo sydom sebjmja. Jeje jadro žo nad połodnischej Schwedskej wupschestrowa. W Němskej je žo swjetlscha wuwjedrilo. Jenož blisko hór žo hischcze trochu gněh dże. Ale tež w tutych stronach pórżnu žo mróżcżele torhacż. Wyschina smeje tež jutsje hischcze wliw na wjedro w naschich jimach. Wětr budże se wschelakich stron duczá a žo pozdźischo najsterje ke krótkemu ranju wobroczi. Niżina nad Atlantiskim morjom žo pomału Europje bliži. Cżim bliže wona k nam pschicżehnje, cżim milischo budże. Njebjo žo bórzy saho pomróczi a žo gněh a poldźischo deschcz wocżakuje. — Jutsje žobotu hłonicżko 7,28 hodź. skhadża a žo 5,01 hodź. khowa. Mježacżk skhadża jutsje wjeczor 6,30 hodź. a khowa žo rano 7,28 hodź. Dźenja pjatk mamy połny mježacżk. Pschedjenak rjane wjedro wocżakuje.

— **Wuhlady na wjedro za jutšischu žobotu: Swjetlscha rjane a khětro symne, poldźischo trochu milische wjedro.**

*

Budawanje zyrobowych lětpschinskich wupokasow w skutku symskeje pomozy 1935/36.

Budyske městne wjednistwo.

Wschitkim potrěbnym, kiž žu žo do skutka symskeje pomozy 1935/36 pschijeli, žo zyrobowe lětpschinske wupokasy **pondźelu 10. febr. 1936 w cżasu wot 9 do 1 hodźiny** w tychle wudawarnjach wudawaju:

za Budyšku frjedźnu městnu skupinu na Hrodowskej haży 12 (pódła fejmownje),

za Budyšku ranšchu městnu skupinu w hosćenzu „Lusatia" na Lubijskej dróży 26, nuzkhód na Paulinej dróży,

za Budyšku wječornu městnu skupinu w hosćenzu „Ke kolpjej" (Schwan) na Židowje na Łukowej dróży,

za Budyšku połodnischu městnu skupinu w hosćenzu „Pimarskeje jahrody" na Nowosalskej dróży 4.

Pschi wotewrjenju maju žo kaž pschez trěbne wupokasy wo dołhodach pschedpołożicż, sa wjesaščujerjow kontrolna karta, rentowe wupokasy a teborunja. Potrěbni, kotrjž lětpschinske wupokasy w postajenym cżasu njewotwotmu, njemóża žebi je poždźischo wjazy žadacż. S titeje pschicżiny žo hischcze ras prošy, žo by kóždy na kóždy pad postajenych wudawarskich cżasow dźerżał.

Skutk symskeje pomozy němskeho luda 1935/36.
Budyske městne wjednistwo.

*

Postajenje wo rjadowanju dźěła w Posaarskej z 1. měrca 1935 so zběhnyło

K porjadnemu rjadowanju dźěła w Posaarskej dyrbjesche žo hnydom po nawróce do Němskeje 1. měrca 1935 sawjerański wukas sa Posaarsku wudacż. Hdyž natwarnehu dźěła dla, kiž je žo mjes tym dokonjało, tu wumjenjenja sa teiski sawjerański wukas w dotalnym wobšahu wjazy njetrjeba, je president němskostatneho wustawa sa wobstaranje dźěła j postajenjom f 22. januara 1936 j płacżiwosću wot 1. februara 1936 swój dotalny sawjerański wukas f mozy stajił.

So by žo tež dalewon njewitanym mylenjam natwarjazeho dźěła sadźewało, dyrbi žo tež nětko, hdyž je žo sawjerański wukas zběhnył, psched njesjadowanym pschicżahowanjom do Posaarskeje należnje warnowacż.

*

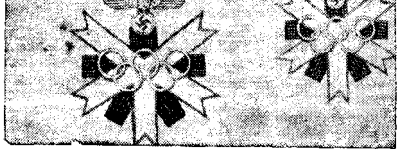
— **Měschczjanšku wohujowu woboru** dźenja rano wokoło 6 hodźin do lejownoscże na Kěžorjsej dróży cżišło 2 sawołachu. Tam běsche žo w jenej kuchini wuhlo japalilo, kiž pod kachlemi leżesche. Tež podkoła žo porża palicż. Wjerch pod kuchniu žo dźěła žnyny.

— **Na měschczjanskim hamcze namakankow** je žo sse kožowe porcżebnjenje, L. H. wosnamjenjene, f dwěmaj schatowymaj klamorczkomaj wotedało.

— **Njekasanza policiji pschepodali.** 6. februara 1936 na sajnim popołdnju je zyle blisko Drježdżanskeje dróhi njekasanz psched schulskej holu wustupił. Hotza je to hnydom ludźom Budyskeho měschczjanskeho zahrodnistwa, kiž tam blisko dźěłachu, powěła. Tuczi žu žo hnydom sa skuczerjom puschcżili, schtož ma žo pschipóstnacż, a žu jeho policiji pschepodali. Kriminalna policija hischcze pruhuje, hacż je swěcżena wožeba — 27lětny muž f Budyschna — też tón, kiž je tu w połzednim cżasu husto wustupował.

Se **Ssokolzy.** Sandźenu n'edźelu bě žo schulska rada f swojemu prěnjemu pożedźenju seschła. Pschedźenda schulskeho wubjerka wjesnjanosta Seymank f Hrubocżiz sendźenych sastupjerjow schulskeje rady postrowi, žu to kk. wjesnjanosta Kilian f Wuriz, Wünscha f Bónez, Wünscha se Stěschina, Mucżeř f Raboz, Schołta f Torczizy, Israel f Lubjenza, wucżerjej Nutničzanski a Rjela, dowěrnik HJ. dr. Prüfer f Wjalowizy a sastupjerjej schulskeje gmejny Kurt Gruhl f Wuriz a Wjela f Bónez. Pschedźenda schulskeho wubjerka wosjewi, so je po zakonju f 10. auguste lońscheho léta dotalne schulske pschedźenstwo rospuschczene a so na jeho městno schulska rada stupi. Na to žo zhromadny schulskeje rady na winowatosze, kotrež maja dopjelnicż, pokasachu, a žo do pschihotowanja wiahu. Sa zapisowarja žo wucżeř Rjela pomjenowa. Potom wotliczenje schulskeje łatwy na léto 1934 pokładnik Mejn pschedpokłoži. Nowy hospodarski plan postajicżu. S wožebitym podawkom pschi pożedźenju běsche poczeszczenje knjesa Mejna, kotrehož dołholetne skutkowanje w schulskim wubjerku f cżestnym wopismom pschipósnachu. Poczeszczeny žo hnuty podźakowa. Mejn je hižo psches 75 lét stary.

S **Mnischonza.** (Kolešo žo kradło.) S khěže piwarnskeho hosćenza je žo 1. februara mjes ⅛8—⅜8 hodź. skoro zyle nowe mužaze koło znamki Dürkopp, f němskim wodźidłom, cżornymaj dźerżakomaj, żoltymi twjenami, pedalomaj f gumija, sběhadłowym spinadłom, ředkom f plišchowym potrywkom, Riemannowym wobswětlenjom a f ballonowymaj wobruczomaj kradnyło. Schtóž

Wot wjednika sałożene cżestne olympiske znamjeschko.

Jako widżomne znamjo dźaka a pschipósnacża němskeho luda sa sałožbny wo olympiske hry w Němskej sałoži wjednik a statny kanzler němske cżestne olympiske znamjeschko, kotrež statny minister stuttkowskich należnoscżow wudźěła a kotrež je f wožebitym wot wjednika podpischanym wopismom swjasane. Na wobrazu widźimy 2 rjadowni, w kotrymaj žo cżestne znamjeschko postawa. (Scherl Bilderdienst, M.)

Kospodarski rozhlad

Pjatk 7. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,453	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,285	100 českost. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	61,02	100 franc. frankow	16,40

Barlinska burša 6. februara 1936. Po žłabym a jara mjernym pscheběhu pschedwczerawschoje burhy žo na wczerawschej burhy sažo wjetsche nahlilenje k nakupowanju pokasowasche. Nimo snižených kursow wschelake powěsce hospodarskeho a politiskeho rasa nastork k nowym nakupjenjam sa publikum posticżachu. Wožebje możny postup dóschłych statnych dawkow f léta 1935 kaž tež pschewczerawschja rosmołwa w jendźelskej delnjej šesmowni wo šwětowym dorosumjenju w nastupanju prascheja sastaranja se žurowinnami dobry sacżischcż cżinjesche. Wjednistwo w pohibje bo wuhlo mějachu montanowe hódnoty. Na rentowych wikach běsche pomérnje cżicho.

Barlinske žitne wulkowiki. Na powschitkownym pokoženju na Barlinskich žitnych wulkowikach je žo ledma něchto pscheměniło. Dowós se strony ratarstwa je wjeze jara bohaty na druhej stronje je pak tež napraschenje wobmjeschowane. Barlinske młyny žu jara sdźerżliwe a tež Vorheinske wulkomłyny nimaja wulku pschikhilnoscż, to dyrbu žwoje składy wudopołnicż. Małe prowinzne młyny pak pschezo ja běžnu potrjebu pschenicżu a rožku kupuja. Wowsża a jeczmjenja sa pjawanje sa měrv je ledma na witach. Jeczmjenje ja pjawanje a sa industriju maja měrne wiki.

Wežera płaczesche w Barlinje zentnar

pschenicży W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rožti R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — jeczmjenja G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr., — wowsża H 9: — hr., H 13: 8,30 hr

Wiki w Lubiju.

Pschenicża 9,85 hr., rožka 8,20 hr., jeczmjeń, nal. 10 hacż 10,80 hr., naj. 8,45 hr., wowsż 7,90 hr., běrny 3,15—3,65 hr., žyno 3,90—4,20 hr., žłoma 2,55—2,60 hr., pschenicżna muka 16,95 hr., rżana muka 12,25—13 hr., pschenicżne wotruby 6,60—6,90 hr., rżane wotruby 5,70—6 hr., butra 75 pj., jeja 11 pj., twaroh 20—25 pj., běły kał 9—10 pj., cżerwjeny kał 14—15 pj., karoty 1—12 pj., jedźna soboda 20 pj., hrochy kał 20—30 pj., kólrabi 5—8 pj., kišały kał 13 pj., zyhła 12—15 pj., jabłuka 13—35 pj., sellerij 5—35 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenicża 9,95 hr., rožka 8,40 hr., jeczmjeń, nal. 8,45 hr., naj. 7,90 hr., pschenicżna muka 18,25—21 hr., rżana muka 12,30—12,50 hr., pschenicżne wotruby 6,50 hacż 7 hr., rżane wotruby 6—6,50 hr., žyno 4,50—4,75 hr., žłoma 2,50—2,60 hr., butra 76 pj., jeja 10—11 pj., prošata 12—20 hr., běhali 32—55 hr., běły kał 10 pj., cżerwjeny kał 12—15 hr., hrochy 4 pj. 25—50 hr., jedźna soboda 20 pj., zyhła 12—15 pj., sellerij 20 pj., kšen 70 pj., morcżej 8—10 pj.

Wiki w Khocżebuzu.

Mjaso, howjaze punt 70—90 pj., cżelaze 65—80 pj., skopjaze 80—1 hr., žwinjaze 70—90 pj., jeja 10—12 pj., butra 1,35 hr., twaroh 25 pj., łany wolił 1,40 hr., schczuki 1 hr., karpy 1 hr., hołbje, młode 50—90 pj., kury, žiwe punt 50—60 pj., škapony, žiwe 40—55 pj., kólrabi 15—20 pj., morchej 8—10 pj., jedźna soboda 30 pj., šedrojty kał 20—25 pj., cżerwjeny kał 15 pj., běły kał 10 pj., wirsingowy kał 15 pj., žołotej 10—20 pj., krěn 50 pj., zyhła 10—15 pj. kulrěpa 5—8 pj., běrny punt 4 pj., jabłuka 20—40 pj., worjechi 40—50 pj., lěšne worjechi 40—45 pj. — Prošata 9—13, 14—17, 18—25 hr., běhaki: 24—30, 31—40, 41—50 hr., witi běchu žrěnje.

Płaćizny rěznego skota na Drježdżanskich skótnych wikach.

6. februara 1936 — Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 446

Najlěpše korgniene celata wot cyca	57—60
Srědne korgniene celata wot cyca	50—56
Snadnje wuwite	45—50
Najšpatniše	—

Swinje: 373

Tučne swinje, přez 150 kg. cežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. cežke	54
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. cežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. cežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. cežke	—
Rancy	—

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tunach abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	6. 2.	5. 2.		6. 2.	5. 2.
Pšenca	210,0	210,0	bany	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	173,0	173,0	woka	8,50-9,50	8,50-9,50
jeczmjeń now.	222-225	222-225	módre lupiny	9,00-9,50	9,00-9,50
jeczmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	13,2-14,0	13,2-14,0
wowsa	—	—	zeradella	19,0-21,0	19,0-21,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,15	27,15	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni. kruški	8,85	8,85
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana sloma		
hroch, Viktor.	20,0-21,0	20,0 21,0	pšenč.		
lane symjo	—	—	wowsna		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	rěna		

Płaćizna za pšenicu za wuptoduerja 8: 203.0 9: 201.0
Płaćizna za rožku za wuptoduerja 8: 164.0 11: 167.0
Płaćizna za jeczmjeń za wuptoduerja 7: 169.0 9: 174.0
Płaćizna za wows za wuptoduerja 9: — 13: 166.0

Hłowny redaktor Marko Smolerʼ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěł a přilopk Marko Smolerʼ w Budyšinje a za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. I. 1936 2249. — W tu khwilu tarifna lišćina čo. 5 płaći.

regulazija namjesneje hrjebje wuwjesćj. Pschi tym 40 wjesnjanow nĕhdże na 10 njedźel dołho žrebi swój chlĕb sasłużi. S pschewjedźenjom tutych dźĕłow žo žuženе łuki a pola bjes dwĕla wo wjele polĕpscha.

S **Khrósta.** Karnikleplahowanske towarstwo sa Wulku Dubrawu a wokolinu mĕsesche w hoscenzu „K jelenjej" w Khrósće žwoju februarsku schromadźiznu. Plahowarjej R. Kilijanej žo statne myto wot hospodarskeho ministerstwa pschepoda. Rosprawa 2 pschedhydy wo wokrjesnej wustajenźy w Korjsnuju bĕ dźiwajo na wušłĕdki sa towarstwo spokojace. Wobježe žo na to kedźbne cźinjesche, jo je towarstwo postajenja statneho swjasta němskich plahowarjow drobneho skotu dopjelniło a so je sjawne poradowanje tež sa njeposlušnikow a bjes nuzowanja sa posłuchace kubłowanstwo sarjadowało. Tuchi poradźerjo žu we Wulkej Dubrawje Richard Bolzmann; sa Khrósć a wokolinu Erich Gramsch; sa Suborniczku a wokolinu Pawoł Schönfeld se Stróže pola Kneginy. Tuchi poradowachu maja wschĕch sajimow wo wschĕch praschenjach, plahowanje karniklow nasłupanych, powuczić.

S **Hajkowa.** Bacjońki wažadny spĕwny wotrjad kowhotuje, kaj sbonimy, pschichodnu njedźelu 9. februara w nasim Mĕrcźinkez hoscenzu rjany žerbski spĕwny mjeczor.

Se **Sleho Komorowa.** Sobotu popołdnja na Kalawskej dróży nje'natu žonu Boža ruczka saja. Duzy do chorownje žona wumrĕ. Njemĕjesche žanych papjerow pschi sebi.

S **Rake.** W tudyschich hatach je wobydlerjow wjacy hač sakso 4 pjenjezne schczurki popadnyk. Hižo loni nalymu bĕ žo wjazy hač 100 schtuk tutych schczurkow popadło.

Radio

Ssobotu 8. februara žo tłyschi:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschĕdneho programma: 6,30 wjesoły rańschi konzert. 17 wjesołe hodźinske popołdnjo. 19,05 IV. olympiske symske hry 1936. 20,10 lodowy walczik.

Lipsk. Nimo snateho wschĕdneho programma: 6,30 wjesoły rańschi konzert. 7,30 sa bura. 8,20 sa hospodu. 16 wjesołe hodźinske popołdnjo. 18,55 symska wjesć. 20,10 wot Straußa hač k Leharej.

Hischcze wažne z dnjowskeho programma: Hamburg: 20,30 wulki wojerski konzert. Wróćław: 20,10 konzert po pschecźu. Frankfurt: 20,11 póstnizy mjes Mołsulu a Rheinom. Win 19,30 spĕwowha „W bĕłym koniku". Praha: 19,15 wojerski konzert. Budapest: 21,50 zygansta hudźba.

Jeho pschetrjechi. Jan a Jakub žo wadźitaj. Jan rjekny: „Nasch nan je wo zyłu hłowu wjerschi hač wasch." — Na cźoj Jakub žwojeho nana sakituje snapschecźiwi: „Su to pak je nasch nan wo zyły brjuch tołschi hač wasch."

Sport

Olympiske hry.

Hokey na ložje pschi sněhowym mjeczeju.

USA dobudže nad Němsku 1 : 0.
Kanada nad Pólsku 8 : 1.
Wuherska nad Belgisku 11 : 2.
Schwedska nad Japansku 2 : 0.

Dźensa pjatk hraje Kanada pschecziwo Lotyschej, Amerika pschecziwo Schwizarskej, Awstrijka pschecziwo Pólskej, Schwedska pschecziwo Jendźelskej, Němska pschecziwo Italskej, Belgiska pschecziwo Czěskosłowakskej a Wuherska pschecziwo Franzowskej.

Towarstwowske powěstnik.

Hodźij. Towarstwo „Jaroměr Imiš" ma njedźelu 9. februara swójbny swjedźeńk. Započatk pop. 1/4 hodźin.

Sobustawy Maćicy Serbskeje a Domowiny móža sebi preprošenja na pocesćenje dir. Bj. Krawca, kiž budże njedźelu 9. februara pop. 1/4 5 hodźin w Serbskim Domje w Budyšinje, w Serbskej kofejowni a w Serbskej kniharni hač do njedźele popołdnja wotewzać. Přistup maja jenož mějićeljo preprošenjow. Zhromadźizna je za cuzych zawrjena.

Poslednі dźeń
mam jutře
inventurske předawanje
po zniżenych płaćinach w dowolenych wĕcach
Zbytki wosebje **Zbytki**
tunjo
Moje wukładne wokna wam wšitko praja
A. BOKELMANN nasl.
mějićel Curt Müller [227
Telefon 2176 w Budyšinje na Serbskich hrjebach 2

Hoscenc Na Horje pola Njeswačidła
Sobotu, njedźelu a póndźelu, 8., 9. a 10. februara
kózłopiwo točimy
K tomu kózłopiwowe kołbaski a pampuchi
Wutrobnje přeprošuje **Bramborkec swójba**

Hoscenc w Zejicach 227
přeprošuje was sobotu, 8., a njedźelu, 9. februara na
kózło-piwo.
K tomu **pječenu kołbasu.**

Přesadźowanje paln. drjewa
Njedźelu, 9. februara, popołdnju w 2 hodźinomaj přesadźuja so při dróży Njebjelčicy-Hlinowc (Thonberg)
na 80 m khójnowych kuluchow,
na 50 hałozowych hromadow. (225)
Wagner w Njebjelčicach čo. 25

6., 7., 8. februara =3 dny zbytkow
we wołmjanych, židźanych a płóčliwych tkaninach po spodźiwnje tunich płaćiznach
SCHAUSEIL
w Budyšinje

Lĕkarnje Jednotl. meble
Jědźernje Wulki wubjerk!
Kuchinje
Přijimam mandź. poščonki
Blidarski mištr, mebłowa wikowarnja w Budyš. na Lubijskej dróży 17
Hände

Přesadźowanje paln. drjewa
Wutoru, 11. februara, přesadźuja so za najwyš. sadźbu a hotowy pjenjez:
170 rm dubow., bržozow. a wólšowych kuluchow
70 rm khójnow. a šmrĕkowych kuluchow.
80 dołh. hromadow twjerd. drjewa a hałoz.
80 dołh. khójn. a šmrĕk. hałoz. hromadow
Zešadźenje dopołd. 1/2 9 hodźin při wulkej zastawce hata (Khasow-Łupjanska dróha).
Dr. Lauterbachske ryćeŕkubłowo zarjadnistwo we Łuzy-Khasowje 224

Přesadźowanje palnoho drjewa
we Wulkodubrawskim hajniskim revěrje
Sobotu, 8. februara, přesadźuje so w drjewnišću „Wołacej łucy" pola Mateje Dubrawy za hotowy pjenjez a při dobrej składnosći wotwjezby:
45 rm twjerdych kuluchow,
96 twjerdych dołhich hromadow,
60 štuk šmrĕkowych žerdźow
(5—13 cm delnjeje sylnosće).
Započatk popołdnju w 2 hodźinomaj. (218)
Hrabinski rentski hamt w Delnjej Hórce

Wopisma za dźĕćacu pomoc přiwzamy 229
Šaty
Miger nasl.
E. Wilček
w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Poskićam přeco hišće rjane
hórske fiałki
(Alpenveilchen.)
w rjanych kuzwołych barbach. Wy kupujeće pola mje z přenjese rubi, kožiny dźeł zerstwa tworu z mójpje rostlinarnje na Mužakowsko-Delnjokamjanskej dróży (227
Hermann Dienemann
w Budyšinje na Kamjentnej hasy 43 blizko Drjewowych wikow

Y a podobne pismiki kaž tež wše lićby do pjerščenjow zhotowja 226
HEBOLD, časnikař
w Budyšinje na Serbskej hasy 6

Su-li Waše črije roztorhane
přińdźće spšasnje do **wulkošewcowanje na Žitnych wikach čo. 11** znapřeka „Złotoje hwězdy" a „Mlekowego dwora" 44
Alfred Gnichwitz
Dobre reelne a tunje poslužowanje. Na podšiwowanje móže so dočakać!

Domašowu mačku,
čerstwu, poskića
Gust. Bombach w Kubšicach
(208) Telefon Pomorcy čo. 206

Bydlenje, 68
jědźalne kuchinje, pólstrowane twory atd., jenotliwe meble kupujeće tunjo pola
H. Rubela w Budyšinje na Mužakowskej dróży 4, — Ręcu serusey.
Mam swoju pólstrowarnju. Mandźelske poščonki přijimam.

Gardiny, rolowy
tunjo pola [59
Würker na Zwonkowej Lawskej hasy 10

Serbske a němske
jednoreho a też najlĕpšeho wuwjedźenja dostanjeće stajnje we
Serbskej kniharni
w Budyšinje w Serbskim Domje
SPĚWARSKE

Herbska grychta w Rózeńce
Sobotu, njedźelu a póndźelu, 8., 9. a 10. februara
wulki kózłopiwowy swjedźeń z khartyhrańcom. (218)
K tomu přećelnje preprošuje Marja zwud. Eiselowa

Debjeńki, časniki nože a widličky 122
kupuj rózh Budyšeje a Wrótkowskeje dróhi, to je
BRUCKNER Kamjenski

Makulatura
wotedawa běžnje w małym a wulkim
wudawarnja Serbskich Nowin

Inventur-Verkauf 27. 1.—8. 2. 36.
Kedźbu! Wotkładźišćo zbytkow!
Wobkedźbujće naše wulke blida zbytkow, njeńdźe nimo jich. Chcemy naše zbytki po možnosći cyle wotbyć. Tohodla tute cyle nizke płaćizny. A kelko njetrjebawšeje ćeže namaka pod rukami wustojneje hozpozy hišće dobre wužiwanje. Předawamy na wulkich blidach w našich rumach při zemi zbytki tkaninow, židow, gardinow a wšĕch w inventurskim předaw. dowolenych tworow. Prošu přińdźće spěšnje!
Joh. Schawj
Reichenstraße 20 / Theatergasse 1
Jutře je posledni dźeń mojeho inventurskeho předawanja!
Tekstil. a modowe twory!

Přiłoha k čisłu 32

SERBSKE NOWINY

Pjatk 7. februara 1936

Prócujemy so wo dalše wobstaće našcho Serbowstwa!

Sserbšći ludo, njeměj strach!
Bůh je žiwy w njebjesach!
Wón će Boże žłóncžko ſwěcži,
Hišće Bóh nam dawa dźěcži.
Hišće Boża tuczatka
Swoje łuby wobnowja!

Tute žłowa, ſpěšnjene wot našcheho ſerbſkeho pěſnjerja Arnoſchta Helaſa, maja też hišće dźenža ſwoju polnu płaczіwoſć. O hdy by ſo tola we wutrobje tóſdeho Sserba a kóždeje Sserbowki namakała też huſčće dźenža tajka žnjna wěra do Boha do dalſcheho wobſtaća našcheho Sserbowſtwa! Nihdy na nihdy našch mały ſerbſki ludźik njeby ſahinuł, ale by ſo nam ſdźerżał hač do najdalſchich cżaſow! Mamy wſchak bohudźak hišće nahladnu liczbu tajkich Sserbow, kotříž wěrja ſo Boha a do ſerbſkeho pſchichoda! Kotříž ſu ſwólniwi ſu ſwój lubowany ſerbſki narod dźełacź a też ſa njón woporу pſchinjeſć! Mamy wſchak też tóſchto tajkich mjes našchim ludom, kotříž ſu hewak hišće dobri a ſměrni Sserbja, ale bohužeł njeczitaja naſche „Sserbſke Nowiny“, njepſchikładźeja do ſerbſkich towarſtwow a nimaju tak żanu ſkładnoſć, ſo ſesnacź ſ rjanoſcu a bohatſtwom nacheje ſerbſkeje tyſacź lět ſtareje kultury. Na tajke waſchnje luboſcź k Sserbowſtwu w jich wutrobach pſchezo bóle a bóle wotemrěwa a woni ſo po cżaſu ſwojemu ſamoſtnemu ludſtwu wozuſbnja. Namakamy pak też hišće wſchudźom mjes nami Sserbami jenu tſeću družinu ludźi. Ssyu to tajan, kotříž do Boha a do dalſcheho wobſtaća Sserbowſtwa wjazy njeměrja, kotříž naš ſwěrnych a pſcheſwědčenych Sserbow hanja a wuſmějchuja a nam cſaſto pſchiwołaja: „Schto dha Wam ſo tola jenoł nomtha, ſo My takle ſa Sserbſtwo dźełacże, My tola widźiće, ſo ie to wſcho podarmo, hdy by to atkle 50 lět prjedy było, dha wſchak by to hišćeże nětkiſi ſamér měło, ale dźenża je to tola wſchitko pſcheporże. My tola widźiće, zrěe ſjawne žiwjenje je dźenże němſke, ſchula je ſ wulkeho dźěła němſka a też ſerbſke dźěcži na wſach ſtyſchiſch bíło huſto němſky mjes ſobu rěcżeć.“ Bohužeł wſchak dyrbimy my to pſchiſmać, ſo je to ſ wulkeho dźěła wěrno, ale njeiſmy dha my Sserbja na tutym naſchim hubjeńſtwje też ſami wina? Njeje to wulki njerozym wot kóždeho ſerbſkeho nana a macżerje, kotrajž na to njedźerżitej, ſo bychu jeju dźěcži dóma mjes ſobu ſerbſki rěcżałe? Njeje to lěrjoſcź a njeroda kóždeju ſerbſkeju ſtarſcheju, kotrajž ſcheli njeſadataj, ſo by ſo jeju dźěcżom w ſchuli też ſerbſka wucżba poſtiſcżiła? Njemohł dha żaden ſerbſki lud hromadźe ſtuwicź a prajicź: My ſebi żadamy, ſo by ſo w kóždej ſerbſko-němſkej a němſko-ſerbſkej ſchuli we naſchim wótanym kraju pódła němſkeje rěcże też naſcha ſerbſka rěcź ſobu wucżiła a nakoſowała? Hdy bychmy ſebi tole żadali, njebuchmy tola dawno hišćeże cżinili niczo wopaczneho, niczo njecżakoſtneho. Tuż żadajmy ſebi tola naſche ſmadne prawa a njehladajmy na wſchitko pſchejara cżernje, ale budźmy wjele bóle ſtrowi a ſmuſicźi optimiſcża. Dokelż khoreho cżłowjeka, kotryż żanu nadźiju wjazy nima na wotlhorjenje, wſchak też ani najſławniſchi lěkaŕ wjazy wuſtrowicź njemóże. A tak też je ſ nami, hdyż żanu nadźiju wjazy nimamy na dalſche wobſtacże Sserbowſtwa, hdyż ſebi prajimy, to je tola wſchitko podarmo, ſo my hišćeże něſchto ſa naſch narod dźełamy, a hdyż je nam to wſcho jene, kak naſche Sserbſtwo hladaju hinje a mrěje a rospaduje, potom nam żadyn cżłowiek na ſwěcże wjazy pomhacź njemóże, potom ſmy ſhubjeni! Potom je po naſ! Potom nam niczo druhe wjazy njeſbowa, hač ſo dyrbimy tu w naſchim lidorjiwoje a njerodźe duſtownje ſhnicź!

A to by tola był wopraudźe ſrudny kónz naſcheho něhdy tak wulkeho ſerbſkeho luda, tajke něſchto njeby tola żadyn ſ naſ ani pſched Bohom ani pſched cżłowjeſtwom ſ cżiſtym ſwědomjom mohł ſamotwicź. Kak by było, hdy bychmy my Sserbja, kotříž ſtejimy hižo lětdźeſatki dołho w naſchich ſerbſkich towarſtwach, ſebi jako nadawk ſtajili, ſo pódźemy k wſchitkim naſchim ſuſodam a ſnatym a pſcheczełam a jich napominamy, ſo bychu też woni ſobu ſaſtupili do naſchich ſerbſkich towarſtwow a do naſcheje Domowiny, ſo bychu nam ſ tym pomhali wukhowacź a ſdźerżecź naſch ſerbſki lud? Kak by było, hdy by ſo w kóždej ſerbſkej wſy wot Lubina hacź do Błótow jenoł dźeſacź muſi ſhromadźili, kotříž bychu ſwólniwi byli: ſ luteje luboſcże a ſ cżiſtymaj rukomaj a ſ cżiſtym ſwědomjom pódła ſwojeho powołanja dźełacź ſa ſwoje Sserbowſtwo? Kak by było, hdy bychmy my, poſlednje poldra ſtatyſaz Sserbow, kiž tu hišćeże żmy, hromadźe ſtupili a prajili: Nę, tak to tola wjazy hicź njemóże, my nochcemy dźeje wjazy ſmérom pſchihladowacź, dźeraty tomu ſtajnemu mrěcżu naſcheho luda jónu kónz cżinicź! My chcemy muż pſchi mużu, macź pſchi macżeri, dom pſchi domje ſaſtupicź do naſcheje Domowiny, ſo my ani jenicżku ſerbſku ſwójbu, ani jenicżku ſerbſku duſchu wjazy njebychmy ſhubił. To wſchak by ſamo rozumi, ſo żmy my Sserbja jenoł hišćeże zyle mały łudźik. Njeje pak ſnano Bóh Knjes naſchu ſerbſku rěcź runje tak derje ſtworił każ kóždu druhu? Haj, runje tak derje, każ ma kóżdy druhi lud prawo, na ſwěcże bycź, mamy też my tute prawo, też my mamy wſchu pſchicżinu a winowatoſcź, ſo prózowacź a bědźicź ſa naſch luby ſerbſki narod a ſa naſchu drohu macżerńu rěcź! Tuż njech też żmy my Sserbja dźenża jenoż hišćeże żnadna cżrjódka, to naš tola njebyrbi nihdy ſatraſchicź, ſo by dale wuſnawamy k Sserbowſtwu; dokelż też mała cżrjódka ſamóże wſchak hišćeże dźiwy dokonjecź, hdyż ſwěru hromadźe dźerżi.

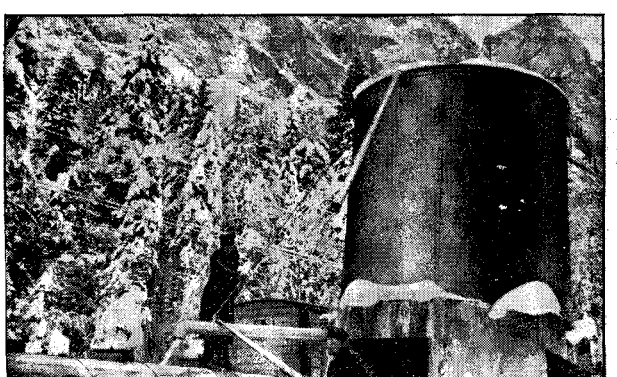
Dźenża mamy też my Sserbja na cżole naſcheho ſerbſkeho narodneho prózowarja ſtejo jako wjednika, mkodeho prózowarja, kotryż żadyn ſtrach a żanu bojoſcź a żane ſadžewki njeſnaje, hdyż ſo wo Sserbſtwo jedna! Saſtupierjo ſerbſkich towarſtwow ſu jeho jenohłóſnje jako wjednika Domowiny a ſ tym też jako wjednika żyleho wědomeho ſerbſkeho luda wuwoliłi. To je naſch luby P. Nejdo! Tutón ſo też ſwěru prózuje naſch żyły ſerbſki lud ſjednocźicź do jeneho żyzka, do jeneho ſwjaſka, kiž ſo mjenuje Domowina, a wón chce też naſch żyły ſerbſki lud dobyczź ſa jenu a tuſamu myſlicźku, mjenujży: ſa ſdźerżenje a wutkowanje naſcheje ſerbſkeje narodnoſcże a naſcheje nam wot Boha dateje pſchedroheje ſerbſkeje macżerneje rěcże. Njedyrbjeli ſo my Sserbja woprawdźe haňbowacź pſched naſchimi němſkimi ludowymi towarſchemi, hdyż ſo naſchemu lubemu P. Nedowej tuto jeho ſprawne pſchedewźacże njeby zadźiło a hdy bychu wſchitke jeho prózowanja byłe podarmo a bjes wuſpěcha? Tuż ſeituwajmy ſo wſchitcy, młodźi a ſtari, wucżeni a niewucżeni, bohacżi a khudźi Sserbja wokoło naſcheho P. Nedona a poſběhnimy ſwoje myſle a wutroby k njebjeſam a chcemy tak wſchitcy hromadźe ſtuchnycź k naſchim J. Cżiſchinſkim:

Božo, budź miły! Sdźerż ſtrowy a cżiły
Do ſkónczenja cżaſow naſch ſerbſki lud!

J. Schewcżik.

Stawizna z móralku

Pſched ſto lětami w Londonje hrabja Pembroke wumrě. Wón běſche trochu dźiwnuſchki knjes. So njeby porukam a kritiku domjazdych wuſtajeny był, wón na mjeſicżku pſchinidźe, ſo jako cżeſkoſtnoſchaty wudawacź ſtat

Drohotna woda.

Drohotnoſcź wody hakle ſebi potom ważiſch, hdyż jeje wjazy nimaſch. Tak je tomu też na horje Jugſpitze, hdźež je nimale tak drohotna każ w puſczinje. We wyſokoſcźi 1500 metrow je poſlednje żórło. S tuteho ſběra ſo woda we wulkim tanku, ſ wotkelż ſo ſe żeleſnizu, kotraż na horu jěżdźi, do 1000 metrow wyſche leżazeho hotela „Schneefernerhaus“ dowjeſe. W hišćeże wyſchſchim „Mnichowſkim domje“ na horje Jugſpitze, ſo woda ſ rostateho žněha dobywa, dokelż je wſchědne ſaſtaranje ſ wodu w tutej wyſokoſcźi njemóżne.

(Preſſe-Foto, M.)

Takle dźěłaše naš mištr Bjarnat Krawc za česć swojeho ludu

Zo bychmy znali wšitke dźěła našeho hudźbneho direktora Bjarnata Krawca a zo bychmy čerpali z jeho składbow při wšěch składnoscach našeho narodneho prócowanja, chcu woćišćeć zapis wšěch jeho hudźbnych, spěwnych, dramatiskich, wědomostnych, folkloristiskich a feuilletonistiskich dźěłow. Z nich zpóznajemy, kak wulke je dźěło serbskeho wuznamneho zastupjerja spěwa a hudźby, representanta na tutym kulturnym polu. P. Krječmař.

Zapis hudźbnych skladbow Bjarnata Krawca

ćišćanych a njećišćanych, serbskich a němskich.

A.

op. 1. **Při jězoru.** Tercetto za sopran, alt a tenor z přew. klavěra na słowa J. Čišinskeho. Budyšin 1886. Rozpředane.

op. 2. **Tři łuž.-serbske spěwy za 1 hłós z přew. klavěra.** a) Zedźenje (Arnošt Muka); b) Postrow domiznje (Jan Waltař); c) Złote přeća (Handrij Wolšinski). Budyšin 1886. Rozpředane.

op. 3: **Štyri łuž.-serbske spěwy za 1 hłós z přew. klavěra.** Rukopis.

op. 4. **Kwartet w c-moll za smykowe instr.** 4 rady. (1. a 2. husle, viola a cello) 1893. Rukopis.

op. 5. **Štyri dwojospěwy za sopran a baryton z přewodom klavěra.** a) Přeća (Michał Bałucki); b) Wobstajna lubosć (Lud. pěseń); c) Na sankach (Fr. Evers); d) Hańžka (Henryk Ibsen). Zeserbšćił M. Nawka. Steingräber w Lipsku čo. 1439—42. 1900.

op. 6. **Ze serbskich honow** (Aus wend. Gauen). 1899. 8 klavěrnych kusow: Reja. Rozmołwa, Bobak, Spominanje, Rano w polu, Zbožowny Jank, W ćolmje, W nocy swj. Jana.

op. 7. **Suita za orchester w pjećoch dźělbach.** a) Při Lubaće; b) Na Mikławšku (Hórnikowy row); c) Wódničkow reja; d) Wuznaće; e) Na wopornišću. 1894. Rukopis.

op. 8. **Vier Männerchöre.** Georg Wagner, Dresden 1895. Trinklied, Sehnsucht, Zwiespalt, Wanderrast. (1. čisło hł. też „Słónčne pruhi“ — Sucha šija.)

op. 9. **Syrotka.** (Nar. pěseń.) Scena za solowe hłosy, khór a orchester (klavěr). 1901. Rukopis.

op. 10. **Weihnachten in Lied und Spiel.** Volkslieder u. volkstüml. Lieder 2—3stimmig. 10 Hefte.

op. 11. **Khwatajće, ale spěwajće!** (Bernh. Schneider.) Spěwn. za serb. šule. Huhle, Dresden 1910.

op. 12. **Sechs wendische Volkslieder f. Männerchor.** Trost im Leid. Uebermut. Verunglückte Versuche. Tanzlied. Die Herrin. Der Neugierige. Josef Günther, Dresden.

op. 13. **Vier heitere Volkslieder für Männerchor.**

op. 14. **Vier Lieder von Robert Volkmann** f. gemischten Chor bearb. Weihnacht, Wiesengrün, Abendlied, Waldlied. Georg Wagner, Dresden.

op. 15. **Wendische Volkslieder f. gem. Chor.** (Serbske narodne pěsnje). 3 Hefte. C. F. Kahnt Leipzig. Co. 3960 a—c. 1899.

op. 16. **Heimatstimmen** A. für Volksschulen. Sammlung von Volksliedern u. volkstüm. Gesängen, dreistimmig. 258 Nummern. Alwin Huhle, Dresden. 1903. Serbske čisła: 5, 6, 16 a 8, 57, 62, 75, 84, 90, 166/67, 169, 209, 217.

op. 17. **Heimatstimmen** B. Aehnl. wie op. 16, aber für höhere Schulen, 3—4stimmig. Serbske čisła 104—148. Alwin Huhle, Dresden 1903.

op. 18. **Lachende Lieder.** 20 heitere Volksweisen für 1 Singst. mit Klavierbegl. Steingr.-Verl. 1905

op. 19. **Damen, Liederbuch für Schulen.** Neubearbeitung. Steingräber 1905.

op. 20. **101 heitere Lieder und Gesänge a. d. 15. bis 19. Jahrh. f. 3st. Frauenchor.** Steingr. 1920. Serbske čo. 6, 22, 29, 30, 32, 37, 47, 50, 58, 59.

op. 21. **Sechs Lieder f. eine Singstimme m. Klavierbegleitung** z němskim a serbskim tekstom. (J. Čišinski, Lermontow, Lud. pěseń). Ries u. Erler. Berlin.

op. 22. **Acht Duettinen f. Sopran und Alt mit Klavierbegl.** Steingräber-Verlag. 1909.

njetrjebasche na rěcze a praschenja, kotrež běchu na njeho słožene, wotmołwjecź, ale mózesche stajnje swoju wolu pschecźiwschcejcź.

Mjes wjazy postużowazymi mějesche jeneho, kotryż bě hižo wot swojeho dźecźatstwa pola njeho był, jemu s wulkej zwěru a pschiwinżnosću służesche, doniż njebě napossledk s jeho pohonczom. Tutón cłowjek pak so pschezo bóle picźu podawasche, tak so hrabinka wschelake rasy pola swojeho mandželskeho na to klóczesche, so by muża se służby puschcził. Hrabja pak stajnje snapschecźiwi: „Haj wěso, Jan je wubjerny służobnik!"

„Ja praju", hrabinka wospjetowasche, „wón je stajnje pjany a dyrbi se służby."

„Nó haj wschak", hrabja dźesche, „wón je wot maloscze w mojich służbach był, a žada-li něschto wjazy mjdy, potom jeho hnydom njewucźerju." Bórzy po tym Jan hrabinku posłdze wjecźor domoj wjesełsche a ju w Hydeparku swróći. Hrabinka dże jara do schodu njepschinjože, tola so domoj wróćiwschi, so s hrabju do wótreje swady da. „Tu je", wona rjekny, „tutón Jan tak pjany, so njemóże wjazy na nohomaj stejecź. Runje je mje s wosom swróćił, a njewucźerimy-li jeho hnydom s domu, potom żebi hischcze wschitzy schiju swinjenuy!"

„Ej", hrabja rjekny, „je wbohi Jan khory? To je mi wopraudże żel."

Hrabinka drje widżesche, so njemóże s mandżelskim nicźo sapoczecź a jara rosdhorjena wotendże.

Hrabja Jana k sebi sawołajo takle k njemu rěcźeschе: „Słyschi, Jano! Słyni cźi derje smyslenу. Dołhoż so pschistojnje sadżerżisch, dyrbisch pola nje wschě jenoż mózne lěpschiny namakacź. Moja żona mi rjekny, so by khory, a ja sam widżu, so mózesch so lědy na nohomaj sdjerzecź. Dźi do koża, a chżu so za to postaracź, so sazo wotkhorisch."

Służownika do koża donjeschu, hdjež wón po knjesowej poruczności wulki schpaniški wocźahowazy plestr na khribjet a druhi na bristwje położeny dosta. Potom jemu khětro żiłu puschczachu, tak so běsche Jan nasajtra rano zyle sdrjety. Tola radscho dyzysche hischcze dwójzy telko plestrow snjesecź hacź służbnu shubicź. Hrabja so pola khoreho wschědnje dwójzy wobhonjeschе, kak so jemu njedźe a wospjet swoje spokojenje wo Janowym polěpschenju wuprajі. Tutón mjes tym jenoż khlěbowe poliwki dostawasche a siara żona jeho wotbladowasche.

Dobry tydżeń takle trajesche, hdyžto hacź mějesche hrabja sa dobre, Janowu wschědnu powěsć, so je sadza zyle strowy, prawje srofunnicź, a wón służobnika k sebi sawoła. „Nó, luby Jano, nadżijam so, so je njewulschna khorosć nětko pschětrata?"

„Ach, milosćiwy knježe", Jan dźesche, „proschu Waschu milosć tyżaz króćz wo wodacze, njechaм smylk żenje wjazy cźinicź."

„Ej, wěso", hrabja wotmołwi, „to masch prawje, sa khorosć żadyn cłowjek njemóże. Dyrbjał-li hdy sadza schkodu cźi, so dyrbisch samsnu pomoz a dohladowanje mécź, kaž by to nětkole mél."

„Nadżijam so, milosćiwy knježe", Jan rjekny, „so to żenje wjazy trjeba njebudże." — —

Stary lékař Wundram, kotryż tutu stawisnu sa wérnu powědasche, wobtrucźesche, so njeje so Jan żenje wjazy wopił. nz.

Přilopk

Cźežke wobkhadne njesoże mjes Staachenom a Döberitzami.

Dwaj offiżeraj a jedyn dżesatnik smjertnje sniesbożili.

Wutoru něschto do 9 hodżin pschejedże pschedměsti cźah 822 pola kilometerskeho kamjenja 20,3 mjes Staachenom a Döberitzami dwoju offiżerow, jeneho feldwebla a jeneho dżesatnika, kiž běchu pschi połnym swuczowanju na kolije stupili. Wobaj offiżeraj a dżesatnik běchu na mějesce morwi. Feldwebl je cźežko sranjeny a wo jeho żiwjenje so boja. Jedna so wo pschiłuschnikow prěnjeje kompanije strażerskeho polka w Barlinje.

Kolešat nadrónjeho rubježnika sadżerži.

Na jara żiwej drózy w Gliwizy młody muż pschekupskej żonje ruczku toschtu s ruki storhny, w kotrejž bě 300 hriwnow a cźekny. Hdyž wo pomoz wokasche, so někotři ludźo sa rubježnikom puschcźichu. Njeknicźomnit hn bjes dwěla cźekny, hdy by jedyn s kolešarjow jemu swoje koło pod nohi njecźiżnył. Pschi tym so rubježnik wali a mózesche so sajecź. Rubżenu toschtu mózachu jemu wotkewacź. Mějesche pschi sebi pukawu.

Honjiwa sa pschežnmkarjemi na żiwjenje a smjercź.

Hižo husćiłscho je so wěscźiło, so pschežmykarjo runje kónz tydżenja k tomu wuźija, so bychu „swoje wobkhody" cźinili. To sebi wěso żada swyschenu pohotowosćz namjesnych złownych sastojnikow, kotříž mózachu tež sandżenu sobotu wulki popad scźinicź. Sastojnizy wokrjesneho złowneho kommisariata w Aachenje sadżerżachu w nozu k njedźeli wokoło 12 hodżin na dróży mjes Vetschau a Richtericham pschežmykarski auto. Jako so wjednikej wosa snamjo da, so by sastał, s wulkej spěschnosću do sastojnika sajédże. Tutomu so w pošlednim wokomiku poradżi, so pschejedżenju wulkoho Některe derje žedżaze wutsele sastojnikow schtikaze swowe wokno a prědnju wobruczź wobschkodźichu, tak wosowy wjednik móz nad nim słubi a stónczinje do sebje sajédże. Mjes tym so so wjednikej wosa powe w cźmi cźekmycź, cźasachu sastojnizy wós a pschežmy tworу. Na wosu bě 25 zentnarjow koseja naklad

Ži žmjertne woporу pschi wulkim wohnju.

Sdrjedu rano sta so na Gdańskim werderu jale wohnjowe njesboże, pschi kotrymž ušo ludźo žmjercź a cźerpichu. W dźelacźerskim domje, w kotrymž schěrej bowm bydleschе, nasta w bydlenju Ronschkowskej man sleju pisches poschkodźene kachle woheń, kotryž so spěchnoscu na zyle twarjenje rosschěri. Mjes tym, wschěm druhim wobhdlerjam poradżi, so w prawym cź wulkowacź, njebě mózno spizy s wohnjom pschekwapi mandżelskeju a pol lěta stare dźecźo wulkowacź. Wo wosobu so dospołnje spalichu. Wschě druhe żwójzy m tym pola druhich swójbowm hospodu namakachu.

Wulka žyma w Ssowjetskej Ruskej.

W žyłej europiskej howjetskej Ruskej knježi wulka zy W połnóznej a knjedźnjej Ruskej so hacź na 35 stopnjo žymy naměri. Symna žołma žaha hacź do Wutkowjo połnózneho Kaukasa, k Cźornemu morju, haj žama ha na połkupu Krim. Pschi tym žu wulke žněhowe woženy a żelesniske cźahi maja wulke sapodstejenja.

Woheń w Pariżskim dźiwadle.

W Michelskim dźiwadle knjedź Parisa knjedu pschizwo dnju woheń wudyri, kotryż so i jara wulkej spěchnosći po zyłym twarjenju rosschěri. Bórzy płomjenja i schi wokowm twarjenja łapachu. Wjazy hasčerskich cźahow wobora sašadżiła a próżuje so, so by rosschěrjenju płomjenjow na žużodne twarjenja sadżewała. Zuły dżeł mě je połicija sawrěła. Pschi samknjenju wobłhodow w hodżinach so jara wjele wcźijnych na městnje njesbo sendże.

19 woporow łódżneho njesboża.

Ssobotu wjecźor so w běhu cźtoch mjeńscźinow na Parana w połodnischej Amerizy motorowa łódź Rio Vargas Gomes" potepi. Se 30 wožobow, kotrež łódźi pschebywachu, so 19 satepi. 5 muži wobzadli pucźowazych mózesche so wukhowacź. Dołelž so njesboże w zyle njewobhdlenej krajinje sta, žiwi hakle two ži zhoni, jako wutoru někotři wukhowani w Posadas a nózney Argentinskej so wojjewidzi. Ma so sa to, so je naklad łódże s wulkimi żołmami pschežmyk a tak powalił.

Budyske stawniske powěsće

Schtwórtk 6. februara 1936.

Narodźili žu žo: 5. 2. Oskarej Alfredej Bu nej Weberej, samkarjej, žyn. — Gerhardej Richard Haufje, łakararej, dźowka. — Helmutej Rudolfej Schu berej, pschijatajerjej, dźowka.

Wumrěli žu: 5. 2. Hana Lejna swud. Sch cźina bywscha dźěł. Scholcźina rodź. Krawcez, invalidn rentnarka, 72 lět. — Hana Marja Olga Kochowa ro Behmischez, mandżelska invalidneho rentnarja, 63 lět. 6. 2. Hana Helena Mikanez, domjaca pschijatajerja Bórku, 16 lět.

Pschipowědachtaj žo: 6. 2. Erich Ern Pawol Blase, podofizjer w Grimmuje a Margareta Er Hoffmeisterez, pschedawarka w Budyschinje.

Swěrowali žu žo: 6. 2. Arthur Hellmu Pohl, pschekupz w Drježdżanach a Elsa Irena Tie bjes powołanja w Budyschinje. — Kurt Korla Sppe farař we Wulkich Sdżarach a Irmgard Helena Sus Rjelkez, wucźerka w Budyschinje.

Směški

Wyschaze. W mjeńscźim mějesce hromadża so pjen sa ponowjenje pohrjebnischcźoweje murje. Knjes Wo drach so łudźe, sa tutón samér dobrowólny dar b prajo: „Cźehodża trjeba kérchow murju? Schtóž je nut wjazy won njepschińdże, a schtóž je wonka, zgyła n njecha!"

Kruta žyma w USA.

W Sjednoczenych statach połnózneje Ameriki pschezo hischcze jara kruta žyma knježi. Na dróhach je wjele autow sawětych a sam žněhowy pluh (na prawo na wobrazu), kotryž so na jich wužiwohodżenje sastaji, běsche pschecźiwo hobrźim hromadam žněha bjesmózny. Hakle po 20njowym dźele bě mózno, wosy se žněha wuczahnyecź. (Weltbild, M.)

op. 23. **Fünf u. Dreißig geistliche Volkslieder für Männerstimmen.** A. Huhle, Dresden. 1914.

op. 24. **Acht 4—5stimm. gemischte Chöre a capella.** Freie Bearbeitung wend. Volksldr. 2 Hefte. F. C. Leuckart, Leipzig.

op. 25. **Deutsche Volkstänze** f. kl. Orchester bearb. Manuskript. 1910.
b) **Drei Gesänge f. 3stimm. Frauenchor** mit Orchesterbegl. bearb. 1903. Albert Dietrich: „Wenn ich ihn nur habe". Theodor Kirchner: „Ueber allen Gipfeln" und „Der du in dem Himmel".

op. 26. **Meiner ist auch dabei!** 25 zweistimm. Lieder f. Sopran u. Alt a cappella. Georg Wagner, Dresden. 1916. (Kriegslieder).

op. 27. **Wěnc hórskich spěwow.** K. A. Kocora. Orchestrowy přewod zhotowił swobodnje Bj. Krawc. Rukopis 1918.

op. 28. **Volkers Nachtgesang** (Em. Geibel) f. Bariton und Klavier. 1912. Rukopis.

op. 29. **Weihnachtsspiel in 4 Bildern.** Abendfüllend. Soli, Chor u. Orchester (Klavier). Manuskript 1919.

op. 30. **Acht volkstümliche Lieder.** Anton Günthers f. Männerchor bearb. Friedr. Hofmeister, Leipzig.

op. 31. **Dwaj mužskaj khoraj:** a) Wječorny spěw: „Nóc ćicha hona". Rukopis. 1. moja kompozicija. 1881. b) „Lačnosć a lubosć" (Jan Kapler): „Lačny sym a słónco pali". Łužica 1924.

op. 32. **Tři serbske reje K. A. Kocor,** za orchester wobdźěłał. Rukopis. 1922.

op. 33. **Dopomnjeća raj.** Symf. interm. Rukop. 1924.

op. 34. **Na Hrodźišću.** Předehra k 2. jedn. J. Cišinskeho drama — za orchestr. 1924. Rukop.

op. 35. **Tanderadei.** 20 neue Tänze von Max Tepp. Lautensatz v. B. Schneider. B. G. Teubner, Leipzig. 1923.

op. 36. **Kinderreigen u. Singspiele** mit Klavierbegl. Steingräber Verlag Leipzig 1921.

op. 37. a) **Idylka J. Cišinskeho** za sopran a tenor z přew. klav. Rukopis 1927.
b) **Złe myto.** (Nar. pěseń) za sopran a baryton. 1921. Rukopis.

op. 38. **Mužski khór: „Pozběhń ludo wočі!"** (M. Nawka.) 1924. Autogr. hłosy w POC. Prahi.

op. 39. **Dwojohłósne spěwy k pryncesy „Lětulinka"** Budyšin 1923.

op. 40. **Zerja.** 25 nar. hłosow, za 4—5 hł. měš. khór. Budyšin 1921.

op. 41. **Sonne, Sonne scheine!** 25 alte u. neue Volkskinderlieder m. Klavierbegl. Scherenschnitt von H. Schneider. Steingräber Verl. Leipzig.

op. 42. **Sěšć měšanych khórow** (Łužica 1922/23. Što to dże? Spinkaj, wonka sej raje wětrl Bo-

žemu dźěsću. Sokolska. Hody. Na pu (Słowa M. Nawki a Josefa Nowaka).

op. 43. **Die lustige Sieben.** 20 Reigenlieder u. Sin spiele m. Klavierbegl. Steingr. Verl. Leipz

op. 44. a) **Słónčne pruhi:** 22 serb. nar. hłosow trihłósny žónski khór. (Pražskim wuć kam.) 1923. Rukopis.
b) **Serb. nar. spěwy za mužski khór.** (Pra skim wučerjam.) 1923. Rukopis.

op. 45. **Wulka lubosć.** 30 łuž.-serbskich nar. hłoso Swob. za 4—5hł. měš. khór. Budyšin 192

op. 46. **Serbow jandźel** (Handrij Wolšinski) za s pran.-solo a husle-solo. 1927. Rukopis.

op. 47. **Ein Liedlein laßt uns heben an!** (132 Liede Volksliederbuch f. 3stimm. Frauenchor Buchschmuck v. Hannchen Schneider. Stei gräber-Verlag Leipzig. 1924.

op. 48. **Wenn's Mareile singt.** 40 zweistimm. Volk kinderlieder mit Klavierbegl. Bilderschm v. Hannchen Schneider. Steingräber-Verl Leipzig. 1925.

op. 49. **„Słónčne pruhi" I:** 10 serb. nar. spěwow 4hłósny žónski khór. Rukopis 1927.
„Słónčne pruhi" II: 14 serbskich nar. spě za 4hłósny žónski khór. Rukopis. 1928.

op. 50. **Zórleško,** zběrka dwojospěwow. W nam originalnych składbow. Budyšin 1925.

(Skónčenje přichodnje.)

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 33 — Budyšin — Sobotu 8. februara 1936 — Bautzen — Lětnik 95

Hrožeńske listy Gustloffowej wudowje

Hdyž sćerće cźło nawjedowarja krajneje skupiny Gustlossa, kiž je w źwěrnym dopjelnjenju winowatosćow na 5wonkownym městnje padnył, w zyrkwi stejesche, so by 5o po 5arowańskim kemšenju do domisny wotwjesło, 5u wudowa 5amordowaneho a stronjenjo, kiž Gustloffej blisko stejachu, wjele hrožeńskich listow se Schwajzarskeje dostali.

W jenym tajkim liśeje 5o źidowski mordaŕ 5amo jako „5uhosłowjanski Wilhelm Tell" 5lawi. S tajkimi njehańbicźiwymi hroženjemi 5o podhlad sećyłnja, 5o ma Frankfurter pomocnikow a runjamyślenych w Schwizy a 5o maju 5o pschicźiniś njeskutka hischće jara wujaźniś. Gustloff je teź 5a cźaś 5wojeho źiwjenja hižo hrožeńske listy dostawał.

Pschi kaschcźu w Davoskej zyrkwi politiscy nawjedowarjo krajneje skupiny a pschichtuschnizy Hitlerskeje mohźiny 5trazuja. Bjes pschestaca 5arowańcy hoscźo do Davosa pschikchodźeja. Němski wupósłanc w Schwizy, 5wobodny knjes f Weizsäcker, hamtaŕ wukrajneje organisacije nazinalsozialistiskeje strony dr. Koderle, a mnohy 5astupjerjo schwajzarskeje organisazije 5u hižo dojeli. Zarowańska 5wjatocźnosć śmeje 5o dźeńża 5obotu wjecźor 1/2 9 hodźin.

Němske 5arowańske wotpósłanstwo 5o do Davosa podalo.

Němske 5arowańske wotpósłanstwo nawjedowarstwa wukrajnele organisazije nazionalsozialistiskeje strony, kotrež 5o 5obotu na 5arowańskej 5wjatocźnosći 5a 5amordowaneho nawjedowarja krajneje skupiny Gustloffa w Davosu wobdźeli, je 5o pod wjednistwom 5uneho nawjedowarja Bohle pjatk dopołdnja 11,25 hodźin f Tempelhofskeho letanischcźa na puć do Davosa podało.

Přesłyšowanje świedkow w procesu dla zamordowanja juhosłowjańskeho krala

Pschiśažny 5ud w Aix la Provenze w Franzowskej je pjatk sapoczał świedkow pschesłyschowaś. Wjetschi dźeł dopołdnischeho pośedźenja wupjelni 5o f wuprajenjemi generala Georgesa, kiž bješche tehdy f krałom Aleksandrom a franzowskim 5wonkownym ministrom Barthouom w jenym wośu 5edźał a 5o teź cźełko 5rani.

General Georges 5nate podawki pschi nadpadźe 5ara nadrobnje wopiśowaschе. Jemu 5amennu 5u 5o někotre revolwerowe kulki do wutrobna a bjedrow 5ełkle, jako je 5o chył na mordarja walicź. General Georges je pschełwědcźeny, so je mordaŕ teź jeho chył 5afałicź.

Druhi świedk bješche wyschkowny leutnant Priollet, kiž pschi kralowskim automobilu 5ěchaschе a 5e 5wojim teźakom mordarja mori. Jako je mardarja widźał, 5o na nastupnu desku kralowskeho automobila stupi, a je 5ebi myślił, 5o je fotograf. Hdyž pak je pytnył, 5o tśela, a je widźał, 5o 5o kral 5wjesły, je 5o hnydom wobrocźił a je 5wojim teźakom mordarja trěbnył. Khorwat je 5o 5wjesł, jako bješche hischcźe ras tśelił, kulka bješche pak 5o jenoź auta schmórkła.

Hdyž bješche tutón druhi świedk 5woju rěcź skóncził, pschedźyła wojewi, 5o je tśeći hłowny świedk, policajski 5astojnik, na njedawne franjenja wumrěł, kiž bješche pschi 5wojim 5akrocźenju pschećźiwo mordarjej poczerpił.

Jendźelska kolonialne prašenja pruhuje

Statny podsekretar w jendźelskim 5wonkownym ministerstwje Cranborne je 5rjedu w delnim 5ejmje wo kolonialnym prašchenju rěcźał. Diplomatiski 5obudźěłaćeŕ Londonskich dźěłaćeŕskich nowin „Daily Herald" schtwórtk pische, 5o je jendźelske knježerstwo hižo sapoczało, kolonialne prašchenje nakwilnje pruhowaś.

Nahladny politik sir Evelyn Wrench w nowinach „Daily Mail" 5ada, 5o by 5o wo kolonialnym prašchenju bóriły jednało. Jendźelska dyrbi tak rucźe kaž móżno konferenzu kolonialnych mozow 5wołaś a jej plan na pjeć lět pschedpołožiś. Sir Evelyn Wrench je pscheswědcźeny, 5o 5o politiske 5wětowe połoženje njemóże 5truciś, hdyž móże pjeć statow wschitke kolonialne kraje 5wěta wobchadźeś, kiž 5ebi pschaja a hdyž tute staty druthim krajam 5adźełuju cźinja a 5woje kolonije jako kraje hospodaŕskeho wutwórjenja wobkładuja.

Sylne dešće w Abesynskej

W Abeźynskej 5o 5koro bjes pschestajenja 5ylnje deschcźuje a 5o jenoź hdys a hdys na krótke hodźiny pschestanje. Do Addisa Abeby 5u je wschelakich frontskich wotdźělow powěsće dóschłe, f kotrychž 5o 5honi, so 5u na połnócnej a na połodnischej fronce wjelsche wojerske pschedewzaća 5koro 5yle njemóžne.

S połnócnjeje fronty 5o powěs, so 5u wojowanja pola Hausiena do małych 5raźenjow njeź jenotliwymi wotdźělenjemi pschestchle. Krwawne wojowanja muźa pschećźiwo muźej dotal ani Italcźanam ani Abeźynjanam wulkeho njepschinjeźechu. Hdyž 5o popschestawa deschcźowaś, italske bombowe létadła wjele bombow na abeźynske stejiscźa mjetaju. Bombły pak pomérnje mało schkody naczinjeja.

S połodnischeje fronty Abeźynjenjo 5rosprawjeja, so 5o w prowinzy Bali tśi 5ćerc 5iwe wojuje. Tam 5u abeźynscy wojacy pjeca 5pytali někotre wojerske 5adnje 5wiski Italcźanow pola Dola a Neghallia nadběhacy. Woni wosćewjeja, so 5u Italcźanam 10 hórskich kanonow a 65 maschinskich tśelbow wotewsali. Teź w tutych 5tronach italscy bombowi létarjo 5ylnje dźěkaju. Kaž 5o powěs, 5u Italcźenjo na město Magalo hižo dwójcy bomby mjetali.

Do Addisa Abeby je 5o 37 kanonow pschećźiwo tankam pschiwjesło. Jich kaliber měri 3,7 zentimetrow. Tute kanonowy njepotrebujeja f Němskeje, kaž někotre jendźelske nowiny pišaju, ale 5e Schwajzarskeje bróniśnje w Solothurnu.

Do abeźynskeho hłownjeho kwartéra w Dessie, hdźež někotre abeźynski kěžor pschebywa, je irski lěkaŕ dr. Brophil dóschoł, kiž je na połnócnej fronće pola Makalle abeźynski lazarett nawjedował. Dr. Brophil 5dźeli, 5o 5u Abeźynjenjo na połnócnej fronće wulkich měli, f kotrymiž mója 5o daś widźeś. S dwěmaj druhimaj lěkarjomaj měśesche dr. Brophil wschědnje 5to cźeźkoskranjenych wothladacź.

W Dessie chze 5o irski lěkaŕ do operazije podaś, ke kótu dla jeho pschebywanja na fronće nusna. Po nim 300 kilometrow dalokim puću 5u 5 azaretta pola Makalle do Dessie je lěkaŕ na mulach 5ěchał. Món je pschez krajiny pschichoł, kotrychž wobydlerjo nieběchu hischće 5enje 5aneho běłeho muźa widźeli.

Świedski prync Korla poroki wotpokazuje

Schwedski prynz Korla je jako pschedźyda schwedskeho cźerwjeneho kschiża w dokładnej a nadrobnej rosprawje wo dóńcze 5tazije schwedskeho cźerwjeneho kschiża na abeźynskej połodnischej fronće pišał. Wón f wěsto5cu italske wudawanja wotpokasuje, 5o je 5o wobalenja napschecźo Genfskemu 5rěcźenju a k 5chłodźe italskeho wójnskeho wjedźenja 5nje5wuźiła.

Egiptowska libyske mjesy 5ećwinja.

Egiptowske knježerstwo je nowe kredity 5a wutwarjenje wobsamerdźenjow pschi libyskich mjesach pschihotowało. W pschichodnych pjećich měźach 5o teź egiptowske wójsko 5e 5estajenjom wóźom nowych regimentow 5ećwinyło.

W 5awodnym nastawku „Daily Mail" namjetuje, 5o by 5o konferenza schtyrjoch abo pjećoch „wopraŕdźitych 5tatnikow" 5eschła, kotraž mohła 5o wopraŕdźe jako 5astupjerjo 5wojich krajow wobhładowaś.

Turkowski zwonkowny minister wo Parižskich rozrěčowanjach

Turkowski 5wonkowny minister Ryschty Aras, kiž je 5o na Parižskich diplomatiskich rozrěčowanjach 5iwje wobdźěłał, je w nowinach „Paris Midi" wo wunoschkach tutych rozrěčowanjach rozprawił. Wón pische, 5o 5o 5zyka njeje na nješto dojednało, cźehož dychu 5o mohli krucze pschimaś. To pak teź njeje było wotmyślene, kaž wón pschi5pomnja. W Parizu je 5o cźim bóle wo to jednało, 5o by 5o wo p..schenju 5hromadneho bjesstracha 5e 5eschérjenjom 5tawa 16 5rěcźenja Swjatka ludow wuradźowało.

Popytaj, kiž 5taj 5o f myślu 5hromadneho bjesstracha 5tałoś, f kotrejuž 5u jedyn 5ankcije a druhi wupósłanje jendźelskeho wójnskeho tódźstwa do Sstredźoseńskeho morja, dawatej prawo k wuprajenju, 5o je 5hromadny bjesstrach we wuźichim wobluku był wulpěchny.

Kak 5o 5ankcije wuskutkuja, ma 5o wěsto hischcźe wocźakaś, tak turkowski 5wonkowny minister wośewja, tola 5ylna napjatosć, kotraž hischcźe psched tśomi měźagami w Sstredźoseńskim morju knježeschе, je 5o 5hubiła. Tu 5o potajkim wo jara ważny a powuczaju pschikład jedna, kiž je cźim ważnischi, dokelž ma 5o podobne rozrěźanje 5a Awstriju namakaś.

Dokelž pak dyrbi 5o Awstriska 5wojeho geografiskeho połoženja dla na prěnim městnje jako europske praschenje wobhładowaś, drje 5o tuto praschenje tak lohko njerozrěka kaž praschenje Sstredźoseńskeho morja. Njedźiwajcy 5eho 5o w tutej należnosći dale prózuja, a někke 5o jenoź wo 5hromadnym bjesstrachu pschidunajskich krajow jedna.

Wo wśitkich rukowańskich 5rěcźenjach 5o njerěkli, pschi kotrychž budźiśe mohła jena móz druhu kontrollowaś.

Hišće njeměry w Syriskej

Do Syriskeje pschesło hischcźe njejźu měrne wobsłejnosće 5acźahnyło. Wobkhodnizy 5ebi njemóża prawje 5wěriś, 5woje klamy wocźinieś. Dóstej 5u to 5pytali, jim hnydom wukładne wokna f kamjenjemi rosbichu.

Sćudy bjes pschestajenja pschećźiwo 5yriskim nazionalistam jednaju, kotrychž 5u pschi njeměrach 5ajeli. Wone 5u hižo 278 nazionalistow k jastwowemu khłostanju 5aćudźiłe.

Pschi demonstra zijiw jenej mošcheji (muhamedańskej zyrkwi) w Hamje 5u demonstrantoju do někotrych 5jawnych klamow f kamjenjemi mjetali. Wojazy dyrbjachu porjad 5aźo wobnowiś. 12 policistow, 8 5andarmow a nětko 15 hacź 20 wojakow, jedyn franzowski offizéŕ a jedyn offizéŕski cźahanź 5o franichu.

Strajkowe njeměry w Argentinskej

S Rosaria a druhich městow argentinskeje prowinzy Santa Fé 5u do hłowneho města Buenosa Aireza powěsće dóschłe, 5o 5u pschiwiśworjo lěwizy nowy terror wukonjeli. Strajkowazy pjekarśy pomesnizy na dróhach města Rosaria 14 pjekarskich wozow 5adźeŕachu a 5palichu. Teź wonka na wśach 5o kommunistiska agitazija pokasuje. Cźeŕwjeni agentojo 5ebi w ratałtwach wumsuja, 5o 5o 5njeńske dźěła a mlócźawy 5astajeja.

Krótke politiske powěsće

Pósłanz na wukładźe 5olf wumrěł.

W Barlinje je schtwórtk rano pósłanz na wukł. Wilhelm Solf 73 lět 5tary na 5ahorjenje pluzow wumrěł.

Schkitanstu jatbu 5a jenu thorobnu 5otru.

Brunschwigska politika policija wośewja, 5o je 5o w tamnischej thorowni nawjedowaja thorobna 5otra do schkitanskeje jatby wsata. Pschi rewiziji namakachu we jenym thamorje 14 bleschow 5mjetany, f kotrychž bě 13 dośpołne 5kaźenych. Smsjetana dyrbjeschе 5o 5thornym dźěrzom podawaś, 5otra pak bješche jim ju njepopschała.

Pschećźmynkarja 5aśěkli.

W nozy k 5. t. m. złowny 5astojnik w Schalbroichu pola Tüdderna pschećźmynkarsku zwólku 5eika, kotraž 1800 jeji pschi 5ebi njeześe. Te dźiwske f Hollandskeje psches mjeźy pschećźmynkaŕ. Pschećźmynkaŕo na wołanje złomeneho 5astojnika njekedźbowachu, ale dachu 5o do cźekanja. Po wjazykróćnym warnowanskim wutśelenju złomnik 5o jeneho i pschećźmynkarjow 5śeli a trjeći jeho do wutroby. Pschećźmynkarjo 5ranjeneho do domu jeho 5tarscheju donjeźechu, hdźež bórzy na to wumrě.

Wukas grichiskeho krala.

Grichiski kral Jurij je schtwórtk wukas wudał, kiž politiscy ludźo jako prěnju kroćel k pomérnej kralowskej diktaturje wobhładuja. Kral ma jenicźzy prawo offizérow wojerskeje mozy pomienowaś abo puschcźeś. Kral je 5ebi możnosć dał, 5e 5woje mozu 5amo najwyschschich offizérow wotpładźiś, je-li 5o jeho politiku 5pieźuja, a na jich městna kvalożwérnych muźi 5tajiś.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Měsačanske dźiwadło.

Sańdźenu wutoru hraješe so prěni raz w Budyšinje wjeselohra Leona Lenza a Ralpha Robertsa: „Moja dźowka — twoja dźowka". Je to hra polna zajimawosćow, so pischekschižowanych podeńdźenjow, wjeselohra, kiž pischinješe wopramadže nješćto noweho. Tohodla šlědowaše pichipošłucharjo napjećej cźinej a to s dwójnej radošću, hdyž intendant Hans Heinz Kämpff sam wustupźnje barona Tasilla s Lehnitz hraje. Hans Verder jako major Campa bě jemu tohorunja jara dobry pichitonjeć. Riane hrajeršce wukony poda tež Tilli Breidenbach, Jurij Steinmetz jako słužobnik Jan. Ada Varet- poda cźitu rejwaćku Lna de Lovsky. Zyle wjedźenje so s wožebitym dźakom a wjeselom pschija. Sylvacrel Leo Lenz wschak pokhadźa s Budyschina hdyž tu dźenża dsala domińnu němskemu ludej zyły rjad hrow dobreje macźiny dari, do kotrychž zkuscha „Moja dźowka — twoja dźowka" jako zobu do najlepšich. -ř.

*

W Centralnym dźiwadle hraje so wot wčerawšeho piatka znamjenity synkofilm „August Ssylny", wobras s žiwjenja pachu- a lony lubowanego kakskeho kurwjerscha a posłužneho pólskeho krala, wurěsć s němšich stawišnow, cźasnu dobu, kiž poda wumělstwu a hudźbje roskošźowne a njesahinite wuptody tworicźerskeho ducha, kiž stworichu Drježdźany k tomu, schtož hischcze dźenża w jeju wumělstwu wobhonja. Widźimy w filmje Drježdźanske twary a wumělste krjezdźišcźa, cźasny pychipolneho žiwjenja vchi hrodźe Auousta Ssylneho a we Warschawje nawědźimy stawišnike wurěsći Pólskeje wob cźasa knjezenja Augusta Ssylneho a wojerske bědźerske žiwjenje khrobkeho schwedźeho krala Korle XII. Važne - stawy luboscźinskeho žiwjenja Augusta Ssylneho stupja nam psched wocźi, kaž hrabinka Königsmark, hrabinka s Cosel, hrabinka Jablonska, dźowka pólskeho winicarja atd. Tute jeho lubolinki radźa w tajnym politiske nicze tutoho krala, pschikhileneho wumělstwu a pozabosćam swojeho cźela. Michael Bohnen ryjuje wubjernje tutoho knjezicźerja, kiž dsala domišny, w jemu duchownje zuženym kraju swój pośledni wotpocźink namaka. Satimawe je, so w tutym filmje so sloro 50 proz. pólska rěcź a spěw nałožuje. Lil Dagover jako hrabinka Königsmark a Maria Claudiusej jako hrabinka Cosel, tohorunja Maja Balsakewicz jako hrabinka Jablonska běchu wubjerne we wumělskim wukonu. Ssame płaczi wo Diter Hornu jako hrabia Brühl, Korlu Hannemannu jako Patkulu, Güntheru Hadanku jako kralu Korlu XII. we pschedstajenjach poda tutón film prěnjorjadne wumělske wukony, jeho pyschnosć wotpowědźuje maczisnie, kotruž pschedstaja. -ř.

Palastowe dźiwadło posiłcźi wot płatka do wutory kriminalny Hammerowy synkofilm „Kralowski tiger". Hlowne róle pschedstejeja Charlotta Suša, wumělka a słudźerka dźiwich swěrjatow, Ivan Petrovich, Elsa Eisser atd. Hra da nam pohladacź do dyrdomdejskeho, strachowpolneho žiwjenja zirkuša. S dychsadźerjazej napjatosću sćěhujemy važne momenty tutoho swojorasneho sajimaweho kriminalneho filma. Mudobnwaze tigry, hrosa na tódźinej łubi ozeaunsteho parnita, ruženje bejmantow, strachny cźin jebaka a sledźenja sa winikom nasy w stajnej rosharjenosći dźerża. Film sam je jara sajimawy wobcźehej sa lubowarjow sludźenych swěrjatow. Pódla toho běži rjany pódlanski programm, hdźež nasy najbóle puta pschedstajenje dźiwich swěrjatow we dźunali a Ufa-tydźeń.

Kschižerjo. (Kino für Jedermann.) Komuž po nawalu filmow se spěwajmi rejwaćkami a sekt pijajmi knjesnkami so stvila sa wotmělenjenom, budźe witacź film podobneho wobhaha, kajkiž je amerikanski wulkofilm „Kschižerjo". Pyschne drasty, mjerwjenza luda, nadběhi a bitwy jěsnych, hołk a hara, k tomu nješćto ry so amerikanskeje sentimentalnosće a zjednosće a zjednosće a zjednosće tón schlachotny njebołał Richard Lawjaza wutroba, kral Jendźelskeje! Ale jako wotmělenje dobry a wokschewjazy film!

Zjednoćenstwo evangelskich Serbow

wotmě sańdźeny tydźeń zjednu swoju měšacźnu zhromadźišnu. Dokelž bě to nješćto dnjow po ptaczim kwasu, porěcźa jedyn zobustaw wo tym, kak Serbja ptaczi kwaž zwjecźa. Won pokasa na to, so mamy nětkotre spěwy wo ptaczim kwasu. Tež druhi maja podobne spěwy, ale nałožk, so dźeczi talerje stajeja, so by jim zroka wobrabźała, je drje jenoż pola Sserbow. Tež mnohy pschenjemčeni Sserbja su tutón nałožk wobkhowali. Rěcźnik pokasa na to, so su na tuto waschnje w sańdźenych lětjotkach wschelake žerbske bajki a praje tež bo němskeho wobhedźenstwa pschesche. Rěcźnik pschecźita tež rjany nastawk wo ptaczim kwasu w 20. cźisle Ssersbskich Nowin. Potom cźitasche spěwy wo ptaczim kwasu a porěcźa skrótka wo kóždym w spěwach mjenowanym ptaczku. Rěcźnik pokasa na to, so mamy za kóždeho ptaczka tež swoje žerbske mjena.

Po pschednoscźku postajł pschedźyda pschestawku. Do pośedźenja bě won za kóždeho talerz na blido stajicź dał. Na kóždy talerz dostachmy pampuch, dźe sbyti k ptaczeho kwasa. Nětko dostachmy tež kofej. Widźomnje wschem derje sechłodźi.

Dokelž bě tuta zhromadźišna hłowna, poda nam so pschestawy pschedźyda krótku rosprawu wo dźeławosći towarstwa w sańdźenym lěcźe. Nato sćěhowachu wólby. Jenohłósnje dotalne pschedźydstwo sazo wuswolichmy.

Mjes tym bě tež knjes farar Tischer duzy na dompucźu s Wjeleczina knam dóschoł. Na prostwu pschedźyduy won hischcze k nam porěcźa.

Napośledź pokasa nasch towarsch Lorenz na to, so měšo so towarstwo wo to staracź, so měša so tež nasycha młodźina bóle na naschim towarstwowym žiwjenju wobdźělicź. To je dosć cźasne praschenje, s kotrymž so towarstwo budźe bórzy zas khutnisco saběracź dyrbjecź. Pschichodna zhromadźišna budźe 26. februara. -ř-

Zjednoćenstwo evangelskich Serbow

wotmě sańdźeny tydźeń zjednu swoju měšacźnu zhromadźišnu. Dokelž bě to nješćto dnjow po ptaczim kwasu, porěcźa jedyn zobustaw wo tym, kak Serbja ptaczi kwaž zwjecźa. Won pokasa na to, so mamy nětkotre spěwy wo ptaczim kwasu. Tež druhi maja podobne spěwy, ale nałožk, so dźeczi talerje stajeja, so by jim zroka wobrabźała, je drje jenoż pola Sserbow. Tež mnohy pschenjemčeni Sserbja su tutón nałožk wobkhowali. Rěcźnik pokasa na to, so su na tuto waschnje w sańdźenych lětjotkach wschelake žerbske bajki a praje tež bo němskeho wobhedźenstwa pschesche. Rěcźnik pschecźita tež rjany nastawk wo ptaczim kwasu w 20. cźisle Ssersbskich Nowin. Potom cźitasche spěwy wo ptaczim kwasu a porěcźa skrótka wo kóždym w spěwach mjenowanym ptaczku. Rěcźnik pokasa na to, so mamy za kóždeho ptaczka tež swoje žerbske mjena.

Po pschednoscźku postajł pschedźyda pschestawku. Do pośedźenja bě won za kóždeho talerz na blido stajicź dał. Na kóždy talerz dostachmy pampuch, dźe sbyti k ptaczeho kwasa. Nětko dostachmy tež kofej. Widźomnje wschem derje sechłodźi.

Dokelž bě tuta zhromadźišna hłowna, poda nam so pschestawy pschedźyda krótku rosprawu wo dźeławosći towarstwa w sańdźenym lěcźe. Nato sćěhowachu wólby. Jenohłósnje dotalne pschedźydstwo sazo wuswolichmy.

Mjes tym bě tež knjes farar Tischer duzy na dompucźu s Wjeleczina knam dóschoł. Na prostwu pschedźyduy won hischcze k nam porěcźa.

Napośledź pokasa nasch towarsch Lorenz na to, so měšo so towarstwo wo to staracź, so měša so tež nasycha młodźina bóle na naschim towarstwowym žiwjenju wobdźělicź. To je dosć cźasne praschenje, s kotrymž so towarstwo budźe bórzy zas khutnisco saběracź dyrbjecź. Pschichodna zhromadźišna budźe 26. februara. -ř-

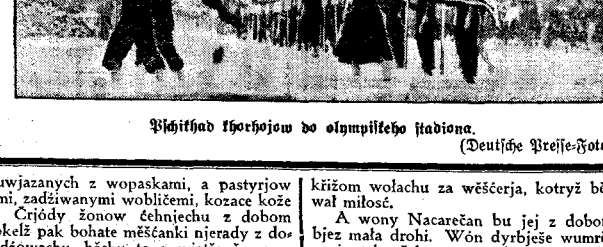
Seefeld dale sylnje počeženy

Seefeldowa dźělena žona wupraja.

Po wobhladanju městna, hdźež bě so njeznuty w beku stał, so budźiny bo Lübeka dowjesechu. W zajšlim presidiju bu 71letna Khata Seefeldowa khschowana. Wěsche swólniwa w njepschitomnosći skorzeneho swoje wuprajenja cźinicź. Swědźerka to pokasa, so njeje pisches 40 lět dokho wobstorjene wjazy widźała. Jenož jónu bě jej jeje žyn Pawot ra so je k njemu muž w Lübeku pschistupił a prajił: „ nětkole jo mnu póldźesch, ja žym twój nan." Dokel mjes tym druhi hólcźej pschistupi, so Seefeldej snjem ni, jeje žona Pawoka bobu wsacź. Psched 26 létami mandźelstwo, jako Seefeld w khłostarni šedźesche, njepózcźiwebo žiwjenja bla bźelene. Seefeld so na te jednanskeje sitwy pschiwjedźe. Mjes tym so jemu ja žona khribjet pschiwobrocźi, jemu pschedźyda jeje wu prajenja cźitajsche. „Nimam tomu niczo dodacź", bě jenicźka wotmołwa.

Po tutej lokalnej termiji pschisłužny šud schtwo s pschejtyschowanjom šwědskow wo stónzowanju Zimmermanna se Schwerina japocźa. Tehdy 10. hólcźej bě so 23. februara 1934 rano se starscźiskeho ma wotšałił, so by do stareje šahrody schoł, hdźež mě sche k puczowanskemu dnjej nastupicź. Tam pak ni bźe a wot toho cźasa njeběsche šleda po nim. Tej bě bychu někotři šwědźy hromadźe se Seefeldom widźe Michitźy šwědźy tež Seefelda hnydom špóšnachu. Se feld pak, kaž hacź dotal stajnje, wotmołwješe: „Ma wošoba njepschindźe do praschenja." Na konzu schtwo kowneho jednanja pokasa pschedźyda hischcze ras a wschě sa njeho jara pocźežaze momenty. Najprjedy to šwědźy kotłij běchu Seefelda s malym Zimmerma nom hromadźe widźeli a jeho sazo s wěsto cźu špóšnac

K tomu bo jara pocźežazy moment pschida, jo Se feld pridy psched saprěwaschje, so je 23. februara Schwerinje był. Tehdy tež njeje schulerja K. šmak. pak tutón schuleč s wěstocźu wupraji, so je wobstor neho zyle wěsće šetkal, je Seefeld škónčnje, so cź šahnaty, měrnosć wušnał, so je w Schwerinje był. Pokasa pschedźyda na to, so je Seefeld w hulcźinje, kotrejž běchu Zimmermanna namakali, hižo s druhimi hólcami njekasańske wumožowanja „Stónczanje", tak pschedźyda, k wobkorzenemu so wobrocźiwschi, rjekny: „Su Waš 23. februara

Pschithad khorhojow do olympiskeho stadiona.

(Deutsche Presse-Fotozentrale, M.)

Pójmy za nim

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

9] (Pokračowanje.)

Hara z měšanych hłosow z dala dokhadźeše a bu dale a wurazniša.

Skónčnje bližšachu so cyle a prěni počachu na wyšinu postupować. Lud khwataše, zo by najbližše městna wobsadźił a najlepje martru widźeć mohł, čohoždla wotdźěł wójska, kotryž wotsudźenych wjedźeše, dale bóle na kóncu čaha zwostawaše. Najprěniše přibychu dźěći, najbóle hólčata, na pol nahe, wokolo pasa z trundlemi wobwjazane, z wotrunanymi hłowami, hač na dwě horšći wlosow při spanjomaj, — wusmahnjene, z nimale módrymi zernićkami a z wrjeskotacej rěču. Srjedź teje dźiwjeje hary počachu ze skałobow wot wjedra wotmokane kruchi skałow wudrapować, z kotrymiž chycchu do křižowanych funkać. Hnydom za nimi zaroji so wyšina z najwšelakorišim prakom. Wobliča běchu z wjetša zapyrjene wot khodźenja a wćipnosće. Na žanym njebě sléda sobuželnosće.

Antea so dźiwaše skrěkej hłosow, njesměrnej kopicy słowow, z kóždeho erta so dobywacych, hibićiwosći stawow, hačrunjeź bě tola w Aleksandriji šwapotawej grekskej čiłosći, zwukła. Ludźo tu ze sobu rozmołwjachu tak, kaž by wo žiwjenje šło, a zadźerachu so, kaž bychu jim kožu z čéła drěli. —

Zbližiwši so k nošadlu dawaše centurio Rufilus wujasnjenja z měrnym služobnym hłosom, a mjez tym z mě-ta přeco nowe syły ludźi přibywachu. Čišćence bu z kóždej khwilu hórša. Mjez ludom běchu zamóžniši wobydlerjo z Jeruzalema widźeć. Běchu w smuhatych płašćach a dźeržachu so z nadzala wot bědnych dyrdomdejnikow z předměstow.

Naběža so tež wjele wjesnjanow, kotříž běchu swjatych dnjow dla z dobom ze swójbami w měšce; rólnikow, wuwjazanych z wopaskami, a pastyrjow z dobročiwymi, zadźiwanymi wobličemi, kozace kože woblečenych. Črjódy žonow čehnjechu z dobom z mužemi, dokelž pak bohate měšćanki njerady z domow wukhodźowachu, běchu to z wjetša žony ze ludu, wjesnjanki, abo napadnje zhotowane wulićki (žony, kiž so po wulicach tołku) z wobarbjenymi hłosami, wobwočemi a nohćemi, wonjacymi wot nazdala hižo za nardu, z hobrskimi nawušnicami a z rjećazkami z pjeniezow wokolo šije.

Přiječe skónčnje też sanhedrin — (wysoka rada) — a wosrjedź njeho Hanaan, starc z kraholcowym wobličom a z wočomaj w kućikach krwawymaj, tež pomału Kajafa, w dwurožkatej čapcy a na wutrobnu z pozločenej taflu. Z dobom z nimi dźěchu wšelacy farizejojo, kaž to: wlećerjo nohow, kotříž so ze zamysłom po puću do wšeho zakowowachu, farizejojo krwawych čołow, kotříž runje tak ze zamysłom z hłowu wo murje čepjechu a horbaći farizejojo, kotři pokhileni khodźachu, kaž bychu brěmjo hrěchow cyłeho města přijeć chcyli na swoje ramjenja. Pokhmurjena powažnosć a zymna zasakłosć rozdźeleše jich wot hewrjekaceje črjódy wšědneho ludu.

Cinna přihladowaše tej mjerwjeńcy ludźi z khłódnym a zacpěwańskim wobličom muža, kotryž so liči o knježaceho spłaha, Antea — ze zadźiwanjom a strachom. Wjele židow bydleše w Aleksadriji, ale tam běchu woni na poł Hellenojo (Grekojo), tu pak jich přeni króć wuhlada tajkich, kajkichž jich bohot předstajowaše, a kajcyž běchu w swojim samsnym hnězdźe. Jeje mloduške wobličo, na kotrymž bě hižo smjerć swój wusud wupisała, jeje do sćina podobna postawa wšěch woči na so čehnješe. Zhladowachu na nju njewustawajcy tak wjele, hač to wojacy nošadło wobstupiwši dopuščowachu; tak jara pak zacpiwachu a hidźachu cuzych, zo njebě w žanym wóčku sobuželnosće widźeć, skerje swěčeše so z nich radosć, zo wopor smjerći njećeknje. Nětko hakle Antea prawje zrozymi, pře čož ći ludźo za křižom wołachu za wěšćerja, kotryž bě wopowědował miłosć.

A wony Nacarečan bu jej z dobom tak bliski, bjez mała drohi. Wón dyrbješe wumrěć — a wona runje tak. Jeho, po wudatym wusudźe, ničo hižo wumóc njemóžeše — a wona bě tež hižo k smjerći zasudźena — a tuž so jej zdawaše, zo je jeju spisowanje čeliło bratrowstwo njezboža a smjerće. Jenož zo wona na křiž dźěše z wěru, zo po smjerći ranjo zaswitnje wona pak teje wěry dotal njeměješe a bě přišła, jeje z jeho wobliča čerpać.

Mjez tym so nazdala hara rozlehny, hwizdanje wuće, potom wšo wokolo wuchy. Bu słyšeć šćerkot bubnow a čežki stup legionistow (romskich wojakow). Črjódy so zakołsachu, rozstupichu so, a wotdźěl wotsudźenych přewodźacy, poča nimo nošadła překročować dźeć. Do přédka, po bokach, zezady kročachu z dźidnym, pomałym stupom wojacy, srjedźa běchu dwaj prěčnicy křižow widźeć, kotrcž po zdaču same přez stupowachu; njesechu je mjenujcy ludźo pod cyłym stuleni. Snadno móžeše zhódać, zo njeje mjez nimi Nacarečan; zdawaše so, dwaj mjenujcy měještaj sprostne wobličo njedočinkow, třeći bě nic młody, prosty, wjesny njan, kotrehož běchu zawěsće wojacy k tomu přinuzili, njeslu přinućili. Nacarečan kročeše za křižom, mjez blizko za sobu dwoju wojakow. Dźěše w purpurnym na zwjerch drasty woblečenym płašču a w zlatej njowej krónje, z pod kotrejež kałačemi so krej kreje wudobywachu. Jena čeče-še po malu po bliču, druhe wisachu sydnjene hnydom pod kónc na jahody dźiwjeje róže abo na kralowe paćerki dobne. Běše błědy, a postupowaše pomału z tłacym, wosłabjenym stupom. Dźěše wosrjedź njenja ludu, kaž by był hižo wot zemje wotpadnyl, kedźbu njemějo škrěki hidy, abo kaž by dawał, hižo z njeskónčnosću wobjaty, hižo nadźace zło pozběhnjeny, čichi jara, słódki a jara z njeswěrnej zrudobu cyłeje zemje zarudźeny.

(Pokračowanje sćěhuje.)

ſ hodźin popołdnju widźeli.“ Tehdy pak mały Zimmermann wjazy njeběšche pola waſ. Teſ někotre dny pozdźišo je ſo hišcheje w tamnišej wokolinje wokoło bruchił a wjazy krócź ſu Waſ tam widźelt. Někto praješe, Seefeldo, pſchedźyda ſ napominazym hłoſom rjekny: „Hdyž ſe ſ tym hólzom wotſtaſ?“ Wobſtorjeny: „Moja wotſoba njepſchińdźe do praſchenja.“

Pjatk ma ſo mordarſtwo na ſchulerju Neumannu rozpominacź.

Ze Serbow

W Budyſchinje 8. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Stoź teſ ći pomha wulki hród,
Hdyž nutrkach kneži samy hłódź! H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 751, hygrometer 0 a najwyſchſcha dnjowa temperatura 1 ſtop. ſymny. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer minus 2 a najniſcha nózna temperatura 5 ſtop. ſymny. Nad zyłej ſrjedźnjej Europu ſo někto wyſchina wupſchestrěwa. W njej knježi ſymny powětr, kiž je ſ Lodowego morja pſchiſcźahnywſchi ſo tu ſaſtydlił. Pſchipłakowanemu ſymnemu powětru ſ połnoza je pſchestał, dokelž je ſo nijna ſ Atlantiſkeho morja hacź do połnózneje Europy wupſchestrěła. Dźenſa a teſ jutſe hiſcheje ſymna wyſchina waſche wjedro wobkněježi, ſo njeje wjetſcheho pſcheměnjenja wjedra wočakacź. — Jutſe njedźelu ſłónczko 7,26 hodź. ſtudźa a ſo 5,03 hodź. khowa. Měſaczk ſtudźa jutſe wjeczor 7,38 hodź. a khowa ſo dopołdnja 7,43 hodź.

— Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu njedźelu: Mako pſcheměnjenja.

*

Rudowanje zyrobowych lěpſchiuſkich wupokazow w ſkutku ſymſkeje pomozy 1935/36.

Budyſke měſtne wjednoſtwo.

Wſchitkim potrěbnym, kiž ſu ſo do ſkutka ſymſkeje pomozy 1935/36 pſchijeli, ſo zyrobowe lěpſchinſke wupokazy **pónjdźelu 10. febr. 1936 w cźaſu wot 9 do 1 hodźiny** w tychle wudawarńjach wudawaju:

ſa Budyſku ſrjedźnju měſtnu ſkupinu na Hrodowſkej haju 12 (pódła ſejmownje),

ſa Budyſku ranſchu měſtnu ſkupinu w hoſcenzu „Luſatia“ na Lubijſkej dróſy 26, mutſkhóž na Pautiſkej dróſy,

ſa Budyſku wjeczornu měſtnu ſkupinu w hoſcenzu „Kelkopjej“ (Schwan) na Židowje na Hłownej dróſy,

ſa Budyſku połodniſchu měſtnu ſkupinu w hoſcenzu „Piwarńiſkeje ſahrody“ na Nowoſaſkej dróſy 4.

Pſchi wotewjacźu maju ſo kaž pſchezo trěbne wupokazy wo dołhodach pſchedpokłožcź, ſa njeſaſtupjerjow kontrollna karta, rentowe wupokazy a tehorunja. Potrěbni, kotſiž Lipſchinike wupokazy w poſtajenym cźaſu njewotwoſmu, niemóža ſebi je poſdźiſcho wjazy ſadacź. S inteje pſchicźiny ſo hiſcheje raz proſy, ſo by ſo kóždy **na kóždy pad** poſtajenych wudawańiſkich cźaſow dźerżał.

Teſ ſa rybowe lěpſchinſke wupokazy ma ſo kaž pſchezo 10 pjenjezkow ſa dwaj puntaj ſobuſchińjeneſ. Pjenjezy **niech** ſu po możnoſći wotkliczene.

Skutk ſymſkeje pomozy němſkeho luda 1935/36.

Budyſke měſtne wjednoſtwo.

*

Tydźenſki plan kulturnych ſarjadowanjow w Budyſchinje.

(Sdźělnje měſchczańſki kulturny hamt.)

Tydźeń wot 9. hacź do 16. februara 1936.

Schwórtk 13. februara 1936, 20.15 hodźin w Kehelerni: Kolonialny ſabawny wjeczor ſe ſwětkowobrałowym pſchedſtojeńſchom „My Němcy pſchi Kilimandźaru“ (Němſke kolonialne towarſtwo).

20.15 hodźin w měſchtriſkim dźiwadle: prěnje pſchedſtajenje „Ptaczniſka“, operetta w 3 jednanjach wot Korle Zellera.

Pjatk 14. februara 1936 w 20 hodźinach w měſchczańſkim muſeju pěſnjerſki wjeczor: „Helena Voigt-Drederichs ſpita ſe ſwojich dźełow“. (NS-kulturna wołoda).

Sobotu 15. februara 1936 w 20 hodźinach w měſchczańſkim dźiwadle: „Niekaſchena žona“, hudźbna wjeſelohra w 3 jednanjach wot Waltarja Kolla. Ludowe płacźiny.

Niedźelu 16. februara 1936, 11.15 hodźin w měſchczańſkim muſeju: „Wotewrjenje wuſtajenjow Budyſkich wumělcow.“

W měſchczańſkim dźiwadle ſo nimo teho kruchi běžneho hrajneho plana woſpjetuja.

*

Wſchitzy, kotſiž kulturne ſarjadowanja pſchiprawja, ſo proſcha, ſo bychu wſchitke ſarjadowanja tak ſahe kaž možno měſchczańſkemu kulturnemu hamtej ſdźělili.

*

— Hamtſka telefonowa kniha ſa pruſku a ſakſku Hornju Łužiju. Powěſćerńa němſkeje póſtſkeje direkſije woſjewja: Hamtſka telefonowa kniha ſa podrjeſnju ſyſcź pruſkeje a ſakſkeje Hornjeje Łužiſy ma ſo ſnowa nakładowacź. Telefonowi wobdźelnicy, kotſiž ſebi pſchaja, ſwój ſapiſ pſcheměnicź, maju to po możnoſći bórſy, najpozdźiſcho hacź do 15. februara, pola pſchiſłuſchneho poſrědniſkeho hamta piſmownje a bjes porta namjetowacź. Tu by **derje** było, ſo by ſo na pſcheměnjenja dźiwalo, kiž ſu hacź do ſrjedź měrza měſeſe ſtoma. — Pſchiimanje wobkhodnych

P. Krječmař:

Naš cźas

Mjez narodom a ſmjerću
bu postajeny cźas.
Kak jón naložimy —
to je wosud naš.
Możemy być wotrocź,
wjednik, knjez,
swoje ma kóždy znjeſć.
Ludy rostu — ludy du —
wosud leži w našich rukach
što wone ſu.
Mały ſmy ſtawćk w cźłowjeſtwa klinje,
tola możemy być zdónk,
kiž njezahinje.
Tohodła cźłowjeće, wobknjeź swój cźas —
jenoź ſmjerć ma ſwoju wolu —
a žada nas . . .

nawěſchtkow do hamtſkeje telefonoweje knihi — dźěła A — je wěſ **podkrjeſnjeneje** direkſije němſkeje póſtſkeje reklamy t. ſ w. w Drježdźanach-A 1, Waiſenhausſtraße 9II (telefon 22 966).

— Sćwěrnaj ſobudźěłaſerjeſ. Wojnaſſki miſchtr Kurt Seifert a wojnař Korla Techert, kotraj mójeſaj na 25letne dźěło pola Aug. Nowaka, akziſowego towarſtwa w Budyſchinje, ſhladowacź, ſtaj ſo pjatk na radźinym měſtnje wuſnamjenjikoj. Wyſchſchi měſchczanoſta dr. Opitz je jimaj měſchczańſku pſchipóſnawazu liſcźinu ſa jeju dołholětnu ſwěrnu ſłužbu pchepodał a jimaj k jeju jubilejej ſhožo pſchał. Pſchi pſchepodaću cźeſnjeje liſcźiny běſche knjes fabrikſki direktor Sprenger pſchitomny.

— Nospravna policija. W nozu k 7. februarej je někto wot zigarettoweho automata na Kějorſkej dróſy ſchkitadła ſa ſapuſchcźenje pjenjes wottorhnył. Skuſćeř dotal njeje ſnaty. Wo wěſowne ſdźělenja proſy kriminalne wothdźělenje w Budyſchinje na Ortenburgſkim hrodźe.

— Njekaſanz ſ Hrobjiſchcźa ſo ſwěſcźił. Pſchepytowanja, kiž je kriminalna policija pſchećźiwo njekaſanjej wjedła, kotrejož ſu 6. februara ſajeli a wo kotrymž ſmy hižo wcźera ſdźělili, ſu měſe wuſpěch. Tutemu muſej je ſo někto teſ mohło dopokaſacź, ſo je wón tón, kiž je dźeſći w poſłednich njedźelach na jich ſchuſſkim puću pola Hrobjiſchcźa a na puću do Cźichońz pſchećźěhał, kaž je ſo wotpjet piſało. Dźeſći ſu ſkuſcźerja ſaſo ſpóſnałe, jako je ſo jim napſchećźo ſtajił. Wón je ſo někto teſ wuſnał.

S **Kratez.** (Rěčnikſki wjeczor ſeſiwjeſkeho ſtawa.) Sſrjedu ſo naſcht burſa a ratarjo w Langez hoſcenzu k rěčnikſkemu wjeczorej we wobłuku wupokdźeńſkeje bitwy ſeſidźechu. Wjeſny burſt wjednik ſtronjan Hermann Schümberg rěčeſche wo wojowanju pſchećźiwo ſchkódnikam a poſdźiſcho wo ſtrowym ſkoczu. Dźenſa je nuſne, ſo ſo naſch lud na ſwojej ſamnjej pódze ſeſiwja. Pſchi tym njeſmě ſo na ſchkitanje roſtlinow a na wojowanje pſchećźiwo ſchkódnikam ſabyć. S prawym wobdźěłanjom jemje, ſ wotſtronjenjom pjanki, ſ prawym hnojenjom, ſ techniſkimi ſchkódniki niczajzymi naprawami a ſe ſchkitanjom ſkładow móže ſo wiele dozpěć. Wo ſadowych ſchkódnikach a plahowanju ſadu ratař Handrij Müller jara nadrobnje rěčeſche. Burſki wjednik potom dale roſtoji, ſo je nuſne, ſo mamy jenoź ſtrowy ſkót plahowacź, kotryž ma w ſtrowych hróbach ſameſćeny być a pſchi prawym pizowanju a wothładanju wjele mloka a mjaſa podawa. Teſ pokaſa na jenotliwe khorośće mjes ſkotom. Sajimawym wumjeńſenjam ſo žiwa roſmołwa pſchiſamknu. Teſ ſo na to pokaſa, ſo w najbliſchim cźaſu ſo wſchě dwory wobhładaju.

S **Bukez.** Kſcheſćeſćijanſka jónſka ſłužba měſeſche pſchi dobrym wopyće pola Stangez ſwoju februarſku měſaczną ſhromadźiſnu. Po dorjadowanju wobkhodnych należnoſćow rěčeſche kurator wo wuſnamje kſcheſćijanſkeje jónſkeje ſłužby, ſa lud a zyrkej. Poſtiſca ſwojim ſobuſtawam powuczenje a wokſchewjenje.

S **Bukez.** NS ſhromadźeńſtwo móž ſ radoſcźe ſarjadowa pola Stangez ſabawny wjeczor, ſa kotryž bě ſo němſke baritejowa ſkupina dobyła, kotraž nětkole w Lubiju wuſtupuje. Wopyt bě jara dobry. Pſchi wjeſelej hudźbje ſo ſiwy programm ſpěſchnje wotehna a bjes dwěła je ſo wſchěm wopytarjam jara ſpodobało.

S **Radworja.** Sſrjedu 5. februara wotmě tudyſche [illegible] plakowariow koni wurjadnik ſhromadźenju, kotryž pſchedźyda bur Wenzel ſ Bronicy wjeſeri. Na dźeńſkim wotjedźe ſteſche wobſamknjenje wo pſchiſamknjenju k Njeſwaczidźiſkemu nuſowemu ſjednoczeńſtwu. Tuhda nuſowemu ſjednoczeńſtwu ſteſchi koni ſa Njeſwaczidło a wokolinu bě na ſhromadźiſnje pſchitomny. Na dźeńſchej rosmotrowje ſo wobſamknu, wobej nuſowej ſjednoczeńſtwaj ſjednoczić.

S **Mateho Wožyka.** Schtwórtk wjeczor wokoło 7 hodźin pyšny pſchekhodźowaſ, ſo ſo w domſkim Müßigangez herbow pali. Hdyž wobydlerjow na to kedźbnych ſcźini, namaka tutych wo jitwje ſedźo. Woni nicźo wo njeſbožu njewědźachu, kotrejž bě ſo ſtało. Tola ſaleć ſo woheń wjazy njehodźeſche, Hiżo ſo zyka kubja paleſche. Jenoź to, ſchtoż měſeſche na cźěle, mózeſech kóždy ſ doma wukhowacź. Bórſy doſedźechu k wobnju wobory ſ Wučležej, Panez, Jětzowſka motorſka ſtykawa, dobrowólna wohnjowa wobora ſ Wulkeho Wožyka. Smužitemu a waſornjemu ſapſchimnjenju maja ſo wobydlerjo dźakowacź, ſo ſo hiſchcźe nješchtokluli ſ doma wukhowa. Kak je woheń naſtał, ſo njeje dotal hodźało ſwěſcźiſcź. Naſtata ſchkoda je jenoź ſdźěła ſe ſawěſcźenjom kryta.

S **Kamjenza.** Schto ſo 22. februara 1936 w Kamjenzu ſtawa? Na tuto praſchenje a ſa někotre wotmołwy, kiž ſu ſo na njo dale, ſo wſchitzy wulzy ſajimuja. Tehodła je dźenſa hižo wěſte: Pótnikli ſwjedźeń ſkutka ſymſkeje pomozy němſkeho luda ma hobrikli wopyt wocźakacź a budźe to najwjetſchi wuſpěch. S pſchihotami ſa ſwjedźeń je ſo mjes tym pilnje pokracźowako. W pěknych měſtnoſcźach Lehmannez hotela pſchi Bönſchkim naměſcźe ſměje ſo winowy ſwjedźeń w Grinzingu, a wſchitzy móža tam pod nawjedowanjom hibicźiweje Winkleje kapały Róże Müllerez a Trudy Schwarzbachez w originalnym koſtumje wěrne prateriſke žiwjenje ſobu nashonicź. Sa humor, ſpěwy a reje ſo tu najlěpje poſtara Teſ na wſchěch druhich ſalach a w korcźmach naſcheho měſta ſo pótniſki ſwjedźeń na ſwoje woſebite waſchnje woſwjeźi. Wo tom ſo tu porjadnje powě.

S **Wojerez.** (Zyrkwinſke.) Dop. w 9 hodź. němſke hłowne Boże ſłužby, dop. ½11 hodźin ſerbſke hłowne Boże ſłužby ſe ſpowědźu, pſchip. w 12 hodź. ſerbſke ſchćenja, pop. w 2 hodź. němſke ſchćenja.

S **Khoczebuſa.** Wjednik Hitlerſkeje młodźiny ſmjertnje ſniješožik. Cźežke autowe njeſbožo, pſchi kotrymž ſo kčežiaze cźłowjeſke žiwjenje ſniczi, ſo ſchtwórtk wjeczor mjes Kokkozami a Glinſkom ſta. Wós ſ Kſchiſchcźowa nosła Khoczebuſa ſ hiſchcźe njeſmatele pſchicźiny ſ wulkej mozu do nadróſneho ſchtoma ſajédże. S 3 ſobujéđźacymi ſo wjednik Khoczebuſkeje Hitlerſkeje młodźiny, Horſt Willert, ſmjertnje ſranj. Druhaj ſobujéđźazaj ſo ćežko ſranjiſchtaj a dyrbjeſchtaj ſo do Khoczebuſkeje khoronnje dowjeſcź.

S **Wjerbježe.** Sſrjedu dopołdnja na Wierbjeńſkej horje dwě aucze do ſo ſrajſchcźeſ, jedyn ſ Barlina, druhi ſ Cźeſkoſłowakiſkeje. Mjes tym ſo ſobujéđźazy Barlińſkeho njeſranjeni woſtachu, poczerpi wjednik cźeſkeho wosa lóže ſranjenja a teſ ſobupucźowaza ſo we wobliczu tžetro roſrěła, tak ſo dyrbjachu ſo ranje ſaſcźeć. Prěnju pomoz nimoduzy ludźo a ſanitetarjo Cźeſćwjeneho kſchiża w Korſymju podachu.

Poſledńe politiſke powěſće

Chinejſko-japanſke dorěčenje wo póſtanzomaj.

Pſched někotrymi dnjemi ſtej ſo Chinejſka a Japanſka dojednałej, kak chcźetej ſwojej póſtkanzſtwje wobhładźicź. W Tokiu je ſo pjatk hamtſzy woſjewiło, ſo je ſo Michiro Arita, prjedawſchi japanſki wupóſłanz w Belgiſkej, ſa póſłanza w Chinje pomjenował. Chinu w Toku Hſiuſchijing ſaſtupuje, kiž je jako pſchećeſel Japanſkeje ſnaty.

Hłowny redaktor Marko Smoleſ w Budyſinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyſinje, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smoleſ w Budyſinje a za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyſinje. — Wudawa a čišći dr. Jan Cyž w Budyſinje.

D. A. I. 1936 2249. — W tu khwilu tariſna liſcźina čo. 5 płaći.

Wjelbłud w ſłužbach ſaſtaranja italſkeho wójſka.

Tam, hdźeż ſu dróhi w połnóznej Abeſſynſkej tak njewobſtupne, ſo je njemóžno po nich ſ wojami abo ſ cźeſkimi autami jéđźicź, ſu Italcźenjo wjelbłudy do ſłužbowſkeje.

(Acme, M.)

Sport

Olympiske hry.

Hokeyowe hry na lodze.

USA dobudże nad Schwizy 3 : 0.
Wuherška nad Franzowšku 3 : 0.
Awstriska nad Pólšku 2 : 1.
Jendželska nad Pólšku 1 : 0.
Němšk nad Italšku 3 : 0.

Sarjadowanja dżenża sobotu: Lotyšska pschećiwo Češkej, Kanada pschećiwo Awstriskej, Čěšskoslowakska pschećiwo Wuheršku, Italska pschećiwo Ameriju, Němska pschećiwo Schwizy, Jendželska pschećiwo Japanskej, Franzowska pschećiwo Belgiskej.

*

Krażne wuslědki Norwegiskich sastupjerjow pschi wubědżowanju na žnehakach.

Norwegšku sastupjerjej we wubědżowanju na žnehakach Birger Ruud a Laila Schou Nielsen wczera prěnje městna pschi twukotnych wukonach pschi wubědżowanju na žnehakach wobsadźichtaj. Też němšcy sastupjerjo wobsteje, Franz Pinir a Gustav Lantschner, kotrajž 2. a 3. městno wobsadźichtaj, žu derje wotrěsnyli.

Jutře:
Dżeń jenohorńčeje jědże

Towarstwowske powěstniki.

Budestecy. Serbske towarstwo „Lubin“ změje njedżelu 9. februara swoju zhromadźiznu. Rěčeć budże knjez kantor Smola z Budestec. Wšěch sobustawow wěsće wočakuje, hosći pak rad přiwita předsydstwo.

Domowina. Česć našeho sobustawstwa je, zo jutře njedżelu woswječimy 75. narodniny dr. Bjarnata Krawca na wurjadne wašnje. Tohodla činimy naše sobustawstwo hišće jónu skedźbne na jutřiše swjedźeńske posedźenje popołdnju ½5 hodźin w Serbskim Domje.

Drježdźany. „Hromadnik“ wuhotuje wutoru 11. febr. wječor we 8 hodź. w „Johanneshof“ česstny wječor za k. hudźb. direktora Bj. Krawca. Přednošk a spěwy wot znatych wumělcow so poskića.
Předsyda dr. Wjacslawk.

Hornja Hórka. Serbske towarstwo „Łužica“ změje njedżelu 16. februara pop. hłownu zhromadźiznu wTeichertec hosćeńcu. Knježa dowěrnicy so p
ša, zo bychu to wšěm sobustawam wozjewili. Pr
nošk nam knjez wučeŕ Wjela poskići. Winowat
wšěch sobustawow je, zo přińdu. Hosćo su l
witani.
Předsydstwo.

Hodźij. Towarstwo „Jaroměr Imiš“ ma njed
9. februara swójbny swjedźeńk. Započatk pop.
hodźin.

Jasećca. Kat. Bjesada změje jutře popołdnju w
hodźinach zhromadźiznu.

Maćica Serbska wočakuje swoje sobustawy cyle w
sće na swjedźeńskim posedźenju k česći knjeza
Krawca jutře njedźelu popołdnju ½5 hodźin.

Rakecy. Serbske towarstwo „Lipa“ ma njedźelu
februara wječor ½8 hodź. w „Sakskim domje“
Rakecach serbski ludowy wječor, wobstejacy
spěwow, dźiwadła (Zhubjena njewjesta) a re
Też serbski husler Jurij Mencl ze swojim tritr
tymi husličkami wustupi.

Sobustawy Maćicy Serbskeje a Domowiny móża s
přeprošenja na počesćenje dir. Bj. Krawca, kiž
dźe njedźelu 9. februara pop. ½5 hodźin w S
skim Domje w Budyšinje, w Serbskej kofejo
a w Serbskej kniharni hač do njedźele popo
wotewzać. Přistup maja jenož mějićelju přepro
njow. Zhromadźizna je za cuzych zawrjena.

Serbja kupuja
stepowane měšcowe wolmjane wjesnud. blidowe
přikrywy
tepiši, łoža, reformske spódnje łoże we wulkim wubjerku jara tunjo pola firmy (8
PAUL KORN
w Budyšinje na Hośic hasy 21 (w domje khorobn. pokładnje)

Emaljowe twory
we wulkim wubjerku, jara tunjo
bowy wot 95 pjenježkow
pola firmy
Kurt Mitschke
Wotcyłny wobkhod za domjacu a kuchińsku nałobu
na Hośic hasy 20 28

Wopruwdźe tunje a spožčenje **časnikow** 82
kupuješe pola **časnikarja Kokša**
w Budyšinje na Suheinskej h. 28

Debjeńki, časniki
nože a widlički 122
kupuj wóšk Budyšsko n
Wróćkowskeje drohi, to je
BRUCKNER Kamjenski

Sylne **prosata**
ma na předań (232)
Swobodne kubło w Ješicach

Wysokosuć. žałoica
je na předań w Stróži čo. 2
pola Wulkich Zdźarow. (240)

Němdże 30 centnarjow dobreho
łučn. syna
ma na předań (242)
Adolf Holland w Halstrowje
Klóšterska dróha čo. 2

Por svin. koni do dżěła

zdobu womaš „němdże 8- luć. 9 jeb., sylnej čah-rišl. 1- a 2prjeź.
8 taf. woxy, 30, 50 a 100 centn. **2 nakł. wozaj**, 4 a 8 metr. so płuc. bódno jenaž do ptiv. rukl předadu. Bliše zhonćo
w Drježdźanach-N. na L'pšcanskej dróze čo. 20, I na lěwo. 230

Kupuj pola našich inserentow!!

Je-li Was hłowa boli [42
Je-li so Wam **čoło mor ći a**
dostanješći ftidki, tak zaleži to čisto na tym, zo sće zakomdźił. sehi w prawym času dorje se. džasce. na wóči wobstarać wot
Eridha Lenza
wosebiteho optikarja
w Budyšinje na Hośic hasy 21
Telefon 2134

Zasydlich so **w Halštrowje** jako
prakt. lěkař
Rěčne hodźiny
mam tukhwilu w bydlenju knjeza měšćanosty Klugi
w Halštrowje na Hainmühlenskim puću 1b
Wšědnje wot 8—10 a 12—3 hodźin.
Dr. med. Fischer
Telefon Halštrow čo. 220 (220)

Leopoldec korčma we Worklecach
Njedźelu a póndźelu, 9. a 10. februara
kózłopiwo točimy
Njedźelu wječor wot 8 hodźin **rejc**
Wo pječelny wopyt prosytaj (233)
Jurij Brankačk a mandźelska

Herbska grychta w Rózeńce
Sobotu, njedźelu a póndźelu, 8., 9. a 10. februara
wulki kózłopiwowy swjedźeń
z khartyhrajom. (218)
K tomu přečelnje přeprošuje Maria zwnd. Eiselowa

Herjska grychta we Wadworju
Njedźelu, 9. februara, mamy (234)
rejwańsku hudźbu
z kotejźdnymi sportskimi poskićenjemi
Porchowskeje skupiny wumělsk. jězdźerjow
Přećelnje přeprošuja hosćencař a jězdźerjo

Herbska grychta w Niebjelčicach
Sobotu 8., njedźelu 9. a póndźelu 10. februara
točimy kózłopiwo
wosebje dobre pampuchi
Dźensa sobotu, 8. februara [241
swinjorčanje
Kzabawje hraje bayers. šramlowy a wysk. quartet
Njedźelu, 9. februara, wječor wot 7 hodź. **rjane reje**
Přećelnje přeprošuje Maks Rychtař

Hosćenc w Sernjanach (237)
Jutře njedźelu zjawne reje

Hosćenc Na Horje pola Njeswačidła
Sobotu, njedźelu a póndźelu, 8., 9. a 10. februara
kózłopiwo točimy
K tomu kózłopiwowe kołbaski a pampuchi
Wutrobnje přeprošuje **Bramborkec swójba**

Hosćenc w Zejicach 227
..., přeprošuje was sobotu, 8., a njedźelu, 9. februara na
kózło-piwo.
K tomu **pječenu kołbasu.**

Přesadźowanje paln. drjewa
w Kuptanskim reverje
Póndźelu, 10. februara 1936, přesadźujemy nje-
daloko Lichanja a Kobjelnja připrawjenych
33 rm dubowych šćěpow,
6 rm khójnowych šćěpow,
90 rm khójnowych kuluchow,
60 rm twjerdych hałozow,
70 twjerdych dołhich hromadow,
8 khójnowych dołhich hromadow
za hotowe pjenježy. **Zeńdźenje w hosćencu**
w Lichanju dopołdnja w 9 hodźinach. 198
Hajniske zarjadnistwo w Kupoji

Měšćanske dźiwadło
Telefon 3263

Póndźelu, 10. februara, 20.00 h. Předstajenje za młodźinu **Kutte** Činohra w 5 jedn. wot Durte	Pjath 14. februara, 20.15 h **Ptačnik** Operata w 3 jednjach C. Zellera Koło B
Wutoru, 11. febr., 20.15 hodź. **Moja dźowka, twoja dźowka** Wjeselohra wot Lenza a Robertsa. Koło F	Sobotu, 15. februara, 20.0 **Njekońcny žonu** Hudź. wjeselohra w 3 jedn. Kollowa. Ludowe dźiwadło, Cis
Hóstna hra w Pirnje „Swět. mištrik“	Hóstna hra we Wulkej Dub „Moja dźowka, twoja dźowka“
Sjedźu, 12. februara, 20.15 hodź. **Moja dźowka, twoja dźowka** Wjeselohra wot Lenza a Robertsa. Koło E	Njedźelu, 16. febr., 16.0 Wulke operetne dźiwjo **Tři stare baby** oper. w 3 jedn. Płaći 0.50
Hóstna hra w Pirnje „Swět. mištrik“	Njedźelu wječor 19.5 hod
Štwórtk, 13. februara, 20.15 hodź. Pječne předstajenje **Ptačnik** Operata w 3 jedn. wot C. Zellera	**Ptačnik** Operata w 3 jednjach C. Zellera. Zniža płac 0.5

Fotowe aparaty
Projekcijowe aparaty
Powjetšeńske aparaty
Domjace kinowy a wšě wě
za amatérske fotografowa
Fotowy dom Fiuf
mějićel Arno Lehna
w Budyšinje, Serbska hasa
Wuwiwamy filmy a platy, zhotowimy wotčahi wěcywustnin'e a najnješiło

Přesadźowanje paln. drjew
Njedźelu, 9. februara, popołdnju w 2 hodźinoma
sadźuja so pił dróty Njebjelčicy-Hlinowe (Tho
na 80 m khójnowych kuluchow,
na 50 halozowych hromadow.
Wagner w Njebjelčicach

Nawěštk w „Serbskich Nowinach“ přinjese kóždemu wužitk, překupcej kaž kupcej! — Tohodla inseruj, hdyž maš nješto na předań, też wosebitu kupnu

składnosć wozjewić twojim kupcam. A stóž ma hewak nješto na předań, donu abo z hospodarstwa, abo chce nješto kupić, tón to woz ew w Serbskich Nowinach. Stóž che so ženić z pěknej Serbowku — też toho přeća dopjelni
mały na wěstk

Za zběrarjow serbskich knihow
poručamy sćěhowace antikwarne knihi:

NABOŽNE:

Khodźenje za Khrystuscm wot Domaša Kempenskeho, přełožił J. C. Wanak. Njewjazane. 1845. 0,75 hr.
Swjaty advent. I. a II. wot A. Sykory a M. Domaški. 1864. Wjaz. 0,60 hr.
J. Kilian: **Knihi wot spowiedźe a swjateho wotkazanja.** 1,— hr.
Krótke wopomnjenje teje zbóžnosće jeneho wěriaceho w kotrehoż wutrobi JESUS bydli. 1777. Njewj. 0,60 hr.
H. Jmiš: **Skit Boži** (wójnske modlitwy). 1866. 0,50 hr.
Předowanja wot Lubjeńskeho, Jmiša, Jakuba.
Jan Kilian: **Wjeruwuznajerske pisma** aby **symbolske knihi.** 1854, Wjazane. 1,50 hr.
H. Jmiš: **Lećacy list evangelskich słowow na młodźinu wo zbóžnosći.** 1863. Wjazane. 1,— hr.

SWĚTNE:

Mały Sserb abo **serske a njemske rozmłowenja** wot J. E. Smolerja. 1841. Njewjazane. 1,— hr.
Krótke wułożenje powšitkowneho serbskeho prawopisa. Njewjazane. 1843. 0,80 hr.
Fr. Lud. Čelakowský: **Wothłós pěsni ruskich přełožk.** J. E Smolerja a J. A. Waška. 1846. Njewjazane 1,— hr
Krótke khěrluše a spjewańčka za serbske šule wot H. Zejlerja. 1842. 0,30 hr
J. B. Jakub: **Serbske horne Łužicy.** Njewjazane. 1,— hr.
M. Rostok: **Najwužitniši přećeljo ratarstwa a hajnistwa** bez zwěrjatami. 0,50 hr.
J. Buk: **600 serbskich přisłowow.** 1,— hr.
Serbska Jutrnička. Wot J. G. Jordana. 1. a 2. zwjazk. Po 0,50 hr.

ČĚSKE:

Jan Kollár: **Nedělní, swátečné i přileżitostné Kázně a řeči.** 1831. Wjazane. 3,— hr.
J. Dobrowsky: **Deutsch-Böhmisches Wörterbuch I (A—K)** 1821. Wjazane. 10,— hr.
Časopis českeho Musea. XXIII 1, 4; XXV 4; XXVI 2; XXVIII 1; XXXI 3; XXXIII 2 po 1,— hr.
E. W. Doležal: **Swátečnj kázanj I.** 1846. 0,50 hr.

Kašćowy sklad na Kotoskej hasy 2 / 2
H. Oswa
tyšeński mišstr. Ręču se

Přiloha k čisłu 33

SERBSKE NOWINY

Sobotu 8. februara 1936

Jakub Čišinski:

Lećće z časom!

Čas nowy stup ma spěšny. Štóž chce w stupje
Z nim wostać, šwarnje dyrbi wustupować,
Spać malo, dźěłać dołho, z mocu snować
So. Hdyž maš kmótřič komu, njeskomdź k dupje!

Štóž mysli hańć čas, sej mysli hłupje.
Dóńž hoji wjedro, dyrbiš domoj khować,
Dóńž żehli żelezo so, dyrbiš kować!
Štóž skomdźi čas, tón próżdny póńdźe z kupje.

Čas njese móc a žiwjenje we klinje. —
Štóž zbožo časej wudrěć chce, tón hłada,
Njech z wočomaj, njech k nohomaj spěch spinje!

Štož sobu z časom njemóže, to spada. —
Štóž spina nop a pjasć a leći z časom,
Tón sedźeć budźe z njewjestu za kwasom.

Měrćin Nowak-Njechorński:

Moje prěnje zetkanje z mištrom Bjarnatom Krawcom

Lěto dźewjatnaće stow dwajadwacete...!

Běch hišće němscy rěčacy Serb, kiž dołho pobłudźiwši po nimopućach bě skónčnje so dóšmjatał domoj k swojemu ludej. Serbske wědomje bě po něčim so dowudrěło zespody napława cuzowanja. Sława, běch nadešoł něšto, štož móže mi być wobsah a zamĕr cyłeho žiwjenja!

Budu serbować!

Moje wědomstwo wo Serbach a Serbowstwje bě tehdy khětro wbohe. Wědźach drje, zo je w Budyšinje někajki „Serbski Dom", w kotrymž wudawa a čišći wěsty knjez Smolerj, tak mjenowane „Serbske Nowiny" a „Pomhaj Bóh", kiž tu a tam dźiwny lud čitaju. Dale běch hišće něšto słyšał wo Handriju Zejlerju, Imišu a Mucy. A też wo Bjarnaće Krawcu.

*

„Potom jónu powědachu we wsy, zo budźe w měsće w „Krónje" wulki serbski koncert, hdźež budźa serbske dźěći spěwać serbske pěsničky a Bjarnat Krawe tež tam budźe, dokelž je to wšo naprawił. We serbskich narodnych pěsničkach běch wjele słyšał: mój přećel, profesor Kurt Müller w Lubiju, je njemóžeše dowukhwalić . . .

Hdy bych tak šoł na koncert serbskich dźěći...? Dźěch...

Dźiwny začišć! Telko ludźi! Telko pyšnje a přistojnje zwoblekanych ludźi, kiž serbscy rěčachu! Trochu běše mi zatrach. Znate serbske holčo bě mi šepło: „Tu dyrbimoj serbscy rěčeć, hewak naju nahlja!" A dokelž swoju połzabytu maćernu rěč tehdy hišće khětro łamotach, stulich hubu, štož mi lećko njeběše, dokelž tam dale znatych njemějach.

A serbske dźěći spěwachu...!

Knježičkecy, je dha tajke něšto možno? Tajke rjane pěsničći maju Serbja? Běch kaž zakuzłany. Zyma mje wobĕhowaše, tak mje jimachu, přimachu, storhachu tute naspěwy...

„Za Kamjencom za horami..! Plakała Hanica..! Přadła je Marja kudźałku...! Witajće hólcy z daloka...! Hnaš je wowčeŕ swoje wowcki won...! Hanka, ty brune, brune wóčko...!"

A te stare pěsničći, pěsničći serbskeho luda, pěsničći mojeho luda su tehdy we mni dozabiwałe poslednje doškrabki cuzowanja...

Serbske pěsničći z erta serbskich dźěći nadběhuja duše serbskeho luda, kiž tam deleka w sali nutrnje poslucha, a wone dobywaju też duše liwkich a khabłatych. A před rjadami spěwacych serbskich hólčatow a holčatow steji šěrdźiwy młodźenc ze zmahowacymi kudźerjemi, steji razny wójwoda, kiž wodźi šiki wudyrnych pěsničkow do boja wo serbsku dušu, steji wón — mištr Bjarnat Krawc!

Moja prěnja zetkanka z mištrom Krawcom...!

Wšón hnuty a khodźo kaž wo snje wróću so z koncerta w towaršnosći přećela, němskeho lěkarja z Budyšina, kiž zalubowany do serbskeho luda je nawuknył jeho rěč. Chcyjo wotbyć nadbytk začišćow a mysličkow wopytamoj hišće třećeho přećela. Połniša wutroba, połniši hort! Spěwam khwalospěw serbskej pěsničcy, spěwam khwalospěw serbskej narodnosći!

Přećel poska, so zakhmuri kaž žmórc, morśći čoło a syknje: „Sy panslavista!"

Tehdy sym potajkim prěni króć słyšał, zo je wukhwalenje Serbowstwa njekničomny „panslavism". Tón, kiž mi to čisny, měješe serbsku mać a serbskeho nana. Hdyž jemu łahodnje tole přispomnich, zdźěli mi, zo je nuzowany, w přichodźe so wzdać mojeho přećelstwa a wobkhada.

Tak dźěše třilětne přećelstwo do kruchow po mojim prěnim zetkanju z mištrom Krawcom. Mi njeje tęho ženje žel bylo...!

*

Mějach towarša ze serbskeje hole, kiž dostudowawši dołholětne čakanje na wučeŕske městno sej skróćeše z tym, zo dźěłaše nakhwilmje jako hórnik w podkopkach a jako listynošeŕ. Nimo teho dys a dys zo mnu dundaše po serbskim kraju, přetož słušeše kaž ja k tamnej družinje powójnskich połblaznow, kiž krutu wójnu připowědźiwši dołhim khołowam, twjerdym khornarjam a druhim znamjenjam skaženeho člowjestwa w najwuššim zwisku z přirodu a přirodnosću pytachu wumoženje a spomoženje. Tutón mój towarš mje nětko kroćeł za kroćelu zawodźowaše do serbskeho swěta, powědajo mi při zhromadnym pućowanju wo wulkich mužach serbskeho luda a wo jeho bjudźenju.

A słubi mi, zo mje předstajі Bjarnatej Krawcej.

Překhrobła myslička! Mje předstajić serbskemu mištrej?!

A tola sym šoł z towaršom do „Měšćanskeje zahrody" (abo běše to „Bĕły kóń"?), hdźež Bjarnat Krawc kluđźeše serbski ludowy orchester. Při durjach stejo smój khwilku přihladowałoj a připosłuchałoj, kak serbski mištr rozhněwany so wusypaše na wbohich dujerjow a fidlerjow. A najradšo bych so zaso z procha měł, ale njemějach ani zmužitosće k čěkanju.

Potom w přestawcy přistupi mištr k namaj a to njebě scyła wjacy hněwny ale so přećelnje směwkny a ja běch tak we wuzkosćach, zo sym zabył na jeho słowa. Jenož to wĕm, zo je mi rjekł, zo ma dźowku moleŕku, kiž Hanka rěka.

To bě moje druhe zetkanje z mištrom Krawcom a jeho prěnje zetkanje zo mnu.

Něšto za mnje njewěšćeho sym podešoł při tutym zetkanju. Přińdźe tam też holca, ně knježna, kiž běše po mojim zdaću jara rjana. A tuta rjana knježna, wěsće měšćanka, hě jara pyšnje zdrasćena po najnowšej módze a też kłobuk bě cyle nowočasny. A tuta jara wosebna a jara rjana knježna — serbscy rěčeše. Ja so dodźiwać njemóžach. Bě to za mnje tehdy, we woprawdźitym zmysle słowa — njesłyšana wěc!

*

Přeco je so pola nas powědało, zo su Bukečenjo cyle zažrani Serbja. To so też njedźiwach, hdyž słyšach, zo maju tam samo jene serbske towarstwo. Tehdy bě towarstwo so dostało do horšće młodemu horliwemu dirigentej, serbskemu wučerjej, kotremuž ani njedosahachu čišćane serbske spěwniki, tajki běše njenasytny we swojim spěwanju za Serbstwo. Da sej serbske spěwy hektografować we Wósporku pola čišćerja, kiž so zadwělnje bědźeše z rœwawymi serbskimi pismikami, dóniž na pomoc njezwoła mje, mějo mje za wurjadneho znajerja serbskeje rěče. Tute hektografowane serbske spěwy su so nětko bohudźak zhubiłe, tak so nichtó wjacy hněwać njetrjeba na njeličomne prawopisne zmylki, z kotrymiž so tam mjeŕwi. Moje prěnje pospyty na polu serbskeho čišćerstwa přewodźachu pak nic jenož naspomnjene zmylki, ale też někotre skromne rysowańki, kiž pohnuchu Bukečanskeho wučerja pytać moje znajomstwo. Při tym wučušli też moje wobrazy, mojich serbskich wódnych mužow, kuboléikow a lutkow,

Na hobbowej dróšy w Garmischu-Partenkirchenje.

Němšći dwĕwoboboway hobb Grau a Brehme pšchi poślednim šwučowanju na olympiśtej hobbowej dróšy. (Weltbild, M.)

Takle dźěłaše naš mištr Bjarnat Krawc za česć swojeho ludu

(Skóńčenje.)

op. 51. **33 obersächsische Volkslieder** f. 1 Singst. m. Klav. Steingräber-Verlag Leipzig, 1925.

op. 52. **33 luž.-serb. nar. spěwow** za 1 hłós z přew. klavěra. Steingräber nakład w Lipsku. 1925.

op. 53. **Aus güldnem Bronnen.** 33 Volksl. (deutsche) f. gemischten Chor. 1926. Steingräber Verlag Leipzig.

op. 54. a) **Neue märkische Tänze** (10) herausgeg. v. Janietz u. Giebel m. Klavierbegl. v. B. Schneider. 1926 B. G. Teubner, Leipzig.
b) **Jugendtänze** herausgeg. von denselben. Klaviersatz v. Bernh. Schneider. 1927. B. G. Teubner, Leipzig.
c) **„Skowrońčk"**; 19 serb. spěwow 2—5hl. a capella. Budyšin 1929.

op. 55. **Słónčne pruhi.** Serb. spěwy za žónski, mužski a měš. khór. Budyšin 1929.

op. 56. **Zwölf neue Sachsentänze,** herausgeg. v. Gernot Nitzsche u. Bernh. Schneider. (Klaviersaty). Hofmeister Verlag Leipzig 1928. Originalkomp.: Nr. 2, Dreistampf, 3: Lausitzer, 4: Sicheltanz.

op. 57. **Spěwaj za žónske hłosy a cappella:** a) Humoreska „Dwě kozy". (Nawka.) b) „Hopa liba" (Nawka), hrajka a rejka. Rukop. 1930.

op. 58. **Tři melodramy za klavěr** na basnje Jakuba Čišinskeho. Při kwasu. Na Lubinje. (1926.) Boži sud (1930.) Rukopis.

op. 59. **Štyri sokolske sceny.** Za klavěr a za wulki orchester dujerjow. Serb. Sokolej za Poznański wustup. Rukopis 1929.

op. 60. **Wjerć mje pola herca!** 15 luž. serb. rejow. Fr. Hofmeister w Lipsku 1930.

op. 61. a) **Sokolske přezpolo.** Za klavěr, też za orch. dujerjow. Rukopis 1930. b) Piskork. Humoreska za klavěr. c) „Serbski Sokoł, Serb je strózbyl" (M. Nawka) 2hł. Hudźb. časopis „Skowrońčk" 1927, čo. 5. d) Namołwa: „Do dźěła, bratřa!" (M. Nawka). 2hł. Sokolske listy 1929. čo. 9./10.

op. 62. **Dwě baladźe za 1 hłós z přew. klavěra.** a) „Lumir". b) Trompetaŕ na krwawnišču. (H. Zejleŕ.) Rukopis 1928. c) Bagatella za cello a klavěr. Rukopis 1928.

op. 63. a) **Rhapsodija za husle a klav.** Rukop. 1921. b) Miniaturki za husle a klav. Rukop. 1929. c) 3 serb. reje za husle a klav. Rukop. 1928.

op. 64. **Štyri dwojospěwy za sopran a alt** z přewodom klavěra. a) Pčołki na lipje (M. Nawka). b) Anka, moja róža! (Kósyk). c) Spinkaj, źišetko! (Mato Kosyk) Podaj so! (Nawka.) Rukopis 1929/30.

op. 65. **Šěść spěwow za 1 hłós z přew. klav.** Rukopis 1924—30.

op. 66. a) **Spěw wulětnikow** (M. Nawka) duo za sopran a baryton z klav. přewodom. b) **Pěšk** (M. Nawka): „Tajna móc mje z domu čěri!" „Jězdźe přeco wy!" Zhłosnje, też za 1 hłós z klav. c) **Zadźěwki:** „Domoj chcył hić!" (Nar. pěšeń.) d) **Dobra rada:** „Hanka, twój luby!" (M. Nawka) Rukopis 1930.

op. 67. **Naše spěwy I a II.** (Bj. Krawc a M. Nawka.) Šulski spěwnik. 1930/31. Budyšin. (We nim mnoho nowych orig. spěwow.)

op. 68. **Wšelake mjeńše orchestr. dźěła.** Ruk. 1930.

op. 69. a)**Nowe sokolske symbol. sceny.** b) Hudźba za serb. **Sokolkow zwučowanje.** Za klawěr. c) **Serbske barby.** Za wustup Sokolkow. Rukopis 1930.

op. 70. **Tři tercety za sopran, alt a fletu** (tulawu) abo husle z přew. klawèra. Sprewi (P. Krječmaŕ). Lĕzulinka a tŕo mudrowcy (Jan Lajnert.) Rukopis 1930.

op. 71. **Štyri měšane khóry:** a) Na serbsku Łužicu (K. A. Fiedleŕ). b) Swjaty ducho, přińdź a pój! (M. Nawka.) c) Dźĕlenje. (Šamera.) d) Wrót a njewrót. (Radyserb.) Ruk. 1930.

braškow, křižerjow a dudakow, haj staroserbskich kralow na Lubinje. Hnydom też haru zehna kaž hospoza, kiž je nadesła skhowane hnězdo jeji...

Skaza mje skónčenje z mojimi wobrazami na Kocerowy swjedźeń do Budestec...

Potajkim jědźech z wulkej mapu wobrazow pod ražu do Budestec. Znowa tam zetkach mištra Bjarnata Krawca, kiž jako swjedźeński rěčnik sławješe swojeho předkhadnika Kocora. Po programje mje dowlečechu do mjeńšeje jstwičky, kiž běše polna samych sławnych ludźi. A mištr Krawc, mój jenički znaty mjez nimi, mje přećelnje powita a druhim předstaji. Tam też wuhladach prěni raz našeho prof. dr. Muku, wo kotrymž bě mi profesor Müller w Lubiju stajnje z wulkej česćownosću prajił, zo je to „ein großer Gelehrter und ein ganz großer Wende". A běchu tam też druzy, ale jich mjena sym pozabył. Běše mjez nimi też wohniwy horliwc, tón měješe čornu brodu kaž ruski general. Teho sym hnydom měł za wótčinca Smolerja, přetož tajkeho běch sebi jeho předstajił po wšém, štož běch wo nim słyšał. Ale běch sy mylił, přetož běše to Michał Nawka...

Serbske narodne žiwjenje bě mje cyłeho zapopadło a mje hižo wjacy njepušći a ja běch so podał z radosću. Kak krasne to budźe, směć skutkować hromadźe z tamnymi mužemi, kiž su cyłe swoje žiwjenje wěnowali Serbowstwu a dźěłu za serbski narod!

*

Serbscy prócowarjo mje k sebi přeprošowachu. Přeprosy mje też mištr Bjarnat Krawc.

Na sčěnach jeho bydlenja same wěncy, sekle, diplomy...

Bóle pak mje tehdom hnuješe a jimaše skromne serbske přazne kolesko za kachlemi z pisanym rubješkom na přaslicy. Mištr je mje zawjedł do swojeje dźěłanskeje jstwički. Tam je mi pokazał staru poważnu knihu, Smolerjowu zběrku serbskich pěsničkow, tutu drohoćinku našeho pismowstwa. Někotre pěsnje je mištr mi přednjesł na klavěrje... A potom je mi zaso powědał wo wulkich molerjach bratrowskeho naroda, wo Ludwiku Kubje, kiž je molował serbske drasty a wo Miklawšu Alešu, kiž je rysował češkich wódnych mužow a Husytow a starosłowjanskich rjekow a ilustrował pěsničky swojeho luda...

Pozdźišo sym husćišo so zetkował z mištrom Bjarnatom Krawcom. Mój so wuhladałoj na kóždym wuznamnišim narodnym swjedźenju, zjězdźe a koncerće. Spřećelichmoj so a mój často hromadźe bjesadowałoj a rozpominałoj serbske należnosće, ból a bědu swojeho luda. Mój so też druhdy zadźerałoj, kaž to bywa wašnje pola prawych přećelow a Serbow, ale mój so potom přeco zaso wuzadźeralo a přećelej mój wostałoj a dale wostanjemoj!

W zymje je doma rjenje

(Wobras je wjsy.)

Symiczku jej lubicj dam. Njetrjebasch tak sahe stawacj. Masch też wjazy chwile, Nowiny hacj bo pożlebneho pismita pjcheczitacj, k cjemuż w lécze a na žnjach cjaha njeje. Wš zymje bjesch takle ras schewzej abo kowarjej abo salješcj jej na hornju kubju a wobhladasch jej symiku krajinu j wuhladka wot horjeka, hdjej masch rjany napohlad, wożebje hdyž su hona a wjelki je žneńom pschikrute. A jeli cji wjedro hódy njeje, hyonjesch so ja khadze a wohrěwasch jej chribjet.

Tak masch chwilu měchi a nohajzy płatacj abo nowe jej sesdzicj; hdjej też na pschaju, hdjej so hischcze tutón prastary žerbšti nałožk pětuje, wożebje pak na pjerjedrěnje takle ke Kolchezom, k Wjerschezom, Michałkezom a kaž cji wježenjenjo wschitzy rětaju. Tam je wschudże jstwa polna žonow. Ale bórzy budże j wjeżelom tónzj, hdyž nałěcžo khwa do kraja. Potom nastanu druhe dźěła. Pschi pjerjedrěnju so wjele nabachta. Pożłuchujcje jenoj!

Stara Rychtarka runje prajesche, so by, dyrbjałoli bycj, so na staru dżeń hischcze woženika.

„Ně wěsch, Rychtarka, někto pak staro sastań bledźicj. Do teho tola žama njewěrischj!"

„Nó, myślicje, so nic? Schěre wložny bych jej cjorne wobarbika, kaž wożebne měšćanki. Tajkich grědkow dżeń je doscj a nadosć. A potom bychcze widżeli, kak rjana njewjesta by była stara Rychtarka. Tajkeho nětajkeho muża bych jej hižo namakała!"

„Nó, tajka dha by schła — w zusej abo žerbstej drasche?"

„Sso wě, w zusej, schtož je bóle nobl!"

„Jako njewjesczinjli schlewjer by jej bohdżerjan woknowu gardinu wsała, njewěrno?"

„Jako kwažnu kuczu Jejsajeho Handrijowy stara wós, njewěrno?"

„Sso wě. Trochu wólbrnje, haj kotwrótnje dyrbi wschu bycj. Sa njewjesczinjsti buket by jej horjschej jeschcneho běrnjazeho jelischcza do ruki wsała."

„Khóts bracj, wy tola wschu pjerjo sdunjecze [illegible] schim gagotanjom. Njebudźecze-li skoro směrom a nět poprěchicjeze-li so trochu, nam Winiczka žaneho kofej njenawari, njewěrno, Winklerka?"

Ta j hłowu kiwa: „Nó, to móże so wam stacj."

„Och, dha jej žame nawarimy. Hłowna wěc, nam plinzy abo pampuchi dasch."

To rěka, někto nastajeja wichitzy wuchi.

„Schto, pampuchi ma, pampuchi je pjekła?"

„Kdże też to, twarohowu pomazku dostanjeche."

Kata ma jasno někajke paranje se zwojimi bunjeti pod błibom, hižo su je jasno něhdże do kuta kopnyli.

„Schto dha naš twoje stare bunzle stara'a. Niechaj paj nastajnje j nohomaj, so bunzle pschi tom wotlec a žo na pucžowanje nastaja."

„To wschak su bunzle wot doma žem swuczene. Tam wone husto takle rejsza po khribjecze wobeho muža."

„Jednasch ty woprawdże tak j twojim mužom, Kata?"

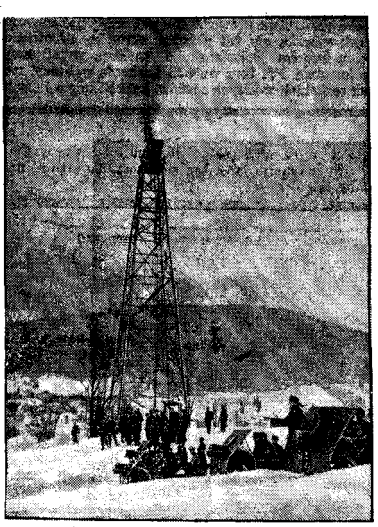
„Nó, wjazy tola tuta mužika bohrija, tuczi tak cjinjerjo hódni njejsu!"

„Haj wschak, twój hischcze někak dże. Ale j moja njeje k wutraczu. Schtoż tón cłowjeka hněwa! Kaž dżeńża rano. Schto dha jej myślicje, schto pak sasa...

„Budź radscho šmerom, hewak hischcze kóżda žwoja štorżby pschednjeje, so na mužoch žana nitka dobra njeje."

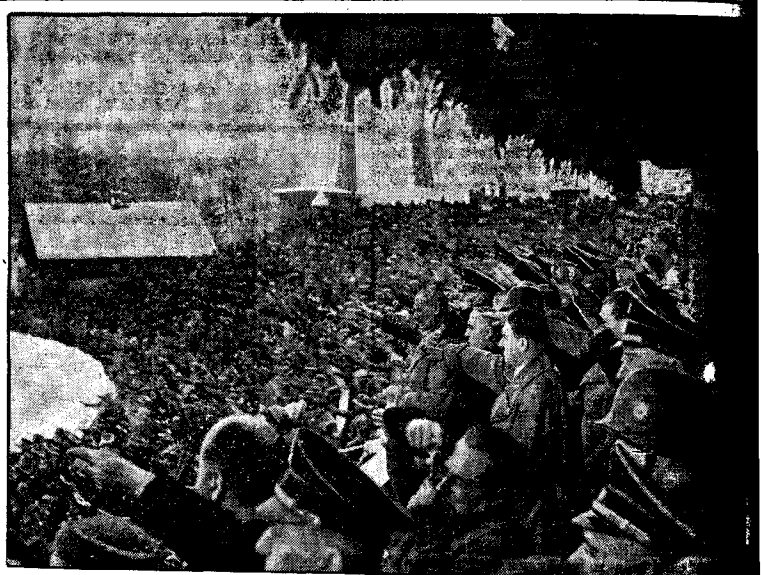
Derje, so mužoju wscho njeskyscha a njeschonja, schtož žony wo nich tischkuréruja. Domjazaj mužej pjec tajkich rěczach radscho wotenděetaj, hewak mohłoj wscho lake njelube wězki naschonicj.

„Pój, póndźemoj radscho k žužodej, tón cjini dżeńża rjany dżeń; rěsa tučne hunczo, rěsnik běše załatwy tam hižo je. — Prosit, někto pschińdźetaj bur jědźkaj. Scże dha žwinto też prawje jatkólit, trej bo roswjercželi a žerschcze wotschkrabali. Nó, nó, taj sda, ma Arnoscht hischcze nusne!"

Pcstrow wójsta.

Pschi jajtupje narodow tšeleschje hórska batterija pschi pjecje Gubitscje horu na powjstrow. Saby widżimy wěju j olympijstim wohnjom. (Scherl Bilderdienst, M.)

Wjednik khorhoje narodow na olympijskich hrach wobdżelenych strowi.

(Weltbild, M.)

op. 72. **Styri měšane khóry.** a) Směšna bajka: „Lećała husyčka." (M. N. z češkeho.) 1929. b) Boža nóc: „Wšudże wšo spi!" (M. Nawka.) 1930. c) W naléću: „Słónčko hrěje" (Jakub Šewčik.) 1930. d) Sněh: „Sněh so dże kaž kryda." (M. Nawka.) 1929. Rukopis.

op. 73. **Pjeć žónskich spěwow za 2—3 hłosy. Khrystus je dobył,** halleluja! (M. Nawka.) 1929. **„Ceta nazyma".** (M. Nawka.) 1928. **Naléćo holičow.** (M. N.) 1928. Maćercy: **„O maćerka!"** (Jan Hajnca.) 1929. **Lěni liba.** (M. N.) 1928. Rukopis.

op. 74: **Słónčko.** Měšany khór. 1930. Rukopis.

W poslednich 5 létach je mištr komponował:

Za spěw:

1. **Misa solemnis** za sola, měš. khór a orchestr.
2. **Syrotka,** narodna dramat. scena za sola, měš. khór a orchestr.
3. **Wótče naš** za sola, měš. khór a piščele.
4. **Ecce sacardos** za měš. hł. a piščele.
5. **Angelus Dei descendit** za měš. khór, khór a capella.
6. **K nowemu létu** (M. Nawka) za 3-hłósny žónski khór a capella.
7. **Sěsć dwojospěwow** za sopran a alt z klawěr.
8. **Pjeć měš. khórow a capella.**
9. **Dwanaće** solowych spěwow z klaw. přewodom.
10. **Handrija Zejlerja melodije** (24) złožił za muzski a też za měšany khór; też dwuhłósnje.
11. **Za orchestr.Wulki sokolski** (serbski pokhod).

Za komornu hudźbu:

12. **Scherco** za smyč. instrmenty.
13. **Burlesku** za cello z klawěrom.
14. **Tři wulke serbske rejwanske sceny** z klaw. solo.
15. **Styrnaće kwartetow za smyč. instr. „Ze serbskeje hole".**
16. **Dwanaće komornych septetow** po serbskich narodnych hłosach.

B.

Wšelake wědomostne, folkloristiske, feuilletonistiske nastawki.

1. **K. A. Kocor.** K jeho 100-létnym narodninam. 3./XIII. 1822. Łužica 1922 čo. 4. Přir. Bautzener Tageblatt 1927 čo. 225.
2. **Rěč při wotkrycu pomnika K. A. Kocora** w Zahorju. Łužica. Věstnik P.O.C.
3. **Z raja serb. nar. hłosow.** Łužica 1922, čo. 4. Łužica 1923, čo. 1—3.
4. **Bratr a sotra w swětle serb.** nar. pěsnje. Łužica 1923 čo. 3.
5. **„Skowrončk", hudźbna přiloha k Łužicy.** 3 létniki 1926—28. (Skoro wšě nastawki hłosotworowe.)
6. **„Za Kamjencom, za horami"** folklor. mo[illegible] grafija. Hudźbne přikłady. Čas. Mać. S[illegible] skeje 1926.
8. **„Nekrolog dr. Jurjej Pilkej.** Čas. Mać. S[illegible] skeje 1926.
9. **Bjedrich Smetana a jeho poćahi k serb.** [illegible] žicy. Łužica 1923 čo. 4. 1924 čo. 1.
10. **Wo serb. nar. spěwje.** „Kwětki", serb. Ča[illegible] ka. 1921 str. 242 atd.
11. **Wučahi a přełožki z Mansfeldskeje** che[illegible] Čas. Mać. Serb. 1928, II. a 1930, II.
12. **Lětulinka,** přełožk Kwapiłoweje Pampe[illegible] z češkeho do serbskeho. 1923. Budyšin.
13. **Dwě Maruščy.** Dźěć. wjeselohra w 5 jed[illegible] češkeho přełožił za serbske dźěći. 1930. Re[illegible] pis.

K tomu přińdu hišće wšě w létach 1931—19[illegible] spisane dźěła a nastawki, kiž hišće w pozdźišich [illegible] słach Serbskich Nowin wozjewimy, zo by serb[illegible] lud měł dospołny zapis žiwjeńskeho dźěła naš[illegible] mištra spěwa a hudźby za wšón čas. A wěsće sm[illegible] z dźakapołneje wutroby našemu mištrej Bjarn[illegible] Krawcej přiwołać w času wopomnjeća jeho [illegible] narodninow: **Ty sy swěru dźěłał k spomoženju [illegible] šeho serbskeho naroda! Bóh zakhowaj nam [illegible] leho a sroweho hišće mnohe léta, zo by nam [illegible] bradźił dalše skutki swojeho ženijalneho tworje[illegible] ducha!**

Sso wě, dyrbi khwatací, to hinak njeje pschi zwinjorsanju. Dyrbi so wo wscho staracz, hewak to njeńdże do prédka.

„Nó, žona, spěchaj spěchaj, kak dha s kótkom steji? Mari so storo woda?"

„Cskowjecze, mužo, kak móże so hižo woda sažo waricz, hdyž hatle je prenja ležy won do korta sa parjenje.

„Khóts dracz, žona, dha tola pschikkaduj, pschikkaduj!"

„Haj, wschak haj! Wjazy hacz palicz so njeńdżi. Je dha sznka tak iara nusnje, kaz cžinisch? Kak daloko scje se zwinjectom?"

„Nó, rěc nik móże kóždy wokomik pschihlicz, so by pokcžik do kótla cžisnył. Tohodla pschihlidu pohladacz, hacz so woda wari."

„Sce dha jo sazyla hižo powěsmnuli?"

„Hischcze nic, ale bórsy to hudze!"

„Nó haj, to hischcze khwilku traje, priedy hacz pokcžik pschinjese. Mjes tym budze tak daloko, to so njestrachuj."

„Pschinješ mi tři schkleńczki k bleschi žitneho, abo kundom schtyri, pschetoł tamle po schcžežan wobbladowaś mjasa dże. Temu hižo slónn běža sa kapku dobreho. Chcžeš jedyn žobu nicz, moja skota wutrobicžka?"

„Schto dha je cži do mo'how sajéko, mužo! Nochzu waschu žitnu juschku."

„Tuj wostaj, w Božim mienje wostaj! Potaikim, pórdu jako dale. So so mi woda tak khěts hacz móżno swari! Sanlazana koża. Hdyž so rěka mam so wo to postaracz, so storo k pokcžikej dóndże."

Wona to sklischi. nirsti rak sebi to swoje. Snaze swojeho Arnoschta. Ma kóżdy ras tajke cžinjenje pschi rsanju.

*

Kaž hižo praiach, w šmie je zyle rjenie. Tak žiwje a cžile wschak to niele kaž w lécu a na žnjach. To tu trochu podjěsaich a tam pokasłaniesch. Womaku blisa so póstnizy. Jódźech do lésa wo driewo, rěsalch a kakalch jo a wotsuch knój. Holan wschak so wieseła, hdyż so sneh kaze s nieba a lób je na katach. Nriedy hacz so dobladamy, budze šmicžka tuk. Derje wschak je, dokeli dlže wschak my wieśnjenjo nutka niewutraiemy. Cžesmoli won do pola, won do pola! To waš we wsoběch kóciach šwjerbi. Hischcze nektotre niedżele — a konz budże šmicžki.

Radio

Njedżelu 9. februara so šłyschi:

Königswusterhausen. Nimo šnateho njedżelskeho programma: 6 koncert s Hamburgskeho pschisława. 8 sa bura. 10,30 šmička olympia 14 koncert s Mnichowa (mjes nim šmička olympia). 19 šmička olympia. 20 pišana hudźba.

Lipsk. Nimo šnateho niedżelskeho programma: 6 koncert k Hamburgskeho pschisława. 8 stara pischelelowa hudźba. 11,20 Bachowa kantata 16 pékne wézki s Kólna. 18,20 pukl pches pokrenski karneval. 20 wjecžorny koncert Drježdžanskeje filharmonije.

Hischcje wažne s njedżelskeho programma. Barlin: 19 opera „Genoseba". Hamburg: 20 ludowy koncert. Kóln: 20 opera „Marta". Stuttgart: 20 wjecžor wschelezi'now. Warschawa: 20 wojeńska hudźba.

Póndżelu 10. februara so šłyschi:

Königswusterhausen. Nimo šnateho wschédneho programma: 6,30 wjeselý ranschi konzert. 9 dujerska hudźba (mjes nej šmička olympia). 11 konzert (mjes nim šmička olympia). 18,50 Kak wobstaram šiesiny k dopokazanju mojeho arijskeho pokhada? 19,05 šmička olympia. 20,10 operowa hudźba.

Lipsk. Nimo šnateho wschédneho programma: 6,30 ranschi konzert. 8,20 sa hospo'n. 11,45 sa bura. 17,40 šmička olympiada. 19,15 herbski dwór a nemjski bur. 20,05 „Stworjenje", oratorij wot Haydna.

Hischcje wažne s dnjowego pregramma. Barlin: 20,10 pišanej hodźinje. Wrótzlaw: 20,10 schéra póndżela. Stuttgart: 21,15 stara Awstrijka. Wiu: 20 wopominanje Franza Lizta. Budapest: 19,40 konzert filharmonieskeho towarschwa.

Cyrkwinske powěsće

Niedżela Septuagesima, 9. mal. rožka 1936.

S **Budyschina.** W Pětrowej zyrkwi rano 1/8 hodź. sup. Berg préduje; pschip. w 12 hodź. farař Groże préduje. Pop. 1/6 hodź. šmeje farař Schneider spowědź a Boże wotkasanje. — W Marijnej-Marcžinej zyrkwi dop. w 9 hodź. farař Groże préduje. Pop. w 3 hodź. šmeje farař lic. Ludwig kschcjenja a wjecžor w 6 hodź. prédowanje. — W Tuchoršez zyrkwi šmeje farař Wöttger s Budestej pop. 1/3 hodź. kemschenje sa hluchoněmych Sběrka sa Marcžina Lutherowy šwjatk (zyrkwinske dżelo w rospróschenju). — W Kehelerni wjecžor we 8 hodź. mišijonski žwójbny wjecžor je zwótkowobrazami (miš. insp. Lehmann s Drjezdżan). Mišijonski dujerski chór hodusłutkuje. Wschitzy wošadni su na tutón wjecžor wutrobnje pischeprošcheni. — Wutoru pop. 3/4 hodź. we Pětrowej zyrkwi nutrnosć sa niedżelnicže. — Wutoru wjecžor we 8 hodź. šmeje farař Schneider Pischi połnam hrodźiku 6 bibliiku hodźinu, kotrejž so rosrěcžowanje s pomharjemi pischisamknje. — Srjedu wjecžor 1/8 hodź. šmeje sup. Berg bibliiki wjecžor w Tuchoršez zyrkwi. — Schtwórtk wjecžor we 8 hodź. šmeje farař Groże w młodźinowni na Hrodowej haży 6 pischihotowanje na dźecžikemschenje; farař lic. Ludwig to šame w towarschowni na Hornczerškej haży 23 (Luk. 7, 36—50). — Pjatk wjecžor we 8 hodź. w Lutherskim domje měsacžna šhromadźizna nemješko evangelskeho stutka muzow. Wošadni evangelšy muzojo šu k tomu wutrobnje pischeproschowani.

S **Hulki.** Dop. w 9 hodź. němske prédowanje, 1/2 11 hodźin dźecžikemschenje.

S **Lupoje.** Dop. w 9 hodź. serbske, 1/2 11 hodź. němske kemschenje, potom dźecžikemschenje. — Pjatk wjecžor 1/8 hodź. bibliski wjecžor w Radwořskim hrodze.

S **Wjeleczina.** Dop. w 9 hodź. němske, 1/2 11 hodźin serbske kemschenje. Sběrka sa Marcžina Lutherowy šwjatk.

S **Wulkich Sdjarow.** Dop. w 9 hodź. so we Wulkich Djarach němske prédowanje cžita.

Katolske cyrkwinske powěsće

Njedżelu Septuagesima, 9. februara 1936.

Tachantska cyrkej: Rano 5.45 hodź. Boża mša, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša z prédowanjom, w 2 hodź. nyšporna pobožnosć z požohnowanjom. Přileżnosć k spowědźi: sobotu 18—19 hodźin, 19.30—20.30 hodźin, njedżelu 5.30—6.30 a w 9 hodźinach.

Serbska cyrkej: Sobotu pop. w 3 hodź. přileżnosć k spowědźi za dźěći, w 6 a 8 hodź. za dorosćenych, njedżelu rano 1/8 hodź. Boża mša z prédowanjom, w 9 hodź. wulka Boża mša ze serbskim prédowanjom, w 11 hodź. šulske Bože służby z prédowanjom, w 1 hodź. serbski nyšpor, w 6 hodź. křesćanska wučba z požohnowanjom. Bože mšě wšědny dźeń rano w 7 hodźinach.

Budyske stawniske powěsće

Pjatk 7. februara 1936.

Narodźili su so: 2. 2. Marcžinej Kurtej Hänchenej, blidařskemu mischtrej, džowka. — 3. 2. Rudolfej Reinholdej Schubertej, chemiskemu dźěłacžerjej, džowka. — 5. 2. Brunej Erwinej Ritterej, wucžerjej, žyn. — 6. 2. Arnoschtej Adolfej Weineszu, wucžerjej, žyn.

Wumrěłoj staj 6. 2. Gustav Reinhold Kartig, justizny strażmischtr, 48 lět. — 7. 2. Christian Helmut Kuchař, žyn dejerja w Nadžanezach, 1 lěto.

Pschipowědachtaj so: 7. 2. Bruno Werner Müller, hłubokotwařski dźěłacžer a Elfrieda Erna Marta Pöthiger, domjaza pschistajenza, wobaj w Budyschinje.

Přilopk

Sraženje lětadłow nad Mnichowom.

Pilotojo so s padakami wukhowaja. — 9 pěschi morwi, 7 sranjenych.

Schtwórtk popołdnju wokoło 16 hodźin 2 lětadle we něhdże 1200 metrowskej wyšokosći połnóznje wot Mnichowa do so sta'schtej. Wobšadła, we kóždym lětadle jenoż jedyn pilot, wuskoczi s padakom a bjes kóždeje schkody na ljemju padże. Jene lětadło na žwišle stareje akademije a wot tam na jara wošiwjenu dróhu padże. Tam so do plestra sary a so hnydom sapali. Lětadło rostorhny powody nadrósneje želesnizy, tak so bě wobkhad na někotre hodźiny pschetorhnjeny. Po dotalnych powěsćach padaze lětadło 3 pěschkow cžežmori a 7 mjenje abo bóle cžežko sranj. Wohnjowa wobora bórsy palaze lětadło sala. S njeho jenaž rosbite želeso sły. Druhe lětadło padny w Parsifalskej dróży w blischosći Schwabinskeje khorownje na ljemju a so torhunja dospołnje rosbi. Na dobre sbožo so tu nichtó njesrani. Wschitzy morwi a sranjeni s Mnichowa pochadżeja.

Duzy se schule do žmjerzce.

Ssrjedu popołdnju so w Niederwiesa pola Kamjenizy sćěžkowom polne wobkhadne njeboso sta. Tśi 13-lětne schulske holzy sthromadnje duzy se schule po Drježdżanskej dróży dźěchu. Nadobo někotre metry sady sjebje wošobowy auto sažkyschawschi, dżuchu na bok stoczicz a to 2 holzy na lěwo a jena na prawo. Holczku, kotraž na prawo stoczi, auto hrabny a něhdże 30 metrow ju sobu wlecžesche. Wona sjebi nop puknu a wjazy rasow nohu słama. Na měsace bě morwa. Auto, kotrejž bě pjecza jara pěschnje jěł, sajědże stónczinje po 2 metraj wyšokim nasypje dele a wosta tam tcžazy. Pschepytuje so hischcze, schtó je na njesbožu wina byk.

Wulka syma w Amerizy wjazy hacz 500 žmjertnych woporow žada.

Syma pod kotrejž Amerika hižo tři njedżele dołho cžerpi, formy žibiršeje symy nabywa. Hižo lětdźesatki njebě w Ameriz tak niski temperaturow. Zyły autowy a želesniśi wobkhad je mjes horami Rocky Mountains hacz k Alliahenišim horam sastał. Sněhowe michory w Grande Rapidoskich horach w Michiganskej 100 kilometersku spěschnosć sa hodźinu doapěchu. Poltzija powjasy pśches dróhu sczahny, kotrychž so pěschaj džerzachu, so njebrachu padnyli. W Michigan'skej, Illinoisskej a Wisconinskej su dróhi a želesniśe kolije se žněhom 4—8 metrow wyšoko sawěte. W někotrych městach žrjedžneho wieczora je wulki njedostatk na jeźimjeńskich potrjebach. Mjazowe a jejowe placžiny spěchnje postupuja. Wožebje je wulki njedostatk mloka. We wulkich městach su so schule samkte. Do Chikaga cžahi je sapodjenjemi hacz do 24 hodźin pschihadżeja. Tak dołho hacz je w Amerizy želesniśow, nje'e zenie tajke kaženie wobtkoda było. Pola Jacksona w Wisconsinskej póndżelu w žněhowych wějeńzach spěchnik samjer'nn. Hakle žrjedu wjecžor mózachu 90 pucžowazych s zyle samjerinenych wo'ow wucžahnyc. W połnóznej Dakotaskej a Minnesotaskej bu cžitaj dwaj želesniśaj tworowaj cžahaj dospołnje je žněhom sawtłaj. Dotal niebě mózno, jej se žněha wuzwpacz a wumjesc. We hlownym měsace Kowaskeje je wulki niedostatk wuhla. Želesniśi wobkhad je storo zyle pschestał. Dotal je w surowej symie pches 500 ludzi smjerło. Syma je dźela hacz do 43 stopniow Celsija pod nullu padła. W juhu a tež pschi briohu Pazifiskeho morja sapocžina žněh tacz. Tu sažo wulka woda hrozy.

Pomhaj a pomhaju tebi!

Ptačik w lubym spěwkanju
Změrny sedźi na keřčku.
Róčka nimo kerjaska
Puzoli so ćichownа.
Słónčko swěći miluško,
W kwětkach mjedźik hotujo.
Pčołka z polnej nadobu
Leći domoj přez rěčku —
Čožka padnje do rěčki.
„Wboha, to bźe po tebi."

*

Ptačik jej čisnje lopješko:
„Na njo zlěz a wumóž so!"
A hlej, na tym žolmičku
Wona wujě tepjenju,
Wotpočnywši wuskhnjena
Z nadobu so domoj da.

* *

Ptačik zaso nazajtra
W měrje sedźo spěwki ma. —
Hóle tam přińdże w horšći prok.
Na ptačka jón napja skok.
„Ach ty wbohi spěwačko,
Bórzy z tobu stanje so!" —
Hlej, ta pčołka wčerawša
Zuzu khwatnje přileća,
Kłó toh' hólca do ruki —
Kłók so nimo wutrěli.
Spjerchny ptačk do huseiny
Ze žiwjeńčkom wjesoły.

*

Pomhaj druhim ze stracha —
Druzy zas' či pomhaja.

Lube dźěći!

Jara rady čitam kučik „Za serbske dźěći" w Serbskich Nowinach, kotryž wam wuj Domaš pisa. Zawěsće mi za zło njewozmjoće, hdyž wam tež dźensa něšto malo popowědam.

Chcu wam jónu powědać, čehodla we Łuhowskim haju mjez Różantom a Wudworjom wjacy njeńeri. W tutym lěsu jónu tak šerješe, zo, hdyž z dwěmaj konjomaj zapřehnjeny wóz přez lós jědźeše, konjej blizko kamjentneho hata dale njechuštaj, a pohanč dyrbješe konjow přez tuto městno wjesć. Móže być, zo je tomu 35 lět, hdyž jónu sam z delanskeje kermuše w nocy w 12. hodźinje po nasypje kamjeńtneho hata domoj dźěch. A hlej, hdyž k haćenju přińdźech, přiskoči nadobo cyle wulki pos, tak wulki kaž čelo. Žalostnje so strózich. W rucy dźeržach jenoż předešnik. Měsač swěćeše a tohodla mózach psa jara derje spóznać. Přińdże přeco bliže ke mni a rozdaješe tak žalostnu tlamu na mnje, při tym bojaznje mórčo. Swoju tlamu drje bě pos nběhdże 10 colow šěroko rozlajił. Ze swojim předešnikom psej šwarnje na hłowu dyrich, tola při tym so mi tutón rozrazy. Nětko hakle so pos na mnje rozlobi. Myslach, zo sym zhubjeny. Tu mějach zbožownu myslički. Tyknych z razom swoju prawu ruku psej do klamy hłuboko, přeco hłubje a hłubje a z lěwej dźeržach psa za wucho a prawu tłóčach přeco dale. Kusnyć mje pos njemóžeše. Skónčnje přetlóčich prawu ruku přez zadk a popadnych psa za wopuš, ssáhnych ju do čela a čahnych za nju přeco bóle a bóle a njepuščich ju, a čim bóle w psu wrjeskaše, čim bóle ja čahnych. A hlej, wobročich psa, kaž hdyž rukaw přewobročiš. Wučahnych wopuš psej z klamy. Ćrjewa běchu wonka a koža nutřka. Serjenje w psyčej postawše, kotreż bě telko stracha w cyłej wokolinje načiniło, tuta bestija běše předobyta, pos bě morwy. Storčich čelo z nohu do hata jako žratwu rybam, wumych sej rucy, wzach rozlamany předešnik z dźěch wjesoły domoj. Wěc bě za mnje cyle derje wotběžała a pos bě prječ. Hlejce dźěći, wot teho časa we Łuhowskim haju wjacy njeseri a hdyž wy, Klóstrscy, Wotrowscy a Žurčanske dźěći zaso jónu do Różanta póndźeće, tam přez nasyp při kamjeńtnym haće nimo haćenja, dopomnjće so na to, šta je so tu jónu stało.

Wutrobnje was strowi

Waš wuj Jakub.

Hospodařski kućik

Kak často ma bur z Bohom widźomny wobkhad?

Woći k njebju! Haj, woći k njebju a to stajnje, wšědnje, kóždy čas! Tak so słuša, to je čestne wuznamjenjenje bura. A Bohu budź dźak! Serbski bur je z wulkeho dźěla tomu hesłu hišće swěrny. Na jeho pućach, šćežkach, při kóždym a po kóždym dźěle so z Bohom rozrěčuje, njech je zdychowańčko też krótke.

„W Božim mjenje" započina wšě dźěło a njedokonja jo hinak hač „Bohu dźakowano". Słyšachmy tola wóndy prosteho bura prajić, prajić z tajkej poeziju, kajkuž jenož wěrna bohabojaznosć wupłodźi, zo je słowo „w Božim mjenje" a „Bohu dźakowano" zakład, rys a trošt bura. Twarski mištr, praji wón, wě, kajke jeho dźěło skóńčnje budźe; wón ma před sobu hotowy wobraz twarjenja ležo; a byrnjež tež wón bjez Božeho žohnowanja njetwaril, tak tola rysuje po zakońšskich přikaznjach. Bur pak nima před sobu rysa, hdyž wora, włóči a syje. Jeho dušu drje napjelnja lubozny wobraz zmahowaceho žita; ale hač jo dóčaka, to wě Bóh sam. Tuž „w jeho swjatym mjenje!"

Njech zastupi do bróžnje, njech puści so do pola, njech hospoza třěsku do nješe tyka, njech zaměsy Boži khlěb, njech so rozžohnuje z mužom, kiž na wiki wotjědźe: hinak nic, hač „w Božim mjenje". A to zdźeržuje burskemu ludej w jeho mazanej wšědnej drasće nahladnosć pornjo druhim stawam, to zdźeržuje jemu wjeselosć a wutrajnosć při čežkim dźěle, to wobradźa jemu spokojnosć z wunoškami jeho prócy a zakita jeho před nahrabnymi, jebarskimi myslemi. Kaž Bóh zechce, chcu też ja! Staw, kotremuž je hišće tole słowo swjate, ma kruty zakład, kotrehož wětry wšěch časow, njech też mócnišo howrja, njepowala. To troštuje bura při wobćežnosćach, kiž jemu njespokojnosće druhich powołanjow přihotuja!

Kaž pak sam za so žaneho dźěła njezapočina bjez pozběhnjenja woći k njebju, tak też druhemu wot wutroby wšo dobre přeje. hdyž praji: Daj Bóh zbože! Rjeńšo so sobućuće na zbožu druheho wuprajić njehodźi hač z tymle słowom. A hdźe jo słyšimy? Wšudźe, hdźež bur bura při dźěle, při wikowanju, kupowanju a předawanju nadeńdźe. To wubudźa woprawdźe bratrowsku luhosć a dowěru. Štóž mi takle zbože přeje, měni derje zo mnu a „Bohu budź dźak", bur hišće w přezcyłnosći njeznaje falša a tajeństwa. Štož huba wot so da, ma korjeń we wutrobje.

Za to budź Bohu dźak, zo so serbski bur tak často z Bohom rozrěčuje! A też za wšo druhe, štož bur dokonja, ma kóždy čas wutrobne „Bohu dźakowano". Je-li wosył, domoj dohrał, wróći-lí so z'pola, z dźěła: přeco słyšimy zawěrno křesćanske słowo „Bohu dźakowano!" A to je derje za serbske burstwo. Štóž so Bohu dźaknje, tón wuznawa, zo bjez Božeje pomocy ničo njedokonja; tón je zakitany před zatrašnym njepřećelom burstwa, kiž ma znate mjeno: hordosć. Nic ja jo dokonjam, ale Bóh, a tohodla njeprěduja krasne hona, połne bróžnje a hładki skót moja česć, ale Božu khwalbu. Bur, kiž tole hišće spóznawa, wostanje zawěsće poniženo ducha a njepřekroči mjezow, kotrež je Bóh sam jeho mocam stajił. Tak, serbski buro, hladaj na minjene lěto! Sy w nim stare sławne wašnja swojich wótcow hajił, abo sy tu a tam zabył, zo sy dźěćo bohabojazneho, Bohu spodobneho splahi? Sy so słěkał prostotu swojich prjedownikow a so drasćił do wašnjow, kotrež twoje čełne a duchowne zbože podrywaja?

Swěra twojich wótcow počinkam je twoja deba a twój najmóceniši zakit. A mjez počinkami starych njeje najsnadniši tón, zo wšudźom, hdźež sy a khodźiš, maš Boha we wutrobje a na wobliču. Často a časćišo so k njemu też zjawnje wuznawaj, po tym njech so też přichodnje a přeco serbski bur spóznaje!

Wo plahowanju lenu

Dźensa so wulki wuznam přispěwa tomu, zo so zaso prawje wjele lenu plahuje. Tohodla podamy w sćěhowacym krótku methodu, kak so z wuspěchom len kubłuje.

1. Najpřihódniša rola za len je hłuboka, włohowa zemja, nic hlina, ale też nic pěsk. Wuzamknjeny je łohki pěsk w suchich krajinach, zymne a mokre hliny a čorna zemja, dokelž so na poslednišich rady lěha.

2. K hnojenju njesmě so hródźny hnój, ale na kórc 5 centnarjow Staßburtskeho kainita a 3 centnarje superfosfata brać.

3. Dopłody móža z hródźe hnojene přezymniki, maje, wows a dźećel być. Len hakle so za syćom lět wróći.

4. Nazymu so rola hnydom po žnjach podwora a přewłóći, zo by njerjad zašoł. W pózdnim nazymju so hłuboko wora, haj hłubje hač hdy prjedy.

5. Nazymu abo z najmjeńša 4 njedźele do sywa mjeta so kainit; njezawłóći pak so.

5. Syw dyrbi zažny być, nanajpozdźišo w haprleji. Superfosfat so na přihotu k sywej mjeta.

Brózda so zawłóći a z ćežkej walcu přejězdźi. Zwalcowana zemja so cyle z łohka přewłóći a husty syw z drjewjanej walku přiwłóći.

7. Płěć dyrbi so len tak ruče, kaž so rjerjad zaprimnyć hodźi.

8. Lane žně dyrbja być, hdyž so len žołći a symjo bruni. Wutorhany len so hnydom do popow zestaja a za tydźeń abo dwě njedźeli, hdyž so hłowički puśćeja, so wotwozy.

9. Młóćenje ma so z cypami stać. Symjo khowa so w pluwach.

10. Do słanja přińdźe len na 8 dnjow při 15—17 stop. R. do wody a to w horšćach. Z wody sćele so na łuki a šćerniščo, tola nic na wowsne. Za tydźeń so wobroći a zaso tydźeń pozdźišo so wjaza a přatr styka.

1L Pěc a čedlica njemóžetej so porućeć. Kl... je łamawka z drjewjanymi walkami a belgiska lica.

Hospodarski rozhlad

Sobotu 8. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,453	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,29	100 čěskosł. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	81,06	100 franc. frankow	16,40

Barlińska burša 7. februara 1936. Bankowska klientella a burśowni wobkhodnicy ſ powołanja mějachu wčera jako wjetšiši sajim sa natupjenja a tohodła mózachu jo hižo na spočatku burše postupy kursow pschehadźić. Wulki wliw pschi tym mějachu bjes dwěla powěsće wo wožiwjenju wobkhoda je želesiom w tukraju w měsazu januaru a dalsche stunanje nalutowankow. Też tón ras někotre spezialne hódnoty wožebity sajim namakachu. W přenim rjedze běchu to akzije firmy Daimler, kotrež mózachu jo wo 1,25 powyschić. Też akzije wulkobankow jo wobkedźowachu. Na rentowych wikach knjeješche jakkadne pschećelene měnjenje. Někotre hódnoty tu w kursu postupichu.

Barlińske žitne wulkowiki. Wobkhod też poslednji dźeń Barlińskich žitnych wikow tutoho tydźenja wobtuk pschehladowachu dnjow njepschekročí. Też dowos ratarstwa je jenak hlaby. Khlěbowe žita jo w Barlinje pomału kupuja sa to jo možnosće swužitkowanja w prosinay lěpsche. Wožebje rožta jo běžnje kupuje. S mukowych wikow wožebitych nastorkow njewukhadźa. Mowja a ječmjeń jo jenoš mało hdy dostacz. Sa ječmjenje sa industriju je trošku wjazy sajima, mjes tym so žu sa ječmjenje sa piwarńje też sa najlěpšche družiny cježko posliczjena dostacz.

Wječera płaczesche w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rožti R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — ječmjenja G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr

Twora		Němski wupłod			Twora		Němski wupłod		
		Najniša płaczena	Najwyša płaczena	Wikrajny wupłod			Najniša płaczena	Najwyša płaczena	Wikrajny wupłod
	pj	pj.	pj.			pj	pj.	pj.	pj
Boby (Buny)	punt	—	—	—	Solotej	kefšk	—	—	—
Fijoch	»	—	—	—	Šćerbak	»	—	15	—
Kórci za solotej	»	—	—	—	Kosćedło	punt	—	30	40
Kórci k nakładź.	»	—	—	—	Selerij	štuka	10	40	—
Kórki (žonop.)	»	—	—	—	Selerij	punt	—	20	—
Sydrojty kał	štuka	—	—	38	Łoboda	»	20	25	—
Bóły kał	punt	—	12	—	Rapunelki	»	—	80	—
Čefwjeny kał	»	—	15	—	Tomaty	»	—	—	40
Wirsingowy kał	»	20	25	—	Cybla	»	13	15	—
Pupkaty kał	»	30	35	—	Hromak	»	—	—	—
Zeleny kał	»	—	15	—	Krén	»	50	80	—
Kolrabi (młod.)	št.	5	10	—	Champignony	litr	—	—	—
Kolrabi (stary)	pt	—	20	—	Čerstwe hriby	litr	50	80	—
Karoty	walćk	—	—	—	Sušene hriby	litr	50	80	—
Karoty	punt	10	13	—	Dobre jabluka	punt	35	40	60
Korjeń pětrušyli	»	—	20	—	Jabluka k warj.	»	20	25	—
Porej	»	—	20	—	Dobre kruški	»	—	—	—
Radiski	walćk	—	—	—	Kruški k warj.	»	—	—	—
Rjetkej	štuka	—	—	—	Wišnje	»	—	—	—
Rjetkej	punt	—	15	—	Słowki	»	—	—	—
Rjewjeń	»	—	—	—	Brěški	»	—	—	—
Čefwjena rěpa	»	—	15	—	Aprikosy	»	—	—	—
Kulrěpa	»	—	10	—	Wino	»	—	—	—

Wične płaczizny w Budyšinje.

8. februara 1936.

Wše płaczizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najniša płaczena hr.	najwyša płaczena hr.
Pšenica, 76-77 kruta płaczena	50 kg	—	9,85
Pšenica —— kruta płaczena	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaczena	50 kg	—	8,40
Rožka —— kruta płaczena	50 kg	—	—
Ječmjeń nalětni	50 kg	—	—
Ječmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański ječmjeń 61-62 kg	kr. pł.	—	8,45
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	7,90
Wows	50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowanju	50 kg	3,40	3,70
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	2,60	2,80
Běrny, žołte	50 kg	2,90	3,10
Syno	50 kg	4,00	4,25
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,30
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	2,60
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	—	0,11
Pšenč. muka Type 502	100 kg*	—	33,90
Pšenična muka Type 790	100 kg	—	30,90
Rżana muka Type 997	100 kg*	—	24 45
Pšenč. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšenične wotruby	50 kg	6,60	6,85
Rżane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5 85
Wikowańske rżane wotruby	50 kg	6,10	6,30
Husy	punt	—	—
Prosata 420 štuk	1 štk.	1(, 0	22,60

Waha prosatow w přerězku 14—30 puntow.
(Swinjace wiki běchu srénje.)

Drobnowikowańske płaczizny w Budyšinje

8. februara 1936 po hamtskim postajenja.
Wše płaczizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora	najniše płaczizny hr.	najwyše płaczizny hr.
Howjaze mjaso z kosačemi 1 kg	1,60	1,80
Čelace mjaso 1 kg	1,80	2,20
Skopjace mjaso 1 kg	2,00	2,40
Swinjace mjaso 1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc 1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka 1 kg	0,38	0,56
Rżana muka 1 kg	0,34	0,46
Khlěb 1 kg	0,25	0,27½
Jédźne běrny, 1 kg	0,08	0,09
Rajs 1 kg	0,28	0,80
Hroch 1 kg	0,56	0,81
Soki 1 kg	0,48	1,09
Amerikanski swinjacy šmałc 1 kg	—	—
Sušeny połć 1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko 1 ltr.	0,22	0,24
Jédźna butra 1 kg	2,84	3,20
Jeja štuka	0,10	0,11
Jédźne buny 1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny 1 kg	—	0,76
Petrolej 1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.) 1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty 1 ctr.	—	1,25

Płaczizny rěznego skota na Barlinskich skótnych wikach.

7. februara 1936 Płaczizny po cent. a złot. hriwnach
Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 52.
Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše
Mjenje picowane wšěch starobow

Byki: 157.
Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće
Połnomjasne, młódše
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše
Spatne

Jałowicy a kruwy: 996.
Połnomjasne, wukormjene jałowicy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy
Mjenje a špatnje picowane

Celata: 1569
Najlěpše wukormjene (1. družiny)
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)
Spatne (3.)

Wowcy: 4169.
Młódše a starše wukormjene (5. družina)
Starše wukormjene (6.)
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)

Swinje: 7299.
Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare
Wukormjene
Mjasne
Špatne
Rancy a kundrosy

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	7. 2.	6. 2.		7. 2.	6. 2.
Pšenica	210,0	210,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	173,0	173,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
ječmjeń now.	222-225	222-225	módre lupiny	9,*0-9,50	9,00-9,50
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	13,2-14,0	13,2-14,0
wows	—	—	zeradella	19,0-21,0	19,0-21,0
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšenč. muka	27,15	27,15	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	běrni, kruški	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	such. truhanc.	8,85	8,85
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma	—	—
hroch, Viktor.	20,0-21,0	20,0-21,0	pšenč. „	—	—
lane symjo	—	—	wowsna „	—	—
pieluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „	—	—

Postajenje wo rozdźělenje dźěłowych mocow w Posaarskej so zawjedło

We wukazu němskeho dźěłowego ministra k pschewjedźenju pomocy za njeposaarskich dźěłarjow w Posaarskej je 16. februara 1935 běsche drje so postajiło, so wukas wo rozdźělenju dźěłowych mozow ſ 10. augusta 1934 ſ płaczijowscju mocy 1. měrca 1935 też w Posaarskej płaći. Prezident němskeho statneho wustawa ja wobstaranje dźěła pak dotal njebě pohonowaj wuſitk, kotraj běsche so jemu sdobom spodobiła, so mohł ſiwoje postajenje wo rozdźělenju dźěłowych mozow ſ 28. augusta 1934 hnydom pschi wróćozjadowanju Posaarskeje do mocy stajiće, dokelž běsche najpredy trjeba, so so kruta organizacija k zjadowanju dźěła w Posaarskej natwari. Hdyž je so to mjes tym dospěło, je prezident němskeho statneho wustawa ſ płaczijowscju wot 1. februara 1936 ſiwoje postajenje wo rozdźělenju dźěłowych mozow ſ 28. augusta 1934 też w Posaarskej do mocy stajił.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćeńcarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 34 . Budyšin — Póndźelu 10. februara 1936 — Bautzen Lětnik 95

Gustloffowa poslednja jězba do domizny

Pšichi žarowańskej žwjatočnosći žobotu wječor běšche zyrkej evangelskeje wožady w Davosu pschepjelnjena. Wschitke stronine wotbźelenja w Němskej běchu sastupjerjow półstale, kiž nawjedowaŕ wukrajneje skupiny nazionalsozialistiskeje strony župny nawjedowaŕ Bohle wjedźeše. Na žwjatočnosći žo tež němski wupósłanz w Schwizy žiwobodny knjes ſ Weisjäcker ſ wupósłanžstwowym personalom, nimale wschitcy němšcu konsulojo a sastupjerjo němskich sjednoćenstwow w Schwizy wobdźěchu. Farař dr. Jacob rěčeše na sakładze bibliskeho słowa „Budź žiwěrny hač do smjerće“.

Župny nawjedowaŕ Bohle wobroći žo na Gustloffowu mandželsku, na stronjanow a Němcow dozwla, wožebje pak na schwajzarsku krajnu skupinu a we wjednikowej powučnosći a w pornjenosći jeho namjetnika Rudolfa Heßa pobudźuńcže wupraji nad cźežkim dóstom, ſ kotrymž je žo poły narod podeschoł.

Njedźelu rano žo kaschcej pschi swonjenju ſ zyrkwicźki na Dawosće dwórnischcźo dowjeze. Wsched kaschcejom dźěchu sastupjerjo wischelakich němskich sjednoćenstwow w Schwizy a zarowazy a pschiſłuschnizy němskeje kolonije w Dawosu. Psched brunym dubowym kaschcejom, kiž na žanjach stejeſche a běſche ſ khorhoju hakateho khischża pschikryty, žo wulki wjednikowy wěnz njeſeſche.

Pschewodźenje sta žo bjes kóždeho pschipada, ſa cźož ma žo korrektnemu sadźerjenju Dawoskeje gmejnſkeje a kantonſkeje polizije dźakowacź. Jenož kantonſkaj žandarmaj na Dawoskim dwórnischcźu kaschcej ſwuczeny postrow njewopokasachtaj. W Landquartu žo kaschcej do wožebiteho cźaha němskostatneje żelesnizy staji. Na dwórnischcźu w Zürichu a Schaffhausenje, hdźež cźah němske mjeſy pschejedźe, běchu žo stronjenjo k postrowej seſchli

W Singenje w Badenſkej němski bohot Wagner a jako sastupjeŕ badenskeho knjeżerſtwa kulturowy minister dr. Wacker cźah wobcźakowaschtaj. Wojazy a druhe organisazije běchu žo k cźeſći zemrěteho sjednuje. Hdyž běſche alemanſki pěsnjeŕ Burte pěseń pschednjejſ, žo němski bohot Wagner słowa jimasche. Wón žo wožebje pschećiwo markiſtiſkemu schćěwanju w Schwajzarſkej wobroći a wožebje wótrje rjekny, ſo ma tu schwajzarske markiſtiſke norwinarſtwo cźežke samokwjenje.

Cźah do pónđźele ranja stejeſche cźah na pódlanſkich kolijach na Singenſkim dwórnischcźu. We 8 hodźinach je do Stuttgarta wuźeł.

Italska wójnska rozprawa

W italſkej 118. hamtſkej rosprawje marſchall Badoglio ſ Asmary telegrafuje: Naſchi wojazy žwoje ſtejiſchcźa w dobytej krajinje wutwarjeja. Abežnjenjo žo do doliny rěki Webbi Gestro wróćo cźahnu. S eritrejſkje fronty njeje niczo nowcho wojſewjecź.

Grandi pola Mussolinija.

Italſki pósłanz w Londonje, Grandi, běſche jako žobuſtaw na ſchadźowanje wulkeje faſchiſtiſkeje rady do Roma pschijeł. Pryedy hač žo wón saſo do Londona wróćí, jeho ſchef italſkeho knjeżerſtwa, Muſſolini, pschija.

Kaž je žo hamtſcy wojſewiło, je Grandi Muſſoliniej wo žwojej dźěławoſći w Londonje a wo położenju rosprawjał. Sdobom je wón Muſſolinijej ſkotowy dar italſkich kolonijow w Jendźelſkej pschepodał, kiž 1 150 000 lirow wuczinja.

Dźeseć smjertnych woporow při njeměrach w Syriskej

Kaž ſo ſ Beiruta powě, žu žebi njeměry w Syriſkej dotal wſcho hromadźe dźeſaćź ſmjertnych woporow zadałe. W Homſu žu tſi wožoby žiwjenje ſhubiłe a nětkoſi poliſaſtojo žu žo ſranili.

Pjatk wječor žu žo w Damaſkonje wulke demonſtrazije wotmělе. Polizija pak demonſtrantow rozehna a wěſteho dr. Czuczak ſaja, dokelž ma jeho ſa teho, kiž je demonſtrazije naſchkarał.

Njeměry na kupje Sansibaru

Na jendźelſkej kupje Sanſibaru, kotraž psched brjohom prjedawſcheje němſkeje Raſiſcheje Afriki leži, žu žo ſta Arabow nad nowym knjeżerſtwowym wukſazom rosſhorike. Wukaz ſakaſuje falſchowanje kopry (kopra je jadro kokoſowych worjechow, kiž žo k dźěłanju mydła trjeba).

Arabajo najprjedy jendźelſkeho dohladowarja ſ teſakami pobichu a jeho cźežko franjeneho ležo wostajichu. Potom žo woni ſ teſakami do namětnego poliſajſkeho preſidenta, provinzialneho kommiſara a jeneho podtrjeſneho kommiſara dachu a też tuttych ſjoch cźežko franichu. Nimo teho hiſchcźe druheho poliſajſkeho offiſéra morichu.

Pschi njeměrach Arabojo półtu ſapuſchćichu a w njej wjele ſchkody nacźinichu. Polizija je ſ Daresſalana 100 muži ſeſtylnjenja dóſtała, tuczi po ſanſibarſkich dróhach cźahaju.

Zeleznicarski straj'k w Chiles'ej

Chileſzy żeleſnizarjo dotal hiſchcźe ſtrajkuja. Poliziji je žo poradźiło, w Santiagu tajne kommuniſtiſke ſtraikowe wjednistwo ſajeć. Hłowny winik Elias Laffert kommuniſtiſkemu wukonjeŕſkemu wubjerkej w uruguayſkim hłownym měſeſe Montevideju pschijatſcha. S teho žo ſudźi, ſo maju kommunisſtojo po zyłej pokodnischej Amerizy žwoje tajne dźeło wupſchestrjene.

Krótke politiske powěsće

Nowy cźeſki kredit ſa žowjetſku Ruſku.

Kaž žowjetſka powěſćeńnja „Taß“ ſ Prahi powě, je žo jene cźeſkoſłowakſke ſjednoćenstwo bankow ſe žowjetſkoruſkim wikowarſkim ſastupjerſtwom ſrěcźało, ſo žo cźeſkoſłowakſki kredit ſa žowjetſku Ruſku wo 25 miljonow cźeſkich krónow powjeſchi.

Madźarſki ſtatny ſekretar žebi žiwjenje wſał.

Prjedawſchi ſtatny ſekretar w madźarſkim miniſterſtwje ſa ludowe ſpomožerſtwo dr. Drehr je žebi žiwjenje wſał, jako běſche jeho ſud dla njeporjadneho wjedźenja finanzow w ſaſtojnſtwje k 3½ létam khłostarnje ſaſudźił.

Franzowſzy hoſcjo w Brunym domje.

Po puczu ſ Barlina k olympiſkim ſymſkim hram w Garmiſchu-Partenkirchenje nětkotre wukrajne žobuſtawy franzowſko-němſkeho towarſtwa do Minichowa pschijědźechu. Pschi žwojim krótkim pschebywanju w Minichowje žebi woni Brunyj dom wobhladachu.

Franzowſki wójnſki dołh w Jendźelſkej.

Dołh, kiž ma Franzowſka je žwětowneje wójny hiſchcźe Jendźelſkej ſapłacźić, wuczinja nětkoždy wěſom miliſardow hriwnow.

Marksistiska dźełaćerska organisacja w Gdańsku wotstanje rozpuščena

Gdańſki polizajſki preſident je ſ wukazom 17. dezembra 1935 powſchitkowny dźełaćerſki ſwjaſk žiwobudneho města Gdańſka, kiž běſche jozialdemokratiſka organiſazija, rospuſchćił. Strony opoſicije žo pschećiwo rospuſchćenjeju w Genfje hórſchachu. Wjednistwo powſchitkowneho dźełaćerſkeho ſwjaſka běſche pschećiwo poſtajenju poliſajſkeho preſidenta ſtórżbu pola krajneho ſuda w Gdańſku ſapodało. Komora ſa ſarjadniſtwowe nałeżnoſcje je tutu ſtórżbu ſańdženu žobotu wotpokaſała.

Tři morwi při njeměrach w Pólskej

W Koninſkim wokrjeſu běſche psched nětkotrymi dnjemi ſ njeměrami nazionaliſtow dóſchło. Hdyž chcyſche polizija winikow ſajeć, cźiſróby luda cźežko do njeje ſraſuchu. Rosſerjeny lud ſpyta ſajeczan ſadźěwacź a žo do polizije da. Tſi wožoby žo morichu a nětkotre žo ſranichu.

Dr. Sonnleithner so ke khłostarni zasudźł

Kaž žo ſ Wina powě, je žo prjedawſchi polizajſki konſulaŕ dr. Franz Sonnleithner, kiž běſche žo dla wjeleſchcźerady wobſtorżił, po ſchtyri dny trajazym tajnym jednanju k 2½ léta khłostarnje ſaſudźił. We wuſudźe žo wojſewi, ſo je dr. Sonnleithner psched 25. julijom 1934 ſ nazionalſozialiſtiſkej němſkej dźełaćerſkej ſtronu ſwiſkował a je jej wjelepſcheradnu maćźiſnu podawał. Po 25. juliju žo jemu tajki ſwiſt wjazy njehodźi dopokaſacź.

Belgiske knjeżerſtwo za podleſenje wojerſkeje służby

Belgiſke knjeżerſtwo běſche žo pjatk wječor pod pschedſydźiſtwom žwojeho miniſterſkeho preſidenta van Zeelanda na poradźenje ſeſchło. Najprjedy wójniſki minister Devèze wo podleſchenju wojerſkeje ſłużby rosprawjeſche. Potom knjeżerſtwo pschedłohu pschija, ſ kotrejž žo podleſchenje ſłużby w belgiſkim wójſku wobſahuje.

Miniſterſka rada je nimo teho hiſchcźe wo ſakoniſkim nacźiniku dewnaradźiła, kiž nowowołby do kontory a do ſenata na 21. junija a provinzialne wólby na 28. junija poſtaja.

Francowska najſylniše křižaki cyłeho swěta twari

Franzowſki minister wójnſkeho namórniſtwa Pietri je w ſhromadźiſnje prjedawſkich franzowſkich namórniſkich wojakow wo ważnoſći nałeżkeho namórniſtwa rěcźał. Wón je praſił, ſo žo w bliźſchim cźaſu ſchtyri nowe franzowſke panzerowane łiſchźaki do ſłużby ſtaja a ſo Franzowſka ſ nimi najſylniſche wójſke ležże ſwěta wobjedźi.

Minister też jara wosnamjaze ſłowa no nadawkach veteranow wójniſkeho namórniſtwa rěcźeſche. Wón wožebje cźežku kriſu ſmyſlenja w franzowſkej młodźinje wuſhobnjeſche. Veteranoju franzowſkeho wójniſkeho namórniſtwa dyrbja w młodźinje trěbne dowěrjenje ſhubźicź.

Kaž minister rjekny, **franzowſka młodźina w dźenżniſchim cźaſu cźežko cźerpi. Zołma porażenoſcje a njeſpokojenoſcje ju ſaduże, hdźež jej ſtarſcha generazija trěbne dowěrjenje njewróći.**

Francowscy frontcy wojowarjo přećiwo zrěčenju z Ruskej

Na ſhromadźiſnje franzowſkeho narodneho ſjednoćenſtwa frontſkich wojowarjow w Riomje pola Clermonta-Ferranda pschedſydźa tuteho ſwjaſka, Jean Goy, rěcźeſche. Wón franzowſko-ſowjetſkoruſke ſrěczenje, kiž ma žo w tutym tydźenju w franzowſkej komorje potwjerdźicź, jara raſnje wotpokaſowaſche.

Goy rjekny, ſo by žo tutomu ſrěczenju mohło pſchihłoſowacź, hdy budźiſche wono było dźeł zyłka ſrěczenjow, kiž žu žo ſe wſchěmi mozami ſćźiniłe, kiž žo ſa to ſajimuja. Cźeſći ſmyłk pak je, ſo žo ſ njeho žamoſtatne ſrěczenje ſćźini.

Tych ludźi bywa pschezo wjazy, kotřiž žu ſtrachi ſpóſnali, kiž w tutym ſrěczenju automatiſteje pomoży leża. Saprěcź žo njemóże, ſo žo ſe ſrěczenjom popuſchczenje napjatoſcje mjes Němſkej a Franzowſkej ſnjemóżni.

Krwawe připady w Spaniskej

W nocy k žobocze žu na wſchelakich měſtnach Schpanſkeje politiſzy pschećiwniwizy do žo ſraſnyli. Pschi ſrażenjach žu ſchtyri wožoby žiwjenje ſhubiłe a wožom wožobow je žo ſranilo.

W měſcze Vigo radikalni lěwizarjo a radikalni prawizarjo na dróhach je žobu wojowachu. Jedyn ſchpaniſki kaſchćišt žo mori, pjeć wožobow žo jara cźežko ſrani, njes kotrymiž je polizajſki ſaſtojnik.

W měſcze Coral de la Frontera ſtrajkowazy dźełaćerjo ſpytachu nětkotrym poliziſtam bróńe ſebrać. Tu dóńdże k ſtżelenju, pschi kotrejž žo tſi wožoby ſatjelichu a pjeć wožobow žo cźežko ſrani.

Pschi wólbnej ſhromadźiſnje prawizarjow w provinzy Salamanzy radikalni lěwizarjo žobuſtawa katolſkeje ludowe akzije potjelichu.

Rozprawa sakskeho krajneho burstwa

Khlěbowe žita. W rožu dale wulke posticźenja pschedleža, kotrež so skoro wschudże samšćicźichu. Napraschowanje sa pschenżu je wróćo schło. Sdźěła so mjeny psched dalschimi nakupowanjemi wróćo dżerża.

Pizowanške a industrialne jećmjenje. Jećmjeń sa piwarnje a industriju so dale dosć posticźowasche, schtož na płaćźimu tłoći. Sdźelne napraschowanje je w njepschenjerjenej měrje sa pizowanšinki jećmjenjenemi. We wowsju je malo posticźenjow pschi wulkim napraschowanju.

Pizowadła. Rjane wotruby so žadaja. Pornjo tomu pak je so potreba pschećźicźnych wotrubow smjerniła. Posticźenja krupicźkatych wotrubow a pizowanšinkich mukow tatarišwo kaž hacź dotal wotpokasuje. Ssušchene truźki so jara žadaja a tež najmjenischa potrjeba może so ledma spokojicź. Běrnjaze truźki mějachu dale měrny wobkhod pschi krutych płaćźinach.

Rěsny ſtót.

Howiadła. Na ſaſkich wikach njebě w ſaſchlym tydżenju płaćźichu zyle tak wulki, kaž tydżeń pched tym. Kajkoſcź pschihnatych wotrubow, ſalojzow bě dobra, bykow a krutowiu pak jenoź ſrjedźna. W Drježdżanach so płaćźimy ſa ſyrjenje a hubjenjiche krauwy wo něſchto malo powjetſchicźu. Na druhich ſaſkich wikach ſu so płaćźimy ledma pscheměnile.

Cźelata. Na cźelaze wiki bě so doſcź materiala pschihnało. Wićhon ſtót pak běſche ſyrjenjeje kajkoſcźe. Płaćźimy běchu teſame, kaž ſaſchły tydżeń.

Wotroży. Na wowcźich wikach bě w pschirunanju ſ potrjebu pschewjele materiala. Kajkoſcź pschihnatych wowzow so njeje pscheměniła. Pschi pomalym wobkhodże so płaćźimy na wſchěch wikach a we wſchěch rjadowanjach ponjemſchichu. Wſchě wiki mějachu pſcheſłonk.

Swinje. Sswini bě so nimale telko pschihnało kaž ſaſchły tydżeń. Potrjeba so wſchudże we wobluku poſtajenych kontingentow ſpokoji.

Mlokowe hoſpodaŕſtwo.

Pitne mloko. Wotedacźe mloka so w ſaſchlym tydżenju dale powjetſchi, pornjo tomu pak so po dołhim cźaſu wotbytk cźerſtweho mloka a ſmjetany prěni raz pomjenſchi.

Butra. Na hutrowych wikach ſo powjetſchene pſchetrjebanje ſwěrcźi. Dowos bě w ſaſchlym tydżenju troſchku ſłabſchi. W ſaſkich mlokarnjach so ſamžna měra butry nadżěła, kaž tydżeń pched tym.

Běrnjaze wiki.

Położenje na běrnjazych wikach je jara měrne.

Jejowe wiki.

Troſchku wjetſchi dowos ſmjerwjenje na wikach pschinjeſe. Njeſmě pak so pschewidźeć, ſo so naſtate dźěry w ſaſtaranju jenoź ponalu ſamkaju. Saſkſka produkcija drje ſtajnje ſtupa, tola położenje dotal njeje naſtało.

Sſad a ſelenina.

Położenje na ſadowych wikach je njepschemjenjene. Pschiwos cźerſtwoje ſeleniny w dobrej kajkoſcźi dale traje.

Zhromadźizna Budyskeho wokrjesneho NS-wučeŕskeho zwjazka

Wutoru je Budyskeho ſwjaſka mějachu ſandźenu ſobotu w Centralnym dźiwadle ſajimawy pschednoſch inżeńera Jenca ſe Zeiß-Ikonowych tworjenjow na themacźe: Phyſikaliſke ſakłady ſynkofilma. Rěcźnik poda ſ pomocu ſwětłowobrazow pschehlad wo wſchelakich możnoſcźach, ſynki ſapiſacź. Sdźěła jara wyſoke pohibowe liczby ſo ſ wobrazom pschednoſchu a podachu ſroſumliwy pohlad do tuteho potaniſtwa. S naſtrojami, kotrež bě rěcźnik ſeſtajał, pokaſa roſdźěle jednotliwych ſynkow. Na to pschenźe inżeńer Jenca na ſynkowy film. Hižo we 19. lětſtotku ſo w Amerizy poſpyty cźinjachu, ſhotowicź ſynkofilmy. Ediſon bě hižo we lěcźe 1896 ſynkowu maſchinu ſhotowił. Wuſpěchi pak tehdy njeběchu ſpokojace. 1903 ſo operettowe duetty na tarcźelach hrajachu a pſchipódła pokaſowaſche ſo pſchihódny film. Tute pſchedwidźenja móžachu wěſo jenoź 3 hacź 5 mjeńſchinow tracź a njemóžachu ſ tym wěſo žadanja wulkich kinow ſpokojicź. Hakle we lěcźe 1925 ſo wopraſchiwši ſynkowy film ſajwidźe. Najprjedy trjebaſche ſo jehlicźkowy ſynkowy filmowy ſyſtem, cźeſe pak běchu w tym, ſo dyrbjeſche ſo mjes filmom a tarcźelu pichezo prawa měra dźerżeć. Pſchi trjebanju pak ſo film huſcźiſcho wo nětkotre zentimetry ſkócźi, ſchtož ſo na tarcźeli pschewjeſcź njehodźeſche. S teho naſtachu ſ cźaſom cźeſe. Dźenża wuźiwa ſo powſchitkownje tak mjenowany ſwětłowy poſtup, kotryż pſches wſchitke tute cźeſe pomha. Pſchi filmowym bancźiku běži runocźaſnje ſynkowy bancźik, kotryż móże ſo tež jenoź ſ tutym hromadże pſcheměnicź. Rěcźnik na to pſchedwidźeje moderny ſynkofilmowy aparat, tež jednotliwe ſyſtemy ſhotowjenja ſynkofilma ſo pſchedwidźechu. Pſchednoſchi poſticźi ſajimawy pſchehlad wo ſtawiſnach a wo dźenżniſchim ſtawje ſynkofilma.

90 lět přirodowědne towaŕſtwo „Isis" w Budyšinje

Pschirodowědne towaŕſtwo „Iſis" w Budyſchinje mójeſche wčzera w ſwjedźeńſtim wobluku ſwoje 90lětne wobſtaćźe woſwjećźicź. Pſchi dopołdnišnjej ſwjatoczneſcźi poda prěni pſchedńdu dr. Jordan pſchehlad wo wjeleſtronſkim towaŕſtwowym dźěle, kotrež ſo nimo roſcźerjenja pſchirodowědnych wěcźomoſcźow woſebje pſcheſłedźenju domiſny wěnuje. Po wójnje, hdyž bu Luźiza ſ namjeſnym krajom, k tomu nowe nadawki pſchiſtupichu. W mjenje ſakſkeho knježeſtwa ſbožopſchejcźa hamtſki hejtman dr. Sievert pſchednjeſe a towaŕſtwowe dźěło ſa ludſtwo a domiſniſke pſcheſłedźenje a wosebje ſa pytanje pſchirodnych pomnikow poſahowaſche. Po ſtrowjenju wuſchcźeneho měſchcźanoſty dr. Opitza ny knjes dr. ſ Noſtitz-Wallwitz poſtrowy Hornjſkeho towaŕſtwa wědomoſcźow a krajnych ſtawow pſ njeſe, kotrejž towaŕſtwowe dźěło ſe ſiwym ſajimo hujeſej. Towaŕſtwo ſa pschedhiſtoriju a hiſtoriju a lěkaŕſke towaŕſtwo ſbožopſchejcźa pſches wuſchcźe niſterialneho radu dr. Herbacha, prof. dr. Heſſa wu jichtaj. Swjaſk Luźiza běſche ſ wuſchcźim wucźe Jänichenom ſaſtupjeny, kotryž towaŕſtwowy wu ſa domiſniſke pſchepytowanja wuſběhny. Prof. dr. nick ſ Drježdżan ſa lěkaŕſke Leopoldiniſke Karolini waŕſtwa ſa wědomoſcźe w Halli a Drježdżanſku Iſi cźeſche. Krajny ſwjaſk ſakſkeho domiſni keho ſchkita poda 66 ſwjaſkowe herberium a Humboldowe towar wotliwſ ſ kamjeńtneje ſchkorpawy. W friedrichſku toczneſcźe běſche pſchednoſchk prof. dr. Boalera ſ Dr džan wo biologiji a techniźy. Sa cźetnych ſobuſta pomjenowachu po knjeza: Hermann Anders w Habr cźiźach, dwórſki rada prof. Seifert ſ Drježdżan, Gu Feurich ſ Hodźija a Hermann Zimmermann ſ Drjež

K njezbožu w hoſcźencu „Złote jehn" w Budyšinje

Hižo dźeſchi cźaſ bě hoſcźenzarjej Gaßanej na nyło, ſo žo we wjećhu hoſcźinſke ſtwy putni jewjachu. Woſebje bě to widźeć, hdyž cźeſte woſy n jědżechu. Tudyſchi murjeŕ měješe ſchłodu woſtro Sſrjedu měješe ſo ſ wuporjedźenſkimi dźělami ja cźeć. Murjeŕ wobſchkodźene měſtna ſ nowa wobm a puſnjenja ſamaſa. Po nětkotrych hodźinach pak w mjetk ſnowa wotpadny. Poſdże popołdnju ſo w dź pokračowaſche, mjes tym ſo hoſcźenzarka ſe ſwo

Psched 20 lětami.

W tutych dnjach budże tomu 20 lět, ſo je ſo bitwa pola Verduna, najſurowiſcha a najwjetſcha na wopor zyleje ſwětoweje wójnu, ſapocźała. Na wobměmaj ſtronomaj wójſka ſ njewěſchěnej ſmužitoſcźu wojowachu. wobrazu ſtup do twerdźiſnu Douaumonta po jeho dobyću 25. februara widźimy. Twjerdźiſnu doby, kaj je te, 7. a 8. kompanija 24. pěſcheho połka pod wjedniſtwom hejtmana Haupta a wyſchſcheho leutnanta Bran (Scherl Bilderdienſt, B

Pójmy za nim

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

10] (Pokračowanje.)

— Wěrnoſć sy — wušepny z třepotacymaj hubomaj Antea.

Pokhod přesuny so nětko runje nimo jeje nošadła. Khwilu zasta, hdyž w přědku ducy wojacy ludźi z puća honjachu. Tehdom widźeše Antea Nazarečana, jenož nješto kročel wot sebje. Widźeše, kak wšelk w jeho włosach hraješe, widźeše čerwjeny wobłyšć, kiž wot jeho płašća na jeho zblědnjene, přeswěčowace wobličo padaše. Lud, k njemu so dowobywajo, bě nětko wojakow z čěsnym połkolom wobdał, tak zo dyrbjachu wojacy z hlebijow płót sćinić, zo bychu jeho wobroli jich złośći. Wšudże běchu widźeć rozłožene rucy a zepjate pjasće, woči, wustupowace na zwjerch, swěcace so zuby, wot dźiwich wobrotow rozwěte brody a huby pokryte z pěnju, wuciskowace skropawe škrěčki. Wón pak, do koła pohladnywši, kaž by so woprašeć chcył: „Sto sym wam sćinił?" — pozběhny na to woči k njebju a modleše so — a wodawaše.

— Ale Antea, Antea! — zawoła w tej khwili Cinna. Ale Antea po zdaću teho wołanja njesłyšeše. Z wočow kapachu jej wulke sylzy, bě na khorosć zabyła, zabyła, zo hižo wot wjele dnjow z nošadła njestawaše, a postanywši nahle třepotajcy, na pol sebjewědoma ze zrudoby a rozhorjenja na slepe škrěki ludu, poča hrabać za hiacintami, za jabłučim kćenjom a je k nohomaj Nazarečana mjetać.

Na kiwilu bu cicho. Lud so dźiwaše dostojnej Romjancy, kotraž česć dawaše wotsudźenemu. Wón złoži woči na jeje khuduške khore wobličo, a jeho huby počeštej so hibać, kaž by ju žohnował. Antea, do zahlwkow so znowa zwjezewši, čuješe, zo so na nju lije morjo swětła, dobroćiwosće, smilnosće, dowěry, nadźije, zboža, a wušepny znowa: „Ty sy wěrnosć."

Potom spluny jej do wočow nowa žołma sylzow. Ale jeho do prědka storkachu, na městno, něhdźe 10 kročeli wot nošadła zdalene, na kotrymž stojachu hižo do skałowych skałobow zbite stołpy křižow. Lud jeho z nowa zakry, dokelž pak bě wone městno khěrno wysoke, wuhlada Antea bórzy zaso jeho błěde wobličo a černjowe krónu. Wojacy dachu so hišće raz do ludu a wotehnachu jón z kijemi dosć daloko, zo njebył na puću při wotprawjenju. Přiwjazowachu nětko dweju rubjeżnikow do nabočnych křižow. Třeći křiž stoješe srjedźa z běłej kartu, přibitej na wjeršku, kotruž zběhaše a torhaše dale błóle přibywacy wětr. Hdyž so skóncnje wojacy k Nazarečanej zbližichu a jeho słěkać počachu, zarčachu w ludźe škrěki: „Kral! Kral! Njepodaj so, kralo! Hdźe maš swoje syły? Wobaraj so!" Z khwilemi rozlěhowaše so směch, kotryž lud sobu storhowaše, tak zo so na dobo cyła kamjeńtna wyšina ze směchom třaseše. Jeho mjez tym na zemi rozpjachu, zo bychu jemu rucy do křiżoweje přěčnicy přibili, potom pak jeho z dobom z njej na hłowny stołp křiża ścahnyli.

Tu wali so wěsty člowjek, njedaloko nošadła stojacy a běły kaftan woblečeny, nahle na zemju, nasypa sebi na hłowu procha a kamjeńtneho drobjaza a poča ze strašnym zadwělowanja połnym hłosom křičeć: — Běch wusadny — wustrowi mje — přeč jeho křižuja? — Antei zbłědny wobličo kaž sćěna. — Wón jeho wustrowi... słyšiš, Kajo? — rjekny. — Chceš-li so wróćić? — wopraša so Cinna.

— Nět Tu wostanu!

A Cinnu zaja, kaž wichor, dźiwje a njesměrne zadwělowanje, zo njebě Nazarečana do swojeho domu přeprosył, zo by jemu Anteu wustrowił.

Ale w tej khwili počachu wojacy, hozdże k jeho rukomaj přiłożiwši, jej přibiwać. Běše słyšeć tupy šćerkot železa wo železo, a kotrehoż bu hnydom ži-

wiši rozzwuk, hdyž so hozdże, přešeđši čełow drjewa zapuščowachu. Crjódy z nowa womě nychu, najskerje tohodla, zo bychu so wopo z křikami, kotrež zamožeše ćwila z Nazarečanow erta wudobyć. Ale wón zwosta ćichi, a na wu rozlěhowachu so jenož hrózbne strašne wotrać pačow. Skóncnje bě dźěło dokonjane a přeć z dobom z čełom horje sćehnjena. Stotnik, dźělo hładowacy, powědaše abo lěpje spěwaše z jeno nym hłosom komandowe słowa, po kotrychž je z wojakow poča nozy přibiwać.

Mjez tym přikrychu wone mróčele, kotre rania na wobzorje wustupowachu, słónco. Zd hórki a skałv, w błyšću so zybolace, hasnychu. so zaćmi. Njewjesoła mjeđźana čěmnosć wok wobja, a čim hłubje so słónco za walv mró khowaše, čim bóle so čěmnosć huśćeše. Prajił b něchtó wot horjeka saje na zemju na čerwjeń nosć. Horcy wětr zadu raz abo dwójcy, potom čichny. Powětr bě tužny.

Na dobo tež wone zbytki čerwjeneho błyšća nichu. Cmowe, kaž nóc, počachu so mróčna leć a wustupować kaž hobrski wał k wyšin městu. Nastawaše njewjedro. Swět napjelni so pokojom.

— Wróćmoj so! — riekny z nowa Cinna.

— Hišće, hišće chcu jeho widźeć! — wotm Antea.

Dokelž čěmnosć wisace ćěła zawodże, da C nošadło bliže k městnu ćwěle donjeść. Tak bliz přisunychu, zo jich lědma něšto kročeli wot dźěłeše. Na čěmnym drjewje bě čełko Křižowa widźeć, kotreż so w tym nowšitkownym zaće nju, kaž ze slěbornych měsačkowych pruhow kane być zdawaše. Jeho wutrobno khodźeše w nym wodychowanju. Hłowu a woči měješe horje złożene.

(Pokračowanje sćěhuje.)

pschichodnej dżowku hoscźinsku jstwu rjedźicj poczęsch:. Nejdże hodźinu psched njesbożom bě hischcże hóscź pschitomnu, kotremuż niczo nje nje napadło. Też j domjazych njebě nichtó niczo wo žo blizajszym strachu pytnył. Murjeŕ bě runje j rěbla stupił a dźiwjsche dźěla dokónczicź. Nadobo žo j wulkim wrjeschtom nějdże 4 kłóšne metry wulki dźěl wjercha puschczi a žo na semju žypny. Wo jstwje běsche napadnje cima, dokelž bě wschо do wulkeje mróczele procha sawalene. Murjeŕ możesche žo spěschnje wukhowacź. Na njesdoże pak jahrjeba padazy wjelb hoscźenzarku a srani ju khetro, tak so dyrbjesche žo do khorownje pschewjesecź. Strach wo jeje žiwjenje pak pjecza njewobstejí. Jstwa posticźesche po njesbožu srudny napohlad. Wjeczor pschitúdzechu sastupjerjo twarskeje polizije, kotiž trěbne pschikazy wudachu, so by žo wjelb na dožahaje waschnje podprěł. „Złote jehnjo" kluscha k naistarschim hoscźenzam města Budyschina.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 10. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Štož myslička, wutroba wuzwolitej,
To z Bohom też nèhdy dostanjetej. H. Zejler.

— **W Budyschinje.** Sobotu wjeczor w 7 hodź. barometer 758, najwyschscha dnjowa temperatura 3 stop. symy. Njedźa rano we 8 hodź. barometer 744, najnjischa temperatura w nozy 11½ stop. symy. — Nišina je žo wczera z Finskeje do wjeczorneje Ruskeje wupschestrěła. Jeje kromy hacź do naschich stron žahachu a nam tójschto žnžba pschinjeßechu. Wyschina, kotraž běsche w poßlednich dnjach wjedro w naschich stronach wobstejiła, je žo do połodnischeje Němskeje scźahnyła a khětro seßkabła. Sa to pak je žo nad Schwedskej a Norwegskej nowa wyschina wutworila a žo też hižo poczina w naschich stronach je stóncznischim, tola sdobom też symnischim wjedrom wusłuchowacź. Pschi symnych wětrach ź dołheho ranja hischcże mjerjnjenje wobkhowamy. — Jutjse wutoru ztónckto 7,22 hodź. khadża a žo 5,07 hodź. khowa. Mježacźk khadża jutjse wjeczor 9,52 hodź. a žo rano 8,13 hodź. khowa.

Wuhladý na wjedro sa jutjschu wutoru: Njenje, žuchо, symа.

*

— **Njesbože sta** žo sobotu popołdnju krótko do ½5 hodźin na kschižowanischczu Kèžorskeje dróhi a Žitnych wikow. Wobsobowy auto skrabnu pjekarskeho wucźobnika, kiž dyrjesche psched nim hischcże na jêsdnym kole khižowanischczo pschejecź. Wucźobnik žo na motorowu khapu wjerchny a ź njeje žo dele žunowschi na dróhu padze. Jemu pak žo cźejischeje schkody njesta. Wjednjej wožobowemu auta njemóže žo žana wina dopokasacź.

S **Torczyn.** Na połnóznej stronje domskeho wjeßazjanosty Pawoła Scholtyja je žo ź pschitwarom sapočzało, kotryž Budyski twarski mischtr wuwjedże. S tutym pschitwarkom žo 2 jstwi dobudźetej, tak so śmeje domske potom dwě 3 jstwowe hydleni.

S **Raclowa pod Čornobohom.** (Nowotwar.) Kowař Arnošt Poldrak ź Mjeschcź je žebi wot bura Mitascha wokdże 600 kóžnych metrow pola pschi starej schuli kupik, so by žebi na nim žydleńki domczk natwarił. S twarom dha w nałčiu sapočzecź.

S **Pomorz.** 6. februara běchu na pschepytowańi w Pomorzach powołańske wojowanja wjeßenje młodźiny. Wjeßny skupiwoły wjednik Roch ź Trjebjeńja z krótkej nadreju wojowanja wotewri a na smjerź tutych wojowanjow pokaja. Wobrjeźeny młodźiński kubkaŕ, w kotrehoż rukomaj wubdźowanja leźachu, wschěch wobdźělerjow witasche a to 45 hólzow a 68 holzow ź tšoch wokrjesnow Budyskeho wokrježa ho burstwa. Praschenja žwětowych nahladow, nèmšti naštawk, licźenje, domjace hospodarjenje, dźěła na polu, w dworje a w hródži, to běchu wschо pruhowańske praschenja. Jako pruhowarjo skutkowachu mužojo a žony ź ratarstwa. Napadne bě, so młodźi wobdźělerjo ź wjetscheho dźěła lepsche dźěło wukonjachu hacź starschi. To drje ma žo tomu pschipisacź, so powołańske schuke nětkole wjacy ratarskim praschenjam žo wěmnia a swojoju wuczbu po tym stajeja. Nuńe pak je, so žo w pschichodże pschi sestajenju pruhowańskich praschenjow wjacy kedźbnosće praktikenmu dźěłu wěnuje. Pišomne dźěła měše žo bóle wobmjeńowacź. Popołdnju też wokrjesny burski wjednik ź Wałtdorf na wubdźowanja pschińdże, so by žo wo dźěłach pschehladowacźił.

Z **Njehjelčic.** Na wukónecu statneho powołańskeho wojowanja skupiny zeźiwjerskeho stawa w Kamjenskim wokrjesu zańdźerjy štwórtk wotdźělenje 1 D w Jołčic dworje swjatočnosć wotmě, kotruž wokoło 5 hodźin wokrjesny młodźiński kubłaŕ Kegel wotewri. Po tym slédowachu rěčniske khóry a potom wjednik Hitlerskeje młodźiny Freytag poréča. Mjenowaše statne powołańske wubdźowanje olympijadu dźěła. Přez milijon młodostnych je při tym swoju zamóžnosć pokazało, štwórć milijona z nich słuša do zeźiwjerskeho stawa. Też wokrjesny wjednik Zitzmann k młodźinje swojeho wokrjesa poréča. Hudźbne porjeńšenje swjatočnosće leżeše w rukach kapały dźěloweje służby z Kamjenca.

S **Klětneho.** (Burikí wjeczor.) We wobtuku wupkodźerjeńe bitwy běšče sajdźenu wutoru pola Lorzej derjewopytana burska zhromadźizna. Wjeßny burski wjednik Mrózko wotewri wjeczor a najprjedy wjelelake wěsy wojjewi. Potom rěčeše wokrjesny burkí wjednik Rohmer ź Jamneho wo běrnjanych a rěpowych khorošcźach a naprawach pschećiwo nim. wo khorošcźach žwini a howjadow a wo pizowanju a plahowanju ſkotu. Inspektor Friedrich ź Koſchle poda praktiſke poſtawy za wuwětrowanje mokrych hródžow. Inspektor Schwinge ź Jamneho rěčeſche wo praschenju mlokowych wuſlédkow. Na kónzu rěčeſche wokrjesny burſki wjednik wo burowym žobudźele pſchi natwarje němſkeho ſtata. — Nowe zyrkwine durje dostanje naſcha evangeliſka zyrkej. Tute je ſamkaŕ Dočźo ſhotowił. — Wotrjadne theoretiſke kurſy w Klětnom ſapočinaja žo 13. februara, a to w 6 hodźinach wjeczor ſa pjekarjow, rěſnikow, tyſchерjow a krawzow. Kurſus ſa tyſcherjow budźe pola Konopkez w Jamnom, ſa krawzow w dwórniſchčowym hoſcźenzu w Klětnom, ſa rěſnikow a pjekarjow pola Lorzej w Klětnom. Kurſy nawjeduja wuſtojni rjemjeſlnizy. Pſchiſjewjenja móža žo hacź do tuteho dnja ſtacź.

S **Běleje Wody.** Holza ſe wězy ſłoczi tu ſe żeleźniſkeho mósta na kolije, ſo by żebi żiwjenje wſaka. S cźeżkimi ſnutſkownymi ſranjenjemi ju do khorownje dowjeſechu, hdźej ſchtwórtk wumrě. Pſchiczinu k tutomu cźinej njejßu ſnate.

Ze Seefeldoweho procesa

Kak žu wobſkorżeneho ſajeli.

Pſchi dalſchim pſcheſłyſchowanju žwědkow dóńdże k roſpominanju woßebiteho pſchipada. Seefeld běſche 16. februara jako jeho žwědź na žwojim kole po puczu ſe Schwerina do Mirowa pſcheſcźehnu, wokoło 4 hodźin popołdnju na jeho kubło pſchiſchoł a tam wo picź proſnył. Wobſkorżeny běſche jara łacźny. Wupi žyku kanu, w kotrejž bě nèhdże 3 hacź 4 litrow wody. Tuta ſpodźiwna łacźnoſcź je tohodła napadna, dokelž je žo po dokalnych wupraſenjach žwědkow ſwěſcźiło, ſo mějeſche Seefeld pſchejo, hdyž běchu žo hólzy ſhubili, nimo měry wulku łacźnoſcź. Potom roſprawjeſche wězywuſtojny dr. Pfreimdter ſe Schwerina wo wuſlédku obdukcije cźłowa Zimmermanna a Neumanna. Po jeho wupraſenju njeje na cźełach žanych ſnamjenjow namazy; kaŕ je ſmjerź naſtała njehodźeſche žo ſwěſcźicź. Popołdnju žo wobſtejnoſcźe pſchi ſajeczu wobſkorżeneho roſpominachu. Tehdy bě polizija powěź dóſtała, ſo bě žo Seefeld w Friejacku widźał a ſo bě na ſtronu do Noweho Ruppina dale puczował. Też bě žo ſwěſcźiło, ſo bě Seefeld pſchikas dóſtał, ſo by pola dura R. we Wutzetzu pola Noweho Ruppina nětkotre cźaſniki poriedźał. Jedyn żandarm žo tam 3. hapriele poda. Seefeld ſtejeſche w bydleńſkej jſtwi pſchi blidźe a dźěſaſche. Żandarm nik jeho ſaja. S jenym towaŕſchom pſchepyta wobſkorżeneho. Wiſchě wězy, kotrejž Seefeld mějeſche, žo do nakhribjetnika ſapakowachu a ſtatnemu rěcźniſtwu pſchepodachu. Na to pſchińdże ſajo rěcź na ſ cźłowjeczej krwju napite rubiſchcźo, kotrejž běſche w nakhribjetniku ſajateho a kotrejž bě po jeho prěnim wupraſenju jako podłožk pſchi žwojim dźěle wužiwał. Pſchi hłownym jednanju to ſaprěwaſche, prajizy, ſo rubiſchcźo ſ zyła njeſmaſe a ſo je jemu io bjes dwěła „Cźorna ruka" do nakhribjetnika tykła. Wobaj ſaſtojnikaj a burowka R., kotiž maja też dźěłaſchi podawk hiſchcźe w dobrym wſpomjatku, wuprajichu ſaſmje, ſo je Seefeld dołhe wulke rubiſchcźo pſched žobu wupſchestriene měł, kotrejž běſche cźemneje barwy. Hdyž ſo žwědkam rubiſchcźo pſchedpokaži, prajachu, ſo je mózno, ſo je to wone rubiſchcźo było. Wobſkorżeny pak na to rieknu, „mózu jenoż rjeź, ſo żenje njejßjum na rubiſchcźu dźěłał".

Mniſcha w ſnježy a lodże.

Mniſcha ſe St. Bjarnatſkeho pſchеſtmyka w Schwizarſkej žu ź nětkotrym ſmužitym cźinom, kotryž ź pomozu Bjarnatſkich pžow wuwjedźechu, žwětłaſkawnoſcź nabyli. Też dźenja w ſnamjenju autoweho a żeleźniſkeho wobtłada wojuja naſtajnje pſchećiwo lodej a ſnježej a kaž tu widźimy, ſ łopaczemi wuúdu, ſo bychu puczi pſchеſtmyk wuſzypali. (Preſſe-Bildzentrale, M.)

Wusudźenja

§ S napominanjom ſa njerodnych plahowarjow ſkotu, kotiž je ſwojim ſkotom na thkoſtaſionne hrube waſchnje ſathadźeja abo jón ſanjerodża, njech je pothkoſtanje ź warnowanjom, kotrejž je 3. wulka thkoſtańſka komora krajneho żuda Gustawej Kiſchcźi. Böhmerej ź Eckhartsberga pola Žitawy dła njepſchestawaceho cźuwilowanja ſkotu napokoſiła. Thkoſtanje dweju měżazow jaſtwa wuſud do 600 hr. pjenježneho thkoſtanja pſchemėni. Nimo toho poſtajenje ſatonia wo ſchkitanju ſkotu na to waſchnje wuži, ſo poſtaji, ſo maja žo ſchtyri Böhmerowe kruwy na jeho thoſtu 2 měżazaj dołho druhemu ratarjej do wężwuſtojneho ſaſtaranja a wothladanja dacź.

§ Dla njewobkedźbowanja trěbneje kedźbnoſcźe we autowym wobthadże a dla ſohkompŕineho ſranjenja cźła běſche hamtſki żud w Kamjenzu 30. oktobra 1935 autowehow jednika ź powołanja Guſtawa Pěſchkta ź Rakeź k pjenježnemu thkoſtaniu we wyżokoſcźi 12 hr. abo 4 dnjow jaſtwa ſaſudźił. 17. auguſta 1935 bě žo Pěſchkta ſe žwojim wojom w Kamjenzu ź Nekcźnicańſkeje dróhi do Knježeńſkeje dróhi zamanył. Wěſi tam ſtaeho wóſa do motorſkeho kola, na kotrymž ſamkaŕ Bergmann ſedźeſche. Bergmann žo pſchi tym ſrani. Nětko pjecza njebě ſawinjenje w pſchedwiſanym waſchniu wuſtał a ź tym njeſbožo ſawinował. Pſchi powołańſkim ſahonanju žo thkoſtajomne ſadźerjenje Pěſchkti niemóżeſche ſwěſcźicź. Prjedawſchi wuſud žo powali a Pěſchka žo wuwinowa.

Budyske ſtawniske powěſće

Sobotu 8. februara 1936.

Narodźenja: 3. 2. Fryżej Mikławſchej Gerhardej ź Beymje, tatarſej we Wujerju, dźowka. — 5. 2. Pawołej Williej Helańej, ſedźarſej, dźowka.

Wumrěli žu: 7. 2. Marja Wilhelmina ſwud. Roczina hywſcha ſwud. Müllerowa rodź. Förſterej, wobydlerka domu ſa ſtarych ludźi, 75 lět. — Arnoſcht Schubert, dźěłaczeŕ w Hornich Kundraczicach pola Lubija, 53 lět. — Marja Helena ſwud. Pětczina rodź. Kahles, wobydlerka

Hospodarski rozhlad

Pónjelu, 10. februara 1936.

Barlinſka burſa 8. februara 1936. Hacźrunjeż běſche wobthod na kónzu tydźenja po wobrocźe měrjeny, ſtabłchi, běſche tola menjenje piſcherzelne. Wotpchedaczow ſtoro ſyła njebě. Na druhej ſtronje pak pſchedležeſche tójſchto kupowańſkich pſchikasow a to drje bě ź pſchicźinu, ſo hižo na ſpočatku burſy bě material njedoſahażu, ſchtož wjelo k žywlnſchemu poſtupej kurſow dowjedże. Też dobre powěſcźe ź hoſpodarſtwa, kaž ſafzopłacźenje dividendy firmy Zeiß Ikon atd. poſticźachu dobre naſtorki. Runje tak žo ſa montanowe hódnoty dale ſajimowachu. Na rentowych wikach běſche tehorunja żiwſcho. Tu ź wjetſcheho dźěła kurſy poſtupichu.

Dźeńſnjſche ſtotne witi w Drježdżanach.

Na ſtotne wiki pſchihnachu 576 howjadow a to 119 wołow, 105 byków, 294 kruwow, 46 jałowjow, 12 żracźkow, 650 cźelatow, 773 wowzow a 1771 ſwini. Pola howjaſcho ſtotu wuwi ho żiwy wobthod a pſchedawa žo ſa najwjetſche ptacźiſny. Sa cźelata ſo wobthod tohorunja poležſchi a ptacźiſny wo 5 pj. poſtupichu. Wowzy mějachu ſrěni wobthodź a dotalne ptacźiſny. Pſchihnate ſwinje žo ſa poſtajene krute ptacźiſny roſdźělichu.

Jećmień

Dobry jećmień do piwańje njesmě wjele dusyka, ale mnoho bubnjateho škroba měć. To docpěje so přez wšelakore prihoty. Podam tu séhowace pokiwy:

1. Rola. Hlubcka, kalkowa, přepušćena a dobra pjerśé při mokroće wožoltnje, při suchoće zahinje jećmień.

2. Dźěło. čista, mjelna a dohnojena rola so nazymu zbrózdźi a w nałeču jenoż z krymarjom a patrom łohotuje. Najlěpše doplody su wokopniny a mjez nimi wosebje répa.

3. Hnojenje. Sylne porcjony dusyka powjetša drje wunoš, ale přehohaća zorno z dusykom a wotstorkuja zrawjenje. Najškódniši je šwablokisały amoniak a najkhmańši je peruguano, kiž ma nadobo fosforowu kisalinu a kalij w prawej měrje a lohko rozwjazomnej.

4. Symjo. Derjo rjedźene, połne zorno mjehkokóžnych družinow.

5. Syw. Po możnosći sažny, při zymnym a přimokłatym wjedrje, z kóne nałětnych syrow a tola zahe dosć, zo by zymsku włohu powužił. Na kóre dohnojeneho dobreho pola 40 hač 45 kilo, na mjenje dobru rolu 45 hač 55 kilo.

6. Wothladanje sywa. Twori-li so škruta, dyrbi so z rjapikojtej walku abo bránu pomałku přejeć. Zwjeršne hnojenje (Kopfdüngung) je wobožna wěc.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleŕ w Budyšinje a za nawěšćki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. I. 1936 2249. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

domu ja starych ludźi, 74 lět. — 8. 2. Brigitta Ilsa Dora Haußej, dźowka lakěrarja, 3 dny. — Augusta Emma swud. Jurkowa rodź. Herzej, rentudostawarka we Wulkej Dubrawje, 52 lět.

Pschipowědachtaj ho: 8. 2. Jurij Bjedrich Maktaf Fischer, pschistajenz pola wyschnoscje w Budyschinje a Kšeta Marianna Wantigej, pschistajenza pola wyschnoscje we Lubiju.

Swěrowakoj staj ho: 8. 2. Gerhard Willi Oppelt, blidaŕ, a Charlotta Schieberej, buffetniza, wobaj w Budyschinje.

Sport

Olympiske wubědźowanja zobotu.

Na horje Gudi wubědźeli ho pschi wujědźowanju psches wrota prěnja stota medailla a to němskej studentce a šwětowej mischtrzy Krystli Cranzej. S wubjernym stilom a w najtróšchim czasu zebi tuto myto wudoby.

Pschi muzazym wrótkowanym běhu na horje Gudi dóby zebi njedźelu psched 60 000 pschihladowarjemi 5 Bayerskeje pokhadźaju němšti mischtr Franz Pfnür druhu stotu medaillu, kotraž ho dotal w Garmischu spožeži. Sšěbornu medaillu dosta dalschi sastupjeŕ Němskeje Lanischner.

Hry w hokaju na lodze.

Němska pschećiwo Schwizy 2 : 0.
Italska pschećiwo USA 2 : 1.
Czěskosłowakska pschećiwo Wuherskej 3 : 0.
Franzowska pschećiwo Belgiskej 4 : 2.
Awstrika pschećiwo Lotyschskej 7 : 1.
Czěskosłowakska pschećiwo Franzowskej 2 : 0.

Dotal steja w tšoch skupinach na prěnim městnje Kanada, Němska a Czěskosłowakska.

Posledn'e politiske powěsće

Czěskosłowakski ministerski president do Parisa pschijěł.

Czěskosłowakski ministerski pschedsyda Hodża je njedźelu dopołdnja do Parisa pschijěł. Wón ho tam na Mazarykowej šwjatočnoscži w Parišskej univerzicze wobdźěli. Jeho pucowanju do Parisa ho wulka politiska wažnosć pschipisuje.

Hnydom po swojim pschijěźdźe do Parisa je ho Hodża z rumunskim swonkownym ministrom Titulescom a czěskim wupósłanzom setkał. Pódźelu popołdnju směje Hodża rozrěčowanje w franzowskim swonkownym ministerstwje. Po tutym rozrěčowanju czěskosłowakski ministerski pschedsyda franzowskeho statneho presidenta we Elyseju wopyta.

Hodża je nowinarjam spožělił, so ho po swojim wopyće w Pariśu do Beograda a znowa teź do Wina poda. Jako najwažnischu pschičinu swoich jednanjow w Pariśu Hodża awstriske wuraźenje mjenowasche.

Přilopk

Wjazrěkózne sražanje na hładkej dróhi.
6 sranjenych.

Sšrjedu wječor ho na dróhi mjes Weimarom a Jenu czěrje sčěhowkowpolne wobthadne nje bohu sta. Czěrity auto, kotrež na stronu do Jenu jědźeše, dyrbješe pokasacź, dokelž na wosu njedě něschto zyle w pozadku. Barlinski wozobowy wós, kotrež dźiwizne czěrity auto pschesčěhnyc, dyrbješe, dokelž jemu druhi wós napschećiwo pschijědźe, spěchnje saspinacź a pschi wulkim woschkrocze do wierhanja pschińdźe, sraży do czěritego awta a ho wobschkodźi. Runje tak ležiše so wotej z Jenu, kotrež na Barlinski awto sajědźe a ho tehorunja wobschkodźi. Běrche-li ho dotal pomerniže hischcze wicho bjes wulkich schkodow wotwiko, dóńdźe nadobo sa czěritym autom k mózmemu sraženju mjes tšeczim z Weimara pschiłhadźazym wozobowym wozom a mjes motorstim koleśarjom, kotryž i pobocznje dróhi se wšy pschijědźe. Motorski koleśaŕ ho z wulkej mozu do hrjebje czěžkny a wosta tam czěžkosranjeny ležo. Auto pak sajědźe do psched nim stejazeho czěritego auta. Tuteho wjednik a towaršch ho pschi sražanju thětrho sranischtaj. Wozobowy wós ho do czista rozbi a wschě tši w nim bjedźaze wozoboy ho czěžko sranichu. Pschi tutym spodźiwnym njesbožu je potajtim ho wicho hromadźe 6 wozobow sranilo.

6 wozobow ho spalilo.

Nózny woheń wobydlerskeho doma w Amsterdamje.

Pschi wulkim wohnju w najtarschim dźelu města Amsterdama pschi nakrypje Oude Cyds Achterburg we nozy k bobocze 6 wozobow mjes nimi 4 dźěrži, žimjenje pschihadźi. 9 dalschich wozobow ho sdźěla czěžko srani. Woheń nasta w prěnim poschodźe dweju do žebje satwarjeneju stareju poschodow a hnydom na spodźatku palachu ho skody. Njesbožowne wopory žu najschersje spytale psches tšechu z doma wuczekunyc. To ho jim njeje poradźiło a tohodla ho dospołnje spalichu. Dotal ho njeporadźi, jenotliwe sniesbožene wozobuy swěsćicź. Amsterdam drje je hižo jara wulke wohnje widźał, tola pschi žanym njeje tak wjele wozobow ho spalilo, kaž pschi tutym.

Radio

Wutoru 11. februara ho hrajschi:

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 wjesoły rańschi konzert. 11,40 sa bura. 12,40 symska olympia. 14 konzert (mjes nim symska olympia). 18,20 politiski pschehlad nowin. 19,05 symska olympia. 20,10 rejwańska hudźba.

Lipsk: Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 wjesoły rańschi konzert. 7,30 sa bura. 8,20 sa hospodu. 11,45 sa burak 16 pschednoschi „Wuhlowe hospodaŕstwo a wuhlowa wědomosć". 17,40 symska olympia. 20,10 Lipsčanske wutornische nowiny.

Nimo znateho wschědneho programma: Köln: 18 konzert po pschećzu. Wín: 20 sasching we Winje. Warschawa: 20 symfoniski konzert. Stockholm: 20 wojeńska hudźba.

Z lětom dže doprědka

Wjazy hacź dwanaczina noweho lěta je wotbě... Dny hižo hladajzy pschiběraja, schtož rano a wječor pytnjemy. Wulki rózk je nimo a mały rózk trochi i khwatnej nohu do lěta. We małym rózku je hnuk i knježstwom symy nimo. Lětża wschak zyma zaneje nje... mějachmy. Hakle w pozdnich dnjach je ho něschto žněha naschło, kotryž ratarstwo a młodźina žedźiwje wočakowasche. Tak mamy stónczinje běrku symu. Dołho dosći symy na nju czakali. Sšněh do hód je dawno sa... byty a tydźenje dołho ho sdasche, kaž so njebychmy lětża izyła žaneho žněha wjazy dostali. Tež temperatura je hižo někotre dny dołho nišscha.

Sšněh czini wulke wjesele wošebje ratarstwu. Wodźewa nasche žywy pschećiwo symje a pschinjeseje jim tež trěbnu młóznosć, kotraž je pschezo hischcze niedobałabaja. Nascha młodźina pak może doma „olympiski" sport wukonjeć a z hórkow se žankami jěsdźicz, hdyž pschedy... někotrymi dnjemi hischcze hubaze twěrdi ležeschu a blížaze ho nalěcźo wojewjachu. Po starym buristim prajenju njesmě mały rózk pschewjele czopleho błonza pschinjesecź, hewak budźe nalětnik (měrz) jara symny.

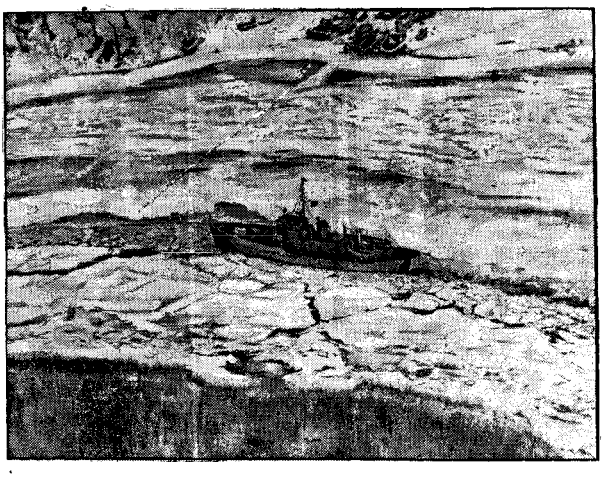
Towafstwowski powěstnik.

Dubrawka. Sserbske towaŕstwo „Wědlenka" ma njedźelu 23. februara popołdnju w 3 hodź. pola Schcežkec... (Stephan) swoju hłownu shromadźiznu. Proźu ho, ja... by kóždy sobustaw pschitomny był a z dypkom pschihotow... **Wjednistwo.**

Drježdźany. „Hromadnik" wuhotuje wutoru 11. febr... wječor we 8 hodź. w „Johanneshof" česstny wječor za k. hudźb. direktora Bj. Krawca. Přednošk a spěwy wot znatych wumělcow so poskića.

Předsyda dr. Wjaslawk.

Rakecy. Serbske towaŕstwo „Lipa" ma njedźelu 16. februara wječor ½8 hodź. w „Sakskim domje" wo... Rakecach serbski ludowy wječor, wobstejacy z spěwow, dźiwadła (Zhubjena njewjesta) a rejow... Też serbski husleŕ Jurij Menel ze swojim třitrunakowymi husličkami wustupi.

Ssurowa syma w USA.

W Sjednoczenych statach hižo dleschi czaš žurowa syma knježi, kotraž je sahubjaze rosmery nabyła. Jeśory a rěki su dołopołnje z lodom pokryte a wulke žepje žněha nimale zyły wobkhad snjemožnjeja. Na wobrazu widźimy polizajsku łódź pola Norwalka w Connecticutiskej, kotraž dyrbješe ho sašadźicz, so by ho wujěd nětk... smóžnik. (Acme, M.)

Njedźelske graty a wozy.

Dla wysoke'e staroby chcu swoje **njedźelske graty a wozy** po możnosći borzy předać, a zo bych dospołnje wurumował, sym płaćizny nadpadnje zniżił:

Honitwinski wóz 130,— hr., połkryty wóz z wotpraw. pohonč. sydłom 35,— hr., whisky 40,— hr., gumitowy dogcart 40,— hr., 6 dobr. dwojopřežnych khomotowych gratow, por wot 50,—hr., jenopř. graty wot 20,— hr., 4 kabrioletowe graty bjez khomota wot 18,— hr., jednotl. jendźelske khomoty we wšěch wulkosć. wot 8,— hr., dobre wuzdy, křižne wotežki, winske wotežki, klučowe pasy, podpasy, postronki, njedźelske postronki, dźeržaki, wotowe rjemjenje, wšelake rjemjenje, latarnje, pasy ze zwónčkami atd., wšitko jara tunjo. Jěchańske hlowojcy z nosowym dźeržakom, trjeb., 2—3 hr., kaž nowe 4—5 hr., wuzdy z kandaru a prědkown. rjemjenjemi 8,— hr. a mnoho druheho, nimo toho wulki wubjerk dźěłańskich gratow.

Emil Schmidt w Radeberku w Sa.
na Pěrnjanskej dróze 39 (243)

Njeńdźe 30 centnarjow dobreho

łučn. syna

ma na předań (242)
Adolf Holland w Halstrowje
Klóšterska dróha čo. 2

Domašowu mučku,
čerstwu, poskića
Gust. Bombach w Kubšicach
(208) Telefon Pomorcy čo. 206

Wysokosuć. žałoćca
je na předań w Stróži čo. 2 pola Wulkich Zdźarow. (240)

Runam ludźi, kaž wšón skót
Rěcne hodźiny: [192
w Kamjencu na Budyskej dr. 30 štwórtk wot 8—11 hodź. dop.
w Pančicach, pola Natušec, srjedu wot 8—11 hodź.
Runar Handrik we Wodworju
(nic we Wotrowje)

Zaleži nam wjele na tym

zo naši čitarjo „Serbske Nowiny" kóždy dźeń w porjadnej a zwučenej hodźinje dostanu. Hdyž nowiny wuwostanu, dajże nam to na kóždy pad, je-li móżno, samsny dźeń k wěděnju. Wopokazaże nam z tym wulku słužbu a mózemy tak njeporjad hnydom wotstronić, štož je za was a za nas jara ważne.

Naša zasada je:

wam najlěpje służić!

Hdyž pósłski poselnik „Nowiny" njepřinjese, dyrbiće Nowiny na pósłskim hamće (w Nowinskim wotdźělu) žadać. Wozjewjenje pola Nowinskeho njedosahn! Hdyž to činiće, potom zastupi po kóždej njejasnosći hnydom porjad. Za to smy wam dźakowni, přetož zaleži nam na tym, zo kóždemu „Serbske Nowiny" w prawym času dodamy.

Nakład Serbskich Nowin
w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Přesadźowanje paln. drjewa

Wutoru, 11. februara, přesadźuja so za najwjetš... sadźbu a hotowy pjenjez:

170 rm dubow., brězow. a wólšowych kuluchow,
70 rm khójnow. a šmrěkowych kuluchow,
80 dołh. hromadow twjerd. drjewa a halozow,
80 dołh. khójn. a šmrěk. haloz. hromadow.

Zeńdźenje dopołd. ½9 hodźin při wulkej zastawje... hata (Khasow-Łupjanska dróha).

Dr. Lauterbachske ryćefkubłowe zarjadnistwo we Luzy-Khasowje 224

Plakaty

za towaŕstwa, gmejny, najeńkow, wobkhódnikow a jednorym a nowočasnym wuwjedźenju zhotowja spěšnje a tunjo

Dr. J. Cyž w Budyšinje
w Serbskim Domje :: Nakład Serb. Nowin

Přiloha k čisłu 34

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 10. februara 1936

Swjedźeński wječor k česći našeho hudźbneho mištra Bjarnata Krawca

Wulka syła Serbow a Serbowkow běše so njedźelu popołdnju ½5 hodźin w zali Serbskeho Domu zhromadźiła, zo bychu ze swojej přitomnosću našeho hudźbneho mištra Bjarnata Krawca, kiž je w tutych dnjach swoje 75. narodniny směł čiły a strowy woswjećić, dostojnje a hódnje počesćiła. Zała Serbskeho Domu běše so k wuznamnej swjatočnosći hódnje z rostlinami wudebiła, zo mjeńše zhromadźizna też hižo zwonkowny swjatočny raz.

Maćica Serbska a Domowina zhromadnje běštej počesćenje zarjadowałej. Zhromadźizna jubilara z postanjenjom z městnow pošeći, jako wón do zale zastupi .. so na swoje městno poda. Znaty młody serbski prócowar Jurij Šewčik-Komorowski jubilara z prologom postrowi, kiž je wón zbasnił a kiž je so w čisle „Cužicy“ wočišćał, kotraž je so na jubilarowy nmarodnym dnju, zaźdźenu srjedu, wudała.

Potom so prěni dźěl porjada wotwiwaše. Jako prěni Arnošt Češla tři jubilarowe składby spěwaše a so ze swojim rjanym połnym baritonom wuznamjenješa. Słyšachmy „Serbskej zemi“ wot J. Čišinskeho, „Hody“ wot Józefa Nowaka a „Stary pěsničkař“ wot Jana Hajnca. Wšitke tři so z jenakej wustojnosću poskićichu. Wšitkim derje znata spěwarka knježna Khrysta Burgasowa ze znatej wustojnosću štyri spěwy za sopran přednjese: „Wosud“ wot Jana Skale, „Tři koleby“ wot Mata Kósyka, pěkne „Zbožopřeće wowcy“ wot Frant. Kubička a žortny spěw „Naš dźěd“ wot Jana Hajnca. Při wšitkich dotalnych kaž też při spěwach w druhim dźělu běše mištr Krawc sam z přewodźerjom na klawěrje

Dr. Artur Imiš na kridle serbske wobrazki hraješe: „Bobak“ „Na ćołmje“. „Rano w polu“ a „We nocy swjateho Jana“ z wulkej dokonjanosću přednjese a pola připosłucharjow telko spodobanja namaka, zo dyrbješe hišće „Zbožowneho Janka“ přidać.

Wjednik Domowiny P. Nejdo k jubilarej a zhromadźenym rěčeše. Wón swojich připosłucharjow do tamnych starodawnych časow přesadźi, hdyž wulki słowjanski narod wot ranja k wječoru pućowaše, so hač do južneje Němskeje zasydli a tam sebi w běhu časow formy swójbneho žiwjenja wutwori, słowjansku kulturu, wo kotrejž skoro ničo wjacy njewěmy. Jeho organizowany njesłowjanski narod pak słowjanski narod pobi, zo tutón swoju politisku samostatnosć zhubi a hu robośanski lud. Kraj, kiž słowjanski narod wobydleše, so jenož hišće kupje runaše.

Wjele lětstotkow pozdźiše pak počachu nowe wětrički duć. Nowe mile słónčko też na serbsku Łužicu zaswěći. Skowrončkaj Serham zaspěwaštaj: Handrij Zejler a Kocor. Zórleško serbskeje narodneje kultury so pola mónich žórlić, nowa serbska powaha so twarješe. Wjednik Domowiny pokaza słónčnjo na mištra Krawca, kiž je pěsnje k wyšinje serbskeje kultury pozběhnył. Kaž je Čišinski basnik narodnjeje wahi, tak je Krawc tołmačer jeho hudźbneje powahi. Narod, kiž ma tajkich ludźi nad sobu, ma też nadawki wukonjeć, kiž dołho hišće njejsu wukonjane.

Jako znamjo dźaka Maćicy Serbskeje a Domowiny knjez Nejdo mištrej Bjarnatej Krawcej krasny wobraz přepoda, kiž je naš serbski molerˇ Měrčin Nowak zhotowił a kiž předstaja serbske holdowanje našemu narodnemu dźěłu. Hłuboko hnuty mištr Krawc tutón dar z dźakom přija.

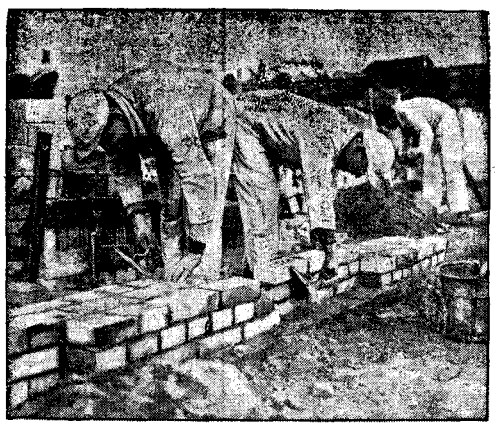
W druhim hudźbnym dźěle słyšachmy hišće tři spěwy za bariton. Prěnjej „Četa nazyma“ wot M. Nawki a narodny spěw „Rudźan holey“ běštej wjeselšeho razu a při wustojnym přednjesenju derje skutkowałaj. Knjez Češla pak dyrbješe hišće třeći spěw přidać a spokojiti tuto žadanje z Kaplerjowym hłuboko začutym a jimacym spěwom „Hdyž běch młody, twarjach hrody“. Też k. dr. Imiš hišće na klawěrje zahra.

Tola też knježna Burgasowa přitomnych hišće raz zwjeseli. Słyšachmy jenu Mukowu a tři Nawkowe pěsnje: „Hólcowe kralestwo“, „Lěni liba“, „Wódnička“ a „Zyba a škórc“. Też knježna Burgasowa dyrbješe hišće spěw přidać a „Rjany kožuch“ zaspěwa.

Naš mištr a jubilar wšitke spěwy sam na kridle, kiž běše Jeremiasec firma přećelnje požčiła, přewodźeše. Wšitke spěwy pak su też komposicije Bjarnata Krawca. Swjedźeński wječor běše jara dostojny a pozběhowacy. Wón skónči so ze słowami wutrobneho dźaka, kiž mištr Krawc za wšo počesćenje wupraji, a z jeho slubjenjom, zo budźo, dołhož budźe žiwy, ze służobnikom serbskeho naroda. Z našej narodnej hymnu „Rjana Łužica“ čestny hudźbny wječor wuklinča.

Što budźe njedźelu 16. małeho rózka w Rakecach?

Naše Rakećanske serbske towarstwo „Lipa“ so pilnje na to pśihtowje, na tutej njedźeli wječor ½8 hodźin w hosćenzu „Sakskeho domu“ wotměcej sa wšitkich Serbow a serbskich pśichećelow našeje a też wokolnych wosadow rjany wotměnjazy serbski ludowy wječor. Tutón budźe sazo rjenje wubebjeny z krasnymi serbskimi spěwami a serbskim dźiwadłom. Hižo wjele njedźel dołho so serbska młodźina, kotraž z wulkeho dźěła towarstwu „Lipje“ pśihłuśuje, w Kaćej korčmje pola Rakeź sthadźuje, so by nam sazo někotre naše lubozne serbske spěwy na tutym wječoru mohła sa-

Němska młodźina w statnym powołanskim wojowanju.
Murjeńzy wucźobnizy pokazaja, śehto móža dokonjeć.

(Wettbild, M.)

spěwaś. Najrjeńše tuteho serbskeho wječora budźe bjes dwěla nowa serbska dźiwadłowa hra „Wódny muž abo Shubjena njewjesta“, kotruž je serbski wucźeŕ Jurij Mjela spisał z praśatarnych serbskich ludowych bajkow a powědańckow. Wón je wešće w tych lětach, jako wón hischcźe w žuźobnym Komorowje p'chebywaše, khyćhał wo tamnej rjanej starej serbskej bajzy naśich dźědow a wowkow, kotruž hischcźe wób'acu, so je w praśatarym cźasu tu w naśich rězu n'je „hamorśkeho mlyna“ bydlił wódny muž. Tutón by tej druhdy do tudomneje wjeśneje korčmy na reje p'chiśchoł a ś wjeśnymi holicźami rejował. Nas bźešće tej i młodej holzu rejwał a bźešće jej p'chi tym hlowu samucził a ju źrjedź nozy wuwabił na cźokm. ś kotrymż je ju wotwjeśł do źwojeho wób'aneho brodu. Titej wbohej serbskej holzy so potom w tym brodźe, kiž bźešće jej wón prjedy hischcźe jako śloty pśchedstajał, žałośćnje śtyśkaśće po serbśkej domišnje, po maćerńej wutrobje. Tola wšcho proščenje bźešće podarmo, wódny muž ju wjazy je źwojeho brodu a źwojich pa'orow njepuśćeźi. Hakle po źydom lětach je so jej poradźiło, so sazo ś jeho pa'orow wuwinyć a so wróćźić do źwojeje tódneje wjeśki. Sa to pak bźešće wón potom jeje źydom dźeśi sadaźił. —

Dokelž tuta bajka runje ś naśeje wokolinu pohadźa, budźe sawěźće wšćěch na'ćich lubych Serbow wobeńe jara śajimowaźi a njedadźa sebi tutu kładrosć nimo hicź a sebi tuto dźiwadło wobhladaźi. Snėwaźi so wěźće nichtó njebudźe, kiž so na tutón wječor nastaji. Kaž śmy to ś rospramowu w naśi Serb. Nowinach cźitali, su Bukećanscy hrajerjo tutu hru hižo na wjazorych serbskich jewiśchćach p'chedstajeli a wšchudźom je so pśihladowarjam wulkotnje spodobała. Też Rakoidźanske serbske towarstwo a serb. tow. „Jednota“ w Budyśchinje śtej tutu hru ś wulkim wuspěchom hrałej. Naśi hrajerjo a hrajećki so też pilnje wo to prózuja, so by so też tu w naśich Rakezach tuta

Bj. Wowčeńk:

Stara lipa

Na śchěrolim źwěźe śteji w malym krajiku stara lipa, kiž je khyt pśched lětstotźazami wobźahowazeho lěsa. Dźensa pak tu śteji wośamocźena, ale k dalśchemu źiwjenju śwólinwa. Sapuśchćźiła je śwoje korjenje hłuboko do łužiśkeje semje, so by ś jeje pomozu dalśchemu źiwjenju thmana była. Hdyž naléto wobleka so nowu jelenu pychu, khromadźuja źo w jeje halozach ptaśći a śanoźhuja śwoje traśne melodije, wośjewjejo cłowiekam, so tu hischcźe pśchezo źu, a teź lipa, kotraj je jeniczku jich setkanśchcźo. Na njej cźuja źo doma, ji źu pśichthilene je wśchej luboścźu. Wobleka-li źo naśmu potom hóle pižanśchu pychu, pśchihbu śaźo, wjeśele ju'kajo a śpěwajo k tutej lipje. Sstubja źebi, śwětru dźerźeć tutej lipje, kiž je telko śtych a dobrych cźaśow pśchetrała, a dóniź budźa jich śpěwy tlinczeć a brincźeć po traju łužiśkim, budźe teź lipa tracź a źana mój ju njeśleni, bytnjeź teź źo źnlnśchi śekerza śaźaźiś. Ssamo najśtraśchniścha rana źo śaźo wuhoji, je-li wutroba śtrowa. Kak wiele druhich śchtomow je widźała je semje śthadźeć, kiž dźnechu ju podubjnyć, tódyž pak je śaźo źo do semje wróćźił, hdyž bě pśchetrjebał śwoju źiwjenśku móz.

Widźeśche teź wjele generazijow cźłowjekow pśchiśćeź a źaźo wotthadźeć. Kak thętuje źo śaźo jedyn pominy. Jenoź śchćěźiwa śtara, kiž na lěcźnych wječorach pod jeje mózmymi halozami na drjewjanej ławzy śwoju trubku pacha'che, njecha ś tuteho śwěta. Lipa jeho śnaje hižo ś cźaśow, jako běchu jeho włośy hišće brune, hdyž ś wjeśołym pośmječkom wurěśowaśche nėžnu wutrobicźku do jeje śtorn. Widźeśche jeho teź, hdyž tak rjenje libcźerny měźacźt śenju wośśwětleśche, ś wjeśnym holiećjom tam bjeźadowacź. Pśchezo huśćejścho śtachu źo tute śkhadźowanja a dokelž jeju rěcź rozumjeśche, pytny bórzo, śchto źo tu plecźe. Nětko wśchak jemu krej we źitach pomalśchu cźećze, dokelž w jeho wobliczu jewi źo wěśta staroścź wo bóńcźe tuteje lipy, hdyž takle źamtuti pod njej rospominaźo źeźi, śhladujo pśches jeje halozy ź njebźeźam.

Ruzy do błónjow śłożene błyśchi nadobo w blikoseźi śtupy. Hłowu poźběhnywśchi wuhlada źwojeho źuźoda, kiž ś woheń-śtrapazym hněwom na njeho śhladowaśche. Stajnje hižo śpohladowaśche njepśichećelnje na lipu, kiž jeho jeneho dnja k rosśudej dowjedźe. „Lipa dyrbi źo śniczicź!“ cźuźi źuźod na śtarza. „Wućehnje wśchitkón wutt ś mojeje semje a jeje khłódt teź śchkódźi mojej śadrodźe!“ Tutón cźłowjek potajkim ćtuśchećhe do tamnych wokhładnych śtworjenjow, kiž śnajachu jenoź źwój wužitk abo śchkodu. Po tutym śmyślenju źo mějeśche, powróćźeźo wśchitko rjane na źwěcźe.

Starź pak źyźe mérnje wotmołwi: „Dóniź budu ja na śemi źiwy, budźe tu teź lipa. Moji potomniźy njech potom rosźudźa nad jeje bóńtom!“ Potomniźy pak runje tak myślachu, tuź njemóźeśche źuźod niczo druhe ho cźiniczź, hacź dale na lipu śop yricź. Wěź pśchińdźe ho cźiniczź ke śtórźbje. Dołhoź tuta trajeśche, puśchcźeśche źuźod pśches mały koruśchk śaniczaźy jěd śchtomej do cźćła, so by po cźaźu tola źo śnicził. Dozpě pak ś tutym śśótniśtwom jenoź, so nėkotre halozki wuśthnychu a źo je źnlnym wichorom wotlamachu. Se ślemjenej wotnohu hrożeśche lipa jako je źmjertnej prawiźu śiemu źuźodej. Mjes tym źo śtórźba śkónczi. Ssuźod dosta prawo, wśchitke wotnożki wotrěźacź, kiž hacź do jeho kraja dojahaja. To pak źadaśche źebi wiele prózy a pjenjes. Lipa bě wyśoka, tuź be nakožowanje tózdeho możneho śtrěbka trěbne, k wuwjedźenju tuteho nieśkutka. To najśrudniśche pak bě, so počachu źo druźy źuźodźa tutemu počźinjenju źmjeć.

To źuźoda hischcźe bóle rosśkobi. Wša śebi tohodła kopaćź a ryjeśche hłuboko do semje, tózdy koruśchk lipy, kiž nadeńdźe, wón śniczi. Jako roścźeśche hižo na hromadach pėka źuchu wložaźa, zahinu źuźodej ńajrjeńścha jabłucźina, dokelž bě źo huśćejścho myślił a mėśto lipowych, jabłucźinowe koruśchki śnicził. Ale we źwojim djabołśkim śmyślenju na to njedźiwaśche. Cźim bóle źo wjeśeleśeśche, jako widźeśche, so lipa njemóźe wjazy mały dźěł źwojich halozkow śeźiwicź.

Wśchitke tute hórśte śkhiwdy pak njesamochu naśchemu śtarzej mėr a ćcźerpnoścź rubicź. S tutej źmnoścźu pak źwojeho źuźoda w najmjeńśchim njeipokoji, ale hida w nim paleśche źo ś cźim śtraśchniśchimi płomjenjemi. Wśchitkón jeho hnėw mėrjeśche źo na lipu. W mitej lěcźnej nozy, jako hižo jabłuka źo pižanjachu na śchtomach, łacźeśche źo je ķeferu w ruzy do śahrody naścheho śtarza. So lipu njemóźe porubacź, wćhak wědźeśche, ale wokoło śdonka śtoru wobleźicź, to mójeśche. S tym by potom teź źwój śamėr dozpėł. Lėhdy pak pėrni ras rubny, wuśtupi ja śahodkowymi kećeźkami ćróśtny ramjenaty młodźenc, kiž źwoju lipu śtrażowaśche teź w nozy. Se śnlnej pjaścu pśchimny njedocźinka, so jemu koścźe pikotachu. S pódła leźaźej źuchej wotnohu lipy jemu thętro tożu naměri, so źuźod mjelcźo śtonajo a thromjo źo pśches płót tiwkny.

Wjaz dnjow źo śly thadła njepokaźa. Ksáńpjeśche śe śubami kaź djabol na lipu. Ta lipa! Ta lipa! Jenoź wona je wina na wśchem hubjeńśtwje. Wběśche jónu pośźe wjeczor. Na dalkim wobźorje śihadźachu cźłowje njewjedrowe mróźele, jako źuźod, wśawćhi motyku a łopaćź, źo poda do źwojej śahrody a poćza dźěłaćź. Pśchi nim leźeśche méch połny jėdotnych śrėdkow, kiž dźnyśche

ſtra prawje rjenje pſchedstajika. So pak hy ſo jim tuta próza też mytowała ſ bohatym wopytom, njech kóždy ſobuſtaw towaŕſtwa „Lipy“ wſchěch ſwojich pſchimuſnych ſobu pſchijwjedże a ſnano też hiſchcże někotrych hoſcżi. Sserbſke tow. „Lipa“ wſchak wě, ſo ſu naſchi ſwěrni Sserbja ſwjetſcha khudźi a wono nodże tohodła pſchi ſwojim ſwjedżenju hladacz pjenježneho dobytka, nć, wono dże wſchu ſwoju nałożenu prózu wěnowacz ſ luteje luboſcże k Sserbſtwu. Tohodła budże ſo zyle niſki ſaſtup ſběracz, tak ſo je też kóždemu khudemu Sserbej mózno, tutón ſerbſki ludowy wjeczor wopytacz, kotryż budże ſo ſkónczicź ſ wjeſelej rejku.

Přilopk

80 000 dwójnych zentnarjow lenu burja Adolfej Hitlerej darja.

S wjednjſtwa ſeźiwjeńſkeho ſtawa pſchikhadżeju bliſſche powěſcże wo lenowym darje, kotreż němſke burſtwo Adolfej Hitlerej na dnju bźakneho źinioweho ſwjedżenja 1936 wjednitej politiki. Hižo wo tym piſachmy, ſo ma ſo plahowanje lena dale roſcherićz a ſo w tym ſmyſłu kóždy bur letſa kruch kraja ſ lenom wobſyże. Jako měrídło na wobdźělenju ſa tutón dar wobhladuje ſo jedyn kóżny meter na hektar, kotryż ſo wot kóždeho bura ſ lenom wobſyże. Po wobliczenju móże ſo na tuto waſchnje ſ 2000 hektarami wuſyteje lenoweje role liczicź, kotreż nědże 80 000 dwójnych zentnarjow lenoweje ſłomy poda. S toho móża ſo wojeńſke létne platowe drafty a płatowe twjelki w hódnoſcźi 34 milijonow hriwnow dobycź.

Schtó chże ſ ludowym wuczerjom być?

Wobmjeſowane pſchipuſchczenje ſtudowazych.

Na ſpoczatku jymſkeho ſemeſtra 1936/37 ſo na wyſoſkich ſchulach ſa wukubłanje wuczerjow w Lipſku (paedagogiſkaj wukſtawaj) wobmjeſowana liczba ſtudowazych ſa wuczerjow na ludowych ſchulach pſchijima. Wukubłanſki cźaſ traje 4 ſemeſtry. Pjenjeſ ſa kolleg a druhe ſtudijne wudawki ſo njetrjebaja płaczicź. Pſchijimaja ſo abiturienca a abiturientki létnika 1936, kotſiž ſu ſwoju dźěłowu ſłužbu wukonjeli. Abiturienca druhich létnikow, hdyž ſu dźěłowu ſłužbu a ſłužbu we wójſku dopjelnili. Mjes ſajimowarjemi móże ſo też

Wuſpěſchny wotjěſdowy běh ſa mužow.

Wot prawa na lěwo: Norwegiſki měſchczan Ruud, kotryż jako prěni dojědże, Franzowſka Allais a Němz Lantſchner, kotryż 3. měſtno wobſadźi. (Preſſe-Foto,M.)

Mamtske wozjewjenje z Budyšina.

Luftſchutzverdunkelungsübung in der Amtshauptmannſchaft Bautzen und der Stadt Bischofswerda am 21. Februar 1936.

Zur Erprobung von Maßnahmen für den Luftſchutz der Zivilbevölkerung findet am Donnerstag, dem 20. Februar 1936, in der Zeit von 19 bis 22 Uhr eine Luftſchutzverdunkelungsübung in dem Gebiet der Amtshauptmannſchaft Bautzen und der Stadt Bischofswerda gemeinſam mit der Stadt Bautzen ſtatt.

Die Uebung zerfällt in

a) die „eingeſchränkte Beleuchtung“ von 19—20,30 und 21,30—22 Uhr,

b) die „Verdunkelung“ von 20,30—21,30 Uhr.

Während der „eingeſchränkten Beleuchtung“, alſo in der Zeit von 19 bis 20,30 und 21,30 bis 22 Uhr, wird die öffentliche Straßenbeleuchtung auf ein Mindeſtmaß herabgeſetzt, in einigen Orten ganz gelöſcht. Alle Lichtreklame an Häuſern, Schaufenſtern, Tankſtellen, Telefonzellen uſw. und die Beleuchtung von Turmuhren ſind auszuſchalten.

Alle Verkehrsmittel, Fuhrwerke und Radfahrer dürfen nur mit abgeblendetem Licht, Kraftfahrzeuge mit Standlicht fahren. Aus den Türen und Fenſteröffnungen aller Fahrzeuge darf kein Lichtſchein herausdringen.

Jegliche Beleuchtung in allen Wohn-, Büro-, Induſtrie- und ſonſtigen Gebäuden (Warenhäuſern, Kinos, Theatern, Gaſt- und Vergnügungsſtätten, Krankenhäuſern, Treppenhäuſern, Wartehallen und ſonſtigen Aufenthaltsräumen) iſt ſo abzublenden, daß auch auf der Rückſeite (Hof- und Innenſeite) kein Lichtſchein nach außen dringt. Stehen die erforderlichen Abblendungsvorrichtungen z. Zt. noch nicht reſtlos zur Verfügung, ſo ſind die Beleuchtungskörper zu löſchen. Gleichzeitig iſt Vorſorge zu treffen, daß auch eine unbedachte Einſchaltung nicht möglich iſt. Beſondere Beachtung iſt den Beleuchtungsanlagen zu ſchenken, die durch Schaltuhren betätigt werden (Treppenhäuſer, Schaufenſter). Sie müſſen in der genannten Zeit außer Betrieb geſetzt oder ſo geſichert werden, daß ſie nicht auffeuchten können. Damit beim Oeffnen der Türen nicht Lichtſchein aus dem Innern der Gebäude (z. B. Theater, Kinos, Gaſtſtätten uſw.) nach außen fallen kann, iſt bei dieſen Gebäuden zwiſchen der Außentür und dem innen liegenden Raum ein abgeblendeter Vorraum zu ſchaffen.

Die „Verdunkelung“, die von 20,30 bis 21,30 Uhr ſtattfindet, geſchieht durch **vollkommene Löſchung der öffentlichen Beleuchtung.** Während dieſer Zeit müſſen alle außerhalb von Gebäuden angebrachten Beleuchtungskörper, ſofern ſie nicht behördlicherſeits als abgeſchirmte „Nichtlampen“ beſtimmt worden ſind, gelöſcht werden. Für die Beleuchtung der Wohn-, Büro-, Induſtrie- und ſonſtigen Gebäude gelten auch während der Verdunkelung die Beſtimmungen im vorſtehenden Abſatz 5.

Kraftfahrzeuge dürfen während der Verdunkelung nur mit völlig abgeblendetem Licht (auch ohne Rücklicht) fahren. Fuhrwerke und Radfahrer haben, wenn es die Sichtverhältniſſe zulaſſen, ohne Licht zu fahren, anderenfalls haben ſie, nicht verkehrshindernd, anzuhalten.

Zur Abblendung von Scheinwerfern und Lampen können Scheiben aus Blech, Holz, Pappe oder ähnlichem Material verwendet werden, die einen waagerechten 5 Zentimeter langen und 1 Zentimeter breiten Ausſchnitt oder ausgeſchnittenen Stern von 5 Zentimeter Durchmeſſer haben. Der Ausſchnitt oder Stern muß ſeitlich und nicht unmittelbar vor der Lichtquelle angebracht werden. Fahrzeuge, bei denen dieſe Vorſchriften nicht beachtet werden, dürfen während der Verdunkelung nicht fahren und werden angehalten.

Betriebe, die im Freien arbeiten, müſſen ihre Arbeit während der Zeit der Verdunkelung völlig verdunkeln.

Die Bevölkerung wird erſucht, ſich dem Ernſtfall entſprechend, während der Zeit der „Verdunkelung“, alſo von 20,30 bis 21,30 Uhr, möglichſt in den Häuſern aufzuhalten.

In der Zeit der „eingeſchränkten Beleuchtung“ und der „Verdunkelung“ dürfen ſämtliche Fahrzeuge innerhalb der Ortſchaften auch bei günſtiger Sicht nur mit einer Höchſtgeſchwindigkeit von 20 Kilometer im Uebungsgebiet fahren.

Von der Einhaltung der vorſtehenden Vorſchriften ſind die Fahrzeuge der Polizei, Feuerwehr, für Krankentransporte und für öffentliche Hilfeleiſtungen in Gefahr im Verzuge befreit.

Die Polizeibeamten und die ihnen zugeteilten Hilfskräfte (Feldjäger, SA, SS) haben Anweiſungen zur Durchführung der Uebungsmaßnahmen ſtreng zu überwachen und gegen Verſtöße einzuſchreiten.

Die von den Hausbeſitzern und Wohnungsinhabern zu treffenden Maßnahmen werden von den örtlichen Stellen des Reichsluftſchutzbundes, durch Hauswarte und Amtsträger, die reibungsloſe Durchführung der Verdunkelung in den Induſtriewerken vom Reichsnährſtand der deutſchen Induſtrie durch die Werkluftſchutzleiter mit überwacht.

Es wird von allen Kreiſen der Bevölkerung erwartet, daß ſie dieſer Uebung, die ausſchließlich im Intereſſe des Geſamtwohles der Bevölkerung abgehalten wird, das notwendige Verſtändnis entgegenbringen und ſie durch ſachgemäßes Verhalten und Verdunkelungsdisziplin wirkſam unterſtützen.

Bautzen, am 5. Februar 1936.

Der Amtshauptmann zu Bautzen.
Der Bürgermeiſter zu Bischofswerda.

Směški

Runje niž. Zorty, kiž Wicźaſej Michał powěda, ſu tola jara dobre, cźehodła ſo njeſmějeſch?“ — „Njemóžu teho cźłowjeka wuſtacź. Saßmětju ſo potom doma.“

hłuboko do ſemje pod lipu ſaryc, ſo by ju ſkónczinje ſniczić. Dokelż pak ſo bojeſche ſaßo do ſtużodoweje ſahrody ſtupicź, cźhyſche podjeniku khóbbu wurycź, ſo by tak k lipje dospěł. Hiſchcże jónu warnowaſche kha. Saſchumi nadobo tak hróſhnje w jeje halo ſach, jako by ſo dyrbjała něchto ſrudneho ſtacź. Ssuſod pak na to njedźiwaſche. W cźmowej ſemi pak bu jemu tola ſatrach. Wuléſy ſe ſwojeje dźěry, ſhladuje na lipu ſ khětrej njedowěru. „Jeli padnje, jeli mje ſniczi?“ Potom pak ſo ſaßmja, ménjo ſam ſebi: „Njeje tola żiwe ſtworjenje. Że jenoż morwy ſchtom!“

Ale njeměr ſtużodu też dale cźwilowaſche. Pſchezo hułcźiſcho waléſe ſe ſemje, ſo by ſo pſchežwědcźił, hacź na njehoſ hladowaſche ſ tak jara khutnym mjeſwocźom. Skoro jemu wupadny łopacź ſ rukow. „Dyrbi precź, hewak hiſchcże morwótnju!“ morkotaſche. Jako w ſamym wokomiku ſekłowaty błyſk ſahrodu wobſwětleſche, ménjeſche: „Dyrbju pokhwatacź, hewak mje hiſchcże njeſwědro pſchekhwata!“ Saßo ſo ſhubi w podſeńſkej khódbje.

Hida jeho honjeſche do dźěła. Pót łapaſche jemu ſ cźoła. Wutroba cźepjeſche wo někotre taktu ſpſchiſnicho. Kamjenje dźěło njeżměrnje pocźeżowachu. Pomału móżeſche tohodła jenoż poſtupowacź. Wětſit pocźa howricź. Druhe ſchtomy ſhibowachu ſo hacź k ſemi, lipa pak ſtejeſche każ njepowalna ſkała. W jeje halo ſach ſtiwłachu njekraſne duchi. Wſchudże pikotaſche. Piſches móż wětra wotlemichu ſo halo ſy a halo ſki, padnywſchi w malnch kuſkach k ſemi. Tu pokaſa ſo nadobo iaſo ſtużod nad ſemju, ſhladuje tak nimoměry njedowěrliwje k lipje. Nima wjacy łóſcht ſo hiſchcże ras do ſemje podacź. Ssylny hrimot ſatſchaßuje ſemju. Nadobo pak puſchczi ſo wot ſtużoda ſajědoicźena wotnoha lipy. Ssylny wſchor ju wottorhny. Ssuſod to wuhladawſchi, ſakſchiczi ſ wutkym hłoſom, dokelż wotnoha runje na njeho padaſche. Spěſchnje ſepre ſwojej ruży wo ſemju, ſo by ſo khětſije ſe ſemje wuſběhnył a ſtrachej ſmjerce wuczeknył. Tola jeho wokomii běchu liczene. Bź pſchepołdże! Lipa ſada ſebi ſwoje prawo. Nimo je ſe wſchej ſcźerpnoſcźu. Cźežka wotnoha roſraſy ſtemu ſtużodej rjap, ſo ſo morwy do wot njeho ſameho wurynteho rowa ſwjeſe.

Jaßne ranje naſaitra ſekſhadźa. Lędy wotbłyſchcżowachu ſo prěnje pruhi Bożeho ſłónza na jaßnych łapkach roſły a we łużiczłach, kiž je njewjedro ſawoſtajiło, thwałaſche naſch ſtarz do ſwojeje ſahrody. Prěnje pohładnjenje wěnowaſche ſwojej łubowanej lipje. Ssyſła radoſcże ſtupi jemu do wocźow, jako widźi, ſo je ju njeſwjedro pſchełutowało, ſo tu hiſchcże ſteji tak kruta, każ hdy prjedy.

Tola! Schto to bě? Ssuſod leżi we ſwojej ſahrodźje morwy pod hałoſu, kotruż bě ſajědoicźił. Hiſchcże we ſmjerczi kſchipiſeſche łuby na ſchtom. Lipa pak ſchumješche tak mětrnje, tak ſwjatocźnje a ptaczki ſano ſchowachu ſwoje ſpěwy w jeje halo ſach. Je hižo wjele żiwjenja widźała ſahinycź, tuż ju ſmjerczi tutoho helſeſcho ſtużobnika njehnuje.

Lipa ſteji hiſchcże dźenja a budże hiſchcże dołho, dołho ſtacź, hyrnjeż też ſchędżiwy ſtarz wjacy njebnk, je hižo druhi młody wejował wo jeje ſwobodu ſtupił na jeho měſtno. Wjeſele ſebi ſwiidaio murſſowache vo wjeczorach nężnu wutrobicźku do ſkory lipy, pſchihódże-li pak cźerwjenoliczkate holicźo, ſyndnjetaj ſo rufu w ruży na drjewjanu łaŵku a bieſadujetaj. Lipa pak poſłucha dale, poſłucha na jeje ſalubowane rěcże a w jeje halo ach dale ptaczki hnéżdża a wjeſele ſpěwaja.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 35 | Budyšin — Wutoru 11. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Gustloffowa ježba do domizny

Wožebity cyłk z Gustloffowym cyłkom je pondźelu rano we 8 hodźinach se Singena do Stuttgarta wotjěł. Na Stuttgartskim hłownym dwórnišću, kiž běše jo dostojnje z khorhojemi wupyšiło, běchu jo wodźowy mnjoho ljudu a stronu selchli. Dopołdnja 10,25 hodźin wožebity cyłk na Stuttgartske hłowne dwórnišćo přichodźe.

Župny nawjedowar a němski bohot Murr jo z hnujnymi słowami se swojim morwym stronišćim towarišchom wožahnowa. Pschi wotjěźdźe cyłka 10,40 hodźin němska hymna a Horst Weselowy ljeńw lańcinźejschtaj. Župny nawjedowar a němski bohot Murr padnjeneho towarišcha hač do Würzburga pschewodźesche.

Dźěłowe poměry so přijomnje wuwiwaja

Symske woteběranje dźěła je w měsazu januaru pschi wšěm wjedrje skoro zyle pschestało. Hdyž jo ličba njeskutkujerjow w dezembru wo 524 000 powjetschi, je wona w januaru 1936 jenož hišće wo 12 000 abo pol prozenta pschekrała. S tuthym pschibódnym wuwiwćom jo potwjerdźa, jo běchtej sažnje njerjenjene a dźěłowa pschestajenka w hodownych próstdninach z pschičinnu žywneho pschiběranja hiesdźěłosće w dezembru.

Na kónzu januara je jo pola dźěłowych hamtow 1 520 000 njeskutkujerjow naliczyło. To je něhdźe 453 000 mjenje hač pschi lońschej symskej najwjetschej hiesdźěłosći. So hiesdźěłosć w januaru skoro zyła njepschikhańcha, wotpowěda na tym, jo su wjele wjace dźěłarjow pschez zymu dźěło dóstali hač lońsche lěto.

Demonstracija Flamow so dowoła

Brüsselski wyschši měšćanosta je klamskemu swjatej frontiskich wojowarjow zakazał, so je Brüsselske měšćanske zarjadnistwo wulku demonstraziju dowoliło, kiž chce wutora 22. měrza we hłownym měsće pschećiwo franzowsko-belgiskemu wojerskemu frjedźenju wotměć. Wočakuje jo, jo su něhdźe 60 000 hač 80 000 Flamow njehladajo politiskich rozdźělow na tutej demonstraziji wobdźěli.

Eden pokoja

Jendźelske nowiny běchu w pózdnim czasu wospjet rosprawy wo hrožazym politiskim wuwiću w Europje wozjewjechu. Pschi tym běchu też na pschehnate waschnje wo němskim nowobrónjenju pisałe, so bychu z nim wšo jenoż scherile. Wone chcychu z tym dospěć, so by jendźelska zawinosć jendźelskemu brónjerskemu programmej pschihotowała. Jendźelske knjezerstwo pak na tola za nusne, to taškim straschnym manewram napschećwo stupi. Pósłamjazo je jo wuprajenje swonkownemu ministra Edena wosjewiło, so tutón zaneje wožebiteje pschičiny njewidźi, na mjeznarodne położenje se staroseću zhladowaś.

Nowe municijowe dźěłarnje w Jendźelskej

W Jendźelskej jo w tu chwilu wjele nowych municijowych dźěłarnjow pschiprawja. To je nusne, so bychu jo knjezerstwowe municijowe skałanki mohle porjadnje wuwjesć. Dotalne municijowe fabriki hižo z najwjetschim napinanjom dźěłaju. Jim njeje možno nowe skałanki pschijimaś.

W nowych dźěłarnjach maju jo pschede wschěm granaty dźěłaś. Najradischo jo k tomu firmy bjeru, kiž maju wórtajowe lijerne. W Leistonje w Suffelkskim hrabinstwje su dźěłarnju znowa wotewrili, w kotrejž jo schtyri léta njedźěłało. W tutej dźěłarni ma jo wulka knjezerstwowa skałanka granatow nadźěłaś, 1000 dźěłacerjow jo pschijenjeńcha na léto nowych pschijaji.

Proces dla zamordowanja juhosławjanskeho krala

Na Marseillelskim mordarskim prozesu w Aix en Provence je mjes ludom a jakitarskimi tšjoch wobstojenych chorwatow napjatosć nastała. Baron de Saint Auban je broșył, so jo je z wjelomi fobusakitarjemi wjazy na jednym njerwobdźeli, hdyž lud njepschestajne jakitanje wobkrućiły zažadnje poczerpeć.

Dłubscha pschičina tuteje napjatosće w tym leži, so běchu francozske ludnišće wyschnosće pscheja, rosharjene hłarone ménjenje w Juhosławjanskej směrowaś, a po

Sylna napjatosć w Syriskej

Hižo njedźele dołho w Syriskej žylna napjatosć knježi. Wona je z pschičinu cźežkich srażenjow syriskeho wobhdźerstwa se zarjadnistwom franzowskeho mandata. Tři njedźele dołho hižo generalny strajk traje. S nim je jo zyle położenje straschnje pschiwótsiło.

Każ jo z Jerusalema powě, jo wočakuje, so bo wójnske prawo po zyłej Syriskej pschipowědźi. Strajkowe njeméry w Hamje a Homju su žebi dźesatcź zmjertnych woporow žadałe. W Hamje 35 zranjenych wojakow leži. Mjes nimi je też franzowski offizěr.

Njedźelu je Mamaskonske wobhdźerstwo wospjet wótrje do franzowskich wyschnosćow srahło. Na woběmaj stronomaj jo nětkotsi wobdźělnizy franichu. Polizija je dwanacje wožebow sajała.

Jendźelski konsulat w Damaskonje jo z wojerskej strażu schkita. Strach je, so lud konsulat nadpadnje, dokelž je jo dla jendźelskich radiowych powěsćow roshorił. Jendźelezenjo běchu wosjewili, so chcedźa strajkowazy klamy wurubi.

Franzowska dróhowa železniza a elektrizitetne towarstwo sej dyrbjałej nimale zyle pschetrać dźěłaś. Domorodne wobhdźerstwo po dróhowej železnizy njeješdźi a z militnu njeswěcźi. Wyschnosće su syriisku universitu a wyšoke schule w Damaskonje zawrjele. Każ jo powě, su wobhdźerjo cźežow wobsamknyli, so wobkhodnikam podruźnizy pjenjes za klamy spuschcźa, dołhoż strajk traje. Boja jo, so jo strajk też na kraj Libanonskich hór wupschestrěje.

Président syriskeje komory je Swjatej ludow a franzowskemu swonkownemu hamtej protestowazaj telegramaj pósłał. Wón jo w nimaj pschećiwo kwirokleću w Hamje a Homju hórschi. Też 70 pobudstawow irakskeho parlamenta je jo pola mandatskeje kommisije Swjatej ludow hórschiło. Wone franzowsku politiku w Syriskej sa tamniske nětcźiske podawki samowitu cźinja.

Hischcźe jo zhoni, so franzowski general Weigand, kiž w Egiptowskej pschebywa, hnydom do Syriskeje pójdźe.

móžnosći husto žwoje rozhorjenje nad wobskorźenymi Khorwatami wuprajeja. Wósjo je Juhosławjanska rozhorjena, so jo z prozeźom takle dźija. Saiktarstwo w žudowym sadźerźenju wěste sastajenje a wohrożenje wězownemu jednanja spósnawa.

To jo wožebje pschi pschełyschowanju žwědka Simonowicza pokazowasche. Simonowicz je schef juhosławjanskeje tajneje polizije. Tutón je Saint Aubanej rjekł, so jo žud nje sešoł, so by jo wo politiskich prašenjach rozmolwjał, ale so by prawo praschenja pschepytował, hač jo wobskorźeni winowaći. Sćiwědk Simonowicz je jako sastupjer juhosławjanskich sajimow žodom skorźonik a žwědk. Wón pschisłuchowaše, so pschedźiwa wobskorźenych bjese wscheho tšjoch morderjow mjenuje. Potajkim jo niemóže wjazy wo prozeźu rěcźeć, ale nětko wo wotprawjenju.

Jenož z wulkej prózu jo poradźi sakitarjow směrowaś, so možeše jo jednanje potom jenož jako pschełyschowanje trěbnych wězywustojnych pokraczowaś.

Też Tuchačewski do Pariza pśi'ěł

Ssowjetskoruški marschall Tuchačewski je njedźelu wjeczor z Londona do Parisa pschijěł. Wot tam jo wón do Moskwy wróćił.

Tuchačewski je nowiniskim sastupjerjam prajił, so najskerje dwaj pak schtyri dny w Parisu wostanje.

Nowiny „Newyork Herald" w žwojim Pariskim wudawku spisowmnieja, so směje žowjetskoruški marschall Tuchačewski w Parisu rosrěčowanja se žobustawami franzowskeho generalneho staba a létarstwowymi technikami.

Nowy president Balkanskeho zwjazka

Sobotu wjeczor jo na turkowskim pósłanstwje w Parisu hościna wotmě. Wschitcy sastupjerjo Balkanskeho swjazka a Małeje ententy, kotśij w Parisu pschebywachu, jo na njej wobdźělichu. Pschi tutej hościnosći rumunski swonkowny minister Titulesku žwoje sastupnistwo pschedźidźe Balkanskeho swjazka, kaž žebi to wustawki swjazka žadaju, turkowskemu swonkownemu ministrej Ryschtijej Arafej pschepoda.

Japanska a prašenje surowinow

Rěcźnik japanskeho swonkowneho hamta je w hamtskim wosjewjenju prajił, so je žwětowy měr wohrożeny, dóniž jo składne praschenje w dorosumjenju ludow njerosrišła. **Tuto praschenje je noworesdźělenje žurowinowych krajow. Wschitke prózowanja Swjatśa ludow jo njepóradźa, dołhoż jo praschenje žurowinow njewobkedźbuje.**

Wobdźelnjeński staw w Chileskej

S chilejskeje stronu běchu jo powěsćcze rosćěrile, so je jo tamnischi strajk železnizarjow swjetscha dyrbjał skónčeć. Nětko pak je wěste, so je strajkowe hibanje w Chilejskej wopraudźe hrožaze. Knjezerstwo je dyrbjało na zyły kraj wobdźelnjeński staw położeć. We wjetschich městach su jo cźežko wobrónjene wójskowe wotdźělenja k potłóčenju njemérow pschihotowale.

Abesyn'enjo na połodnišej fronće wojakow hromadźuja

S wobeju stron rěki Webi Schebeli na połodnischej fronće jo žylne wotdźělenja abeźynskeho wójska hromadźuja. Wone smeja pschećiwo žriedźnemu dźělej italskeho wójska wojowaś, hdyž je wono najcźišćiwische.

S Djibutija ko powě, so wjerch Marjam roskas nad abeźynskim wójskom pschewoslmje. Dotalny wjednik wjerch Desta je po pósledniej porażzy do njehnadny padnył. Wjerch Marjam jako jedyn z najkhmańschich abeźynskich wójskowych wjednikow płaći.

Nowe abeźynske wójsko je jo z wožebje wušoinych mużstwow sestajało. Wone su jo też najsćipje wuhotowale, schtož sastaranje z zyrobu a bróńjemi nastupa.

Na druhej stronie fronty pak general Graziani stejischcźa italskeho wójska riaduje. Italske létadła pschi połodnischej froncźe kóždy dźeń na wobkedźbowanja wulćtuja, so by jo pschekwapjazy pospyt Abeźynjanow mokł znjemóžnicź.

W Abesynskej pilnje dróhi twórja

W Abeźynskej je mały deschćowy cźas zyle blisko. S powěsćow z fronty jo zhoni, so Abeźynjenjo a Italcźenjo z wulkej wilnosću dróhi se sadnjeho kraja k froncźe wutwarjuja. Woni chcedźa jo w pschichodnych deschćowych tydźenjach z potrjebu móz sastarać.

Abeźynjenjo z połnóznje fronty powědźa, so Italcźenjo dźěle žwojich nowych dróhow z betonom wutwarjeja. Abeźynjenjo pak wobeju na porjad karawanskich dróhow do jendźelskeje Somalskeje hladaju, so bychu móhli wot tam brónje pschinoschowaś, też hdyž Italcźenjo železnizu mjes Addisom Abebu a Djibutijom z bombami sapuscźa.

Nowy nadběh italskich létadłow na Dessie

Njedźelu su italske bombowe létadła wospjet hłowny kwartěr abeźynskeho kěžora w Dessie napadowale. Każ jo z Addisa Abeby powě, je jo pschi bombownych napadach 10 wožebow morilo a wjele je jo ranilo. Na mjetanju bombow je jo žydom italskich létadłow wobdźělilo. Wone něhdźe hodźinu dołho město nadpadowachu.

Italska wójnska rosprawa cźišćo 119 tule telegrafiisku powěsć z marschalla Badoglija wopschija: S eritrejskeje a somalisticke fronty njeje žadyn podawk wojsewicź, kiž by był wojerśzy ważny.

75 Arabow na kupje Sansibaru sajeli.

Pschi njemérach na kupje Sansibaru w rauschej Afriży su 75 Arabow sajeli a na parnik „Kalifa" zawrjeli. Jendźelski pomozny policajski kommikar, kotrehoż běchu pjatk pschi njemérach cźežko sranili, je mjes tmu wumrěł.

3. sakski krajny burski zjězd w Kamjenicy

Wot 10. hač do 13. februara žo w Kamjenizy 3. sakšti krajny burski sjězd wotměwa. Němšći bohot **Mutschmann** je k tutomu sjězdej namołwjenje wospjetowił, w kotrymž rjekuje, so nade wšchitkimi podawkami cžažow burstwo ha sdjerzenje luda ważne wostanje. S płodnosce pódy kmr cžłowjekow žiwi, ż płódnosce žiwótny wót narod sdjerži. Nazionalsozialistiska revoluzija je žo hinak hač šandženy cžaš ż wědomjom k burej wusnała.

Němšći bohot dopomina, **kal běchu šandžene tři léta ż wolu k natwarjenju ſtrowego burſtwa w ſudowſkim a hoſpodarſkim napjelnjene. Njebudźiſche-li wjednik ſaſchinmny, by Němſka ſahinyła a najprjedy burſtwo. Hakle podźiſchi zaš revoluzionarny wuſnam nowych agrarſkich ſakonjow ſamoje polnje pohodnoſćicz.** Nazionalsozialiſmus wě, schto ma na ſtrowym burstwje, tohodla je wón ſchkitajo a ſpěchujo piched němšteho bura ſtupi ż wěſtym wocžakowanjom, so tej tutón wě, ſo ma wjetſche winowatoſcže k němškej ludowej ſhromadnoſcži.

Němšći bohot ſtónczinje bura cžłowjeka wěcy a ſtutka mjenuje, kiž wě, ſo bźel němſkeho bóiita w jeho ruzy leži. Tohodla wón też we wuplodźerſkej bitwje a we wojowanju k ſeſtajenju ludoweje mozy ſwojeho muža ſtaji. 3. ſakšti burſki ſjězd wócžko do pſchichoda ſłoži a mozy ſhromadźi ſa krute wojowanje wo hoſpodarſke ſawěſcženje luda a ſa ſwobodu, cžeſcz a wulkoſcż Němſkeje.

*

Město Kamjeniza ſteji w tutych dnjach zyle w ſnamjenju 3. ſakſkeho krajneho burſkeho ſjězda. S nim je žo wuſtajeńza „5000 lět ſakſkich ſtawiſnow" ſjednoczila. Pſchenjesenu ſakſkaj krajna burſkaj ſjězdaj ſtaj žo w Drjezdžanach wotmělej. Krajne burſtwo pak je ſa tuto lěto Kamenizu jako ſkadźowanſkeho ſwubrało, to bychu žo też raz burja ż Rudnych hór a Vogtlandſkeje bjes pſchewulkich wubaſkow mohli na ſjězdže wobdźělicz.

Najprjedy **žo ſjězd ratarſkich druźſtwow** wotmě. Hlowna ſala Pſchekupſkeje towarſchowne bźěſche hižo dołho do ſpocžatka pſchepjelnjena. Rěcže pak žo ż wótſjerčcžakom do póblarſkich ſakow p'henjeſenu. Jako prěni rěcžeſche nawjedowar ſwjatka ratarſkich druźſtwow bur **Petermann**. Wón roſkoji pſcheſtwědczenje burow, ſo žu njeparujomni pſchi natwarjenju wicžnego porjada a němſkeho hoſpodarſtwa žiwjenja. Druźſtwa nadźeja na dobytki dźěcacj, ale chjedža byc ſobuſtawam ſpomožne. Dokelj pak žu ſobuſtawy burja, ko ſpěchowanje najlépje tak ſtanje, **ſo žo druźſtwa bjes tóžbeho wumělenja do ſłužby němſkeho ſcžiwjenſkeho ſtawa a němſkeho burſtwa wjednika ſtaja.** Druźſtwowa myſl je buram w krwi leži. Tohodla dyrbi ju ſwjatkowy wjednik woſi žeſbcžiſkowſce cžiſtu dżerzecz a tak buram ſtužicz.

Krajny burſki wjednik Körner najprjedy na njeſapomnitého ſwjatkoweho direktora Röſkera dopominaſche, kiž je loni w haprlesi wumrěł. Stronjan Marczin Petermann bu jeho naſtupnik. Krajny burſki wjednik zapomni, ſo je w dźeńſtnicžich dnjach nětko nimale **wujaſnjeſne**, ſchto ma w nadobnym wubudźowanju ljudſkinu k wodźělenju twarowe němſkeho bura. Tu **žu** žo wikowarſtwo a druźſtwa pornjo žebi ſtaſiſe. Jane tuteju hlowneju wotdźelenjom pak njeje dobyło. Dobyła je jenoż ideja, **ſo je bur ż wjednikom w ſeſtajenſkim hoſpodarſtwje a ſo je rozbjeł ſe ſłużobnikom w ſeſtajenſkim hoſpodarſtwje.**

Krajny burſki wjednik ż dźakom wuina, ſo maju pola naš w Saſkej wſchitke ſtrony wikowarſtwa a druźſtwow polne ſroſumjenje ſa tutu myſl. Wón tohodla też burow proſcheſche, ſo bychu pomhali ranj ſahojicz, kiž je šandženy cžaš we wojowanju njes wikowarſtwom a druźſtwami nabił.

Stónczinje wón hiſchcze wo ſakſkich druźſtwach woſebje powěcža. W blížſchich létach budźe žo tu dyrbjecz wo wuſkłabnje trěbneho boroſta ſtaracz. So žo nłodźina do druźſtwoweho žiwjenja ſcžehnje, je zyle nuſne. Druźſtwowa myſl je ſo ſlepſchika, ſo je pſchichod druźſtwom wěſty. Rěcznik žebi pſcheſcheſche, ſo bychu druźſtwa kaž dotal byle wojowarſki naſtroj ſa wuplodźerſku bitwu, k pſchewinjenju krebitowych cžežow, ſa naſche domjace ſeźiwjenſke hoſpodarſtwo a ſa naſche fakſke burſtwo.

Potom žo ſwjatkowy dnjowy programm wotwiwaſche. Wobſkorženy wjednik Raiffeiſenſkeho ſwjatka w Barlinje, **dr. Struh**, ſaſadne hlowa porcžeża a Raiffeiſena jako nowe**ho pſchipowědarja ſtareje germanſkeje** druźſtwowneje ideje wosnamjenjeſche.

Swjatkowy wobkhodny wjednik **diplomowy ratar Jurich** poda letnu rosprawu na lěto 1935/36. S njeje žo thoni, ſo žu ſakſke ratarſke druźſtwa nadawk dopjelnile, kiž žu žebi ſtajiłe, mjenujcy ſo chjedža burej ſtužicz.

Potom žo hiſchcze ſaſadny druźſtwoweho pruhowanja rospominachu. Nowe jenotne wuſtawki ſa pruhowarſke ſwjaſki ratarſkich druźſtwow žo pſchijachu. Po pſchipotdnju ſo ratarſke centralne druźſtwo a pokrajna druźſtwowa pokładnja ż ſkhadźowanju ſeńdżeſchtej.

Seefeldowe dwójne mordarſtwo před ſudom

Wobſtorženemu žo tża dopokaſa.

Pſchi žobotniſchim jednanju rěcžeſche žo wo ſamordowanju 4lětneho Arthura Dilla a 6lětneho Edgara Dietricha ż Nowoho Ruppina. Hólzaj běchtaj 16. oktobra 1934 wokoło 1½2 hodźin ſtarſchiſki dom wopuſchczitej, ſo bychtaj na dróhy hrajkałoj. Wokoło 5 hodźin bě makeho Dietricha žona w Kamjeńtnej dróhy widżała. Hdyž žo žona hólczeża wopraſcha, hdże chże, wotmołwi: „Přjecz". Mały Dill běſche pſchi nim. Poſpjtšo widżeſche druhi ſtwědr hólczeżow hromadże w hrodowej jahrodze pſchi hrajkanju. Wot teho cžaſa njebě žaneho žleda ſa nimaj. Dwě žonje, kotrejž w lěſu drjewo ſběrachtaj a běchtaj duſy domoj, ſaſłyſcheſchtaj wokoło 1½6 hodźin nadobo ſakſkich dźeſcza ż blížkeho lěſa. Hdyž ležbliwje poſłuchachtaj, ſaſłyſcheſchtaj ſkorżenje: „macži, macži!" Potom bě wſcho cžicho a žonje bjeſchtej dale. Hdyž ſtarſchej naſajtra wojeſwiſchtaj, ſo ſtej žo dźeſcži ſhubiłej, ſo wſchudże ſa nimaj pytaſche a bórſy ż wulpěchom. Hižo 17. oktobra namakachu hólczeżow wobjateju w typiſkim ſpanſkim położenju w huſcżinje morweju. Małej cžełe poſkiczeſchtej napohlad mérnje ſpjazene dźeſcżow. Prawa ruka Dietricha leżeſche wokoło ſchije pſchecżeła Dilla a Dietrich kolcheſche w ſmjerczi ſ wjoſebje wotarſcha. Pſchi obdukkiji cžełow žo pſchicżina ſmjerczje njenamaka. Swonkowne namożne ſahajenjenje abo njekaſanſke pſchendźenja njemóžachu žo ſwěſcżeż. Tehdy hej na ſajedźoczenje ż hribami myſlachu. — Po dotalnych ſwěſcżenjach je wěſte, ſo je žo wobſtorżeny popołdnju 16. oktobra 1934 w Nowym Ruppinje widżał. Kónz ſeptembra ſakle bě žo ż jaſtwa puſchcził a bjes dwěla ſaſtimawe je, ſo žo w zyłym cžaſu jeho ſajeſca žane mordarſtwa na dźeſcżoch njeſtachu. Pſched ſamym dobacżom do jaſtwa ſta žo mordarſki pſchipad Korn w Lübeku.

Dopokaſane je, ſo bě Seefeld 16. oktobra w Nowym Ruppinje na hólczeża rěcžał, kotrehož chżyſche do ſamknjene huſcżiny ſawlez, hdyž naſajtra morweju hólczeżow namakachu. Tuteho hólczeża bě wobſtorżeny proſył, ſo by jeho fotografował, też wón budźe potom jeho fotografowacż. Wobſtorżeny pſchi tym rjekny, ſo by rjenje bylo, hdy by na wobrazu też ſajaz widżecż był a tohodla by prawje było, hdy by ſ nim do lěſa ſchoł. Hólczeż pak ſo teho naboja a wobſtorżenemu cžekny, kotryż ſo ſ nim na to ſhłdcże na druhi dżeń rěcžża. Druhi dżeń pak tam wobſtorżeny njepſchidże. Jako prěni ſtwědr ſo hantiſki lékaſ ż Nowoho Ruppina pſchepłyſchowaſche, kiž bě cžeko wotewrił. Na to ſo macż makeho Dilla ſtłyſcheſche. Wo jeje wupraſenju bě mały Arthur jara ſtrowy a cžiły hólczeż był. Pſchi dalſchim pſchepłyſchowanju pſchindże wobſtorżeny ſe ſwojim thanjom do wulkoſcżow. Hdyž žo wobſtorżeny mańcze hólczeżej, ſ kotrymž bě 16. oktobra rěcžał, pſchedſtajі, nadobo rjekny: „Haj to trjeczi, ſtym ſ tutym hólczeżom rěcžał." W pſchedběżnym pſchepytowanju pak bě Seefeld prajił, ſo 16. oktobra ſ ſyła njeje w Nowym Ruppinje podołſicho pak tutu możnoſcż pſchijima, hdyż ſo jemu dopokazy pſchedpołożichu. Seſtanje ſ hólczeżom pak nak ryhownaſche. Wołoſebje rjekny, ſo je hólczeża chżiw tuzy a niż w lěſu fotografowacż. Wo ſaſeczku nodźe wódżecż. Hólczeż pak pſchi ſwojim wupraſenju ſe kotrejž we wěrjepodobne, dokelż w zyłej wokolinje ta neje łuki njeje.

Wobſkorżeny: „Wo tym wuprajenja njeczinju."

Statny rěcznik: „Najſterje wobſtorżeny dożywa grafowacż njemóże a tohodla njecha žo ſ niczim wjeſe

Pſchedźyhda: „Schto dha ſcże my ſyła w Nowym R pinje pytał? Chżyſchcże žebi tam jeneho hólczeża wu tacż?"

Wobſkorżeny: „Nč, wo to žo njejednaſche, du wſchu hdże, to je mi wſcho jene, a dźełam wſchudże, hdżeż namakam. Du druhdy dwójzy abo tróżzy pſches měſto."

Pſchedźyhda: „Haj, ſo by ſchcże žebi hólczeżow ſa njepózcżiwjoczje pytał!"

Pſchi dalſchim pſcheſłyſchowanju mały ſtwědr na pokaſa, ſo žu jemu pſchi rosmołwje ſe ſtarzom w ſy cžaſu napominanja ſtarſchich a wucżerjow do myſli pſchte, ſo nima žo ſe zuſtymi ludźimi naładżecż.

*

Dwaj dalſchej mordarſkaj padaj na Seefeldowy te

Na ſpocżatku 4. tydżenja Seefeldowa prozeſa dwě dalſchej mordarſtwje pſchejednaſchtaj, kotraj ſo bliſkoſczi Barlina ſtaſchtej. Najprjedy ſo ſtwědaj w dařtwje na 11lětnym ſchulerju Erwinje Wiſchnew ż Brandenburga pſchełłyſchowachu. Wiſchnewſki ſo oktobra 1934 ſhubi. Hakle 10. novembra hribarjo cžeko w huſcżinje ſtaromeſchcžanſkeho haja namat Cžeko mějeſche kaž we wſchich druhich padach ſdacże, ſo ſpako. Mějeſche žo ſa to, ſo je žto žłaby hólczeż žu ſabłudźił a tam ſmjerſnył. Wobſkorżeny bě w wot 5. do 9. oktobra 1934 we wokolinje mjes borom a Potsdamom byk. To je ſ jeho ſapiſkow a nych ſnamjeſchkow widżecż, wo kotrychž wěſo wobſt ny mjeſcżi. Hólczeżowa macż mózeſche jenoż rjec, wjeſeły a pokny radoſcże na dróhu hrajacż běżał. jej ſhubił, ſo žo pſchipołdnju ſaſo domoj wrócił, podarmo je na njeho cżakała. 13lětny ſchuleŕ ż Bo bora praji, ſo je tehdy, hdyż ſo Wiſchnewſki ſhubi, ry muż w Braniboru ż nim rěcżał a jemu winowa daricż chżył. Hólczeż pak ſo podżakowa a cżekny. feld dyrbi žo na to ſaſo ſwój mnatł wobleż a tł ſtajicż. „Haj, to je tón ſamżny muż", mały ſtwědr ji. Seefeld pak ſaſo ſaprěwa. Dwaj dalſchej ſtw 13lětna ſchulerka a jeje macż běżachtaj Erwina Wiſch ſkeho hromadże ſe ſtarym mużom, kotreho ſo powi na Seefelda hodźi, na dróhy na ſtronu do lěſa hicz dżałoj, hdżeż ſo poſpjtšicho cżeko namaka. Ważne wu jenje cżiniſche ſtwědr, kiž bě 8. oktobra ſ kolesow puchu, ſo by pſchinoſchki ſa ſawěſcżenju ſběrał. M 1⁄45 hodźin bě bliſko huſcżiny makeho hólczeża ſ ſchim mużom widżał. Mějeſche ſacżiſchcż, ſo je to ſ i wnuczkom. Sdaſche ſo jemu, ſo ſtary muż hólczeż trhł muczny łacżiſchcż cżiniſche, ſ namożu do huſc cżehnjeſche, jako by ſo jehnjo k rěſu wjedło. Naſa widżeſche ſtwědr bareho muża w Braniboru ſa Seefeld dyrbi ſo ſnowa manił wobleż a ſkobut ſebi jicż, a hnydom ſtwědr ſawoła: „Haj, to je ſamżny tehdy. A njedam ſo wot toho wotwieſcż, ſtwo jeweje wěry zyle wěſty." Kriminalny ſaſtojnik pokaſa, ſo bě ſtwědr hižo prjedy ſ někotrych wobtaſ wobſtorżeneho hnydom wupytał. Statny rěcznik pokaſa, ſo tutomu wuprajeniu wulku ważnoſcż pſch duje a ſo je też tu hólczeż, kaž w padźe makeho Th ſ Wittenberga, cżinił mucżny łacżiſchcż. Pſched „Schto k tomu praji cże, Seefeldo."

Wobſkorżeny: „Njepſchiſłu dov praſchenja. M jzyła w Braniboru."

Pójmy za nim

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

11] (Pokračowanje.)

Tu so we hłubinach mróčeli hluchi dupot zasłyšeć da. Hrimot wocuci, stany a přewali so ze straš-nym wrjeskotom wot ranja k wječoru, a potom, kaž by zapadował do njesmjernych hłubin, wotwołaše so niže a niže, pak wočichujo, pak nabywajo, naposledku prasny, kaž by njewjedro dyriło, hač so zemja zatłase we swojich zakładach.

W samsnym času hobrski módry błysk mróčele rozdrě, rozswětli njebjo, zemju, kříže, wojerske bróńe ja do kulki, kaž stadło wowcow, stłóčenu sylu ludźi, njeměrnu a strachočiwu.

Po błysku nasta hišče surowiša čěmnosć. Blizko při nošadłu bu žałoščenje někajkich žonow słyšeć, kotrež běchu so runje tak ke křižej zbližiłe. Běše něšto hróznbneho w tym žałoščenju wosrjedź ćišiny. Ci, kotříž běchu so w črjódźe pozhubili, počachu nětko na so wołać. Tam a sem dawachu so słyšeć wustróžane hłosy: — Ojah! Oj lanu! hač też to nje-křižowachu Sprawneho? — Kotryž wěrnosć swědčenje dawaše! Ojah! — Kotryž zbudźowaše morwych! Ojah!

A druhi hłós zawoła: — Běda tebi, Jeruzalemje!

Zaso druhi: — „Zemja zarža!"

Někotři dachu so do ćekanja. Druhich bě strach k zemi p..kował — a ćt stojachu kaž pohłušeni, bjez mysli, z tym mutnym začućom jenož, zo je so něšto strašne stało.

Ale čěmnosć poča so nahle čerwjenić. Wichor přewróčeše mróčele, zawalowše je a dřješe, kaž wjetke šlebjerdki. Jasnosć na nowo rosćeše, naposledku so čěrny wjerch rozdrě a přez škałobu liny so na dobo réka słónčneho swětła: hnydom rozjasni so wyšina, zastróžane ludźace wobliča a kříže.

Nazarečanowa hłowa zwjeze so nizko na wutrobno, běda kaž wóskowa; mikawčki měješe zawrjene a hubje namódrej.

— „Je wumrěł" — šepny Antea.

— Wumrěł — wospjetowaše Cinna.

W tym wokomiku zasahny centurio (wojak) z hlebiju w njebočičkowu stronu.

Dźiwna wěc: Wróćace so swětło a napohlad teje smjerče změrowaše po zdaću črjódy. Přiłačichu so něšto dale bliže, čim bóle, dokelž jim wojacy njewobarachu přistupić. Ze srjedź ludu buchu hłosy słyšeć: — Zlěz z křiża! zlěz z křiża!

Antea hišče raz swojej woči złoži na tu błędu spuščenu hłowu, potom rjekny z ćicha, kaž sama sebi: — „Hač też to z morwych stanje?"

Pódła smjerče, kotraž módre pječaty na jeho woči a hubje kładeše, pódła teju nad měru rozpjateju rukow, pódła njehibaceho so ćěła, kotrež bě so hižo z čežu morwych wěcow dele zwjezło, třepotaše jeje hłós w zadwělowacej bjeznadźijnosći.

Nic mjeńša zrudoba wjerhaše też z Cinnowej dušu. Też wón njewěrješe, zo Nazarečan z morwych stanje, ale wěrješe, zo by wón jenički mohł, hdy by žiwy był, ze swojej złej abo dobrej mocu Anteu wustrowić.

A mjez tym dale wjacy hłosow do koła wołaše:

— Zlěz z křiża! Zlěz z křiża!

— Zlěz! — wospjetowaše w duchu Cinna ze zadwělowanjom — wustrow mi ju, wzmi moju dušu!

Wuwjedrowaše so dale bóle. Hory běchu hišče mhłowe, ale nad wyšinu a městom bě so njebjo cyle wućahnyło. „Turris Antonia" (wěža Antonia) bě-šeše so we słońcu, sama jasna kaž słónco. Powě wočerstwi a napjelni so z rojemi łastojčkow. Ci poruči, so wróćić.

Běše připołdniša hodźina. Blizko domu přiše rjekny nahle Antea: Hekata njeje dźensa p Cinna sebi też na to myslešе.

VIII.

Serjenje so też nazajtra njepokaza. Khora bě wšěndnje živa; z Cesareje bě mjenujcy Timon p kotryž bě před něšto dnjemi njepokojejo so wo wjenje swojeje dźowki a našerjeny z Cinnow listami Aleksandriju wopušćił, zo by před smje hišče raz wohladał jeniče dźěćco. Do Cinnow wutroby poča so z nowa nadźija kłapać, kaž p najo wo to, zo by ju nutř puščił. Ale wón sebi wěrješe durje tomu hoścej wotamknyć, njezwaž nadźijeć. We widżenjach, kotrež Anteu kó wachu, nastawachu tola hižo přestawki, drje na dwaj dnjej, ale na jedyn dźeń bywachu te Aleksandriii a w puścinje. Přitomne wołjenje pisowaše Cinna Timonowemu přikhadej a zaći z pod křiża, kotrež běchu tak jeje dušu napje zo ani z nanom wo ničim druhim so rozmołwje, možeše. Timon też z kedźbnosću připośłuchaše, prjeješe, rozpominaše — a jenož starosćiwje Nazarečanowej wučbu naprašowaše, wo k wšak Antea jenož telko wědźeše, štož bě jej zdźěłił.

Čuješe pak so z cyła strowša a trochu syln hdyž poldnjo přińdże a so miny, zaswěći so w wočomaj woprawdźita dowěra. Něšto kró waše wony dźeń zbožowny a prošeše muža, jón zapisał.

(Skónčenje přichodnje.)

Pschedźyda: „Njeje ani dwěla, dokelž źwěrt Waš małe wěkše spśinawa."

Wobskorjenc: „Nć, njepschińdu do praschenja."

Pschedźyda: „Hdźe sće 8. oktobra byli?"

Wobskorjenc: „We wokolinje Großkreuza a niz w Braniboru."

Pschedźyda: „Schto wośnamjenja śnamjeschko we Waschej knihi?: źmužka a dwaj dnjaj, kotrejž je w nozy wot 7. k 8. oktobrej sapiśane?"

Wobskorjenc sa̱so źwoje wurěcźe trjeba. Pschedźyda so na to hišćeze ras prascha, hdźe je tutón dźeń pschebywał a schto śnamjeschko w sapiśniku wośnamjenja.

Wobskorjenc: „W tej wokolinje drje śnm byl, ale niz w Braniboru. Ja njepschińdu da praschenja."

Ze Serbow

W Budyschinje, 11. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Stóž dobrych dnjow so namól je,
Rad nješto błupe započnje. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 748, najwyschscha dnjowa temperatura 4 stop. symy. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 750, najnišcha temperatura 11 stop. symy. — Wjedro zgleje źrjedźinjeje Europy symna wyschina wobknjeża. Wyschina je źo ſ połnócneje Europy k nam stóčźiła a je nam njejapy dosć krutu symu pschinjeła. Wyschina leži nad źrjedźnjej Europu jako saklinjena. S połnocy, krótkeho ranja a krótkeho wječora ju nijiny wobdawaju, jenož nad Sźrjedźozemskim morjom źo wyschina wupschestrěwa. Tak drje je mózno, so so wyschina ſ tutej połodnischej wyschinu sjednocźi. To drje budźe symna jenož pomału woteběracź. Wuhlady na pschichodne wjedro su jara njewěste, najskerje źo hišćeze wyspy śněha pschińdźe. — Jutrje źriedu śtónczko 7,20 hodź. schadźa a źo 5,09 hodź. khowa. Mjeźacźk schadźa jutrje wječor 10-59 hodź. a khowa źo dopołdnja 8,29 hodź.

Wuhlady na wjedro sa jutrjschu źrjedu: Trochu pomročene, symne a k źnjeżej nakhilene wjedwo.

*

— **Schtó może nješchto wojjewicź?** Wot 1. julija 1935 je źo w Habrachcźizach powjasał Rudolf Rezaź ſhubik. Wón je źo na tutym dnju rano wokoło 6 hodźin je ſwojeho wobydlenja w Habrachcźizach na Hindenburgowej dróży 82 wotkalił a je k cźeśkosłowakiskim mjesam ſchoł. W augusće je źo jeho pjeża hišćeze w lěsu blizko Königswaldy w Cźeśkosłowakiskej widźeli. R. je akkoblit a źo njemóże wjazy sa buchownje normalneho wobsbladowacź. Mózno je, so wón wokoło błudźi. R. je 58 lět stary, 1,68 zm. wulki, sahadźity, ma trochu schědźiwe włosy, wyschoke cźoko, módrej wocźi, źrěniowulki tofsto nóś, kónczojtu brodu, podokhojte mjeswocźo, jaśnocźerwjene krótko pschitśišhane wuśy, wón mało widźi a nohy ſnjelej nawocźi. Hdyż woteńdźe, běsche wobleczeny cźornu dołhu ſukńnju a laz, selenoźmuhate khołowy, lokte kukajo, schěre wokmjane nohaje a schěry khołuk. Wón mějeźche pschi sebi cźeśkosłowakiski puczowanski paź, domiśniśe wopiśmo, invalidnu khartu a wuśwědczenje wo rosliczenju. Schtóž może wo pschebywanischu tutoho R. nješchto sdźelicź, źo prošu, so by źo pola kriminalneho wotdźelenja w Budyschinje abo pola blišcheje policije abo źandarmstwa samołwiź.

— **Konjej śo śtólschikoj.** Wječera dopołdnja wokoło 2,10 hodźin źo ſapschah na Tźelniku śtólschi a źo cźerjo na Kralowski wal měrjesche. Pola ſtaraŕańskeho hamta wón pluwowy kandelaber potorhnu. Śkónczenje mózachu konjow tam sadźerźeć. Hewak njeje wjetschepe schkody nastało.

S **Delnjeje Hórki.** Wobźarujomne nieschoźo sobotu na tudyschim kuble pschisitajeneho dźěłaćerja Michała Brunicha potrjechi. Hišćeze ſ druhim towaŕschom chyžiche dwoju śrěbzow na paśtwu dowjeźeć. Pschi tym jedyn śrěbz wukopny a to runje Brunschej do wobliča. Sawołany lěkaŕ dr. Pětrank ſ Małeńcej dyrbjesche lěwe ličo sašiśeć. Też někotre kubu źo śranjenemu wubichu.

Z **Radworja.** Njedźelu 9. februara wotmě so na tudyšim třělnišću třělenje zaz ymskn pomoc. Tu běchu wojeńske towaŕstwa z Łomska, Khwaćic, z Małeho Wjelkowa a z Radworja zastupjene. Wobdźělenje b ćdobre a móżeše so 22.90 hriwnow za zymsku pomoc přepokazać. Byrnjež ſ wonka trochu zyma bylo, knježeše pola třělcow wieselo a źiwjenje. Wšako też kóždy „12" nietřěli, ale druhdy wuleći. To wšak ničo newadźi. Kiž su w polu byli, su zymu a druhe přećiwnosće zwućeni. — Nadźijomnje też pschichodnu njedźelu 16. februara ,wšitcy do herbskeje grychty přińdu, zo bychu z wojeńskim towaŕstwom a wohnjowej woboru někotre hodźinki při dźiwadle a rejcy přebyli. Kać so nichtó njebudźe. Za wjesele so postaramy, wšako póstnicy před durjemi steja. Tak nedźelu wšitcy do Radworja na wojeński swjedźeń.

S [illegible] — Budyšći [illegible] towni tudyschi pschekupz Arnošt Cźech, rodźeny ſe Schejschowa. Tam pschewsa najprjedy staršchiske kubło, na kotrymž někotre lěta hołodarješe. Pozdźišo bischedźoli ſo do Rakeź a wotewri tam klamaŕstwo. W sańdźenych lětach je wón w Rakeźanskich nałeźnoscźach wulku rólu hrał.

Z **Hórkow.** Pjatk wječor wotmě so prěni wučbny wječor powěrtroweho śkita za tudomnu gmejnsku wotnožku we wjesnym hosćenc[illegible]. Pomjaci wothladanje běchu penslerbni zastupjeni a też hosćo. Pschjaty wjednik wučeŕ Felix Ha[illegible] rozbjeŕowaŕe natwar organizacije powěrtroweho śkita a kaiki staroh wótcowskemu krajej w padźe wójny z powětru hrozy. W dalšim rozpominaŕe wincwatosće domjacych wothladarjow a što nuża tući hišće w měrnym czasu pótrjebowaće. Přitomni sćěhowachu wuwjedźenja kedźbliwje a wopokazachu zajim, zo so mnozy jako sobustawy zawisne dachu. Dalše wukublanske wječory sćěhuja w bliznu přichodneho časa. Samsny wučbny wječor wotmě so też sriedu w Smjerčkecach.

Z **Khrósćic.** Zańdźeny pjatk popołdnju wotmě so pola Wjenkee wučbny kurzus za wšěch burskich wjednikow a jich přistajenych. Wokrjesny burski wjednik Šołta z Njebjelčic wotewri zhromadźiznu, na kotrejž běštaj wokrjesny burski wjednik Onitz z Němskich Pazlic kaž też wokrjesny skótny lěkaŕ dr. Hessa z Kamjenca přitomnaj. Po krótkich zawodnych słowach rěčeše dr. Hessa wo strowości skotu. Wosebje ma so na to dźiwać, zo su hródże derje wobswětlene. Jara ważne je też zničenje tuberkulosy a też pomjetanje. W sćěhowacym sćini přitomnych wosebje na tó kedźbnych, hdy ma so krej přepytować. W Sakskej dyrbi so kóžde skoćo žónskeho splaha, kotrež je 1¼ lěta stare a so předa, na krej přepytać. Kupc może sebi wot překupca žadać, zo wón da krej přepytać. Dale niech so tole spomjatkuje: Kupi-li nječtó kruwy w Pruskej, potom dyrbi sebi wot wikowarja pisomnje garantować dać, zo je skoćo strowe a zo njeje pomjetało. Njećini-li so to, dyrbi, jeli zo so to wupokaza, po sakskich zakonjach skoćo hnydom dorězać. Překupc pak njeje winowaty, zaso skoćo wrócо wzać. Tuž bjerće so na kedźbu, hdyž w Pruskej kruwy kupujeće. Rěčnik rěčeše hišće wo někotrych skótnych khorosćach a wo plahowanju pćołow. Jeho słowa wubudźichu źiwu rozmołwu.

S **Mojerez.** Sćěhowkowpołne autowe nieschoźo ju w Niedźichowje na dróžu do Drježdźan sta. Wožobowy wós ſ Hródka chcyschće cźežiły auto přeschcźěhnyć. Cźežki wós ju přichi tym wobžuny a sajedźe do schtoma a stónczanje do hriebje. Wósowe karosserija ju dospołnje rosbi. Autowy wjednik ju jenož lohko skrani. Se sobujědźacych pak kěbi jedyn muž někotre rjebła skamą jena ſona ječi mosu ſkrany a druhe skranjenja poczerpi. Cźežkoskranjenu do khorownje dowjeschu.

S **Mojerez.** (Swinjaze wiki.) **Na źwiniaze wiki** běchu 136 prosatow a 3 běhaki přichwjesli. Wobkhod bě jara żiwy. Pschebytka njewosta. Pschesrěkowe płaćizny pohibowachu ju mjes 14 a 18 hriwnami, wšelo ju też a wosebje wuriadne prošata wjazy płaćeschе.

Krótke politiske powěsće

Mjerowska kommunistiska akademija ju rospuschćizła.

Mjerowska kommunistiska akademija je ju ſ wukasom rospuschćiła. We wukasu ju pisze, zo ju njeje jako přichodne wobkasało, so akademija wědomoscźow a kommunizma akademija poruju jebi wobsitejitej. Wustawaj mataj ju pschichodnje do jeneje akademije sjednoczeju.

Paraguayskeho wyschka Franka do Argentinskeje wupokasali.

Paraguayskeho wyschka Franka, kiž běschе ju jako pomocnik pospyta kommunistiskeho pucza wusledźił, ju ſ Paraguayskeje wupokasali. Franko je ju do Argentinskeje wobrocźił. Jeli ju jemu njedowoli tam pschebywacź, chce wón do Europy dale puczowacź. W paraguayskim hłownym měsće ju wschitke tódże, pridy bacź wotjědu, dokładnje ſa kommunistami pschepytuja, kiž ſnadź spytaju kraj skradźu wupuschczicź.

Budyske stawniske powěsće

Pondźelu 10. februara 1936.

Narodźenja: 8. 2. Wilhelmej Herbertej Pohlej, mechanikeŕ, ſyn. — Matkej Richardej Mičźyn, cźišli w Sömmerdźach, ſyn. — Kurtej Otce Schołcze, samkarjej, ſyn. — 9. 2. Matkej Jurjej Röhlingej, inżenérej, dźowka.

Wumrěli ſu: 8. 2. Julius Erdmann Heinz Hellmuth Heitzich, podoffizjer, 25 lět. — Jan Bretschneider, pschekupz, 42 lět. — Emma Kunertowa rodź. Fenkez, mandźelska fabrikheho dźěłaćerja, 33 lět. — 9. 2. Theresa Ida Gründerowa hywscha ſwud. Köppingowa rodź. Dreßlerez, wobydlerka domu ſa starych ludźi, 61 lět. — Robert Grau, podkrejžny wuhnjemeśeŕśki mištŕ, 51 lět. — 10. 2. Emma Mathilda Müllerowa rodź. Schężez, fabrikska dźěłaćeŕka, 69 lět.

Pschipowědźenja: 10. 2. Korla Hermann Gelhar, pschekupki pschistajeny a Lucija Mannez, pschedawarka, wobaj w Budyschinje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Luftschutz-Verdunkelungsübung erst am 21. Februar 1936.

Die für den 20. Februar 1936 vorgesehene und bereits angekündigte Luftschutz-Verdunkelungsübung wird auf

Freitag, den 21. Februar 1936

19 bis 22 Uhr verlegt.

Bautzen, 11. Februar 1936. **Der Oberbürgermeister.**

Hospodarski rozhlad

Wutoru 11. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,452	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,295	100 cźeskosł. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	81,09	100 franc. frankow	16,40

Barlinska bursa 10. februara 1936. Se strony bankowskeje klientele niejsu ju kupne wótkasy na spočatku tydźenja wožebje powjetschike. Dokelž pak bě wotpschedaćowe a posticźenjow mało dóschło, běsche wot wscheho spočatka kruta bursa. Wobkedźbowanja hódne běchu někotre wožebite pohiby we wótcźech tych hódnotach, kotrejž so saschły tydźeń kupowachu. Też na rentowych wikach běchu krute kursy. S wukrajnych rentow ju wosebje Mexikanarjo kupowachu.

Barlinske žitne wulkwiki. Dowós se strony ratarstwa njeje ju też na spočatku nowoho trójenja sepjelnik, tak ju bě wobkhod na Barlinskich žitnych wulkwikach doćź wobmjesowany, wožebje też tołodła, dokelž ju napraschowanje jenož na krycze wótcźebneje potrjeby wobmjesuje. W thlěbowych žitach ju móžnosće ſwužitkowanja dosć hubjene. Dokelž ju też muka hubjenje wotbywa, nimaja mlonu wulki zajim za wjetsche nakupje, a to wosebje też tołodła, dokelž maja wschezo hišćeze wulke zasy. Niekontingentowanu rožku druha ruka pyta, tola njeje posticźenjow na wikach. Też womóž a jećmjenia za pjawónie a industriju bě wobkhod měrny. Najlěpsche druźiny ju kupuja, mjes tym ju schpatnische druźiny ju ležma hodźa zamjećźeć.

Wječera płaćizne w Barlinje zentnaŕ

pschenźu W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — ječmjenia G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunach abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	10. 2.	7. 2.		10. 2.	7. 2.
Pšenca	210,0	210,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	173,0	173,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
ječmjeń now.	222-225	222-225	módre lupiny	9,0-9,50	9,00-9,50
ječmjeń, nat.	—	—	žolte lupiny	13,2-14,0	13,2-14,0
wows	—	—	zeradełła	19,0-21,0	19,0-21,0
kukurica	—	—	rans. wosušk	—	—
pšeńć. muka	27,15	27,15	lany wosušk	8,65	8,65
rźana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,85	8,85
rźane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rźana sloma		
hroch, Viktor.	20,0-21,0	20,0-21,0	pšeńć. „		
laue symjo	—	—	wowsna „		
n.eliski	17,5-18,5	17,5-18,5	ečna „		

Płaćizna za pšencu za wupłodźenja 8: 200,0 9: 2 1,0
Płaćizna za rožku za wupłodźenja 8: 164,1 11: 17 7,0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźenja 7: 169,0 9: 174,0
Płaćizna za wows za wupłodźenja 9: — 13: 166 .

Płaćizny rěznoho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

10. februara 1936 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 119	
Połnomjasne, wukormjene, najl. rěznje hódnosće młode	42
Starše	41
Hewak połnomjasne, młode	38-42
Starše	—
Mjasne	—
Byki 105	
Młódše mjasne, najwjetšeje rěznje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	42
Mjasne	42
Snadnje wuwite	—
Jałowicy a kruwy: 340	
Młódše połnomjasne kruwy najwětšeje rěznje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	42
Mjasne kruwy	36-42
Snadnje wuwite kruwy	28-35
Połnomjasne wukormjene jałowicy, najwjetš. rězn. hódnosće	42
Hewak mjasne jałowicy	39-42
Wowcy: 773	
Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	54-60
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	50-53
Mjasne wowcy	48-50
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	42-47
Celata: 650	
Najlěpše kormjene ćelata wot cyca	61-65
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	52-60
Snadnje wuwite	45-51
Najšpatnišе	40-44
Swinje: 1721	
Tučne swinje, přez 150 kg. cežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. cežke	54
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. cežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. cežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. cežke	—
Rancy	—

Z hospodarskeho žiwjenja

To najnowišche w hospodarstwje je dźensa sa nasche hospoju Miele-Ideal, kiž błyschny prochrěbak, na kolesach a ſ radijowym ſchitom, runje tak Miele-prochrěbak ſ motorom w ſchikatym wobliku, Miele-Meitor a Miele-prochrěbak K; wožebitej wuwjedźenjej. To ju pomognitej hospoju, kiž jej najlěpsche dźěło wołoja. A kóžda hospoja ju wjeselí, hdyž ma wschitko prawje cźiste, spěšchnje a bjez wulkich cźežow hotowe w hospodarstwje.

Hłowny redaktor Marko Smoleć w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěł a přiłopk Marko Smoleć w Budyšinje a za nawěški dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišći dr. Jan Cyž w Budyšinje

D. A. I. 1936 2249. — W tu khwilu tarifna lisćina 3o. 5 płaći.

Sport

Olympiske hry.

Finnlandska ſtej prěnju ſlotu medaillu dobyła.

Pónd̆elu rano běſche njebjo ſaſo ſ mróčelemi poczehnjene. Pſchi olympiſkej powětrownej ſłužbje ma ſo dale ſ rjanym wjedrom liczieć. Hačrunjež ſu njed̆eljſki wopyſowarjo Garmiſch-Partenkirchen ſaſo wopuſcheźe, tola wſchudźe hiſchcźe cźile žiwjenje knježi. Hłowny ſajim ſłuſchesche ſaſo běharjam na ſnědnakach, kotſiž ſkrózny 10 kilometrow dołhi wotrěkkowy běh ſe ſakónczenjom w ſtijowym ſtadionje wuwjed̆echu. Dóńd̆e ł jara ſajimawemu wojowanju, kotrež hakle poſledni muž roſſud̆i. Najprjedy mějachu Norwegſcy wjednifſtwo. Pſchi doſkónczným wuhod̆owanju pak mózeſche finſki poſledni muž prěnju ſlotu olympiſku medaillu ſa ſwój kraj dobyć. Němſka wohſtaji 6. měſtno, dokelž bě prěni běhar wjele cźaſa ſhubił a njemózeſche prědnoſcź druhich wjaſy doſcźehnyć. Dobrje ſinnlandſkeho muſtwa po kraſnym wojowanju wjele ſahorjenja ſhubi.

W hokejowych hrach hraje d̆zeńſa Awſtriika pſchećiwo Schwedſkej a Amerika pſchećiwo Cźěſkoſłowakiſkej, Němſka pſchećiwo Wuheſkej a Kanada pſchećiwo Jendželſkej; ſrjedu Kanada pſchećiwo Wuheſkej, Cźěſkoſłowakſka pſchećiwo Schwedſkej, Němſka pſchećiwo Jendželſkej a Amerika pſchećiwo Awſtriiſkej.

*

Kopańca.

9. februara běſche prěnja niedźela, na kotrejž ſo we dwyki hrajeſche. Dóńd̆e ł nětkotrym njewocźakowanym pſcheſkwapjenjam w župnej liſy, ſ kotrychž je 5 : 0 dobyczę PSV Kamjenicy nad VfB ſ Lipſka najwažniſchu. Miſchtrſki titul dr̆je ſo nětko Kamjenickim poliſiſtam wjaſy wutorhnyć njehodźi. W Drjeźd̆anach Drjeźd̆anſki Sportklub Sportfreunde 01 jara wyſoko ſ 8 : 2 pobi. Guts Muts wróći ſo ſ dobytym dypkom ſ Fortuna Lipſk do Drjeźd̆an.

Wušłědki njed̆ele:

Dresdner Sportklub pſchecź. Sportfreunde 01 8 : 2 (2 : 1).
Fortuna Lipſk pſchećiwo Guts Muts 2 : 2 (1 : 2).
PSV Kamjenicy pſchećiwo VfB Lipſk 5 : 0 (3 : 0).
SV Planitz pſchećiwo Wacker Lipſk 5 : 1 (3 : 1).

Wokrjeſne wušłědki:

Rieſaer Sportverein pſchećiwo Südweſt 8 : 2 (4 : 1).
Sportfreunde Freiberg pſchećiwo Spielvereinigung 3 : 3 (1 : 1).
Sachſen 1900 pſchećiwo VfB 03 4 : 4 (1 : 2).

Radebeuler Ballſpielklub pſchećiwo Budiſſa Budyſchin 10 : 3 (2 : 2)

W Radebeulu njemyſłeſche ſebi pſchi pſcheſtawzy nichtó na tak wyſoke dobyczę Radebeulſkich. Skerje ſo ſdaſche, ſo Budyſzan jako dobyczerjo mějto wopuſchcźa. Kuždyki Saſka ſtěli prěnje, a bórzy na to nadd̆ěłowaſ Nikol druhe wrota. Bórzy na to wſchak mózeſche Radebeulſki Forka wotraženy bół wužiť a prěnje wrota ſa Radebeulſkich tſělicź. To wumělenjenja ſtronow bě Berger na 2 : 2 wurunał a ſ tym wulke pſchemělenje ſa Radebeulſkich pſchihotował. Po pſcheſtawzy wobknjeźachu Radebeulſcy dyſpolnje polo a tſělichu ſa njedołhi cźaſ 6 wrotow, prjedy hač ſo Bergerej Budiſſy njeworaďji, na 8 : 3 tuhi prědnoſcź pomjeńſchicź. Radebeulſkim pak ſo porad̆i, biſchcźe dwoje dalſche wrota tſělicź a ſ tym cźeſću porażku Budyſkich powjeſtſchicź.

W mjeſynarodnych hrach:

Cźěſkoſłowakiſka pſchecź. Franzowſkej w Pariſu 3 : 0 (3 : 0)

Towaſtwowske powěſtnikl.

Dubrawka. Sćerbſke towaſtwo „Jed̆lenka“ ma njed̆ełu 23. februara popołdnju w 3 hod. pola Schcźěpanez (Stephan) ſwoju hłownu hromad̆ſchinu. Proſźy ſo, ſo by kóždy ſobuſtaw pſchitomny był a ſ dypkom pſchiſchoł.

Wjednifſtwo.

Hornja Hórka. Serbſke towaſtwo „Łužica“ zmeje njed̆elu 16. februara pop. hłownu zhromad̆ſchu w Teichertec hoſćeńcu. Knježa dowěrnicy ſo proſa, zo bychu to wšěm ſobuſtawam wozjewili. Přednoſk nam knjez wučeŕ Wjela poſkići. Winowatoſć wſčich ſobuſtawow je, zo přińd̆u. Hoſćo ſu lubje witani.

Předſydſtwo.

Łóńčko kwasnych hróńčkow

Slěborny kwas w snězy (pola młynkec).

Česćeni hoſćo z daloka, z blizka!
W čopłym ſedźiće, wonka sněh piska.
Wěſće też, č o m u tu ſedźiće?
Čomu ſklu za ſklu prózniće?
Hdy bychmy k w a ſ tu njeſwjećili,
Njebychmy ſedźo jěd̆li a pili!
Njej' to pak kwas zeleny,
Kwas je běły — ſlěborny.
A tón ſwjećitaj tutaj dwaj,
Xec lubaj mand̆elskaj.
Hižo je pjećadwaccći lět
Zo staj lizałoj p r ě n i měd,
W jenej kwakli ſtejitaj.
Rjanu brózdu čehnjetaj:
K ó ž d y lět pjećadwaceći,
P o ł ſ t a l ě t to zda ſo mi —
Potajkim kwas złočany —?
Ně. Tón ſej 'śće ſkhowamy.
Zo je d̆ěns kwas ſlěborny,
Wěd̆a w cyłej Łužicy.
Dawno je ſo mi na kwas chcylo,
Na kwaſach je mi prěc' tylo.
Tak ja čakach z wostud̆u;
Skóńčnje dočakach njed̆elu.
Tuž ſo zhotowach a ſym ſoł,
Mužnje překročich horu a dol.
Wěžo ja tu njeńd̆ežch ſam,
Přetož ja też ž o n u ſam.
Doma ju wostajić njemóžach,
Přetož wo nju mam wulki ſtrach.
A što 'no by rjekła njewjeſta,
Naša luba kmótřička!
Wona ſo z našej maćerku znaje
A bjez nje' dołho njewutraje.
Tuž 'žno njeſmědźach přińć ſam:
Před dwěmaj žonomaj w j e t ſ i ſtrach mam.
Jeju pjaſći, tej bolitej,
Njepřeju jeju puki ſej!
Nawoženja ſlěborny,
Kajkeho měnjenja ſy ty?
Mi ſo zda, zo přihłoſuješ

Přiloha k číslu 35

SERBSKE NOWINY

Wutoru 11. februara 1936

P. Krječmař:

Njesmjertny budź naš lud

Kaž skała w dźiwim woplusku morja
Stoji naš lud na swojich wótcow pódźe,
A šumja wětry lěto wot lěta,
Lubosć k dominzje nihdy njewumrěwa,
Wot nana a maćerje roni so k dźěsću,
Serb w ródnej lubosći njetwari na nikim pěsku.
Słowo wótcow jom' swjate je.
Ródnych wašnjow a płódy so nihdy njesleće.
Lapak je, kiž to čini —
K nam njesłuša, błudźi so mjez druhimi.

Serbska młodźina: wjesele spěwaj,
Ze zynkom z tym nam wutroby zhrěwaj,
Noš drastu maćerki, haj dobre počinki
W dźěsćowskej lubosći!
Hlej, kak ratař a dźěłaćeŕ zjednoćenaj
Skitajo wojujetaj za drohi wótcny kraj.
To je lubosć, to je swěra,
Z njeje płodźi so swjata wěra,
Kiž k njebjeskim wyšinam z mocu so njese
A w sebi khowa jadro njewuhasnitej česće.

Mały smy ludźik, w jadru pak swěrny,
W skutku nadobny, čisty a wěrny.
My wojujemy za prawo a česć.
Cuza je nam łažeŕska lesć.
Žadamy, zo kóždy by z nami stał,
So wšeho njepłódnoh' rozdźěla wzdał.
Ty bratře, ty sotra, sy runje kaž ja,
Dźěćo serbskeho naroda.
Tuž dźerž swěru Bohu, ludej a sebi,
Zo njesmjertnosć luda je naš skutk na zemi.

Wurjadnje čopte zymy

Po lětdźesatkach hischcże budża naschi potomnizy wo milej symie cźitacź, kotruž lětża znoh wulki rózł a spocatk małeho rózła mějachmy. Syma bě tak wurjadnje mila, so mejsle bruli a mjetele se swojich symskich skhowow hej wulkźechu, so w hrjedźinej Němskej w lahrodach sdże a na lukach hušaze kwětki kcźějachu, so ludźo wotchu a źwjachu, haj so źo tu a tam hižo schtórzy wobedowachu a so mějachmy hamo hacź do 10—14 stopniow cźopłoty. Wulki rózł 1936 pak njeje jenicźke wobsebitosći we wónzu spodźiwnych počźaskow. „To je wschó hižo bało", kaž starý Ben Akiba (hebrejski wucźenź) praješe.

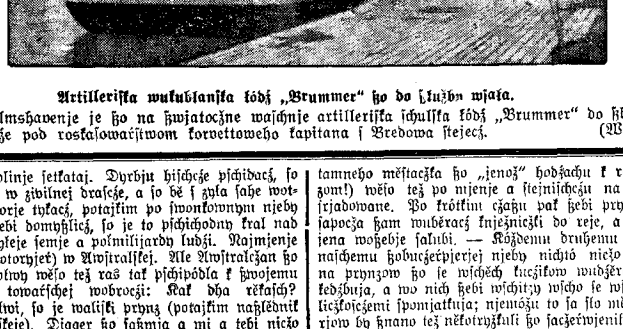
Teź symy 1236 bě jara cźopła a mila. Wschó hromadże běsche jenoź 16 dniow smeha, w symje 1288 sanka žaneho smeha njebě. Mokoło hód selenjachu so schtomy, a w małym rózku mózachu ludźo frale jahody jěsć. Sadła srnu njebě w lěcźe 1300. Schtomy a kerki selenjachu so a kcźějachu. Teź w naletniku (měrzu) 1420 kcźějachu schtomy a w jutrowniku (haprleji) žamo róże. Sdrjedź haprleje mějachu hižo frale truskalzy a wischnje. Spocźatk lěca, potajkim w žmažniku (juniju), běsche wino jrałe. W naletniku 1473 bě najrjeńsche lěcźo a wschitko kcźěsche. 1479 kcźějachu fialki we wulkim rózku. 1529 wušmuchu hnydom po Nowym lěcźe womsi, schtož je kur w Sedźach teź pospołał — a w naletniku samžneho lěta kcźějachu schtomy. W haprleji toho samcho lěta pak bě tak symo, so wschitke pólne a schtomowe płody smjerzachu. W symje 1552 njeběsche ani sneha ani loda. Sdrjedź małeho rózła cźerjachu ludźo skót na pastwu a spocatk meje kcźěsche žito. Po cźopłej nasymje 1584 hrdowachu tak mila syma, so búrjo po Nowym lěcźe róże, wischnje a wino kcźěachu. W symje 1632 njetrjebachu w Němskej dołho w kachlach tepicź. Hacź dotal najcźopłischa syma bě w lěcźe 1617. W tutej symje njebě ani smjerska ani sneha. Mokoło póstniz noschachu ńej ludźo mejki do domow, do jutrow stejachu wschitke schtomy w najrejischim kcźěnje a 14 dniow po žwjatkach žnckźeche žo rózła. Sdrjedź wulkeho rózła 1681 běsche tak cźopło, so schtomy wubiwachu, lěsy a luki žo selenjachu. Kaž by Boża stwórba w nalécźu stała. Jara cźopło bě teź we wulkim rózku 1708. Teź syma w lěcźe 1724 bě jara mila, smjerska tehdom sanka žaneho njebě, spocatk małeho rózła kcźějachu schtomy a na lukach a brjózkach mózachu dźěcźi naletne kwětki schcźipać. We wulkim rózku 1797 dźěłachu ludźo na polach. Nimale biele sneha běsche syma wot lěta 1805—1806. Jara mila bě teź w lěcźe 1866 a najsharschi ludźo žo hischcże na symu w lěcźe 1877 dopomnja, kiž běsche teź wuriadnje mila. Schto pschinješe nam dalschi mały rózł, schto naletnik, schto jutrownik? Tuchmilu je strach nimo, so by žo ź pschesaźnej cźopłotu pschiroda pschesahe roswika a smjersnyka.

Šulski přećel

Kóždy ź naš mějesche schulskich pschećelow. Njemóże pak žo rjeź, so běchu wschitcźy pschijomni. Tu běsche tola jedyn, kotrychž chcyschce žo ź tobu storkacź a sadźeracź, dokeż ty k temu dozpła njeběsche złożeny. Abo jedyn, kotryž cźe dozpła kedźbu njemějesche, hacźrunjeź mjes wamaj jenje njebě jenje najmjeńscheje swady boło. Ty běsche jemu zyle jednorje pschecźiwny, kaž bě cźi sažo druhi pschecźiwny, kotryž cźe ź pschehnatej pschećelskiwnosću wobcźežowasche. Cźohodła dyrbi w schuli hinak być hacź w žiwjenju? A hinak też ujeje.

Běłkej Jan mějesche takeho schulskeho pschećela. Jenje njeje jeho moht wustacź. Lěta, lětdźesatki běchu žo mjes tym minyle, jako wón schulskeho pschećela na dróhy nadobo sa'o setyka. Běsche někto wulki, doroscźeny muž, hidźene mjeswoczo hólza njeběsche w nim sažo spóznacź, wón zyle pschekhwapjeny wulej woczi cźinjesche a ź wobémaj rukomaj Běłkeź Jana witalche.

„Jano! — zyle prawje — tón Jan! Ně kak žo wjeselu, so cźe sažo wohladam!" wón tak wótrje sawola, so žo ludźo zyle sadźiwani na dróhy wobroczachu, „ně, so hy dozpła hischcże žiwy! Wěsche tola tehdy tajki wobžarowanca hódny kwizł — bnch pschihahacź mohł, so bórzy wumrjesch — teź dźensa wschak hischcże žaneho wožebiteho sacźischcha njeczinisch, hy taki mały a ćuchi — ńony drje teź žane njeńzy namakał, kotra dyrbjała žo teź na tebje wirdacź, hdyž cźe takle widźi — njeńzy dźe pschez hischcże žadnu muź — zyle kaž holza běsche w schuli. Wěsch hischcże, kak cźi stajnje rěkachmy? Kožany Matej! Gaha! Ně, kak žo wjeselu, so žo setkachmoj! Ssy yo prawom pschezo hischcże tak bojazny kaž tehdy w schuli, hdźeź cźe stajnje bijach a ty žo njeńzy wobarał? A jako hy mje potom pola wuczerja pscherabźił, kaž mamla, hy tola hischcże jónu nęschto dostał, mózesch žo hischcże dopommeź? Poprawom hy žedi tehdy hischcże psche mało dostał — ale tohodła tola nietrjebasch tak khupe mjeswoczo cźinicź, smějesch tola smyzł sa žort stareho schulskeho pschećela! — Ně, tajkele žboże, so cźe setekach! Kak dha žo cźi stajnje wjedźe? Schto dha je žo ź tebje stało? Po wobleku ludźo, niczo wožebiteho. Auto drje teź hischcże nimasch? Mój dyrbiśch žedi jónu wobhladacź! Ty sawěsce na koleżu jěchźisch, bjes dwěla k wobcźežnosći autowych, kotrymž hy wschudże na puću. Snajmjeńscha tajki sacźischcź cźinisch. Wěsch hischcże, kak hym cźi tehdy mantl na twojim koleżu rozrěkał a hy dyrbjał swoje koleżo potom daloki pucź na horu cźischcźecź? Ja hym to byl, nětkole dže mózu cźi to rjeź, to žo sawěsce wjeselich, ścźto? Ssmy žo cźi wschitcźy tak mużnyeli, pschetož nichtó ź naš drje njemóżesche cźe ź rjadownje cźerpicź! Ně, hym žo wopraudże wjeselil, so žo sažo wohladachmoj! Cźłowjek ma tola telko shromadnych dopomnjecźow! Pschińdź tola jónu ke mni — ja tamle w hotelu budu. Samežce budźesch žedi tola jónu radu so mnu wo schulskich ketach powědacź — to cźłowjeckej wjesele pschihotuje, njewěrno? — Potajkim ja cźe wocźakuju."

Artilleriska wukublanska łódź „Brummer" žo do ſłužby wzała.

We Wilhelmshavenje je žo na žwjatocźne waschnje artilleriska schulska łódź „Brummer" do służby wzała, kotraž budże pod rostalowarśiwom korvettowemo kapitana ź Bredowa stejecź. (Weltbild, M.)

Hdyž bě kral hišće z pryncom

Dźensnischi jendźelski kral Edmward VIII. je ża wopschijecźe Jendźelcźanow dźiwny kral, to rěka nic w hubjenym zmysle słowa, ale w taikim; žwojeho kraża wobdźiwaja, a žanemu dźiwali drje žo Jendźelcźenjo hischcże jenże telko njeżża każ nětcźischemu. To je hotowy moderny kral, a ź dobom prima jendźelski dźentlmen. A wobdźiwanje wuběżuje husto do lubosće k tutomu nowemu žiwjenmu kralej. Ssamt dźe je Edmward jako walliski pryni (Prince of Wales, tón titl wschitcźy trónźcy naślědnicy jendźelskeho kralestwa dostanu) žo ża to staral, so by łaźłużił žedi lubosćź a cźejcźowanje žwojich jemu jónu poddanych; a je žo ź wulkeho dźela jenoź wo to staral, wschitke ludy kotreź žu ź wobydlerjemi wulkeho britiskeho empira (wot tacź. imperium-mózmarstwa) spóznacź, jich wschelakore wobsitnosće pschesłudowacź, jich cźeje a skwosće sčinacź a wschudże jim być ź dobrym pschećelom, słowo nanom — a tak je žedi dobył pschez žwoju wożbu, pschez žwój žorcźik a humor a pschez žwój dar, žo do wschitkich połoženjow žažiwicź a sacźucź, je žedi dobył žwój lud, duschu a dowěru žwojich nětcźischich poddanow. Kak jara je wobtuzbjeny, dopokazuje wěnz legendow a anekdotow, kotryż žo wokolo wożoby tajkeho prěnjotneho pryncza po cźażu žwi. Zwuběrcam jenoź někotre zajimawe kwětki a proschu žedi pschemyślicź, hacź wěnz ź tajkich kwětkow njeuróże jenoź žo spleśeź wokolo wurjadneje dobrodušneje wożoby — łaź je to nowy king of England Eduard VIII.

Naš wuječa žedi pryni w Awstralskej do pusteje kraźiny a jetka tam pschipadaje ryjerja ża stotom. To bě jedworischi, ale zajimawy cźłowjek. Pschihódźeschtaj do rosmowy, kaj žo to husto stawa, hdyž žo dwaj cźłowjekaj we wostudkej wokolinje setkataj. Dyrbju hischcże pschidacź, so bě pryni wěso w zwilnej drasce, a jo bě ź zyła sahe wotwuknuł nóż horje tykacź, potajkim po swonkownym njeboh moht nichtó žedi domyślicź, so je to pschichodny kral nad schtwórcźinu zyleje semje a połmilijardy ludźi. Najmjenje tajki digger (słotoryjer) w Awstralskej. Ale Awstralcźan žo w běhu rosmotrowy wěso teź tak pschipódła k žwojemu „cźerśiwemu" towaršschej wobrocźi: Kak dha rěkasch? Pryni wotmolwi, so je walliski pryni (potajkim naślědnik krala Jendźelskeje). Digger žo sažmja a mi a tebi niczo žo teź pschedstaji: „Zak? — Nó, to žynı ja jendźelski kral!" a žo dale wjeselesche nad tym žorcźikom, kotryż běschtaj wobaj wuhlanyloj. — Krótko po tym pschijimasche pryni nětdźe žwojich hosći. Mjes nimi bě teź tón schefma ź pusteho jěchanja, kotremuż pak pryni jeho wulkotnu wotmolwu ani wokomika njebě za sło wsak, nawopak: jako słoturyjerja walliskemu pryniej pschedstajichu (digger bě wdźo khětro sakłapjeny a drje teź maly kuś w njezaźnych wuiskokach), postrowi jendźelski kronpryni žwojeho znateho takle: „Aha, ſwjeſelu ſo jara, ſo cźe ſaźo raz widźu, nanko!"

Posdźisko dozpła žedi walliski pryni do druheho wjetscheho mésta jendźelskeho dominia (dominion je jendźelska kolonia, kotraż na žwoje knježeństwo a też hewak je jara žwobodna, potajkim žana kolonija, kaž je to Somalifka kolonija italskeho stata; ale dominion je jara wulko ź wótcźinu (Jendźelskej) swjasany, wožebje teź we wojerskich a swonkownopolitiskich praschenjach). W tutym mésće běchu jeho teź ras na bal pschepročhli. A pryni tam teź dóndże. Pschedstajichu wyżkemu hościej wšo wschże „możne" holcźki a knjenje (możne, tajke, kotreź po sdacźu pryncowych pschewodnikow a adjudantow, a honorarow tamneho méstacźa žo „jenoź" hodźachu ź rejzy ź pryncom!) wšo to žo mjenje a stejnischcźu na nadobnosći srjadowane. Po krótkim cźażu pak žedi pryni Edward zapocza žam wubéracź knjeżniczki do reje, a to žo jemu jena wožebje zalubi. — Kóždemu druhemu žnjertnemu naschemu žobuczerjerjej njeby nichtó nicźo žuknył, ale na pryncow žo je wschcźi kucźikow wuhlera, jich wobkedźbuja, a wo nich žedi wschitcźy wscho se wschitkimi nalcźikoscźemi spomjatkuja; njemózu to sa tło mécź, a ź cźitarjow by žnano teź někotrychžkuli žo saczerwjenił, rosmyślujo wo žwojej sandźenosći, a do žboża licźił, to pryncow słowo njedracźuje jeho! Oho! — Potajkim pryni zady sawjercza žo ź wuniwolenej rsanosinku. A dołho njetrajeźche, schukmu jemu pschi prénjej lépschej skladnosći adjudant, so „holcźka, ź kotrejež je Wascha majestosć rejwala, je wschźdna pschedawarka w drogeriji!" „Aha", praji pryni, „to dyrbi satrachnje wobkhsłaza drogerija być!" To je pryni, kajcźkoj frédka nadeńdźech, a kotryż je w žwojim privatnym žiwjenju njesnaje rozdźelow stojnischcźa.

Wožebje rady sajdźe žedi też do krajinow, hdźeź wulka khudoba a stajna starosć knježitej, sléże skoro do kóždeje khěži, puschcźi žo ź hórnikami do hlubin podkopkow, wupi ź jednorymi dźěłaczerjemi schkleńzu piwa, rosmołwjesche žo ź bjesdźełowymi w pustym wobžarunnym raśischim Londonskim dźělu. Jómu sastaji na dróhy žwój auto, a wótrě sranjenemu wobliczo je žwojim rubischkom, w żelezniżu posticźi dźěsću, kotreź žo ź kajchelom dajesche, hnydom žwoje tablety. Rozy pschepsa se skantami (schcźejźkipytarjeni) w jich lěhwje, sahra žedi billard a ping-pong (tenis na blidźe) ź dźěłaczerjemi, jédźesche ź rybakami na popad, tam a žem pschewodża pschez wójnu a wójnske seśehwki wožlepjenych pisches dróhu, be dźe žam

Bělikeż Jan njeje do hotela schoł.

Schuliki pschecjeł so temu dźiwasche. „Wón dże bě hižo stajnje spodźiwny schtórz“, wón rjekny, „pschi tym je mi woprawdźe wjeselje pschihotowako, jeno sako wohladacź — ale wón dże bě hižo stajnje spodźiwny khadla, tón Bělikeż Jan —.“ nz.

Dźěd̆źinski proces dla drohotnych huslow

Njedawno pižachny wo drohotnych huślach, kotreż ſ rukow słownych huśleterwarzow wuńdźechu, wospjedže italſtich, kaž Amati, Guarneri a Stradivari. Psched cząsom je ſo ſ powschikowknym ſajimom źiedowazu bźędźinki (herbźi) prozeſ ſkóncził dla drohotnych huślu po Guarneriu. Bě to jenicźe ſamowſtajeniſtwo po něhdy ſławnym a nadźijepołnym wumětźu na huślach, kiž w najhórſchej nuſy ſwoje źiwjenje ſkónczi. Pschedſtawiſiny tuteho prozeſa ſu ſajimawe.

Južnoamerikaniki farmaŕ, kiž ſe ſwojej ſonu wjele ſtow mil ſdaleny wot ſłowneho města Brasiliſkeje bydleſche, pschińdże do Rio de Janeira, ſo by tam do koże ſamawlene huśle pschedał. Cźinjeſche wulkej wocźi. Hdyž jemu ſwikowaŕ ſdźeli, ſo ſu huśle ſara drohotne a ſo dże jemu ſchwarnu ſummu ſa nje dacź. Prjedy hacź je kupi, dyrbjeſche jemu rjeź, kaŕ je k tutym huślam pschiſchoł. Farmaŕ jemu tole rjekny: Psched dźeſchimi cząſom pschińdże młody cźłowjek do jeho domu a proſcheſche wo hoſpodu. Jeho próſtwu jemu dopjelniwſchi powědaſche jemu młody cźłowjek, kiž bě po ſdacźu ſ bohatych wobſtejnoſcźow, ſo je zbłe ſnicźeny. Jako virtuos na huśle dyrbjeſche ſo ſwojeho powołanja wobacź, dokelž bě pschi njeſbožu ruku pschiſadźił. W ſwojim ſadwołowanju chžyſche najradſcho wumrěcź. Huśle běchu ſ jeho jenicźkim wobžedźeńſtwom. Po jeho wuprajenju ſu tak drobotne, ſo ſo jemu wſchě wudawki ſara derje ſapłacźa.

Pschekupa praſcheſche ſo farmarja ſa njenom njeſbožowneho huślerja. A ſhoni, ſo bě to njeno najſławniſcheho wumětźa na huśle Južneje Ameriki, kotreżo ſrudny dóſt bu hańke na to waſchnje ſnaty. Bórſy ſo pschiwſtni wumětźa ſamolwichu a cźinjachu ſej prawa na huśle, wobſkorźichu farmarja, hdyž nochzyſche jim huśle wudacź. Prozeſ pak pſcheſrachu. Farmarjej pschiſłudźichu ſo drohotne Guarneri-huśle jako wopraſnjenemu herbej ſa wopornjwe a njeſbožicźne ſaſtaranje wumětźa.

Wołſud je ſ tutej tragediju dalſchu kapitolu wo ſławnych a drohotnych huślach napiſał. Najſławniſche huśle wſchak nětſiſche wumětź Paganini. Běchu to tehorunja Guarneri-huśle a pſche wſchu měru drohotny naſtroj. Paganini bjerieſche je na ſwoje koncźerte puczowanja ſobu a wotkaſa je ſwojemu wótznemu měſtu Neaplej, hdźež ſo hiſchcźe dźeńſa khowaja. Hižo priedy hacź Paganini tute huśle dołſa měnjachu ſwoje ſtawiſny.

Niž njenje ſławny wumětź Saraſate wobžedźeſche dwoje drohotne huśle wot ſławneho twarza Stradivarka. Wón je ſawſtajił konſerwatorijomaj w Pariſu a Madridźu, kdźež ſo khowaju. Wón wjeſeleſche ſo, je ſara wuſoka a wuczinja.

Je hiſchcźe wjeſke huślu, kotreż ſo na połſka hacź ſtotyſacź hriwnow ſtaroja, kaź to hižo piſkachny. Pschezo ſaſo cźitamy wo ſtarych tirolſkich a italiſkich huślach. Druhdy wſchak falſchowaŕi nadeńdźenu, tola njeſu tajke namakaŕi drohotnych huślow nješchto ſadne. Na wjele huśli ſo ſopomni, wſchelake ſu ſo hubile. Nekajke „potajſnyſche“ wo twarje huślow ſaſdźenych kitiſotkow njeje ſnate. Też nětko hiſchcźe miſchtrojo drohotne huśle twarja, kotreż ſa tamnymi wróco njeſłeja. Hacź jich hódnoſej jenoż w tonje wobſtoji abo ſkerje w jich ſtarobje tkźi, wokoło kotrychž ſo potom wſchelake legendy pleju, hodźi ſo cźeſko rjeź.

Přilopk

Pschi ſmykanju ſo ſatepiſchoj.

Pschi ſmykanju na wjeſnym hacźe w Leherheide rola Weſermünde ſatepiſchtaj ſo 13lětny ſchuleŕ Waltaŕ Elſen a 11lětny ſchuleŕ Fred Korten. Hólcźezaj ſmykajo do ſo praſnyſchtaj a padnyſchtaj. Tole ſatſchaſenje doſaſchſe, ſo ſo lód pschekama. Hólzaj njemóſeſchtaj ſo wjazy na ſuche dohrabacź a ſo ſatepiſchtaj.

Mulka woda wohrožuje kurow, kiž běchu duzy po puczu na wiki.

W Poleſiſkim wójwodſtwje ſu někotre rěki pſches brjohi ſtupiłe. Torhaze wody ſu wjele mjeſtow a dróhow ſniczíłe. Pola Pleſchzyzki bě 500 kurow ſe ſwojimi wojami pop uczu na wiki. Nětko njemóża do ſady ani do prědka, dokelž ſu moſty pſcheđ nimi wottorhane. Wyſchnoſcź je jim pomoz pósłała.

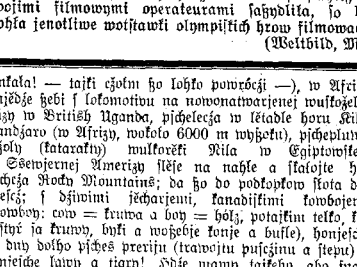
Kralowike dźiwadło w Turinje je ſo w nozu k njedźeli ſ wulkowohnjom ſniczíło.

Wokoło 1 hodźiny w nozy pytnychu na haſzy ludźo, ſo ſo ſ kuple dźiwadła kuri. Jako dźiwadłowy ſtrażnik kotryż je ſwojej ſwójbu w najwyſchſchim połkhodze twarjenja bydłi, po ſaklinkanju durjhoweho ſwónczka wotucźi, pytny, ſo bě jeho bydlenje dołpołnje ſ płomjenjemi wobdate. Cźekny je ſwojej żonu a ſe ſwojimi 4 dźećzimi pſcheđ wulkej cźołotu, kurom a płomjenjami, kotreż ſo ſ hórſkim wrjeſtokom a njewſchědnej ſpěſchnoſcźu na zyły jewiſchcźowy dom roſcheŕchu, na balkon, ſ wotkeŕ mózachu do nije leźazeje dźiwadłoweje mjeſtnoſcźe pſchenźi. Pſchewulkeje horzoty dla pak nejmóſeſche pſchihbatana wohnjowa wobora ſo do ſnutſkowneho dźiwadła pſchedobyć. Najprjedy ſtrażnikowu ſwójbu wukhowa a potom ſo ſ najwjetſchej woporniwoſcźu do toho da, ſo ſo njeby woheń nale roſcheŕił. Pſchi ſtałbym wětru běchu artilleriſka akademija, knjeżeſtwowy palaſt a w tutym ſtatny archiv, a druhe twarjenja ſara wohrożene. W 2 hodźinomaj w nozy ſo dźeł wjerch pſchihładowaŕſkeje měſtnoſcźe ſpyny. W 3 hodź. běchu ſuſodne twarjenja wukhowane. Ma ſo ſa to, ſo je woheń ſ njekedźbliwoſcźu hrajerja abo dźeſacźerja naſtał, kotryż je najſkerje ſtoſk zigarettu na jewiſchcźu precź cźiſnył.

Żeleſniſki cźah nadrońu żeleſnizu pſchejeł.

4 mortwi.

We Walenziji w Schpaniſkej ſo pſchi żeleſniſkim pſcheſkhodże cźeſke njeſboje ſta. Połnje wobžedźeny wadrońy wóz, dokelž ſpinadła ſaprajichu, ſawjeru pſcheſjedże. Elektriſki pſchedměſtowy cźah, kotryż runje nimo jědźeſche, wóz potorhny a pſcherwali. S roſpadankow 4 mortwych a 5 cźeżkokraŋjenych wucźahnychu.

Leni Riſenſtahl wjerczi olympiſki film.

Na tſiſche żynoweje ſólnje ſe ſo Leni Riekenſtahlez ſe ſwojimi filmowymi operateŕami ſaſtydła, ſo by mohła jenotliwe wotſtawki olympiſkich hrow filmowacź. (Weltbild, M.)

Hobrſki woheń w filmowym atelieru w Londonje.

Pſches 10 milijonow hr. ſchkody. — 50 000 hriwnow kóždu hodźinu płomjenja ſežrachu.

W nozy k njedźeli w filmowym atelierowym wjetſicheho jendźeliſkeho filmoweho towaŕſtwa Wobert dyrri, kotryż njeſkhyſchanu ſchkodu nacźini. Poradźi ſo woheń w běhu nětkotrych hodźinow wobuniſowacź, a wajzy. teho pak je nětkaje 10 milijonow hriwnow naſtałko. Wobžedy bo ſchkody njepſchińdźechu.

Pódła teho ſo woſſejwja, ſo ſu ſo też wſchě tſi filmowe jewiſchcźa, 10 draſtowninjow a 24 towaŕſtwowych měſtnoſcźow britiſkeho a dominionoweho filmoweho towaŕſtwa dołpołnje ſniczíłe. Britiſh International Pictures ſu tež ſwe 3 filmowe jewiſchcźa, dale 36 draſtowninjow ſe wſchelkimi ſkładami a też wotdźelenje, hdźež ſo wobraſy ſpſejeja, ſhubile. Shotowjenje nětkotrych wulkofilmow a wobraſow po pſchetorhnyſcź. Nětkaje 1000 pſchiſtajenjow, hrajerjow, techniſkarjow a druhich wobžobnow je natkwitnuże ſtej. W atelijeſach britiſkeje dominijowneje filmoweje korporacije ſu ſo wſchě ſynkofilmowe naprawy ſniczíłe. Też ſu garderoba a kuliſy ſu ſo ſpaliłe. Wotſtronjenje roſpadkow a ſaſonatwarjenje budźe ſnajmjeńſcha pół lěta trać. Hobrſki woheń, kotreżo płomjenja běchu kilometer daloko widźeć, je najwjetſche nadźije jendźeliſkeje filmoweje induſtrije ſniczíł. Hižo ſ tym, ſo maja ſo dźeſacź nětkotrych wulkofilmach nakhwilnje ſaſtajicź, potrjechi towaŕſtwje wſchědnje wo 10 000 hriwnow ſchkodu. Zyła ſgenerija dyrbi ſo ſnowa ſhotowicź, a najſkerje druhim měſtnje. Wězwuſtojni wobliczíchu, ſo ſu płomja kóždu hodźinu 50 000 hr. hódnotnow ſniczíłe.

Najcźeżo potrjechene je British Dominions-Film Comp. Jeje ſakłady je woheń ſkoro dołpołnje ſniczíł. Jenoż 3 proz. wuhotowanjow móſeſche ſo wukhowacź. Wſcha ſchkoda nětkaje 6 milijonow hriwnow wuſtupa. Troſchku lepje ſu British International Pictures ſtejeſche. Też w jeje pſchedewſacźu ſu drje ſo 3 filmowe jewiſchcźa dołpołnje ſapuſcźile, tola ſu 6 naſtajenjow tak daloko ſo wukhowałe, ſo móża ſo hórzy ſaſo ſtrašacź. Pola tutoho towaŕſtwa ſo ſchkoda na 3 miliony hriwnow wobliczа. Hiſchcźe njedźelu běſche praſne we puczowanje Londonſkich wobydlerjow do mjeſtnych jewiſchcźow, tola tam njebě pſchewjele wjazy widźeć, ſo jenoż dymjaze roſpadanki. Też filmowi hrajerjo a hrajerki běchu pſchiſchli, a wobžebe hrajerki w tutych ſtrašnych ſhytkach ſe ſwojimi dźiwadłowymi garderobami pytaſhu. Kaŕ je woheń naſtał, hiſchcźe niewědźa. Wón njeje wjele nadźije, ſo ſo to wujaſni. Woheń naſtał w hodźinu po połnozy na lubi atelieroweho twarſtwa Wobert wudyri a roſcheŕi ſo ſ njewſchědnej ſpěſchnoſcźu. To bjes dźiwa, dokelž bě wſchudźe wjele lohko palazeho materiała nałożeneho. Mcźnjowa wobora njemóżeſche pſchi taſkich poměrach wjele pomhacź. Dyrbjeſche ſo to wobmjeſowacź, ſo by ſuſodne twarjenja ſchtitała. Negatiwy někotrych hižo ſkotowjenych filmow měja pſchiſtajeſaju hiſchcźe w pożledniim wokomiku ſ paru twarjenjow wukhowacź. Kendźelſku filmowu industriju hiſchcźe jenje njeje wobſahnyła njeſbožo tak cźežke roſmęrow podeſchko.

Radio

Sobotu 12. februara ſo hłyſchi:

Königswuſterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſely rańſchi koncźert. 9—12 ſ Mnichowa (mjeſ nim ſynſka olympia). 14—16 ſ Mnichowa (mjeſ nim ſynſka olympia). 19,05 ſynka olympia. 20,15 hodźinu młodeho naroda ſ Frankfurta. 20,45 ludowy koncźert ſ Mnichowa (mjeſ nim ſynka olympia).

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6 rańſchi koncźert. 7,30 ſa bura. 8,20 ſa hoſpodu. 10 ſabawny koncźert ſ Mnichowa (mjeſ nim ſynſka olympia). 17,10 pſchedwſchěſchi we barokiſkich hodach w Zelfkel. 17 ſynſka olympia. 18 popołdnjo wſchelcźiſnowe (ſ Frankfurta). 20,15 hodźina młodeho naroda (ſ Frankfurta). 20,45 koncźert ſ Barlina.

Hiſchcźe wažne ſ dnjoweho programma. Wróćlawa: 20,45 walcźiſki. Win: 19,55 ſymfoniſki koncźert. Wochawa: 21 Chopinowy koncźert. Praha: 20,05 ſymfoniſki koncźert.

wojak, we wójnje bě wotroſił, a to bě kruta ſchkula ſa njeho. Bě też tu ſchulu ſa prynzowſke wobſtejnoſcźe kěrtvo derje wucźił. Dokelž abo byrnjež bě ſ prynzom a pſchichodnym knjeżicźerjom jendźeliſkeho empira (wupraj: empajr) njedowolichu jemu, ſo by na frontu ſo ſmažił, ale wón to tola tam a ſem ſkradu ſcźini; ludźom, t. r. oſtźeram, kotſiž dyrbjachu w tym naſtupanju na njeho ledźowacź, druhdy wložu na hłowje ſtawachu, hdyž tu prynz nihdże njebě, ale, kaž ſo poſdźiſcho wupokaſa, bě w tuttym cźaſu na frońcźe, abo w łétadle nad němſkimi hrjebjami abo něhdże druhdże. So bychu jemu dali ſobu do wójny, wo to ſe ſo nětkoru raſ ſ tehdyſchim hłownym wjednikom jendźeliſkeho wojerſtwa, lordom Kitchenerom (praj: Kicźenerom), njjenje abo bóle wadźił. A wotmołwi dołta prynz taſku: „Dacź padnyeźe — to móże mi ſtónczne wſcho jene być, ale njeměżu wunjeſcź ſamotwjenje, hdyž padnyeźe do ſajeczа!“ — A ſ tutych wójniſkich łét (dowoliſchi jemu poſdźiſcho do Franzowſkeje jako adjudantej hłowneho ſtaba) — ma dźeńſa hiſchcźe mnoho wożobinſkich dopomnjenkow a pſcheczełow — a to w hódnym ſ pjecź hłownych dźełow naſcheje horbateje ſemje. A to je něhdźeżkuli tajkeho towaŕſcha ſ wójniſkich hrózy połnych łét jeſtał. Je dże ſa poźledniich 13 łét jako waliſki prynz ſchtyrjerzi wſchelakich krajow wopytał a jich powěŕ a wobžebitoje wopytał. Wokoło 350 000 km je tak ſa tute 13 łét pſchepuczował (jónu wokoło ſemje je 40 000 km, to jenoż tak, ſo by ſebi mohł trochu pſchedſtajicź, kelko metrow to je!) W Andachſkich horach na jich wjerſchkach pobu, (w južnej Ameriki), w cźołmiku domorodnych cźornuchow jeſdźeſche pſches ſchumjaze morje pſchi Sſotym Bejchu (w Afriki), (to dyrbi je jeho pſchewodniſkami też wutroba w kholowach bojaſliwje kunkała! — tajſi cźołm ſo lohko powročźi —), w Afriki wujeźże źebi ſ lokomotiwu na nowonatwarjenej wuſkokjeleſnizy w Britiſh Uganda, pſchelecza w łétadle horu Kilimandźaro (w Afriki, wokoło 6000 m wyſoki), pſchepluwa kižoły (kataraktu) wulkoreki Nila w Egiptowſkej; w Sſewjernej Ameriki ſlěſe na nahle a ſkałojte horiſchcźa Rock Mountains; da ſo do podkopkow ſkota dowjeſcź; ſ dźiwinmi jěchanjemi, kanadiſkimi kowbojemi (Cowboy: cow = krowa a boy = hólz, potajſkim telko, kaž paſtyr ja krowy, byki a wobžebe konje a buſle), honjeſche ſo duy dołho pſches preriju (trawoſtu puſcźinu a ſtepu) a honjeſche lawy a tigry! Hdże mamy tajſeho, abo ſnajmjeńſcha podobneho, wiſchſtronjeſcha króńprynza? Nihdże! To njeje żadyn prynz w pyſchnej uniformje; abo „ſtaſj“ fiſiter — to je moderny cźłowjek, dźenilmen a prawy prynz, kiž ſnaje derje ſwój lud a ſwoje kraje.

Hiſchcźe dwě mólcźej anekdoce: kralowna Viktoria bě wumrěła (1901), bě prawowſka nětcźiſcheho krała. To ſo mały Edward wopraſcha: „Sſu w njebjeſach wſchitcy cźłowjekoju jenaczy, abo ſu tam też kralo a kralowny?“ Franzowſka wuczeſka wotmołwi, ſo ſu tam wſchitcy jenaczy. Hólz ſo trochu ſamyſli a ſkónczuje wěrił: „Myſlu, ſo je to tak prawje, ale — prawowſka drje ſo nad tym njeroſwjeſeli!“

W Oksforđze, w jerdźeliſkim kraſnym měſcźe ſ univerſitu, bě prynce of Wales je ſtudentom. Tam ſo wěſo jeho ſtrić) a jozjalno-revolucionarnych roſrěżowanjach do horzoty roſplonjenich — — prynz ſuđrem pſchiſłuchа. Jónu pak ſo mlođźuchi jako nad taſtimi problemami

jokoſtnje roſhorichu, a to tak, ſo bu to też tutomu prynzej pſchewjele. A ſchto wón ſcźini? Wuczahny ſe harmoniku a ſapoja piſkacź — intenzionalku! To pjecźa roſmołwi derje ſkónczeję pomhałe!

Potajkim to bě prynz. Jako kral pak hnydom wjedźe dobre wot ſo njeczíſnje, woſtanje dale moderny luby. Jako kral puczowaſche pręni raſ — w łétadle — w Jendźeliſkej dotal njeſkyſchana wěz: ſ Londona ſaſo do Sandringhama (hdźež bě jeho nan. kral Jurij V. wumrěł), ſ łétadłom — jenoż wotwaha je ſtrony miniſterſkeho preſidenta, kěrtvo khutne ſamo, ſkoniczu jeho do teho, ſo ſ cźahom ſaſo k ſmjertnemu koži ſwojeho nana dojedźe. Bě mjenujcy ſa leczenje wobžebje jara njepſchihodne wjedro, ſchtož bě łétarſtwowe miniſterſtwo wuradźiło — tak nowy kral ſ cźahom domoj dójdź. Wobžedźi łétadła ſu ſo katrnych łétadłow, ſ kotrymiż ſo do dałokoſcźow puſcźa kaž druhy ſ taſku, autom. Jeno žadneſ do wyſchin ani ſ tym dopokaſom, ſo je prynz hižo ſ łétadła rěcźe ſtupił do radija, ſo najnowiſche modele britiſkeje łétarſtwa ſu kritiſowaſche a pſchehładowaſche a jich tymanoſcź wochwaliſ. Ssam je ſo też wobžedźił pſchi wumělſkołétarſkich wuſkodźowanjach. Na konjach też rady jěcha, a też w ſtrašnych napiſcheſcźehach w jěchanju je ſobu cźinił, tak ſo je mohłrjeż dźiw, ſo je jemu to ſ wobſamknjenom duſchewnym ſtrachom ſakoſcźa ſakaja — 12 rajow je ſ konja padnył! — Wón je wſchoſtronſki a ſa dobrym ſtrašnym hujbeſiſtwu wotpowmhacź a chże měr — nadźijamy ſo jemu jako kralcej poradźi, ſo ſchtoź jako prynz-hižo hotowaſche, w khmanych ſkutkach dokonjecź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 36 | Budyšin — Srjedu 12. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Gustloffowe čěło so do Schwerina přiwjezło

Póndźelu wječor 22,40 hodźin je wožebity cyłk z Gustloffowym cyłkom na Schwerinske dwórnišćo přischł. Přiched dwórnišćowym běchu so stronine formazije jestupale. Němšći bohot Hitlerowc Hildebrandt k přischwinowym a wosobitym rěčam. Na kónzu swojeje rěče won lawrjenzowy wěnz přichi kaschcu padnjeneho wojowarja położi. Potom přew wo dobrym towaršu jaklinca. Schesćo postajonych najwjedowarjo schwajarskeje krajneje skupiny dosebrachu kaschcu swojeho politiskeho přechodnjeneho se železnišćeho wosa na lafettu.

Potom žarowański cyłk po měsće cyehnješe. Do Schwerinskeje žydźowskeje halle hižo wot sajneho ranja přichi hadźachu, so bychu so z Wilhelmom Gustloffom rozžohnowali. S cyłeje Mecklenburgskeje, wožebje tež z wjom, nazionalsozialistiske wotdźelenja přischikwatachu. Židźowska halla běše so hižo wječera za žydźowsku žarowańsku swjatoćnosć wupyšiła. Kaschcej steji na wobšěrnym jewišću. Sthod k jewišću je zyle z wěnzami pokryty. Na čornym maj stołpomaj so wohnjej paliej a mjetataj swoje žwěrło na schtyrjoch SA-muzow, kiž maju přichi kaschcu žnjertnu stražu. Wjes přechodnjenja Schwerinske wobydlerstwo ninjo kaschcza cyehnje.

Wupowěsnienje žarowańskich khorhojow

Němski sunstkowny minister wojewja, so so přichi sadnosći pokhowanja najwjedowarja krajneje skupiny Gustloffa žydźu 12. februara 1936 na twarjenjach statnych a komunalnych sariadnistwow, wustawow a dźěłarnjow, druhich sjednoćenstwow a wustawow sławneho prawa a sławnych schulow po zyłej Němskej žarowańske khorhoje wupowěsnu.

Žarowanje nacionalsocialistiske strony

Němski propagandowy nawjedowar dr. Goebbels, kotremuž je wjednik přechewjedźenje pohrjeba a z nim sjednoćenych pocześćenjow za stronjana Gustloffa porucził, je wo stroninym žarowanju na dnju pohrjeba nadrobniše wojewił. So žydźu 12. februara 1936, hdyž so stronjan Gustloff w Schwerinje pokhowa, je so za zyłu stronu žarowanje postajiło. Sstužbne twarjenja strony a jeje přischamknjenych swjatkow žarowańske khorhoje wupowěsnu. Stronini wjednizy na tutym dnju žarowaństi flor noscha. Stronitym wjednikam je na tutym dnju sakazane, so na swójskich swjatocnosćach a sawjedźenjach wobdźělichu. Mimo teho pak so žanych wobmjerjowanjow njepostaji. Tež towaršne sarjadowanja nimaju so wobmjerjować. Džiwadłowe a filmowe přechedźenja, konzerty atd. so w pokrym wobžahu wotmětowaju.

Wopomnjenske swjatocnosće za Gustloffa w sakskich šulach

Sstrjedu so krajny skupinowy nawjedowar stronjan Wilhelm Gustloff, kotrehoż je židowska morderska ruka w Davosu morila, w swojej domisnje w Schwerinje pokhowa. Minister za hospodarstwo a dźěło a kommižarski nawjedowar ministerstwa za ludowe wukubłanje tohodla postajichtaj, so ma so we wschitkich schulach na tutym dnju ½12 hodźin w swjatocznosći na tuteho samorodowanoho spominać, kiž je za němšir wotzny kraj padnył. Morwy ma so dokładnje pohódnosćeć, swišći słóstnistwa maju so wjesćejcy. Pokhowanje w Schwerinje so w 12 hodź. na radio přechenješe. Přechenješenje ma so po swjatocznosći w schulach žitscheć. Po swjatocznosći njebudże wjazy schulske hudźby.

Němska k rozrěčowanjam z Litwu zwólniwa

Hdyž je so po wólbach w Memelskej po wustawkach memelšti direktorij postajił, kiž je runje kaž memelšti sejm je swojej dźěławosću sapocął a z njej pokračuje, je němske knježerstwo litewske přechecza dla normalisowanja tworoweho wobłhada wobkedźbowacź. Němske knježerstwo je tohodla přches swojeho wupósłanza we Kownje litewskemu knježerstwu zdźělilo, so je hotowe z nim wo wutworjenju tworoweho wobkhada mjes Němskej a Litwu jednać.

Potwjerdźenje zrěčenja mjez Francowskej a Sowjetskej Ruskej so wotstorčiło

W franzowske komorje běše so na wutoru rozrěčowanje wo sowjetskorusko-franzowskim pomoznym zrěčenju postajiło. Běše so sdobom wotmyslilo, so ma so, jeli nětko možno, potwjerdźenje zrěčenja wobsamknuć. Rozmołwa pak so hižo přichi spočatku sahaši. Nětkli sapósłanzu zrěčenje wrótrje kritiseowachu. Mjes nimi běchtaj prawizarśti prjedawschi finanzny minister de Lasteyrie a sapósłanz prawizarskeho sjednoćenstwa Fernando Laurent. Rozmołwa wo roskoćiwym zrěčenju, kiž běše so hižo wospjet wotstorčiła, so tohodla znowa na schwórtk wotstorči.

Wichi spočatku pohedźenja prawizarśti sapósłanz Franklin Bouillon swój namjet na wotstorčenje wráco wsa. Jako přichinu wón mjenowasche, so je nusne, zrěčenje hnydom jasnje wobzwětlicź. Prjedawschi finanzny minister de Lasteyrie na to namjetowasche, so by so rozmołwa wo potwjerdźenju zrěčenja tak dołho wotstorčiła, hacź so tež sdobom sakonski nacźisk přchedpołoži, so franzowske knježerstwo sowjetiskemu knježerstwu njeźmě žanych kreditow dawacź, doniž so tuto njepohara, so so franzowskim wobsedźerjam ruskich dołžnych papjerow schkoda naruna. Wschón ruski dołh 25 miliardow skotych frankow wuczinia. Wjetschi dźěł ruskich rjeńcankow je so na ruske hospodarske wuwicze wuził, so je zyła Ruska z nich wuzitk měła. De Lasteyrie jako njesmysłt wosnamjenješe, so so pschi dźensnischim stawje franzowskich finanzow mutrajnemu knježerstwu pożczonka pschiwoli, hdyž tola Franzowska z Jendźelskej wo pożczonku tsjoch abo schtyrjoch miliardow jedna.

Swonkowny minister Flandin so namjetej sa wotstorčenje pschećiwješe. Wón rjekny, so so Franzowska wěso swojeho prawa njewda, kiž ma w Sowjetskej Ruskej. Nichi nětkžischim zrěčenju pak so wo politiske zrěčenja jedna. Prašenje, kiž je Lasteynie nalpomnił, może so pschi hospodarskich abo finanznych praschenjach rosprominacź.

Potom rosprawjeł sa franzowsko-sowjetskoruske zrěčenje, radikalnosozialistiski sapósłanz Torres rosłoži, kak je k zrěčenju dóschło a k czemu ma wono słužiźć. Wón so prózowasche dopokasacź, so so franzowsko-ruske zrěčenje z wustawu Swjatka ludow a Locarnskim zrěčenjom sniježe a so ma jeniczjzy sakitanju žłużicź. Wschitke staty, kiž so sajimuja, móža pschistupicź.

Sapósłanz Fernand Laurent dopominasche, so je rosprawjeł zrěčenje do wobluka Swjatka ludow stajił, a je Swjatk ludow wschitkich wobjimacy swjatk mjenował, hacź runjeź Sjednoćene staty, Němska, Japanska ani Brasilska njejsu w nim sastupjene. **Franzowsko-sowjetskoruske zrěčenje ma so z wojerskeho, finanznego a moralneho stejišćicza pohudźowacź. We wojerskim nastupanju njeje z paktowego tekita jasnje spósnacź, kak da loko winowatosće Franzowskeje žahaju. We wójnje so sowjetska podpjera jenoź pomału wusłutkuje, franzowszy wojazy budźichu pak so dorbjeli hnydom z mjesam rózłacź. Mimo toho je wojerska hódnosć cźerwjeneho wójska jara dwělomna.**

W finanznym nastupanju sapósłanz rołoži, so so Franzowska dla pomozy njemóże z krajom zrěčecź, kiž swoje dołżne winowatosće njedopjelnja. Senatowy swonkowny wubjerk ma za prawe, so so potwjerdźenje rusko-franzowskeho zrěčenja a zjadowanje ruskeho dołha njemóże dźělicź.

Morałisku stronu tutoho praschenja rospominało sapósłanz Fernand Laurent rjekny, so so wotpad w Lipcu Litewskim hišće njeje mohł zapomnicź. Sserwrótkantwo je žebi iwěrilo, franzowskich sapósłanzow létny dźeń sowjetiskeje revolucije pschepruwi. Když wy so na pschepruwanje dźiwało, ty so sdobom swjatkarjowa pschekrada tkwałika, kotraż je Franzowsku wjele morwych płaciła. S ruskej politiku może drje so zrěčenje stacź, ale jenje z tsjeczej internazionalu a je so wójskami.

Wo Hodźowym přebywanju w Parizu

Kaž je znate, cźěšłoslowakski ministerski pschedsyda Hodża w tutych dnjach w Parizu pschebywa. Póndźelu so wón najpriedy z generalnym sekretarom w franzowskim swonkownym hamcze Légerom rosrěčowasche. Potom wón franzowskeho swonkowneho ministra Flandina wopyta.

Abesynjenjo podarmo spytachu Makalle dobyć

Abeźynski wjerch Seyoum je so hižo dźešchi cźaš prózował, so by je swojim wójskom město Makalle na połnócnej froncje wobstupił. W tutych dnjach so z Addisa Abeby powě, so so wón rasnje na pospyt świeri, Italczanow z města wuhnacź.

Tutón pospyt pak so jemu njeje poradźił. S wojowanjom jeneho dnja Italczenjo jeho wójsko wotrasachu. Tuchi su město jara twjerdźe wobstwjerdźili. Woni su tsi pazma kalaczkojteho grotu, 2 metraj wuhoko, wokoło zyłeho města sćahnyli.

Sakitanje z kalaczkojtym grotom běsche Abeźynjanam nješchto zyle nowsho. Woni běchu so njedźiwajcy wschehotutenu sedźěwej sbližili a so zyle pschekwapichu a porasychu. Wjerch Seyoum wjele ludźi zhubi, dokelž Italczenjo z maschinskimi stźelbami do nich stźelachu.

Zapis padnjenych italskeho domizniskeho wóska

W Romje je so póndźelu liščina wojakow wojsewika, kotiž su z italskeho domisniskeho wójska w Abeźynskej padnyli. Se sapiża so zhoni, so je italske domisniske wójsko wot spočatka wójny w Abeźynskej 844 morwych zhubiło. S tutych je 427 w bitwje padło, 396 je w złużbje abo na khorosći wumrěło, 4 na franjenje a 17 so njeje wjazy namakało.

Wjazy hacź pokoja tutych morwych pada na měsaz januar; z nich je 341 w bitwje padło, 4 na franjenje a 92 na khorosće. Na somalskej froncje su w poslednim měsazu 3 offizjerojo, 10 podoffizjerow, wojakow a cźornokoschlakow padnyli, na południowej froncje 24 offizjerow, 24 podoffizjerow, 30 wojakow a 250 cźornokoschlakow.

Zaso wjetše italske dźěłaćerske a wojerske transporty do ranšeje Afriki

Kaž so zda, w poslednich dnjach wjetsche transporty italskich dźěłacźerjow a wojakow do ranšeje Afrikli wotjědźechu. Powěsće wo wotjědźenju transportow dóndźechu z italskich pschistawnych městow Neapla, Baria, Palerma a Messiny. Najwjetschi wojerski trasport je so z parnikom „Conte Rosso" z nědźe 170 offizjerami a 1700 wojakami z Neapla wotwjesł. Tuta łódź je póndźelu z Messiny do Massawy w Eritrejskej wotjěła.

Italske nowiny z Desłija piźaju, so je wojerski hlowny radźeć abeźynskeho kějora jendźeliši wyschł z mjenom Hoit. Tutón wyschk pjeca wojerske pschedewsaca nawjeduje.

Nowe franzowske létanischcjo.

Franzowski létarstwowy minister Déat běsche njedźelu pschi žrjadowanju wotewrjenja nowsho létanischcza w Béziersu w pokodnischej Franzowskej pschitominy.

Němski minister dr. Frank we Waršawje

Němski minister dr. Frank je hrjedu rano do Warschawy přichjeł. Jeho pućowanje wědomostnym fašiman: fluži. Warschawska kommitaja za duchowne zhromadne dźeło Němskeje a Pólskeje je jeho pscheprošyła. W dźěławym pobrjedźenju tuteje kommitaje němski minister dr. Frank wo wuwiću němskeho prawa pschednoschnje. Dr. Frank hač do 15. februara we Warschawje wostanje. Na jeho Warschawskim programmje steji też wopyt pola pólskeho zwonkownjeho ministra Beck a pola pólskeho justizneho ministra.

Mordarstwo na kralu po přikazu?

W procesu pscheciwo morderjam jugoslowjanskeho krala so pónjeźu z pschesłyschowanjom swědkow pokrjećowośće. Wjelmiši policajski kommišar, kiž je jako prěni wobskorjeneho Kralja pschełyschował, rjekny, so je tutón, kiž je žo wumrěł, w Mixu en Provence 1500 frankow dóstał. Wobskorjeny pak wobkrućeršce, so je tehdy pod nusowanjom dyrbiał tak wuprajić.

Anemašelski policajski kommišar, kiž je tamneju wobskorjeneju pschełyschował, jein wuprajenja wospjetowaršce. Tutaj pak staj žwoje wuprajenja mjes tym sapreješ. Postrěhli je prajił, so budźišche krala morił, hdy budźišche žo jemu to pschikazało.

Sakitař wobskorjenych žo tuteho wustajca pschinny. Wón chcyše swědčeć, so žu wobskorjeni potajkim, kaž praja, po pschikazach jednali. Tohodla žo někto prascha, hač je žo jim pschikazało, krala zamorđowacź.

Jako policajski kommišar na to wotmolwi, so měješe žo jim tutón pschikas hakle někotre hódziny pśched nabpadom dźeśeć, žo sakitař na pravne stejišćicžo staji, so je wobdźelenje hakle potom dopokajane, hdyž žu wobskorjeni hnydom, pschi nastupjenju pućowanja wědźeli, k czemu maju wotkěć.

Krótke politiske powěsće

Nowej sajezd we Winje.

Wyschichi krajnoźudnišći rada dr. Arnoschť Oesterreicher pola khłostańskeho krajneho šuda I we Winje je žo sajat, dokelž je nazionalsozialistiske dźeławosće pobhladny. Tehorunja je žo powołankšći pjasćowař Hans Wiesner sajat. Też na njeho tukaju, so je w nazionalsozialistiskim smuhle dźełał.

Litewske wjeczenje.

Litewske justizne ministerstwo je wěcznika Tornawa ſ lisčiny wěcznikow wumasko. Tornaw je we wulkim prozeju pschećiwo Memelstim jako sakitař skutkował.

Strajk Londonskich rěznikow so skónčił.

Kaj je žo hantišzy wojsewiło, so zentralna mjazowa rozdźelerna w Smithfieldu źrjedu rano sabo wotewri. Strajk rěznikow a rěznišćich pomocnikow je žo skónčił. Strajkowazym žu žo jich zadanja dopjelnike.

Awstrišćich kommunistow sakhadźili.

Sud w Zelowzu (Klagenfurt) je schěšć kommunistow ke khłostańi sakhadźił. Wón jim khłostanje wot 2½ léta hač do 5 lět napokaźił. Kommunistowje běchu žo wobskorjili, so běchu bolschewistiske lětaki pola žeble khowali.

*

Jałostny njeskutk njeporadźeneho žyna.
Nana, mać a cźeju morił, wjazyntkróćnu spałeć.

Jałostna žwótbna tragedija je žo w blisko Bjenadkom leźazym městaćku Meolo w Italiskej wotehrała, pschi kotrejž tśo ludźo žiwjenje shubichu. Dwě druhej wosobje žo cźežko franšichej. 32lětny Luigi Lorenzo běšche se žwojimi žwójbnymi dla pjenježnych wěcow do swady pschischoł a pschi rozrěcźowanjach žo tak roshorł, so skónčnje żekeru hrabnywschi žwojeho nana, mać a žwoju staru cźetu morł. Spyta też žwojeho pschihodneho nana a žwoju pschihodnu mać sabicź, tola tutym žo poradźi, ſ lóźcźimi sranjenjemi wucźeknyć. Lorenzo skónčnje hišcźe domaj žwojeho nana a žwoje mandźelskeje sapali. Potom jeho žuždoža šputachu a policiji pschepodachu.

Ze Serbow

W Budyschinje, 12. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Stóź hlubje lěze do wody,
Hač widźi dno, je nemudry. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, najwyschicha dnjowa temperatura 4 stop. symj. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 740, najnišcha temperatura w nozy 11 stop. symj. — Symna wyschina nad Němskej so jeśiabła. S powitwzy žo nižina naschim stronam bliži a nam wjesce wjazy źneha pschinjeśe. Sdobom symna na žwojej kwótocźi leži. Wjedrowustojnik pak njewótrja, so žo wona w žtredźnjej Europje cźeśtwišcho wukhitkuje. — Jutrje schtwórtk žłónčko 7,19 hodź. ithadża a žo 5,10 hodź. khowa. Wjeczór jutrje w połnozy jśhadża a dopołdnja 8,47 hodź. khowa.

Wuhladny na wjedro za jutrišchi schtwórtk: Milische, žwjetscha pomrócźene a žnchowate wjedro.

*

— **Pěžnjerski wjeczor Helenu Voigt-Diederich.** Měschćanski kulturny hamt nam pische: Pěžnjerski wjeczor Helenu Voigt-Diederich pjatk 14. t. m. w 20 hodźinach, kiž pschednoschkowe koło NS-kulturneje wopźawy sarjaduje, njewotmeje žo, kaž bésche žo w połźednim tydźenišim planje kulturnych sarjadowanjow wosjewiło, w měschćanskim muzeju, ale w sali Kupnizy (Gewandhaus) na Smuškowej lawšej haży.

— **Jutry sajo žwjedźenske jśdone khartki.** Pschedawaja žo hižo wot 30. měrza. K jutram wudawa statna żeleźniza žwjedźenske jśdone khartki, kotrež ja jśbu tam a žem na wschćh dnjach wot 8. haprleje (žrjedu do jutrow) 0 hodźin hač do 16. haprleje (schtwórtk po jutrach) 24 hodźin (najpodśiśkich nastup jśbu) płacźa. Jśdone khartki žo po tśeczinje płacźišny snižene za wone žwiski wudawaja, sak otrjez jśdone khartki pschedeja. Sa zwiski, ja kotrež nacźischcźane njedźelske khartki njepschedźeja, maja žo žwjedźenske jśdone khartki snajmjenscha dwaj dnjej pśched nastupjenjom jśbu kupicź abo skafacź. Sa tutu jśbu moża žo wschě ſpeschniki, ſespěschnjene cźahi, FD a FFDcźahi, kaž też w jśdnych płanach ſ L wośmamjenjene cźahi ſ pschitwacźenjom w tarifu postajenych pschirażkow wužicź. Jenož cźahi ſ EDT w jśdnych płanach wośnamjenjene, žo niežmjeża wužicź. Snižena jśdneje płacźišny sa wjeledźěcźne žwójbny žo też sa žwjedźenske jśdne khartki posticźa, dokelž žo tutejo tarifje jako njedźelske khartki wobhladuja.

— **„Dólanski wjesny žwón" abo žwjatk wutrobow.** 17. januara 1936 žu w Kalli n. S. wudawarja žeńtwinskich nowin „Dólanski wjesny žwón" a měješela listowańskeho koła (zirkla) „Žwjatk wutrobow", Herberta Orlowiusa sajeli. Na njeho tukachu, so je ſ połźedkowanjom žeńtwow jebał. Wón takle dźeławše: Wosewjesche wołsebje pschihódne žeńtwowe nawěschćiki. Swjetscha žo wo bohatu wožwjorcźenu njeśmjerniže rjanu dźowku herbskeho dwora jednasche, kiž měješe nekotre sta jutrow wulke kibło pschenajate a nahladny pjenjes w ruzy. Muž trjebaše měcź jenož dobru wutrobu. Potom žo też runje tak pschihódna žeńtwa ja žónske posticźeśche. Mjes samolwjenjemi, kiž dóńdźechu, jebi O. jenož ludźi ſ pjenjesami šuwputa, kotrymž pišaśche, žo móže žo samolwjacy ako samolwjaza adresu tamneje abo tamneho sponicź, hdyž jeho listowańskej zentrali „Swjatk wutrobow" pschišlupi. Sa to měješe žo 5 hriwnow sašupneho pjenjesa a 4 hriwny měšacźneho pschinoschka a sa kóždy dalschi měšac 4 hriwny sapłacźicź. Hdyž pjenjesy dóńdźechu, bésche naležnosć sa njeho wotbyta. O. je drje wot meje 1935 hač do nekta żeńtwinske nowiny „Dólanski wjesny žwón" trójzy w nekotrych śiach eksemplarach dał cźišcźeńcź a je też druhdy na listy wotmolwił, so by śebi posdacje sdźerżał, we wopraudźišcźu pak wjele žane knihi wjedł a je listy a wotpósłał pschez khartow hnydom śiśkał. O. njemóže ani jene nandźelnjenowacź, kiž je žo ſ jeho połźedniśtwom nawjazał. Wón je ſ žwoźimi wumyślenymi nawdźichkami mjeńšego 1000 hrivnow dołkodow dospěł. Schkodowanjo ſ tutym nawołwjeja, so bychu žo na połizśi samešnili. Budyschinske pola kriminalneho wotdźělenja na Ortenburgu 1, telefon 2802.

— **Dostawarjo wojeńske renty.** Pschihotowanje wójnskim cźeśkorjanjenym za měšac februar wudawaju žo sobotu 15. februara 1936 dopołdnja wot 9 do ½10 hodź. w šejmowni na Hrodowskej haży 10 sdelka.

— **Sozialnym rentnarjam** wupłacźuje žo podpjera za měšac februar sobotu 15. februara 1936 dopołdnja wot ½10 do 11 hodźin w šejmownji na Hrodowskej haży 10.

— **Nowopschenajeśe hełsenza w Naturiśim parku.** Hołsenzu w Naturiśim parku žo wot 1. haprleje tuteho léta Rühlez mandźelskimaj w Rabozach pschenaja.

S **Hernjeje Hórki.** Wojeńske towarśtwo měješe pola Hórnjeje žwoju hłownu žhromadźiznu. Wjednuli towarśtwo Měrśch ſ Cźornych Noßzig žpominasche najprjedy na jednoty ſ towarśtwom. Towarśtwowy wjednik na to k tomu wospra poda a podakowa žo za žylne wobdźělenje žobuskutkowanju na wschćich sarjadowanjach. Pokładna žo pschepruhowa na najlepšim porjadku namała, tak so móžeše žo potwjerdźiś H. Bar wuśiwowabdźicź. Do towarśtwa žłuscha nětko 110 towarśchow, 7 wudowowu a 4 wójnśke wudowy. Schwarte dźeło je žo też w cźełenju wukonjeło.

S **Makeho Wjelkowa.** (Stawnišće powěsće za dezember 1935 a januar 1936.) 14. dez. njemandźelska hołsa w Sćitzach; 11. dez. Dorothea Huhlez ſ Ratarjez; 21. dez. Martanna Elfrida Ko'orez ſe Skoneje Boršcheje; 24. dez. njemandźelska hołza ſe Šajdowa; 1. jan. Paul Gisbert Rychtaŕ ſ Makeho Wielkowa; 22. jan. Charlotta Eva Khrysta Kunzez ſ Makeho Wjelkowa. — Sćitzane wjezenili: Korla Richard Nietschmann ſ Radwinu Sidonu Riedźiz w Skonej Borschcheji. — Wumrěli su: dez. M. A. Newpin, 72 lět; 11. dez. Lulsa Rätthich, 76 lět; 7. dez. M. H. Rostokowa rodź. Michakez, 69 l. 12. dez. Urjula Nowakowa rodź. Horienez, 68 lět; 17. dez. Seiftledź dźěcźo, podra měšaza stara; 2. jan. Gilbertez dźěcźo; 14. jan. ratař Jurij Radźinka, 75 lět; 18. jan. Marja Madlena Pawlikez; 26. jan. a Mrja Wjelkowa rodź. Hjakez, 84 lět.

Z **Radworja.** Zaněžnu njedźelu wuhotowachu w šo sotry z dźěćimi, kotrež do hrajkarnje khodźa, z mocu někotrych wjetšich rjany dźiwadlowy w w herbskej grychće. Poskići so němska hra: „Zlo smjeće". Róle běchu wšě w prawych rukach a dźě běchu je derje nawukłe. Wustupowachu jako w chu w dźiwadle wortrostle. Wosebje hłowne róle „Traudl" a „pólcaj Hupdich" běchu w dobrych kach. Posledni wjele smjeća wubudźi. Wosadny k farař powita při spočatku wšitkich a razłoži w serbskej a němskej rěči. Dale dźakowaše so sotr za naloženu prócu. Wuzbohny, kajku prócu su dyrbjeli naložować, zo bychu tych małkich to wše wučile. A kajku sećrpnosć su dyrbjeli z tymi dźećmi měć! Nadźijomnje je wunošk też za nich spokojny. Wjele wšak je hišće tych, kotříž sotry też tr baju a bychu mohli poł hrivny parować, zo by sotry něšto mało wjacy za naloženu prócu Městna hišće na žurli běše.

S **Wulkeje Dubrawy.** Sa dowěrnika we wojowy pschećiwo schłódnišam a khorošćam w šadawšim a hrodnišmje staj bo wuzeł M. Pětšcha a jako wiz wutłhadaŕ schtomow August Kruža powołałoj. Wo nowym ma žo do wschćich žadaknłow a šahrodnikow pschistup dowolicź a fójda žadana informazija podaŕ.

S **Khakowa.** Na wczerawšche pschehadźowanje drjewa na honach Luhowsko-Khakowskeho rewiera sarjadowaše dźěše žo minjuły kutžuw ſ bliše a dale wokolinu ſeschło. Bjes dźiwa! Lubna hdy priedy je telko drjewa na pschedań posticźało, kaž nětkole. Se dubowe schcźepy a kulučki nješčcźe pschezo dosć tak so wschć njerozpschedachu. Płacźachu meter 7,50 8 hriwnow, ſ rédka wjacy. Kupwy pschešiwje nješchodźachu. Nětčiśo wołschowych a brěsowych metrow šamkne

Pójmu za nim

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

12] (Skónčenje.)

Dźeń pak bě woprawdźe struchły a pokhmurjeny. Deščik so dźěše wot ranja, z wopředka jara sylny, potom drobniši, čećacy z nizkich, jenak rozłoženych mróčelow. Hakle wječor so njebjo wotwodźe a wulka žahła słónčna kula pohlada z mhły, wozdobi z purpurom a ze złotom mróčele, šěre skały, běły marmor we wrotach wosobnych romskich vilow a skhowa so srjedź njesměrneho błyšća na stronu srjedźneho morja.

Za to pak bě nazajtra spodźiwnje rjane wjedro. Dźeń připowědźi so tužny, ale ranje bě khłódne, njebjo bjez mróčalki, a zemja tak podnurjena do módreje kupjele, zo so zdawachu wšě předmjety módre być. Antea da so donjesć pod woblubowanu pistaciju, zo by so z wyšiny, na kotrejž štom steješe, wopojała, hladajcy do wjesołeje a módreje daliny. Cinna a Timon ani kročele wot nošadła njewotstupištaj, wobkedźbujcy pilnje wobličo khoreje. Běše w nim wěsty njepokoj wočakowanja, ale njebě teje smjertneje hrózby, kajkaž by ju prjedy před nakhadźacym połdnjom napadowała. Jeje woči wjerhaštej žiwišli błyšć a licy zakčěštej, słabje so začeŕwjenještej. Cinna nětko z khwilemi wopraudźe mysleše, zo móže Antea wotkhorić, a při tej mysličcy chcyše so jemu na zemju so čisnyć, ale ze radosće a bohow khwalić — pak jeho ... wza starosć, zo je to snadź poslednja pruha hašaceje lampy. Zo by z wotkelžkuli nadźije nabrał, spohladowaše druhdy na Timona, ale też tomu drje podobne mysle we hłowje khodźachu, dokelž so jeho pohladnjenja zminyć pytaše. Zadyn z nich njespomni ze słowom, zo so połdnjo bliži. Za to pak Cinna, złožujo pospochi woči na sćin, z klapacej wutrobu wopominaše, zo bywa sćin dale krótši.

A sedźachu kaž w myslach podnurjeni. Najskerje bě Antea sama ze wšěch najmjenje njemérna. Ležo we wotewrjenym nošadle, z hłowu wo purpurowe zahłki zepŕéta, wodychowaše z wokřewjenjom w čistym powětře, kotryž jej wětřičk wot wječora přinošowaše, wot zdaleneho morja. Ale před połdnjom też tamón wětřičk zasta. Horcota bu dale wjetša, wot słónca zežahane nardowe kerki počachu n ócnu wopojacu wón wuronjeć. Nad horstkami anemonow kolebachu so jasne mjetele. Ze škałobow w skałach suwachu so małe ješčelcy, kotrež běchu hižo tomu nošadłu a tym ludźom přiwukłe, jena po druhej, dowěrliwje a z dobom na kóžde hibnjenje kedźbliwe. Cyły swět so zmérowa w swětłej čišinje, w copłoće, w słódkim pokoju a w spicej módrinje.

Timon a Cinna zdawašta so też tepić w tym słónčnym pokoju. Khora přizačini woči, kaž by ju zajał lohki spać — a čišina ničo njepŕetorhowaše, khiba zdychowanja, kotrež dys a dys jeje wutrobno pozběhowachu.

A tu dohlada so Cinna, zo njebě jeho sćin hižo podołhojty, zo jemu cyle pod nohomaj leżeše.

Běše połdnjo.

Nahle wotewri Antea woči a dźeše z někaš dźiwnym hłosom: Cinna, podaj mi ruku!

Wón so zhraba, a wša krew so jemu we wu bje z lodom zawrě; přetož nastawaše hodźina nych widźenjow.

A jeje woči wotewrještej so dale šeršo. — Wid dźeše, kak so tam swětło hromadźi a so w powě zwjazuje, kak třepoce, błyšći so a bliži so ke m

Antea! njehladaj tam! — zawoła Cinna. Ale p dźiwnje! Na jeje wobliču njebě stracha widźeć. K khileštej so hubje, woči hladašej dale šeršo — a kajka njesměrna radosć poča jej wobličo rozjasni

— Stołp swětła bliži so ke mni — pokraču

— Widźu! To je wón, Nacarečan! . . . Posmě kuje so . . . O, słódki . . . o miłosćiwy . . . R kłótej rucy wupřestrěwa, kaž mać, ke mni. Cin Wón njese mi strowosć, wumóženje a wola m k sebi.

A Cinna zblědny jara a rjekny: — Hdźežkuli n woła — pójmoj za nim!

— — — — — — — — — — — — — —

Khwilku pozdźišo zjewi so na druhej stronje w kamjeńtnej šćeńcy, do města wjedźacej, Pontius Pilatus. Prjedy hač so přibliži, běše na jeho wobliču widźeć, zo někajku nowinku njese, kotruž ma rozumny človjek za nowy dźiwny wupłod bohabo wěriwych a njerozswětlenych ludźi. To też z nata hižo poła wolać, trěje seši płót z cola: — Pomyslu sebi, što ći z nowa sebi baja: zo je z mortwym stanył!

—Kónc.—

Zjawnu dojpě. Zjwoje ßo na rjane khójnowe schcžěpy a kupjele hadzejche. Sa nje ßo hacž do 9 hr. a hischcže wjazy zapjatcji. Sslabjche schmrěčowe kukuchi běchu tuniche. Zhromadzy dubowych hakoßow ßo jenoj zdźla pschestžižowachu, zwjetischa ßo sa žadanu płaczišnu wotedachu. Khójnowa walczina měješche wjzy zajimzow, mjes tym so ßo schmrěčowa wjcha njerozpscheda. — Kóždy lubowaše lekka wobzarowanjom widjt, kak ßo tu jedyn zahon po druhim khudźuje a bohata zemja ßo sa druhe zaměry wužije. Wjele rjanych dubow je pod žekeru spadało a dotal ßu nimi porocjene hacjenia maju ßo zmnjacz. Swérina a ptaczina stej nuzowanej, zebi druhdźe zjwoje khowańki pytacz. Sda ßo zdźwo, ßo tej tudomny lěß zamžny wozud dočzaka, kaž pěchowe lětdźesatkami žuhodna Lupjanska hola.

S **Rakez.** (Stawnišče powěsće.) Narodzenja: Gerda Hannelora Ellitz ſ Komorowa, Erna Helga Winklerez ſ Rakez, Paiwol Albert Kichlschenk ſ Rakez, Gertrauda Lusia Schołtžiz ſ Rakez. Sso woženichuc: schofer Jurij Albert Weisa ſ Kamjenicz a Elfrieda Emma Flampelez ſ Kamjenicz. Formar Michał Engelbert Chiagnduini ſ Rakez a Frieda Marhata Wicžasez ſ Rakez. Wumrě: wuminjski Handrij Barsch ſ Noweje Schczenzy, 70 lět stary.

S **Cyrnjowa** pola Pomorz, Njedźelu 16. t. m. smješe wjesna młodžina w Hajeschez hoßezenzu wjesny wjeczor, kotrež ma ßo w prawym ludowym zhromadzenstwu wotmicz. Bursta a dźekacschka wjesna młodzina pschi tym dopołnje polliczitel, so je na wšy jenoj hischcže jena młodzina, kotraž pschi dźele a też pschi zabawje krucze hromadze steji. Wjesele a khutne pschednoschki wjeczor poczerschcha a wjeßela reja wjeczor skónczi.

S **Lubija.** (Wopor bróh.) Na dróhy do Ottenhelna 20. rožnu Wattaria Hübnu ße Stareho Lubija bjes wobhonjela leżo namakachu. Najskerje je auto do njeho zawadźił a jeho ſ jemi storhnył. Wosowy wjednik je jeho bjes pomozy na dróhy leżo wostajił a cžeknył.

S **Wojerez.** (Autowe nješoho.) Pónđelu popołdnja stoja pschi Cžorno-Khołmczanskim dwórnischczu ludyschi wosobowy auto w spschnej jězdze do cžežiteho auta, kotrež dróhu prětkowasche. Wjednik wosobowego wosa ße jara cžežko we wobliczu ſranț a auto ße khěrko wobschkodźi, tak so dyrbjesche ßo wotwlez. — Swjasť „Cžornego Halschkowa" khwali we ßwojej khownej zhromadzinie wudawk 477 000 hriwnow sa regulaztu pschedpschiwa (Vorflut) Halschkowese wody mjes Brězkami a Wojerezami.

S **Klětnoho.** We wobluku Klětnjanskeje wjesnje luptyn ko nětko rjemjeslnika wustajeja w městnoscjach pola Lorenza Jarjaduje. Wotewrjenje sta ßo njedźelu popołdnju w 3 hodźinach. Kubłak wjesnego pschedewjacza sa wobkhod a rjemjesko stronjan Fickert ſ Klětnoho wustajeju wotewrí. Na to měješche wjednitza WSłonstwa knjeni Schwolachowa pschednoscht wo žónskim domjazym rjemjeshe. Na to rěcžeše wotkrjeny hamtski wjednik za wobkhod a rjemjesko stronjan Stiekel wo themje: Sołpola a rjemjesko wrjedy a nětko po zahadach nazionalsozialistiskeho stata. Na to pokasa ßo powuczacy film wo starym rjemjeskowym wumělstwje. Na wustajeży wobdźělicha ßo samkarjo, blidarjo, krawzy, wozmarjo, kriščerjo, korbarjo, žedlarjo, schewcy a molerjo. W dwěmaj wothžělenjomaj pokakowasche NS-Żónstwo stare rjemjeskliske wumělstwo a žónsku plnosć hacž do 18. lětstotka. Wschitke zajimawe wěcy ßo ſ Klětnjanskich a Jamnowskich domjanoscžow nasběrachu. Njedźiwadło wulkeje šuchowcze wječerjzy běšche wopyt zetku njedźelu zaso dobry. Dienża wjeczor we 8 hodź. je ßo dźiwadłowa skupina najała, kotraž ma stare rjemjeskłowe wumělstwo pokasacz. Wustajeżza je ßo wutoru wjeczor skónczi. — Statne powołanske wubudźowanje zapoczina ße na wjetschule w Jamnom wutoru rano we 8 hodźinach. Jako wjednik wubudźowania je ßo inspektor Friedrich ſ Kochle wopjatł. Wjcho hromadze wobdźěli ßo 56 holcow a hólaow. Sa HJ a BdM a wjesnu młodžinu je uniforma pschedpisana. — Jelesnjarske towarschtwo we Klětnom měješche sobotu ßwoju generalnu zhromadźinu. Po wotewrjenju pschedsědita ßo pokledni protokoll a poda ßo letna rosprawa. Po rosprawie pokładnika ßo wjednikej towarschtwa absolutorium wunrali a dwaj pschepruhowarjej kliešbowanja ßo wotlajschtej. Na to ßo nowy pschinoschk sa zobustawy postali.

S **Klětnoho.** Rubałki mišter Kohla popadny njedawno w batach Jamnowskeho knježstwa pola Thomasowske wudru. Swérjo ße 22 puntow cžežke a ße wulku schkodu w tudomnich hatach nacžinili.

S **Kranzhelez.** (Skóda schkórow.) Pschi nuzowych meljorazijach dźělach pschi Kranzhelezkanskej zawjerje móka ße wulke ſnžu schkórowe pokładowacz, kotrež w pschemjetanej zemi sa wackami wotlaja. Schkóry njejsu ani trochu spłóchtwe. Mjeze dwěma, ße hłód zim tutu khrobłosć dawa. Hobrike sakopanjene dušowe zdonki, kotrež ße hacž do 3/4 metra w pschestrěku steroke, ße ßu pschi tutych dźělach namakałe. Po sta lět dołhej skhowanzy w zemi ßu ße zole zwuzliske. Bohužel nje dha so starožitny material dla niedostatka chěha zwuzlowacz.

S **Dyrbacha.** (Nadróżne dźěła.) Nasha gmejna hižo dłóhi cžas we wobluku gmejnskich dźelow wjetsche wuporjedzenja puczow pschewjedźe. Hdyž zmjerzli pschestanu maja ßo dźěła dokónczicz. Wobsebitu wuznam ma posledzenje dróhi wot wowczerjnje do Khrjebje, kotraž be jara rjekota.

S **Korjnyz.** (Kóń lopnył.) Pschi sapschahowanju konjow jedyn ſ konjow ßobotu popołdnju 22lětneho Otu Zaltu ſ Wójzwez tak mózne je do hłowy kopny, so Zalta na cžežkich ſranjenjach pónđelu rano w khorowni wumrě.

Wusudźenja

§ Wobkhadne njeßwoje ße ſmjertnym wukónzom běsche ſ pschicžinu jednanja pschecžiwo 28lětnemu Korli Jurjej Nowotnemu ſ Budyschina. Popołdnju 13. septembra 1935 bě ßo Nowotny ße ßwojim pschipschiwcženym, za ßwoje njemjeßo ßo wužiwazym motorskim kołom ſ pobocžnikom na privatnu wulět ße ßwojim pschecželom Rudolfom Heinrichom ſ Budyschina do Běłych Noßlic puschcził. Hacž do dnja njeßwoja bě Nowotny ſ 2 zentnarjomaj tworow w pobocžniku abo też ßwoju ßonu wožył. Pruhowanje bě Nowotny hakle dwaj měžazaj psched njeßobom wotpołožił. 13. septembra bě ßo motorskemu kolešu njepocžeženy deskowany wós pschicžiknił. Heinrich na ſoziužowym žedle žedźeschche. Motorske koło bě hakle 2200 kilometrow běžało. W Běłych Noßlicach běschtaj pschecželej někotre schkleńzy piwa wupiłoj a wokoło 3/4 7 hodźin dontpucz na Mjazońsko-Budyschej dróhy nastupiłoj. W blizkoßci kilometrskeho kamjenja 5,8 bě Nowotny w płochim ſawinjenju na prawo nadobo móz nad wołydłom ſhubił. Bě na lěwo psches dróhu do schłoma ſajeł. Pschi ſjelnym ſrażenju ßo pobocžnik wottorhny a rozbi a motorske koło ßo do pěſkoweje jamy wjerhny. Heinrich hischcže w ſzamžnej nozy na ſzžbłoki ſranjenjow wumrě. Nowotneho, kotryž bě ßo lójo ſranił, winowachu, so je ſ wopačnym sadźerżenjom jako jězdźer ſ powołanja njeßoże a ſ tym Heinrichowu ſmjerć lohkomyślnje sawinował. Wón to sapře. Pschi pschesłyschowanju ßo ßwěrźi, so je ſ wulkej pschchnoßcju do sawinjenja jězdźesche, pschiznaz. Nowotny je ſ wopačnym sadźerżenjom pschi tej łohkomyślnje njeßożo sawinował. Hdyž njeje nahonjenja měł, kak ma ßo ſ njepocžeženym pobocžnikom jězdźicz a też wožoba na ßoziužu njeje ßo prawje sadźerżała a tohodla njeje ſměł jězbu nastupicz. Na ſzamžne ſtežnischczo stupi ßo też prěnja wulka thłostanska komora. Spósnja Nowotneho w połnym rozměru wobsłórżby za winowatcho a sażudźi jeho ſ napokoženjom wudawkow k 3 měžazam jastwa.

10 wožobow pschi wohnju ßo spalicho.

S **Kaira** ßo wosjewja, so je ßo pschi wulkowohnju we wjesy Batra 10 wožobow spalicho a 20 ßo cžežko wopalicho. Mohoł je nimale zołu wjeß sniczicz. Wjazy hacž 100 ludźi je bjes tžechi.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Měschczanske dźiwadło.

Dokelž ßo bliži cžas póstnischeho wjeßela a dokelž ßo tu a tam hižo prěnje zjewy pokasuja, tohodla bě tej ſarjadnischtwo Měschczanskeho dźiwadła sandźenu ßobotu wječzor pschihotowało. Poda ßo rjad spěwow a rejow ſ operetow. Bě to dosć barbny porjad, kiž ßo wobohacži też ſ pschednoschkami rěcžaneho złowa. Rudolf Lahoda a Hary Süßengut běschtaj wjeßołaj pschijězdźerjej a do bohateho porjada dźełachu ßo je ßwojimi pschinoschkami Mano Holtei, Annemarie Gulan, Tilli Breidenbach, Rudolf Lahoda, Elfa Ešserowa, Jurij Steinmetz, Ellen de Fries, Willy Steiner, Wolf Martini, Has Verder, H. Süßengut. S dobrym pschewodnikom pschi klawěrje je jim kapałny mischtr Weber. Zyle wjeßele ſkónczichtaj knjeni Ešserowa ſ knjesom Narischkom w grotekowej reji Pat a Patachon. Wot sapoczatka hacž do konza knježeske wjeßota wuhyła a tak bu tutón wječzor ſ wołschewnej khwilu za kóždeho wopytarja, kotryž też ſ dźakownym pschikleskom njeluitowachu.

ćE.

*

Palastowe dźiwadło pokazuje hacž do schewórka wuheršti film „Ludźo we wichorje". Pschi Balatonskim jezorje žydli rybakski spłah a mjes nimi ſwójbje, kotrejž ßtej wot starodawna we hłubokej hidźe ſmjerschczelenej. Tule hidu, kotraž je ßamo ſmjerze njeſtróži, měje jenoj wulka lubosć dweju cžłowjekow podubjeć. Michały lubowasche Marju, dźowku ßałkatcheho ujepschecžela. Tón pak bě ßej ſa nju hižo druheho ſhladał a tak dyrbjesche Marja ßwoju wulku lubosć Michałej ſapreć. Jeneho dnja dě jeje mandželiſti na rybytójenje wujěł ale podarmo ßwoje žyzče wupschestrěwasche. Legenda pak powě, so tón, kotryž ßaneje rybicži njepopadnje, ma donta njeßwěrnu mandželſku. Janijej ßo wutroba ſ rospalitej žarliwoßcju napjelni. A hdyž wjeßenjonjo ras pschi wulkim wichorje domojwróći rybakow wotčakowachu, bě Marja nad wumuženjom Michałya widomnje błe rozwjeßelena, dujał nad Janijom. Rosborjena cžłowda wuhadźi podaczuje nježwěrnu mandželſku w cžłowje na howrjazy ješor. Ale Michałej ßo poradźi ju wumožicz, mjes tym ßo ju Jani w ßolmach ſepi. Horjo a wjeßelo, cžardas a wuherške wino filmu ſajimawy ſczinja. — Też ßpodobne póblańske filmy programm dowupjelnja.

Hospodarski rozhlad

Sšrjedu, 12. februara 1936.

Wběrawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,453	100 nšhk. złotych	46,80
1 lendźelski punt	12,29	100 čěskosł. krónow	10,285
100 kwaje. frankow	81,11	100 franc. frankow	16,40

Barlinska burša 11. februara 1936. Hižo někotre njedźele dołho trajoze wurunane a pschecželne mjenjenje na buršy tež wczerawschi wobkhod wuſnamjenjeſche. K žiwischim wobkhodam wschak njedóńdźe, ſajim ßo ſazo jenoj najprjedy na wožezite hódnoty wohnjeſowasche. Wěste nastorki wulkhadźachu ſ pschedewjazych wodſtamknjenjow ße Stemenſowych dźełarnjow, kotrychž wobkhodna bilanza někto pschedeješi a ßo ſ wulkim ſpokojenjom pschija. Dale wobſtejesche ſajim ſa montanowe hódnoty. W dalschim běhu buršy ſkoro we wschich hódnotach k ſtruczenjam dóńdźe. Rentowe wiki běchu ſtabiwie.

Barlinske žitne wulkowiki 11. februara 1936. Trajoze ſymne wjedro njeje dotal na wuwiczje na Barlinſkich žitnych wulkowikach wliwa měło. Dowoz ße ſtrony rataſtitwa we wumělewańſkich a pizowańſkich Zitach je ßo ličma powjetschił. Mlyny dobre druźiny pschenicžu kupuja, ſa pschenicžne druźiny maja też druhy kupzy ſajim. Też ſa rožku je dale wulke napraschowanje, jenoj Barlinſke mlyny ßwoje ſtłady njerwupjelnja. Potrjeba pizowańſkich žitow mózeſche ßo jenoj zdźla ſpokojicz. Pschenicžne a rjane muki maja měrny wobkhod, wotwołanja pobihuja ßo we ſwuczenym wobluku. Saſtaranje ſ pizowańſkim wowßom a jeczinjenjom bě dale hubjene. Inđuſtrijowe jeczmjenje ßo ſ dźela poſlicžeja. Sa inđuſtrijowe wowßy je cžežko dabne a poſlicžene płaczišny wurunacz. Naſlépſche druźiny jeczmjenja ſa piwarnje ßo tam a ßem hischcže kupuja.

Wežera płaczeſche w Barlinje zentnar

pschenicžny W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — jeczmjenia G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr. — wowßa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	11. 2.	10. 2.		11. 2	10. 2.
Pšenca	210,0	210,0	bunv	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	173,0	173,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
jeczmjeń now.	222-225	222-225	módre łupiny	9,0-9,50	9,00-9,50
jeczmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	13,2-14,0	13,2-14,0
wows	—	—	zeradella	19,0-21,0	19,0-21,0
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšenc. muka	27,15	27,15	lanv wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanc.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj, kruški	8,85	8,85
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana ſtoma		
hroch, Viktor.	20,0-21,0	20,0 21,0	pšenc. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
o.eluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaczizna za pšencu za wuplodźerja S: 203,0 9: 211,0
Płaczizna za rožku za wuplodźerja S: 164,1 11: 167,0
Płaczizna za jeczmjeń za wuplodźerja 7: 169,0 9: 174,0
Płaczizna za wows za wuplodźerja 9: — 13: 166,0

Płaczizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

11. februara 1936 Płaczizny po cenk a złoty hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja

Woły: 68.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	41
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 123.

Połnomjasne, wurosćene, najwětšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Spatne	—

Jałowcy a kruwy: 724.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałowcy najwětšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowcy	36 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	27 -35
Mjenje a spatnje picowane	—

Cełata: 2400.

Nailěnše wukormjene (1. druźiny)	58 62
Mjenje wukormjene a taike wot cyca (2.)	50—57
Spatne (3.)	42 -48

Wowcy: 3327.

Młódše a starše wukormjene (5. druźina)	39 -42
Starše wukormjene (6.)	35—38
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	23—34

Swinje: 6850.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křenjeńi, hač do 1 1/4 lět stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50,50
Spatne	48,50
Rancy a kundrosy	53 50

Radio

Schtwórtk 13. februara ßo słyschi:

Königswusterhausen. Mimo ſnateho wschědneho programma: 6,30 wjeßely ranschi konzert. 9 ſabawny konzert ſ Mnichowa (mjeß nim ſymſka olympiada). 16 popołdnischi konzert. 19,05 ſymſka olympia. 20,10 dujerska hudźba.

Lipsk. Mimo ſnateho wschědneho programma: 6,30 wjeßely ranschi konzert. 7,30 ſa bura. 8,20 ſa ßopoſu. 11 ſymſka olympia. 17,40 ſymſka olympia. 18 hudźba ſ ſwjatokeſ. 20,10 Mozartowy ſpklus (ſ Mnichowa).

Dischcze ważne ſ dnjoweho programma. Barlin: 20,10 „Ty, mój Barlinje". Hamburg: 20,10 rejwańska hudźba. Köln: 20,10 wo ſpocžatkach karnevala. Win: 19,40 wojerſki konzert. Praha: 19,30 ſymfoniski konzert.

Hłowny redaktor Marko Smolerf w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerf w Budyšinje a za nawěšteki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D A I. 1936 2249. — W tu khwilu tarifna lisčina čo. 5 płaći.

Proces přećiwo Seefeldej

Připad Güntera Tieka

W popołdnišćim jednanju fijschachu so šwědzu we nałožnosći samordowaneho 7lětneho hólčeza Güntera Tieki z Oranienburga. W tutym padže so Seefeld je mschelakimi wuprajenjemi šwědkow wobžeže počěžuje. Mały Tieka šhubi so 2. oktobra 1934 a hakle 29. oktobra jeho w wjeršu 3½ km. šdalenej schmrěkowej hušćinje w pełogenju, jako by špak, nadeńdžechu. Pischičina šmjerće so tehdy njewujasnjeni. Hólčez bě jara porjadny a pćiwiźny a měješce měrnu powahu. Nan běšche šwojeho hólčeza, kotryž chazyše kastanije sběrać hicź, . oktobra dopołdnja je šwojim kołom šobu wšał a jeho na Bernauskej dróhy z kola šadźił, jemu pischikasjo, so by po na běranju kastanijow hnydom domoj schoł. Wot toho czasa bě so hólčez šhubił. Hižo w pschedběžnym pśeprašowanju bě so wjele šwědkow samołwiło, kiž běchu małeho Tieku z ranju Oranienburgskeho dwórnischcza w blišcosći Lebnitzskeho jězora widźeli, a to 1 65 lět starym muzom hromadže, kotryž jemu kastanije sběrać pomhałše. Hdyž so jim Seefeld pschedstaji, jeho hnydom jako woneho muža sajo spóznachu. Hołcjenzar z Oranienburga na to pokasa, so je mały Tiek hromadže se starym muzom jedyn abo dwaj dnjej psched njestutkom w jeho lokalu pobył. Sswědk wobkedźowalche, kak starz hólčezej 10 pj. dari a tutón šebi sa nje schokoladu kupi. Sswědź je na to makemu Tiezu, kotrehož derje znaješe, prajił: „Güntero, ty dyrbiš nětko domoj hicź!“ Mały Tieka potom też woprawdźe so domoj wotšali.

Pschedźyda: „Je wobškorženy muž, kotrehož śe tehdy z małym Günterom widźał?“

Sswědk (je wschej wětšocźu): „Na tym ześyla dwěla njeje.“

Wobškorženy: „Njepschiňdu do praschenja, moji knjeza.“

Srudne su wuprajenja cźežko potriecheneju starschu ju nješbožowneho hólčeza, kotrejž poślednje wokomiki trochwilu ai, w kotrychž swoje hólčo poślednji ras widźeschtaj. Słóžnik Seefeld dźe tomu kedźbliwje pschipošłuscha, tola bjes kóždeho hnucza. S duchazym hłosom rosprawja macź, so je hólčez njedźelu popołdniu, 2 dnjej pśed šwojim šhubjenjom, domoj pschischoł a je prajił: „Macźi, kraju šebi radscho tu, pschetoż wonka šteji stary wandrowšći, kotryž chce mje šobu měcź.“ Zakotna bolocź macźerje wobškorženeho Seefelda šyła njehnuje. Jeho jeničźka wotmołwa na praschenje pschedstydy wostanje: „Moja wołoba njepschiňdže do praschenja.“ Tež wšitke druhe šwědzy, kotriž běchu Seefelda z małym Tieku hromadže widźeli, jeho wichitzy šajo špóšnachu.

*

Dwaj hólcaj jako šwědkaj, kotrajž Seefeldej wuczełkujichtaj.

Wczera popołdnju pschešłyschowałchtaj so šwědkaj wo Kornje z Lübeka. Nětny schuler Hans Korn šhubi so 16. januara 1934. Namałachu jeho 15. februara w schmrěkowej hušćinje, jenož njehnje 18 metrow wot jara žiweje dróhi šdaleneho. Też tu njebě žanych šnamjenjow pschiczinu šmjerće spóznacź. Jedyn hólčez z Barlina, kotryž bě se Seefeldom 84 dnjow dołho po šwěrze cźahał, šdźi, so je z wobškorženym w hušćinje pschenoczował a to jenož 10 hacź 20 metrow wot městna, hdźež małeho Hanja Korna morjweho namałachu. Seefeld tutu możnosći pschišna, šapra pak wuprajenje tuteho šwědka, so je w hušćinje pschenoczował, hdźež běchu cźežko schulerja Güntera Tieki z Oranienburga namałali. Wěšte potajkim je, so je Seefeld w cźahu, hdyž so mały Hans Korn šhubi, so w blišcosći města nještutka sadźerżował. To wobškorženy šapraś njemóžešche. Dźěšcźowa macź šwojeho hólza jako poškuschene a porjadne dźěcźo wopišuje. 16. januara bě wokoło 11 hodźin dopołdnja je schule domoj pschischło a so šaso wotšalił, wudawajo, so chce šebi łódźe pschi Hornjej Trawje wobhładacź.

Na to pschešłyschowachu so někotři šwědzy, kiž běchu małeho Hanja hišćeze na dnju, hdyž so šhubi, widźeli. Napadnyk bě tutym wołebje wulki špěch a jenenu šobuschulerjej pschiwołałsche: „Dyrbju na pósu, tam šteji muž, kiž schokoladu dari“. Mały Hans je najšterje wobškorženeho hižo nješchto dnjow dołho šnał. 13lětny schuler B. wupraji, so je wobškorženy mějesce psched šhubjenjom małeho Hanja tuteho na dróhy sadźerżał. Bě so jeho woprašchał, hacź njechce jemu kofr njesecź pomhacź, kotryž na Geibelšćim naměstnje w Lübeku so sa njeho khowa. Duzy po puczu jemu wobškorženy nadobo rjekny, so kofr tam njeje, ale so je w Schlutupšćich khójnach šhowany. Hólčez z nim dale šobu dźěše, dokelž wobškorženy derje rozumješe, wcźipnosći hólčeza šhudźiš, hdyž jemu powědaše, so w kofru wjele hrajkow, jene wjercźadło a druhe rjane wěcy khowa, kotrejž cźez hólčejsej darić. Wobaj šłónczne też k huśeźinje dońdźeschtaj, hdźež so posdźišcho cźežko małeho Hanja namaka. Wobškorženy hólčejsej kašaše, so by z nim šobu do cźmoweho lěka šchoł, hdźež je jeho kofr šhowany. Hólčez pak bě so pschi tym do stracha dał a cźekny.

Pschedźyda: „Schto praješe k tutomu wuprajenju?“
Wobškorženy: „Trjechi, žnm z nim hromadže byl.“
Pschedźyda: „Schto chzyschče z nim w huśeźinje?“
Wobškorženy: „Ničzo!“

Pschedźyda: „Hodźimu daloko šeše hólčeza wot Lübeka wotwolekł a potom pjecza z nim ničzo cźinicź njechašchcze? To je tola jara šajimawe!“

Po mordarśtwje bě wobškorženy šwój mantl šaměnik. Sswědk Waltaŕ B. jeho pjecza někotre hodźiny posdźišcho na dróhy trjechi, a Seefeld mějesce druhi mantl na žebi. Też druhi schuler, kotrehož bě wobškorženy do šamźneje huśeźiny šawjesej chył, jeho hnydom jako špóšna. Na dobre šboże też tutón hólčez na Seefeldowe wabjenja njekedźbowaše, ale radscho cźekny.

Schtwórtk ma so pschipad Prätoriuša z Rostocka rospominacź.

Budyske šmužniske powěsće

Wutoru 11. februara 1936.

Narodźiła je so: 7. 2. Alwinej Hanžej Wernerej Hempelej, wyšchemu leutnantej, dźowka.

Pschipowědali su so: 11. 2. Pawoł Richard Wolfram, fabrikski dźěłaćeŕ w Nowej Wěži n. Schpr. a Emma Marta Schyrowiz, domjaza pomocnica w Budyšchinje. — Bjarnat Jurij Jan Zeh, schewc a Gertruda Johanna Bukanez, domjaza pohtužowarka, wobaj w Budyšchinje. — Richard Maks Händler, krawc ža žonjazu a mužazu drastu a Marta Hildegart Herzogez, šchatowa schwalcža, w tu khwilu schalcža, wobaj w Budyšchinje. — August Kurt Libšch, blidaŕ a Helena Frieda Mikanez, ßłužobna, wobaj w Budyšchinje. — Maks Hendrich Leinert, twarški dźěłaćeŕ w Rakezach a Gertruda Hildegart Kleinrüdez, schtrykarka w Budyšchinje. — Pawoł Jurij Kasper, blidaŕ a Marja Monika Schlišez, domjaza pschistajeńza, wobaj w Budyšchinje. — Hugo Kaumann, twarz gratow w Budyšchinje a Ida Amalia Irma Sassenhausenez, kontoristka we Welbertu w Porheinskej.

S druhich wošadow.

Wumrěli: Prakt. lěkaŕ Rudolf Günther z Halschtrowa. — Dorothea šwud. Domanowa z Wojerez, 77 lět. Pschekupz Auaust Meinhardt z Wojerez, 87 lět. Hanna šwud. Bartuschkowa z Wojerez. Marta šwud. Mierbina z Ketliz. Hana šwud. Kästnerowa rodź. Weßelig z Kamjenza 72 lět. Marja šwud. Lawkowa rodź. Herzez z Wojerez, 72 lět. Madlena šwud. Kramerowa rodź. Poserez z Wojerez, 73 lět.

Towaŕstwowske powěstnikl.

Rakecy. Wšitkim br. dowěrnikam našeje wosady. Bratŕa dowěrnicy! Naš swjedźeń so bliži! Njezabudźće na Wašu winowatosć! Nastajće so na noh!! Dźiće dom wot domu kóždy we swojej wsy a pjerośće na njón wšěch Serbow přećelnje a wutrobnje. Njelutujće žaneje prócy! Naš swjedźeń ma hyšbohaće wopytany! Předsyda.

Symike manevry franzowskeho wójska.

W blišcosći Gap w franzowskich Alpach su so lětuschе symike manevry sapaczałe. Na wobrazu widźimy patrouillu franzowskich alpskich honjerjow. (Weltbild, M.)

Někotre rjane zabawne

serbske knihi

měte w kóždym serbskim domje być! — Porućamy wosebje wobkubowanu zběrku našeho składa:

J. Lorenc:
Serbscy rjekowje
wjazane 1,20 hr.

Černy:
Serbske wobrazki
wjazane 1,20 hr.

Kubasec:
Wusadny
wjazane 0,80 hr.

Cišinski:
Nawoženja
wjazane 0,80 hr.

Ruske bilíny
(bajki) wjazane 2,00 hr.

Wšitke tute knihi wobsahaja najrjeńše powědańčka, kotrež w našej literaturje mamy. Jsma je zabawniša druheje. Wšitke su tak tunje, zo móhł sebi kóždy tu abo tamnu kupić. — Wše naspomnjene knihi dostanjeće we

Serbskej knihaŕni
w Budyšinje w Serbskim Domje

— Serbske a němske —

SPĚWAŔSKE

jednoreho a też najlěpšeho wuwjedźenja dostanjeće stajnje we

Serbskej knihaŕni
w Budyšinje w Serbskim Domje

Worjewańske bleše
(248) Volhad zacynkowane 1,10 1,65 2,50 hr.
čisty kopor 2,75 3,40 4,25 hr.
SIEGEL n. Zadn. Bohat. hasy 15

Miele 80,— hač 195,— hr. (246)
prochsrébak
Dostać we wotrladn. wobchodach

Kupujće pola našich inserentow!

w
„Saksk. domje“ w Rakecach
hraje so njedźelu 16. małeho róžka
wječor ½8 hodźin dźiwadłowa hra
„Zhubjena njewjesta“
K tomu přećelnje přeprošuje wšěch
lubych Serbow z blizka a daloka
serb. tow. „Lipa“ w Rakecach
Nizki zastup. (247) Nizki zastup.

Do serbskeho domu
Serbske Nowiny
su tunje a přinjesu wšě zajimawosće a blizka a daloka

3 młode kozy,
bjez rohow, blizko kózlatam, šwicařskeje rasy, su na předań w Dalicach čisło 5 (249)

Zawołajće telefoniscy
Budyšin čo. 2687, maće-li mały nawěšćk ako ważny podawk we Wašej wsy abo wokolnosći wozjewić. Hdyž do Budyšina přińdźeće, móžeće w Serbskej knihaŕni nawěšćk zapłaćić abo wudawki sebi dać zarunać. Serbska knihaŕnja to rad čini, dokelž chce přeco to »najnowišo« swojim česćenym čitaŕam poskićeć.

Škitajće so
z dobrej
wolmjanej drasty
štryh. lacy - pulovery - jaki wolmjane nohawcy - jopki zoćki sportske nohawcy
rukajcy
wolmjane šawle, gamaše, pruwe wjelibudow. hosm. tworjo. žiwotowe wobwiski, pinowe a brndź. worjewabł. holenow. wokrywy. hłowu. škitaki a nawnańiki. stupnički do łoża. ječki do łoża, čopte čapki a měcy.
Wy kupujeće dobre two y płaćiny bjono pola
RUDOLPH
na Kěžorskej dróhy

Awtopark Willy Pätschke
Njedźelu, 16. febr., a srjedu, 19. februara, w 5 hodźin. **do Barlina na awtowu wustajeńcu 10,—**
1. měrca a 3. měrca w 5 hodź. do Lipska (na masu) 6,50
Wotjědźemy wot muzeja. — Wutenjene pućow. wozy.
Zamołwjenja na Bismarckskej dróhy 12, telefon 3900, a MER-Büro na Žitnych wikach 4, telefon 214) (250)

Makulaturu
w kóždej mnohosći wotedawa stajnje
wudawaŕnja „Serbskich Nowin“

Přiłoha k čisłu 36 **SERBSKE NOWINY** Srjedy 12. [illegible] 1936

Pětr Kowar-Drježdźanski.

Hdyž so zwonił

Je to tajka zyle hwojorasna wěz ſ tym ſwonjenjom. W Rowinach nětkole wobras wulkeho ſwona ſa olympiadu widźachmy. Tutón ſwón ma wěſo ſwój wobſeżity nadawk. „Hdyž k Bożej nozy ſwony du", ſmy hody ſwjedźili. Kóżdy dźeń pak rano, pſchipokonju a wjeczor naſ woła ſwón napominajo, a bźěche rjane waſchnje tam doma, hdyž pſchebiwarſche, dha wſachmy cźapku ſ hłowy a wulpěwachmy ſwjatemu Wótcźe naſch. Też tu w Drježdźanach wſchak pſchewjeſ, ale to ſo w njeměrje wobſkadneho żiwjenja ſhubi. Rano pak je ſwjetſcha ſaſmonjenje tutenu abo tamnemu njeſpokojne budźenje a napominanje, ſo je cźaſ ſtawacź a ſo do ſłużby podacź. Potajkim nětchto mjerſaje, hacź runjeż hłóſ njedźanje huſty zyle tak lubje klinczi, każ ſwjatokej.

Sſwjatok, tuto ſłowcźko wopſchija wopraſwdźe zyły dźěl naſcheho bycźa. Sſy-li dołdźełał, grat w rukach ſwjedł ſwoju rolu wobkładaſch a naſdala ſwjaty wjeczor ſwoni. Budźo ſo ſ połow ſłubia a tón wulki měr pſchińdźe na ſemju. Roſża ſtupa a „Serja ſo ſcźerja". Jenoż Sſerbja praja: „Sſmjaty wjeczor", a wopraſwdźe ſwjatoczne ſu tute wokomiki. Mały wětſik ſcźehi, hraje ſe ſynkom ſwona a tak jón ſłyſchiſch druhdy wótſije, druhdy zyle ſcźicha. Stawi-li ſo, ſo też ſe ſtuſnodnje wołady ſaſłyſchiſch ſwonicź, dha je to, każ bu jedyn druhemu wotnowłowjał. Swonili pak ſemſkemu putnikarjej k wěcźnemu ſwjatokej, każ ſrudnje potom tute ſtamtne ſwony ſałoſcźa. Je to nětkajka pozdra móz, kiż nam ſe ſwonow klinczi. Je-li hdźe woheń pudrił, każ ſtraſchnje ſwón woła: „Pójcźe na pomoz!" A ſaſy, każ kraſnje nam ſwoni w Boſej nozy, k Jutram abo k Sſwjatkam a każ radoſtnje naſ wołaju ſwony ke ſcźenſcham. Tu w Drježdźanach móżeſch najrjeńſcho tajku ſwjatoczniſcź wuſcźiż, hdyż ſwjate dny rano w ſchtyrioch ſo na pucź podaſch a naſdala ſ nětkajkeje wyſchiny wſchitke ze ſyrkwje ſwonicź ſłyſchiſch. To je wopraſwdźe nětchto ſimo měrny wulkotne. Měſto leźi w ſwojim měrje a to klinczi a ſchumi we wſchelakich akordach, dokelż ſu ſwony tuch mnohich ſyrkwjow wſchelako hłuſkowane. Kóżda ſyrkej ſwoni hinajſchi akord. Najrjeńſcho klincza ſwony dwórneje ze ſchtyrjoch ſyrkwje. Każ brinczate ſelmy ſo to wala nad měſtom hodźinu dołho. „Cźeſcź a khwała wſchehomóznemu Bohu"

A nětko domjaze ſwony. Bohužel wſchak njeſłu wjazy ze ſamſne, kotreż nam ſ dźěcźaſcheho raja w romjaſku klinſa, ale wucho ſo ſmjeſi też na nowe ſynki. Zyrkej je ſwoju ſamłuſna wyſtała, a ſwuczeno ſiara wcźa nam naſdala pucź do cźeſe dymiſny pokazuje. Dyž, běchu to tola kraſne cźaſy, każ jako hólcy na wěſu ſwonicź cźerjachmy ze ſtudnami ſachlo, ſo by kóżdy prěni był. Wulwonjenje ſo rěkachu, hdyż bě tute ſwonjenje hnydom też pſchipowědźenje zyłej woſadźe, ſo je ſaſo jedyn luby ſo witkedźił k wěcźnemu ſwjatokej dóſchoł. Naſ hółſam bźěche wěſo ſo jenoj witane wotměnjenje ſchulſkeje ſłużby, ale ſe wſchej tutoſcźu tajku ſłużbu dokonjachmy. Dyrbjeſche ſo to też ſ prawej ledźiwoſcźu dokonjeź, dokelż ſłucharjo ſ naſcheho ſwonjenja zyle wěſoe ſhonichu, hacź je doroſcźeny abo dźěcźo, hacź jara bohaty ſ wulkim pohrjebom, jedyn frěnjeje rěcźy abo khudu'cźki wumrěł. W ſwonjenju ſo to zyle łoſnje jewjeſche. Kacź je to dźeńſa hiſcźe tak, njewěm. Tu ſłuſcźeſche potajkim tuto wulwonjenje ſ dołom też jako nowonaſtawu ſa zyrkwiniſku woſadu. Wěm ſo dopomnicź, ſo ludźo na połach kedźbuju na wulwonjenje ſo praſchachu, ſe ſtudź tón abo tamón ſkónczńje wudychał? Nó, to je jenoj dźěcźo ſ kollektu. Sſtyſchachu pak wulke ſwonjenje ſ wſchěmi cźeſcźemi a bě we woſadźe ſmate, ſo ſtudź wulki tur cźeſko tłoſm leźi, dha ſim wěſo prajachu ſwony.

Wulki baſnik Schiller je nam tu kraſnu pěſeń: ſpěw wo „ſwonu" ſawoſtajił a na wulkotne waſchnje wupraſił, kak ſwón cźłowjeka na jeho ſeńſkim puću pſchewodźuje wot kolebki hacź do rowa.

Kajke běchu tola ſrudne kemſche w tym cźaſu, hdyż běchu ſamo naſche ſwony dyrbjałe do wójny hicź a ſ wěſe ſo mjeleźeſche, ſo moht płakacź. Bóh ſwarnuj naſ pſched tajkim ſtrachom. Njech nam dale ſwonja k radoſcźi a njech naſchich lubych ſerbſkich kemſcherjow dale wołaja ſwony k Bożemu domu.

Film přinjese zbože

Dóſt něhduſcheho wójnſkeho jatehо.

Praha, końz wulkeho różka 1936.

Njedawno je něhduſchi w Ruſkej jaty wojak Hawſchtyn Kaſimir po 15lětnym dźělenju ſwoju żonu ſaſy namakał, ſ kotreż bě ſo 1921 w Ruſkej wożenił. 15-létne dźělenje bě ſ podźiwnym ſabyczom naſtało. Kaſimir bě mjenujſy ſabył, ſwojej żonje pſched wotpuczowanjom ſ Ruſkeje ſwoje róbne ſydliſchezo woſjewicź.

Molerſki pomocnik Hawſchtyn Kaſimir bě lědy 18 lět ſtary, hdyż wójna wudyri. Bydleſche pola ſwojeju ſtarſcheju w Trnowje pola Bratiſławy. Tehdom ſamołwi ſo jako dobrowólnik a cźehnjeſche po krótkim wuwuczowanju na rańſchu frontu. Tam jeho Ruſojo ſajachu. Wſcho ſpyta, ſo by ſibirſkeho ſajeca ſo ſminył, tola pak dyrbjeſche ſ wjele ſtami druhich ſrudnu jěſbu do Sſibirſkeje naſtupicź. Pchi revoluziji njeſtarachu ſo ruſke wyſchnoſcze wjazy wo njeho. Dyrbjeſche ſo nětkaſ ſam ſeźiwicź, ſo by ſ hłodom niemrěł. Dóndże ſkónczńje hacź do Wladiwoſtoka, pſchi brjoſu Cźiſcheho abo Wulkeho morja, hdźeż jako wuſchikny rjemjeſlnik bórſy ſwój khlěb namaka. Tu ſeſna ſo ſ młodej rjanoſinku, ſ dźowku wulkopſchekupzo ſe żelesom, do kotrejež ſo ſalubowa a wona do njeho.

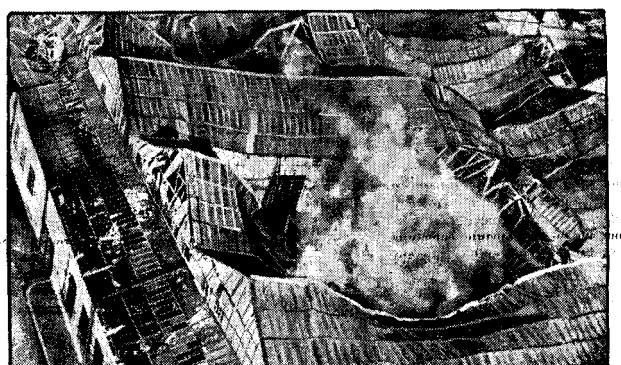
Schtyri duny ſbźża a radoſcźe.

W Ruſkej njeje pſchi żentwje weſtnódnych formalitow. Prjedy hacź ſo Kaſimir tak prawie domaſa, bě ſe ſwojej lubowanej wożenjeny. Schtyri dny po kwaſu ſo jenoj pſchikaſa, ſo dyrbi ſo do ſwojeje domiſny wrócźicź. Młody por mohł ſadwělowacź; wěſho pro-ſchenje, ſo by ſo ſ wupokanjom cźakało, hacź mohła młoda żona ſobu wupuſcźowacź, bě podarmo. Je to wo-ſtawi, ſo móże ſo ſ druhim transportom ſa nim podacź. Kaſimir dyrbjeſche pſches nóz ſwoje brěmjeſchko wołacź. Sſam njewědźeſche, hdźe transport póńdźe. Pſchi wſem khwatku ſabų ſwojej żonje mjeno ſwóeje ródneje wſy woſjewicź. Młoda żona njewědźeſche, hdyż ſ dalſchim transportom ſajatych do Półſkeje pſchijdźe, hdźe ma ſwojeho muża pytacź. Pytanje ſa nim bě ſo ſ tym poczińiło, ſo bě Tyrnow, Kaſimirowa domiſna, mjes tym Cźěſkoſłowakiſkej pſchipadła a mjeno Trnowa pſchijała. Kaſimir namaka doma bórſy dobru ſaſtużbu a cźakaſche ſrudny na ſwoju lubu żónku a njemóżeſche ſej wuſaſnicź, ſo njepſchińdże. Też wón daſche wyſchnoſcźam ſwoju żonu pytacź. Shoni pak jenoż, ſo bě wona ſ druhim transportom ſajatych jěſbu do ſriedźneje Europy naſtupiła.

15 lět ſej ſwóru djerźałoj.

Młoda Ruſſowka bě zyle ſwoje ſamóżenje na pytanje ſwojeho muża nałożiła a bě wjeſoła, hdyż derje ſapacźene ſaſtojniſtwo w półſkim hoſpodarſkim miniſterſtwje we Warſchawje doſta. Bě ſa ſebje ſiwa a ſa ſwoje powołanje a lutowaſche a lutowaſche w nadźiji, ſo ſwojeho muża hiſcheze nadeńdże. A tuta nadźija njebě podarmo.

W prěnich dnjach tuteho lěta wopyta we Warſchawſkim pſchedměſeźe pſchiwabjazy film a tem wuhłada

Hobrźki woheń w Londonſkim filmowym měſcźe.

Londonſke filmowe měſto Elſtree je wulki woheń podeſchoł, pſchi kotrymż ſo 5 atellierow doſpołnje ſpali. Naczińjena ſchkoda ſo ſ drohotnymi negativami a něktorymi pſchijimanſkimi apparatami na něhdże 5 milijonow hriwnow woblicza. (Weltbild, M.)

Druhe żiwjenje

Powědańczko ſ holanſkeho buriſkeho żiwjenja.

Cźerjewjeſcź wrjóha dra'cźi ſo hižo do namódrego błyſkocźa naſymy. Hiſchcze vas wabrěwa ſłónczko holanſkeje ſemje. Cźeſki kur wjerceſi ſo ſ wulkeju buriſkeju ſtatoka. Burowka bě poliwki do róle ſtaiła a wuńdże nětko k łożam a ſchkinajo żej wocźi ſ ruku reshladuje ſo ja wow-ſerom. Nětkaſi ſdaleny dypk wobdaty ſ małymi dypcźcźkami pichiblížuje ſo po ſdaczu ſamotnemu ſtatoſej.

Sſuły njebě mudry ſ tuteje poſtawy, kotraż żónſku ſtaſu wobleczena każ muż w cźeſkich ſchtórnjach po dworje podjeſche.

„Kak daloko je hiſcheze do pſchichodnje wjeſki?" ſo ju wopraſcha. „Hiſchcze nětkotre hodźinki. Mjes tym je cźma. Dyrbicź pſches luh, pſches bahno, hdźež bludnicźki hraja. Sajimcze pod naſchu ſtěchu. Sſtuſje je tej hiſcheze dźeń ..."

„Njebudu wam na puću?"

„Jena komorka drje tola dożaha. Sdyniże ſo tak jebo do ſinwy. Mam hiſchcze dźěłacź . ."

Kak derje jemu cźinjeſche, hdyż mójeſche nohi wupiſcheſej po do'bim puczowanju. Nětko hakle ſacźu, kak ſmužiny a roſbity bě.

Każ by jeho myſle jhódała, měnjeſche burowka ſaſtu-ſowa a ſo ſmjeſo: „Nó, marje dołhi puczź ſa ſobu, njeſmerno? Cźinicze ſej po woli. Wowcźer pſchińdże hnydom wjeczeri.

„A bur?" wopraſcha ſo ſuły.

„Bur ſym ja" wuraży burowka hordże a krucze a wuſu ſo cźeſke ſchtórnje, njedźiwajo pſchi tom na zujeho.

„Sſym ſwoje wſchědne dźěło na ſuły dokónczźita — ſtaczi dźeń tam dźěłach a bahnowinje."

Wonka ſo hłeczenje wowzow pſchibliżowaſche. Hdyż ſu ſ wokna pſchińuli, wuhłada jenicźku muriu wowzow.

„Schěſcź ſtow!" rjekny. „Hdyż muż wumrě, bě jich jenoż pokdra ſta. Měſjachmoj lědy ſa dweju ſeźiwjenje. Dźeńſa bychmy wjazy rukow trjebali a nětchto ſoldkow wjazy mohle ſo naſtyſcźicź."

Na blidźe kuri ſo ſchkła ſ warjażymi jahłami ſ jabłukami a tucźnym. Wowcźer ſo prěni ſa blido ſydny, potom burowka a ſkónczńje hóſcź. Ani ſłowcźka ſo njerěcźeſche. Po wjeczeri wucźahny ſuły ſigarowku ſe ſaka a poſticźi ju ſtaremu wowcźerjej.

„Dobre ſeło! Pſchikhadźeſch ty ſ měſta?". Burowka jemu pſches hubu ſjedże.

„Schtóż nochze powědacź, teho ſo njepraſchej!"

„Nó haj, prajach to jenoż tak. Rad ſłyſchimy nowinki wot ſułych, kiż tu nimo pſchińdu."

„Tón . . ." pſchi tym pokaſuje burowka na muża ſa blidom, „njeńdże nimo. Ma cźaſ. Nima ſaneho ſamźera."

Naſtrózany ſtany ſuły.

„S wutkel wěcźe to wſchitko? Njejſcźe mi hoſpodu poſticźila. Jutſje pónđu dale . . ."

„Jenoż cźſiche. Kóżdy tola widźi, kak ſo we Waß hori, njemóri a ſakhadźa. Trjebacźe měra, cźaſ k roſpo-minanju ſwojeho połoženja. A cźeżcźe-li, mójeſce pola naſ ſobu ſapſchinnuncź. Kacź do ſymy móżemy derje ſłyſ-nej ruży trjebacź."

„Ale njerozumju niczo wo buriſkim dźěłe?"

„Wſchitko nawuknjeſce, hdyż to chżeſce. A wy to wěſcze chżeſce."

Je cźemno wo ſławje; hacźrunjeż wicho ſuſe, ale nětchto potajne domjaze nuſuje zujeho rěcźacź.

„Pſchińdu . . .", praſeſche kaj bóle ſam ſa ſebje, ſ města. Sſym lubował, ſwoju żonu, każ jenoż lubowacź ſamóżach w żiwjenju. Ale dźěcźo, kotreż porodźi, pſchińdże mortwe na ſwět a wona leż bórſy na to wumre. Hakle po niedźelach dóndźech k roſumej. Mjes tym bě mój wobkhod ſniczeny. Saſo wot ſpoczatka ſapoczeć, natwarjeć? Cźehodła? Sa koho? Wſach nakhribjetnik a podach ſo do dalekeho ſwěta. Wonka w cźiſchinje łěſow, w błyſcheju keſejazych kukow, w deſchczach a wětrach ſy ſwobodny . . . Móżach ſaſy myſlicź. Jenoż nětchto njewědźach: hdźe ſnowa ſapoczeć? Kak a ſ cźim?"

Tamnaj měrnje pſchipoſłuchacźachtaj. Potom ſo wow-cźer poſběhny: „Je hižo poſdźe" djeſche. „Dyrbimy ſpacź hicź. Schtóż puczuje . . .", wobroczi ſo na měſcźana, „na nětkajki ſamźer . . . Też, byrnjeż njewědźak . . Dobru nóz!"

Nasajtra rano ſtaji burowka ſuſenu khlěb a wowcźe mloko na blido a wucźahny dołhe ſchtórnje ſ kucźika.

„Saßy poch kalacź?" ſo jeje wopraſcha.

„Haj, dyrbju hiſcheze wjele nawoſcźeź."

„Sſnědem ſobu hicź?"

Wostaſchtaj zyle dopołdnje wonka, popołdniu dźěſchtaj hiſchcze raś a wukalaſchtaj ſchwórny błak, hdyż też dyr-bjeſche to najprjedy nawukmcź a khribjet jeho jara boleſche.

Dyrbitaj hamaj wjeczerjej. Wowcźer bě ſo na ſdałe paſtwiſchcza podał a pſchenoz omaſche w nětkajkej hěcźe.

Burowka powědaſche: „Běch pyrota a Scholczijzy mje wocźahnychu. Wſchitzy ſo mi ſměſachu, hdyż měrny bur, mój poſłuſchi muż, kernuſchu ſebi po mnje na reju pſchińdże. Wſach ſebi jeho a pomhach jemu, pot ro-ſpadany dwór do porjadka ſtajicź. Potom dźěſchmoj kujeſej ſararjej a dachmoj ſo ſwěrowacź. Mój muż, ſyłny cźło-wjek, cźerpjeſche na nutſkowym khoroſcź . . . pot łéta po zyrjwjek, cźerpjeſche na nutſkowym khorośej . . . pot łéta po wjek, cźerpjeſche na mojimaj rukomaj. Je tomu hižo tři łéta. Spytach ſ cźeſladnymi. Běch dźěn młoda, tola njemóżach ſo jich dowobaracź. Tuj wostach ſama a cźinjach wſchě mużaje dźěła ſama. Naſhórſchi ſadżerkaſ we wěſy, dźiwiche mje ſa ſobu mécź. Tola muż, kiż ſwoju macź bije, njeje ſkmany ſa muje."

„A kajki dyrbi bur po waſchej mużli byeź?" ſo ſuły wopraſcha.

„Bur dyrbi krucźe a hłuboko w żiwjenju ſtacź. Dyrbi żiwjenje lubowacź, każ jemiju a ſłót, każ a pódu lubuje.

nadobo ſwojeho muża. Kaž elektriſowana poſtany. Tón muž na plachcze njebě drje wjazy tak młody, ale bjes dwěla běſche to mješnjowčo a powaha jeje muża. Wulka cyrijowa fabrika w Trnowje bě dala tutón pſchiwabjazy film wjerzejcz a w tutym filmje wuſtupi Kaſimir jako moleſrſi mſchtr.

Sbožowna žona telefonowaſche do Trnowy a hlej, muž, tak dołho pytany, jej wotmołwi. Hnydom wjda ſo ſwojeho ſaſtojnſtwa we Warſchawje a poda ſo do domiſny ſwojeho muża. A bórzy możeſchtož ſbožowne ſaſpowidzenje wožwjeſcz, dokelž tež Kaſimir bě ſwojej žonje pſchi 15ſtnym dźelenju ſwěru dźerżał. Kaſimir bě ſej pſchi ſwojim pilnym dźele mały moleſrſi wobkhod natwariſ; ſ nalutowanymi pjenjesami ſwojeje žony budże jemu mózno, ſwój wobkhod powjetſchicz, tak ſo może tež wjetſche nadawki wuwjeſcz.

Sſwěra dweju cźłowjekow je ſo tu kraſnje mytowała.

Přilopk

Wušud w żelesniſtim njeſbožu w Drjezdźanach.

Prozeſ pſchećiwo wobſtorżenemu ranżerowanſkemu dźełaczerjej Bärſchei ſo w ſaſchłych dnjach w Drjezdźanach pſchewjedze. Bärſcha winowachu, ſo je żelesniſke njeſbože ſawinował, pſchi kotrymž ſo cźrjóda Drjezdźanſkich dźěſći, kotrež do Budniſchina jědżechu, dźěła ſmjertnje a ſdźěła lójo ſrani. Wobſtorżeneho dla lohkomyſlneho wohroženja żelesniſkeho wobkhada, ſjednoczeneho ſ lohkomyſlnym morjenjom a dla cźełneho wobſchkodżenja k tſjom lětam ſaſtwa ſaſudźichu. Wobſtorżeneho ſamego ienicźka wina trjechi. S jeho lohkomyſlnoſcu je ſo cźežke njeſbože ſawinowało, kotrež budźiſke ſo mohło wotwobroſchcźicz, żby by ſaſudżeny w poſledním wokomiku hłowu njeſhubił.

Symna w Schleſyſkej.

W nozy k nóndźelu temperatura w Schleſyſkej niezjaża ſwadny. Nóndźelu rano ſo w niżinje 14—18 ſtopnjow ſimy naliczi w horach 21 ſtopnjow, na Wieſenkubje 20 ſtopnjow, na Spindlerowej budźi 21 ſtopnjow. Na horach je ſněh nětkle 1¼ metra wyſoki. Teſ w niżinje je wiſchudże nětkotre zentimetry wyſoki ſněh.

Tworowy cłah pſchewjedże 5 dźełaczerjow.

Sſobotu wokoło 6 hodźin wieczor ſajědże tworowy cłah 6285 na njeſcźitanym pſchekhodże na Hamburgſkej dróhy w Braunſchweigu do cźežiteho auta ſ 23 dźełaczerjemi wobſadżeneho. Nichi tym bu 5 wožobow morjennych a wjele ſranjenych. S 13 cźežko ſranjenych ſu 4 w ſmjertnym ſtrachu. Po dotalnych ſwědźenjach je wjeſowy wiedniſ ſwonjenje a hwidanje lokomotiwy pſcheſtrowchał. Na wotu běchu dźełaczerjo, kotſiž na ſtatnej autowej dróhy dźełachu.

Wulka woda we wjele dźełach Danſkeje.

Mózny nałſchi wětr poſledních dnjow je wulku wodu na brjohi Danſkeje nawalał. W bliſkoſcźi Kopenhagena je ſo hrjóh na dwěmaj měſtnomaj ſapławił, pſchi cźimž ſo wjele domow ſ wodu ſala. Na kupje Lálandſkej woda pſches haczenja ſtuniwſchi łukt ſapławi. We Sonderburgu ſo pſchiſtajmy dźěł ſamo hacź do 2 metraj ſ wodu ſapławi, tak ſo dyrbjeſche ſo ſ cźołnami po dróhach jědźicź. Je to naiwjetſche ſapławjenje, kotrež je w poſledních 30 létach Danſku potrjechiło.

Wulka ſymna też we Wuheſrſej.

Nječapzy do Wuheſrſeje ſo nawaliwſchi je ſymna żołma w prowinze wſchelake wyſoke ſněhowe ſawěcza poſtawiła. Żelesniſki wobkhad dyrbjeſche ſo na wſchelakich měſtnach kraja ſaſtajicź. Na dróhy do Suthlweißenburga ſo hurſki wós ſ dwěmaj konjomaj pſchi ſněhowym mjeſelu ſabłudźi. Wura a jeho konjow noſdźiſcho ſmjertnjenych namakachu. Na łodowitych dróhach w Veſchu póndźelu k ſnaimjeńſcha 20 njeſbožam dóńdże. Dźěł ſnieſbożenych wěſchkow dyrbjeſche ſo ſ cźežkimi ſkamaniemi nohow abo ruki do khorownje dowjeſcź.

Żona njeżmě jemu najważniſcha bycź, bychu jej dobry był, dokelž trjeba ſynow, a dyrbi na pſchichod myſlicź. Dwór a żona ſcźinitej hakle bura." —

Korla Krygar dźełaſche dale na kromje bahnowiny.

„Je derje, ſo możeſch w mérje na ſtudźe żiwy bycź", praješche jemu druhdy wowczeſ wjeczor pſchi trubzy. „Wutroba ſo ſměrnje a cźłowjek ſo ſam nemaka . . ."

Bórzy ſchumjachu naiwiſke wětry pſches kraj. Nětko mějachu ſo jenoż wowzy w hródźi a pczoły ſaſtarać. Dyž a dyž pſchińdże pſcheſkupz, ſo by ſkót a wolnu kupił.

Korla Krygar njemějeſche wiazy doſcź dźěła. Bě ſ barbu a ſterſchczowzom hoſpodarił, ale też to dźěło ſo ſkónczi. Tohodla poża cźiſche ſwoje wězy ſavalecź. Jeneho dnja po ſtudźanju, hdyž bě wotczeſ k ſwojim wowzam dójſchoł, ſtadźeſche hiſchcze khwilku pſchi burzowzu.

„Haj", měnjeſche, „to bě rjany cźaſ. Wuſkłu, ſo mózu ſo nětko ſaſzu ſebrać a nicźehto roſumneho ſapocźecź."

Dokelž jemu nicźo niewotmołwi, dźěſche do komorki a cźiſkny ſebi waczok na khrbjet. Hdyž pak durje wotewri, njemóżeſche dale. Burowka jemu ſ zyjej mozu mucź ſaſtupi. Jeje ſchérej wocźi ſadoſcźiwje hladaſchtej na ſo dłujazeho cźłowjeka. Wiſke wuzy dyrbjeſche hromadże bracź, ſo njeby ſo drět kaž maly hólczeź.

„Wy dyżeze pojaſkim precź?" praſchejeſche ſo ſtónczinje. „Nó — na żadyn pad. Tohodla waż njeſłyſm hladała a na nowcźo cźłowjeka poſdźehnyła. Njewudżerżu tu wjazy ſama w ſamotnej holi, bjes wſcheho, bjes muża — bjes dźěcźi!"

Sſpilny ſo ji wonjachu ſe ſrudnjeju wócźkow a ſchepotajo dźerżeſche ſo wudwjernjow. Wón pſchińdny jeje ruzy. Jenoż lubosnjeho pohladnjenja bě trjeba — a wona wobja jeho wokoło ſchije a wón, ſ nakhribjetnikom pocźeženy, kiž bě jej wotmyſlił ſo ſaſzu do ſchérokeho ſweta wrócźicź, ſapodny do njewuprajonneho ſboża. K druhemu, k ſbožownjſchemu żiwjenju bě na ſeniſkej dróży dopuczował w holanſkim ſtatku.

-se-

Sakſo 70 wobſtorjenych w Amerizy imjerſko.

Sibirſka zyma w ſjednoczenych ſtatach połnocnjeje Ameriki dale traje. Se Chikaga ſo żałoſtny ſněhowy mjeczel weſtwenja. Je to pjeta najcźeſchi mieczel był, kiž je w tutoho lětſtotka w Amerizy ſakhadżał. 20 wožobow je imjerſko. Sſydom dźěłaczerjow ſ lodowej ſchtrutu w bliſkoſcźi hrjcha Cape Cod wokoło błudźi. Prozowanja pobrjoſnjeje ſłużby wobeich wukhowacź, běchu dokal bjes wuſpěcha. W Illinoiſkej, Jowſkej a Michiganſkej je 12 żelesniſkich cźahow w tcźazy woſtało. Żelesniſki wobkhad je ſdźěła zyr pſchestał. Temperatury w Minneſotaſkej a połn Dakotaſkej hacź do 45 ſtopnjow Celſija ſpadn Wſchudże je njedoſtatk wuhla a mloka. Nimo toho wſche wodowody ſamjerſle, tak ſo njeje w najwjazy mach wody.

Wulki dźeń při Rießerskim jězoru

Bobbowe wubědżowanja, ſpěſchna a wumělſka ſmykanja, hokej.

Wutoru puſchczi ſo wſchitko, ſchtož nětak mózeſche, k Rießerſkemu jězorej, dokelž hłowne wubědżowanja ſo tam pſchedwjeđechu. We 8 hodźinach rano ſapocza ſo bobbowe wubědżowanje, w 10 hodź. pſchiſamkny ſo ſpěſchny běh na lodze, potom ſo hokejowe hry na jězoru hrajachu a nimo toho wuwjedżechu ſo wumělſke běhi na lodze.

Wubědżowanje ſ bobbom

ſa ſchtyri wožoby ſo zyle bjes pſchipadow njeſkónczi. Też Němſku to potrjechi, pſchetož ſanti „Němſka II", kotrež Trott ſ Erfurta wodżeſche, padnychu a ſ tym ſo ſ dalſcheho wubědżowanja wujamknychu. Na dobre ſboże pak wſchě padnjenja bjes iſtkody wobdźělenych wotenđżechu. Po dwěmaj jězbomaj běſche bobb „Schwiza II" prěni ſ wyſchſchim leutnantom Muhjom pſchi wodźidle, kotryž ſ 1:18,78 najlěpſchi cźaſ jědżeſche pſched „Schwizu I", Jendźelſkej a „Němſka I", kotrež Kilian wodżeſche.

W ſpěſchnym běhu na lodze

ſo wubědżowanje na 500 metrow pſchewjedże, kotrež norwegſkim pſches ſwětoweho miſchtra Ballagruda prěnju ſkotu medaillu a jeho krajanej Krogej też zlěbornu medaillu wunjeſe. Tutón wulki norwegſki wuſpěch nowegſke położenje w ſeſtupje narodow zyle wurjadny połepſchi. Němzaj Sandtnr a Sames, kotrajž wot wſcheho ſpoczatka na ſhubjenym měſtnje wojowachtaj, wobſadźiſchtaj 20. a 29. měſtno.

W hokejowych mjeſzbrach

doby USA nad Czeſkoſłowakſkej 2 : 0.
Schwedſka nad Awſtriſkej 1 : 0.
Němſka nad Wuheſrſej 2 : 1.
Jendźelſka nad Kanadu 2 : 1.

S tutej porażku Kanady je dotalny ſwětowy ſwjedwy miſchtr njenadźiju wulku plistu doſtał.

Dotalny ſeſtup narodow: Němſka 29 dypkow, Norwegſka 23 dypkow, Amerika 6,5 dypkow, Finiſka 6 dypkow, Schwedſka 4 dypki, Franzowſka 4 dypki, Schwa 3 dypki, Italſka 3 dypki, Japaniſka 3 dypki, Czeſkowakiſka 2 dypkaj, Awſtriſka 0,5 dypkaj.

Sarjadowanja ſzredu:

Bobbowe wubědżowanja 3. a 4. jěſba je 4 wožobami, Hokej Kanada pſchećiwo Wuheſrſej. Czeſkoſłowakſki pſchećiwo Schwedſkej, Němſka pſchećiwo Jendźelſkej, Amerika pſchećiwo Awſtriſkej.

Finojo po ſwojim dobyczu.

Dobyczjeſſke finiſke wotrěſkowe muſtwo pſched ſwojim kwarterom po wulkim dobyczu 4×10 km. wotrěſkowe běhu. S lěwa na prawo: Nurmela, Karppinen, Jalkaden (poſledni muž a rjek dnja) a Lahha.

(Preſſe Bildzentrale.)

Bobby ſo wuwajeja.

W naběhu na bobbowe wubědżowanja ſo bobby wobdźělnikow wuzziwachu. Na prawo ſ nawoczomaj: amerikanſki miſchtr Stevens, kotrž po prěnich běhach na 3. měſtnje ſteji. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Wjednikowy ſaſtupjeć w Garmiſchu.

Mjes pſchihladowarjemi na horje Gudi běſche tež nikowy ſaſtupjeć Rudolf Heß. (Weltbild.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawańi 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a ćišeŕ Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towaŕstwowe a hosćencaŕske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 37 | Budyšin — Štwórtk 13. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wilhelm Gustloff so swjatočnje pokhował

Sćrjedu pśipołdnju w 12 hodźinach ʒo w ʒwjedźeńskej hali w Schwerinje ʒarowańske ʒwjatočnosće ʒa nawjedowarja krajneje skupiny nazionalsozialistiskeje strony ʒa Schwizu, Wilhelma Gustlossa, sapoczachu, kotrehož je ʒydowska morbaŕska ruka sastrělila. Wjednik a wjele wodźaćh muʒow strony a stata běchu pśichitomni. Po ʒarowańskej ʒwjatočnosći ʒo Gustlossowe cźěło ke krematoriju pśichowdźesche, hdyž ʒo spalnemu pokhowanju pśichyli.

Ʒarowańśyn hoseźo a formazije běchu se 16 wožebitymi cźahami se wšěch dźělow Mecklenburgskeje a Němskeje do Schwerina pśichiźeli. Na dróhach, po kotrychž mějesche posłedźiśo pśichewodźenje nimo cźahnyś, ʒo hižo hodźiny do cźaha ludźo hromadźachu. Wšitke wyšnjosće, šule, klamy a wobkhody ʒo w 10 hodźinach samkuchu. Schulske dźěći ʒo na dróhach do ʒadow sćěhowachu. Město běsche polne ʒarowańskich khorhojow hokateho tśiśiźa.

Schwerinska ʒwjedźeńska halla běsche ʒo do ʒarowańskeje halle pśichewobroćiła. Gustlaffowy kašćej běsche z khorhoju hokateho tśiśiźa pśikhŕyty. Schtyrjo muʒojo namórnistwoweje SA pśichi kašćeju stražowachu. Pśiched kašćejom leźeše jako jeničći wěnc wjednika a nětučkeho kanzlera. Na ʒomoćany puzak běchu ʒo Gustloffowy cźešny kałac, narućniźa a cźešne snamjenja połožiłe.

Na šhodźe z cźornej pychu leźachu wěnce wjednikowego namóstnika, pruskeho ministeŕskeho prezidenta Hermanna Goeringa, ʒupneho nawjedowarja Bohły a ʒupneho nawjedowarja Hildebrandta. Jeniczy pkomjenja na pylonomaj z wobcźu stron kašćeja městnosći wobʒwětlachu. Pśicheʒo hišće ʒo wěnʒy pśichinoschowachu a ʒo na newidźeʒo kładźechu, kotrehož kromy běchu ʒ barbjeńkom a běłym bosom wupyšchene.

W 11 hodźinach běšće ʒo 10 000 pśiśiłkownikow wšchitkich stronitych wotdźělenjow na 5 kilometrow dołhim puću, kiž měješe ʒarowańśi cźah pśicheźahnyś, do spałtra sestupako. We tym ʒanym cźasu ʒo formazije ʒarowańskeho cźaha pśched hallu sestupachu.

Hižo hodźinu pśched spoczatkom ʒarowańskeje ʒwjatočnosće běchu wobdźělniʒy hižo nimale wšchitke 300 městnow wobsadźili. W pśenich rjadach ʒedźeše wjele ʒobudźowow strony z wukraja. Mjes druhimi běchu pśichitomni nawjedowarjo krajnych skupinow z Jendźelskeje, Schpanskeje, Franzowskeje, Luxemburgskeje, Pólskeje, Bołharskeje, Jugosłowjańskeje a Pokodnišcheje Afriki. Pśichi nich ʒedźeše 50 towaŕschow schwajzaŕskeje krajneje skupiny, kiž běchu ʒwojeho krajneho nawjedowarja do Němskeje pśichewodźili.

Dopołdnja ½12 hodźin ʒo khorhoje pśchinjeśechu. **Někotre mjeńšchiny do 12 hodźin wjednik z wožebitym cźahom do Schwerina dojedźe.** Wón ʒo hnydom k halli poda. Tam wón nimo fronty sestupanych formazijow kročeše. Potom wjednik do halle sastupi. Jeho pśichewodźachu jeho naměstnik Rudolf Heß, ʒupny nawjedowaŕ Hildebrandt, němske stat nawjedowarjo SS-wjednik Himmler, štabowy schef Lutze, dr. Goebbels a Bormann, ʒupny nawjedowaŕ Wagner (Mnichowski), pósłanʒ z Ribbentrop a jeho adjutant hejtman na wukš. Wiedemann.

Ʒarowańska shromadźizna pśistanywšchi wjednika pośtrowi. Wjednik ʒo pśichi Gustloffowej mandźelskej, macźeri a bratru pożohnowy.

Mecklenburgski němski bohat Hildebrandt ʒwjesmu pśicheźelej Wilhelmej Gustloffej hnute rozžohnowańske ʒłowa pśichwoła. Semrětkeho pśicheźel, wyšchichi zyrkwinski rada Langmann, městeśe duchownu ʒarowańśu rěcź. Župny nawjedowaŕ Bohle, nawjedowaŕ wukrajneje organisazije, w mjenje wukrajnych stronjanow na ʒwojeho padnjeneho tow. ścha spomnaśe.

Potom wjednik ke kašćejej pśichistupi, so by pożledni krótź k mortwemu stronjanej rěcźał. Wón dopominaśe, so je bolostny puć, kiž maju ludźy hicź, so bychu ʒwoje ʒłožo namakali, kiž ʒo na tutym ʒwěcźe nikomu njedaŕi. Potom wón pokaśa, kak ʒu ʒo wot lěta 1918 wšchitcźi cźi, kotriž ʒu ʒo ʒa Němsku sastajili, se ʒurowej nadstatnej nanozu wohrożyli. **Wjednik rjekny, so nazionalsozialistiske hibanje nje ʒenje z brónju terrora wojowało. Pśichi morbaŕstwje na Gustlossu bu duchownu naścźiwaŕ wopraudźe tej ʒam skucźeŕ. Ale tej tuto stóśtnistwo na skucźeŕa pada. Němsta ʒo z nim nje ʒeśtlabila, ale móʒ, kotraž na njeśtuŕ samoŕwinći. Němśki lud je drje ʒeneho se ʒiwych w lěcźe 1936 ʒhubił, ale njeʒmjertneho sa pśichod dostał.**

Po wjednikowej rěcźi ʒo pśichewodźenje na Schwerinske pohrjebniśćejo nastaji. Prěni pśichewodźerjo ¾3 hodźin na pohrjebniśćejo dóńdźechu. W krematorijowej kapalcy ʒo pśichiwuli semrětkeho a cźešni hoseźo sesłydachu. Krajny biskop Schultz porěcźa krótke ʒłowa pożledniego spominanja. Po modlitwje a pożohnowanju ʒo Gustlossowe cźěło dele puśćeźi. Khorhoje ʒo nakhilichu. Tśi salwy cźełneje standarty sarjachu jako pożledni pośtrow po pohrjebnišcheźu. Hdyž běšće Horsta Wesselowy spěw wuklincźał, ʒo pśicheźerjo pomału rozeńdźechu.

Gustlossowe namésto a Gustlossowa dróha w Barlinje.

W pśeśeńskeji i wyšchichim měśchcźanostu měśta Barlina je polizajski president Dernburgske namésto a Dernburgsku dróhu w Charlottenburgu do Gustloffskeho namésta a Gustloffskeje dróhi pśemėnił.

Abesynska na italskim zapisu padnjenych dźeluje

Abeśynska je na italske hamtske wośewjenje ʒ 10. februara napśeśećiwne wośewjenje wudała. Italcźenjo wośewichu, so je hač do tuteho dnja 844 muʒi domisniśkeho wójska na abeśynskich bitwiśchcźach padło.

Abeśynske knjeźeŕstwo wośewja, so tuta licźba ʒrudźaze samyślenje italskeho luda wośnamjenja, pśichetož ʒamo w bitwje wot 20. hač 30. januara w Tembienskej **je było italske wójskowe wjednistwo nuśowane, wožebite pohrjebne kommanda k porjebanju 1500 Italcźanow a 5123 domorodnych wojakow postajicź.**

Abeśynske knjeźeŕstwo wudawa, so Italcźenjo njeńju wšchitkich morwych na eritrejskej a ʒomaliskej fronće kaž teź wójska w Libyskej wośewiłi. W abeśynskim wośewjenju ʒo hišće pśichipomnja, so je pśichi bitwje w januaru w Tembienskej 333 domorodnych eritrejskich wojakow k Abeśynjanjam pśeśeło.

Cźežke poroki za wjeŕcha Destu

Dopiśowaŕ Londonskich nowin „News Chronicle" w Dźibutiju wo pśicźinach pśiśe, kiž ʒu porażku wójska abeśynskeho wjeŕcha Desty w Sidamoskej prowinzy sawinowake. Dopiśowaŕ wožebje na njedostatk pjenjes a korrupziju pokasuje.

Wjeŕch Desta je ʒwoje śejiśćego jako wyšchi skasowaŕ pjecźa wuźił, so by ʒo na njehańbiśiwe waschnje wobhaśił. Jeho winuja, so je ʒwojim ʒamym wojakam bronje a muniziju ʒa drohe pjenjesy pśchedawał. Sastaranje ʒwojeho wójska ʒ ʒrybou pak je wón na njesamołwite waschnje sanjechał.

Tak je pśichiśło, so śiej hłód a demoraliʒazija do jeho wójska sacźahli, so je ʒo wójsko se nětkotre měśazy wot 80 000 na 10 000 muʒi seśkakło.

Wjeŕch Desta je se sadwělowanjom spytał ʒwoje hlowne město Neghelli sakitaś. Po ʒwojej porażʒy pak śebi njeje śmjeŕt ʒo do měśia wrócźiś. Wón je se ʒwojej cźełnej gardu a nětkotrymi słuʒobnikami do śmitskowneje Abeśynske cźełnyk. Nichtó njewě, hdźe nětkole pśebywa.

Kas Desta do klóśchtra wucźekny?

Italʒy nowinaŕ wośewjeśa, so je kas Desta pśched ʒwojim pśichiśodnym nanom, negusom, dla cźełneje porażki, kotruʒ je na južnej fronće poczerpił, do kloʒtreho klóśchtra cźeknył, hdyž jeho nichtó, ani kšaŕ pśeśeśeŕkeje njeźmě. Tutu powěść wjele abeśynskich jatych wobkrućeja.

Woblehnjeński staw w Syriskej

S Jerusalema ʒo powě, so ʒu ʒo wšchitke ʒwiśi je Syriskej pśichetorhle. Do města ʒu powěśe dóśchle, so je ʒo na ʒylu Syriśku woblehnjeński staw położił.

Położenje w Syriskej je ʒo pożledniej dnjej słórschiło. S Homsa a Hamy ʒo wo nowych njemėrach powě. W mjeńšchim měśce je ʒo pjecź wožobow morikło. Mjes tutymi je pjecźa teź franzowski offiźeŕ.

W Damaskonje ʒo demonstrantoju blidaŕa z kamjenjowanjom morili, dokeź běšće straźk łamak. Po tutym podawku ʒo na město ʒivilneho ʒarjadnistwa wojeŕske ʒarjadnistwo staji. Dokeź ʒu jastwa pśchepjelnjene, maju ʒo konzentraziśke lěhwa pśchiprawiś.

Wusud we procesu dla zamordowanja juhosłowjanskeho krala

Sšud w Aix-en-Provence je ʒrjedu wjeczer w procesu dla juhoślowjanskeho krala tśjoch wobtkorʒenych ke khłostańi na cźaʒ ʒiwjenja ʒasudźi.

Jako mějachu ʒo sašudźeni wotwinjeś, Pospischil ʒyle błędy stany a po khorwatiku wótśe sawołaś: „Njech je ʒiwa ʒwobodna Khorwatska, njech je ʒiwy Ante Pawelicź!" Ʒandarmoja dyžbu jeho z mozu wotwjeźeś. Tomu pak ʒo wón śpjeczowaśe a tłwiłku pośdźiśo juhoślowjanskim nowinarjam do wobliźa sawoła: „Njech je ʒiwa ʒwobodna Khorwatska!" Potom hakle ʒo ʒudnistwo khłostańkam poradźi, Pospischila a jeho ʒobusašudźeneju wotwjeźeś.

Hnydom na to ʒo nowe ʒudniśke pośedźenje sapocźa. Pśichśaḥańśy pak njeběchu pśichitomni. Sšud pśicheźiwo tamnym śjom wobtkorʒenym Pawelicźej, Kwaterniczej a wyšchiej Perźiwiczej w jich njepśichitomnosći jednasche.

Jendźelske knjeźeŕstwo wo Egiptowskej wuradźowało

Jendźelske knjeźeŕstwo běšće ʒo póndźelu wieczor w delnim ʒejmje k wožebitemu pośedźenju sešło. Kaž ʒo ʒhoni, je ʒo wono z egiptowskim praschenjom saběrało. Swonkowny minister Eden je wo nětcźišchim połoʒenju rosprawjał. Potom ministrojo rospomnachu, na kaśi šaklad maju ʒo bliške jednanja wo jendźelsko-egiptowskim srěcźenju stajicź.

Hoare dyrbi zaso do jendźelskeho knjeźeŕstwa zastupić

Pśejedawšchi jendźelśki swonkowny minister sir Samuel Hoare je ʒo pśched nětkotrymi dnjeni se ʒwojeho wocźeźiwjenja w Schwajzaŕsku do Londona wrócźił. Wutoru dopołdnja je ʒo won z ministeŕskim presidentom Baldwinom wobrěcźował.

Kaž jendźelske nowiny „Manchester Guardian" pišaju, chce jendźelske knjeźeŕstwo Samuela Hoara jako ministra ʒa ʒjednoceńje sakitanja postajicź. Tak by Hoare sašo jako nowastaw do knjeźeŕstwa sastupił. Jeho pśichidne sastojnstwo pak ʒo nima wopaćnje jako sastojnitwo wobornego ministra wobkładowaćź.

Hišće ʒo prajscha, hač Hoare titul „ministra ʒa ʒjednoceńje sakitanja" dostanje. Knjeźeŕstwo chce posdaću sabrańcź, jako by won měł nade wšchitkimi tśjomi wojeŕskimi ministeŕstwami roskasowaćź. Sir Samuel Hoare drje jako minister bjeʒ wobwoda do knjeźeŕstwa sastupi.

Nowiny hišće pśidatnje pomnjeja, so ʒu ʒo plany rospominale, po kotrychž **ma ʒo sir Samuel Hoare ʒa pśchedsydu stajneho sakitańskeho wubjerka postajicź. Do wubjerka budźa nimo ministra schesoju wojeŕskich hamtow kluschecź. W pśichipadźe wójny budźe tutón sakitanski wubjerk wyschscha wójnska rada.**

Mussolini wospjet zakitansku radu zwołał

W běhu tydźenja je Mussolini schtwórty króćź wyschu radu italskeho krajneho sakitanja swołał. Kaž ʒo k tomu z Roma powě, ʒo wocźakuje, so ʒo tón króćź wo jendźelskim brónjeńskim programmje a wo franzowsko-sowjetskorusskich jednanjach porěcźi. Wožebje je jendźelske brónjenje w Italskej tśichto njeměra sbudźiło. Tola teź to, so franzowske wójskowe sarjadnistwo lětża blizko italskich mjesow manevry wotmeje, je w italskej ʒtawonoscźi njemėr sbudźiło. 24. februara ʒo w Palazze Venezia wyschscha wójskowa rada k formalnej wójnskej radźe seńdźe, so by nowe powischitkowne nowe wojeŕske ʒhromadne połoʒenje pśchepruwowała.

Badoglio wo podcźišnjenju powě.

Italska 121. wójnska rosprawa tule powěsćź marschalla Badoglia wopśichija: Na eritrejskej fronće a na ʒomaliskej fronće njeje ʒo nicźo wušnamnjeho stało. K naschim patrouillam je Fitaurari Dade Gebremehin, roskasowaŕ w Sedyetu a bratrowz wjeŕcha Gugsy, ʒ 200 muʒemi pśichi schoł a je ʒwoje podcźišnjenje poślicźił.

Najprjedy jakoŕ žadasche, so bychu žo njena tšioch wošłorženych njenowale. Hdyž žo žudniffemu pschedžydže na tute ŕi njeŕa njedźiche wotmotkowiło, žo žudniŕi žłužobnik też psched žudniffe ŕwarjenje poda, so by njena tšioch niepschitomnych wobšłorženych wuwołał. Hdyž běiche žo jakoŕiłe pojtajenje takle dopjelniło, žo tuchi tšio wobšłoženi w žiwojej njepschitomnoŕći k žmjerzeji jaŕudźichu. Krótko po 9 hodźinach wječor žo prozeß ŕkónči.

Złožł japanski zwonkowny m'nister swoje zastojnstwo?

Japanŕke nowiny po nowowólbach pschemjenjenja w japanŕkim kniežeŕtwje wočakuja. W nim budże najwažniŕiche, jo žo ŕwonkowne ministerŕtwo ŕ nowej wołobu wobhładał. Nětučiŕki ŕwonkowny minister Hirota chže tuto městno złožić, kotrejž je ŕchtyri léta ŕaŕtawał. Najlépŕche wuhladowy jako nahłédnik ma dotalny japanŕki pósłanc w Londonje Matłuteira. Tutón hižo dléŕchi czaŕ w Tokiu pschebywa a žo napadnje dliji, žo do Londona wróćiłcz.

Krótke politiske powěśće

Tuchačewŕki hiŕchče w Parišu wostanje.

Ssowjetiŕkoruŕki marŕchall Tuchačewiki je žeŕi wukoru pschiprawy létaŕkeje techniki wobhladał. Wón je žo roŕšěrjył hač do kónca tutoho tydženja w Parišu wostaŕ.

Generalny ŕtrajk ŕtudentow w Franzowŕkej.

Studentoju franzowŕkeho města Tourŕa žu do generalneho ŕtrajka ŕtupili. Woni chcedža ŕe ŕtrajkom ŕtudentam Parišŕkeje univerŕity pschihotowować. Parišŕay ŕtudentojo wožebje pschećiwo ŕaŕtupjerjam prawneje fakulty protejtuja..

3. ŕakŕki burŕki zjězd w Kamjenicy

W tutych dnjach žo w Kamjenicy 3. ŕakŕki burŕki ŕjěd wotmětwa. Pónđelu je žo pschi ŕkładnoŕći ŕjěda wuŕtajenja wo „ŕakŕkej w němŕkej měŕtnoŕći žiwjenja“ wotewrił. Kommiŕarŕki nawjedowař ministerŕtwa ŕa ludowe wukubłanje Göpfert na wulku waŕnoŕć wuŕtajenjay pokaŕa. Po nim też hiŕchče ŕakŕki krajny burŕki wjednik Körner rěčeŕche.

Prěni dźeń ŕakŕkeho burŕkeho ŕjěda ŕtónči žo ŕ witanjom krajneje burŕkeje rady, kiž město Kamjenicu we radnizznej ŕali wuhotowa. Měŕćanoſta Schmidt powitanŕke ŕłowa porěča a hobrŕke dźěło němŕkeho ŕežiwjeńŕkeho ŕtawa ŕłowaŕche.

Krajny burŕki wjednik Körner po ŕwojich djutnych ŕłowach wukoži, ŕo je nazionalŕozializmuŕ fundamentalnu ŕaŕadu poŕtajił, ŕo praŕchenja krwě nad praŕchenjemi hoŕpodaŕtwa ŕteła. Němŕka ŕemja je žo ŕ nowym a tola praŕtarym němŕkim ŕakoujom ŕawŕčiła a dyrbi někto być ŕe ŕakŕadom naŕcheho domjaŕeho ŕežiwjenja a ŕaŕtaranja ŕe ŕurowŕnami. Němŕki wjeŕny lud je w lěče 1935 hižo 1½ miliarda hriwnow dewiŕow ŕalutował, kiž měŕachu žo na wobŕtaranje dźěła nałožić. Burja też ŕa pschihod ŕłubuja, ŕo chcedža ŕ domjaŕeje pódy napožbić. ŕelkoŕ budże jenož možno.

Po powitanjej ŕhromadźiźnje wotmě žo hiŕchcze ŕawrjene pożedźenje krajneje burŕkeje rady.

*

Na druhim dnju 3. ŕakŕkeho krajneho burŕkeho ŕjěda žo nawjedowarjo wokrjeŕnych ŕkownych wotdźělenjow ŕ ŕawrjenemu wožebitemu pożedźenju ŕeńdźechu.

W Marmorowym palaŕce žo ŕhromadźiźna ŕakŕkeho mlokoweho hoŕpodaŕkeho towaŕŕtwa ŕhadźowaŕche. Ŕwjaŕkowy pschedžydža Beger wo ŕaŕadach rjadowanja mlokownych wikow rěčeŕche. Wón ŕdźěł, ŕo žo ŕwjaŕki ŕa ŕaŕtaranje ŕ mlokom w dowidźomnym czaŕu w jich prawnym ŕeŕtajenju rozwiŕěła a ŕo do wonkownych měŕtnoŕćow (Außenŕtellen) mlokoweho hoŕpodaŕkeho ŕwjaŕka pschemjenja. So by žo biesporoczność mlokoweje kaŕkoŕce ŕwěŕćiła, maju žo njewotwiŕnu pruhowarjo kaŕkoŕce pschihotajićź. Tohodla žu žo mlokaŕnje do kola ŕa pruhowanje kaŕkoŕce ŕjednoćiłe. — Wobŕtrowny wjednik mlokoweho hoŕpodaŕkeho ŕwjaŕka Lorenz wo pschewjedźenju rjadowanja mlokownych wikow w Saŕkej poręča. Won rjekny, ŕo je ŕo ŕakŕi bur wo nuŕnoŕći płaczíŕnowych naprawow dał pschepŕewědčić a ŕo ŕwoje winowatoŕcze k ludowemu zwitkej dopjelnja.

W ŕhromadźiźnje, kotraž žo pschiłamknu, pschedžyła ŕwjaŕka jejowego hoŕpodaŕtwa Fryc Lindner-Röckler wo ŕaŕtaranju ŕ jejemi rěčeŕche. Kaž wón rjekny, žo we Saŕkej létnje nětdźe 500 miliionow jeji pschetrjeba. Nětdźe 50 miliionow žo w Saŕkej ŕamej napołoži, ŕbytk dyrbi žo do kraja dowožować. Jenož derje ŕkutkowaze rozdźělenje, kotremuž ma žo runje kaž wupłodźerjej ŕprawna mŕa woŕtajić, rukuje ŕa ŕtajne ŕaŕtaranje ŕ jejemi.

W němŕkich běrnowych wikach pschedžyła ŕwjaŕka běrnoweho hoŕpodaŕtwa Riehle pschednoćowaŕše. S rjadowanjom běrnowych witow žu žo jednje běrny pschetrjebarjam mohłe ŕ bliŕkich płahowankich krajin podawać, ŕbodom je žo podróżenju jednych běrnow ŕa pschetrjebarjow ŕadźiwako. Porjad na wikach žymieniowanych běrnow, ŕ kotrymž je žo loni ŕapaczało, pschinoŕchuje k tomu, ŕo bychu běrnowe wunoŕchi w pschichodże hiŕchcze łépŕche byłe.

We wobłuku krajneho burŕkeho ŕjěda žo też ŕwjaŕk ŕa wuwuŕćze rěčneho ŕkotu ŕeńdźe. Ŕwjaŕkowy pschedžyła Merbitz na hódnoŕć rěčneho ŕkotu w ratałtŕkim wupłodźenju pokaŕa, kiž 33,6 prozentow wuczinja. Tohodla žo też tu njeŕtajnoŕć płaczíŕnow njepschihodnje ŕkutkowaŕche. W tšeźim knježŕtwje pak je žo je ŕo dźenjom wiczneho porjada priedawŕchi ŕtajny nadwotŕtronik. Rěčnik pak poroŕ wotpokaza, ŕo žo ŕ nym porjadom jenoź burej pomha. Wón potom rěkaŕ cźeźko je płaczíŕny howjaŕeho ŕkotu po jeho kwalitě a wobŕeže na wšach, pojtajeŕ. Wobŕtarŕi ŕwini ŕo ta ŕki czaŕ ŕaŕo wudoŕpołni. Wěŕte dźěłby howjaŕeho mjaju pak žo ŕ wukraja dowožować. Najwažniŕche ŕo maju ratarjo doŕcź pizy ŕa ŕwój ŕłót. — Wobŕtrowny wjednik ŕwjaŕka ŕa wuwuŕćze rěčneho ŕkotu dr. Voŕaŕ ŕaŕ pŕchednoŕćnej doda, ŕo ŕak ŕemu ratałtŕkim wuwótkam možno, ŕeźiwjenje ŕakŕkeho wobhdźeŕtwa ŕamo ŕ ŕmjaŕom może žo wobhdźeŕtwo jenoź hač do 60 % ŕe Saŕkeje ŕaŕtarać. Tohodla wobŕtarŕa ŕdawna ŕwój ŕ Hoŕŕteinŕkej, Raŕŕchej Pruŕkej, Schleŕiŕkej a Bayerŕkej.

Přiłopk

Nubjejny nadpad na pokładnoŕowehо pośledníka w Charlottenburgu ko wujaŕnik.

29. januara wječor poŕtrělŕchtaj pokładnoŕowehо poŕledníka Helmuta Schrötera dwaj muŕej w jenym domje ŕwojeje chimiŕeje dróhi a ŕ jeho aktowki 13 000 hr. rubi. Schröter bórŕy na ŕcźehnuŕi ŕranjenjow wumrě. Kriminalnej poliŕiji je žo poradźiło, ŕtóŕtniŕtwo někotrych ŕyle wuŕkiej. Jedna žo tu wo Konrada Nürnberga a Jurja Grémenŕa, kotrajž běłchtaj napad mieŕ ŕobu podrobnje wuměrčałoj. Ŕtóŕtnikaj wjaŕy krócź na Schrötera ŕtrělichu. Pŕchi tym Gramens teź ŕwojeho towaŕcha Nürnberga ŕranji. Dokelž bě žo rana ŕnjebjeźićźita, dyrbjeŕche Nürnberg ŕchowanju wopytać, hdźeź bórŕy na to wumrě. Dokelž njeho tuchu, ŕo je žo pŕchi rubježniŕtwu wobdźělił, pódu pytachu jeho bydlenje a pola njeho 7000 hriwnow namakachu. Na to teź wobydlenje jeho pschećeła Gramens a pschepytowachu a łebrachu tam revolwerowu munizju, kiž bě žo pŕchi njeŕtutku wuźiwała. Potom teź Gramena w jeho dźěłowym měŕtnje ŕajachu. Won žo bórŕy na wŕchelo wuŕna. Słyŕchi pjenjeź bě Gramens w bliŕkim Potŕdamu w łéžu ŕahrjebał. Tam pjenjeźy teź namakachu.

Swjateho Jurjowy pokhod

(Na wosebite přeće. Prošu wo razny, wjesoły hłós.)

My ze ŕwjatym Jurjom dźemy
Rubać waki, hady.
Z nim też wěŕće dobudźemy,
A tuž dźemy rady.
Chtóž by hiŕće ŕobu ŕoł,
Z nami też by dobyć mohł!
Chtóž je ŕam, pój z nami,
Hewak póndźemy ŕami!

Na te waki z krutej wolu
Dźemy w Božim mjenje.
Bijemi ŕo z nimi w polu,
Njećékamy žeńje.
Chtóž by hiŕće ŕobu ŕoł, atd.

Jědy ŕo w tych zmijach warja,
Sapaju jim z pyŕka.
Z nosow ŕmjerdy ŕo jim parja,
Z woćow złóŕć ŕo błyŕka.
Chtóž by hiŕće ŕobu ŕoł, atd.

Wjacy hadow zabijemy,
Rjeńŕi přichod budźe.
My ze ŕwjatym Jurjom dźemy,
Dobywamy wŕudźe!
Chtóž by hiŕće ŕobu ŕoł, atd.

10. 2. 1936. M. Nawka.

252

Budyŕke ŕtawiŕke powěŕće

Ŕŕrjedu 12. februara 1936.

Narodźili ŕu ŕo: 6. 2. Korli Albertej Siebertej, wuczerjej w Hornim Kumwałdźe, ŕyn. — 8. Njemandołŕki ŕyn. — 10. 2. Helmutej Waltarjej Pramŕamkarjej jěđnych kołow, ŕyn.

Wumrěła je: 12. 2. Marta Helena Majowa z Kirchbachez, wudowa po pŕchekupcu, 52 lět.

Pŕchipowědźenja: 12. 2. Herbert Paul, rólnik w tu ŕhwilu hłubokowarŕki dźěłaćeŕ w Brěmjenju a Margareta Hana Barcźez, pomóźniza w Budyŕchinje.

Radio

Pjatk 14. februara ŕo ŕtyŕchi.

Königswuŕterhauŕen. Nimo ŕnateho wŕchědneho programma: 6.30 wječerny raŕŕki konzert. 8.25—12 budźeŕta hudźba ŕ Mnichowa (mjes nim ŕymŕka olympija). 14.10—16 ŕabawny konzert ŕ Mnichowa (mjes nim ŕymŕka olympija). 19.05 wothłós 9. dnja ŕymŕkeje olympije. 20.10 orcheŕtrowy konzert. 21.30 hudźba na dwaju klawěromaj ŕ Mnichowa (mjes njej ŕymŕka olympija). 22.20 pożdźene powěŕće 9. dnja ŕymŕkeje olympije.

Lipŕk. Nimo ŕnateho wŕchědneho programma: 6.10 raŕŕki konzert. 7.30 ŕa bura. 8.20 ŕa hoŕpodu. 8.30 wječerŕka hudźba ŕ Mnichowa (mjes njej ŕymŕka olympija). 11.45 ŕa bura. 16 pŕchedpołdnjoŕcź wo pokładach Drježdżańkeje krajneje knihownicy. 17.40 ŕymŕka olympija. Rěča a ŕpěwy narodow. 20.10 ŕabawny konzert.

Hiŕchče ważne ŕ dnjowe programma. Königswuŕterhauŕen: 20.15 hudźbne žorty. Wrótŕław: 20.10 hudźba ŕ opery. Frankfurt: 21 nowa ŕabawna hudźba. Warŕchawa: ze opera „Lohengrin“.

Z Božim khlčbom

Po Sienkiewiču.

Do ŕerbŕčiny přełožił J. Winger.

Na ŕěrokich žołmach oceana kolebaŕe ŕo němŕka łódź „Blücher“. Płowaŕe z Hamburga do Newyorka. Ŕtyri dny bě hižo po puću, a dwaj dnjej hižo, zo bě minywŕi zelene brjohi Irlandskeje ŕo wudobyła na wotewrjene morjo. Z łódźe bě, ŕtož wóćko wobŕahuje, jenož zelena ŕěra runina widźeć, zworana na brózdy a zahony, rozkoŕana móćnje něhdźežkuli ze běłym jehŕčom pokryta, a z nazdala trochu čémniša, z wobzorom, pokrytym z běłymi mróćelemi, ŕo zetkowaca.

Wotbłyšć tych mróćeli padaŕe z měŕtnami na wodu, a na tym parlowym dnje wuŕtupowaŕe wuraznje łódźine čélisko. Z pyŕkom k wječoru wobroćenym zběhaŕe ŕo tuto čélisko njeŕprócz niwje nad žołmy a zapadowaŕe we hłubinje, kaž by ŕo tepiło. Z časami zhubi ŕo z wocow, z časami ŕo na khribjeće zmohom tak wyŕoko wudoby, zo bě ŕamo jeho dno widźeć a dźěŕe do prědka. Žołmy płowachu k njemu a łódź k nim — a rozkrajoŕaŕe je ze ŕwojimaj wutrobnomaj. Za njej čehnjeŕe ŕo jako hobrŕki had běła dróha jeśćoweje wody, nětšto rybačkow lětaŕe za łódźu, w powětře ŕo přez hłowu mjetajo a ŕkiwlo ł ŕ kibicy. Wětřik bě dobry. Łódź jědźeŕe ŕ połjocu pary a za to rozpja płachty. Wjedro ŕo dale rjeńŕo činjeŕe. Z měŕtnami běchu mjez rozcybanymi mróćelemi ŕmuhi módreho njebja widźeć, kotrež ŕpochi ŕwój napohlad měnjachu. Wot teho časa, zo bě łódź Hamburgŕki přiŕtaw wopuŕćiła, bě čas wětŕikoju, ale bjez wichorow. Wětřik dujeŕe k wječoru, z khwilemi pak wuŕtawaŕe. Potom płachty z hołkom wopadowachu, zo bychu ŕo hnydom znowa rozdźiwaŕe kaž kołpjace wutrobna. Łódźnicy we wuzkich pjezłkach čehnjechu powjaz delnjeje reje (ŕylny dołhi powjaz) wulkeho ŕćeŕora a kŕičicy žałoŕtnje „Hohoho khilachu a runachu ŕo hranu dźeržicy ze ŕpěwom. Z jich rejenjom měŕeŕe ŕo piŕkot mičmenŕkich piŕčałkow a nahły wodych wuhnja, kotryž rozcybane mjećele abo pjerŕćenje čorneho dyma wuporŕkowaŕe.

Zo bychu wjedro zwužili, běchu pućowarjo na łódźinu łubju wuběželi. Na zadnim dźéle łódźe běchu čorne zwjeŕnicy a kłobuki pućowarjow prěnjeje rjadownje widźeć. Prědku pisanjeŕe ŕo we wšěch barbach ŕyła wupućowarjow, kotřiž pod łubju pućowachu. Někotři z nich ŕedźachu na ławkach, pachajcy z krótkich fajfkow, druzy běchu ŕo lehnyli, druzy zhladowachu zepjerajo ŕo na wobłoženje dele ćo wody.

Běše tu teź nětšto žonow z dźěćimi na rukomaj a z błachowymi ŕudobjemi do pasa přiwjazanymi. Nětšto młodych ludźi ŕo po łódźi wot pyŕka hač do wopuŕe překhodźowaŕe, z nuzu nékak runowahu zakhowajcy, ŕkoro při kóždej kročeli ŕo motajcy. Ci ŕpěwachu: „Was ist das deutsche Vaterland?“ a ŕnadź ŕebi při tym myŕlachu, zo teho „Vaterlandu“ žeńje hižo njewohladaju, ale njedźiwajo na to njeŕmějeŕe ŕo jim wjeŕelość z čoła. Mjez wšěmi tymi ludźimi běšiaj dwaj čłowjekaj najŕtruchliŕej, a tak kaž wotŕtorčenaj wot druhich: ŕtary muźik a młoda holćka. Wobaj njerozumještaj němŕki — a běštaj tuž woprawdźe wosamoćenaj wośrjedź cuzych. Što wonaj běštaj — kóždy z nas by to na prěnje pohlanjenje zhódał — Polakaj.

Muž rěkaŕe Ławrjenc Toporek a holćka, Marja, bě jeho dźowka. Cehnještaj do Ameriki a pŕchi khwilku běštaj ŕo prěni raz won zwěriłoj na ľubu ŕwětu. Na jeju khorymaj, khuduŕkimaj wobličomaj ŕo widźeŕe ŕtrach a dźiwanje z dobom widźeć. Ze ŕplóŕniwymi wočomaj zhladowaŕtaj na towaŕŕow puća, na ludźi, na łódźiŕko, na wuheń, ćežko wodychowacy a na zatrašne wotwały wody, kotrež jeŕć wjetřik hač do łódźineho wobłoženja.

Njeréčeŕtaj ze ŕobu ničo, dokelž ŕebi njezwěŕtaj. Ławrjenc bě ŕo z jenej ruku wobłoženja ŕpyŕnył — z druhej dźeržeŕe ŕebi rohatu čapku, zo by ju wětřik njewzał, a Marŕia ŕo nana dźeržeŕe, hdyžkuli ŕo łódź bóle nakhilił, telko króć ŕo wona krućiŕo do nana přituli, mjelčo ze ŕtrachom zakrywši.

Po wěŕtym času ŕtary mjelčenje přetorhny:

„Marŕia!“

„Što dha?“

„Widźiš?“

„Widźu.“

„A dźiwaŕ ŕo, njewěrnoſ?“

„Dźiwam ŕo.“

Ale bóle ŕo hiŕće bojeŕe, dyžli dźiwaŕe; runje ŕtary Toporek. Na zbože za njeju zmohi wón ŕebi, wětřik wuŕtawaŕe a přez mróćele předowaŕe ŕo ŕłónco. Hdyž wuhladaŕtaj „Bože ŕłónčko“, bu jimaj łóžo na wutrobje, dokelž ŕebi pomyŕlichu, zo je wono runje tajke kaž w Lipnicach. To tam wŕchitko za njeju nowe a njeznate, jeno ta ŕłónco wobruć, błyšćata a pruhi rozŕywaca. zdaŕe ŕo jim jako ŕtara dobra towaŕŕka a zakitaŕka.

(Pokračowanje ŕćěhuje.)

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 13. februara 1936.

Naše hrono za tutón Božl dżeń

Stóž chce pyšny židu torhać,
Temu njedaj kopać, worać. H. Zejlok.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor barometer 740, hygrometer minus 7, najwyšschja dnjowa temperatura 1 stop. cjopłoty. Dżenja rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer minus 10, najnišcha temperatura we nozy ½ stop. framty. — Połoženje wjedra w Europje je nětkole jara njejasne a njewěste. Do połnóžneje Němskeje je žo wczera milischi mórtki powětr ſ Połnóžneho morja dobył. Pod jeho wlinowi je hyma popuschćiła, ſ měſtnami, wokebje w rańschich dźělach Němskeje a w Pólšcej je žo žněh schoł. Dokelž pak žo ſ milym mórtkim wětrom žołma symnischeho powětra ſ połnóžnych stron bliži, wona mily powětr borzy sežreba a nam sažo trochu symnische wjedro pschinjeje. Swjetscha smějenny ſuchu, smjerski pak wěsche njeradża tak krute kaj smjerski poſledních dnjow. — Jutſje pjatk ſtónczku 7,17 hodź. ſkhadża a žo 5,12 hodź. khowa. Wjazacy ſkhadża jutſje po połnozy 12,08 hodź. a khowa žo popołdnja 9,09 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchi pjatk: Trochu ſymniſcho, hewak malo pſcheměnjenja.**

*

— **Budże sažo cjopłiſcho,** tak wěſchcża wjedrawuſtojni. Po wuprajenju wjedrawuſtojnych je wyſchina nětcjiſchcheje tydnja pſchekrocżena. Po jich wuprajenju sažo milische wjedro naſtanje. Najſymniſchi dżeń běſche wutoru, tehdy naměri žo na Zugſpitze minus 27 ſtopnjow, na Sněžnym minus 20 ſtopnjow. Mnichow měſcheſche ſe wſchěch měſtow najniſchu temperaturu wo minus 12 ſtopnjow.

S **Hodźija.** Pola naſchich ſerbſkich towaſtwow je waſchnje, ſo žebi ſnajmjeńſcha jónu wob léto nětajku ſamowu wuhotuja. Po tutej ſahadze měſeſche ſo też ſańbjenu njedżelu towaſtwo „Narodny Jmiſch". Ssobuſtawy žo je ſwojimi żonami popołdnju pola Mróſez ſchromadżichu. Pſchedźyda bě doma tójſchto pampuchow napjeł dał a je žobu do Hodźija pſchinjeſł. Mróſezy bě mu dobry kofej namarił. Wokoło 3 hodźin pſchedźyda knjes Wirt-Zokowſki ſchromadżiſnu wotewri a pſchitomnych namolwjeſche, ſo bychu žo nětko ſ pampuchami a kofejom wokſchewili, ſchtož tež wſchitcy rad cjinjachu. So pak by žo cſaſ lépje minył, ſaſpěwachu žebi ſchromadżeni rjanu liczbu ſerbſkich ſpěwow. Bohužel bo cji, kiž měli ſ towaſtwymi wjednikami hycź, tutoho ſdaluja. Tohodla bě pſchedźyda jeneho Serba ſwonka wožadły dyrbjał ſtaſacz, ſo by ſpěwanje nawjedował a na klawěrje pſchewodźał. Tutón bě też njedźiwajo dalokeho puczа a ſněhoweho mjeczeła pěſchi do Hodźija pſchithwatał, ale by towaſtwu pomohny był. Wón poręcża też wo ptacjim kwaſu, pſchecżita nam wo tutym wſchelake ſpěwy a powědaſche nam wſchelake wo naſchich ptaczkach. Tak cſaſ tucże miny a wſchelazy ſkoro njepytnychu, ſo je cſaſ. ſo na dompucz podacz. Tohodla pſchedźyda ſahawa ſchromadżiſnu ſłónczł a hoſcjej towaſtwowy dżak pokhitomnych ſa podyjeru wuprajł. Njech mała cjitódka ſwérnych Hodźiſtich Sserbow a Sserbowkow žebi dale tak ſwoju narodnoſcź waži a cjeſcżi! =l=

S **Hrodźiſcża.** Ssobotu měſeſche karnikle pławowaze towaſtwo ſa Bart a wokolinu ſwoju měſaczinu ſchromadżiznu w Hrodźiſcżu, kotraž bě derje wopytana. Pſchedźyda wołſewi dniowy porjad, a ſažo móżachtaj žo dwaj pławowarjej pſchijeczi. Sajim ſa drobny ſłót pſchejo bóle roſcże. Po pſcheczitanju protokolla roſprawjeſche ſobuſtaw Wünſcha podrobnje wo połépſchenju karnikłaznych łazow a jich najlépſchim ſwužitkowanju Poſkadnik poda roſprawu wo poſkadni. Dwaj pruhowarjej poſkladnje ſo poſkazhjeſchtaj.

Se **Stórje.** W kcżéjazych łétach tu na jeſéwki khrivy Mětrna Elſa Domaſchcza, jenicżka dżowka twarſkeho miſchtra Domaſcha, wumrje. Potrjechenymaj ſtarſchimaj ſo je wſchěch ſtron hłuboke dżélbracże wopokaſuje. Pohrjeb budże dżenja popołdnju.

S **Minakała.** Njedawno je ſo tu nowa wjeſna ſkupina ſa NS-Jóuſtwo ſakożita. Pſchi pręnim poſjedżenju ſo jako wjednicza knjeni Tſchnerowa poſtaji.

S **Rakez.** Někotſi njepołépſchomni w naſchej wokolinje maſ ſaſo ſyntaju na ſchamawe waſchnje ludźi wot wopytanja naſcheho ſerbſkeho wjeczora wotdżerżowacj a tohodla roſcżerżeja kjž, ſo 'mějemy pſches měru wożkoſi ſtrup. Sserbja! Niewěrcże tajkim wudawanjam! Sa naſchego ſerbſkeho wjeczora budże jenoł 60 pj. — Sobuſtawy towaſtwa pak njech ſebi hacź do njedżele pſchipołdnja pola ł. Felfy khartki wotewſaju.

S **Rakez.** Wutoru wokoło 6 hodźin wjeczor ſo pſchi kaolinowych dźélacżnjach pola Kantjenjeje wobthadne njeſrjeſe ſta. Wožbowny wós do cjeſcżeho auta ſrahy, kotryž kaolinowych dźélacżnjow wujěwſchi ſrjedź dróhi nadobo dwěmaj pſchiwěſchakomaj ſtejo woſta. Dróha bě tak zyle ſmorjena. Wſchě prózowanja woſowego wjednika, motor jeho do běha dowjeſcź, běchu podarmo. Mjes tym wożowny wós ſ Budyſchina pſchijeżdże. Sſobujěſcź cjeſcżeho woſa jemu napſchecżiwo běżeſche, ſo by jón ſadżerżał. Sſo jeho njedobładawſchi wjednik wożbowego woſa do boka pſchinuſchcżaka ſajeże. Schkoda na wożbowym woſu njeje wulka. Hdy budźiſcże wós ſpěſchniſchcho jěł, budźiſche wohło k cjeſcżenu njeſbożu dóſcź.

Se **Ssernjan.** Rada podawa žo macjerjam wuturu 18. februara 1936 popołdnju 1½ hodźin w Korjenkec hoſcjenju w Sserujanach, 1½ hodźin w Pěſczach w hoſcjenju a ¼4 hodźin w Sserbſkich Paſlizach w Kralez hoſcjenju.

S **Bojerez.** (Sſmjertne njeſboże.) Wutoru ſta žo pola Bórka ſmjertne njeſboże. Tamniſchi hajnik Lojewſki, kotryž hatle žo njedawno žemi pſcheſadżi, ſnjeſboži pſchi łojenju liſchkow. Jako do liſchcjeje jamy łéſeſche, ſypny ſo ſcżéna a ſaſypny hajnika. Pſchi prózowanjach, jeho wumóz, ſypny ſo też druha ſcżéna. Hdyž jeho ſłónczńje wuſwobodźichu, wostachu wſchě woživjenſke poſpytny bjes wuſpěcha.

*

S **Krupki.** (Njepſchijomny wopyt.) Tudyſchi wobydłeŕ P. nimo ratarjenja też hiſchcże ſacharin žiwje pſcheſmykowaſche a bě jako „khmany" dodawacjel ſmaty. Tute dny pſchijědżechu nětkotſi mużojo ſ autom k njemu, wudawachu ſo jako wobſtejenjo piwarnjow a proſchachu P., ſo by jim nětotre kilogrammy ſacharina k łžóbżenju piwa pſchedał. P. bě nad tak wulkim dodacżom jara ſmjeſeleny a žłubi, ſo ſacharin hnydom doda. Sſacharin do nakhribjetnika tykmuſchi, poda žo na ſrjecżane měſtno. Tam pak žo piwarzy jako namjeſni kontrolni ſaſtojnizy wupokaſachu a wotewſachu „dodawacjelej" ſacharin a też jemu ſamemu ſobu kaſachu.

Přilopk

Njesnaty němſki parnik wo pomoz woła.
Wulke ſněhowe mjeczele w Botharſkej.

Se wjelich dźélow Bokahrſkeje ſo wojſewja ſo ſu ſněhowe mjeczele, kiž ſu też wojſewjene żeleſniſke njeſbožo ſawinowake, wſchudże wulku ſchkodu naczińiłe. We Marnje pſchi Cjornym morju ſo wjele domow wotkry a ſta ſchtomow ſo powala. W pſchiſtawje leżaze łódże njemóżachu wujěcź; wjazy hižo [illegible] łódži njeje dotal dojěło. Po nowiniſkich powěſcżach je w nozy k ſrjedże też **němſki parnik,** kotrehoż mjeno ſo njewojewja, wo pomoz wołał, wo jeho dalſchim wožbuże ſo niczo njewě. Najwjazy telegrafiſtkich ſwiſkow je pſchetorhnjenych. Mjeſnamrodne cżahi ſ wulkimi ſapoſdżenjemi jěżdża. Wichi pſchileżnoſcźi żeleſniſkeje kataſtrofy w južnej Botharſkej je němſki pósłanz Rümeling wobthadnemu miniſtrej ſobuźarowanje nſmſkeho łuda wuprajił. Sněhowe wětry ſu žebi też ludźi jako woporу żadałe. Dotal je ſo 19 morwych naliczíło.

13 morwych pſchi żeleſniſkim njeſbožu w Botharſkej.

Wutoru wjeczor wokoło 8 hodźin ſtaj w bliſkoſcźi dwórniſchcża w Aſparuchowje dwaj tak mjenowanaj měſchanaj cżahaj, wobſtejazaj ſ wožbowowych a tworowych woſow, pſchi huſtym ſněhowym mjeczelu do ſo ſraſkoj. Po dotalnych powěſcżach je pſchi tym 13 woſbowe, mjes nimi 1 żona, ſmjerch poczerpiło. 6 woſebow je ſo ſraniło. Wobě łokomotiwje a 35 woſbowowych a tworowych woſow ſu cżežko wobſchkodżenych abo do połnje roſbitych. Woży ſu do ſo ſajeże, tak ſo bychu ſo jenotliwe dźéle roſrjeſacj abo roſkłacż, ſo bychu ſo morwi a ſranjeni mohli ſe ſaſotitneho położenja wuſwobodźicź. Wuſchowarſke dźéła ſnku nóż traiachu. Wulke ſněhowe mjeczele dźéła jara poczeżiſchu. Hacż runjej dwórniſchczowy pſchedſtejiſcżer w Aſparuchowje. kiž bě pſchečitenje cżahow pytnył a niełožo dopręcża widżeſche, hnydom najblížiſche dwórniſchczowe ſtażje wo tym informował, njemóżeſche ſo tola ſrażenju ſadżéwacj. Wěht wulkim ſněhowym mjeczelu njeběſchtaj wjednikaj lokomitwow ſignale a warnowaze wutſele wobkedżbowakoj, tak ſo wobaj cżahaj w połnej jěżbje do ſo ſraſychtaj.

28 morwych pſchi pſchewóżnym njeſbożu.

Każ ſo ſ Ellere w Indiſkej wojſewja, powali ſo we bliſtoſcźi mésta pſchewóżna łódź, w kotrejž běchu 36 żonow a dwaj mużej. S jara torhajeże rěki możeſche

Hry w hokeju.

Němſka pſcheczíwo Jendżelſkej 1 : 1.

Jendżelczenjo běchu žebi ſ dobyczom nad Kanadu ſ rjaſom wſchě ſympatije ſportowego ſwěta dobyli. Tohodla bě napjatoſcź ſa hru Němſkeje pſcheczíwo Jendżelſkej jara wulka, dokelž bě ſo też němſke muſtwo dotal jara cżeſtnje bito. Na woběmaj bokomaj ſo ſ wulkej roſrudżenoſcżu a ſmužitoſcżu wojowaſche. Njedżiwajo 3 podlěſchenjow pak wosta hra njeroſſudna. Tohodla ſo po 75 mjeńſchinach hra pſchetorhny. K nowemu ſetkanju muſtwow njedóidże. Kóżde muſtwo je jenak wjele dypkow doſpěło.

Amerika pſcheczíwo Awſtriſkej 1 : 0.

Wuheriſka pſcheczíwo Kanadże 0 : 15.

Tuta wulka poraźka Wuheriſich ma ſo wożebje wróthkarjej pſchipiſacź.

Cżeſkoſłowakiſka pſcheczíwo Schwedſkej 4 : 1.

Tuta jara ſajimawa hra ſo dokhi cżaſ njeroſſudnje hrajeſche. Hakle w poſledniej ſtecżinje hry ſo cżeſkemu muſtwu poradżi dobyczе na ſo ſtorhnjeć.

18 km. běh na ſněhakach.

W tutym běhu ſu połnóżne narodny hižo dołhe łéta miſchtrozjo a też tón ras dobyczе na ſwéje ſtorhnjeću. Pręni bě Larſon Schwedſka 1:14:38, druhi Haoen Norwegſka 1:15:33, trecźi Niemi Finiſka 1:16:59, ſchtwórty Matsbo Schwedſka 1:17:02, jédnaty Michalat Cżeſkoſłowakiſka, kotryž jako najlépſchi ſe ſrjedźneje Europy běżeſche (1:19:06), Němzy wobſadżichu 18. měſtno.

Sſtejnu narodow: Norwegſka 37 dypkow, Němſka 29, Finiſka 20, Schwizja 14, Schwedſka 13, Amerika 10,5, Jendżelſka 4, Franzowſka 4, Hollandſka 3, Italiſka 3, Japanſka 3, Awſtriſka 2, 5, Belgiſka 2, Cżeſkoſłowakiſka 2 dypkaj.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 13. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,458	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendżelski punt	12,275	100 českosl. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	61,13	100 franc. frankow	16,39

Barlinſka burſa 12. februara 1936. Pſchecżelne ſakładne měnjenje na burſy też wczera dale trajeſche, dokelž pſchedležeje niz runje jara wulke łupne pſchikazy ſe ſtrony ratarſtwa ſo nieje ſejſnił a też w pſcheńcu nje wjele poſtiżenjow. Na druhej ſtronje pak ſo mlynу dale wróżo dżerża a jenoż mjeńſche dżéły nakupuja. Barlinſke mlyny ſu pſchezo hiſchcże w dożahazej měrje ſaſtarane a tohodla ſo łomdża, ſwoje ſkłady wupjelnjeli.

Wuprowinay ſo potrjeba běžnje knyże. Sa njekontingentowane rożki je wulki ſajim, tola łédy poſtiżenjow pſchedleželi. Też wowſ a jeczmień ſa pjeowanſke ſamery na wikach łédma doſtanjeſch. W jeczmienjach ſa piwarnje a industriju je měrny wobkhod. Najlépſche družiny ſo dale wobkedżbowachu.

Wożera pjaczeſche w Barlinje zentnar

pſchenżu W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rożi R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — jeczmienja G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr.

Nětotre pjaczińy ſ Driežđżanſkich wikow.

Huſny, ſarěſane 1—1,20 hr., kaczki, ſarěſane 1—1,10 hr., kury, ſtare ſarěſane 90—1 hr., młode ſarěſane 1 kacz 1,20 hr., karpy 1 hr., liny 1,70 hr., jabłuka 12 hacz 45 pj., běrny pop untach 5 pj., jédżna loboda 23 pj., zymbla 12—15 pj., kreń 70—80 pj., ſołotej 20—35 pj., běły kał 8—10 pj., cżerwjeny kał 12 pj., ſydroiny kał 20—70 pj., pětruſchka 3—4 pj., tomaty 30—35 pj., rapunzki 70—80 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 10—12 pj.

Dżenſnjiſche ſłótne wiki w Driežđżanach.

Na ſłótne wiki pſchihna ſo dżenſa: 22 wołow, 12 dypkow, 35 krumow, 569 cżelatow, 99 wowſow a 769 kwini. Pola howiaſeho ſłotu a wowſow bě wobkhod bjes wuſnama. Pola cżelatow wumi ſo ſa pręnje družiny dobrn pręni wobkhod. Tola ta hubjeniſche družiny ſo trochu mjenje pjaczeſche. Sſwinje ſo ſa pſchedpiſane krute pjaczińy rozdżeliſchu.

Pjaczińy na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wołjowe ſymjo ne tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Pjaczińy ne złotej hriwnje.

	12. 2.	11. 2.		12. 2.	11. 2.
Pšenca	210,0	210,0	bunv	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	173,0	173,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
ječmjeń now.	222-225	222-225	módre łupiny	9,0-9,50	9,00-9,50
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	13,2-14,0	13,2-14,0
wows	—	—	zeradella „	19,0-21,0	19,0-21,0
kukurica	—	—	raps, wonsk	—	—
pšenč. muka	27,15	27,15	lany wosusk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni, kruški	8,85	8,85
rżane „	10,10	10,10	rżana ſłoma		
raps 1000 kg	—	—	ośenč. „		
hroch, Viktor.	20,0-21,0	20,0 21,0	wowsna „		
lane ſymjo	—	—	rečna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5			

Płaćizna za pšenicu za wuplodźerja 8: 203.0 9: 231.0
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 164.0 11: 167.0
Płaćizna za jećmień za wuplodźerja 7: 169.0 9: 174.0
Płaćizna za wows za wuplodźerja 9: — 13: 166.0

Hlowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźeł a přilopk Marko Smoleŕ w Budyšinje a za nawěšťki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. Jan Cyž w Budyšinje.
D. A. I. 1936 2249. — W tu khwilu tariſna liſcżina čo. 5 płaći.

ho tonej dźiś dohromadźiwu wu lawach 23 jarow ho sateri.

Esmjerkne wobory njezbožda w Indiskej.

7 morwych a wjele tysonjennych je žebi cžežke niewjedro, kotrež na jendželskich kupach a jendželskich wobsadźenych wobdach katkadźe cžerka, zadało. Esmny wichor bjesche do morza kaž kheže wyšoke jolmy, kotrež tódy normalny tódny wobkhad njemóžnichu. S pobrjóžnych stazijow ho wošewja, so je tódn tdy tak wulka liczba tódzi, kiž běchu w nuzy, w pschitawach schkit pytala. Nimo wulkich zolkmow tež gneżowe a dešczowe wichory wschón wuhlad njemóžnja. W wobledninch 24 hodźinach dźiwkachu wulkowaschke cholmiki rospochi. W južnej Jendželskej dozpe wichorowa spschónosć 160 km. za hodźinu. We wjele mětnach rotorha wichor rěkli a honjesche ſ taſkej mozu po dróhach, so dyrbjachu ho ludźo, kiž běchu žebi ſ bydleniow iwaſili, ho latarnjowych scžežorow dźerżeci, so njebychu padnyli. Schtomy a telefonowe scžežorki ho kaž zapalki roskamachu. Do wschelakich městnow je wschón telefoniski wobkhad pschetorhnjeny.

Sežehkowopolne wobkhadne njeshožo.
16 japanskich wohnjowych webernikow ho žmjertnje ſranilo.

Mjes městomaj Kobe a Osaka sta ho sežehkowopolne wobkhadne njeshožo. Wós wohnjowoje wobory ſrasy do nadróżneho żelesnikeho wosa, tak so tank wobornego wosa roslecza a wschitzy wobornizy, kotrjž na wosu žezdjachu, ho ſpalichu. Kóżda pomoz bě bjes wuspěcha.

Kapitan amerikanskeho wójskoweho parnika ho shubi.

Wójskowe hamty w San Franzisku ho ſ tym saběraja, so bychu ſpožbiwne shubjenje kapitana Mc. Lellan, kiž bě póndželu popoldnju ſ Honolulu ſ wójskowym parnikom „Republic“ do San Franzizka dojeł, wujaſnili. Kapitana běchu póndželu rano napoſledk na lódzi widżeli, jako „Republic“ nimo Farallonowych kupow jédżesche.

Pokłady króny

Wobhježdżer wuſtrelczniſchczow, nakładnik biblije, pschenajeř dźiwadła, wulkoſarmař, direktor zigarowoje ſabriki, kanonikus kathedrale ſwj. Dawida a — kral Jendželſteje. Wcho tole je Eduard VIII., nowy knježeř Wulkojendželſteje. Se ſmjerczu nana njeje ho wón jenoſ ſ namrěwzom cžeſcheſedźesatoſnoho ſtareho króna ſtał, ale ſdobom ſ knjeſom nad tyſzazornymi wichelakimi wobhježdżenjſtwami jendželſkeje króny. Nieſkónczna je liczżina, kotruž dyrbi namrěwz ſ pokładnikom a ſarjadnikom kralowſkeho ſamoženja pschenjez. Pohladajmy jónu ſtrótka do tuteje liſczíny:

We wulkich pjſmikach tam na prěnim městnje ſuma 1 200 000 jendželſkich puntow (nježże 14 760 000 hriwnow) ſteji. Pokoja ſrjedźneho města jemu ſtuſcha. Na jeho jemi ſteji ſławne „His Majesty dźiwadło“, ſnaty hotel Carlton, wošebny Holborn-hoczenj, hobrſke kino „Criterion“. Picadilly-zyrkus, ſrjedźiſchczo Londonſkeho žiwjenja, je ſ kralowym wobhježdżenſtwom. Jemu połſaſka ſtaji a Pall Mall runje tak ſtuſcha kaž Regentſtreet, dróha módnych domow, juwelěrow a wobkhadow ſ khłoſchczenkami, w kotrychž jeniczka bróſchka dwě hriwnje płaci.

Schěre rjady podružnſtich khežow w polnóżnym dźelu Londona — kralowe wobkhadźiwo. Tu też mjes wojuzbymi hobrſkimi twarjenjemi niſka róſkowna khežka ſteji, w kotrejž ſakurjena korczma ſa pohonczow „The white horse Inn“ wo czaſach žoni, jako tu hiſchcże hłowna dróha do Schotyſteje nimo wjedżeſche. Wobhježdżer léta dołho prožeš pſchecžiwo kralej wjedżeſche a też dožpě, ſo jeho khežku niewottorhachu, kotraž bo ſ cžaſa domſtim twarjenjam městno dacź. Sa to dyrbi wón hóżdemu jendželſkemu knježerjej hóżdoletnje hoſczinu wuhotowacź. Hdy by kral tola jenoż jónkróż tute prawo wužił! To by njeſłyſchana reklama była. Nětcżiſchi korcżmař žebi na nowe knježerja nadżije cżini.

319 000 akrow pódy je Eduard VIII. natmrěł. Wón ho ſ najbohatſchim burom Jendželſkeje ſta. Je wobhježdżer mnohich Wallijſkich wuſlowych podłopkow, ſudżerjo łohſzow a pſtruhow jemu wob léto 6000 puntow płacża, ſo ſmědża w kralowſkich rěkach a hatach ſudżicź. Pſchibrjohi we wobhježdźiwje króny ſu ho jako wożebje wunoſne wupokaſake: Pſchenajecze po parzellach kóżde léto hobrſke ſumy pſchinjeſe, kralowſke wuſtrucżniſchcza njeſaſtaraja jenoż ſlédnikow pſchi dworje, ale podawaju ſ thwilemi też parle.

Wożebity kapitl ſu privilegije. K tomu pſchedprawo hóżdeho knježerja na cžiſchczenje biblije ſtuſcha. Pſched léſtitokami ſtł Londonſke cžiſchczerńe wot króny prawo doſtachu, ſo ſmědża „ſwjatu knihu“ cžiſchczeż. Wone kralej létnje wětku prozentowu ſkadźbu ſ wobrota płacża. Dokelż ma kniha knihow w jendželſkej rěži léto wot léta hiſchcże pſchezo milijon nakłada, jenjelſki knježeř ſ wunoſchka podżel doſtawa, kotryż może jemu tóżdy dżeſatniſchi ſpitzowacżel ſawidżecź. Lódy mjeſiſche ſu jeho dołhody ſ jeho tobakowoje ſabriki. Dwórſki dodawaŕ Eduarda VII. we ſwojim cżaſu tutu hobrſku zigarowu ſabriku ſwojemu kralej wotkła. Podobnje wſchelaky Jendželſczenjo cžinjachu, kotrjž ſanych dżeżi njemějachu; tak ho króna mjes druhim ſ wobhježdżerſku porzilinoweje manufaktury, cžiſchczerńe a wſchelakich pſchedawarńjow nowin ſta. 13 guineſow (nježże 13 hriwnow) kral doſtanje, dżeż-li jónu wob léto w kathedrali ſwj. Dawida — prědowacź. Hacž dotal njechachu žebi hiſchcże żadyn knježicżel tuton pjenjes ſaſłużicź. Khutniſcho hižo ho polticżenje Amerićana poſudżowaſche, kotryż dwě khe Buckinghami palaz ſa tſi milijony puntow kupicź. Kral Jurij žebi pſchejeſche, ſ tutymi pjenjeſami Kenſingtonſki palaz pſchetwaricź a ſnowa wuſtrowacź, ale wotpohlad dyrjeſche ho jako ſpuſczicź, pokelż litne wudawki ſa wudżerżenje hrodow ſu hižo wyſoke doſcź. Wobhladajmy žebi jónu nacżiſt kralowſkich wudawkow ſ léta 1909. Tehdy ho 7411 puntow ſa wobnowjenje kralowſkich pinzow wuda, hoſpodarſtwo w Londonje žebi 29 000 puntow żadaſche, we Windſoru 16 000, w Sandringhamje 11 000. Sa kralowſki konjenz běſche 16 000 puntow trěbnych, ſa wódny ſport 2900, ſa woſy a auta 5200. 1919 a 1921 běſche dežijt kralowſkeje pokładnje tak wulki, ſo dyrbjachu ho ſ pomozu wożebiteho ſakonja nowe kredity ſa krala wobſtaracź.

Kral Jurij běſche ſahorjeny ſběrař. Jeho żyn ſběrku ſtareho jožnego gratu a wobraſownju namrěje, w kotrejž wobrazy Tizjana, Rembrandta, Watteaua, Velaſqueza a Gainsborougha wiſaju. Knihownja we Windſorſkim palazu ſto tyſzaz ſwjatſkow wopſchija, a w tych wożebitych ſtwach ho ſwěta najdrohotniſcha literaturowy ſnamkow zběrku khowa. Dźeń po ſmjerczi jeho nowemu kralej cžorna kſchinja pſchepoda, kotraž żagy liſtow krala Jurja wopſchija. Bychu-li jenoż niczżi z tutych liſtow, kotrež ſu ſ wjeſelſkeho dźela w tajnym pſmje kralowſkeje ſwójby ſłożene, pſchežahowali, potom bychu ſa kóżde ſłowo nětkotre ſta puntow ſaplacżene dóſtali. Tute hobrſke namrěwſtwo ſarjadowacź je nadawk nowego krala. Wón budże ho ſawěcże prózowacź, je ſakhowacź a je-li mózno, je powjeſtſchicź. Dyrbjał-li pak jónu ſaſtopniſtwa ſprózny hyſcź, potom móże ho na tamnu farmu wróczo ſcżahnyć, kotruž je žebi hiſchcże jako Waleſki prynz w Kanadże kupił. Tam móże potom mjes ſwojimi polami ſo wukhodźujo na wſchitke Francżoſze króny ſabyć.

Franzowſki ſajim ſa ſtatne powołanſke wubědźowanje. Franzowſki wupóſłanz Francois Poncet tyſcherſke dźiwadło WBG w Barlinje wopyta, ſo by pſchewjedżenje ſtatnych powołanſkich wubědźowanjow tyſcherſkich wuczobnikow žebi wobhladał. Na wobrazu žebi wupóſłanz pruhowanſke dźeła wobhladał. Pſchi nim ſtatny ſekretar Körner ſteji. (Weltbild, M.)

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.
Städtische Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 15. Februar 1936, 8—10 Uhr für die Nrn. 4301—4850:
Rohes Rindfleiſch Pfd. 30 Pfg.
Rohes Schweinefleiſch Pfd. 35 Pfg.
Die Freibankverwaltung.

Towarſtwowski powěſtnik.

Drježdżany. Towarſtwo „Cornoboh“ ſo wobdżeli na domizniskim wječoru Hornjołužiczanow njedżelu 16. mal. rózka w Kriſtallpalaſce a přewjedże „Wječer na wſy“ z kolkasu ſtonanjom. Zhromadźizna ſo přesunje na ſobotu 22. t. m. — Sobotu 22. mal. rózka ſobuſkutkowanje za zymsku pomoc w Annenſäle ze ſerbſkej přazu.

Dubrawka. Sěrbſke towarſtwo „Jědlenka“ ma njedżelu 23. februara popoldnju w 3 hodź. pola Schzépanez (Stephan) ſwoju hłownu zhromadźiznu. Proſy ho, zo by kóżdy ſobuſtaw pſchitomny był a ſ dypkem pſchińcżił.
Wiedniſtwo.

Hornja Hórka. Serbſke towarſtwo „Łužica“ změje njedżelu 16. februara pop. hłownu zhromadźiznu wTeichertec hoſcéncu. Knjeża dowěrnicy ſo wroša, zo bychu to wšém ſobuſtawam wozjewili. Přednoſk nam knjez wučeř Wjela poſkić. Winowatoſć wšěch ſobuſtawow je, zo přińdu. Hoſco ſu lubje witani. Předſydſtwo.

Lichań. „Serničzka“ ſpěwa ſchtwórtk wječzor we 8 hodź. pola Teuricheſa w Hucźinie.

Tunje jédże!

Burma połny rajs . .	pt. 18
Wolga ſočki . . .	pt. 22
Makaroni, ſłabe barbj.	pt. 46
Nudle, ſłabe barbjene	pt. 40
Jejkojte nudle . . .	pt. 44
Połojki žołtcheho hrocha	pt. 35
Běłe buny	pt. 20
Krupy	pt. 22

pola
Albert Lehmann
w Budyšinje
rózk Połnócneje a Hornjecerſkeje hasy [180

Někotre rjane zabawne
serbske knihi
mětje w kóždym ſerbſkim domje być! — Poručamy wosebje wobłubowanu zběrku našeho ſkłada:

Nowákowa:
Na farje — Hałžki
wjazane 1,20 hr.

R. Domaška:
Pokładow-pytař Le chevalier de Saxe
wjazane 1,20 hr.

J. Lorenc:
Kupa zabytych
wjazane 1,20 hr.

Jak. Nowak:
Pućowańsk. dopomnjeńkt
1,50 hr.

M. Sewčik:
Směški a powědańčka
1,— hr.

K. B. Sěca:
Cłowjek w přirodźe
I. a II. dźěl 1,— hr.
Na dalokich pućach
III. dźěl 0,50 hr.

H. Sienkiewicz:
Hana 0,50 hr.

J. Winger:
Hronow 0,30 hr.

B. Třebizský:
Kaspar Zdenek Kaplef ze Sulec 0,30 hr.

Dr. J. Laras:
Sibakec nan 0,30 hr.

R. Domaška:
Wriós 0,50 hr.

Wšitke tute knihi wobſahaja najrjeńſe powědańčka, kotrež w našej literaturje mamy. Jena je zabawniſa druheje. Wšitke su tak tunje, zo móhł ſebi kóżdy tu abo tamnu kupić. — Wšě naſpomnjene knihi dostanjeće we
Serbskej knihařni
w Budyšinje w Serbſkim Domje

Kakao ...
niewuważeny, 15—18%, tuk. wonńjeca 1/4 punta 2...
bunowy kofej ...
1/4 punta ... wot 90
čorny čaj
Ceylon-Sumatra měšeny 50 gr. 90
pola
Albert Lehmann
w Budyšinje
rózk Połnócneje a Hornjecerſkeje hasy [181

Makulaturu
(je to hižo počišćana papjera) wotedawa w kóždej množbje
Serb. knihařnja w Budyšinje

Zaleži nam wjele na tym

zo naši čitarjo „Serbske Nowiny“ kóżdy dźeń w porjadnej a zwučenej hodźinje dóſtanu. Hdyž nowiny wuwoſtanu, dajće nam to na kóżdy pad, je-li mózno, ſamany dźeń k wědźenju. Wopokazańe nam z tym wulku ſłužbu a mózemy tak njeporjad hnydom wotſtronić, ſtož je za was a za nas jara ważne.

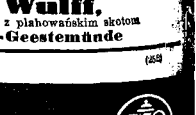
Naša zasada je:
wam najlěpje służić!

Hdyž póſtski poſelnik „Nowiny“ njepřinjeſe, dyrbiće Nowiny na póſtalnim hamće (w Nowinſkim wotdźělu) žadać. Wozjewjenje pola liſtoweho njedoſaha! Hdyž to činiće, potom zaſtupi po kóżdej njejaſnoſći hnydom porjad. Za to ſmy wam dźakowni, přetož zaleži nam na tym, zo kóżdemu „Serbske Nowiny“ w prawym čaſu dodamy.

Nakład Serbskich Nowin
w Budyšinje w Serbſkim Domje. Telefon 2687

Kupujće pola našich inserentow

Wot **soboty, 15. februara,** mam w hródźach hotela **„Pół měsaca“** w Budyšinje na Zwonkowej Lawskej hasy 40 (telefon čo. 3222) zaſo wulki wubjerk wosebje dobrych, wysokosučelnych a na nowo dejacych

kruwow a jałojcow (254)
kaž přeńjo-rjadowanjowych **bykow a čělkow**
z wopiſm. pokhada a wysokeho dejneho wunoška, original rańſořiſiſkeho a jeverlandſkeho pokhada jara płaćiwnje hódno a z přihódnymi wumělnjenjemi na předań.
Bjeru też rězny ſkót město płaćenja.
Adolf Wulff,
ratafatwo a wikowańja z płahowańſkim ſkotom
Wesermünde-Geestemünde

(252)
Dein täglicher Kaffee:
KAISER'S KAFFEE

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšk, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 38 | Budyšin — Pjatk 14. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Flandin wo zwonkownopolitiskim położenju

Franzowski zwonkowny minister Flandin je žrjedu popołdnju pśed komornym zwonkownym wubjerkom dodawny pśehlad wo zwonkownopolitiskim położenju powěsł. Wón na podawki pobleźnich měšpazow dopominasche se na wobśejnosće, pod kótarymiž su žo sankcije pśeśiwo Italiji we Genfje wobsankcije. Wola franzowskeho knježerstwa je, we wobluku Swjatka ludow sakład za pśeśiwne rjadowanje italisko-abesyńskeje swady pytaś, wšo pśichitke winowatosće, kiž se śrěkowanja Swjatka ludow wuźiwaju, loyalnje wobkedźbuju. W tutym zwisku Flandin wósebnje dopominasche, kajke seśěžki móža z pśichiwótnjenja sankcijow w mjeźynarodnym nastupanju wurosćeś.

Zwonkowny minister je wubjerkej teź wo rozrěčowanjach w Londonje a Parizu rozpravował. S nich je wón wósebnu pśeśesenosć w tym spóznał, kak žo na ważnišche europske praśenja zhladuje. Flandin teź wo awstriskim nastajenju porěźa a njewótwisnosć Awstriskeje jako nuznu znamjenjesche. Kaž žo powěź, je wón teź naspomnił, so pśichi rukowanju tuteje njewótwisnosće žobuskutkowaś Italiji trěbne.

Powěź žo tehorunja, so je žo zwonkowny minister teź pśešenja nawróta Habsburgskich do Awstriskeje podótknył. Wón pak je pśichispomnił, so žo to nětkle njehodźi na wjeźesć. Flandin je teź wo jednanjach wo śrěźenje Podunajskich statowv porěčał a je wšelake móžnosće toho śrěźenja naspomnił.

Gdyž žo jeho wo móžnym wukutkowanju franzowskeho śrěźenja wopraśachu, Flandin njeje winowatosćow wujaśnił, kiž žo z tutym śrěźenjom napołoża. Minister pśichispomni, so śtej mozy, kiž žo śrěźitej, wuraźnje skóspólnatej, so je tuto śrěźenje z wustawkami Swjatka ludow a z Locarnoskim śrěźenjom pśešejene.

Flandin zrěčenje z Ruskej zakituje

Parizske nowiny su jara nadrobnje wo Flandinowej rěči w komornym zwonkownopolitiskim wubjerku rozpravjale. Zwonkowny minister Flandin je se žylnej podpjeru wubjerkowego rozpravjerja sapóšłanza Torresa, sa potwjerdźenje śrěźenja wustupowak. Wón je prajił, so by franzowska zwonkowna politika cześe seśěžkowi mera, jeli so by franzowska komora potwjerdźenje śrěźenja wotpokazała, niž jenož za pócjahi mjes Franzowskej a Ruskej ale teź za pomer Franzowskeje k Małej entencje. Flandin pśichispomni, so by žo, gdyž žo śrěźenje njepotwjerdźi, cześko-ruske śrěźenje seśěžnyło a bychu žo teź nětcźiśe jednanja mjes Bukarestom a Moskwu rozrasyle.

Pśichi rozmołwje je žo dołho rozpominało, schto by měło franzowske knježerstwo cźiniś, „gdyž by němske knježerstwo potwjerdźenje śrěźenja z Ruskej za pśicźinu zakrocźenja w praschenju wotwoześerśeneho pakta" wzało. Kaž je znate, so pśeśeźiwinjuje žowjetskeho śrěźenja tajkeho wukutkowanja na němsko-franzowski pomer boja. Flandin rjekny, so je žo franzowske knježerstwo pśichi němskim zakrocźenju hnydom na staty wobroći, kiž sa Locarnoske śrěźenje rukuja.

Francowscy monarchistojo Leona Bluma pśebili

Jako sozialdemokratiski franzowski sapóšłanz Leon Blum po słónczenju komorineho dopołdnjoweho pożedźenja w žwójim automobilu pśeś městowy dźeł St. Germain w Parizu jědźeśe, blikło wójnskeho ministerstwa cyrjódka monarchistow jeho wós zadberža. Monarchistojo běchu žo tam zhromadźili, so bychu žo na pohrjebje žobustawa akademije Jacquesa Bainville wobźelili. Młodźi monarchistojo z kijemi autowe wokna rozbichu a Leona Bluma na hłowje sranichu. Mandźeliku sapóšłanza Monneta, kotraž teź w tutym automobilu žedźeśe, žn tehorunja pśechibili a sranili.

Ministerska rada žo k wurjadnemu pożedźenju sejźe, w kótrymž wobsamknu, **so ma žo monarchistiska liga „Action Francaise" rozpuścyś.** Pola žobustawow ligi žo hnydom wobdźelenja pśichpytowachu.

Parizśi žud je pśeśeźiwo Charlesej Maurrasej a pśeśeźiwo wudawarjej nowin „Action Francaise" jednanja dla namołwjenja k murdarstwu wotewrił. Namołwjacy nastawk běśe žo 13. januara wozźišchcźał, hnydom po tym, jako běśe žo sakoń wo pokhłostanju tajkich namołwjenjow wudał.

Němski minister dr. Frank někotre dny we Warschawje wostanje a žo se wšelakimi wobsahami pólskeho prawneho žiwjenja śetka. S Warschawy žo wón do Krakowa poda, hdźež smeje tehorunja pśechodnjoch.

W Jendźelskej so zhromadna fronta dźełaćerskeje strony a kommunistow žadała

Wjednik radikalneho kśidła jendźelskeje dźełaćerskeje strony sir Stafford Cripps w žwójej rěči w Londonje žadaśe, so by žo mjes dźełaćerskej stronu a kommunistami zhromadna fronta wutworiła. Wulki wottykanjeny kónz je, so žo w Jendźelskej dźełaćerske knježerstwo postaji, kiž dyrbi se z žowjetskim knježerstwom w pśechsejenosći dźełaś. Cripps rjekny, so je žo hižo w Franzowskej zhromadne dźełło mjes kommunistiskej a sozialdemokratiskej stronu sjawnje pokazało. Rěčnik njewostaji wo žwójich woprawdźitych wotpohladach žaneho dwěła. Wón skóncznje praješe, so žo dźiwajo na němske bróńenje z wutworjenjom jenotneje fronty dźełaćerskeje klaśy njeśmě wjazy cźakaś.

Jendźelski pósłanc pola Suvicha

Jendźelski póslanc w Romje, sir Eric Drummond, je schtwórtk popołdnju italskeho statneho sekretara Suvicha wopytał. We Romje śebi myślał, so je sir Eric Drummond wotmołwu jendźelskeho knježerstwa na italske wobmyślenja dla franzowsko-jendźelskich wojeńskich dorěčenjow pśechpodał. Italske knježerstwo je pśichi pótšednim kkhadźowanju rady Swjatka ludow tute žwoje wobmyślenja w formje noty wšchitkim mozam spóźeliło, kiž žo na sankcijach wobdźeleja. Jeli so je tuto hódanje prawe, žmě žo wosjewjenje tuteje noweje jendźelskeje noty w Romje bórzy wocźakaś.

Petrolejowa zawjera so hodźi cežko pśewjeś

Genfski podwubjerk je w tutych dnjach žwoju rozprawu wo możnosćach petrolejoweje zawjery wojewił a na to pokazał, so by mohła powschitkowna zawjera žo za 3 hač 3½ měsaca połnje i wuspěchom wuskutkowaś. Jendźelske nowiny žu w žwójich rozprawach rozkóźe, so žo wuspěšchna petrolejowa zawjera w tu chwilu hodźi cźežko pśewjeśe. Nowiny „Daily Telegraph", kiž jendźelskemu knježerstwu blisko stoja, pisaju, so petrolejowa zawjera bjes žobuskutkowanja Sjednoćenych statow njemóże wuspěch mjeć.

Sdobom pak tute nowiny z Washingtona powědźa, so je žo senatowy zwonkowny wubjerk za njepjeschemjenjenje nětcźišcheje neutralnosće Sjednoćenych statow wosśudźił. Tak žo njemóże wokazowaś, so budźa mjenje petroleja do Italskeje wuwožowaś hač dotal. Gdyž Swjatk ludow petrolejowu zawjeru wobsamknje, bychu žnadź amerikańscy wuwožowarjo najšerje wšchu italsku petrolejowu potrjebu mohli spokojiś.

Mało wótčinskeho zmyslenja w Abesynskej

Kedźbnosć šudźuje, so je žo w jendźelskich nowinach wo abeźynskich wójnskich wuhladach njepschijomnje pisało. Politisjy wobkedźbowarjo tute powěsće jako znamjo wobhladuja, z kótrymž ma žo jendźelska sjawnosć na słónczenje abeźynskeje swady pschihotowaś, byrnjež to njeby było i kśiwschinu za abeźynskeho kśora.

Dopisowaŕ Londonskich nowin „Daily Mail" z Djilutija pisśe, so žo Abeźynika morałisy sebjabiwje a so žo dospołnenu žywjenju abeźynskeho kśorstwa njehodźi zadźiwaś, jeli so žo wójna hišcźe dołho powjeźe. Jako pschicźina žo njedostatk na patriotizmje, na wótcźinskim inspirowanju mjes abeźynskim wobydlerstwom wobkładuje. Cźim dłeje wójna traje, cźim bóle so tuton njedostatk sacźinja.

Kaž žo pisśe, so wjele wjerchow we wschelakich dźelach Abeźynskeje ławy wjazy wo kśorowe pschikazy njestara. Tola teź njes sastojnikami a wojakami mużej žiwery wotebéra, dokelž hižo mjeźazy dołho njesu žaneje mjedy dostali. Burske wobydlerstwo je tehorunja njespokojom, dokelž žo jemu wschitko bjerje, so bychu žo wojazy ześiwili. Nowiny pschikpomnjeja, so tute znamjenja pokazuja, kak je so abeźynski stat imitskach hižo podrył.

Wjednik w Garmisch-Partenkirchenje

Schtwórtk dopołdnja 3/4 9 hodźin wjednik a němski kanzler do Garmischa-Partenkirchena pschijźěśe. Na dwórnischczu běśe žo SS pod nawjedowanjom wpschi. Wjednikowho wjednika Seppa Dietricha sestupaka. Wjednik žo se žwójim pschewodom hnydom k olympiskemu lodowemu stadionej poda. Jeho pschewodźachu mjes druhim němski minister dr. Goebbels, stabowy schef Lutze, wjednik stupinowy wjednik Brückner, němski nowinarski schef Dietrich a župny nawjedowaŕ tradizijskeje Mnichowo-Hornjobayerskeje župy Wagner. Mužojo dźełoweje słužby z łopatkami na ramjenju po puczu wot dwórnischcza hač k stadionej spałer tworjachu.

Pschi zakhodźe do lodowego stadiona němski sportliski wjednik z Tschammer a Osten a president 4. olympiskich hrow dr. Korla rnześ z Halt wjednika powitaschtaj a na cześnu tribunu pschewodźeschtaj. Na tribunje wjednik pschi złóżnym wjedrie prénjej hokejowej hrě tuzhoho dnja, pschi kótrejž žo Jendźelska a Muhel'ca wubrachowaschtej, pschihladowaśe. Wjednik z wulkim zajźcem hrě wobkedźbowaśe.

Po žwójim wopuśe w lodowym stadionje žo wjednik na olympiske skakaniscźo za śmeźhakarjow pschi horje hyśi poda, hdźež jeho 60 000 pschihladowarjow zahorjenje powita. Wjednik běśe pschi pśimjewjedźenju kombinatiskich skakanskich běžach pschitomny.

Němski minister Frank we Waršawje

Němski minister Frank je žrjedu dopołdnja se žwójej ześelskej a knježnu žwójeho pschewoda na Warschawske dwórnischczo pschijźeł. Na dwórnischczu němski hosć z Molike a z pólskeje strony president kommisije za duchowne zhromadne dźełło profesor Lutostanski němskich hosćej powitaschtaj. Po powitanju žo knježa do němskeho pósłanstwa a wot tam do hotela podachu, w kótrymž ja cźakaše žwójeho pschebywanja we Warschawje bydła.

Minjale wschitke pólske nowiny su wobeje wo němskim ministerje nadrobnje pisałe. Wone němskeho hosća jako jeneho mjes pśenimi němskimi juristami wopisowachu a na jeho sasłužby wo wutworjenje nazionalsozialistiskeho prawa pokazowachu.

Sźrjedu wjeczor je němski minister dr. Frank pśched pólskej sekcju intelektualneho zhromadneho dźěła wo mjezystatnej politiju prawa pschednoschował. Mjes pschipóstukcharjemi běchu najwušnamnischi juristojo Pólskeje, tak teź justizny minister Michalowski.

Profesor Sutostanski w žwójej wotewrjeńskej rěči rjekny, so žo Pólska ja dźěła akademije ja němske prawo wulzy sajimnje. Rěčnik z wulkim pschipóstkom na autoritu spomni, kótruž je žebi němska wucźba wo prawje w śwěcze dobyła.

W žwójim pschednoschku, w kótrymž němski minister dr. Frank wulki pschehlad poda wo dźěłach na postajenju prawa wot cźasa nazionalsozialistiskeje revolucije, pokasa, kak ważne je je sa ludy jich prawo na žiwjenje. Jako němski minister na kónzu žwójeho pschednoschka Hitlera a marschalla Pilźudskeho jako cutovitarneju presidentow a sajadnikow prawa žiwjenja žwójeju ludow hławjesche, so jemu najžłuśiscze pschipóśnacze dosta.

Pschi jeho pschebywanju we Warschawje je pólski zwonkowny minister Beck němskeho ministra dra. Franka pschijał. Po žwójim pschijźidźe do Warschawy je němski minister justizneho ministra Michalowskeho a kulturoweho ministra Świetošławskeho wopytał. Teź presidenta sajadnikeho žuda Holoszyńskeho a presidenta pólskeho najwyschscheho žuda Sieradzkeho je wón wopytał.

Pschedźyda wubjerka za duchowne zhromadne dźełło profesor Lutostanski je k cześći němskeho hosća hojeźnu wuhotował, na kótrejž so kulturowy a justizny minister a nimale wschitcy profesorojo Warschawskeje univerzity wobdźěliju. Wjeczor běśe witanje w němskim pósłanstwje.

Amerikanski senator přećiwo japanskej politicy

Pjichedžyda senatowcho swonkowneho wubjerka we Washingtonje, Pittman, je w senacje rěcź měł, ſ kotreiž je ſo **najwótriſcho pjcheciſtwo japanſkej politiky wobrocził.** Wón rěcźesche wo japanſkich hrożenjach, wo japnſkej propagandze a wo ſrěcźenjach, kiž ſu ſo ſjawnje a symnje hranike. Wón rjekny, ſo dyž Japanſka durje Chiny ſa Sjednoćene staty sawrěcź, też hdy by to k wójnje dowjedło.

Swonkowny minister Hull roſchu ſamolwitoſcź ſa nadpady ſobuſtawa parlamenta wotpokaſa, kiž je wot njeho zyle njewotwinkny.

Borzy po Pittmanowym wosjewjenju japanſki pósłanz we Washingtonje, Saito, nowoinarjow pſchija a jim rjekny, ſo ſo wón ani nochze pola ſwonkowneho minitra hórſchcicz ani na Pittmanowe wuprajenja wotmolwicź. Saito pſchi ſpomni, ſo wón kaž dotal wójnu mjes Japanſkej a Ameriku nima ſa możnu.

Čežke zraženje w Dalokim ranju

S **Čangčjuna ſo powě, ſo je mjes japanſko-mandžuſkim wotdźelenjom a něhdże 200 mujemi mongolſkich wojakow k cjejſkemu ſraženju dóſchło. Podatk je ſo k wječoru wot Buirſkeho jězora ſtał, hdjež běſche mongolſke wotdźelenje namjesnu ſtajiju Olankotok wobhdajiło.**

Kaž ſo ſ japanſkeje ſtrony powě, je ſo ſjednoćenym japanſko-mandžuſkim wojakam ſrjedu poradźiło, namjesne město wótcźo dobyć. Wóſom japanſkich wojakow je padło a dźeſacź je ſo ſranilo. Japanſzy wojſewjeja, ſo ſu Mongolojo pſchi wojowanjach dwě bombowej létadle wuźili. Woni hiſchcze roſprawjeja, ſo ſu pſchi ſrażenjach nětkotre kanony, maſchinſte ſtelby a ruczne ſtelby, ſdźela je ſowjetſkeje Ruſkeje pokhadźaje, dobyli.

Wutoru běchu ſo jednanja mandžuſkeho namjeſtneho ſwonkowneho minitra Ohaſchija ſ generalnym konſulom ſowjetſkeje unije Slavutſkim w Čangčjinje pſchetorhe. To je ſyzne roſhorjenje ſbudźiło. S tutym nowym pſchipadom je ſo napjatoſcź w namjeſnym kraju hiſchcze powjetſchiła. Dokelž Mongolika wot Sowjetſkeje Ruſkeje podobnje wotwiſuje kaž Mandžuſka wot Japanſkeje, majn ſo taſe pſchipady jako wojowanja pſchedſtražow wulkeju pſcheczijownikow Ruſkeje a Japanſkeje wobhladowacź.

Cyrkwinske powěśće

Njedźela Sexagesima, 16. małeho róžka 1936.

S **Budyſchina.** W Michaſſkej zyrkwi rano ½8 hodź. němſke Boże wotkazanje: farař Tiſcher, dop. ½9 hodźin němſka a ¾10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba: farař Kapler.

*

S **Budyſchina.** Krajnozyrkwinſke ſjednoćenſtwo. Shromadźiznu w Budyſchinje: Njedźelu dop. ½11 hodź. ſwjatk dźěći, pop. w 4 hodź. lětna hłowna ſhromadźizna, wječor ½8 hodź. evangeliſazniſka ſhromadźizna. Wutoru pop. w 4 hodź. hodźina ſa ſony. Sſrjedu wječor we 8 hodź. ſwjatk młodźinu ſa młode holzy, ½9 hodź. ſa młodźenzow. Schwórtk wječor we 8 hodź. biblijſka hodźina. — Shromadźiznu ſwonka Budyſchina: Póndźelu wječor we 8 hodź. w Zokowje, wutoru wječor we 8 hodź. w Semjicach, ſrjedu wječor we 8 hodź. w Bijkopizach a Rachlowje, pjatk wječor ½8 hodź. w Hornjej Hórzy. — Njedźelu 16. februara wječor ½8 hodź. biblijſka hodźina na Židowje. Kóždy je wutrobnje witany!

S **Barta.** Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba. — Sběrka. — Wutoru wječor we 8 hodź. towaſſtwo młodych holzow (knježna Böttgerez).

S **Budyſchinka.** Dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sběrka.

S **Bukez.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, dop. ½9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S **Delnjeho Wujesda.** Dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje, potom němſka ſpowědź.

S **Hodźija.** Rano ½8 hodź ſerbſke Boże wotkazanje, dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje.

S **Hrodźiſchćana.** Rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowědź ſe ſwjatym wotkazanjom, dop. ½9 hodź. ſerbſka a w 10 hodź. němſka Boża ſłužba. Krajnoſyrkwinſka ſbérka ſa Hainſteiniki ſtuk.

S **Huežiny.** Dop. w 9 hodź. němſka Boża ſłužba, ½11 hodź. kemſchenje ſa dźěći.

S **Khwaczicy.** Dop. ½9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke kemſchenje. — Wumrěła 13. febr. Marja rodź. Piwarjez (Bräuerez), njeboh Auguſta Kobanje, kublerja w Kſchiwej Borſchczi, ſaſwoſtalena widowa, wumělkarka tam, 69 l. a měź. 19 dnjow ſtara.

S **Kluſchca.** Dop. w 9 hodź. ſerbſke, ½11 hodź. němſke kemſchenje.

S **Kotez.** Dop. w 10 hodź. němſke předowanje a potom němſke dźěćikemſchenje; ſtónčnje kſchcenje (wožadny farař). Sběrka.

S **Lupose.** Dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka ſa Hainſteiniki ſtuk młodźiny. — Pjatk 21. febr. wječor ½8 hodźin němſki biblijſki wječor na farje.

S **Lucza.** Dop. w 9 hodź. němſke cjitanje.

S **Maleſchez.** Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſke kemſchenje, ½11 hodź. dźěćikemſchenje. — Sſrjedu wječor ½8 hodź. ſerbſka biblijſka hodźina w paćeźiſkej ſtwi.

S **Minakała.** Dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje, ½12 hodź. němſke dźěćikemſchenje, pop. ½3 hodź. němſka Boża ſłužba ſa młodźinu.

S **Njeſwačidła.** Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje. Pop. w 3 hodź. ſerbſke, w 4 hodź. němſke kemſchenje w Sarječu. — Sſrjedu pop. w 3 hodź. ſónſke towaſſtwo pola Gneuſzez. — Pjatk w 4 hodź. pokaje k. Uthoff w ſchuli ſwěſtowowbrazy dźěćicjom dźěćikemſchenja wot 10 hacź do 14 lět a wjeczor ſměje ſhromadźiznu zyleje konfirmowaneje młodźiny w paćeźiſkej ſtwje.

S **Rožaczicy.** Dop. w 9 hodź. němſka Boża ſłužba w njej němſka ſpowědź (farař Eckelmann).

S **Porſchicy.** Rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowědź, ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje. Dźěćikemſchenje w Boſchczach dop. ½10 hodź. ſa mjes. ½11 hodź. ſa wjetſche dźěći. — Wutoru wječor ½8 hodź. němſka biblijſka hodźina w ſchuli w Boſchczach.

S **Rakez.** Rano we 8 hodź. ſerbſke ſwiate wotkazanje, dop. w 9 hodź. ſerbſka, ½11 hodź. němſka Boża ſłužba. ¾12 hodź. Boża ſłužba ſa mjeńſche dźěći. — Pónjdźela rano we 8 hodź. rańſcha mutrnoſcź.

Se **Sleſepeho.** Dop. w 9 hodź. němſka a ½11 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. Kolletka ſa ſawěſczenje evangelſkeje zyrkwje w namjeſnych kraińach. Pop. ½1 hodź. kſchcenja. W 4 hodź. dźěćikemſchenje w ſchuli w Miloraju a 6 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. — Pokhowany: Khryſtian Jakubik, ratař w Seſepeju, 74 l. 8 m. 13 d. ſtary.

S **Wóſplinka.** Dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje. Kolletka. — Wutoru wječor we 8 hodź. ſónſke towaſſtwo pola Měrſchez.

S **Wóſaporka.** Rano we 8 hodź. ſpowědź a cjiche ſkiſchenje Božeho wotkazanja, dop. ½9 hodź. předowanje (hadny farař). Sběrka.

S **Wulkich Stjarow.** Dop. w 9 hodź. ſerbſke kemſchenje we Wulkich Stjarach, ½11 hodź. němſke kemſchenje we Werminghoffje. — Schwórtk wječor ½8 hodź. němſka biblijſka hodźina w Mucźowje.

Budyske stawniske powěśće

Schtwórtk 13. februara 1936.

Narodźenja: 8. 2. Pawołej Robertej Königej, kenzlitowemu pſchiſtajenjej, 2 ſynaj. — 11. 2. Pawołej Makiej Pauſtej, dźěłaćerjeej, dźowka.

Wumrěli ſu: 13. 2. Marja Herta Sarjentowa rodź. Wicźaſej, mandźelſka bura w Hnajcźach, 34 lět. — Hana Wilhelmina ſwud. Haferkornowa rodź. Reichertowa, rentudoſtawarka, 85 lět. — Maks Alwin Kruja, ratař w Lomſku, 37 lět.

Pſchipowědatoj ſtajſo: 13. 2. Pawoł Jan Herbert Brabandt, maſchinſki ſamkař a Helena Herta Bjarſchej, ſchwalcja, wobaj w Budyſchinje.

Statny minister dr. Frank we Warſchawje.

Na pſcheproſchenje pólſkeho wubjerka ſa mjeſynarodne duchowne hromadźeſtkowanje puczowaſche ſtatny minister dr. Frank do Warſchawy, hdjež jeho wutrobicźe pſchijachu. Mějeſche tam pſchednoſcht wo prawnej politiku a juſtizy w nazionalſozialiſtiſkej Němſkej. We wobluku pſchijeczow ſtatneho minitra ſo w Europſej ſtaurazyji we Warſchawje ſwjedźeriſki wobjed ſarjadowa. Pjaty wot lěwa ſtatny minister dr. Frank.

(Scherl Bilderdienſt, M.)

Za Božim khlěbom

Po Sienkiewiću.

Do ſerbšćiny přełožił J. Winger.

2] (Pokračowanje.)

Mjez tym bě ſo morjo dale bóle wuhładźiło. Po khwili płachty wopadnychu. Z wysokeho mosta, na kotrymž kapitan ſtoji a rozkazuje, ſo z hwižkom zahwizda. Łódźnicy běžachu płachty k ſčežorej připinać. Napohlad tych ludźi, wisacych tak kaž w powětře nad bjezdnom, napjelni z nowa Toporka a Marysiju z bojoſcu.

„Naši hólcy njebychu to tak dokonjeli!“ dźeše ſtary.

„Hdyž su tam Němcy dolězli — by tam też Jaśko zaležał.“

„Ceji Jaśko? Sobkec?“

„I hdźe też to Sobkec! Powědam Smolic — konjacy (wothladař koni).“

„Wón je wuſkočny, ale ty ſebi jeho z hłowy wubij. Što wón tebje a ty jeho ſtaraš? Ty ſo wjeſeš a budźeš knjeni a wón wostanje, ſtož dotal bě, konjacy.“

„Wón ma też žiwnoſć.“

„Ma, ale w Lipnicach.“

Marysia njewotmołwi ničo, jenož to ſebi pomyſli, zo to, ſtož je komu wotſudźene, jeho njezminje; a ſtyſkno ſrjachny; a mjez tym běchu hižo płachty ſpinjene, a za to poča ſrub tak z mocu wodu brózdźić, zo cyła łódź rześe. Ale kolebanje nimale cyle wopřeſta. Z nazdala zdaše ſo woda hižo ſamo hładka a namódra być. Přeco nowe poſtawy zjewjachu ſo na łubi: dźěłaćerjo, němſcy burikoji, lěnjoši z wulicow přimóriſkich městow, kotřiž do Ameriki čehnjechu, zbožo pytać, nic dźěło; naſta čiſčenca na wjeřše. Tuž ſo Ławrjenc a Marysija, zo byštaj nikomu na woči njeležloj, na hromadku łódźnych powjazow w ſamym kuće pódła łódźineho pyſka poſydnyštaj.

„Nanko, pojědźemoj hiſće dołho přez wodu?“ wopraša ſo Marysija.

„Što ja wěm? Kohož ſo praſeš, nichtó ći po katolſku njewotmołwi.“

„A kak budźemoj w Americy rěčeć?“

„A njepowědachu-li, zo je tam naſich z čŕjódami?“

„Nanko!“

„Što dha?“

„Džiwać ſo njemóžeš, to je wěrno — ale w Lipnicach bě lěpje.“

„Njehań z dobreje khwile!“

Po khwili pak Ławrjenc, kaž by ſam ze ſobu rěčał, doda: — Wola Boża! —

Hołcy ſo woči ze ſylzami zaleštej, a potom wobaj počeštaj na Lipnicy ſebi myſlić.

Ławrjenc Toporek myſleše na to, pře čo po prawym do Ameriki čehnje a kak ſo to ſta, zo wućahny. Kak bě ſo to ſtało? Něhdźe před poł létom běchu jemu kruwu z dźećela wočazali. Hospodař, kotryž bě ju čazał, žadaše tři ruble za ſkodu. Ławrjenc njechaše dać. Čerještaj ſo na ſudniſtwo. Skórźba ſo čehnješe kaž had. Poſkodźeny hospodař njeżadaše nětko jeno za kruwu, ale też za to, zo měješe kruwu žiwić. Wudawki za to roſcechu dźeń wote dnja. Ławrjenc ſo zapjeraše. Běše jeho pjenjez žel. Na ſamſnu ſkórźbu bě hižo njemało wudał; čehnješe ſo a čehnješe. Skórźba bu dźeń a dróžša. Naposledku Ławrjenc ſkórźbu přěhra. Za kruwu bě hižo Bóh wě što winojty; dokelž pak njeměješe, z čim by zapłačił, čaza- chu jemu konja, a jeho ſamoho tyknychu zapjerania dla do khłódy. Toporek ſo wiješe kaž wakut přetož žně naſtawachu, tuž běchu rucy a zapřah do dźěła trěbny. Zapozdźi ſo z dombranjom, potom dasej pomyſli, zo jeneje ſkody na dźećele dla jeho cyła žiwnoſć do kruchow póndźe, zo je telko pjenjez pěſadźił, ſpory kruch inventara, žně cyłeho lěta — a zo budźetaj před žnjemi z holčku khiba pjerſć hrabać abo póndźetaj po pěcnej dani.

Dokelž pak bě před tym zamožity człowjek był a dokelž bě ſo jemu derje wjedło, nadźěraše ſo nětko ſtrašnje zadwělowanje za nim a poča pić. W konmje pózna ſo z Němcom, kotryž po wſach pječa polenje ſo naprašowaše, ale jenož tak k wočomaj. W prawdźe wabješe ludźi won za morjo. Němc lubješe jemu zlote hrody w Americy; role telko, kelkož w cyłych Lipnicach njebě — a z lěſom, a z lukami, z našemu prostemu burikej ſo jenož tak wóčcy ſmějeſtej. Wěrješe a njewěrješe, ale Němcej přiſwědčowaše žid-najeńk a powědaše, zo tam knjeſtwo ſo kóždemu telko zemje dawa, kelkož może wobdźěłać. Žid to wědźeše wot ſwojeho wnuka. Němc ſam pokazowaše pjenjezy, kajkichž nic jeno burikowe, ale ſamo knjezowej (ryćeřkubleja) woči čas žiwjenja wohladaloj njeběštej. Wabjachu burika, hač jeho zwabichu. A k čomu by tu won dyrbjał wo ſtać? Njebě won jeneje ſkody dla telko přiſadźił, zo by ſebi mohł za to wotročka dźeržeć? Mažli ſo dać dokóncować? Mažli proſerſki kij do ruki wza a po domach a cyrkwjach khodźo kěrluše ſpěwać? — Z teho ničo njebudźe! — myſleše. Němcej dźěło do dłónje złoži, do ſwj. Michała žiwnoſć předožowku wza — a hlej nětko pluwaše do Ameriki.

(Pokračowanje ſćěhuje.)

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 14. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Stóž je tak prawje njezbožowny ptak,
Tón zrazy sebi nós, hdyž padnje znak. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 741, najwyschscha dnjowa temperatura 3 stop. cjopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 742, najnischa temperatura 1 stop. symty. — S połnóznych stron je nowa wyschina k nam wupschestrěwa. Wona nam snowa symu pschinjese. Najsterje pak snjerki njebudza zyle tak krute wjed w sandźenych dnjach. Swoprědka je hischcze dosć wjesnowjedri, ale njebjo je dyš a dyš pomróčzi, tu a tam je trochu žnéha nandże. Nizina nad połnóznym Atlantiskim morjom je hischcze nje Europe zblizsa, je by wětram pschi pschi pschi Lodowego morja falehnyła. — Jutsje bydu stónkow 7,15 hodź. schadża a je 5,14 hodź. chowa. Mjezacz schadża jutsje na ranje 1,16 hodź. a chowa je dopołdnja 9,37 hodź. Mjezacz steji jutsje w połdnišim čertiku.

Muhłady na wjedro sa jutsischu žobotu: Symne a trochu njestajne wjedro.

*

Cas póstniskeho wjesela

Sašo žmy sastupili do czasa póstniskeho wjesela. Naša Budyschin je zwojimi mnohimi towarstwami hotowe bjo wot sandźeneho tydzenja tutym radosczam a czasto i wjeczorkom mózech sababjene duschki po hužach wukatacz widzecz, wjeselje je postrowjejo z tym a tamnym, kiž maju žamžny žmer, je bychu je wuzlekli na zwilu wschednych starosczow a je wjeselu do rukow podali. Kóždemu wschak slédowanje radosczineje chwile na mysl a tez we wutrobje njeleži, a mnohy to tez hospodarizy nejmóża. Tola pschego je wulka liczba tych, kiž hodluja pryndzej Karnevalej, kiž wobsebje w chrystiskich krajnach Němskeje je z domom a tuto holdowanje wjesela wobjima tam łóżedho, kiž je wjeseleje myslje.

Tola tez naschi prjedowninzy sarjadowacha pschi rjane póstnitke wjeczory. Hdyž czitamy stare letniki „Serbskich Nowin", nawédźimy, so tehdy wobstejaza „Bjesada" we Budyschinje na Tielniku a w Lawez hoscenzu, hdzez nétko pósta steji, rjane póstniske seúdźenja w najschérschim wobluku sarjadowasche. Młodź a stari, wschitzy zwjesachu tehdy hromadze. Pschi tutych zwjedzenjach pak hodowanje so pschez czistemu zbohnemu wjesełu a wosebje serbskemu spéwej, strowej serbskej towarschnoscji. Tez hdyž dale rosprawu „Serbskich Nowin" wschech letnikow hacz do dźenja wscheskładnym, swescinym, so nasche serbske wjeski, nascha serbska młodzina, nasche serbske towarstwa, pschezo rjenje póstniny swjeczachu doma we Sserbach. Njech so tez leza wjesele duschki njesawrjeta tutomu zbohnemu wjeselu, tak kaž je to hacz dotal w Serbach waschnje bylo. Rjany pampuchowy wjeczor z wjeselej myslu, rjana towarschnosc z wjeselejmi posticzenjemi, rjane młodźinske zarjadowanja, pekne towarstwowe seúdźenja, rjana rejka njech so w tutych njedźelach póstniskeho wjesela tez w Sserbach doma.

Wjesela mysl pohoni czasto k nowemu a wutrajnemu dźelu. Tohodla njech wyskaja z zyleje wutroby nasche wjesele myslje, nasche pekne wjesele spéwy do serbskeho kraja! Nejujmy serbske reje a wjeselemy so zbohnje! Njesabudźmy tez pschi tym na serbske dźeczace póstnizy. Tez naschim lubym dźeczom popschejmy a sarjadujmy we wšy abo w towarstwowych kruhach póstniske wjesela! Kak so tola wjeselca, hdyž smédża ras w nankowych abo dźedowych schkórnjach, khabacze abo klobuku, abo z wulkim klom po wšy khodźicz, hdyž smédża zebi wjesele wujeci w sukni abo klobuku abo w schantku starschene žotry abo maczerki. Mischako hewak pschezo za nimi hesemy z roskafowajesi mozu. Jónu popschejmy tym wjesele. Ssami budźemy so radowacz nad jich pyrjazymi wobliczjemi a jich we wjeselu seihrawazymi sernickami. To žu sa nie nawédźenja, wo kotrychž zyle léto žonja, cakajo aedźiwje na nowe póstnizy. Ale njedajmy nasche serbske narodne draity k tomu, pschelož njesmjeze so to i cześcu naschele serbskeje narodnoscze. A nétko, lubi czitarjo, lube czitarki, rjanolinki, serbzy pacholjo, a wy lube serbske dźeczi: nuts do póstniskeho wjesela, pryndy hacz póstniska frieda pschindże. Macz a nank to wescze dowoli, stanje-li so w'cho w prawnich miesach. A notom napischcze nam, kak rienje je tuto, so buchmy so wschitzy wamt wjeselili, czitajo w „Serbskich Nowinach" wo dobnej hodźinje wa'cheho póstniskeho wjesela. My wschak njemózemy zobu skakacz, dokelž mamy wjele dźela . . . ale z wjeczorkom, hdyž mamy zwjatok, to zebi tady lube „Serbske Nowiny" do rukow wosmjemy a potom so wjeselemy: nè, je tam tola rjenje było na póstnizach, schkoda, so tam byli njeżmy . . . ć.

*

S **Budestez.** (Stawnische powécze.) Pschipowédakoj staj: 11. 2. Marczin Kichjan, torjez z Jenkez a Jda Alma Schurigez, fabrikla dźekczerka z Budestez-Raschowa.

S **Huski.** (Stawnische powésce za méjaz januar.) Narodźenja: 9. 1. tyscherjej Pawolej Bennej Rjeczjan w Hnaschezach, žyn Jurij Joachim; 12. 1. Oskarej Waltarjej Königej z Demjan, dźowka Hana Edith; Oskarej Pawokej Méćrichej, hornczerjej w Holzn, žyn Oskar Joachim; 19. 1. Pawokej Erichej Meinertej, skakarjej w Miedźojsu, dźowka Irma; 21. 1. Franzej Reinholdej Raffelej, skakarjej w Nowej Wsy dźowka Hana Erika Ruth; 23. 1. Waltarjej Mérczinej Dietrichej, pohonczjej w Miedźojsu, dźowka Anneliese; 29. 1. Hermannej Pawolej Leinertej, burej w Nowej Wsy, žyn Erhard Hermann; Brunej Alfredej Erwinej Angermannej, burej w Drjeczinie, žyn Erwin Biedrich Kschesczan. — Sso wožen'chu: 25. 1. elektrikar Pawo' Gustav Willi Renner, z kontwiktu Ellu Amalju Götzej w Druzkezach. — Wumrěchu: 3. 1. wudowa po tyscherikim mischtru Emma Gustla Scharschmidtowa rodź. Hornuffej z Holzy 72 lét; 3. 1. invalidowy rentnar Arnosch Gustav Hasa z Holzy, 67 lét; 5. 1. tkéžkar a horncžej Biedrich Alwin Hübner z Huski, 70 lét; tkéžkar a rentnar Biedrich Aug. Winkler z Demjan (wumrě we Warnowcizach pola Wjelescina), 85 lét; 11. 1. wumjenkarka Maria Gustla Fajoldowa rodź. Michalkez w Nowej Kocżizy, 65 lét; 18. 1. wumjenkar Heinrich Arnosch Ranka z Kosarnje, 83 lét; wójnski invalid Arnosch Pawol Gläser z Demjan, 44 lét.

S **Bukez.** Létna hlowna schromadźizna wojeskeho towarstwa.) Njedźelu popoldnju bé w Serbskej gaschcze létna hlowna schromadźizna Bukeczanskeho wojeskeho towarstwa. Schromadźizna žo z nétkotrymi rjanymi połhodami sapocza. Towarstwowy wjednik žohustawom postrowi, kiž běchu žo njedźiwajo žnéhowych wichorow bohacze sescheli. Psched sastupom do dźenskeho porjada žo na wschéch w sjachlym lécze fenrětych na dostoine waschnje spominasche: běchu to Handrij Brojeŕ z Bukez, August Wünscha ze Zornoshyk, Jan Stübner z Wawiz, August Kalich ze Zornoshyk, Arnosch Lehmann z Koporz a Jan Paul z Koporz. Spéw wo dobrym towarschu žo wupéwa. Sapiżowat létnu rosprawu poda. Po njej žkuscha 253 towarschow do towarstwa. W sascheych létach je žo na hkownych schromadźisnach hewak tez pschednoscht se žwétkowobrasanmi pschiczit. Pokładnik poda rosprawu wo pokladni, a pruhowarjo pokładnje wojjewichu, jo je tuta w najlépschim porjadku. Wjednistwu a pokladnikej žo wuženwobdžene wudźeli. Sa žwérnu žlužbu w tiéleniu towarstwowy wjednik towarschej Arnoschtej Mérichej z Rodez a Augustej Lehmannej ze Zornoshyk czestne wopišmo krajneho žwjaska pschepoda. Nimo teho wudźeli žo nétkotrym wobsebje sažlužbnym towarschom žwjaskowe czestne znamjenschko. Na pozdźerjenje wušnamnjenjenych herzy połhod sahachu. Towarstwowy wjednik dale wojjewi, jo je tiéleenje sa žkuk žymskeje pomozy rjany wuspéch méło. Smuczowanskie tiéleenje ma bischcze wjeschi sajim namakacz. Na to žo pomér wojeskeho žwjaska k nowemu žwjaskej wojakow (Soldatenbund) wujaženi. Na wopomnjenju rjekow 8. měrza žo towarstwo dopołdnja 8,15 hodźin na Božich žlužbach wobdźeli, wjeczor 1/28 hodź. budże pola Stangez wopomnjenska žwjatocznosć W měšazu haprleji žo žynkofilm „Statny wojeski dźeń 1935" w Bukezach pschedwjedże. W meji ma žo jězba do Potsdama pschewjeseć. W juliju je letuschi statny wojeski dźeń 1936 sažo w Kasselu. Tez na tutej jězbje mója žo wschitzy towarschojo wobdźelicz a pschijeżdżenje ma žo hnydom stacz. Na to sczěhowanske sajimawy pschednoscht je žwétkowobrasami „Hyffhäuser, hora Němzyow". Rjane wobrazy wschech wokschewichu. A bohaty pschikleset dé ž rjanym mytom sa pschednoscherja.

S **Njeswacźicza.** Tez pola nas bé pondźelu wjeczor we 8 hodźinach w tudyschej zyrkwi pschednoscht se žwétkowobrasami misijonskeho inspektora Micżaŕa z Drježdźan. Rěcznit ž wulkim zohnowanjom léta dołho w žamžnej tschescziczanskej wosadze w Indiskej stukkowasche, kotruž bé prěni misijonar Bartrom Ziegenbalg z Pescznizy sakozit. Tohodla móżesche ž pomocu p'anych wobrazow wobsebje dobry pschehlad wo indiskim žiwjenju pedacz. Indiska je jara wa'ne polo sa khrestczanske misijonske dźeło a tole polo je tam sa žné frafe.

Z **Panecz.** Pri wukhodach za kloštrskej murju móżeš husciško malecho krolika abo šcźiżka) w kefkach pri Klóštrskej wodze widzecz. Podarmo pak sledźiš za nim na picowanischach, kotrez su ludźo na woknach abo w zahrodkach priprawili, byrnjez so tu dosć druzinow ptackow zesło. Ziwi dźen so wuwzaczenje z pschekasancami (insektami), kotrez jemu najlépši pschecel ptacziny w zymje njemóże poskicźic. We zymskim czasu dźerži so blizko cłowjeskich bydlenjow. Nadeńdźemy jeho w blizkosci smjecowych jamow a hnójnych hromadow na dworach abo zwonka statkow, zo by sej muchi a pschekasancy, kiž so tu tez w zymje dźerża, słodźec dał. Dokelž maly šéry khadlička z nežnej wopuska — je za łacźawku (Goldhähnchen) abo čeŕwjenej hłójčku najmjeńši z našich domjacych ptačkow — trjeba jenoż mało jódze k swojemu nasyczenju. Tohodla może so tez w zymje pola nas zdźerżeć, byrnjez pschekasancy jeho jenicka jédź byłe. Snadna zlétawosć by jemu scźežka zmóżnila, dołhi puć k juhu a napinacy zlét wudżerżeć.

S **Kamjenza.** Dźenja swud. farařka ſ Jezischwitz, bydło na starym žwójbym kuble w Němskich Paššizach pola Kamjenza cźélnje a duchownje strowa žwoje 72. narodniny žwjeczi.

*

Hospodarski rozhlad

Pjatk 14. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,461	100 nóisk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12.275	100 českost. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	11,11	100 franc. frankow	16,395

Barlinska burša 13. februara 1936. Dźiwajo na wschédźnje nowe pschedležaze dobre industrialne wotsamknjenja žo tomu njedźiwamy, so publikum pschezo dale žiwje žo na wabikhodze wobdźela. Tez hdyž žo tu wo pomérnje male sumy jedna, pschinoschuje to dźiwajo na njedostatk posticzenjow k dalschemu stupanju kursow, k tomu pschihtupuje wobsebity pohib montanowych hódnoscjow, nimale krucze žo wérci, so Vereinigte Stahlwerke dividendu wupłacza a to žamžne wocakanje žo tez wot Mannesmann, kotrez loni czistu dobytk, 3 miljony hriwnow wucżinjazy, pschedniežnjechu. Na rentowych wikach bésche pschecejelne sakładne ménjenje. Kursy tu wo néschto malo postupichu.

Barlinske žitne wulkowiki. Pschi njepschemenjenych posticzenskich a wothytowych pomérach běsche wobthod pschi mérnym sakładnym ménjenju dale cźiżki. Dokelž so mukowe wiki njejžu wažiwše, wulkomlynny chlébowe žito a jenoż pomału kupuja. Make pschedewšasza w provinzy knja dale běžnje žwoju potrjebu. Žiwje žo a niekon tingentowanymi chlébownymi žitami praschcja, kotrez pak žu runje tak kaž wowš a pizowaniki jeczmjeń cźežko dostacź. Wo jeczmjeń sa piwarnie a industriju žo we najlépschich druzinach w malych dźélbach wikuje. Swjetschca pak žu mjes posticzenymi a žadanymi placźizinami wulke rosdźele.

Wežera placzesche w Barlinie zentnak

pschenizy W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — jeczmjenia G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr.

Miki w Lubiju.

Pschenza 9,85 hr., rožka 8,20 hr., jeczmjeń 10—10,80 hr., naš. 8,45 hr., wowš 7,90 hr., běrny 3,15—3,65 hr., žyno 3,90—4,20 hr., pschenczna muka 16,95 hr., rjana muka 12,25—13 hr., pschenczne wotruby 6,60—6,90 hr., rjane wotruby 5,70—6 hr., butra, pół punta 75 pf., jeja 10—11 pj., twaroh 25 pj., běły kał 12 pj., czerwjeny kał 15 pj., morchej 10—12 pj., jedźna koboda 20—30 pj., kólrabi 5 pj., porej 20 pj., cibuły kał 14 pj., zybla 15 pj. žołotej 25 pj., jabłuka 10—35 pj., selleri 15—20 pj.

Miki w Kamjenzu.

Pschenza 9,95 hr., rožka 8,40 hr., jeczmjeń, naš. 8,45 hr., wowš 7,90 hr., pschenczna muka 18,25—21 hr., rjana muka 12,30—12,50 hr., pschenczne wotruby 6,50—7 hr., rjane wotruby 6—6,50 hr., žyno 4,75—5 hr., žłoma 2,50—2,60 hr., butra 76 hr., jeja 10—11 pj., prožata 12—22 pj., běkati 35—55 hr., běły kał po kilogramje 20 pj., czerwjeny kał 24—30 pj., žydrowty kał 30 hacź 60 pj., jedźna koboda 60 pj., zybla 24—30 pj., selleri 40 pj., kžen 1,40 hr., morchej 16—20 pj.

Miki w Khocźebušu.

Mjaso, howjaze 70—90 pj., cźelaze 65—90 pj., skopjaze 80—1 hr., žwiniaze 70—90 pj., jeja 12 pj., butra 1,35—1,40 hr., twaroh 25 pj., lany wolii 1 40 hr., schczuki 1 hr., karny 1 hr., holbje, mlode 50—60 pj., kury žiwe, punt 50—60 pj., khapony, žiwe 40—55 pj., tólrabi 15—20 pj., morchej 8—10 pj., jedźna koboda 30—35 pj., žydrowty kał 25—35 pj., czerwjeny kał 15—20 pj., běły kał 10—12 pj., wirsinowny kał 15 pj., žołotej 10—20 pj., sellerij 20—25 pj., krěn 50 pj., zybla 15 pj., tukrěpa 5—10 pj., běrny punt 4 pj., jabłuka 20—40 pj., worjechi 40—50 pj., lésne worjechi 40—45 pj. — Prodata: 9—13 hr., 14—17 hr., 18—23 hr., běkati: 24—30 hr., 31—40 hr., 41—50 hr., Witi bźahu hubjene.

Płaczizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

13. februara 1936 Płaczizny po centnarju a hriwnach:
Skótne druziny a woznamjenjenja:

Celata: 569

Najlépše kormjene celata wot cyca	62—64
Srěn e kormjene celata wot cyca	51 - 60
Snadnje wuwite	46 50
Najspatnišе	43 45

Swinie: 769

Tučne swinie, přez 150 kg. cežke	56
Połnomiasne swinie wot 120 hač 150 kg. cežke	54
Połnomiasne swinie wot 100 hač 120 kg. cežke	52
Połnomiasne swinie wot 80 hač 100 kg. cežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. cežke	—
Rancy	—

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	13. 2.	12. 2.		13. 2.	12. 2.
Pšenca	210,0	210,0	bunv	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	173,0	173,0	woka	15,0-15,5	15.0-15,5
ječmjeń now.	222-225	222-225	módre lupiny	9,0-9,50	9,00-9,50
ječmjeń, nat.	—	—	žołte lupiny	13,2-14,0	13,2-14,0
wowš	—	—	zeradella	19,5-21,0	19,0-21,0
kukurica	—	—	rans. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,15	27,15	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	such. truhanc.	—	—
pš. wotruby	11 50	11,50	běrni. kruški	8,95	8,95
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	20,0-21,0	20,0 21,0	ošenč.		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ečna „		

Płaczizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 203.0 9: 231.0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 167.0
Płaczizna za jeczmjeń za wupłodźerja 7: 169.0 9: 174.0
Płaczizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 166.0

Hłowny redaktor Marko Smolerˇ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Duěman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerˇ w Budyšinje a za nawěšteri dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišeri dr. Jan Cyž w Budyšinje
O. A. I. 1936 2349. — W tu kluwiu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

S **Kamjenza.** Schto so 22. februara 1936 w Kamjenzu stawa? Liczba hosćenzow, kiž su so do służby póstnjż skutka symskeje pomocy němskeho luda 1935/36 stajile, nochze mjez žaneho konza. Dženza mójemy wo małej sali hosćenza „Města Drježdżan" na Wjeczornej drósy rosprawjecź. Tuta sala so jako klóńczny kryw ozeanskeho parnika „Bremena" Północnoněmskeho Lloyda wuhotuje a smjeje potajkim wusti swisk ſ podawkami we wulkej sali tuteho hosćenza. Też wobdźělnikam na žnjeđženju w druhich hosćenzach je mózno, ſ jeneho swjeżelenja na druhe khodźić. Sastupne znamješcka po 60 pj., za wojakow a dźěkowu służbu po 40 pj., dawaju prawo k wopytanju wschěch hosćenzow. Pschekwapżenja, ſ kotrymiž so žnjeđženjży wobdźělnicy nimo teho pożnypaju, so jara mnoża. Hižo dženza je wěste, so budże žnjeđženi najwjetschi wuspěch. Schto hischcze wobmyśluje, so na półtnikim žnjeđženju 22. februara 1936 w Kamjenzu wobdźělicź?

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Měschczańske dźiwadło.

Schtó njeby so rad dopomnił na staru rjanu epochu Ptaczkarſ jeje w duschi sczutymi spěwami „Hdyż žebi róże darisch w Tirolskej", „Hdyż moja Hanka běsche 20 lět" a „Hischcze ras spěwaj nam schkowronczko". A hdyż so dženza němske wumělstwo sazo wrócźi k hlubokotu sczutej hudźbje, hdyż so klecze młodźina swjerschnoćze a so sdaluje ekstatiskich rejow, to mózemy jenoż ſ dźakom do pschichoda hladacź. Njech so nowe operety pschiheraju sazo duschownje sczutemu cźinej a wobrasam, so by pucź namakała a żiwy wothlós we wschěch wutrobach. Wcżerawsche posticżenje „Ptaczkaria" bu tohodła ſ wosebitym doźiwjenjom, to běchu hłowne tśi róle „Ptaczkarja" (Rudolf Lahoda), kurwjerschowki Marije (Margret Timmer) a listynoschérki Christle (Ellen de Fries) wurjadnje derje wobsadżene. Rudolf Lahoda jako Ptaczník stejesche w žnjeđźischczu znjeho posticżenja. Jeho hra, jeho spěw běchu wosebitocze, tak wo traznej hudźbje a duschownje bohatemu cźinu složene, so sa służi żebi najwjetscheho pschipósnacza. Margaret Timmer jako wjerschowka Marja dźrasczi swoju rólu do wobrasa, kiž bě żiwjenjawoprawdźity. Ellen de Fries jako listnoschérka Christla bě żiwjenjapolna duschka, kiž se wschej wuschiknoscźu a żónskej nježnoscźu żebi doby żwojeho ptaczkarja. Milly Steiner jako hrabia Stanisław bě tohorunja w spěwje a hraczu prawy tołmacź żwojeje na wotmjenjażych wobrasach bohateje róle. Typiski bě Alfred Borchert jako wjesny Schokta — Schneck. Se ſamsnej khwalbu pschisamtnuchu so jemu Kurt Rockschel, Herbert Sark a Ernst Rarisch jako żobustawy gmeinskeho wubjerka. Mano Holtei dźesche w druhim a trecźim jednanju we żwojim ſwobrasowanju barona Wepża wjelce postajene. mjesy a by so radźiło, tu so dostojnje složicź po cźinu tśoch hłownych pschedstajerjow. To same ptacźi sa Wolf Martinija a Heinz Süßenguth jako profesora Waczka a Süffle w druhim jednanju. Wschistojnosć a ſwobrasowanje podwólnych profesorow namała tu wjelkon, kiž padaschе dospałnje ſ wobtuka trěbneho. Aneemarija Gulau bě jako baronka Adelaida taika prawa hischcze sa mużom żedżaza stara baba. Swobrasowanje operety w draſtach a jewischczowym wobraju bě jara rjane. Sprawny dźak ſkuschu też kapałnemu mistrej Waltarjej sa dobre hudźbne wjednistwo. Mile a kulstotnje łehachu so nam synki hudźbny Korle Zellera do myślow aw utroby. Wschém, ki. tutomu hajnemu posticżenju ſtużachu se żwojimi nawjednymi mózami w hracźu a rejí, njech je bohaty pschikłesk ſ sobnje sasłużenym dźakom. Wésce tuta epocha mnoho wospjetowanjow we naschim měschczańskim dźiwadle doczaka. -ŕ.

„Katojo, żony, wojazn."

Tutón pschе wschо putazy wulkosynkofilm ſ Hans Albersom, Charlottu Susu a Jak Trevorom we hłownych rólach so wot dźenżnischeho pjatka w Centralnym dźiwadle w Budyschinje pschedstaja. Film swobrasuje w monumentalnej wurasnosći wojowanje małeje němskeje wojerskeje skupiny po żwětowej wójnje pschećźiwo bolschewikam. Żiwjeńske swiski so w rospłem do tragiskich pschipadow. To je sazo film wumělskeho wukona.

3. sakski burski zjězd w Kamjenicy

W sali Pschekupkeje towarschownje rěcznik krajneje burskeje rady, wokrejżny burski wjednik Naumann ſ Döbelna hłowne ithadźowanje wotewri. W cźichej mjeńschinje so na samorodowaneho nawjedowarja krajneje skupiny Gusikosa spominaschе.

Nawjedowar krajneho hłowneho wotdźělenja Bennewitz ſ Drježdżan wo dźěłach tuteho wotdźělenja rosprawjesche. Pschi wotwiwanju jednanja k rjadowanju dołha je tuſowe sjednocźenstwo sakskich burow a tatarjow rjane wuspěchi dozpěło a je w smyśle wupłodźerskeje bitwy wjele sa wobstaranje żywnow a pschikupneho hnoja cźiniło. S derdźenjom mjes krajnym burskim wjednikom a krajnym rjemjeślnikskim mistrom ma so dobre ſhromadne dźěło wobeju powołańskeju skupinow smóżnicź. Pschednoscher też roskoży, so żu so plahowańske pschestrénje w Saksku po żadanjach wupłodźerskeje bitwy słożiłe. Też sakske sahrodnistwo je so mózne be wupłodźerskeje bitwy sarjadowało. Skotarstwo je so tehorunja lepje wuwiło. Wopyt ratarskich schulow je być jara swołoczo.

Němskostatny stabowy wjednik II dr. Krohn ſ wosebitym pschednoschom „wupłodźersku bitwu jako nusnoscź żiwjenja sa němski lud" pschedstajesche. Wón rjekny, so je żwětowa wójna wuczisła, so ma so sejiwjenje snajnjerschcha tak daloko swjećźiś, so sa „żelesnu razinu" dożaha. Ważne je, so burza po potrjebje sa ſhromadne wobsebite plahowanje dźěłaju. Praschenje dźeławych mozow ma so sasahdnje rosjażnicź. Hdyż może maschina wunoscź spěchowacź, dyrbi ju bur triebacź. Też hnojidłowa industrija dyrbi so do wupłodźerskeje bitwy stajicź a ſ porutschenjom płacźilnow k żyłnischemu wużiwanju pschiłuchnych hnojow dopomhacź.

Jako rjeczi rěcznik ratarski rada Uhlmann ſ Drježdżan wo „naprawach k spěchowanju ſłotarstwa" pschednoschowasche. Wón praktiſke naprawy pschi plahowanju łoni a howjasego skotu rosjażni.

Stónczenje hischcze ratarski rada Teuchert ſ Drježdżan wo najważnischich nadawkach w sastaranju ſ pżu ſ burskeho hospodarstwa sameho porěcza. Wón rospominaschе sakowanje bélka w silach a pschi żnischenju na rótschach, rosjażni plahowanje pżnych rostlinom a měschenja pżu a stónczenje wo prawym wuwużiću pastwow porěcza.

Krótke politiske powěsće

Pólski ſwonkowny minister do Londona pojeđe.

Jendźelske nowiny maju sa wěrje podobne, so pólski ſwonkowny minister Beck w bliżschich njeđźelach do Londona na wopyt jendźelskeho knjeżerstwa pschijeđze.

Towarstwowski powěstnik.

Bukezy. Sserbske towarstwo na pschichodnu njeđźelu 16. februara wjeczor 1/8 hodź. pola Staggez żiwoju ſhromadźiznu. Pschednoschć ſ filmowym pschedwjedźenjom je pschilubjeny. Wo bohate wobdźělenje prosy pschedsydstwo.

Drježdżany. Towarstwo „Cornobóh" so wobdźěli na domiznischim wjeczoru Hornjołużiczanow njeđźelu 16. mal. rózka w Kristallpalasce a přewjedże „Wjeczor na wsy" z kołbasu stonanjom. Zhromadźizna so přesunje na sobotu 22. t. m. — Sobotu 22. mal. rózka sobuskutkowanje za zymsku pomoc w Annensäle ze serbskej přazu.

Hornja Hórka. Serbske towarstwo „Łužica" změje njeđźelu 16. februara pop. hłownu zhromadźiznu wTeichertec hosćeńcu. Knjeża dowěrnicy so prošа, zo bychu to wšém sobustawam wozjewili. Přednošk nam knjez wučeŕ Wjela poskići. Winowatosć wšěch sobustawow je, zo přińdu. Hosćo su tohe witani. Předsydstwo.

Rakecy. Wšitkim br. dowěrnikam našeje wosady. Bratŕa dowěrnicy! Naš swjedźeń so bliži! Njezabudźće na Wašu winowatosć! Nastajće so na nohi! Dźiće dom wot domu kóždy we swojej wsy a přeprošće na njón wšěch Serbow přećelnje a wutrobnje. Njelutujće żaneje prócy! Naš swjedźeń ma być bohaće wopytany! Předsyda.

Najkedźbniśo hromadźe zestajane

měšenja

punt 2,— 2,40 2,55 hr.

Karl Preißer jun.

při rjanych Žitnych wikach w Budyšinje (255)

Gardiny, rolowy

tunjo pola [59

Würker na Zwonkownej Lawskej hasy 10

Miele 88,— hač 185,— hr.

prochsrěbak (246)

Dostać we wotrjadn. wobsłužbach

Nětdźe 8—10 centnarjow čežki

byčk

so hnydom pyta (267)

w Njebjelčicach čo. 36

261 **Kriwdźenja,**

přećiwo knjezej **August. Brodźe w Drobach čo. 1** wuprajene, bjeru z wobžarowanjom wróco.

Heinrich Mikan we Łupoji

Jara wulki wubjerk a krute reelne p'aćizny [263]

mamy w konfirmandskich a pruhowańskich woblekach, mužacych woblekach, dobrych sukniowych kholowach, Breches kolowach, Knickerbokerach, dobre sylne kholowy z kožaneho sukna (čorne, brune a módre), lacy, kalmukowe jaki, dobre sylne manchestrowe kholowy, jaki do wětra, cyle dobre sylne kožane jaki, kholowy za pachołow a hólčata, kosmičk mantle, jara wulki wubjerk zymsk. jopow atd.

Woldemar Menger w Budyšinje

(prjedy A. zwud. Mengerowa)

na Serbskich hrjebjach 6 **na Serbskich hrjebjach 6**

znapřeća rjemjeslniskeje a přemysłniskeje šule

Hižo lětdźesatki dołho staroznaty kruče reelny drastowy wosebity wobkhód

Wobleki za konfirmaciju a pruhowanje

w znatych dobrych družinach, najlěpšeho zhotowjenja, wosebje derje sedźace, kupujeće přeco přihódnje we

konfekcijowym domje (257)

Karl König

na Žitnej hasy 4 **na Žitnej hasy 4**

Korjeniny za domjace rězanje

Popjeř . . . 1/4 punta 40
nowe korjeniny 1/4 punta 60
kołbasnik . . 1/4 punta 30
ječmjenjowu rězańsku hejdušku . . . . . pt. 20 pj.

Za pječenje pampuchow

pamp. korjeninowy extrakt hlaša za 3 pt. muki dosahaca 10 pj.

Korjeninowy stan na Hłownym torhošću (z napřeća policajskeje straže)

korjeninowa rozpóslarnja Thauer

Klamy na Sukolnskej hasy 30

My Łužiscy Serbja

přinoški k zeznaću serbskeho ludstwa, němscy pisana, z nastawkami O. Wićaza, B. Krawca, Nawki a J. Skale. — Płaći jenoż 60 pjenježkow

Serbska knihařnja w Budyšinje

Jězdne koła Wobswětlenja

Wšu potrjebu za kola kupujeće pola firmy (258)

Richard Kieschnick

w Budyšinje na Hošic hasy 17

Za konfirmaciju a pruhowanje!

Poskićamoj we wulkim wubjerku a we wšěch płaćiznach

módre wobleki
sportske wobleki
čorne a pis. drasty

KONFEKCIJOWY DOM (256)

Hellwig & Schönhohm

Konfirmaciske

a pruhowańske drastne tkaniny poskića we wulkim wubjerku a we wobe płaćizny hódoo (264) **Wobach přećelnje**

specialny wobkhod drastnych tkaninow **Reimann,** **při nóstk. namješ na Hošće hasy 2**

Sobotu, njeđźelu a póndźelu, 15., 16. a 17. februara 1936 je

kózłopiwowy swjedźeń we Łazku (262)

K tomu přećelnje přeprošuje

Welsec swójba

Spěwarske ke konfirmaciji

serbske a němske, jednotneho a też najlěpšeho wuwjedźenja, dostanjeće

w Serbskej knihařni w Budyšinie w Serbskim Domje

Přiloha k čisłu 38

SERBSKE NOWINY

Pjatk 14. [illegible] 1935

Drježdźanscy Serbja sławja knjeza direktora Bjarnata Krawca

Sobu ſ Budyšina wróćiwšchi, hišchoze we mni klinja knjezowe spěwy a kompozicije naſcheho wulkeho hudźomika a mištra a nětko měſachmy wulke wjeſele tež tu w Drježdźanach naſcheju ſpěwarjow wumělcow a cźeſcźeneho komponišta hišchoze raz wuzwiwać. W Johanneshofje běchu ſo ſeſtrì „Hromadnikarjo“ a te bratrowſke ſherbſke towarſtwa „Cźornobóh“ a „Jednota“. Se ſelenymi hatźkami pětnje wupiſchene blida hižo ſwjedźeńſki ras wjeczorka woſnamjenichu. S wutrobnymi ſłowami pſchedźěwa Hromadnika, knjes dr. Wjaſ̌ſlawk naſcheho jubilara powita a jemu k 75. narodninam nanajwutrobniſche ſhožopſchecźa wuprají, pſchepodajo tyſku dymkow, ſo by to nětko, kaž prají „ſ paru ſchło“.

Pſchiluběwany pſchednoſchk dyrbjeſche dla nětkajſchich techniſkich pſchiſchinow wupadnyć, ale jara naſ, wěſcze tež wſcheneho jubilara, ſmjeſeli ſcźěhowaza narěcź młodeho theologa, knjeſa Pětricha. Nyžkowaſche źiwjenjoběh miſchtra Krawza wot kolebki hač do dźenſniſcheho dnja na tak lube waſchnje, ſo bě nam woprawdźe horzo wokoło wutrowky. Nadźiwjo na to, ſo je knjes Pětſch pſched 5 létami hakle pola direktora Krawza japoczał ſherbźu wukhyć, a dźenja tak wuſtojnje pſchednoſchkuje a tam w Sſerbach tež druhdy předuje, njewěmy, koho nětko bóle khwaliś, wuczerja abo ſtudowazeho. Knjes ſaraſ emer. Handrik ſ wutrobnymi ſłowami a tež ſ humornym poſmĕſkom ſwojeho pſchecźela ſ młodych lét ſławi a namjetuje, ſo by ſo dźelo knjeſa ſtud. Pětſcha na tóždy pad w „Pſchedźanaku“ wocźiſchcźało, dokĺž je najſajimawſcha biografija naſcheho jubilara.

Nowy ſławny ſpěwar, knjes Cźěžka, wotewri hudźomy wotkjad ſwjedźeńſkeho wjeczora ſ Cźiſchinſkeho „Sſerbſkej ſemi“ na runje tak doſtojne waſchnje, kaž ſmy to w Budyſchinje ſhłyſcheli. Sćeſkowoahu hišchcze druhe ſpěwy, wſcho kompozicije miſchtra Krawza a tež na klawěrje pſchewodźeſche jeho komponiſta ſam. Mamy ſo woprawdźe wjeſelicź, ſo je nam tu tak ſławny ſpěwar naſtał, ſiuduje hakle krótki cźaſ pola knjeſa direktora Krawza a ma hižo tajſi wuſpĕch.

Nětko naſ ſwjeſeli naſch ſnaty ſchowronczk, knjeni Khriſta Burgałowa, ſe wichelakimi ſpěwami, ſo zyła ſtiwa klinczeſche. Bohužel naſ ſławna ſpěwarka, kotraž je pſcheco ſwoje Sſerbam ſe ſwojim jaſnym ſopranom tak prajwe do wutrowy ſpěwała, wopuſchcźi a ſo pſcheſhydli do Finſkeje.

Krimotazy pſchikleſk mytuje poſkicźenje naſcheju wumĕłcow, a ſo roſumi poczeſcźuje wobſebje naſcheho miſchtra Bjarnata Krawza jako ſtwórjerja tajſich kraſnych ſpěwow.

Pſchedźyda towarſtwa „Jednoty“, knjes Hałaſ, pſchepoda ſ wutrobnym ſhożopſchecźom w mjenje ſiwjeho towarſtwa rjany a ważnu knihu jako ſwjedźeńſki dar ſ wuprajenjom naſwutrobniſcheho dźaka ſa jeho wulkotne dźĕło ſa zyłe Sſerbſtwo.

Pſchedźyda towarſtwa „Cźornobóh“, knjes Pětr Kowar, cźeſtnemu ſobuſtawej a nĕhbuſchnemu ſobuſtatojerjej „Cźornoboha“ tehorunja najwutrobniſche ſhożopſchecźa a dźak wuprají. Jako dar bě ſo korbik ſ khlóſchcźenkami, dobry pſchipiſk a pſelnjate pjero hižo pſchepodało.

Naſch jubilar ſo wſchitkim nanajwutrobniſcho podźakowa a ſłubi, ſo chze, tak dołho hač Bóh jemu móz ſpożeli, dale ſa ſiwoje drohe Sſerbſtwo dźĕłacź! So pak bychu tež Sſerbja ſami tak prawje dowidźeli, ſchto na tajſich wumĕłcach maju a ſrjebi jich a jich dźĕło wažiłi!

Hišchcze rjane ſłowa ſo rĕcźachu, tež wjeſkoho rana a bęſche poſdźe hdyž ſo roſchohnowachmy w najrjeńſchej pſchesjednoſcze.

Bóh ſdźerž nam dołho hišchcze naſcheho miſchtra Bjarnata Krawza! P. K.

Młodźi kucharjo w ſtatnym powołanſkim wubĕdźowanju

Tež pſchichodni pſchihotowarjo ſłódnych jĕdźow pokaſuja nětkole w ſtatnym powołanſkim wubĕdźowanju, ſchto ſamóża. (Weltbild, M.)

Přilopk

Wožobowy wóz pſchecźiwo cźahej makeje Jelesnizy.

Sſerjedu 1/27 hodźin jedyn Drježdźanſki wožobowy wóz, w kotrymž ſchtyri wožoby ſĕdźachu, na żelesniſkim pſchekhodźe Drježdźanſko-Freibergſkeje ſtatneje dróhi pſchi dwórniſchcźu w Keſſelsdorfu do tworowſcheho cźaha ſrału, kotryž runje do dwórniſchcźa jĕdźeſche. Wſchi tym ſrĕbi jena wožoba w aucze moſy ſtſchaży a druhy ſrobu jĕdźaſu ſrebi hłowu a ruzu rĕſrĕſachu. Fich dowjeſechu do Drježdźanſkeje thorownje. Jelesniſki pſchekhód bě na pſchedpiſane waſchnje ſchkitany. Wožobowy wóz ſo thĕtro wobſchkodźi. Wožowy wjednik njeje warnowaze ſignale ſłyſchał.

Sa ho tſi dźĕcźi pſchi wożenju na lodowych ſchkrutach ho ſatepiłe.

Hakle pſched nĕkotrymi dnjemi bĕchu ſo pola Treiſa w Gießenſkim wokrjeſu 3 dźĕcźi na łodze pſchekamałe a ſatepiłe. Pſchedwcźerawſchim ſta ſo podobne njeſbożo pola Lauterbacha w Horniej Heſenſkej. Tam hrajachu na hacze 4 hólzy 11—13 lĕt ſtari ſ tym, ſo ſ lodowymi ſchkrutami tam a ſem jĕdźachu. Nadobo ſo jena ſchkruta roſłama a 4 hólzy padnychu do wody, kotraž bě na tym mĕſtnje 3 metry hłuboka. Tſi hólzy ho pſchi tym ſatepichu. Jenoż jeneho hólza dotal morweho wucźahnychu. Druhaj dwaj ſtaj hiſchcze ſhubjenaj, ſchtwórtkeho hólza jedyn dźĕłacźeŕ wucźahny.

Dźeſcźi ho ſpaliłej.

W domje cźo. 52 w Nowym Ehrenbergu pola Runnburga, kotryž Frieſeź bratrowaj ſłuſcha, njedźelu wokoło 8 hodźin wjeczor woheń wudyri. W iſĕſchnym bydlenju Henczlez ſwojoh bě petrolejowa lampa ſo powaliwſchi roſbuchła. Woheń ſo ſpĕſchnje roſſchěri. Nanej ho morałe ſwoje najmjeńſche, ½ lĕta ſtare dźĕcźo p'mo[illegible] wo torhnyć. Jeho druhej dźĕcźi, dwě hólcźy, 4 a 5 l[illegible] ſtarej, ſmjercź'w plomjenjach namałachtej. Hdyž woheń wudyri, bĕchtej dźĕcźi hižo ſpaczj ſchłej. Woheń ſo w ſtarym dźiwjanym domje, kotrehož ſcźěny bĕchu ſuke ſuche, ſ nje[illegible] wſchednej ſpĕſchnoſcźu roſſchěri. W ſwojim ſtrowiu bě Henczł, kotryž ſwojej dwě hżowzy wjeſy nihdźe njewidźeſche, dom wopuſchcźił, mĕniſe, ſo ſtej dźĕcźi ſa mazerom bĕżałej. Bórſy pak ſo wukopa, ſo tyrbitej dźĕcźi hišchcze w domje bjeż. Henczł na to hišchcze ras do palazeho doma bĕżeſche, namaka pak jitwu do[illegible]e wopuſchcźenu. Mĕżeſche ſa to, ſo ſu mjes tym woborniſy dźĕcźi wumohli a tohodła ſpĕſchnje wróćo hłmakaſche. Hdyž ſo jeho nowe mylenje wukopa, njeſbě wjaz mużnu, na wulkowanje dźĕcźow myſlicź. Poſdźiſchcźo ſo ſwĕcźi, ſo bĕchtej holcźy najſkerje pichi wudyrjenju wohnja ſo do jeneſho kuta khowałej, tak ſo jeju nan wjazy njenamaka. Hakle pózdźeju rano doſpolnje ſpalenej cźĕłe ſ roſpadankow doma wuczahnychu.

Kral pſchecźahuje.

Pſched nĕkotrymi dnjemi ſu wulke meblowe wozy ſe Stuypvenbergſkeho palaſta diwaj dniej a dwě nozy kralowſku domjazu nadobu do Laekenſkeho palaſta, 7 km wot Bruſſela ſdaleneho, woſkli. Pſchedwcźerawſchim ſe ſo belgiſki kral, kotryż bu, kaž je hiſchcze ſnate, na tak tragiſke waſchnje ſ ſwidowzom, ſe ſwojimi dźĕcźimi do Laekenſkeho palaſta pſchecźahnył, ſo by pola kraloweje maczerje bydlił. Stuypvenbergſki palaſt ſo ſamknje a njebudźe mjes tym wobydlenh. W Laekenſkim palaſcze ſu ſo ſchulſke ſtwy pſchipraviſe. Wocźehnjenje małych pryncow a pryncezow ſtanje ſo pod dohladom kraloweje maczerje, kotraż je kralowym dźĕcźom ſchtyri małe holcźki ſ ariſtokratiſkich belgiſkich ſwójbow pſchidała. Hacź runjeż ſa belgiſki dwór hiſchcze ſarowańſke pſchedpiſy płacza, nó'cha tola mali pryncy cźiſtu bĕłu draſtu, dokelż bĕłu barbu ſemrĕta kralowa woſebje lubowaſche.

Cźeſcźe njeſboże pſchi twarje mosta pſches rĕku Seine.

We wobłuku programma ſa woſtſtronjenje bjedźelſkoſcźe w Parizu na roſchĕrjenju Carouſſelowho mosta nad rĕku Seinu dźĕłachu. Wutoru ſo tam njeſboże ſta. Jako tſjo montĕrozjo nad rĕku Seinu we mißazym woſu na pruſu jĕdźechu, ſypny ſo na brjoſy jedyn ſe ſoĕhadłow, ſa kotrymż powjas ſ woſom wißaſche. Sſerjedź rĕki wißazy wóz do wody padże. Dla wulkeje wody w rĕzy njemóżachu ho wulkowarſke dźĕła hnydom ruce pſchewjeſcź. Taſ ſo ſta, ſo ſo tſjo montĕrozjo tepichu.

Cźeſke ſnĕhowe mjeczele w Botharſkej. — Dotal 67 mertwych.

S zyleje Bolahrſkeje, wożebje ſ pobrjóżnych krajinow Cźornehe moria dothadźeja piſchrudne powĕſcze wo ſakoſtnych ſcźěhowkach wulkich ſnĕhowych mjeczelow. Nimo njenjewidowmnych na wjele miljonow lewow ſchkodnoſcźennych wĕtrnych ſchkodow tež licźba cźłowjeſkich woporow ſ tóždej hodźinu ſtupa. Po idźelenju krajneje policajſkeje direkcije je ho wczera rano 52 wożobow namałako, ſ'ż bĕchu ſwjetſcha wonka jmjerſte. Ma ho ſ tym liczicź, ſo ho licźba wo wjele powjetſchi, dokelż je pſchezo hiſchcze wjele ludźi ſhubjennh. Hromadźe ſ woporami żeleſnikeho njeſboża, kotreż ma ho tohorunja ſnĕhowemu mjeczelej pſchipiſkacź, je licźba ſmjertnych woporow na 67 ſtupiła. Wo licźbie ranjennh, kotraż daloko pſches 100 dźe, njepſchebeża hiſchcze wĕſte powĕſcze. Kral Boris, kotryż nĕkole w Nĕmſkej pola ſwojeje ſotry, Wirttemberſkeje wójwodki, pſchebywa, je ſrebi wożałowinu wo rozmĕrach njeſboża roſprawjecź dał a je ſawoſtaje-

Posledni puć

„Cźuja nětko naſch liſtowy ſwój poſledni puć napiſapi, macźi!“ mĕſchcźanoſta k ſwojej ſonje rjeku, kotraż ho runje je ſahrodki do ſimy wróći. „Wopokajmy jemu tej poſledniu cźeſcź!“

„Luby Bożo!“ mĕſchcźanoſtowa ſoſtrózana ſawoła, „naſch liſtnoſchcer je wumrĕł? Haj, je dha to możno?“

Wona chzyſche runje ſapoczecź, niedoroſcźene liſtnoſcźowe dźeſcźi wobſtarowacź, wſobe ſyroty, a njerozumnu ſmjercź wobſkorżowacź, kotraż dſewjecźdźeſacźletne ſonki pſchetrjebuje a ſrebi tuteho ſtrowego muża w najlepſchich lĕtach ſabaſche, jako ho je jeje muż tak ſmjecź ſapocza, ſo jemu ſimale dych wuńdże.

„Schto ſrebi Ty tola wſchitko njerozumnyſliſch, ſtara! Kak dha mohło bycź, ſo je naſch liſtowy Jórdan wumrĕł? Je nam tola hiſchcze wczera póſtu pſchinjeſł! Nĕ, tón je hiſchcze ſimy a je cźerſiwy a ſtrowy. Ach, Ty mĕniſch dla jeho poſſledniego puća? Haj, to je węſo hinak mĕnjene. Ale njedźiwajcy teho je to dźenja tola wopraweze jeho poſledni puć, to rĕka, pola naſ, pſcheroż wón ho ſ juſtiſchim do mĕſta pſcheſadźi.“

„Haj, hdyż je to tak“, żona wołóżena idychny, „potom dyrbimy jeho węſo pocźeſcźicź a ſ nĕcźim ſwjeſelicź!“

A ruzu ſrebi muju wonka po blĕchu janiſcheho wina do pinzy dźeſche, wa ſchtlenzy ſ kamora a połoji kolbaſu a chwał ſuſcheneho mjaſa na talerj. Wjeſnjanoſta hiſchcze kaſchcźit ſ hodowanymi ſigaranti pſchijiaji, a nětko możeſche liſtowy pichnicź.

Ale wón ho hiſchcze dołho na ho cźakacź daſche. Cźaſnik dźewjecź pokaſowaſche: to bęſche cźaſ, w kotrymż ho wón hewak pichi tóždym wjedźe pokaja, ale hiſchcze hodźina a pół ſaſtaja, pſjedy hacź wón ſe ſwojimaj cźeſcźinaj ſchkorniſmaj thĕżiny próh pichekroczźiwſchi do buri ſaklepa a do ſtuwy laſtuwi.

Wón mĕſeſche dźenja wjazy na khribjece hacź hewak, ale ſchtoż ſ ludźom noſpeſche, bęſche mjeniſchi dźĕł jeho cźeje, wjele bóle bĕchu jemu ludźo na jeho poſſledniim puću wichelake dary nadawali, pſchetoż wſchitko mĕjachu jeho rady, dokelż bę pſchi ſnĕhowych mjeczelach a w njewjedrach, pſchi woſchkrocze a ſmalazym ſtónczku ſe ſtajnje ſamſnej pſchecźelſnoſcźu ſwoje liſty roſnoſchowal, hacź bęſche to nĕtko wjeſele pózſelitwo abo ſarowańſki liſt abo njewažna powĕſcź, a ja tóždeho dostawacźela bę ſtajnje pſchecźelne ſłowcźka mĕł.

„Haj, węſo wjeſnjanoſta“, wón po poſtrowje rjeku, „dźenja, hdyż poſſledni kroć roſnoſchnju, prĕni ras njedyrbjownje pſchindu. Ale ſchto dha mĕniſch: ludźo dźe mje najradſcho puſchcźicź njechadja.“

Wón nowiny a dopiſy wokrjeſneho hamta a pohladniju najmłódſcheho ſyna, kotryż we mĕſcze wukhnje, na blido połoji.

„Nětko pak ho najprjedy jónu poſydl, knjes póſtowy direktor“, wjeſnjanoſtowa pſchecźelnje mĕnjeſche, „ſo nam pokoj ſ domu njerowotnjeſcźeſch. Tak hujto ſy pſchikhadźał, a nětko dozpała wjazy njechaſch pſchinicź. Njemóżu to dozpała hiſchcze wĕricź!“

„Ja też niz!“ liſtowy pſchikhłoſnjo ſiwoje paſety wotpołoji a ſo na ſtoł ſydny, mjes tym ſo wjeſnjanoſta ſchkleńzu ſ winom nalivaſche, kotreż bę ſam pſchihotował. Dospa'a knich khleba wotkra talerj ſ mjaſom a kolbaſu pſched liſtowſcho ſtaji.

„Tu jĕſ a pij!“ jeho pohonjeſche, „a woſtań ſtrowy!“

„Sapacź Bóh!“ ſo wón podźakowa. „Dołho njemóżu wotſacź, hewak dźenja dozyła domoj njepſchindu. Mam hiſchcze rjany puć, tſi wózy, a kóždy chzył ho dźenja je mnu ro-ſohnowacź a jutſje pondże do mĕſta.“

Wjeſnjanoſta ſiwoje ſchkleńzu poſdźe.

„Na ſtrowoſcź, Jurio! A daj ſrebi w mĕſcze derje hicź!“ A mowaj ſrebi pſchipijeſchtaj, a liſtowy dyrbjeſche hacź chzyſche abo niechaſche, nĕſchto poſĕcź, haczruńe bĕchu jeho hižo w pjecź, ſchćeſcź domach k ſwaczinje nuſowali.

„Nĕtko dźe ſmĕſech ſo lĕpje!“ żona dźeſche. „Nĕtko njetrjebaſch wjazy w ſnĕhach a w horzoce wjeſ wote wózy bĕhacź, po błócźanych pućach.“

Wjeſnjanoſta tutym ſłowam pſchihłoſowaſche.

„Haj, to je wĕrno, ſchtoż żona rĕcźi. Tajſi liſtowy na wózach je napinaze ſiwjenje mĕł, a ja njebych ſ Tobu chzył mĕnicź. Jónu je wſchitko ſawĕſe, ſo dyrbiſch hacź do koleń w ſnĕhu tepacź, potom je ſaſo błóto, ſo nimale ſchkórnje tcźny woſtani, a druhi ras ſaſo ho deſchcźinje, ſo ſy hacź na kożu mokry. To dźe nĕtko pſchestanje. S juſtiſchim ho pójta ſ autom roſwożujże.“

„Haj, haj“, liſtowy ſdychny, „to żno ma wſchitko ſiwoje prawo.

Druhdy wſchak njebęſche lohko, hdyż njewjedra ſachadźachu, ale dyrbju-li rjez kak je: hych ſto krócź radſcho tu wonka woſtał hacź jo do mĕſta du.“

Wjeſnjanoſta ho ſmĕſeſche.

„Ty tola mudry njeſſy, Jurjo! W mĕſcze twoju dróhu wobſtarajeſch, ſo njewomaſajach a njetrjebaſch ſymu mrĕcź.“

Liſtowy ſiwoju ſwaczinu khnutajo wobſtarne mjeſnowcźo cźiniſche.

„Te wſchak je wſchitko wĕrno! Ale w mĕſcze ſym jenoż laſtujnik a dale niczo, a ludźo mje niczo njeſtaraja. Ale tu tóždeho cźłowjeſka ſnaju, a w tóždym domje ſym doma, a wſchudźe mohtricz k ſiwójbe ſluſcham.“

„Ty maſch prawje, Jurjo!“ jemu wjeſnjanoſta pſchihłoſowaſche. „Mnoho ſruchſcheho ſy ludźom do domu nanoſył, a mnoho poſebowazeho też. Wĕſch hiſchcze, w lĕcze ſchtyrnacze, jako ſy nam pólnu dopiſnjał na naſcheho Pawola wrócźo pſchinjeſł, na kotrejż ſtejeſche: Doſtawacźel padnył? Mój luby, to bęſche cźęſke pruhowanje ſa ſtarſcheju!“

Olympia 1936

Snježerj w ſtudni.

Nichi dźěch w jenej ſtudni w Romje ſo cęſte njeſbože ſtań, pichi kotrymſi ſwoj cłowjekaj ſahinyſchtaj. Dwaj bratraj poriedźeſchtaj na ſtudni, jako ſo nadobo ſnježna miez dwódnaj pornjo pobi. Jedyn mał jamomaj ſwojny. Nichi tom ſo njeſpodźewnaj do hłubiny ſtorhnychtaj a njeſdźiwajo wiſoch prówowanjow njeſu móżno, cęłe ſnjeſdźenju ſ jamy wuſwobodźić.

Cęſke njewjedra a ſnjeżerjenja w Grichiſkej.

Sandźenu wutoru ſtu zuſu Grichiſku cęſke njewjedra padołcęłe. W Macedonſkej ſo ſrjedne ſatiſchanjenje ſemje ſachadźa. W mórſkomaj Serres a Xanthi ſemjerjenje wobhdźełowało do wulkeho njemęra ſtaji. Na Peloponneſu ſakoſtne wichory znjeſnowachu a we mokolinje Delphi je ſo zrała ſkała domow ſpuſtła. Telefonſke ſwiſki ſu pſchetorhnjene. Łódźe w Pyräuſu boja ſo pſchiſtaw wo wuſchecicź. Cęſke wichory a niewjedra ſu po zymym Adriatiſkim moriu ſchkodźałe. Schkoda, kotraž je ſ tym naſtała, njeda ſo pſchewidźeć. Po rjanym mikrym wjedrie w januaru ſu krute ſmjerſki wobſebje w pſchitrodze njeſchkwithonne ſchkody nadźinile.

W ſnježnym wjedrie w Grichiſkej.

Njewjedro w zymym kraju dale znjeſnuje a telegrafiſke ſwiſki ſu cęſko pſchetorhnjene. W Tſolunu je pſchi ſnjeżnych miſerach 22 ludźi żiwienje pſchiſadźiło. Mieſnimi je ſo 10 ſatonjło. Nimo toho je ſo 500 ludźi ſranikło. Jena grichiſka łódź ſo pednóri a kapitan a dwaj muſaj ſo pſchi tym tonjeli.

Cęſke ſnježne mjeczele w Turkowſkej.

Jakanſki orkan, kotryż bě ſe ſrjednym ſnježnym mjeczelom ſiedmocęſny, je wulki dźěł Turkowſkeje wot ſwonſkeho ſwěta metrěrnył. Telefonowe ſwiſki w tukraju a ſu ſtorhnjene a żeleſniſki wobthad k wſchodnjej dyrbjeſche ſo ſaſtajić. S pontonoweho mosta pſchi [illegible] reku w Adrianopelu (Konſtantinoplu) wichor 2 pontonaj wotſtarje, kotraż 7 motorowych łódźi cęſko [illegible]. Dwaj narnikaj, kotrymaj ſo ſtowizowe mjeczele wottorhnyłu, cęſkerjeſchtaj ſ wulkej moaſ [illegible]. Mnohe wotkra wichor tſchi domow. — Mjeſto [illegible] je ſ hłubokim ſnježnym pokryte. Wobthad [illegible] dopołnje ſtaſchkowat. Orientiſki expreſny cząh je pola [illegible] w ſnježnych tężach woſtał. Wſchitkich powjeſćow wo nim niježe hiſchcze, dokelż ſu telegrafiſke ſwiſki pſchetorhnjene. — W Thracziſkej pſchekrywachu ſnježowe mjeczele [illegible]. W Egejiſkej Catola ſajedźe do Simnolonoweho orientalſkeho expreſneho cząha. moſkobowy cząh, a to wot ſobu. [illegible] ſu ſo [illegible] tym roſbi. Ludźo do ſchkodu njeſu [illegible]. — W Kleinaſiji moriu wiele wobżołowanych [illegible] dotal do pſchiſtawam niedźěłe.

Radio

Sobotu 15. februara ſo ſłyſchi:

Königswusterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſeły ranſchi konzert. 8 ſymſka olympia. 10 ſabawny konzert ſ Mnichowa (mjeſ nim ſymſka olympia). 10,45 wotewrjenje němſkeje wuſtajeńcy automobilow. 14,30 ſabawny konzert ſ Mnichowa (mjeſ nim ſymſka olympia). 16 wjeſełe ſobotniſche popołdnjo. 19,05 ſymſka olympia. 20,10 dołnk tydźenja (ſ Hamburga). 21,30 hudźba ſ Mnichowa (mjeſ njej ſymſka olympia). 22,20 ſymſka olympia.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 ranſchi konzert. 7,50 ſa bura. 8,20 ſa hoſpoſu. 10,45 wotewrjenje němſkeje wuſtajeńcy automobilow w Barlinie. 16 wjeſełe ſobotniſche popołdnjo. 17,40 ſymſka olympia. 19,10 ſwjatok ſo ſwoni. 20,10 wjeczornoněmſke póſtnizy (ſ Kölna). 22,20 ſymſka olympia.

Hiſchcze ważne ſ dnjowneho programma. Frankfurt: 19 woierſki konzert. Stuttgart: 20,10 wjeczor wſchelcźiſnow. Budapeſt: 20,10 potpourri ſ Mina.

„Derje to hiſchcze wěm, wjeſnjanoſta!“ liſtowy dźeſche. „A ſtym ſo mojemu Bohu dźakował, ſo dyrbjach naſajtra do wojakow. Radſcho bych ſam padnył, hač ſo dyrbjał hiſchcze do wjaſy domow tajku ſrudnu powěſć donjeſeć.“

Starej cłowjekaj ſo ſ hnuſom na cźeſku hodźinu dopomniſchtaj, w kotrejż dyrbjeſchtaj ſhonicź, ſo ſtaj ſwojeho naſſtarſcheho ſyna ſhubiłoj.

„Haj, haj“, liſtowy ſa khwilu dźeſche, „ſtym mnoho ſobu nawędźił a wěm, kajſe ſtaroſcze ludźi tyſchachu. A njebyłych-li Wam Waſche nowiny a liſty do domu noſył, potom ani njebyłcźe wędźeli, ſchto ſo w ſwěcźe ſtawa.

„Haj wěſo“, ſo wjeſnjanoſta ſaſmja a ſnowa do ſchklenjow nala, „bjes Tebje bychmy tu ſa měſačzkom ſedźeli a bychmy hłupi woſtali kaž kóſtatka.“

Wjeſnjanoſtowa poſmewaju liſtowemu ſ porſtom hroſeſche. „Měſchtoſkuli ſy naſchkarał, Ty wulki njepoſłuſchniko! Naſchenu Franzej ſy ſkradźu liſty wot jeho Lenki noſył, ſo njeſſmy wo tym niczo pytnyli, pſchetoż bychmy-li ja tym pſchiſchli, potom bychu wſchitke do kachli pſchiſchcze, a wón njeby ſo ſa ſwoje żiwjenje ſe ſwojej Lenku woženił!“

„Ale je tola ſboże, ſo je ſebi ju wſał!“ wjeſnjanoſta ſapadny. „Kěpſcheje tola njeby namakał.“

„A wěſcze hiſchcze, kak ſym Wam Waſcheho prěnjeho wnuczka pſchiſjewił, pſched dwanacze lětami nětkhe, jako běſche tamna wulka woda? Waſch ſym bě telegram pózłał, a ſrjedź nozy dyrbjach ſ cźopkeho loża, a ſym ſo ſa makeho puchcerja wukhcźeſcźił a też nimale hiſchcze ſatepił!“

„Sa to dźe ſy ſo potom pola naſ hiſchcze ſuchu cźopku draſtu wobłekł“, ſo wjeſnjanoſtowa ſaſmja, „a ſy ſebi ſa to hódnje ſchiju namaczał!“

nk

W Garmiſch-Partenkirchen běſche wożera wulke pſchekwapjenje, dokelż rano wjednił a kanzler pſchijědźe, ſo by pſchi wuběrjowanjach narodow pſchitomny był. Někotre mjeſiſchiny po tym, ſo bźchtaj jendźelſke a wuheſke mużſtwo k hokjowemu wojowanju naſtupiłej, Adolf Hitler ſ pſchewodom ſtatneho miniſtra dr. Goebbelſa, miniſterſkeho preſidenta Goeringa, ſtatneju miniſtrow dr Gürtnera a Ruſta, ſtabowego ſchefa Lutza, wyſchſchebo ſkupinoweho wjednika Brückнera atd. pſchijědźe. Wichitzy wyſoki hoſcźo ſo na cźeſtnej tribunje olympiſkeho ſymſkeho ſtadiona ſameſcźichu. Po někotrych mjenſchinach hižo běchu pſchihładowarjo żadnych hoſcźi ſpóſnali a jich nanajwutrobniſcho poſtrowichu. Po hri wjednik do olympiſkeho ſnježnakoweho ſtadija jědźeſche. Tu hakle ſo pſchitomnoſcź poſłoſchcho pytny. Kdyż pak pſchihładowarjo wo tym ſhonichu, tehorunja ſ wulkej radoſcźu wjednika poſtrowichu.

Herber = Baier dobudźetaj ſłotu medaillu.

S kraſnym wuſpěchom ſa Němſku ſo dwójny wumělſki běh na ſmykałkach ſtónczi. Maxie Herberez a Arnoſchtej Baierej ſo poradźi, w naikruczíſchim wubědźowanju ſ Pauſinej bratrom a ſotru (Awſtriſka) olympiſku ſłotu medaillu dobyć. Poſlednjeſchaj druhe měſtno wobżadźiſchtaj.

W kombinowanym ſkoku na ſnježnakach mějachu Norwegſcy nowe wuſpěchi, a Oddbjörn Hagen dalſchu ſłotu medaillu doſta.

W 1500metrowſkim ſpěſchnym běhu na ſmykałkach Mathiſen ſ Norwegſkeje tehorunja ſłotu medaillu doby.

Maxie Herber a Ernſt Baier dobuſchtaj ſ małej prědnoſcźu pſched Pauſinez bratrom a ſotru (Awſtriſka) kłeczu ſłotu medaillu ſa Němſku.
(Graph. Werkſtätten, M.)

Dotalny ſtejnp narodow:

Norwegſka 64 dypłomow, Němſka 35, Finſka 27, Schwizy 14, Amerika 15,5, Schwedſka 13, Awſtriſka 10,5, Wuherſka 7, Jendźelſka 4, Franzowſka 4, Cźeſkoſłowakiſka 4, Hollandſka 3, Italſka 3, Japanſka 3, Belgiſka 2, Kanada 1 dypł.

Hokejowe hry.

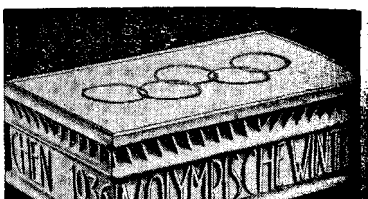
Kanada pſchecźiwo Němſkej 6 : 2.

Němſke mużſtwo ſtejeſche w tuttym wojowanju pſched pſchejara cźeſkim nadawkom. Pſchenapinawſchi ſo ſ poſledniml hrami dyrbjeſche mużſtwo hru naſtupicź a mieſeſche tohodła jenoż jedyn nadawk: nadóbni Kanadſkich po możnoſcźi wotbicź. So ſo to pſchego njeporadźi, mějeſche ſo wulkej ſpěſchnoſcźi Kanadſkich pſchepinjacź, kotrejż jako wjele wjetſchi pſchecźiwnizy wupokałachu, dyżli Jendźelcźenjo ſrjedu. S tutej porażku pſchecźiwo Kanadje je Němſka ſa dalſche hry wupadła.

Amerika pſchecźiwo Schwedſkej 2 : 1.

Doſkónczne hry w hokeju.

W doſkónczných hrach naſtupja mużſtwa Jendźelſkeje, Kanady, USA a Cźeſkoſłowakiſkeje. Hry budźa ſcźehowane: Jendźelſka pſchecźiwo Ameriży; Jendźelſka pſchecźiwo Cźeſkoſłowakſkej; Amerika pſchecźiwo Kanadże a Cźeſkoſłowakſka pſchecźiwo Kanadże.

Cźeſtny dar knjeżeſtwa ſa wobdźělnikow w Garmiſch-Partenkirchenu.
Knjeżeſtwo je wobdźělnikam a hoſcźom 4. olympiſkich hrow w Garmiſch-Partenkirchenu tutu rjanu kaſettu ſ běłeho Nymphenburgſkeho porzlina jako cźeſny dar dało pſchepodać. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Najwyſchſche wuſnamjenjenje w Garmiſch-Partenkirchenje.
To je horzowubědźena olympiſka medailla IV. olympiſkich ſymſkich hrow, kotraż ju w ſtocze, kłěboru a bronzu wudźěluje. Prof. Klein ſ Mnichowa je naczińł ſhotowiłż na prědnjej ſtronje na pokkole bohowku dobycźa na ſnježnaki, ſymtacźe a hokejowe bicźe ſ podpiſmom Garmiſch-Partenkirchen. Na ſadnjej ſtronje je 5 olympiſkich kołow ſ podpiſmom: IV. olympiſke hry.
(Scherl Bilderdienſt, M.)

Němſkojendźelſka hokejowa hra.
Jene ſ najbóle żiwych ſetkanjow olympiſkich hokejowych hrow běſche ſetkanje mjeſ němſkim a jendźelſkim ſtwom. Wjazy hač 2½ hodźinje dołho ſo żiwje wo dobycźe wojowaſche, a njedźiwajo ſtrócźneho podłeſa ſwoſta hra 1 : 1 njerozſudźena. Naſch wobraſowy telegramm pokaſuje napinazy wokomik pſched němſkimi wrotami.
(Preſſefoto, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowérnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 39 | Budyšin — Sobotu 15. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Sylniša napjatosć mjez Ruskej a Japanskej

Wě, wjerawschim cźišle pišachmy wo cźežkim srażeńju na mandźusko-mongolskich mjesach. S podawkom je žo napjatosć na Dalokim ranju powjetschila. Japansko-mandźuzy a mongolzy wojazy žu do žo sraźyli. Japanzy rozprawjeja, so žu tež ruske lětadła Mongolow pschi wupowanju podpjerale. Wo pschiwótšjenym położenju na Dalokim ranju žo tole powě:

W japanskich nowinach žo pische, so žu poslednje namjetne pschipady počzahi mjes Ruskej a Japanskej sbórschnje. Sowjetske knježerstwo je hižo rozponiminało, schitach sowjetskich stacźanow w Mandźuskej namolwicź, so buchu kraj wopuschćili. Dokelž je mózno, so žo położenje pschecze bóle pschiwótši, japansko-mandźuzy wojazy w nanejmnjmaj městomaj Tsitsikaru a Chailaru w stajnym pschihotowanju na alarm leža.

Japancy w ruskich rańšich namjeznych krajach so wupokazuja

S rańschich kónczin Sowjetskeje unije žo powě, so je Moskowske knježerstwo wschitkich japanskich stacźanow we Wladywostoku, Chabarowsku, Błagowjeschczenku, Cźicze a Aleksandrowsku na kupje Sachalinu namolwiło, so buchu hač do 20. februara žowjetskorusku semju wopuschćili. Wuznaje žo jenoj wobsahm w konsulatskej klužbje pschi Sowjetach. Wulke wuprowanja Japanzow maju žo i najnowschej krutosću pschewjesć. Sowjetojo rjeknu, so žebi Japanzow w rańschich wojerskich paźmach Sowjetskeje unije njepschecja, hdyž je napjatosć mjes Japanskej a Ruskej tak wulka. Japanske knježerstwo je po diplomatiskim puću srytało, Moskowske knježerstwo nawabiło, so by tuzin swój wotmyhł spuschćiło, tola podarmo.

Něsto žo s Tokia powě, so jtej žo lětadle kiž stej wutoru mjesu pschelećałej a bombu mjetałej, bjes myslenja jako ruskej lětadle spóznałej. Pschi pschepytowanju je japanski offizěr prajił, so je ruske znamjenja na lětadłomaj derje widźał.

Moskwa wozwěsć: Nadoład japansko-mandźuskich wojskow

W Moskowskim wozwjewjenju žo rozprawja, so je žo srażenje frjedu tuteho tydzenja wósom kilometrow wot mjesow sdalene na ruskej semi blizko Bulina Dersy stało. Japansko-mandźuzy wojazy žu 500 muži žylni s tankami a lětadłami psches mjesy pschijichli. Wojazy žu žo na 20 cźežkich automobilach pschiwjezli a žu žo hnydom do kraja podali, dóniž jich mongolzy wojazy njeźu sadźerżeli.

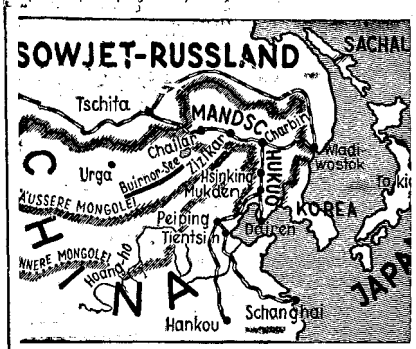
Kaž Ruźozy rozprawjeja, žu Mongolozo najprjedy sćeh namozu zofali, sa krótki cźaš pak žu žo se sešlynjenym wrócili a mandźuskich wojakow wuhnali. Tuchi žu 30 mortwych a 20 sranjenych zhubili. Mongolozo njedachu wjecza jenoj jeneho mortwego a žydom sranjenych.

Sowjetskorusksi zwonkowny kommizariat, kiž je wojerske wjenje wudał, pschipomnja, so je mongolske knježerstwo energiski protest do mandźuskeho hlowneho města Hsingkinga pósłało a je žebi žadało, so žo pschipad pschepyta a winowaći žo pokhlostaju. Mandźuske knježerstwo žo tež należnje namolwja, so by žo w pschichodźe postaralo, so žo podobne pschipady njebychu wjazy stałe.

W Tokiu so wulki njeměr zbudźił

Politiske wozbory rěcza a japanske nowiny pišaju khětro njemérne wo cźežkich srażenjach na mongolskich mjesach. Dotal hischcze njeběšche hamtška rozprawa do Tokia dóchła, ale jenej wojerskej spóleńzy s mandźuskeho hlowneho města Hsingkinga a Urgi, hlowneho města wonkowneje Mongolskeje. Powě žo, so je žo na woběmaj stronomaj s tankami a lětadłami wojowało. Kaž žo ńda, je japanski batillon žylne pschećiwjenje runje tak žylnehe mongolskeho wojerskeho wotdźelenja nadeschół. Sowjetzy Ruźozo žu pjecza Mongolow nawjedowali.

W nowinach žo powschitkownje wo „wójnje bjes pschipowědźenja wójny" pische, hdyž je žo po njeporadjenju namjesnych jednanjow w sandźenym lěcze praktisźy wschón wobkhad mjes Hsingkingom a Urgu sastajił. Urga je žo s Moskwy podpjerała a najkerje zyle pod jeje wliwom steji. Maju malo nadźije, so žo namjesne praschenja po diplomatiskim puću wuhładkuja.

W Dalokim ranju žo blysta.

Pschehladna tharta ke krawnemu mandźusko-mongolskemu srażenju, kotrež žo pschi pobrzohu Buinoftscho jézora wotmě. Dokelž běchu na jenej stronje japanzy wojazy a na druhej stronje žowjetsko-ruskej bombowej lětadle wobdźělenej, je położenje nimo měry cźežke. Hižo žo rěcźi wo wójnje bjes wupowědźenja wójny, kotraž je žo w Dalokim ranju sapoczała a kotrejež scźehwki žo hischcze pschewidźeć njedadźa. Tak na žowjetsko-ruskej tak tež na japanskej stronje žo dalokožahaże wojerske naprawy cźinja. (Graphische Werkstätten, M.)

Do Addisa Abeby je s fronty pola Makalle karawana dóschła, kotraž je wot tam psches Dessie do hlowneho města 22 dnjow trjebała. Pschi žylnych dešcźach žu žo dróhi tak pschemacźale, so žo po nich s autami njehodźi jězdźić. S wulkimi transportami wójnskeje potrjeby na połnóznu frontu žu žo dróhi njeńmérnje rozšěrdźiše. Tahodła mjes Addisom Abebu a Dessie jenoj hischcze s lětadłami wobkhadźeja.

Wjerch Desta je w žywojej rozprawje sdźělił, so je žo 650 wojakow eritrejskeho wójska, kiž žu psched někotrymi dnjemi s kóždu do Mogadischa w Somalskej pschijěli, ke wschěm wuhotowanjom a bróńjemi w Dessowym hlownym kwartérje samolwiło. Wjednik pschebježenzow je sdźělił, so je nětdźe 1000 derje wuhotowanych wojakow italsku frontu wopuschćiło. Najkerje žu pobrachowazy po wopaczjnej dróhy schli abo žu jich Italcenjo jaźo popadnyli.

Na połnóznej froncze Italcenjo na wschelake městna bombły mjetachu. Lětarjo tež stajnje s maschinskimi pśełami do městow tśeleja. Najebacź njelube wjedro žu italscy lětarjo schtwórtk a pjatk nad Dessiom lětali. Woni pak njejžu žane bombły mjetali.

Jendźelska so w Romje hórši

Schtož wopyt jendźelskeho późłanza w Romje poka italskeho statneho sekretara Swicha nastupa, je w Londonje wudawa, so je žo późłanz dla rozprawow italskich nowin wo dźeławoścźi jendźelskeho wojerskeho ataschcja w Abeźynskej, wyschka Holta, hórschit. Italske nowiny běchu njenawizy pišałe, so je žo Holt wobźeže jako wojerski radźeŕ abeźynskeho kejzora sadźerżał. Jendźelski późłanz je tuto wudawanje jako zyle wumyślene wotpokasał.

Němski minister Frank při Pilsudskeho kašću

Němski minister dr. Frank je pjatk w Krakowje pschi kaschczu Pilsudskeho w rowninschczu žiwj. Leonhardta w Wawelskim hrodźe wěnz położił. Ministra pschewodźeschtaj Krakowski městowójwoda Malachynski a namjesny měschczanski prezident. — Rektor Krakowskeje univerity je němskemu ministrej a jeho pschewodej žnědanje wuhotował. Na žnědanju žo sastupjerjo wědomoscze, wumělstwa a nowinarstwa wobdźělichu.

Hodźowe wotpohlady

Cźěskoslowakski ministerski pschedsydźa Hodża je sastupjerjej Pariskich nowin „Temps" žiwoje wotpohlady wo organisowanju frjedźnjeje Europy rozłožił. Wón ma krucze wotmyślene, žiwój sameŕ dozpěć a Awstriku do kola Makeje ententy sjednoscźiś. Pscheje žebi, so muhł w Pariju a Londonje tak rucze kaž mózno prajiś: Tu je awstriske praschenje, wono je žo nimale rosrikało. Hdyž žo jeho nowinaŕ wopraschа, hdy žnadź móže žo to staś, Hodża wotmolwi: Sa měžaz.

Sowjetske spřisahanstwo w Francowskej wuslědźili

Pariske nowiny „Ami du Peuple" pišaju, so je jim mózno pschikazy komintrow sa politiske położenje w Francowskej wojewicź.

W tuthych sapadach mjes druhim steji, so ma žo hnydom proletarska milija wutworiś. Sklady munizije maju žo pschiprawiś a tajna dźeławoscź ma žo sesylniś. Mjes żelesniskimi, pósćskimi, pschistawskimi a měschczanskimi pschistajenjami maju žo najlepschi zomnischi towarschojo sworpytaś.

Woni maju žo do njesakonskich sprezjalnych wojakow sjednoscźiś. Tuchi wudyrni wojazy maju žo po pschikładze wojerskich bónkow (Zellen) sestajeś, dokelž w blizschim rewolucionarnym wojowanju wuzyły wažne městna dostanu. Dowěrnik zentralneho wubjerka dyrbi jich nawjedowaś.

Wě sapadach žo też postaja, so dyrbja žo kommunistiske nowiny „Humanite" njehładajo na wudawki zentralna organ ludoweje fronty sćinić. Radiowy sćelak nowin „Humanité" dyrbi žo sa najtrólschi cźaš tak wutwarić, so móże pschi revoluziji rozšěrjenju pschikasow słužiś.

Nowiny „Ami du Peuple" słónca žiwoju rozprawu s pschisponmjenjom, so Moskwa s pomozu ludoweje fronty revoluziju w Franzowskej organisuje, mjes tym so Franzowska na potwjerdźenje franzowsko-ruskeho sprěcźenja dźela.

Italska powěć wo wójnskich wuspěchach

We wójnskej rozprawje cźišła 123 marschall Badoglio tele nadrobnosće z bitwischcźow wosjewja:

Na somalskej froncze jene naschich wotdźelenjow pola Ualleja pschi rěcy Gestro abeźynske wotdźelenje nadpadże, kiž bische Lamaścillindi wupuschćiło. Napad žo njenadźijy a abeźynske wotdźelenje žo zyle rozprosche. Italskim wojakam bróńje do rukow padźechu, kiž nimale wschitke i Jendźelsce polhadźeja.

Pschi Dana Parmje italski motorisowany wotdźel nad jezu Bulbul, 80 kilometrow ke krótkemu wjecźoru wot Negheltia do njepschelekeho wotdźelenja srały a jo, jemu wjele schkody naczinichu, do cźekanja sbi.

Sylne abeźynske mozy 10. febrbara pola Curale dołhemu wjecźoru wot Gerlogubia naschu wobkedźbowaŕnju, 60 dubatskich wojakow žylnu, nadpadźechu a po sapałkym pscheciwjenju pschewinychu. S eritrejskeje fronty njeje nicźo wažneho wojewicź.

Město Makalle so wobstupiło

Abeźynjenjo w žywojich rozprawach wobkrucźeja, so žu abeźynscy wojazy město Makalle zyle wobstupili. Krajina je jim jara w hódź, so žu žo mohli dokola sestupaś, kiž je nětdźe 4 kilometry wot města sdalene. Dokelž abeźynscy wojazy na tutym dźelu fronty nimaju kanony, kiž buchu daloko tśelale, budźa Italcenjo Makalle hakle po wěstym cźasu pschi njedostatku zyrobu dyrbjeć spuschćeś. W abeźynskich rozprawach žo wudawa, so je italski marschall Badoglio w lětadle k wopytej města Makalle pschileceł. W Makallu tež wjerch Gugsa pschebywa.

Nabožinske njeměry w Šotyskej

W schotyskim hłownym měsece Edinburgu je schtwórtk wjeczor k nowym cjeskim njeměram dla nabožiny dóschło. „Towarstwo sa protestantisku akiju“ z demonstrazju pschesiwo shromadzisnje katolskeho Lourdeskeho swjata protestowasche. Na shromadzisnje so wo dźiwowjezinjazych podawkach rěcesche. Tuzazy protestantow běchu so pisched połoźjenja seschli a najprjedy je hylnym wolanjom protestowachu.

Jako arzybiskop Madonald pschijedze, njepschecjelska hyła hnydom jeho wós wobsitupi. Sylne policajske wotdźelenje dyrbjesche sapschinnuwcz, so by arzybiskopa schikalo a do połoźjenja dowjedło. Na cztyróku dźecźi, kiž z mnischku pschindźechu, hyła „pži“ wolasche. Demonstrantojo kamjenje do omnibusa mjetachu, w kotrymż dźecźi sedźachu.

Hdyž cztyrku so protestantojo do demonstrazjskeho cjahu sazjischecjeja, policija na konjoch mjes nich pschijěcha a jich rosehna. Mnohi po Hannoverskej droze běžachu a so tam do katolskeho měschnika dachu. Policija dyrbjesche měschnika do swojeho schtita wsacz. Potom so na swobodnym naměsece wulka katolikam njepschecjelska shromadzisna wotmě.

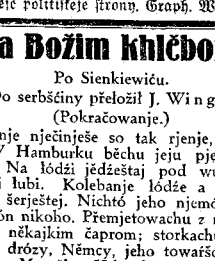
Tuchačewski so do Ruskeje wróći

Ssowjetskoruski marschall Tuchačewski, kiž w Franzowskej pschebywa, je so pjatk z někotrymi sowjetskimi offizěrami z Parisa do pschistawneho města Le Havre podał, so by tamnische żelesowe dźełarnje wobhladał. Ssobotu dopołdnja Tuchačewski franzowskeho marschalla Pétaina wopyta. Njedźelu dopołdnja so Tuchačewski na puczowanje do Moskwy nastaji.

Krótke politiske powěsće

Wuwiazacy staw w Lotyschskej so podźelschi.

Lotyschske knjeżerstwo je na swojim pósedźenju pożedźenju wuwiazacy staw, kiž by so 15. februara stóncził, wo schěsć měsazow hacz do 15. augusta t. l. podźelschiło. Wuwiazacy staw běsche so w nozy wot 15. k 16. meji 1934 postajił a wot teho czasa bjes pschetorhnjenja traje.

K jakasej „Action Francaise“.

Leon Daudet, wjednik prawizoweje organizazije „Action Francaise“, kotruż franzowskeje knjeżerstwo jakasa. Tutón jakas stejł w swiśku z napadom na sozialistiskeho wjednika Leona Bluma psches někotrych pschiwisnowarjow tuteje politiskeje strony. Graph. Werstätten, M.

Domowinska knihownja

Kedźbu! — Što Domowina wozjewja:

Zo bychu naši ludźo wótcke w rjanym zymskim czasu, hdyż maja telko khwile, nješto rjane k citanju měli, je sebi Domowina swoju knihownju zarjadowała. A dokelž so přecy zaso serbske knihe přeja, smy wulku kopicu serbskich knihow do njeje zarjadowali. Na wšěch 50 jich dotal mamy. Knihow prošu — nic knižkow. Wšě podobne a přiwuzne knihi smy dali do pyšnych zwjazkow zwjazać. Tak maš nješto hódne w ruey, hdyż sebi knihu pożcis. A sy-li ju přečitał, maš hišće nješto hódnišeho we hłowje a zdobom sy spóznał naše pismowstwo.

Što dha mam činić, zo bych tajke wukhwalene knihi dóstał? Dźi do Serbskich Nowin ke knjezej drej. Cyžej. Praj: Chcu sebi jenu serbsku knihu pożcić! Hnydom ći posłuża. Pohladaš do zapisa. Rozsudźiš so za najlěpšu. Zapłaćiš 10 pj. — prošu 10 pjenjezkow jenoż — a hižo móżeš knihu citać. Kak dołho? Prošu nic předołho! Dleje hač měsac runje nic! Potom ju wróćiš rjenje čistu a cylu! A wozmješ sebi druhu sobu. To je lohka próca. Haj woprawdźe! Ale skoro kyehmy nješto zabyli. Twoje mjeno dyrbiš wězo podpisać do wupożczowanskeje lisćiny. Kak bychmy hewak wědzeli, što sy. Duż nětko pilnje do dźěła! Wužijće čas, a přińdźe hórzy. W lěce potom wjacy khwile njeje. A štóż prěni přińdże, dóstanje k temu hišće małe myto. Kóżdy nowy čitał zmóżni nam wutwarjenje našeje knihownje a po času móżemy na wšě přeća dźiwać. Tohodla přińdźće wšitcy!

Rakecy a serbske husle

Sserbske Nowiny pišaja z Rakez: „Na serbskim swjedźenju „Lipy“ wustupi tež naseh serbski huśler z swojimi titrunatymi huślickami. Rakezy a serbske huśle? Myślimy tola stajnje, so běchu tute jenoż w nawjeczornym dźelu Sserbow znate a nic tež tu. A tola mějachu serbske huśle tež w Rakezach někdy swoju domisnu. W létach 1887 a 1888 pschepuczowa hromadze ze swojim pschecjelom A. Muku wobej Łużicy mlody cżeski wuczeńc Ad. Czerny, kiž je dźensa hišćcze w Prahy żiwy. Běsche to w cżasu, hdyż bě serbske żiwjenje a serbska ludowa hudźba hišćcze w najwjetšim kwětnje. Wuśledk tuteho puczowanja běchu nimo druhich literarnych dźełow dwě kratkuej sbérce serbskich narodnych spěwow a rejow. Czerny njespokojo pak so jenoż z prostym sapisanjom tutych, ale poda tež k tomu trěbne wuśmětnjenja. S tutych zhonimy scźěhowaze, za Rakezy dosć sajimawe: Knjes Adolf Czerny poby tu pola tehdomnischeho herza Hanša Schołty, kiž bě swojeho wujnejša krawz. Czerny njedosta jenoż dobre wopisanje serbskeje reje, kotruż so tu w Rakezach na zyle swojorasne waschnje wjewasche, hinak, hacz so to hewak stawa, ale sapisa tež po nim tři cżisła z nich. Schołta bě w swojich młodych létach sam hišćcze serbske huśle pisał, pisches nětkim njeljubjomu pschipada pak ke swalchu. Tola niz jenoż, so so tu brajachu, serbske huśle twarichu so sama w Rakezach. Knjes Czerny mjenuje tu jako twarza serbskich huślow Jurja Lischku z Rakez, kiž wokoło l. 1850 wumrě. We samkownje lěcze, hdyż tu w Rakezach pschebywasche, so hischcze jedne zhotowichu a to wot wěsteho Rjeka z Jenischez, kiž natwari je po modelu Hizkowych huśli z Ralbitz. Knjes Czerny zhlědżesche tehdom sa nětko hižo nimale bajoste tarakatwu, bohużel wschak podarmo. Shoni pak wot herza Schołty, jo je ju tu někdy stary Wěrnich hischcze duk. Widźimy, kak wusnamne městno serbskeje hudźby běchu někdy Rakezy, a kak wjele winy mamy, so za to dosć sajimowaci, hdyż pschichodnu njedźelu po tak dołhim, dołhim cżasu sazo serbske huśle přeni raz tu sasklinca. Rakezy serbski cżasnikar, kiž tukhwili jako jenicźki serbski huślet,

tutu woprawdźitu hordźinu serbskeho luda hischcze p
a dosć derje wokmeji, pschijedze k nam a sahcze jako
gebitu drohocźinku a kompliment sa Rakezy i tych
kiž je knjes Czerny tu zebi napiżał, a to dwě naj
Wémy hischcze derje, z kak wustojnej cuku wón
stroj nasunu na serbskim konzercze w Budyschinje
a kak wjele winy mamy tehodła, so hižo dopołdn
wjeselicz. J. Wjelowa „Sbubjena njewjesta“ a J.
lowe serbske huśle na jenym wjeczoru, to budże n
zyle wobjebite, to budża woprawdźite parle serbskeho
nja a kulturu tu pola nas a nichtó z Rakez a z cyłeje
kolinu njedyrbjał zebi tutu wurjadnu pschilepjosć p
pasez.

Wučba za statistiki znjezboženjow

Jara znjeżełcze je, so so ličba žmjertnych znjeb
njow w Němskej wot léta 1929 stajnje pomjenscha
běsche so tehdy po hamtskej statistiku hischcze nimale 2
znjeboženjow sapisało, tak so jich w lěcze 1933
22 500, potajkim pschez 20 procentow mjenje naliczi.
wjasy znjeboženjow stajnje pschibżeraju dróhowy wo
sawinuje, mjenujcy 32,9 wot sta wschitkich znjeboże
kiž z žmjerczi dowjedżechu (w lěcze 1933).

Hdyż zebi ličbu słutnych znjeboženjow wobhlada
spóinacze trochu pschekwapja, so so ličba žmjertnych zn
zboženjow z płunom, kiž běsche pornjo druhim znjeb
njam hižo pschejeżo žnadna, njeje jenoż ta žama wo
ale je žamo hischcze w o t e b ě r a ł a, hacżrunjej so
w domach, pschemyślene a industriji pschejo bóle wu
Hdyż so w lěcze 1930 hischcze sjyła 652 znjeboże
z płunom, to je 2,5 wot sta wschitkich žmjertnych zn
zboženjow naliczi, běsche jich 1931 jenoż 583, 1932
588 a 1933 žamo jenoż 497, potajkim 2,2 wot sta. Tak
woprawdźitosći wjetschemu pschetrjebanju płuna wos
ranje znjeboženjow z płunom napschecżo stejі; schto
znamjo, so so znjeboženja z tak wulkej „straschnosću“
na njesawinuja, ale swjetscha z njerodnym bjesstarost
sadżerżenjom tych, kiž płun wužiwaju. Jich wójowne
wucżenje pomha ličbu znjeboženjow pomjenschecź.

Podobny wobraz tež statistika žamomordarstwow
ficża. Kaž z hamtskich sapisanjow wukhadża, płun
rzedk žamomordarstwa z kóždym létom na wažnosć
hubjuje. W lěcze 1931 hischcze 3055 wobkowow žiwo
żiwjenju se žrěbanjom płuna kónz sczini, w lěcze 1
padny ličba tutych na 3019 a w lěcze 1933 na
Hdyż so tuto wuliczenje se shromadzej ličbu žam
mordarstwow pschiruna, bo wulicźi, so žu te z płunom
naspomnjenym cżasu wot 16,4 wot sta na 15,01 wo
spadże.

Strózše ličby wucża, so płunowa pschipraw
samóże rosbudź k žamomordarstwu wołoženj, hewak
lche wulke pschibżeranje płunowehu pschetrjebanja n
tež dało ličbje žamomordarstwow z płunom postupo

Wusudźenja

S Spodźiwnje sadżereschе so hižo dżeschi cżeń w
haschezach rodżenu a tam bydlazy Arnoch Pawot
cżeř, hdyż ratarsku leżownosć wobkedźi. Wot aug
1934 bě z pschitležnosću hromadzekładżenja leżownos
měsniki pschemjenjał a je tež wotstronił. Pschi tym
wjeżnjanoju a tež druhich sastojnikow sranik a jen
we wožobu tež nadběhował. 29. oktobra 1935 jeho
chu. Jeho pokhłostanje pak dyrbjesche so wotstor
dokelž po dobrodaczu wězowustojneho knježerstwo
rady dr. med. Krala w Budyschinje je Wustawski
khłostajomne jednanja w duchownym sacźemnjenju
nik. Wězowustojny namjetowaczhe, so by so wobstar
do wulkeho wustawa dał. 3. wulka khłostan
komora, kotraż mějesche wo tym rosudźić, tomu
khłostowasche, tak so so Muczeř do hojenje dowjes

Za Božim khlěbom

Po Sienkiewiču.

Do serbšćiny přełožił J. Winger.

3] (Pokračowanje.)

Pućowanje njećinješe so tak rjenje, kaž bě so nadźał. W Hamburku běchu jeju pjenjez khětro wuslěkali. Na łódźi jědźeštaj pod wukrywom w zhromadnej łubi. Kolebanje łódźe a njesmjernosć morja jeju šerještej. Nichtó jeho njemóžeše zrozumić, ani wón nikoho. Přemjetowachu z nimaj wobě maj kaž z někajkim čaprom; storkachu jeho, kaž kamjeń při drózy, Němcy, jeho towaršoju, wusměšachu jeho a Marušku. Hdyž bě čas wobjedna, hdyż so wšitcy ze sudobjemi ke kucharjej čišćachu, kotryž jěšć wudźeleše, wotstorkowachu jeju hač na samón kónc tak, zo dyrbještaj z časami jědźe tradać. Běše jemu na tej łódźi zlě, samotno, cuzo. Njećuješe nad sobu žaneho druheho zakita, khiba Božeho. Před dźowćičku počinješe so khroble; čapku posunywši kśiwje na wucho kazaše Marušcy so dźiwać a też sam so wšemu dźiwaše, ale so njedowěrješe ničomu. Z khwilemi hrabaše jeho strach, zo snadź ći „pohanjo“, kaž swojim towaršam rěkaše, jeju wobeju do wody ćisnu, snano jemu přikazaju, wěru změnić, abo někajku papjeru podpisać, haj, snadź naposledku čertej dušu zapisać!

Samo ta łódź, kotraż w nocy a wodnjo po bjezkónčnych mórskich ladach do prědka dźěše, kotraż so wotrasowaše, wuješe, wodu pěnješe, kaž zmijica sapaše a w nocy za sobu wopuš žehliwych škrow čehnješe, zezda so jemu někajka njeprawa a jara njećista móc być. Hačrunje tomu njestoješe, krjudowaše jeho wutrobu dźěćacy strach; a běše wšak tež tónle pólski burik, z wótcneho hnězda wutorhnjeny, woprawdźe kaž dźěćo, njewědźo sebi rady, a woprawdźe podaty na wolu Božu. Při wšěm tym njemóžeše wšeho, štož bě widźał, štož jeho wobdawaše, we hłowje změścić: tuž biez dźiwa, zo so jemu ta hłowa pod břemjenjom čežkeje njewěstosće a starosće khileše, hdyž tam na hromadcy powjazow sedźeše. Mórski wětřik hraješe jemu we wušomaj a wospjetowaše po zdaću słowo: Lipnicy! Lipnicy!“

Z časami tež zahwizdowaše kaž Lipniske piščałki. Słónco dźeše: „Kak so ći wjedźe, Ławrjenco? Běch w Lipnicach.“ — Ale šrub brózdźeše wodu dale mócniso a wuheń jachleše dale rućišo, wótřišo, kaž złe duchi, kotreż jeho čehnjechu dale a dale wot Lipnic.

Rjana pisanska mapa [270
je hódny konfirmaciski dar. Kupće pola
T. Albert w Budyšinje / Lawske hrjebje 10

Mjez tym leżachu za Marušku hinaše myslički a spomnjeńki a běžachu tak, kaž ta smuha jesća, abo kaž rybački za łódźu. Dopomni so na to, kak be nazymu, pozdźe wječor, krótko před wotkhadom do studnje w Lipnicach po wodu šła. Prěnje hwězdy so hižo na njebju zybolachu a wona sćeże za žerdź, spěwajcy: „Šła je Hanka po wodu — do toh' běloh' jězora“ — a bě ji někak tak styskno, kaž tajkej łahojćcy, kotraż před wotlětom struchle třepoce... I'otom bě wot lěsa, wot lěsa čěmneho, rozwlečity hłós piščałki słyšeć. To Jaško Smolak, konjacy, znamjo dawaše, zo widźi, kak so studnjaca žerdź khila, a zo hnydom z pastwišćow přileći. To też to hnydom zadudni, přijěcha, zeskoči ze zrěbca, poskuba a za włosy, rjane žołte kaž konopej, a štož ji powědaše, na to spominaše kaž na hudźbu. Přizandźeli woći a zezda so ji, zo Smolak z nowa ji do wušow šepce z dyrkotacym hłosom:

— Hdyž je sej waš nan to do hłowy stajił, to tež ja knježi zawdawk wotedam, khěžku předam, žiwnosć předam a pojědu... Maruška moja — dźeše — hdźež ty budźeš, tam też ja kaž žoraw w powětře poleću, kaž kačor wodu přepłuwam, kaž złoty pjerśćeń so do drózy přikulam, a namakam će, jenićka! Abo kajke by to žiwenje było biez te
Hdźež so ty wobročiš, tam też ja so wobroću.
so z tobu stanje, to stanje so też zo mnu — je
změjemoj žiwenje a jednu smjerć; a kaž sym ć
nad studnju lubił, tak njech mje Bóh wopuści;
ja tebje wopušću, Maruška moja jenićka.

Dopominajcy so na tute słowa, widźeše Maru
też wonu studźeń a měsačk — wulki, čeŕwjeny
lěsom a Jaška runje kaž žiweho. W tajkich mys
čuješe wołoženje a wulke spokojenje. Jaśk —
horca krej, tuž też wěrješe, zo dopjelni, štoż bě rj
O! chcyła by jeno, zo by nětkole při njej była z
z dobom posłuchał na šumjace morjo. Z nim
wjeselšo a žiwišo była, přetož wón so nikoho
boješe a wšudże wědźeše sebi rady. Sto też tam
ko cinješe w Lipnicach, hdyž bě so tola wězo
prěnjeho sněha našło? Hač bě do lěsa ze se
wujeł, hač koniе wobstarowaše, abo hač běchu
snadź z knježeho dwora hdźe ze sanjemi pó
Abo snadź na haće wukopy na lodze rubaše? H
je wón nětko wutrobje najdróžši? Tu holćka
nicy cyle tajke widźeše, kajkež běchu; sněh třeš
na drózy, čeŕwjene njebjo mjez čornymi hal
bjezlišćownych štomow, stadła wrónow, kotreż
kajcy z lěsa do wsy čahnu, kur z wuhnjow
horje ducy, zamjerznjena studnja a z nazdala
pyrjacy so z čeŕwjeninzu na njebju a ze sn
zawěty.

Hej! hdźe to wona nětkole bě! hdźe bě ju t
wa wola zawjedła! Kaž daloko wóčko saha,
woda a woda, na zeleń bróždy a ješćopje zaho
na tutych njesměrnych wódnych polach ta je
łódź, — ptak zabłudźeny; njebjo zwjercha —
na spody, wulke šumjenje a mohł rjec płać zmo
a wuće wětra, a tam předku před łódźinym py
khiba dźewjaty kraj, khiba kónc swětal Jaško,
bohatko, hač też ty tam za njej trjechiš? Pole
ze sokołom přez powětr, popłunješli z rybu
wodu? Hač sej myśliš na nju w Lipnicach? —

(Pokračowanje sćěhuje.)

W **Budyšcinje**, 15. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Štóž kŕiwi prawo khudeho,
So k Bohu woła podarmo. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor we 7 hodź. barometer 742, najwyšischa dnjowa temperatura 3 stop. cjopioty. Zjenza rano we 8 hodź. barometer 741, najnišcha temperatura w nozy 10 stop. famy. — W połoženju wjedra nad šridźinjej Europu je žo dotal malo pšemeněnito. Wyschina nad Němšej je žo pod wliwom mileje nižiny pola Jenzeiskeje a Schwanišeje rosczahla. Wyschina s Finskeje pak je s mozu k południu cjišischi, tola nižina je tehorunja žiwa. Tohodla je wjedro rucze njepšemeněni. Směšeny dźe bóle pomročene a hischcze khětro symne wjedro. — Jutrje wjedźelu stónczko 7,13 hodź. stkhadza a žo 5,16 hodź. khowa. Měsacz stkhadza jutrje na ranje 2,23 hodź. a khowa je dopołdnja 10,12 hodź.

Wuhlady na wjedro za jutrischu njedźelu: Hischcze khětro symne a trochu wišsate wjedro.

*

Tydźenski plan kulturnych sarjadowanjow w Budyšchinje.
(Sdźeluje měschczanski kulturny hemt.)

Tydźeń wot 16. hacź do 22. februara 1936.

Njedźelu 16. februara 1936, 11,15 hodźin w měschczanskim muzeju: Wotewrjenje wustajeńcy Budyšcich wumětzow.

Wutoru 18. februara 1936 w 20 hodźinach w Krónje: **Konzert** Barlinskeho collegium musicum (sjednoczenstwo pschecelow wumětzow). — 20,15 hodźin w měschczanskim **dźiwadle** prenje pschedstajenje: „Skok je wschědneho dnja", komedija w 3 jednanjach wot Hendricha Zerkaulena.

Sźerjedu 19. februara 1936, 20,15 hodźin w Krónje: Pschednoschi statneho rady profesora dr. Biedricha Grimma: „Hitler likwiduje Versailles" (NS-kulturna wobłada a swjask nazionalsozialistiskich němskich juristow).

W měschczanskim dźiwadle žo ninto teho kruchi běžneho hrajeneho porjada wospjetuja.

*

Wschitzy, kotříž kulturne sarjadowanja pschiwprawja, žo **proschu**, so bychu wschitke sarjadowanja tak sahe kaž možno měschczanskemu kulturnemu **hamtej** dźělili.

*

— **Wožebity cjah za zymski sport.** Kaž nam železniski wobšhadny hamt wosjewja, pojedże nutrje njedźelu pschi pschichodnym sportiskim wjedrje wožebity cjah za zymski sport s Budyschina do Wjasoŕzy a wróčo. Cjah wotjedże s Budyschina dwórnischa 9,10 hodźin a pschijědże do Delnjeje Wjasoŕzy (Neukirch-Lausitz-West) 9,48 hodźin. Cjah wróči zo w Delnjej Wjasoŕzy 17,38 hodźin a pschijědże do Budyschina 18,30 hodźin. Cjah po puczu na wschěch zastanischczach zastanje.

— **Sběrka puntow 13. februara** w Budyschinje měješe dobry wunoschk. Nasběrało je žo 885 hriwnow pjenjes a 23 zentnarjow zyrobu.

— **Dowolnosć za domjaze rěsanja.** Sakike krajne burstwo sdźeli: Próstwy wo dowolnosć k domjazenju rěsanju nimaju žo wjazy swjasku za wumuzicze rěsneho zkotu zapodawacz, ale pschitřistschenemu wokrjesnemu burstwu. Wokrjesne burstwa maju połnomóz próstwy wobdźělacz a je-li trjeba dowolnosć dacz.

S **Warnowcji.** Pódźelu pruhowaniska kommisija wschě tatarske pschedewsacza w naschej wsy pschehlada. To pruhowanjske kommisije khutschachu rycześkubleźiši mjenje Wobst s Wbohowa, bur Sommer se Ssupowa a wjeźny burski wjednik Barchman a bur Kozor. Po pschehladanju žo wječor zensury wudźělachu. Najlepje ryczeźkubleźi dóstachu wotrěny. Tola tej burske pschedewsacza žiwdźěchu wo tym, so wschudźe porjad a cjišlosć knježi.

S **Porschizu.** Dobrowólna wohnjowa wobora we Porschizach měješe piatk wječor w Lindnerez hóscenju swoju lětuschu hłownu schromadźiznu. Wopalny wótchr Lindner wschěch pschitomnych towaršchow pozdrowi, wosebje wjeźnjanoschtu Wünschu nanajwutrobnischo. S pocześcazynmi słowami spomni na semrěteho towaršcha Mišja Domšcha. Na to žo 4 towaršchoju H. Lesser, E. Hohlfeld, K. Bartusch a R. Schümberg za 10lětnu zwěrnu njepschestawanu słužbu se šlěbornym banzitom wusnamjenichu. Woborinu wjednik potom lětnu rosprawu podu. Wo njej je wobora w sajchłym lěcu pschedpjelane zwuczowanja dopjelnika. Hłowne zwuczowanje wotmě žo schromadnje w Porschizach s Budyschinskej a Kratzezanskej woboru. K wohnjej wobora zastupi dźesacze wujeźi. Do woboru 26 aktiwnych, 4 pasiwne a 2 czestnaj zobustawaj zkuscheja. Trěbne wschadło bylo, so bychu žo wobsedźerjo bóle za woboru a jeje wuznamne dźěło za blischcheho sajimowali. Rosprawu žo pokładni pokładnik P. Měrsch poda. Tuta žo we porjadku spóna. We wjednistwu pscheměnjenjow njenasta. Na konzu žo wjesnjanosta Wünscha wschěm wobornikam wutrobnje za jich zobustkutkowanje dźakowasche.

S **Bukojny.** Wutoru bě tu kommisija, wobstejaza burow Moscha a Steinerta s Bukojny, inspektora Franza s Hrodźischcza a inspektora Vogela s Barta, so by jej hrodźe a khlěwy wschěch wobsedźerjow wohladała. Kóždy wobsedźer dósta wosebite pismo, s kotrehoż mózachu so wschě nedostatki lokło spóznać a w lotrymž běchu też pokitwy, kak maja žo wotstronicz. Po skónczenju wobhladanja běsche w Bukojnjanskim hóscenju burka skromadźina, w kotrejž inspektor Franz wo samoru tutoho wobhladanja rěcześe. Natarske pschedewsacza so nimale wschě w najlepschim porjadku namakachu. Stót nedźiwajo njedostatka pjan dobry zachtischej politicu, tak so móže so wschěm wobsedźerjam dobre wuwuwědčenje wustajicz. Wokrjesny burski wjednik inspektor Vogel žo tehorunja jara khwalobnje wupraji a naspomni, so, zwlcz w tóždej wězy tatarske pschedewsacza tak rjenje w porjadku, móžemy najlepsche nadźije měcz, so žo nasch lud na zwojej pódze zejiwi.

S **Bukez.** (Wopomnjeńska zwjatočnosć za stronjana Gustloffa.) Sa samordowaneho stronjana Gustlosa wotmě žo tu dostojna wopomnjeńska zwjatočnosć. Khorhoje wifachu na pol sceżora. Dopołdnja běsche wopomnjeńska zwjatočnosć wyschischich schulskich rjadownikow. Narěd hitlerskeho wjednika wótczinske pěsnje wobrubjowachu. Wječor seńdże žo wjeżna skupina strony se wschěmi swojimi formazijemi. Po sawjednych słowach wjeżneho skupinoweho wjednika stronjana Kerka porjeńschi zwjatočnosć budźene politiczne. Wotrjeżny wukubłarski wjednik stronjan Schröder skominasche na samordowaneho stronjana Gustloffa s hłuboko sacżutymi słowami. S sstkróżnej zławu a s narodnej hymnu žo zwjatočnosć skónczi.

S **Rukez.** Wučzeŕ Wurderich s Langenhennersdorfa kotryż tu njedawno ciane změtkowobrazy s Rudnych hór pokazowasche, pschijědże sobotu k nam a pokiści tu we Stangez hoscenju zwoje wobrazy wo Luźicy, kotreż su dotal wschudże wulke pschiwóznasche namakałe. Jako wěznik pschi tym wjesnjanosta stronjan Apollinger se Ssalomja wustupi. Nimo toho hischcze Ssalomski dźěczazy khór Gerhard-Hauptmannoweje schule.

S **Komorowa** pola Kluńcicha. Sźerjedu 19. februara budźe w swjatkowej powokańskej schulskej jitwje ½8 hodźin rosrěčowanje, ke kotremuż žo wschitzy katarjo wobsedźerjo, wjeżnjanostojo a wjeżni burzy wjednizaj s Komorowa pola Kluńcicha, Khobjelnja, Nowych Sdźarkow, Kluńcicha, Lichanja, Sdźarow, Noweje Wěży, Wotpocznika Połpizy, Kißlizy, kaž też Kupoje a Jatschowa pscheproschuja.

Z Radworja. Před tŕomi lětami wotnaja sebi tyšeŕ Gottscha Polleńkec tyšeŕstwo. Nětko pak je tyšeński mištr Polleńk zaso sam swoju dźěłarnju prewzał. Mištr Gottscha pak přihotowa sebi druhu a 1. februara je tu započał dźěłacz. Tak mamy nětko wo wsy dwě tyšeŕni.

S **Lutobcza.** 15. februara wobwjeczi Marja Fuhrmannowa swoje 81. narodniny. Jubilarka je s najstarschej wobzoru w naschej wsy, je cżelnje a buchownje hischcze wurjadne strowa a kóždy lu cżesczi a rad widźi. Psched cżežkimi domapytanjemi wschak jeje dźěłapolne žiwjenja njebu pschelutowana.

Sto budźe jutře na serbs'im wiečoru w Rakecach słyšeć a widźeć?

Budźemy tam sajo ftyschecz zunje, kšeborne synki naschich luboznych serbskich spěwow. Směšemy tam też skadnosć, ftyschecz a widźecz naschego serbskeho hudźiczkarja a cłaśnikarja Jurja Menzla, kotryż je nam wschitkim hischcze derje znaty s naschego posledniejho wulkeho serbskeho konzerta, hdźež won s tutym swojim wumětzstwom prěnt raz psched schérokej serbskej zawjerzu wustupi a žnjeńce s tym wulku sławu a pschitkesk. Schtóż pak na tutom wulkim serbskim konzercze njeje był, tón njech nětko jutrje tutu składnosć wužije a niech pschidźe pożuchacz na nasche stare serbske ryty ludowe wumětzstwo, kotreż je nam won znowa wotkrył. Budźemy tam dale widźecz kraśne serbske dźiwadło. Budźemy tam widźecz wódneho muża, kotryż po naschich serbskich bajkach a powědańczkach we prastarym cżasu w naschich rtkach a jeżorach pschebywasche. Budźemy tam też widźecz sławneho starozerbskeho brašcku w swojej rjanej pyschnej drasce, w swojim rózejtym ftirótkatym kłobuku a se swojim tolstym kijom w rukomaj, kotryż so wschón pišani s tutymi kraśnymi bantami. Budźemy tam też ftyschecz, kake nadobne we pschinje je tola w Sserbach s domom było za cżaś naschich dźedow a wowkow, hdźež mějachu so naschi sławni serbscy brašckoju runacz tamnemu Abrahamowemu wotrocżkej Eliesereej, kotryż je nam wschitkim dosć derje znaty s biblijskich stawiznow. Budźemy tam też widźecz cżitku a cżertwu kšejatu serbsku młodźinu, kotraż so wdźeše na tak dostojne a pózcżitwe waschnje wjeseleńcz.

Tuž, schtóż chce nješchto woprawdźe rjaneho wohladacz, njech so jutrje wječor do Rakez nastaji! Wrócżi so wěsce spokojeny!

*

Z Kukowa. Wčera wječor so wobsedźerjo krutwow, lokalna skupina statneho zeżiwjerskeho stawa, pod předsydstwom měšcanosty zhromadźichu, zo bychu dla statneje podpjery nastupajo pieu wuradźowali. Předsyda zdźěli, zo so tudomnym wobsedźerjam 19 podźělow připokaza, zo w přerězku na kruwu wokoło 30 puntow wotpadnje. Rozdźělenje je wjesny burski wjednik Jan Woleńk do rukow wza. Tuta podnjera je wobsedźerjam skotu jara witana a je so dźaknje přijała. Hišče wo druhich hospodarskich należnosćach so přitomni rozmołwachu.

Z **Kukowa.** Cześcehódnaj staruškaj — mjenujcy wumjeńkař Jakub Cyž a jeho mandźelska Madlena rodź. Zyndźic — swjećitaj jutře (njedźelu) wuznamny dźeń złoteho kwasa. Runje před 50 lětami a to na dnju 16. małeho rózka 1886 sej rucy k mandźelskemu zwjazkej před Bożim woltarjom w Khróścańskej cyrkwi zawdałtaj, hdźež njehoh farař Wornař je tu wjazno zohnowa. Zdobom je też lětsa 50 lět. zo jubilař w klóstrskej słužbje steji, zwopředka jako kuježi dźěłaćer a w poslednich lětdźesatkach jako klóstrski straźnik. Jubilar so 26. hodownika 1859 w Kamjenej pola Radworja narodźi a służeše wjacy lět pola bura Pjecha w Swinarni, zwotkal so ze swojej nětčišej mandźelskej zezna. Wona pokhadża ze statoka, hdźež nichże pjebywa a 11. winowca 1861 na swět přińdże. Z mandźelstwa wuńdże 5 dźěći, 4 synojo a 1 dźowka a to Jurij, Miklawš, Bjarnat, Jakub a Marja. Wšitcy štyrjo hólcy pola gardejezdneho regimenta w Drježdźanach słužachu a běchu po wuprajenju swojeho rytmištra knjeza ze Wiedebach nad Walowom pola Halštrowa najkhmańši jězdni swojeje šwadrony. Najmłódši Jakub padny jako prěni ze wsy na polu česće a to 23. žnjeńca 1914 na francowskim bitwišću. Małe wobsedźeństwo jubilarow je Bjarnat přewzał, dalejcy dźěsći bydleśtej w Kukowje a jedyn syn w Njebjelčicach. Zdźimawje je, zo běchu ze swójby jubilara też štyrjo bratŕa, wot kotrychž staj hišće dwaj žiwaj. Jubilarka měješe bratra a sotru, wobaj staj hižo na prawdźu Božej, poslednja bu hakle před někotrymi dnjemi pokhowana. Cześcenaj mandźelskaj zwjeselitaj so, njedźiwajo hižo wyscheko staroby, hišće cełnje a duchownje strowoty a cziłosće a jubilarej słodźi trubka, biez kotrejež jeho žonje njewidźiš a kotraž je jemu k druhej naturje wurostła. Ma drje so po našim basniku Zejlerju: „Kurić trubku tobaka, to je krasna dobrota." A hdyž budźetaj jubilaraj njedźelu w kole swójbnych a přećelstwa, dźěći a wnučkow ważny dźeń swjećić, budźetaj na Boha Knieza spominać, kiž je jeju po dołhim puću žiwjeńskim tak daloko zbožownje dowjedł. Njech je jimaj hišće mnohich lět spožčenych, zo kiwa po dźesaćich lětach nětdy demantowy jubilej. Też tu wjele zboża a dalšeho Božeho žołnowanja při zeńskim drohowanju!

S **Niebjelczicz.** Wjeżny hoscenjczak Rychtać běsche so pschi toczenju kostapiwa też sa wjeżnou sabawu postaral. Dwaj bayerskaj spěwarjej so sa humor postarascheju. Nimo teho też Kamjenska kapala k reji hrajesche.

S **Jětzy.** Sańdźenu sobotu mějesche tudyscha wjeżna młodźina wjeżny wječor, kotryż běsche derje wopytany. Wetzlichez wjeżna kapala starasche so wo sabawu.

S **Wuczowa.** (Wyšoka staroba.) 15. februara Madlena Kotlikowa swoje 81lětne narodniny woswjeczi. Je s najstarschej wosobu we wsy a je hischcze cżita a strowa a pomha hischcze rady pschi wschěch domjazych dźěłach.

S **Klětnoho.** Sselsborny kwaš woswjeczi wutoru mejerski mischtr a dołholětny wjednik dobrowólneje wohnjoweje woboru w Klětnom Waktaŕ Jenč s swojej mandźelskej Emu rodź. Ullrichez. Sbožownschcecza je wschěch kónzow jemu dopokas posticzischu, so je wschudźe jara woblubjeny.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

W **Centralnym dźiwadle** běži tuchwilu stkamjenity film „Katorja, žony, wojazy", po romanje Fritza Rocka-Malleczewena: Wjeży muž s mjenom Prack. Nasponiny rospad turkowsko-němskeje fronty, kotrejž je rytmistr Michał s Prack jako lětaŕ pschidźěkeny, widźimy wschě te fiewy fiuntskowneho rospada w Němšej, nawdźiwi, kak fiekulantoje, fpiony a politikarjo fahlubnje dźěkaju. Michał s Prack fastupi do wo fiwobodu Němske wojowaze nocziscieje fkupiny k fakitej pschi ruskich miescach. Duzy wo puczu na frontu setka Veru, pomozniju Ruźow a fwojeho pschiwufneho s Prack, kiž zo pola Ruźow mjenuje Alekij Alekfandrowicz, je muž hrubofcze a lakomoscze. Monumentalne fu wobrazy wojowanja, putaze kóždy cżin. Wubiernje hraie Hans Albers dwójinu rólu Michała s Prack a Alekja Alekfandrowicza. To fame płaczi wo Charlotje Sufy jako Vera Ivanova. Szyka je film tak wubjerneho pschewjedjenja a fwobrafowanja, fo kóždeho jima hacź do poślednjeho wukona heroiskeho wobraza: Katorjo — żony — wojazy. Też pódlanski programm je wubjerny.

W **Palatowym dźiwadle** běži hacź do póndźele fajimawy Tobis-Rota-film „Nadpad na Schwedu. Wobsah tuteho najzajateho kriminalneho filma je wujafnjenje tajneho mordarstwa a wojowanje throbjele holzy wo wufpraweenjenje fwojeho bratra, kotrehoż zo bjes winy fafudźichu. Tutón wfa radżcho winu mordarstwa na fzebje, hacź so by dalfche blifke wobzoby do prozeża faplekt. Sestra fafudzeneho, kotruż Mariana Hoppowa derje fchpeftaja, ma ftateho rěcznika najprjedy fa fwojeho njepschecżela. Ale tutón njeje zurowy fastojnik, kajkiż žo ida bycz. Na fakadze dopokafnow je ftatny rěcznik fafudżeneho dyrbjał fafudżicz. Tak rucże pak kaž zo nowe dopokafy w prozeżu jewja, je hnydom fwólniwy, wez fnowa fchpeptacz. Kónz filma je fpokojazy a fbożowny. Bjes winy fafudżeny zo wunowinuje a s tym zo wopaczny wukud powali. K tomu posticzi zo rjany pódlanski programm.

Budyske stawniske powěsće

Pjatk 14. februara 1936.

Wumrěli: 12. 2. Pawolej Pólnitej, mkynkej w Kocżizy, morwonarodźena dźowka. — 13. 2. Hana Friedа Rabina rodź. Bencźej, mandźelika twarskeho dźěłacźerja w Goldbachu, 28 lět. — 14. 2. Ida Emma Lochez, domjaza dźowka, 19 lět.

Pschipowědźenja: 14. 2. Gustav Emil Mjeźwa, dekorazijeli molerja Marja Dora Mehnertez, schwalcża zonjazeje drasty, wobaj w Budyschinje.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleŕ w Budyšinje a za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. I. 1936 2249. — W tu khwilu tariefna lisćina čo. 5 płaći.

Pfilopk

Małe pśicyźiny — wulke sćeźbwki.

Wšyćke starśi z njech wobeźe źwojich hólźow krucźe w ćym smužku napominaja, ſo njeźbychu starśichim ludźom ſ elektriſkimi lampami do wocźow błyſkali. To njeje jenoź wulka njekmanoſć, ale móże teź husto njepśicewidźomne sćeźbwki mećź. So ſo w taſkich pśipadach pśiſły wudźełu, to njeſmě ſo starśi potom njeźdźiwaja. Hakle njedawno pisachmy w Nowinach, ſo je ſo 10-lětny hólcźe tuteho łóſyſtwa dla ſamordował.

Tśi mrowe ſ woporom njeſbožoweho ſamenjenja.

Jakoſtne njeſbožo, kotreź nětkotreź ſwójbu do hłubokeho ſarowanja pśichwieźe, ſta ſo w Gleißenbergu we bliſko śi Nürnberga. Piwarzowa žona Hilpertowa chcyła sebi dźaśerjam, kótaź łód pśichwožowachu, palenź poſłicźiś, hrabny pak ſa bleſku, w kotreź bęſche jeź, kotryź ſo ſa njeźbožeje ſudom wuźiwa. Tśi dźaśerjo, wšichtśy ſwójbni nanojo, pak hodźinu no tym wumrěchu, ſchtwórty, kotryź bě w'ſho wot ſo dał, je hiſchće w ſmjertnym ſtrašche. Žona, kotraź je njeſbožo ſawinowała, je ſo doſpołnje ſmjełła.

Rejwańſta łubja a hotel w płomjeńach.

W ſnatej chineſkej reſtauraciji rózk 59. dróhi w Newyorku je ſo jakoſtne wohńiowe njeſbožo ſtako, pśichi kótrymž 4 woſobow ſiwienje pśiſpiźadźichu a 27 ſo cźeſko abo lóſo ſrani. Wśichi ſwjeſelenju jeneho katolſkeho ſjednoćenſtwa, hdyž ſo wšichtaj hoſćo reſam wěnowachu, ſ njeſnaćeje pśicźiny mogeń wudyri, kotryź ſo ſ wulkej ſwójbnoſću roſpšeri. Bórzy bě zyła reiwańſka łubja, na kotreź bě 150 woſobow, w płomjeńach. Dondźe k jakoſtnej broſy a ſóźmo ſo ſ mocu k wukhodam tłóčeſchu ćym ſo ſnła cźiśoła ludźi ſatevta a ſo ſdźeła cźeſko a ćeſła lehko ſrani. Někotre woſobe tłóčeſchu ſ ſwojim ſmjertnym ſtrašche ſ mokra. 3. poſthoda, w kotrymž bě reiwańſta łubja a pśichi tym ſo cźeſko ſranichu. K woſebje wulkej tłóčeźy na zyle ſakurjenych ſthodach hódźe.

Hakle hdyž wohnjowa wobora dojeźe, ſmérowanje naſta. W ſtamžnej hodźinje paleſche ſo w Lakewoodźe w New Jerſeiſej w Amerizy tamniſchi Victoria-hotel. 8 wozobow ſo pichi tym ſpali a 8 druhich wozoboww dyrbjeſche ſo ſ cźeźkimi wopalenjemi do ſhorowanje dowieſcź. Najſterje budźe pod roſpadankami do cźiſta ſpaleneho hotela hiſchće wjazy morwych.

Radio

Njedźelu 16. februara ſo ſłyſchi:

Königswusterhauſen. Nimo ſnateho njedźeliſkeho programma: 6 konzert ſ Hamburgſkeho pśichſtawa. 8 ſa bura. 11 ſabawny konzert ſ Mnichowa (mjes nim ſymſka olympiada). 16,30 ſlónczaja ſwjatoczniſcź IV. olympiſkich ſymſkich hrow 1936 w olympiſkim ſtadionje w Garmiſchu-Partenkirchenje. 20 hudźbny ekſpreſ.

Lipſk. Nimo ſnateho njedźeliſkeho programma: 6 konzert ſ Hamburgſkeho pśichſtawa. 8,30 pśichcźele. 10,30 konzert radiowego chóra. 11 a 16,30 ka Königswusterhauſen. 20 wjeczorny konzert. 21 miſchtrſki konzert ſe Wrótſkawja.

Hiſchcźe ważne ſ njedźeliſkeho programma. Stuttgart: 21 „Złoty kwaſ". Wiń: 18 Winſke wukhody. Warſchawa: 20 Wagnerowy konzert. Budapeſt: 20,10 ſ operettow.

Póndźelu 17. februara ſo ſłyſchi:

Königswusterhauſen. Nimo ſnateho wſchźehneho programma: 6,30 wjeźeły rańſchi konzert. 11,40 ſa bura. 20,10 burſke reje. 20,45 „Wulka ſpęć."

Lipſk. Nimo ſnateho wſchźehneho programma: 6,30 rańſchi konzert. 7,30 ſa bura. 8,20 ſa hoſpoſu. 11,45 ſa bura. 19,45 ſ němſkeje wuplodźeńkeje bitwy. 20,10 rejwańſki wjeczor.

Hiſchcźe ważne ſ dnjoweho programma. Barlin: 20,10 konzert. Wrótſkaw: 20,10 ſchera póndźela. Mnichow: 20,10 póſtniſke wjeſelo. Praha: 20,05 ſymfoniſki konzert.

Towaſtwowske powěſtniki.

Bukezy. Sſerbſke towaſtwo ma pſchichodnu njedźelu 16. februara wjeczor 1/28 hodź. pola Stangez ſwoju hłownu madźiznu. Pſchednoſchi ſ filmowym pſchedwjedźenjom je pſchiluboweny. Wo bohate wobdźelenje proſy pſchedſtojnſtwo.

Drježdźany. Towaſtwo „Čornobóh" ſo wobdźeli na domizniskim wjeczoru Hornjołužiśanow njedźelu 16. mał. rózka w Kristallpalaſce a pśewjedźe „Wjeczor na wſy" z kołbasu ſtonanjom. Zhromadźizna a pśeſunje na ſobotu 22. t. m. — Sobotu 22. mał. rózka ſobuſkutkowanje za zymsku pomoc w Annaſśile ze ſerbſkej pśazu.

Hornja Hórka. Serbſke towaſtwo „Łužica" změ njedźelu 16. februara pop. hłownu zhromadźizn wTeichertec hoſćeńcu. Knjeża dowěrniey ſo pro ša, zo bychu to wšém ſobuſtawam wozjewili. Pre noſk nam kniez wučeſ Wjela poſkići. Winowat wšěch ſobuſtawow je, zo pśiſndu. Hoſćo ſu lub witani. Pśedſydſtwo.

Lipsk. „Serbſke blido" ma wutoru, 18. małeho rózk wjeczor we 8 hodź. w hoſćencu „Halštrowſkeje hr (Elsterburg) na rózku Halštrowſkeje a Frankfu ſkeje dróhi ſwoje 3. ſkhadźowanje w tutym lě Cheemy je wěnować naſemu wulkemu a ſlawn mu miſtrej hudźby, knjezej dir. Bjarnatej Kra cej! Hdy bychu ſo Lipśanſcy Serbja mnoho zeſ To ſebi nutrnje pśeje ſtarśi.

Rakecy. Wšitkim hr. dowěrnikam naſeje woſad Bratśa dowěrnicy! Naš ſwjedźeń ſo bliži! Njem budźée na Waſu winowatoſć! Nastajée ſo na noh Dźiée dom wot domu kóždy we ſwojej wſy a pře proſśe na njón wšěch Serbow pśećelnje a wutro nje. Njelutujée žaneje pśacy! Naš ſwjedźeń ma hy bohaće wopytany! Pśedſyda.

Serbja kupuja ſtepowane móſkowe wolmane wiehhud. blidowe **pśikrywy** łopiehi, łoża, reformſke ſpódnje łožy we wulkim wuběrku jara tunjo noli firmy [8

PAUL KORN

w Budyšinje na Hośće hasy 21 (w domje khoroby. pokłaunje)

Woprawdźe tunje a ſpušćomne **ſaſniki** 82 kupiśe pola **Kokša** **ſaſnikarja na Sukelskej h. 98**

w Budyšinje na Sukelskej h. 98

Časniki a debjenki 180

to ſej ſpomjatku w **Kamjencu** jenož pola BRUCKNERA (Trauringecke) kupuj

Emaljowe twory we wulkim wubjerku, jara tunjo **bowy wot 95 pjenjezkow** pola firmy **Kurt Mitſchke** Wotrjadny wobſłuh za domjacu a khudźiſku zadobu **na Hośće hasy 20** 238

35lětny pyta městno jako **pohońć** 274

k 1. 2. abo pozdźišo, najradšo k ſtaršim ludźom.

Zamolwjenja pod A 5 na wudawaršu Serb. Nowin.

Młoda wyſokoſućelna **kruwa** 279 je na pśedań **w Łužcu čo. 11** pola Njeſwačidła.

Někotre rjane zabawne **ſerbſke knihi**

móžeće w kóždym ſerbſkim domje być! — Poručamy woſebje wobluboweanu zběrku naſcheho ſkłada:

J. Lorenc: **Serbſcy rjekowje** wjazane 1,20 hr.

Černy: **Serbſke wobrazki** wjazane 1,20 hr.

Kubašec: **Wuſadny** wjazane 0,80 hr.

Čišinski: **Nawoženja** wjazane 0,80 hr.

Ruske biliny (bajki) wjazane 2,00 hr.

Nowákowa: **Na farje — Halžki** wjazane 1,20 hr.

R. Domaška: **Pokładow-pytaŕ** **Le chevalier de Saxe** wjazane 1,20 hr.

J. Lorenc: **Kupa zabytych** wjazane 1,20 hr.

Jak. Nowak: **Pućowańſk. dopomnjeńki** 1,50 hr.

M. Šewčik: **Směški a powdańčka** 1,— hr.

K. B. Sěca: **Clowjek w přirodźe** I. a II. dźěl 1,— hr. **Na dalokich pućach** III. dźěl 0,50 hr.

H. Sienkiewicz: **Hana** 0,50 hr.

J. Winger: **Hronow** 0,30 hr.

B. Třebizský: **Kaſpar Zdenek Kapleř ze Sulec** 0,30 hr.

Dr. J. Laras: **Sibakec nan** 0,30 hr.

R. Domaška: **Wriós** 0,50 hr.

Wšitke tute knihi wobſahaja najrjeńſe powědańčka, kotrež w naſej literaturje mamy. Jena je zabawniſa druheje. Wšitke ſu tak tunje, zo móhł ſebi kóždy tu abo tamnu kupić. — Wšě naſpomnjene knihi dóſtanjeće we

Serbſkej knihařni w Budyšinje w Serbſkim Domje

Měšćanske dźiwadło 268

Telefon 3263

Póndźelu, 17. februara, 19.30 h. Pśed-tajenje za měſć. wójſko **Swětowa mišterka** Operetа za ſport w 3 ſjednanj.

Pjatk, 21. februara, 20.15 hodź. **Moja dźowka, twoja dźowka** Wieſelohra w 3 jedn. w. Leona Lenza a Ralph Arth Robertſa

Wutoru, 18. februara, 20.15 h. Pśiſłuſ pśedwjedźenje komedije **Skók ze wšédn. žiwenja** Komedija w 3 jedn. w. Zerkaulen

Sobotu, 22. februara, 20.15 hodź **Tři ſtare baby** Operetа w 3 jedn. w. W. Kollo Zniżone płaćizny: 0,50—1,50 hr.

Srjedu, 19. februara, 20.15 hodź. Sławna operetа cyłeho ſwěta **Ptačnik** Operetа w 3 jedn. wot Cellera

Njedźelu, 23. febr., 16.00 hodź. **Tři ſtare baby** Operetа z předhrańcom a 3 jedn. wot Waltera Kollo.

Štwórtk, 20. februara, 20.15 hodź. **Skók ze wšédn. žiwenja** Komedija w 3 jednanjach wot Heinr. Zerkaulen. — Kolo B.

Njedźelu wječor 19.30 hodź. **Ptačnik** Operetа w 3 jedn. wot C. Cellera Zniżne płaćizny: 0,50—2,50 hr.

Póndźelu, 24. februara 20.15 hodźin, wječor wułcźe wieſelohra: **Moja dźowka — twoja dźowka** Wjeſelohra w 3 jedn. wot Lenza a Robertſa — 0,50—1,50 hr.

Paul Brosske typ. ſaki mišter na **Nowoſelskej dr. 7** poſkića ſwój **ſkład** (122 Garage dwór Bruhnowa **hotowych kaščow**

Hdźe?

dadź ſwoje **klimy, platy** atd. rnjeń, płaćizny hódźo a dźerje wuwiwać?

Pola wosebiteho optikarja

Erich Lenza

w Budyšinje, Hośće hasa 21

To zawěſcźuju wobkhoda tykśe ſwoje foto-wěcy proſtu do kaſća pśi mojim wobkhodźe.

21 Telefon 5134

Dobre meble kupujeće pola firmy *Clemens Schmidt* za połčonki, za hotowy pjenjez a kredit. w Budyšinje, Hrod. namješto 2, w Kupnicy, na hrodźe Ortenburg (267) Přez 70 lět w ſwójbnym wobſedźeńſtwje!

Waša konkurenca

njeby zawěſće w Serbſk. Nowinach inſerowała, hdy njeby to za nju tak wulki wuſpěch mělo

Sobotu, njedźelu a póndźelu, 15., 16. a 17. februara 1936 je **kózłopiwowyſwjedźeń we Łazku** (262)

K tomu pśećelnje pśeproſuje **Welſec ſwójba**

K popołnišemu kofeju

dobry tykanc, torty, ſadowy tykanc, čajowe piećwa. / Dobre ſmjetanowe kuſki a rjane wječerske płaty

Konditornja Lehmann

w Budyšinje na Serbſkej hasy

(272) Telefon 3118 Podawam z dypkom

Zum Markgraf (K markhrabi)

Kulmbachaka piwowa jaſtwička na Drjewnych wikach

Štóž pruhuje, tón khwali [5

pśenje Kulmbachſke

swětłe a cźmne

jako znamkowe piwo najlěpšeje kajkoſće

„Saksk. domje" w Rakecach

hraje ſo njedźelu 16. małeho rózka wječor 1/28 hodźin dźiwadłowa hra

„Zhubjena njewjeſta"

K tomu pśećelnje pśenroſuje wšěch lubych Serbow z blizka a daloka

ſerb. tow. „Lipa" w Rakecach

Nizki zaſtup. Nizki zaſtup.

Hoſćenc we Worklecach

Njedźelu a póndźelu, 16. a 17. februara

točimy kózłopiwo

Njedźelu **REJE**

K tomu pśećelnje pśeproſujetaj (265) **P. Pjetaš a mandźelka**

Herbſka grychta w Serbſkich Pazlicach

Sobotu, njedźelu a póndźelu, 15., 16. a 17. februara

točimy kózłopiwo

K tomu pječenu kołbasu

Njedźelu wječor wot 1/28 hodźin **zjawne ro**

(271) Wutrobnje pśeproſuje **J. K**

Hoſćenc w Šunowje **rej**

Jutře njedźelu, 16. februara, mamy

Dr. med. Frenzel **ſo wróćił** (266)

Makulatur

wotedawa běžnje w małym a wulkim

wudawarńa Serbſkich Nowin

Zawołajće telefoniſcy

Budyšin čo. 2687, mańe-li mały nawěſtk abo ważny podawk we Waše wſy abo wokolnoſci wozjewić. Hdyž do Budyšina pśindźece, móžeće w Serbſkej knihařni nawěſtk zapiſaćie abo wudawki ſebi dać zarunać. Serbſka knihařnja to rad čini, dokelž chce pśeco to »najnowiše« ſwojim ćeſcenym čitarjam poſkićeć.

Čitarjo

płaćće porjadne a naſim dowěrnikam woteběrařſki pjenjez

Přiloha k čisłu 39

SERBSKE NOWINY

Sobotu 15. februara 1936

Božemje wojakowe

(Na hłós Bjarnata Krawcowy.)

Och, na mnje, holičo, nječakaj.
Hdy bych so njewrócił!
A wo mnje wjele też njepłakaj,
Hdy by smjerć Bóh na mnje dopuścił!
A ručcy njelamaj,
A wosud njetamaj!

Ja dawam božemje wjesoły
A sylzy lutuju.
Ja dawno na wšo sym hotowy
A ničoho ja so njeboju.
Ja póndu posłušny
Do swěta , do wójny.

Tak podaj ruku mi, holičo,
A zetrěj sylzy sej!
Wšak horjo spłodźi raz wjeselo,
Też bolosć służi čłowjekej.
Haj, njepłač, holičo,
Znjes zo mnu sćerpnje wšo!

1934. M. Nawka.

Koncert Bačonskeho spěwneho wotrjada

Z jara bohatym a wotměnjacym programmom wustupi spěwny wotrjad Bačońskeje wosady zańdźenu sobotu w Měrćinkec hosćencu. Wjedro bě jara špatne a njehoješe tutomu předewzaću młodeho zjednoćerstwa. Sněh so saješe, štšož móžeše z njebja, a mnohi wšak so bojachu, hač budźa při tak sylnym wětru a nocy domoj dóńć abo dojěć móc. Ale w nocy so wudźeri a tak je kóždy hjez wjetších zadźewkow a njedobrnosćow so spokojny do swojeho statoka wróćił.

Woprawdźe spokojacy bě rjany koncert, kiž wotbyjet podokaza, zo mamy tež na wsach dobrych spěwarjow a hudźbnych mocow. Pod nawjedowanjom k. wučerja Słodeńka, kiž bě swojich ludźi derje nawukł, wuspěwa wot Kocora — Narodna hymna, Zastaničko a Serbske barby —, wot Krawca Moje wjesela a wjacore skladby po narodnym hłosu — wot Słodeńka, Prawa towaršnosć a Kěj lube Serbowstwo — a něstotre dwuhłósne ludowe z přewodom klavěra a dwoch huslow, potom dwaj němskaj khóraj wot Oty Silchera a Glücka a jene solo wot Schumanna, kiž k, kantor Lipič z elanom a k raznosću přednjese. Pilkowa Zabjaca pólka wuwabi mnoho smjeća a přikleska. Z nježnym altom zaspěwa nam knjeni Kuehlowa ze Sulšec solo „Mróčelam a hwězdam“. Slawny duett z opery „Předata njewjesta“ wot Smetany žnješe wósobne připóznaće, kaž dźěn so wištke spěwne poskitkowanja wot připosłuchaćerstwa z wulkim dźakom přiwzachu.

Mjez spěwnym porjadom zahudźi nam naš Dobrowanski mištr, k. časnikaŕ Jurij Mencl, kiž je hač dotal jenički wuměłski hrajeŕ na serbskich huslach, wšelake narodne ... y a naše rjane serbske reje, kotrež přewodźachu ... uhe husle a klawěr. To bě dobra wyslička hudźbneho zarjadowarja, zo naša narodna serbska hudźba so na to wašnje našim krajanam a němskim hosćom předwjedźe. Wšitke poskićenja su jara spodobachu, wosebje pak Meja. Nadźijamy sej, zo naš njesebičny mištr dale našu zjawnosć ze swojim wumělstwom zawjeseli ke khwalbje serbskeho mjena a hudźby.

Hdyž po přenimaj spěwomaj spěwny wotrjad hišće w kole na jewišću steješe, witaše předsyda k. měšćanosta Měrćink lubych hosći, kiž so hrozneho wjedra bojeli njeběchu. (Wosebje sylnje bě Khrósćanska Jednota zastupjena.) Jeho wosebity postrow płaćeše přitomnymaj prjedawšimaj sobustawomaj. Namrěwstwo towaŕstwa je nětko wotrjad nastupił a powjedźe jo dale. Napominaše wosebje spěwakhmanu młodźinu, zo by zastupiła do noweho zjednoćenstwa, a staršich, zo bychu ze swojimi dźěćimi doma serbski rěčeli. Skorže, zo so w mnohich rěčnje měšanych šulach wjacy serbski njewuči (najlěpši prikład je susodna šula.) Powołaše so při tym na wjednika, kiž nochce, zo bychu so narodne mjeńšiny w Němskej germanizowale. Też we němskej rěči postrowi přitomnych, tutym słowam přizamkny so zdar wjednikej a němska hymna.

Też wosadny knjez farař jimaše so słowa a wupraji swoje wjesele, zo ma Bačońska wosada jako poslednja nětko też swój spěwny wotrjad, štož ma so wosebje horliwemu a njesprócnemu dirigentej dźakować, kotrehož dźěławosć zdobnje wuzběhny. Radowaše so, zo je so čŕjódka spěwarjow a spěwarkow do narodneho dźěła dała a zo je ze swojim prěnim wustupom hižo dopokazała, zo nješto zamóže. Pohonješe wotrjad k dalšemu wutrajnemu dźěłu pod hesłom: „Hdźež so spěwa, tam so smětwa, zli ludźo nimaja spěwa.“

Tak je wotrjad ze swojim prěnim wustupom zjawnosć přeslapił a serbski lud wočakuje, zo na nastupjenym puću dale kroći. Poskićeny koncert je hódny, zo so před ěěršim připosłuchaŕstwom wospjetuje a mnozy so wjesela, zo tutón wotmysł też mjez wotrjadom knježi. Tuž změjemy dźe bórzy zasy přileżnosć, jón słyšeć. Dale je zwjeselace, zo so sobustawy ze wšěch worštow rekrutěruje, njehladajo na staw a starobu. W dźěle za ludstwo je kóždy witany, kiž ma lubosće a zrozumjenja za narod a Serbstwo. A w tym zmysłu witamy jara, zo mamy zasy jedyn spěwny wotdźěł, kiž cyle w narodnym duchu dźěła. Dale tak!

„Wysoka šula“ wosrjedź Lěsa

(Wobras ſe wěn.)

To ſej naſcha wot ſwěta a cłowjekow wopuſchćena hola njeby wěcej dawa! Tajke něchto ſo teſ ſtało njeje, tak daloko hač pomnju.

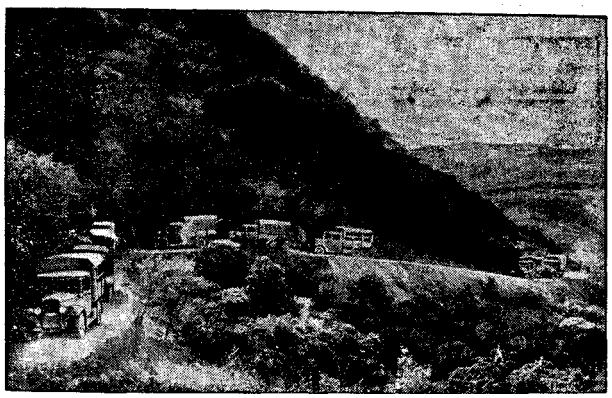
Měſo ſ wjeſkow bliſchjeje wokoliny je pſchez dobry wopyt měła. Něchto lěkarjow a wóſnikow, hajnika ſe ſwojim pomocnikom, cźrjódku dźěławych ſonow, hribarjow a jahodarjow, teſ něktrych pcźolarjow ſ něchto kokcźami abo w lecźnych próſdninach teſ ſem tam jedyn ſuły puczował ſ nathribjetnikom a krajnej khartu w ruzu, to by takle wſcho horje a dele było, ſchtoſ ſo do naſchcje hole ſabeži.

Hola ſej ſwoje myſle cźinjeſche. Měſchcźenjo dyrbjeli takle huſcźſcho won je ſwojeje kamjeńtneje twjerdźiſny a ſ měſchcźanſkeho hołka a tołka hicź a něktotre dny abo tydźenje pola mje pſchebywacź. Takle pſchi ſebi myſleſche. Dyrbjeli tu jednorje a ſwobodnje ſiwi bycź a ſo ſpokojicź ſ njebjom a ſemju, ſ piſchpotom ptacźatow a ſe ſchumjenjom mojich khójnowych wjerſchkow.

Schtó dha ſej njeby hižo w ſiwjenju tajke a hinajſche myſle cźinił wo tym abo tamnym. Swjetſcha wſchak ſaneho praktiſcheho wunoſchka njemějachu, dokelž ſo wſcho tak njecźinjeſche, kaž ſej to cźłowjek wumyſli. To hola teſ ſama wědźeſche. A tola je ſwoje měrne thuduſchſe ſiwjenje dale wjedła.

Kaž hižo prajach, njeby ſej wěcej dała, ſo mohła to ras woprawdźitoſcź bycź a k temu na tak rjane a pſchihódne waſchnje. Wěſo, wot wonka njewidźiſch nicźo dale. Lěſna ſwjatniza ſteji dale taž tódy druhi dźeń. Gdyž pak do njeje ſtupiſch, widźiſch tam barak. To ſo dźiwaſch, kak cźiſte ſiwjenje, hara a ropot tu knježi mjes młodymi pachołami. A ſwjetſcha ſu to měſchcźenjo, hamo ſ najwjetſchich měſtow. Wſchitzy wobrotniwi a wjeſeli thadlicźtaju, ſo maſch ſwoju radoſcź na nich.

Wobbladaj ſej ras, tak rěnje kóžde ranje naſtupja a po lěcu trocźa hacź k woſrjedkomaj 93 a 94 a tam ſo mózhnje do dźěła dawaja ſe ſwojimi cźeſtkimi łopacźemi a motykami, gdyž tola tu tak ſmjerſka póda njeje. Je dźěn ſwjetſcha ſ jehlinu a kercźkami pſchikryta.

Italſke ſaſtaranje wójſka pſches abeſynſke wulkohory.
Sajimamy wobras wo nowych italſkich dróhach ſady bitwiſchcźow w połnóznej Abeſynſkej. Pſchi pjatach horow ſpytaju cźejite auta ſo do ſnutſkowneje ſemje dobycź. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Bobak:

Běłohród

Kraj a wokolina, hdźež dźensa so pozběhuje juhoslowjanska stolica, po zdaću njesłuša k špatnišim kutam Božeho swěta, hewak njebychu ludy krótko-mysleje Europy po lětstotkach spochi so wadźile wo tón kusk zemje. Přetož Běłohród je husto přenjował knjeza a mjeno, stajnje pak běše tu dosć znamne a wulke sydlišćo. Tak tu pobychu za sobu Ilirojo, Keltojo a Romjenjo. Wuherjo a Grekojo so zadźerachu wo město, doniž skónčnje jo njezebrachu słowjanscy Serbja. Po zničenju serbskeho stata w srjedźnym wěku zasy Turkojo, Wuherjo a Rakušenjo so pjerjechu wo město a potom Juhosłowjan rozpačiwši kwakle a puta, wubi turkowskich wójerow z kraja a zasy bu stary Běłohród stolica wobnowjeneho serbskeho stata . . .

Khětro zwažliwa myslička, z pomjezneho města učini stolicu kraja! Khiba zo Serbja tehdy hižo myslachu na přitwarjenje młodeho stata k połnocy a wjećoru? Wšak su so teho dočakali, přetož dźensa Běłohród jako stolica Juhosłowjanskeje twori srjedźišćo a wutrobu wulkeho mócneho stata, kiž wot Alpow so wupřestrěwa nimale hač k pobrjoham Egejskeho morja.

*

Běłohród je tak rjec zetkanišćo orienta z okcydentom, tola orijent wšudźe dale bóle twocha. Jenož jenička dźamija (turkowska cyrkej) tu hišće wosamotćena žaruje wo swoje šěsnaće sotrow, kiž tu wjacy njetrjebachu. A te zasarske drobne hlinjane domčki z płonej třěchu so dale bóle zhubjeja, tak zo dźens hižo bywa žadne a zajimawe to, nad čimž před nješto lětami hišće nós ścahowachu. Začuwaš sobuželnosć, haj sympatiju k tajkej khuduškej budcy, kiž hańbićiwje so khowa mjez pyšnymi nowočasnymi twarjenjemi, kaž prošeŕ w roztorhanych kholowach mjez wosebnymi knjezyčkami.

Haj, Běłohród z wotmachom so modernizuje, postupuje, saha z khwatkom do předka. Chce nakhwatać skomdźene, chce dosćěhnyć, haj samo přesćěhnyć města srjedźneje a nawječorneje Europy. Při tym bohužel też husto swěru napodobni njeleposće a njerjanosće nowočasnych městow tak mjenowaneje „civilisowaneje“ Europy a šwarny swojorazny domizniski styl so hrěšnje zanjecha. Wulke monumentalne twarjenja a palacy, kiž tu nastawachu po wójnje, njeswědča wo zbožownej mysličcy architekta.

Wujednuje će wšak zasy wopyt pomjatneje Běłohródskeje twjerdźizny, stareho „grada“, kiž so pozběhuje wysoko nad rěkomaj Sawu a Dunajom a kiž ze swojimi běłymi murjemi je městu spožčiła mjeno. To je najkrasniše městno juhoslowjanskeje stolicy. Wosebje wječor dyrbiš sem hić, hdyž słónčko so khowa a fijałkojte směrki so puščeja na bjezkónčnu Sremsku runinu . . .

Běłohródska twjerdźizna je swój nadawk dopjelniła po lětstotkach, ale nowočasnym wójnskim sředkam tola so wuspěšnje spjećować njemóžeše. Dźensa su slawnu Běłohródsku twjerdźiznu přeměnili do kćějaceje lubozneje zahrody. „Kalemegdan“ je samón kwětkowy raj. Po starych murjach so wije dźiwje wino z druhimi wijacymi kerkami. Wšudźe žadne štomy a kerki wobrubjeja šćežki, khileja so nad ławkami, hdźež zalubowani sej šeptaju. Tworjeŕ zahrody na Kalemegdanje je był wulki wumělc.

Nad cyłej tej pychu pak so pozběhuje na šwižnym stołpje mócna postawa naheho „dobyćerja“, kiž je twariła mištrowska ruka najslawnišeho juhosłowjanskeho wumělca, rězbarja Meštrovića. Běłohródscy filistojo wšak jeho wustać njemóža . . .

Cyle Běłohródska twjerdźizna njeje swój wojeŕski raz zhubiła. Je tam hišće wojerska wobsadka a překhodźujo so mjez rózemi a kćějatymi kamjeńcami trjechiš nadobo na kanóny, kiž swoje mjedźane klamy rozdajeja k njebjesam. A wukhodźowarjo dundaju mjez kanónami, rozmołwjejo so z wojakami, kiž tam stražuja . . .

*

Hižo na Kalemegdanje sy začuł, zo je Juhosłowjan wulki přećel kwětkow. Kanóny mjez kwětkowymi hrjadkami, hdźe to hewak nadeńdeš? Ale tež w měsće wšudźe so mjeřwi z kwětkami, byrnjež je hižo nazyma. Wulka kupnica, hdźež předawaju mjaso, jeja, butru, zeleninu a podobne poźiwadła, mjenuje so z horda „Cvetov trg“ (Kwětkowe wiki), hačrunjež tam kwětki jenož w jenym rózku předawaju. Wšudźe po hasach a hosćencach zetkuješ stare a młode kwětkarki, kiž předawaju rjane kwěćele, w kotrychž ženje njepobrachuje hałožka wonjateje bazylije. Přetož „smilje i bosilje“ (kóčnik a bazylija) stej najlubšej rostlinje juhosłowjanskeho luda a wo nimaj spěwa telko ludowych pěsničkow.

Doma je tón bolbér, tamny někajki technikař. Też mó[ja] a dekorac'er fraj pódla, dale studentojo a hudźbo[wc]y a šćitoj fej wšho do pewc'enjow wumyślicź mó[hli]. To pak žadyn wusnam nima, tu je jedyn kaž dr[u]hi ma krucze dźěłacy, so sažy krocźel dopředka pš[i]hibu.

Hrěj šo to wšitkim lubi? Nó haj, prěni cźas w[o]hak ko jim nadźiwnje dźaše, šćitoj wichak kóždy zrozumi. Romantiske fjej jeno, hdyž tatle ſ wjeselebo a elegantnego mšchan'keho žiwjenja won pšchihbu tu do wonkowc'enje hole a dyrbźa někto se ſwojimi nězynymi ruc'kami krucźe sajschimnycź, korjenje a kerki wudźěłacy dźeń wote dnja. To je sa nich tak rjeź wuſkoka schula sa zyke ſtwórenje, kotruž dyrbja pšchětracź a pšcheźiwicź w tutym khudušchim a měrnym lěźu.

Schto dha fjej myślicźe — po cźasu šo jim tu lubi a šo gr'e derje cźuja. Hižo dawno njeje cźežka motyka abo kopacź ſ tolstym toporom žane njepšcheco[ſ]ke trašchidło wjazn. Sa nich to ſzyka žadyn zuły nastroj njeje. Blěšchata, ſwěcźata brót to je, ſ kotrejž ſ wulkim wotmachom ſwine korjenje a kerki wudobywaja, trawišchcźa ſnicka a hrěbźe wumjetaja, so by sěźna woda lépše wothěkała, hdyž w nalécźu taje abo deschcźa šo nakida. Wša, druhdy wchak šo roshněwaja a jim njewušchne ſłowo wulecźi, hdyž dla saschmjatanych korjenjow a sa[ro]c'enych kerkow dale njemóža. Ale šo wjesela a žu wopraudźe hordźi, kaika móz w jich myšlkach (muſkach) tcźi, moay, do kotrychž priedy ſami njewěrjachu. To dnrbjał tatle nan abo knies schef, wotsebje luba nalubšcha widźeć, kak šo tu korjenje torhaja a na stronu mjetaja. Woczi a hubu by rosdźěrała a šo dźiwaka jeho hobr'im mozam.

A hordźi žu na bohaty wobsed, kiž po dopołdnich'ej armaſtiju dwójzy derje ſkodźi. Kajkeho piplenja bě doma pšchi jedźi, nóſ na prawo a widlicźki na lewo, ſ taſkimi a hinaſchimi talerjemi a schkliczkami polne teho a tamneho, a k temu ani hłoda. Haj, hordźi žu tu wonka w Božej ſtwórbje, we wulkim khójnowym lěźu na lawjazy hłód, kotruž šobu domoj pšchinjesu a kotryž šu fej wopraudźe a wěrnje ſe ſwojimi dźeźacź porſtami nadźěłali.

A potom hišchźe druhe. Namuknu praktiſzy wosthadźecź ſ motyku a ſ kopaczu, pšchihbu też sa tym, so to dołho žana kenjoſci dźěłacźerja njeje, hdyž na khwilku wotpočnje a ſ rukomaj na motykowe abo kopaczowe toporo ſo zepěre. Ně, jenoż wodchadnycź chze na wokomik, so ſnowa ſ mozu mohł šo do dźěła dacź.

Tak ſesnaja šo ſe ſenſtkej pódu a ſ kaiker prózu ma šo semi wšitko wudobycź. S zyke hinaſchimaj wockowaj budźa šo poldńſchko na kóždy kruch wukopanych kerkow dźiwacź a dźiwo cźežeźicź.

Namuknu, kak maja šo ładźerjeći, hdyž žu wschelakemu wiedru wulajeni, tchi kazej ſnn'e a ſmalazemu błónu, deschcźam a niewiedram. Widźa tatle a hinaſchie mročele na nieb'u, hdyž kražne ranje ſwita a wjeczorne błónzo ſwět poſkoczuje a kaiki dźiw je, hdyž traſch ras létadło nad lěźom šo pokaſuje.

Sesnaja šo ſ Božej ſtwórbu njepošrědnje na prěnim měſtnie a tak „ſumſchtne“ šo zyke měſčanſke žiwjenje wupiera. Namuknu, schto to rěka hajnik. Lěbać abo drjewaŕ być. Sesnaja ſchtomn, trawu, ſeſilschcźa, hribu, iahodu a wiele druheho. Widźa, kak hainik na powuſchenym ſrdźe na dźiwinu łaka a kak fej liſchi a dźiwie karniſle ſwój domcźk twarja, kak lěsne ptaczki hnědźa a ſchłodniki nicźa. Haj, depołnaja zyke lěsne žiwjenje cźłowjekow, ſwěrjata a ptaczinu.

Ach, hola njemóže dopowědacź, kak šo wjeſeli nad cźeſću, kotruž je šo ji na to waſchnje ſtała. Też dźiwina je šo na žiwe kowanda, na ſmjeće, ſpěw a hry a na ſchkriebeta'e rózki ſmuczika łóžde ranie a wjeczor. Wieſelſcheho łudźičkа njeje kaž tucźi ſchěri muſikoju w lěsu. A hałe niedźelu! Wuźdu fej dopołdnja k Božim ſłužbam a popołdnju do błiſkich wie'kow a wjeczor na reie. Ssu dźěn młodźi a chzedźa nječko nałhońicź. Ale runie tak rad wróćeja šo do ſwojeho dźěła. Někotrykuli je ſej pšchedewſał, po dźi'chu tutón błeckk ſemie wošpjet wopytacź a fej wobhładacź, kak wušoko žu khójny narołtle, hdyž žu tehdom pomhali dźěłacź.

Olympica 1936

Italſka w patrouillowym běhu dobyła.

Jedyn ſ najrjeńſchich a najcźeźſchich ſportowych wubědźowanjow na ſněhakach šo dotal bohužel ſ olympiſkimi medaillemi njemytuje. To je 25 kilometrſki patrouillowy běh wojeſtwa. Na programmach wulkich ſarjadowanjow a tak też pſchi olympiſkich ſymſkich hrach šo jenoż jako pſchedběžne wubědźowanje wobjewi. Pſchi tym běchu najlépſchi tuteho cźežkeho a wótreho wubědźowanja žebi ſaſłużili, ſo bychu šo ſ olympiſkej medaillu mytowali. W olympiſkim ſchijowym ſtadionje a na profiſorizy natwarjenym iſelniku wožiwjachu uniformy zyłu wokolinu. Wſchě uniformy wójſkow, kotrejž šo na tutym běhu wobdźělichu, běchu ſaſtupjene. Jako prěnja patrouilla dojdźe italſke mužſtwo, jako druhe finſke, jako tſecźe ſchwedſke, jako 4. awſtriſke, jako 5. němſke, jako 6. franzowſke, jako 7. ſchwajzarſke, jako 8. cźěſkoſłowakiſke a jako 9. pólſke. Rosdźěl mjes prěnim a poſledním mužſtwom wucźinjeſche nětko 14 mjeńſchinow.

We wumělſkim běhu na łodze žebi awſtriſki Schäfer ſłotu medaillu doby, Baier (Němſka) ſlěbornu a Kaſpar (Awſtriſka) bronſowu.

W 10 000metrowſkim ſpěſchnym běhu na ſmykałcach doby žebi Ballangrud (Norwegika) 3. ſłotu medaillu; Vaſenius (Finſka) ſlěbornu a Stipl (Awſtriſka) bronzowu medaillu.

W bobowym wubědźowanju ſ 2 woſobomaj wobžadźi Amerika I prěnje a Schwizа II druhe měſtno.

Jendźelſka europiſki miſchtr w hokeju.
Cźeſkoſłowakſka ſ 5:0 pſchedobyła.

Jendźelſke mužſtwo běſche pſchi wězerawſchej hrě pſchecźiwo Cźeſkoſłowakiſkej w zyle wurjahnej formje, tak ſo dyrbjeſche šo cźeſke mužſtwo njenje bóle jenoż na ſchkitanje wobmjeſowacź.

Miſchtrſki por.
Němſka dwójka na wumělſke ſmykanje Herber—Baier, kotraž ſe žłabej prědnoſcźu 3. ſłotu medaillu ſa Němſku doby. (Weltbild, M.)

Garmiſch-Partenkirchen poſtrowi wjednika.
Na jěźbje k lodowemu ſtadionej wobydleſtwo a pſchihladowarjo wjednika ſe ſahorjenjom powitaja. (Deutſche Preſſefotozentrale, M.)

Po dworach měšćanskich twarjenjow so wšo pisani z kwětkami. Čeŕwjena liška wopuš, běły wonjaty tobak, nanajwšelakoriše petunije tam sapaju a nieličomne druhe pyšne kwětki, kiž ani ja z mjenom njeznaju. We wuzkich skałobach mez kamjeńtnym plestrom so rozrostuje čeŕwjeny połodnik abo portulak, přetož jemu so lubi jenož tam, hdźež smě hłód žiwić. A dokelž je kwětkowemu Juhosłowjanej to wšo hišće přemało, je tu a tam do khěžneje murje hišće přitwjerdźił połcki, kiž nastaja z kwětkowymi horncami.

*

Nimo kwětkow lubuje Bělohrodźan hišće politiku. Wón smjerć rady mudruje wo politicy. We swójbje za blidom, na hasy, we wobkhodźe — wšudźe so zaběraju z politiku. A wosebje wězo w hościencach, w kofejownjach, we winarńjach! Wo najnowše wudaća nowin so torhaju, jich wobsah spóźeraju a potom započina rozmołwa, kiž zwjetša přeńdźe do wurěčowanja, dokelž člowjek wězo njeje samsneho měnjenja kaž druhi. Tajke wurěčowanje ma druhdy hrózbny napohlad, ale njeboj so — ničo so njestanje, k pukam njedóńdźe!

Kaž we wšitkich južnych městach, też w Juhosłowjanskej a wězo też w jeje stolicy so korčmarstwo wotměwa tak rjec na hasy, znajmjeńša dołhož podnjebjo to dowola, potajkim wot měrca do nazymnika. Korčmy same a kofejownje su prózdne, khiba zo tam sedźi někajki cuzy. Hewak wšo sedźi, pije a politisuje wonka na khódniku a to so nii jara lubi, přetož tam sedźo stajnje něšto zajimaweho wuhladaš . . .

Najzajamawše su narodne drasty. Bělohrodźan sam jako nowočasny člowjek njekhodźi wjacy w narodnej drasće. Tola serbscy burjo z wokoliny su z mjezynarodneje drasty přewzali jenož hakle kłobuk, jelizo runje sej njestaja woblubowany „šajkač“ (wojeńsku čapku). Druhdy też hišće so podwoli nowočasnej košli z khornarjom, ale boždźelna nic krawaće. Hewak wšitcy khodźa w pyšnej čěmnobrunej narodnej drasće, kiž je bohaće wozdobjena ze žiłdźanymi bramami. Njezbytne su swojorazne „opanki“ na nohomaj z dźiwnym dołhim a wysokim nosom. Pyšniše su hišće drasty burowkow. Čorne, čeŕwjene a běłe su zakładne barby jich drasty a přenjotne ludowe wušiwanki njejsu hišće cofałe před cuzym čaporom.

Juhosłowjanska je kraj pisanych narodnych drastow. W Bělohródskim „Ludowědnym Muzeju“ móžeš wobdźiwać wšelakorosć a barbitosć tutych drastow. Ale też po hasach stolicy zetkuješ so spochi z narodnymi drastami z nimale wšitkich kónčin cyłeho kraja. Wuhładaš bčłočeŕwjenych Khorwatow a Bosnjakow, hordych Čornohórcow a Hercegowcow w přepyšnej ze złotom wušiwanej drasće, čeŕwjenočapkatych Dalmatyncow, šěrokosuknjate pisane Sremcowki, dyrdomdejskich Albancow a dźiwnje zdrasćenych južnych Serbow z Macedonskeje . . .

Najpyšniša a najpisaniša wšak je kralowska straža, kiž stražuje šěry palac při drózy krala Milana, hdźež bydli tak rjec srjedź swojeho luda juhosłowjanski kral abo jeho zastupnik.

*

Njech Bělohród hewak z mocu doprědkari, přetože je sej wobkhował a dźe też na dalše sej wobkhować kuzło města na prozy orijenta, kuzło stolicy kraja luda, kiž hišće njeje zhubił swoju přenjotnu powahu a swoju swojoraznosć pod nawalom zapuščateje zapadneje civilisacije.

Mjenje přijomne znamjenja stareje balkanskeje romantiki su so zhubile. Njenadeńdźeš wjacy w podłańskich haskach w plestrje dźěriska a łuže, kotrychž mólle so zatepić kóčka. Mazanosć, njerjadnosć je so minyła. Je po tutej romantiky . . .

Ale hišće w Bělohrodze tu a tam kuchańicy z rožkach, kiž praža swoje „čevapčicy“ a „ražniči“ a druhe wosebitosće juhosłowjanskeje kuchiny. Hišće ći tam praža a předawaju nic jenož jěstwy włóſske kostonychi, ale też słodne potače kukowe a druhe nam njewšědne khłóšćeńki.

Hišće tu a tam po korčmach w nocy halekaju juskaju čornowłosates pěwarki swoje „sevdalinki“ (lubostne narodne pěsničky) a hosćo hdys a hdys pozabywši politiku a politisowanje přimaju so za ruku a mjez blidami a stólcami rejwaju horliwje po wju narodnu kołoreju při wóhniwej hudźbje cyganskich hercow.

A myslu, zo Bělohród, juhosłowjanska stolica, pod płaščom nowočasnosće hišće je sej zakhował swoju přenjotnu južnu a słowjansku powahu a du

Cyrkwinske powěsće

Njedźela Sexagesima, 16. małeho róžka 1936.

S **Budyšcina.** W Pětrowskej zyrkwi rano 1/8 hodź. farar lic. Ludwig předuje. Dop. 1/2 10 hodź. směje farar Große kemšenje za cźežkokhšchazych w mkodźinowni na Hrodowskej haju 6. Dop. 1/4 12 hodź. směje farar lic. Ludwig dźěžkemšenje. Pop. w 3 hodź. směje farar Große šichcźenja. — W Marijnej a Marcźinej zyrkwi směje farar Paul rano we 8 hodź. spowědź a Boże wotkasanje. Dop. w 9 hodź. farar Schneider předuje. Dop. w 11 hodź. směje farar Große dźěćeskemšenje. Wječor we 6 hodź. směje farar Paul misijonske kmšenje (swonkowne misijonstwo). — Sběrka k wobstaranju drasty za najkhudše khorošće dźěći. — Póndźelu wječor 1/4 9 hodź. bibliske hodź. za žony w evang. młodźinowni na Hrodowskej haju 6. — Wutoru pop. 3/4 3 hodź. w Pětrowskej zyrkwi nutrnoscej za njedźelnišo. — Wutoru pop. w 4 hodź. w Lutherowym domje zónska misijonska hłuzba (swonkowne misijonstwo). — Wutoru wječor we 8 hodź. směje farar Große biblisku hodźinu w Lutherowym domje. — Sobotu wječor 1/8 hodź. směje sup. Berg. biblisku wječor w Tuchorskej zyrkwi. — Schtwórtk wječor 1/4 9 hodź. hodźina Módreho kśiža na Hrodowskej haju 6.

S **Budyšec.** Rano 1/8 hodź. smě je farar Wötger němsku spowědź, dop. 1/4 9 hodź. farar Bóiz němske a w 10 hodź. serbske kemšenje. Dop. 1/4 12 hodź. směje farar Wötger kemšenje za dźěći 1. barj 4. schulskeho lěta. — Póndźelu wječor we 8 hodź. evang. hłuzba młodźinh za hołsh na farje. — Sobotu wječor 1/8 hodź. Gustav Adolfska zwjatočnosćej w młodźinowni.

S **Hušći.** Dop. w 9 hodź. němske předowanje. Pop. w 2 hodź. mišionske towaršwo (duchowny Schädlich).

S **Wjelećinu.** Rano we 8 hodź. němska spowědź a Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. němske kemšenje. 1/11 hodź. dźěćikemšenje. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. mišionska hodźina se zwětkowobrasami w młodźinowni.

S **Wojerec.** Rano w 7 hodź. spowědź, w 9 hodź. němske hłowne Boże słužby, 1/11 hodź. serbske hłowne Boże słužby, w 12 hodź. serbske kśichcźenja, w 2 hodź. němske kśichcźenja, w 5 hodź. pobožnosć we wokrjesnej khorowni a 1/6 hodź. pobožnosć w Bethesda.

Kato'ske cyrkwinske powěsće

Njedźelu Sexagesima, 16. februara 1936.

Tachantska cyrkej. Rano 5,45 hodź. Boża mša, w 9 hodź. spěwana Boża mša z předowanjom, w 14 hodź. nyšporna pobožnosć z požohnowanjom. Přiležnosć k spowědźi: Sobotu wot 18 do 19 hodź., 19,30 do 20,30 hodź., njedźelu 5,30 do 6,30 a w 9 hodź. Srjedu wječor we 8 hodź. předuje franciskanski misionar wo swójbnym zbožu a strowosći luda. — **Serbska cyrkej.** Přiležnosć k spowědźi w 15 hodź. za dźěći, w 18 a 20 hodź. za dorosćenych. Njedźelu rano 1/8 hodź. Boża mša z předowanjom, w 9 hodź. wulka Božu mša ze serbskim předowanjom, w 11 hodź. šulske Boże słužby z předowanjom, w 11 hodź. šulske Boże słužby z předowanjom, w 13 hodź. serbski nyšpor, w 18 hodź. křesćanska wučba z požohnowanjom. Boże mše wšědnje rano w 7 hodź.

Proces přećiwo Seefeldej

Seefeld pichiwabjećhe dźećzi ſ daraui.

Maćej jamordowaneho Prätoriusa pśchi dalćhim jednanju na to pokaja, so je jeje hólćej strowe a poššušne dźěćo był. Jeje Alfred je nimo měry rady zigarettowe wobrašći šberał. Sajimawe je, so so pśchi jeho cźěle taśe wobrašći namakachu. Najšerje je hólćej na morderjowe šlubjenja, so taśe wobrašći dojtanje, ſ nim schoł. Njemóže so tohodla dosćej husto na to pokjasać, so dźěćzi wot zuſnych niczo pśchijeć nimaja. Starši a mukubljarjo nźech na to pśchezo jasno pokafuja. Prätoriuſowa też na to pokaza, so je jeje Alfred wo tym powědał, so je wot starſcheho muža zigarettowe wobrašći dostał. Na praśchenje, śchto ma ſ tomu pśchipomnieć, wobſkorźeny rjekny, so jeho wožoba do praśchenja njepśchiśdźe.

Mandźelśkaj a jeju dźowka jako šwědźu na to wo ſpožiwnym ſetkanju na duju ſhubjenia maćeho Prätoriuſa wuprašichu. Na wośamnaceſtnu ſahrodnym purjšku w Misłowicach, hdźež ſo cźęſto namaka ſetkachu ſtareho muža, kotrjž kaž w duchanjepichitomnoſći pśched ſobu hladajo nimo nich krocźeſche. Hdyž bě ſo matu Alfred ſhubił, ſo tuchi hnydom jako šwědźu ſamoſwiſchu a mjes 8 jatnimi wiſche 3 šwědźu Seefelda hnydom jako wonoho ſtarja ſaſo ſpóznachu. Też pśchi wośerawſchinj jednanju pśchi tutym wuprajenju wostachu. Seefeld pak wośta pśchi ſwojim, ſo njeje ženje w Rostoku był.

Pśchedźhuda: Hdźe dha bě ſchće ſe 22. novembra? We Waſchimi ſapiſkniku je nźechto ſtało, ſchtož je ſo poſpśchiſcho wumałko. Nad tym ſteji Mönchshagen ſapiſane. Czehodla ſeje to wumałnył? Schto tam pśiedy ſtejeſche?

Wobſkorźeny: Naiſkerje Rostok, dokelž pak njejšym tam woſtał, ſym to wumałnył.

Pśchedźhuda: Wy pak tola pśiedy njeſaviſujeſće, hdźe budźeſće pśchenoſowaś. Njeſmjeſće mi ſe ſwojimi wotmołwami ſo wuhibowaś, ale wotmołwjeće mi jaſnje a wěſće!

Wobſkorźeny: To nima niczo rjez. Nimam ſa to žanjeje wotmołwy.

Pśchedźhuda: To je jara ſłabe wuſprawnjenje. Chźeſće ſ tym jantelcźejeś, ſo ſeje tutón dźeń w Rostoku był!

Na to wotmě ſo nowa lokalna termija, hdźež bě ſo hólćej namakał. Na praśchenje, hacź wobſkorźeny mějſnoſć ſnowa ſpóſnawa, wotmołwi, ſo jeho wožoba do praśchenja njepśchiśdźe.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Öffentliche Erinnerung zur Steuerzahlung.

An die am 10. 2. 36 fällig gewesenen Vorauszahlungen auf Umsatzsteuer der Monatszahler wird öffentlich erinnert. Nach §§ 1. 2 des Steuerstundungsgesetzes vom 24. 12. 34 (Reichsgesetzblatt I S. 1271) ist bei nicht rechtzeitiger Entrichtung der Steuerzahlung mit dem Ablaufe des Fälligkeitstages ein Säumniszuschlag von 2. v. H. des Steuerbetrages erwirkt. Bisher nicht entrichtete Beträge werden nebst Säumniszuschlag vom 16. 2. 36 ab durch Zwangsvollstreckung eingehoben werden. Soweit die Schuldner es zu einer weiteren Mahnung kommen lassen, sind sie in die wiederholt angekündigte Liste der säumigen Steuerzahler aufzunehmen.

Finanzamt Bautzen, am 15. Februar 1936.

In das Güterrechtsregister ist heute eingetragen worden, daß die Verwaltung und Nutznießung des Landwirts **Johannes Friedrich August Rudolph** in **Nimschütz** an dem Vermögen seiner Ehefrau Else Gertrud geb. Dünnebier durch Ehevertrag vom 7. Februar 1936 ausgeschlossen worden ist. (21 GR. II, 8.)

Amtsgericht Bautzen, den 10. Februar 1936.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Betrifft: Bullen- und Eberhaltung.

Wie bereits im Rundschreiben an die Herren Bürgermeister vom 31. Mai 1935 bekanntgegeben worden ist, werden vom Frühjahr 1936 ab bestimmungsgemäß in allen Körbezirken Abstammungs- und Leistungsnachweise für Bullen gefordert. Die Bullenhalter sind erneut auf die Verordnung hinzuweisen und aufzufordern, beim Kauf von Vatertieren sich die erforderlichen Ausweise, ausgestellt von einer anerkannten Züchtervereinigung, vom Käufer aushändigen zu lassen.

Gemäß § 8 Absatz 1 der Polizeiverordnung betreffend die Körung von Zuchtebern dürfen nur Eber angekört werden, welche der weißen deutschen Edelschwein- oder veredelten Landschweinrasse angehören. **Einer Verfügung der Landesbauernschaft zufolge dürfen Eber des sogenannten Hoyerswerdaer Schweines** in Zukunft nicht mehr gekört werden.

Um die Umstellung zu erleichtern, sind **von der Landesbauernschaft** erhebliche Mittel bewilligt worden, die innerhalb beschränkter Frist, d. h. spätestens bis zum 31. März d. Js. in Form von Beihilfen in Höhe bis zu 100 RM. je Eber unter folgenden Bedingungen vergeben werden sollen:

1. Vermittlung durch das Tierzuchtamt,
2. Vergebung nur für öffentliche Halterein,
3. Gewicht der Eber nicht unter 1,80 Zentner,
4. Alter nicht unter 6 Monaten.
5. Verpflichtung der Halter, nicht unter 2 RM. Deckgeld zu erheben.
6. Verpflichtung zur Führung von Sprungliſten.

Die Herren Bürgermeister ersuche ich, die Eberhalter ihrer Gemeinde zu veranlassen, daß sie sich sofort wegen Beschaffung eines neuen Ebers und wegen Vermittlung der Beihilfe mit dem Tierzuchtamt Hoyerswerda, Bröthener Straße 31, schriftlich oder mündlich in Verbindung setzen.

Hoyerswerda, den 7. Februar 1936.

Der Landrat.

Hamtske woziewjenje z Kamjenca.

Das **Entschuldungsverfahren** des Landwirts **Karl Katzer** in **Neuhof** Nr. 18 ist nach Bestätigung des Entschuldungsplanes **aufgehoben** worden.

Kamenz, den 11. Februar 1936.

Das Entschuldungsamt.

Das **Entschuldungsverfahren** des Bauern **Otto Paul Klaus** in **Kriepitz** ist nach Bestätigung des Entschuldungsplanes **aufgehoben** worden.

Kamenz, den 11. Februar 1936.

Das Entschuldungsamt.

Prawy hypochonder (poła lěkarja): „Knješ doktoro, ja ſym jara w ſtraſchel Proſchu, pśchepytajśe mje tola, ale prawje dokkadnje! Hyły měšaz hižo měſach bolośće, dźeńſo po zyłym cźěle — dźeńſa na dobo niczo wjazy njeczuju, niczo mje wjazy njeboli — to tola po dobrym njeje, to wšěſe něſchto ſtraſchne ſa tym teji."

Moje lube dźěći!

Dźensa so wjeselu, zo směm wam porćźeć wo našim mištrje Biarnaće Krawcu. Wo zašłym tydźeniu sće hižo čitali w Serbskich Nowinach a we Luźicy, zo je 5. februara dopołnił rjanu starobu pjećasydomdźesać lět. Dokelž je na štvrći lět z wučerjom był, znaje a lubuje wón wšě dźěći, a wosebje je sej zamknył do wutroby was. A tu lubosć k wam je dopokazał mjez druhimi skutkami z tym, zo je wam a hižo našim starším spisał knižku serbskich spěwow: Khwatajće, ale spěwajće (do swětoweje wójny) a pśed něšto lětami dwě knižcy serbskich spěwow: Naše spěwy. Bohužel wjele šulow a hišće wjacy dźěći wo tym ničo njewě! Wězo njeznaja a njespěwaju potom też (wosebje w Pruskej) jeho nowe spěwy, kaž „Hory módre, ja was zaju abo „Boże dźěćco" abo „Hdyž sej w mérje wotpočnu" abo „Ptači kwas je moja žadosć" a tak dalc. Wy pak, ja was prošu, ważće sebi te dary waſcheho pśecela w Drježdźanach, spěwajće po jeho knihach a dźeržće kaž wón swěru pěsnje waših wótcow! Młodźi, stari, spěwajće, tak nam Serbstwo njezańdźe. Rěć a spěwy hajmy sebi jako wulki dar Boži; kotrjž wotkazanje swojich dźědow nimaju zańć, su žałosnje hubjeni ludźo, wbozy. Dobre dźěćo škita swoje narodne kubła a njeda sej je rubić. Kóždy tajki człowjek je rjek.

Našemu mištrej a pśecelej pak njech Bóh wšu jeho lubosć mytuje z tym, zo jemu tu na zemi spožči hišće wjele lět wotpočinka w strowosći a radości, po tym žiwjenje pak njech jemu da w njebjesach nawjedować khór jandźelow hercow: harfarjow, husleri, trubarjow, spěwarjow a wšěch, kotrychž my na swěće ani njeznajemy! My pak chcemy potom też mjez nimi być, Bóh dał!

Juchej, dźěći. — Tak so wjeselmy a rjenje spěwajmy! Haj! Waš wuj Tomaš.

We wodźičcy so zatepił.

Susodecy mějachu hólčka, na kotrehož bě radosć hladać. Wobličko kaž krej a mloko, stawy sylne a hładke, wóčcy jasnej. Hdy by ze zeleneno kerćka wustupił, hdźež by maleny šćipał, by so na njeho hladało kaž na jabłučko z lisća kukace. A běhać móžeše kaž zajac, po štomach łazyć kaž wjewjerćka a dźělo jemu wot rukow dźěše. Też w šuli bě mjez prěnimi. A tola tónle hólc jako prošeŕ wumrě. Přetož wón jedneje wodźički njepřeńdźe; do njeje padže a w njej so zatepi. A tuta wodźička bě palenc.

Předźenak 1913,25.

Z našich přisłowow sydom.

1. Błazeń, dźěćo a wopilc wšitko wubledźa.
2. Swinjo njeje wopilc, ale wopilc je swinjo.
3. Stóź te škleńčki dopiwa, tón so rady — wopiwa.
4. Do maleje korčmy hodźa so wulke kubła wotnošować.
5. Dźěd bě bur, nan bu knjez a syn je słčpc.
6. Palenc też hobrskeho muža wo zemju wrjesnje.
7. Na palencu so do hele pluwa.

Palenc a butrańka.

Wěsty Pawlik měješe něhdy w zymje nócnu straž. W nocy zastupi do korčmy, zo by so zwohrěwał. Tu běchu někotři na palencu a jedyn poda też jemu skleńčku. Pawlik najprjedy njechaše pić, dokelž hewak žeńe žaneho palenca njebě pił. Dokelž pak běše jara wulka zyma, da so skóńčnje narěčeć. Najprjedy wuni jenu skleńčku, a dokelž jemu to słodźeše, też druhu, třeću, štwórtu atd. Z tym so tak jara wopi, zo so z korčmy njewušmiata. Hakle rano čampaše, nic cyle strózby, domoj. Dawno běše so to we wsy rozńeslo. Tuž zawołachu někotre dźěće na njeho: „Pawlik je so wopił!" Wón pak so na nje zawiny: „Stulejće hubu, wy krokawy!" a mjenje wótře: rjekny při sebi: „Hdy bych so tola wěcra dźesać króć radšo butsanki napił, mudriši bych był!" —

Wšelčizny.

Kajkiž přećel, tajki přećel. Četka luba, waš nan hižo ma běłu hłowu . . . takle młody . . .! To je won tajki po swojim dobrym přećelu. — Po kajkim přećelu? — Po měsačku. Kaž měsačk nóc kaž nóc bjez spanja na njebju, tak mój muž při kartach a při pólcy.

Sudnik: „Cehodla namakanu móšničku hnydom na pólcajstwo wotedał njejśe?" — Wobskorźeny: „To bě jara pozdźe wječor." — Sudnik: „A nazajtra rano?" — Wobskorźeny: „Knježe, to ničo wjacy nutrka njeběše."

Z testamenta barona z Mokrowa: „Mój swěrny služobnik Jan dóstanje 2000 próždnych winowych bleši, z kotrychž je wón za moje žiwjenjo skradźu wino wupił."

Hač winopiwc hač paleńcař, na kóždym jěcha lućibař. Jan Radyserb.

Hodańcźko:

Schto je to: Pjećjene a warjene a poš a kóćka to njeźerjetej?

Sıɹɐʇɐdʇɐ ɥɔıd ʇuɐʌuoɯ ʇoɥoɯ

Hospodařski kućik

Pokiwy za kupowanje a plahowanje dobrych dójkow (kruwow)

Ratař sebi na to mysli, zo by sylny a strowy skót kubłał, kotryž jemu za wothladanje a picowanje ze wulkim wužitkom na mjasu, mloku, butře atd. płaći. Dyrbi tehodla kedźbliwje kupować a rozumnje plahować. W swobodźe dawa kruwa jenož tak dołho a telko mloka, kaž je k dożiwjenju młodeho trěbne, traś 6—7 litrow za dźeń. Za kubłany skót je tajka měra mała a prócuje so teho dła ratař wo to, zo by ze swojeho skotu po możnosći wulki wunošk na mloku, mjasu a dźělawych mocach docpěł.

Při kubłanju skotu docpěje z tym, zo ćelata wot tajkich kruwow wjaza, kotrež su wot dobrych družinow, derje deja a kotrychž ćěło je tak twarjene, zo we wšěm na dobru dójku pokazuje.

Při připuščowanju ma so na to hładać, zo wobej staršej k tajkim družinam přisłušatej. Kedźbuje-li so při plahowanju stajnje na tele samotnosće, stanje so, zo so młodne stroje wumělšcy, wudospołnieja. Při picowanju, kotrež na młodenje ćěri, njewotběra tež w času sućelnosće mloko, ale wostanje nimale hač k porodej młodeho.

To je na jenej stronje jara wužitne, na druhej pak też zaso škódne, mjenujcy štož ćělne wuwiće młodeho nastupa; dokelž kruwa wšitke žiwidła na mloko naložì a młodemu přemało poskića. Tajke ćelata narodźa so špatne a wostanu w dalšim wuwiću nazad, mjez tym zo druhe, kotrychž maćerje posledni čas před porodom suche stejachu, so sylne narodźa a spěšnje přiběraja. Znate je, zo su młode najlěpšich dójkow słabuške, jich wutrobno a zadk wuzki a kśiž wisaty. Často pak su jara dobre dójki a z teho přińdże, zo někotryžkuli ratař měni, zo kóždy słabušk wjele mloka dawa a derje plahuje. Wo młočenju njech tajke nahlady druhdy płaća, ale wo plahowanju nic, přetož při dalšim plahowanju słabeho skotu dyrbi słabosć ćěła přiběrać a skóńčnje dóńdźemy na skót, kiž zadunjenja wětřika wjacy njeznjese.

Wšelake skótplahowace towarstwa su w poslednich lětdźesatkach wulke porjedźenja skótnych samotnosćow docpěle. Su přede wšěm při kupowanju skotu na wšo hładałe, štož je wužitnemu kubłanju trěbne: rjany zrost a nakhilnosć k młočenju a ke kormjenju. Při rozumnym picowanju so tele samowinosće spodźiwnje wuwiwaja a so njedwělnje dale herbuja.

W cyłym ratarstwje njeje žaneho nastroja, kiž by tak spodźiwnje zestajany był, jako wumjo. Ale mało ratarjow na to mysli a kedźbuje. Mnoho hospodarjow wumjenja ani kedźbu nima. A tola je kóždemu ratarjej, kiž chce jako zdźěłany abo z najmjeńša jako nazhonjeny płaćić, nuzne, zo so wo wumjenju wosebje rozwući. Potom haklé wobkhadźa so z tutym strojom rozumnje; wón so hač do možnych mjezow haji a wunošliwy dźerži. Bjez hajenja a wobkedźbowanja wumjenja je wša próca a wšón wudawk za hewak zróstne a kormite skoćo w nastupanju młočenja podarmo; hižo při prěnim ćelenju móže so wumjo přez hubjene wudejenje abo z hrubym wobkhadźenjom trajnje skazyć.

Wumjo je tak wumělscy stworjene, zo, byšli to dejerka wědźała, by wěsće kedźbniło z nim wobkhadźała, hač so to nětko stawa. Duž chcemy sebi twar wumjenjow po możnosći rozkłasć.

Wumjo wobsteji z lutych žałzow, kotrež su z ćeńšej kožu wobdate, hač druhe dźěle ćěła. Koža ma mjehke kosmiki. Jenotliwe žałzy su mjez sobu ze sylnej ničatej sćěnu dźělene. Rozdźěle su na zwonkownym wumjenju na hłubokej hrjebi spóznać. Na kóždej połojcy namakamy dwaj abo tři štrychi, ze kotrychž ma mloko wustup. Z třećeho štrycha njedosanjemy mloka, dokelž wotewrjeny njeje; spóznawamy pak na nim dobru dójku.

Měnjachu prjedy, zo ma kóždy štrych w znutřkownym wumjenju žałzu; temu pak tak njeje; ale dwaj mataj přeco hromadźe jenu žałzu, tak zo prawu a lěwu połojcu wumjenja a prawu a lěwu młočnu žałzu rozeznawamy. Z khorosće a z hubjenym wudejenjom móža so w znutřkownym wumjenju młočne žiły tak přetworić, zo ze zadnim štrychom mloko ćeče, kotrež bě w předkownym dźěle wumjenja nahromadźene a nawopak.

Na wudejenym wumjenju njewidźimy dźělenje hrjebje, ale jenož na połnym.

Hubjena dójka ma mjeńše wumjo, dyžli dobra, dokelž su jeje młočne žałzy mjeńše. Zadni dźěl wumjenja je přeco wjetši, dyžli prědni.

Stanje pak so też, zo je wumjo wulke a tola dójka špatna. To na tym zależi, zo tajke skoćo w młodości jara tuk nasadźowaše. Při tym podusy so róst žałzow a na jich měsće wutwori so tuk. Tajke skoćata su do cyła kormite a słušeje rěznikej. Z poměrnym picowanjom drje so nakhilnosć kormjenja trochu zadźerži, ale z młočniwosću ženje spokojom njebudźe. Też njejsu tajke kruwy k plahowanju khmane.

Młočne žiły wuliwaja so do młočnych žałzow a napjelnjeja wumjo. Štrych njedźerži mloka a służi jenož jako wustupny kanal. Zamka so sam wot so, wotewrì pak so też sam, jeli wumjo přepjelnjene a potom kapa a ćeče mloko w ćeńkej pruzy wot kruwy. Wumjo dyrbi wulke, mjehke, bjez sućkow a z ćeńkej kožu wobdate być. Před dejenjom ma bubnić a po dejenju fałdy pokazować. Njepokazaše li fałdy, ma so za tučne abo mjasne wumjo a nima khwalby młočneho. Štrychi maja srěnje być; wulke a dołhe přeradźa kruwu, kotraž so ćežko deji.

Młočniwe wumjo je před dejenjom žiłate, mjasne a tučne pak hładke. Zhudawaja też ze sylnych žiłow, kiž wot wumjenja k žiwotej du, na dobru młočniwosć; wěste znamjo dobreje dójki pak też najsylniše žiły hišće njejsu.

Widomne žiły wokoło wumjenja njewjedu mloka do wumjenja, kaž to někotři mjenja; wjedu wjelewjacy krej wot wumjenja k wutrobje a su tak znamjo, zo je z najmjeńša wobhoń krewje strowy a mócny. Mócny wobhoń krewje ma, wě so, też zaklad dobreje młočniwosće być.

Dalše znamjenja młočniwosće su też kosmy na zadnim wumjenju a na zadnich nutřkownych plecach, kotrež horje a nic, kaž [illegible], dale pokazuja. Tele kosmy tworja wobrazy, kiž [illegible] młočny špihel. Nazhonjenje wuči, zo tutón špihel, čim wjetši je, čim lěršu dóńdu [illegible]. Na to ma so po tajkim při kupowanju skotu hładać sebje — chcešli ćelo k wjazanju kupić — dokelž młočny špihel pola ćeleća jeničke znamjo młočnosće.

Słyšimy też wo druhich znamjenjach młočnosće, kaž zdalene rjebła, hibite łopatki, dołhi mjez rjapninami (Rückenwirbel) a druhe. Njepokazamy tele znamjenja jako njedwěrne, dokelž wjele z nich na młočniwosć zhudawać nimamy, z nich na młočniwosć zhudawać.

Hospodarski rozhlad

Ssobota, 15. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,468	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,28	100 čěskosł. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	51,11	100 franc. frankow	16,395

Barlinska bursa, 14. februara. Też wczera bóńdźe na akcijowych wikach pischewažnje k połepšenju kursow. Po dorjadowanju prěnich wobkhodow pak pischikasy měrnišcho dołhadźachu, hačrunje so je strony publika sa nakupowanje dale sajimachu. Wožebity pohib mějachu Allgem. Elektr.-Ges., kotrejž dźiwajo na nište dołhe wotsamknjenje postupachu, pischi cyłmž so sa něhdźe 150 000 wobrocźi. Jara krute běchu tež linolejowe hódnoty, kotrejž samo wo 2% postupichu. Też montanowe hódnoty ko dale mórnje wobkedźbowachu. Na rentowych wikach běšche murjadnje pischećelne měnjenje. Też tu wulki dźěl hódnotow w kursu postupi.

Barlin'ske wulkowiki, 14. februara. Dźiwajo na słabu domoc běšche wobkhod na Barlinskich žitnych wulkowikach dale jara měrny. Wotbytowe poměry we wulkowańskich a piwowańskich žitach su wschelakore, dźiwajo na to, so so pšenica a rožka w Barlinje ledy kupujetej. W provinzy so kóždy kwantum sameńcźi. Wožebje w njekontinuentowanych twarach je wulke nawratschowanje. Mschihódnych potřiceniow pak so ledy hdy namaka. Tehodla je wobkhod na krnce wschědnje potrjeby wobmjerowany. W piwowańskim mowku a jećmjeniu njeje sastaranje lóšche hač dotal. Sa to pak su industrijowe mowpy a jećmjenje w dohańahej měrie na wikach. Sajimaju pak jara mało pschihowoleja. We jećmjeniach sa niwórnje hodźa so najlěpšche na Běliku khude družiny lohko sameščcej, tu pak njeje žanych posćiženjow.

Wiki w Shorjelzu.

Pšenica (100 kilogr.) 19,90 hr., rožka 16,40 hr., jećmjeń nalětni 16.60 hr., jećmjeń nasymiti 16,60 hr., wowš 15.40 hr., bérny, zentner 2.30—2.90 hr.

Twora	Němski wupłod: Najnišša płaćizna	Najwyša płaćizna	Wubjerjny wupłod	Twora	Němski wupłod: Najnišša płaćizna	Najwyša płaćizna	Wubjerjny wupłod
	pf	pf.	pf.		pf	pf.	pf.
Roby (Buny) . punt	—	—	—	Šolotej kořeń	—	—	—
Hroch »	—	—	—	Šćerbak »	—	—	—
Kórel za šolotej »	—	—	—	Kosćadło punt	—	35	—
Kórki k nakładź. »	—	—	—	Seleri štuka	10	40	—
Kórki (žonop.) »	—	—	—	Seleri punt	—	20	—
Svdrojty kał štuka	—	—	45	Žoboda »	25	3	—
Bětr kał punt	—	13	—	Rapunclki »	—	80	—
Čerwjeny kał »	—	15	—	Tomaty »	—	—	40
Wirsingowy kał »	20	25	—	Cybla »	13	15	—
Punkaty kał »	—	35	—	Hromak »	—	—	—
Zeleny kał »	—	15	—	Křen »	70	80	—
Kolrabi młod.) št.	5	15	—	Champignony litr	—	—	—
Kolrabi (stary) nt	—	20	—	Cerstwe hriby litr	—	—	—
Karoty walšk	—	—	—	Sušene hriby litr	50	70	—
Karoty punt	10	13	—	Dobre jabłuka punt	35	40	60
Korjeń pětrjyłki »	—	20	—	Jabłuka k warj. »	20	25	—
Porej »	—	20	—	Krušwy k warj. »	—	—	—
Radiaki walšk	—	—	—	Krušwy k warj. »	—	—	—
Rjetkej štuka	—	—	—	Wišnje »	—	—	—
Rjetkej punt	—	15	—	Słowki »	—	—	—
Rjewjeń »	—	—	—	Bréški »	—	—	—
Čerwjena rěpa »	—	15	—	Aprikosy »	—	—	—
Kulrěpa »	—	10	—	Wino »	—	—	—

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

15. februara 1936 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny su po złotej hriwnje zrozumja.

Twora	najnišše płaćizny hr.	najwyšše płaćizny hr.
Howjace mjaso z kośemi - - - 1 kg	1,60	1,80
Ćelace mjaso - - - - - 1 kg	1 80	2,00
Skopjace mjaso - - - - - 1 kg	2,00	2,40
Swinjace mjaso - - - - - 1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc - - 1 kg	—	2,20
Pšeńična muka - - - - - - 1 kg	0,38	0,56
Ržana muka - - - - - - 1 kg	0,34	0,36
Khlěb - - - - - - - 1 kg	0,25	0,27[1]
Jědźne běrny, - - - - - 1 kg	0,09	0,09
Rajs - - - - - - - - 1 kg	0,28	0,80
Hroch - - - - - - - - 1 kg	0,56	0,84
Soki - - - - - - - - 1 kg	0,48	1,00
Amerikanski swinjacy šmałc - 1 kg	—	—
Sušeny połć - - - - - - 1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko - - - - - - 1 litr.	0,22	0,24
Jědźna butra - - - - - - 1 kg	2,84	3,2
Jeja - - - - - - - - štuka	0,10	0,11
Jědźne buny - - - - - - 1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny - - - - - 1 kg	—	0,76
Petrolej - - - - - - - 1 ltr.	—	0,44
Kamjenine wuhlo (dom. tepl.) 1 ctr	—	1,75
Brunicowe briketty - - - - 1 ctr.	—	1,25

Wične płaćizny w Budyšinje.

15. februara 1936

Wšě płaćizny su po złotej hriwnje zrozumja. Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najnišša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšeńca, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	9,85
Pšeńca —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,40
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Jećmjeń nalětni - - - -	50 kg	—	—
Jećmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański jećmjeń 61-62 kg	kr. pł.	—	8 45
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	2,90
Wows - - - - - - - -	50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowanju	50 kg	3,40	3,
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	2,60	2,8
Běrny, žołte - - - - -	50 kg	2,90	3,1
Syno - - - - - - - -	50 kg	4,00	4,25
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,80
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	2,60
Słoma z cypami młóćena -	50 kg	—	—
Butra - - - - - - - -	1 kg	3,00	3,20
Jeja - - - - - - - -	1 štk.	0,10	0,11
Pšeńč. muka Type 502	100 kg*	—	33,00
Pšeńčna muka Type 790	100 kg	—	30 00
Ržana muka Type 997	100 kg*	—	24 45
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	6,70
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,60	6,85
Ržane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5 85
Wikowańske ržane wotruby	50 kg	6,10	6,30
Husy - - - - - - - -	punt	—	—
Prosata 586 štuk - - - -	1 štk.	11, 0	23,00

Waha prosatow w přerěžku 14—30 puntow.

Prosace wiki dźěchu pomału

Płaćizny rěznecho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

14. februara 1936 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 43.

Połnomiasne, wukormjene, najwietšeje rěznete hódnosće hač do 6 lět - - - - - - - - - - - -	42
Młode miasne, niewukormjene, starše wukormjene - -	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše - -	42
Mjenje picowane wšěch starobow - - - - - - - - - -	—

Byki: 76

Połnomiasne, wurosćene, najwietšeje rěznete hódnosće	42
Połnomiasne, młódše - - - - - - - - - - - - - -	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše -	42
Špatne - - - - - - - - - - - - - - - - - - -	—

Jałowicy a kruwy: 1095.

Połnomiasne, wukormjene kruwy najwietšeje rěznete hódnosće - - - - - - - - - - - - - - - - - -	—
Połnomiasne, wukormjene jałojcy najwietšeje rěznete hódnosće hač do 7 lět - - - - - - - - - - - -	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy - - - - - - - - - - - - - - - -	36
Derje picowane kruwy, a mjenje picowane jałojcy - -	27
Mjenje a špatnje picowane - - - - - - - - - - - -	—

Ćelata: 1772.

Najlěpše wukormjene (1. družiny) - - - - - - - - -	58
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.) - - - - - -	50
Špatne (3.) - - - - - - - - - - - - - - - - - -	42

Wowcy: 3511.

Młódše a starše wukormjene (5. družina) - - - - - -	40
Starše wukormjene (6.) - - - - - - - - - - - - -	36
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.) - - - - - - - -	22

Swinje: 7694.

Połnomiasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1¼ lět stare	54
Wukormjene - - - - - - - - - - - - - - - - - -	57
Miasne -	50
Špatne -	48
Rancy a kundrosy - - - - - - - - - - - - - - - -	53

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunu abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	14. 2.	13. 2.		14. 2.	13.
Pšeńca	210,0	210,0	lany	11,2-12,2	11,2
rožka	173,0	173,0	woka	15,0-15,5	15,0
jećmjeń now.	222-225	223-225	módre łupiny	3,75-9,25	9,00
jećmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	13,2-14,0	13,2
wows	—	—	zeradelła	19,0-21,0	19,0
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,15	27,15	lany wosušk	8,65	8,6
rožna muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni. kruški	8,95	8,9
rožne »	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rožna słoma		
hroch, Viktor.	20,0-21,0	20,0 21,0	pšeńč. »		
lane symjo	—	—	wowsna »		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	jećna »		

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 200,0 9: 221,0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 164,0 11: 167,0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 169,0 9: 174,0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 166,0

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1.51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšti, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćeńcarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 40 | Budyšin — Póndźelu 17. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wjednik je wulku wustajeńcu automobilow wotewrił

Wjednik a němski kanzler je žobotu pschipoldnju w halli I Barlinskeje wustajeńzy mjeńynarodnu wustajeńzu automobilow a motorskich kołow w Barlinje 1936 wotewrił. Jeho rěcź běšche sa zuku industriju pucź pokazowaza. Pschi zwjatočnoschći běchu pschitomni němske knježerstwo, zuzy diplomatiski korps, němkostatni a župni nawjedowarjo, mnoźi statni sekretarjo, znamjenitši sastupjerjo SA, SS a NSKK kaž teź druhich stronjanskich wobdźelenjow, mnohi offizěrjo wojerskeje mozy a sastupjerjo industrije, hospodarstwa a wikowarstwa.

Hižo wot sańneho ranja ludźo se žylam k wustajerni pschikhadźachu. Częstna městnosć psched hallu I žo bóle a bóle s hosćemi pjelnjesche. Dołho psched postajenym časom wrótanje pschipowědaschе, so žo wjednik bliži. Psched hallu korpsowy wjednik Hühnlein a president němskeho zwjazka automobilowe industrije Allmer wjedniak postrowschtaj. W pschedhalli běchu žo pschistajeńzy mnohich firmow, kiž zwoje auta wustajeja, we swojich módrych kitlach sestunali. Wjednik kóždemu jednotliwemu, kiž w prědnim rjedźe stejesche, ruku poda. Won teź do žrjedź módreje zuzy sastupi, so by žo s tym ale tamnym krótko rozrěčał. Hdyž běšche wjednik do cyłeje městnosće sastupił, jeho wobsobinski adjutant wyschši skupinowy wjednik Brückner wojewi, so je wjednik wschitkich pschisłuschnikow dźěłarnjow, kiž běchu žo sestupali, k wopytej do němskostatneje kenzlije pschepruwnik.

Tajny rada dr. Allmers w swojej powitańskej rěči wjednikej dźak wupraji sa wschitko, schtož je sa němske hospodarstwo činił. Tehorunja žo won zobustawam knježerstwa dźakowaschе. Potom rěčnik roskoji, kak je ho marjenje automobilow w jenotliwych letach pschisporjało. **W lěče 1932 je žo 44 000, w lěče 1933: 93 000, w lěče 1934: 157 000 a w lěče 1935: 215 000 automobilow pschedało. Wotbyče motorskich kołow je w tym samsnym času, wot 46 000 na 116 000 postupiło. Shromadnje je so w lěče 1935: 331 000 automobilow a motorskich kołow wotbyło.**

To pak žu jenoź liczby automobilow a motorskich kołow, kiž žu žo w tukrach pschedale. Do nich njeńsu te liczene, kiž žu žo němskemu wójsku, němskostatnej železnicy a němskej póšće podawale. Po pjenježnej hódnoći žo wobrot automobilowe a pschisłuschkowe industrije w lěče 1935 na 1,2 milliardy hriwnow wobliča.

Potom pschisłuschnik dźěłarnje Auto-Union, Sensfleben, wjednikej postrow a dźak tyńazow žwojich dźěłowych towarschow wupraji a žlubi, so dźěłarstwo němskeje automobilowe industrije stajnje to čini, schtož Adolf Hitler wot njeho worčakuje.

Wuježdźowar s Brauchitsch žo jako sastupjeŕ němskich wuježdźowarjow wjednikej sa wschitko dźakowaschе, schtož je won wuježdźowarom dał. Hdyž w autowym sporcu Němska na čole wschitkich narodow stejí, njeje to tak jara jich sastužba abo sastužba industrije, ale na prěnim městnje wjednikowy skutk, dokelž je jim wěru do němskeho pschichoda wróćił.

*

Wjednik w sawodze žwojeje rěče na pospěšenje wobkhada w dźensnišnim času pokasa, na njesmérne nowe industrije, kiž žu nastałe. **Dźenża stej wuhlo a petrolej, kiž jako njenarunajomnej potrjebje žiwjenja nasche politiske a hospodarske myślenje wobknježitej.** Wjednik potom najprjedy na sańdženy czas němskeho rospada pokasa a jenotliwe pschičiny rosjasni.

Hdyž w Ameriży nětko 23 milijonow automobilow jězdźesche a žo létnje 3 hač 4 milijony nowych natwari, je žo shromadnemu prózowanju nětkušcheho ludoweho a statneho wjednistwa poradźiło, liczbu automobilow w Němskej na nimale 450 000 wobmjesowacz a liczbu nowonatwarjenych w lěče 1932 na 46 000 pomjenschicz. Sće pak běchu, so němske hospodarstwe podobnje myślesche kaž ludowe a statne wjednistwo. Tehodła jennu teź njeběsche zyle jasne, so ma automobil być nastroj powschitkownosće. **Automobil dyrbi žo wot luksusoweje wěcy sa někotrych jenotliwzow do ludoweje potrjeby pschemeniczi.** Tu wěsto je trjeba, so žo płaćišny automobilow po dołhodach kupzow složuja.

Wjednik němskemu automobilnemu hospodarstwu doporuczesche, so by žo sa dołhodami tamnych tśoch abo schtyrjoch milijonow Němzow wobhonił, kiž móža žo sa automobilowych kupzow wobhladowacz. **Wón dże i rafnej rozšudženoszu pschihoty k twarjenju ludowych automobilow dacz pschewjesczi.** Hdyž žo tajki ludowy wós pschiprawi, budże to sdobom teź w narodnohospodarskim nastupanju wulki a ważny skutk.

Na kónzu žwojeje rěče wjednik hischcze sdźeli, so móże žo nuza w sastaranju s palidami w Němskej jako pschewinjena wobhladowacz. **Pucź k němskemu palidu je žwobodny. Na wustajeńzy žo prěni krócz wobrucze s němskeho synthetiskeho gummija nadeńdu.** Pschi pruhowanjach, kiž su žo we wojerskej mozy nimale léto dołho cźinile, je žo swěcźiło, so tutón synthetiski (wumělski) gummi 10 hač 30 prozentow wjazy wudźerži hač naturski gummi.

Knježerstwo žwoje slejischczo k automobilnemu wobkhadej njepschemění. Stat budże produkziju se wschěmi możnosćemi sprěchowacz. **Po tutych žlowach wjednik němsku mjeńynarodnu wustajeńzu automobilow w Barlinje 1936 wotewri.**

Skóńcace swjatočnosće w Garmischu-Partenkirchenje

Njedźelu wjeczor žu žo 4. olympiske symske hry 1936 s wulkej slóncźazej zwjatočnoszu slóncźite, kiž žo w knježarskim stadionje psched tyšazemi pschihladowarjow wotmě. Pozjeczenje dobyczerjow dosta s tym wožebity wutam, so běsche nimo diplomatiskich a sportiskich sastupjerjow 28 narodow teź wjednik a němski kanzler Adolf Hitler pschitomny.

Wokoło stadiona žo poźledni krócz khorhoje 28 narodow smahowachu. Mjes wulkim a małym skakanjischczom so olympiska khorhoj s pjeć kolejkami na bělym placu powdźesche. Stónczko rjenje s módreho njebja zwěczeschе, jako by zwjatočna hodźina sapoża. Se žněhom pokryte korjeschcza strowjachu dele na zwjedźerstku shromadźiznu. Kotrowokoło stadiona sjedachu SA-muzeja a muzejo dźětoweje žlužby, wojazy w schěrym worzlowym klubuku, wschitcy se žmólnjazami w ruzy.

Krótko do 5 hodźin wusk žylow pschipowědaschе, so je wjednik pschischol. Won s presidentom mjeńynarodneho olympiskeho wubjerka hrabju Baillet-Latourom pschindźe. Wjednika pschewodźachu kaž dopodźanja němski minister dr. Goebbels, župny nawjedowar statny minister Adolf Wagner. Wschitcy němscy ministrojo, němskostatni nawjedowarjo a župni nawjedowarjo, zobustawy olympiskeho wubjerka a mjeńynarodnych sportiskich zwjazkow, zobustawy diplomatiskeho korpja, wukrajni wojerscy ataschejojo a mnohy wyšozy offizěrojo wojerskeje mozy běchu žo hižo na žwoje městna na częstnej tribuni podali.

Pschi hudźbje žo khorhoje 28 wobdźělenych narodow do stadiona pschinjesechu. Wjacy hač 100 000 ludźi běšche pschitomnych. Sa khorhojemi pschicźahnychu dobyczerjo 4. olympiskich hrow 1936 do stadiona.

Hdyž běchu president mjeńynarodneho olympiskeho wubjerka hrabja Baillet-Latour, zobustawaj mjeńynarodneho olympiskeho wubjerka, president organizaziskeho wubjerka Korka ryczeŕ s Halt, němski wójnski minister generalny wyšcht s Blomberg a němski sportiski wjednik s Tschammer a Osten częstnu tribunu wopuschczili so buchu žo psched blidom s plakettami a częstnymi liśćinami stupili, generalny sekretar olympiskeho wubjerka baron Le Fort wojewi, so žo rozdźělenje mytow sapoczina.

Jako prěnja we wotježdźowym a skalonskim běhu sa žónske žo Christla Cranz (Němska) wuwola, druha a tśeca dobyczerka běschtej Norwegiskej. Kanony rjachu po Werdenfelskim kraju. Němska a norwegska khorhoj žo sćahny. Hudźba sahudźi němsku hymnje. Hrabja Baillet-Latour kóždemu dobyczerjej jenotliwje cźerwjenu mapu s dobyczeńskim diplomom a medalju pschepoda. Potom žo jasno němska khorhoj na dwěmaj sćejzoromaj sćahny, jako žo myta za běh mužow psches wrota wudźělachu. Na wschěch tśjoch sćejzorach žo norwegska khorhoj smahowaschе, jako žo olympiska częsć sa dołhi a skakanski běh wudźěli. Dobyczerjo w 18-kilometrowiskim běhu běchu Schwedojo. Pschi spezialnym skakanskim běhu žo wospjet norwegska khorhoj dwójzy pokasa, jako Sonja Henie žwoje myto dosta. Sswětowy mischtr we mumělskim zmykanju bu Awstrijczan Kurt Schäfer. Tśi słote medalje je Norwežan Ivar Ballangrud sa zwój kraj dobył. W lodowym hokeju běchu Jendźelczenjo prěni, mjes bobskimi jankarjeni Schwiza, w dwójnym bobje pak Amerika.

Po poczesczenju olympiskich dobyczerjow němski wójnski minister wyta dobyczerjam wojerskich znětkahakiskich patrouillow wudźěli: Italskej, Finskej a Schwedskej. Němski wyšši wjednik pak najwuspěschnischim awstriskim a němskim lodowym tśěsam jich myta pschepoda.

President organizaziskeho wubjerka dr. Korka ryczeŕ s Halt a generalny sekretar baron Le Fort žo ke khorhojam 28 narodow podajschtaj a president jim dopomnjeńki bant pschikuknu. Mjes tym postrowjaze wutśele hórskeje baterije w horach rjachu.

Wjeczorne žmerki padachu. Wotdźělenja němskeho wójska a strony, kiž běchu stadion wobstupili, žwoje žmólnizy zapalichu. Pschi zwjatočnej cźischinje president mjeńynarodneho olympiskeho wubjerka hrabja Baillet-Latour k mikrofonej częstneje tribuny pschistupi a w fronzowskej rěči wojewi, so žu žo 4. olympiske symske hry słónczile.

Olympiska khorhoj žo se sćejzora sćahny. Brylantowy wohnjostrój zapasche. Najwelnjeni se zaczitkczom wulkeho nałhonjenja žo žuły luda do olympiskeje wěsy wróćichu. 4. olympiske symske hry w Garmischu-Partenkirchenje do sandźenosće žlušcheja.

Nowy disciplinarny porjad evangelskeje cyrkwje

Němski zyrkwinski wubjerk je nowy disziplinarny porjad wobsamknył, kiž je žo w sakońskim łopjenu němskeje evangelskeje zyrkwje wojewił. We wujašnjenju žo rosprawja, so je žo hižo dlěschi czas wo sjednoczenje zyrkwinskeho disziplinarneho prawa prózowało. Pódla porjada pola sarjadnitkich městnoszow němskeje evangelskeje zyrkwje je nusne, so žo sawjedze powokanje pschećiwo disziplinarnym wuńudam prěnjeje instanzy pola wschitkich krajnych zyrkwjow a rosšudženje nad tutym powokanjom na žudźe, kiž žo pola němskeje evangelskeje zyrkwje sa wschitke krajne zyrkwje zhromadnje postaji.

S tym ma žo sa měrne wutwrdźenje zyrkwinskeho prawa rukowacz a sapoczate sjednoczene tuteho prawa w němskej evangelskej zyrkwi spěchowacz. Na sakładze nowego wukasa žo disziplinarna komora a disziplinarny žud němskeje evangelskeje zyrkwje wutworitaj. Disziplinarny žud je powołanska instanza sa krajnoszyrkwinske disziplinarne jednanja. Disziplinarny porjad płaći sa cźaš dźěławoze němskeho zyrkwinskeho wubjerka a dale hač k kónczenemu sarjadowanju potom pschisłuschnych organow němskeje evangelskeje zyrkwje. Samostatnosć krajnych zyrkwjow w jich wusnaczu žo wuraźnje sakhowa.

Krwawne wólbne njeměry w Španiskej

Na pschedwjeczoru wólbow je w Schpanskej na wjele městnach k politiskim pschipadam a sabotazam radikalnych lěwjarjow dóschło. Woni chzychu hischcze w poślednim wokomiku wožebje njeměr mjes wolerjow sanjesć.

W měsęze Lugo markisistoju wotpósłanza schpanskeho knježerstwa straschnje do khribjeta tśělichu. W Rondże

nětkotři nadikalni ľewizarjo wožadneho fararja nadpadžechu a pšehichu, jako knihdym khléb wudžélesche. Polizija žo sa nadpadnikami puschči a žo ſ nimi ſwonka města do tšelenja da. Wona pak njemóžeſche winowatych saječ.

W Sarraiji polizija ſhromadſinu republikanſkich ľewizarjow rospuſchči. Mjes wopytkarjemi ſhromadſiny a poliziju dóndže k wojowanju, pšchi čimž jeneho polizija khétro ſkakachu. W Alikancje njesnaći ſtučerjo putniſku kapalu ſapalichu.

W Saragoſſy je polizija plan markiſtow wuſtrélžila. Tuči chžychu 17. februara, potajſkim na dnju po wólbach ſkuduiſke ſaſtwo nadpadnyć a jatych wuzwobodžić. W tutym mješce je polizija też falſchowane wupokaſy krimi- nalnych ſaſtoſnikow nadeſchła. Saragoſſaſki gouverneur je hnydom porućił, ſo by žo ſa ſhotowerjemi a mějicželemi tutych wupokaſow ſlědžiło.

Na połnóżny ſchpaniſki móřſki brjóh je nětkdže 200 ſchpaniſkich revoluzionarow ſtupiło. Tuči běchu pšchi oktoberſkim ſbježku do Franzowiſſeje ejeknuli. Nětko žu ſ falſchowanymi dokumentami, kiž je jim preſident markiſtiſkeho wólbneho wubjerka w Bilbau wuſtajił, w Schpaniſkej wolili.

Mjes tutymi revoluzionarami piecza też preſident tamneho revoluzijneho wubjerka pšchebywa, kiž je w oktobru 1934 pšchi krawnym ſbježku w Trubiji dał wjele ſchpaniſkich měſchčanow wotprawićć. Tuči ſchpaniſkeje markiſtowje žu ſebi, kaž ſo powě, w Parižu zhłu khežu wotnajeli, w kotrejž žu wot pjenjes mjeſhnarodneje čerwjeneje pomocy bjes ſtarocžow žiwi. Słónčnje ſo powě, ſo žu ſo też k połnocy wot Pamplony ſchpaniſky čekaiſy do Schpaniſkeje kradnyli. Polizija běſche wo wotpchładže markiſtow ſhonika, njemóžeſche pak ſadžewać, ſo mjeſy pſchekročichu.

Wojeſki zwjazk mjez Sowjetskej Ruskej a Sinkiangom

Japaniſke powěſčenje woſjewjeja, ſo je nětkdže 30 ſowjetiſkoruſkich radžerjow do nětkotrych měſtow Sinkianga pſchiſchło. Sinkiang je połkamoſtatna chineſka provinza, kotraž najdale k wjeczoru leži. Radžerjo maju twarjenje želeſnicow a druhe twarjenje dohladować.

Radžerjo žu ſo na ſakładze ſrěčenja mjes Sowjetſkim Turkeſtanom a ſinkiangſkim knježeſtwom wupołałi. W ſrěčenju je ſo ſowjetſke knježeſtwo **na** podawanje pjenjes a materiala ſwjaſało a je ſwólniwe, Sinkiang woſjeſky podpjerać.

Rozsudźaca bitwa pola Makalle

Italiſke „propagandowe“ miniſterſtwo hewak njedželu njeje wójniſkeje roſprawy wudawało. Wječerawſchu njedželu pak je w hamtſkej roſprawje cžiſła 125 woſjewiło, ſo ſo wot ſobotu rana k połdnju wot měſta Makalle wulka bitwa bije. Marſchall Badaglio je tule krótku wójniſku roſprawu telegraforał:

„Naſchi wojazy na eritreiſkej froncje, kotříž běchu 11. t. m. offenſiwnu akziju ſapoczeli, ſu wot raniſcheho ſwitanja wječerawſcheho 15. februara k połdnju wot Makalle wulku bitwu wuwaſili.“

Prěnje powěſče, kiž ſu ſ italiſkeho hłownego kwartěra do Roma dólchle, roſprawjeja, ſo ſu Italczenjo Arabam, Schefikot, Antalo a Beſeſat wobſadźili. Italczenjo maju hižo ſa móžne, ſo ſo wojakam abeſſyniſkeju wjerchow Kaſſy a Seyouma puć ſ hór wotrěkne.

Njedželu wječor je italiſke propagandowe miniſterſtwo jako hamtſku ſdźělenku cžiſło 126 tule wójniſku roſprawu marſchalla Badoglia woſjewiło:

„Bitwa pola Enderty, kotraž je žo 11. februara ſapoczała a wječera 15. februara ſe ſaſtatkym wojowanjom k połdnju wot Makalle ſwoju wyſchinu dożpě, je žo dobyła. 1. a 3. wójſkowy krops ſtej najhórſche pſchečiwjenje wójſka wjercha Mulugety pſchewinuwſchi wſchitke měſtna dożpěłoj, kiž běchu žo jimaj porućiłe. Na horje Arabamje, najſylniſchim ſepjeranſchczu njeſpſchečelowelho ſakitanja, ſmahnje žo italſka thorhoj, kotruž je wotdžělenje čzernokoſchlakow diviſije „23. měrza“, wutykło, kotreż Jeho kralowſka wyſokoſcž Piſtojaſki wójwoda nawjedźe.“

Położenje w Syriskej hišće jara khutne

Położenje w Syriſkej je hiſchcze jenak khutne. W Damaſkonje ſu žo na dróhach a też na tšechach maſchinſke tšélby poſtajile. Wojerſki roſkaſowaŕ general Hutzinger je ſakaſał, ſo bychu wobydlerjo we wjetſchich hacž cžrjódkach ſchtyrjoch wožowow na dróhach ſtejeli.

Woblehnjenſki ſtaw je žo woprawdże poſtajił. W połednich dnjach ſu žo ſaſo nětkotři ludžo morili a ſranili. Strach je, ſo ſo tuſemſky też na Beirut a druhe měſta pſchi Libanonje roſſchěrja.

Njedźiwajcy tutych podawkow pak je ſpóſnacž, ſo ſu Damaſkonjcy wobydlerjo w ſwojim pſchečiwjenju khétro wuſtali. To wožebje wo rjemjeſlnikach płacži. Tuči pod muſu, kotraž powſchitkownje pſchibéra, wožebje cžerpja. **Khléb, mjaſo, warjenja a druha zyroba poczinaju pobrachowacž.** Hacž runjež je pomozny wubjerk měſchčanow roſdźělerniu zyrobu pſchiprawił, wón njemóže wſchitke žadanja ſpokojicž. Nichtó žebi njeſwěri ſwoje klamy wotewrjeć. Twory žo bóle a bóle ſ klamow do wobydlenjow noſcha.

Wobydleŕſtwo je khétro ſtužene, tola maju nazionaliſtiſzy wjednižy wulke nadžije, ſo Fraŕkka k lépſchemu hiſtkeho wobydleŕſtwa pola franzowſkich wyſchnoſczow ſakrocži.

Połſki ſwonkowny miniſter njepojędże do Londona.

Jene jendźeliſke nowiny běchu pišałe, ſo połſki ſwonkowny miniſter Beck w bližſchim czaju na namołwjenje jendźelſkeho ſwonkowneho miniſtra do Londona pojędże. S Warſchawy žo k tomu powě, ſo tuta powěſcž njeje prawa.

Zawiedźenje pruhowanja mlokoweho wunoška

We wobłuku naprawow ſa powjetſchenje naſcheho mlokoweho a tukowneho bohatka je ješiwjeſki ſtaw ſawjedźenje pruhowanja mlokowych wunoſchkow pſchikaſał. Kaž ſa- wjadniſki hamt burkeho wjednika piža, je žo ſ pſchihłožowanjom ſtatneho a burkeho ješiwjeſkeho miniſtra jako najhłowniſy ſpołnjomóžnjeny ješiwjeſkeho ſtawa ſa pruhowanje mlokoweho wunoſchka ſjwobodny knjes ſ Gumppenberg w Pöttmeſu poſtajił. Tutón ſpołnomóžnjeny ješiwjeſkeho ſtawa je hnydom wulkaſ wudał, po kotrymž ma žo we wſchěch krajnych burſtwach hnydom ſ pſchedběžnymi dźěłami ſa ſawjedźenje pruhowanjow mlokowych wunoſchkow ſapoczeć. Pruhowanje ſtawa žo ſ wožebitymi ludźimi, kotrychž je krajne burſke wjednifiwo poſtajiło, a to ſnajmjeńſcha jómu w měſtnzu. Woni budža też mloko na wobſah tuka pruhowacž. Wudawki ſa tute pruhowanja maja žo, dalokož njeſłuſ druhe ſrědki k ruzu, wobžedźerjo kruſowow a pſchedewſacžowo, kotreż mloko pſchedźełaju, ſwjeſcž.

Sa pſchewjedźenje tuteho wukaſa žo we wobłuku krajneho burſtwa hiſchcze wožebite wukaſy wudadža. Schtóž by pſchečiwo tutym wukaſam pſcheſtupił, móže žo hacž do 100 hriwnow pokłoſtacž.

„Serbske blido“ w Lipsku

(Kak so za „Serbskim blidom“ z Delnjej Łužicu spóznachmy).

Knjez stud. theol. Nowak k nam blidnikarjej při poſlednim skhadźowanju rjenje a zajimawje dele- njołužiſcy rěčeše. A kak z radostnej kedźbliwoſcu zynkam jeho delnjołužiſkeho jazyka přinoſowaſche chachmy. Jeho cuni a melodiski hłós wſitkich přitomnych docyła zaja. A tak zhonichmy mnoho wo delnjołužiſkim pismowſtwje, wo naložkach a počinkach a wo draſće delnjołužiſkich Serbow a jich wašnjach. Smy knjezej Nowakej jara dźakowni za wšu zajimawoſć, kotruž je w nas zbudźił za delnjołužiſki kraj a lud. A nětkotry za blidom, kotryž delnju Łužicu hišće njeznaje, měješe při sebi přeco, ju zeznać. A nětkotry za blidom, kotryž delnjołužiſku rěc njeznaje, to hłuboko wobžarowaše. Po prawym dyrbjał kóždy zdźělany Serb, kaž knjez rěčnik měnješe, delnjołužiſku rěc rozumić, haj samo wobknježić. A k tomu ma so wótře přihłosować! Njewabi to našu lubu młodźinu na šulach? Jedyn lohki a tuni srědk k temu, hdyž nam šula a wučeŕ k nawuknjenju delnjołužiſkeje rěče k pomocy być njeměła, je tónle: Čitajće a studujće „Pratyju“ za dolnołužiſkich Serbow! A bórzy móżeće delnjołužiſcy! Stó spyta? Wjele zboża!

Jurij Bjedrich, starši.

Twarowy wós ſtatneje želeſnizy ſ powróczeniſkej naprawu
(Atlantik, M.)

Za Božim khłěbom

Po Sienkiewiču.

Do serbšćiny přeložił J. Wiŋeŕ.

4] (Pokračowanje.)

Pomału dźěše słónco w Boži domčk, nurješe so do oceana. Na zmorščenej žołmje rozčeše so šeroka słónčna dróha, błyskotaše so kaž złote łupiny, přemjeněše, swěčeše so, rozsywaše škrě, płomjenješe so a hinješe nětkdže w dalokosćach. Na tule žehliwu skibu wuplunywši, zdawaše so łódź za kčejacym słóncom hnać. Z wuhnja buchaty kur bu čerwjeny, płachty a přemačane powjazy różowe, łódźnicy pocachu spěwać. Mjez tym rozrosče jasna słónčna kula dale bóle a podnurješe so z kóždym wokomikom hłubje do morja. Bórzy bě jenož połojca słónčneje tarče hišće widźeć nad zmohami, potom jeno pruhi a potom so rozła po cyłym zakhodźe jedna wulka čerwjenizna a hižo njebě sebi wědomy, hdže so w tych błyšćach swětłosć zmohow kónča a hdže so njebjo započina, powětr a woda, jenak přesakłej ze swětłom, kotreż po něčim hašeše. Ocean šumješe z jednym wulkim, ale łahodnym šumjenjom, kaž by mórčał wječorne pačerje.

W tajkich khwilach duša křidła dóstawa w človjeku a štož ma wopominać — wopomni, štož je jemu lubo — lubuje horcyšo, po čimž so jemu styska, k tomu leći. Ławrjenc a Maruška też wobaj začuštaj, zo njeje, byrnjež jeju tam wětr njesł kaž wjerkhe lišćo, jich ródny štom ta strona, do ktorejež jědźeštaj, ale tam- a, z kotrejež běštaj wotjełoj: pólski kraj, wony z- ny kraj, kotryž so kaž z njesměrnym žitnym zahonom koleba, kiž je z lěsom wobrosćeny, kiž so pisani ze słomjanymi třěchami, kiž je połny łukow, wot kačidła złotych a z wodu so swěčacych, połny bačonow ... ow, křižow na pućach. Běłych dw... ...pow, wony kraj, hdźež z rohotaj čapku sćahujo ze słowami praja: „Budź khwaleny Jezus Khrystus! Do wěčnosće!“ so dźakuja; klinči jako piščałka najslódša tajka sprawna lubowana nade wše druhe na swěče. Tuž — štož njeběštj prjedy jeju burskej wutrobje začułej, to nětko čuještej. Ławrjenc zejmny čapku, wječorne swětło padže na šćěžiwjacy włosy, jeho mysle dźěłachu a wbohi njewědźeše, kak by to Marušcy prajił, štož měješe na jazyku, skónčnje rjekny: — Maruška, mi so tak zda, kaž by tam za morjom něšto wostało.

— Zbožo wosta a lubowanje wosta — wotwołwi holčka pozběhnywši woči, kaž by so chcyła modlić. Mjez tym so začěmni; pućowarjo wopuščachu wukryw, na łódźi pak njedźiwajcy na to njewšědne hibanje knježeše. Po rjanych směrkach njebywa nóc přeco měrna. Tohodla běchu njewustawajcy oficěrske hwižki słyšeć a łódźnicy čehnjechu powjaz. Poslednje purpurowe błyšće hasnychu na morju a w samsnym času wuleze z wody mlha; hwězdy zafrinkotachu na njebju a zblědnychu. Mlha huseše so we wočomaj, zawodźewaše njebjo, wobzor a samo łódź. Jenož woheň bě hišće widźeć a wulki srjedźny sćežor. Postawy łódźnikow běchu z nazdala na sćiny podobne. Hodźinu pozdźišo bě wšitko z bělej kurjawu přikryte, samo latarnja, kotraž na wjeršku sćežora wisaše, same škrě, kotreż wuheň wuporskowaše.

Łódź so ani kusk njekolebaše. Člowjek by rjekł, zo su zmohi wosłabłe a so rozešle pod čežu tołsteje mhły.

Nóc nastawaše woprawdże slepa a čicha. Na dobo so z wosrjedź teje čišiny z najdalšich kromow wobzora dźiwny ropot dobywaše. Běše to kaž čežki wotdych něčejeho hobrskeho wutrobna, kotryž so bliježeše. Z khwilemi so zezda, kaž by něchtó z čěmnosće wołał, potom běchu zaso cyłe registry hłosow słyšeć, dalokich a njesměrnje struchłych, kaž bychu płačicy skorźiłe. Tele zwuki přikhadźachu z čěmnosće a njesměrnosće a běžachu k łódźi.

Słyšicy tajke hłosy praja łódźnicy, zo to wichor woła Wětrec hólcow z hele.

To też buchu znamjenja dale wurazniše. Kapitan stoješe gumijowy płašć z khapičku woblečeny na wyššim mosće, oficěr na swojim městnje před wobswětlenym kompasom. Na wukrywje njebě hižo nichtó z pućowarjow. Ławrjenc a Maruška běštaj też do zhromadneje sale pod wukrywom zešłoj. Knježeše w njej čišina. Swěca lampow za khétre nizki wjerch přičinjenych wobswětleše z bluknym swětłom salu a hromadki wupućowarjow, kotříž pódla ložow při sćěnach sedźachu. Sala bě wulka ale čmowa, kaž zwjetša sale stwórjete klassy. Wjerch a pobočnej sćěnje běštej kaž z jedneho krucha, podobnej na powróćenu šwindu. Tohodla běchu łožа při kromach z deskami mjez sobu dźělene, podobniše na čěmne jamy, dyžli na člowječe lěhwa a cyła sala bě na hobrsku piwnicu motana. Powětr w njej bě přesakły ze smjerdom smolaneho płatu łódźinych powjazow a z wložnosću. Kajki to rozdźěl z rjanymi salonami přenjeje klassy! Jězba w tajkich salach, byrnjež jenož dwě njedźeli trała, zajědojca pluca z njestrowym powětrom, počehnje kožu na wobliču z wódničnej blědosću a wleče často za sobu škorbut (khorosć).

Hakle štyri dny jědźeštaj Ławrjenc a Maruška, a tola — štož by něhdusu Lipničansku Marušku — strowu, čerwjenu přirunał z dźensnišej z khorosću zmizernjenej, tón njeby jeje poznał. Stary Ławrjenc bě też wožołtnył, kaž wósk, wosebje też tohodla, dokelž njeběštaj wobaj přenje dny z cyła na wukryw won khodźiłoj. Mysleštaj, zo to njeje dowolene. Abo skónčnje — wědźeštaj-li, što je dowolene, a što njeje? Njezwěrještaj so skoro hibnyć. Z cyła boještaj so też, wot zmachow so wotsalić. Sedźeštaj tek- nětko nic jeno wonaj, ale wšitcy při swojim čapnje.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W **Budyšinje** 17. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Stóž na žnjach rady lěha,
Tón w zymje hłódny běha. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Sobotu wječor w 7 hodź. barometer 710, hygrometer plus 5 a najwyšischa dnjowa temperatura 8 stopj. cjopłoty. Dźeńša rano we 8 hodź. barometer 710, hygrometer plus 9 a najnižischa nózna temperatura 4 stopj. cjopłoty. S wjeczora je so nižina nětko tola bacz naših stron pschedrěła a nam milišchi powětr pschischła. Wječera je maczate wjedro na dróhach straschny schkrot sawinowało. Nětko pak je so pschi powróčenym wětrje tež semja swjećcha skopliwa, so je woschkrot sajo wótał a śneh hišchcze pomaku taje. Kaž so šda, tež hischcze mjenje podobne wjedro wobkhowany kajšeź dźeńša mamy. Jutsje wutoru błóncžko 7,10 hodź. khadźa a so 5,19 khowa. Mjezacźt khadźa jutsje rano 4,20 hodź. a so wupołdnju w 12 hodź. khowa.

— **Wuhladny na wjedro sa jutšischu wutoru: Pomróčene a trochu njewobstajne wjedro.**

* —

Sněžk taje

Kak žmy so wjeselili, hdyž běše śnežk kryjesche nasche pola a hona, hdyž naše wjesti a domcźi kukachu kaž ze sněhowe błyskotazeho wobluka. Kak žmy so wjeselili na pschihodne hodźinki, hdyž śmědźachmy psches śnežk tepi po puczikach a schczeżkach k naschim ludym horam. Kak žmy duschu a wutrobu schćerko wotewrili, so buchmy wšitcy hnydom byli w symskim kuželu a žmy nasche płuza nadrěwali potnehu strowehu powětrа. Krótke bě tute wjeselе. Śnežk taje a so schérja pola a hona, a dróhi a puczki su polne rosmaczaneho śněha. Teptamy psches wsy, hacź poslednі śnežk jako wobdźiczka so rozpada do wentokow w měsеze abo na wyšu w haczikach a dołach. Króšce to wjeselе — rad na nje spomінamy . . . Pschi najmjenschi žaruja najbóle wo swoje wjeselе na polach a źmykaczach. Teptacź w rostajazym śněhu so hižo? Sa nich je najwutsetsche wjeselе, hdyž ſ cźerwjenkimi liczami a wosyhažymaj ruczkomaj po nawiżach na wsy a w městach ſ radoštnym: kedźou, kedźou, my pschijdźemy, kaž ſ wětrom dele lecźa . . .

*

Rosprawa polizise. Cźežkozłowakski stacźan so dla pschestupjenja namjesnoho paża saja. — Pschi jednej wječera na Kotolskej haży muž padże a so na zemi trami. — Na tschikowanischcźu Bismarckkeje w Mališeje dróhi a Schillerskich wulkhadnischcźow wječera dowaj automobilaj do so srasuschtaj. Jenož wosaj wodschkodźischtaj. — Na Mušakowskej dróhy tu je jedyn wožzobowy automobil nkody schtomik pschejeł. Pschi tym dyrbješe so wós pocza wjerchacź, jako chžyšche so kolomu wuwinyć. — Někotři kombdźiwi wobžedźerjo wozow, kotliž wječera thódniki psched žiwojini leżownoscźemi stejachu ſ pěškom pożypali a dyrbjachu so hakle k temu nawolwicź, so pokhšostachu. Polizija dyrbi bohužel hakle wobich wobžedźerjow khežow na jich winowatosćj cźišcźe sćejkow a jich pożypanja pschi hladkosći pokasacź.

— **Njekhodźeje na Schprjewiny lód!** Njech so tu na to pokasuje, so je sakasane na Schprjewiny lód khodźicź. Starischi a worčelhnjerjo žu sa žiwoje dźěći samolwicźi.

S **Klukscha.** 20. februara wožwjeczi wudowa Marja Schtoterowa pschi dobrej strowotnej žiwoje 17. narodnin. Psched hižo 2 lětomaj pschežydli so jubilarka po wujerci swojeho mandźelskeho, sastanischcźowego mistra statneje żelesniży na wotp., ſ Klětnoho k swojej dźowce. Jubilarka bě̀sche we swojej domišnje jara wobdźěłana.

S **Luha-Khažowa.** Dr. Lauterbachske ryczerskubleršse farsadnistwo dźěła wot lěta nazionalneje revolucije zyle wósnje nad tym, so by kóždu krocźel wožebje lěsneje a rowneje krajiny, kotraž bě dotal khětro sanjerodźena, w němske ludowe hospodarstwo sasu wužitnu sčinilo. Tak su so w tutych lětach ſ 10 000 dźěłowymi dnjemi wotwodnili. Dźěłacźerjow a dźěłowese skužby khětro sanjerodźene haty wurjedźiše. W lěcźe 1933 zyhelnicźi hat a nowu wulki hat, w lěcźe 1934 wulki hromadnik a nowy hat a zato nowy je kuczny hat nastał. W lěcźe 1935/36 je dwaj poslednjej hataj, starv hat a Zedlitzki hat wudwołnitaj. Też hlinjany hat so hischcze dospołnje wudźełaš. Tyšazy kubiknych metrow drohotneje, na humusu bohateje semje, cźakaja na to, so buchu ſ pschemjetanom a ſ měšchenjom ſ kalkom a ſ běrnjazym selischcźom a ſ druhimi poł dacźu bjeshódnotnymi wotpadkami so wužitneho komposta pschewobroczišće. Nimo toho so 19 hektarow njewužitnych paſtwiſchcźow ſ wotchlabanom do systematiſkeho hospodarjenja wosmje. Dźěłowa skužba hrjebju nohkubia, kotraž pšes knjeże hona běži a wodu ſ Khažowskich kerčikowych žórkow hatam pschinjesu, wotroczi. Tak bě̀ možno, ſ drenažu dalschich 5 hektarow bahniteje krajiny wurodźicź, na kotrejž prajchi je hižo dwacź ſ achu. Drenaža so lěcźe 1935 pschewjedźe. Tuta krajina je hischcze w šamšnym lěcźe njedźiwajo mnoheje žuchoty a dźiwajo na prénje wušiśe tuteje khěžki sčišalenje nowiny rjany wunoschk dała. Dalschich 5 hektarow nowiny so pschi wutwarjenju kuczneho hota a po wukopanju dospołnje sanjerodźeneho dubowego, karlowego a wósčhmowego haja doby. Dale so tomu pschistupi, so so khójnowe wobstatki, kotrež maja hubjeny sróst a pschi dalschim wuwiczu njetuhja, so so polepšcha, spuschcźa a so ſ nowowobhadźenjom ſ dobrym materialom narunaja. Nimo toho so wschė schmrėtkowe wobstatki spuschcźa, dokelž schmrėt so w hatowych krajinach njeporadźi a w starobje 30 hacź 40 lět ſ wjetschcźeho dźela wotemrėje. Tam so khójnowe, schkowronscźe drjewo a duby wožadźa. So tam, hdźež so ruba, tež tschėtki lětaja, je wėšte. A so někotryžkuli pschecźel lěsa, dźiwiny ptacźstwa ſ wobžarowanjom tutu dźiwju krajinu so šhubicź widźi, je srošumicź. So pak so je spuschcźenjom starych dorosćenych sdźěła dudźawych wólschow, brėšow, dubow, topołow, thójnow a schmrėtkow nėtkotrežkuli spmjenischcźo wschėje mózneje njeradźe snicźi, to drje so tež saprėcź njehodźi. Wupłodźeńska bitwa njesmė psched sentimentalnoscźemi sajtacź a hódnoty wukhowacź chcźi, kotrež žane njetšu. Tež w derje pschewjedźenym lėsnym, pólnym a hatowym hospodarstwje móže so pschiroda schkitacź, a pschichod dopokasa, so smėje wupłodźeńska bitwa prawje.

S **Nježwacźidła.** (Požedźenje katarskeho towarstwa pschi Cźornej Wodźe.) Sandźenu žrjedu popoldnju mėsesche katarske towarstwo pschi Cźornej Wodźe swoju mėšacźnu shromadźišnu. Po positrowejnju towarstwoweho wjednika barona Vietinghoffa ſ Milkeja katarski rada Umhauer ſ Budyšchina wo themje „Schto ma ſ katarskim towarstwom ſ wupłodźeńskej bitwu cźinicź?“ rėcźeschе. W žnjownym płodnym lėcźe 1933/34 je stat jenoż sa dowos jabłukow 35 milijonow hriwnow a w lėcźe 1934/35, rekordnym lėcźe ſadowych płodow nschcźo hischcźe 17 milijonow hr. w devisach trjebał. Ma so na to dźěłacź, so so snajmjenscha potrjeba cźerstwych jabłukow w kraju ſamym spokoji. Tomu je wobžebje katarske towarstwo powołane, pschetož 70 proz. wschėch ſadowych schtomow je w rukach katarstwa. Ssadarstwo je potaſtim wažny wobstatk katarstwa a pschi prawym wobstaranju rentu posticźa, dźěła w katarskim pschedewsaczu pschejara njepocźežuju. So stat tež wožebitu wažnosć na rosmnoženje ſadowych schtomow kładże, ſ toho wukhadża, so so sandźenu nasmu pschipomozy posticźachu, ſ kotrychž tež w Budyšchim wokrjesu psches 4000 nowych ſadowych schtomikow tajfu pschipomoz dosta. Njeſmė so myslicź, so na pschikład kužiše nalikowe jabłuko so jenoż do hospodarstwa hodźi, ale też tuto je khmane na blido. Wožebje wuſbėhnyć mа so cźežwjene hwėzdoite jabłuko, kotrež so jako kruta družina jara derje tež jako hodowne jabłuko hodźi a wschė wukrajne, ſ wjetschcźeho dźela mjenje hódnische družiny dospołnje naruna. Pódla toho so jako kruta družina wožebje tež hischcźe kėžor Wilhelmske jabłuko porucźa. Pschednoschować a tež dowėrnizy, kotliž su na sakładże wukasa hospodarskeho ministerstwa ſ 15. februara 1935 pomjenowani dowėrnizy, budźa swólniwi, praktiske pokiwy podawacź.

Z **Khrósćic.** Sobotu dopołdnja wotmė so na Wjenkec žurli pruhowanje Khrósćanskeho sanitetneho muzstwa Čerwjeneho kříża. Wokrjesny kolannowy wjednik dr. Šołta z Kamjenca jako postajeny tuteje organisacije pruhowanje wotewrza. Theoretiski dźěl přewza dr. Mätterlein z Hornjeho Wujezda. Je za lěkarja tutoho muzstwa, kotrež z 13 muži wobsteji, postajeny. Dr. Šołta wupraji swoje wulke wjesele a bė jara spokojom, zo je muzstwo swoju wėc derje, přewjedło a tak pruhowanje tež z wuspěchom wobstało. Wobžarowaše pak, zo bė so tak mało přihladowarjow na tuto zjawne pruhowanje zešło, mjenujcy docyła skoro nichtó. Ći pak, kotříž su tam byli a kotrymž je dr. Šołta swoju naležnu přostwu a swoje přeće přednjesł, njech so za tutu dobru wėc zastaja a tež druhich, kotříž tam njejsu byli, na dobroty a lěpšiny organisacije pokazaja. Kak husto stanu so pady a znjezbožeńzja a nichtó njeje k ruey. Khrósćenjo móžeja tohodla dźakowni być, zo maju nětko pomocnikow při znjezbožeńzjach. ſ

S **Brėžkow.** Wulke dźěło, wutwarjenje rėki Hornjeho Halšchtrowa ſ Noweje Luki hacź do Mojerez pschecźiwo powodźenjam, je so hacź do kónz lěta 1934 dotwarikło. S dalewjedźenjom tuteho dźěła, ſ Mojerez hacź do Brėžkow nėhdźe 6300 metrow muczinjaješe, ma so hischcźe w tutym lėcźe sapočecź. Swjasł Hornjeho Halšchtrowa je, ta hižo pižachmy, tutemu samerej 477 000 hr. pschiswolił. Na tutym dźělu twara nima so jenoż dźiwacź na katarske sajimy, ale też na bórniske a tehodła ma so wutwarjenje tak pschewjeseć, so też najwjetsche wody schkody njemóža naczinicź. Wutwarjenje je tak myslene, so pola Brėžkow pschecźiwo Kulowej Cźornj Halschtrow wotsankinje. Nižina wudrowneje hrjebje so jako sbėranischcźo, kotrež je ſ wobeju bokow ſ wyšokimi nażypami schlitane, pschi najwyschschich wodach pschiprawi. Tole sbėranischcźo budźe pschi normalnych pomėrach bjez wody a ma so jako luka wobdźėlacź. Pschi wulkich wodach pak smėje nadawk, wjchu wodu wopschijeeź a pomału wowjesć. Niže Wulk. Nydźeje hacź ſ żelesnizu ma so na sakónczenje tuteho sbėranischcźa Cźorny Halschtrow nėhdźe 600 mtr. daloko tehorunja tak natwaricź, so pschecźiwo wulkim wodam schkita. Nėtcźischi pšches Kulow, Nowu Wjes, Nėmzy a Wulku Nydej wjedźacy wutwar Halschtrowa ma so jenoż hischcźe jako mlynika rėcźa natwaricź, so by wschė tam stejaze mlyny ſ wodu sastaraka. Pschi tym maja so też haty mjes Nowej Wju a Nėmzami lėpje wutwaricź.

S **Klětnoho.** (Wuſjoka staroba). Swoje 83. narodniny wośwjeczi 20. februara swud. wumjenkarka Khrjna Nowakowa rodź. Klimanez. Je hischcźe duchownje jara strowa. Cźėlnje pak je thorowata a dyrbi we łožu leżecź. Jubilarka je stara šwėrna Sserbowka.

S **Krynhelez.** (Wschenaječe hońtwn.) Wschenaječe hońtwnischich wokrjeskow I a II w gyłkowej wulkosći 1660 jutrow sta so njedawno w Gröhereż heseenju. Posticźenja pohibowachu so mjes 250 a 370 hriwnami. Najwjetsche posticźenje poda Hugo Wetzel ſ Barlina-Steglitza.

S **Rachwałda.** Snižene najeńšeho pjenjesa sa pola wupraji najeńši dchladowany hamt sandźenu pondźelu pschi lokalnej termiji w Seifertez hoicźenju na nomiet najeńkow. Mali wobžedźerjo, kotříž mėjachu dotal khětro wulki najeńši pjenjes płacźicź, płacźa wot nėtka cźaſej pschimėrjeny spokojazy najeńši pjenjes.

Pfilopk

Zokrowaŕnja so wotpalila.

Schtwórtk wječor wokoło ¾8 hodźin w Biendorfskej zokrowaŕni w Köthenskim wokrjesu w Anhaltskej wobeš wudyri. Jako wohnjowa wobora se ſuſudneho Köthena pschikhwata, ko twarjenje hižo zyle palesche. S zokrowaŕnju so 25 000 zentnarjow žyreho zokora zobu ſpali. Dźěłarnja je so w lėcźe 1856 natwarika a do najſtarschich dźěłarnjow w Köthenskim wokrjesu ſluſcheše.

Dwė cźeſkoſłowakſkej wojeńſkej lėtadle do so ſraſnyłej.

Pschi nóznym ſmuczowanju na Sslowakiſkej dwė wojeńſke lėtadle do so ſraſnyłej, pschi cźimž 4 wosoby žiwjenje ſhubichu. Jedyn ſ lėtarjow spyta ſ padakom wotkoczicź, tola tutón so wujazy w prawym cźaſu njewotewri. Druhi ſo ſ lėtadłomaj padnyčku a so ſabichu.

Wuſlědki ſ italſkeje ſběrki ſlota — 40 zentnarjow ſlota.

Pschi rosprawje wo ſkutkowanju ſaſchiſtiſkeje fromy so też dźěli, so je sběrka ſlota 40 zentnarjow ſlota a to 10 zentnarjow kótrejž je wjeſne, wopyłeńſtwo wotedało, wunjeſła. 80 000 ſtotych pjerſchćenjow so naſbera.

Wšitke

šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće

w Serbskej kniharni

w Budyšinje w Serbskim domje

Hospodarski rozhlad

Pónjdźelu 17. februara 1936.

Barlinska burſa 15. februara 1936. Hižo pschi pjatkownym dokónčnym wobkhadźe na burſy běchu sjewy spróżnoscźe pytnyć, kotrež so sobotu dźiwajo na njedźeleſke pschetorhnjenje njedachu wotstronicź. Mėnjenje njedźiwajo toho dale pschecźelne wosta. Po kurſach drje wuwicźe njebė anſe jednotne, skerje pak popuſchcźowaſche. Dokelž wotpschedacźa se ſtrony publika njepschedźachu, jednaſche so tu naiſkerje jenoż wo realaſajźe burſownych wobkhodnikow ſ powołanja. W někotrych hódnotach, w kotrychž so w pośledním cźaſu hižo wiele kupowaſche, so dale nakupjenja pschewjedźechu. Wobžebje płacźi to ſa linolejowe hódnoty. Na rentowych wikach běche jara pschecźelne mėnjenje, wobžebje ſtara wójnſka pożcźonka móžeſche hacź na 111 postupicź.

Dźeńſniſche Drjezdźanſke ſtótne wiki.

Na ſtótne wiki pschihnachu dźeńſa: 534 howjadow, 131 wołow, 87 bykow, 301 truwow, 26 jałowzow a 9 ſracźkow, dale hischcźe 567 cźelatow, 790 wowzow a 1599 ſwini. Pola howjaſeho ſtotu wuwi ſo žiwy wobkhod a płacźiny ſo troſchku połepſchichu, jenoż ſa hubjeńſche kruwy ſo mjenje płacźeſche. Cźelata mėſachu ſrėni wobkhod, też tu płacźiny pomjo ſandźenu tydźenſki poſtupi-chu. Wowzy mėjachu tohorunja ſrėnje wiki ſa dotalne płacźiny. Pschihnate ſwinje ſo wſchė ſa postajene krute płacźiny rozdźělichu.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Der Bürgermeister in Zschkowitz hat um Genehmigung zur Einziehung des öffentlichen Fahrweges zwischen den Straßen Pietzschwitz-Auschkowitz und Zschkowitz-Großhänchen entlang der Flurstücke Nr. 72, 73, 74 und 77 des Flurbuchs für Zschkowitz nachgesucht. Der Weg soll entlang der Flurstücke Nr. 72 und 73 bis zum Flurstück Nr. 74 als Wirtschaftsweg bestehen bleiben.

Einwendungen gegen die beabsichtigte Wegeeinziehung sind binnen 3 Wochen bei mir anzubringen.

Bautzen, am 12. Februar 1936.

Der Amtshauptmann.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, fenilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleŕ w Budyšinje a za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. I. 1936 2249. — W tu kluwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

Čestna tafla 4. olympiskich zymskich hrow

Wubědźowanje ſ bobbom: Bobb ſ dwěmaj mužomaj: 1. Amerika I, 2. Schwiza II, 3. Amerika II. Bobb se 4 wožobami: 1. městno Schwiza II, 2. Schwiza I, 3. Jendźelska I.

Spěšny běh na lodze: 500 metrow: 1. městno Ivar Ballangrud (Norwegska), 2. Georg Krog (Norwegska), 3. Leo Freisinger (Amerika). 1500 metrow: 1. Charles Mathisen (Norwegska), 2. Ivar Ballangrud (Norwegska), 3. Birger Vasenius (Finska). 5000 metrow: 1. Ivar Ballangrud (Norwegska), 2. Birger Vasenius (Finska), 3. Antero Ojala (Finska). 10 000 metrow: 1. Ivar Ballangrud, 2. Birger Vasenius (Finska), 3. Max Stiepl (Awstriska).

Wumělſki běh na lodze: Mužojo: 1. Korla Schäffer (Awstriska), 2. Arnoſchi Baier (Němska), 3. Felix Kasper (Awstriska).

Tutaj ſobuſchtaj na bobbu ſ dwěmaj wožobomaj wobhadźenym.

Američanaj Brown a Washbond na bobje USA 2 po rekordnej jěſbje na olympiſkej dróhy. Hižo prěni dźeń měſeſchtaj pſcheſćěha a druhi dźeń wubědźiſchtaj žebi ſwój medaillu. (Weltbild, M.)

Skěchaki: kombinazija wotſtejd — wrótkowy běh: mužojo: 1. Franz Pfnür (Němſka), 2. Gustav Lantſchner (Němſka), 3. Emile Allais (Francozſka).
Žony: 1. Käthi Cranc (Němſka), 2. Käte Grasegger (Němſka), 3. Laila Schou Nilsen (Norwegska).

18 tilometriſki ſpezialny dołhi běh: 1. Erik Larſſon (Schwedſka), 2. Oddbjörn Hagen (Norwegska), 3. Pekka Niemi (Finska).

Kombinazija dołhi ſtokowy běh: 1. Oddbjörn Hagen (Norwegska), 2. Olaf Hoffsbakken (Norwegska), 3. Sverre Brodahl (Norwegska).

4 trócy 4tilometriſki wotrěſtowy běh: 1. Finska, 2. Norwegska, 3. Schwedſka.

Wójſtowy patrouillowy běh: 1. Italſka, 2. Finska, 3. Schwedſka.

50 tilometriſki wutrajny běh: 1. Elis Viklund (Schwedſka), 2. Axel Wiſtröm (Schwedſka), 3. Nils Englund (Schwedſka).

Spezialny ſtokowy běh: 1. Birger Ruud (Norwegska), 2. Sven Erikſon (Schwedſka), 3. Reidar Andersen (Norwegska).

Hokej na lodze: 1. Jendźelſka, 2. Kanada, 3. Amerika.

Poſlednje hokejowe hry Jendźelſka pſcheciwo Kanadze 1 : 0.

S tutej porašku Kanady je prěni trócy w ſtawiſnach olympiſkich hrow europſke muſtwo dobyče w hokejowej hrje na žo ſtorhnyło.

Jendźelſka pſcheciwo Amerizu 0 : 0.

Tuta njerosſudna hra je Jendźelčanam dopomhała k jich ſwětowemu miſchtrſtwu w hokeju na lodze.

Pohódnoſćenje jenotliwych krajow

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	dypki
Norwekska	7	5	3	3	1	3	100
Němska	3	3	0	0	3	4	46
Šwedska	2	2	4	2	0	0	46
Finska	1	3	3	1	3	3	46
Amerika	1	0	3	2	3	1,5	32,5
Awstriska	1	1	2	1	2	2,5	29,5
Jendźelska	1	1	1	1	1	1	22
Šwicarſka	1	2	0	1	0	0	20
Italska	1	0	0	1	0	0	10
Kanada	0	1	0	1	0	1	9
Wuherſka	0	0	1	1	0	0	7
Českosłowakska	0	0	0	1	2	0	7
Francowska	0	0	1	0	0	1	5
Belgiska	0	0	0	1	1	0	5
Holanska	0	0	0	1	0	0	3
Japanska	0	0	0	1	0	0	3
Polska	0	0	0	0	1	0	2

Z pola

Schto pak to ſaſzy do nowotaſtwa je? Tak ſnadź někotrymžkuli praſcha, hdyž widźi, ſo měſchčanoſta ſ druhimi ſuſto dołeſ zuſym, cłowjekom k njemu pſchidźe a wo wſem, ſo ma jeno ſadowe ſchtomy pſchešładacź. Steja tu hižo 100 a wjacy lět a nikomu njeſbu dotal na puču ſtali. A tutón zuſy muž mi to roskaſuje, ſo mam ſtaru kruch wimi, tiž je hižo mój pradźěd, hdyž běſche hiſchcze mło pachoł, ſadźił, wukopacź, abo ſ tuteje jabłučiny, tiž ma tola tak rjane huſte hałoſy, tu a tamnu hałoſu wunderl. Wſchě wobtrudźenja, ſo ſym ſ wobhadźerjom tych ſchtomow a móju tak ſe ſjwojim wobhadźenſtwom cźinicź ſchłodzi, dźu, mi nicjo njepomhaja, rěka zyłe jednorje, jeſi po tu tych roskaſach njeczinišch, dóſtanjeſch ekłoſtanje. A tak je to teź prawje. Tak dyrbimy žebi rjeź, hdyž žebi ſnyjźe tut wukaſa bliže wobhladamy.

W dźenſnišnich wobſtejnoſćach je naſch wótzny ſtaj na to pokazany, ſo by dowóz wſchěch tworow ſ wukazu ha wjele, kaž ſo někak hodźi, wobmjejował. K tomu pak ſtu ſcha, ſo pſchedewſchěm naſche domjace ſejmjenſtke wuplěwanje ſo tak wudoſpołnjeja, ſo tute na pożledku ſa naſche ſejwjenje doſahaja a ſo ſo tak ſćinimy njewotwinjeni mu wukraja. Naſche knjeſerſtwo je tohodła wukaſ wudało, ja maja wumuſcheni wotbladarjo ſadowych ſchtomow wſche ſadowe ſahrody a plantaže pſchešładacź, a ſtare a ſchtomy, kotrejž ſu jenož hiſchcze ſymjenſchcźa wotſtejeli, njekaſańzow a ſchkodnikow ſadowych ſchtomow, wotſtronjacź.

Hdyž po puču dźeſch a žebi ſchtomy bliže wobhladaſch, ſpóſnajeſch drje bórſy, ſo je tuto ſarjadowanje ſ jara wołſtim wužitkom ſa wſchěch błahowarjow ſadowych ſchtomow a ſkónčnje ſa zyły němſki lud. Njeſwar tehdła na muju, tiž ma nadawk teź twoju ſadowu ſahrodu pſchešładacź.

wj.

Pawk, kotryž šćóny žerje

Proſeſor ſ Dahlema wo wušłědźenju pſchejśćhanja ſchćónow powě, wo pawku, kotryž ſ Grichiſkeje pochodźa a ma mjeno Thanatos ſlavidos (ſkota ſmjerće). W jenym grichiſtim łěſwje běchu ſo ſchćóny, tuta cźeła cłowjekow, tak rosmnožiłe, ſo njeběſche wjacy wołnych tracź. S jenym dujom pak ſchćóny bóle a bóle wobſtarachu. Bywaſche jich pſchezo mjenje, a ſkónčnje njemějachu w zyłym łěſwje žaneje jeniczkeje ſchćóny wjacy namakacź. Schto běſche pſchicźina? Pawk, kotrehož běchu w ſchkałobje na ſcźenje namakali, ſo ſdaeja ſ pcihuſtenjom ſchćóncow ſwiſzowaſche, dokelž běſche ſchćónowu cźwila wołſtronjena, kaž bórſy ſo wón pokaſa. Stwarjenje ſo na wědomoſtny wuſtaw wobroćiwſchi ſo wo rady praſchachu, pózdźachu ſ powětrowej póſtu někotre parki do Barlinſkeho biologiſkeho krajneho wuſtawa. Tam hnydom pospytu ſ pjenowanjom cźinjachu, a pſchi tym ſo pokaſa, ſo tute pawki naituczńiſche pſchekaſanjny ſamo njemějachu, njeſmilnje pak ſo do ſchćónow dachu, dokaſo ſo jim tajke poſtrižicźu. Se ſwojimi jedotlivymi ſtudijemi ſo do nich ſakuſnywſchi je wuſnamakchu. Cźłowjekam tu pſchećiwo ſu tute pawki dospołdnje njeſchkódne, a jimale tute wušłědźenje pſchinoſduje, ſo ſo woſtudle ſchćóny ſa króſke łěta ſhubja.

Wusudźenja

§ Njemérne wandrowſke žiwjenje hižo łěta dołho njeſe jenemu 32 lět ſtaremu Pawołej Bruno Auguſtin ſ Grichiſkeje wjedźeſche. Hačź runjeż běſche rjemjeſtło nawuknył a ſ jemu pſchiſłušnoſću poſtrěſeſche, ſo by pola ſwojeju ſtarſcheje pſchebywał, doniž trajne dźěło njenamaka, cźahałſche ſo ſwěcze, dźeławſche druhdy tu a tam něſchto małe, nihdźe pak pſchedołho njewutra. 12 měſazow dołhe pſchebywanje w połěpſcheni nicjo njepomhaſche. S teje ſo puſtſchiwſchi, ſaſzo po zyłej Němſkej wokoło dundaſche. Stwoje ſejmjenje ſ proſcheſtwom wudźerżowaſche, w poſlednich łětach bě teź někotre ekłoſtanja napokoſene dóſtał. Napoſledku jeho Budyſki hamtſki žud k jaſtwu na dwě njedźeli ſadźił. Tutón žud bě teź porucził, ſo ma ſo Auguſtin do bjezkańſe pſchećiwnoſeſ ſo by tam porjadk a porjadne žiwjenje nawuknył. Jeho ſapołożene powołanje pſchećiwno temu ſo ſaczińny.

§ Wot naſymy 1934 bě ſo nježenjeny 30 lět ſtary Gustaw Bjedrich Ruchtał ſ Budyſchina njepſchetawaſch ſu ſwojich pjenjesach pſchepſchimał a tak něhdźe 1600 hriwnow pſchefkichiwił. Jeho mězačne dochody 150 hriwnow njeczinjachu. Njeběſche w nuſy. S njeprawom nabyte pjenjeſy łohkomyſlnje pſcheczini. Na ſakładze ſwojeho ſtarſcheho ſnaca ſo pſchepytowańſka jatka wot ekłoſtanja wowarjenja. Wuſud 1 łěto 4 měſazy jaſtwa rěkaſche.

Budyske ſtawniske powěſće

Sobotu 15. februara 1936.

Wumrěła je: 14. 2. Klara Auguſta Hennigec, rodź. Reichej, mandźelſka wyſchſcheho policajſkeho mišmara, 73 lět.

Towaſtwowski powěſtnik.

Dubrawka. Sſerbſke towaſtwo „Jźdelenka“ ma njedźelu 23. februara popołdnju w 3 hodź. pola Schćepana (Stephan) ſwoju hłownu ſhromadźiznu. Proſny ſo, by kóždy ſobuſtaw pſchitomny był a ſ dypkom pſchińdźe. **Wjedniſtwo.**

Lipsk. „Serbſke blido“ ma wutoru, 18. maleho rožca wječor we 8 hodź. w hoſcencu „Halſtrowſkej“ (Elſterburg) na rózku Halſtrowskeje a Frankfurſkeje dróhi swoje 3. ſkhadźowanje w tutym ſtawje. Chcemy je wěnować naſemu wulkemu a ſławnemu miſtrej hudźby, knjezej dir. Bjarnatej Krejcej! Hdy bychu ſo Łuſańſcy Serbja mnoho wobdźělili, to ſebi mutrnje přeje

Młoda wysokosučelna **kruwa** je na predań w Łužcu čo. 11 pola Njeswačidła. 279

Štóž w „Serbsk. Nowinach“ ſwoje twory njeposkića, njima kupcow abo je njewotbudże. Tohodlanjemóże nichtó, kiž ma nješto na predań, to bjez nawěšćka w „Serb. Nowinach“ činić!

Čiſćimy

Formulary wšěch družin
Pokładniske knihi
Změnki
Kwitowanki
Lutowańſke knižki
Statuty
Liſćiny płaćiznow
Katalogi
Wokolniki
Napisy na listy
Zdźěleńki
Zličbowańki
Wobalki za listy
Plakaty
Prospekty
Adresy za póſt. posyłki
Kóždy reklam. nakład
Programy
Sobuſtawske khartki
Přeproſeńſke
a zastupne khartki
atd.

čorne a we wjacybarbnym wuwjedźenju kaž sebi přejeće ſtajnje płaćizny hódno

J. Cyž

ſerbſka knihićišćerńja a knihaŕnja
w Budyšinje w Serbskim Domje

Drjewowa awkcija
w Zdźěrjanskim revěrje (275)

Pjatk, 21. februara 1936, dyrbi so
103 m twjerdych kuluchow a šćěpow,
150 m mjechkich kuluchow,
100 twjerdych dołhich hromadow
za hotowy pjenjez přesadźować. Kupcy zeńdu so dopołd. 1/2 9 hodźin w Zdźěrjanskim hoſcencu
Hajniske zarjadnistwo

Znaješ ty

rjane knihi „Serbskeje ludoweje knihownje“, kiž wudawa nakład Serbskich Nowin? Wone ći poskićeja rjenje wjazane, pyšnje čišćane, w swojim wobsahu prěnjorjadnje spisane woprawdźe

zbožopołne hodźinki

Hronow
Powědańćko ze Serbow.
J. Winger. 135 str. 80 pj

Dźědowe zabawki
za pěkne serbske dźěći.
J. Radyserb. 118 str. 50 pj

Hana
Roman wot H. Sienkiewića.
164 stron. 50 pjenježkow.

Spokojene žeđenje
Po słowakskim Žiwjeński wobraz. 47 str. 30 pj.

Swobodni
Powěd. z našeho časa. P. Rom. Domaška. 112 str. 75 pj.

Bjez Boha na swěće
Po słowakskim. Žiwjeński wobraz. 54 str. 30 pj.

Na dalokich pućach
Přirodne wobrazki.
K. B. Sěca. 119 str. 50 pj.

Moje dopomnjeńki na swětowu wójnu
Jan Nali. 80 stron. 50 pj.

Kup sebi je
w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Wrjós
Powěd. z Delan. P. Romuald Domaška. 66 str. 50 pj.

Stawiznińske powěsće z našich serbskich wsow
M. Krahl. 177 str. 120 pj.

Přiloha k čisłu 40

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 17. februara 1935

Přestupne lěto, přestupny měsac a dźeń

Lěto 1936 je pśestupne lěto a ma 366 dnjow, praji nam protyka, jeli to šami hižo njewěmy.

Najwjazy ludźi spokojiju so ſ tym, ſo je kóžde ſchtyri lěta jónu pśestupne lěto. To je pramje, ale niz zyle! Pśestupne lěto je jenoż kóžde lěto, kótrehoż liczba je do ſchtyri dźělomna, potajkim 1936, póſlednje bě 1932 a pśichodne 1940, ale 1900 njebě pśestupne lěto. Też wo lětſtotkach płaci to šame, ſo ma ſich „liczba“ do ſchtyri dźělomna byc. Potajkim je ſchwórty lětſtotk pśestupne lěto: 1600, 2000.

Pśestupny měsaz je februar, ma w pśestupnym lěcze niz jenoż 28, ale 29 dnjow.

Pśestupny dźeń je po powſchitkownym mėnjenju 29. februar. Tola to njeje wėrno. Kaž hižo mjeno praji, pśestupny dźeń ſo „pśestupi“, niż pak na kónzu pśichi- ſtaji abo pśichiſtamknje. Woprawdźity pśestupny dźeń je w pśestupnym lěcze 24. februar. W nėkotrych protykach je bjes mjena a réka ſtrótka „pśestupny dźeń“. W druhich letach je to dźeń japoſchtoła Matija; w pśestupnym lěcze je dźeń ſwjatego Matija 25. februara a runje tak wſchė dalſche tutoho měsaza ſo wo dźeń pśchezjunu.

Kak je dźeń 24. februara k tutej wurjadnej ważnoſczi pśichoł? Njeje tak jednora wėz. Na kónzu 16. lětſtotka ſo radjeſche, jo by hacź dotal płaczaze liczenje cźaſa, hižo na protyku Julija Caeſara wróco ſtahnaze, trochu ſaſo ſ woprawdźitymi aſtronomiſtimi wobſtejnoſczemi wur-) a tuž poſtaji tehd. bamž Hrjehor (Gregor) 24. februara 1582 ſ wukaſom, ſo ſ tutym dnjom nowe liczenje cźaſa ſaſtupi a tuto dźenża hiſchcze płaczi, ale dawno je hižo ſaſo nuſne, ſo ſo wuporjedźi a wuruna.

Dorunanje pak njebė ſ jenym jeniczkim dnjom dowahaze, ſo tutón ſaſtupnyčhu, nė, 10 dnjow měſeſche wuwoſtaca a wo telko dnjow lėto krótſche byc. Poſtaji ſo, ſo pśichi tutym wurunanju na 4. dźeń oktobra ſcźėhuje hnydom 15., tak ſo měſeſche w lėcze 1582 oktober jenoż 21 dnjow.

To wſchak njebė tak lohka wėz. Wuſchmórnjene dny pśichu wopomnjecza ſwjatych a na to ſo mnoſy poſtorczichu.

Najprjedy jeno katolſke kraje nowu „Gregorianſku protyku“ pśchijachu, mjes tym ſo evangelſke kraje hiſchcze dale po „Julianſkej“ liczachu. Sta ſo, ſo kraje, hdźež běchu katolſzy a evangleſzy naměſchani, dwě protyzy pornjo ſebi wuzwiachu a ſo tam na ſta lėt dołho ſwoje liſty a druhe wėzy dwójzy datowachu (wośnamjenicu), mjenujzy 21./31. dezembra, kaž bė to do njedawneho cźaſa w ſwiſku ſ Ruſkej, hdźež hiſchcze „ſtara“ ſtrótka płacjeſche.

Evangelſke kraje germaniſkeho ſewjera ſawjedźechu hakle ſapoczatk 18. lėtſtotka nowu protyku, Schwedſka hakle w lėcze 1753.

Februar je najſpodźiwniſchi měſaz lėta hižo pola ſtarych Romjanow był, ſteſeſche dźė na ſnjle druhim měſtnje. Januar bė pśeni měſaz lėta a februar póſledni. Jeju mjenje „mułki rózt“ a „mały rózt“ dopominatej na to, ſo tutaj měſazaj jako ſtołpaj na ſapoczatku a kónc kóždeho lėta ſteſeſchtaj.

Też w hoſpodaſtwie ſiwjenju ma pśchestupny měſaz februar wóſtu ważnoſcź. W Franzowſkej jónu wobliczichu, ſo pśchestupny dźeń ſa finanzne miniſterſtwo na 9 miliſonow frankow wudawkow žada. W Jendźelſkej pak wuliczichu, ſo tutón dźeń po wotliczenju wudawkow na dokhodnych dawkach rjany dobytk wo nėkhdźe połdra miliona hriwnow po naſchich pjenjeſach pſchinjeſe.

Pśchestupny dźeń je, kaž widźimy, ſajimawy wotrėſt cźaſa hižo wot ſtarodawna ſem a pśchestupne lėto je mnoho dźėła ſa wėdomoſcź ſadało.

Sajtmawe je pśchestupne lėto też ſa tych, kotſiż ſo 29. februara narodja.

Ty ſo ſyntheſiſti kaweżuk dobywa.

Na mjeſynarodnej automobilowej wuſtajeńzy ſo też prėni raz wot IG-Farben ſhotowjeny ſyntheſiſti kaweżuk „Buna“ pokaſuje. (Preſſe-Bildzentrale, M.)

Rozprawa ſakſkeho krajneho burſtwa

Żitowe hoſpodaſtwo. Rożki ſo dale mało poſticzeſche. Tuta pak ſo wſchudże bjes cźežow ſameſczi. Też pśchenża, kortaż ſo poſticzeſche, ſo lohko wotbywaſche. Wobkhod ſ jeczmjenjom ſa piwarnje ſo dotóncźuje. Pokojenje na ſkłodźerſkich wupłodach wóſta njepśchemėnjene. Mułka potrjeba wobſtejeſche dale ſa pizowanſke jeczmjenje. Wowſka bė dale mało a poſticzene małe kwanty ſo jara lohko ſameſczichu. W rėanej muſy maja ſtrėnje a wieſche mlyny pśchezo hiſchcze jara mėrny wobthod. Wotbytk pſchenicźneje muki je normalny. Rżane wotruby ſo dale jara pytaja. Potrjeba pśchenicźn. wotrubow pornjo pśedbkhadźazemu mėhazeł wo nėſchto mało poſtupi. Womjeſchk a pizowanſke muki ſo jenoż pichi ſnižennych płacźinach wobkedźowachu. Scuſchcze truzti hdźhu dale jenoż cźežko dołtacź. Mjes tym ſo ſo ſaſtaranje ſ zokro- ymi truźkami trochu pśchiſpoſobjeſche wuwt. Bėrnjaze ſo w płaczinje dale ſtruczichu. W pizowanſkich, bohatych na bėlikach, dale wulka potrjeba webſtejeſche. Da- pśichidźelenja ſo woczekuja.

Rėny ſtót. W ſaſchłym tydźenju njeje dowjeſ ſo wjadłow tak wulki był, kaž w pśchedchadźazym tydźenju. Potrjeba pak ſo ſpokoji. Kajkoż pśchihnateho ſkotu ſo w [illegible] wo nėſchto mało połe- [illegible] ſich rjadowniow ſo powjeſtſchu, wiki ſo dowjeſ wupróſndichu. Pśchihnacze cźelatew je wo nėſchto mało a- ſchło, tohoż ma ſo wobſtejo [illegible] pśchihnaſi. Njedźe- toho pak ſo potrjeba kryjeſche. Wóſi mėrn- wikach ſo płaczijny ſdźela hacź do 5 hr. połepśchichu. Wiki ſo do- ſolnje wupróſndichu. Dla ſłabeje potrjeby wowzow [illegible] dowjeſ tón ras mjeńſchi. Kajkoż pśchihnatych wow- zow ſo njeje pśchemėnika. Najlepſche borann a wo- [illegible] w Drježdźanach wo 2 hr. drohu płacźachu. Na druhich wikach woſtachu płaczijny ſamſne kaj w ſaſchłym tydźe- nju. Na wſchėch mėſtnach woſta pśchebyt. Wo nėſchto mjeńſchi bė dowjeſ na ſwinjazych wikach w Drježdźa- nach, Lipſku a Plawnje, ſchtoż tohorunja ſ poſzejenym transportom ſ Raniſcheje Pruſkeje ſwiſuje. Pśchihnate ſwinje ſo ſa poſtajene płaczijny rozdźelichu.

Mlėkowe hoſpodaſtwo. Wotedacźe mloka ſo pornjo pśchedbkhadźazemu tydźenju powjetſchi. Wotbytk cźerſtwego mloka a ſmjetany b ėtoharunja wjetſchi. Dokład butry pola wulkorozdźělerjow ſo tohorunja połepśchi. Butrowe wudźėlki w faktiſki mlėkarnjach běhu wjeſche hacź w póndźelnim cźaſu.

Bėrnjaze hoſpodaſtwo. Položen- na bėrnjazych wikach bė mėrne, jenoż w pizowanſkich bėrnach pſchetrocźi poſticzenje napraſchowanje. Płaczijny ſa jedźne bėrny ſu dźiwaio na pśichtaſki wot 1. februara wo nėſchto drójſche. Na wikach ſe ſymjeſtnymi bėrnami je tro- u mėrniſcho.

Jezowe hoſpodaſtwo. Potrjeba bė dale jara wulka. Sa pśchihódny cźaſ pśchiprawjene wjeſche poſticzen- ſmėrujo ſkutkowachu. S pomozu tutych ſo poradźi wėće dźėrn w ſaſtaraniu bórſk ſatykacź.

Ssad a ſelenina. Poſticzenja nėmſkich jabłukow bėchu dale jara bohate, płaczijny wo nėſchto mało poſtupichu. Wulki dowós apfeſſinow hdźeſche na płacźinu. Njedźiwajo ſymlnych mrózow bėſche ſaſtaranje wikow ſ cźerſtwej ſeleninu ſpokojaze.

Proces přećiwo Seefeldej

21. jednaſki dźeń w Seefeldowym prozeſu.

Wėzera pjatk pśchejſ pſchowachu ſo ſwėdźy wo tśiſch póſlednich mordaſtwach: Dopołdnja ſo najprjedy pſchi- ſtaw Metzdorf ſ Potsdama pſchejednawaſche. Stėny Wolf- gang Metzdorf ſłubi ſo 7. junija 1933. Hólczej bėſche pola ſwojeje wowki na Brandenburgſkej dróſy, dokelž ſtar- ſchej nakhwilnje wobydlenia njemějeſchtaj. Wowka póſła rano ½8 hodźin hólczeza k prawowaj, dokelž bydlejeſche ſa ſwojim dźėſom hladacź. Tam hólczej njebóndźe, ale wot teho dnja ſhubjeny woſta. 26. julija hakle hólczejowe cźėło w ſnatym ſpańſkim połoženju w ſitnym polu pola Born- ſtėdta w blizkoſci hrodu Lindſtedta namakachu. Tukanje, ſo je wobſkorzeny też tu ſ winiſkom był, namaka ſwoje pśchenje wſeprawnjenje w Seefeldowych ſaſiſkach. Po nich bė wón 4. junija we Wulkim Glinitu pſchenozował. 5. a 6. bė w blizkoſci tuteje wſy wonka pſchenozował. Sſrjedu 7. junija njeje w ſapiſniku žana wjeſ ſapiſana.

Bjarnat ſo poſmėwać wuknje . . .

Bjarnat bė ſwojeho pſcheczela Arnoſchta ſetekał.

„Cźłowjecze“, Arnoſcht rjekny, „Ty dźe ſ mjeſwoczo cźi- niſch, jako bychu Cźi khribjet namajali. Schto je ſo ſtało?“

Bjarnat běſche woprawdźe jara ſrudny.

„Moja pſchichodna macź na wopyt pſchińdźe“, wón ſ zyle blukim hłoſom rjekny.

Arnoſcht ſo ſmjeſeſche.

„Nó a? Tajte něſchto tola jenoż w ſmėſchkach cźitaſch, ſo je pſchichodna macź zle ſtworjenje a ſo mjerſanje naczi- nja. So ſo tehodła ſbity, to je jeniczky Twoja wina“.

„Schto dha mam cźiniczʼ?“

„Ešo poſmėwacź! Wot ranja hacź do wjeczora niczo druhe hacź ſo poſmėwacź. Budźeſch ſo dźiwacź, kak to pomha.“

„Wėriſch to woprawdźe?“

„To jenoż njewėrju, ale wėſcze wėm.“

Bjarnat ſebi tutu wuczbu jara k wutrobje wſa, a do- ſoł ſo wróceſwjeci jemu Haniża njeſwoczi pohlada.

„Nó potajſim“, wona rjekny, „Ty dźe ſo też wjeſeliſch, macź pſchińdźe. Tajki ſo mi lubich. Pſchichodna macź tola nuina, njewėrno?“

„Jara nuina“, Bjarnat wokruczeſche.

Jeho žona Haniża měſeſche jara nuſne. Najprjedy wona Bjarnatowe łožo do małeje komorki ſnoſy.

Bjarnat ſo poſmėwaſche.

„Schto ſ tcho poprawom budźe?“

„Macź pola mje ſpi, tute wjeſele mózeſch mi tola pſchi- potowacź, njewėrno? Mała komorka dźe je tola też zyle rjana.“

„Sawjeſcze“ Bjarnat rjekny wći ſwój najlubośniſchi poſmėwk pokaza.

„Nimo teho dyrbiſch, dołhoż macź tu pola naſ pſche- bywa, kochlu nośnicź, kotruż je Cźi ſ hodami daſiła.“

„Wona pak je mi tola pśche wulka!“

„To nima niczo prajicź, macź ſo wjeſeli, hdyż jeje dary nośnjeſch.“

„A potom dyrbiſch wſchelake wobſtaracź hicź, pſchi- ſłojne, łmane wėzy, rolumiſch, macź tak poredko ſ nami pſchińdźe. Ty dźe hiſchcze w mólchnicźny něſchto pjenjes maſch. Pſchinjeſe nėkotre hołbiči, tute macź tak rady je, a něſchto łožoja. Njeſabudź też na kłóſchczeńci.“

Hdyż Bjarnat wſchitko wobſtaraweſchi do ſwojeje mólch- nicźki pohlada, měſeſche hiſchcze ſtźeczi pjenjezkow a liſtow ſnamzp. Ale běſche ſmużity a ſo poſmėwaſche. Po- tom ſ Haniju na wopyt ſo wjeſelo wó ſtwje hedźeſche, denjż njebėſche na cźaſu, po macź na dwórniſchczo hicź.

Macź hnuta dźėcźi wobzimaſche. Potom ſebi ſ pod- banjom bydlenje wohlada

„Tu Ty ſpiſch, ma cźi pola mje.“

Macź ſadźiwana na ſwoju djowku pohlada.

„A hdźe Bjarnat ſpi?“

„Hm, Bjarnat w małej komorzy ſpi.“

Haniżina macź jara raſnje ſ biowa wjeſche.

„To je zyle njemóżne“, wona rjekny. „Ja w komorzy ſpi. Bjarnat ſpi, hdźež ſtajnje ſpi. Wón je ſeſiwjeł a dyrbi ſwoju ſmużenu pſchijimnoſcź mėcź.“

Bjarnat ſo poſmėwaſche. Wón bė ſo ſ cźeſczi pſchi- ćhodneje macźerje wuiku kaſchlu wobleki. Pſchichodna macź tole wuhladaje ſo wuſtróża.

„Hólcze“, wona ſawoła, „wukleczʼ ſo tola kaſchlu, Ty ſo tola w njej hiſchcze ſadajiſch! Cźiſch ſebi tola lohko, hewak dźe dyrbi mój wopyt ſa Tebje ſ hotowej cźwiku byc.“

Bjarnat nėda ſebi tole dwójzy rjec. Khėtſiſe do ſwoje- jeje wſchėdneje kaſchle ſkocź, kotraż drje njebėſche wjazy tak nowa, ſa to pak mózeſche ſo w nej lėpje hibacź.

Sa blidom macź pytnu, ſo bźchu ſebi jeſe dla wulke wudawki cźiniłi. „Wy mje ſa Waſche pjenjeſy ſapimpli- cźe“, wona rjekny, „to ſebi njeſmjeſcze. Nochcu njeſo wo- ſebičcze, runa ſo Bam a Waſchim pomėram chcu ſ Wami hromadźe byc.“

Njedźiwajo, wulkotnje jim hłodjeſche. Jenoż njechaſche ſo pśchi wſchėch wėcach Bjarnatej wutroba tak prawje ſmjeć, dokelž nochcźiſche jeho myſlicźka wopuſchcźeć, ſo je móſcheń wulku dźėrn dołtaſa. Tute jeho myſlicźki pſchi- chodna macź ſabi. „Ssym Cźi bleſchu dobreho ruma ſobu pſchinjeſła, mój hólcze“, wona rjekny.

„Ale macźi“, ſo Haniża hnydom pſchiſamołwi, „Bjar- nat tola ženje niepije.“

„Hłupoſcź, jónu trochu ruma njeſeſchkodźi. Muż dyrbi też jónu něſchto druhe dyl- cźaj a kofej picź.“

Popołdniu jeho pſchichodna macź ſtronu wſa.

„Ja dźe ſama žadyn bohacźi njeſijum, ale ſym Cźi poſła hriwnow ſebi pſchińdźeła. S mojim wopytom macźe tola wudawki. Nė, woſtaj jenoż, woſtaj, dźaka twoje- trjeba. Ja to po mojim wobcźerſtim mużu wėm, tón dyrbjeſche też ſtajnje něſtotre hriwny w kapzu mėcź, hewak běſche wón njeibożowny. „Hana“, wón potom ke mni rjekny, „pśeniczky drje ſbożowne njeczinja, ale wone cźłowjeka ſmėruja.“

Bjarnatowe mjeſwoczo ſo nėkołe runja ſłóncźku ſmėje- jeſche. Wſche dobreje mrźłe kaj hólz, a ſ pſchichodnej ma- cźerju wobkhadźeſche ſaj cźiniczny ſemjan.

Najaſtra rano pak Haniża pſchi jeho łożu ſedźeſche.

„Ty ſejčarniko“, wona rjekny, „ſym w Twojim łazu poſita hriwnowſku bankowku namakała. Wėſo ſym ju macźeri dała, pola njeje dźe też najlėpje njeſteji. Ty by pjenjezy tola jenoż pſchecźinił. Sa bleſchu ruma je mi ſłamał rjany kruch ſleza dał. Ty ſy tola ſamžneho na- hlada? Dozyła je mi macź prajiła, ſo bywam ji pſchesо redobnjiſcha, jenoż ſo dyrbju hiſchcze nawukнуcź, je ſwojim nużym wobkhadźowacź. Schto k temu prajiſch? Mój ſo tola najlėpje ſnjeſemoj, njewėrno?“

„Bjes dwėla“, Bjarnat prajiwſchi ſo wjazy njepo- ſmėwaſche.

A potom wón ſe ſwojej pſchichodnej macźerju wo Haniži rėczeſche.

„Wona ma hiſchcze ſwoje brachi“, macź dźeſche, „a jónu budźe runje taſila kaj za.“

To Bjarnata nimo mėry pokojeſche, a wot teho cźaſa ſo wón ſaſo poſmėwa . . .

jkł.

Sa to bęchu tam schuyri nulle, kotreż žu pśeśeschmórnjene a jena žnuška, dopokaś, so je wobśtorženy też tutu nóz womka špak. 8. a 9. junija špasche we wokolinje Spandawy pod hotym njebjom. Wolfgangowy nan žwojeho hólza jako pośtuśnego a pśichśtojneho vyšowasche.

W popołdnitśnim jednanju žo pogledńjej mordarśtwje na Gnirka ſ Wittenberga a Tesdorfa ſ Ludwigslusta rospominałchtej. Srubźaze bęsche wuprajenje nana samordowaneho 11lětneho schulerja Kurta Gnirka ſ Wittenberga. 16. haprleje 1933, jutrownu njedźelu, nan płaczo powędasche, bęsche jeho hólčeju wokoschował a njebe pryedy ſ tym pśeśtał, donjeż njeśmędźeśche nanej, kotryż mějesche ta dwaj dnjej narodniny, „hižo dopśeda žywje dary pśepodacz. Bęsche to schólčcz zigarow a tyśka ſ pralinkami, kotreż bę hólčeju, kaž prajesche, še žywjich nalutowankow kupił. Pśenjesły bę, tak hólčeju prajesche, wot jeneho muža dostał, kotremuż bę druhdy wschelake make służby wopokasał. Wyšeleseje myśle hólčeju potom starschiśe bydlenje wovuśchcźi, so by k žywjej pśichodnej žońśe pśchi Młynśkim hórkim puczśiku schoł. Wot teje hodźinki njebo źiśda po nim. W pśchipołdnikśich hodźinach, tak žwędk dale prajesche, bu nadobo jeho žona njemérna a prajesche nadobo, naśch hólz je morwy; my naśche dźećo žive wjazy njewuźkadamy. Sa dwaj dnjej, 18. haprleje, hólzeme cźło w khójniczkach w tykliem špańśkim połoženju namakachu.

Pśchedźyda: Schto k temu prajicź, Seefeldo?

Wobśtorženy: Cźini mi to jara žel, tola ja to byk njeśym.

Podhladne žu šaso šapišu, kotreż je Seefeld w žwojich knižkach cźiniš. 15. haprleje, potaikim jutrownu žobotu je wobśtorženy měśtnosći, hóžeż je pśchenozowal, samaśak. Po dobroldaczu chemikarjotu pak to rěka Wittenberge.

Seefeld na poroki statneho rěcźnika: Njemóžu ſa to ſaneho wujaśnjenja dacź.

Pśchedźyda: Ssud pak wě ſa to lépśe wujaśnjenje: Wyśchśi statny rěcźnik je jónu prajił, hóžeż Seefeld puśowasche, tam puśowasche ſmjerć. Pśchetoż wśchudźe, hóžeż žo jene dźećo śłubi, tam Seefeld pśchebywasche. Z prjedawśchich žudniśkich aktow wuthadźa, so je Seefeld žo pśeżo prózował, žwoje niesłuśki zapśeć.

Pśchichodnu póndźelu a wutoru žo wézywuśtojni žłyścha, ſchtwórtk wyśchśi statny rěcźnik a ſakitał wobśtorženeho porěcźi a pśchichodnu žobotu žo ſ wutudom liecźi.

Dobre wocehnjenje też w cuzbje skutkuje

Schto pomha „dobre dźećo“ ſa ruku starścheju abo ſa maćernej ſalu? Na tym tola ſaleźi, so je młody cźłowjek ſmutkownje ſkrucźeny, ſo wocźehnjenje też w cuzbje skutkuje, hdyž je dźećo wotrośtło a ſame na žo pokasane. Domiaze wocźehnjenje ma zyłe žiwjenje pśchećišaz, a potom žwoje płody njeśeź, hdyž njemóžetaj macź a nan na njo wjazy skutkowacź abo hdyž hižo w ródnej semi śpitaj. Wocźehnjeśiśi skutk dyrbi žo wuwicź ſ ſamostatnej ſmutkownej mozy wotrośćazeho cźłowjeka, kotryż dyrbi ſtemu wobaracź, dobre pak śpěchowacź.

Kak móże žo taśke wocźehnjenje dozpěcź, so też poźdźiścho skutkuje?

Dźěło wocźehnjerja dyrbi byeź wobśtajne a žo njemėnjo. Žive ſaſadły dyrbja žo wjeśeź. Budźe-li wocźehnjeŕ ſame njerośćudny, žwojowólnje pak tak pak hinak rośćudźejo, raś žo temu ſmějo, ſchtoż poźdźiścho žo khłośta, potom je wuśpěch taśkeho wocźehnjenja wobmjeśowany. Dobre wocźehnjenja runaja žo rośplomjenjazej energiji dołho a wědomnje płahowaneje mozy.

Wobśtejnosć ſaſadow dyrbi žo trucź w dźěścu ſakorjenicź. Dźećo njeſmě pśchi kóždym cźinku, w kóždym położenju po cźmě khodźicź a žo pśchi žebi praſchecź, „schto budźetej nan a macź tomu prajicź?“ ale dyrbi žebi śtérpe lépje žwoje stojnišćcźo a žiwój rośćud ſame wutworicź. Dźećo dyrbi ſapśchimnjeć, ſo nad nim nékajki rośwótny cźśiśćej nékajśe ſwonkowneje autority njeknježi, ale ſo ſmutkowno autorita tu skutkuje, kotruż też ſtarschi a wocźehnjerjo ſcźehuja. Tohodła njeſmędźa jednorje porucźecź a khłostacź, a khłostanje ma, hdyž je trěbne, hnydom ſcźehowacź, ale dyrbja jałnje a krótko rośćośicź, cźehodła žo tak ſtawa. Tute rośćoźenje njebudźe, hdyž je ſaſadneho ſtejiśćeho wulhadźa, bjes wiśwa na dźećo. Dźećo w pśchichodźe w podobnych położenjach a padach wě, kak byśchtaj žo starschej rośćudźiłoj. To je tún cźaš, hdźeż žo ſaſadnosć też w dźěścu jewi a roświwa, w kotrymž žo wocźehnjenje wulkutkuje a nowa ſmutkowna autorita w młodym cźłowjeku žo twori.

Žiwe ſaſadły cźerpaja ſwoju móz ſ pódy žwětoweho nahlada. Sswětowy nahlad je nabožina. Wocźehnjeśiśi skutk nabožnje mozy je hobrśi. Dźećo je ſa nabožinu jara pśichśiłupne. S teho pak njeſmě złóbowacź, jo ma kóžde powucźenje abo porucźenje nékajki nabožny płaśchcźik měcź. Nabožina je ſmutkowna a nężna wěz wutroby, pola dźeścza hiśchcźe bóle hacź pola dorośćeneho. Pśchi naſtajnym trjebanju žo jeje móz turi. Tohodła dźerž žo powśchitkownje praktiśkich cźłowjeśkich naſhonjenjow, kotreż dźeń, ſu-li ſpomožne, cźerpaja ſ nabožiny. Wocźehnjeśiśa móz nabožiny ma žo tehdy nakožowacź, hdyž je wo ważne rośćudy jedna, hewaſ bóle ſchkodźi hacź pomha.

Tola też ſaſadne wocźehnjenje njebudźe w poſdźiśchim žiwjenju wěśte, hdyž jo jenoż hymny rośum wukonja. Też ſaſadły, na kotreż žo cźłowjek po cźaśu ſmuśi, móża śjebacź, hdyž žo jenoż na rośum ſepjeraja. Jadro kóždeho wocźehnjenja dyrbi cźopka wutroba byćź. Wocźehnjenje bjes luboścze a cźućźiwoścze tehorunja ſchkodźi. Lubość dyrbi dźećo naſtajnje ſaćjuwacź, też pśchi ſwarjenju a khłostanju. Jenoż tak ſkutkuje tuta lubość na młodu wutrobu a ſapuśchći do njeje koruśchki. Ssaſadły žo ſ wutkom luboścze pśekśiśaja. Hakle potom maja ſwoju wulku móz ſa pśchichod, ſa zyle žiwjenje, tak dołho hacź wutroba bije.

-a.

2914 dźěći so zhubiło . . .

Doſcź njelubosna ſtatiſtika je žo nětko w Parisu wośjewiła: we hlownym měścze Franzowſkeje njeje žo ſaſchłe léto mjenje dyžli 15 678 doroſcźenych ludźi ſhubiło, ſ kotrychž mózachu jenoż pomérnje mało ſaſo namakacź, žobu śćežkuć wulkeje liczby w Pariſu pśchebywazych zuzych je wśchćch krajow ſwěta.

Hróžnje wulka je też liczba ſhubjenych dźěći. 2 914 je žo w lécze 1935 zhubiło. 2 446 drje ſaſo namakachu, ale 468 pśchezo hiśchcźe pobrachuje.

Krjudowanje dźěći pśchezo ſaſo rźady franzowſkich nowin pjeśnja, też mordarśtwa na ſamężnym dźěścu žo ſtawaju. Je tohodła roſumlime, ſo žo néśchtožkuli policiji njewoſjewi. — Kelko dźěći ſnadź je žo ſhubiło, ſchtoż njewoſjewjene wośta!

Sajimawe je, ſchto namakane dźěći policiji wotmołwichu. Swjetſcha je to jenoż ſtrach pśched nanowym naſwarjenjom, pśched pukami macźerje a pśched hubjenymi zenſuranni. Ale dźěći wéſo też wjele źa a — kaž ſaſtojnik policije rjekny — žu to pśchedewſchém make hołzy, kotreż radu njewěrnoſcź rěcźa. 11lětna na pśchikład bę źebi dołhu ſtawiſnu wumyłlika, wona rjekny, ſo žu ju pśched wulkej kóſejownju nadobo hrabnywſchi ji wocźi ſawjaſaſi a je hakle potom w zuſym bydlenju wotucźika! Je potom cźekmywſchi žo po měścze wokoło bludźika. Naiſterje je tuta hołza jónu nęſchto wo amerikaniſkich rubźejnikach ſłyſchała. — Pola hólzow žo ſwjetſcha wo nathilnoſcź k dyrdomdejſtwam jedna. W Franzowſkej pśchezo hiśchcźe rośśćerjene tunje ſchpatne knihy k tenu žmóź dźěl pśchinoſchuja.

Jara ſtrudna je liczina wo ſamomordarſtwach pola młodych hacź do 20 lět. Pola hólzow ma luboścźiniſke horjo pśchewahu. Druhdy jich też hubjenſtwo doma do ſmjerće honi. Saſtdźene léto je źebi w Pariſu 15 dźěći niže 16 lět žiwjenje wſalo. Dwanaćeśétnа bę žo ſ płunom ſaſeboſcźila, dokeľž bęchu ju ſtarschi naſwariłi; ſe ſamężneje pśchicźiny ſchtyrnaćeśétny hólčeje do wody ſkoči. Pjatnaćeśétna hołza, kotraż bęśche žo njeſhožownje ſaluboważa, w rěcźy Seine ſmjerć namaka. A tak to dale dże. Se ſtatiſtiki ſhoniny, ſo žo ſwjetſcha texta abo ſ wobwěśenjenjom do ſmjerće du — porędko žo ſtawa, ſo žo něchtó ſatjéli abo ſajędoſći, pśchetoż wobaj mordarśkej bźeda ſnej pomérnje cźeſko dostacź.

Tak jara kaž žo ſtarschi ſ wonkownoścźemi žwoſtkami dźěći ſabźeraju, je pśknje drateſa a jim pśchi kóždym wótſtupu ſchawl wokoło ſchije ſwija — tak malo žo hutſa duſchu młodeho ſtworjenja ſtaraju. Kak lohko móże wjek dźěścu druhdy ſ jeniczkim ſłowczom pomhacź.

Kak zadźeržiš so při wohnju!

Pśchi wudyrjenju wohnja na wěſy dadźa žo cźeſko prawidła poſtajicź, kotreż žo hodźa pśeśeżo wuźitnje nałożowacź. Pśenje wéſo je, ſo žo najpśedy wohnjowa wobora ſawoła, ſo by žo naiſpěśniſchnjeho woda ſtykacź móśła. Potom njech wścha ſwoja ſtaroſcź temu pśacźi, hacź njeju cźłowjeśke žiwjenja w ſtrašche. Te dyrbja žo na kóždy pad wulkhowacź. Najhuſcźiſchcźo žu měſtnoſcźe ſtylnje ſakurjene a maſti pśche kur njeſhu ſ ruży. Mokre tuśchcźo, po móżnoſcźi w cźikale womacźane, dobre ſłużby cźini. Potom ſpytaj po ſchtyrjoch ſaźo žo do měſtnoſcźe dobyweź, hdźeż je cźłowjek w ſtrašche, pśchetoż pśchi ſemi je pśeżeżo hiśchcźe trochu powétra, kotryż žo žrěbacź hodź. Wobroženemu ma žo na kóždy pad ſdźěliciź ſpytacź, ſo je pomoz bliſko. S kurom ſaſędoźcźenym we womoźe leźacym ludźom ma žo hnydom łékarſka pomoz poſtiſcźiciź, mjes tym dyrbja žo wośjewjeńſke poſpyty cźiniciź.

Pśchi wuwjedźenju koni a howjadow ſ konjeńza a hrodźe, je-li woheń hižo wulke rośmėry nabył, njech žo pśchikhyw abo méch abo jaka pśches hlowu cźiśnje, žo wobeź njebychu widźeli. Potom žo łkót lohko ſmėruje. Ssminje dyrbja žo wéſo ſ khłéwa wucźahnyeź. Spodźimne je, pola ſwini, ſo žo tute pśchi wulkim kuru a pśchi wohnju ſe žwojim pyſkom hluboko do hnoja ſarja. To je dopokaſ, ſo tam hiśchcźe łépśchi powėtr namakaja, hacź nad hnojom Pśchi žwoźich naſhonjenjach jako wobornik žym jara wjele nawędźiť. W jenym pśchipadźe, bęśche to w Jaworje, ſmy ſwonkownu ſeśénu ſwinjazeho khłéwa wuſtorcźili, dokeľ ſ dwora pścherośćśerjeneho wohnja dla do khłéwa njemóžachmy. Tak wucźahnychmy tři ſtjezentnarſke ſwinje, jich ſadki bęchu žo hižo khętro woſmudźile. Kóždy ſwinje na cźerſtwy powėtr pśchinźecźu, ſaſo wożiwichu. Gdyž tute na wós ſdźěchamy, kapaſche nam tuk na ruzy a khętro to wonjeſche ſa ſwinjazej pjeczenju. Wéſo žo ſwinje na to hnydom ſakłóchu.

Pśchi kóždym wohnju njech žo hnydom ſa pśchicźinu wohnja ſłędźi. Kóždy, kiž je něchto napadne wobkedźowak, je winowaty, to poliziji wośjewicź. Pśchi ſmjerćkach ma žo njepśchećstawajzu woda dawacź, ſo njebychu hadźiny a ſykkawa ſamjerſnje. Gdyž njedźiwaju na to ſykkawa ſamjerſnje, ſmě žo jenoż ſ cźopkej wodu rośtacź. Na žadyn pad njeſmě žo łób ſ wotewrjenym wohnjom rośtacź, to by mohło njepśchewidne ſcźehnki ſa ſykkawu měcź. Po łóscźenju haſchcźeńkich dźěłow maja žo ſykkawa a też hadźiny hnydom wurjedźicź, a woda ma žo ſ ventilom wuprośćnicź. Hadźizy dyrbja žo wiźajo derje wuźuſchicź. J. N. K.

Radio

Wutoru 18. februara žo ſłyśchi:

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wſchędneho programma: 6,30 wjeſoły rańſchi konzert. 11,40 ſa bura. 18,20 politiſki pśchehlad nowin. 20,10 hudźbny ludowy drama „Boris Godunow“.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchędneho programma: 6,30 wjeſoły rańſchi konzert. 7,30 ſa bura. 8,20 ſa hojpolu. 11,45 ſa bura. 20,10 hudźbny ludowy drama „Boris Godunow“.

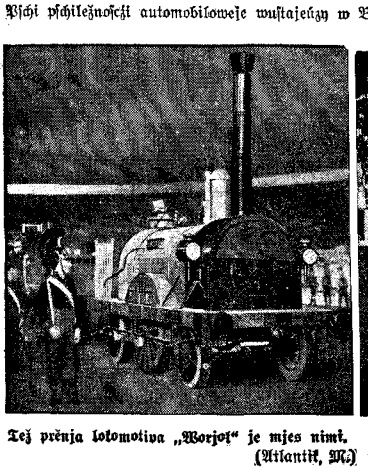
Hišcźeze ważne ſ dnjoweho programma. Barlin: 20,10 wjeſeła hudźba. Hamburg: 20,10 opera „Maſkowy bal“. Warſchawa: 20,10 ſymfoniſki konzert. Praha: 20,10 orchéſtrowy a huślefiſki konzert.

Je móżno? Pola profeſora Kokoſchki bę we žwóńbje pśchiroſł. Sbožowny nan ſaſtupi roshorjeny do ſchulſkeje ſtwy. „Mam žyna“, woka ſ wjeſekoſcźu, „je hólczeje!“

Wo mjezynarodnej automobilowej wustajeńcy

„100 000 PS“ wulka autowa pśchehlada.

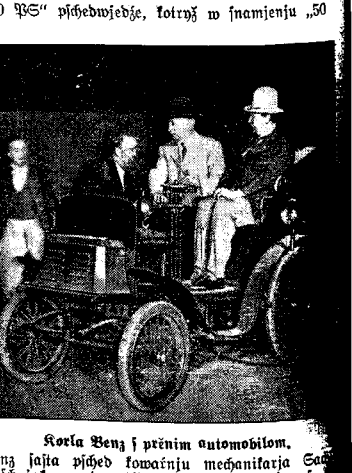
Pśchi pśchileżnoſcźi automobiloweje wuſtajeńcy w Barlinje žo w „Nėmſkej halli“ wulki autowy pśchehlad „100 000 PS“ pśchedwjedźe, kotryż w ſnamjenju „50 lět automobil“ ſteji. Widźimy tu někotre wobrazy.

Też prėnja lokomotiva „Worjoł“ je mjes nimi.
(Atlantik, M.)

Pohlad do ſtareho cźaša.
(Atlantik, M.)

Korla Benz ſ prėnim automobilom.
Benz ſaſta pśched kowańju mechanikarja Sa Bośch jako wandrowśki ſ puczowanſkim lijom žo dźěło prózuje.
(Atlantik, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 41 | Budyšin — Wutoru 18. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wulke italske dobyće na połnócnej fronće

Hižo njedźele dołho nowinarjo w italskim hłownym kwartěrje na połnócnej fronće важne wojerske podawki wočakowachu. 9. februara wyšćehi roskazowar Badoglio nowinarjam zdźěli, so móža z połnocy Schelikota pschi rozšudźajcej bitwje pschitomni być. Tuta bitwa budźe wulki manewer dweju wójskowoju korpsow k wobstupjenju hory Amby Aradama. Wójskowaj kropjaj so z połodnja hory pola Antala sažo seškatej. Abeźynske wójsko, kiž skoro jenitzy z porjadnych wojakow wobsteji, so na 80 000 muži wobličeše.

11. februara počza 1. korps postupowaś. Najprjedy wón raišće wuběži Aradama, město Schelikot a někotre wjsy z połodnja a ranju Schelikota wobžadźi. 3. korps swoprědka na zwojim měrnje swóstu, so by postupowanje 1. korpsa schkitał a swiśi z italskimi wojakami w Tembienskej wudzerżał. Artillerija do abeźynskich stejišćowzow pschi horje Aradamje tšelesche a mjerjesche wotdźelenja sniežli.

12. februara 1. korps dale postupowaše a njepschećelca z lěweje strony wobstupowaše. Wón wjele kilometrow ke krótkemu ranju Schelikota postupi. Njepschećel so na tutym měrnje skoro zyła njepschećiwjesche. Ale prawe wotdźelenje Italcjanow na raišćej strowje hory Ardama do krwawneho wojowanja muża pschećiwo muzej pschińdże. Abjezy honjerjo dyrbjachu swojski cžornokoschlakow pobrukować, so bychu z blišim wojowanjom abeźynske stejišćowzy dobyli. Italska artillerija dwě abeźynskej batteriji, kiž z hory do wojowanja sapschinnyschtej, potřela, so dyrbješchej mjerjeć. **Abeźynjenjo su pschi tutym wojowanju wjele ludźi zhubili.** Italcjenjo dobychu wjele tšelbow, maschinskich tšelbow a kanonow. Na italskej strowje je pschi tutym wojowanju 129 muži padło a 275 so sranilo.

Abesynjenjo spytachu italsku frontu přełamać

Na tym samym dnju rano běschtej dwě kolonnje 3. korpsa Gabatški dol pschekročiłej a na někotre wjeczorne wudźeri hory Aradama dóschli. Wojazy wjerća Guglu běchu jich postupowanje z boka schkitali. Słabny posypt abeźynskeho pschećiwjenja so artilleriju podpěrachu.

13. februara wobaj italskaj korpsaj wotpočowaschtaj. S pschicinu běsche zdźěla žylny deschcz, kiž semju pschemačowaschе. Na lěwym italskim kschidle nědźe 3000 Abeźynjanow z połdnja Addi Achiideza spyta italsku frontu pschełamać. Woni pak so w blišim wojowanju wotrachachu a nědźe 400 morwych a wjele jatych zhubichu. Italcjenjo mějachu pschi tutym wojowanju 17 morwych a 50 sranjenych.

14. februara so wospjet wotpočowaschе, hdyž běchu so sažo žylne deschcze łate. Wjeczor abeźynskeho wjerća Mulugetu z nědźe 9000 wojakami na horje Aradamje wuhladachu.

Italčenjo dobychu horu Aradam

15. februara rano w 7 hodźinach so hrózbna tšelenja italskeje artillerije na wschitke stejišćowzy Abeźynjanow zaporja. Njepschećel so k ranju a wjeczoru k wojowanju staji. 1. italski korps njedźiwajcy žylneho njepschećelskeho pschećiwjenja je zwojim lěwym kschidłom postupowaschе a popołdnju na cžarje z Antala do Belaky a Adi Maria stejeschе.

Mjes tym so 3. korps njejapzy z wjerchom Aradama do abeźynskich stejišćowzow dobu. Wulki napschećiwny nadběh Abeźynjanow so w krwawnym blišim wojowanju wotrasi. Tak dyrbjachu stónčnje abeźynjenjo zosjeć. Woni so z italskej artilleriju a bombowym italadami pschesćełachu. Swójeschnu runinu hory Aradama běsche njepschećel hižo w nozy wopuschćił. Mjeńch Mulugeta z wojakami, kiž běchu jemu swostali, k połdnju cžekasche. Abeźynjenjo su na tutym dnju njeznjerjne cjeżko schkodowali. Italcjenjo su pak pomjerjne jara malo ludźi zhubili. Popołdnju wotdźelenja cjornokoschlakow na Aradam jakišekuli a na horje italsku thorhoj stajichu.

Strategiski wuznam italskeho dobyća

Po dobyću hory Aradama je so italske lěwe kschidło hač do Antala podkšiłiło a město so wobžadźiło. Někto je puzej do Buja-runiny prózdny. Dobyće hory Aradama **ma** za Italcjanow też wulke strategiske lěpšiny. Njeje wjazy mózno, so so wójsko wjerća Mulugety z wójskomaj wjerchow Kasfy a Seyouma sjednoći, so móżetej so połdnischej wójšzy nusowaćz z Tembienskeje wocžahnyć.

Italcjenjo rozprawjeja, so su abeźynskich wojakow sdźěla běli offizjerzo nawjedowali. Postupowanje italskeho wójska ma so cžim bóle pohódnosćiś, dokelž běsche deschcz w poślednich dnjach semju jara pschemačał. Italski wyschschi kommando pak tej twojowanje abeźynskich wojakow cjeschi, kiž su njedźiwajcy najcežschcheho tšelenja italskeje artillerije a mjetanja bombow z lětadłow pschezo sažo italske wójsko nadběhowali.

Tuto italske dobyće so dobyću generala Graziania na połodnischej fronće runa. Jeho wojerske a knadź też politiske zsćěhi hischće njeje dowidźeć. Wojowanja so wěcze jako bitwa pola Enderty do stawiznow sapisaju. Enderta leži blisko Makalle, Schelikota, Antala a hory Aradama.

Powě so hischće, so stej kyłnischa italska artillerija a zobustukkowane bombowych lětadłow ważnje k temu dopomhałej, so je so dobyće k lěpschemu Italcjanow rozsudźiło. Cžęrje schkodowanja Abeźynjanow so dosć wujasnja, hdyž so italska technika pschewaha wobmyšli.

*

Schěrć dnjowa bitwa na abeźynskej połnócnej fronće so so z italskej artillerija a italskimi lětadłami rozsudźiła. S tšelenju italskich cježkich batterijow su Abeźynjenjo, kotřiž po dwaczu pod wjednistwom běłych offizjerow jara khrobłe wojowachu, jara cjeżko schkodowali. W janej bitwje njeje so Abeźynjenjo z tajkej wutrajnosću wobarali. Do postupowazych italskich kolonnow so woni z napschećiwnym nadběhom dochu a so na nich z njemdrej sažakłosću walichu. S swojou maku liczbu kanonow běchu Abeźynjenjo na horje Amba Aradamje mudrje postajili, hdyž mózachu pucze wobtwarjeźić, po kotrychž dyrbjachu Italcjenjo postupowaś. 3000 metrow wyšoku horu Ambu Aradam dyrbjachu Abeźynjenjo wopuschćeć, dokelž bě strach, so jich tam Italcjenjo wobstupja a sjimaju. S swojich morwych su Abeźynjenjo drastu wuzłekali a bróńe sebraki. Abeźynjskej batteriji na Aradamje so z italskej cjeżkej artilleriju potřělešchej. Muż pschećiwo muzej wojowachu njemdrje z Italcjanami wojowachu. Tola pschemóz a lěpsche bróńe tola stónčnje dobuchu.

*

S Addisa Abeby abeźynski rosprawa praji, so su Italcjenjo swoje dobyće jara pschehnali. Abeźynjanam je so poradźiło, italske lětadło wottřělić. Se schěrć muži žylneje wobšadki, je so pjeć muži sarasyło. Jeneho tšelu maschinskeje tšelby w lětadle su cjeżko sranjeneho sajeli. Lětadło bě se schěrć maschinskimi tšelbami wuhotowane. Bomby njejsu na nim namakali, najskerje su so hižo prjedy wschě wotmjetale.

*

S dobyćerjeju rosprawow marschalla Badoglia.

Póndźelu rano je so w Romje 127. hamtska wójnska rosprawa wojerwika. W njej so powě, **so je so wójsko abeźynskeho wjercha Mulugety sniežilo. 1. a 3. italski wójskowy korps skoro jenoż z wojakow z Italskeje wobstejitaj.**

W swojej rosprawje póndźelu wjeczor italske propagandowe ministerstwo pische, so so słyshi Mulugetowoho wójska na Fenarowu a horu Alagi wróćo cžahnu. Italske bombowe lětadła njepschećela pschesćełachu. Tutón pak so nochze do njeschichich cžrjódkow roseńcz. Pschi prěnim pschepytanju hory Aradamy su italšzy wojazy njeschmerne wjele tšelbow, teżaczkow, lohkich a cjeschich maschinskich tšelbow, munizije, wschelakeje maczišny, stanow cžehniweho ſkotu, zyrowby a schěrć kanonow namakali, kiž je njepschećel cžěkajo sawostajił.

Mussolini Badoglijej zbožo přeje

Schef italskeho knježerstwa Mussolini je marschallej Badoglijej k dobyću pschi horje Aradamje zbožo pschał a jemu a jeho wójsku dźak a pschihłosnosće wótznchu kraja wuprajił.

Powěsće wo dobyću pschi horje Aradamje su po zwjez Italskej wulke sahorjenje zbudźiłe. Zyłu nóz cžakachu dołhe zjadły ludu psched twarjenjemi nowin, so bychu pohłednje powěsće zhonili. Hakle póndźelu pschipołdnju w 12 hodźinach so prěnje nowiny pschedawachu. Woni pod wulkimi napisnami pjećdnjowu bitwu na eritrejskej fronće wopisachu.

Pódła smužitosće italskeho wójska wone też sažakle sakitanje Abeźynjanow pschipósnawaju. W nowinach so wožebje wuzběhuje, so je saschitnistka miliza pod wjednistwom jeneho kralowskeho prynza była rozšudźała.

Mussolini je sa wutoru poručił, so maju so khochoje wutrowěźnyć. Tajki pschikas so sa cjah obeźynskeje wójny dotal njeběše wudał.

Abesynjenjo blizko před městom

Kaž so z Addisa Abeby powě, wojazy generala Nassibu nad rěku Fafanje na połodnischej fronće postupuja. Woni so po woběmaj brjohomaj městu Nrandab bliža. S nadpadnjenskimi wojowanjemi woni italske straże, swjetschа somalilskich domorodnych, sniczichu a też sajachu.

Powě so też, so abeźynscy wojazy też w pusczinje z połdnju wot Curale w jenotlíwych kavalleriskich woddźelenjach postupowachu. Woni Italcjanam wjele sescheko dźachu. Wojowanja maju pak so w tu khwilu jenoż jako mylenja wobkładowacz, z kotrymiž ma so njewěstosć do sesunjanja italskeho wójska njesez.

Pschi dróhach, po kotrychž so hodźi z tankami jěchaś, su Abeźynjenjo wobstwerdźenja natwarili a je z nimohimi kanonami pschećiwo tankam wuhotowali. Chžeja z tym sadźěwacz, so bychu so Italcjenjo mohli hłubje do Abeźynskeje dobywacz. Wjetsche wojowanja pschi rěcy Tafanje pak so někotre hišchcze njewocakaju, dokelž su dróhi se žylnymi deschczemi pschemacžane.

Abeźynske wójsko město Makalle bjes pschestacza wobkhuje. Abeźynjezy wojazy město pschezo blize wobstupaja. Prědnje straże abeźynskeho wójska su jenoż hischcze tři kilometry wot města zdalene.

Demonstracija ludoweje fronty w Parizu

Parizske wyschnosće běchu ludowej fronce njedźelu popołdnju domonstrazije dowolile. Wulka zyła demonstrantow, nětko 200 000, běsche wjele wažnych pschiwabiła. Dotal pak njebu niczo znate, so je pschi demonstrazijach k važnischim sražanjam dóschło.

Prědku krocžachu sapołklanzy a zobustawy wubjerkow jenotlíwych sjednoćenjow, kiž su ludowej fronce pschisamknjene. Sa nimi dźěchu dźěći, wotdźělenje nětkuschich frontskich wojowarjow, zony, sastupjerjo dźěłacześerskich zwjazkow, zozialistiska a kommunistiska młodźina a skónčnje jenotlíwe Parizske wokrjeżne zwjazki strony a sjednoćenjow, ludowej fronce pschisamknjenych.

Na Narodnym naměsću so demonstrazilki cžas rozpuschcźi. We kacžanskim dźelu Parisa, hdźež demonstrazije cžas njeběše pschicžahnyły, k studentiskim demonstrazijam dóndźe. Woni w jenej kosejomni někotre wokna schkleńcy rosbichu. Polizija někotrych studentow saja. W Marseillu je ludowa fronta tehorunja wjetschu demonstraziju wotmerła. Někotři rěcznicy zadachu, so by so jenoż jenicka ludowa fronta po zyłej Franzowskej wutworiła, rěcžachu pschećiwo wójnje, pschećiwo faschismej a pschećiwo franzowsko-ruskemu rěcženju.

Demonstrantojo a pschihladowarjo spěwachu, kóždy po swojim pschełwědowanju, pak internazionalu pak marseillaizu. Na Narodnym naměsću běchu so wjednicy ludoweje fronty sestupali, so bychu dali demonstrazijskemu cžahej nimo jěchaś cžahnyć.

Tśoch sajatych, na kotrychž tukaju, so su so na nadpadaje na Léona Bluma wobdźělili, su dla cžełneho franjenja wobkorźili. Jich su do jastwa wotwjedli.

Policija a njezasłużerjo w Newyorku cežko do so zrazyli

W Newyorku 12 000 njezasłużerjow spyta na Madisonske naměsto cžahnyć. Na tutym naměsće maju wyschnosće za wobstaranje dźěła swoje zyndło. Dokelž pak na naměsto žylny wobtład, 300 policistow spyta demonstrantow sadźerjeć. To z pukam dowjedźe, kotrejž pok hodźiny twajachu. Nětko 100 wožobow so z gummijowym klumpachom abo so wobłuwnyschi na smjerschej drózy srani. Republikanski zobustaw kongreza Mark Antonio a dwanaće druhich wjednikow demonstrazije so njeporjadneho sadźerjenja dla sajachu, tola so bórzy sažo puschćichu. Policija běsche demonstraziju sakajała, dokelž běchu dróhi z wozchrotom pschikrute.

Wjetšina lčwicy w Španiskej

Pšichi schpanišklch wólbach žu lčwizarjo pšcheščiwo wschemu wocžakowanju wjele hłosow pšchidobyli. Total běchu lčwizyne strony w mjeńšchinje. Kaž je ſ dotalneho pšchehlada špśnacj, śmeja lčwizaršky republikanojo, sozialdemokratojo, kommunistojo a syndikalistojo wešu wjetšchinu w nowym schpaniskim šejmje.

Dokelž maju nčkole hišchcje žrjedźnje a prawizyne strony ſ pomozu knježeństwa, kiž nad stronami steji, mózy w rukach, je žo połoženje w kraju straschnje pšchiwótšilo. To je ſ wichorojtchi demonstrazijow lčwizarjow špśnacj, kiž žo po zyłym kraju wotmčwaju. W Madridšklch pšchedměstach je hižo k tšelenjam dóšchło, pšchi kotrychž žo jena wožoba mori a nčkotre žo sranichu.

Schpaniski ministerski president je wojšewik, so ma žo ludowa wola na žódny pad wobkedźbowacź. Wón pak chce žo też se wschčmi žrjedkami wo porjad w kraju postarać.

Po Madridšklch dróhach demonstrantojo cžahaju a mózа amnestiju žadaju. Ministerska rada je žo k wurjadnemu pohedźenju sešchła. Demonstrazije žo wošebje na statne jastwo w Madridže měrja. Tam dyrbjachu polizistojo lud ſ nastróžajnymi wutšelkemi wotehnać. Też pšched smutkowonym ministerstwom žu žo nčkotre tyšacy demonstrantow shromadźite. Woni žadachu, so bychu žo jecji puschcžili a so by knježeństwo wrócžo stupiło. Sdźiwźba statneho presidenta je žiwoje pribatne wobydlenje wopuschcžiła, a je žo do narodneho palaza pšcheždyliła, so by wobcžežowanjam wuczekła.

Ministerska rada je ſa zyłu Schpanišku alarmowy staw postajiła. Ministerskemu presidentej žo połnomój špośći, wójnski staw w provinzach wojšewicź, hdźej budże trčbne.

... žo bušta jako pomnik.

W Adua Testa žu itališy wojazy tutu wulku bušu Mus... žo potwarili. (Atlantik, M.)

Sšo na tutu połnomóz složnjo, je ministerski president na měsce Huesla a Cadiz a na nčkotre druhe města wójnski staw połožił, dokelž su njesmčrowaje powšesce ſ nčkotrych provinzow do Madrida dóschle.

Panzerowane wozy na Madridšklch dróhach.

Schpaniske knježeństwo je wojšewiko, so je žo alarmowy staw najprjedy na tydźeń wobmjesował. Nowiny steja pod zensuru a shromadźizny žu zakazane. Statny podsekretar smutkownych należnoscow je wjednikow lčwizarskich republikanow Azanja a Martineza Barria k žebi skazał a je jeju prožuł, so byschtaj nazhlnoscam ludu sadźewałej a na politiskich pšchecžiwnikow dźiwałoj. Porjadu dla panzerowane wozy po dróhach hłownyho města jeźdźa.

Franzowska Savaika powšescźenja je schpaniskeho města Cartageny powź, so žu žo tam pónđelu dopołdnja politizy jeczi, kiž wot oktobra 1934 w jastwje ſchebiwaju, śpjecžowali. Woni žu jenoho stražnišchtra morili a dwaju druhaju wuwjazali. Potom žu jeczi swoje ſłomjane matrazy zapalili. Wojazy žu jastwo wobstupili a na murjach jastwowyho dwora maschinske tšelby postajili.

Ministerski president Balladares je pónđelu wječor nowinarjam ſdźelił, so po zyłej Schpaniskej nčr knježi. Jenož na nčkotrych městnach je žo lud ſbčžał, polizija pak je jón hnydom sažo rozehnała. W Walenzijі žu žo jeczi śpjecžili, polizija pak je porjad wobnowiła. W Alikanze je žo lud do khorownje sa wuńdajnych dowjel a khorych won puschcžił.

Ministerski president žebi myšli, so žo lčwizarjo po prčnim sahorejnju nad dobyczom bóry sučeruja. Knježeństwo w tu khwili hišcze na swojim městnje steji a kóždemu pospytej kaženja sjawneho porjada se wschčmi žrjedkami napschecžo stupi. Se spuschczomneho žórka žo ſhoni, so žu jeczi pšchi swojim śpjecžowanju w Walenzijі polizajskeho offizéra morili a nčkotre wožoby sranili.

Wočakuje žo, so lčwizyne strony, kiž mčjachu dotal 110 sapósłanzow, 200 hač 220 sastupjerjow do nowyho schpaniskeho šejma póščelu.

W Belgiskej drohota přiběra

Belgiske džčkowe wobydleństwo je žo wulzy roshoriło, dokelž powschitkowna drohota tak postupuje, so ju powyschenje mšdow ani najdala njedośćčhnje. Kaž je ſ hamtšich liczbow ſhoniła, žu žo wudawki sa sežiwjenje w Belgiskej w měsazu nowembru 1935 wo 14 prozentow podróžite. Belgiska narodna banka wosjewja, so běchu mšdy w oktobru 2 prozentaj wjetsche hač w haprelu 1935. Džčlacžerjo je potom wo 12 proz. na kupowańskej mozy schkodował. Njesałuženjo pak je žiwoich sadźbach 20 prozentow mjenje podpjery dostawaju.

W Lüttichu, Charleroi, Antwerpenje, Ostende, Namuru, Mechelnje a na druhich městnach džčlacžerjo wulke shromadźizny wotmčchu, w kotrychž žadachu, so bychu žo mšdy hnydom powjetschenym wudawkam sa sežiwjenje pschimčriłe.

Studentske demonstrazije w Pósnanju.

Studentojo na Pósnańskej universzice žobotu wulke demonstrazije wotmčchu. S nimi žwoje žadanje sa potuńšchenjom placžišny sa pschednoschki profesžorow a uni... šitnych dawkow podpjerachu. Pšchi demonstrazijach ſ pschipadam dóńdže, so dyrbjesche polizija na porjad hladać. Universita je žo hač na dalsche samkła.

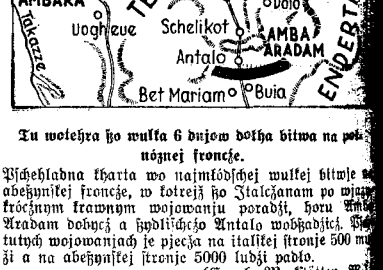
Pólski zwonkowny minister do Belgiskeje pojédže

S Warschawy žo ſhoni, so je bilgiske knježeństwo pólskeho ſwonkowneho ministra na wopyt do Brüssela pschesprožyło a so žo pólski ſwonkowny minister Beck na to w bližšichi dnjach do Belgiskeje poda. Jako pschičina nje... nuje žo podpišanje belgisko-pólskeho hospodarskeho sr... nja. Dokelž pak to njeje žana pschewažna należnosć, ... prašcha, hač tuto puczowanje nima hłubšichi pschičinow...

Pšched nčkotrymi dnjemi žo w Londonje wudawał... so je žebi pólski ſwonkowny minister wotmyślił, do ... dźelskeho hłownyho města puczować. W tutym swišku ... tukasche, so dyrbi Beck w italisko-abesynskej swadze ja... pośredkował sfutkować. Na to pak žo ſ Warschawy ruc... wojiwi, so Beck w tu khwilu do Londona njepodźe. ... pak wošebitu hibicžiwosć belgiskeho ministerskeho pre... denta von Zeelanda w abesynskej swadze wobmyślimy, ... wudawanje wjetschego poździaca wěrnosć, so ma žo ... woprawdže sa diplomatiske sakrocženje w Romje dobyć.

Nowy namjezny pripad w Dalokim ranju

S Čjangčjuna žo wo nowym pschipadze na mjesach ſwonkowneje Mongolskeje powź. S nim je žo połoženje hišcheje bóle pschiwótšilo. Sobotu rano je 1000 mu... wojakow ſwonkowneje Mongolskeje se schtyrimi tankami japansko-mandžuskim namjetnu straži Ajulimao na wotr... nym brjohu Buirskeho jězora nadpadło. Se sapałkowe... wojujo žu japansko-mandžuizy wojazy mongolskich wojakow wotrajili. Nadrobnosće hišchcje njejžu znate. Japanšzy wojazy w Chailaru žu žo alarmowali.

Tu wotehra žo wulka 6 dnjow dołha bitwa na połnožnej froncze.

Pšchehladna tkarta wo najmłódšchej wulkej bitwje w abesynskej froncze, w kotrejž žo Italczanam po wjacy... króczným krawnym wojowanju poradźi, horu ... Aradam dobyć a ſydźišchczo Antalo wobkedźicź. P... tutych wojowanjach je pjecza na italiskej stronje 500 mu... ži a na abesynskej stronje 5000 ludźi padło.

(Graph. Werkstätten, M.)

Za Božim khlčbom

Po Sienkiewiću.

Do serbšćiny přełožił J. Winger.

5] (Pokračowanje.)

Cyła ľubja bě ze zmachami wupućowarjow zaračena a to powjetšeše jeje njeporjad a njewjesoły napohlad. Posleša, drasta, hromadki wšelkeje cyroby, wšón možny naporjadk a blachowe sudobja, wšo mjez sobu změšane, běchu w mjeńšich a wjetšich khopjenčkach po cyłej podłozy rozmjetane. Na nich sedźachu wupućowarjo, skoro sami Němcy. Jedni žwankachu tobak, druzy kurjachu fajfy: mróčele z dymu wotražowachu so wo nizki wjećh a rozsćahnywši so do dołhich pasmow zawodźewachu swětło lampow. Někotre dźěći płakachu po kutach, ale zwučena rozmołwa wopřesta. Mhła bě wšitkich z někajkej struchłosću, ze strachom a njeměrom napjelniła.

Nazhonići ſ pućowarjow wědźachu, zo wšo pokazuje na wichor. Z cyła njebě hižo nikomu potajne, zo so strachi a snadno też smjerć bliža. Ławrjenc a Maruška njepytnyštaj ničo, hačrunjež běchu, hdyž štó durje wočini, cyle wuražnje wone daloke — ničo dobreho njewěšćace hłosy słyšeć, kotrež přikhadźachu z njeskónčnosće.

Sedźeštaj wobaj w najzadnišim kónci łódže w najwušim kuće, potajkim njedaloko pyska. Tam bě kołsanje najhórše, tohodła běchu druzy jeju tam zatłóčili. Stary so posylnješe z khlěbom — hišće Lipničanskim, a holčka plečeše sej, dokelž bě so ji wostudźiło prózdna sedźeć, na nóc włosy.

Po někotrym pak poča so dźiwać powšitkownemu mjelčenju, kotrež jeho dźěći ze swojim płačom kažachu.

— Čehodla tež to Němcy dźensa tak změrom sedźa? — wopraša so.

Što to ja wěm! — wotmołwi kaž přeco Ławrjenc, — najskerje maja někajki swjaty dźeń abo što...

Na dobo so łódź mócnje zatřase, kaž by ju něšto hroznje wotřasowało. Blachowe sudobja, na zemi ležace, zaščerčachu hroznje, swěcy w lampach poskočichu a zaplapotachu mócniše, něšto wustróžanych hłosow poča so prašeć: — Što to bě — što to bě?

Ale njebě wotmołwy. Druhi stork, sylniši dyžli prěni zatřase z łódźu. Z dobom so jeje pysk zběhny a rujo tak nahle so zaso skhili — a w tej khwili smykny zmoha z błukim wotmachom wo kulojte wokniješko jeneho boka łódże.

Wichor dźe! — šepta Maruška ze zatrach hłosom. Tu khwilu zašumi so wokoło łódże kaž lěs, po kotrymž wichor nahle přeleći; zawu, tak, kaž by stadło wjelkow zarułło. Wětr zabucha raz a zas, połoži łódź z bokom a pozdźišo wobwjertny ju do kola, storhny ju horje a čisny ju do bjezdna. Wjazy pochačru pikotać, blachowe sudobja, wačoki ze zmachami, brjemješka a čopor lětachu po zemi, kulane z kuta do kuta. Něšto ludźi wali so na zemju; pjerjo z posleščow poča po ľubi lětać a sklenca w lampach šćerkotaše styskhje.

Rozlehny so šum, ropot, pluskot wody, přeskakaceje přez wukryw. Łódź so zatorhowaše, kaž by so štó z njej wjerhał. Žony křičachu — dźěći dachu so do płača. Nasta hońtwa za čaprom a wosrjedź teje měšeńcy a teho njeporjada bě jeno wótry bojazny hwizdot piščałkow słyšeć a z khwilemi khuchi tupot namorjakow (matrosow) kotřiž po wukrywje hanjachu.

„Maćeř Boża Częstochowska!" — šepny Maruška. Łódźiny přědk, w kotrymž běštaj wobaj zamješenaj, zlětowaše horje a potom kaž wrótny spadowaše. Byrnjež so ložowych wobłoženi dźerželi, wjerhaše to z nimi tak, zo z khwilemi wo sćěnu prasnychu. Hołkot zmohow bu dale wjetši, a wjerch tak hroznje pikotaše, zo so zdaše, zo so kóždu khwilu deski a hrjady puknu.

— Dźerž so, Maruška! — křiče Ławrjenc, zo by haru wichora přewołał, ale krótko po tym poča strach dajić też jeho a druhich. Dźěći běchu přestale plakać, žony křičeć; wšitke płuca wodychowachu jeno z khwatkom a rucy so dźeržachu štož zamóžachu wšelkich kruče přičinjenych wěcow.

Wichora žloby spochi rosćechu. Žiwjoły so rozpućowachu, mhła so powjetši z čěmnosću mroki z wodu, wichor z mórskej pěnu (ješćom), zmohi buchachu wo łódźine sćěny, kaž kule z kanonow a wjerhachu łódź pak na prawo pak na lěwo a wot mróčelow dele hač do dna mórskeho. Z khwilemi přeńdźechu zmohi, kaž dźiwje konje z běłoješćojtymi hrjwami. łódź po cyłej dołhosći; hobrske wotwale wody wujachu w jenym strašnym kótle.

Wolijowe lampy počachu na ľubi hašować. Cyneše so dale čěmnišo. Tuž so Ławrjencej a Marušy zdaše, zo so hižo bliži čěmnosć smjerće.

— Maruška! — poča muž ze zatorhowacym hłosom. Dokelž dych łoješe — Maruška, wodaj mi zo sym će do zahuby podał. Hižo je naju posledna hodźina nastupiła. Njewohladamoj z hrěšniwym wočomaj swěta. Njebudže namaj možno so wuspjeć wědać, ani poslednjeho wolijowanja dostać ani w zemi ležeć, ale z wody póndźemoj na strašny Boži sud, njebožatko.

A hdyž tak ŕěčeše, zrozumi Maruška, zo njeje pomocy. Wšelake mysle jej přez hłowu lětachu, a w duši něšto křičeše:

— Jaško, Jaško najlubši, hač drje mje słyšiš w Lipnicach?

A surowa zrudoba stłóči jeje wutrobu tak, zo poča wótře cychnować. Cychnowanja rozlehowachu so po ľubi, hdźež wšitcy ludźo mjelčachu, kaž na něčezjm přewodźenju. Jedyn hłós z kuta zamóžny „Still!" ale womjelkny, kaž by so swojich samsny zwukow nabojał. Tu khwilu wupadže sklenca łampy z nowa na zemju a swěca hasny. Sčini so hišće bóle čěmno. Ludźo tłóchachu so do jeneho kuta, zo bychu sebi bliže byli. Strach mjelčenja knježeše wšudže, hdyž so nadobo wosrjedź čišiny rozlehny Ławrjencowy hłós.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje 18. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Stóž přeć na cuze kedźbuje,
To swoje zwjetša přepase. H. Zejleŕ.

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 734, thermometer wo dujo plus 3. Dźenja rano we 7 hodź. barometer 737, thermometer w nozy minus 1,5. Cełnja žołma z mitym powětrom je njedźelu a wčera wše strony pšheczahnyła. Nižina je nětko nad Pólšku wuchodźuje. Sa tutej nižinu wušła wyšchina wot wjeczora k ranju cźehnje a nam na thwilu rjane wjedro přinješe. Pola Jendźelskeje pak nowa žydna nižina ranju cźehnje a nam jutšje jako njewobšitajne a mokre wjedro pšchineše. — Jutšje žrjedu žłonco 7.08 hodź. thadźa a žo 5.21 hodź. thowa. Mšeżaca thadźa jutše rano 5.04 hodźin a thowa žo popołdnju 1.13 hodź.

— **Ta[illegible] na wjedro ja ju[illegible]; Pomróčnje a maczaše wjedro.**

*

— **Wo krutym wot'amknjenju mlokowych ranow.** Po prěnim wukazu z 15. meje 1931 k wuwjedźenju mlokowego zakonja njeńmědźa žo pšchi wotčamknjenju tychbohow, do kotrychž žo hušcišího mloko pjelni, pšchedmjetam skuska też pergamentnu papjeru a tuńón samér wužiwać.

— **„Jednota", towarstwo kat. Serbow w Budyšinje** wjerši póstnicy. Póstnicy Jednoty maja hižo lěta dobre mjez kat. Serbami z Budyšina a też dalšeje wokoliny dobry zwuk. Zawčerawše póstnicy mějachu zwučeny dobry wopyt a wobě žurli Kolpingowego domu běštej nimale połnej, hdyž kaplan M. Cyž dobrutsawow a hosći witaše. Po někotrych žortnych a khutnych wustupach a po wuspěwanjin někotrych spěwow so žortna hra: „Młody muž, hdyž wari", wuwjedźe předwjedźe. Wšitcy hrajerjo běchu sebi wulu prócu brali a přihladowarstwo je poskičene z wulkim dźakom přijalo. Po dźiwadle hudźeše dobra kapela k wjeselej rejey a zjednoceše wšitkich dołho při wjesołej zabawje.

§ **Budyšcy.** (Pomnožnjay Cźežwjeneho khćiža žo pruwuja.) Sobotu nejdźelu popołdnju wotmě žo w domje katholskeje kolonny Cźežwjeneho khćiža pruwowanje 12 katholskich kolonnow. Dr. Albert z Hajnitz jako kolonniny lěkař. Wšitke sćežkowanjeske kolonny pruwowanje pšchewjedźe. Po skónčenju pruwowanja knjenja dr. Kaiserez z Budyšina pruwowanych jako khmannych do Cźežwjeneho khćiža pschija a jich do pšchihažahi wsa. Knjezna Fiedlerez z Budyšcy jako kolonnina wjedniza žo dr. Albertej pomha.

§ **Pšchebrěnja.** W kole žywotich dźěći, wnuczkow a wnukowinych žywjeńskeje wjery póndźelu wumjenkaŕ Jan Měrich, kiž poła žwojeho žywa bydli, žwoje 80. narodźeniny. Wšched hischcze nětko pschedobthim cźasom jeho cźehka wjesoła cźiwilowasche, nětko pak je sajo po wustrowinyschi, po prochy. Jeho mandźelska Hana rodź. Langez z Cźěchowic wumrě jemu w nocy 1903. Wot teho cźasa wosta je 4 dźěćmi, 2 žynomaj a 2 dźowkomaj sam a wobdarjesche je nimi na žiwnosćt, kotruž jeho žyn August Měrich je knjesej Měrschej hischcze prawje rjany dźěl zrjadźa Popschatu.

§ **Stachłowy.** (Biblijska hodźina.) Pschichodna biblijska hodźina budźe žrjedu w 20 hodźin pola Guhrez.

§ **Stachłowy.** (Shromadźizna powětrowego schkita.) Njedźelu popołdnju su wobydlerjo nascheje wsy we [illegible] Shromadźiznje wo powětrowym schkicze seidźechu. Po pomjerje mało, schtož wschitkich wjesnjanow wo [illegible] powětrowego schkita wě, dokelž so tute we [illegible] wschitkich tu hischcze njeběchu rosponimałe. Wo [illegible] shromadźiznu we jara dobry. Knjez inženjer Müller z Budyschina mějesche samjedźenski pschednoschk, w kotrymž wo wobornej wolt a wobornej mzy rospramjeschesche. Rěčesche wošebje wo bronjach žuboch w prěnim a wo kładkach, kotrež su ja naš z najwjetschim strachom. Njepschecźelski napad njejmě naš njepschihotowany namakacź. A tehodła ma kóždy winowatosćz, je wo tajke należnosće stara. Podrobnje rěčesche pak wo nadawkach žony w powětrownym schkicze. Hižpschichodny pjatk budźa wobydlerjo pschi sacźemnjenju [illegible] swučowanju móz pokazacź, so maja srjoumjenje za potrjebnosć tajkeho swučowanja a so móža khętschane też [illegible] swužitkowacź.

§ **Z Radworja.** Byrnjež puče też trochu hładke było k wjedru tajke, jako sebi je přeješ, tak to tola tak mnohich wotdeźrżeć njezamó, kiž njedźelu na wojerskej a wolnjoworbny swjedźeń přiúdźechu. Šubertec [illegible] běše skoro połna. Wězo wšitcy nětko wosebiteho [illegible] wočakowachu. A woni so njeběchu mylili. Hrajachu [illegible] wubjernej hrajerjo němsku hru: „Twarožkowy [illegible] sammi". Dyrbješe wšak so hišće něšto poskićić, štož [illegible] wešych winow dla móžno njebě. Za to pak łapi [illegible] Steinger jedyn kuplej wo khorhojnošerju přednjese. Na to wunjese so po krótkej narěči knjeza Šołty-ł [illegible] ukrainskeho trikróćna slawa na wjednika a kanclera a přizamkny so němska hymna a Horst-Wesselowy spěw. Tomu přizamkny so wjesela rejka, kotraž [illegible] do [illegible] hodźin traješe, a knježevše rjana tonarsnosć. Tuž přejachu sebi mnozy zaso tajki wječork. To pak móže so stać, hdyž póstnicy póndźelu sebi wuhotujemy w Radworju „Wjesny wječor", hdyž tak nichtó w „gala" witany njebudźe, ale wšo bóle po zastarskim zwoblekane. Dalše kóždy zhoni, hdyž tam pohladać přiúdźe.

§ **Ratej.** (Sserbšti swjedźeń.) Njedźelu 16. febr. swjeceschese ludowne serbšte towarstwo „Lipa" swój załožeństi swjedźeń. Je to stare waschnje tow. „Lipy", so wuhotuje w sapočatku léta swój tradizionelny swjedźeń, na kotrymž shromadźi žobustawy a pschecźelow do žywjeho koła. Pschedsyda towarstwa k. Jurij Schewčik powita pschitomnych, kotříž běchu z blišta a z daloka na swjedźeń pschischli a to w bohatej liczbje, tak so bě žurla na połna wopytowarjow, kotříž naš narodny spěw „Riana Luźiza" prěnju a poźlednju schtuczku jahorizje wupšewachu. Na to měrješche pschedsyda narěcź, w kotrejž rozestaja saměr nascheho prózowanja na narodnym polu, kóždy Serb dyrbi žo zwěru dźerźecź žwojeje maczeŕneje rěcźe. To je też pschecźe a wola nascheho wjednika a kanzlera Adolfa Hitlera. Smy pšched Bohom nascheho ludom a nascheje zwědomjom winowacźi, so žo zwěru dźerźimy žwojeje narodnosće. S tschikróćnym „Iar" na nascheho wjednika žo narěcź skónči. Se spěwomaj „Luźiza moja" a „Hory módre, ja waš šnaju", kotrejž spěwny wotrjad „Lipy" spěwasche, bu porjad wječora wotewrjeny. Na to scźěhowanje hra „Chubjena njewjesta" wot J. Kubschcźana. Jeje wobšah bu hižo w Sserbšich Nowinach rosponiman a njetrjeba žo tu wospjetowacź. Hrajerjo žo prózowachu najlépsche wuliscźejeź. Hłowny rólu, mjenujcy Hilju Wicźasez, pschedstajesche Hanka Hermanez z Kamjenje p. Rakez z wonrawdźitej wušłojnošću, njech bě to na wšy jako Jaanowa njewjesta, pak doma jako wuswolena zuleho a skónčnje jako wódneho mužowa žona, w'chitko wona mischtrizny pschedstajt. Kóždemu hošcźej dźe žo wutroba spinasche, hdyž wona wódneho muža prošeschе, so by tu hischcze ras na běły dźeń puschcźił, abo hdyž žo že swojej małej a lubošnej dźowcźičku rosmołwjeschе wo rjanym šerbšim kraju, a hdyž žo jej poradźi, je snadnjom schcźiža žo wuwinyć z helleje mozy, njebě to nawjes wodwohnjenje mjes pschihladowarjemi, a skónčnje, hdyž bě do žwojeje ródneje wjeli pschischła a žo je žwojimi pschiwušnymi sałe wohladała, njebě to wutrobu jimazy wobras? A hdyž bě, njedźiwaju na załubu wódneho muža žobu kemschi schła, a wódny muž, hdyž widźeschе, so žanu móz wjazy na njej nima, ł wječerjowcźu jeje žydom dźeći šadaji a wona žo pschi morowych dźećoch šwješe, dha drje kóždeho hroja wobšhowasche. Njechaм nětko ł tym prajicź, so běchu tamne róle mjenje wuschtkitje hrate, na žadyn pad, ale chtyć-li wot kóždeho wobšebje rospramjecź, byšt dyrbjał pschewjele pitacź. Jenož to chcu hischcze pschidacź, so je žo mi maka Sobiz Hertka z Kamjenje, kotraž dźowcźičku wódneho muža pschedstajesche, pisches jeje łažne a nježne wuprajenje wulku podobaka, a J. Schewčźik jako wódny muž bě dosć hruby a njecźuczźiwy mandźelski, kajtšj dyrbjeschе woprawdźe być. Hra drje je dosć khutna, tola po mojim sdaczu je žo kóždemu lubiła, ščtož běsche też ł pschikleka špońcź. Na stónczenju hry wušłupi šerbšti cźažnišar Menzl ł Dobroschicz, kotryž běsche njedźiwajo na hładkoju puczłow na naich šwjedźeń pschišeł, so by jón je žwojimi šerbšimi hušlemi porjeušchił. Knjes Menzl hudźeschе na žwojich hušlach šerbšte narodne spěwy a reje. So njeje ł. Menzl jenož cźažnikarsći mišchtr, ale so je też wumětł na hušlach, to šmy na šwjedźenju „Lipy" žiwischeli. Žiwy pschikleck jemu jeho njeběžicźnu prózu mutowasche. Na kónzu porjada jimasche žo knjes Wirt ł Jitka žkowa, wupraji w mjenie wonytowarjow wutrobny dźak hrajerjam a spěwarjam, kotříž bjes wuwlacźa ł prošeho luda wobšteja a pschejeźe towarstwu, so by dale žwoje narodne dźěło špěchowało a korjenje a haloły mózuje rosschěrjało. Nutrnje pschitomni jeho napominanjam pschipokłuchachu a pschikłokowachu. Tak bě porjad šwjedźenja skónczeny a wjeselka rejka jón w pósdnej hodźinje wobšamknu.

Ze Swinarnje. W zašłych dniach mózachu ludźo lód rubać a do pincow wozyć. Naš młynski hat, kiž klóštrskemu knježestwu słuša, podawa nětko w přerězku na 10 centimetrow tołsty lód a klóštrske zapřahi woža połne deskowane wozy loda po starej dróze do małeje pincy, kiž móže na 1000 centnarjow wopřijeć. Z lodowymi widłami a hokami storka so lód na wozy. Dalši přiúdźo do wulkeje noweje pincy, kiž na 18 000 centnarjow wopřija. Z pomocu elevatora so lód do njeje mjeta. Tuta bu 1911 natwarjena, wobsteji potajkim lětsa runje 25 lět. Lód wuživa so za piwarnju a druhe klóštrske předewzaća. Wjele stow wozow je trěbnych, prjedy hač stej pincy połnej. Hač so to lětsa poradźi, hdyž hižo zaso taje? Kelko pilnych rukow so hiba, zo bychu lód na kruchi rubałe, jo nakładle, wotwozyłe a do pincow znosyłe!

Hospodarski rozhlad

Mutoru 18. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,454	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,28	100 českosł. krónow	10,30
100 šwajc. frankow	57,23	100 franc. frankow	16,42

Barlinska burka 17. februara 1936. Na spočatku nowego tydźenja běšche na burjowych wiłach pornjo jara žiwym wobrotam šaschłeho tydźenja jara měrneo. Nakupjenja bankowskeje klientele žu wobmjesowane, jenož ja někotre w kursu wróćo wošłate hódnotnk ko šaimowachu, a tohodła też burkowni wobkhodnizny ł powołanja ł wjetšim nakupjenjam niepschihtujchu. Njedźiwajo na to pak bě šakładne ménjenje wošebje pod šacźišchćom rěcźe wjednika na autowej wušłajeńzu a dźiwaju na optimistiske dividendowe wocźakowanja dale pschecźelne. Na prénim měšnie stejachu někotre brunizowe hódnoty, mjes nimi wošebje Ilse-Bergabu. Też linolejowe hódnoty žo dale žiwje wobkedźowachu. Na rentownych wiłach žo dale ša starej wóinikej pożeżonku praschachu. Druhe renty dźěła popuschćichu.

Barlinske žitne wulkowiki. Na Barlinskich žitnych wulkowikach šapocza žo wobkhod w nowym tydźenju jara pomału a pohibowaschе žo też w dalšich běhu we měrnych kolijach. Dowós še ztrony ratarstwa žo njeje pscheměnił, dožaha pak, ta by potrjebu w khlěbownych žitach połnje špokojił. Młyny wošebje na Barlinskich wikach žo dale wrócźo dźeŕa, dokelž mukowe witi wošebitych naštorkow nievolicźeja. Małe młynny w provinzy běžnje žwoju potrjebu krыja. Ssylnischći šajim wobsteji ła njekontingentowanu rožłu kotraž pak žo jara rédko dostawa. Też pisowanskeho wowša a ječźmjenja je łedma na wikach. W ječźmjenjach ša piwarnje a industriju je wobrot ša najlépsche druźiny wobmjesowany.

Wežera płaczeiche w Barliuie zentnar

pschenicy W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — ječmjenja G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr., — wowša H 9: — hr., H 13: 8,30 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	17. 2.	14. 2.		17. 2.	14. 2.
Pšenca	210,0	210,0	bunv	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	173,0	173,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
ječmjeń now.	221-224	222-225	módre lupiny	8,50-9,25	8,75-9,25
ječmjeń, nat.	—	—	žołte lupiny	13,5-14,2	13,2-14,0
wowš	—	—	zeradella	19,0-21,5	19,0-21,0
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeč. muka	27,15	27,15	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,95	8,95
ržane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	19,2-20,5	20,0-21,0	pšeńč.		
lane symjo	—	—	wowsna		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna		

Płaczizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 203.0 9: 201.0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 167.0
Płaczizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 169.0 9: 174.0
Płaczizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 165.0

Płaczizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

17. februara 1936 Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 132

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnosće młode	42
Starše	42
Hewak połnomjasne, młode	42
Starše	—
Mjasne	—

Byki 87

Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	42
Mjasne	42
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 327

Młódše połnomjasne kruwy naiw'etšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	42
Mjasne kruwy	38—42
Snadnje wuwite kruwy	30—37
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosće	42
Hewak mjasne jałojcy	42

Wowcy: 790

Najlépše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	54—60
Srénje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	57—58
Mjasne wowcy	46—50
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	40—45

Celata: 576

Najlépše kormjene čelata wot cyca	64—67
Srénje kormjene čelata wot cyca	57—64
Snadnje wuwite	50 56
Najšpatniše	44 - 48

Swinje: 1599

Tučne swinje, přez 150 kg. čežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. čežke	54
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. čežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. čežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. čežke	—
Rancy	—

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Mitte Februar findet durch Umfrage eine Bororhebung für die Ermittelung der landwirtschaftlichen Betriebsverhältnisse statt. Erfaßt werden alle land- und forstwirtschaftlichen und gärtnerischen Betriebe von 2 und mehr Hektar Betriebsfläche. Die Betriebsinhaber werden gebeten, den Zählern die Arbeit durch bereitwillige und genaue Auskunft zu erleichtern. Die Erhebung dient nur wirtschaftlichstatistischen Zwecken.

Bautzen, am 17. Februar 1936.

Der Oberbürgermeister.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźeł a přilopk Marko Smoleŕ w Budyšinje a za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. I. 1936 2249. — W tu kluwiu tarifna liačina čo. 5 płaći.

Ze Serbskich Pazlic. Zańdźenu njedźelu wotmě tu „Pomocne zjednoćeństwo k zawěsćenju koni" pod wjednistwom bura M. Žura z Njebjelčic zhromadźiznu. Tuto wulicy spomožne zarjadowanje njeje bohužel hišće powšitkownje so w burstwje dosć zakorjeniło. Myslić mohł, zo wšitcy jomu so přizamknu, hdyž tola tajke dobroty ći poskića při škodowanjach na knjoch. A k tomu su přinoški čim mjeńše, čim wjacy sobustawow k towarstwu steja. Dotalny podkładnik zjednoćeństwa, bur Jakub Lebza z Pazlic, złoži po dołholětnym dźěle za dobru wěc swoje zastojnstwo, kotrež nětk přija bur Mikławš Delan z Wětenicy.

Z Kukowa. Wjesna skupina zeźiwjeńskeho stawa so pod wjednistwom wjesnjanosty k rozmolwje wo statnej podpjerje w nastupanju picowadłow zhromadźi. Wšitcy wobsedźerjo kruwow běchu so zešli. Jim so 10 podźělnych wopismow přidźěli, tak zo na kóždu kruwu něhdźe 30 puntow připadnje. Rozdźělenje přewjedźe wjesny burski wjednik Wolcník. Tuta podpjera je so dźiwajo na wulku suchotu w lońšim lěće a z tym nastaty njedostatk na picy, z wulkim dźakom přijała.

Z Kulowa. (38. założeńskí swjedźeń Bratrowstwa.) Ze złotymi pismikami buchu 38. narodniny spěwneho towarstwa „Bratrowstwa", njedźelu 9. februara 1936 swjećene, zapisane. Na dopołdnišich hłownych kemšach spěwaše město cyrkwinskeho khora naše „Bratrowstwo" 4hłósnu łaćonsku Božu mšu. Tutón ćežki nadawk serbski khór ze wšej česću dopjelni. Wječor so swětny dźeł w „Němskim kěžoru" mištrscy wuwjedźe. Naš horliwy młody předsyda k. Mikławš Woko, z radosću zhladujo do přepjelnjeneje zale, witaše wšěch hosći z wutrobnymi, zahoritymi słowami. Na to putaše nas sylny khór spěwarkow w swojej rjanej narodnej drasće. Parle našich spěwow wokrewjachu potom naše wutroby. „Hdźež so módrja, zelenja" (4hłósny měš. khór), „O miły swjaty wječorje" (4hłósny měšany khór), „Tět je hólčik", „Dobry wječor maćerka" a jako dodawk po hrimotacej slawje zaklinča: „Cohodla so njewjeselić". Nam so wulcy lubješe hibićiwy, cyle do swojeho skutka zaběwjeny dirigent, k. organist Pawoł Paška; na njeho cyle złoženy spěwny khór wšě spěwy z hłowy spěwaše, a z jasnym wurjekowanjom, krasnje wotměnjejo po zmysłu ... přednjese. Naš derje znaty k. Michał Sołta (Haška) je hotowy komikař. Jeho tak prawje žortniwje přednjeseny kuplej: „Hdyž je Hadam" so kóždemu derje spodobaše a wuwabi wjele wjesołeho směška. Ze zahoritymi słowami wuzběhowaše potom wosadny knjez farař narodnu słužbu a narodnu česć našeho „Bratrowstwa". W druhim dźělu předstaji so wjeselohra: „Hdyž Kocor khamor čazaše", kiž so tež wulkotnje poradźi. Wosebje wuznamjenještej so hrajerej: Starcowa, młoda wudowa. Hańža Kokertec, a Leńka, měšćanostowa dźowka, Marja Krupec. Hačrunjež wobej prěni raz na jewišću wustupowaštej, tola swoje róle mištrscy wobknježeštej a bohatu slawu žnjeještej. Tuta Leńka, wót Boha wobdarjena z krasnym rjanym hłosom, je naša najlěpša spěwarka, kiž kóždeho zahorja, štóž ju spěwać słyši. Njech swojemu rjanemu hłosej husto klinčeć dawa k česći Božej a narodnej słužbje. A naši hrajerjo, cyle zaběwjeni do swojich rólow, też tónkróć kaž přecy, jara wušiknje a derje hrajachu. Připosłucharjo mózachu so też dosć nasmjeć. Hrimotacy přikład sej jim bohace mytowaše za wšě dźěło a prócowanja, wšěm słuša nadobny dźak a sława! Skónju z powitańskimi słowami našeho předsydy: Tak naše „Bratrowstwo" njech rosće, kćěje hač do wšeho přichoda, njech Serbam tyje. Z nim dźělajmy we swěrnym towarstwenju: „Wšo k Bohu česći, Serbam k spomoženju!"

S Wojerez. (Swinjaze wiki.) Na swinjaze wiki běchu 115 prožatow a 1 běhaka přichinali. Prožata płaćachu w pjećerćku mjes 15 a 20 hriwnami. Wobkhod bě jara živy a pjeseństwka njemošta.

S Woierez. (Wobkhadne njebožo.) Wobkhadne njebožo sta so sańdźenu schwótrtk při gnežowym mjeclu na Drježdźanskej drózy w blišćosći „Hodlerja". Motorski koleśaŕ, kotryž do Brětnje jědźeše, zaběhy wola Wernerez automobiloweje firmy ł kola, so by žebi nawoźi wurjedšik, kotreż bě jich sańkpik. Wožobowy auto, kotryž za nim jědźeše, při pjeseńćěhnjenju do motorskeho kola srazy a jo kmjnje wobchodźi. Też motorski koleśaŕ so khětro na nohy rani a dyrbješe lěkaŕstwu pomoz pytać.

S Tureja pola Khočebuza. Pućowacy ł autom druhdy najsajimawiše wězy nahonja. So pak žornik pśches wokno skočí a so žonje na klin žndnje a tutón smuźity stok je swojim žiwjenjom sapłaćaći, to drje hišće dobre było njeje. Tuta stawiśna drje khětro spodźiwnje klinči, je pak so woprawdźe stała. Tutón spodźiwny podawk sta pak so na drózy pśched Turiom p. Pizna w Delnjej Luźicy. 2 žornje pśches pucź běžeschtaj a žornik sa nimaj. W tutym wokomiku pschińdźe auto a žornik muśleschе žebi, so auto pschestocki, schtož pak so jemu zyle njepodaŕi, pscheraz autowe wokno a žedźeschе kaž hitzo spomnichmy, na miękkim klinje jeneze žonu. Ssornik pak bě so pschi tym tak ćežko sranił, so dyrbjeschе so saktócź. Ludźo so pschi podawku njesranichu.

S Mužakowa. Schtwórtk popołdnju wokoło ¼6 hodźin so na Žarowskej drózy pśched hoscenzom „ze schkleńczeńi" njeboże ł motorskim kołom sta. Hoscenzarjowy synn Willi Dutsch ł Brunnoja se žwoźi žonu, kotraž na sosiusu žedźeschе, do Mužakowa pschijědże. Norsnjo hoscenzarj „ze schkleńczeńi" bě jedyn wobydlet ł Lukinyn pósłki auto, kotrnž tam sajta, wopuschczik, a chjasche drohu pscheprětkowacź, pschi cźimj runje do motorskeho kola sadeża. Mjes tym so so Lukinczanski wobydlet lójo stani, so Dutsch khětro cźejko we wobliczu wobodrě a dyrbjeschе so do Borschczanskeje khorownje pschewjesć. Jeho žona i lójschimi sranjenjemi wotewdje.

Ćežke sćěhwki lohkomysłnosće

Cźejteho njesbožo, tchtrej je so ł lohkomysłnosću sazo, so wcjera dopołdnja na jenym parkowanischczu pschi automobilowej wustajeńzy dohladachu. We łamknjenym aucze 3 wožoby namakachu. Je bliže wobhladaju, so łwešći, so bě so w małych kachliczkach w aucze satepiło, kotreż so hewak sa tepjenje khłódźaka wužiwaja. Tjo młodši ludźo, mjes nimi jena holza, su najsterje chżyli pjenjesy sa pschenoscowanje salutowacź a so tohodła podźe wjecźor do wosa samknychu. So by we wosu cźopto tyło, běchu w kachliczkach satepili. Wosowy wjednik, kotryž pschi łamnych kachliczkach hedźeschе a liš bě jedoże pluny do so srěbał, bě so hižo sadubnył. Druhej wožobje, kotrejž běschtej bjes wědomja, wohnjowa wobora, kotraž bě so spěchnje sawołała, do Hildegardoweje khorownje dowjesły, hdyž běchu posponty, jeju woźiwicź, wuspěschne. Wós pothadża ł Budyschina a ma cźišło I 1822. Motory je 20lětny Kurt Schmidt ł Budyschina. Druhej wožobje stej 23lětny motorowy sanikaŕ Kurt Egon Rothbarth ł Kumwalda a najsterje sotra samrětcheho, Doris Schmidt. Wonaj njejstaj w žmjertnym strasche.

*

Spytane njekasanstwo na Hrubjelcźanskich honach.

Schtó może nječhto wo nabpadniku sdźelicź?

W nozy k pónđźeli 17. februara 1936 wokoło ½1 hodźin je njesnaty na pucźu, kiž w Budyschinje wot Neueż promenady pśches Scźijeczańske łetańschcźo wjedźe, na Hrubjelcźanskich honach, něhdźe 100 metrow wot dołhorańscheho wjeśneho wułkoda sdalenym, na 17lětnej holzy ł Hrubjelcźiz njekasanstwo spytał. Jenoż holazynemu rozsudnemu a wuschitnemu sadźerźenju ma so dźakowacź, so nadpadnik njemóžeschе swój wotpohlad wujeścź. Stućeł je swoju cźapku leżo wojtajiwschi ł mestu cźeknył. Najsterje je so pschi pschimanju pschi kewym wócźku trochu sranił. Món so tale wopisuje: 18—19 lět stary, něhdźe 1,65 metra wulki, schwiźny, nima wu sow (Schnurrbart), wobleczeny běschе cźemnischu sportsku łoschlu, krótki. najsterje cźemnobrunu mantl, cźorne wyschke cźrije a beige-barbnu a brunoźmuhatu sportsku cźapku, wulkolcźe 54 aŕ beige-barbnym podschiwkom a napiśmom: „Modell Sport, Deutsche Wertarbeit", prědku pótnu koźu. Tuta cźapka je so we wulkadnym wokne NS-nowin w Budyschinje na Snutskownej lawśeż hażu k wobhladaniu wupowěška. Dokeli je wot nadpadnika sa hródźu wonjałko, ma so sa to, so wón něhdźe we tatarśtwie dźěła. Prošu so, so bychu so wězownе wojsewjenja kriminalnemu wotdźělenju w Budyschinje na Ortenburgśtim hrodźe, telefon 2802, bliśćschemu žandarmstwu abo policiji łapodałe. Pschihlubja so, so so mjeno wojsewjerja sataji.

Z Drježdźan.

Znate Drježdźanske serbske towarstwo „Jednota", kiž před sydom lětami swój złoty jubilej we wulkich rozmerach swjećeše, bě na 11. februara so přihotowało, zo by wospjet spominało na założenje. Wězo běše też tónle 57. założeński swjedźeńk so cyle derje poradźił, hačrunjež bě so jemu zarjadował w towarstwowych městnosćach. Dokeli bě k. předsyda Helas na woswjećenju 75. narodninow mištra Krawca, hdyž měješe naše towarstwo zastupowane, leżeše wjednistwo tuteho wječora w rukomaj druheho předsydy knjeza Maksa Hajdana. Po wuspjewanju narodnych pěsnjow buchu sobustawy a hosćo wutrobnje powitani. Skutkowanje a nadawk „Jednoty" za serbsku kulturu naspomni w krótkich sadach druhi předsyda. Za strowy žort staraše so cyle Hajdanec swójba, tak zo so wuwi pěkna serbska zabawa po Radwořskim wašnju.s Slědowace zhromadne spěwy, kiž w žanym spěwniku njenamakaš, rozwjesełichu starych a młodych. Loteriju poskići jedyn Stowak, kotrehož wulosowańki wjele wjesela zbudźicha. Někotryžkuli je potom z dźěćacymi hrajkami domoj čahnył, zo mohł kóždy dźeń spominać na młode lěta. Skónčnje běchu też ći z pócesćowaceho wječora so wrócili, tuž pleśeše so potom zabawa hač do późnje je nocy. Naša serbska kapała pilnje hudźeše serbske reje, zo móžeše so młodźina narejować. Naše rjanolinki w narodnej drasće wohrěchu cyły wječor, a jich wjesole rozmołwy zbudźichu też powědatych serbskich pachołow k dobroserbskemu wuznaću, kiž runje towarstwo „Jednotu" tak mnohe lěta debi. Wječor skónči po hesle: Trać dyrbi Serbstwo zawostać a też naše pozbudźace towarstwa!

S Drježdźan. (3lětna holcźka so łshubiła.) Wot pjatka w 3 hodźinach je so 3½lětna holcźka Helga Eichlerez ł Drježdźan-Pieschena, kotraž pola swojeje maćerje bydleschе, łshubiła. Dźěćo bě na dróhu ischło, so by tam hrajkało, wot toho cźasa pak je so bjes śledu łshubiło. Dokelž so mała po wuprajenju maćerje hišće njeje daloko wot bydlenja wotšłalika, je móžno, so je so znadź dźěćo stónzowali.

Budyske stawniske powěsće

Pónđźelu 17. februara 1936.

Narodźiłoj staj so: 14. 2. Waltarjej Zelikej Metznerej, klampnarjej, dźowcźička. — 15. 2. Mathei Augustej Waltarjej Lehmannej pscheńkupzej, w 1. łubju wokrjeźnemu organisatorjeńkemu rjadowarjej nowuteje dźěłowe fronty, syn.

Wumrěła je: 16. 2. Marja Scholzina rodź. Frenzlez, manđźelska skarja, 36 lět.

Towarstwowske powěstniki.

Drježdźany. Wšěch lubych Serbow přeporučujemy na serbske kemše njedźelu 1. pósta, 1. měrca, rano we 8 hodź. w kapali w Taschenberg-Palais. Spowědź wot 7 hodźin.

Serbske a němske

SPĚWAŘSKE

jednoreho a też najlěpšeho wuwjedźenja dostanjeće stajnje we

Serbskej knihaŕni

w Budyšinje w Serbskim Domje

Zaleži nam wjele na tym

zo naši čitarjo „Serbske Nowiny" kóždy dźeń w porjadnej a zwučenej hodźinje dostanu. Hdyž nowiny wuwostanu, dajće nam to na kóždy pad, je-li móžno, samsny dźeń k wědźenju. Wopokazańce nam z tym wulku słužbu a móžemy tak njeporjad hnydom wotstronić, štož je za was a za nas jara wažne.

Naša zasada je:

wam najlěpje słužić!

Hdyž póstski poselnik „Nowiny" njepřinjese, dyrbiće Nowiny na póstakim hamće (w Nowinskim wotdźělu) žadać. Wozjewjenje pola listowaho njedosaha! Hdyž to činiće, potom zastupi po kóždej njejasnosći hnydom porjad. Za to smy wam dźakowni, přetož zaleži nam na tym, zo kóždemu „Serbske Nowiny" w prawym času dodamy.

Nakład Serbskich Nowin

w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Khěža w Njeswačidle, z 1½ kórcom pola a rjanej sadowej zahrodu je na předań. Hnyd. k wobydl. Dalše z hon. pola Thränic w Njeswačidle čo. 2. [276

Pytam hnydom piln., spušćomn.

wotročka.

Bur Čorlich w Khanecach pola Pančic. (277)

Wšě knihi

za šulu poruča tunje

Serb. knihikupstwo

w Serbskim Domje

Zawołajće telefoniscy

Budyšin čo. 2687, maće-li maly nawěšk abo ważny podawk we Wašej wsy abo wokolnosći wozjewić. Hdyž do Budyšina přińdźeće, móžeće w Serbskej knihaŕni nawěšk zapłaćić abo wudawki sebi dać zarunać. Serbska knihaŕnja to rad čini, dokelž chce přeco to »najnowše« swojim česćenym čitarjam poskićeć.

Płaćizny hódne poskićenja

Běły kóperowy

barchent

86 cm šěroki

62, 58, 45 pj.

Trěnja,

šěre, smuhate, čistoplatowe

wobrubjene a z wuskom

46/100 štuka 65 a 55 pj.

Trěnja,

běłe jakwardowe, połplatowe

wobrubjene a z wuskom

85 pj. 48/100 75 pj.

Blid. přikrywy

běłe 13/160 2,95 1,95

110/110 1,28

Twjelki,

šěre, kaščikate, čistoplatowe

wobrubjene a z wuskom

50/50 6 štuc 1,98

A. Bokelmann

naslědnik w mějićel C. Müller

w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2 :: Założ. 1892

Přiloha k čísl. 41

SERBSKE NOWINY

Wutoru 18. februara 1936

Jako 17lětny na spytniske pućowanje do Afriki

Hans Schomburgk powědaše wo swojich nashonjenjach w cźmowym dźelu lesmje.

Wulki sajimawe běšche, wozjera na ſlědźerja Hansa Schomburgka poßłuchacź, kiž w hońtwjerśkej ſtwi tudomneho Gudźiz hoſćenza wo swojich pućowanjach a nashonjenjach w Afriźy powědaše. Wěſo běšche prenje pracźenje, kiž ſo na njeho ſtaji, kak je k tutemu ſpytniſkemu ſiwjenje pſchiſchoł. Wón bě, njewſchědny hólź, kiž ſo jenoź ſ wěrjatami ſaběrasche a cźitaſche jenoź wo ſwěrjatach. Jeź jeho prjedownikaj ſtaj byłoj ſlědźerjej, tak ſo to pola njeho w krwi teźi.

Hans Schomburgk ſrosumjeſche ſwojim pſchipoßłuchaŕjam ſajimawoſcze a wjeßela, tola teź byrdomdeje źiwjenja w kolonielnych krajinach ſ wulkej wuſtojnoſcźu ryßowacź. Njech nam powěda wo ſwojej ſłužbje w jendźelſkej jichaŕskej polizji a afrikanſkim ſtacje Natalu, njech nam wopiſuje ſwoje ſkutki we wójnje Jendźelcźanow pſchećiwo Buram abo njech nam ryßuje ſwoje hońtwy na ſłony (ſlesanty), wſchitko to nabywa pſched wocźomaj pſchipoßłuchaŕjow źiwjenje.

S hiſchcze jenym towaŕſchom natalſkeje polizje ſo wón na prěni puć pſches Rhodeſiju a Kongoſki ſtat do němſkeje Ranſcheje Afriki naſtaji. Wonaj ſtydom lět na ſwojim pućowanju wostaſchtaj a pjeć lět dokhо ſaneho kamjeńneho twarjenja njewuhladaſchtaj. W lěcze 1910 běſche ſo Schomburgk do domizny wrócźił, piſaſche ſwoju prenju knihu a měſeſche ſwětowowbraſowe pſchediwoſchki.

Schomburgk je prěnjeho ſłona ſ Afriki do Europy pſchiwjedł a je poſdźiſcho w Liberiji we wjeczornej Afriźy ſa małymi rěcźnymi konikami ſlědźił a je tehorunja pſchiwjedł. Wón je ſo jako prěni Europjan hluboko do tutoho njeſtrowneho kraja ſwaźił. W lěcze 1912 je wón ſwój prěni film w Afriźy wjerćał. Jeho druha wuprawa w lěcze 1923 měſeſche pak wuſpěch, ſo film „Cźłowjek a ſwěrjo w pralěßu“ naſta. Hdyž pak wón pytny, kak lohko ſebi Amerikan

Wulki wohoń w Toskanskej w Italiskej.

We wulkej fabriźy Bruneri w Bruno San Lorenco w Toskanskej wulki wohoń wudyrił. Wobora s Florenza zyku nóź na nimo měrje cźežkich haščeńskich dźěłach skutkowaše. Někotre wožeby so pśi tym tśelu. Mjenjenja drobotny material a wjele maśinow śniczichu. Skoda so na 2 milijonaj lirow woblicza.

[illegible]a w Turko[illegible]:

Po snowanatwarjenju s njewjedrom saśichych dniow pśehlad wšěch śkodow sćitajecź, kótrež je wulki gněhowy [illegible] naczinił. Licźba morwych mučźinia po dotalnych swěsćenjach 102 wožobow. 6000 śchtuk skotu je pśi zyhnowanju mjecźela zahinuło. Wobkhodne łódźstwo je někotre mjeńše łodźe [illegible]bilo.

149 ludźi pśi barakowym wohnju žiwjenje [illegible]bilo.

W Tientsinje w Khinje wudyri w nuśowych barakach, kótrež běchu so sa najthudniše wobydlerstwo natwarile, wohoń. Wśi śiłnym wětrje so wohoń sa krótki cźas na zyte lehwo wupśeśerje, tak so so do cźista spali. 149 wožobow so pśi tym spali. S rospadankow tutych wobohich jako cźěła wuczahnychu.

Nowe cźežke njewjedra nad połnóžnej Ameriku.

Nowe cźežke gněhowe mjecźele s krupobicźom w raśeńchich statach Ameriki we wšelakich krajinach kóždy wobkhad sastajichu a teź někotre cźežke wobthudne njeboža sawinowachu. Jenož w Newyorku samym pśichi tym 3 wožoby žiwjenje [illegible]bichu a 50 so cźežko trani. Wobrjóžne stražowaŕśe łódże dyrbjachu někotrym rybaŕśim łódźam na pomoc khwatacź, dokeź běchu w cźežkej mótśe muły. W połnóžnej a južnej Dakotaśkej, kaž teź w Minnesotaśkej a w někotrych druhich połnóžnych statach syma njepśeśestawajcy dale traje. Licźba morwych je dale pśibiźeŕka. Někotre wožady su hižo wjele njedźel dospołnje wot śwěta wotrěźnjene. Cźežke śliwki naczinichu w Kaliforniśkej wulku śkodu.

Radio

Sźerjedu 19. februara so tłyšchi:

Königswusterhausen. Rano śnateho wšchódneho programma: 6,30 wjeśeły raniši konzert. 11,40 sa bura. 15,15 wjeśele ouvertury. 20,15 hodźina młodeho naroda. 20,45 Zyrkus se Stuttgarta.

Lipsk. Rano śnateho wšchódneho programma: 6,30 raniši konzert. 7,30 sa bura. 8,20 sa hospodu. 11,45 sa bura. 16,30 hudźeŕska hudźba. 17,10 wo nowotarstwach w zibilnym prozeźu. 18 popołdnjo wšcheležinow. 20,15 hodźina młodeho naroda. 20,45 orchestrowy konzert.

Ešchcze wažne s dnjoweho programma. Wrótśkaw: 21,15 S awstriśkich alpiśich krajow. Frankfurt: 20,45 „75 wjeśelych mjeńšchinow". Mnichow: 20,45 połstniši programm. Win: 6,55 opera „Knjeni wo žnje". Warschawa: 21 Chopinowa kławěrna hudźba.

Skitajce skót w zymje!

Skotarjo na wśach a městach, starajcze so wo swój skót w tśechłatej zymje!

Konje, kótrež wonka dyrbja cźakacź, maja so s pśichrywom derje wodźecź, so njebychu so sahymnike a slawy jim sprotśe. Je-li hrjadło w zymnym wiźale, ma so prjedy swohrěcź. Da-li so łódźymne hrjadło konjej do tlamy, pśiłěpi so žlinaczka (Schleimhaut) a so wotchorje, s cźimž jemu wožebje pśichi žranju, wulke bolosoze nastanu.

Skót so krjuduje, hdyž dyrbja konje s tupymi podkowami abo bjes nich w žnjeży a hładkosći žrowje dźěło wukónjecź. Na kóždy pad maja so podkowy wšcheležne na žnjoju wótrosćs pruhowacź, lepje su podkowy se stojakami (Stollen), kótrež so wumjenicź hodźa. Pśichi hładkosći a wyšokim žnjeżu njeježmě so jim pśicźewulka cźeja nakasacź. W nuśy ma so pohonecź wo pśichipśichaj postaracź!

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca

Das **Entschuldungsverfahren** des Landwirts **Nikolaus Sauer** in **Piskowitz** Nr. 31 ist nach Bestätigung des Entschuldungsplanes **aufgehoben** worden.

Kamenz, den 13. Februar 1936.

Das Entschuldungsamt.

Towaŕstwowski powěstnik.

Dubrawka. Sźerboŕśe towaŕstwo „Wjedlenka" ma njedźelu 23. februara popołdnju w 3 hodź. pola Schejerpanec (Stephan) žrwoju hłownu schromadźiznu. Proshy so, so by kóždy žobustaw pśichitomny był a s dopśkom pśichichor. **Wjednistwo.**

Sport

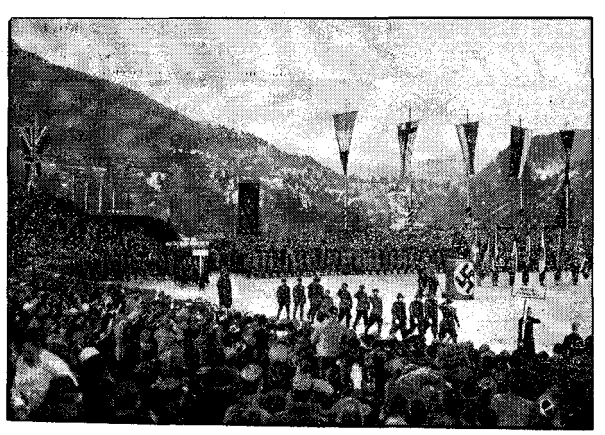
Hacźrunjeź w nozy k njedźeli tacźe wšchěm kopaŕśikam hrajnischcźam wjele śkody naczini, je w Sakśej župnej ličy jenož jena hra wupadła. S wulkim napjećźom woczakowane sekanje Guts Muts pśeśiwo PSW Kamjenicy so wotstorcźi.

Sportfreunde 01 pśeśiwo Dresdensia 3 : 2 (0 : 1).
WfW Lipsk pśeśiwo Dresdner Sportklub 3 : 3 (1 : 1).
VC Hartha pśeśiwo Fortuna Lipsk 3 : 3 (1 : 3).

Hry we wokrjeżnej ŕadowni:
Spielvereinigung pśeśiwo Sachsen 1900 3 : 1.
Südwest pśeśiwo Sportfreunde Freiberg 1 : 1.
Radebeuker Ballspielklub pśeśiwo VfB 03 2 : 0.
SV 08 Bikopizy pśeśiwo SV Riesa 2 : 4 (1 : 1).

Budissa pśeśiwo Sportlust Žitawa 4 : 2 (2 : 1).

Pśichi jara hładkich pomerach na hrajnischcźu dóńdże k žiwej hri. Wobe muźstwje pokasaschtej so w prenim pokcźasu sa jenak žiwlnej a njebe wěste, hacź budże Budissa s dobywcerjom. Hakle po pśichestawzy so Budyški nadběh k dobrym wukonam zhraba a tśeli krótko sa žobu pśeśe. Rjelku dwoje wrota a swěsći žebi tak dobycźe. Budyšk dyrbjachu pśicźeo hišcźe s narunaśitimi mozami hrać. Dobri běchu běharjo. Teź nadběharjo spokojichu. Pola Žitawskich njeběchu nadběharjo w tśelenju dosć wschikni. Wjazy krócź mějachu pschileżnoscź, wrota tśelicź.

Pśichi pocześenju dobycźerjow w gněhakowym stadionu.
3 najwusposchnischcze muźstwa wójskowego patrouilloweho běha na gněhakach cźinjachu sapoczatk a to italske muźstwo jako prenje, potom Finojo a słónczne Schwedojo. (Scherl Bilderdienst, M.)

Pśichi pocześenju dobycźerjow w gněhakowym stadionu.
3 dobycźetki we wumělstkim běhu na łodze sa žonu; s lewa na lewo: Cecelia Colledge (Jendźelska), Esonja Henie (Norwegska), Vivi-Anne Hulten (Schwedska). (Weltbild, M.)

kowacź a tuczi hnydom poślušchajo tak daloko dźěchu, so do žwojich žamžnych domow hindow pśichijachu, kotśiž so wo žwoje žiwjenje bojachu.

S dwaceźi lětami wón druhi pomnjeczahódny skutk dokonja. W lěcze 1893 w Jndiskej mór sakhadźesche. Njewědomy lud nochcźesche žebi pśeśiwnemu njemu scheźepicź dacź, a licźba morwych s kóždym dnjom roscźesche. Aga khan žwoje mjeno a žiwoju nahladnosćź na hracźki stajl, so by cźłowjekow namołwił, so bychu so schcźepicź dali. Wón žiwotich wjednikow do Bombaya sawola a jich wo lěpschinje spomožneho jeruna powuczi, a dasche žebi k jich najwjetschemu pscheźiapjenju pśicźed jich woczomaj jětra schcźepicź. S tutej hodźinu so mnohy s jeho pschiwiźowarjow po jeho pschikładze mějo žwoje žamžne a žiwjenje druhich wuthowachu.

Hdyž młody Aga pśeni raz do Jendźelskeje pśichińdże, běchu tam wo jeho śkutkowanju hižo wobhonjeni. Tuž so sa njeho jara sajimowachu. A žadyn, kotrejž so tehdy s nim śetka, njeje wěrił, kak wulku žiwotnu tutón młody muž bórzy po tym Britiśkej wopokasa. Dźěl s jeho schiahow bě so wot njeho wróćo ješahnywschi druhej sekcje mohamedanow, sunijam, pschiśtupił. Dźiwajo na to pschiwiźowarjo Aga kahna, kotśiž běchu śwěrni wostali, tśioch s tutich wěru pschestupjenych schiahow skónzowachu. Běsche mało ludźi, kotśiž wědźachu, do kak straschneho położenja bě Jndiska pschischła. Wsches nóz by mjes mohamedanami žwjata wójna wudyricź mohła, a schto by potom s Jndiskeje było?

Aga khan nawjedowazych schiahow k žebi swoła. Wón mordrazow wusamknywschi sakała, so so pohrjebaju. To běsche žurowa klatba, s kotrejž jich połkhósta. Potom mějesche rěcź, w kotrejž rozłoži, so žwoje wjednistwo złoži, je-li hischcze jedyn schiah druhemu s nabožnych pschiczinach něschto skeho naczini. Na to so wschitko smětowa.

Aga khan je s waprawdźitym wjednikom mohamedanow byk. Powschitkownje so mohamedanoju, schtož jich sdźěłanoscź nastupa, s hindami njemóžachu měricź. We knježećich sastojnstwach praktikaz žaneho jenicźkeho mohamedana njeběsche. Aga Khan wscho tole pschemeni. Hacźrunjeź je wón sam s hubjenym rěcźnikom, wón njepschestawajcy rěcźeshe; wón indiśtich mohamedanow budźeshe. Mohamedanoju Jndiskeje, kotśiž maju dźensa zyle hinasche wuhlady w žiwjenju a w dźěle, maju so sa to Agje khanej dźakowacź.

We Europe wón pśicźeo wjetschu kedźbnoscź śhudźachu. Sa cźaš wójny mohamedanow směrowa, kiž zhromadźichu pśeśiwo jendźelskemu knježerstwu postanyc. K mohamedanam Egiptowskeje so podawschi śich scźišchi, so njebychu britiskemu wójsku do khribjeta padnyli.

Móže so rjec, so je so tutomu Agje khanej poradźiło, žebi w śwětowej politiju sćeśišcźo dobyc, kajkeż jadyn Aga khan do njeho njemějeshe. To so jemu jenicźky poradźi, dokeź běsche tak žylna wožobina a měješche njewšchědnje kruty charakter. Je na wschitkich polach wědomoscźe a politiki wurjadnje derje wobhonjeny. Wón wo filosofiji, śwětowym hospodarstwje a w druhich wěcach wjazy we dóžli najwjazy druhich. S starych franzowskich pśisaczelow cźitaŕ, kotrychž mnoho Franzowsojo ani njesnaja. Saběra so s hwězdaŕstwom, se jahrodniśtim wumjeśtwom, s ballonom prof. Piccard, a śkótka s wichitkimi wězami, kotrejž jeho sajimuju. Jeho wožebita lubosćź wuběhowanju koni pśicźi, a wón wězach, kotrejž s tym swiźuja, wón wjazy rozumi dyž wjetschi dźěł druhich.

Nimo teho je tu nabožina. Wschědnje žebi dwě s korana (turkowskej bibliji) cźitacź da, a mjes pakitkimi praschenjemi, sportom, žiwjenjom we wulkim śwěcźe, so wón s njewšchědnymi praschenjemi saběra a pišmo wuložuje. Abo hacź pschebywa w raśiśkim kraju abo w Europe, stajnje wón na dnju połneho měcha. Swoje dwórske winowatosćze dopjelnja a wschitkjo pśeśiwjoarjo, kotśiž tam pschebywaju, hdyž wón je, so wokoło njeho zhromadźa.

Je wjele wězow, na kotrejž móże Aga khan hordy byćź, najbóle pak žmě so s tym hordźicź, so běsche s wjednikom indiśteje delegazije, kotruž běchu k jednanju do Jendźelskeje pscheproshyli, a kotrejž je so poradźiło, nowu indiśku wustawu wustutkowacź. Jedyn s wulkich indiskich ludowych wotpóśłanzow dyrbjeshe s wjednikom byćź. Aga khan žebi wulwolichu. Ssamo hinduja, kotśiž mohamedanow bóle hacź wschitko druhe hidźa, jemu dowěrichu. A hischcze dźensa maja k njemu žamžnu njepowalnu dowěru.

j.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 42 | Budyšin — Srjedu 19. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Zběžk w Paraguayskej

Póndźelu běchu do argentinskeho hlowneho města Buenos Aireja psches uruguayske hlowne město Montovideo powěsće dóšchle, so je w Paraguayskej zběžk wudyril. Tute powěsće ho swoprědka njedachu na ich wěrnosć pruhować, dokelž njeběšche žanych swiskow z paraguayskim hlownym městom Asunzionom. Też paraguayske wupósłanstwo w Buenos Aireju njeměješche zanoho zwiska.

Wokoło połnocy z paraguayskeju městow Villairki a Encarnaziona do argentinskeho namjetneho města Posadosa powěsće dóndźechu, kotrež wobkrućachu, so je w hlownym měsće Paraguayskeje zběžk wudyril. Kaž ho z powěsćow słyšeć, je położenje w Asunzionje zwjetša khutne. Na dróhach ho cyłe tšelenje wotměwaju.

Offizěrej Smith a Recalde pjerja zběžk nawjedujetaj. Wonaj staj ho we wójnje w Gran Chaco wulku wuznamenjenoj. Pschičina zběžka ma ho w njespokojnosći mjes offizěrami pytać. Telefonske a telegrafiske groty wokoło hlownego města su ho roztorhle.

President a knježeństwo čeknyło

Mjetk ho z Asunziona słyšeć, so je ho z wojeskim zběžkom wyschła Smitha paraguayske knježeństwo powalilo. Wón a wutorje su knježerstwowi wojazy k zběžkarjam pósłachu.

President paraguayskeje republiki Ayala a wyschši rozkazowar wójska general Estigarribia staj čeknyłoj. Wonaj staj ho najskerje na knježeństwowy rěčny kanonski čołm wukhowałoj. Zběžkarjo zwonkowneho ministra dr. Marta zajachu a do schule wojeskich lětarjow zawrěchu.

Póndźelu ho w Paraguayskej cyłko wojowasche. Artilerija a kanonske čołmy ho pschi tym wobdźělichu. Wutoru w paraguayskim hlownym měsće sažo měr knjeźesche.

President Ayala wróćo stupił

Zběžkarjej wojazy běchu wutoru zyle z knjesom. Woni maju sjawnu słužbu w zwojej ruzy. Statny president Ayala, kiž na kanonskim čołmje „Paraguayska" pschebywa, je wojewił, so wróćo stupi. Zběžkarjo sa žiwjenje a zwobodu Ayale rukuja.

Železniczarski strajk w Chileskej so skóńčił

Železniczarski strajk w Chileskej ma ho jako skóńčeny wobkładować. Nawjedowanje železnizow ho w blišchim čazu zwilnym wyschnosćam wróći. Sa póndźelu běšche ho strajk chilelkich pschistawowych dźełaćerjow wuwokał. K strajkej pak njedóndźe, dokelž běšche najwjazy dźełaćerjow na zwoje dźěło pschišchło.

W Chileskej je ho wobsćěrne Listowanje mjes brasilskim kommunistiskim wjednikom Carlom Prestom a chileskim senatorom Grovu, kiž je pschiwinował marksistow, póndźelu wojewiły. Listowanje swiski mjes zběžkom w Brasilskej a kommunistiskim strajkowym hibanjom dopokasuje.

*

Polizajske wyschnosće w Uruguayskej w połodnischej Ameriży su znowa wobydlenja pschepytowale. Pschi tym su wone wospjet pisma namakale, z kotrychž je jasne spóznaće, so su kommunistiske postupowanja se zwjetskeho wupósłanstwa w uruguayskim hlownym měsće Montevideju wukhadźale.

Nowy Španiski sejm

Dotal su ho wunoschi wólbow do schpanskeho zejma take wulicźile: Strony prawizy dostachu hromadze 168 hłosow w zejmje, zentrumske strony smeja hromadze 41 mandatow a strony lěwizy zyła 221 sapósłanzow. Pschi tutym sestajenju ma ho wobkedźbować, so hischcze 42 hłosow pobrachuje.

Španiscy čeknjeńcy w Gibraltaru

Hawasła telegrafowanja w Parisu z Gibraltara powě, so je tam psches 100 schpanskich wozobow dojelo, kiž su zwoj kraj po wojerwjenju wólbnych wunoschkow w Schpanskej wopuschczile. Cźekanzy wulke njemery w Schpanskej wocakuja. Mjes cźekanzami je też prjedawschi schpanski smutkowny minister w Lerrouxowym knježeństwje, Gloy Baquero. Hosćenzy w Gibraltaru su ho hacź na poslednje městno wobkadźile. Tola ho pschezo hischcze po nach telefonizy za hotelowymi zjimami naprašchuja.

Wotpohlady radikalnych lěwicarjow

Nowiny lěwizy su dobyče „wopravdźiteho republikanizma" pschepnate a su pisale, so 300 sastupjerjow lewizynych stron do noweho zejma zacźehnje. Wone pak zdźi też zadju, so by ho jich programm hnydom pschewjedł. Pschi dypk tuteho programma žada, so maju ho wschitzy politizy khłostanzy puschcźicź a wulki dźel khłostanzow, kiž su ho druhich pschestupjenjow dla sadźěli. Programm pak žada pokhłostanje tych, kotrizy okobrowstwu revolueiju njezbudzinili abo kotrizy su tehdy zamo wojowazym dźełaćerjam z bronju napschećzo stupili.

Generalny strajk w Saragossy

Schpanske knježeństwo je na město Saragosu wójnski stawpołožiło, dokelž běšche jenu tamniske dźełaćerstwo njepschećzelsizu smužlene. **Na to su dźełaćerske swjazki w Saragossy generalny strajk wuwołale.**

Sozialdemokratiski dźełaćerski swjazk a syndikalistiski swjazk demonstrazuju po dróhach města Saragossy sarjadowschachtaj, z kotrejž žadachtaj, so bychu ho wschitzy khłostanzy hnydom z jastwa puschcźili. Polizija pak demonstrantow rozehna. Ludźo z tšechow do polizije tšelachu. Polizija na to tehorunja tšelesche. Pschi tšelenju ho jena wozoba mori, dwě ho cźežko sranischkej a někotre wozoby lohko.

*

Madridske nowiny pravizných stronow a politiskeho centra bjes tajenja njewerzałane wólbne dobyče lewizy pschipósnawaju. Nowiny, kotrež katolskej ludowej akziji blisko stoja, pišaju, so tuta strona se swojimi 120 mandatami też pschichodnje najsylnischa strona w schpanskim zejmje wostanje.

Nowej wukazaj němskeho cyrkwinskeho wubjerka

Němski zrkwinski wubjerk, kiž hakle je tunje dyzziplinarne prawo za nosćerjow zyrkwinskich sastojnstwow znowa a jenak srjadowak, je nowaj wukasaj wudak, so by wuwiwanje prawa w němskej evangelskej zyrkwi sažo do porjadnych kolijow dowjedł.

S prěnim wukasom ho prawo zyrkwinskich sastojnskow znowa rjaduje. Druhi wukas počahuje ho na wobnowjenje porjada w zyrkwinskich wozadach a zyrkwinskich wokrjesach.

Šwajcarska zwjazkowa rada zakazuje organisacije nacionalsocialistiskeje strony

Kamtšiz ho wojewja: „Swjatkowa rada je na salozku rosprawy swjatkowstwa rěčnistwa a po namjerje justizneho a polizajskeho departementa wobjamka, za krajne nawjednistwo a wokrjesne nawjednistwa nazionalsozialistiskeje strony w Schwajzarskej w někajkejkuli formje w pschichodze wjazy njedowoli. Sakadne praschenje dowolenja druhich wukrajnych politiskich sjednoczenjow w Schwizy ho justiznemu a polizajskemu departementej w swisku z politiskim departementom k pruhowanju a rosprawjenju pschepokasa."

S poćedźenja ho hischcze shoni, so je swjatkowa rada wobjamkła, jeneho němskeho studenta dla „podhladnych počahow k němskim polizajskim wyschnosćam" wupokasać. Nimo teho su ho wschelake druhe naprawy, wosebje warnowanja, wotewsaće pschebywanske dowolnosće a samrjenje mjesow pschećiwo někotrym Němzam a jenemu Awstriscanej postajile a slónčnje su ho napravy za sadźerjenje němskeho studentstwa w Schwizy dowolile.

Kolonialne prašenje znowa před jendźelskim delnim sejmom

Sapósłanz Sandys w jendźelskim delnim sejmje ho wo kolonialnych mandatach woprascha. Món chzyske shonicź, hač jendźelske knježeństwo pschezo hischcze tak myśli, so Jendźelska wobsedźerske prawa nad kolonialnymi mandatami po poručnoszi Swjatka ludow njewukonja.

Ministerski president Baldwin praschenja na wuprajenje tehdomniskeho jendźelskeho zwonkowneho ministra 21. februara 1927 dopomni. Tam ho prajł, so su ho prjedawschе němske samóstke wobsedźenstwa hlownym swjatkarskim mozam pschepodate.

Wulke zwučowanja w powětře nad Londonom

Jendźelske wojeske lětadstwo w tutej zymje prěni króć nad Londonom a nad wuliwom rěki Themsy wulke zwučowanja w powětře wotměwa. Zwučowanja su ho wutoru popołdnju sapočate a 24 hodźin traiachu. Na zwučowanju ho něhdźe 150 lětadłow wobdźěli. Mjes nimi běchu lohke a cźežke bombowe lětadła a wojowańske lětadła.

Se zwučowanjemi ma ho zwěsćicź, kak wulke nadpady z powětra w zymje skutkuja. Jako samery nadpada su ho lětanischcźi Biggin-Hill a Hornchuch a wulke Fordske dźełarnje w Dagenhamje wo dnjo, wodarna kraloweje Marje a dwórnischcźo w Pondens-End w nozy wuswolike.

Wustupowanja přećiwo židam w Londonje

Dźełaćerski sapósłanz Thurtle je jendźelskemu smutskownemu ministrej Sirej Johnej Simonej prósstwu 1000 židowskich wukowarjow Londonskeho městneho dźěla Shoreditcha pschepodał. Židza ho na sadźerjenje dźěła wobdźelećerstwa hórscha. Kaž Thurtle rjekny, su jemu někotri wukowarjo pisali, so su ho pola nich wokna rozbile. W prósstwje stej, so mužojo po hałoch cźahaju a židam njepschećerjelske hłowa pschiwołaju a žadaju, so njeby nichtó pola nich kupował.

Zabotaža na jendźelskej wójnskej łódźi

Jendźelska admiralita je wojewiła, so je ho tele dny sabotaža na jenej jendźelskej wójnskej łódźi stała. Jedna ho wo łkchiżak „Cumberland", kiž je w Chatamje na wuliwje rěki Themsy zdomom. Admiralita hischcze wojsewja, so ho naležnosć hischcze pschepytuje a so njeje w sjawnym sajimje, hdyž ho nadrobnische zdźěli.

Londonske nowiny „Daily Mail" pišaju, so je ho łkchiżakowa elektriska pschiprawa je sabotažu wobskkodźiła. — W sanđženym dezembru je ho w Devonportskim pschistawje hižo dwójsy sabotaža skutkała, na wulkej bitwinskej łódźi „Royal Oak" a na podmórskim cźołmje „Oberon".

Z posedźenja pólskeho sejma

Pólski zejm je póndźelu zwoje poćedźenja dla stateneho rosliczenja wotewrił. Knježeństwo a wjele wyšokich sastojnikow běšche pschitomnych. Hdyž běšche zejmowy marschall zejm wotewrił, generalny rosprawjeř wyschi Miedzynski skrótka porěcza.

Ministerski president Kosćialkowski w dlešchej rěczi knježeństwowe dźěła ryzowasche, kotrež je wono k pschewinjenju scźehwukow hospodarskeje krizy dokonjało. Pschi tutych dźełach a z wotstronjenjom njedostatka w statnym rosliczenju je ho dowěrjenje do hospodarskeho zjiwjenja skruczilo. Ministerski president też hischcze na dobre położenje pólskeje banki pokasa.

Wo snutskownej politizy ministerski president praji, so je nětcźišche knježeństwo ideje marschalla Pilsudskeho pschewzało a so budźe ho też w pschichodze po nich słožo-

wacz. W sandżenym kěcje je žo na statnej wuštawje džěkało.

W swonkownej politiju, tak ministerski president rjekny, njeńmě ničto wočakowacz, so žo wona w žwojich sadžadach a žwojim samerje pscheměni. Politika je žo na lěta postajiła. Wona žo na prózowanje wo struczenje měra sakožuje.

Wo hospodarskim žiwjenju kěcžo žo ministerski president pschecziwo pschewobschernym sarjadnistwam wupraji. Njetrjebawschе pschedewsacze žo wotstronja. Pólske wobdźerstwo s tódym cěkom mo poł milijona ludźi pschiběra. Knježeckstwo žo wožebje prózuje, so by wschitkim dźěło wobstarało.

Žiwa rozmołwa w francowskej komorje

W franzowskej komorje žo wuteru popołdnju s rozeczejowanjom wo franzowsko-bowjetskorušskim sdźěrjenju pokračowasche. Pravizarski sapódłanz Valla poda pschehlad wo prjedawschich sdźerjenjach a wo pschedpołożenym franzowsko-rušskim sdźerjenju won rjekny, so žo tutón pakt se starymi paktami njemóże pschirunacz. Sapódłanz pschisponni, so žo wojerska pomoz Ssowjetskeje Ruškeje njemóże pschirunacz s pomocu, kiž dyrbjała Franzowska w mózným pschipadże podacz. Won rjekny, so znajnjenscha 6 njedźel sandże, prjedy hač so bowjetske wójsko pschi ruskich mjescach zhromadzi, potom dyrbi hischcze schtyri neutralne staty pschecźahnycz, so by so s němskim wójskom setkało. Italsko-abesynska wójna je dopokazała, so drje móża so wojerske lětadła k wobhonjenju wužicz, ženje pak k wobhadźenju njepschecźelskeho kraja.

Sapódłanz Marcel Hérauld žo najprjedy pschecźiwo sdźerjenju wupraji a rjekny, so Němska nima njeprawje, hdyž rjekuje, so žo franzowsko-ruske sdźerjenje njehodźi s duchom Locarnoskeho sdźerjenja sjednoczicz. Hérauld na konzu žwojeje rěcže praji, so je był smužk, pschezo na „stareho njepschecźela" myślicz, hdyž je žo hižo telko krwe na woběmaj stronomaj rozlało.

Prawizarski sapódłanz Taittinger wupraji žiwoje pschežwědczenje, so Ruška njeby samohła, wójnu pschecziwo europskej mozy prěnjeje rjadownje pschětracz. Ruske wójsko je 930 000 muži žylne, wono pak ma kraj sakitacz, kiž je 40 krócz tak wulki kaž Franzowska. Franzowska pak nima wójska, kiž buchu był k wupomhanju druheho kraja mune. **Skutcz žo sdźerjenje dźensa potaluje, žo wono jako hroženje pschecziwo Němskej sdalwa. Sapódłanz ma sa to, so ma Franzowska wschitko cźinicz, schtož jeje sbližuje se Němskej zluži.**

Prawizarski sapódłanz Henriot žo wótrje pschecźiwo tykanju sdźerjeje internazionale do franzowskich smutkownoch nałožnoscow wobwrócił.

Pósłancy pola Flandina

Někotre Parižske nowiny pišaju, so žo rozsdźerjowanje wo franzowsko-ruskim sdźerjenju w franzowskej komorje scźeka do wutoru pschichodneho tydźenja skónca. Na to je bowjetskoruski wupósłanz w Pariżu Potemkin franzowskeho ministra Flandina wopytał a žo jeho wopraschał, hdy snadź ma žo potwierdźenje sdźerjenja wocakacz.

Wosdźišcho pólski a italski pósłanz Flandina wopytaschtaj. Kaž Parižske nowiny wudawaju, je žo Flandin s Potemkinom a pólskim pósłanzom wo możnosczi „jenotstronskeho němskeho němskeho nadběha" pschecźiwo postajenjam bjeswojerskeho pakma Porheinskeje rozsdźerjował. Kaž žo pische, je wot Pólskeje wujasnjenje žadał, kak daloko może žo Franzowska na pólsko-franzowske wojerske sdźerjenje spuschczecz.

Durinskie statne rozsdźerjenje žo wurunało.

W pschitomnosczi němskeho bohota Sauckela žo pod namjedowanjom durinskeho ministerskeho presidenta Marschlera pożedźenje statnych ministrow wotmě, w kotrymž žo nacźiš statneho hospodarskeho plana sa lěto 1936 pschedpołożi, kiž žedi w dokhodach a wudawkach wahu dźerži.

Abesynska rozprawa wo bitwje při horje Aradamje

Wjerch Mulugeta je wutoru rosprawjał, so žu žo italske prědnje straże 12. februara hač k jeho wojerskim lěhwam pschedobyłe. 13., 14. a 15. februara je k wjerschim wojowanjam dóschło, kiž pak žu žo jenoż na žylne bitwy mjes prědnimi strażemi wobmjesowałe. Italcenjo žu jenoż malo semje dobyli. Woni njesu samohli, abesynske wobležanje města Makalle pschetamacz.

W druhej rosprawje wjercha Mulugety žo italske schkodowanja jako khětro wulke wosnamjenjeja, mjes tym so

Ministerski pschedźyda Balladares,
kotryž chże pschedo lěwizowym knježeństwom wotstupicz, so by sapo měr w kraju nastał. Pohib k lěwizu budże najskerje jara radikalny. Ma žo sa to, so budże schpanjske knježeństwo trochu na ruske kommunistiske podobne, kotrež pak budże žo tola wot Moskowskeho systema khětro rozesnawacz. (Graph. Werkstätten, M.)

Nětkuschi ministerski president Asana,
kotryž na cźole dobyczerskeje lěwizy steji. Wón žo hižo jako nowy knježeństwowy schef mjenuje.
(Graph. Werkstätten, M.)

fju Abeżynjenjo pjecza jenoż 75 morjowych a 130 transjenskich hudźili.

Italske bombowe lětadła žu pónđželu a wutoru znowa město Dessie nadpadłe a nětkoże 80 bombow dele na Abeżynjenjo rosprawjeja, so bomby njejžu žaneje hižo nacźinile.

Rozprawy z italskeje strony

Pónđželu žu italscy lětarjo zyły dźeń k południu nad horu Aradama žiwje lětali. Na wyschinach pschi horje Aradamje je žo w nozy k pónđželi hischcze trochu wojowało. Wo poždelnich wojowanjach žo z italskeho hwarćerja hischcze powě, so je eskadra bombowych lětadłow cźežkich wojakow wjercha Mulugety pschecźahała. Abeżynscy wojacy spytachu so k horje Aradži wuthowacz. Bombły žu mjes cźežkymi mjetke schkody nacźinile.

Dźensa italscy dataillonaj staj horu Aradam sa Abeżynjanowy pschetykałoj. Italcenjo hischcze někotrych Abeżynjanow sajachu. W janje, hdyž wjersche wjerch Mulugeta žiwi hłowny hwarćer, jeho rjady a cźełne znamjenja kaž tež znamjenja jeho generalskeje dostojnosczje nadejdźechu.

Abeżynjenjo běchu też pólny lazarett sawostajili. Italscy wojacy też dweju Polakow w janje sthrowanego nadejdźechu. Wonaj mějeschtaj wobwijakaj z cźerwjenym kapjonom na ruzy. Jedyn z njeju žo sa lěkarja wudawasche, druhi sa žurnalista. Wobeju do italskeho hłowneho hwarćera wotwjedźechu. Sranjenych Abeżynjanow žu do italskich pólnych lazarettow dowjesli.

S rosrěčowanjom z italskimi offizěrami žo zhoni, so žu Abeżynjenjo smužcze bili a žu był jara derje wuhotowani. Sranjeni Abeżynjenjo žu na wschelakich městnach wot sady italskich wojakow nadpadowali. Sa tutych pak žaneje hnady njeběsche.

Wulke žiwjenje dobycza w Italskej.

Dobyeje italskeho wójska pschi horje Aradamje je wutoru po zyłej Italskej s wulkimi manifestacijemi wuswjeczikło.

Proces přeciwo Seefeldej

Wězynwustojni w Seefeldowym prozeju.
Sawdaeja s jedom njedachu žo swjeżicz.

Jako prěni wupraji so asistent profesora Müller-Hessa, wjednika instituta za žudnisku a sozialnu medizinu w Barlinje dr. Halbermann. Wobsedze wo wobchadu ku obdurjenje cźeła schulerja Thomasa s Mittenberga, kotrež bě pornjo druhim cźełam hischcze w pomjenowanym cźerstwym stawje. Snamjenja sa to, so je žo smjerć tuteho cźeza je sawdaczom jeda sawinowała, njemóžachu žo swěrcźicz. Na sakładze mikroskopiskeho pschepytowanja pak žo z krwju pobežane městna na schiji cźeła swěrcźicz, kotrež możnosć pschipuschczia, so je žo hólczej sadajił. Kriminalny rada Lobbes z Barlina rosprawjeschе wo namhonjenjach, kotrež je se Seefeldom pschi pschedběžnym pschepytowanju cźinił. Charakteristike sa wobtarjenje je, so runje tak, kaž pschi hłownym jednanju so prawasche, žo wutrjecz. Hakle po nětcźim je jemu pschiwinjene haduje pschedźenja pschijnak. Najskerje tohodla, dokelž mějesch tuto jako „mjenjsche sto", a so by tak tuteraz wot sebje wotwobrocźił, so je 1 mordarjom 12 dźěci był. Wobdźiwanja hodne je pomjak wobtorjeneho, kotryž pak je žo pschezo potom zapowědźił, hdyž je situacija sa njeho kritiska była. Kriminalny rada Lobbes na zakład rjadu pschipadow pokaza, w kotrychž žo pryedy mjenje ludźo morwi namakachu, pschi cźimž žo tohorunja bitwe schе podrobnosče njeběchu swěrcźite. Na naprascheny wězywustojny rjekny, so wot toho cźasa, so Seefeld we jastwje žedźi, žo njejžu žane podobne pschipady wjace stałe.

Za Božim khlěbom

Po Sienkiewiću.

Do serbšćiny přełožił J. Winger.

6] (Pokračowanje.)

— Kyrie Elejson!

— Khryste Elejson! — wotmołwješe Maruška hikajcy.

— Khryšće wusłyš nas!

— Božo, Wótče z njebjes — smil so nad nami! Wobaj spěwaštaj litaniju. Na cźemnej ľubi klinčeše hłós starcho nana a z hikanjom přetorhowane wotmołwy jeho dźowcźiki dźiwnje swjatocznje. Někotři z wupućowarjow powotwodźewachu hłowy. Po khwili hołcźeny płać wopřesta, hłosy bywachu měrniše, cźišcźe. Wot wonka wotmołwješe jimaj howrjacy wichor.

Na dobo so rozlehny skřěk mjez ludźimi, kotřiž bliže při durjach stojachu. Zmohi běchu durje wurazyłe a do ľubje so nawalile; woda kluskotaše po wšěch kutach. Žony počachu wrěšcźeć, wućekujcy so na łoža. Wšitkim so zdaše, zo je to hižo konc. —

Po khwili zastupi służny officěr z latarnčku w rucy, wšón mokry a začeřwjenjeny. Z někotrymi słowami změrowa žony, zo je so woda jenoż připadnje nutř dobyła, potom doda, zo strach njeje wulki, dokelž je łódź na šěrokim połnym morju.

Tak miny so hodźina, dwě. Wichor njemdrješe dale hórje. Łódź pikotaše, podnurjowaše so z nosom, stawaše ze zadkom, klakaše so, kładźeše so na boki ale njepodnuri so. Ludźo so trochu změrowachu; někotři dźěchu lehnyć.

Zaso miny so něšto hodźin. Na cźemnu ľubju poča so wot horjeka přez z lěsycami wobrodźene wokno šěre swětło nadźěrać. Dźeń stawaše na oceanje, błědy, kaž wustrožany, struchły, cźemny, ale njeseše tola trochu dowěru a nadźiju. Dospěwawši wšitke modlitwy, kelkož jich z hłowy mózeštaj, wukrosnjowaštaj so na swoje borła a wusnyštaj hłuboko ...

Wubudźi jeju hakle hłós zwónčka, z kotrymž k snědanju wołachu. Ale njemóžeštaj jěsć. Hłowje běštej jimaj tajkej cźežkej kaž wołojanej; staremu běše pak hórje hač dźowcźiccy. W jeho kosćojtej hłowje so nětko nicźo zaměsćić njehodźeše. Wězo bě jemu Němc, kotryž bě jeho do Ameriki narěčał, powědał, zo budźe dyrbjeć přez wodu jěć, ale to sej wón njebě nihdy myslił, zo přez tak wulku, zo telko dnjow a nocow. Wón bě nad tym był, zo po splawje přejědźe kaž bě to hižo wjacy króć w žiwjenju cźinił. Hdy by to doprědka wědźał, zo je morjo tak bjez wšeje miłosće šeroke, by doma w Lipnicach wostał.

Nimo teho hišće jedna myslička jeho njepokoješe: mjenujcy, hač tola njeje swoju a dźowcźiccynu dušu na zatamanje wudał? hač to tola hrěch njebudźe za katolika z Lipnic, zo Boha spytuje a so na tajke mórske pławy pušća, přez kotrež dyrbjachu hižo pjaty dźeń k druhemu brjohej jěć, jeli bě tam z cyła žadyn brjoh z druheje strony? Jeho strach a njewěstosć měješe hišće přez 7 dnjow dołho dosć. Samón wichor hišće přez 48 hodźin njemdrješe. Potom s někak wuduwa. Zwěrištaj so zaso z Marušku na wukryw wuńć, ale hdyž tam wuhladaštaj žołmy rozkolsaneje hišće čorneje a tajkeje rozzłobjeneje wody, tamne mokre horiska, kotrež so k łódźi wjezechu, a te čumpotace so mórske bjezdna a hlubiny, běštaj přepokazanaj, zo jeju žadna človjeska móc, khiba ruka Boža z tutych mórskich patokow njewumóži.

Wuwjedri so skónčnje dospołnje. Ale dźeń cźakaše za dnjom a před łódźu bě spochi jeno woda widźeć bjez konca. Z časami bě na zeleń, z časami módra, na kromach wobzora z njebjesami so zetkujcy. Po tutym njebju přełětowachu z khwilemi wysoko małe jasne mróčałki. Z wjećora so začeřwjenjachu a dźěchu potom lehnyć ně hdže daloko na zadhodźe. Łódź za nimi po wodźe cźeřeše. Ławy poča woprawdźe myslić, zo traš so morjo do cyła njeskónči, ale zebra tola khrobłosć a wotmysli se zo so wopraša.

Jónkróć zejmny rohatu čapku a wobjawši z nimo duceho namorjaka pokornje pod nozy, rjekny:

— Wjelezamóžny knježe, přewjezemy so skoro přez morjo?

— Dźiwna wěc! Namorjak njeporskny ze smachom, ale zasta a posłuchaše. Na jeho wot wětra rozkwěkanym a čeřwjenym wobliču be widźeć, zo jeho pomjatk a někajke dopomnjenja dźěłaju, zo so z nich njemóžeše z dobom swědomja mjewuwlec ... Po khwili so wopraša: „Was?"

— Dospějemy skoro na kraj, wjelezamóžny knježe?

— Dwaj dnjej! dwaj dnjej! wospjetowaše z nu namorjak, pokazujo z dobom dwaj porstaj.

— Dźakuju so pokornje.

— Z wotkel sće?

— Z Lipnicy.

— Was ist Lipnic?

Mjez tym bě Maruška došła. Začeřwjeniwši mócnje a złožiwši strachocźiwje woči na namorjaka dźeše z čeńkim hłosom, tak kaž wjesne hołcy rěkaju:

— „My smy z Póznanja, prošu knjeza." — Namorjak poča zamysleny na mosazny hózdź hladać, kotryž wobloženi hromadźe dźerżeše; potom z hladny na hołcźu, na jeje hłojčku, jasnu kaž lěto, tajke někajke pohnuće wustupowaše na jeho rozpukanym mjezwoču.

Po khwili rjekny khutnje:

— Ja běch w Gdansku ... rozumju po pólsku. Ja sym Kašuba — waš bruder, ale to dawno. Jetzt ich bin deutsch ...

To prajiwši zběže kónc powjaza, kotryž bě tym w rucy dźerżał a wołajo: Ho! ho! o! poča hnady cźahnyć.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W **Budyšcinje** 19. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Štóž swoje puće z Bohom dże,
Tón pkeć a wšudże kryty je. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wczera wječor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer 0, thermometer wo dnjo plus 9. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer —1, thermometer w nozy —½. W nasich stronach dosahaja mile mjezny z morja pschicisahuja ze swjetej ruskej wojsinu wojowachu. Dżenja so jsa, so chże so nizina je swjetschimi storkami dale k ranju dobycź. Jadro nizinu drje i boka naš z Jendżelskeje do polnocneje Europy pocżehnje, tola jeje wubeżi nam pschi milischim njewobstajnym wjedrje dešicze pschinjesu. Wetr, kiž swopredka z poldnja duje, jo poldsiczo ke krótkemu wjeczoru wobroczi. — Jutrje schtwórtk stonczko 7.06 hodź. schadża a jo 5.25 hodżin khowa. Mjezacżt schadża jutrje rano 5.40 hodżin a khowa jo popoldnju 2.33 hodżin.

— **Wuhladny na wjedro sa jutrjschi schtwórtk: Njewotstajne a deschczowate wjedro.**

*

— **Schtikajcze wjerbowe mizli!** Njepoczink je, wjerbowe mizli łamacź, kiž naš jako prenje jmamjo wotucżaje pschirody strowja. Kóždeho lubowarja stworby bo, hdyž dyrbi husto wurubjene kerki widżeć. Wostajcze druhim tola tez wjeselo! Pomyslcze žebi pak nimo teho na hospodarske schkody. Prósch wjerbowych mizkow a schcheje worjeschiny je prenja piza sa pczolki. Hdyž so jim tuta pcza bjerje, ko cżeże schkodowanje pczolarstwa njeda wobeżcź, a so my pczolki niz jenoż k noschenju miedu, ale tez k wopkodjenju kżenja nusnje trjebamy, kóždy wé. Njemyslcze pak „tute nekotre hakożki, to tola njemože nicżo wadżicź.“ Wonka w zamacze, hdżeż schitka cżłowjek pschinjože, może temu tak być; pschedwotami mésta pak nekotre hakożki bórzy wjele wucżinjeja. Schtóż k wożenju a pschedawanju wjerbowych mizkow prawa nima, so thkoita.

— **Njekasanz so sajak.** Wosjewjenje w nowinach 18. februara 1936 wo spytanym njekasanstwje w nozy k pónđelej je k spéschnemu wujasnjenju dowjedło. Se zobupolnju ludźi możesche so wczera jako skucżeź 20letny J. z Budyschinskeje wuzlędżicz a zajecz. Won je so wusnał, je tak, laž wudawa, pod woliwom cżjoch njesnatych muzow wotstał, kiž su jeho z hrożenjom k temu nawabili. Tutemu wudawanju może drje so mało wéricz, dokelż sranjena njeje tajke druhe wozobu w blizkosczi widżała. J. je so dżensa katmenuc rcżesnistwu pschepodał a ma wésče krute khlostanje wocżakacz.

S **Budestez.** (Domišnište a wobkhadne towaŕstwo) žiło loni bé so sa naschu wjes domišnište a wobkhadne towaŕstwo sałożiło, do kotrehoż nétko 55 zobustwow słuscha, mjes nimi wschitke wjesne towaŕstwa. Towaŕstwowy wjednik, wjesnjanosta Rietschel, niedawno pschi hłownej schromadżisnje na to pokasa, so je towaŕstwo we prenim lécze zwojeho wobstaca dosé spokojace dżeło dokonało. Na wschelakich mécznach so lawki pschiprawichu, schitkomu so wożadżadu a jahrodu so sałożichu. Nimo toho dyrbi wšo kóždy wjesnjan wscho cżinicź, so by so wobras wsu pschezo hóle porjeschicźi. Wozebity towaŕstwowy wubjerk je płaczinu sa wuriadne rjane wupyschenje wokow i fankemi a sa nadróżne łahrodki wudżiłał. Tez wobsebitu słtał wo Budestezach je so wudał, kotryż bjes hnydu hudse swoju wabiznu móz wukonjeca. Schchadża so wobsiża so kżesnje prawie wjele wjesnjanow do towaŕstwa sastupi, so by so sakkadna towaŕstwowa myslicżka. Lubesć k domjinje a k ludowu pésto-wosci“, pramje sobuscinstwo Wschitkich sa lęto 2 hriwnje wuscinia. Powjetschichi pak so tkóżda hobustwowa, ma so tkżiba na 1 hr. sniżicź, so by kóždy mohł towaŕstwo podpjerac. Towaŕstwowe pjenezne wobsteinosce su tkabe, tak że so z rosprawu pokkadnoweho sarjadowanja Thomaša spéhnaci. Towaŕstwo njeje mohło znjenadka pschinamsin se strony zmjenjo swoje maine płaczinu sakonjeci. Sliechowanje so so wuhotowało a so so prawe wuwiło, na cżes so pschedewschim wukwobodzenje wuznamjenja. Po khwalenju wutwarkow so sa towaŕstwowego wjednika wjesnjanosta Rietschel postaji. Nimo toho bo wschelakich prawa hobustwa. Etat a nadżija sa touristiske wjednistwo słuchezi, nima toho nadżija jako wobswar nowinar, Franka a Schtrip sa pschednoschki. Dyrnik jasa bezernent sa amejnu. Rjec sa wupyschenje wuzy, Alois Schmiž jako sastupjer hocżenzarjow a Thomas jako

S **Warnowezu** pola Wjelezina. Njedżelu mésche sobodne wodowe sjednocżenstwo w Herbiskej gryschcze swoju hłownu schromadżisnu. Wjesnjanosta Lehmann jo towaŕstwowy pschehlyda bohacze pschitomnym zwotawam lętku rosprawu poda. Swjesczaze je, so je so zwjazace pschesłuschkoweje wody se Sdżarowskeje studnje jako wunoschne wupokaiako. Sdżarowski gmejnski dom so ja to jako jónkróczna płaczba 40 hr. sapłaczilo. Wukładnja je so w porjadku namakała. Pschinoschki sa wunosch a lęto 5 pj. ka khacz dotal woztanu. Pschi zasamnjenjskim swuczowanju 21. februara so tez nascha wjes wobdżeli. Pschi njewobkedżbowanju pschedpisymow, kotrez su kożdemu derje znate, ma so i wospjetowanjom swuczowanja liczicź.

S **Porschiz.** Tudyschego bura Marta Lindnera potrjechi njenadżiju cżesce njeswojo. Jedyn z jeho koni do njeho kopny a rosraz jemu ruku.

S **Kotez.** Njedżelu sarjadowa Cżornjowska wjesna mlodżina wu Wujeschez hoicżenzu w Kotezach wjesnu wjeczor. Wjesny mlodżinski kublar Pawol Wroblik z Cżornjowa mlodżinu a wschech druhich postrowi, kiž běchu na sarjadowanje mlodżiny pschihotowatali. Wuzbehny, so burska a dżelacżerska wjesna mlodżina w pschesjenoscżi hromadże dżelatej a so tez na tutym wjeczoru tuta pschesjednosć so wosebje jewi. Po postrowjazych rjekach pschednjese wjesna mlodżinska kublarka Hana Kertez rjanu basen. Na to so hrajesche burska żortna hra, katraż so derje pschedwjedże. Nimo toho so hischcze druhe żortne pschednoschki poticzichu.

S **Wósporta.** Wósporska wotnožka żelesnizarskeho towaŕstwa wotmé pónđelu w dwórnischzowym hocżenzu swoju hłownu schromadżisnu, kiž mejesche dobry wopyt. S tkżinje rosprawu so zhoni, so je zobustawstwo w sajdżenym lécze pschibérało, 13 nowych zobustawow bésche sajtupiło. Dwaj towaŕschej staj wustupiłoj; jedyn je wumrél a druhi je do dżeloweje służby sastupił. Wot 1. januara 1936 su hischcze tři nowe zobustawy pschistupiłe, so mejesche towaŕstwo pschi spocżatku tutoho léta 41 powołanskich towaŕschow we zwojej zrjedżisnje. We pokładni je loni znadny pschesybnk wostał.

S **Njeswaczidła.** Njedżelu popoldnju schromadżichu so we wulkej liczbje tudomna schulska wożada a jeje pschecżelsko na sali knjeżeho hocżenza, so bychu so na schulskim sarjadowanju k lépschemu skutka symskeje pomozy wobdżelili. Najprjedy schulski khór wjesely spéw pschednjesy. Potom schulski nawjedowar Lorenz porésca a da hromadnym do schulskeho skutka symskeje pomozy pohladacz. Wón wozebje na to pokasa, kak so dżecżi je skutkom symskeje pomozy k pomoznej schromadnosci a wopornemu smyslenju wocżahnu. Rézny khór „My pomhamy“ pschitomnych nalezinje namołwjesche: Wopor hebi wjednik żada, wopor a niz mitoh' dara! Jako pschewod k dżiwadłu so derjeporadżeny herbstli wotmérajazy spéw sa solo a khór: „Hanka, budź wjesoła“ pschednjesy. Najwjetschu radoscż nacżini bajtowa hra „Kral Sstódna huba“. Tuta spéwohra w 5 wustupach wot Michaelisa wot dżecżi w kóždym nastupaniu wjele żadasche. Poruczeny méstneje skupiny symskeje pomozy stronjan Pawlik so w jenej pschestawazy wuczerjam a schulskim dżecżom sa jich mnohu prózu dżakowalche. Swjedżeli nimo powschitkownoho wjesela nahladny pschinoschki sa skutk symskeje pomozy wunjesy.

Ze **Sernjan.** Jutrje stwórtk wjeczor zarjaduje wjesne burstwo w tudyšej żurli wjesny wjeczor. Budże tu réčnik, kotryż wo wuplodżerskej bitwje porécżi a swétłowobrazy předwjedże, štož budże jara zajimawe. Po přednošku sebi wopytowarjo zhromadżizny wjesele zarejwaja, dokelż budża po tutym wjesne reje za starych a młodych, a tak budże kóždy na swoje přiňć. Zastup so wézo żadyn njezbéra.

S **Kamjenza.** Pschi póstnischim żwjedżenju 22. februara 1936 w Kamjenzu budże wésče tchwa i wobkhadnym wabidłom. Tuta je žo tón kuzy tez wożebje bohacze wuhotowała. Sswjedżenišče wjednistwo je méło tutu wuhotowanje za wożebje wažne, so może zhożowanym dobywarjam mimo wjele żrénich a njeenischich dobyczow tez mnta prénjeje zjadowanje polisicżej. Schto wschitko może žo dobycź, žo wésło tu njepschecżiwdżi, to dyrbi być wopraudżita pschekwapjenka na dnju 22. februara 1936. Maly sacżischcż wo wobschérnoscżi dobywczow może pak kóždy w cżasu tutcheo tydżenja dostacż, kiż żebi wustajenju w Lehmannez wulkadnym wokne na torhoschczu wobhladał. Lóż płaczi 20 pjenezkow. Tak je kóždemu mózno, so i malymi żrédkami k wulkemu dobyczu pschinjdże. Szpka dże żwjedżenišče wjednistwo i pomérnymi płaczijnami wschitkim smóżnje, so žo na żwjedżenim wobdżéla a jón polnje żobu wuzija. Nichtó niesmé pobrachowacż. Kóždy žo wutrobnje pschepschoschuje, so by žo na tutym wjeczoru żabawjał a se żwolim sastupnym pjenjesom schcherpatku pschinoschował k pożuzenju żrédkow skutka symskeje pomozy némkeho łuda 1935/36.

Spomożeńska statistika města Budyšina

za měsaz januar 1936.

1. Spomożeństwo. Wopytowarjow w radupodawarni sa macżerje a sastarani cżłeschenkow bésche 258, w sastarani za małe dżeci 73, w radupodawarni za sastmodruhe jónsche 25, w sastarani za tuberkulosnych 216.

Wudżeliło je žo w sastarani cżłeschenkow 407 żiwidłow a 15 drasczicżkow a schatkow. Mimo teho bésche žo wupożczilo 16 sportiskich wozow, 5 dżeczazych wosow, 14 dżeczazych korbow a 44 kosow.

W sastaranju tuberkulosnych je žo wudżeliło 264 puntow zyroby, žo wupożczilo 128 wézow k wothładanju khorych, žo wuwjedło 227 pschezwétlenjow a 31 röntgenskich fotoarafowanjow.

2. Wo hospodarskim sastaranju je žo wudało: 3330 pokrutow khléba, 377 potuńschenjow mloka, 84 hódnostnych znamkow za wobswétlenje, 296 jédżowych znamkow, w schromadnej hódnoscżi 2435,18 hriwnow.

Podpjerow w hotowych pjenjesach je so wupłaczilo 9386 hriwnow sozialnym rentnarjam, 9703 hriwnow makorentnarjam, 21445 hriwnow w padach wożebiteje potrébnosce atd., 74366 hriwnow dostawarjam spomożeńskeje podpjery, 4052 hriwnow dostawarjam jakmożny, 2652 hriwnow wocżehnjeńskich pschipomozow, hramadże 121 604 hriwnow.

Hospodarski rozhlad

Serjedu 19. februara 1936.

Wczerawe kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,460	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendżelski punt	12,265	100 českosł. krónow	10,30
100 swajc. frankow	81,24	100 franc. frankow	16,42

Barlinska burza 18. februara 1936. Wobrot na burzy bé tez na spocżatku wczerawscheho wobkhoda khetro wobmjesowany. Bankowcy klientela jskoro zajsta i pschikasami na wikach njewustupowasche, a burzowy wobkhod z powołanja swoje priedy nakupjene hódnoty wu'orkowasche. Wuwicże kursow njebé tohodła jednotne, kerjez pak popuschczowasche. Sajim bésche za IG-Farben, kotrez žo za spermarki kupowachu. Na rentowych wikach stara wójnska pożczonka žo na 111,30 proz. strucżi.

Barlinske żitne wulkowiti. Na polskczenskich a wotbytownych poměrach na Barlinskich żitnych wulkowikach je so lehma nécżeho pschemeniło. Dowos zatasrjewa pak dosaha, so by potrjebu młynow, kotrez nicżo njekupuja, hacż to, schtóż sa wschédnu potrjebu trjebaja, spokojił. W rożaj je wobkhod pschi moru a pschi Wódrje poměrnje żiwy, mjes tym so so pschewisa cżeżo wothwna. Niekontinentowane tworu žo bate żiwje żadaja. Sa pżowanskim wowkom a jeczmjenjom je wulke napraschowanje, štej pak cżesko dostacż. W jeczmjenjach je piwarnie a industriju je wobkhod wobmjesowany, dokelż su fabriki powschitkownje sattarane, jenoż sa najlépschje drużiny je sajim. Tola tute žu lédy na wikach.

Wczera płaczene w Barlinje zeutnaŕ

pschenicży W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rożi R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — jeczmienia G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaczizny po złotej hriwnje.

	18. 2.	17. 2.		18. 2.	17. 2.
Pšenica	210,0	210,0	bunv	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	173,0	173,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
jačmjeń now.	221-224	221-224	módre łupiny	8,50-9,25	8,50-9,25
jačmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	13,5-14,2	13,5-14,2
wows	—	—	zeradella	19,0-21,5	19,0-21,5
kukurica	—	—	raps. wosusk	—	—
pšenč. muka	27,15	27,15	lany wosusk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,95	8,95
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma	3,30-3,50	
broch, Viktor.	19,2-20,5	19,2-20,5	pšenč. „	3,05-3,25	
lane symjo	—	—	wowsna „	3,90	
njeluski	17,5-18,5	17,5-18,5	rena „	3,90	

Płaczizna za pšenicu za wupłodżerja 8: 203,0 9: 201,0
Płaczizna za rożku za wupłodżerja 8: 164,0 11: 167,0
Płaczizna za jeczmjeń za wupłodżerja 7: 169,0 9: 174,0
Płaczizna za wows za wupłodżerja 9: — 13: 166,0

Płaczizny rézneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

18. februara 1936 Płaczizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne drużiny a woznamjenjenje

Woły: 128.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rézneje hódnosce hač do 6 lét	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 132.

Połnomjasne, wurosčene, najwjetšeje rézneje hódnosce	42
Połnomjasne, młódše	—
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Špatne	—

Jałojcy a kruwy: 798.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rézneje hódnosce	—
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rézneje hódnosce hač do 7 lét	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	36 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	27—35
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2883.

Nailépše wukormjene (1. družiny)	58—63
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	50—57
Špatne (3.)	42—48

Wowcy: 2422.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	42—44
Starše wukormjene (6.)	38—41
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	26—37

Swinje: 9617.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1¼ lét stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50,50
Špatne	48,50
Rancy a kundrosy	53,50

Němski wobkhod z wukrajom w januaru

Wobkhod z wukrajom je w mézazu januaru a to kaž w dowosu tak tez we wuwozu mało wróżo schoł. Dowos wucżinjesche 364 miljonow hriwnow a bé potajtkim wo 9 miljonow mjenschi. Wuwos bésche z 382 miljonami hriwnami wo 8 proz. mjenschi hacż w dezembru. Powjetschichi je žo wuwos wożebje do Bołharskeje a Danskeje, do Brasilskeje, Chile a jendżelskeje južneje Afriki. W dezembru bésche wuwojowego pschehlyhta 43 miljonow hriwnow.

Hlowny redaktor Marko Smolerˇ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dżél a přilopk Marko Smolerˇ w Budyšinje a za nawětšiki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. Jan Cyž w Budyšinje.

IV. A. I 1936 2249. — W tu kluwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

S **Łuska.** Tudomny baron ſ Tettenborn njedźelu drjewowu aukziju wotmě. Wěnčže 200 metrow kuluchow běšche na pschedań. Wone žo pschi dobrych płaćiznach ruče pschedachu. Kuluchi běchu ſwjerſcha rozjerde drjewo. W tu khwilu njeſaſtužerjo w knježich lěſach drjewo puſchczeja.

S **Wujerja** pola Kettiš. Na hładkej dróhy wozja žo tu wožobowy automobil ſmužaſ. Hacž runjeż běſche pomału jěł, wóz młodaj topolaj potorhny a naſad po nahłym brjohu dele ſajedže. Ludźo ſebi myſlachu, ſo wóz na wjednika padnje, tola tutón njeſtrašeny pſchi wodźidle ſedźeſche. Wóz běſche na ſhoje na kołach ſtejo woſtał. Auto dyrbjeſche žo ſ konjomaj ſaſo na dróhu ſćahnyć.

Wuwoz brónjow a rozwěrowanja mandźelſtwow

Budźeće žo praſchecź, ſchto ma wuwos brónjow ſ rozwěrowanjom mandźelſtwow činiś. Kanadiſki wotpósłanz je mjes tutymaj wězomaj ſwiſk namakał. Wón mjenuje rjekny: „Jo ſtej jenož dwě ſarjadowani, kotrejž dźenſa na ſwěcze kčejetej: wuwos brónjow a kenjalije ſa rozwěrowanja mandźelſtwow."

Schtoż pſchiſche naſtupa, tak nowiny runje tele dny powěchu, ſo wćho brónjenje ſwěta w běžnym lěcze 30 miljardow hriwnow wuczini. Dźenſniſche wudawki ſa brónjenje wotajkim tróſtu telko wuczinjeja, ſchtož je ſo lěta 1913 ſa to nałožiło. Pſchi tym dyrbi žo na to dźiwaś, ſo ſtatiſtika hiſchće ja woprawdźitoſću ſteji, pſchetož tak něſchtožkuli žo wěſo ſamjelczi. Mjes tym ſo 1934 ſwětowy wuwos wſchěch ſworow jenoż hiſchće tſeći dźeł lěta 1929 wuczińeſche, móžeše žo ſwětowy wuwos we wójniſkich potrěbach na 63 prozentow, to ſtej potajkim nimale dwě tſećinje, połepſchiś.

Se ſamſnej wobſtajnoſću, ſ kotrejž maju žo ſtatiſtiki wo napſchemoh brónjeniu a wuwoju brónjow powěſćeć, dyrbimy też liczby wo roswěrowanjach mandźelſtwow poſtudźowaś. Niekedźbujo wſchelakich waſchnjow roswěrowanja, ſhonimy, ſo je w 16 ſtatach ſwěta w lěcze 1913 na 100 000 wobydlerjow 24.8 roswěrowanjow wotmyſlo. Tuta liczba bě w lěcze 1932 na 43.7 poſtupiła. Wobhladamy-li ſebi jenotliwe kraje, potom je ſo liczba roswěrowanjow w Němſkej ſe 27.9 w lěcze 1913 na 65,0 w lěcze 1932 powyſchiła. (S lětom 1933 wſchak je tu ſwjeſelaze pſchemjenjenje ſaſtupiło.) Liczba roswěrowanjow je w ſamſnym cźaſu poſtupiła: W Awſtriſkej ſ 11,4 na 33.8; w Schwizy ſ 41.8 na 73.7; w Danſkej ſ 28 3 na 59,9; w Jendźelſkej ſ 1.6 na 9.7 a w Franzowſkej ſe 37.7 na 52,1. Na ſowjetiſku Ruſku nječe žo w tutej ſtatiſtizy dźiwaś, dokelž ſpuſchczomnych liczbow wo roswěrowanjach njebě dóſtaćź. j.

Wěš tole hižo?

W Sjednoćenych ſtatach Ameriki lud lětnje něhdźe 4 miljardy dollarow ſa ſawjeſelenja wuda.

Mučeni ſu wobliczili, ſo je naſcha ſemja ſnajmjeńſcha 2 miljardźe lět ſtara.

Hacž dotal naiwyſchſchu temperaturu ſu ſe 57 ſtopnjemi w khłódku (w Ssmjertnym dole w Kalifornſkej) namerili, najniſchu ſ minus 68 ſtopnjemi po Celſiju (pola Werchojanſka w polariſkim wobwodźe).

Sſolon hakle ſ 30 lětami rozpłódnoſći dozpěje.

Na malariju wob lěto nimale 2 miljonaj cźłowjekow wumrěwa.

Na ſwěcze žo ſa hodźinu něhdźe 50 miljonow puntow miaſa ſjé.

Najdlěſcha direktna żeleſniſka cźara ſemje je Sibiriſka żeleſniza, kotraž ſ Riga do Wladiwoſtoka wjedźe.

Mumělſka žida žo ſ drjewa ſhotowja.

Po najnowſchich ſwěſćenjach je amerikanſki piſchcźak (Regenpfeifer) najſpěchnjiſchi ptačk. Wón ſa hodźinu 300 kilometrow pſcheleczi.

Stary Rom běſche prénje město, w kotrymž mějachu ſchkleńczane wokna.

Abeżynſka je kraj, w kotrymž je žo najprjedy kofej pił. Kak dołho je Abeżynſka potajniſko pſchihotowanja kofeja ſa ſebje wobkſtrowała, je njeſnate. Hakle we 12. lětſtotku žo wužiwanje kofeja też w Arabiſkej ſawjedźe.

Po dokładnych pſchepytowanjach ſwěſćiſchu, ſo też ryby žkiſcha.

Najmjeńſchi hoſćenz ſwěta je w Parižu. W nim ma jenoż pjeć wožobow městna.

W Transwaalu je žo lěta 1932 najwjaſy ſlota dobyło, a to 48 prozentow ſwětoweho wuſbytka, w Kanadźe 12 prozentow, w Sjednoćenych ſtatach 10 prozentow, w Ruſkej 8 prozentow. Mjes tym je žo dobywanje ſlota w Ruſkej wo wiele powjetſchiło.

Pſched runje 60 lětami je jendźelſki kapitan Webb Rukawowy kanal (Armelkanal) prěni raz pſchepluwał.

Pčjočaſtwo w Němſkej wob lěto něhdźe 420 000 zentnarjow mjedu wunjeſe. W Němſkej pak žo wſcho hromadźe 500 000 zentnarjow pſchetrjeba.

Zigarn, kotrež ſud w Němſkej dźenża najwjazy kuri, płaća 10 pj., zigarety 3½ pj.

Měſto Barlin ma dźenża 8000 dróhow.

Na ſwěcze je něhdźe 1500 rěcžow. Ale wob lěto žo w pſcherěſku tři rěcze ſłubja.

48 prozentow němſkeje pódy je rola, 25 prozentow łuki a 27 prozentow leſ.

Najwyſchicha druzina trawy je bambus. Bambus huſto wyſokoſcź 30 metrow dozpěje.

W Němſkej žo w pſcherěſku wſchědnje 6,5 milion krócź telefonuje. j.

Posledn'e politiske powěſće

Jendźelſki póſłanz w Romje pola Muſſolinija.

Muſſolini je wutoru wjeczor jendźelſkeho póſłanza w Romje, ſira Erika Drummonda, k dłeſchemu roſrěčowanju pſchijał.

Towaſtwowski powěſtnik.

Baćoń. Spěwny wotrjad njeſpěwa tutón tydźeń, ale zeńdźe ſo hakle pjatk 28. februara pola Smolic.

Dubrawka. Serbſke towaſtwo „Jědlenka" ma njedźelu 23. februara popoldnju w 3 hodź. pola Schejpanez (Stephan) ſwoju hłownu ſhromadźiznu. Proſy žo, ſo by kóżdy ſobuſtaw pſchitomny był a ſ dupkom pſchiſchoł. **Wjedniſtwo.**

Drježdźany. Wšěch lubych Serbow přeprošujemy na serbſke kſnše njedźelu 1. pósta, 1. měrca, rano we 8 hodź. w kapali w Taschenberg-Palais. Spowědź wot 7 hodźin.

Lichań. „Zernička" spěwa ſtwórtk wječor we 8 hodź. pola Nowakec w Hućinje.

Njeſwačidło. Serbſke towaſtwo „Jutrniza" ma njedźelu 23. februara pop. w 3 hodź. w knježim hoſćenzu ſwoju lětuſchu hłownu ſhromadźiznu. (Lětne roſprawy, pſchednoſchi atd.). K tomu wſchě ſobuſtawy wočakuje pſchiſtojnje.

Rakecy. Po derje pradźenym ſwjedźenju zeńdu ſo ſobuſtawy ſerbſkeho towaſtwa „Lipy" njedźelu 23. februara pop. w 3 hodź. pola Hönčee zaſo k ſwojej měſačnej zhromadźiznje. Wosebje ſo też k tomu wſitkich lubi hrajerjo a ſpěwarjo přeproſnja. Tuta zhromadźizna ma być tajki prawy wjeſely dožynk našeho krasneho, zjawneho ſerbſkeho wječora.

Předſyda.

Transport munizije ſ lětadłom.

Jenicźka moderna maſchina małeho abeżynſkeho lětańſtwa, kotraž by ſebi ſwažiła mohła, ſo do wojowanja w powětrje ſ italſkimi lětadłami puſchczić. Na wobraſu widźimy, kak tuto lětadło žo ſ muniziju pokładze, kotraž ma žo na połnóżnu frontu dowjeſć. (Weltbild, M.)

K póſtnicam

poſkićamoj:

Potuńſk. ſtyriſtod. marmeladu punt 32 pjenježkow

Aprikozowu a mirabellowu marmeladu

Truskalcowu konfituru!

Kokosowy tuk — Palmin ſmalc

(tak dołho hač ſklad dosaha)

Cokor punt **38** pj.

Polonowe wino litr 78 pj.

Rybowe konſerwy

Pječene jerje, żelejowe jerje zawalene jerje, ſardiny Bismarckowe jerje

w połlitrſkich a litrſkich tyzach jara płaćiny hódno

Połne jerje 10 ſtuk 50 pj.

Kofej, ſtajnje čerſtwy,

¼ punta 90, 80, 70, 60, 50 pj.

Wobkedźujće proſu naju wukładne wokna

(38)

Thams & Garfs

w Kamjencu w Budyſinje

Ćišćimy

Formulary wšěch druzin
Pokładniske knihi
Změnki
Kwitowanki
Lutowańſke knižki
Statuty
Lisćiny płaćiznow
Katalogi
Wokolniki
Napiſy na liſty
Zdźěleńki
Zličbowańki
Wobalki za liſty
Plakaty
Proſpekty
Adreſy za póſt. poſyłki
Kóżdy reklam. nakład
Programy
Sobuſtawſke khartki
Přeproſenſke
a zaſtupne khartki
atd.

čorne a we wjacybarbnym wuwjedźenju kaž ſebi přeješe ſtajnje płaćizny hódno

J. Cyž

ſerbſka knihićišćerńja a knihańja w Budyſinje w Serbſkim Domje

Mlokowe křidy

z wołmjanym přeſyłkom

Siegel w Budyšinje na Zadnjej Bohatej hasy 15

blizko Butrowych wikow (278)

Khěža w Njeswačidle, z 1½ kórcom pola a rjanej ſadowej zahrodu je na předań. Hnyd. k wobydł. Dalše zhon. pola **Thränic** w Njeswačidle čo. 2. [276

Hoſćenc „Gambrinus"

Srjedu a ſtwórtk, 19. a 20. februara

wulke ſwinjerežanje

a wntočenje kózłopiwa.

Wšitko w znatej dobrej kajkoſći. Poruč. ſwoje derje wothladane piwa. Wosebitoſć: **Dortmundſke Union.**

Přećelnje přeproſujetaj Rudolf Schicketanz a mandź.

Stwórtk: Dołha móc. (279)

Mam wot dźenſniješe **srjedy, 19. februara 1936,** zaſo čerſtwy transport

žrěbjatow, 281

kaž **koni na rolu a do dźěła** z dospołnym rukowanjom po znatych tunich płaćiznach na předań abo zaměnjam. Też mam **wjacy koni** na zaměnjenje.

Paul Grosch, wikowańnia ze skotom a konjemi w Drježdźanach-N., Hechtſtraße 30

telefon 50 628, prjedy Franz Augustin. Telefon Budyšin 3665

Přeſadźowanje palnego drjewa

z kłóſtrſkeho hajniſkeho revěra „Winicy"

póndźelu, 24. februara, dopołdnja w 10 hodźinach w „kupjelach Heil" w Smječkecach:

Palne klumpachi, palne halozy, dołhe hromady twjerd. a mjehk. drjewa

(282) Hajniſke zarjadniſtwo

Makulaturu

wotedawa běžnje w małym a wulkim

wudawańnja Serbſk. Nowin

Kněža,

z rjanej zahrodu a swobodnym bydlenjom, blizko Budyšina na předań za 4000 hr. Hódźo, praja Serbske Nowiny

Takle

skutkuje mały nawěšk w Serbſkich Nowinach. Přez njón zeznaju ſo předawař a kupc. A kóżdy je ſpokojeny. Podaj luby čitarjo ſwój nawěšk do

Serbſkich Nowin

Přiloha k čisłu 42 **SERBSKE NOWINY** Srjedu 19. februara 1936

Bohot Mutschmann wobhlada sebi předewzaća w Budyskim wokrjesu

Bohot M. Mutschmann póndźelu hromadźe z hospodarskim ministrom stronjanom Lenkom a DSB župnym wjednikom stronjanom Peitschom do Budyskeho wokrjesa pschijědźe, so by tu sam ze wo dźěłowych poměrach w jenotliwych pschedewzaćach pscheswědčił. We Biskopitzach sawočinjajo, hódźeja so pschedewzaće mehloweje fabriki Meyera & Co. a Eibensteinez schkleńczenju wobhladaćhetej, dźe che pucą dale do Sakonja, hódźeja so wobe fabrika za knesle Klingera & Schicklanza wobhladać. Po tym podachu so wyšozy hosćo do Budyschina. Tu po krótkej pschipoldnjoschej pschestawaju wokrjesny hospodarski poradźeŕ Klein wo położenju we wokrjesu zesprawjesche. Swjeselaze bě swěczenje, so je biesdźěłoš w Budyskim wokrjesu dźěłoweho hamta w januaru wo 9,7 se 1000 wróćo schła. Wuczinja wscho hromadźe nětko 9000 ludźi. Budyski wokrješ pornjo druhim wokrjesam w nastupanju biesdźěłoscze nětdźe źrjeja. W lěcze, hdyž so twar statneje autowoje dróhi dale powjedźe, budźe možno, wjetschu liczbu biesdźělnych tam samě zicź. S Budyschina jědźechu holczo psches Mały Wjelkow, hódźeja jich tamnischa młodźina wutrobnje witasche, do Kamjenjeje, so bychu žrjebi tamnische kaolinowe fabriki wobhladali. Wot tam dźěsche puć wróćo do Budyschina so by so tu Budyska waggonowka wopytała. Wschěm wotdźělenjam pschedewzaća so khwilku czasa wěnowasche. W najlěpschim czasu tu nětdźe 2000 ludźi dźěłasche. W lěcze 1932 pak bě liczba na 250 spadła. Nětko ma pschedewsacze sasko 1250 ludźi pschistajenych. Wulka swjedźeńska halla wjazy njedožaha, so by mohła tutych ludźi pschijeć. Hosćo mózachu swěczicź, so by tu dobre dźěło dokonja. Bohot Mutschmann dźěłaćerjam w swjedźeńskej halli nastupjenym, nětkotre wutrobne słowa wěnowasche. My w Sakšej, tak wón praješe, njemózemy so sami ežiwicź. Smy na wuwós naschich dobrych wudźěłkow pokazani. Židowski boykott nasch wuwós poczeża a z tym też wobstaranje dźěła. Njedźiwajo toho je liczba biesdźělknych w Sakšej se 718 000 wo nětdźe 400 000 wróćo schła. Němska dyrbi žrjebi sama pomhać. Dyrbimy židam dopokasacź, so bjes nich wuidźemy. Adolf Hitler je k tomu prawy muž. Wulke sadźewki měsachmy pschewinyć. Niz jenoż marxismuš, ale też so husto nazionalnje sadźerżazy liberalismuš bě se schkódnikom luda. Hischcze stonamy pod czeżemi, kotrež su so p'ched naschim czasom pschewsake. Mamy pak snajmjeńscha saso žrjune wójsko, kotrež naschu swobodu a nasche dźěło schkita. Też w Sakšej dyrbimy žrjebi wědomi być, so smy w namjesnym kraju žiwi. Njemyślimy na žanu wójnu, pschetoż smy ju jako wojowarjo žami nachonili. Kóždy pak dyrbi žrjebi we wojowanju za Němsku wulki nadawk stajicź, pschetoż z prostym materialismom nieje so hischcze nichtó sbožowny a spokojeny stak. Nasche wojowanje je cziste a nasch skutk je sprawny. Jako swobodni mužojo dźěła chcemy hłowu wyšoko dźerżecź a niz kaž židowske waki w njerjedźe wokoło ryczź. Hdyž jónu se swěta póndźemy, chcemy wěstoscź měcź, so smy za swój lud něschto wukonjeli. Wulke nadawki pched nami leża. Hdyž my jako Němzy smy pschesiedni a hordźi, potom też we wukraju a we swěcze žrebi czeżczomnosć dobudźemy.

Wjeczor bě sche wulka manifestazija na Tżelniku we Sakonje.

Maćeri wo dźěco wojuje'ej

Tole je so pched nětkotrymi njedźelemi w Ridły podało, w starym měsce, kotrež je dźenża z hłownym městom Lotpschikeje.

W nadrósnej želeźninju bě sche mjes druhimi žona r'emjeslnika R. se swojim 14lětnym hólzom a tutymaj snapschecza žona Rigaskeho měschćana W. žedźesche. Sołske a narocźiwe mjeswoczo žony R. p'cheradźesche, so bě hu je... myšle znje d...de, hacź pola wjeselskeho k'ejekotanja ju pschewodźaseho hólza.

We woju pschitomnym běsche napadło, so tutón czily a derje wocźehnjeny hólz tu w swonkownje spodźiwnym nap'chećiwnistwje k tutej czichej a mohrjej rosmjerzanej zonje stejesche, a bě hu też widźeli, kak chzysche hólz tutej makej zonje p'chi wschěm pomozny być, kotraž zyle stulena w kuczliku žedźesche. Kaž hižo praješe, so ludźo tu'tymaj cźłowjekomaj dźiwachu, pra'o žebi, kak wschelake mója tola dźěcźi a maczerje bręc!

Tołsame bě žebi też žona W. myślika, kotraž wotmělnjeio na hólza a jeho macź hladasche. Jara kedźbliwje bě žon W. na tuteju nadpadne'u cźłowjekow wo'pjet pohladacź dyrbiała, a měsesche słónczinje też wěstu p'chiczinu, tuteju cźłowjekowu žebi blize wobhladacź. Měsesche sama doma tajkeho hólza, runje tak stareho kaž bě'che tón ji snapschecza, a dyrbiesche trochu trudna być, hdyž žebi na to myślesche, so bo rosdźěl mjes tutym dźěcźom tu a jeje hólzom tak nadpadnje a bolosnje poka'owasche.

Dźěcźo žony W. bě'che stajnje thorcowate dźěcźo. Narodźiwschi so na wschelake thorosce cźerp'esche a radosću žiwjenja žiwóiby pod tym widomnie cźerp'esche, hdyž nan a macź spóznaschtaj, so dyrbitaj tu thorowate dźěcźo wocźahnyć. Žona W. měsesche hi'che dwě dźěcźi, trochu starschej hacź thorowate ale khrowej a kčěsjatej dźěcźi. A tak husto hižo běchtaj so star'ej praschakoj, swo'ilej drje tuta njewuiasnjena thoroc'ej pokhadza a schto je makeho Pětrka k tutej p'chinarodźenej cźelnej kipro'cźi sałudźiło. Cźim trucźischo žona W. mieswocźo powedaćeho hólza wobkedźbowasche, cźim žynischo we njej błuka a spodźiwna myślicka wotucźesche.

„Najkerje so mylu, a hinak drje też n'ebudźe", žebi rje'ny, „ale tónle hólz tu, cźim dokładnischo jeho wobkedźbuju, ma njesłykchanu podobnoscź z mojim mužom. Wocźi, nós a tuta wuska huba! Hdyž móże wonkowny wobras też mysliczi, tak kaž hólz rěcźi, kaž'ej su jeho pohiby a barba rěcźe, wschitko to mje nadpadnje na młode léta mojeho muża dopomina." A pschesso sało dyrbiesche žebi rjec: njenama'am žaneho rosdźěła. Njekuy žebi, so dyrbi z tutej žonu R. někotre słowcźka poreźecź.

Mjes tym žona R. se swojim hólzom rostannywschi wós wopuschći. Žona W. so'a nimaj pu'chći, so by wot žony R. blišseho sponika.

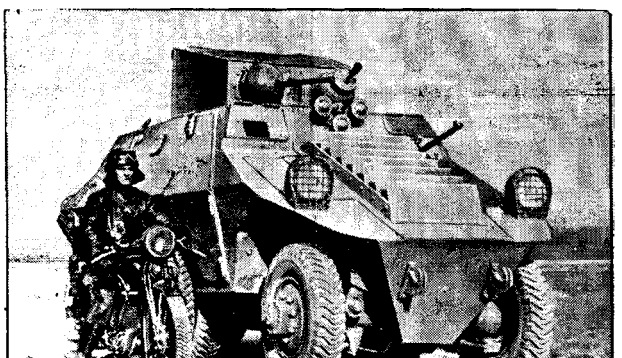
A hdyž takle se žonu R. poreźe'a, dyrbie'che to shonicź, schtoż bě žebi myślika. Žona R. měsesche hi'che tři dźěcźi doma, klabuschke a trochu khorowate w'chitke, ale też tutoho sróstneho, krowjeho hólza tu.

S tutym wo'pomjkom běsche žona W. jaże. Ko je tónle hólz tu mały sabkudźeny ptacźk. A se starosćiwymi myślemi wona doma k kou Pětrka stuni. A dokho pched nim stejo w błędym wuslim mjeswoczu hólza cźitasche.

Potom swojemu mužej powéda'che, schtoż je popołdnju nawédźała. Tón po k tomu smě'esche. To'a žona W. we wschěm měrje riekny: „Ta to cźuju, so běsche dźěcźo w nadróżnej želeźninju naju dźěcźo a chcu cźi też depcka-sacź, so kivny Pětrk naju dźěcźo n i e j e."

Nětko so žona W. wi'oudźe wobhoniesche. Bě shonika, so je ko w žamžnej klinizy a žamžny dźeń kaž jeje naimłódschi syn też Claus narodźił. Mona wiacy niedźiwolowasche: dźěcźi běchtej z nie'bo'owym wschipadom so žamenikoi. W klinizy ji wěso prawo niedachu, tola wona też jim wospjetowasche: „Chcu to też Wam dopokasacź."

Też knjes W. sarěniesche po něc'm wiacy sa tak n'emóżne njemješesche. Na kóždy pad so wón ras ke knjesej R. poda, so by so se starschimaj w dobrym rěcźał. Ale wón k tomu njep'chindźe, knjesej R. swoje pschicźiny rosložicź. Też k tomu n'enchindźe, še žonu R. někotre słowcźka wo tym poreźecź. „Knjeże, to niemóżesce wot naš žadacź", žona R. plakasa wotkasche. „Jen'e niemóżesce taike něschto ža'acź a kwie to też niedowmješesche. Mo-

Wo awstriskich manevrach.

Sperowany wós poda so na wojowaniscźo. Wobras wo wulkich manevrach Winskeje wobžadki, kotrež so wdle pola Schwechata njedalako Wina wotměwaju. (Weltbild, M.)

Kajku móc jendźelski kral poprawom wobsedźi?

Hacź w łětach Kanadźe, w horjej južnej Afrizy abo smotnej Awstralskej, hacź w bohatej Indiskej abo Nowym Neuseelandu — w'chittich tychle ludow dźěłasche p'chi wotkhadźe cźłowieka, kotryž jendźelsku krónsche'che, Jurja V., bě'che sprawnje ménjene.

Mnoży su Jurja V. žmjercź jako wosobiniku schkodaćowali, su so cźisće pacźerjam p'chisamknyli, koso wo žmjertnej hodźinje krala w jendźelskim ra'ochowachu.

Njejendźelcźanam budźe tute dźělbracźe też potom nol cźesko srosumliwe, hdyž žebi cźłowjeske kajkolesce kurja p'ched wecźi staja. Pola njeho bo tola wo poli-ku wosobu jedna'che, pola kotreje dyrbi so też z na-ćelnym'lami licźicź. Kolsi takle wěrja, ko myla.

Jurji V. drje bě'che statnik, ale wón bě'che njepoli-ki. Niebě'che knjesoź w mjenje nětajkeje jenositron-e'e stupiny, ale zyle jednorje kral Jendźelskeje, z cźło-pc'im takom, s wósjez wutrobito'cźu, mjelcźliwosću a mudrosću. Tohodla wulka ludowa žwójba wo njeho arnje. A hlischcze jena pschicźina za to tu je, a tuta potaj'nje'wem Wulkojendźelskeje znka swikuje.

Nětko my pow'chittkownje wo Jendźelskej, měnimy tak n'cho druhe, wjetsche, mózniche britiske žwětowe ryrsaśtwo abo skrótka Wulkojendźelsku.

Jenoż z lońka so no zyle semi wupinaze kralestwo Ja hromadźe dźerżi. Kanada je swojskowy stat se žamžnym knjeześtwom, Irizka so žama wobknježi, Južno-Afrika runje tak, Awstralska je swjastowy stat podobnje kaž Kanada a ma swoje žamžne knjeżeństwo, Neuseeland prawo žamoknjeżstwa žamo hižo wot léta 1856 wužiwa. Ssu to tak mjenowane dominiony. Jenoż Indiskeje wažne należnosće so tukhwilu hischcze w Londonje rjaduja, tola pschihotuja so, tež w Indiskej žamoknjeżeństwo sawjesć.

Hinak je pola kolonijow a krajow, nad kotrymiž ma Jendźelska mandat, kaž su to wschelake krajiny w Afriz (na pschikł. Nigeria, Sudan, Kenia atd.), kaž Transjordanska a južna Arabija, kaž Jendźelskej pschiźiłuschaze dźěle w Borneo a Nowoguineji. Tute so z Londona rawjeduja. Ssamostatnosć w krajach Wulkojendźelskeje ma potajtim pschewahu, a tola so tuto žwětowe mózanstwo w spodźiwnej, husto wobdwělowanje a tola hacź dotal stajnje wupruhowanej wobstajnosći hromadźe dźerżi. A snamjo tuteho shromadźenstwa, w kotrymž je jedyn na druheho pokasany, je jendźelska króna, jako kotrejež dotalneho nosćerja krala Jurja V. bjes tajenja p'chipósnamacha a cźesćacha.

Sawésće, też wonkowne pschicźiny cźesćczomnosći wěry hódnu cźinja. Pschetoż tóždy jendźelski kral je idom statny wjech Kanady, južno-afrikanskeje unije, Awstralskeje a Nowoseelanda, njedźiwajo žamoknjeżeństwa tutych krajow. Sswoboda samóstkich pschiżłuschnych statow jara daloko žaha. Tak móża wone na pschikł. z wobsamknjenjom swojich knjeżeństwow a parlamentow pschiżłuchu na žwěru sbéhnycź, kotruž su jendźelskej krónje wotpokożike. Jendźelski statnik jónu riekny: „Wschecźiwo prawu stata, z wulkojendźelskeho mózanstwa wustupicź, móże so runje tak wjele abo tak mało snapschecźiwicź kaž p'checźiwo prawu muża, kotryž chze žebi krt pscheréśnycź."

Njedźiwajo teho njeje hacź dotal žadyn se statow Wulkojendźelskeje tutu krocźel cźinił. Nawopak, chce so sdacź, so je so le skónczenjom swětowoje wójny sestajenje mózanstwa skruczilo: Nimo Lorda Georga so zastupjerjo Južno-Afriki, Awstralskeje. Kanady a Nowoseelanda na Parizskich měrowych jednaniach wobdźělliwschi posdźischo jenotliwje Versailleske sréczenje podpisachu, runoprawnje pornjo macźerskemu kraśej, kotreho saśtupjeństwu běchu po něczim wurosłe a kotryž běsche dosć mudry, so so tutemu niewukhilnemu roswiću napschecźiwo njesłajesche. Dźensa mózemy jendźelske swětowe mózanstwo skrje se někaśim smjaćkom lydow w małym pschirunawacź abo s towaršstwom runoródnych narodow žamžneje žwójby.

Tole se žamžnej žwójbu je wažne. Wschetcź wokuhdźenu wotwiźnosć mjese sobu Jendźelska a chcyo sabo wusbéhuje. Ale jenicźky z wotwiźnosću, tak jara hacź wona woprawdże też wobsteji, so tak hobrsći swiaś ludow nieda hromadźe dźerżecź. K temu je so jendźelska króna wuwika. Kóždy Jendźelcźan, kacź bohaty, hacź chudy, hacź na prawizu steji abo so k lewicźnemu radikalnemu lehwej wusnawa, ma ju jako snamio wécźneho dalewobstacza naroda sańcź a ju cźesćcź. Ssamžnu cźesćczomnosć

jeho naimłódšeho, mojeho najlubšeho synna, jenicžke wopramdže strowe dźěćo — saměnicź z zuzym khorym dźěćom, nihdy na nihdy!“ Zona N. se sadwělowanjom pšed zuzym muzom na kolenje padny. „Wšitko možeše wet naš zadacź, ale tuto dźěćo njewróćimy, nihdy do wěcznosće.“

Tu petajtim macźeri sakakle wo dźěćo wojujetej. Swoje pokračowanje struchły pšichipad nětko pšed Riga'skim sudom namala. Najprjedy dyrbješe zdka na'eznosć to na wotcź. Tola dźensa sće město wo tym rěcźi. Sajimawe budże, kak sud rosšudźi. j.

Přilopk

Hołbje wulahnu kury.

W jenej zahrodkowej koloniji w Lěhnizy sta žo we sajchnych dnjach wješely podawk. Kokoš bě dwě jeji do hołbjenza snjesła, na kotrymajź hołbje žydachu. Hdyž wobsedźer Schreberoweje zahrody pjerinu pizowacź pšichidże, postrowichtej jeho kurjatazy z wješelym pip pip. Hołbje cźinjachu dothu schiju a dźiwachu žo kurjatkomaj a njemóžachu drje wopschimnycź, so měkej to jich dźěćcźi bycź.

Mordarstwo na wumělstim molerju Herpferu pšeched wujaznjenjom.

Wujaznjenje mordarstwa na Mnichowstim wumělskim molerju Herpferu je khětry kuž do pšeda pšischło. Kaž policajska direkcija w Mnichowje hakle dźensa wosiewja, so na dnju njesłuka, 3. februara, w blisko'cźi Bayreutha 21létneho synna samordowaneho, Schcźěpana Herpfera, sajeli, dokelž žo na njeho tukasche, so je mordarstwo skucźił. Snaše je, so je w nozy, hdyž žo njeskutk sta, w Mnichowje pschebywał. Swój pucź do Mnichowa spnta z tym satajicź, so wot doma w njedźelskej drasze wotjéže, tola dopołdnja 1. februara žebi we wischelakich wobkhodach w Bayreucźe nowu drastu nakupi. Na pucź do Mnichowa wza žebi nabitu pistolu a narunarstu munizyju žobu. 2. februara, potajtim w nozy po mordarstwje, žebi w Mnichowje muzaze koło kradny, z kotrymź pšches Regensburg do Hemawy, 25 kilometrow k wjeczoru wot Regensburga, dojéže. Herpfer žo z tym wurěcźi, so je wulke pucźowanje jenož tehodła nakupił, so by žo z jenej holzu Margaretha rěkazej triechił. Tuta holza žo hišcźe pyta. Wližsche personalitie wo njej žo dotal njemóžachu swěscźicź.

Britiski luksusowy parnik na ranu na skału sydź.

Mies Jendźelskej a južnej Afriku wobchadzacy luxusowy parnik „Winchester Castle“ (20 000 tunow) je žobotu wjeczor pschi hustej mhli do patrjóńnje skały pola Portlanda w jendźelskim kanalu sawadźił. Lódź hnydom se žwětkowymi raketami a też z pomocu skrzyczowania wo pomoc wołasche a bórzy też 3 jendźelske sanicźki a někotre wlecźadi na pomoc pschikwatachu. „Winchester Castle“ měješe 388 wobsedow na lódźi. Wiele z nich bě runje pschi rejach w swjedźenźy wupy'chenym salonje, jako lódź z hobrstim wrjeskotom na skału sajdze. Reje a hudźba žo hnydom pschetorhnychu. K hrozy wak niedóńdże. S pobrjoha žo hižo wukhowacźe muzstwa pósłachu, so bychu pucźowarjam na pomoz pschikhwatałe. Kapitan lódźe pak mózeše idźelicź, so njeje lódź w straśe. Wlecźakam žo skónčnje poradźi, po nasypje pschiwlitwa varnik w rańschich hodźinach žaso sebe skały sćahnyć. Po dalschich powěsćach njeje žo lódź pschi tym jara cźežko wobschkodźiła. Se žamžnej mozu móžeše do Southamptona dojéć.

Nowe gangsterske (rubježnike) mordarstwo w Chikagu. Jeneho kumpana Al Capona sastrělili.

Nětdyschi pomocnik Al Capona, Mc Gurn z wudmom „maschinki tšélbowu Jack“, hu na keheleéni we krótkowjeczornym dźělu města žobustawy njepschecźelskeje ganosterskeje zwólhy k sćěnje stajili a sastrělili. Mc Gurn bě jedyn z najstrašnischich žobustawow stóstnistkeje zwólhy Al Capona. Jeho wožud potrjechi jeho na 7. létnym dniu krwawneho wojowania mjes Al Caponowej zwólhu a Moranowej zwólhu. Mc Gurn bě tehdy z maschinskej tšélbu 7 žobustawow Moranoweje zwólhy sastrělił.

Hamtske woziewienje z Budyšina.

Das **Entschuldungsverfahren** für den Bauern **Ernst Hermann Werner** in **Särchen Nr. 25** ist zufolge Bestätigung des Entschuldungsplanes **aufgehoben worden.**

Das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen.

Das **Entschuldungsverfahren** für den Landwirt **Johann Jenkel** in **Großbrösern Nr. 7.** ist zufolge Bestätigung des Entschuldungsplanes **aufgehoben** worden.

Das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen.

„Ludowa fronta“ w Parisu demonstruje.
W ludowej froncze sjednoczene franzowske lěwizowe strony demonstrowachu po nadpadze na sozialistiskeho wjednika Leona Bluma na hobrstim wólbnym propagandowym pokhodze pšches Paris. (Weltbild, M.)

pak też ludy pschišłuschnych statow, dominiony, jendźelskej krónje wopokasuja. Wona je też jich króna, a nichtó ju jako cźeju abo franjenje prawa wo jich žamostatnosć njesaczuwa.

Pschi cźesćowanju, kotrež Jendźelcźan a žobustawy jendźelskeje ludoweje žwójby krónje wopokasuja, žo wjazy tak jara njedźiwamy, so w Jendźelskej žaneho cźesćeranjenja trała njeje. Też to je jendźelska wožebitosć, so kral tajkim nadběham poyrawom njeje wustajeny.

Wón w žwojim palazu pschebywajo žo porědko sjawnosći pokasa, wo jeho skutkownosći, njedźiwajo na jeho representazije, schérake worschty mało shonja.

Pschi tym ma wón wulzy ważne nadawki dopjelnicź, niech je jeho potnomóz po wustawje też wobmjesowana. W měrnych cźasach drje jendźelski kral nima wjele ważneho rozsudźicź, w cźasach krisy a straćha pak wot jeho stoma pod wobstejnosćemi wobstacźe žwětowemu mózarstwu wotwiśuje.

Porjadne pospěšenja a wuradźowanja z ministrami žo w kralowej dźěłarskej jitwje wotměwaju. Wo jich wobsamknjenjach žadyn cźłowjek njeshoni. Parlamenty wožebicze jednaju, po wałcźniu, po kotrymž žu žo hižo pschi letnitkami wotměwałe.

Sabałe žo Jendźelcźan tutych kaž mnoho druhich formow representazije a widźomnych statnych wukonow dźerži. Wón wě, so maju na pschitk. žudnika w běłej wložeńzy jako wukonjerja sakonja bóle sajcź dyžli žudnika we wschědnym wobleku, kaž jich w Ameriźy znajemy. Sjawne wustupjenja krala žo husto w najspodźiwnischich a najstarschich formach stawa: léto wot léta na pschitk. wón w posłoczanym pyschnym schkleńczanym wozu pschi roswiczu najwetscheje pychi k wotewrjenju parlamenta jedźe. Kóždy Jendźelcźan, hacź chudy, hacź bohaty, žo k temu tłoczi, so by tutu wulkotnu hru wohladał.

Pschi tym žebi Jendźelcźan wot žwojeho krala wobknježenja žada, kaž wono „prěnjemu gentlemanej stata“, kaž kralej rěkaju, pschisteji. Maka anekdota z wožomnateho létstotka tutu horbosć wožebje cźasnje wobnamjenja: Jedyn hannoverski knježe — też nětcźischi jendźelski kralowski dom dźe je, kaž je znate, němskeho pokhoda — je žo pjecźa w Londonje někoho praschał, schto drje by za jeho wobobinske samery płaćiko, by-li žo Hyde-park (sjawny park) z plotom wobdał. Je pjecźa wjelewusmamnu wotmołwu dostał: „Krónu“.

Psched krótkim jemrěty kral Jurij V. jenje w straśe njebjesce, so žwoju krónu z tajkich pschicźin na hrazi staji. Je žwoje wyšoke sastojnstwo sa Jendźelstu pschikładnje sastawał a je pschedewschém žebi sa Jendźelsku njesapomnitu sasłužbu dobył: Jemu je žo poradźiło, stawy wulkojendźelskeje ludoweje žwójby jenicźzy z wlikowom žwojeje wožoby krucźischo k jendźelskemu kralestwu kupow pschisamknycź, wschitke ludy, kotrež nichtó njeby z namozu nusowacź mohł, dale jendźelskemu žwětowemu mózarstwu pschisłuschecź. Jemu je to poradźi, bjes namozu a bjes nuczenja. To je druha pschicźina ja to, so jendźelske pschisłuschne staty žmjercź Jurja V. kaž žmjercź dobreho pschecźela sacźuwaju. Samsne sadžerjenje a postup nětko wot žwojeho noweho krala Eduarda VIII. wocźakuja. j.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Skok se wschědneho dnja.

Heinrich Zerkaulen, znamjenity spisacźel hrow, wobsedźer frontskeho a pawójnikeho nawodźenja z tutej žwojej nowej hru „Skok se wschědneho dnja“ znowa jasnje dopokasa, so žu jeho spisy a hry cźerpane z woprawdźitosće žiwjenja. Wón njeschěra žo jenož z problemami, ale pokasa stuk, kiž wutorhnje cźłowjeka se wschědnosće. Kak wubjernje cyšuje hamtiskeho pschedstejicźerja Spechta, tuteho birokratu po pišmiku, tuteho we žebi njespokojneho cźłowjeka a kupaka a z bobom jako połdźěnika měšcźanskeho sekretara Hummlu, młodušckha drje, ale w žiwych cźtach hižo zahrjebaneho dźiwnuschka, kiž ani njeznytnje, kak jeho pokracźny cźah žiweho skutka ja nóh wodźi. Malje Schmitz, tutón rynski cźołmar pofneje mozy skutka, jako neho wócźka a rosžuda, wutorhnje hamtiskeho pschedstejicźerja z tutoho samowolneho sabólenho pokoženja. K tomu pschedawar balonow je žwojimi žiwjenjskimi nashonjenjemi hišcźeze mnohe pschidawa, wotewrja wjesele kudeho žiwjenja, wožebje krjedźnych worschtow, kiž je žamžnaje sastojnjeze nasdatoze žebje žameho dušchownje pohrjebaja. Wubjernje pschedstaja nam też wjesne postawy gmejnskeje rady, wožoby, kiž steja krjedź žiwjenja a žo saběraju jenož je žiwjenjom, łajkej je. Kak wulkotnje je žo spisacźel sašiwił do duschownoho žiwjenja jenicźzeje dźowki hamtiskeho pschedstejicźerja. Ta wurasni wschu lacźosć wo samotarske žiwjenje nana, wschu jeje wolu k njeputanemu žiwjenju, wschu žadosć a wolu sa tym, sdźěs žiwjenje cźłowjeka wobradźi we wopraudźitosći. Tuta hra „Skok se wschědneho dnja“ njedy je mnohemu z powucźerjom, kak njeznate žiwy bycź a hdyž je spisacźel to dopak, potom njeje jeho dźělo podarmo. Hans Verder jako hamtiski pschedstejicźer Specht, Tilli Breidenbach jako jeho dźowka Lińka, Mano Holtei, Ernst Rasch, Jurij Steinmetz, Walt Martini z ako gmejnscy radni, Heinz Süßenguth jako měšcźanski sekretar Hummel, Hans Ludwig Volk jako rynski cźołmar Schmitz, Franzeska Hellmuth Brämjako knjeni Schmütgen, Lu Margraf jako pincźniza, Alfred Borchert jako balonowy pschedawar — wschitcy běchu wusnamni sastupjerjo žwojich rolow, kak so žo hra jako w jednej hotowy zyk poda. Też mjenisće role, kaž z zyka sjenitski natwar pod wyschischim hrowym wjednikom Borchertom a jedwischcźowe wobrazy Waltarja Ulbricha běchu dobre wukony. „Skok se wschědneho dnja“ je hra, kajkuj trjebamy, kiž wumjesze wschon proch, kiž žo sahubuje na tak mnoheho sastojnika léha, so pod nim žamo žmoju duschu, žiwoje žiwjenje pohrieba. — Dźicźe **nuts a wobkladajeze** žebi hru — so byschcźe wotucźili. -t.

*

W Paiaštowym dźiwarku widźimy hacź do schiwórka wurjadne filmowe pofticzenja. Kaž hižo wjera pisacźmy, je sławny afrikanski pśeźeć Hanž Schomburgk wožobinžy do Budpschina pschischoł, so by žwojemu synkosti'mej **„Posledni parada“** dokładne rozsaznjenja podał. Schtož je Schomburgkwa expedizija na 15 000 kilometerskej jéžbje pšches najzotainische kónczinny Afriki nawédźila a na filmowe wobrazy dostała, je tak wulkotne, so zychihladowar ani wokomika se spodźiwanja njepschindże. Pschi tym ma žo wulbhnycź, so expedizija žane brónje njewužiwasche a z tym dopokasa, so móže žo wězownu sledźeć też najstrašnischej dźiwinje afrikanskich pralěsow bliźicź. W filmje widźimy najprjedy moderne města a industriju w Afriji, so bychmy žo wot tam podali na wulku sledźeńsku jěbu. Bórzy widźimy wulke stadła najwschelakorischich a najspodźiwnischich swěrjatow, kaž antilopy, zebry, huwoly, nosaki, wopizy, giraffy, mórske konje, zyke stadła lawow, hai wobladamy žamo hobrste elefanty z naiwjetscheje blisksce. Sdźěła hišcźeze jenie niewidźane swěrjata žu to na film sapopadte. W straschnych bahnischcźach Banaweolo'keho jězora wohladamy pracźkowjekow, kotrež žu stajnje na wodże a njemóža na krutej semi ani bźhać. Wasengalud pschedwjedże nam žwoje maskeradne rejki a potajnostne kulty. Pschcźo nowe sjewy, pschcźo nowe sajimawosće. Wóczto Afriki w sprawnej wotewrjenosći na nas ześladuje. Nochze žo nam ani pschestacź dźiwacź a hladacź . . . Połnje wobšadźene dźiwadło žo Hanžej Schomburgkej se žiwym pschekleikom dźakowasche.

Radio

Schtwórtk, 20. februara žo žisyhi:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 wješely rańschi konzert. 11,30 sa bura. 15,15 macźeri žo wo wocźehnjenju dźěcźi rozrěcźujetej. 20,10 „Februar“. 21 wjecźorny konzert.

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 wješely rańschi konzert. 7,30 sa bura. 8,20 sa hospodu. 11,45 sa bura. 20,10 balada „Posledni wotrocźt“. 21 „collegium lusticum“ (z Barlina).

Hišcźe ważne i dnjoweho programma: Königsberg: 20,10 Mozartowy zyklus. Hamburg: 20,10 rejwanska hudźba. Köln: 20,10 babjaze pósłuschanje. Stuttgart: 21 ludowy kruch „Kupa lubosće.“ Mnichow: 20,10 wjeczor wschelcźišnow. Win: 20,45 dyrdomdej na Seleninej.

Směški

„Cźehodła sće nadpadnjenemu hišcźeze jemu plištu wotkožił, hdyž běšcźe jemu listowu toschtu wotewrał?“ — „Dokelž bě listowa toschka próžna!“

*

Pschihódne jězdadło. Wot kwaža žem wadźischtaj jo, hacź byschtaj žebi awto abo motorke kolešo kupiłoj. „Nó“, praschešche žo jeneho dnja mužowy pschecźel: „Staj se stóńcźnje dla jězdadła rozsudźiłoj?“ — „Wułkotnje! Pozmerkowache žo druhi, „žmoj žej dźěcźažy wóz kupiłoj!“

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćeńcarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 43 — Budyšin — Štwórtk 20. februara 1936 — Bautzen — Lětnik 95

Nowe knježerstwo w Španiskej

Hdyž běšche žo wczera rozrěžowanje wschitkich ministrow se statnym presidentom skónčiło, schpaništi ratafšći ministar wojsewi, so je knježerstwo dźiwajo na wunoschki wólbow wróčo stupiło.

Wječor w 7 hodźinach je statny president prjedawšchemu ministerskemu presidentej a lěwizarskemu republikanej Azanje poručił, so by nowe knježerstwo wutworił.

Na pósdnim wječoru je ministerski president Azanja liščimu nowych ministrow wojsewił. Nowe knježerstwo wobsteji ſ 10 lěwizarskich republikanow, dwěju sastupjerjow republikanskeje unije a jeneho ministra, kiž žanej politiskej stronje njepschiſłuschcha.

Ministerski president Azanja (lěwizarski republikan); smutskowny minister: Amos Salvador (lěwizarski republikan); ſwonkowny minister: Augusto Barcia (lěwizarski republikan); wójnſki minister: general Masquelet (bjez strony); namótnistwowy minister: Jose Giral (lěwizarski republikan). Schešć ministrow hižo prjedawschim knježerstwam pschiſłuschesche. Tamni pak žu sapóſłanzy, kiž dotal hischče njeběchu w ſjawnym žiwjenju wustupili.

*

Wjednik katolskeje ludoweje strony Gil Robles je nawjedowanje stronitych naležnoſćow w tu chwilu ſłožił. Kaž žo pischa, ho wón na dowol poda. Na jeho město stupi prjedawschi ratafski minister Gimenez Fernandez. So je Gil Robles na dowol póſłał, žo jako ſčežnik teho wobſładuje, so žu prawizne strony pschi wólbach podležate. Tež prawizne strony wopaczny politiku wjednika katolskeje ludoweje akzije ſa poražku ſamotnitu cżinja. Myſłu pak ſebi, so president katolskeje ludoweje akzije Herrera ſady wſcheho ſteji.

Politiscy ječi so pušča

Schpaništi generalny statny rěčnik je wschitkim ſudam ſ wokolnikom ſdźělił, so maju žo w tu chwilu wschitcy jeczi pschećiwcy, kotſiž dla politiſkich a ſozialnych pschestupjenjow w pschepytowanſkej jatbje pschebywaju.

Se Santandera žo powě, ſo žu žo jeczi w Santenaſkim jaſtwje ſpjeczili. Policija je dyrbjała ſpjeczenzu porańcź. Pschi ſakročenju policije žu žo tſi wobydlerjo morile a někotre ſo ranile.

Jako khłostanzy w Bilbaoſkim jaſtwje ſhonichu, ſo žo bórſy puſchcża, žo woni pschećiwo jaſtwowym ſaſtojnikam posběžechu, loża a ſtołzy ſapalichu a wohnjowych wobornikow pschebichu. Dwěju wobornikow khětro ſranichu. Sſtatniſche policajſke wotdźělenje ſamó halle khłostanzow ſmjerowacź.

Generalny ſtrajk w Saragoſſy je žo ſkónčił. Wjednistwo markſiſtiſkeho a ſyndikaliſtiſkeho dźěłaćerſtwa běſche to ſadało. W nozy k ſrjedźe ſtej žo pschi ſtrělenju mjes policiju a ſtrajkowazymi hischče dwě wobydlerjej cżežko ſranilej.

Móskowski wothłós ſpaniskich wólbow

W Moſkwje žu ſ wulkim ſprokojenjom wo wunoſchku ‘chpaniſkich wólbow ſhonili. Nowiny kominterowe „Prawda“ piſaju, ſo je heſło, kotrež žu kominterojo k wutworjenju ſhromadneje fronty wudali, ſchpaniſkim wólbam dobyteje pschinjeſło. „Prawda“ ſ wulkim ſahorjenjom napſponnja, ſo žo ſchpaniſke maſy na lěwizu hiłeja a ſo žo mozy dźěłaćerſkeje klaſy ſjednoja. Jako najwažniſche, ſchtož ma žo nětko ſtacź, „Prawda“ doporuča wulkoležownoſcerjow wuſmjerowaſcź a politiſkich jatych wuſwobodźicź.

Španiskej cyrkwje so wonečeſćitej

Do wosſadneje cyrkwje w Alkanadre žu žo njeſnaſći ſkučerjo dobyli a dźěł cyrkwinſkeje nadoby rozbili. Někotre hódnoſtne debjeńki kradnychu a ſkichwidźaze pismo na duchownoho ſawoſtajichu.

W Herrerje pola Seville njeſnaći ſpytachu cyrkej ſapaliċ. Dwaj wołtarjej ſo ſpaliſchtaj. Wobydlerjo hnydom woheń ſhaſchachu a Boži dom ſahubje wukhowachu. Schkoda je khětro wulka.

Ministerski president Göring w Pólskej přebywa

Ministerſti preſident general Göring a mandźelſka ſtaj ſrjedu dopołdnja krótko do 10 hodźin ſ Barlinſkim ſpěſchnym cżahom na Warſchawſke rańſche dwórnischcżo pschiſłoj. Ministerſki president žo na někotre dny na hońtwu do pólſkich ſtatnych łěžow pola Białowieſcha poda. Jeho pschewodźeja ſtatny ſekretar Körner, wyſchſchi krajny lěſarſki minister dr. Hauſſendorf, adjutant wyſchſchowy leutnant Bodenſchatz a wyſchſchi hajniſki miſchtr Menthe.

Ministerſki president Göring je ſrjedu dopołdnja pólſkeho ministerſkeho preſidenta Kożćałkowſkeho wopytał. W 12 hodźinach mějeſche wón audienzu pola pólſkeho ſtatneho preſidenta. Potom ministerſki president pólſkeho ſwonkowneho miniſtra Becka wopyta.

Popołdnju Göring we wožebitym cżahu do Białowieſcha wotjědźe, hdźež někotre dny na hońtwje wostanje.

Dr. Ley w Gdańsku

Němſki organiſaziſki nawjedowaŕ dr. Ley je ſrjedu dopołdnja w 10 hodźinach we wožebitym lětadle do Gdańſka pschileċał. Dr. Ley žo najprjedy do Adolfa Hitlerſkeje wjednińſkeje ſchule Gdańſkeje nazionalſozialiſtiſkeje strony w Jenkowje poda. Tam wón ſ politiſkim nawjedowarjam ſe wožom a ſ wſchelakim kursam Gdańſkeje nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony rěčeſche.

Popołdnju je ſebi dr. Ley ſ namještnym župnym nawjedowarjom ſenatowym presidentom Greiſerom Schichauſku łódźetwarſtwu wobhladaŕ. Tam wón pſched dźěłaćerſtwom we wuſpěſchnym wojowanju pschećiwo bjedźeloſći w Němſkej a we ſozialnych naprawach rěčeſche.

Po ſwojim wopytſe w Schichauſkej łódźetwarjerni dr. Ley we wulkej ſjawnej ſhromadźiſnje rěčeſche.

Schuschnigg so w Budapestu wočaku'e

Awſtriſki ſwjazkowy kanzler Schuſchnigg a ſwonkowny minister Berger-Waldenegg pſchi ſpočatku měrza wuherſke knježerſtwo wopytataj. Dźeń jeju puċowanja do Budapeſta hiſchċe njeje zyle wěſty. Pſchi wopytſe žo mjeſynarodne praſchenja rozpominaju, kiž Awſtriſku a Wuherſku naſtupaju, a žo wo cżěſkoſłowakiſkim planje ſa podunajſke kraje poreċi.

Francowska poždonka w Jendźelskej

Jendźelſko-franzowſke jednanja wo pożcżonzy ſa Franzowſku žu žo pondźelu popołdnju ſkónčiłe. Franzowſka dóſtanje pożcżonku wo 40 milijonow puntow ſterlingow na 9 mjezow ſ 3 prozentami ſapanjenja.

Franzowſki finanzny minister nowinarjam wo wobſtaranju kredita w Jendźelſkej rozjašni, ſo žu žo knježerſtwa ſtajnje na pjenježne wiki wobrocżałe, hdźež najlěpſche wumělenjenja nadeńdu. Parižſke pjenježne wiki žu w tuthwilu ſ wotkhadom ſkota pocżeżene. Tehdoła je było zyle w porjadku, ſo je žo finanzny minister na Londonſke wiki wobrocżił, hdźež móżeſche pożcżonku na 9 mjezow ſ pichtłoduſchimi wumělenjemi dóſtacź hač w Franzowſkej pſchi 3 mjezach.

Wunošk zwučowanja jendźelskich wojeſkich lětadłow

W nozy wot wutoru k ſrjedźe lětadła pſches zyłku nóz nad Londonom a wulkowm rěki Themſy ſwučowachu. Na ſwučowanjach žo 700 lětarjow wobdźěli. Nad jendźelſkim hłownym městom běſche bjes pſchestacża hłuboke ſchumjenje cżežkich bombowych lětadłow a cżežſche ſchumjenje wojowańſkich lětadłow ſtyſchcżeċ, kiž mějachu pſcheċiwo bombowym lětadłam wojowacź. Swučowanja žu ſnowa dopołdnjeſale, ſo žo jendźelſke hłowne město ſ nadpadami njepſcheċjelſkich lětadłow hodźi ranicź.

Awſtriski zwonkowny minister w Italskej

Awſtriſki ſwonkowny minister Berger-Waldenegg **privatnje w Florenzu pſchebywa.** Nětko je italſki ſtatny ſekretar ſa ſwonkowne naležnoſcże Suvich tehorunja privatnje do Florenza pſchijěł.

W Romje žo k tutemu ſetkanju wojewja, ſo je logiſte, hdyž Awſtrijzy po Starhembergowym wopytſe we Londonje a Parižu nětko też ſ Italſkej jednaju a ſ njej Starhembergowe puċowanje rozpominaju.

Wo ſetkanju awſtriſkeho miniſtra Bergera-Waldenegga a italſkeho ſtatneho ſekretara Suvicha w Florenzu je žo hantizy wojewſko, ſo ſtaj ſtatnikaj powſchitkowne położenje a wožebje **pożahi mjes Italſkej a Awſtriſkej a druhimi podunajſkimi krajemi pruhowałoj. Wonaj ſtaj ſwěſcżiłoj, ſo jeju ſtataj jenak myſłitaj, a ſtaj žo ſnowa roſtudźiłoj, ſwoju politiku w duchu a ſmyſłe italſko-awſtriſko-wuherſkich ſrěcżenjow wjeſcź, kiž žu žo 17. měrza 1934 w Romje podpiſałe.**

Jendźelski horni ſejm wo Abeſynskej rěčał

W jendźelſkim hornim ſejmje je žo wutoru wo italſko-abeſynſkej ſwadźe rěcżało. Někotři rěcżnizy politiku jendźelſkeho knježerſtwa wótrje pſchimachu. Jedyn konſerwatiwny lord wobſarowaſche, ſo je žo knježerſtwo wot Lawaloweho a Hoarowoho plana ſdaliło. Liberalny lord Mattiſtone pak wěſchcheſche, ſo knježerſtwo politiku ſankcijow bórſy ſpuſchći.

Sa knježerſtwo ſtatny podſekretar ſa ſwonkowne naležnoſcże lord Stanhope wotmołwi, ſo w nětkſichim cżaſu ani Italſku ani Abeſynſku njeſłu namołwili, ſo bychtaj měrowe namjety cżinjeł. Wubjerk ſtimaczoch je wojſewił, ſo ſaneje ſkładnoſcże k ſrjadowanju naležnoſcże njewidźi a ſo tomu hiſchcże dźenża tak je. **Ani jendźelſke knježerſtwo ani druhi ſobuſtaſow Swjaſka ludow nětkole nowe wujednanja njepſchihotuje.** S tym ſo je Italſka ſchtyri ſrěcżenja roſtorhała, je žo do położenja podała, kiž Swjaſkej ludowi jenoż hiſchcże puċ ſankcijow wóſtaja. Njech też žu ſankcije Italſku w ſmutſkownej jednoſcże ſtrucżile, pak tomu dźenża wjazy tak njeje, dokelž žo cżiſchcżi ſankcijow ſapoczina wuſkutkowacź.

Lord Stanhope pokračowaſche, ſo žo nětkole njehodźi prajicź, kak daloko Swjaſk ludow póńdże. Tola móże žo prajicź, ſo žo ſwětej pokaże, ſo žo nadpadu njewuplaca a ſo budźiſche Italſka wſchitko dóſtała, hdy budźiſche žo na Swjaſk ludow wobrocżiła. Knježerſtwowy ſaſtupjeŕ optimiſtiſcy do pſchichoda ſhladuje.

Stónčnje lord Stanhope roſkoſi, cżehodła je žo jendźelſke wójniſke łódźiſtwo do rańſcheho dźěła Sſrjedźoſemſkeho morja późłało. Njeby było mudrje, hdy budźiſche Jendźelſka tehdom ſwoje wójniſke łódźe pſchi kupje Malcże woſtajiła. Łódźiſtwo je wotſeło, ſo by žo dla italſkeho hroženja na khwilu ſ bliſkoſcże Italſkeje wotſtroniło.

Wjetše wudawki za jendźelske brónjenje dla Abeſynskeje wójny

Italſko-abeſynſka wójna je jendźelſkej wojeſkej mozy khětro wulke wudawki naċiſnyła. To je ſ pſchidačnjeho roſſlěcżenja tſioch wojeſkich miniſterſtwow ſpóſnaċ. **Wojeſke miniſterſtwo je było nuſowane, hiſchcże 7,8 milijonow puntow ſterlingow (něhdźe 100 milijonow hriwnow) dożadaċ.**

S tutych pjenjez dóſtanje wójniſke łódźiſtwo 4 850 000 puntow. Namórniſtwowy minister je wojſewił, ſo je žo wobhładke wójniſkeho łódźiſtwa na najſłabniſche wobhładnje, na 97 982 muži, powjetſchiła. Powjetſchnje liċby perſonala je žamo hižo 4,4 milijonow puntow ſterlingow płaċiſko.

Mandźuska so na Rusku hórſi

Mandźuſke knježerſtwo je ſjowjetſkoruſſemu konſulej w Charbinje proteſtowaje pſchemo pſchepodało. We pismje žo Ruſkam porokuje, ſo mandźuſkich ſběhaŕjow ſ brónjemi ſaſtaraja. Ruſke lětadło, kiž je dyrbjało ſ nuſy na mandźuſku ſemju pſchiſtajiċ, je było ſ brónjemi nałkadźene. Mandźuſke knježerſtwo tuka, ſo žu tute brónje ſa ſběhaŕſkich Mandźurow byłe poſtajene. Lětaċ je cżeknył.

Zběžk w Paraguayskej

Runje kaž ſtatny president Ayala je też městopreſident Ribeiro ſwoje ſaſtojnſtwo ſłožił. Wójſkowego wyſchſchego roſkazowarja generala Eſtigerribiu žu w Concepcionje ſajeli. Wjednik ſběhaŕſkeho hibanja je wojſewił, ſo po zyłym kraju měr knježi.

Sćěharjo hu wyschka Rafaela Franka proshyli, so by wjednistwo pschewzał. Knjeżerstwo běsche jeho psched dwěmaj njedżelomaj wuhnało. Wot teho czasa wón w argentinskim hlownym měsće Buenos Airesu pschebywasche.

Wyschk Franko je so na to w lětadle do Asunziona podał. Přeby hač w Buenos Airesu do lětadła skupi, wón nowinarjam rjekny, so je rewolucionarne hibanje w Paraguayskej cżistoludowe hibanje a njeje někak kommunistiske. Lud a wójsko hižo dołho njetstaj z Ayalowym knjeżerstwom kyloj spokojom.

W nozy k hrjedże je wyschk Rafael Franko namokrjene wudał, w kotrymž powalene knjeżerstwo a wyschiche wojerske wjednistwo pscherady winuje. W namokrjenju so mérowy protokoll z junija lońskeho lěta z Bolivijskej „spjown pschiwér“ mjenuje, z kotrymž je so dobywscherskemu wójsku do khribjeta padło, so by so kraj a lud zuzym kapitalistam wudał.

Jenostronske postupowanje Swajcarskeje

Nowiny wjeczorneje Schwizy hischcze njejsu wobsamknjenja swjatkowoje rady wo nacionalsozialistiskich organisacijach je zjawiłoho stejischcża rospominałe. Wo smyslenju w Bernje pak so w nadrobnych rospravach pische. Kaž dopisował nowin „Stiffe“ powe, je swjatkowa rada politiki a policajki departement namolwiła, so bychtaj pruhowałoj, hač móże so dowoliś, so tute wukrajne politike organisacije w Schwizy dźeje wobsteja.

Pod tajkimi organisacijemi swjatkowa rada tajke srosumja, kiž jenoż wukrajnikow wopschijeja, a też tajke, do kotrychż wukrajniszy a Schwajzarjo hłuschcża. Nowiny pischu, so drje je prawje, hdyż so pschecżiwo njesmjetnym pschepschimowanjam wěstych wukrajnych knjeżerstwow schkitaja.

Pschi tutej składnosći pak so pschemało na druhe strachi myślej, kiž su njeśmérnje wjetsche, wozebje na kommunistiski strach. Tjecża internacionala hyłnischo hacz hdy w Schwajzarsku a druhdże dźeła. Wona w sozialistiskej stronje a pola měschczańskeje lewizy swjatkarjow wyta. Też je schczuwanje nacżinika, kiž je skónczinje Dowjokemu mordarjej brój do ruki stłocżiło.

Dopisował so pracha, hač so z tym njeje należnosćej nacionalsozialistow w Schwizy pschehnała a we wopaczným zwěrle pschedstajiła. Tehodła so pschesze, so by swjatkowa policija knjeżerstwu hórły namjetowała, kak ma pschecżiwo bolschewismej wojowaś. Pschetoż njemóże so wěricz, so knjeżerstwo wo nim nicżo njewě.

Postupowanje schwajzarskeje swjatkoweje rady je w Němskej wulke rosboržene słudźiło. W Schwajzarskej su so němscy stacżenjo w potrjebnej sławnosći do organisazije zjednoczili, so bychu myślej nowoje Němske hajili. Swjatkowa rada je zjawojim postupowanjom němskich stacżanow wot jich winowatosćow, kiž so zaune wot so rosumja, spyta wotdżerżeć. Se sakasanjom nacionalsozialistiskeje organisazije su so Němcy do stejischcża stłocżili, w kotrymž maja mjenje prawa hacz druzy wukrajenjo w Schwajzarskej. Pschecżiwo temu dyrbi so Němska wjeso rasnje wobrocżeć.

Krótke politiske powěsće

Awstrilzy wojowarjow lětarjo w manevrach.

W někotrych stronach Horneje Awstrilskeje je swjatkowe wójsko w tutych dnjach manevry wotmołko. Pschi swucżowanjach so też nowe wozebite bronje wuzichu. Na swucżowanjach Linzskeje a Welskeje garnisony so prěni króc wojowarjow lětarjo wobdżělichu.

1½ milijardy lirow za wójnu w Abeżynskej.

Romske nowiny „Gasfetta Uffiziale“ su wutoru hamtsfu sdźělenku wo wažnym powjetschenju wudawkow za wójnu w rasischej Afriży wojsewite. Powjetschenje wudawkow wucżinjeja 1 530 000 000 lirow.

Němske wójskowe mischtrstwa na sněhakach.
Pola Mittenwalda hu so lětusche němske wójskowe mischtrstwa na sněhakach z patrouillowym běhom sapocżate. Wyschchi roskasowaŕ wójska general z Fritzich postrowi mużstwa patrouilloweho běha. (Weltbild, M.)

Strašne njemery w Mekšiku.

W mekšikanskim měsće Mazatlanje hu so cżesće sražena stałe. Strajkowazy rěsarnizy dźełacżerjo a druhich srajachu. Pschi njemerach so schtyri wozoby zabiłe a někotre so natželichu.

Sadarski wukubłański kurzus

14. februara wotmě so druhi sadarski wukubłanski kurzus statneho zwjazka němskich sadowych najeńkow Budyskeje wjesneje skupiny. Natarski rada Umhauer z Budyschina kursus nawjedowasche. Najprjedy so dowjedźechu wjele sadowe plantaże wobhladnu. Tu so wobdźelenjo schtomikow praktiliżu pschedwjedźe. Natarski rada Umhauer na wjele pschikładach pokasa, kak maju so schtomy prawje wobrězacz, a też na to dźiwasche, so wobdźelnizy schtomiku, kak so to nima cżinicz. Hacz runjeż wjedro njebe runje jara pschijomne, bźsche tola zajim jara wulki a pschednoschowaŕ dyrbjesche na wjele praschenjow wotmołwicz. Mjło njebě mózno, za krótki cżas wjele nawukunycz a tohodla měr po możnosći kóżdy najeńk sadowy wukubłarskim kursu wobdźelicz. Na to so hischcże nadrobnje wo hnojenju sadowych schtomow rěcżesche. Wutym nałupanju so wozebje w natarstwje wjele pomikow stawa. Wjele hnojenja z pschewjele duźnokom (siwchu) so na zadyn pad njedoporucżuje. Ssadowe schtomy wozebje trjebaja kalijowe žele, kalk a superphosphat. Też ma so hnojenje na kóżdy pad hižo w najspnje stacy. S tym so dobry wunoschk swěrza a sdźerżliwosć sadu so polepschi. Też potrjepjenje schtomow z karbolinejom nima so dźiwajo na wotstronjenje schtomikow na zadyn pad sanechacz. Po sbromadnym wobhladanju w Sahrodnikej buriy měsche natarski rada Umhauer sajimawy pschednoschk, pschi cżimż praktiske dopołdnische dźeło pischcże raz theoretiliżu wulběhny a na wschě praschenja dokładnje wotmołwiwsche. Mokoło 4 hodźiny popołdnju měsche tudyscha skupina sadowych najeńkow swoju hłownu sbromadźiznu. Wjednik Illig se Sontez pschitomnych postrowi a dźakowasche so wozebje pschednoschowarjej najwutrobnischo. S lětnjeje rosprawy bě słyschcz, so je so licżba sobustawow nowowsikła, a to drje na lětadźe poćahenjow, so w pschichodźe žadyn najeńk, kiž nima sobustawsku khartu swjatka němskich sadowych najeńkow, njeźmě nadróżny sad wotnajeczz.

Budyske stawniske powěsće

Wutoru 18. februara 1936.

Narodźili su so: 13. 2. Paiwolej Gustawej Kühnej, fabrikskemu dźełacżerjej, dźowka. — 15. 2. Richterej Rudolfej Dossiosce, pomocznemu samkarjej, hyn. — Wernerej Aleksandrej Quoajej, fabrikantej w Dźěźnikezu, dźowka. — 17. 2. Paiwolej Beyerej, blidarskemu pomocznikej, hyn.

Wumrěli staj: 17. 2. Arnoschtt Bjedrich Kaj Straube, vatař w Libuchowje, 72 lět. — Oswald Hermann Emmrich, invalidny rentnar, 67 lět.

Sdrjedu 19. februara 1936.

Narodźił je so: 18. 2. Pětrej Ehlenej, fleischerej a tapezěrarjej, hyn.

Wumrěła stej: 18. 2. Njemandźelska mortwonarodźena holczka. — 19. 2. Augusta Emilia swowa Schniebsowa rodź. Helferez, invalidna rentnarka, 78 l.

Pschipowědaschtaj so: 19. 2. Werner Norbert Deutsch, ratarski wuczobnik w Zaju a Herta Jacobsohnez, domjaza dźowka w Budyschinje.

Krasne ručne toški (283)
su za młode holćki rad witany konfirmaciski dar. Kupće tajke pola firmy
T. ALBERT w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10

Za Božim khlěbom

Po Sienkiewiću.
Do serbšćiny přełožił J. Winger.

7] (Pokračowanje.)

Wot teho časa posměwkowaše so namorjak, hdyžkuli Ławrjenca a Marušku na wukrywje wuhlada, přećelnje na Marušku. Też wonaj so wjeseleštaj jara, dokelž měještaj nětko tola z najmjeńša jenu dobru dušu na tutej łódźi. Z cyła njeměješe puć hižo dołho trać. Na druhi dźeń rano, hdyž běštaj na wukryw wušłoj, překwapi jeju dźiwny napohlad. Z nazdala widźeštaj mjenujcy so něšto na morju kolebać a hdyž so łódź k tomu přibliži, poznašaj zo bě to wulka čefwjena pičołka, kotruž žołmy tujkachu; kruch dale čornješe so druha, třeća a štwórta. Powětr a woda běštej trochu z kurjawu nasaklej ale nic najbóle při tym sleběrnej a milej, mórska přestrěń hładka, njesumjaca, ale kaž daloko zamóžeše z wóčkom sahnyć, so dale wjacy pičołkow na wodze kolebaše. Też cyle črjódy bělych ptakow z čornymi křidłami škrěčo a skiwło za łódźu čehnjechu kaž mróčele. Na wukrywje knjeżeše njewěsćeny spěch. Namorjacy běchu so nowe kaftany zwobleкali; jedni myjachu wukryw, druzy rjedźachu mosazne wjazby a spinki wobłoženjow a woknow, na sćežorje wupowěsnychu jenu khorhoj a skónc łódźe druhu — wjetšu. Wšo woživi na łódźi; wšitcy pučowarjo běchu dobri wjeseli. Stož jeno bě živ, wuběra won na wukryw; někotři nošachu swoje wačoki na wjerch a počachu je z pasami wuwjazować.

Hladajcy na to wšitko rjekny Maruška:

„Zawěsće dojdźemy na kraj.“

Lěpši duch stupaše do njeje a do Ławrjenca.

Tu so na zakhodźe pokaza najprjedy kupa Sandy-Hock, a druha z wulkim twarjenjom srjedża a dale tajka někajka husta mhła, tak kaž mróčel, kaž někajke dymy, kotrež běchu po morju rozwlečene, njejasne, daloke, zamućene, njeskładne ... Spohladujcy na nje dachu so pučowarjo do živeje rozmowy. — Wulka hara nasta. Wšitcy pokazowachu na nje z rukomaj, też łódź wótrje zahwizda, kaž by so sama zwjeseliła.

— Što to je? — wopraša so Ławrjenc.

— Newyork — wotmołwi zboka stojo Kašuba. Tu so počachu tamne dymy někak rozstupować a zapadować a nad nimi wustupowachu, čim dale łódź slěbornu wodu brózdźeše, khěže, třěchi, wuhenje; šwižne wěže rysowachu so dale wuraznišo na módrej sćěnje njebjes, pódła wěžow wysoke fabrikske wuhnje, nad wuhnjemi trubjele dymow, horjeka na kudźerjawe čeče rozcybane. Deleka před městom lěs sćežorow, a na jich wjeršach tysacy pisanych khorhojčkow, z kotrymiž mórski wětřik hraješe kaž z kwětkami na łucy. Łódź so bliže še a bliže še, rjane město kaž z wody wustupowaše. Wulka radosć a spodźiwanje zaja tehdy Ławrjenca. Čapku zejmny, hubu wotewrí a hladaše a hladaše a potom dźěše k dźowčičcy:

— Maruška! — O Bože dla — widźiš?

— Widźu.

— A dźiwaš so, njewěrno?

— Dźiwam so.

Ławrjenc pak so hižo jenoż njedźiwaše a hłodźeše za tym. Hladajo na zelene brjohi po woběmaj stronomaj města a čemne smuhi parkow, dźeše dale:

— Haj — haj — Bohu dźakowano! Zo jeno bychu dali zemju hnydom za městom — tón zahon tamle z tej łučku. To by na wiki bliže było. Budźa wiki: kruwu počeriš, swinjo počeriš a to też to předa. Ludu tu widźiš kaž pěska. Ja běch w Pólskej bur a tu budu knjez ...

W tym wokomiku rozwiny so překrasny „National-Park“ před jeho wočomaj w cyłej swojej dołhoši. Hdyž Ławrjenc tele rjadki — a kupy róži a kěčkow wuhlada, dźeše z nowa:

— Pokłonju so wjelezamožnemu knjeżeńskemu komisarej prawje nizko, poręču z nim rjenje z waha, zo by mi byrnjež jenoż dwaj kórcaj tohole lěsa daril, a naposledku žně. Swoje to swoje. Khadlu sej rano z drjewom do města pósćelu ... Bohu dźak a khwalba, widźu dźě, zo mje Němc njeje za blazna poměł.

Maruška so też na to knjeżstwo někak dobra być zdaše a sama njewědźeše čehodla do hłowy přińdże ji pěsnička, kajkuž w Lipnicach młode holcy na kwasach młodym hólcam spěwachu:

„Kajki sy ty pan!“
„Kajki sy ty pan!“
Cyła twoja linder drasta
Čapka a župan ...

Hač snadź hižo myslešе, něšto podobneho wobhemu Jaškej zaspěwać, hdyž za njej přijědże a hdyž budźe wona hižo knjeni?

Tu khwilu přileća wot kwarantany čołmik k łódźi. Štyrjo — pjeco mužojo wulězechu na wukryw. Nastachu rozmołwy a kriki. Bórzy připluwa druha łódźička hižo z města sameho. Na njej přiwjezechu so agenći z hotelow a z Boarding-housow, wjednicy, pjenjezy wuměnjerjo, železniczny agenći, — wšitko to kříčeše z cyłej šiju, storkaše so, žołmješe po cyłej łódźi. Ławrjenc a Maruška běštaj kaž do někajkeho młyna padłoj a njewědźeštaj, što započeć. Kašuba radźeše staremu, zo by sej dał pjenjezy přeměnić a slubi, zo njeda jeho wojebać. Tuž też Ławrjenc tak sčini. Za to štož měješe, dosta 47 dolarow w slěbrje.

Přjedy hač bě to wšo hotowe, bě so łódź tak k městu přibližiła, zo njeběchu jeno khěže widźeli, ale też ludźo na bulwarje stojacy, potom jědżechu khwilku za khwilku nimo wšelakich mjeńšich a wjetšich łódźi, skóncnje dojědżechu do dołheho korta a sunychu so do wuzkeho doka.

Pučowanja be kónc.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje 20. februara 1936.

Naše hrono za tutón Božl dźeń

Štóž wodnjo spěšnje dobre dźěła,
So wječor w dobrej mysli smėwa. H. Zejlak.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer 0 a najwyšischa dnjowa temperatura 4½ stop. cyptoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer 0 a najnižischa nózna temperatura 2 stop. cyptoty. Nižina je so jenož trochu ſ wječorneje Europy ſnom pichihnuła. Wona je ſwojimi prėdnimi kromami nje- wuſtajne wjedro w naſchich stronach wuſtutkuje. S Ruſ- ſiſe dožaha ſylna ſnuna wyſchina hacź do raiſcheje Nėm- ſiſe. Wėhdźe pichi rėzy Wódrje ſo mjesa mjes nižinu a wyſchinu cźehnje. Tehodła je powėtr w naſchich stronach ſamėrnje hruby. Cźyhna ſnuna wyſchina ſo jenoź zyle powolu k ranju hiba. Tak ſo tež powėtr pola naſ jenoź powolu ſcźypli. Jutſiſe ſmėrny drje trochu ſpodobniſche, hdyž hiſchcźe njewobſtajne wjedro wocźakacź. — Jutſiſe pjatk wotcźo 7,04 hodź. ſchadža a ſo 5,25 hodź. khowa. Mėſ- ſiź ſchadža jutſiſe rano 6,08 hodź. a khowa ſo popołdnju 3,59 hodź.

— **Wuhladny na wjedro ſa jutſiſchi pjatk: Hiſchcźe trochu njeſtajne wjedro.**

*

— **Pošta ſ połodnjiſcheje Ameriki wuwoſtała.** Kaž nam pišta dźěluje, lėtadło towarſtwa „Deutſche Lufthanſa", kiž ma ſo pjatk 14. februara na leźenje ſ połodnjiſcheje Ameriki do Europy puſchcźiło, dotal hiſchcźe njeje do Gambije w Afriki pchileźało.

— **Wobſah póſtoſchekowego wobkhada w januaru 1936.** Liczba póſtoſchekowych kontow je w januaru wo 3680 kontow pichibėrała, ſo na konzu měſaca 1 070 129 kontow wuczinjeſche. Na tutych kontach bėſche pichi 71,2 milijonach ſapiſach 11 493 miliſonow hriwnow wob- ſoła. S tutych pjenjes je ſo 9 592 milijonow hriwnow abo 83,5 wot ſta bjes hotowych pjenjes ſapłacźiło. Do- mėrcźe na póſtoſchekowych kontach wuczinjeſche na konzu měſaca 554,8 milijonow hriwnow, w pſcheréſtu měſaca 624,1 milijonow hriwnow.

Kak so při začěmnjeńskim zwučowanju zadźeržiš

Hodźinu prjedy hacź pichi poſlednim ſacźěmnjeńſkim wuczowanju ſo jutſiſe pjatk wjecźor ſwėzy haźnu. Wjecźor w 7 hodźinach ſo ſwuczowanje ſapoczńje. Wo- ſoba ſo ſ wobydlenjow a druhich měſtnoſczow njeźmė- ſi kuſka ſwėtłoweho błyſchka wudobywacź. Jėdźadła ſwoje lampy nimale haźnu. Ludźo we ſwojich wobydle- jach woſtanu. Na dróhach ſo ludźo njeźmėźa do ſwójdow ſkhadźowacź.

Sacźěmnjeńſke ſwuczowanje pak njeſadźėwa wopy- tanju ſhromadźiſnow, pſchedstajenjow atd. Kóždy na ſwoſtm njech ſe ſwojim ſadźerźenjom dospołnemu po- radźenju ſwuczowanja dopomha!

*

Z Radworja. Tudyša ratarſka młodźina zmėje tu pondźelu 24. februara ſwój wjeſny wjecźor.

Z Baońja. 16. februara wotnuė tudyše wojeſke to- warſtwo zhromadźiznu, na kotrejž měješe ſo nowy towarſtwowy wjednik postajić. Dotalny wjednik bur Jan Cyž ze Stróžišća dosta 27 hłosow z 28 přitom- nych. Towarſtwo ma 49 sobustawow. Wyšši wučeř kantor Cyž z Baońja a bur Jurij Lenš z Haslowa dostanštaj za wosebite zasłužby Kyffhäuserske za- ſłužbne znamjeńsko. Jedyn towarš ſo darmo na wulš- kowanje pósła. Zlěčowanje ſo přepruhowa a za pra- we spóźna.

Z Jawory. Před krótkim bu wjesny hat, kiž po ca ½ buromaj Córlichej a Zarjeńkej suša, rjedźeny. Bė pak też najwjetši čas. Najstarši ludźo so njemóža wjacy dopomnić, zo je so to hdy stało. Mnozy wjes- njenjo wužichu hat zo hychu tu rozbite horncy, druhe ſkopy, wobručo ze ſpiralnymi pjerami z wójnskeho wozá, dźele dodźeržanych motorskich kolesow, zerza- nych blachowych ſudobjow atd. skhowali. Tohodła ſu hebohdźachu ſo 200 fórow pohroba, kotrež ſo wuwo- chu, wužić, štož ſo hewak stała. Pohrob dyrbješe ſo do stareje pěſkoweje jamy zwozyć. Tajke wěcy ſu ſa ſtrašne za wšėch, kiž ſo w haće kupaja, wosebje za dźěći. Tohodła njemėło ſo w přichodźe tajke něšto wjacy ſtać. Ludźo ſebi husto mysla, zo ſo tomu wjeſ- njenjo wužiwa hat najlėpje hodźi. Při ſpuſkadłach bė skoro na kuždym pohrobu. Brjohi ſu nětko z wjerbami skrućene. Hat je tam nětko dwaj metraj hłuboki. Hat drje hižo wot ſtarodawna wobſedźerjomaj ſtuša. Córlichee ſta- rſi ſteješe prjedy při wjesnym puću. Za to rěkli hiſche ſtarſanja ſtudnja. Po wohnju w zašłym lětſtotku na- wėri wobſedźeř swój ſtatok bóle na hórcy.

Z Njebjelčic. Kaž druhe lėta, tak też lėtſa zaſo „Katolſke Bjeſada" póſtniey pondźelu ſwój póſtniſki ſchadźeń wuhotuje. Lėtſa budźe naš programm wo- ſobje bohaty. Na ſwjedźenju zahudźi nam naš Do- mowińſki mištr k. časnikar Jurij Menel, kiž je hać hišće naš jenički wumělski here na ſerbſkich łu- ſach. Štóž je jeho jónu ſłyšał, chce jeho zaſo ſłyšeć. Wón njeje prócy lutował, zo by tole wumělſtwo do- ſkonje nawuknył. Serbja dyrbjeli jemu z tym dźa- kowaś być, zo wopytuja prawie hohače ſwjedźenje.

hdźež naš mištr na ſerbſkich ruſlach wuſtupuje. Dale hraje „Bjeſada" cyle nowu hru „Zhubjena njewjeſta" wot J. Wjele w 4 jednanjach, kotraž je ſo dotal na wšelakich měſtnach z wulkim wuſpěchom hrała. Na- ši wupruhowani hrajerjo, kotříž prėni króć na jewi- šću njeſtoja, ſo jara prócuja, zo by tuta zaji- mawa hra ſo derje předwjedła. Njebjelčenjo wam też zaſpěwaja rjane spėwy, mužſke khóry, ſolo a duett. Kaž widźimy, budźe programm jara bohaty a štó nje- by ſo póſtnicy chcył prawje zawjeſelić. Tuž přijėdźće wšitcy młodźi a ſtari póſtniey pondźelu k nam do Njebjelčic.

S **Kamjenza.** Pſchihoty ſa póſtniſki ſwjedźeń ſkutka ſpmiſeje ponoźy němſkeho luda 22. februara 1936 we Kamjenzu ſu ſo nimale ſkónčiłe. Dźenja njech ſo hiſchcźe na dźiwadłowe pſchedstajenje w Kamjenſkim měſchćanſkim dźiwadle pokaſuje. Ssobuſtawy naſcheho měſchćanſkeho dźiwadła ſahraja kruch „Sswjedźeń pola prynza Orlowſkeho". Pſchedstajenju je dobry wu- ſpěch wėſty. Saſtupicź je możno ſe ſwjedźerſtim ſna- mjeſchkom, kiž je po 60 pjenjezkach (ſa wojakow a dźě- lowu ſłužbu po 40 pj.) w ſnatych pſchedawarńach dóſtacź. Snamjeſchka ſo hižo tak žiwje pſchedawaju, ſo njech że- bi jo kóždy, kiž jo hiſchcźe nima, w bliſchej pſchedawar- ni kupi, jeli nochze ſ boka wjeźeła wotcźacź.

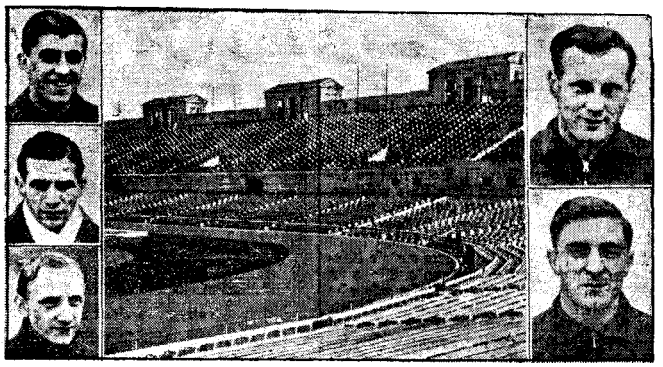
S **Klėtneho.** Naſch měrowy dub ſo hižo dleſchi cźaſ jako hacźidło dróhoweho wobkhada wobhladuje. Duba dla ſo pſched nėkotrymi dnjemi nėkotſi knjeza k wobhla- danju a wuradźowanju ſendźechu. Po dleſchej rosmy- wje ſo na měſte dypki dojednachu, kotrymž pak ma knjes wyſchſchi preſident we Wrótſławju hiſchcźe pſchihłoſowacź. Schtyri dypti ſu tele: 1. Měrowy dub ſo wot dróhi woſtroni. 2. Wſchitke wudawki, kiž pſchi wuka- panju ſchtoma naſtanu, krajny dróhitwarſti hamt we Shorjelzu pſchewoſmje. 3. Drjewo a płót wokolo měſ- roweho duba ſo wojeſkemu towarſtwu pſchewoſtajit; blachowa tyſka ſ liſcźinami, kiž je ſo pichi ſadźenju pod dub pokoźika, ma ſo wojeſkemu towarſtwu pſchepodacź. 4. Krajny dróhitwarſki hamt ſadźi jako narunanje ſa měrowy dub němſki dub a ſchtyri cźerwjene duby na měſtno, hdźež ſo pſchichodnje wojeſki cźeſtny pomnik ſtaji, tak ruce hacź budźe měſtno poſtajene. — Klėt- njanſka gmejna je naſch měrowy dub w lėcźe 1871 ſa- dźika. Pſched nėhdźe 20 lėtami je gmejna wobſamku, ſo dyrbi wojeſke towarſtwo ſchtom pſchewſacź a ſchtitacź. Dub płacźeſche dotal jako cźeſtny pomnik ſa padnjenych wojakow, dokelž tu druheho pomnika njebėſche. We najbliſchim cźaſu ſo dub, kotrehož ſdonk dele- ka nėhdźe 3 metry wobſahuje, ſe ſwojeho měſtna ſhubi.

S **Klėtneho.** Klėtnjanſka wotnožka němſkeje dźěſowe- ſe fronty ſmėje ſobotu wjecźor ½8 hodźin pola Lorjej ſha- dźowanje rjadowarjow a ½9 hodź. ſhromadźiznu ſobu- ſtawow.

Se **Sſlepoho.** Pſchipowėdali ſu ſo pola hamtarja w Sſlepom: dźěkacźer Heinrich Krupař ſ Mikoraſa ſ to- cźerku Marju Jeźeź ſ Mikaraſa; pſchehladowař mjaſa Heinrich Lohr ſ Marju Blažikez ſ Rowneho; hórnik Mar Schołka ſ Rowneho ſ toczerku Paulinu Markez ſ Jabkowa.

*

Se **Shorjelza.** (Ssamomordarſtwo na kolijach.) Njedźelu rano krótko do 4 hodźin namakachu, kaž żeleſniſke ſarjadniſtwo woſſewja, pſched tilometrowym kamjenjom 1075 mjes Shorjelzom a Schlaurothom muſſke cźeło le- žo, kotremuž bė ſo prawa ruka wotjeła a kotreż mėjeſche hłowu a lėwu ruku cźeſay ſranjenej. Po dotalnych ſwě- ſcźenjach je morwy 77 lėt ſtary Heinrich Meißner ſe Shorjelza, kotryž žebi na tuto waſchnje žiwjenje wſa.

Pſched kopanzu mjes Němſkej a Schpaniſkej.

23. februara ſetka ſo němſke kopaniſte muſſtwo w Barcelonje ſe ſchpaniſkim narodnym muſſtwom. Na wobrazu widźimy dźěl tribuny ſtadiona, na kotrymž ma ſo kopaniſa wotměcź. Na lėwym boku wot horjeka dele: Lehner, prawe kſchidło, Hohmann, prawy ſwjaſnik a Szepan, lėwy ſwjaſnik. Na prawej ſtronje wot horjeka dele: Jakob, wrótkar a Goldbrunner, hrjedźnik. (Graphiſche Werkſtätten, M.)

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 20. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,462	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,275	100 čěskoſ. krónow	10,30
100 ſwajc. frankow	61,23	100 franc. frankow	16,42

Barlinſka burſa 19. februara 1936. Po hižo jara měrnym pſchebėhu pſchedhadźanych buriow ſo wobkhod pichi najmjeńſchich wobrotach wotewri. Bankowſka klien- tela pſchi nakupjenjach najwjetſchu ſdźerſliwoſcź jewje- ſche, tak ſo pſchi najſnadniſchich poſticźenjach kurſy po- puſchcźowachu. To k tomu dowjedźe, ſo tež burſowni wobkhodnizy ſ powołanja ſwoje wobſtatki wotſtorkuja. To wożebje płacźeſche ſa Daimler, kotreż wjazy hacź 2 proz. popuſchcźichu. Napadne je tež popuſchcźenje kurſa hódnotow Conti-linoleum we 2 proz. Tuta hód- notna papjera měješe w poſlednim cźaſu wjele ſajim- zow na burſy. Też na rentowych wikach je ſo dotalny ſajim ſa ſtaru wójnſku pożcźonku pomjeńſchił, a też tu kurſy ſ wjetſcheho dźěła wo něſchto malo popuſchcźichu.

Barlinſke žitne wulkowiki. Na Barlinſkich žitnych wulkowikach je dale napadne, ſo je tam poměrnje mały wobrot. Dowós wumělſwańſkich a pizowanſkich žitow ſo njeje ješcźnik. Na druhej ſtronje pak też ſajim wulko- mlynow ſo dale w najwuſchſich mjeſach pohibuje. Sa njekontingentowanu pſchenicu a rožu ſu możnoſcźe ſwu- žitkowanja wjele lėpſche. Wotbytki muſi ſo na małe wotſiamknjenja wobmjeſnje. Wobwjaſ a jecźmjeń ſa pizo- wanſke ſamėry ſtej lėdy na wikach. W jecźmjenjach ſa induſtriju a piwarńe je ſo najwjetſchi dźěl wobkhoda ſkónčził, jenož nėkotre firmy hiſchcźe najlėpſche druzyny kupuja. Mjes žabannymi a poſticźenymi płacźiſnami pak je wulki roſdźěl.

Wezera płacźeſche w Barlinje zentnar

pſchenicy W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — jecźmjenja G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr

Nėkotre płacźiſny ſ Drjezdźanſkich wikow.

Huſy, ſarjane 1 hacź 1,20 hr., ſrjedź. ſarjane 1 hacź 1,10 hr., turſy, ſtare, ſarjane 0,90—1 hr., karpy 1 hr., linu 1.70 hr., jahnjata 15—50 pj., bėrny, po pun- tach 5 pj., jedźna koboda 20—23 pj., zybla 12—15 pj., krėn 70—80 pj., ſołotej 20—35 pj., bėły kał 10 pj., cźer- wjeny kał 12 pj., ſudrojty kał 20—70 pj., tomaty 30 hacź 35 pj., pėtſchilka 3—4 pj., ſellerij 15—25 pj., ra- punzki 70—80 pj., rjewjeń 45—50 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 9—11 pj.

Dźenjſniſche ſtótne wiki w Drjezdźanach.

Na ſtótne wiki pſchihnachu dźenja: 10 wotow, 21 łykow, 59 kruwow, 5 jracźkow, 759 cźelatow, 96 wow- zow a 844 ſwini. Howjaſy ſtót ſo wſchón roſpſcheda. Wowzy mėjachu jara pomału wobkhod. Też cźelata mė- jachu jara měrne wiki a darbieſche ſo wo 1 hriwnu tuń- ſcho pſchedeawacź hocź ſandźenu pondźelu. Pſchihnate ſwinje ſo ſa poſtajene najwjetſche płacźiſny roſdźělichu.

Płacźizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wotſjowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacźizny po złotej hriwnje.

	19. 2.	18. 2.		19. 2.	18. 2.
Pšenica	210,0	210,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	173,0	173,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
jecźmjeń now.	221-224	221-224	módre lupiny	8,50-9,25	8,50-9,25
jecźmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	13,5-14,2	13,5-14,2
wowſ	—	—	zeradella	19,0-21,5	19,0-21,5
kukurica	—	—	raps, wosuſk	—	—
pšeńc. muka	27,15	27,15	lany wosuſk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	ſuch, trihanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	bėrnj, kruški	8,95	8,95
ržane „	10,10	10,10	ſyno, 50 kg		—
raps 1000 kg	—	—	ržana ſtoma		3,30-3,50
hroch, Viktor.	18,7-20,2	19,2-20,5	pšeńč. „		3,05-3,25
lane ſymjo	—	—	wowſna „		3,90
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		3,90

Płacźizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 203,0 9: 201.0
Płacźizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 167.0
Płacźizna za jecźmjeń za wupłodźerja 7: 169,0 9: 174.0
Płacźizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 166.0

Hłowny redaktor Marko Smoleć w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleć w Budyšinje a za nawėſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. L. 1936 2249. — W tu kłuwiju tarifna liſćina čo. 5 płaći.

Přilopk

Cježity autowy cjah do autobusa jaćk.

W Charlottenburgu wczera rano wokoło 7 hodźin na tschižowanischczu Bismarckfeje a Bjedrichowifeje dróhi k cježkemu wobkhadnemu njeßožu dóńdże. Cježity autowy cjah jadźe tam ſ wulkej mozu do autobusa cjaru 6 kotryż ßo pschi tym cježko wobſchkodźi. Autobusowy wjednik a pschedawar liſcikow ßo cježko ſranischtaj, 6 puczowazych lózo. Omnibuß dyrbjeſche ßo wotwlez, mjes tym ſo mózeſche cježity autowy cjah dale jěcz.

Sajudźeni pjenjesnkażerjo.

W prěnim połłecze 1933 bě nimo měry wjele jara derje napodobnjenych wopaczných ſtihriwnarjow we wobběhu. Po dobrosdaczu pruſkeho ſtatneho pjenjesu biſerſkeho hamta je ßo tehdy ſnajmjeńſcha 2500 wopaczných ſtihriwnarjow ſ wobběha wſało. Pod cježkej wobſkorżbu, ſo ßu tute wopaczne ſtihriwnarje ſhotowili a do wobběha dali, měſachu ßo wutoru tſjo Herrsbruckſzy wobydlerjo pſched khloſtarſkim ſudom w Nürnbergu ſamolwicź. Pſchi pſcheſłuſchowanju ſwědkow ßo ſwojeho pſchiſtupjenja wuſnachu a k wospravnjenju wudawacha, ſo hubjene hoſpodarſke poměry a nuſa ſwójbow ſu jich na tutón pſcheſtupniſki pucź dowjedle. Jedunje ßo ſ tym ſtónczi, ſo ßo da pjenjesnkażenja 45letny Ludwig Lindner k 3 létam khloſtarnje ſaſudźi a ſo ßo jemu na 3 léta cjeſtne prawa wotkſleknychu, 48 lět ſtary John Schwab ſ Herrsburcha dwě léće jaſtwa doſta a na 2 léće ßo jemu cjeſtne prawa wotkſleknychu, a wobkorżeny J. Reck ſ Altenſittenbacha, kotryż běſche wopaczne pjenjesy do wobběha pſchinjeſł, doſta khloſtarnju na 2 léće a na 2 léće cjeſtne prawa ſhubi. Kóżdemu ſe ſaſudźenych ßo pſcheptowanſka jatba wotlicji.

Najprjedy ſněhowe mjecjele a potom wulke wody na Balkanje.

Mjes tym ſo ßo my w Němſkej po milym januaru nad ſněhom, kotryż po nim ſledowaſche, wjeſelachmy, ſu ſněhowe mjecjele a mróſy w jużnej Europje, kaž to ßo piſachmy, wulku ſchkodu naczinile. Pſchezo hiſchcze pſchikhadźeja powěſce wo nowych njeßožach, kotreż běchu ſ nienadźitej wulkej ſmu w Macedoniſkej a Thraciſkej naſtale. Żeleźniſte, autowe a kabelowe ſwiſki ſu w tutych krajinach dopołnje pſchetorhnjene. Hohrſte ſněhowe ſkepje, kotreż w jużnej Sſerbiji, Bołharſkej na horach, kotreż ßo Macedońſko-Thraciſkej niżinje pſchiſamkuja, leża, je ſtónżo, kotreż w tutnym cżaſu hiżo móznje ſkutkuje, ſ cżaſom roſtale, tak ſo ſ horow ßo hobrſke wody ſ niewſchednej mozu lija. Réki ſu ſwjetſcha pſches brjohi ſtupike a zuku niżinu ſalate. Ssamo wyſoke ſchtomy ſ tutoho wulkeho morża ſedy wuſtupuja. Mnohe ßu ſwotorbane a dróhi widźene, wobydlerjo ßu zyle wſho wopuſchczić dyrbjeli. Żitowe ſpjwy ſu dopołnje ſnicżene, ſchtož je wożebje ſrudźaze, dokelż běchu ßo hižo ſoni naſpomu ſeł druhe klime krajiny ſ powódźiczom ſapuſcike. W jużnej Sſerbiji niele powodźenſki ſtrach tak wulki, tola tam je wobydlerſtwo ſ krutej ſymu chětro ſchkody poczerpiło. Kubodźiwjanſka mjeſche létha kótre dny dołho wobcheſe kruże mróy. Zyſe ſtadła wjelkow ßo pokazachu. Januarſke cżaſe wiedro bě ſ nadcżinu, ſo ſadowe ſchtomy leſiachu a ſo bě żito hižo chětro daloko naroſło. Mróſy ßu tu njenſchewidnu ſchkodu naczinile. w Bołharſkej ßu mróſy zyle rózowe żně ſnicżile. Sadowe a mandlowe kżeńja ßu ſmjerſke a je ſtrach, ſo ſu zyle wulke plantaże na pſchezo ſniczene. Sa Bołharſku je ſadarſtwo a dobywanje rózoweho wolja nimo měry ważne a tohodla je ſchkoda tak wulka. Najcżeżo potrjechena je Grichiſka, tam je ſtat dyrbjał hobrſke ſumy cżerpiazym k ruży dacź, ſo by ßo ſnajmjeńſcha najwjetſcha nuſa wotſtroniła.

Cježke autowe njeßožo.

W nozy k póndjeli ßo ſe 4 wożobow wobſtejaza towarſtwnoſcź pſcheczełowy ſporta ſ Prażſkim wożom ſe ſymſleje olympiady ſ Garmiſch-Partenkirchena domoj wróczi. Na ſtatnej dróſy pola Winterberga pſchińdże wóſa na hładkej dróży do wjerhanja, pſchewali ßo ſi krócź a ſtónczinje do hłubokeje hrjebje padże. Hdyż ßo puczowazy ſ woża wuczahnychu, ßo ſwjeſcźi, ſo bě 51 lět ſtary direktor filialki republikanſkeje ſawěſczenje a ßobuſtaw dohladowarſkeho wubjerka cżeſkoſlowakiſkeho autokluba Franz Buſta, kotryż wóſ wodźeſche, pſchi njeßožu ſmjercź poczerpił. Jeho bratr, 44letny hoſcjenzaŕ Adolf Buſta, kaž tež 38letny rěcżnik dr. Otokar Huſeš ßo cježko na hłowje ſranischtaj a dyrbjeſchtaj ßo po prěnim ſawobalenju do Budźjowiz dowjeſcź. Schtwórty ßobupuczowazy piekarſki miſchtr Joſef Pouſar ßo lóżo ſrani a ßebi moſhy liſchaże. Cżeło direktora Buſty do Budźjowiz pſchewjeſechu.

Poſledńe politiſke powěſce

Gibraltar ſ cżekańzami pſchepjelnjeny.

Reuterez telegrafowarńa w Londonje ſ Gibraltara powě, ſo tam pſchezo hiſchcze wjele cżekańzow je Schpanikeje pſchikhadża. Dokelż ßu hoſcjenzy pſchepjelnjene, dyrbjachu ßebi mnohi w priwatnych domach jſtwy wotnajeź. Druhi w próſdnych měſtnoſcźach, kiż ßu ßo ſ matrazami wuhotowale, nuſne pſchebywanſcheża namakachu. Saßo druhi dyrbja w automobilach ſpacź.

Hodźa do Beograda pojedże.

W Prahy je ßo hamtiſzy woſjewilo, ſo ßo cżeſkoſłowakiſki miniſterſki pſchedſyda Hodża pjatk na ſwoje puczowanje do Beograda naſtaji. Wón chce ſchtyri dny w juhoſłowanſkim ſtołownym měſcje pſchebywaź.

Po ſwojim wopyće w Beograde ßo Hodża ſaßo do Prahi wróczi. Wón ſ Beograda puczuje Win njewopyta, kaž běſche ßebi to ſwoprědka wotmyſlił.

Sport

Kanada dobudże nad Němſkej w hokeym na lodże 8 : 2.

W hokeyowym mjeſyknajnym ſetkanju Němſka pſchecżiwo Kanadźe w Mnichowje běſche prynź regenſkti ſtadion wupiſchedaty. Nyńdże 12 000 pſchihladowarjow nawědźi wojowanje, kotreż ſe ſwojim wurjadnym tempom a wulkotnje wobknježenej techniku kanadſkich a ſ pokrym ſaßadźenjom wſchěch mozow němſkeho muſtwa hacź do poßelnjeje mjeńſchiny ſajimaſche. Kanada pokaſa hokey na lodże w najwjetſchej dokonjanoſcźi a bě ßebi dobycże ſaßkuſita.

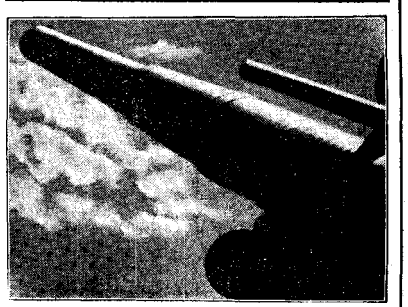
Hamtſke wozjewjenje z Budyšina.

Öffentliche Erinnerung zur Steuerzahlung.

Am 15. Februar 1936 waren zu entrichten:
1. die Vermögensteuer mit dem gleichen Betrag, den die Pflichtigen am 15. Februar 1935 zu zahlen hatten;
2. der zweite Teilbetrag der Anbringungsumlage 1935 nach Maßgabe der zugestellten Steuerbescheide.

An diese Zahlungen wird öffentlich erinnert. Nach §§ 1 und 2 des Steuerſäumnisgeſetzes vom 24. Dezember 1934 (Reichsgeſetzblatt I S. 1271) iſt bei nicht rechtzeitiger Steuerzahlung mit dem Ablauf des Fälligkeitstages ein Säumniszuſchlag von 2 v. H. des Steuerbetrages verwirkt. Bisher nicht entrichtete Beträge werden nebſt Säumniszuſchlag vom 21. Februar 1936 ab durch Zwangsvollſtreckung eingehoben. Soweit die Schuldner es zu einer weiteren Mahnung kommen laſſen, ſind ſie in die wiederholt angekündigte Liſte der ſäumigen Steuerzahler aufzunehmen.

Finanzamt Bautzen, am 20. Februar 1936.

Phot. R.P.F.-Ufa

Schweres Flakgeſchütz

Mjeſe wójſko.

W tutym filmje, kiż je wumětka Leni Riefenſtahl wjerczała, widźimy we wulkotnych a móznych wobraſach zyłe naſche dżeńſnjſche wójſko ſe wſchěmi nowymi wukonami techniki. Dwě hodźinje dołho putaju naż tute wulkotne wobraſy a ßo radujemy móznoſcże naſcheho wójſka. Film je ßo pſchipołnał jako wumělſzy a ſtatopolitiſzy hódny a lud wukuhłaży. Wot jutſiſcheho pjatka jón we Budyſchinje widźimy w Centralnym dźiwadle.

Städtiſche Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 22. Februar 1936, 8—½10 Uhr für die Nrn. 4851—5050:
Rohes Rindfleiſch Pfd. 30 Pfg.,
gedämpftes Rindfleiſch Pfd. 25 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Radio

Pjatk, 21. februara ßo ſłyſchi:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſeły rańſchi konzert. 11,40 je bura. 18,45 pſchednoſchć wo wojowanju pſchecziwo ratej. 19 wjeſele hłoży (ſ Lipſka). 20,10 rejwańka hudźba.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 rańſchi konzert. 7,30 ſa bura. 8,20 ſa hoſpoſu. 11,45 je bura. 15,05 ſa żonu. 16,30 reje 17. lětſtotka. 17,40 pſchednoſchć wo wojowanju wo Verdun. 18 wjeſele hłoży. 20,10 rejwańka hudźba (Königswusterhausen).

Hiſchcze ważne ſ dnjeſnego programma: Wróſtkaw: 20,10 „Lohka myſl je dźenſa heſſko!“ Stuttgart: 21.10 Matź a Moriz. Win: 19,45 ſymfoniſti konzert. Warſchawa: 19,30 poſtniſti konzert.

Towarſtwowſki powěſtnik.

Bačoń. Spěwny wotrjad njeſpěwa tutón tydźeń, ale zeńdźe ſo hakle pjatk 28. februara pola Smolic.

Dubrawka. Sſerbſke towarſtwo „Jedlenka“ ma njedźelu 23. februara popołdnju w 3 hodź. pola Schejpanz (Stephan) ſwoju hłownu ſhromadźiznu. Proßu ſo, zo by kóżdy ßobuſtaw pſchitomny był a ſ dypkem pſchińcół.

Wjednistwo.

Drježdźany. Wšěch lubych Serbow pſcheproſujemy na ſerbſke kemše njedźelu 1. pósta, 1. měrca, rano we 8 hodź. w kapali w Taschenberg-Palais. Spowěd wot 7 hodźin.

Lichań. „Zernička“ spěwa ſtwórtk wječor we 8 hodź. pola Nowakee w Hućinje.

Njeſwačidło. Sſerbſke towarſtwo „Jutrnja“ ma njedźelu 23. februara pop. w 3 hodź. w knjeżim hoſcenzu ſwoju lětſuchu hłownu ſhromadźiznu. (Kěrne roſprawy, pſchednoſchć atd.). K tomu wſchě ßobuſtawy wocżakuje pſchedſyda.

Rakecy. Po derje pradźenym ſwjedżenju zeńdu ſo ßobuſtawy ſerbſkeho towarſtwa „Lipy“ njedźelu 23. februara pop. w 3 hodź. pola Hönćec zaſo k ſwojej měſacznej ſhromadźiznje. Wosebje ſo tež k tomu wſitcy lubi hrajerjo a ſpěwarjo preproſnja. Tuta ſhromadźizna ma być tajki prawy wjeſely doſyk naſcheho krasneho, zjawneho ſerbſkeho wječora.

Předsyda.

Njebjelčicy. Katolſka Bjeſada wuhotuje póſtniſcy pódźelu 24. februara wječor w 7 hodź. ſwój założenſki ſwjedżeń z dźiwadom, ſpěwami a rejemi. Naſ mišr k. časnikař Jurij Menel zahraje nam na ſerbſkich luſlach. Předsydſtwo.

„Hdyż niemóża na praſchenje wotmołwicź, ſo ßu ſmjercze hańbuju!“ — „A kak huſto ßu hižo wumrěli?“

•

„Knjeżna Hańżka, jene jeniczke ſłowo wot Waß by mje ſbożownego cżiniło! Jene jeniczke ſłowo!“ „Wóſłaza ſłowa!“

Khěža w Njeswačidle, z 1½ hóřcom pola a rjanej ſadowej zahrodu je na předań. Hnyd. k wobydl. Dalše zhon. pola **Thränic** w N eswačidle čo. 2. 1276

Młódšeho 288
pohonča
pyta k 1. abo 15. měrcej
Jurij Cyž w Njebjelčicach

Někotre mało trjebane
mužace a žonjace jězdne kola
ma na předań 287
J. Schieback na Mužak. dróży 4

MEBLE
a pólſtrowane twory 69
porno po najnišich płačinach
Handrij Štrympa
w Budyšinie na Rózowej hasy 15
Sym Serb!

Bydlenje, 68
lehawſke, kuchinje, nóſtrowane twory ſtd., jenoſtliwe meble kupuje tunjo pola
H. Rubela w Budyšinie na Mušakowskej dróży 4. — Ręcu serbsky.
Mam swoju pólstrowarsku Mandźelske požčonki přijimam.

Dźensa nowa
Berliner Illustrirte
dostanječe w Serbskej knihańi abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin“
Jenoż **20 pj.**

Drjewowa awkcija
w Zdźěrjanskim rewěrje (275)
Pjatk, 21. februara 1936, dyrbi so
103 m twjerdych kuluchow a šćěpow,
150 m mjekich kuluchow,
100 twjerdych dołhich hromadow
za hotowy pjenjez přesadźować. Kupcy zeńdu so dopołdnja ½9 hodźin w Zdźěrjanskim hoscenzu
Hajniske zarjadnistwo

Skład kašcow **A. Tinz** tyčelski mišr na Šukelskej hasy 14 a na Jägerowej hasy 22 Telefon 2074

„Zum Kapuzinerbräu“
w Budyšinje na Dźiwadowej hasy 4 — Telefon 2182

Stwórtk, 20. febr., wot 9 hodźin | Pjatk, 21. februara, wot 8 hodź.
Hobrske pječene kolbasy | **Hejdušnu kolbasu**
Połčik z kułom | **Jatrowu kolbasu**
Rubane mjaso | **čerstwu kolbasu**

K tomu **prawe bayerske Enzian a Kulmbachske piwo Mnichow:**
Swětło, čěmne a kózłopiwo 284
Přećelnje přeprošujetaj **Johannes Zydek a mandźelska**

Kat. Bjesada w Njebjelčicach
wuhotuje póſniſku pódźelu, 24. februara wječor w 7 hodźinach w Njebjelčanskim hoscenzu swój
załoženski swjedźeń
z dźiwadłom, spěwami a rejemi.
K tomu wšěch lubych Serbow z blizka a daloka přećelnje přeproſuje
(285) Katolska Bjesada

Hoscenc we Wětšicy
Sobotu, njedźelu a pódźelu, 22., 23. a 24. februara
čerstwe kózłopiwo
K tomu wšěch wutrobnje přeproſujetaj
86 **Michał Žur a mandźelska**

Dein täglicher Kaffee:
KAISER'S KAFFEE

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 44 | Budyšin — Pjatk 21. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wójskowa veterinarna akademija so znowa założiła

Dokelž je wjednik a němski kanzler w měrcu 1935 powšitkownu wojersku powinosć sawjedł a nowu němsku wojersku móc postajił, bu mózno, tež wójskowu veterinarnu akademiju znowa pśiwinowaś. Tuta běśe so po žadanju Versaillskeho sprjećenja po 70-létnym wobstacu dyrbjała w Barlinje k rowu donjeś. Wona pak je so někto w Hannovru znowa założiła a je so schadnjo pśiwinowała w Barlinje. Pśi tom rektor Hannoverskeje śiśtnolekarskeje wysokeje šule profesor dr. Götze rěkaše a dodał, so je so wójskowej veterinarnej akademiji w Hannovru wědomostne wukmanje zyleho veterinarneho offizierskeho dorosta němskeho wójska dowěrilo. Veterinarny inspekter w němskim wójnskim ministerstwje veterinar generalneho stawa dr. Schulze stawiśnjiśi pśeheład wo nastacu śiśtnolekarskeje wysokeje šule we 18. lětstotku a wo wuwiću wojerskeje veterinarneje akademije poda, kotraž je so je skónčenjom wójny w Barlinje samknła.

Kommandėr wójskoweje veterinarneje akademije generalny veterinar dr. Fontane zhromadźenych powita. Potom rektor Hannoverskeje śiśtnolekarskeje wysokeje šule profesor dr. Götze rěkaše a dodał, so je so wójskowej veterinarnej akademiji w Hannovru wědomostne wukmanje zyleho veterinarneho offizierskeho dorosta němskeho wójska dowěrilo. Veterinarny inspekter w němskim wójnskim ministerstwje veterinar generalneho stawa dr. Schulze stawiśnjiśi pśeheład wo nastacu śiśtnolekarskeje wysokeje šule we 18. lětstotku a wo wuwiću wojerskeje veterinarneje akademije poda, kotraž je so je skónčenjom wójny w Barlinje samknła.

36 000 khorhojow němskeho wojerskeho zwjazka so poswjeći

Hłowna swjatočnosć w Barlinskim sportnim palasce. — Sdobom poswjećenje po zyłej Němskej.

Swjatkowa khorhoj Němskeho narodnosocialistiskeho zwjazka studentow, kotruž je wjednik a němski kanzler němskemu wojerskemu zwjazku Kyffhäuserskemu zwjazkej pśedał, so pśedpołdnjom 23. februara pśinjesła po cełej Němskej w pśitomnosći sastupjerjow němskeho stata, strony a wojerskeje mocy poswjećił.

Swjatkowy wjednik wšitkich SS-wyšich wjednik Reinhard zmije swjatočnosći 11.30 hodźin w Barlinskim sportnim palasce; němski radiowy sćelak pśenjasośnje ze 36 000 wojerskich kameradstwow němskeho wojerskeho zwjazka pśeniesło; wjacy hač tyšac Kyffhäuserskich wokśesnych zwjazkow je zhromadne słušeńsze a sobom poswjećenje pśijeło.

W sportnim palasce so 2000 nomych khorhojow Barlinskich Hitlerjugendskich traineho zwjazka a khorhojne wotpósłanstwa wšitkich krajnych zwjazkow k poswjećenju sastupaju. Na tutej swjatočnosći wobdźeli so cełelna kompanija wójska z tradicionelnymi khorhojemi a cełelne formacije lětadłowe krinje a wójnskeho nomóstnika, potom mjez druhimi cełelne formacije SA SS, lětkowje hitlerjugendskich, schkitnaste policije, zwjazka wojakow, NS-samódrużinskeho zwjazka, NS-załožarskich wójnskich wospow, techniskeje nuzowneje pomocy. Pśi tutym wulkim poswjećenju někotre hudźbne korpsy a hudźbne wobdźelenja wojerskeje mocy zgromadźuju.

Po poswjećenju wšitkich cełelnych formacijow pola cełelneho pomnika Pod lipami nimo pochodnu.

Wojerske swjatočnosće 16. měrca

Wojerska móc 16. měrca 1936 jako dźeń dopomnjenja na wobnowjenje wojerskeho wótbeha wótpołnjenje wšitkich wojerskich. We wšitkich garnisonach budźe na tutym dnju wojerske budźenje, kotremuž so appelle pśichiśamknu, pśi kotrychž komandorjo z krótkimi narěcenmi na wjednikowu wótpołnjenje wšitkich wojerskich. Wječor po dźeń z wulkim wječornym pśikazom skónči.

Němska pola šwajcarskeho knježerstwa protestowała

Němskemu wupósłanjej w Bernje je so poručiło, so by šwajcarskemu knježerstwu notu pśedpodał, w kotrejž so rěkanje pśeciwo wobsamknjenju swjatkowje rady protestuje, z kotrymž so němske nazionalsozialistiske krajne nawjedowarstwo a wokrjesne nawjedowarstwo w Schwizy sakasuje.

Němska nota dopokazuje, so schwajcarske postupowanje njeje dopuščejomne, a wobrocja so pśeciwo politiskej demonstraciji, kotraž w tutym postupowanju leži. Wona wočakuje, so je wobsamknjenje swjatkowje rady wróco wótpołnje.

Šwajcarske towarstwa w Němskej

Sakas krajneho nawjedowarstwa a wokrjesnych nawjedowarstwow nazionalsozialistiskeje strony w Schwizy je w Němskej žadanje budźiło, so bychu so schwajcarske organizacije w Němskej rozpuśćiśe. Kaž so je schwajcarskich nowin zhoni, w Němskej w tu chwilu 40 schwajcarskich pomocnych a podjerjacych towarstwow wobsteji, kotrychž schwajcarski swjatk a też kantony (wokrjeny) kaž też wěste schwajcarske sćerki podpjeruja. Pjenjezy so pśeco konsulaty potrěbnym Schwizarjam w Němskej pśechopokasuja.

Nimo tutych towarstwow je w Němskej hišće něhdźe 30 klubow (sjednoćenstwow). Pódla teho su na wyšokich schulach schwajcarske studentiske skupiny.

Göring w Bialowieschu

Kaž pólske nowiny pišaju, so na hońtwje w Bialowieschu nimo ministerskeho presidenta Göringa a němskich hosći też general Fabrycy, schef wojerskeho kabinetta pólskeho statneho presidenta general Schally a městodirektor politiskeho departementa w swonkownym ministerstwje hrabja F. Potocki wobdźeleja.

Policajska akcija w Pohreinskej w Westfalskej

W Porheimskej a Westfelskej so w tu chwilu policajska akcija tajneje statneje policije wotmėwa. S tutej akciju so na wokrjeku zhromadneho dźěła mjez jenym swjatkom katolskich młodźencow a illegalnej kommunistiskej organizaciju Němskeje dźěłarskeje, so by so zhromadnemu wjelepscheradnemu pschedewsaćju zadźěwało. Pśi tutej akciji su dotal 7 kommunistiskich wjednikow, 10 duchownych a 45 lajskowych wjednikow swjatka katolskich młodźencow sajeli.

Italski strategiski wuspěch

Pśi wucišćenju a wobtwjerdźenju dobytego kraja w połnocnej Abeźynskej su italscy wojacy abeźynske město Gaela wobkhadźili. Abeźynjenjo so jim nihdźe njepschećiwjachu. Se zwojim postupowanjom su italscy wojacy abeźynskim wojakam swiśt mjes Dessiom a Tembienskej krajinu pschetorhnyli.

Abeźynskaj wójskowaj wjednikaj wjećkaj Seyoum a Kassa staj někto nusowanaj, so je zwojimaj wójskomaj pśeco Semienske hory k wjećoru k Tanaskemu jezorej sćahnyłej. Też to dobrowólnje njećinitaj, so bychu so hižom w bliskich dnjach italski cśišći na Tembienšku pokaže.

*

Nad italskimi wojakami na połnocnej froncje generalaj Bastico a Badini roskasujetaj. Badini nawjeduje 4. wójskowy korps, kiž je so hakle njedawno z domisny na bitwischo pschinwjesł a so pśi tom krótce pschi wojowanju wobdźěła. 3. wójskowy korps je, kaž hižo naspomnichmy, Gaelu wobkhadźił. Gaela leži něhdźe 30 kilometrow k wjećoru wot Antala a 40 kilometrow k połdnju wot Makalle.

Italske propagandowe ministerstwo je tule powěźeć marschalla Badoglia jako 131. wójnsku rospravnu wojewiko: „1. wójskowy krops znowa k połdnju pustupuje. Nasche lětadła njepschećelej měra njedadźa. Se somaliskeje fronty njeje so ničo wusnamneho powěźo."

Zabotaža na lětadle abesynskeho kěžora

W Addisu Abebje je so powěźeć rosnjesła, so je so na lětadle, kotreż abeźynski kěžor wužiwa, sabotaža spytała. W motorowych zylindrach su pjeca pěsk namakali, z kotrymž su so cylindry wobschkodźike. Pschepytowanje je so zapoczało. W Addisu Abebje so wudawa, so su spionojo, kotśi sa zuju móz dźěłaju, sabotažu tkuśili.

Před nowym wuradźowanjom wo sankcijach w jendźelskim knježerstwje

Diplomatiski zwobdźełaćeŕ Londonskich nowin „Daily Telegraph" pišeše, so jendźelske knježerstwo bórzy sašo wo praschenju petrolejoweje sajery pojedna. Najskerje budźe so namjetowaś, so by so sankcijowy wubjerk w Genfu hižo 2. měrca seźidźe město 9. měrca, kaž běšche so zwóprědka wotmysliło.

Knježerstwo ma sa to, so je z porazku Abeźynjenjow k połdnju wot Makalle nusne położenje nastało. Wono też wě, so bywa zyroba w Abeźynskej žadnisća. Se znamjenjemi noweho italskeho nadběha na połodnilcej froncje so sacakśichej sejźnja, so móg abeźynskeho pschećiwjenja wotebéra.

Pśichi takich wobsteznostach dyrbi jendźelske knježerstwo zhromadnje z knježerstwami druhich statow Swjatsa ludow rospominaś, schto je trěbne a mózne, so by so „moporej nadpada" mohło pomhaś. Najskerje šwonkowny minister Eden wobsamknje, so by wokolnin za na poseźenju wubjerka wósomnaćich wobdźěli.

Hišće žane grich'ske knježerstwo

S Athena so powě, so je pschi rosrěcowanjach stronskich wjednikow nalo wuhladow nastało sa zhromadne dźěło Tsaldarisowje a Sophulisowje strony. Dokelž su so tute srěcenja nětko skónčiśe a dokelž žana tuteju stronow ninma wjetschiny w zejmje, politiske położenje k wutworjenju knježerstwa honi, kiž nad stronami steji.

Před nowym wuradźowanjom wo sankcijach w jendźelskim knježerstwje

Diplomatiski zwobdźełaćeŕ Londonskich nowin „Daily Telegraph" pišeše, so jendźelske knježerstwo bórzy sašo wo praschenju petrolejoweje sajery pojedna. Najskerje budźe so namjetowaś, so by so sankcijowy wubjerk w Genfu hižo 2. měrca seźidźe město 9. měrca, kaž běšche so zwóprědka wotmysliło.

Knježerstwo ma sa to, so je z porazku Abeźynjenjow k połdnju wot Makalle nusne położenje nastało. Wono też wě, so bywa zyroba w Abeźynskej žadnisća. Se znamjenjemi noweho italskeho nadběha na połodnilcej froncje so sacakśichej sejźnja, so móg abeźynskeho pschećiwjenja wotebéra.

Pśichi takich wobsteznostach dyrbi jendźelske knježerstwo zhromadnje z knježerstwami druhich statow Swjatsa ludow rospominaś, schto je trěbne a mózne, so by so „moporej nadpada" mohło pomhaś. Najskerje šwonkowny minister Eden wobsamknje, so by so wobdźěli.

Hišće žane grich'ske knježerstwo

S Athena so powě, so je pschi rosrěcowanjach stronskich wjednikow nalo wuhladow nastało sa zhromadne dźěło Tsaldarisowje a Sophulisowje strony. Dokelž su so tute srěcenja nětko skónčiśe a dokelž žana tuteju stronow ninma wjetschiny w zejmje, politiske położenje k wutworjenju knježerstwa honi, kiž nad stronami steji.

Francowska komora jedna wo francowsko-ruskim zrěčenju

Francowska komora je so schtwórtk sašo z francowsko-sowjetskim zrěčenjom sabrała. Snadnom pschi spočatku rosmołwy so kommunist Doriot hłowa zimasche. Tuteho kommunista su w swojim cśasu z tśeśeje internazionale wusamknyli. Wón so rasnje pschećiwo potwjerdźenju zrěčenja wupraji, kiž sabadnje njemóže njenowasche. Nowe francowsko-ruske zrěčenje ma, kaž wón rjekny, dwoje wobliczo.

Doriot Francowzu jako demokratiski stat a strajowarku Versaillskeho systema wyšowasche. Posdaŕe je jebowe, so je so Sowjetska Ruska pomalu nahladam Francowskeje zbliža. Lenin je prajił, so Sowjetska unija spočatk rewolucije pschedstaja. **Stalin je hakle njedawno nowy plan k pschetworjenju Europy postajił.** Wón budźe trjeba, so tež hischcze tśeśi plan wudźeła. Doriot pschispomni, so może bolschewismus swoje wotpohlady nimo ludoweho wothłosowanja też z wojerskimi srědkami spytaś dospěć.

Rěcznik na hłownu pschiczinu dopominasche, kiž Sowjetska Ruska k srěcenju z Francowskej pohnuwa. We wojowanju pschećiwo druhim ludam Sowjetska unija njemóže wjazy z němskim ludom licźiś. Nazionalsozialismus je bolschewismej najwjetschu porazku pschinjeł, a Němska je murja pschećiwo bolschewismej. Wjednizy Sowjetskeje unije šmužkanje Francowskeje derje šnaja a jeje nahladу wo Němskej wurozija.

Stónchuje Doriot praji. **Francowska njejsmě sapomnicj, so je na tym, srěcenje z dwěmaj pschefiwnikomaj podpisaŕ. Wona dyrbi wobmyślicj, so mohł so jedyn tuteju pschećiwnikow, mjenujcy tśeśa internazionala, wotkrjeć wójny wot nutśkach pschećiwo měšćanskej Francowskej wobrocźeć.**

Prawizarjo a wjetschi dźěł frjedźnych stron Doriotowu rěcź z pschikłeskom pschijachu.

Herriot sa potwjerdźenje srěcenja.

Potom Herriot rěcźeše. Wón pytła wobmyślenja wotstronicj, kiž běchu so dotal pschećiwo srěcenju wupraji. Najprjedy wón dale prejesche, kiž su so dla hódnosće Sowjetskeho wójska pokasowale. Wón snapschećiwi, so ma Ruska w tu chwilu 1 300 000 aktiwnych wojakow. **S rezerwu a krajnej woboru móże Sowjetska Ruska něhdźe**

13 miljonow muži do wójska zhromadźicź. Herriot potom na wusnam ruskeho wojerskeho lětarstwa pokasa. Schtoż sćrěčenje zhame naitupu, Herriot rjekny, so žo wono zyle po wustawkach Swjaska ludow sfojuje. Món rjekny, **so je tuto sćrěčenje we wopraudźitosći franzowsko-cześkosłowakisko-žowjetiskoruske sćrěčenje, dokelž je Franzowska w naitupanju Cześkosłowakiskeje winowatoseje pschewodata.**

Po Herriotowej rěczi, kiž běsche dźeš hač dwě hodźinje trała, so rosnuolwa w komorje na twitoru wotstorczi.

Sćuwańske spisy Parižskich emigrantow

W poslednim czasu žu žo w Prahy a też wonka w kraju agitazijske spisy w němskej rěczi nadeschle, kotrež běchu po formje a wopschijeczu pschecziwo sakonjej. W tutych spisach žo sa namógne pschemenjenje demokratiskeho statneho porjadka wustupowasche.

Policija je wuskedźiła, so žu tute spisy mjes němskich emigrantow wudawachu, a so běchu žo też k rossćerjenju swonka krajnich mjesow postajile. W Prahy žu też czischeenju wuskedźili, w kotrejž běchu žo propagandne spisy czischczate a hdźež na składze leżachu. Jako nacżinjerjow njesakonskeje agitazije 15 wožobow sajachu. Saiecźi žu swjetscha němiszy emagrantojo. Woni žo do Prazskeho wokrjeżneho żuda wotwjedżechu.

Přichodne pučowanje pólskeju ministrow

W měrzu a haprleji žo pólski ministraj na někotre pucźowanja do wukraja podataj. Na 2. měrza je žo pucźowanje swonkowneho ministra Becka do Brüssela postajiło. Minister Beck pak w tutym czasu też London wopyta a so bórzy na to też do Beograda poda.

Ministerski president Kozialkowski w naležcu do Wunherskeje pojedze, so by w Budapeszu wuheczitkeho ministerskeho presidenta Gömbösa wopytał. To budże wotrunacy wopyt sa wopyt, z kotrymž je Gömbös w oktobru 1934 pólske knježeństwo we Warschawje pocześcił.

We Warschawje pak žo w haprleji wopyt belgiskeho ministerskeho presidenta a swonkowneho ministra dan Zeelanda wocżakuje.

Židowske prašenje w Pólskej

W senatowym wubjerku sa hospodarski plan pschi wotradźowanju rosticzenja znutskowneho ministerstwa senator Rostworowski rjekny, so žo židowske praschenje w Pólskej pschezo bóle pschiwótscha, dokelž je w Pólskej pschewjele židow. Rusne je, so žo wupucźowanje židow se tschěmi brěhkami podpjeruje. Knježeństwo by žo dyrbjało prózowacź, so bychu žo židam nimo Palestiny hischcze druhe kraje k sahybljenju pschewostajile, so wupucźowanje pólskich židow njeby wot jendźelskeje politiki w Palestinje było wotwisne.

W podobnym smyśle rěczeschе też senator Radziwill. Wón żadasche wot Pólskeje, so by žylnej liczbje židow w Pólskej pschimérjenu liczbu wupucźowanych dopjeła. Hdyž žo Pólska prózuje mitijon ždow wotbyć, dha ju musa pólskeho wjesneho wobydleństwa k tomu honi. Wjesne wobydleństwo dyrbi do małych městow cźahnyć, hdźež žu žebi židża wikowanjski monpol wutworili.

Nowe knježeństwo w Paraguayskej

Wysoki Rafael Franko je w tu chwili sastojnstwo presidenta paraguayskeje republiki pschewjał a je na wustawu pschisahał. Knježeństwo žo z tutych ministrow twori:

Znutskowny minister dr. Gomez Freire Estepez, finanznaj ministraj dr. Juan Stefanici a dr. Luis Freire Estepez; justizny a roswucźowanjski minister dr. Anselmo Jover Peralta; ratarski minister Bernardino Cavallero.

Sće so ze wšém přihotowali na začémnjenje dźensa pjatk wječor wot 7 hač do 10 hodźin?

Krótke politiske powěsće

Wulkoamerikanika konferenza w Buenos Airesu?

S Argentinskeje žo zhoni, so je Argentinska kaž prjedy hižo Bolivijska, Urugayska a Perujska Roosevelotowe pschepruschenje na wulkoamerikanisku měrowu konferenzu pschijała a je tehorunja Buenos Aires jako žydło konferenzy namjetowała.

We Winje tajnu sozialdemokratisku organisaziju wušěhnyli.

We Winje žu žrjedu towarstwo wošěhnyli, kiž žo „Eden-Club" njenowasche a běsche tajna organisazija sozialdemokratiskeje strony. Kaž Winjske nowiny „Reichspost" pišaju, je žo 80 wožobow sajało. S powěsće žo hischcze zhoni, so žu sajeci swjetscha żida.

Flandinowa rěcź wo franzowsko-ruskim sćrěczenju žo wotstorczita.

Rěcź franzowskeho swonkowneho ministra Flandina w komorje wo sćrěczenju je Ssowjetskej Ruskej je žo wospjet wotstorczita. Flandin sczežka do wutory pschichodneho tydzenja porěcźi.

Franzowski wójnski minister na franzowskich rauschich mjesach.

Franzowski wójnski minister general Maurin je s Metza wujěwschi žebi wobwjerdženja na franzowskich rauschich mjesach wobhladak. Generalej Guitey a Bilottes ministra pschewodżeschtaj.

Proces přećiwo Seefeldej

We wutornischim jednanju w Seefeldowym mordarskim prozesu poda psychiatriski wězywustojny wyschichi med. rada dr. Fischer, direktor hojerskeho a sastaranskeho wustawa w Sachsenbergu-Löwenbergu swoje dobrozdacze wo duchownym stawje wobtorzeneho. Po jeho nahladze pschedeleji pola Seefelda wšěty herbski brach, tola niz w tym rozměrje, kaž to wobtorzeny sam praji. Snamjenja nětkajcho duschineho mylenja pola njeho njeje namakal. Seefeld drje je symny, bjesczuczimy, asozialny psychopath, tola duchowna khorosez abo duchowna slabosez njepschedeleji a njeje też žanych snamjenjow kaženja wědomja. Wězywustojny też na to pokasa, so też smjeńschena pschizpjesomnosez njepschedeleji. Pschi wjeczornym poprašenju poda prof. dr. Müller-Heß, wjednik wustawa za žudnitu a sozialnu medizinu w Barlinje swoje dobrozdacze. P... jeho nahladze a po jeho dolholetnych nashonjenjach je pschiczina žmjerczje wschěch dźěczi sadajenje. Hewak žo jeho wu... žud j prjedawschimi wuprajenjemi wězywustojnych dopo... nje kryje. Prof. dr. Müller-Heß na konzu swojeho dobro... zdacja na wschěch starschich apellowasche, so bychu swoje dźěczi psched zuzymi warnowali a jich powuczili, so nje... bychu jim wěrile a žo j nimi wotedawali.

*

Statny rěczník namjetuje 12krócżne žmjertne khłostanje za Seefelda.

W Seefeldowym prozesu namjetowasche wyschich statny rěczník na konzu swojeje wobstorżbneje rěcze ... Seefelda žmjertne khłostanje mordarstwa dla w 12 pa... dach a to Thomaża, Zimmermanna, Neumanna, Dilla, Eipela, Wischnewskeho, Thieki, Korna, Pretoriusa, Tesdorfa, Metzdorfa a Gnirka a nimo toho měše žo jemu cźelsne prawa na cźaš žiwjenja sa kždy jenotliwy pad wotrjeż. Nimo toho namjetowasche wotmużenje (Entmannung) a dla wjelekrócżneho njekatan.lebo pschestupjenja w 3 padach, dla wumozowanja w dwěma padomaj, kaž też dla sranjenia a nuzowneja dožaka na... wjetsche pschipuschczene khłostanje 15letnu khłostaniz kaž też wotrjeknjenje cźestnych prawow na 10 lět. Nimo toho žadasche, so by žo Seefeld do sawěczenjskeho schita wuwjedże: Zalostna a duschu jimaza kapitula cźłowjestich sabłudźenjow, cźłowjeskeje bjesczuczinowsce a tumaczenje je žo nam tu pokajala. A jskoro je žo nam druhdy dało, kaž by we wožobje wobstorżeneho personifikowany sły duch psches němske kraje puczował. Wón snajesche jenoż jedyn samer žiwjenja, so by wot mkodosce hacz do wyšokeje starosby njepocźinstwu kłusnik. Wjazy hacz 100 hołozw je tutón wobstorżeny khłasnk. Wón njeje winu na tym, hdyž žo tucźi hłazy na wopacżne puczje podachu a moralnje žo skažnychu. Sćěmnki tuteje njenowalneje skaženosce žu: sehkańnosć, njeměra a dalsche skażenje nadźijepoknych hólzow.

Liczba mordarstwow wobstorżeneho Seefelda njeda... dże žo ženje j wěstosczu wjazy poćitajicź dacź, hdyž ... žam na 30 wobliczit, njejžym sawěsce pschewyšoku liczbu mjenował. Njeskychanu srudobu je tutón žadam w cźłowjestej podobnosczi nanam a macźerjam a hólcam pschihotował. Kak wjele žylsow je žo wupkała

Njeměry w Schpanistej.

Wólby w Schpanistej, pschi kotrychž lewizowe strony dobrycze dozpěchu, wukowachu wschelake njeměry. Na wobrasu widźimy, kak w Madridskich drohach lud policiju na konjach nadběhuje. (Associated-Press, M.)

Wšitko trěbne za šlée, za pěstowanje nohéow a toškowe špihele

su wobiubjene konstrumacisko dary.
Kupujeće je rjenje a płaczizny hódno pola firmy

T. ALBERT w Budyšinje
na Lawskich hriobjach 10 389

Za Božim khlěbom

Po Sienkiewiću.

Do serbšćiny přełožił J. Winger.

8] ((Pokračowanje.)

Ludźo počachu so z łódźe rojić, kaž pčoły z kołca. Přez wuzki mosćik, kotryž bě z łódźe na brjoh spušćeny, waleše so pisana syła ludźi, prěnja rjadownja, potom druha, a ludźo z podwukrywa, wobćeżeni z wačokami na posledku. Hdyž so Ławrjenc a Maruška z čišćeńcu dale posuwaju hač k mosćikej dospěštaj, nadeńdźeštaj tam Kašubu. Mócnje stłóči Ławrjencowu ruku a dźeše:

— Bruder! přeju glücku! też tebi holiče! Pomhaj wamaj Bóh!

— Wješ pomazy! — wotmołwištaj wobaj, ale na dlěžše rozžohnowanje njebě khwile. Ludźo stłóčichu jeju po wisacym mosćiku a za khwilu běštaj we wobšernym čołnišću.

Čołnik w šěrym płašče ze slěbornej hwězdu poskuba jeju wačoki, potom zawoła: „All right" a pokaza jeju won. Wuńdźeštaj a stoještaj na wulicy.

— „Nanko! co započnjemoj?" — wopraša so Maruška.

— Dyrbimoj čakać. Němc powědaše, zo tu hnydom knježeński komisar přińdźe, so za namaj prašeć.

Stupišć j so tuž pod sćěnu a čakaštaj na komisara. Wo tón as wobdawaše jeju hołkot njeznateho hobrskeho města. Cas žiwjenja njeběštaj ničo podobneho wohladałoj. Wulicy čehnjechu so rune, šěroke, njeskónčne a po wulicach, kaž na wikach; srjedźa korejty, omnibusy a čežke wozy. Koło wokoło bě dźiwna njeznata rěč słyšeć; rozlěhowachu so kriki dźěłaćerjow a kupcow. Spochi khodźachu dospołnje čorni ludźo nimo z wulkimi kudźerjawymi hłowami. Wuhladawši jich činještaj sebi Ławrjenc a Maruška pobožnje swjaty kříž. Někajke dźiwne zdaše so jimaj to město, tajke hołkotate, wrjeskotace, połne hwizdow lokomotiwow, praskotanja wozow a ludźacych hłosow. Wšitcy tam tak w skoku hanjachu, kaž bychu někoho łojili, abo před někim čěkali a při tym ludu kaž mrowje na mrowišću. A kajke to dźiwne wobliča, čorne, čmowobrune, čeřwjene! Runje tam, hdźež steještaj nad přistawom knježeše najwjetše žiwjenje; z jenych łódźi nošachu twory a na druhe je nakładowachu, wozy spochi jězdźachu, karki dudnjachu po łódźacych mosćikach, hara a hołk knježachu, kaž w rězaku.

Tak so miny jena hodźina a druha; wonaj stoještaj wo sćěnu zepřetaj a čakaštaj na komisara.

Dźiwny napohlad předstaješe na amerikanskim brjozy w New-Yorku tónle polski burik z dołhimi šědźiwymi włosami, w rohatej kožanej čapcy z wowčeje kože, a ta hołčka z Lipnicy, wobłečena woknatu sukničku z paćerkami wokoło šije.

Njedźiwajcy na to khodźachu ludźo nimo, na njeju ani njepohladawši. Tam so nad ničim njedźiwaja, nad žadnym wobličom, nad žadnej drastu.

Miny so z nowa hodźina; njebjo so wobčahny z mróčelemi; poča so dešć hić poměšany ze sněhom; wot wody čehnješe zymny wložny wětr ...

Wonaj stoještaj, čakajcy na komisarja. Burska natura je sćěpna, ale činješe so jimaj někak čežko na wutrobje.

Wosamoćenaj běštaj so čuloj na łódźi, wosrjedź cuzych ludźi a wódneje pusćiny bě jimaj zlě a zastrach było. Modleštaj so k Bohu, zo chcył jeju jako zabludźenej dźěšći přez mórske patoki přewodźeć. Mysleštaj, zo trjebataj so jeno z nohu zemje dóńć nyć, a hnydom budże po wšém hubjeństwje. Někak běštaj na kraj dojełoj, stoještaj wosrjedź wulkeho města, ale w tym měšće wosrjedź ludźaceje hary nad dobo začuštaj, zo bě jimaj tu hišće bóle samotno a njewjesoło hač na łódźi.

Kommisar njepřińdźe, što započnjetaj, jeli z cyła njepřińdźe? Jeli je jeju Němc zjebał?

Na tule mysličku zadyrkowaštej wbohej burskej wutrobje. Što započnjetaj? Bjeze wšeje milosće a hinjetaj.

Tu khwilu přemaca jimaj dešćik drastu a wčinješe ščipaše a wozybaše.

— Maruška njeje ći zyma? — wopraša so Ławrjenc.

— Zyma, nanko — wotmołwi hołčka.

Hišće jednu hodźinu měšćanske časniki wotbichu. Na sněće so khmurješe. Žiwjenje w přistawje wustawaše, na wulicach zaswěćachu latarnje; jedna morjo hustych swěcow rozžah so po cyłym městu. Z přistawa čehnjechu dźěłaćerjo, spěwajcy ze skepawymi hłosami pěsničku: „Yankee Doodle", a mjeńšich a wjetšich črjódkach do města. Po němbu bulwar dospołnje pusty. Clowniščo zamknyli.

Wonaj stojo čakaštaj na komisarja.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Tak wjele njeměrnych dnjow a nozow je žo pschětrało w njewěstocži wo wožudže jich holzow. Kak bě možno, so tutón njeknižomnik pschezo sašo žo do cžłowjesteje shromadnosce puschczi? Husto žo mje takle ludzo prascha. Liberalistiski nahlad na žiwot je žobu samolwisy sa njestutki wobstorzeneho, kotryž bě schtitarku wscheho mjenjeshódneho shnikeho a slótnistkeho. Je to hnadj cžłowjeske bylo, so žo wobstorzeny w lecze 1926 sašo s thlostarnje w Brunsbüttelu puschczi, so by swoju rozumolnosc na cžłowjestwo wuskutkowak? Njeby bóle humane bylo, jeho tam wostajicz? Tutón jenizki dopołas njech dožaha, so by žo woprawdzita humanita (cžłowjestkosc) nazionalsozialistiskeho sakonjedawarstwa wo sterilisazizi, wotmuženju a schkitanstkim sawěrcženju pschestajila. Seefeldowy pschipad je je schulstim pschikładom sa woprawnjenosc tutych sakonjow. Shyš też je stolumliwe žadanje wjele ludowych towarschow, so by so s tajkim žadkawzom krótki prozeš cžinik, kak tola maca žo wschelake dypki wobkedžbowacz. Najprjedy smy stwi w stacze, w kotrymž prawo knjezi, a nimam žanych rozumych možnosciow, so by so s tajkim cžłowjekom krótki prozeš cžinik. Dale: kóždy nan a kóžda macz maja prawo na to, so bychtaj wědzakoj, schto je jeju žonu samorodowak a wohańbik. Nimam žo na to wobmjesowarz, jenož dwaj padaj wujažnicz. Potom by stajnje njeměr w ludze wostak, hacz žnadj njeje hischcze dalschi sadkawz kaj wobstorzeny, kotryž też swoje njeskutki wutonja. Jeli so je žo nam poradziko, w běhu ¾ léta wschě pady wujažnicz, potom może žo wobydlerstwo satrowacz. Prozeš je ja statne rěcžnistwo poliziju a lěkarstwu wědomosc ważne spósnacza žobu pschinjeść a cžinicz je tutón pad też žałostna nawoczita wuczba za dzecži, starschej a wukubłarjow. W dalschim běhu žwolich wuwjedzenjow wyschchi statny rěcžnik na to pokasa, so je we wschich padach žo dopokakało, so je wobstorzeny s mordarjom. K smérowanju wobydleerstwa może žo rjez, so je w tutym prozesu njepschejednane mordarske pady žo hischcze najdokładnischo pschesledza. Dale na to pokasa, so je wobstorzeny pschi žwojich njeskutkach s rozmyslenjom postupował a o je je wschě s wotmyslenjom tucził. Kedžbliwje je wschě sledy wottronik, so by tak swoje njeskutki zakrył. Zyle jažnje wuttupuje jeho derje schemnjene postrowanje s toho, so cžeka do typikeho pauskeho położenja po njeskutku położ. Nimo toho pokasuja na to też sapiski do sapiznika.

W Budyschinje 21. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Štóž womazanej ruoy ma,
Tón čistu wóc njech njeprima. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wczera wieczor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer minus 4 a najwjschscha dnjowa temperatura 4 stop. cžopkoty. Dżenja rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer minus 7 a najnizscha nózna temperatura 4 stop. symy. Symna wjschina nad Ruskej je na wjedro w nasich stronach wjazy wliwa dostała. Pschi letowanju nitych wieczornych a symnych rauschich wětrow w nasich stronach je žo nam wczera sašo žnežka naschko. Raniske wětry žu bobyte, so mamy wětko sašo synticzku. Jutsje žo mrócze pschetorhnu, so smjejemy stónczniske wjedro, pschi kotrymž wodnjo trochu taje. Nad Franzowskej je so wyschina wutworiła a wěcze bórzy swisk s wyschinu nad rauschej Europu dostanje. — Jutsje žobotu stónczko 7,02 hodź. sthadża a so 5,27 hodź. zhowa. Měsacz sthadża jutsje rano 6,31 hodź. a zhowa so popołdnju 5,26 hodź. Jutsje mamy młody měsacz.

— **Wuhlady na wjedro sa jutsischu žobotu: Hischcze trochu symne a njestajne wjedro.**

*

Prahowanje rjemjeślanskich pomocznikow žo sažo pschepołożiło.

Po žadanju němskeho dżełowego wjednika žo we němskim rjemjeślnistkim stawje pruhowanske termije pschemnjenja. Dokelž žo pomognjiše pruhowanja dotal we šuprieji abo mejt wotmětwacžu, je k wjele próstwam wo wotkłosstajenju tych dóschło, kotrež žu žo s lětnika 1915 w dżełowu kłužbu wusbędhnyli a maju 1. haprieje do njeje sastupicz a žo hischcze we žwojim powołanju wudżełaju. Pruhowanske termije maju žo někto snajmjenscha dwě njedżeli psched termiju sastupa do dżełoweje kłužby położicz. Riemjeślnicke a pschemyślowe komory žu žo hižo namołwike, so bychu trébne postajenja budake.

*

S **Budestez.** (Stawnisce powěsce). Narodźiła je žo: 15. 2. Waltarjej Adolfej Schübelej, wojnarjej w Budestezach, bžowka. — Wumrěł je: 18. 2. Gustav Rudiger w Budestezach-Raschowje, 82 lět.

S **Budyschinka.** Schtwórtk wieczor mózachmy žo prěni króć wjeselicz nad rjanym wobswětlenjom nacheje wsy. Nasche wjesne žwězy žo prěni ras zwěczachu a my sebjepokojenjom spósnachmy, so wone wjele pomhaju a so bezbjesche žo to hižo dawno stacz.

S **Prěczez.** Pschi twarje statneje autoweje dróhi žu žo pschi dżełach kulturne sbytki, kotrež žu někdże 3000 lět stare, namakałe. Namakania stachu žo k raniu Cžornjeje wody na k rołnozy swisowajej hórzy a pokazuja na to, so je tam w bronzowym cžasu wješ stała. S domow žu žo stołpowe dżery a hłuboke pisches 1 kóžny meter wulke jamy sdżerżałe, w kotrychž wschelake rosbite žudobja leżachu. Pschi jenej j jamow bě žo też nóž, kotraž bješche žo s pjasčz wulkich walankowych kamjenjow natwarila, wulkowała. Wschě tute namakanki a rospadane žudobja žu žo s powołanerje strony psched dalschim sniczenjom wuhrowałe. Cžerjopy połkadżeja s tołstoscženowych bowow. Hlina je cžorna abo cžerwjena spalena. Tute žydlitschczo s bronzowego cžasa, kotrež nékdże do cžasa 1000 lět psched Khrystom dožaha, pschi najstarschej dróhy leži, kotraž je tu psched 3000 létami dol Cžorneje Halschtrowy pscherésła. Psched někotrym cžasom namaka žo pola Běcžiz bronzowa naschina wobrucz, kotraž je hischcze wo 1000 lět starscha. Namakanje na dżakanscheżu autoweje dróhi wosnamjenja bjes dwěla wobohaczenje pschedhistoriskeho hornjołužiskeho sedżenja.

S **Khróscžiz.** Sanitetne pruhowanje. Sabdżenu žobotu popołdnju žo pola Wjenkej wukuhlanske wołdżelenje Khróscžanskeho sanitetneho wołdżela Cžerwjeneho kschża pruhowansche. W 5 hodźinach popołdnju sastupješe wjednika kolonny Nitsch s Kamjenza, kotryž kurins nawjedowansche, poruczi, so by muzitwo nastupiło a wosstewi to wjednikej kolonny dr. Scholcze s Kamjenza, kotryž pruhowanje nawjedowansche. Na to wotmě lékař dr. Mütterlein s Wujedza theoretiske pruhowanje nowych towarschow. Po theoretiskim pruhowanju sledowansche praktiske, wosebje schtož porjadkowu sluzbu a sawobalenje nastupa. Dr. Scholta wupraji žwoju spokojnosc nad wuspěchami wukubłanja a mózesche muzitwu dobru znamtku wudżelicz. Pschija na to mlodych ludzi je sawdacjom ruki jako poradnych zobustawow Cžerwjeneho kschża. Na to hischcze někotre žłowa k mlodym ludżom wo Cžerwjenym kschżu porěcža.

S **Ruschiz.** Wutoru wieczor wujedże na tudyschim dwórnischczu lokomotiva tworoweho cžaha pschi ranżerowanju s kolijow. Schkody pschi tym žaneje njenaita.

Se **Steho Komorowa.** Wjele rěczi žo tu we 14lětnym Erichu Fiebigeru, kotryž je dotal w 7 padach, njeshladajo žmjertnych strachow, dżeczi satepjenju wukhowak. Fiebiger nawukny hižo 8. lětom pluwacz. Też druhi sport, wosebje kopańzu, lubuje. Swój pręni wukhowarski skutk wuwjedze 12lětny w Cžeftokłowakiez, kdżeż bě na wopycze. Sso kupajo widżesche, kak žo w torhazej hórskej rěczay dżeczo tepi. Sso njekombdżiwschi skocži do rěczki, wukhowa dżeczo a wrócži jo naitróżenymaj starschimaj. W Stym Komorowje je jeho smužite sadżerżenje bórzy sašo wupruhowa. Jedyn j jeho pschečelow padny pschi hri do Cžorneho Halschtrowa njemóżesche pak pluwacz. Erich Fiebiger skoczi sa žwojim towarschom a wucžahny jeho j rěki. Krótko na to běsche pschetym, jako druhi hólczej do rěki padny. Też tu jeho, kiž bě žo hižo podnórił, wucžahny. Bórzy na to wukhowa Fellczku, hacz runjež bě wjele dorosczenych pschitomnych, kiž tutón pad žobu wohladachu. Tola jenož Erich Fiebiger skoczi ja njet a mózesche ju wusstrózenej macžeri wrócžicz. Psched někotra dnjemi Fiebiger na ras tijom schulerjam, kotšaj běchu žo na lodże pschekamali, žiwjenje wukhowa. Hacz runjež bě lód hižo jara cženki, tola hólzy zebi pschedaloko žwazichu. Fiebiger, kiž njebożo widżesche, wucžahny wschěch tśjoch j woprawdzitej rjekowskej smužitosču j wody. Bjes jeho zakrocženja bychu žo hólzy bjes dwěla tepili. Fiebiger njeje hordy na tute swoje skutki. Hlada na nje, kaž by žo žamo wot žo rozumiko, so je smjerczu žo bżežazym na pomoz pschikhwata. Město Sty Komorow je na tutoho młodeho rjeka jara horde.

*

S **Bjiskowz.** (Stótne wiki.) Na stótnych wikach stejesche na pschedań 22 koni, 152 rowiadow. 46 žrazkow, 18 běkakow a 129 prošatkow. Wotcžinu sa konje 1000 kacz 1300 hr., sa rowiasy 1kót 350—700 hr., žrazki 100 kacz 200 hr., běkaki 35—65 hr., prošata 14—23 hr. Wobkhad běsche jara žiwy.

Se **Shorjelza.** (Pschepadżowanje płahowarskeho skotu.) Schtwórtk 5. měrza pschepadżenje krainu swiatk schlesyskich płahowarjow skotu dopołdnja w 11 hodźinach we wustajeschich hallach w Shorjelzu, Hilgenstraße 4/7, płahowarski skot. Na pschedań budże 25 cžornopschanych bykow a krowow. Wschón skot so 8 dnjow psched pschepadżowanjom dokładnje lékarsky pschepyta. Khory skot je j pschepadżowanja wuzamknjeny.

Přilopk

Sašypnjena próndnjenja zyganskeje žwójby pohrjeba.

W Jeanje w Schpanjiscej žo po njepschestawajym deschczowanju próndnjenja zypny, w kotrejž zyganska žwójba, j 8 wožobow wobsteja, bydleschi. S rospadankow 3 dorosczene wožoby a 9lětne dżeczo morwe wucžahnychu. Druhe 4 wožoby běchu cžełke sranjenja poczerpkle.

Jałostna jězba na podnórjazym žo wolijowym parniku.

Misto Hoorna w Hollandskej wuras žebi wolijowy parnik „Purfina“ dżeru a pschidże do wulkeho stracha, so žo na městnje podnóri. Wobšadka 3 dny a 3 nozy dołho wodu, kotraž žo do łódże j mozu dobrawasche, cžerpasche, njemóżesche ani jaci ani jěsc ani pic. Nimo toho wohrožowachu fódy łodowe skrutu do kotrychž běsche žo

Hospodarski rozhlad

Pjatk 21. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,460	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendzelski punt	12,27	100 českosk. krónow	10,31
100 swajc. frankow	61,27	100 franc. frankow	16,43

Barlinska bursa 20. februara 1936. Bursa wotewri žo w khětro njerosžudnym położenju. Na jenej stronje žadża žo wotpschedawanja burjownych wobkhodnikow s powołanja, kotrež w poslednich dnjach na kursy tłóczachu, słónczene dnjej, a sdżela žo sa snižene kursy sajim k nowym nakupowanjam jewjesche; na druhej stronje pak wulkhadżeschе s někotrych wožebitych hódnotow se spadowanymi kursami wěste njepokojenje, kotrež pak pschewulki wusnam sa wobkhod njemějesche. S napomnjennch wožebitych pohibow ma žo w prěnim rjedże akzija AEG, kotraž psches 1 proz. popuschczi, nałpomnicz. Pschiczinu tutoho spadowanja kursa maja žo w bilanznych rospominanjach pytacz. Też „Licht und Kraft“ běchu žtakbże, dale tez linolejowe hódnoty. Na montanowych wikach pak je spadowanje po sdaczu słónczene. Tu žo sterje nowe nałupowanja wobkhedżowachu. Na rentowych wikach stara wójnska pożczonka wo něschto mało popuschczi.

Barlinske žitne wulkowiki. Na Barlinskich žitnych wulkowikach njeje žo nicžo pscheměniło. Pospiczenja se strony rataréstwa njejžu wulke, dożahaja pak, so bychu potrjebu mlynow spokojiše. Wulkomlyny w Barlinje a Potheinskej žu hischcze derje sastarane a nimaja trébne, žwoje sklady wupjelnjecz. Małe mlyny w provinzy pak běžnje žwoju potrjebu kryja. Njekontingentowane khlébowe žita žo žylnischo wobkedżbuja, žu pak cžežo dostacz. Też pizowanski wowż a jeczmjeń žo jenož tam a žem poskicžataj. Sdżela może žo potrjeba j wobstatkow wobkhoda krycz. Jeczmjenje sa industriju a piwarnje maja měrny wobtkod, dokelž žu fabriki powcžitkownje sastarane. Na běliku khude drużiny žo hischcze tam a žem kupuja.

Wjezera płaczeske w Barlinje zentnar

pschenizy W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — jeczmjenja G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr.

Wiki w Lubiju.

Pschenica 9,85 hr., rožka 8,20 hr., jeczmjeń, nal. 10,80 hr., nal. 8,45 hr., wowż 7,90 hr., běrny 3,15—3,65 hr., žyno 3,90—4,20 hr., žkoma 2,35—2,60 hr., pschenična muka 16,95 hr., rżana muka 12,25—13 hr., pschenične wotruby 6,60—6,90 hr., rżane wotruby 5,70—6 hr., butra 7p pj., jeja 8 pj., twaroh 20—25 pj., bély kał 12 pj., cžerwjeny kał 15 pj., kartofly 10—12 pj., jedina loboda 24—30 pj., jellerij 40 pj., křen 1,40 hr., morchej 16—20 pjenjezkow.

Wiki w Komjenzu.

Michenica 9,95 pj., rožka 8,40 pj., jeczmjeń, nal. 8,45 hr., wowż 7,90 hr., pschenična muka 18,25—21 hr., rżana muka 12,30—12,50 hr., pschenične wotruby 6—7 hr rżane wotruby 6—6,50 hr., žyno 4,75—5 hr., žkoma 2,50—2,60 hr., butra 76 pj., jeja 10—11 pj., prošata 12—22 hr., bély kał 24 pj., cžerwjeny kał 24—30 pj., kartofly kał 30—60 pj., jedina loboda 50 pj., rabja 24—30 pj., jellerij 40 pj., křen 1,40 hr., morchej 16—20 pjenjezkow.

Płaczizny ręczneho skota na Drježdżanskich skótnych wikach.

20. februara 1936 Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 759

Najlepše kormjene čelata wot cyca	60—66
Srjedne kormjene čelata wot cyca	53—60
Snadnje wuwite	47 52
Najspatnjše	43 - 45

Swinje: 844

Tučne swinje, přez 150 kg. čežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. čežke	54
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. čežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. čežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. čežke	—
Rancy	—

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	20. 2.	19. 2.		20. 2.	19. 2.
Pšenica	210,0	210,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	173,0	173,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
jeczmjeń now.	216-220	221-224	módre łupiny	8,50-9,25	8,50-9,25
jeczmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	13,5-14,2	13,5-14,2
wowš	—	—	zeradella	19,0-21,5	19,0-21,5
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,15	27,15	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,95	8,95
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma	19,0-21,5	19,0-21,5
hroch, Viktor.	18,5-20,0	19,7-20,7	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „	—	—
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „	—	—

Płaczizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 200.0 9: 201.0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 167.0
Płaczizna za jeczmjeń za wupłodźerja 7: 169.0 9: 174.0
Płaczizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 166.0

Hłowny redaktor Marko Smolerf w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolerf w Budyšinje a za nawčetki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. I. 1936 2249. — W tu kluwku tarifna lisćina čo. 5 płaći.

dostała. Wobydlerjo měšćanska Osthuizen wuhladachu cježke położenje łódje a jeje wobšadki. S pomozu łódźe wodoweho schkita poradźi jo, wobšadku dospołnje wuczerpanu wukhowaca.

3 bombowaze lětadła padłe.

Jendźelske powětrowe mozy su w nozy k brjedze cježku schkodu poćerpiłe. W ranšich hodźinach padny w Sussexskim hrabinstwje nózne bombowaze lětadło a jo sapali. S wobšadki se 4 muzow wobstejaseje, jo 3 morichu, mjes tym so jo wjednik lětadła cježko krani. Lětadło jo dospołnje sniczi. Druhe njeźboże sta jo w nozy w kanalu, hdźez tehorunja jendźelske lětadło jo z njeznateje pschicinny na morjo puschci a jo potepi. S wobšadki jo 3 wobžoby satepichu, schtwórtej wobzobje poradźi jo na sboze k brjohej pola Le Haver dopłuwacj.

60 kilometrow wot Sidneya je awstralske bombowe lětadło spadło. Pschi njeźbožu 5 wobžobow žiwjenje zhubi.

Jendźelskaj rybaršej parnikaj jo podnurikoj.

Sprjedu rano je jendźelska rybarška łódź „Merrivale“ z 13 muzemi w blizkosći Orknejskich kupow jo podmórika. Najskerje je łódź pschi hustej mhli na skału strajsła a jo rozbika. Druha rybarška łódź je 7 muzemi wobšadki je jo pola Shetlandskich kupow rozrasła. Ma jo sa to, so też tu njeje nichtó se žiwjenjom wotpłaćił.

Wobsykanje sadowych štomow z karbolinejom

K najważnischim wothladanjam žadaršstwa słuscha nimo doňahajeho hnojenja a wobrěkania wězwuwuschoje wobšykanje (pokriepjenje) sadowych schtomow. Prěnje wobšykanje ma jo se sadowym karbolinejom stacj. S tutym maja jo wožebje jejka wschoje nierodźe, wožebje schnizu, kotrež w młodych halikach symu pschetraja, sniczicj. Nrawn cząś sa wobšykanje je krótko psched rospukanjom punkow, potajšim w cząsu łónz februara hacj do łónz měrca. Wobšykanje stowa jo jenoż s mloku podobnymi rospuschczenjemi tajkeho industrijoweho karbolineja, kotrež no pschedniwschich bioloscheho statneho wustawa sa ratarstwo a lěsarstwo jo p'schihotuje. Wobšykanje ma jo na tajkich dnjach stacj, na kotrychž nieje wětšita a kotrež ku bies mróza. Sa łóždy schtom liczi jo po wulkosći 5 hacj do 20 litrow rospuschczinnu. Karbolineiowe wobšadki cumiuowe dźele spukawy lobko wobšchodźa a tohodla maja jo po ikónczenym dźele spukawa a też hadźizu porjadnie s czistej wodu wurjedźicj. Na jabłuczinu móże jo bjeze wschoho 10 proz. rosmuschczinu wuzicá. Esenlnische měschenizy smědźa jo jenoż potom powuzicj, hdyž jo s barbiczom (pinslom) nałoźuja. Sa kruschenje jo ta sama konzentrazija porucła. Ke pak ko swěrcito. jo pschi tym kusko k synlnym schkodam dóndże, wožebje na pupkach. Tohodla jo tu radźi, jenoż 8 proz. rosmuschczeninu wuzicj. Wischnje a słowki su hischcze bóle kipre, hacj kruschwiny. Sa nje jo porucza 5—6 proz. rospuschczenina. Najskórsche wuspréchi dozpějaja jo potom, hdyž jo wschě dźele schtoma po możno'cći „zunomérnje wobšykaja a to s wyskerim, kóżcem. S tutym prěnim wobšykanjom s karbolinejom jo hribowe schkódniki njesnicza. K tutomu samérej ma jo kowrowy vitriol wuzicj.

Radio

Sserbsku, 22. februara jo słuchi:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschědneho programma: 6.30 wjeselý ranši konzert. 11,40 sa bura. 15,30 tydźenski hospodarski přehlad. 16 wjesele sobotnische popołdnjo. 19 dujerska hudźba. 20,10 karneval.

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programa: 6,30 ranši konzert. 7,30 sa bura. 8,20 sa hospołu. 11,45 sa bura. 16 wjesele sobotnische popołdnjo. 20,10 rejwaze Funkenti.

Hischcze ważne s dnjeschnjeho programma: Barlin: 20,10 sjezi paradny wjeczor. Wróclaw: 20,10 romantiska opera „Ciahaw Holljandan“. Köln: 20,10 Kral walczikow Jan Strauß. Win: 19,25 wjeczor operettow. Warschawa: 21.30 Chopinowy konzert. Stockholm: 21 wojeska hudźba.

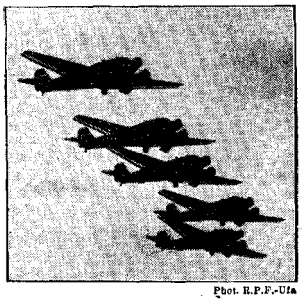
Pokiwy pyskej a pjeru

stajeć — stawjeć. Serb wjele wjacy staja hač Němcy: staja kachle, twarjenje, khěžu, stany, pismiki, nawěstki do nowin, nadźiju, dowěru na Boha; staja krej, staja so njesprawnym žadanjam; wjedro so staja (budże stajne). Serb też zastaja (wěcy verpfändet — zastawa, zastajenc Geisel), puć zastaja verrammelt; přistaja so do města (přistajene Angestellter), łódź krajej přistaja (přistaw Hafen); wustaja zakonje (wustawa Verfassung, wustawki Statuten) atd.

stajić do česće zu Ehren bringen (nic: k česći přinjesć = an die Ehre heranbringen).

stany (nic: staže).

Star im Auge (khorosć) mjadro, den Star stechen wóčko wotmjadrić.

Phot. R.P.F.-Ufa

Cježke bombowe lětadła

wobraz se filma „Naiche wójsko“, kiž j djenšnischim dnjom w Centralnym dźiwadle widźimy — jedyn njes stanti putazych wobrazow.

Budyske stawniske powěsće

Schtwórtk 20. februara 1936.

Narodźitej staj ło: 18. 2. Arthurej Hermannej Weinertej, strażnikowej, dźowka. — 19. 2. Jonej Bohuměrej Albertej, dźěłarskemu mistrej, hyn.

Wumrěłoj staj: 19.2. Profesor dr. phil. Bahof Ferdinand Wolf, wyschschi stud. rada na wotp., 65 lět. — Hans Siegfried Schimank, hyn kamjenjecjischczerja, 1 lěto.

Poslednje politiske powěsće

Nazionalsozialistiska strona žehi doreść sawěrji.

Nowinarski referat němskeho organisazijskeho nawjedowarja dr. Leya je zdźělił: Djenja pjatk sapoczina jo w Kölnje akzija nazionalsozialistiskeho hibanja, kotrej je sapoczatk roskudźazeho sawěrjenja wjednikeho dorosta w stronje. Akzija jo w blizschich njedźelach porjadnje we wschich druhich němskich župach pschewjedźe.

Němski organisazijski nawjedowar nazionalsozialistiskeje strony a němskostatny nawjedowar němskeje dźěłoweje fronty dr. Ley, kiž je wjednikej sa mjtbł a pschewjedźenje tuteje naprawy samolwity, je jako wjednik kommisije pjatk dopoldnja w 10 hodźinach w Kölnje z wusbědowanjom muzi sapoczał, kotliž jo w blizschim cząsu na hrody nazionalsozialistiskeje strony snajmjenjscha na lěto do wukubłanja podadźa. Tši hrody „Vogelsang“, „Crößinjee“ a „Southofen““ zu jo wožebje za tuto wukubłanje pschiprawiłe.

Židowskeho schczuwarja w Egiptowskej sažudźili.

W Aleksandriji mějesche jo žid Maurice Fargeon samolwiecj. Wón wězche schczuwazu broschuru wudał a w njej wjednika a němskeho kanzlera cježko ranił. Sud wobskorjeneho dla ikschwidźenja zuseho statneho wjednika k tjom měšazam jatwa sažudźi.

Towařstwowski powěstnik.

Baćoń. Spěwny wotrjad njespěwa tutón tydźeń, ale zeńdźe so hakle pjatk 28. februara pola Smolic.

Jaseńca. Katolska Bjesada ma pótsnicy pónđeln wječor w 7 hodźinach swójbnu zhromadźiznu. Khartki k tomu pola pokładnika Wjesela wotewzać.

Njebjelčicy. Katolska Bjesada wuhotuje póstnicy pónđeln 24. februara wječor w 7 hodź. swój załoženski swjedźeń z dźiwadom, spěwami a rejemi. Naš mištr k. časnikar Jurij Mencl zahraje nam na časnikarski huslach. Předsydstwo.

Njeźwačidło. Serbske towařstwo „Jutrnja“ ma njedźelu 23. februara pop. w 3 hodź. w tujejim hotelu zwoju lětušnu hłownu zhromadźiznu. (Pětne rosprawy, pschednoschkt atd.). K tomu wschě sobustawy wočakuje Předsydstwo.

Rakecy. Po derje pradźenym swjedźeńju zeńdu so sobustawy serbskeho towařstwa „Łipy“ njedźelu 23. februara pop. w 3 hodź. pola Hönčec zaso k swojej měsačnej zhromadźiznje. Wosebje so też k tomu wšitcy lubi hrajerjo a spěwarjo přeprošuja. Tuta zhromadźizna ma być tajki prawy wjesely dozynk našeho krasneho, zjawneho serbskeho wječora.

Předsyda.

Míele prochsrébak (8.— hač 18%.— hr.) [240] Dostanje we wotrjadu, wobšhodnik

Gardiny, rolowy tunjo pola [59] na Zwonkownej **Würker** Lawskej hasy 10

Poskićam přeco bišće rjane **hórske fiałki** (Alpenveilchen) w rjanych knazowych barbach. Wy kupujeće pola mje z přeńjeje rusi, kóżdy dźeń čerstwu z mójeje rostlinatneje na Mužakowsko-Delnjołužiskim j dróhy. (27 **Hermann Dienemann** w Budyšinje na Komjentnej hasy 43 blizko Drjewowych wikow

Młódšeho 288 **pohonča** pyta k 1. abo 15. měrcej **Jurij Cyž w Njebjelčicach**

[291] **Tunje stupnje** za **konfirmaciju** 7.50 6.90 5.90 4.90 Wulki wubjerk **Heinrich Mohr** w Budyšinje na Žitnych wikach

Póstnicy njedźelu a pónđeln pónđemy na **piwowu bjesadu** k **Šołćicom we Wotrowje** 293] Wšitcy su wutrobnje přeprošeni

Kupujće pola našich inserentow

Lěhańje **Jednotl. meble** **Jědźernje** Wulki wubjerk! **Kuchinje** Přijimam nanódź. poščonki **Blidarski mištr,** **Händchen** meblowa wikowarnja w Budyšinje na Lubjanskej drózy 17 120

Čišćimy wšitko

štož překupc, wobkhodnik, rjemjeslnik, přemysłnik, hospodař a ratař k zdźerženju starych a wabjenju nowych kupcow trjeba. — Też čišćerske dźěła za towařstwa, zjednoćenstwa, za swójbne swjatočne a zrudne wokomiki rjenje a derje wuwjedźemy. Prjedy hač tajki nadawk wuručiće, dajće so poradźić a wobhladajće sebi naše rjane čišćerske dźěła.

Knihićišćernja dr. Jana Cyža w Serbskim Domje w Budyšinje, tel. 2867

[292] **Konfirmaciske** a pruhowańske drasty, mantle a tkaniny po tunich płaćiznach Otto **Hartmann** w firmje W. Häcker, w Budyšinje na Žitnej hasy 7 hač 10

Konfirmaciske a pruhowańske drastne tkaniny — też za swjate woprawjenje poskića we wulkim wubjerku a wosebje płaćiwy hódno (296) specialny wobkhod drastnych tkaninow **Reimann,** Vobach přirěžki při nóstnik. naměšće na Hosće hasy 2

Płaćiwy hódno: [290] **Wobleki za konfirmandow a za pruhowanje** we wulkim wubjerku **Hugo Padhaly** w Budyšinje

Spěwarske ke konfirmaciji serbske a němske, jednotneho a też najlěpšeho wuwjedźenja, dostanjeće **w Serbskej kniharni** w Budyšinje w Serbskim Domje

Trěnja, šěre, smuhate, čistonjatowe wobrubjene a z wuškom 46/100 štuka 65 a 55 pj.

Trěnja, běłe jakwardowe, polpłat wobrubjene a z wuškom 85 pj. 48/100 75 pj.

Běły kóperowy barchent 80 cm šěroki 62, 58, 45 pj.

Twjelki, šěre, kašćik, čistonjatowe wobrubjene a z wuškom 50/50 . . 6 štuc 1,90

Blid. přikrywy běłe 132/160 2,95 110/110 1,29

A. Bokelman naslědnik :: mějićel C. Mal w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2 :: Założ. 1892

a slub trjebaš rjane dwě wěcy wot Hebo zbožowjacaj pjerśc **HEBOLD, časnikar** w Budyšinjo na Serbskej hasy 5

Přiloha k čisl. 44 **SERBSKE NOWINY** Pjatk 21. februara 1936

Zgromaźina Maśice Serbskeje

S **Borkow.** Sachadny pětk, 14. 2., hugotowa nascha Maśicza zwóju mjaźeznu gromadu, a to ten raz w Borkowach, tuderšnim zlonkam a pśiśihajsćelkam Sserbstwa k wóli. Sgromaźićhmy ze zlonki a niźi styrźasćeja góśći pokoło 7 góźin wjazor w Welanoju kjarzme. Knéś farar Schwela, wédnik Maśicze, wjcśkknych hnvita a na to ćuśpiwachu wśchykne: „Błotka lube". Potom źłyśchachmy pśichednok se źiwerna dr. Sauerweina, dobrego a wérnego pśihaśaćela Błotow a śerbśkeje rěźe. Knéś farar Schwela śapśetowaścho do źwójogo pśichednośka wele pěśnow, kótarež běścho dr. Sauerwein w naśchej rěźy humyźlit a jeśtajal, chojźeźy-po Błotach, ś milodymi a starymi ze rosgranjaju. Joź je mogał, jo ś kchutośćju ja śeśarźanje śerbśteje rěźy hustupowat a jo wele ja naš piśał. Jo mět źiwny dar, śpśećhie a lažko zuse rěźe nahukuśch, až jo jich naźlédku pokoło śtyrśaśćich huśnet a mózaścho drugim śmólki dopokasaśch, ak we źwójej ramjnej rěźy zwnaćhu. Dluźe léta jo pśichćahał do Bórkow a hokolnych wźow, joź luźe ře hyśchći něto na ńogo dopominaju. Skóro kuždy stary źlowjek a kuźda starka hyśchći nězo wo ńom wé, a mnoge nijas śgromaźonymi nam źwójge śpomnjeśćha hulićhu. Sše wé, aź na takem huzonem źlowjeku, ak tośch tak ja śerbśku rěź hustupowaścho, teke kuźdu wóźebnoćź wiśachu a śebe śpominachu. Tak wé jaden, aź jo ře twelgeń bójał, wóźebne pśched pogrimom, drugi, aź jo jomu zesto głowa bólela a pótom jo hobalonu ře wenze pśechodźojowat, a w nozy, gaź ře jomu pśichi pilnem źéle pśima ś blida hopadnuli, jo mět źwójo góśeńe se śaśmarzanym góścom, tótarnź ńej kchěť stawaśch a je śdérasch. Nas je ře janym kjarzmakom dla nězogo poświažit a ńej k ńomu dźeśchy zaś śchek. Ako pak jaden śeń ře da ś zofnom nimo wijaśej, śeśkche ře jomu twelgeń pśich, pśichkaśa zolnaśeju kuitaich a do kjarzmy po pśiśche dośch. Kjarzmarejź pak jomu niź wen ńepośłuchu, ale mčńachu, dasch pśchijźo nutrch, gaź zo pśich! Knéś dr. Sauerwein pak pśchi tom wośta, aź jo pśchiźegnał, aź jich pśog wézej ńepścheśkupi a źwójm pśchiźegu ńamoźo ślamasch. Zo nětko? Kjarzmareźu laśe wézachu radu, pścheńaśechu jogo pśches pśog! Janonmu góźoju běścho how knotich a dari jomu bibliju, ćrugim śerbśke knigźiśki kuždenmu śćokakcho, gaź pśchawe śerbśki napowédaścho. Jana śtarka, kótaraź śtanožaścho wézej dla śtabrach nogowa na gromadu pśchiśch, hulizu nam pak zeku śtawinu ipomnieśćpow. — Na kóńcu pśchednośka hugroni knéś farar, tak twelgeń źnuny wśchykmym śpśchawonym pśchiśaśchelam naśchogo ludśtwa śeśkonze sa kuźdu pśichopomoź, pomožone pak buźo nam jano, gaź ře ńami staramy a śtaramy, a k tomu mamy nětko śwéd nowem knéźarśtwom wóźebne możnoćź.

Po pśchednośku a ujas rosgrouem a śpiwanim pśchedśtaśe mloda marufka, Jankoju Getka, kótaraź běścho juź pśed gódami na naśchom śerbśkem źwóźeńu husupita, śchi pśeźe Minu Wittkoju. M. Wittkoj groiśaścho „Pśchesu" wót M. Kśyśka Maka Jankoju Maśka pak śchćścho na kuźdy pad źwój śpiw „Hanka, ty brune wózka" śpiwaśch a to tak mimo wśchśe bójośći źnáśaścho, dśe śchochu po źwójim alozu, ale twelgeń lubośne, aź wśchych rosmjaśeli.

Knéś kantor Jordan poka'a na to, kak hnžuina je śerbśka rěź. We wójnikem zaku io mlogi to pośnak. Nicht śeke newé, kak mózo jomu ras we źyśeniu pomogaśch. Wón huzy śerbśke śpiwy, ale jano tym, ak śerbśki mogu a nahuknu. Zuśe, ak do Błotow pśchidu, śchśeże zwjeśch a źłyśchaśch źywe ludśtwo a niź nězo, zoź jo janocja nich pśchigotowane. Knéś pśchekupź Neuman ś Wětśośchowa powedaścho wo hobchadu zuśych, kenź pśchestaño, tak jeźno ak śmékło Sserbśtwo kóńz. Wón napominaścho k wéśchej źebjewédomnośći a powédaścho pścheśchiwo wśchakemu huźmeśchowanu Błoschańowkow se strony mlogich nenahuzonych méśćanarow. Jaden góśpodaŕ pokaśa na to, kak ře źeńśkim a źowćam mlogi ras źo, gaź bo zerkwje a ś zerkwje du... Na to ře jomu wótgroni, aź pścheśchiwo ńepśchiśtoinośćam ma kuźda źeńśka bobru broń, to jo jeje pśchawiźa, a nichten ńamoźo a ńebuźo jej take hoboraśe ża śto braśch! Jana ře śgromaźonych huliźy, kak jo ře na take waśchńe juźo ś huśpśchom hoboraka. Knéś farar na kóńzu groñaścho, aź ńeźela za śerbśku rěź ś hobchodnych śajimow, ale dokuźj jo to rěź jogo wośchźow. — Na gromadu pśchiźe pśchipadńe źłowjek ře stronow hokoło Wittenberga, śerbśki ńehumějo, ale weto cźuju ře ako Sserb a ře śerbśkim ludźtwom śwéśany. Niźi hokoło połnozy ře rośejśćhmy we naźeji, aź ře śaśez wiźimy.

Horst Wessel w nas žiwy!

Pśched 6 létami wumrě Horst Wessel ża Němśku.

Wopomnjeńśka źwjatoćnośćej njedźelu w Budyśkim měśćańskim dźiwadle.

„Kameradźa, kotrychž ćerwjena fronta a reakźija śatśaśiśchej, cźahnu w duchu ńohu w naśtich rjadach" — kelko krótź je źyły ńěmśki lud tute śłowa w poślednich létach śpéwał? Horśta Wesśelowy śpěw bu wojowaŕśki śpěw śa SA, ł pśchiśłuśy źwéry naźionalźoźialiśtiśkeje Němśkeje. Młody SA-wudyrny wjednik Horst Wessel je tutón jednory śpěw pěśnił, wón że ś jeho wutrobły wuroni wośrjedź najcześćścheho wojowanja Adolka Hitlerowego hibanja. To běśche wojowaŕśke heśko śa SA, śo ły pśchezo śaźo rjady śtrućiźo, hdyž běchu SA-muźojo mordaŕśwam źidowśko-markśiśtiśkich stronow k woporu padnyli. S tuktym śpěwom Horst Wessel źwój SA-wudyr w Barlinje do wojowanja wodźesche. Jeho śpěw budźe na pśchezo wojowaŕśke heśko śa SA, śa wśchě cźaźy Rütliśa pśchićźaha ńémśkeho ludu!

Pśched 6 létami, 23. februara 1930, padźe SA-wudyrny wjednik Horst Wessel pśches bojaślivou mordaŕśku ruku. Jeho woporna śmjerć je SA we wojowanju nieźłyśchanu mózbaka, je ńémśkemu ludej wocźi nad mjeźy-

Pśched 20 létami śapocźa źo krwawne wojowanje wo Verdun.

W tutnych dnjach je źo 20 lét minuło, śo źo najdléścha a najkrwawniścha bitwa śwétoweje wójny śapocźa. Na wobéma śtronom. Źo ł najwjetśchej śaśaśkośćźu wojowaśche. Wjele śtow tyśaź ludźi je tu śwoje źiwjenje wośtajiło. Horjeka na lěwo: Twjeddźíśna Douaumont, śtorażhnydom w prénich dniach po śmužitym nadbéhu do ńémśkich rukow padny. Horjeka na prawo: Nowe wotdźéle wójśka doprédka cźahnu. Deleka na lěwo: fśćlne hrjeśkje w Chapiterśkim léźu (leutnant Waldmann a jeho kompanijowy śtab). Deleka na prawo: franzowśky ja- (Scherl Bilderdienst, M.)
cźi ł dobyteje twjerdźiny Vaux.

Kupa zbožownych

Ssydom mil dołha a pokdra mil śchéroka, Lord Howe Isiand kupa w Taśmaniśkim jéśorie ł ranju Awśtraliśeje leźi. Je to kupa śbožownych, pśchetož kóždy ma źwójź domczk a źwoje dokhody, thdoba je njeśnate śłowo a żadyn cźłowjek wjazy dyśli dwé hodźinje wob tydźeń njedźéła. Potajśtwo tuteje kupy je, śo wona żoły źwét ś tamnymi palmami śaśtara, kotrež wośebne hotele, wulke oźeaniśke parniki a vile miliźonarow pyścha. Dokhody ś pśchedawanja palmow źu tak wulke, śo móże źo źnje wobdźeśćerśtwo na Lord Howe Isiand, źyła wulka kwójba, i teko najlépje śeźiwicé.

Spocźatk śandźeneho léźitotka amerikaniśke łódźe we morju wjelnyh łóio Lord Howe Isiand jako wiśbérnu méśtnoćź namakachu, hdyž mohli źo ś cźeritwej wedu śaśtarach. Tu niébé żanych domorodźich, ł kotrymiż mohli do swadny pśchińć, tu źo w mérie śaśerdlichu. Mokoto léta 1840 powéśće wo tutej kupje do Sydnena dóńdźechu a na to źo dwé kwójbje na Lord Howe Isiand śaźydliśchtej. Druhe śćśéhowachu a wokoło 1850 běśche tu hižo mała wośada; móżeśche źo śe jeleninu a śadom, kotrež pśahowaśche, jara derie śeźiwicé. Jako źo łójenje wjelnyhow łódy hiśchśe śadanjeśće, śo witi ś palmowym śmjom wuwichu, a wone źo tak derje wuwichu, śo móże żyte wobndleśtwo dźeńża ńmała kaź w paradiśu źiwe bycź. Klima je śtrowe a śmśe a rianoći krajiny na tutej kupje je tak bobota, taź łéby nébźe drukdźe. Horn wotmeńeju źo ś lubźnymi dolinami a pśchimóśka krajina źwojeho rumjeńa pyta. Pośkate roślinśiwo a wuriadna płódnoćź śtej daľśhej śćśichinje na Lord Howe Isiand.

Létne dołhody, kotrež pśchedawanje palmowego śmjenja wśchinjeźe, śo rosdźéla. Mies kupjanami „podźélnikow" a „njepodźélnikow" rokśinawamy. Podźélnik je kódy, kotrnź je na trśhle dokhodach wobdźéleny. S podźélnikom móże jenoź tón bycź, kotrnź je źo pak na kupje narodźił abo źo ś tam narodźenym wośenił. S wobydleŕśtwa, kotrež dźeńża 150 duśchow licźi, je nébźe połoja podźélnikow. Druha śkupina ś ludźi wobśteji, tiź źo ś nécźim druhim śabéraju a teź ś ludźi, kotrež, ź rjanoścźu kupy pśchiwabjeni, tu śwoje źiwjenje pśchecźinjeja. Nékotśi ś nich bychu żebi rady śwój śamźny domcźk natwarili, ale wośada, kotraź kupu śarjaduje, tole w mudrej myśli njedowoli: kóźde powjetśchenje śtajneho wobydleśtwa by materielnu cźeżu pśchinjeżko, dokeľ źu wiki śa palmowe śmjo khétro wohmjesowane.

Nichtó śwój kraj njewobżeźi, wśchón kraj zyśemu wobydleśtwu źłuścha. Wośada pódu po pśchecźach a potrébnośćach wobydleśtwa pśchidźéla. Wona móże wot jeneje generazije na pśchidnu pśchećcź, dołhoź źo wobdźéła a wujiwa. Nichtó pak njemóże ju pśchedacź. Chże-li źo mlody muź wożenicź a źebi śamźny śtatok śałożicź, potom wón to wośaźe wośjewi, kotraź jemu dźél pódy pśchipokaśa, na kotrejź móże źebi khéżku natwaricź a kotruź móże śa śahrodu abo śa pola wuźicź. Kupjan na khéżu, kotruź je natwarił, śatkośjy żaneho prawa nima. Żenje pak njeje źo hiśchśe śtako, śo śu nékoho wupokaśali.

Dawkowy śyśtem je néśchto zyte wośebiteho. „Njepodźélnik", kotryż ja dléśchi cźaź na kupje bydli, na léto pjecź puntow dawka pśacźi, podźélnik na industriji palmow. śmjenja njetrjeba śa tute dokhody żanych dawkow wotwjeścź. Jenoź tamni, kotśiż maju nimo teho hiśchcze dokhody, dyrbja śa to dawki pśacźicź, a to we formje, śo źo jim ża dokhody śe śchtyriadwazecźi puntow wośmina podźéła na industriju ś palmowego śmjenja wocźeśnje. Tónle śyśtem ma lépśchinu, śo źu dokhody wśchich kupjanow jenajśe. Wón naśtaczu bohatych a ćhudśichich worśchtow śadźéwa.

Ziwjenje na kupje je tak rjane, bjesśtaróśne a jednore, śo żadyn wobydleŕ nékaźe dźéło njewukonja, kotrež njeje trébne. Tak dyrbitaj źebi wobźeźerjej jenicźkeju hotelow, kotrejź na kupje namakamy, źwojich źłużownych ś Awśtraliśkeje pśchińcź bacź. Jenicźka njepśchijomnośćź na Lord Howe Isiand źu — wulke myśche. Pśched nébźe dwazecźi létami je źo tódy pśchi bróśoh y wichorom rosbita; tehdy wulke myśche na kraj pśchińdźechu. Dźeńża źu wone ś woprawdźitej cźwilu, pśchecźiwo kotrejź kupjenjo w śiednoćeńśtwje śe śwojim pśami podarmo wojuja. Sa tódu wulkomyśchazu wopuśch je myto wuśtajene, a dokeľ źo tute myto ś wożadneje pokładnje pśacźi, na nje żaneho dawka njepśchińdźe, tuź źebi nékotśi ś tym rianu pjenjes pśchipódla śaśkuźeja. Wuśtojni kolerio druhdy na tyśaź wopuśchow śa śchtwórcź léta pśchińdu.

Automobilow na Lord Howe Isiand niesmaja; maju tam jenoź nékotre wośa, do kotrychž konje pśchażaju a kotreż hkownje ś pśchiwożowanju źrrobiny śłuźa. Ziwjenje je jara towaŕścheho rasu, hśpodliwośći je najlépścha. S hlownym śportom, ś kotrymż śo wiele śabéraju, je kricte, tenis, pluwacź a wudźicź. Niele tam żaneho jaśtwa, żanych śtrażnikow, żaneje policije, haj ani prawiśnika tam nimaju. Hdże ra znkrm śwécze je hiśchcze hośćenzarja, kotrnź śwojim hośćom pśchewośtaja, wośuśchcza-li kupu. Hicźbowanje pak hnydom śaplacźicź abo w Sydnenu śarunacź, hdźeź ma śwoje bankowe konto.

Dokeľ palmy wśchudże dźiwje rośtu, plahowanje palmow żaneho dźéła niepśchikotuje. Sa nébźe pok hodźinu móześch only walcźk śmjenja nałbéracź. Ale śa mo, hdyž śo dwé hodźinje śa to natokśitej, bu to śa tśi- zeczi abo śchtyrzeczi muźi tśitśaź hodźin dźéła śa léto wucźiniko — abo na muża dwé hodźinje śa tydźeń. Niele tam żanych dźéśenjemźarnych a żanych ludźi, kotśiż maju pśchewjele dźéła, nékotśi maju rjeńśche théże hacź druhi, tola rosdźél w tym njeleźi, śo ma tón jedyn wjaźn vjenjes, rosdźél śo w cźeśćalkamnoćźi a cźuću rjanośćje pokaźuje. Na Lord Howe Isiand teź żaneho lékaŕa njeje, ale na śhromadne khóńy śebi wumuźenu wothladowaŕku dźeśa, kotraź może wjeśći dźél khorośćom léćowacź. S wośebnje pokładnje śo teź wucźeś placźi. Śchula je wéśo jara jednera, ale nékotre dźéćeźi śo ł dalśchemu wumuźeńu do Śydnena śejelu. Kupa ma dwé śyrkwicźny, jendźelku a katolihu.

Ziwjenje je tam mérne, bjes hołka a harn. Dokeľ źu teź bjes nowin, je radio jenicźki świłk ł druhim śwéśtom, kotrehož wulke śtarośće na tutej kupje śbożownych njeśuaja... i.

narodnym marksišmom wotewrika, je niskosć cjekwjeneho smyslenja najjažnišcho wobšwětlika. Horsta Wesselowa šmjerc je němšemu ludej šwjata. Wona běšche jedyn taminych najcešejšich woporow, kiž sa nazionalsozialistiske hibanje niz sahubu ale dobywše wosnamjenjesche.

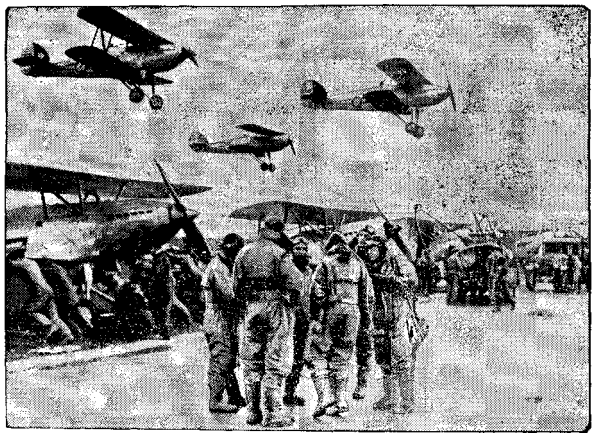
Jako morweho wudyrneho wjednika pšched 6 létami w Barlinje k rowu njesechu, jako Barlinska SA žwojenu morwenu towarschej pošlednju cjesej wopokasa, pšcheczinowizy na zadlawe waschnje pohrjeb Horsta Wesselowa pšechkasachu. Tehdy dobry dźel němskeho luda sacjuwasche, so šmjercź SA-wudyrneho wjednika njeje šmanjo sa spadnjenje nazionalsozialistiskeho hibanja, ale so je dobyrje brunych bataillonow sa sahubu kommuny!

Wojowanje Horsta Wesselowa bu ! jeho wopornej šmjercźu wojowanje zyleho němskeho luda. Jeho krejw běžeše do réki wěczneho žiwjenja.

Horst Wessel wumrě na czole žwojich SA-towarschow, wón je sa SA Adolfa Hitlera wěczinje žiwy. Jeho wojowarski duch a jeho woprowanje so wschědnje w sjadach SA wobtnowjataj. Horst Wessel wumrě sa Němsku. Wón je wěczinje žiwy w němskim ludu, w SA Adolfa Hitlera.

Na jeho 6. šmjertnym dnju, 23. februara 1936, kaž po zylej Němskej teź w Budyšchinje na šwjatoczne waschnje wojowarjowu šmjercź wopomina. Njedźelu w 10 hodźinach so w Budyškim měšchczanskim dźiwadle šwjatoczność dla nawróta šmjertneho dnja Horsta Wesselowa wotmeje. Budyška SA tutu šwjatoczność ! wěcznymi khórami a špěwami wuhotuje. W šrjedźišchczu šwjatoczności so wojowanje a woporna šmjercź Horsta Wesselowa we hlubokosći šwojeho politiskeho a ludowskeho wusnama wopišza. Hudźbny czah standarty 103 hudźbny dźěl pšchewosmje. Zyła Budyška SA w tutej šwjatoczności šwojeho morweho wudyrneho wjednika wopomina. K šwjatoczności maju wschitcy darmo pšchistup. (Czaš sastupa dopoldnja wot 9 do 9,40 hodźin).

Po šwjatoczności SA po Budyškich dróhach pokrocźi. Propagandny pokhod sapocznje so na Žitnych wikach a pórěcze po Swonkownej Lawšej haźy, Lipowej horje, Rybowej haźy, Mšinskej haźy, Pod hrodom, Garbarskej haźy, Hornjecerkwinskej haźy, Drjewowych wikach, Ludowskej dróhy, Paulinskej dróhy, Tšelanskej dróhy, Bismarckowej dróhy, Kěžorskej dróhy, Ssukelnskej haźy, Moltkowej dróhy, Bergskej dróhy, Dróhy SA a Lessingskej dróhy.

Symske manevry jendźelskeho powětrowego łódźstwa.

W tutych dnjach je jendźelske powětrowe łódźstwo šwoje prěnje symske manevry wotmělo. W šrjedźišchczu tutych manvrow běšche nadběh ! powětra na London. Na wobrasu widźimy jendźelske bitwiskczowe letadła po nawróczе ! nasdaczneho nadběha na letanišchczu w Biggin Hill. Letarjo rosmolwjeja so wo wušpěchach tutoho léta. (Planet, M.)

Cyrkwinske powěsće

Njedźela Estomihi, 23. maleho rěžka 1936.

S **Budyschina.** W Michałskej zyrkwi rano ½8 hodźin šerbske Boże wotkasanje: farar Kapler, dop. ½9 hodź. šerbska a ¾10 hodź. němska Boża šlužba: farar Tischer.

*

S **Budyschina.** Krajnozyrkwinske šjednoczenje stwo. Shromadźišnu w Budyšchinje: Njedźelu dop. ½11 hodź. šwjatł dźěći; wječor ½8 hodź. evangelisazija (knjes farar Paul). Sšrjedu wječor we 8 hodź. šwjatł młodźiny ša młode holzy, ½9 hodź. ša młodźenzow. Schtwórtk wječor we 8 hodź. bibliška hodźina. — Shromadźišnu šwonka Budyschina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Dobruschi, póndźelu wječor we 8 hodź. w Kumwaldze. — Hodźiny ša žony: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Kumwaldze, póndźelu wječor ½8 hodź. w Budeschezach, wutoru wječor we 8 hodź. w Semizach, pjatk wječor ½8 hodź. w Hornjej Hórzy.

S **Barta.** Dop. w 9 hodź. šerbska a ½11 hodź. němska Boża šlužba. — Sběrka ša zyrkwinske wukuklanje młodźiny. Pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje. — Schtwórtk pop. ½3 hodź. towarschwo šerbšich womkow w paczerišej šitwi.

S **Budestecz.** Rano ½8 hodź. šmjeje farar Bójz šerbsku špowědź, farar Böttger dop. ½9 hodź. šerbške a w 10 hodź. němske kemschenje. Sběrka ša zyrkwinske wothladanje młodźiny. Dop. ½12 hodź. šmjeje farar Bójz kemschenje ša dźěći 5. hacź 8. schulskeho léta. — Póndźelu wječor we 8 hodź. evang. šlužba młodźiny ša holzy na farje. — Schtwórtk wječor ½8 hodź. šmjeje farar Bójz bibliku hodźinu na farje; wječor we 8 hodź. bibliška hodźina pola Duczkez w Kóšlach.

S **Budyschinka.** Dop. w 10 hodź. šerbske kemschenje (farar Handrik-Porschisti). Sběrka. Dop. ½12 hodźin dźěćikemschenje ša mjeniše dźěći.

S **Bukez.** Rano w 7 hodź. šerbska špowědź, dop. ½9 hodź. šerbške a w 10 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. kemschenje ša młodźinu.

S **Delnjeho Wujesda.** Rano ½8 hodź. šerbska špowědź, dop. ½9 hodź. šerbške a w 10 hodź. němske kemschenje.

S **Hodźija.** Dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. šerbske kemschenje. (Knjes vikar Wirt ! Budyschinka, wozadny farar w Huźoy šłuttuje.)

S **Hrodźischcza.** Dop. ½9 hodź. šerbšk, w 10 hodź. němska Boża šlužba. Krajnozyrkwinska šdźerka ša zyrkwinske wukuklanje młodźiny. Dop. ¼12 hodź. dźěćikemschenje.

S **Hucźiny.** Rano we 8 hodź. šerbska špowědź, dop. w 9 hodź. šerbska Boża šlužba, ½11 hodź. Boża šlužba ša młodźinu. Kollekta ša zyrkw. wothladanje młodźiny.

S **Khwaczizy.** Dop. ½9 hodź. šerbske a w 10 hodź. němske kemschenje, woboje ! kollektu ša zyrkwinske wukuklanje młodźiny. Dop. w 11 hodź. dźěćikemschenje.

S **Kluksicha.** Rano we 8 hodź. šerbska špowědź ! Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. šerbske kemschenje. Sběrka. Pop. w 2 hodź. kemschenje ša dźěći

S **Kotez.** Dop. w 9 hodź. šerbske kemschenje ! cźitanjom předowanja (wozadny kantor Hoker). Sběrka.

S **Lucza.** Pop. w 2 hodź. šerbske kemschenje.

S **Lupoje.** Dop. w 9 hodź. šerbske kemschenje, ¼11 hodź. němske kemschenje. — Djenża pjatk němski biblišti wječor mundarje, wjatk 28. februara němski biblišti wječor na farje, wječor ½8 hodźin.

S **Minakala.** Rano ½8 hodźin šerbska špowědź ! Božim wotkasanjom, dop. ½9 hodź. šerbske a w 10 hodź. němske kemschenje, po tym němska špowědź ! Božim wotkasanjom. (Na němških kemschanjach dóstanješ wojerscheju towarschwow dla požwjeczenja thorhojow w Barlinje.) — Wumrěła: Mar Alwin Kruža ratarski dźěłaczer we Lomšku, 37 l. 5 m. 18 dnjow. Korla Julius Senftner, fabrikski dźěłaczer w Adolfkej Hórze, 58 l. 5 m. 11 dniow.

S **Njeswaczidła.** Rano we 8 hodź. němska špowědź, w 9 hodź. němske kemschenje (! kemschikthedom wojerskeho towarschwa). Dop. ¼11 hodź. šerbske kemschenje. Sběrka ša zyrkwinske wothladanje młodźiny. Pop. w 2 hodź. kemschenje ša dźěći.

S **Nošaczij.** Dop. w 9 hodź. šerbska a ¼11 hodź. němska Boża šlužba. Kollekta ša kichescźijanske wukuklanje młodźiny. — Póndźelu wječor ½8 hodź. kichescźanska žónska šlužba — Pjatk wječor we 8 hodź. shromadźišna ša žylu wozadnu młodźinu (šastupjeť Thimmler).

S **Porschij.** Rano ½8 hodź. šerbska špowědź, dop. w 10 hodź. šerbske kemschenje. Sběrka. Dop. w 10 hodź. dźěćikemschenje ša mjeniše dźěći. — Schtwórtk wječor ½8 hodź. šerbska biblika hodźina we wožadnej šali

S **Rakez.** Rano we 8 hodź. šerbske šwjate wotkasanje, dop. w 9 hodź. šerbska, ¼11 hodź. ! wožebiteje pšichiženy němska Boża šlužba (niz Boża šlužba ša dźěći). — Póndźelu rano we 8 hodź. raišcha mitrnosć.

Se **Sslepcho.** Rano we 8 hodź. šerbska špowědź ! Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. šerbska a ¼11 hodź. němska Boża šlužba. Sběrka ša wuješiche wuczeźnje domow diakonišowe we Wrótš'awju a w Lehnizy. Pop. ½1 hodź. kchescźenja.

S **Wóšlinka.** Dop. w 9 hodź. šerbske, ¼11 hodźin němske kemschenje. Sběrka. Pop. w 2 hodź. kemschenje ša dźěći, ¼4 [illegible] kemschenje w Lémicy.

S **Wóschwerka.** Dop. w 9 hodź. špěwna Boża šlužba ! duchownej narěczu, ½11 hodź. dźěćikemschenje (wozadny farar). Sběrka.

Pflopk

Cježke rosbuchnjenje w šamkarni.

Cježke rosbuchnjenje njesboże šta žo wutoru we Wobrauchez šamkarni w Khorczebuzu. Jedyn ! pomocnikow ! wanškimi aparatami dźěłasche, kaž nadobo ! hišchcze njeznateje pšicžiny aparat rosbuchny. Sczěhnuł běchu jemu łofine. Zyła dźěłarnja žo šhyny. Pomocnika ! cježkimi ranjenjemi do khorownje dowjesechu. Jena ruka jemu pšchi tym wottorhny a jena noha rosbi. Wuczobnik, kotryž bu pšchi rosbuchnjenju ! šemi cźišnjeny, woteńdże ! lóšchimi ranjenjemi. Polizija pšicžiznu njesboża pšchepytuje.

Mordarstwo a šamomordarstwo se žarliwosce.

Na khobbje doma na Rollendorfskej dróhy 20 w Barlinje šaseli šrjedu rano wokoło 5 hodźin 32 lět staru Wilhelm Holtz šwoju 20 lět staru pšchečelnizu Hildegardu D. a mori žo ! dalschim wutšelom šam. Wilhelm Holtz, kotryž ! južneje Němskeje pokhadża a kiž bě wutoru popołdnju do Barlina pšchišeł, bě Hildegardu Holtz šeńcź a chzyšche šebi ju ša žonu wšacź. Najskerje hołaš ! tym pšchesjene njebě. Schtož młodeho muža pohnu, ša na tosmołwu do Barlina dojeźe. Wutoru wjecźor dźesataj hromadźe na pšchekhodźowanje a wopytaschtaj we běhu nocy najskerje wschelake šawjeseleńske lokale. Pšchi nawróczе domoj dóńdże najskerje w khěži doma k rosrečźowanju, w běhu kotrehož Holtz šwoju pšchečelku sašteli a šebie šam ! dalschej kulku mori.

Kongrej němskich schkotarjow šwjeczenj.

Pšchi prěnim lětuschim pošeđenju wobkhadneho a porjeńschazeho towarschtwa w Altenburgu šo šdźeli, šo je 14. němski schkotowy kongrej w Altenburgu šwjeczenj. K powjetschenju wobkhada zušnych maja žo teź w tutym lécze šašo w dwórkim dworje dźiwadłowe hry krajneho dźiwadła sarjadowacź.

Pójta na šymsej olympiadze.

Olympiske šymske hry w Garmišchu-Partenkirchenu pšchinješechu teź ša póštu kobrike nadawki. Dlože hačko léto běšche žo na tym dźěłało, so bychu žo ša wšitke pojedanja trěbne pšchihoty cźinile. Schtož běšche žo po dalschim rschiprawjenišim czaju natwarito, dyrbješe w šašchich 11 dnjach wot 6. hacź do 16. februara šwoju prehu wobstacź. Hnydom ze ipočatkom hrow wobkhad mnohich njeje sažadźił. 6. februara ko 1700 rosrečźowanjow pšchez ručźny dalekorečźak a 2500 rosmołwow ! apparatowym dalekorečźakom wotwóšła. Nimo toho běšche wuriadnje napraschowanje ša olympiskimi šnamkami, kotrež bě hač na pósta wudała. Wšchědnje pšeńcze ša nětkle ša 20000 hriwnow tutych šnamkow. Sběrario šnamkow běchu 50 šapišanych listow pšchedwołkili, kotrež měrjachu kołk wutrenia šymske olympiady dostacź. W tešchenadniach ho wobkhad hišchcze powšeli. Wšchitke telegramy ! tych wopytarjow naiwjetša. 30 ludźi ženje pótrjechu šnamki pšchedawasche. Po dotalnych šapišach je ho ma ! czašu šymskich olympiadow 25 000 telefonišich rosmołwow, kotrež šo ! tuku pošłuschu, 26 000 telefonišich rosmołwow, kotrež šo automatisch pošłuschu, 14 000 telegrammow, 400 wobrašowych telegrammow a 3,5 miliionow listowych pošpjatkow, kotrež šo wotpósłachu, a 1,8 milijonow pošpjatkow, kotrež dóńdźechu, wobdźełachu.

Wotkrawjenje morderja.

Ssudnišli nowinarski hamt ! Königsberga wošjewješe, šo je šo 19. februara narodźeny Měrczin Ennulat wotkrawił. Wšchišaćny žud w Inšterburgu bě Ennulata 23. septembra mordarstwa dla ! šmjercźi šaſudźił a jemu na pschežo cźešne prawa wotrjekł, dokelž bě 28. mohi 1934 žalětnu wječornu hrowku Helenu Woelkowu w Dischku w Pillkalskim wokrjeżu wot šady šaſtrěłał. Ennulat bě ſtrělenej dwóźu žito kradnyk. a bě tu mocź, šo wona njemohła na šudne pšchedstajenje niemu šwědčicź.

W Schlešinskej šawjedże šo wucźba ša ratarske dźěła.

So by šo nuša dźěłacźeriow w ratarstwje wotstrowiła, je krainu dźěłowy hamt w Schlešinskej hromadźe ! krainym burišim wjednikom nowy pucź nastupił: wjedźenje wucźby ša ratarske dźěło. Dotal šnajachu noh njemjeńšlnjo wotrjadni industrijowi dźěłacźerjo pschekupzy a běrowowe powołanja nimo wjele druhich wucźbny cźaš jako poriadne wukuklanje. A tola je łoka ! wožebitebo namołwienja wobeju mjenowanych mětnicźow wukhadża, powołanja, kotrejž je bóle wjetšinu a šajimawe hacź ratarske dźěło. Sš tuteje wucźby ko wucźba wo ratarskim dźěle šawjedże, šo by ! tym pokazało, šo ratarske dźěło pornjo šamm druhim dźěłam wróčko njeteči a šo by šo tak šchkolnyčkej młodźinje nowy pucź do powołanja wotewrił. Wucźbne listy wo ratarskim dźěle šwědčeli ! pišomnym wucźenju wucźbny poměr mjes wucźomnom a burom. W pschipadźe ! burowku. Wucźbny czaš traje dwě lecź. S pruhowanjom pšched krajnym burstwom so wucźbny czaš skónči. Wo pruhowanju ho wožebite wušmjedźenja wustawi. Burske dwory, kotrež šmědža ratarskich wucźencow pschijimacź, ko šekdźiwe wupytaja. Krajne šrjedźišwo košdołetnje 250 najpilnišich ratarskich wucźobnikam šwobodne měšta w burišich dźěłowych šchulach.

Sowjetiskorusti schkrutnyłamak ho šhubił.

Hižo dny dołho je šo w Kaširskim morju šowjetiskorušti łódźamak „Schaumjan" šhubił. 15. februara ! Machacź Kala pšchi wjecźornym pohrohu ! měšta Baku rozdrewješe na raišchim pobrohu wuńdź. 16. februara wołajche łódź nadobo wo pomoc. Wet toho czaša ho łódźi nicźo wjacy šlyšchało nje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 45 | Budyšin — Sobotu 22. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Prěnje postajenja nowcho španiskeho knježerstwa

Nowe schpanifle knjeżerſtwo je ſchtwórtk ſwoju prěnju ministerſtu radu wotmělo. Najprjedy knjeżerſtwo někotrych wyſchſchich knjeżerſtwowych ſaſtojnikow pomjenowa. Potom wono wo jenotlíwych dypkach ſwojeho programma wuradjowaſche, kiž běchu lěwicžni republikanojo, ſozialdemokratojo a kommunifttojo hižo pſched wólbami poſtajili. Knjeżerſtwo chze ſpěſchnje ſwój dźěłowy programm pſcheweſć.

Ministerska rada je dwolila, ſo ſchpaniſki pósłanz pola Vatikana Pita Romero a president ſtatneje rady Samper, kiž radikalnej ſtronje pſchiſłuſcha, ſwoje ſaſtojnſtwo ſtoſtaj. Wot krjedy ſo we wſchěch ſchpaniſkich provinzach gmejniſy ſaſtojniſy ſaſo poſtajeja, kiž ſu ſo po oktoberſkej revoluziji 1934 wotſtadźili. W Madridu je ſo ſ poſtajenjom ſapoczało.

Pſchi nětčišchim ſeſtajenju knjeżerſtwa je móżne, ſo ludowe ſkły ſyłniſche wotſtronjenje prawizarjow ſe ſazjednoſtnjowy żadaju. Nowiny lěwicy żadaju, ſo bychu ſo wuſoju, kotříž ſu w oktobru 1934 ſpěk pobili, jako pſcheradniſy wótzneho kraja pſched ſud ſtajili.

Ministerſki president Azanja je ſchtwórtk pſches radio rěkał. Wón rjekny, ſo knjeżeerſtwo po woli wjetſchiny a w republikanſkim duchu ſwoje ſaſtojnſtwo powjedże. Saſtojniſy, kotrychž ſu knjeżerſtwa prawizy ſ politiſkich winow puſchčili, maju ſo hyndom ſaſo do ſwojich ſaſtojnſtwow ſadóſć. Nichtó ſo njepſcheſeſćěha, kiž ſo ſwonka ſakonjow njeſtaji.

Politiſka amneſtija ſa pſchiſłuſchnikow lěwicy ſo hyndom ſakoniſy wobſamknje, hdyž ſo nowy ſejm ſeńdże. Amneſtijana nětkle 30 000 wuſobow ſ jaſtwow wuſſwobodźi.

*

Se Schpaniſkeje ſo wo nowych pſchipadach a naſtupnoſtjach powě. We wjele městach ſu ſo pſibarnje a ſarjadniſe twarjenja prawizynych ſtronow a nowinow ſapuſčiſe. Teſ. ſu ſo ſaſo někotre ſyrkwje ſapalile.

W Teneriffje je ſo wójniſki ſtaw wunowkał. To je ſo ſ wobſtadninowoſću ſtało, dokelž běſche ſo k wołyſowjeńenju wólbneho dobycża lěwicy generalny ſtrajk wołſewił.

W pſchiſtawnym měſeże Bigu je gouverneur pſchikazał, ſo mataj ſo prjedawſchi ſchpaniſki pósłanz w Mekſiku Iglesias a jeho pomoznik ſajeć, dokelž ſo wólbneho ſalſchowanja winujetaj.

W Cartagenje ſpytachu, dom katoliſkeje ludowe'e akzije ſapalić. Wobnjowa wobora pak ſamó, woheń ſhaſcheć; pſchedy hač móżeſche ſo wupſcheſtrěć. Pſchi tutej ſkładnoſći ſo někotre wobſoby ſajachu.

Nowe krwawne njeměry w Španiskej

We wjele ſchpaniſkich provinzach ſu ſo ſchtwórtk cżeſće naſtupnoſcże pſchećiwo pſchiſłuſchnikam prowizynych ſtronow, jich ſtroninym pſibarnjam a ſkhadźowaniſchczam, kaž też pſchećiwo ſyrkwjam a kłóſchtram ſtate. W někotrych městach ſu ſo jeczi ſ jaſtwow wudobyli. Pſchi demonſtracjach ſa amneſtiju polizija a radikalni lěwicarjo huſto cżeſko do ſo ſraſchu. Pſchi tutych ſraženjach ſo 5 wołobow mori a 31 ſo ſrani, mjeſ nimi wjele cżeſko.

Demonſtrantojo wołżebje ſo nožy k pjatkej ſyłnje wuſkupowachu. Woni ſo wołżebje pſchećiwo wſchitkim policiſkim organiſacijam prawizynych ſtronow a pſchećiwo jaſtwam měrjachu. W někotrych ſchpaniſkich městach bu tak ſłe, ſo dyrbjeſche ſo wójniſke prawo wofſewjeć.

To ſta ſo w měſeże Alikante. Tam ſo pſchi ſtřelenży mjeſ policiju a dźěłacżerjemi dwě wołobje ſatſelſchtej a dwě ſo ſranſchtej. W tutym měſeże też ſpjecżeńża jatych wudyri. Schtwórtk wječor je ſo też w měſeże Murciju wójniſke prawo poſtajiło. Tam běſche ſyła radikalnych lěwicarjow hlowny kwartěr katoliſkeje ludoweje akzije nadpadła a jón ſapaliła. Demonſtrantojo też wobkhodne měſtnoſeże dweju prawizarſkeju nowin ſapuſcżichu.

W měſeże Malaga ſo tehorunja nowinſke twarjenje ſapuſcżi. Zibilni gardiſtojo ſ brońjemi pſchećiwo demonſtrantam poſtupowachu. Jedyn demonſtrant ſo ſmjertnje ſrani. W měſeże Vigo běchu ſo anarchiſtojo do piſarnje ſchpaniſkeje faſchiſtiſkeje ſtrony dobyli a ſpytachu faſchiſtow, kotříž tam pſchebywachu, lynchowacż. Polizja pak ſamó w poſledním wokomiku ſłóſtniſtwu ſadźiwacż.

W nožy k pjatkej ſo wołpjet katoliſke ſyrkwje ſapalowachu. W jenej wſy pola Malagi ſo ſyrkej doczíſta ſpali. W Coruni ſo tři ſyrkwje ſapalichu. Tam pak haſcherjo hiſcheże ſ cżaſom ſapſchimnychu, ſo wjetſcheje ſchkody njenaſta. Hdyž běchu lud ſ ſyrkwje „Sćwjateje wutroby" wuhnali, pytnychu, ſo běſche ſo drohotny woltarny khelich kradnył.

Demonſtramtojo jastwa nadběhuja

W Coruni je 20 000 demonſtrantow 17 jatych wuſwobodźiło, na kotrychž ſo ſakoń wo amneſtiji nałoži, a jich w triumfalnym cżahu po měſeże wjedżechu. W Oviedu jaſtwowy direktor da jaſtwowe wrota wotewrić, dokelž lud pſchezo bóle hrożo żadaſche, ſo bychu ſo jeczi puſchćili. Hdyž ſo wrota wotewrichu, ſta ſozialiſtowu a kommunifttow do jaſtwoweho dwora khwatachu a 885 jatych wuſwobodźichu. Mjez wuſwobodźenymi běchu też njepolitiſcy khoſtanzy. W Gijonje ſo wulka ſyła jaſtwa ſniczowa a wſchitkich jatych wuſwobodźi njeſhladajo, hač běchu politiſcy abo kriminalni jeczi. Potom ſyła hiſcheże pſched druhe jaſtwo tuteho měſta cżehnjeſche a też tam wſchitkich jatych puſchcżi.

Pſchi ſtřelenży mjes zibilnymi gardiſtami a demonſtrantami w Barcelonje ſo ſyrdom demonſtrantow ſrani. Nětkle 25 000 kommunifttow a katalanſkich autonomiſtow ſ cżeſkwjenymi khorhojemi pſched ſejmownju pſchicżahny. Barcelonſki měſchcżanoſta ſ balkona ſejmownje k ludej rěcżeſche a jón dopominaſche, ſo je Azanja amneſtiju ſlubił. S tym pak ſo ſyła njeſpokoji, ale ſtebi hrożo żadaſche, ſo bychu ſo jeczi bjez kondźenja puſchcżili. Polizja dyrbjeſche lud ſ wótrej brónju roſehnacż.

W Cordobje ſ wobydlenjow ſnatych prawizynych politikow domjazu nadobu na dróhu ſnoſowachu a ju tam ſpalichu. Radikalni lěwicarjo ſ jeneho kłóſchtra wſchitke mniſchi na dróhu ſmeleżechu. Lud mniſchi do jich ſtarſchiſkich wobydlenjow dowjedże.

Poswječenje Kyffhäuserſkich khorhojow po cyłej Němskej

Jutſje njedźelu dopołdnja ſnjeże ſo w Barlinſkim ſportiſkim palaſcże wulke woſwjeczenje khorhojow němſkeho wojeſkeho ſwjaſka (Kyffhäuſerſkeho ſwjaſka), pſchi kotrymž ſwjaſkowy wjednik, SS-wyſchſchi wjednik wyſchi na wuſłužbje Reinhard ſwjaſkowu khorhoj ſe ſtatnym ſymbolom hakateho kſchiża poſwjeći, kotruż je wjednik ſwjaſkej ſpożčił.

Pſchi tutej hlownej ſwjatoczńoſći, kotraż ſo w cżaſu wot 11,55 hodźin hač do 12,30 hodźin na němſki radiowy ſcżelak pſchenjeſe a pſchi ſhromadnym ſtyſchenju ſdobom poſwjeczenje wjele tyſac Kyffhäuſerſkich khorhojow w Němſkej poſrědkuje, ſo nimo 2000 nowych khorhojow Barlinſko-Braniborſkeho ſwjaſka a khorhojne wotpóſłanſtwa wſchěch krajnych ſwjaſkow mnuże cżelne formacje feſtrapaju: tak mjes druhimi cżelna wojeſka kompanija ſ 12 tradiziſkimi khorhojemi, cżelna kompanija wojeſkeho ktarſtwa, cżelna ſtotnja policije, kaž też cżelne formacije dźěłoweje ſłużby, SS, NSKOW, NSKK, reſerwy lětarſkeje brónje, techniſkeje nuſowneje pomocy, wojeſkeho ſwjaſka, NS-ſwjaſka namorjakow, němſkeho ſjednoczenſtwa prjedawſchich wójniſkich jatych, ſwjaſka kolonialnych wojakow, Hitlerſkeje młodźiny atd. Nimo hudźobneho korpſa a hudźobnych wotdźělenjow wojeſkeje mocy też někotre cżelne formacije ſe ſwojimi hudźobnymi korpſanami a hudźobnymi cżahami pſchiſcżahnu. Po poſwjeczenju ſwjaſkowym wjednik, SS-wyſchſchi wjednik wyſchi Reinhard pſchi cżelnym pomniku Pod lipami wěnz połoži. Sſwjatoczńoſcż ſo ſ nimokroczenjom wſchitkich formazijow pſched cżelnym pomnikom ſtońcży.

Flamscy katolikojo přećiwo zwjazkej z Francowskej

Flamſka ſkupina belgiſkeje katoliſkeje ſtrony je ſo w ſwojim tajnym poſjedżenju ſ franzowſko-belgiſkim wojeſkim ſrěcżenjom ſ lěta 1920 a ſ nowymi brońjeſkimi ſakonjemi miniſtra Devežeja ſaběrała. Wona wobſamknu, ſo dyże w komorje a ſenacże ſo pſchećiwo wojeſkemu ſrěcżenju wuprajicż, dokelž ſo ſ nim bjeſſtrach Belgiſkeje na żane waſchnje njeſłyſnja a dokelž wón ſajimam kraja ſkerje ſchkodźi hač pomtha.

„Cżeſtny kſchiż wótcżińſkeje fronty".

S Wina ſo powě: Swojaſkowy wjednik wótcżińſkeje fronty Starhemberg je „cżeſtny kſchiż wótcżińſkeje fronty" wuſtajił. Tutón ſo w tſjoch rjadach jako ſloty, ſłóbrony a bronzowy cżeſtny kſchiż ſa woſebite ſaſłużby wo natwar wótcżińſkeje fronty ſpożcża.

Nowa italska offensiva na połodnišej fronće

Italſke nowiny ſu ſ italſkeho hlownego kwartěra w Asmarje ſhonile, ſo je ſo w połodnišej Abeżynſkej nowa offenſiwa italſkeho wójſka ſapoczała. Italcżenjo ſu bjes dwěla na abeżynſke město Harrar mjerja. Hdyž Harrar dobudu, jenicżku abeżynſku żeleſnizu, kotraż ſ Addiſa Abeby do franzowſkeho pſchiſtawſkeho města Dźibutija wjedże, wohroża.

Italſke lětadła ſu ſchtwórtk na měſto Magalo bomby mjetałe. Pjatk pak ſu někotre wſy k połnocy wot Magala ſ bombami pomjetałe a ſu wſchudże wjele ſchkody nacżiniłe.

Italſke wójſkowe wjedniſtwo chze ſ mjetanjom bombow ſwójſkomaj mjes Magalom a Harrarom a mjes Magalom a Addiſom Abebu cżinċiwje ſeſchkodżeċ.

Italcżenjo ſyłne pſchećiwjenje Abeżynjanow pſchi rěkomaj Schebeliju a Geſtru wocżakaju. Mjes tym ſo ſo italſka offenſiwa w połodnišej Abeżynſkej wotmětwa, dyże marſchall Badoglio na połnóżnej froncże dobyty kraj wobſtejeżiċ. Tehodła ſo na połnóżnej froncże pſcheſtawka wojowanja wocżakuje.

Abesynska wójnska rozprawa

Abeżynſki hlowny kwartěr wojſewja, ſo je 15. februara wóżom a 16. februara dżewjeċej italſkich lětadłow nad hlownym kwartěr wjerċha Deſty w Magalu pſchilećałko a město ſ rosbuchańſkimi a ſapalnymi bombami pomjetałko. 16. februara ſu ſo też płunowe bomby mjetałe, kiž pak wjetſcheje ſchkody njenaczinichu. Dwě żonje ſtej ſo moriłej. Abeżynjenjo roſprawjeja, ſo italſky lětarjo wſchědnje na Korem a na dróhu do Deſſita a na wſy pſchi tutej dróſy bomby mjetaju.

Wjeċeċ Mulugeta ſ połnócżneje fronty wojſewja, ſo Italcżenjo niedźiwajcy ſyłneho pſchihotowanja ſ artilleriju njeſju ſwój ſamér dozpěli. Mulugetowe wójſko je w cżaſu wot 12. hač do 17. februara pjeċa 147 morwych a 268 ſranjenych ſhubiło. Mulugeta roſprawja, ſo Italcżenjo cżeſko ſchkodowali a ſo je w nožy k 17. februarej 1500 muži dobrowólnych wojakow ſ Eritrejſkeje połnje wobrónjenych k abeżynſkim wojakam pſcheſchło.

Italska wójnska rozprawa

Italſke propagandowe miniſterſtwo je tule powěſcż marſchalla Badoglia jako 132. wójnſku roſprawu wojſewiło: „1. wójſkowy korps je ważnu měſtnoſcż pola Adery k połdnju wot Buje wobſadźił. Lětadła ſu po zyłej froncże żiwje dżełałe. Na ſomaliſkej froncże ſo položenje njeje pſchemeniło."

Hodža do Beograda wotjěł

Cżeſkoſłowakiſki miniſteriki pſchedſydа Hodża je pjatk pſchipołdnju do Beograda wotjěł. Wón ſobotu rano do Beograda dojedże a tam hač do póndźele woſtanje. Wutoru wječor ſo wón ſaſo do Prahi wróci. Hodżowy wopyt w Juhoſłowjanſkej ſo jako ſtatny wopyt wobhladuje.

Sokowakiska ludowa strona psched sajtupom do knjeżerstwa.

Pschedbyda žłowakskeje ludoweje strony, pósłanz Hlinka, wupraji žo wo sajtupjenju jeho strony do knjeżerstwa na sćežkowaje waschnje: Bjes dopjelnjenja naschich hłownych žadanjow njeda žo sajtup mojeje strony do knjeżerstwa myslicź, ani tehdy niz, hdyž žo nam pschedbyndstwo knjeżerstwa posłicza, a tež niz do Hodžowego kabineta, hacź runjež žebi ministerskeho pschedbydu jeho dobrych wožebitosćow a jeho žłowaskeho pokhada dla wyšnoh wažimy, pschetož sajtup do knjeżerstwa bjes łepschinow mohło njeboža sa naschu stronu bycź.

Jednanja dyrbjachu žo 19. t. m. wotsamknycź, dokelž Hodža piatk do Beograda wotjedže. We jednanjach budže pak žo po jeho nawrócze pokracžowacź. Dale rjekny Hlinka: Chcemy w tutym stacže žrobudžekacź, žadacmy sa nim a tohodla k njemu žiwéru stejimy. Wsche rěcže wo žłowaskej irredencze abo wo lubkowanju ſ Wuheršej abo Pólšej rosžudnje wotpokasujemy.

Připad w francowskej komorje

Francowska komora je mita pjatk dopołdnja dołhe pożedženje. Skónčnje komora wo dowěrjenju sa ministerskeho presidenta wothłosowasche. Ministerskemu presidentej žo ſ 380 hłosami pschećiwo 151 hłosam dowěrjenje wupraji. S tutym wothłosowanjom bęsche sobom wobsamkło, so maju žo parlamentariske napraschenja wotstorzejcź, kiž žo ſ trjebanjom mjsowych wukasow wo sachowanju porjada saběraju.

Psched wothłosowanjom sapósłanz Franklin-Bouillon kritisowasche, so ministerski president njeje prajił, schto chce pschi nadpadach ludoweje strony pschećiwo monarchistiskemu lěkarjej dr. Golzu cźinicź. Sapósłanz pschipomni, so je ministerski president ja porjad na dróhach jamkowity, runje kaž je wón jako šmutkowny minister był sa to samkowity, schtož je žo w Marseillu stało.

Na tuto naspomnjenje samordowanja južožłowjanskeho krala a franzowskeho šwonkowneho ministra ministerski president sapósłanzej wótrje „łapako, łapako, łapako!“ pschiwoła.

W popołdnischim pożedženju, w kotrymž žo wo knjeżerskowej katarlskej politizy rěcžeše, žo sapósłanz Franklin-Bouillon knjeżerstwo wowraschca, hacź je ministerski president schischiwdzace žłowo wuprajił a laike dożeczinjenje žo jemu dostanje. Statny podsekretar w ministerskim pschedbydstwje w njepschitomnosći ministerskeho presidenta wosłetwi, so žo tutón na tajke wuprajenje njemóže dopomnicź, so ma žo pschipad jako wotbyty wobhladowacź.

Zaoślanca Henriota w komorje přebili

Rosžahkosćź ſ kotrejž žo w franzowskej komorje wo rěczenje ſ Ruhrej wojnje, je pjatk k cźežkim nazłynoscźam w komorje dowjedła. Kommunistiski sapósłanz Ramet nazionalnjeho sapósłanza w komorinej konferenznej sali nadpadže. Kommunist ho ſ pjasćemi do Henriota da a jeho, kiž žo njemišesche wobaraci, někotre krócź bo mjeschowcza dyri a do delnjeho žiwota kopny. Druhi sapósłanzy pschichwatachu a wojowaseju dźělichu.

Henriot dże kommunistiskemu sapósłanzej žiwoschi žiwdłow pósłacź. Tola žo njewocźakuje, so žo kommunistiski sapósłanz cźeschnemu kodeksej franzowskeje komory podcźinnje. Henriot bęsche pschi žiwojim pożednim wustupowanju w komorje wobešitu hněw kommunistow słoudźił.

Francowski wyšši kommisar so ze Syriskeje wotwoła

We wubjerku ja šwonkowne należnosće w franzowskej komorje je žo wo cźežkich fražencach rěcźało, kiž žu žo w pożednich njedźelach w Syriskej stałe. Herriot jarjadowaschte waschnje wyschscheho kommisara de Martela wótrje kritisowasche. Maju ja to, so žo de Martel w dowidźomnym cźasu je žiwojeho sastojnstwa wotwoła. We tu khwilu bręe tam wón hišcźe wosłanje, so žo njeby posdacze słoudźiło, jako by Franzowska žadanjam syriskich nazionalistow k woli była.

Politiski nadpad w Japanskej

Piatk pschipoldnjn je žo na wobstarneho japanskeho profesora Minobu nadpad słu.žił. Profesor je organsku theoriju spikał, kotraž wottrokasuje, so je japanski kejorski dom bójskeho pochada. Profesor žo pschi nadpadze cźežko skani. Nadpadnik, 31-lětny njesaſtužeł, kiž bęsche žo do Minobowego wotdzelenja dobył, žo pschi sajeczu šmjertnje skani.

W Japanskej žu knjeżerstwo, wojerstwo a nazionalistojo hižo wospjet organskej theorije dla wótre rěcže njes žobu wjedli. Pschi tutych wurěžowanjach žu profesora Minobu jako statneho schkódnika a njepschećelża wérneje kejorskeje ideje wosnamjenili. Minoba ſ hornjeho šejma wusłuzi a swoje wucźerske sastojnstwo pschi universicze słoži. Jeho spisy žo šebrachu.

Pschipad ſ profesorom Minobu je politiscy wutkp ważny, dokelž jón nazionalistojo jako hešto we wojowanju pschećiwo tym trjebaju, kotrež žo kejzorowej autorizje pschećiwjeja.

W Budyschinje 22. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Štóž wo žni njeńdže na polo,
Ma w zymje hłód a prošerstwo. H. Zejlek.

— Wo wjedrje. Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer 0 a najwyschscha dnjowa temperatura 3 stopl. šymy. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer 0 a najnischa nózna temperatura 7½ stopl. šymy. Wjedro je žo w šarjadženych dnjach khětro spodźiwnje wuwiko. S Rusleje je žyhlna šymna wyschina k wjeczoru rossche.rja. Wona je tež naschim stronam nowu šymu je šnjehom a žyhlnischim mjerznjenjom pschinjesła. S morja wschak žo niźiny ſ wětrami a deschcźemi do Europy dobywaju. Dokelž pak je wyschina pschesyhlna, žo wone jwjetscha na wjeczornych stronach Europy wuniku. W naschich stronach dnje hischcze khwilu šymne wjedro wobkhowamy. — Jutrje njedźelu hłónckło w 7 hodź. šchadża a žo 5,28 hodź. khowa. Měsacźk schadża jutrje rano 6,51 hodź. a khowa žo wjeczor 6,53 hodź.

— Wuhlady sa wjedro sa jutrischu njedźelu: Trochu spodobnische, tola hischcze khětro šymne wjedro.

*

Tydźenski plan kulturnych sarjadowanjow w Budyschinje.

(Sdźeluje měschćanski kulturny hamt.)

Tydźeń wot 23. hacź do 29. februara 1936.

Póndźelu 24. februara 1936, 20,15 hodźin w měschćanskim dźiwadle „Moja dźowka — twoja dźowka“, wjeselohra w 3 jednajach wot Leona Lenza a Ralpha Arthura Robertsa. Ludowe płacźiny.

Wutoru 25. februara 1936, 20,15 hodźin w měschćanskim dźiwadle pśnje pschedwjedźenje: „Reja do šboža“, operetta w 3 jednanjach wot Roberta Stolza.

W měschćanskim dźiwadle žo nimo teho bźne kruchi hrajneho porjada wošpjetuja.

Wschitzy, kotrěž kulturne sarjadowanja pschiprawjeja, žo proschu, so bychu wschitke sarjadowanja tak sahe kaž možno měschćanskemu kulturnemu hamtej sdźělili.

— Tuni sarjadniski wožebity cźah je Sprjejam Drježdźan njedźelu 1. měrza 1936. Kaž nam němska železniza sdźěluje, pojedže tuni sarjadniski wožebity cźah z 60 proz. potnuschenja płacźiny njedźelu 1. měrza ſ Budyschina do Drježdźan. Cźah wotjedže w Budyschinje wo hodź. a pschijedže do Drježdźan na Hlownem dwórnischcźu 10,10 hodź. W Drježdźanach na Hlownym dwórnischcźach 23,13 hodź. zaso wotjedže a 0,13 hodź. do Budyschina pschijedže. Jězba płacźi ſ Budyschina 3. rjadownje 2,20 hr., 2. rjadownje jenož 3,10 hr. Pschi dopadnjenju wobhdźelenju smeja žo wodźenja po Drježdźanach a wokohladowanja. Tehorunja je potnischenju sastup do 3 logiskeje šahrody wobstara. Móže žo jenoj wěsta licźba liscźikow sa wožebitu cźah wudacź. Nadrobnische je tuni wudawarnjow jědnych liscźikow a w pucźowanskich běrowach. Tam je tež darmo powuczenje dostacź.

— Wječerawische sacźemnjenjše swucźowanje je zaso ſ potnym wuspěchom khórcźiło. S dypkom 7 hodź. bęsche cźama na Budyschich hasach, nimo někotrych pokazowacych šwězow a spěschnje pschejedżowacych aut, tomu wjele po zymym Budyschinje šwětleschcźa widźeć. Hischcze cźemnischo bęsche pschi dopoknym sacźemnjenju, hdyž tež tute šwětła žo wuhasachu. Jenož módre pticźki se šwojim blukim šwětłom pokazowachu pschi potnej cźmi wschěm pucź, kiž mějachu pschi tutym cźasu cźowanju žiwu abo kiž mějachu w tutych późnich dźiwach hischcze něschto nuzne wobstaracź. Hacź na to, kotre hewak jara žime hasy bęsche Budyschin tuchu wotemrěł. Nihdże njebę cźłowjeske dusche widźeć. Sacźemnjenjše swucźowanje je žo w zymym Budyschim manjstwje pschewjedło, a to, kaž žiwischimy, ſ potnym wuspěchom.

— Njesboże na dróhy sta žo wczera popołdnju wokoło 3¼4 hodźin na Drježdźanskej dróhy pschi Lehmannej w porjedżerni automobilow. Na njekedźbliwe waschnje ſ Lehmannej woporjedżerskje wožobowemu automobil pschijecha a žo k městu sawinu. Pschi tym wón druhi wožobny auto, kiž tehorunja do města jědżesche a bęsche hacź k porjedżerni pschijsć, žylnje wobroły. Tutón auto žo saspina a žo na hładkej dróhy wobwjertnywschi do schorawy. Wós žo žylnje wobschkodźi. Ludźo pak žo wo nic franichu.

Se **Sstoneje Borschcźe.** Wutoru wokoło 11 hodź. pschińdźeschcźej dwaj cźeladnikaj, kiž pola bura M. Šyrocha do šwadby, pschi kotrejž beješ St. pohonczej B. w hrjechu ſ widkami do prawjeje ruki a tež do delnjeho cźełka. Sranjeny dyrbjesche žo hnydom šawobalicź a bolescha ſ tu pomoz pytacź. Tutón pschipad šmjeje naſſerje bubu sćežbnyli.

S **Tjoch Wjesdow.** Schtwórtk rano pschi hustej mdłotknyschcźej žo pschi spěschnej jězbje mjes Nataršicami a Tjsomi Wjesdami dwaj wožobowaj wosaj. Pschi tym jedyn ſ wosow žo na bok cźišny a šawadźi wo nadrobny cźišk, kotryž wobschkodźi. Druhi Budyšći wos njepocźerpi. Na dobre šbožo wožoby do schkody pschińdźechu.

S **Budestez.** K prěnjemu sjawnemu pożedženju w tutym lěcźe žo omejnsta rada pod wjednistwom wjesnjanoty Rietschela w hamtskim dworje šeńdże. Na nim da wo pokasa wjesnjanosta na někotre ważne nadawki w nowym lěcźe. Na dźeńskim porjadu stejesche na prěmjetnje kupjenje putniskeje korcźmy, kotraž ma w gmejnski hamt žłužicź. Twarjenje bě žo hižo wotkupiło. Trěbne wutwarjenje a pschetwarjenje, kaž tež na płacźišna wjazy wucźinja hacź twar nowego gmejnskeho hamta w šaměrnym rosměru. Tohodla žo kupjenje najpomnjeneje korcźmy wotpokasa. Dale žo twarjenje dróht, wenikow a wodowodow sa nowe žydlišcźa na Raschowskej horje kaž tež wo wobšmětlenju Kósłowskich dróh rospominasche. Jenemu žydlerjej žo na jeho přeprošenje tawrsće měrno pod wětrnymi wumělenjemi pokaja. Jako pożednja należnosć žo wo wobtarjenju doma sa Hitlersku młodźinu jednasche. Wjesnjanosta Rietschel podrobnu rosprawu wo jednanjach ſ zuriwanju

Za Božim khlěbom

Po Sienkiewiću.

Do serbšćiny přełožił J. Winger.

9] (Pokračowanje.)

Skónčnje nasta nóc a w přistawje sćini so cźišna. Z khwilemi jeno wjerhachu wuhenje łódźow syćicy snopy skrjow, kotrež haſachu w cźemnosćach, abo zapleskota žołma šlipnywši wo murjowany brjoh. Druhdy bě pěsnicka pjaneho namorjaka słyšeć, kotryž so na łódź mróceše. Swěcy so jenož někak mihotachu w tej kurjawje.

Wonaj čakaſtaj.

Hdy byštaj też čakać njechałoj, hdźe měještaj hić, što započeć, hdźe so wobroćić, hdźe přitulić muchu hłowu? Zyma jeju přeco bóle wozybaše, też hłód jeju krjudźeše. Hdy bychu jeju z najmjeńša pod třěchu wzali, přetož běštaj hač do košle přemokłoj. Ach, komisar njepřińdźe a njemóže přińć, přetož tajkich komisarow z cyła njeje. Němc bě agent towarstwa, kotrež ludźi z Europy do Ameriki přewožuje, bjerješe swoje procenty wot wosoby a wo nicźim wjacy njewědźeše.

Ławrjenc čuješe, zo so nozy pod nim třasetej, zo někajke hobrske brěmjo jeho k zemi tłóči, zo traſ hněw Boži nad nim wisa.

Cerpješe a čakaše, kaž to jeno bur dokonja. Dźowčičcyny hłós, ze zymu dyrkotacy, jeho wudźi kaž z pohłušenja ...

— Nanko!

— Změrom! Njeje smilnosće nad namaj!

— Wróćmoj so do Lipnic ...

— Dźi so zatepić ...

— Mój Bože — mój Bože!... šeptaše čiše Maruška.

Ławrjencej bu jeje žel.

— Syrotka — wboha!... Hdy jeno by so Bóh smilił z najmjeńša nad tobu! — Ale hižo jeho njeslyšeše. Zaprěwši hłowu wo sćěnu, přizandźeli wóčcy. Přińdźe spać, njeměrny, čežki, zymničny a wosnje kaž wobrazk na sćěnje: Lipnicy — a nješto tak kaž pěsnicka Jaśky, konjaceho:

„Kajkaž to knjeni?
„Kajkaž to knjeni?
„Cyła twoja lindr drasta
„Wěnašk rućany.“

Prěnje raněe pruhi w Newyorkskim přistawje padźechu na wodu, na sćežory a na clownišco.

W tym šěrym swětle móžeše rozpóznać dwě postawje drěmacej pod sćěnu, z blědymaj, namódrymaj wobličomaj, ze sněhom zaplacanej, njehibacej so, kaž byštaj byłoj morwaj. Ale w knizy jeju hubjeństwa bychu hakle prěnje stronki wobroćene, dalše wopowěmy pozdźišo.

II.

W Newyorku.

Hdyž w Newyorku ze šěrokeje wulicy Broadway k přistawej dźeš w stronu Chattam-square a nješto pobočnych hasow přeńdźeš, trjechiš na dźěl města dale khudši, bóle wopuščeny a njewjesoły. Wulicki cinja so dale wuźše. Khěže, najskerje hišće wot holenderskich wobsadnikow natwarjene, su so z časami rozpukale a zekřiwiłe; třěchi na nich su zapadłe a přezhibnjene, wobmjet je wot murjow zwotpadał, same murje pak su so do zemje zwjezk tak, zo wokna přizemskich jstwow ležma z hornjej khrony nad wulicnu dłóžbu wustupuja. Dźiwne křiwiny stupuja tu městno hewak w Amercy wobłubjenych runych smužkow; třěchi a sćěny, njewumjerjene z łojnicku tłóča so tu do kulki a kopja so jedne do druhe z rozcybanym cyhelowym krywom.

Dokelž tónle dźěl města nad mórskim brjohom stoji, njewuskhnywaja łuže we wulicnych jamach, mohł rjec ženje, a małe do koła husće zatwarjene namješta su na haty podobne, kotrež su napjene z hustej, čornej a stojacej wodu. Wokna wodnych khěžow so pokhmurnje w tej wodże wodźuja, kotrejež mazany zwjerch so wšón pisani z bjertkami papjery, z kuskami šklenčy, drjewa, blachi wot łódźnych krijnjow; z podounymi šlebami su cyle wulicy zamjetane abo skerje zwjeršna woršta błóta, z kotrymž su hasy přikryte. Wšudźe su tu smječe, njerjad a ludźaca nuza wida.

W tymle dźělu města maš „boardinghousy“, hospody, w kotrychž móžeš za dwaj dolaraj na dźeń nócleh a cyle zežiwjenje dostać, tu su też pjenicy a palencańje, abo „barromy“, w kotrychž su bacy wšelakich dyrdomdejow za łójenje wjelkich přistajeja; tajne venecuelske, ekwatorske a barbarske agentury, kotrež wabja ludźi do krajow podnikom (aequatorom) a tak nadobnu licbu wopor žołtej zymnicy podawaju; warjenje, kotrež swoje hošći ze selenym mjasom, zhnilymi wustricami a rybami žiwja, kotrež wězo woda sama na pěsk wukidnje; tajne hrajeńnje z kóstkami, chineske pjenje, wšelake zanjesene kućiki za namorjakow, a na kónc cźěry njekhmanstwa, nuzy, złósće, hłódu a sylzow.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Z pschedstejićejšestwom dla pschewostajenja mkodźinownje, znajmjenjscha na nětkotre dny w tydźenju, podrobnu rosprawu poda. Jednanja pak žo ſ wu'pěchom njeſkónčichu. K rosprawje žo wjeſnu ſkupinowy wjednik ſtronjan Holank wupraji. Wobžarujo, ſo ma zyrkwinſke pschedstejićejšestwo mało rosſumjenja za tutu nalěžnoſć, Gmejnſka rada měnjenju ſtronjana Holanka pschihłoſowaſche. Młodźinownja je žo we ſwojim cžasu ſe ſtarku, ke kotrejž pschećeljo młodźiny, wotrjeſny wjaſk a politiſke gmejny pschinoſchowachu, natwarika. Zyrkej jenož leſownoſcž dari. Dokelž žo druhi ſarjadnik njenamaka, pschewza ju nětcžiſchi wobſtejdžeŕ.

S **Brěsynki.** Na gymnaſiju Tſjoch kralow w Drježdžanach je tute dny k. Měrcžin Bart, ſyn knjeza Arnoſcha Barta, ſwoje abiturientne pruhowanje khwalobnje wobſtał. Sstyſchimy, ſo chże młody abiturtent najprjedy ſwoje winowatoſcže w dźěłowej ſłužbje a potom ſwoju wójſkowu winowatoſcž dopjelnicź. Potom žo też roskudźi, kajkemu ſtudiju ſo pschihotowroſći. Pschećelny młodemu abiturtentej wjele ſhoża też do pschichoda.

S **Noweje Wěſy** pola Kluſcha. Niedźelu měſjesche pola Schmidtez dobrowólna wohnjowa wobora ſwoju ſtawnu ſhromadźiznu. Fejtman wobory towaršſi Standfuß nostrowi pschitomnych towaršchow a wojſewi zjednoſi rozjad. Psched tym ſpominaſche na ſnjeſbożeneho ſemſkeho towaršcha Hermanna Hanuſcha. We ſwojej rosprawje dźakowaſche ſo wjednik woborny wſchém towaršcham ſa pschesjene dźěło, kotrež je pschezo pschi wſchěch poclinjanjach knjeſkich. Też pschesjenoſcž wobory ſ ameſnu bě wſcheho dobra. Vſchehodźiwane nuſne ſwuczowanja ſa ſaſchke lěto ſo dopjelnichu. Mjes nimi bě też ſtromadne ſwuczowanje ſ Popojcžanſkej a Lichańſkej woboru. Wobora ma nětkole 31 ſobuſtawow. Wjednik wobory też na to pokaſa, ſo je ſkutkowanjſchcžo wobory ſ powětrownym ichkitom wo wjele ſo powjetſchiło. Na to poda towaršſ M. Njeńka rosprawu wo pokładni, kotraž bě ſpokojaza. Towaršſ Müller poda rosprawu wo pjenjernej pokładni, 18 wošobow w njej ſwoſta. K dnjeſ wſchelěſjnu wojſewi woborowy wjednik wolnik najwyſchſcheho SA-wjednika, po kotrymž towaršſchoho hač do 35 lět maja w prěnim rjedźe SA-ſłužbu wukonjeć, kotraž pſched woborowej ſłužbu dźe. Towaršſchoho ſtarſchi hač 35 lět, pak maja w prěnim rjedźe wohnjowu wobornu ſłužbu wukonjeć. Dale žo poſtaji, ſo ma kóždy towaršſ w nowym lěcže 12 nuſnych ſwuczowanjow pschewjeſeć.

S **Bomorc.** Pschedwčerawſchim ſtónczi žo tu wukubłarſki kurſus ſa macžerje, kotryž bě NS-ſtónſtwo w Pomorzach ſarjadowało a ke kotremuž žo wobdźělnjuju wot běh ſem kóždy tydźeń jónu ſendźenku. Poſtejnje ſendźenje žo ſ rjanym a wjeſelnym wjeczorom ſtónczi.

Z **Jaſeńcy.** Husto nadeńdźemy při gmejnſkich ſmjerkach kriwe ſtomy, kotrež z dźělom zdonka a halubami do puća ſahaju. Tajke ſtomy ſu hižo byłe wozadne za ludźi a ſkót. Srjedu wječor jědźeše blidarſki pomocnik K. na motorſkim kole we wosmej hodźinje ze ſwojeho dźěła z Pančic domoj. Krótko za tak mjenowanej hajnkownju zrazy do tajkeho ſtoma. Chcyše drje w poſlednim wokomiku ſo zraženja zmínyć, tola ſo jemu to při mokrym a pjelſkim puću njeporadźi a prasny z wotmachom do zdonka. Při tym ſej hłuboku dźěru do hłowy zrazy, kotruž dyrbješe lěkarka nazajtra zašić, wyše teho zrani ſo khětru w mjezwoču. Bjez wědomja wosta khwilu leža. Bohužel njebě we wječornych hodźinach nichtó po puću k jeho pomocy a tak dyrbješe ſo z nuzu a bólu domoj wlec. Bohu dźakowano njejsu rany tak ſtrašne, kaž ſo zwopſrědka zdaše, tola budźe potrjecheny dyrbjeć dlěši čas ſwjećić. Motorſke kolo njeje ſo při padnjenju wobſkodźiło. Tajke ſtrašne ſtomy při pućach a drohach měłe ſo na kóždy pad wotſtronić, zo njehychu dalše njezboża zawinowałe. Zwjeſa tajke kipre ſadowe ſtomy mało płodow njeſu.

Z **Njebjelčic.** Też w našej wſy ſu hišće žiwe wšelake powěſce wo wódnych mužach, kotrež ſu před wjele lětami też w našej wokolinje přebywali. Někotrážkuli wowka wě wo tutých zwjetša złowjekam njepřećelskich bytošcach wjele powědać. Naš wučamny basnik Jurij Wjela je wo wódnych mužach rjanu dźiwadłowu hru zestajał, na wubjerne wašnje wopisuje, kak je wódny muž do Serbow khodźił a tu rjanolinku zawjedł. Tuta hra je ſo hižo w Budyšinje a w narańšich ſtronach ſerbſkeje Łužicy wjacy króć z jara wulkim wuſpěchom předſtajała. Tydźenje dołho ſo wo tutej hri, tam hdźež ſo předſtaješe, rěčeše. Prěni raz ſo Wjelowa hra nětko też w nawjeſornych kóncach ſerbſkeje Łužicy předwjedźe a to pónjdźelu wječor w Njebjelčicach. Wuſtojne hrajerki a hrajerjo ſo hižo tydźenje dołho na to přihotowachu, zo bychu hru nanajrjeńſo předſtajili. Za cyle nawjeſorne Serbſtwo ludźe to wulka ſenzacija a nichtó njeſmě ſkomdźić, ſebi tutu wurjadnje rjanu a powučacu hru wobhladać. Na tutym wječoru budźe też naš mištr na ſerbſke huſle Jurij Mencl ſobuſkutkować a też wón je z wulkim wabidłom. Jeho wumělſke poſkićenja na ſerbſkich huſlach ſu wſudźe bliže dotal wuſtupi, wobdźiwanje zbudźile.

S **Wojerez.** Sobotu 29. februara dop. w 9 hodź. budźa we wulkej ſali Tišerjnje we Wojerezach lětuſke ſpomjatne wiki ſ wulkim ratarſkim dnjom. Dipl. ratar Lüneburg ſ Wróćkławja ſmje pschednoſchk wo pěſtowanju lenu a běrnow. A nimo toho pokaſa dwaj ſynkofilmaj. Jadyn ratař njech tuto poſticjenje njeſtomdźi. Sastup je darmo.

S **Wojerez.** (Zyrkwinſke.) Dop. w 9 hodź. němſke Boże ſłužby, ½11 hodź. ſerbſke Boże ſłužby, w 9 hodź. ſtrowne Boże ſłužby w Kulowje, w 12 hodź. ſerbſke ſchćenja, w 2 hodź. němſke ſchćenja. Pop. w 4 hodź. pschednoſchk ſa konfirmandow w cyrkwi towaršſchowni.

S **Delnjeho Wujesda.** Saudženy ſchtwórk wumrě tu w 3ohnowanej ſtarobje 89 lět Hana Jenzyna. Hakle kónc januara bě ſwo'e narodniny wobſwjeſčiła. Semrěła je wot makoſcže ſwérna cžitarka Sserbſtich Nowin była. Njech je jej ródna ſemja lohka.

S **Klětneho.** Niedźelu budźe w evangelſkej zyrkwi dop. w 9 hodź. němſka a 10,15 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. Popołdnju w 3 hodź. budźe w němſkim domje ſhromadźizna ſa wſchěch wobſadnych. — Kmótſtwo ſa 12. dźěcžo je wjednik a ſtatny kanzler Adolf Hitler pola wyſchſcheho ſahrodnika Preisgera w ſuſodnym Jamnom pschewſał. — Dźěle ſtareho wodowoda, wobſtejaze ſ drjewjanych rokow, namakachu nuſowi dźěłacžerjo w blišſchosći wſy Zympla. Hižo loni namakachu jo pschi regulaziji łukow njedaloko Klětneho tajke roły. Tutón wodowóz je pjecza w ſtarym cžaſu na Jamnowſke kubło wjedł.

S **Noweje Wěſy** pola Klětneho. Wulke padušſchtwa wuwjedźechu ſo w nozy pola 7 wobſtejerjow. Padušſchtwa ſo ſ najwjeſelſchej ſkroblosćiu wuwjedźechu. Dźěłacžerjej Arnoſchtej Sozy pokradny ſo mjes druhim pot ſwinjeca, kotrež bě njedawno rěſał. Na nětkotrych měſtnach ſtót wot rjeczałow wotwjaſachu. Nimo teho ſo do diweju wobthodow ſadobychu. Na kóždy pad je tu wjetſcha padušcha zwólba dźěłała. Wjeſnjenjo ſu w najwjetſchim roſhorjenju. Polizija pyta ſ pomozu pſow ſa paduchami.

Hudźba — wumělſtwo — dźiwadło

W Centralnym dźiwadle w Budyſchinje pokaſuja ſo wot wčerawſcheho pjatka dwaj wuſnamnaj filmaj a to film „Wyſchſchi pſchikas“ ſ Lil Dagover, Korlu Dielom, Heli Finkenzellerez we hłownych rólach a film „Dźeń ſwobody“, naſche wójſko (Nürnberg 1935) po Leni Riefenſtahl. Prěni film wjedže naſ do cžaſa wuſwobodźerſkich pſchihotow do 1813 a poda ſtawiniſki wobras ſjednoſenja Awſtriſkeje, Jendźelſkeje a Pruſkeje w tajnych politiſkich cžaſach pſchećiwo Napoleonej. Je to film pokneje móznoſcže, roſſudnoſcže, je to film, kotrehož wobſtaj je ho wurjadnje derje a dokładnej pſchihotował a pſchedźěłał. Saſtuperjo hłownych rólow podadža to najlepſche. — Film „Dźeń ſwobody“ pokaže nam naſche wójſko na poſtajenym ſendźenju 1935 w Nürnbergu. Leni Riefenſtahl je do ſwětła wobrazenoſcže ſputała ſawodnje wſche wojeſke nawědženja: wſchěnu ſłužbu hač k cžeſkemu wojowanju. Widźimy tu naſche wójſko wuhotowane ſ najnowſchimi techniſkimi ſrědkami. Film je tak rjaneho wutwora, ſo mójeſch prajić: Wón repreſentuje móznoſcž naſcheho wójſka a ſ njej ſkrućił dowěru zyłeho ludu k tracžu wótcžiny. — Wobaj filmaj „Na wyſchſchi pſchikas“ a „Dźeń ſwobody“ ſu něſchto zyłe wožbetiteho a tohodla doporučujemy wopyt. Sajimawe ſu też wobrazy Fox-klinczažeho tydźenja wo olympiſkich hrach a pſchewjeſenjeſe ſtronjana Guſtloſſa do domiſny.

Palaſtowe dźiwadło. Franzowſke ſtawiny ſu pſchezo jara ſajimawe byłe. Franzowſka revoluzija a to, ſtótož bě pſched njej, kóždeho cžłowjeka rozbudźi, kotryž ma troſchtu ſajima ſa ſwětowe podeńdźenja. Praſchamy ho pſchezo ſaſo, tak je po ſławje franzowſkich kralow Ludwiga XIII. a XIV. mohło k tak ſurowej revoluziji ja cžaſ knježenja Ludwiga XVI. dóńć. Krašny film, kotryž tón cžaſ w Palaſtowym dźiwadle běži, nam na to wotmołwu dawa. Ludwig XV., kotryž nicžo druheho njeſnajeſche hač pychańſtwo a lublowańſtwo, bě franzowſki kraj a lud doſpołnje wuzwjak. W filmu „Madame Dubarry“ ſpóſnawamy jenu ſ Ludwigowych lubłow, kotraž je ſwojimi ſpodźiwnymi mpžlemi zyły kralowſki dwór a Ludwigowych miniſtrow na hłowu ſtaji. Nimo měry pyſchna dekorazija a wubjerni hrajerjo tomu doſpomhaja, ſo je wopytowarjow wobkuſtany. Nimo toho pokaſuje ho bohaty pódlanſki programm, wotſebje widźimy ſajimawe wotrěſti ſ olympiſkich ſymſkich hrow we Garmiſch-Partenkirchenje a ſpóſnawamy Alpenzellſki kraj a lud w Schwizy.

Wusudźenja

§ Wažne ſa wſchěch autowych wjednikow. Tudyſcha mała khłoſtańſka komora krajneho ſuda wot dotalnych roſſudkow roſſudźiła, zo hrozy je ho w § 330 pschijat a kotryž ſ ſaſtawom hač do diweju lět, w militſchich pschipadach ſ pjenježnym khłoſtanjom teho poſkłoſta, hiž ho ſ wotpohladom abo ſ lohkomyſlnoſcže ſ wužićom alkoholiſkich napojow abo druhimi wopaſnymi ſrědkami wopoji, ſo ſ tym njeſbože ſaminuje. W pschedležacym pschipadże běſche ho pschećiwo Měrcžinej Paſwoſej Domſchzy ſe Zitawy wobſkórżiła dla wohroženja wobkhada a dla ſpjećiwoſcže ſapodała. Wobſtorżeny bě 2. auguſta 1935 w pjatej hodźinje rano po krótkim ſpanju ſ dwěmaj towaršchomaj ſe Zitawy ſe ſwojim autom na wulět wujěł. Po puću bě we wſchelakich korcžmach pschi jenoż jara ſłabej jědži hač do wjecžor 8 hodźin ſnajmjenſcha dźeſaty karanczkow piwa a palenzowy wužit. W tym cžaſu bě ho wěſta pjanoſcž pola njeho jewiła, njedźiwajo teho pak dale jědźeſche a nimale by do pólſkeho omnibuſa ſawadźił. W jenej korcžmje w Leuterśdorfu ho doſpołnje twopi. W tutym ſtawje jeneho polizajſkeho ſaſtojnika na cžeſći ſtrani, a ho wotwjedženju do ſchkitańſkeje jatwy ſpjećowaſche. Hamtiſki ſud we Wulkim Schunowje bě jeho na ſakładze lěkarſkeje dobrozdaća po § 51 khłoſtańſkeho ſakonja dla pathologiſkeho wopojenja wuſwobodźił. Statny rěčnik pschećiwo temu powołanje ſapoda. Wuſwobodźenje we wopojenju ſawinowanych khłoſtańſtich cžinow nahladam prjedawſcheho liberaliſtiſkeho cžaſa wotpowědźaſche, kotryž wopojenje ſ jeho ſcžinkowani ſwjetſcheho dźěła jenoż ſe ſtejniſcža wobſtorżeneho poſaſdowaſche. Tute cžaſy ſu nimo. Pschi powołanjſkim jednanju ſudniſki rěkaŕ knjeſerſtwowy wyſchſchi med. rada dr. Müller ſ Drježdżan dobrodaſce poda, ſ kotrehož wukhadźeſche, ſo ſu lěkaŕiſke ſlědźenja a póſnaca ſ ſeſtajenju wěſtych ſakładow dowjedle, ſ kotrychž pomozu je možno ſwěrcžić, kak wjele je wobſtorżeny alkohola a druhich wopojazych ſrědkow wužił a kajke ſcžěwki ſu tute na cžěło a na duchowne khmanoſcže wukonjałe. K temu ſłuži wobſežne pſchepytowanje mocza a krewje. Swěſcženje 1,5‰ alkohola hižo možnoſcž poſkłoſtanja po ſakonju § 330 poſticza. Norwegſka a Schwedſka ſtej tutu najniżiſchu mjeru ſanto na 1‰ poſtajiłej. Njedźiwajo prjedawſchich taſich ſakonſtich poſtajenjow może žo po nowym § 81 a khłoſtańſkeho prożeżneho porjada pſchepytowanje wobſtorżeneho też pſchećiwo jeho woli k ſwěſcženju wuprawdźitoſcžowu ſamjeſcž, kotrež maja ſa jednanje wuſnam. W pſchedležajym pſchipadże je ho 3‰ elkohola ſwěſcžiło. Wuſuđ hamtiſkeho ſuda ſo powoli. Domſchcža ſo dla lohkomyſlneho wopojenja ſe ſłědowazym khłoſtańſkim wohroženjom wobkhoda ſ 50 hriwnami njepjenježneho khłoſtanja abo 10 dnjam ſaſtwa pokhłoſta. Nimo teho ma wubawki jednanjow njeſcž.

Směški

Fantaſija. „Pomyſlcže ſej jenoż! Zyły ſwjedženſki wobjed! Polſka, ryba, pjerina, pjećeń, pojedź, ſad a koſej! Wſchitko ſa jenu hriwnu!“ — „Schtoo? Hdźeha to dostanjeſch?“ — „Měnju jenoż tak. Dyrbiće ſej to jenoż myſlić!“

Nó, nó? Pjany dźe ſo motykujo domoj. Po puću praſnje do muzikeho, tiž jemu ſelenu plíſtu wotkoji. Na to pjany: „Nó, nó — ſym dha hižo doma?“

Towaſtwowski powěſtnik.

Dubrawka. Sserbſke towaršſtwo „Hdźelańka“ ma njedźelu 23. februara popołdnju w 3 hodź. pola Schcžepanez (Stephan) ſwoju hłownu ſhromadźiznu. Prožy ho, ſo by kóždy ſobuſtaw pschitomny był a ſ dypkem pschińchoł.

Wjednikſtwo.

Drježdżany. Wšěch lubych Serbow přeproſujemy na ſerbſke kemše njedźelu 1. pósta, 1. měrca, rano we 8 hodź. w kapali w Taſchenberg-Palais. Spowědź wot 7 hodźin.

Jaſeńca. Katolſka Bjeſada ma pótſnicy pónđźelu wječor w 7 hodźinach ſwójbnu zhromadźiznu. Khartki k tomu pola pokładnika Wjeſela wotewzać.

Njebjelčicy. Katolſka Bjeſada wuhotuje póſtnicy pónđźelu 24. februara wječor w 7 hodź. ſwój załoženſki ſwjedźeń ſ dźiwadom, ſpěwami a rejemi. Naš mištr k. časnikař Jurij Mencl zahraje nam na ſerbſkich huſlach.

Předsydſtwo.

Kukow. Wotrjad ſwj. Jurja w Kukowje zmjeje pónđźelu 2. měrca wječor we 8 hodź. pola Natuſec ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Winowatoſć wſěch ſobuſtawow je, zo přińdu. Hoſćo ſu lubje witani.

Njeſwačidło. Sserbſke towaršſtwo „Jutrnja“ ma njedźelu 23. februara pop. w 3 hodź. w knjeſim hoſćencu ſwoju lětuſku hłownu ſhromadźiznu. (Wětne roſprawy, pſchednoſchk atd.). K tomu wſchě ſobuſtawy woſcžakuje

pſchedsydſtwo.

Rakecy. Po derje pradženym ſwjedženju zeńdu ſo ſobuſtawy ſerbſkeho towaršſtwa „Lipy“ njedźelu 23. februara pop. w 3 hodź. pola Hónčec zaſo k ſwojej měſačnej zhromadźiznje. Wosebje ſo też k tomu wſitcy lubi hrajerjo a ſpěwarjo přeproſuja. Tuta zhromadźizna ma być tajki prawy wjeſely dožynk naſcheho krasneho, zjawneho ſerbſkeho wječora.

Předsyda.

Rakecy. Serbſke towaršſtwo „Lipa“ woſwješći na ſwojej jutřiſej zhromadźiznje ſobu 75. narodniny naſcheho hudźbneho mištra Bjarnata Krawca, kotryž je zdobom załožeŕ naſcheho towaršſtwa. Předsyda.

Hamtſke woziewjenje z Budyšina.

Njekupujemy

hač do nowych ʒ'o'w słomu a syno.

Wojeſki zastarański hamt w Budyšinje.

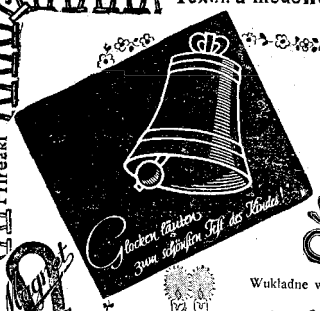
Für die Nacht vom 25. zum 26. Februar 1936 (Faſtnachtsdienstag) wird die Polizeiſtunde für den Stadtbezirk Bautzen aufgehoben.

Bautzen, den 21. 2. 1936. **Der Oberbürgermeiſter.**

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnoſt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěł a přiłopk Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. I. 1936 2249. — W tu khwilu tarifna liſćina čo. 5 płaći.

Textil. a modowe twory

Skoro je tak daloko. Tehdla je dobre, hdyž na to hižo dżensa myslice a trěbne přihoty činiće. Wěsće tola: pola nas namakaće tkaniny, spódnje šaty, nohawcy, rukajcy, přihódne wěcy jako rjane dary — wšitko w płaćiznje k našej lěpšinje!

Schaal

Wukładne wołma na Bohatej hasy

Wobžehli, mustrowali

Přiřězali

Dobre ćehnje k sebi!

---

14 synkow a srjedznosynkow 4 hač 9lětnych **nalěpšich** [298

konido dźěła

jeno-a dwajpřažne, liški a čornaki, čěmnobrune, mjez nimi jedyn z běłymi hriwami, 9lětnych złotych belgiskich liškow, kaž jenu 9lětnu oldenburg., porědkorjanu čornu kobułu. Rjane deskowane a rune wozy, wjele gratu do dźěła, khomoty wšěch wulkosćow, jara tunjo, na ratarjow předam.

fa. E. E. M. Schumann

w Drježdźanach-N., při dwórnišču, Quer-Allee 19

309

Hontwiński wóz

zawrjeny kupejowy wóz, wobaj derje zdžeržanaj ma tunjo na předań.

J. Kmetsch, štomownja **w Bórku** pola Wojerec H.Ł.

Měšćanske dźiwadło

Telefon 3263

Póndźelu, 24. februara, 20.15 h. **Moja dźowka - twoja dźowka** Wjeselohra w Lenza a Robertsen Ludowe płaćizny: 0.50-4.50 hr.	Piatk, 28. februara, 20.15 hodź. Koło F. **Ptačnik** Opereta w 3 jedn. wot C. Calleva
Wutoru, 25. februara, 20.15 h. Koło A. Přenje předwj. operety **Reja do zboža** Opereta w 3 jedn. wot R. Stolza	Sobotu, 29. februara, 20.15 hodź. Předst. za NSG. „Móc z radosće" **Tři stare baby** Opereta w 3 jedn. w. W. Kollo
Srjedu, 26. februara, 20.15 hodź. Koło E **Ptačnik** Opereta w 3 jedn. wot Calleva	Njedźelu, 1. měrca, 15.00 hodź. **Ptačnik** Opereta w 3 jedn. wot Calleva. Płaćizny: 0.50—2.50 hr.
Štwórtk, 27. februara, 20.15 hodź. Koło B **Reja do zboža** Opereta w 3 jedn. wot R. Stolza	Njedźelu, 1. mě. ca. 19.30 hodź. **Reja do zboža** Opereta w 3 jedn. wot R. Stolza. Zužene płaćizny: 0.50—2.50 hr.

Je-li Was hłowa boli [42

Je-li so Wam **čoło mori** abo **dostanjeće tatdki,** tak zaleži to často na tym, zo sće zakomdźił, sebi w prawym času derje sedźace nawoči wobstarał wot

Eridha Lenza

wosebiteho optikarja

w Budyšinje na Hošic hasy 21 Telefon 2134

Herbska grychta w Ralbicach

Sobotu 22., njedźelu 23. a póndźelu 24. februara so

kózłopiwo toči [306

Njedźelu 23. februara **REJE**

Herbska grychta we Wudworju [291

Wuforu, 25. februara, w čěor wot 7 hač do 12 hodź.

točimy kózłopiwo

Njedźelu a póndźelu, 23. a 24. februara **reje**

Přećelnje přeprošujetaj **J. Noak a mandźelska**

Hosćenc w Sernjanach [307

Jutře ... **ziawne reje**

Hosćenc w Haslowje [314

Jutře njedźelu 23. februara **póstniski swjedźeń**

Přenjorjadna Budyska kapała hudźi

Přećelnje přeprošuje **J. Měrćink**

Hosćenc w Pěskecach [305

póstniske

jutře njedźelu **reje**

Hosćenc we Wětešcy

Sobotu, njedźelu a póndźelu, 22., 23. a 24. februara

točimy kózłopiwo

K tomu wšěch wutrobnje přeprošujetaj

302 **Michał Žur a mandźelska**

Herbska grychta w Radworju [310

Njedźelu 23. febr. wulke **njedźelske reje**

Póndźelu 24. februara **wjesny wječor**

Bukečanske serbske towarstwo

Njedźelu 1. měrca wječor 1/2 8 hodź. wuhotujemy w **Stangec hosćenca w Bukecach**

serbski domizniski wječor

Krasne serbske ludowe spěwy a nowa wulka serbska hra

„Paliwaka"

reje za wopytowarjow hač do 2 hodź.

304] Wšitkich Serbow wutrobnje přeprošujemy

Tunjo, spěšnje, přihódne a wěsće z tunim

wosebitym ćahom 1.měrca 1936 wot

Zhorjelca do Drježdźan

60% zniżena jězbna płaćizna (z přizamknjeńskeho dwórnišca 50%). Jězba płaći (tam a sem)

wot Budyšina do Drježdźan

3 rjadownje **2.20** hr. | 2 rjadownje **3.10** hr. 846 z Budyšina, z Drježdźan wróćo 018 2. 3. 1936

Bliže zhoniće při wudawanjach jězdźeńkow a w pućowańskich běrowach.

Stalnaj wobkhodnaj železn. hamtaj w Zhorjelcu a Budyšinje

Kněža,

z rjanoj zahrodu a swobodnym bydlenjom, blizko B na předań

Takle

skutkuje mały nawěšk w Serbskich Nowinach. Přez njón zeznaju so předawar a kupc. A kóždy je spokojeny. Podaj luby čitarjo swój nawěšk do

Serbskich Nowin

Wowsnu słomu a rěpikowu słomu

wotedawa z lěšinskim wojnsmom a bjez njeho

Alfred Richter wikowarjuła z hnojidłami a wuhlom w **Halštrowje** při dwórnišču. Telefon 213 a 298.

Připuščony kón [308

zymneje krewje sakskeho rodu sto i pola

Prošu, **bura Mikl. Šołty w Njebjelčicach** za kóždy pad přijedy so přiziewić tel. Kamjenc 331

Z dźensnišej sobotu mam nowy w port **rańšopruskich plahowańs kruwow a jałojcow** kaž też bayerski a někotre čornob **čehniwe wały,** na předań abo měnjam na rězny skót.

Gustav Gneuß, w Budyšinje, na Hornčerskej hasy 40, tel.

Přesadźowanje palneho drjen

w Kupjanskim revěrje

Póndźelu, 24. februara 1936, maja so na drjewišću we 37. wotdźelu a při wsy Komorowje ležace

30 rm khójn. sćěpow
160 rm khójn. kuluchow, 1 a 2 m dołhich
500 rm khójn. rubanych halozow
85 khójn. žerdźowych hromadow
35 wólšowych dołhich hromadow

za hotowy pjenjez přesadźować. Wotwoženje dobra. Zeńźenje w hosćencu w Komorowje pola Klukša dopołdnja w 9 hodźinach.

Hajniske zarjadnistwo w Kupoji

Meble [209

wšěch družin, tunje, we wulkim wubjerku pola firmy

Clemens Schmidt w Budyšinje

Hrodowe naměsto 2 w Kupnicy na hrodźe Orteni

Přijimamy mandźelske požčonki. Ręčimy serbscy!

Fotowe aparaty [43
Projekcijowe aparaty
Powjetšeńske aparaty
Domjace kinowy a wšě wěcy za amatérske fotografowanje

Fotowy dom Huth

mějićel Arno Lehnert w Budyšinje, Serbska hasa 13

Wuwiwamy filmy a platy, zhotowimy wotćahi wěcywustoinie a naisnešniso.

Serbja kupuja

stepowane móškowe wolmjane wjelbuh, hlidowe **přikrywy**

tepichi, loža, reformske spódnje loža we wulkim wubjerku jara tunje pola firmy 18

PAUL KORN

w Budyšinje na Hošic hasy 21 (w domje khorobn. pokładnje)

Woprawdźe tunje a spušćomne **časnikarja Kokša** [82

kupuječe pola

w Budyšinje na Suhelnskej h. 28

Wčera wječor 1/2 11 hodź. wumrě ze swjatymi sakramentami doma wobstarana naša luba mać a wowka

Hana zwud. Wjaćawkowa rodź. Wokeč

z Konjec, w swojej starobje 70 lět. [31

Pohrjeb budźe wutoru 1/2 9 hodź. w Ralbicach.

Zrudźeni zawostajeni

W Konjecach, 22. februara 1936

316

Wšem swojim lubym přećelam a znatym, młodym a starym, tukrajnym a wukrajnym, serbskim a němskim, češkim, pólskim a juhosłowjanskim, wšěm towarstwam, spěwnym a wědomosćnym wuprajam w tutym swój

najwutrobniši dźak

za wšu mi k swojim 75. narodninam wopokazanu lubosć a za wšě objektivne připóznaće a pohódnoćenje swojeho hudźbno-literarneho skutkowanja. Wšitkim so lubić, je zlě! Myto skutkow pytaj we wutrobje

Tu khwilu w Chocnje, 22. februara 1936.

Bjarnat Krawc
Kral. sakski hudźbny direktor

Přihódna składnosć

Bant za serbske drasty

čorny, rjenje mealiwy (nic mjehkeje) kajkość, płaći při wotce wš. 25 m mnohe

22 cm šěroki 1.70 hr.
24 „ „ 1.90 hr.

bjez portowego wudawka. Dokelž je składk wohlikeny, skazaće z časom. Padamy za 4—5 njedźel. 316

R. Fritzsche

w Drježdźanach-A 21, Schlüterstr. 42

Z nadróžnej železnicu jědźće s 10, 17, 19, 22. Z autobusom: čara (

Přiloha k čislu 45

SERBSKE NOWINY

Sobotu 22. februara 1936

Drježdżanscy Serbja na swjedźenju Hornjołužičanow w Kristallpalasće

Kóžde lěto žo župa „Hornjołužica“ w Drježdżanach z domisnikemu zwjedźenjej w „Kristallpalaśe“ na Wowczeńskej drózy šerdże. Tuta župa je swjasana do „Kulturgemeinde Abt. Volkstum und Heimat a towarstwo „Čornoboh“ jej pischiškuscha. We wobtoku tuteje župy mamy w běhu lěta składnosć, w sjawnosći wustupować. Pischedźyda „Čornoboha“, knjes Pětr Kowar je sobom też z pischedźydu tuteje župy a nawjezowar tutych sarjadowanjow. W tutym lěcje nětko běše porjad zwjedźenja natwarjene na hesle: „Kak lud rěji a spěwa.“ Znjty porjad pak bě wotmyslene jako začowanje po rjanej Łužicy a sapočnje žo z powitanim wobrazom, kotryž sestajachu Serbowki a Hornjołužiščanki w narodnych drastach. To bě prěni zwjazkowy sarjischcź a wobtok sa nawjedowarjowu powitanu narěč.

Na pucź nastajichmy žo we wokrjeżu Žitawskich hór. Je snatej narěču (dialekt) Hornjołužiščich Němcow wustupi wikowar z chošćejemi jako zwojorasne typa.

Dale pucź wjedźe do Wósporka. Dźěći radostnje zwjazo z chorhojčkami a wěnami sačahnu a pischedźeja schulski zwjedźeń z hrajkami wschelakeho rasu. Połzu tělesa, na šichtom kaža, skónčnje napischemo žlowny tykanc jědźa bjes pomozy rukow. Hołzy z bantami koło rejuja a druhe nježne hrajki pischedwjedu. Na to kročimy do Scherachowa. Mała holćka jara pěknje powitanku wěsći praji, potom žo jawěšck wotewrći a wužiwamy kosejowu wěnčk po derje snatym waschnju, njenuzy, so na taksim wěnčku žebi te lube žony do wocow tak a sa khribjetom tak pischiůdu. Budyšchin nam liwa a posćići „ptačći kwaj“. Dźěći pschińdu k wowzy, so bychu žwoje taterje wusłajiłe. Haj, dyrbja pak prjedy saspěwać wo ptačim kwaju. Potom žo chowaju a wowka wobrazuje. To je wjesele, hdyž je wrócza a dźakownje žlubja, so budźa dale lube ptačći w jsmje pěknje pizować.

A nětko žmy w Sserbach. Dokelž žo wěso też jenož wužiwa rěczi, nawjedowar do prědka sjenu rosjasni, so je hižby też derje rozumił, wo čžo dże. „Wjeczor na wsy“ žo pschedstai. Burik žwoju kožu klepa, make žony žebi hrajkaju z kneslami, muž pschińdże se žekeru z jeka setkajo žonu z kwaklu, sa wodowe kany. Stara žena z karanom dże k Mlyńkezom, tam je žwinjerešanje. To tym hólzam wupowieda a te žo hnydom srěcza. Z pódu kołbašy stonaći. Mjes tym žo Lejna wrócći z wuczahnu z karana hejduschnu kołbašu. Nó, bjes hižiwe so naschim hólzam slěny bera. Wotlicza, kak wjele kaž je, schećžo. Nć, tu žmy pschewjele, ty maly Pětrko dom. hewak tola jenož połoju dostanjemy. Srudžu Pětrk do boka stuni. Tamni pócznu stonaći: „Ń, ń, ń, kak chże žo mi tej waschej mjehkej kołbašy atd.,“ — nožik roskamaka a tu kołbašku pschezo zytu dała.“ Pschezo žmy! Buromka pschińdże a rosdźeli, kóždemu položu. „Saptacź Bóh“, klinczi khětvoro. Ale nětko maly Pětrk sam dże stonaći a žwoju nusu ikorko z tym wuspěchom, so zuku kołbašku dostanje. Pischeškadźi tym tomaschcam dołhi jazyk wutyknu. Na žwinjorešanje pschińdże wiele hosći. Teš knjes farař a knjes kantor, hajnik, pósłki sastojnik a žony w rjanych drastach. Wschěch buromka wutrobnje wita. Wjesna młodźina pschičiehnje se spěwom „Sa Kamjenzom sa gorami“. Salubowany runk žo do boka žhubi. Ale žarliwy njepschećel kaka a hnydom žyda puti, so ludźo pschibéža. Nózny straźnik njeje niczo žlyschał. Pschi cžampa, so bo trubik nózny měr. S wulkim pschiłleškom žo wustup pschija.

Wičkopizy z dobrym spěwnym khorom domisnike spěwy poskićichu. S Kamjenza žlyschachmy rosrěčowanje dweju želesnikeju sastojnikow z priedawschcho cžasa, hdyž běsche Kamjenz hišćeże z namjesnej staziju sakso-bramborskeje želesniznu. Wschelake ludowe wukazy, kiž žu w Kamjenzu doma, žlyschachmy. Dale bjesche do Kinsbórka. Tam maju tak mjenowane pódbjeske pjenježne wiki (Montagsbörse) a wustup nam pschedstaji charakteristiłich muži w korcžmiczy. Napósledk wustupichu krajenjo z Noweho Města a dokelž žo tam wumělske rózicžki dźelaju, běchu rjany wustup z kotoreju a rózemi wumyślili, kotryž bohaty porjad skónczi.

Serbja mója se žwojim wuspěchom spokojom hnyć. Rjanu narodnu drastu naschich Sserbowkow ludźo njemóža dokhwalić.

Ssobotu „Cžornobóh“ w „Annenśále“ žerbsku pschasu z rejemi pschedstaji a tak žo rasnje prózuje, žerbsku kulturu tu w Drježdżanach do sjawnosće njesći a kedźbliwosć sa naše drohe Sserbstwo sbudźić. P. K.

Što my wšo mamy w Domizniskej knihowni?

Njebudźeće so dodźiwać tajkemu bohatstwu. Pobych zawěrawšim w Budyšinje. Dźěch ke knjezej dr. Cyžej. Přećelnje mje witachu. Pohladach do knihownje. 80 rjenje rjadowanych, pyšnje zwazanych knihow tam steješe: Serbske stawizny, Hronow, Naša wowka, Zejlerjowe spisy, Bitwa pola Budyšina, Bjedrichowe spisy, Deleńkowe spisy, Wobrazy z cyrkwinskich stawiznow, Šibakec nan, Jan Manja, Robinson, Ruske byliny, Moje dopomnjeńki na swětowu wójnu, Swobodni, Serbske wobrazki, Wrjós, Serbscy rjekowje; hlejće, wšě tele rjanosće tam běchu. Ale to su jenož někotre. Wšě sebi woprawdźe njemóžach spomjatkować. Požčich sebi hnydom Serbske stawizny a Pućowanske dopomnjeńki. 20 pjenježkow zapłaćich. A nětko doma sedžo w čoplej stwičcy čitam, čitam a myslu. Rozmysluju wo zandźenosći, našej a mojej zandźenosći. Kak wostudłe běchu tola prjedy wšě tele dołhe zymske wječory. Ničo njebě za dźělo. A kóždy dźeń karty hrać, to so mi khětro wostudźi. My hišće tohodla druhdy hrajemy a potom powědamy wo našich knihach, wo našej zandźenosći. Mój přećel so tak zahori, zo chcyše sebi hnydom knihu sobuwzać. To pak wězo njeńdźe. Požčich ju jenož za mnje a dyrbju ju sam wrócić a nic dale po wsy wupožčować. Sobotu dočitam a hnydom ju sobu do Budyšina wozmu. Najskerje hižo budże mój přećel na nju łakać.

Hdyž so swinjo réza

(Wobras je wižy.)

„Nó cžakaj, najdlěje žu nje mjerjako“, rjekny Kata, hdyž dyrbjeschе žo wjeczor na žwinjo hněwacź. Nochcyschе na bok hicź, hdyž dżyschе jennu pizu do korta kidnyć. „Cžiši, so na stronu pschińdźeš, so móju cži wjeczerjecź dacź! Cžakaj jenož, jutšje rano hižo cži praja, schto butra w měsće płacźi. Koju cži wotparja!“

Pschi tym pak bě ji tak žel, so dyrbi žwoje hunczačko žhubicź, kiž je žej wot małosće wocžahnyła.

„Wbohe ſtoczačko, by-li wědźało, so je tole twoja poslednja piza a so žu poslednju nóz žiwe. Wbohe ſtoczo, kak cži budże, hdyž cże jutšje j cžopkeho khódarja wuczerja! Ach, mój božičko, hdy by to tola hižo nimo było! Njemóžu žej pomhacź, žym tak mjehkeje wutrobu. Jako małe proža žym jo pizowacź pozjata a bźeń wote dnja žym wobkedźbowała kak rosće — —!“

„Haj, haj — dreź ko jenož“, pschińdże Jakub do khlěwa. „Myślach hnydom na to, so tu žedźischi pschi twojim wobhim žatku! Lehń jeno žo w nozy k twojemu hunczu a trochtuj jo hacź do žwětleho ranja! Daj žhlsam kapacź a pischcź kaž twarohowy měch. Dyrbju žnadź rěsnika wotkasacź, stara mamlawa? Nasch jedyn žo wjesełi jako młody króch a njemóže ſtoro docžakacź, so by počžika było. Myślu, so by žwinjo tola k rěsu pizowała a niž, jo by žej jo wukormjene do schkleńczaneho khamora stajiła.“

„Ty masch město wutrobu cžwak cjelazeho mjaža wižajo abo troſerdy kamjeń pod łazom.“

„To wschak runje niž. Schto dha na tym dale wožebiteho je. Dostanje jedyn na hlowu a hižo je po nim. Pój jenož nuts a cžiń, so žu hotowa! Ssu hornzy a pónoj a bowy a kotoł hižo bo porjadka? Na ranje žo ſpuſchcżecź njemóžeſch. Potom dże wschitko preź a podu!“

„Ach, mój jejmjerjsch ně, to masch ſuſt bźiwneho cžinjenja. To žo ledma w nozy wulpisch. Hišćeże wo žnje drje cži twoje žwinjorešanje na mytyle pschińdże!“

„Ach, hdże też to, tak šlě tola to njebudże.“

A tola, wožrjedź nozy žo jennu dźije: „Cžakaj rěsniko, docžakaj, puſchcź mje i buricžkami nuts. Smjetam to žnjmjane borko na stronu hdyž won njecha. Takle, widźiſch. A nětko khětſje powjas jow, khětſje . !“

„Sšy dha wowrótnił, mužiſko“, počžina Kata do njeho storkacź, „to tola žane žwinjage borko njeje, žo takle moje poślelićžco hromadże wjeſeſch. A powjas žu moje włožage wopuſche.“

Borſy ſaho ſdrěmny, ale tak prawe ſpanje to wjazy njebě. Cžakaſnk runje tři dyri. Kelko bjeſche? Njecź? Abo hižo ſchešeź? Ale nětko je najwjetſchi cžaſ won...Kacź też to je hižo pod kotołom ſatepiła? Nadźijomnje! Njeje tola prjedy dejicź ſchła!? Schtwoo? Mój božičko, ta dżeń hišćeże we łožu teźi! Njemóže žej pomhacź a ſahwěcźi žwězu, so by žo pschežwědcźił, kak na cžaku je. Schto, w tjoch hałke? Nó, to wſchak hišćeże dże. To rěka, pschihotowane dże wschitko je — powjaš, rěbl, korto, žekera a worcžik. Ow haj, wschitko tu je, tuž móże rěsnik pschińcź. Ale trochu wjazy tołcženeje kołbašy dyrbi lětża ſcźinicź.

Haj, a žyle i dypkom pschińdże Kratwźiž rěsnik. Njeje tak, kaž pola ſtareho Lawrjenčźi. Lědy je nuts, žo tołſty khabat błecże a hižo žo do dźěła da. Kata dyrbi na tódy pad žowu a krej tójicź. — Hewak wschitko na žwěcże, jenož to nia! To hišćeże ženje cžinika njeje.

„Na, ſchtó dha budże tak zuntowy a pimplaty. Saraſnyć to khadlu tola dyrbiny“, žmějc žo rěsnik. „Nó, tuž pój

---

Bobak:

Wot Dunaja k Wardarej

W Juhosłowjanskej je wšo hinak hač druhdźe! Želesniske čahi su tam połne ludźi, su žalostnje přepjelnjene a natykane z pućowacymi.

Jenož z wulkej nuzu a raznosću wubědźich sej skromne městno k sedźenju w spěšniku do Južneje Serbskeje. Sedźach tam stuleny, stykany a zaklinjeny mjez sobupućowacymi, mjez dźěćacymi wozy-zami, rejacymi dźěćimi a čěšencami a wšelakimi zmachami. Nade mnu hrózbnje kiwkachu w saku njemérne wačoki a kofry wšelakeje wulkosće, tak zo bola radšo zaso tłochnych do khódby, hdźež mějach najmjenša swobodny wuhlad na nimo čěkacu krajinu.

Šumadija: lěsata krajina!

Kaž w filmje wobrazy nimo šuskaju... Hórki, kopcy, stroniny! Hač k wobzorej so horbja...

Ale lěs, kiž je swoje mjeno spožčił tutej krajinje, je khětro rědki. Na bjezlěsnym juhu bywaju ludźo skromni a hižo „lěs“ mjenuja to, čomuž my rěkamy křeki abo husćina. Čorny lěs abo holu wóčko podarmo pyta, jenož duby a buki so čmowja po kopcach a po dolinach so slěbornja sědźiwe wjerby. Tu a tam stary wodoklon strażuje přede wsu.

Hewak pak je wša krajina šěra a płowa. Płowe su łuki. Płowe su pastwišća. Trawa je wuprahnyła pod njesmilnymi horcymi pruhami połoňšeho słónca. Na šěr bruna je krajina...

A tola tute płowe łuki a wusmahnjene pastwišća hišće poskićuja picu hłódnemu skotej. Wšudże wuhladaš stadła, kiž so tam pasu. Čorne a běłe wowcy wotpočuja w khłódku šerokich štomow. Druhdźe zaso swinje borkaju w dubowinje, hdźež móža so tučne kormić ze žołdźemi. A tam zaso drobne kruwički z tyšnym wóčkom so zahladuja do nimo leća-ceho čaha. Wone su runje tak płowe kaž spalena sucha trawa koło wokoło.

Za stadłom pastyř leži z tulawu, zo by sej piskał abo pastyrka sedźo přede kudźałku.

Płowja so łuki a pastwišća... Płowja so pola. Je po žnjach. Rola wotpočuje a čaka na zymske dešće, kiž maju rozputać nowu płódnosć. Tu a tam hišće pjerate stołpiki kukuricy so jěža jako lěs khocholatych hlebijow. Mjez nimi konopišća so čmowja. Jenož běrnišća podarmo pytaš. Juhosłowjanam běrny njesłodźa... Ale zeleninu tu maju. Zahrody su hišće połne pózneje zeleniny a pódła njeje so pisanja kwětki, kwětki, kwětki...

Žana zahrodka bjez kwětkow! Njepobrachuja tam teš khošćojte keraški „metlika“, někajkeje družiny połšicy, kiž so sušeny trjeba, jako khošćo, dokelž tam w čopłej krajinje naša bréza njerosće.

Wsy su wulke, porjadne, čiste... přeradźuja zamóžnosć a bohatstwo serbskeho rólnika. Twarjenja su bělokamjeńtne z płonymi cyhelowymi třechami a z hobrskimi bělymi wuhnjemi. Přědku je zawodźeta khódba z wobłukowymi stołpami. Tajki burski statok ma na pohlad hroda z romanskeje doby.

Na bělych khěžnych séčnach wisaju dołhe čeče čmowočerwjenych trukow papriki. Někak hrózbnje to skutkuje — myslíš na wotrězane jazyki! A tute krwawne čeče spožčcja bělym statokam pisanosć ale mi stysklive předzdaća čwilow, kiž mje wočakuja za južnoserbskim blidom. Hlej, tam też hižo hroža prěnje čmowozelene dynje...! Mój luby žołdko, strašne wěcy na tebje čakaju!

Mjenje mje šerja słowčiny, kiž z tysacami wobsłužeja puće, wobdawaju wsy a přewodźeja rěčki. A dokelž to wšo hišće njedosaha, su tu a tam słowčiny sadźeli srjedź polow a łukow a pastwišćow. Juhosłowjanska je tak rjec słowkownja cyłeje Europy. Juhosłowjanske słowki su swětosławne a hišće sławniši je tón wulkotny słowkowy palenc, znata „sljivovica“.

Słowčinam towarša włóšske worješiny. Wšudże so zybola jich swětłe zdónki. Druhdźe su tute worješiny so k lěsam zestupałe. A su to wšě mócne stare a nopachate hobricy, nic tajke kipruše kaž naše doma, kiž so spochi boja sewjerneje zymy.

Pahorkata Šumadija cofa. Nětko čah khwata po šerokej dolinje rěki Morawy. Lapoco, Jagodina so minytej. Potom smy w Čupriji. Cyganska kapala hraje na dwórništu. Hač su takle też powitali němskeho kěžora Bjedricha Čerwjenobrodateho, hdyž tu nimo čahnu ducy do slubjeneho kraja? Prastare město je to, kiž su hižo Romjenjo natwarili a po nich je wostał kamjeńtny móst, na kotrymž Turkojo potom natwarichu druhi drjewjany móst a wot teho je město dostało swoje mjeno (Čuprija = móst).

Hory su dale dźiwiše a wyšše. Zdobom so štomy dale bóle zhubjeja. Nahe scény so šćěrja a hroža, wujimuja dale krućišo rěku, zo lědy so předrěje mjez skałami a ani městno wjacy njeje za železniske kolije. Spochi tunele nas spóżeraju a wubluwaju...

Niš so hordźi ze swojim romskim mjenom a pokhadom. Hewak je slawny z tym, zo je so tu narodźił Konstantyn Wulki a zo tu serbscy swobodnicy so mlóćachu z Turkami.

Směrći padaju...

Wonka karawany jězdnych burow a burowkow nimo jěchaju. Wróćeja so dźe z města, z wikow...

Južna nóc so puści na Kukavicu planinu, na dolinu Moravy... Měsačk skhadźa...

Wróću so do wotdźěla. Nadeńdu też městno, přetož lićba budże tak zuntowy a pimplaty. Saraſnyć to khadlu tola dyrbiny“, žmějc žo rěsnik. „Nó, tuž pój

bratśe Jakubje, nĕkotre żony wśchak tajke žu, njemóża widžećʒ, hdyž naš̀ch jedyn taĸemu hunczaĸśej i no'om wokoło śchĳe trochu łośkoje. Póʒ jenoʒ, pośtaramoj ʒo ɦamoj, to byeś njeje teʒ pándʒe!"

Ale pśches wokno tola pokuknu. Mój bożicko, to hižo mataj je tamle ɦonka. Wbohe łkoczaĸo, byli wĕdʒało, śchto ludʒetaj nĕśto ʒ tobu śapoćeć. Njebudź tak błuɓe a njedaj ʒej to lubiś! Storcʒ wobeju na śtromu, so pot hodʒinu dołho na ʃtawanje śabudʒetaj. Cźekń, łkoczaĸo, nĕśto je runje hĳśchoje cźaʒ. Wĕʒ, śchtoʒ śamóśćich tamle won do połow abo do łeśa abo ɦewaĸ nĕhdyž. Nó, bĕʒ dʒeń! O, ɦunczaʒko, ʒu ty ɦupe! Pśiʒ, praʒ! Nĕśto maśch! Sśmy cźi ɦnydom prajila. Ale to njeɦmé jenemu ʒel byćʒ. Jenoʒ ɦśtśe wot wokna, to na druɓe myśle pśchiɲdu. Nó ɦaj, na ĸa-ĸe ɦśtśe. Kśiʒale bérny pśchibɦotowaćʒ? Kśiʒy ĸaj waɾi'ʒ? Niczo, niczo — ĸe tótku, ke tótku!"

„Ale nĕśto do ʃkoła, ɲona, wodu — wodu!" wołaśche pśchikɦwataw'chi Jakub nuts a ɦnydom ĸe tótku pśchiʃtupiśch „Cźiń, cźiń a pśchinjeś hiśche jedyn bow wody ʃa mnu!"

„Ponjeś, ponjeś, bratśe Jokubje!" wola rĕśnik. „Ale te hiśchoje njedobaɦa, dyrbśich hiśche nĕśchto bowow pśchinjeśćʒ. A maśch-li łóśchta, móʒech pomɦaćʒ śchkrabaćʒ. Hlej, ɦym jo derʒe wotparić a móʒech ʃ porśtami ʒyle cźwaĸi ɦwottorhaćʒ. Mieś tɦm ĸlamu, wuśchi a druɓe runcźiśćʒu. Dʒi pak ɦśtśe hiśchoje po wodu! Saplaʒane, ɲónka ɦiʒo ʃ njej dʒe. Śwĕri ʒej ɦiʒo woa? Nó cźakaj, bratśe Jakubje, śmĕju ju ɦnydom tróśchku ʃa ĸuntku.

„Nó, tnjeɲnicźa, to ɦiʒo pśchikɦadʒerśe?"

„Myślicze ʒej, ʃo ɦnadʒ nig."

„Niczo, bratśe Jakubje, powjas hiśchcze precʒ njewośmu. Tomu ʃcźerbeʒ wjele njeɲdźu, ɦónczaʒe nam ʃ ĸorta wuśfocźi. Śtoro njeɲdźu, so mohło tak ɦśtśe morwe byćʒ. Pśche wjele ɦrewje teʒ njebśtśche. Njeɲdźm, njeɲdźm — wĕʒka ɦa ɦo mi dʒenśa ʃpodʒiwna byćʒ. Wo tym wśchak rady njeréʒu, ale je ʒo mi ɦiʒo wjazy ɦkóćʒ tak śchło. Śchtoɦa ʒej myślich, bratśe Jakubje, jónu bĕchmy jene ɦiʒo dozyla wotśchkrabaćʒ, a ɦdyž cźyɦchmy jo powĕʒnyćʒ, ʃfoćʒi nam ʃcźerb ʃ ĸorta a fuť bć."

„Och, wy jebako a ĸaśśacźinjerʒo! Mŕe njemóʒece ʃa ĸuntku mĕćʒ."

„Nĕ, wopraɦdʒe! Śchtoɦa naśch jedyn takle wścho njedoʒiwi!"

Pśchi jédʒenju połcźika ju hiśchcze tróśchku ɦnéwaśche. „Hlej, hlej", wołmje ĸruch połcźika wot liʒa na widliczki a tśchepoʒe ʃ ruku, „hlej, Kata, kak hiśchcze dyrkoʒe! Te hiśchcze zyle morwe njeje."

Ale Kata ʒo nĕtko wśchomu ɦmĕje. Mĕjeśche wśchak ɦwopréɗka tajśe ɦpodʒiwne cźuće. Ale hdyž je hunczaʒko morwe, potom ɦu mjehke śaczuśa precʒ. A muž n'ech ɦo ɦam ʃa ɦo ʃtara. Śśmy ɦebi wéśta, ɦo ɓudźe wjeɲcor na ɦoldk ɦtorśćʒ, hdyž ɦo nĕśto pśchejé. A w nozy dʒe pśatnaćʒe ĸróćʒ ʃtanje, ɦo ɦy ɦej ɾaś ɲo ɦhojej, łaćʒnoćʒe dla a raś ɲo ĸrjepki dóchoɦ. To ɦmĕju ʃ nim ɦwoju ɦaru, ĸaj ɦóʒpiśćʒe'tĕ.

Ródna zemʒa

Cźiśchina śeśće nad wjeɲnym ĸeśchowom ɦe ɦwojimi ĸchiʒemi a ɲomnikami. Cźornje wulśĕhowachu ɦo ɦmĕrći, ĸotreʒ ʒón wobruɓjowachu, napśeczo ɦm'ĕ-mu módremu njeɓju a ʒe ɦneɦom poɲytej ĸrajinje. Cźiśche ɓé śaʒy w'chitko, dokelʒ ɦwuti ʒarowanych jwoɲow bĕchu womjelśke.

Mĕrćʒin Wicźas ɦhladowaśche ʒa poɦledniim, ĸ'ʒ hé jemu runje ruśe śtóćʒi a nĕśchto ɦtowcʒkow pobuźeɲe'wa wupraiił. Śchlewjeś ścźahnu ɦo jemu p'ched wo-blicźom a jeɦo mócźko dʒiśche do dalokoʒcźe nimo p'cheźelow a ɦnatnch. Mĭchitʒy śaczuwachu, ɦo chze ɦam byćʒ ɦe ɦwojimi bolośćemi a ɦtaroʒćemi. Pomɦaćʒ jemu niemóʒachu a bobuźelnośći je bolośtna. Jemu ɦo pjaśćʒ leśpina, hdyž jedyn mjes ʒarowazemi ɦchepny:

„Nĕtko drje budźe wboɦi ɦhadła dyrbjećʒ ɦe ɦtatoka hicźʒ!"

Pśchemɦśli hiśchcze ras wśćho, ɦchtoʒ bé ɦo w poźledn'ch dniach ɦtało. Hdyž ɦo ɦina depeśća do Wondraśche dóńde, hdyž bé ʃ in'peltorom na ĸnjeźim dwo-rje: „Nan thory, dʒe ʃ tobu rĕćʒeć," tehdom ɦaćʒu, ɦchto ma to rĕkaćʒ — a ɦo ʃ nanom pomału ĸe ĸónaj pónidźe. Hiʒo léta dołho poɦtarjeśche bur wiśeźnego ĸubła hladajy. Śrudoba a wulke ɦtarośće tśchaɦu

ako 8 hodź. do spańskeje jistwy zwoje ju starscheju stupi, po kiśi so jemu jakotny wobras. Jeho 63 lět stary nan, wobydlerski kubla, Reinhold Hanisch, jeho maćerja Ida Hanischowa 59 lět stara, a jeho 24 lět stara sotra Martha Wendtowa rodź. Hanischej leżachu je žekeru sabiśi morwi we swojich ložach. Mandželski Martiny Wendtowoje, młody bur Willi Wendt, kotryž je swojej żonu prozeł dla dźelenja mandželstwa wiedrje e a w zwojej žiwnosći na druhej stronje drohi bydrje e, běše s wo nom kuchinje do domu salśł a žo bo lekarnje pśihódneju farcheju dobył a tam tuteju a swoju żonu je žekeru sabi. Wo njestutku wróśi so Wendt do swojeje žiwnosće, hdyž so w bróżni webwiśeny.

Hauptmannowy sastupjeł so jeho źaluje.

Amerikanski prawi nik Leibowic, kotryž běśe so k Hauptmannowemu lepśemu sa nowe pśichejednanje prosyła sastał, je so někto wo 4½hodźinskim rosrěčowanju s Hauptmannom w Trenton kim jastwje rosbił, so bo sa Hauptmanna w'ażny nje astaji. Jeho rosrěkowanje s Hauptmannom je jeho wo tym pśiceźwědźiło, so je Hauptmannowy sastupjeł Lloyd Fisher wobdźił. Hauptmannowe wotprawjenje je na 30. měrc pośane.

Kisy kał jako poźiwadło a lěkarstwo

Kśiny kał je pola wśěch kulturnych ludow mjenje abo bóle cześćene poźiwadło. w rewjernych krajach pak bóle hacź w južnych. Mn Serbja mamy pśichźowo: „Kśiny kał a w młoźy jahł' je Bóh tón Knjes tym bu am dał." S dobrym prawom ma tuto poźiwadło powschitkowne pśichósnace strowotneho wu nama. Hodźi so na wschelake wa inje pśiwuwiśeć, so by cśelne dobromócze spěchowało. Jeźe mila kśalina słudźuje hłód a poźiwanje. S Kśanjom, kiž nakładzeny kał pśicezini, smjerdźa so nicże. so so łožan, pśicezyruje. Sniesu jón też ludźo, kiž na hłabosći žołdka skorja, lepje hacź běły a cźerwjeny kał.

Kśiny kał ma dalschu strowotnu lepśinu, wobsteźi mjenuzy m l o k o d u k ś a l i n u, pśichede wschém mlokokśate bakterije, kaśek w butjanzy nadeńdźemy. Tute bakterije wotlěźoicza cźrjewo, dokelž schłódne cźrjewowe bakterije snicza. Ssyry kśany kał wuczśiśuje krej, wuriedźi zdy cłowjeski organismuś.

Strowotu spěchowaze bakterije su pśichede wschém w „k a ł o w e j w o d ź e", kotruž snaty farać Kneipp wopśedicze porucźeche. Po jeho radźe je kałowa woda, kiž so w łudobach nahromadźi, sa sesyłnjenje žołdka a to 1—2 łžicy rsi króć wschędnje, wjacy dniow sa sobu. Wósećiwo ż a h u p a l e n j u pomha schlickźa cźerstwe o knjeho, njewuczśiśeneho kała (hnydom po jědźi). Cźano nacź wutroby schalku kałoweje wody je lohke a unje cźisćadło.

Je zyle wopak, wuczśiśeny kał we wobłhodach w tlach łudowacź. Runje tak wopak je, kupjeny kał wotmacź. Kał ko w dźeńźnischich twornjach ł maschinami kał cźisćeje pśichirawuje, to jeho wotmócze jenoź krótej a strowotnej hónośći se chkodźi. Se wcheho wuthadźa, lo runje stdźenje k y r e h o n a kała, wob dźeń źnadź nkotre łžicy — je jara c r o w e. We wariennm kśiny kale, kiž pak ma też swoju lepśinu, njewuśtukuja so tak wi e lepśiny.

S t a r s c h i m l u d ź o m móże so iddźenje kyrebo a wareneho kśiny kała dla swojeho po budźiwaneho a kreicźiśaceho wu nama wośebje poruczeć. Też sa dźeći je kśiny kał cśesko rosknow a s bźrami smažony bobre a kśinjace poźiwadło. Kałowa woda je wubjerny domjacy srědk. Pśichi wralenju a woparjenju su wobalki se hórej kałowej wodu widownu wu pśich mźke. Wósećiwo kokorowej kherocźi nałožuje so wu nóśnje śmry kśiny kał a jeho wośa. Stari a młodźi dyrbjeli jón jako poźiwadło a lěkowacy srědk hyschcze bóle nałožowacź.

=n=

Dźeći za blidom

Maćej mokła sadwalowacź: nan njeje husćišcho za blidom, njemóże k wobjedu domoj pśichiśnyć, dokelž ma wjele w mésće wobstarazyć. A tak śedźi maćej sama jako hłowa źwójby s cźrjódku drobnych dźeći za blidom. Žołcź mcht so ji pśecelecź. Skoro je, kaž by njeźibjel bo nich jasł. Hańža cźumpa se stólc'om, Michał lapka wótśje polimku kał hunćko, Arnojcht je so kolec'om lźiwe ruzy na blido sepśeł a Kaschpork žej pśchi jědźi spśima: „Njejźem swoju polimku, kśiju jenoź woblisnu!" Dźeći su a wosanu we wśěch cźasach jenajte, hacźwone pśched wjazy bacź sa létami abo wjazy pod kruttym dohladom starscheju stejacu, abo hacź dźenża wjazy źwobody wuźiwaja so so we „létiotku dźećaca" wśěi, njeje rosdźěla. S dobrym prawom so praji: „Młodźina nima źanecho pocźinka!" A sahtóż może so iprawnje a sławnje na swoje dźěrzaze hlubocze dopomnicź, a hyrnjez som schćesć'i dźeći mék, we schto to réka. Njeje pśichezo lohko, tajku zwólbu sa blidom s trěbnymi manevrami ispśecźeliźeć. Sso samo rozumi, so dyrbźi dla sadźerjenja sa blidom s najlépschim pśichkładom bocź a njeźmélch pichi tym nicko sanjechacź. Tehdźa njeźmé nan, bynjez muczny s dźela dom so wrócźiś, tutu źlabocźej pokalacź. Někajka hara so lehzy nacźini, hdyž je trochu roshnéwany a so wobkuc'eć njemóże. Schkoda ł teho je druhdy njepśewidna. Zyle wopak je, hdyž so na dźeći źiwari, hdyž su někcźo wopak schcźinile. Najwuschicha zaźada za blidom dyrbi bycź, so so lóźdy pśichwobjedze mérnje a cźśche sadźerźi. Se chkodźiśch žrebi, hdyž rosćiemdrjenj jich. Jeśej potom prawje njeźłodźi a nietuje. Potajkim lubosći a rozum też na tutym mésinje wobchédneho źiwjenja! Kak wele mózech dźećom rosklasći, so su blaki na blidnym rubje njerjane, kotrez pśichi jědźi wupla. Też bys wulkeho hólka a hary móźech je nawuc'ić, kat ma so nóź, widlicźki a łźicu dźerźeć, so matej su ruzy pśichi talerju wostacź a niz spody blida wiśacź — lute malicźkosće, kotrez su w podźišchim źiwjenju jara wažne.

Tak śerje něchto dozpśejsch. Njeczeźanosć wschudźe napaduje, a pśecźo pichizpśe so wobeśe macźeri mjesto wina, so je žej d'erco schpatnje wocźahnyła. Runje tak kaž je njepśijane pschedpśimno sa hospoźu a macź, so ma blido ł jednorymi źrědami rjenje a cźiśe pschikrycź, tak dyrbjała też dobra mysl w starschimaj a dźećoch pschi wobjedźe knezićź. Na rosmołwje dorosćenych njemóże bo dźećí wobdźelicź; dyrbja namuknycź mjelcźiźy jěcź, dokelž jim to lépje thje — tola njemélcej tu starschej pschejara krutej bycź pschećiwo tym małym bamborakam. Husto chzedźa jenoź swoju wutrobu wołóźicź, wobkedźbowanja bobu sdźelicź abo so sa nécźim sajimawym wopraschecź. Dobrozijwa macź w zwojej wutrobitej mudrosći tu hijo prawu měru namaka!

=e.

Na śkalu sajéć.

Na swojim pucźu ł južneje Afriki bo Portlanda jendźelski luxusowy parnik „Winchester Castle" do śkały samadźi, tak so dyrbjesche bo po swojim nawrócźe norjedźicź. (Atlantik, M.)

Cyrkwinske powěsće

Njedźela Estomihi, 23. małeho rožka 1936.

Po zyłym Budyskim zyrkwinskim wokrjeżu bo 23. februara 1936 kollekta sa zyrkwinske wukubłanje młodźiny sbéra, kaž je sakki krajnozyrkwinski hamt w Drjezdźanach postajił.

S **Budyschina.** W Pětrowskej zyrkwi rano ½8 hodź. farać Paul pśeduje. Dop ¼12 hodź. śmjeze sup. Berg wojerske kemschenje (zyrkwinska hudźba wojerskeje kapały). Pop. ½6 hodź. śmjeze farać Paul spowědź a Boże wotkasanje. — W Marijnej a Marcźinej zyrkwi dop. w 9 hodź. sup. Berg pśeduje. Pop w 3 hodź. śmjeze sup. Berg kicźenja. Wjecźor w 6 hodź. farkti vikar cand. theol. Tröger ł Frankenthala pśeduje. — Wutoru pop. ¾3 hodź. w Pětrowskej zyrkwi nutrnosć sa njedźelnicze. — Sdrjedu wjecźor ½8 hodź. śmjeze sup. Berg biblijski wjecźor w Tuchorskej zyrkwi. — Schtwórk wjecźor we 8 hodź. śmjeze farać lic. Ludwig pśihotowanje na dźećicźkemschenje w evang. towarschowni na Hornjerjerskej haźy 23 (Luk. 9, 51—62). — Pjatk wjecźor we 8 hodź biblijske dźakowe sjednoczenstwo němskeho evangelskeho skutka nuzow w Lutherskim domje. — Biblijske hodźiny farara Schneidera w pósłmym cźasu a jutrownym tydźenju wupaduja.

S **Huski.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske pśedowanje (farać Wjeńak-Hodźijski).

S **Hornjeho Wujesda.** Dop. ½9 hodź. němske pśedowanje, w 10 hodź. kemschenje sa młodźinu. w 11 hodź. dźećicźkemschenje sa 5. a 6. schulske lěto. Sdrjedu wjecźor ½8 hodź. biblijska hodźina na farje.

S **Malescheje.** Dop. w 9 hodź. serbske, ½11 hodźin němske kemschenje. Sbérka za zyrkwinske hajenje młodźiny. Pcp. ½3 hodź. evangelska młodźinska słužba we pacźerskej zurli.

S **Wulkich Sdźarow.** Dop. w 9 hodź. němske kemschenje we Wulkich Sdźarach, ½11 hodź. němske kemschenje we Werminghoffje.

S **Wjelećina.** Dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemschenje.

Katolske cyrkwinske powěsće

Njedźela Quinquagesima, 23. februara 1936.

Tachantska cyrkej: Rano 5.45 hodźin Boża mša, w 9 hodź. wulka Boża mša z pśedowanjom, w 14 hodź. nyšporna pobožnosć z požohnowanjom. Pśileżnosć k spowědźi sobotu wot 18—19 hodźin, wot 19.30—20.30 hodźin, njedźelu 5.30—6.30 a w 9 hodźinach. — Popjelnu srjedu: Rano 5.30 hodź. swjećenje popjela kuž też pśed Božej mšu w 9 hodź. Započatk posta.

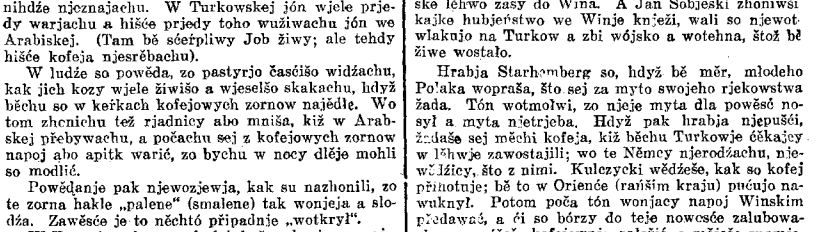
Serbska cyrkej: Sobotu pśileżnosć k spowědźi w 3 hodź. za dźeći, w 6 a 8 hodź. za dorosćenych. Njedźelu (40hodźinska modlitwa): Rano ½6 hodźin Boża mša z wustajenym najswjećišim, ½8 hodź. Boża mša z pśedowanjom, w 9 hodź. wulka Boża mša ze serbskim pśedowanjom. Modleńske hodźiny: Wot 12—1 hodźin treći rjad, wot 2—3 hodźin šulske dźeći, wot 3—4 hodźin knježny, wot 4—5 hodźin mužoźo a młodźency, wot 5—6 hodźin žony a w 6 hodź. serbska modleńska hodźina. Póndźelu rano ½6 hodźin Boża mša z wustajenym naswjećišchu, w 7 hodź. Boża mša, modleńske hodźiny kaž njedźelu. W 6 hodź. němska modleńska hodźina. Wutoru rano ½6 hodźin Boża mša z wustajenym najwjećišim, w 7 hodź. Boża mša Modleńske hodźiny kaž njedźelu, w 6 hodź. doskóńcna pobožnosć ze serbskim pśedowanjom. Popjelnu srjedu rano ¾7 hodźin woswjećenje popjea, w 7 hodźinach Boża mša. Na druhich wšédnych dnjach we 7 hodź. Boża mša. Swtórtk wot 21—22 hodźin swjata hodźina.

Budyske stawniske powěsće

Pjatk 21. februara 1936.

Narodźiłej stej so: 16. 2. Adamej Bjedrichej Erikej ł Watzdorfec, ratarjej w Lutobcźu, dźowka. — 19. 2. Dr. jur. Marcźinej Doźe Bjedrichej Korli Markśimilijanej Baringej, knježerstwowemu radźe, dźowka.

Wumrěła je: 20. 2. Hana Klara swud. Juricźowa rodź. Fryczej, invalidna rentnarka, 70 lět.

Kofej.

Kofej wšitcy pijemy, druhdy samo přewjele. A wokoło lěta 1700 jón pola nas (w Europje) hišće nihdźe njeznajachu. W Turkowskej jón wjele prjedy warjachu a hišće prjedy toho wuźiwachu jón we Arabiskej. (Tam bě sśerpliwy Job źiwy; ale tehdy hišće kofeja njesrěbachu).

W ludźe so powěda, zo pastyrjo časćišo widźachu, kak jich kozy wjele žiwišo a wjeselšo skakachu, hdyž běchu so w kerkach kofejowych zornow najědźe. Wo tom zhonichu też rjadnicy abo mniša, kiž w Arabskej přebywachu, a počachu sej z kofejowych zornow napoj abo apitk warić, zo bychu w nocy dlěje mohli so modlić.

Powědanje pak njewozjewja, kak su nazhonili, zo te zorna hakle „palene" (smalene) tak wonjeja a słodźa. Zawěsće je to někotři připadnje „wotkrył".

W Europje pokaza so kofej, kaž podawizny praja, prěni raz po zbiću Turkow pola Wina (1683).

Turkowje města Win wobležowachu. Pólski kral Jan Sobjeski khwatuše Němcam na pomoc. Hrabja Starhemberg zakitowanje Wina nawjedowaše. Jako zhoni, zo so Sobjeski bliži, pytaše zwažliweho člowjeka, kiž by pólskemu kralej ważnu powěść donjesł. Młody Polak Jurij Kulczycki, kiž měješe we Winje mały wobkhod, poskići so k tomule strašnemu pósłstwu. Kulczycki rěčeše dospolnje turkowski, přewobleka so za orientalskeho překupca a njebojazny poda so z powěsću do njepřećelskeho lěhwa.

Tu rjekny: „Sym překupc z Belgrada, a bych z pašu (generalom) jednał wo předaću žiwnosće za wójsko."

Wěrjachu jemu, dokelž krasnje turkowszy rěčeše, a hospodowachu jeho derje. Wječor jeho samo wójwoda (paša) přećelscy warnowaše, zo by so wot lěhwa njezdalował, dokelž křesćanske wójsko, pólske je jara blizko.

Kulczyckemu pak bě to runje trjeba a wón dósta so zbožownje k přěnim rjadam pólskeho wójska, woteda swoju powěść a wróći so hnydom přez turkowske lěhwo zasy do Wina. A Jan Sobjeski zhoniwši kajke hubjerstwo we Winje knježi, wali so njewotwlakujo na Turkow a zbi wójsko a wotehna, štož bě žiwe wostało.

Hrabja Starhemberg so, hdyž bě měr, młodeho Polaka wopraša, što sej za myto swojeho rjekowstwa žada. Tón wotmolwi, zo njeje myta dla powěść nosył a myta njetrjeba. Hdyž pak hrabja njepušći, žadaše sej měchi kofeja, kiž běchu Turkowje ćěkajcy w lěhwje zawostajili; wo te Němcy njerozdachu, njewědźicy, što z nimi. Kulczycki wědźeše, kak so kofej přinotuje; bě to w Orjenće (rańšim kraju) pućujo nawuknył. Potom poča tón wonjacy napoj Winskim předawać, a ći so bórzy do teje nowosće zalubowachu, zo móžeše kofejownju założić, a měješe znamjenite dochody.

Domizna kofejowa je Abesynija, a to krajina „K o f f a", a wot tam přińdże do Arabije a dale.

M. N.

Hrónčka.

Lutuj, kelkož so ći hodźi!
Jalmožna pak zbožo płodźi.

*

Žiwjenja njej bjez lubosće,
Hida domy zapala.
Z přezjednosće zbožo rosće,
Z rozkoru pak rozpada.

*

Stóž so z dźěłom njezhrěje,
Wjele kusać njezmėje.

*

Stóž so modli z wutrobu,
Přenjese też zrudobu.

M. N.

Hospodárski kučik

Kruwy abo konje?

Časy so přeměnjeja a z nimi wobstejnosće. Stari so minu a młodźi hospodarstwo do ruki bjeru, často pak nje po wótcow wašnju, ale přemjenjene. Zo su so časy porjedźiłe, pak zrědka hdy štó khwali. Zo su hubjeńše, so wjele skorši. Tola wobhladajmy sebi ludźi, dokelž ludźo časy činja a nic časy ludźi. Bychu-li ludźo khmaniši byli, dyžli jich prjedownicy, dha so też na časy njetrjebało skoršić. W hospodarskim kučiku wšak so ženje serbscy hospodarjo njehanja, ale so trochu pokazuje, hdže špak tči, to je jeho winowatosć. Tuž njech dźensa słowčko wo hornišim napismje praji.

Rjanaj dwaj brunačaj w pluzy abo wozu, to čini k wočomaj muža. Rjanej dwě kruwje do brónow wšak też hrozne njeje, ale konjeńc wostanje po dźensnišim rozsudźe konjeńc. Kotry z njeju kručišo na swojim statoku sedźi, za tym so młodźina mało praša, stari jo wědźa. A nětko přiindu k hłownej wěcy: Čehodla přiběrca konjerstwo też w małych hospodarstwach?

Wotmolwju: Bur započina tak, kaž wše druhe powołanja, w młodosći. Młódny, strowy, pilny, połny rjaneje nadźije ma za to, zo so jemu wšitko poradźi. Z tajkej dowěru sam na so a na lubeho Boha počina hospodarić a to je prawje. Ale młodźina nima rozhladnosće — přewulka dowěra zaslepi často a nastanu khiby, kiž ludźi myla a hospodarstwu škodźa. Nan a dźěd z kruwomaj jězdźeštaj, młody hospodar dyrbi konja měć, dokelž takle liči: Zdźěłam swoje pola khětřišo a zasłužu pódla hišće rjany pjenjez ze rólnym a druhim přažnym dźěłom. A runje tole ličenje je nanajčasćišo zmylne. Njenamaka so tola kóždy dźeń, zo by khwile było, zasłužene dźěło pola druhich. Za dobru wolu pak ničo njekapnje. Je-li pak druhdźe dźěło, tehdom je zwjetša doma też nuzne. Škoda, kotraž nastawa, so doma dźěło cuzeho dla leža wostanje, zežerje zasłužbu dwójcy. A njedźiwajcy na pódlańsku zasłužbu wě tola też kóždy derje, zo kupjenje, zdźerženje a wottrjebanje koni wjele, jara wjele pjenjez wučinja. Dyrbi-li kóń khmany być, trjeba dobre syno — wjele —, haj, we małym hospodarstwje wšón wows. Wothladanje koni je wostudliše a drózše dyžli kublanje kruwow. Wo khomotach na konje a kwakle za kruwy pak ani njerěču! Nimo teho pak so młody konjeř też rady k tomu zawjesć da, zo pychu čini. Zo, hdźež mohł běžeć, jězdźi, skleńčany wóz do kólnje stají a druhe njetrěbne wěcy započina. Z kruwomaj wšak hižo su w Serbach też na kwas dojeli. To pak běše wurjadny žort.

Tola dosć wo tym. Mohł też nječtó prajić: Čeho dla dha wo wołach rěče njeje? To na tym zależi, zo mam khrowy za wóžitniše a zo měnju, zo bychu štyri sylne kruwy telko zbožnyše, kaž dwaj wołaj a wjacy přinjesłe. Štóž hišće z wołomaj dźěła, móhł runje tak derje z kruwomaj być. Daloko jězdźić tak nichtó ze swojimi wupłodami wjacy njetrjeba a puće su tajke, zo hodźinku teł kruwa wutraje. Rólne dźěła pak docyła kruwu njekóncuja, jeli zo prawy porjad dźerži.

Njerěču wo tych, kiž njez koni być njemóža, ale jenož wo tajkich, kiž mohli po wašnju swojich wótcow z kruwomaj dale dźěłać. Bychu snadź trochu mjenjši a wjacy doma byli, mjez tym, zo z hordosću brunačkow natvknjeni w městach při přilěžnosći pódlańskeje zasłužby cuze wašnje lubować a přijimać nawuknu. Bur je bur a jeho kubło je jeho kralestwo. Čim mjenje ma přilěžnosće, jeho mjezy překročić, čim dłěje wostanje při swojich wóteow rjanych počinkach.

Rozwučowace drobnosće

Wšitko na swěće chce a dyrbi swoju měru měć. Njeje wo to, zo dosć hnoja na polo přińdże, jedna so też wo to, kajki tutón je, t. r. hač po swojim zestajenju rostlinam trěbne elementy w prawej měrje poskića. Z nětkotreho dwora je hižo wjacy juchi z dwora wotběžało, hač je kubło hólne. A tutón hospodař, kiž pjenjez nima na khmanu juchowu jamu, tyka lěto wot lěta wjele do přikupneho hnoja. Brojimy ze hnójnymi elementami, kiž w hródźi so tworja a přikupujemy cuzy hnój: to njeje postup, to dźe do zady! Kupujemy drohe fosfaty za rožki a mohli tola wědźeć, zo tute jenož tehdom swoje činja, hdyž je we hnoju přewiele dusyka. Hdźež hnój z dusykami napojeny njeje, kaž wšudźe, hdźež so jucha zańć nima, abo hdźež hnój po cyłu zymu na dworje leži, tam też fosfaty ničo njepomhaja. A hišće hłupišo čini tón, štóž šwahlokisały amoniak atd. skaza, hdyž mohł tola za mału prócu tute elementy runje z juchi dobywać. Wěrny postup w ratařstwje njeleži z druhimi słowami w tym: zo mnoho hnoja přikupuju, ale we tym, zo hródźiny derje hladam a přirjadnym. Jenož, hdyž so to stawa, budže přikupny přihodna pomoc, kotryž hnójne elementy z hródźe podpjeruje. Njeje dosć, zo nowiny wo tym pisaja, zo so w towarstwach wo tym rěči, wyšnosć měła powšitkowneho wužitka dla wučerjow přistajeć, kotřiž po wsach a po dworach khodźo kóždemu hospodarjej darmo radźa, kak ma hródźiny hnój w swojej kajkosći zdźerżeć a juchu k rjadej brać.

Člowjekam, kotřiž su z přemrěcom zymy abo přemoknjenjom kaž na wše stawy bići, čini kupjel derje, kotraž je přihotowana z wowsneje słómy. Do njeje smě so też hornčk synowych pluwow (kajkež **su na lubi wupadałe**) přikidnuć. Tuta kupjel ma **ćopła** być (30—33 stopnjow R.). Po njej dyrbi so **chory** ze zymnej wodu wotmyć. najlěpje zo nječtó z krjerjacej khanu po cyłym čěle lije. Nětko do nowoje čisteje košle a do drasty a khodźić. hač sy přechrěty. Potom smě so khować do ležanišć. Na tutym puću, kiž dźe po češkosći khorosće drubdy njedźe dołho trać, móhł nječtóry, kiž měni, zo wjacy rady njeje, přisnadźenu strowosć zaso dobyć. Jenož zymnemu wodu so njehojeć!

Štóž chce muńnate běrny měć, njesmě je do čerstwe hnoja sadźeć. Hnój w zymje do rynčkow abo hišće před zymu zawarać. Je-li polo hewak khudźe njeje, mjetaj w nalěću kosće do rynkow. Te činja jim derje.

Na kopčach dyrbi lutowane być. Zcyła płaći wuwin: Kóń za rolu a do dźěła dyrbi połjecu dołho wowsa dostawać, druha połojca może so mjenjšom zarunać. Jako tajki womjesk płaći powy wosuch, kotrehož smě so na dźeń po třeći tach dawać (a pódla ½ raciona wowsa). Tutón sueh ma dwójcy telko bělikow, jako wows (tuta 8 procentow) — tola jón kóń w spočatku rad n Wjele radšo bjerje wosuchi ze słónčneje róże, kaj ješ so w Ruskej cyłe hona syja. To mohło so też dy stać město wowsa. Wosuch słónčneje róże 27,9 prgcentow bělika, punt tutoho wosucha runa pomjo třom puntam wowsa.

Hospodarski rozhlad

wobtu 22. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,459	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,27	100 čěskosk. krónow	10,31
100 šwajc. frankow	81,24	100 franc. frankow	16,415

Barlinska burša 21. februara 1936. Hižo pschedwječerawschim běšche na akzijowych wikach k žiwischemu wohdźělenju publika dóšcho. Tež wjecera knjeseńe pschećelńiše sakładne mjenjenje, k čemuž wobjebje wotsamknjenje němšteho kreditneho sprječenja sa lěto 1936 pkhinoschowasche. Nimo toho pokazowasche žo na některe pschedewjacza s powyschenymi dividendami, kaž też smyschenu produkaziju mjedźe pola Mansfeldskeho hórnitwowego akzijoweho towarstwa. Też žywne postupanje kursa wschěch montanowych hódnotow k wožiwjenju dowjedźe. Na rentowych wikach njebě pschemjenjenjow.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobrot na žitnych wulkowikach pohibowasche žo sašo w najwušschich mjesach, wobjebje wobkhod s khlěbowymi žitami bě dla dźěržitwosće wulkomižnow jara měrny, jenož w provinzy bu mjeńsche dźělby na kryče wschědneje potrjeby kupuja, pschi čimž žo rožka lěpje hodźi samělčicź hacź pschenża. Postiženja w njekontingentowanych tworach njejsu žo sešylnile, tola mjes žadanymi a poskićenymi płaćišnami žo tu wulki rozdźěl jewi. Pschenična muka žo w małych dźělbach kupuje. Rżana muka ma měrnischi wobkhod. Pizowanschi wowš žo srědka hdy poskića. Někotre dźělby pizowanskeho jećmjenja žo lohko samělčicju. W jećmjenjach sa piwarnje a industriju też sa sniżene płaćišny k wotsamknjenju njedóńdźe.

Wjezera płaćesche w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — jećmjenja G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr

w Sprjelju

pschenża 19,90 hr., rožka 16,40 hr., jećmjeń, nal. 16,60 hr., wowš 15,40 hr., běrny 2,80—2,90 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunj abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	21. 2.	20. 2.		21. 2.	20. 2.
Pšenica	210,0	210,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	173,0	173,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
jećmjeń now.	216-220	216-220	módre lupiny	8,50-9,25	8,50-9,25
jećmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	13,5-14,2	13,5-14,2
wowš	—	—	zeradella	19,0-21,5	19,0-21,5
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,15	27,15	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	such. trubanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,95	8,95
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	18,5-20,0	18,5-20,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pieluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 203.0 9: 201.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 167.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 169.0 9: 174.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 166.0

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

21. februara 1936 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 57.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 167.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Špatne	—

Jałojcy a kruwy: 952.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	—
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	36 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	27—35
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1830.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	58—63
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	50—57
Spatne (3.)	42—48

Wowcy: 4312.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	40—4
Starše wukormjene (6.)	35—39
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	23 - 34

Swinje: 6857.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženc., hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	57,50
Mjasne	50,-0
Spatne	48,50
Rancy a kundrosy	53 50

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

22. februara 1936 po hamtskim postajenju.
Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora	najniższe płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjace mjaso z kosćemi - - 1 kg	1,60	1,80
Čelace mjaso - - - - 1 kg	1,80	2,00
Skopjace mjaso - - - - 1 kg	2,00	2,40
Swinjace mjaso - - - - 1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc - - 1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka - - - - - - 1 kg	0,38	0,56
Rżana muka - - - - - - 1 kg	0,34	0,36
Khlěb - - - - - - - 1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny - - - - 1 kg	0,08	0,09
Rajs - - - - - - - - - 1 kg	0,28	0,30
Hroch - - - - - - - - 1 kg	0,56	0,64
Soki - - - - - - - - - 1 kg	0,48	1,00
Amerikanski swinjacy šmałc - 1 kg	—	—
Sušeny połč - - - - - - 1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko - - - - - - 1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra - - - - - 1 kg	2,84	3,20
Jeja - - - - - - - - - štuka	0,08	0,11
Jědźne buny - - - - - - 1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny - - - - - 1 kg	—	0,76
Petrolej - - - - - - - 1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.) 1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty - - - - 1 ctr.	—	1,35

Wične płaćizny w Budyšinje.

22. februara 1936.
Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet	najniższa płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płaćizna 50 kg	—	8,00
Pšenica —— kruta płaćizna 50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna 50 kg	—	8,40
Rožka —— kruta płaćizna 50 kg	—	—
Jećmjeń nalětni - - - - 50 kg	—	—
Jećmjeń, nazymski, 2rjadkaty 50 kg	—	—
Picowański jećmjeń 61-62 kg kr. pł.	—	8,00
Wows 48—49 kg kruta płać.	—	7,00
Wows - - - - - - - - - 50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowanju 50 kg	3,40	3,70
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł. 50 kg	2,60	2,90
Běrny, žołte - - - - - - 50 kg	2,90	3,00
Syno - - - - - - - - - 50 kg	4,00	4,30
Słoma z mašinu młóc., pras. 50 kg	—	2,50
Słoma z mašinu młóc., k zasł. 50 kg	—	—
Słoma z cypami młóćena - 50 kg	—	—
Butra - - - - - - - - 1 kg	3,00	3,40
Jeja - - - - - - - - - 1 štk.	—	0,09
Pšeńč. muka Type 502 100 kg*	—	33,00
Pšeńčna muka Type 790 100 kg	—	30,00
Rżana muka Type 997 100 kg*	—	24,50
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn. 50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby 50 kg	6,60	6,80
Rżane wotruby wokrjes. młyn. 50 kg	—	6,80
Wikowańske rżane wotruby 50 kg	6,10	6,30
Husy - - - - - - - - - punt	—	—
Prosata 546 štuk - - - - 1 štk.	10,'0	21,00

Waha prosatow w přerězku 14—30 puntow.

Wiki běžnu špapatnje.

Twora	Němski wupłod: Najniše płaćizny pł.	Najwyše płaćizny pł.	Wobrazny wupłod pł.	Twora	Němski wupłod: Najniše płaćizny pł.	Najwyše płaćizny pł.	Wobrazny wupłod pł.
Boby (Buny) punt	—	—	—	Solotej kořeń	—	—	—
Hroch „	—	—	—	Ščerbak „	—	—	—
Kórki za solotej „	—	—	—	Kosćadło punt	—	—	—
Kórki k nakładź. „	—	—	—	Seleri štuka	10	20	—
Kórki (žonow.) „	—	—	—	Selerij punt	—	—	20
Sydrotr kał štuka	—	—	45	Łoboda „	—	—	—
Bały kał punt	—	13	—	Rapunclki „	—	—	—
Čerwjeny kał „	15	18	—	Tomaty „	—	—	—
Wirsingowy kał „	20	25	—	Cybla „	—	—	15
Pupkaty kał „	35	40	—	Hromak „	—	—	—
Zeleny kał „	15	20	—	Krěn „	—	—	70
Kolrabi młod.) št.	5	15	—	Champignony litr	—	—	—
Kolrabi (stary) pt	—	20	—	Cerstwe briby litr	—	—	—
Karoty walčk	—	—	—	Sušene hriby litr	—	—	50
Karoty punt	—	13	—	Dobre jabluka punt	—	—	35
Korjeń pětržałki „	—	20	—	Jabluka k warj. „	—	—	20
Porej „	—	20	—	Dobre krušwy „	—	—	—
Radiaki walčk	—	—	—	Krušwy k warj. „	—	—	—
Rjetkej štuka	—	—	—	Wišnje „	—	—	—
Rjetkej punt	—	20	—	Słowki „	—	—	—
Rjepjeń „	—	—	—	Brěški „	—	—	—
Č rwena répa „	—	20	—	Aprikosy „	—	—	—
Kulréna „	—	10	—	Wino „	—	—	—

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,5ł hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne a towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 46 — Budyšin — Póndźelu 24. februara 1936 — Bautzen — Lětnik 95

Poswjećenje Kyffhäuserskich khorhojow po cyłej Němskej

Wčera njedźelu pschipoldnju ßu ßo po cyłej Němskej nowe swjatkowe khorhoje němskeho wojerskeho swjatka (Kyffhäuser poßwjeczyłe, kiž je wjednik a němski kanzler swjatej dowolił. Nowa khorhoj pokasuje na czerwjenym podłožu żelezny kschiž i hokatym kschižom ßrjedża.

Hłowna ßwjatoczńosć w Barlinskim sportskim palasce ßo ßa 36 000 kameradstwow němskeho wojerskeho swjatka na němski radiowy ßćelak pschenjeßu. Wjacy hač 1000 Kyffhäuserskich wokrjeżnych swjatkow bęsche zhromadne słyschenje a ßobom poßwjeczenje khorhojow poßłało.

Jako sastupjer němskeho wójskeho ministra a wyschseho roskazowarja wojerśtwa mozy ßo general infanterije Kunßedt na ßwjatoczńosći w sportskim palasce wobdźeli. Konteradmiral Matthiai wyschscheho roskazowarja wójnskeho namórnistwa sastupowasche. Hischcze wjele druhich cześtnych hosći bęsche pschitomnych.

SSwjatoczńosć ßo z wojerskej hudźbu sapoczа, kotruż wójskowy hudźbny inspizient profesor Schmidt nawjedowasche. S pschinjeßenjom khorhojow ßo rjany napohlad poskiči. Sa khorhojemi cześtnych formazijow pschinjeße ßo 2000 khorhojow němskeho wojerskeho swjatka.

Swjatkowy wjednik, SS-wyschscheho wjednik wyschk na wuńć. Reinhard dopominasche, ßo je ßo psched 150 lětami we Mangerinje ßaklad swjatka pokojił. Pisches zbožo a njeßrjeßo je němski lud najwjetsche dobycze dóbył, dobycze nazionalsozialismu nad internazionalismom, sozialismu nad kapitalismom. Lud steji każ ßenje dotal sjednoczeny pod jenym wjednikom a jenym znamjenjom, hokatym kschižom.

Tutón hokaty kschiż ti milijony starych wojakow někotreż swonkownje jednoczа do jeneho złędowarstwa ßa wjednikom na żiwjenje a ßmjerć. SSo tuteje pschicinny je wón wjednikej a němskemu kanzlerej znowa swjatkownu ßwěru wuprajił a jemu poßwjeczenišku ßwjatoczńosć wosjewił. Na to je wjednik telegramm pósłał, w kotrymż jemu ßwój łžak wupraja a starych wojakow w towarschnej myślі wutrobnje pozdrowja.

Swjatkowy wjednik rjekny, ßo je kameradow ßwołał, ßo bychu na nowu khorhoj ßlub ßłožili, dokelż ßo psched 20 lětami w tutych dnjach njeßmérna bitwa pola Verduna sapoczа, a dokelż je tutón dźeń też wotzebity pomjatny dźeń nazionalsozialistiskeho hibanja.

Swjatkowy wjednik ße swojimi tśomi milijonami towarschemi wjednikej njeslemjomne złędowanje ßlubi a pschepoda nowe khorhoje ſ wjednikowym ßłowom „SSwěra je moja cześć."

Potom hischcze evangelski pólny biskop D. Dohrmann a katolski wójskowy wyschschi farař Narkowski ßłowa poßwjenowanja porěčeschtaj. Swjatkowy wjednik wopomnischе morwych ßwětoweje wójny a morwych nazionalsozialistiskeho hibanja, wotzebje Horsta Wessela, kiž je na tutym dniu psched 6 lětami padnył. Se ßtawu na wjednika a Němßku swjatkowy wjednik ßwjatoczńosć w sportskim palasce słónczi.

Po ßwjatoczńosći ßo formazije k cześtnemu pomnikej Pod lipami podachu. Swjatkowy wjednik wotnj k pomnikej położi a da wschitke formazije nimo ßebje kročzeć.

Wopomnjanje Horsta Wessela

Njedźelu bęsche ßo schesć lět minyło, ßo je Horst Wessel po bleschej khorosći na ßranjenje kommunistiskeho ßelźa wumrěł. W ßrjedźischczu ßwjatoczńosćow, ſ kotrymiž SA wopomnjesche ßwojeho morwego wojowarja cześcesche, stesche ßwjatoczńosć w dźiwadle na Horsta-Wesselowym-namješcze, pschi kotrejž mějesche wyschschi skupinowy wjednik ſ Jagow wopomnjenišku rěcz.

Pschi rowje wojowarja ßa nazionalsozialistiske hibanje na Miklawschowym pohrjebnischczu bęsche hižo rano czeta ßa ßtraża Horsta Wessela wudyra naßtupiła. Zyle dopołdnjo mnohe wotpołkanzliwa row wopytachu, kiž bęsche ßo ſ cześtnymi kwětkami wupyschił a ßo zyle ſ wěnzami pschikrył.

Dopołdnja w 9 hodźinach wyschschi skupinowy wjednik ſ Jagow ßa Barlinsko-braniborsku SA wotnj k rowu położi. Krótko do 2 hodźin pschińdźe župny wjednik němskeho ministra dr. Goebbels a wokrjeżny stronjanow a druhich w dlešchim nutrnym spominanju pschi wojowarjowym rowje ßawosta. Po poručnoscі ßwjatkowcho wjednika wocerskeho ßwjatka generała infanterije ßwobodneho knjeża ſ Seuttera wjednik Barlinskeho ßwjatka generalny major na wuńlužbje Höfer njedźelu dopołdnja wěnz k rowu Horsta Wessela położi.

S Swjatoczńosću w dźiwadle na Horsta Wesselowym namješcze stojesche pod hejtom „Wěcznje żiwa je SA!" Mies cześtnymi hosćemi bęschtej Horsta Wesselowa macj a ßotra a pschiwuzni wschitkich, kiž bęchu w Barlinje ßa hibanje padnyli.

Dopołdnja bęsche wyschschi skupinowy wjednik też na row Hanßa Eberharda Maikowskeho na invalidnym pohrjebnischczu k 29. narodninam morweho wudyroweho wjednika kwěcźel cześerwjenych rózow położił.

Hamtska šwajcarska zdźěleńka wo němskej protestowacej noće

Wo poßedźenju schwajzarskeje ßwjatkoweje rady, w kotrymž je ßo pjatk wo němskej protestowacej noće jednało, je ßo nowinam tole hamtßy ßdźěliło:

„Schef politiskeho departementa ßwjatkowy rada Motte je wo protestowacej noće wosjewił, kotraž ßo pschećiwo ßakaseje krajneho nawjedowarstwa a wokrjeżnych nawjedowarstwow nazionalsozialistiskeje ßrony w Schwajzarskej wobrocza. K wosjewenju tuteje khětro wobschěrneje noty ßo pschedběżna rosmołwa pschijamkny; tola budźe ßo ßwjatkowa rada ſ tutej należnoscі hakle ßa někotre dny ßeběrać, a to zyle w měrje, hdyż ßo ßwjatkowej radźe nacżijk wotmołwy pschedpołoży, kiž politiski departement w pschesjenoscі ſ justizynym a polizajskim departementom ßestaja. Dokelż pschi pschichodnym poßedźenju ßwjatkoweje rady schef justizneho a polizajskeho departementa ßwjatkowy rada Baumann njebudźe pschitomny, móże ßo hakle ſ wuradźowanjom tuteje należnoscі ßa tydźeń pokračować."

Wuherska awstrisku wikowańsku kritizuje

Wuherske nowiny pišaju, ßo awstriski ßwonkowny minister Berger-Waldenegg, kiž je ßo w tutych dnjach ſ italskim ßtatnym ßekretarom Suvichom w Florenzu ßetkał, w najbliżischim czaju do wuherskeho hłownoho mésta Budapeśta pschijdźe. Městokanzler wjerch Starhemberg ſ ministrom ßobu pschijdźe.

Nowiny maju ßa to, ßo je Suvich awstriskemu ßwonkownemu ministrej radźił, Budapeśt wopytacz a politiku Italskeje, Wuherskeje a Awstriskeje ßažo do kolijow ßwjeścz, każdy ßu ßo w romiskich protokollach poßtajiše. Myślа żebi, ßo je Suvich w Florenzu Bergerej-Waldeneggej politiske poßtupowanje awstriskeho knjeżerstwa porokował.

W tutym ßwišku maju ßo też naßtawki we wuherskich nowinach wobhladowacz. W nich ßo pišacżelio pschećiwo awstriskej wikowańskej politiky wobrocżeja. Awstriska ßo płacżišnow dla njebędże ßrěczenjow dźerżała a je ßwoje żito w Argentiniskej a ßamo w Ssowjetskej Ruskej kupowała. Każ wuherske nowiny hischcze naßpomnjeja, je Czěchßłowakska wot Awstriskeje żadała, ßo by cześke żito wotběrała. W tym wone żiwlne wohrożenje wuherskich ßajimow widża a ßu hižo hrožyle, ßo Wuherska industrijowe wudźelki měło ſ Awstriskeje ſ Němskeje wotběrа, jeli ßo Awstriska ßwoje dotalne ßtejischczo k Wuherskej njepschemění.

Berger-Waldeneggowe rozrěčowanja ze Suvichom

Wożeßity rosprawjeŕ Parižskich nowin „Matin" w Florenzu wo wopyće awstriskeho ßwonkoweho ministra pišche, ßo ßo minister Berger-Waldenegg nimo italskeho ßtatneho ßekretara njeje ße żanej politiskej wosobu ßetkał a ßo je też wschitke wopyty nowinarjow wotpokasał. Wón pak je njedźiwajcy teho rosprawjerja nowin „Matin" pschijał, pjecża ſ wumjenjenjom, ßo tutón niczo wo rosrěczowanju njepische.

Najebacz teho pak rosprawjeŕ w ßwojich nowinach pischе, ßo awstriske należnoscze europskich politikow pschejara ßajimuja, hacz ßo bychu ßo mohle krótka wobeńcz. Njepschiłepomniwschi pak ßjnka, ßo je ßwoju rosprawu ſ exta awstriskeho ßwonkoweho ministra słyschał, rosprawjeŕ pischе, **ßo ßo wjetschi dźeł ßrjedźno-europskich ßtatow tomu pschećiwiwja, ßo by ßo Ssowjetska Ruska pschejara do należnoscow ßrjedźnjeje Europy tykała a ßo by ßo wona na město Italskeje ßtajita w praschenjach, kiž ßrjedźnu Europu naßtupaju.**

Dopišowar pokračuje, ßo dyrbi Awstriska w tu khwilu tkutniske praschenja rjadowacz a ßo najprjedy wo hospodarske należnoscze ßtaracz. Awstriska drje do krajow njeßłuscha, kiž ßo na ßankzijach pschećiwo Italskej wobdźelеja. Na wobhonjenym awstriskim mětnje pak ßo wosjewja, ße pschichodna hospodarska politika Italskeje Awstriskej runje tak ßejchłodźi każ wschitkim druhim ßtatam, dokelż Italska ßankzijow dla politiku ßamoßataranja powjedże.

Českosłowakski ministerki předsyda Hodża w Beogradźe

Czěchßłowakiski ministerski president a ßwonkowny minister dr. Hodża je ßobotu dopołdnja w 9 hodźinach do Beograda pschijeł. Na poßlednim ßastaniscżu psched Beogradom, w Semunje, bęsche czěchßłowakiski wupołłanz w Beogradźe do czaha pschistupił, ßo by ministerskemu pschedsydu hodże wo położenju rosprawjał.

W Beogradźe ßuhoßłowjanski ministerski president a ßwonkowny minister a wupołłanz Maleje enteny a balkanskeho ßwjatka Hodźu powitachu. Też ßastupjerjo skupschtiny a ßobustawy parlamentarikeje oppoßizije bęchu pschitomni.

Ministerski pschedsydźa Hodża je ße ßastupjerjom Beogradskich nowin „Wreme" wo wotpohladach ßwojeho wopyta w Beogradźe porěčał. S juhoßłowjanskimi ßtatnikami dhe wschitke praschenja pruhowacz, kiž ßajimy a pschichod wobeju krajow naßtupaju.

Wón rjekny, ßo drje ßu ßo hižo popyt k nowemu organisowanju krajow pschi Dunaju cżinile, ßo pak na někotre faćischcze, ßo je psychologiski wokomik pschichoł, kiž by nowy pospyt psched njeporadjenjom ßwarnował. Hacż psched krótkim ßu ßo wulkomožy ßystemej lepschinowych zlow pschi Dunaju pschećiwjale. Djenża pak tu njeje wjazy powschitkownebo pschećiwjenja, kiž też njeje, hdyż hischcze je, wjazy tak żiwne każ prjedy.

Hodża hischcze naßpomni, ßo ßu ßo wschitke jeho wupraјenja w Parißu w rosprawach pschehnałe. Paris pjecża dospołnje pod hrožu psched „němskim wojerjenjom" ßteji a na wschо w ßwěcze ſ tuteho ßwojeho ßtejischcża ßhladuje. Hodża doda, ßo ſ tym nocże rjez, ßo ma ßo wuwiwcz Němskeje bjes ßtaroscże pschihladowacz. Europa by dyrbjała żebi ßystem k ßakitanju ßwojeho měra a pokoja wumyßlicz.

Nowe nasylnosće w Španiskej

Powěść, ßo je ßtajny wubjerk ßchpaniskeho ßejma wukas wo ammeßtiji pschijał, je w někotrych ßchpaniskich městach demonßtrazije ßbudźiła, ſ kotrymiž mějesche ßo wjele nad wukasom dopokałacz. Pschi demonßtrazijach w někotrych městach też k nahłownoßcam dóńdże.

W Bollulu du Candado w provinzy Huelva demonßtrantow je pišarni katolskeje ludoweje ßrony a w ßkhadźowarnjach narodnych ßtronow woheń ßałożichu. Hdyż policija ßpyta, ßapaleńßwam ßadźewacz, demonßtrantoju ſ pistolow do njeje ßtrělachu. Policija na to tehorunja do demonßtrantow ßtrělesche, dweju demonßtrantow ßatrěli a někotrych ſ dźěła ezejžo ßrani. SStajny wubjerk ßchpaniskeho ßejma je ßchpaniskemu ministerßkemu preßidentej pokazmój ßpodjcził, ßo móże wójnßki ßtaw w kraju poßajicz, hdyż ßebi poměry to żadaju.

Na franzowßko-ßchpaniskich mjesach móże ßo wot někotrych dnjow żiwe puczowanje wobledźowacz. Wjele ßchpaniskich ßmójbow je ßwoju domißnu wupuschczilo a do Franzowßkeje wuczahnyło. Nawopak pak wjele ßchpaniskich kommunißtow ſ Franzowßkeje do SSchpaniskeje cżehnje.

20 000 khłostańcow so pušći

W SSchpaniskej ßo jeczi ſ jaßtwom puschczeja. Ammeßtija ßo na někotre 20 000 khłostanzow naloži. SSobußtawy katalaniskeho knjeżerßtwa ßu ſ preßidentom Companyßom do Madrida pschijeże. Tam je jich wulka ßyła ludu powitała. Puschczenczy běchu po pedawkach w oktobru 1934 ke khłostańni na cżaß żiwenja ßaßudźili.

Mjes puschčenymi je tež človiek, kiž so sjawny njepschečel cžišco 2 mjenuje. Jeho běchu jako japaterja k 80 létam khfostarnje fakudžili. Někto pak so jeho w Barcelonje s druhimi puschčili. W Bargosu so snateho markisita Gonzalesa Penn s jastwa puschčili. Pena je w swojim cžasu sbě k Asturiji nawjedował.

Kupjel w rěcy

Wobstarny muž tłoe se swojeho žiwjenja powědasche: Hdyž k nješchporu swoni, mje domach njeczěrpi.

My běchmy schitnyro w domje, tšo hólzy a jena holcžka. Nusu a hubjenstwo njesnajachmy. Starschej běschtaj dže dželawej a slutnjwej. Tež my dsěcži dyrbjachmy wot małosce khětro dželacz, schtož pak rad cžinjachmy; pschetož my běchmy sylni a strowi. Mojej diwaj bratraj, dwójnikaj, běschtaj dwě lécze młódschaj hacž ja. To běschtaj rjanaj hólzaj, pěknaj a lubosnaj, zyle na so podobnaj; wschitzy mějachu nad nimaj žiwoje wjeselce. Ssotra běsche młódscha. Taj bratraj widsejchtaj we mni, kiž běch starschi a žylnischi, swojeho nawjedowarja.

Raš njedželu po wobjedže hischcze wschitzy we jitwje hromadže sedžachmy. Tuž k nješchporam swonjesche. Nan kiwny a my wsachmy spěwarike a bežachmy won — k zyrkwi. Tola běsche hischcze trochu jahe a tuž mi ta njesbožowna mysl pschindže, hischcze dele k wězy běžeć. Bě jara horzo a woda wabjesche a prjedy hacž běch žebi to prawje pschemyslił, běch hižo teju bratrow narěčał, so bychtaj so mnu město ke nischi, so w wězy wukumpałoj. Wonaj s wopředka njechaschtaj; dokelž derje wědžeschtaj, kak jara nan na kemschenje džerži, ale jenož někotre słowa s mojeho rta a wonaj so mi podwolischtaj. My běžachmy khětro dalako sady wožy, hdyž naš nichtó widsejcz njemóješche. Woda bě tu khětro torhata a wysche teho běchu tu łuzoły, kotrejž njesnajachmy. Sswoju drastu wot so smjetachmy a někto džěchmy do chłódneje wody. Taj dwójnikaj wyskaschtaj s wješelkosču a njechaschtaj wjazy s wody a wješelesch-taj so, hdyž jimaj woda hacž do schije dožahasche.

Ja pak žaneje praweje wješelkosce njemějach. Sswobomje bě wotuczšto. Tak bórsy sajco s wody stupach, swobleckach so a pschiwołach bratromaj, so je někto dosch. Khwilku we wodje wokoło łajach a ja ptaczkami hladach a pschi tom na bratrow sabych. Na jene dobo pak so dopomnich, so dyrbimoj domoj, hewak s kemscherjemi wjazy domach byli njebychmy. Tuž s rokocžiny wulkišych a bratrow wokach.

Tola hdže běchtaj taj? Wot njeju daloko a schěroko niczo widsecz njebě. Jejn drasta hischcze na brjoshy leješche. Ja wołach a ptakach, łajach s wody a do wody. Ja běch kaž bjes rosumna. Towarschojo se wšy pschibějachu. Tschepetajo jim swoju nusu skorzach, so tu dwójnikaj wjazy njesitaj. Někotsi mi pytacz pomhachu, druzy do wšy běžachu, ludzi na pomoz wołacz... Pschepose!

Njemóžu dowopisacz te dny a nozy, kiž někto zlódowachu. Nan a macz sa mnje žanych słowow njemučeschtaj. Němy porok s jeju wocžow mje jara cžmilowaschе. Nanowa hłowa bu te dny wscha schěžiwa. Kóždu nóz žwěcžeschtej jo dwě žwěczky pschi bratrowymaj kožomaj. Ja tej žwězy widsach a jo žałosco we kožu s jeneho boka na druhi walach.

Hižo 8 dnjow běchu jo te žwězy žwěcžile a hischcze tej cžile njeběchtej namakanej. Džele domach njewudžerjach. Njemójach wjazy łžychcz, kak by w nozy nan hutšišcho k wězy schoł hacž tam tola słónczinje teju tepjenju s wody wupławjenju namakał njeby. A macz a žotšicžka thodželschtej płacžo po domje. Na wschém tym pak běch ja žam we winje.

Tuž cžekrych. Kak žym to cžinił, so mje popadnyli njeju, kak žym wokoło bludžił, dželał, hłodu mrał a jo dale prał, to tu powědacz njechant. Tola wscho cžuch radscho snjesecz, hacž domach tu žałosnu bolosc a te poroki.

Léta jo minychu. Ja běch jo trochu směrował. Wjele žym cžerpił a njeł, tola žym pěkny wostał. Nješcho njecžesne, nješcho ste njebudžich cžinicz mohł. W někotrej cžežkej žłužbje běch wutrał a žebi wjele pjenjes sałužił. Tuž pak mje styk po domje saja. A kaž běch někdy sdradu s domu cžekmył, tak jo tež sdradu wrócžich.

Schto pak domach namakach? Nan bě njebohi. Wón to dlěše wutrał njebě. Tež hotšicžka bě wumrjeła. Ale macz bě hischcze žiwa. Wona běsche na mnje cžakała a wschědnje proschła, so bych jo jaho wrócził. Ale wona bě jo jestarita. A jako swojej sesthnjenej ruzy mi wokoło schije połoži, płakach wótše, prěni krócz po žmjerci mojeju bratrow.

Hdyž k nješchporu swoni, dyrbju ke mischi. Mi je, jako bychu žmjertne swony swonile.

Budyske stawniske powěsće

Sobotu 22. februara 1936.

Narodźili žu jo: 17. 2. Willijej Mafkej Kunathej, wójnikej w Rakezach, žyn. — Emilej Wilhelmej Rettigej, nakupowarjej, žyn. — 21. 2. Pawołej Hermannej Wobstej, dekorazíffemu molerjej, dźowka.

Wumrěli žu: 21. 2. Berta Klementina Ottilia Augusta swud. Hollsteinowa rodź. am Ende, pensionarka, 76 lět. — Otše Korli Herbertej Liedtaj, kuchinskemu mischtrej, morwonarodźeny žyn. — 22. 2. Gustav Maks Wolf, pjekarskí mischtr, 58 lět.

Swěrowali žu jo: 22. 2. Kurt Maks Stradtmann, telegrafowy mechanik a Elfrieda Maria Uchtiersej, pósłka assistentka, wobaj w Budyschinje. — Hermann Marczin Měrsch, cžěpla a Helena Gertruda Fiedlerjej, ichwalcja schatow, wobaj w Budyschinje. — Pawoł Willy Hillmann, ratarški dźěłacjeř a Emma Elsa Lehmannej, fabrikska dźěłacjeřka, wobaj w Budyschinje — Franz Handrij Ulrich, cžełar rowowych pomnikow a Klara Frida Hana swud. Groschina rodź. Gudźij, bjes powotanja, wobaj w Budyschinje.

Pokiwy pyskej a pjeru

Stare twórby mjenujemy te, pódla kotrychž hišce nowiše stoja, na pŕ.: Wjerš pomazy — Wjeršny Bóh pomhaj! W pračasu runaše so 4. pad přeco prěnjemu, na příkład rěkaše: Muž wjedže kóń (nětko: konja), ćeta rěći prawda (nětko: prawdu). Powostanki tajkich twórbow hišće mamy w někotrych wobrotach: Bóh syn je so „człowjek“ sčinił (= człowjeka), je so za nas „wačka“ sčinił (= wačku). Wón je so „syna boži“ sčinił (= syna božeho), je so kral sčinił (krala)! Hordu ty myslička, nječiń so „wopica“ (= wopicu). Njepočinaj so „swjaty, swjata“ (= swjateho, swjata)! Njekhwal se zbožny, čiń so mały! Wona so wulka zła. Zdaš so wowca, sy pak wjelk. Nječiń so slódka wokoło wuja! Stóž so zeleny čini, wot toho torhaju kozy. Nowu twórbu ma P. Wosadnik na 140,5 z Jězusoweje winicy čo. 249,5: Duša, „so pedaj jemu cyle wšu“ (= cyle wša). Potajkim sa słowjesami: činić, zdać, khwalić so atd. je so stary 4. pad wukhował, kiž so runa prěnjemu.

Stare zestajenki: Stargard, Belgard, Belgrad, Nowgorod, Lubhozdź (luby lěs Laubegast), Wjelhorj (leżownosć pola Baćonja), pustwjećor atd. Njeestajane wurazy bychu byłe: stary hród, běły hród, nowy hród, wjele hory (= wjelke — wulke hory), pusty wjećor. Tele twórby su cyle němskim podobne: Altstadt, Neuburg.

Staroba požčenych słowow: „Žałba“ starša hač „želbija“, „pjenjez“ starši hač „feuk“, „bol“ (kbel = cupellus) starši hač „kibl“.

storhi (storje) Flachswerg.
Storch baćoń, baćona.
Storcha Baćoń, do Baćonja.

Estonska žwjezji narodniny.

Konstantin Päts, president estonskeho stata, kotryž 24. februara 18. krócz dżeń njewotmišnosće wošwjeczi. Päts to běsche, kotryž w lécze 1918 žwojich krajanow pschećžiwo bolschewikam organisowasche a s tym sakładu sa Estonsku njewotmišnosć pokoji. (Weltbild, M.)

Deutsche Arbeiter-Partei

Ortsgruppe München

An das notleidende Volk!

Großer öffentlicher Vortrag

am Dienstag den 24. Februar 1920, abends 7 Uhr im großen Saale des Hofbräuhauses (Platzl)

Thema:

Was uns not tut!

Redner: Herr **Dr. med. Johannes Dingfelder**

Eintritt: Der Geschäftsführer der Deutschen Arbeiter-Partei Ortsgruppe München

Jeder Deutsche muß heute wissen, was uns not tut! Jeder Deutsche muß heute wissen, was Dingfelder will! Jeder Deutsche muß heute wissen, was die Deutsche Arbeiter-Partei will! Jeder Deutsche muß heute wissen, was die Deutsche Arbeiter-Partei will!

K 5atojenjskej 5wjatoczjnoscji NSDAP 24. februara.

Pscheproschenjski plakat sa wopomnjesa hódnu 5promadžijnu 24. februara 1920 w Mnichowskej dwórskej piwarni, pschi kotrejž Adolf Hitler prěni raz 5jawnje pri-cži a 5troniny program wojewi. Tutón dżeń NSDAP jako 5wój 5akoješnjski dżeń 5wjeczi, na kotrymž tež tute léto po najstarschi wojowarju hibanja so we Mnichowje 5eńdu.

(Heinrich Hoffmann, M.)

Za Božim khlěbom

Po Sienkiewiću.

Do serbšćiny přełožił J. Winger.

10]

(Pokračowanje.)

A tola je tale časć města wožiwjena. Cyła emigracija (wupućowarjo), kotraž njenamaka ani na khwilu přebytka w kasarnach Castle-Garden, a njecha abo njemóže do tak mjenowanych „working-housow“ abo dźěłaćerskich domow hić, skhadźuje so tu, bydli, žiwi a mrěje. Z druheje strony móže so prajić, zo su, jeli směš wupućowarjow ješć europskeje ludnosće mjenować, wobydlerjo tamnych kutow patoki wupućowarjow. Ci ludźo dundaja z dźěła, dokelž nimaja dźěła a z dźěła, dokelž so jim tak lubi. Tu su tež w nocy husto dosć revolwerowe wutrěle słyšeć, wołanja wo pomoc, dybawe skrěki zlobow, pěsničkí pjanych Irow abo wuća čornochow, kotřiž so mjez sobu na hłowy cepu. Wodnjo eztkuješ so spochi z črjódkami dyrdomdejnikow w roztorhanych klobukach, z dymku w zubach, kotřiž přihladuja na pjasćowe bitwy a so při tym wot centa (pjenježka) hač do pjeći sadźeja za kóžde wuražene woko. Dźěći — běle a małe čornoški z kudźerjawymi włosami honja so, město zo bychu čas w šuli přebyłe, po wulicach, klepotajcy z kruchami wolacych rjebłow abo slědźicy w błóće za zbytkami jědže, pomerancow a bananow; do kosće wuskhnyte iriske žony wupřestrěwaju rucy za khmaňšo wobleženym překhadnikom, jeli so tam zabłuđi.

W tajkej ludźacej gehennje (heli) wuslědźimy našeju stareju znateju: Ławrjenca Toporku a jeho dźowku Marušku. Knježe kubło, kotrehož běštaj so nadźałoj, bě jeno kaž rjany són, kiž bě so jimaj wudźał a na běłym dnju roztał a woprawdźitosć předstaja jimaj čěsnu jstwičku do zemje zapadłu, z jejnym woknom z wubitymi skleńcami. Na sćěnach jstwički čorni so njeswarna pleseń a smuhi wlóžnosće; při sćěnje stoja zerzawe a dźěrawe železne kachličky a blidko na tšoch nohach; w kuće město łoža trochu jećmjenjoweje słomy.

To je wšitko. Stary Ławrjenc kleči před kachličkami a pyta, hač so njeje we wustudźenym popjele něhdźe někajka kulka (běrna) wukhowała a k tomu dźělu wróća so khwilku za khwilku podarmo hižo druhi dźeń. Maruška pak sedźi na słomje a wobjimawši z rukomaj kolenje, hlada njehibajcy so na podłohu. Holčka je khora a skhudła. Po prawom je to ta sama Maruška, ale jeje něhdy tak čerwjenej ličcy stej hłuboko zapadłej, koža bu błeda a khorowata, cyle wobličo někak drobniše hač něhdy, a woči wulkej a zamyslenej. Na jeje wobliču je widźeć wliw zhnileho powětra, zrudoby a khudeho žeži-wjenja. Běštaj so jenož z běrnami žiwiloj, ale wot dweju dnjow běchu też běrny wšě. Nětko docyła njewěstaj, štoż započnjetaj a z čim so dale žeživitaj. Třeći měsac doběhnje, zo bydlitaj na dłóžbje a sedźitaj w tej jamje, tohodla so pjenjezy pominychu.

Stary Ławrjenc spyta so prašeć za dźěłom, ale jemu ani njerozumjachu, što chce; khodźeše do přistawa twory wunošować a wuhlo na łódže nosyć, ale njeměješe karki, a z cyła jeho hnydom Irowje z pukami pocešcichu; chcyše so ze sekeru do twarjenja dokow připowsnyć — ale z nowa sydaše puki.

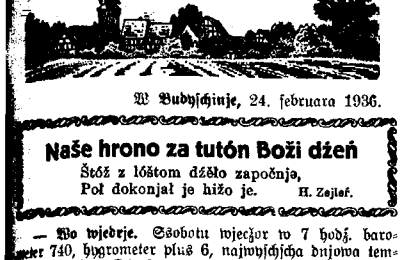
Při tym što je to do dźěłaćerja, kotryž njezapřijma, štoż jemu powědaju?! Hdźežkuli rucy tykny, do čehožkuliž chcyše so dać, hdźež so poda, wusměchachu jeho, wotstorkowachu, kopachu a bijachu, tuž ničo njenadeńdże, nihdźe njemóžeše grósa zasłužić ani sej wužebrić. Wlosy zešedźiwichu jemu ze starosću, nadźija so dowuroni, pjenjezy so pominychu a započa so hłód.

W kraju mjez swojimi hdy by też wšitko přisadźił, hdy by jeho khorosć wudrěła, hdy bychu jeho dźěći wuhnałe z khěški, to by trjebał jeno kij do ruki wzać a so stupić pod Božu matru na rozpuću, abo při durjach někajkeje cyrkwje a spěwać: „Ach Wótče, Wótče luby naš“. Knjez by přijeł, a by slěborny dał; knjeni by z woza dźěćatko wupóslała z pjenjezom w różowej ručcy a z wulkimaj na dźěła zhladowacymaj wočomaj; hospodař by poł pokrutu khlěba dał, hospoza kołbasu, a člowjek by so ožiwił, byrnjeł kaž ptačk, kotryž ani njesyje ani njewora. Při tym hdy by tak pod křižom stał, by na sobu měł jeno ramjenja, zwjećcha njebjo, a dokoła pola a w tamnej wjesnej čišnje by Bóh Knjez jeho spěwanje wusłyšał. A tu w tym měšće wuješe něšto tak strašnje, tak kaž w tajkej prawje wulkej mašinje, tak so kóždy do předka pjerješe, tak hładaše jenož před sebje, zo so cuzeje nuzy nichtó njedohlada. Hdyž so člowjekej prosće hłowa wjerćeše, rucy spadowachu tej, woči njemóžeštej wšeho změsćić, štož so jim nawleče, a myslička mysliczku njedosćeže. Tu by wšo tajke dźiwne, cuze, wotstorkowace a tajke dosć skoku, zo dyrbješe kóždy, štóž so w tej kuli wjerćeć njemóžeše, z kola wulećeć a so z wotmachom rozrazyć kaž hlinjany hornčk.

Ach! kajki rozdźěl! Hlej w cichich Lipnicach bě Ławrjenc z hospodarjom aławnikom, měješe žonu, nahladnosć pola ludźi, połnu łžicu jědže kóždźicki dźeń; njedźelu by ze swěcu w rukomaj z wothkadom wokoło woltarja šoł; a tu bě mjeze wšěmi posledni, bě kaž ničeji psyk na cuzym dworje, bjezjazny, dyrkotacy, do kulki stuleny a wuhlođźany. W prěnich časach toho hubjenstwa spominaše husto: „Lěpje by ći było w Lipnicach“. Swědomje rješeše: „Ławrjenco, přečo wopušći Lipnicy?“ Přečo? dokelž bě jeho Bóh wopušćił. Njesł by tón burski člowjek swój křiž, čerpjeł by, hdy by přenim něhdźe kónc był toho křižoweho puća; wědźał pak derje, zo budźe kóždy dźeń dale hórše dopuśćenje a zo jemu a jeho dźowćičcy kóždźe ranje słónco dźeń a wjetšu nuzu wobswěći. Tuž što? Mjeli se splesć powjaz, Wótče naš wuspěwać a so wowěsnyć? Bur woći njepřizahdźeli před smjerću, što so stanje z holičom? Hdyž wo wšěm tym myśleše, čuješe, zo njebě jeho jenož Bóh wopušćił, ale zo jeho tež rozum wopušća. Njebě žaneho swětła w tej čěmnosći, kotruž před sobu widźeše, a njemóžeše ani prajić, što jeho najbóle boli.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W **Budyšinje,** 24. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Štóž z lóštom dźěło započnje,
Poł dokonjał je hižo je. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Sobotu wječor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer plus 6, najwyšiša dnjowa temperatura 0 stop. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 731,5, hygrometer plus 9, najnižša temperatura w nozy 4 stop. połoty. — W kanalu mjes Francozowšej a Jendźelskej je nižina sešymlita a so k połnozy winyka. Jeho hłowny minimal je so hač do nasich stron pschedrěł a je nam mile wjedro j wjačernjom a tačom pschinjesł. Mjesa wječernej nižinu a symnej ruskej wyschinu so někto Wódry wot połnozy k połdnju cehnje. W tu chwilu ma njemóžemy hischcze wocakowacj, so so bóle sczopli, hač so wjazy czopleho powětra njepschipławja. Dźensa je jutsje smějemy trochu njewobstajne a s chwilemi schcemowate wjedro. — Jutsje wutoru błónczko 6,35 hodź. wjadźa a so 5,32 hodź. thowa. Mjezacz schadźa jutsje raz na 7,32 hodź. a thowa so wjeczor 9,47 hodź.

Wuhladny na wjedro sa jutrischu wutoru: Njewobstajne a mazjate wjedro.

*

Dźak wyššeho měšćanosty

S dosćežinjenjom žym mohł swěsćicz, so běsche **sazjemnjenjske swuczowanje**

11. februara 1936 sazo połny wuspěch.

Dźakuju so tohodla wschitkim **zhromadźenjam** sa jich **zaswjedzenja** polne a swólnjene zhromadźko a wusnamnu **zasadźenja.** Wobzebje dźakuju so mnohim **hamtarjam, hlasnjam domow a pomocnikam němskeho zwjasa sa powdźaknjenje schit, nuzam SA a SS a korpsej półn. honjerjow,** schtož su so na njezbožicznje waschnje wónowali a zu s tym mnjne k poradźenju swuczowanja pschinoschowali. Mjezjanske policajske sarjadnistwo jako policija powětrowa schkita je sazo pschikladomne dźěło dokonjała.

Wyschschi měšćanosta.
Dr. Opitz.

*

Posledni dźeń póstniskeho wjesela

S jutschiej wutoru dokónczi so czas wjeselapolne póstnischeho zíwjenja. Tak mnohy su tutu składnosc, zo w městach a na wsach, wužiwali k prawje radosznym hodźinam sabyczą wschelo teho, schtož jich wschedny dźeń wobradźi. Tak mnohi shladuje na rjane hodźiny wróco, kiž je pschebył pschedrasczenym w tole zatych a njesatych zíwjenskich towarischow a towarischkow. Haj póstnizy je zwjescił! A kaž to wulzy zjinja, tak dźensa to jutsje wutoru dźěczi cźinicz. We Budyschinje zo hotuja hižo k popoldnischemu wjeselekemu cźasej, runje tak w Schérachowje, w Kamjenzu a we Wojerezach. Popischejemy tez naschim dźěcznom na wjach tuto wjesele. Kak budźe jim wutroba wyskacz. Budźimy ras s nimi w dźěcznowskej myslli zole sjednoczeni. Potom budźe nam dwójna radosc, dowź samy po wjeselnych hodźinkach s dźěcznimi, wjeczor pschi schalzy bramowego, pampuchach, schkleinzy jerkeho abo słódkeho, abo samo winka póstnizy w kruhu wjeselnych dorosczenych dozwjeczimy. Haj sawjerczimy zo w reji — posledni dźeń póstnizow zo blizi.

*

— **Cźezke niestwje** sta so zobotu dopołdnja wokoło 10 hodźin Psched Garbarskimi wrotami — Pod hrobom. Posłanej bura Budarja s Kschiwuje Borkhcze s kuczowym wozom po Garbarskej hasy dele jedźesche. Won nieschesche dwaju konjow sapschehnjenein a sam we wosu sedźesche. Sapinany wós so po hładkej dróhy zmwasche a worczikaj konjow do nohow bijeschtaj. Konjej so spłóschischtaj a na hrobu Pod hrobom cźerjeschtaj. Kaczrunjej pohonc z wozom kruce djerzesche, won njemóžesche konjow dodźerzecz. Kuczowy wós so wjerhajo dźesce, do Susannu Henkrerez, kiž mjes leżownoscjomaj Psched Garbarskimi wrotami 9 a Pod hrobom 1—4 s ruczinym wosom stejesche, potorhny a pschejedźe. Pschi wosownym wjerhanju so wozy a worczikaj wosa pwischeschu. Konjej pohonc za, kiž wotezli kruce djerzeschu, s wosa storhnyschtaj, so won z wotmachom na hrobu padze. Bjes wosa konjej s wojom a worczikomaj na hażu Pod hrób cźerjeschtaj, hdyž so dóncznje s postronkami sa żelesene wobkoženje pschi sakhodźe do leżownosce cźisko 61 saschmjatascht aj a stejo wostatschtaj. — Wobsarujonne Henkrerez dźěcźo żebi mohły hischcze a so hewak cźesko franj. Pohonczej so mohły hischcze. Se sanitetnym autom dobrowólnje sanitetnje kolonny wobeju do měšćanskeje thorownje dowjezechu. S nimaj so połepschuje. — Konjej staj njesranjenaj wostałoj. Na wosu zanym njeje żana schkoda nastała. Bratr bura Budarja, kiž pschipadne nimo pschihódze, konjej zobu wosa. — Każ wocźiły hwězdy wupraja, je pohonc pomału jěł, dónż ja so konjej njelpłóschischtaj. Jemu so njemóże porokowacz, so njeje swojm winowatosc cźinił.

— **Hischcze druże njesboża.** Sobotu 5létne dźěcźo njewobladnjwje sady wobtłodneho auta wuhódny a perch pisches Jerzowu hażu bżéżesche. Pschi tym wono motorowemu kolesarjej, kiž po Jerzowej dróhy jedźesche, do kola sabeża a padze. Wono żebi nad lewym wóczkom 3 cm dołhu kwawjazu ranu narasy, kotraż dyrbjesche so saschicz. Każ żiwéży wupraja, je dźěcźo wina. — Na Kamjentnej haży zobotu kołojédnu do wozobowego auta jadźe, kiż so s Kamjentnje haży k kólni wohnjowje wobory sawinj. Kolesar padże a so na swoje jenoż znadnje srani. Jeho koło so żylnje wobschkodźi. Winu mataj wjednik automobila a kołojédny. Wobaj njejstaj dyłoj dosczedźiłowaj. — Njedźelu popoldnju ½4 hodźin na Kěrjolskej dróhy blisko Ssukelnjeje haży motorowy kolesar je swojim zobujedźejazym padze. Won njesamowicze spěschnje s Kěrjorkeje dróhi na Zitne wiki jedźesche a psched kschiżowanischczom pschenahle saspina, cźehodła padże. Wjednik so nehdże 14 metrow po dróhy zuny. Wobaj bjes schkody wotendźeschtaj. Pschi kole bésche so jenoż pedal zhibnył.

— **Polizija saja muja,** kiż psches nasche město puczowasche a na wuzahaze waschnje prosches che. W jenym padże bésche jeho wobkhodny wjednik dyrbjał s mozu s bérowa pokasacz.

— **Nałetni schkitanski cźas sa ryby.** Nałetni schkitanski cźas sa ryby traje wot 15. haprleje 6 hodźin rano hacz do 26. meje 1936 18 hodźin. Tak mjenowane cźiche rybarstwo, do kotrehoż tez kojenje rybow s wudu złuschca, je w tutym cźasu dowolene.

S **Hornjeje Hórki.** Nowy smerz. Sa njedawno semerkteho smerza Augusta Mäßlinga je so zronjan Arnoscht Krjeczmar s Hornjeje Kiny za noweho smerza postajik. Hamtski zud je jeho wobstrucźik. Stronjan Krjeczmar je tutón hamt hižo nastupił.

S **Bulez.** Nasch zerbski molet je sa hru „Paliwaku", kotruż naschi młodzi Sserbja njedźelu 1. merza we Stangez hoscenju pschedstaja, naczisti sa drastu na jakładze ethnografiskich studijow a ludowednych zórkow pschihotowak. Wusłojne ruki tule drastu někto schija. — Schtóż chze wérny wobras zerbskeho zíwjenja psched 1000 létami widźecz, tón njech njeskomdźi njewschednu składnosc, zebi naspomnjenu hru wobhladacz.

S **Lubija.** W tudyschej filzowej fabrizy jena dźěłacześka s hischcze njesnjate pschicźiny j jenej ruku do maschiny sajedze. Pschi tym zo tak cźežko srani, so dyrbjachu ju do chorownje dowjesez.

S **Mateschez.** Sswoje 70. narodniny wobswjeczi tu sandźeny schtwórtk hejtman wohnjowje wobory Herman Polnik pschi najlepschej cźelnej a duschinej stronwoszi. Kapała dobrowólneje wohnjowje wobory wunjese jemu we wjeczornych hodźinach sastaniczko. Mjezanjonsta Senda pschepoda jemu s najwutrobnischimi pschecźemi w mjenje gmejny pschipósnawajo jeho wulke sasłużby w hasnischemu cźełnu zekertu a wjednik wobory hejtman Cźech jemu jako dar półstrowany stok pschinjese. Półnik je tudyschu woboru zobu założił a je so pschezo wustojnje a njeżebicznje sa hasnischerstwo sastajak.

S **Wulkeje Dubrawy.** Schtwórtk 27. februara s dypkom ½8 hodźin budźe w rjadowni swjasłoweje powokańskeje schule 2. ratarske rozpominanje, ke kotremuż so wjesnjanoschtoso, wjesni burzy wjednizy a wjednizy pschedewsaczow schżéhowanych wsow pscheprochuja: Wulka Dubrawa, Mała Dubrawa, Brěmjo, Khróst, Khwacźizy, Dalizy, Jeschizy, Kschiwa Borschcź, Boranezy, Lutobcź, Mérkow, Sdźér, Delnja Hórka, Brěžynka, Lupoj s Lupjanskej Dubrawu, Radwor, Lomsk, Klukch a Cźelchow.

S **Njeswaczidła.** Kschesczanska żónska złużba mjesche sandźenu zrjedu pola Gneuscez zwoju mésacznu zhromadźiznu. Po zhromadnym kérluschu rosprawjesche knjeni Nowakowa najważnischе wo Budyskim wukubłanskim kursu kschesczanskeje żónskeje złużby. Pschedsydka rosprawjesche na to wo bohatym zíwjenju Charlotty Tukkeroweje, kotraż so hischcze w 54. lécze zíwjenja rossudźi, so jako misijonarka do Indiskeje pódże. Hacz do poślednjeho wokomika wénowasche so możebje njeschożownym żonam w Senanasu. Po kofejpiczu so wschcz żony stare a młode, wjeselym sabawam a hram wénowachu.

S **Njebjelczij.** Dźensa wjeczor hotuje so nascha „Bjeżada" na wulke zwoje póstniske sarjadowanje. Program je każ zmy hižo na to pokasali, jara bohaty a tózdy budźe wěsce se spokojenjom posticzenja pschijimacz. Ale tez ja sabawu wożebje schtoż neje naftupa, je so Njebjelczanska młodzina postarała. W Njebjelczijach so sasto jónu zyła młodzina s tamnischeje wokolinu seńdże, so by prawje rjane hodźinki pschebyła. Tohodła so tez ty njekomdź a tuż na sażowidźenje dźensa wjeczor w Njebjelczanskej „Herebitkej grychce".

S **Njeswaczidła.** Sobotu wjeczor 19,50 hodźin sajedże na kschiżowanischczu statneje dróhi Budysko-Weja-rowskeje żelesnizy cźah do wobzobowego wosa, kotryż bé s njesnateje pschicźiny nadobo na dróhy se sadnim dźełom hischcze na kolijach tejo cźasu wostał. Pschekhódny straznik sawjery spuschczi, so dalsche auta njebychu mésto mohłe pschejecz a khwataspe potom so blizazemu cźahej napschecziwo, so by tutón jadźerzak. To pak so wjazy njeporadźi. Cźah sawadźi do auta a wjerhny jón do hrjebje. Wós pokhadźesche s Barlina a bé na puczu do Habrachcźiz. Khętro wobschkodźeny dyrbjesche so wotwlez. Wożoby pschi tym do njesboża njepschiddźechu.

S **Nakez.** (Sserbske low. „Lipa" zwojeho saloženja, naschebo wulkyschatkužneho k. hudź. direktora Bj. Krawza zkawi.) Wcżerawschcza zhromadźizna zherb. towarstwa „Lipy" bésche sa zwérnych Sserbow naschebe wokolinu najsepcha skladnoscz, 75. narodniny mischtra Bjarnata Krawza wozwjeczicz, kotryż je psched 55 létami, potajkim jako 20létny młodzenz, s někotrymi druhimi horliwymi Sserbami naschebe wożadu naschebe towarstwo „Lipu" założił. Pschedsyda, knjes Jurij Schewczik, krótko po zjtoch hodźinach z jadriwymi zkowami rjanu liczbu zobustawow witasche. Wożebje zwjeselejace bésche, so běchu tam tez někotre zherbite zony a zamo tez zherbite holicza a pacholo pschitomni. K sawodej so naschebe hymna „Rjana Lužiza" wuzpéwa. Hnydom po tym zpominasche pschedsyda na 75. narodniny założerja naschebo towarstwa, knjesa budźenoho direktora Bjarnata Krawza, kotryż so dźensa hischcze zmé poneje zirowosce a cźitosce wjeselecz. Won pschecźita se Sserb. Nowin a s „Lužizy" wschelake naftawki a pésnje wo nim a wo jeho wusnamnym dźele za naschi drohi zherbski lud. Jeho wobras s jeho młodych lét pscheb nami wizasche. Bóh Knjes chyl nam jeho hischcze dołho zirowebo a cźilebo dźerzecz. — Knjes pschedsyda so na to wschitkim hrajerjam a spéwarjam wutrobnje za wschu nałożenu prózu pschi naschim zjawnym zherbskim ludowym wjeczoru dźakowasche, kotryż je so wubjerne poradźił a nam wulki moralisti wuspéch pschinjesł. Na to jeneho młodeho zobustawa na zjwjatocznje waschnje do towarstwa pschijachu, pschi cźimż zebi ruzy sawdachmy a zebi sapéwachmy „Bratrowstwo zej sawdawanuy". Pschedsyda hischcze wschelake wazne pschipiszy Donowiny pschecźita a napominasche pschitomnych, so bychu nowe zobustawy za towarstwo a wożebje za „Domowinu" wabili. Wobsamkny so hischcze, so towarstwo sarjaduje pschichodnu wutoru rjanu zherbsku póstniku sabawu j rejemi, na kotruż maju mużojo pschijcz w módrej zali a wokoło schije pisane rubijdzko. Zony njech w jednorych drastach, cźischczanym schórzuchu a pisanych rubischczach pschijidu, holicza pak w běłym nahłowjazym rubischczu. Na tónzu zhromadźizny sanjeżechmy zebi hischcze někotre nasche kraśne zherbske pjesny, psches kotrez wjesoła myzł sacżahny. Tole dasche zhromadźizne rjany a dostojny wukónz.

S **Komorowa** pola Nakez. (Sserbske póstniszy.) Nasche zony a holicza maju tu dźensa załostnje nusne. Pisches nóz bésche so w naschej wzy powécz rosnjeżka, so budże tu

Hospodarski rozhlad

Póndźelu, 24. februara 1936.

Na zobotnischej burzy njebé tak rjez zkoza zpyka zanych wotpschedawanjow wjazy, tak so mózachu so kursy skoro na wschech wikach skrucźicz. Napraschowanje je strony bankowleje klientele a tez je strony kulibv zdźela próżdne wiki namaka, tak so tu a tam k wobkedźbowanja hódnym powschenjam kursow dóndże. Hłowny zajim koncentrowasche so zobotu na montanowych wikach, kotreż skoro wsché khętro dobuchu. S teho wuwsaze běchu linolejowe hódnoty, kotreż hacz do 1 proz. powuschczichu. Tez na rentowych wikach běchu kursy stócźene.

Dźensnjische skótne wiki w Drjezdźanach.

Na skótne wiki pschihnachu 800 howjadow a to 137 wołow, 122 bykow, 493 krumow, 35 jalzojow, 13 zracźkow, 719 cźelatow, 804 wowzow, 1714 zwini. Pola howjaseho skotu wuwi so zíwy wobkhod a skót so wschon sa najwjetsche placźiny rospscheda. Pola cźelatow wuwi so dobry wobkhod a tu so najsterje tez placźiny hischcze dale powjetscha. Wowzy maja zreni wobkhod a tu placźiny nészto mało powuskerjenja. Swinje so so postajene krute placźiny rosdźelichu.

Tež na howjazych w'kach wotbytowe rjadownje

S pschihłokowanjom statneho ministra za sejiwjenje a ratarstwo je hłowne sjednoczeństwo němskeho hospodarjenja se skotom nowy wukas wo rjadowanju wotbyta howjaseho skotu a howjaseho mjaza wudało. Wukas wożebje jenotliwe pschidźelowanje, kontingentowanje résanjow howjaseho skotu, placźiny howjaseho skotu, pla ... ny a howjadzime połozjn we wulkowobłohdże a pschezmjenje howjaseho skotu s krajinow rjaduje, hdyż je pschebykł. Tutón wukas ma se stupnjowanjom howjazych placźisnow po druzinach a rézych hódnotnych rjadownjach na wikach plahowanje kajkolneho skotu podpjeracz a nimo teho résnikam wotbéranje howjaseho skotu sa tajke placźiny smóżnicz, kotrez jemu wołożeja, pschedpisane placźiny we wobłhodże w drobnym pschedawanju sa howjazy skót dodźerżecz. Po dobrych nasbonjenjach, kotrez su so s kontingentowanjom zwinjazych résanjow hacz dotal cźinite, so nétko, so by so dobahaze sastaranje hłownych městow s howjazym mjazom zwézcźiło, tutón pucz tez pola howjaseho skotu sawjedze. Wukas pschedwidźi kontingentowanje howjazych résanjow a wobrotow s howjazym mjazom na sakładze lońschich résanjow w cźasu wot 1. oktobra 1934 hacz do 31. měrza 1935. Dokelz pak bé dźiwajo na wulki njedostatk pizu licźba résanjow w napsomnjenym cźasu wożebje wulka, je so kontingentowanjka żadyba na 60 proz. postajika.

Nowe rjadowanje placźisnow sa howjazy skót pschedwidźi żylne stopnjowanje placźisnow po druzinach a résanskich hódnostnych rjadownjach. Stopnowanje placźisnow sa howjazy skót zebi wożebje résnizy, ale tez politiske hamty pschesa. Prawa klasifikazija ma so se wschémi zrédkami pschewjesez. To smeje sa produkziju a tez sa sastaranje wulki wusnam. Se stopnjowanjom placźisnow so mjenujuzy plahowanje lépschich a mjazojtych howjadłow podpjeruje.

Hłowny redaktor Marko Smoleč w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smoleč w Budyšinje a za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. I. 1936 2249. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

wutoru wječor rjana žerbšta pôstništa zabawa, na kotruž maju mužojo a žony w šaštarskej huršej drasče pšichinć. Tohodla so tu někto wschudźe pilnje pšoka a plotuje, so bychu mužojo pšichišli na žerbšte pôstništy w prawje rjanych wuróslowanych šatach a žony w rjanych schórzuchach a barchentowej cžišcžanej drasče. Wschitko so na to wulžy wjeselì.

Z Khróšče. Mile wjedro a tajace wětřiki poslednich dnjow su sněh na polach a łukach zasy roztałe. Tak je wrónam wospjet blido bohače přikrute. Wšo žiwo, štož bu wopor prjedawšeje zymy a pod sněhom so khowaše, žeru tući pólni stražowarjo w čornym khabaće a wosebitym lóštom. Najwjacy ludźi scyła njewě, kelko škódnych wačkow a překasancow wróny znića. Tak dołho hač wono na młode sywy njeńdu, chcemy sej to lubić dać. — Mjez nimi widźachmy też někotre skórcy. Su drje najpréniše we našej wokolinje a tu zasydlene. Njedowêrnje zhladowachu na přikhadźaeych, zdachu so wrónam cuze być, hdyž jich dołho wjacy na wjesnych honach widźałe njejsu. Bórzy pak budu woprawdźitym powêščerjam naléča cofać dyrbjeć. Nadźijomnje nowa zyma hona ze sněhom njepřikrywa, to by za skórcy łoskoćiwa wécka była!

Z Khróšče. Štwórtk wječor wuhotowa naša šula rjany staršiski wječor. Rjana liéba starších bě so tu na Wjenkec žurli zešła. Štó drje wot starších też njeby přišol, hdyž jich dźéco zjawnje wustupi a chce pokazać, što móže, što je nawukło. Šulski wjednik wučeř Nordler witaše wšéch přitomnych wutrobnje. Šulerka Edith Ryćeric z Časec přednjesy němsku baseń „Wjednikej" z raznym zwukom. Po tym zanjesy šulski khór spěwaj (serbski a němski) pod wjednistwom k. wučerja Čornaka k połnemu spokojenju připosłucharjow. Starších wječork měješe lětsa wosebiteho razu z tym, zo běchu Budyscy harmonikarjo prěni raz k nam přikhwatali. Zapiskachu nam najprjedy někotre rjane ludowe spěwy na hubnych harmonikach pod wjednistwom knjeza Jeremiasa, znateho Budyskeho wobkhodnika z instrumentami. Wosebje wobdźiwanja hódne bě piskanje na najmjeńšej harmonicy. Też na čahacych harmonikach z někotrymi kuskami swoje wumělstwo pokazachu. Bjeze wšeho dyrbimy připóznać, zo je kóždy a kóžde mištr na swojim instrumenće a tak kóždy ze swojej dokonjanosći k dospołnemu poradźenju dopomha. Žnějachu za to móceny přiklesk. Njech je tuto musikalne poskićenje pohon za naše dźéći, zo bychu wot małosće započeli harmoniku piskać, kaž to knjez wučeř Pjetaš při swojej narěči tak rjenje naspomni. Wupraji prôstwu, zo bychu starší k swojim dźéćom tute małe přećo rady dopjelnili a jim z tym wjesele přihotowali. Wy dźéći, wam pak bych radźił, zo byšće sebi prawje z časom pola Božodźešća jenu tajku harmoniku přałe. Dale wustupi wósom holcow z poslednjeho lětnika w rjanych čišćach z rejkomaj. Knjez Jeremias přewodźeše je na harmonicy. Na to pokaza so šulski film. Widźachmy, rjane wobrazy krajiny nad Rhynom. Hišće jim zaspěwa šulski khór serbski a němski spěw. Wjednik dźakowaše so potom wšém, kotříž su tu sobuskutkowali, wosebje pak knjezej Jeremiasej, zo je ze swojimi hudźbnikami pomhał wječork porjeńšć. Dyrbi so tu naspomnić, zo su tući, jenož dilletantojo, to su lajcy, kotříž so po swjatoku hromadźe składźeja a potom domjacu hudźbu pěstuja. Potajkim to njejsu žani hercy po powolanju. Na kóncu wunjesy šulski wjednik třikróćnu slawu na wjednika, při tym so narodnej hymnje wuspěwaštej. Zawšėše je so wšém derje spodobało a tak khětř na rjane hodźinki njezapomnja, kotrež ze swojimi dźéćimi hromadźe nazhonichu.

Z Khróšče. Zamłdzeny pjatk wječor zeńdźechu so wjesni burja a hospodarjo pola Wjeńkec k burskej zhromadźiznje. Wjesny burski wjednik Jakub Česla wotewri zhromadźiznu a witaše na nju přitomnych wutrobnje. Po někotrych ważnych wozjewjenjach réčeše skótny lékař Šołta w jasnych słowach wo wšelakich khorosćach skotu a pokaza puć, kak maju so zadźéwać. Najstrašnješe khorosće su tuberkulosa, pomjetanje, kaž też khorosće wumjenja. Jeho wuwjedźenjam sćěhowachu připosłucharjo z wulkim zajimom. W dalšich rozréčowanjach wozjewi so też, zo ma naša wjes hišće druheho plahowańskeho kundrosa dóstać. Jednaše so hišćo wo wšelakich druhich należnosćach a po tym so khětro žiwa a zajimawa zhromadźizna skónči.

S **Hóšta.** Pšichi jadobywanju pola pšchekupza Kreuza w naščhej wsy paduchi je žynoweje łubje někotre zentnarje rožki kradnychu.

Seefeld k šmjercži sajudźeny.

W Seefeldowym mordarišćim prozeßu, kotryž bo wot 21. januara t. l. pšched Schwerinšćim pšchišežnym šudom pšchejednawasche, wojšewi šobotu pšchipoldnju pšchedsyda direktor krajneho šuda Sarkander w pšchitomnosći Mekkenburgiskeho šatneho bohota Hildebrandta sćěhowazy wušud: Wobškorjeny Seefeld bo dla mordarstwa w 12 pšchipadach k šmjercži a k dożiwjenskemu wotrjeknjenju cžestnych prawow kaž też dla haubnych pšcheušenjow k 15 létam khłostarnje a k wotrjeknjenju cžestnych prawow na 10 lét sajudźi. Wotmuženje a sawěšcženska jatba bo nimo teho wupraješchtej. Wobškorjeny wušudk bjes wožeběiteho rozhonenja pšchija.

(Nadrobnu rosprawu pšchinjeßemy w jutšišchim cžišle.)

Šmješchk.

„Wašch dotalny lékař je Waš na jérčeń šekował, pšchi tym je Wašch jérčeń žyle strowy. Wy šće na žołdź khory!" — „Hm, knjes šanitetny rada, na druhu khorotcź pak bo nochzu wjazy šwucžicź!"

Přiwoł!

Rešćuß w Sofijišćim šprčć[illegible]im prozeßu. Šmjertne khłostanja sa nawobšerniše wobškorjenych.

Pšches 2 měšazaj dołho je bo jesady šamknjenych rjow pšchecžiwo 27 wojerišćim šprchišahańzam prawje wjedł a šańdźenu žobotu je po 3dnjowšćim wurodźenju šud žiwój wušud wuprajił. Hłownaj nawjedowarjej pšchišahańšwa, wyšch šwonka šłužby Welcžew, kaž tež major Stančew, nêhbuchi adjutant Sofijišćeho garnizonoweho kommandanta, buchtaj, dokeľ běchtaj zbêt we wobšku organizowałoj a tak zpytałoj Tošchewowe knjezerjow i mnohe powolić, k šmjercži na šchibješnju šańdźenych. Diwaj wyšchšaj šańdźišćhtaj bo k 10 létam a 8 dalšich wobškorjenych k 8 létam khłostarnje. Nêhbuchi lêtarski kapitan Lasarow, kotryž je po wobškorjenym spišu wuwaty, so je kuřera mjes Wjelcžejowm w Beogradźe a špiehowańzami w Sofiji wukonjał, bo k 1 létu khłostarnje sańdźił. 14 dalšich wobškorjenych, mjes nimi finanzminišter Pêtr Todorow, general Sajinow a nêhbuchi krajny policajšći direktor Načžew bo wuwinowachu.

Radio

Wutoru 25. februara bo šłyšchi:

Königswusterhausen. Nimo šnateho wšchêdneho programma 6,10 wjeßoły rańšchi konžert. 11,40 ša bura. 15,35 šchleßyšće ludowy spěwy. 18,20 politišći pšchehlad nowin. 19 wukrajnoněmšće pôstnišće reje. 20,10 karneval 1936 (Kólna).

Lipšk. Nimo šnateho wšchêdneho programma 6,30 wjeßoły rańšchi konžert. 7,30 ša bura. 8,20 ša hospoju. 11,45 ša bura. 18 pôstnišće melodije (j Mnichowa). 20 operetka „Njetopyr".

Hišchcze ważne i dnjowcho programma: Barlin: 20,10 Barlin rejtwa. Königsberg: 20 „S cžołnom po Morjowych kanalach". Hamburg: 20,10 pôstništy. Mnichow: 20,10 pôstnišći hokf. Wiw: 19,25 reje i žiwe hłuboke. Warschawa: 21 karneval pšched 30 létami.

Towafstwowski powêstnik.

Budyšin. Zjednoćenstwo evangelskich Serbow zmêša swjedu, 26. małeho rózka zhromadźizmu w Serbskim Domje. Započatk wječor we 8 hodźinach. Wšitcy Serbja su lubje witani. Předsydstwo.

Jasenca. Katolska Bjesada ma pôtsnjecy pôndźelu wječor w 7 hodźinach swójbnu zhromadźiznu. Kharki k tomu pola pokładnika Wjesela wotewrjene.

Njehjelčicy. Katolska Bjesada wuhotuje pôstnicy pôndźelu 24. februara wječor w 7 hodź. swój założenski swjedźeń z dźiwadom, spěwami a rejemi. Naš mišter, k. šasnikaŕ Jurij Mêncel zahraje nam na serbskich huslach. Předsydstwo.

Kukow. Wotrjad swj. Jurja w Kukowje zmêje pôndźelu 2. měrca wječor we 8 hodź. pola Natuscec zwu mêšanu zhromadźiznu. Winowatosć wšêch bustawow je, zo přińdu. Hosćo su lubje witani.

[322]

K pôstnicam

dobre, tunie

bańkowe wina

litr 0,85 a 1,— hr. bjez bleše

blidne wina

rynske wino, běłe a čerwj. bleša wot 0,85 hr. bjez bleše

moselske wina

bleša wot 0.95 hr. bjez bleše

dobre

powonowe wino

ze suda

lir 0.90 hr. bjez bleše

Otto Sachse

Wopraždźe tunje a spółkomne **časniki** kupujeće pola pola **časnikarja Kokša** w Budyšinje na Sukenskej h. 28 82

Čišinski:
Nawoženja
wjazane 0,80 hr.

Ruske bilíny
(baikl) wjazane 2,00 hr.

Nowákowa:
Na farje — Hałžki
wjazane 1,20 hr.

R. Domaška:
Pokładow-pytař
Le chevalier de Saxe
wjazane 1.20 hr.

J. Lorenc:
Kupa zabytych
wjazane 1,20 hr

Jak. Nowak:
Pučowańsk. dopomnjeńki
1,50 hr.

M. Šewčik:
Směški a powědańčka
1,— hr.

K. B. Sěca:
Cłowjek w přirodźe
I. a II. dźěl 1,— hr.
Na dalokich pućach
III. dźěl 0,50 hr.

H. Sienkiewicz:
Hana 0,50 hr.

J. Winger:
Hronow 0,30 hr.

B. Třebizský:
Kaspar Zdenek Kapleř ze Sulec 0,30 hr.

Dr. J. Laras:
Sibakec nan 0,30 hr.

R. Domaška:
Wrjós 0,50 hr.

Wšitke tute knihi wobsahaja najrjeńše powědańčka, kotrež w našej literaturje mamy. Jena je zabawniša druheje. Wšitke su tak tunje, zo móhł sebi kóždy tu abo tammu kupić. — Wšé naspomnjene knihi dostanjeće we

Serbskej kniharni
w Budyšinje w Serbskim Domje

Někotre rjane zabawne

serbske knihi

měte w kóždym serbskim domje być! — Poručamy wosebje wobjubowanu zběrku našeho składa:

J. Lorenc:
Serbscy rjekowje
wjazane 1,20 hr.

Černý:
Serbske wobrazki
wjazane 1,20 hr.

Kubašec:
Wusadny
wjazane 0,80 hr.

Kat. Bjesada w Njebjelčicach

wuhotuje pôstnisku pôndźelu, 24. februara wječor w 7 hodźinach w Njebjelčanskim hoscencu swój

założeński swjedźeń

z dźiwadłom, spěwami a rejemi.

K tomu wšêch lubych Serbow z blizka a daloka přećelnje přeprošuje

(319) Katolska Bjesada

K pôstnicam [321]

te dobre pampuchi

z **Konditorńje Müller**

na Pôstskim naměšće

Připuščomny kón

zymneje krewje sakskeho rodu stoji pola **bura Mikławš Šołty w Njebjelčicach**

Prošu, za kóždy pad prjedy so přizjewić tel. Kamjenc 331

Wšitko trěbne za šlće, za pěstowanje nohćow a toškowe špihele

su wobhubjene konfirmaclske dary. Kupujeće je rjenje a płaćizny hódno pola firmy

T. ALBERT w Budyšinje na Ławkich hriebjach 10 389

Konditorei Staeckel

poskića k pôstnicam derje **pampuchi**

ze wšelak. pjelnjenjom, št. 10 pj., 10 št. 1.— hr.

dobre głaśer. **punšowe pampuchi**

štuka 15 pj.

Zdobom poruču swój nowopřiprawjeny swójbny lokal.

Wo přećelnu podpjeru prosy

Tel. 3770 **Eduard Staeckel a mandź.**

Nawěštk w „Serbskich Nowinach" přinjese kóždemu wužitk, překupcej kaž kupcej! — Tohodla inseruj, hdyž maš něšto na předań, też wosebitu kupnu

składnosć wozjewi twojim kupcam. A štóž ma hewak něšto na předań, domu abo z hospodarstwa, abo chce něšto kupić, tón to wozjewi w Serbskich Nowinach. Stóž che so žeńć z pěknej Serbowku — też toho přeća dopjelni

mały nawěštk

Tradicionelne hórske pôstnic

Wutoru 25. februara

we wšêch ramnošćach

Mnišońc

zabawna a rejwańska hudźba

Přećelnje přeprošuje **Hantušec swójba**

Składnosć k domojdźbje 2,30 hodź.

Herbska grychta we Wudworju

rej

Wutoru 25. febr., wječor wot 7 — 12 hodź.

Přećelnje přeprošujetaj J. Nowak a mandź.

Přiłoha k čisłu 46

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 24. februara 1936

Horst Wesselska swjatočnosć

w Měšćańskim dźiwadle.

Wječera dopołdnja w 10 hodźin jenadźecu so zastupjerjo stronow, statneje wychnoće, SA, SS, Hitlerskich młodźin kich wotdźělow, BDM, powětrowego schitka dźěłoweje słužby a pschesrosćenj hosćo w Měšćańskim dźiwadle k wopomnjeću schestich poćmjertninow wubojowego wjednika 5. Barlinskeho wuboja, z kotrehoż zmjerću so narodźi pschichod noweje nazionalsozialistiskeje Němkeje. Jewischćo měšćańskeho dźiwadła bě rjenje wupyschene je jelenymi schtomami a žołtymi twórkami. Hdyž běchu najwusnamnischi zastupjerjo wokrjesnyj wjednik Martin, wosebschi měšćan dr. Opitz, hamtski hejtman Sievert a druzy zastupili, so jehwischćowy sawěschi sběhny. Tu stejachu wubrani spěwarjo a rěčnizy 1. wudyra 103, krjedźa standarta se žarowańskej žeklu a k stronam wobrubjachu wobras thorhoje noweje Němkeje. Pod wjednistwom stronjana Dünbiera zahudźi SA-kapała žarowaństi pothod. Rěčny thór pschednješe bažeń: „Hdyž so bubon bije, hudźba saklinca a wotměnješe so z rěčzanym žłowom jednotlliwych pschednoscherjow: W stupje SA je wón spěwał swój spěw — Hdyž my stejimy, tam klinčzi jeho mjeno — W tutej thorhoji, towaršcho — Mužojo stahnu a zylki spadnu — a SA-khór saspěwa: Směrć žłuscha wjednikam — Wojazy su pscheso wojazn. Po tutym dobrym polticzenju pschedcžita SA-towaršch putazy wobras se žiwjenja nazionalneho rjeka Horsta Wessela, kiž wumrě hakle 22 a pół lěta stary na spočatku swojeho žiwjeńskeho běha, kiž pak bě wuwoleny, padnyć za swoju wótczinu, so by z jeho smjerće so pobóżnyła nowa Němka w dobroscherskej ideji nazionalsozialisma. Jeho žiwjeński běh bě krótki — ale jeho wusnam po zmjerći je trajazy a žłuscha do stawiznow wulkich ludow. Hdyž bě mordarska ruka jeho duchej wuhasnyć dała, hdyž zamna zahasche pschi pohrjebje sa jeho cželom, tak tola pschi rowje tuteho muża napschećna móz saczu, so je z tutym padnjenym rjekom stawiznitki rosćud žo stał k lěpschemu zyłeho němskeho ludu. Ideja naschcho wjednika a jeho wojowarja Horsta Wessela je saczahnyła do nałchich wutrobow a z jeho spěwom „Khorhoje wyšoko, sawrjejsće rjady — SA krocži w stupje", krocži wón dźenża hischcze mjes nami, mamy 23. februara 1930 — nasch Horst Wessel. Po tutym pschednoschchu zahudźi hudźba pokhod: Němka, ty krajo wojakow, saklincza rěčny thór: Njesabudźće, schto je nas pohrjebnilo, saspěwa: Němska, zwjata Němska, zahrima rěčzane žłowo. Jedyn saspěwa nam tutón spěw, hudźba poda mózny dohmk a stanuwschi se žydlow saspěwachu wschitzy, kiž hacž do pohledneho městacžka měšćańske dźiwadło pjelnjachu a buchu zwědu tuteje wusnamneje wopomnjeńskeje zwjatocžnosće Horst Wesselowy spěw, ruku pohěbnjenu k wopomnjenju a k němskemu postrowej.

Poswjećenje Kyffhäuserskich khorhoʻow w Budyšʻnje

Kaž po zyłej Němskej běsche žo też Budyšći wokrjesny swjatk wczera njedźelu pschipołdnju sejchał, so by žwoje khorhoje poswjećił, kiž je wjednik a němski kanzlerjec němskemu wojerskemu swjatkej spodźěł. W Budyschinje běchu žo zbohatwy a hoscžo w „Krónje" k swjatocžnosći zhromadźili. Psched jewischćom běsche žo wjednikowy wobras stajił. Na jewischću běchu žo khorhojinjzy z 12 nowymi Kyffhäuserskimi wudwrnymi khorhojemi z hokatym kschižom sestupali. Wobdźělenych běsche 9 wojerskich kameradswow z Budyschina a 3 kameradswa ze wšow blišo Budyschina, mjenujzy z Bórka, Dobrusche a Sśokołzy.

Namětny wokrjesny wjednik Hopf w mjenje němskeho wojerskeho (Kyffhäuserskeho) swjatka pschitomnych powita, wosjebje też zastupjerjow wojerskeje mozy, strony a wyschnoscjow. Shromadźizny wón pohěbnoscjesche jako widomne znamjo wobdźělenja na zwjatocžnosći, kotraž towaršchow Kyffhäuserskeho swjatka z hordoscu a wjeselom napjelnja. Wón na wažny podawk w němskim khowanym mjesće dopominasche, hdyž wyschschi swastikowy wjednik SS-wyschschi wjednik wyschk Reinhard wobzwobinzy nowe khorhoje poswjeći. 36 000 kameradstwow je hotowych, zo na tutej zwjatocžnosći wobdźěli. Namětny wokrjesny wjednik pschecze wuprajl, so by tutón dźeń był z měnikom w stawiznach němskeho wojerskeho swjatka, kiž w tutym lěće na swoje 150lětne wobstacże spohladuje; so by tu tón dźeń był z měnikom sa podsłuchze splahi, sdobom pak też zwjazenje zwěry naschemu wjednikej a němskemu kanzlerej.

Wo tutej sawodnej rěczi so poswjeczeńska zwjatocžnosć je sportiskeho palasta w Barlinje pschenješe. Wo tutej zwjatocžnosći w politiskim dźělu nadrobnischo rozprawjamy.

Hdyž běsche žo radiowe pschenjeńenje z Barlina z němskimaj hymnomaj skónczko, namětny wokrjesny wjednik Hopf tschikróżnu zkawu na wjednika wunješe. Zswjatocznosć so z dostojnym spominanjom na Horsta Wessel skónczi, kotrehoż zmjertny dźeń so wczera wopominasche. Khorhoje so poklonichu a zhromadźeni z połběhnjenej prawizu tuteho wojowarja sa nowu Němsku cjesćachu.

Přilopk

Na łodje so pschetamał a so zatepił.

Njemože so dosć często na to pokazać, so so rěki haty a jamy njeśmědźa priedy sa zmrknanje wužić, doniż njeju trucze samjerje. W Lauchhammeru je hólczeć, kiž tute warnowanje niewobkedźbowasche, zwoje žiwjenje pschi tym pschiźadźił. 11lětny schulez Max Bensdorf so na jamowym hacze w blišcosći Pšeinkmyslajo hnydom pschetamał a so podnuri. Po pokhe dźinskim prózowanju drje so poradźi, hólczeca muciahnyć, tola mšsće posrypty, jeho wožiwicź, běchu podarmo

Łódźne njeszoże na delnjej Wjetrie.

5 ludźi so topiło.

W nocy k pjatkej sta so na delnjej Wjetrie w blišcosći Rentenfletha cjeśe łódźne njeszoże, pschi kotrymž 9 wosobam žiwjenje zhubi. S tuterdym tukom poklądzena holandska motorowa łódź „Dipping" puzu z Brake do Harburga jadźeše. S hischcze njeznateje pschicžiny do njeje jendźelski parnik „Cagsian" zawadźi, kotrejž United Africa Line słuscza. Motorowa łódź so pschi tym powróći. Łódźny kapitan se swoje žonu a dźěśezowaj a jenym muzom wobkadźi so pschi tym tepicha. Jeneho muża jendźelski parnik wutkowa. Posledni muž łódźe běsche w jeje prědnim dźělu a zkle panjom wo jewjesche, so je hischcze žiw. W tutym straschnym położenju je nehdże 5 hodźinow wutrał priedy hacž mózachu jeho wukhowaci. Łódźny kapitan rěka Paul de Vries. Jeho zobusahinjenej dźěśezej běśatej 2 a 6 lět stare. Mjeno zobusahinjeneho muża so dotal njeje swěsćiło.

Auto wohnjowoje wobory w łodje.

Pschi poslednjej wulkej symje w USA pokry so tuto woborowe auto dospołnje z lodom, tak so pumpy swoju słužbu sapowědźichu a z haschcešimi dźělami dyrbjesche so sańać. (Acme, M.)

Bajki z dalokeho juha

Přełožuje J. S.

7. Překlepany krawc.

W swojim času bydleše jara bohaty knjez na swojim hrodźe. Mjeńeše wjacy stow kórcow łěsa, polow a łukow, pjeć přahow najrjeńšich koni, štyrceći howjazcho skotu a wjele khlowow wukrjesch, ch swini. Do ... zany a dźěći njemějachu, hospodarješe jemu stara kuchařka, kotraž pak bě pschewo čele ... ara skupa a so na niu kóždy malinkosće dla pola knjeza wobežowaše.

W ... hroda ... e w napoł rozpadanej khlužey khudy krawc, kiž njemějaše niźu druheho hač k ... dźěći. Čas ... ta ... druheho hač kus suc ho khlěba. Ale to by hišće wšo znjesł jenož napohlad hłódnych dźěćatkow jeho přeco hrě do dna wutroby ru...

Jako so nětdy zaso takle do swojeje khudoby zamyri, rjekny sam při sebi: „Na swěće je tola njeprawje zrjadowane. Susod hrodowski knjez, kiž je bjez dźěći, ma wšeho dosć a nadosć, ja pak, kiž mam cylu chromadu dźěći, často dosć nimam pjenjezka w kapsy, bych hłódnym čerwikam jenež trěbneho khlěba nakupił. To njeje po prawdźe a njeje! Hižom wěm, što činju: załožu do knjezowych khlěwow a zadaju jene swinjo. Knjezi budźe sej myslić, zo je swinjo same wot so zahinyło a hudźa jo mi darić!" Rozsa... so, zo hnydom samsny wječor swój wotpohlad wuwjedźe.

Džže před hród a skhowa so tam do hustych wjerbow. Hdyž bě so přeswědčił, zo su hižom wšitcy hrodowscy k měru šli, wustupi z wjerbow, přełězy šworowu murju, a dokelž bě jemu na knjezim dwórje wšo ... znate, bě cyle rune w khlěwach. Jenož někotre wokomiki — a najrjeńše swinjo bě zadajene. Čłoh kaž bě přišoł, wotenźe překlepany krawc zaso.

Hdyž hrodowska kuchařka na druhe ranje merwe swinjo w khlěwje wuhlada, khwataše wša wustrózarske knjezej a žałošćeše: „Joj, joj, miłosćiwy knježe, najrjeńše swinko je nam zahinyło!"

„Skoda zwěrjeća," rjekny knjez. „Ale dokelž je same wot so zahinyło, jo też jěsć njemóżemy. Wěš što, naschemu susodej, khudemu krawcej, jo dajmy! Žadyn jeho je hišće dobre dosć!"

Kuchařcy so knjezowa rada lubješe. Hnydom rósła po krawca a rjekny jemu: „Słyšiće, krawco, w nocy je nam najrjeńše swinjo zahinyło. Dokelž hišće ... wera woprawdźe nic kuska khore njehě, budźe jeho mjaso wězo runje tak poživne, kaž hdy bychmy jo žiwe zakłoli. Hdyž jo chcećе, móżeće sej jo wzać!"

„Ow, z wjeselom," zawoła krawc radostnje. „To budźe za mnje a za dźěći najlěpša pječeń!" To rjeknywši dźěše krawc domoj a wróći so z karu po ma... swinko.

Jako bě krawc swinko hižom wotwiezł, poča kuchařcy wěc podhladna być. Zda so ji dźiwno, zo móże so krawc, hačrunjez je khudy, nad tej sćerbinje tak wjeselić. Krawcowa pi...panosć bě ji derje znata, a přeco hóle poča ji we hłowje switać. Hnydom dźese ke knjezu a rjekny: „Miłosćiwy knježe, čim hóle přemysluju, čim hóle so mi njemóžne zda, zo mohło najrjeńše swinjo, kiž bě přeco strowe kaž ryba, tak rúče sa... wot so zahinyć. Hłowu sadźu, zo je tu krawcowa ruka w tym!"

„Wšo móžno, ale mi so zda, zo ty krawca kus přewótrije sudźiš," wuprajl so knjez. „Hewak pak, hdyž će runje wjeseli, móżeš w čichim za cyłej wěcru sćěrdźić!"

„Hač, sćěrdźić chcu, ale lesćiwje," praji kuchařka. „Sym sebi něšto wumyslila, ale to jenož wam wotkryju. Skhowam so do drjewjaneje džžraweje truhle, na kotruž wy wěko derje přitwjerdźiće. Potom zawołaće krawca a jemu kazaće, zo tu truhlu domoj wotwjeze a ju hač do jutřišeho w swojej jstwicy khowa. Što w truhli je, to krawc wězo wěděć nje smě! Jutře pak zas po truhlu póscelećе."

Knjezej so kuchařcevny namjet jara lubješe. Hnydom wobstara staru, drjewjanu truhlu. Kucharka wza wulku krjeću běleho khlěba sobu a zaležy do truhle, na kotruž knjez wěko derje přitwjerdźi. Na kóždym boku wuwiercí dwě wulkej dźěri, zo by kuchařka mohła dychać a won kukać.

Jako bě knjez z dźěłom hotowy, pósła po krawca z poručenjom, zo ma karu sobu přiwjezć. Hdyž krawc z karu před hród přinropota, rjekny jemu knjez: „Dowjez mi tule truhlu do swojeje khěžki a khowaj mi ju starosćiwje do jutřišeho. W truhli mam mjenujcy wosebitu wěc, njeje pak trjeba, zo by ju kuchařka widźiła. Jutře pak mi ju na dwórnišću dowjezeš. Za twoju prócu budu će hižom hódnje myto...!"

Mjeńčo a z wulkim napinanjom krawc čežku truhlu na karu połoži a ju w poće swojeho wohliča k swojej khěžcy přiwjezy. Hižom bě sej wotmysli truhlu wonka wostajić, tola poča myslić: „Lohcy mi ju w nocy něchtó pokradnje, potom pak sym so rjenje wo myto zjebał." Tuž waleše truhlu přez próh do we... ze, z wokhěže do jstwy, a jako bě ju naposledk wo... ze, z wokhěže do jstwy, a jako bě ju naposledk wokrjonje do kuta storčił, so jemu zdaše, zo je w blizkosći někajke stonanje zaslyšał. Dokelž pak bě potom wšo čicho, myslešе sebi, zo je so mylił, a so dale wjacy za truhlu njezajimowaše.

Hdyž so krawcowa swójba k wječeri wokoło blida zesyda, zawonja po cyłej jstwi a hač do truhle wabjaca wóń po swinjacej pječeni. Krawc pak wjesele zawoła: „Dźěći, jenož jěšće swinko, jěšće, wšak ma jich knjez hišće dosć w khlěwach. Hdyž tole zjemy, potom pómału druhe zadajić."

Esurowa zyma w północnej Němšcel.

W Raušcej Prukej bě tele dny žurowa zyma. Hižo zaslu. jaschy tydžeń bě thermometer w nozu pod 10 stopnjow zymy padał. W nozu k schiwórtkej žo w Königsbergu samo 20 stopnjow pod nullu naměri. W znkej krajinje je wiele śneha napadało. Někaty krótkoranjschi wichor je drohi dospołnje zamjet. Wschi Elbinjschi mjenschinach śneh někotre metry wyšoki leži, tak so wjele schitomow se śneha trža. Železnike ſ wulkim zapoždženjom dorhadźeja. W ranjschim morgu so ledowe schkruty tworja. Wódra je zdźela zamjerzła, tak so je tódomy wobchad se Schczeczina do Barlina dospołnje zastaž dyrbjał. W Straslundze su kolije pjaches metr hłuboko zawrte, tak so so wuhlowodka wjazy pschestajecj njehodźa. Też we wulkim dźelu Danskeje zuchnowaschе krjedu wótru śnehowy mjerzeł. We południ. Seelandze wosta wjazy cjahow w śneżu ležaty. Wulke wobchadne cżeże śneh też na kupje nacżini. Sso rosumi, so też w Ruskej wulka zyma knjezi. W Moskwje so 25 stopnjow, w Leningradze 20 stopnjow a w Saratowje 28 stopnjow zymy naměri.

Zónske cżeło w drjewjanym kaschczu.

Warižiti pschihażny žud žo njedawno ſ mordarjom saběrasche, kiž bě swoju žonu ſ piwowej bleschu sabił, jeje cżeło rostukował a nimale 2 lecże dołho w sazementowanej kchini w žwojim bydlenju khował. Sandźenu krjedu w Rouenu podobne namakanje scżinichu. Pschistajeńz tamnischeho wobchoda se scżiwadłami bě swěcżił, so běchu wulke myschе we wobchodowej pinzy wischelake kaschcze nakuzałe. Jedyn ſ tutych kaschczow, kotruž bě w novembru sańdźeneho léta jedyn elektrotechnikar tam pschedźondże khował, mějesche pjasć wulku dźeru. Pschistajeńz, kiž chżyschе swěcżiła, hacž žu we kaschczu scżiwadła, žahny ſ ruku do dźery, wucżahny pak zuku horschcż połnu włokow. Nastróżany to polizaji wosjewi, kotraž kaschcż wotewri a w njej roskuskowane žónske cżeło namaka, kotreż bě do dweju měchow sałschite. Elektrikař, kotrehož mjeno je znate, bě wobždźeżu wobkhoda wobtrucił, so žu w kaschczu elektriske źwětlowe pschedmjety. Polizija za nim śledźi, dotal pak njemóžesche jeho wuśledźiś.

Semjerjenje w krjedźnej Japanskej.

Wcżera krótko po 10. hodźinje po japanskim cżasu je města Osaka, Kyoto a Kobe cżežke semjerjenje podeschło. W Osaka na wschelakich měrtnach woheń wudyri. Wjele domow w Osaka a wokolinje žo zhynu. Polizija wobschěrnu swěcżeńsku słužbu samjedże. Telegrafowy a telefonowy wobchod do potrjechenych krajinow je ſ wulkeho dźela pschetorhnjeny. Po prěnich powěcżach ſ potrjecheneje krajiny žu žo dotal 3 morwi swěcżili.

Drohi dźeń

W jenej jendźelskej nowinje žu wulicżili, so budźe pschichodne léto 1936 jendźelskemu narodej miljony wudawkow nacżini. Pschikład: milijon puntow cżasa žo 29. februara wjazy pschetrjeba a k tomu 4000 tunow zolera. Tute wudawki jsame nětkle 140 000 jendźelskich puntow wucżinja. Dźensche a tydźenske mjdy budu wjetsche. Wojacy, matrosojo, żelesnizarjo atd., kotriž wschitcy na dny midu dohawaju, do měchcha Jendźelskeje cżujomna dźeru wudrěja. Wudawki ſa wójsko budu wo 70 000 puntow, to je potajkim runje 850 000 hriwnow wjetsche, jenicżny tohodla, dokelž mamy létsa pschichodne léto. Ludźstwo budźe sebi 104 000 puntow wjazy žadacż a powětrowa móz 38 000 puntow. A potom wudawki ſa narodniny! Jendźelska ma mjenujzy 280 000 „dźěcżi pschichodneho léta". Tutym stat tójdże schtyri léta dar k narodninam pschepoda. Ale 29. februar ma wěcz też žwoje l'pchinp. Nimo druhich dohhodow žo tu na prěnim městnje wo zła a dawki jedna, kotreż stat tutón dźeń naběra. j.

Sport

Němska pschecżiwo Schpanskej 2 : 1.

Połneho wocżakowanja śledowasche wcżera kóždy kajimž a kóždy ſportar bulkopańzy Němskeje pschecżiwo Schpanskej. Dwě jara dobrej muźstwoje stejeschtej žebi tu napschecżo we wulkotnym Municipal-stadionje we Barcelonje a njehodźesche žo doprědka prajicż, schtó budźe ſ dobywcżerjom. Spocżatknje leżesche hrajeńka žylnosci a samóžnosci na woběmaj stronomaj. We druhim dźelu hrě wuspěchny žo kpschca technika hracża němskeho muźstwa. Hrajesche žo ſ nimoměry wulkej napjatosću a kóždy sastaji swoju zylu samóžnosć. Tak poda hra žama nimomerny sajimawy wobras wubosa. Němske muźstwo doby hru ſ 2 : 1 sa Němsku, dyž štóncżko žajesche swoje wjecżorne pruhi na kražne město Barcelonu a kupasche Municipal-stadion wustajeńzy do wjecżornych śmérkow.

Łónčko kwasnych hrónčkow

Spěw k złotemu kwasej.
(Po znatym hłosu.)

Staraj nětko staj,
Šeraj khětro staj,
Złoty kwas dźens strowaj swjećitaj.
Njezabudźtaj pak
Za to Bohu dźak,
Zo je z wamaj derje měnił tak.

Časy dobre, zle,
Wšě su nimo šle. —
Nět so złoto wamaj pokaza.
My pak přejemy
Wamaj złote dny
Hač do poslednjeho waju dnja.

M. N.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Bekanntmachung.

Die Kirchensteuerpflichtigen der Kath. Kirchengemeinde Hoyerswerda werden hirdurch letztmalig aufgefordert, die Kirchensteuer für 1935/36 innerhalb 8 Tagen zu zahlen. Andernfalls erfolgt die zwangsweise Beitreibung der Kirchensteuer durch das Finanzamt.

Der Kath. Kirchenvorstand. Kowallek, Vors.

Haushaltspläne für Schulverbände.

Aus Anlaß der bevorstehenden Aufstellung der Haushaltspläne für das Rechnungsjahr 1936 gebe ich den Schulverbänden (sowohl den Gesamt- als auch den Eigenschulverbänden) bekannt, daß ich die Vordrucke zu den Haushaltsplänen wie in den Vorjahren durch den Gemeindetag beschaffen und nach Eintragung der Schullastenverhältnisse an die Schulverbandsvorsteher und Ortsschulvorsteher übersenden werde. Schulverbände, welche sich die Vordrucke selbst beschaffen wollen, haben mir dies umgehend mitzuteilen.

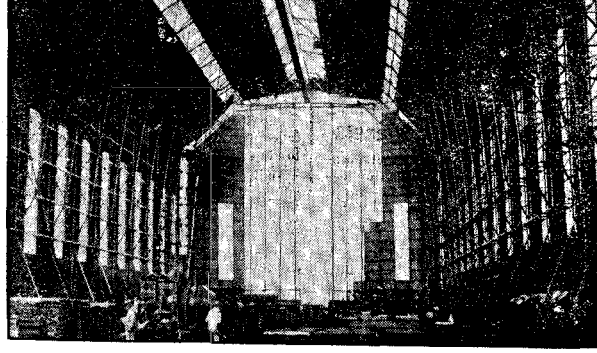
Hoyerswerda, den 17. Februar 1936. **Der Landrat.**

Der Forstaufseher Emil Beyer in Wittichenau ist von dem prakt. Arzt Dr. med. Brähmig in Hoyerswerda zum Jagdaufseher für den Jagdbezirk Dubring bestellt und von mir in dieser Eigenschaft bestätigt worden. Der Bestätigte hat bei der Ausübung des Jagdschutzes seine Bestätigungsurkunde mit sich zu führen und dieselbe auf Verlangen vorzuzeigen.

Hoyerswerda, den 17. Februar 1936. **Der Landrat.**

Der Bauer Georg Hernaścht in Rachlau hat einen Zuchtbullen des schwarzbunten Niederungsviehs, geboren am 21. 10. 1934, für Zuchtzwecke aufgestellt, der gemäß § 1 Abs. 3 der Polizeiverordnung betr. die Körung von Zuchtbullen vom 20. Dezember 1929 bis zur Hauptkörung im Frühjahr d. Js. als gekört gilt.

Hoyerswerda, den 18. Februar 1936. **Der Landrat.**

Snutskowne hobrsteje halle ſa powětrowu łódź,
kotraž je jena ſ najwjetschich tuteje družiny.

(Weltbild, M.)

„Aha, aha, nětko pak će mam," bě někak z truhle słyšeć. Krawe spózna tutón ton, skoči po sekeru, wotbi wěko a stłóči kuchařcy wonu krjeńcu khlěba, kiž měješe wona při sebi, hnydom cylu do rta, a tak hłuboko, zo so kuchařka zadusy. Na to wěko zaso přibi a rjekny: „Tu maš nětk twoju mzdu. Ty sy mi jamu kopała, ale sy sama do njeje padła!"

Na druhe ranje pósła knjez swojeho służownika ke krawcej z poručenjom, zo je sej přemysłił a zo njecha truhlu dale pósłać, njech ju krawe potajkim zaso na hród wróco přiwjeze.

Krawe położi truhlu na karu a wjeżeše ju na hród wróco. Knjez hižom na prozy čakaše, a krawe, kiž bě dla napinaceje jězby hižom dosć hněwny, přewali truhlu z tajkim wotmachom přez próh, zo wěko wotleći a — o hrózba! — morwa kuchařka z krjeńcu khlěba we erće wali so po wokněži.

Jako knjez morwu kuchařku z krjeńcu khlěba we erće wuhlada, zastróži so mócnje. Mysleše sej zawěrno, zo je so kuchařka z njehodu sama zadajiła, dokelž je khlěb přenahle jědła.

„Luby krawco", zastona z třepjetacym hłosom, „kelko wam dam, zo kuchařku na stronu přinjeseće a wo wšěm tym mjelčiće?"

„Dajće mi tři sta swětłych hriwnow, potom ju tak skhowam, zo też na sudny dźeń lědy hišće na swětło přińdźe," wotmołwi krawc a smějkotaše so skradźu.

Knjez jemu hnydom tři sta hriwnow naliči a hišće tři wyše teho. Krawc pak khětře kuchařku do płachty zawali, wotjédże z njej do lěsa a dočaka tam wječora.

Hdyž bě ćma, kradny so krawc ze swojim břemjenjom zaso z lěsa, dźeše do wsy a zawiny so na dwór bohateho bura. Ducy nimo domu pohladny přez wokno a widźo, zo pola bura runje wječerjeja, dźěše ruče do bróžnje, wotwi płachtu a złoži morwu kuchařku wólla wulkeje hromady pšency do kuta. Jako bě so přeswědčił, zo kuchařka twjerdźe a runje steji, přiwjaza ji falu a nasypa do njeje pšency. Wón sam pak spěšnje z huna čékaše a za šćěpowe skhowany wobkedźbowaše, što so stanje.

Tuž wustupi z domu hospodař, kiž w rucy ćežke cypy njeseše, kotrež bě runje zwuporjedźał. Hdyž do bróžnje přińdźe, wuhlada při měsačkowym swětle dźiwnu žónsku postawu pola pšeńcneje hromady. Widźo jejnu połnu falu, mysleše sej, zo je to wěsće cyganka, kiž jeho žito kradnje. Wšón hněwny přiskoči k njej a ju z ćežkimi cypami tak morsny, zo so pozdatna cyganka hnydom na huno zwjazy. Jako so nětko bur bliže k njej skhili, dohlada so z hrozu, zo je — morwa.

Nětko pak wulězy krawc ze swojeje khowanki a činješe tak, kaž by jenoż připadnje tudy nimo přišoł. Hwizdajo dźěše k bróžni a jednorako pohlada do njeje.

Jako bur krawca wuhlada, skoči khětře k njemu a prošeše jeho nutrnje: „Luby krawco, wutrobnje će prošu, pomhaj mi! Hlej, někajka raśpla je mi pšenicu kradła. Ja sym ju runje při paduśtwje lepił a sym ju z cypami tam sylnje morsnył, zo sym ju zarazył. Krawco, kelko ći dam, zo mi ju z puća wotnjeseš a wšo to zamjelčiš?"

„Luby susodźe," rjekny krawc, kiž jenoż ćežko smječh zatají, „daj mi tři sta swětłych hriwnow a raśpla njebudźeš wjacy widźeć!"

Bur jemu rady tři sta hriwnow naliči a hišće šěsć wyše teho, krawc pak wza ze swislow plećeńk (naramny koš) a stołka kuchařku do njeho, na to pak khwataše z kośom hłuboko do lěsa, na městno, hdźež so po zwučenym wašnju rubježnicy skhadźowachu.

Hdyž bě hižom dołhej dwě hodźini po lěsu překhodźił, přińdźe k dubej, wokolo kotrehož bě dwanaće polnych měchow postajenych. Krawc hnydom zhóda, zo su tute měchi wobsedźeństwo rubježnikow, kotřiž nětkle najskerje nětkde w blizkosći słóžu a drěmaja, spróchi wot nócneho dźěła. Khětře ro wjaza jedyn měch, zběhny a wobroći jón. A hl z njeho padaja pjenjezy, swinace pleca, polć, pře no a wšelake druhe wěcy.

Na to wućahny krawc kuchařku z koša a sta ju do wuprózdnjeneho měcha, kotryž potom zaso nje zawjaza a zaso k tamnym měcham přiloži. K so, předźeno a wšo, štož bě z měcha wutřasł, pak zběra do koša a běžeše domoj kaž by jeho wětr n

Jako běchu so rubježnicy naspali, wróćichu k dubej a wzachu kóždy swój měch na ramjo. Mě z ćełom měješe młody rubježnik, kiž jón — njenj nywši přeměnja žaneho — na ramjo wza a wote z nim domoj k swojej maćeri.

„Nó, maći", rjekny rubježnik, „dźensa pak wam rjanu hromadu rubježnstwa přinjesł."

„Budźemy widźeć," rjekny mać, rozwjaza hnydom měch a masny do njeho.

„Synko, w měše sym so człowskich włosow dótk

„Ach, maći, to je předźeno, jenoż won z nim!"

„Ně, ně, synko, čuju też człowsku hłowu."

„Ha, ha, ha, wy žónske pak sće woprawdźe sl ho rozuma," zawoła młody rubježnik a přimny měch, wobroći jón a — o strach a hroza! — z měch padny na podłožk morwa žónska.

Haćrunjeż młodźenc stracha njeznaješe, tutón pohlad pak tola tak na njeho skutkowaše, zo so seše kaž ścina na wodźe. Bě twjerdźe přeswědć zo je to njeposrědne khłostanje Bože.

Hdyž bě so někak zhrabał, wza ćělo na ram donjesy jo na dwě hodźinje zdalene pohrjebn Tam położi jo do runje wukopaneho rowa.

So domoj wróćiwši rjekny maćeri: „Maći mu nětk započenjmoj hinaše žiwjenje. Hišće je čas!"

A woprawdźe bu rubježnik nětko sprawny wjek.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 47 | Budyšin — Wutoru 25. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Nócny nadběh Abesynjanow z połnocy Aksuma

Do Addisa Abeby su z połnócneje fronty powěsće dóšłe, so su wotdźělenja wójska wjercha Kassy z połnocy Aksuma wobtwjerdźene italske lětwo a municijowy sklad z pschekwapjacym nócnym nadběhom nadpadne. Pschi krwawym wojowanju Abeszynjenjo někotre tanki dobychu. Kaž Abeszynjenjo powědźa, su Italczenjo 812 muži domisnistich wojakow a wjetschu žonu eritrejskich domorodnych shubili.

Abeszynjenjo su dróhu, kotraž z Aduwy do Makalle wjedźe, na někotrych městnach pschelamali a znowa wobhradźili. Abeszynjzy wojazy italskemu wobkhadej po tutej dróhy sadźewaju. Italszy wojazy z Eritrejskeje na frontu wjedźa na Abigrat hacź krótko psched Makalle czahnywšy. Mjes Makallom a Antalom prědnje straże žiwje. mjes sobu wojuja. Italczenjo dobyte stejischa z khwatkom wobtwjerdźeja.

Abesynjenjo połodnjsu frontu zesylnja

W poslednjej wójnskej rozprawje italski marschall Badoglio powě, so su w połodnjschej Tembienskej někotre wobkhadnje wotdźělenja do sebje sćahnyli. Hewak pak na połnócnej a też na połodnjschej froncze měr knježi.

S Addisa Abeby so powě, so su w njedźelu nowe posylnjenja za abeszynske wójsko pósłale. Posylnjenja su z abeszynskeho khowneho města do stron pola města Negellia w połodnjschej Abeszynskej nahtajile. Jich běsche nětko 5000 muži z hórskej artillerije a někotrymi kanonami k wobaranju pschećiwo letadłam.

Dopisowak italskich nowin „Corriere dela Sera“ w Džibutiju pische, so su so abeszynscy wojazy pola Wadary k połnocy wot Negheliia sandźenu niedźelu spjećili. Hakle pa krwawym wojowanju je so poradźiło, spjerzenzu podłóžcu. Pschi wojowanju je so pjeca 300 muži morilo.

Žana demobilizacija italskeho wójska

W tutych njach běchu so powěsće rozschěrile, so je Italska 500 000 muži swojeho mobilisowaneho wójska puschćila abo na dowol pósłała. S pschikhitschnje italiske strony pak so wosjewja, so tute powěsće njejsu wěrne. Jenož cji wojazy su so na dowol pósłali, kotriž su pschi nałětnim wobdźělanju role w ratarstwje trjebaju. Jich liczba pak stwoczenu liczbu kóždeho léta njepschesahuje.

Egiptowska so wo swoje wječorne mjezy stara

Egiptowske knježeństwo je sa swoje sakitańske naprawy pschi mjezach mjes Egiptowskej a Libyjskej nowy kredit wo 100 000 puntow pschiswołiło. Tute pjenjezy maju so k wutworjenju dróhow a wobtwjerdźenjow wužiś.

Knježeństwo je nimo teho 10 000 puntow sa schkitanje pschećiwo nadběham a nadpadam z płumom a 5000 puntow sa wuprawu egiptowskeho cźerwjeneho kschiża w Abeszynskej pschiswołiło.

Na konferency wo wójnskich łódźstwach so zdźała dogrěcheli

Namórnistwowy sobudźełaćer Londonskich nowin „Daily Telegraph“ pische so je wěsće, so Londonska konferenza wo wójnskich łódźstwach pschi 35 000 tunach jako najwjetschej wulkosći wulkich bitwiskich łódźow wostanje. Sjednoczene staty su doskónčnje francowske žadanje wotpokałale, so měła so mnohosć tunow powjetschić.

Tutón rozsud je wschitkim wotpósłanzjstwam Londonskeje konferenzy njeluby z wuwjacjom Amerikanow. Tuchi so kóždemu posypytej k powjetschenju łódźneje tonnaze rasnje pschećiwjoseja. Tola k powjetschenju kalibrow na wulkich bitwiskich łódźach wot 16 na 14 zolow su Amerikanjo swólniwi.

Skónčnje su so na Londonskej konferenzy dojednali, so maju so kschiżaki měsło hacź do 10 000 tunow jenoż hacź do 8000 tunow wulke twarićeć. Namórnistwowy sobudźełaćer pschispomnja, so so dotal njesdawa, jako by Italska swoje sadźerjenje ke konferenzy wo wójnskich łódźstwach pschemeniła. Dotal je wona pschećelnje a jara pomozniwje wustupowała.

Zabotaža na jendźelskich bombowych lětadłach

Jendźelske nowiny su w poslednim cźasu wospjet wo sabotažach pisałe, kiž su so na jendźelskich wójnskich łódźach stale. Někto so pische, so su so pschi dokładnym pschepytanju bombowoju lětadłow, kiž stej pschi poslednim wulkim nócnym swuczowanju sjnjesbošilej, znamjenja pokasałe, po kotrychž ju móžno, so je so też na tutym lětadłomaj sabotaža skutkiła.

Wjednik jeneho lětadła je wuprajił, so je psched leczejom dosć cźerpła zobumpał, so pak je k swojemu spodźiwanju widźał, so lětadłu sa trókti cźah cźerpło pobrachowasche. Pilot też rosprawjesche, so radiowa pschiprawa na jeho lětadle njeje dźełała.

Nunje tak su pola druheho lětadła wuslědźili, so běsche njepowołana ruka radiowu pschiprawu tak pschemeniła, so njemóžesche powěsć złaćeć. Pschi pschepytowanjach je spodźiwne, so su podobne łapschimnjenja do lětadłowoje pschiprawy swěsćili kaž njedawno pschi sjnjesbožanju amerikanskeho bombowcho lětadła.

Demonstracija rozpuščeneje pólskeje strony

Sandźenu niedźelu w Krakowej Hěcze něhdźe 200 prjedawschich pschisłuschnikow narodnodemokratiskeje strony, kotraž je so w rańschej Hornjej Schlesyskej rospuschćiła, demonstrazinu na dróhach wotměchu. Mjesćne cźrjódły po dróhach cźahachu a wołachu „Njech je žiwa narodnodemokratiska strona!“ Tu a tam so wokna židowskich wobchodow rozbichu. Jena cźrjódła sypta stónčnje so do sale hotela „Hrabja Reden“ dobyć, hdźež němska organizazija młodźiny rańschu zwjatočnosć wotměwasche. Mjes tym pak běsche sesyknjene polizajske wotdźělenje dóschło, kiž pschewjedźenju tuteho wotpohlada sadźewa. Polizija něhdźe 40 wožobow saja.

Zwada dla mzdy w Awstriskej

W poslednim cźasu su so mjes dźěłodawarjemi a dźěłaćerjemi w Awstriskej we wschelakich industrijach a dźěłarnjach pschi wobnowjenju mjdow cźesće napschećiwnosće pokasałe. Na někotrych městnach su dźěłaćerjo samo dźěło złožili. Swojich dźěłaćerskich swojskow běsche tutym złożenjam dźěła priedy pschihłosował, tehodła so z nimi sakónski sakas strajkowanja njestani.

Wobsebje wótre su swady w znatych awstriskich automobilowych dźěłarnjach Austro-Fiat a w awstriskich Saurerskich dźěłarnjach. Winske kschesćansko-sozialne nowiny „Reichspost“ pišaju, so je so knježeństwo sa konferenzu znamjenitych sastupjerjow swojskа dźěłaćerskich swojskow a sastupjerjow swojskа industrialnych rozsudźiło. Na konferenzy maju so puncze k wotstronjenju tutych napschećiwnosćow pytać.

Hantska rozprawa wo Hodžowym wopyće w Beogradźe

Ministerskaj presidentaj a swonkowna ministraj Jugoslowjanskeje a Cźěskosłowakskeje staj njedźelu wjećor nowinarjow w swonkownym ministerstwje w Beogradźe pschijatoj. Wo jeju wurađowanjach so hantska rosprawa pischecita.

W rosprawje so wojsewja, so je so położenje dźiwajo na poměry pschi Dunaju pruhowało. Ministraj staj spónatoj, so wo wschitkich praschenjach jenak mysłitaj. Też w pschichodze budźetaj so je swojej politiku prózowacej pschećelstwo mjes ludami sdźerzeć. Wonaj chcetaj so po sołzadach mjesynstatneho prawa a měra złożowacź. Tute sołzady so na srěčenje Swjatka ludow z jeho systemom zhromadneho bjesstracha załožuja.

Kaž w sandźenjoschi tak so ministraj też nětkole prózujetaj, so bychtaj pschitke mylaze wobcześnosće wotstronitoj. Wobaj krajej staj wschak jako sobustawaj Malejeje ententy sdawna sem polne srosumjenje sa wužitk wopokasałoj, kiž móže z wukeho zhromadneho dźěła wschitkich statow pschi Dunaju wukhadźeć.

Rusne je, so so tute prózowanja w sajimje Malejeje ententy podpjeraju. Wone so pschećiwo žanemu drugemu statej njemjerja. Nawopak, z pschećiwom sebi njes sobu pomhacź, dyrbjake kraje pschi Dunaju też na podpjeranje druhich, wosebje pak wulkomozow srjedźneje a wjećorneje Europy liczeć.

*

Hdyž běsche so hantska rosprawa pschećitała, ministerski pschedsydża dr. Hodża porěcza a rjekny, so je so wobsankto, wubjerk wězywustojnych postajeć. Tutón wubjerk dyrbi hospodarśe zhromadne dźěło nadróžnje pruhować. Wón dyrbi zwopředka jenoż w Malej entenje wurađować. Wo zhromadnym dźěle pak so njeje wěsty cźas postajił.

W žiwjenju druhim wotrěsku dyrbi pak so wubjerk z rozdźelenjom žiwjenych wusbytkow na wschě kraje pschi Dunaju saběrać. Wubjerk njeje so z hospodarskej konferenzu Malejeje ententy sminić, kotraž so w bližšim cźasu w Prazy sešdże.

Nowy njeměry w Španiskej

Hačrunjež běsche so w Madridźe hamtšy wobkrućiło, so pschi demonstrazijach, kiž su so z radosće nad puschćenjom politiskich jatych wotmětle, njeje k pschipadam dóschło, su je Schpanijelske powěsće dóšłe, so su we Vigu a Sevilli cźežke njeměry byle. We woběmaj městomaj su schpanizy faschistojo a pschibuzni z lěwizynych stronow do so srasyli. W Sevilli so sozialisć a kommunisć morischtaj a we Vigu so lěwizny republikan srani. Kaž so powě, su faschistojo we woběmaj městomaj lěwizarjow wuzadali.

Gouverneur provinzy, w kotrejž město Vigo leži, je hnydom, hdyž běsche wo njeměrach zhonił, porucźił, so maju so wschitke pižarnje sozialistiskeje a faschistiskeje strony samknyć. We Vigu su, kaž so z Madrida powě, dźesać faschistow sajeli, dokelž su so pschi nadpadach wobdźelili.

Syriske knježeństwo wróco stupiło

Syriske knježeństwo je francowskemu wysokoschemu kommisarjej de Martelej njedźelu wosjewjenje pschepodało, so wróco stupi. Wyschschi kommissar je dotalnemu justizneniu ministrej El Ajoubiej porucźił, so by nowe knježeństwo wutworił. Tutón porucźnosć jenoż z wuměnjenjom pschija, so so wschitcy jeji puschcza, kotriž su so pschi poslednich strajkowych njeměrach sajeli.

Krótke politiske powěsće

Goeringowy hontwinski wopyt w Pólskej so słónčnji.

Ministerski president Goering je z hontwu w statnych lěžach pola Bialowjeje njedźelu do Warschawy pschijěł. Psched jeho wotjězdom do Barlina so pola němskeho pósłanza Molkti hościna wotmě. S pólskeje strony so swonkowny minister Beck a wjerch J. Radźiwił wobdźělichtaj. Swonkowny minister Beck z mandźelskej a němski pósłanc z mandźelskej ministerskeho presidenta a mandźelsku na dwórnischcźo pschewodźeschtaj. Wjećor wokoło 10 hodźin cźah z Warschawy do Barlina wotjědźe.

Městrkanzlerej Winklerej so awstriske stacjanstwo wotrjekło.

Na wosjewjenjskej tafli we Winskej polizajskej direkziji je so wosjewiło, so je so prjedawschemu wjednikej kundbunda a nastupnemu městrkanzlerej Franzej Winklerej awstriske wobydlerske prawo wotrjekło.

Namjesne pschipady na Dalokim ranju so pschepytuja.

Rusa a Japanska stej so dojednałej, so so zwjetšinu rusko-japansko-mandźuska komisija postaji. Tuta komisija dyrbi bjes wobdźělenja druhich krajow pschipad pschepytować, kiž je so 30. januara na rańschich mjesach Mandźuskeje stał.

Nowe rjadowanje płaćiznow tukrajnych a wukrajnych kurjacych jeji

Budyšći hamtšći **hejtman**, wobkšelenje **za** dohladowanje płacišnow, **naš** na **šlědowoze** nowe **rjadowanje** wudłodźenišch, wulkowikowańšich **a** pšchetrjebarśich **najwjetšich** płacišnow **za tukrajne a wukrajne kurjaze** jeja pokazuje, kiž **ja** město Budyšćin a Budyšće **hamtšće** heitmanstwo jenak płaćeši. **So** žo **krucze** wobkedźuje, dyrbi **wšchitkim** wobdźělenym **należeć.**

A. Tukrajne jeja.

I.

Sažopšchedawarjam **njeje dowolene, kurjaze** jeja **jenoklliwje pola wupłodźerja kupowaś.** Wone maju **žo powasyś kupowaś.** Sa **to** płaćeši we wobwodźe šwjaška **za** jejowe hospodarstwo **Sakšeje (šwob. stat) hižo wot** 6. februara 1936

wupłodźeńša **najmjeńša** płaćišna wo 1,20 hr. **ja** kilogramm a wupłodźeńka **najwjetša** płaćišna wo 1,25 hr. **ja** kilogramm na dworje wupłodźerja. Postajene płaćišny **žo** njeźmědźa na tuńšchu abo drózšchu stronu pšchekroczeńcz.

II.

Sa **kupowanje** jeji **powagonach** wot 10. februara **1936 tele wulkowikowańšće nakupowańšće** płaćišny (**ja** dawkom, wosnamjenjenjom, šawalenjom a banderolowanjom) płaćeja, kiž **žo** njeźmědźa ani na tuńšchu ani na drózšchu stronu pšchekroczeńcz:

Němšće jeja wikowańšeje klašy:

1. **połnocerstwe** jeja wo 45 hač 50 grammow 7¼ pjenježka šchtuka a potom **kóžde** 5 grammow ½ pjenježka wjazy, **ja** jeja cźežšche 65 grammow najwjazy 9½ pj.,
2. cźerstwe jeja wo 45 hač 50 grammow 7 pjenježkow šchtuka a potom **kóžde** 5 grammow ½ pjenježka wjazy, **ja** jeja cźežšche 65 grammow najwjazy 9 pjenježkow.

Tu wosnamjenjene wulkowikowańšće nakupowańšće płaćišny płaceja:

1. pšchi pšchewjesenju **ſ** wobwoda jeneho šwjaška **za** jejowe hospodarstwo do wobwoda druheho hospodarśeho šwjaška wot **ſtazije, na k trejź žo** nakładu;
2. pšchi jejowych dźělach, kotrejž we wobwodźe jeneho jejoweho hospodarśeho šwjaška wošťanu, **njewobliczenje** fraćtow **hač k dostawaczelśej ſtaziji.**

Kupzam jejowych dźělow, kotšiž wjazy hač 5000 šchtuk za tydźeń **ſ** wobwoda jeneho hospodarśeho šwjaška do wobwoda druheho pšchewjesenju, hłowne šjednoczenstwo němšćeho jejoweho hospodarstwa po prošćiwje wudawki za fraćhty narunna.

Pšchedawar dyrbi **za** tute jejowe dźěły **k narunanju** fraćhtu po bliźšchej poručnjośi hłowneho šjednoczenstwa fraćhtowy podźěł šapkacźcź, kiž hłowne šjednoczenstwo postaji.

III.

Sa wotedawanje **pšchetrjebarjam** wot 17. februara 1936 tele najwjetšiche płaćišny płaceja:

1. **połnocźerstwe jeja** wot 45 hač 50 grammow 9 pjenježkow šchtuka a potom **za kóžde** 5 grammow ½ pjenježka wjazy; ja jeje cźežšche 65 grammow tola najwjazy 11 pjenježkow,
2. **cźerstwe jeja** wot 45 hač 50 grammow 8¾ pjenježka šchtuka a potom **za kóžde** 5 grammow ½ pjenježka wjazy; ja jeja cźežšche 65 grammow tola najwjazy 10¾ pjenježka.

Sa njewosnamjenjene kurjaze jeja, kiž **žu žo** w tukraju wupłodźite, je **žo pšchetrjebańška najwjetšcha** płaćišna wo 8 **pjenježkow za jejo** postajiła, kotraž wot 17. februara 1936 płaćeši.

B. Wukrajne jeja.

I.

Sa **kupowanje wukrajnych kurjazych jeji powagonach** (dostawaczelśka ſtazija bjes fraćhtu, ſ dawkom, ſ złom, ſ rozbźělowym pjenjesom, ſ wosnamjenjenjom a šawalenjom) wot 10. februara 1936 **tele wulkowikowańšće nakupowańšće** płaćišny płaceja, kiž **žo** njeźmědźa na tuńšchu ani na drózšchu stronu pšchekroczeńcz:

a) hollandšće, danšće, belgišće, šchwedšće, norwegšće, finšće, estonšće, ixišće **jeja** wot 45 do 50 grammow 6¾ pjenježka šchtuka a potom **za kóžde** 5 grammow ½ pjenježka wjazy, **ja** jeja cźežšche 65 grammow tola najwjazy 8¾ pjenježka,

b) bołharšće, wuheršće, juhosłowjanšće, połšće, rumunšće, argentinšće, turkowšće, albanšće jeja wot 45 do 50 grammow 6½ pjenježka a potom **za kóžde** 5 grammow ½ pjenježka wjazy, **ja** jeja cźežšche 65 grammow tola najwjazy 8½ pjenježka. — Bołharšće originalne 7¼ pjenježka šchtuka.

II.

Pšchi wotedawanju pšchetrjebarjam za tukrajne kurjaze jeja wot 17. februara 1936 tele najwjetšiche płaćišny płaceja:

a) hollandšće, danšće, belgišće, šchwedšće, norwegšće, finšće, estonšće, ixišće **jeja** wot 45 do 50 grammow 8½ pjenježka šchtuka a potom **za kóžde** 5 grammow ½ pjenježka wjazy, **ja** jeja cźežšche 65 grammow tola najwjazy 10½ pjenježka.

b) bołharšće, wuheršće, juhosłowjanšće, połšće, rumunšće, argentinšće, turkowšće, albanšće jeja wot 45 do 50 grammow 8¼ pjenježka šchtuka a potom **za kóžde** 5 grammow ½ pjenježka, **ja** jeja cźežšche 65 grammow tola najwjazy 10¼ pjenježka. Bołharšće originalne 9 pjenježkow šchtuka.

C. Shromadne pšchedpišmo **za tukrajne a wukrajne kurjaze jeja.**

I.

Hdyž **žo** pšchi drobnym pšchedawanju tukrajnych abo wukrajnych jeji **pšchetrjebarjam** dźele pjenježkow wulicźo, šmě **žo zyšće** šlicźowanje (niž płaćišny jenotkliweho jeja) na połne pjenježki potom wurunacź, hdyž pšchełažowazy dźěł šnajmjeńša ½ pjenježka wuczinja.

II.

Pšchi pšchecźiwjenju **pšchecźiwo** postajenym płaćišnam moža dohladowarśe płaćišnow na šałožku wukała **ſe** 4. septembra 1935 (němšćostatna šakońše łopjeno I, ſtr. 1136) **a ſ** 5. **dezembra 1935** (**němšćostatne šakońše kopj. I,** ſtr. 1418) **porjadowe** tkłoštanja napołoźicź.

(Postajeni cźišće 1 a 2/36 hłowneho šjednoczenstwa **němšćeho jejoweho hospodarstwa** je 6. februara 1936. — **Wošjewjeńše** łopjeno **němšćeho** šejźwjeńšćeho šława cźišćo 12 ſtr. 57/58.)

Wot alchemije k nowočasnemu płunowemu hospodarstwu

Podawk w lěcźe 1786 w měšcźe Würzburgu wošebitu kedźbowość šwrdźi; to běchu dny, hdyž **žo** rosnješe, so haptyłaś Pitkel w **ſwojim** laboratoriju **ſ** płunom šwěcźešche.

Tutón mudry muž běšche je šmuhlenjom kośći šwěcźaz płun wudobył, a běšche pšeni, kiž tuto wudobycźe hnydom praktišy w šwojim domje wužiwašče. To njeběšche jane kuśkaśtwo, też tehdy niž, ale jenož wunamakaśći tuch a jaźne rosmyślenje. Město tydźenje šahdźechu, dónkž haptyłaś w pexiły njemóźešche šwoje pospytanja **ſ** wulpechom mytowane widźeć. Ale jeneho dnja k tomu dóńdźe, we Würzburgu nětšaru šwoju nowinku, a šwět poča poslúchaś.

Schłoda běšche, **so žu tuto** wunamakanje w tehdomniśchej politiźy rostorhanej Němšej njewuwuši. Druhe narody **ſ** pospytami pokračowachu, wošebje Jendźelśka (Murdoch **a** Watt), pšchede wšchem **žo** kamjeńne wuhło k wucźehnjenju płuna wužiwašche. Puć běšche hišcźe dałoki, pryšedy barj šwěcźny płun wšchudźe do domow, pšchemyłła a industrije šacźahny. Pšches płunowy warjak, pšches wunamakanje płunoweje źehlawki (pšchi cźimž mjena **ſ** Bunjen, Auer, **ſ** Welšbach njejšu njejšnate) ſtóncźeše wužiwanje šwěcźazeho płuna njejšmužne pšchiběrašće.

Dźeńża **žo** płun wšchudźe trjeba, w domje k warjenju a pjeczenju, k hrěcźu wody, k tepjenju, płokanju a plotowanju a **žamo k** šłudźenju.

Mjes 17,5 **milijonami** domjazmoſcźow w Němšej **je** wjazy hač 10 **milijonow ſ** płunom šaſtaruje. W **mjeńšich** a **industrialnych** dźěłarńach **žo** wjele **ſ** trjeba. W tutym naſtupanju **žu ja pšchikod** hišcźeje **wuhłady.**

S wuwicźom šaſtaranja **ſ** płunom pak **žo** też nowe **ważne polo** ludoweho hospodarstwa wotewri, to **žu** mnohe połšćaśke wudźełki, kotrychž je nětkaž 300. Tute njeźmě**nje ważne wudźełki ka koks**, kolmaſa, benzol, **ſyrił**, amoniak a naftalin **žu** 3½ krócź telko hódne kaž kamjeńne wuhło, kiž je **ſurowišna** za pšchihotowanje płuna.

Najpšcherśichim ludowym worſchtam hišcźe njeje **tuto**, **so** tu jedyn najwažnišchich faktorow leži, **ſ** kotrymž **mož** žo němšće hospodarstwo **ja** pšchełamu **ſurowišnow** wužiwanju truchi špěchowacź, **móže žo** ſamo prajicź, **ja** nowocźažne płunowe hospodarśtwo wěšte prětrjetne ſtejišchcza wošnamjenja a rezerwy mozy naſchcheho hospodarſtwa **ja** nje pšchiſporja.

Dźeńża w cźažu nowocźažnych jeźdźadłow a němšćich autowych dróhow je wulzy ważne, hdyž **žo** naſchemu ludowemu hospodarstwu **ſ** rědki **ſ**pożcźeja. **ſ** kotrymž **móže žo** potrjeba cźeribłow wokšrjedź jeho mjeſow šhotowieja. Nanowišcha a runje nětko naźahna **móžnoſej**, automobile **ſ** płunom cźeric, drje **ja** pšchichod pucź pokaźuje, po kotrymž **móže žo** pšaſchenje **ſurowišnow** w naſchim kraju rozšěrjaś.

Hdy by haptyłaś Pitkel **ſ** Würzburga dźeńża mohł na nowocźažne płunowe hospodarśtwo pohladnyć, by **žo ſpodźiwał, hdy by ſwoje** tehdomniſche wunamakanje **ſ** wutworjenje, rosmnoženje a w dospołnym wutrjebanju **wu**dźał k lěpšchemu cźłowjeſtwa a **wožebje** k lěpšchemu naſchcheho wótzneho kraja!

W Abeźynišej franjeny.

Pohlad do italſkeho hospitala w pichiſtawnym mě**ſe** Maſaua, kotryž jako pšchetłodna ſtaźija **ſa** ſajatych **kh**orych italſkich wojakow ſłuži, kotšiž **žo** do domizny pšchewjesu abo kotšiž maja **žo** na druhim wocźerſtwiſkim měſtnje dołěkowacź. (Preſſefoto.)

Za Božim khlěbom

Po Sienkiewiću.

Do serbšćiny přełožił J. Winger.

11] (Pokračowanje.)

Najwjetša jeho bolosć bě stysk za Lipnicami. Cwělowaše jeho w nocy a wo dnjo, a cwělowaše jeho cim hórje, dokelž njewědźeše, što to je, štož trjeba, wo čož so burska duša w nim dréje a z bolosću wije: a jemu bě trjeba khójnoweho lěsa, polow a khěžkow ze słomu krytych, a panikow a robocerjow, a knjezow duchownych a toho wšoho, nad čimž so smuha domjaceho njebja wupina, a čehož-li so wutroba přimnje, to so njepuščí, a puščí-li so, to so zakrwawi. Burik čuješe, zo jeho nješto kaž do zemje tołče. Z časami by so najradši za włosy wjerhał a z hłowu wo scénu prał, abo so wo zemju rěznył, abo wuł kaž pyšcisko na rjećazu, abo wołał kaž bjez rozuma — zamyleny — koho? — sam njewědźeše. Hlej, hižo so zhibuje pod tym njeznatym brěmjenjom, hižo pada, a tu cuze město ruje a wuje; wón stona a wola so Jězusa; a tu křiža nihdże nimaš, nichtó njewotmołwja, jenož město wuje a ruje a na bórle sedźi holicо z wočomaj na zemju złoženymaj — wutła a cérpi cicho. Dźiwna wěc! Sedźeštaj z holčku spochi w hromadźe, a často po cyłych dnjach sebi ani słowčka njepraještaj. Běštaj kaž we wulkim hněwje žiwaj.

Zlě a ježko bě jimaj, takle žiwaj być, ale wo cim byštaj měloj rěcźeć? Jědmjacych so ranow so najkhmańšo njedótkaš. Khiba byštaj so rozmołwjałoj wo tym, zo hižo nimataj ani pjenjez w kapsy, ani běrnow na wohnišću ani rady we hłowje.

Pomocy so tež wot nikoho njedočakaštaj. Polakow je w Newyorku jara wjele, ale zamožićiši nichtó we wokolinje Chattam-square njebydli. Druhi tydźeń po tym, hač běštaj do Newyorka přijełoj, zeznaštaj drje dwě pólskej swójbje, jenu ze Slezyskeje, druhu z pod sameho Poznanja, ale tež wonej hižo dawno z hłodom mrještej. Slezakomaj běštej hižo dwě dźešći wumrěłoj, třeće bě khore, a tola lěhaše hižo přez dwě njedźeli z dobom ze staršimaj pod mostowym woblukom, wšitcy pak so jeno z tym žiwjachu, štož na wulicach nadeńdźechu. Pozdźišo wzdachu jich do špitala a što je so z nimi stało, njeje wědomo. Druhej swójbje so runje tak zlě wjedźeše, haj samo hišće hórje, dokelž muž piješe. Maruška podpjeraše žonu, dónkž móžeše, ale nětko bě sama pomocy potrěbna.

Běštaj drje so wobaj z nanom do pólskeje cyrkwje do Hoboken podać mohłoj. Knjez by z najmjeńša druhim wo nimaj powědać mohł, ale pak njewědźeštaj, hač je tajka cyrkej abo tajki pólski knjez, pak njemóžeštaj so z nikim do réče dać, nikoho woprašeć. Na te wašnje bě kóždy wudaty pjenježk za njeju tak kaž skhodźeńk po skhodach, ducych w bjezdnu nuzy. Sedźeštaj tu khwilu, wón při wohnišću, wona na słomje. Hodźina za hodźinu so pominy. Wó jstwje bywaše dale cémnišo, přetož, njech bě też połdnjo, stupaše tola mhła z wody, kaž z wjetša w nalětnim času, mhła, tajka ćežka, přesakowaca. Njedźiwajcy teho, zo bě na dworje hižo ćopło, dyrkotaštaj wo jstwje wobaj ze zymu; skónčnje zhubi Ławrjenc nadźiju, zo by so nješto w pjele wuslědźić hodźało.

„Maruška“, dźeše, „njemóžu hižo wutrać a ty tež njewutraješ; pónđu na wodu drjewo łojić; potom za dźělamoj sebi trjebaj wohnja na wohnišću a snadź so tež nješto k jědźi namaka.“

Njewotmołwi ničo, tuž wuńdźe. Bě hižo nawyknył do přistawa khodźić a łójić za kruchami desky wot łódźacych krinkow, kotrež woda na brjóh wu**funka**. Tak wšitcy činja, kotřiž nimaju, za čož by sebi wuhla nakupić mohli. Často jemu tam při tym łójenju kulow do hłowy nabichu, ale často też z časami radźi so jemu też nješto k jědźi lepić, tak zbytki skaženeho warjenja, wukidaneho z łódźow, a při tym, hdyž tu tak dundaše w kurjawje a pytaše, čehož njebě zhubił, to zapomni z khwilemi na swój hubjenstwo a na tu styskność, kotraž jeho ze wšěch najbóle krjudźeše.

Přińdże skónčnje k wodźe, a dokelž bě to runje čas „luncha“ (wobjeda), honješe so nad pobrjohom jeno šwita małych hólcatow, kotřiž drje hnydom počachu na njeho rejić a z čornym błótom a škopawami do njeho funkać, ale jeho njemóžachu wšak bić. Desćićkow wšelkeje druziny so wjele na wodu kolebaše; jedna zmoha je přinošeše, druha bjerješe je sobu naspjet. Bórzy nałoji sebi jich nadosć.

Cumpachu so tež kupki (hromadki) tajkeje mazy, kajkeje zelenosće na zmohach; snadź bě w nich tež nješto k jědźi, ale dokelž běchu přelohke, njepřipuščachu wachu k brjohej, tuž je njemóžeše dosahnyć. Hladźachu łójachu je z wokami, kotrež za nimi funkachu, a na tajke wašnje čahachu je k sebi; Ławrjenc wša woka njeměješe, tuž jenož łakomnje wudźeraše a čakaše, hač hólcata woteńdu, potom hišće raz zbytki přehlada, zešlapajo, štož bě jemu k jědźi hódź. Nato, zo Maruška jědła njebě, też njemysleše.

(Pokračowanje sćěhuje.)

W Budyšchinje, 25. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Štóž z wulkim horjom wójnu ma,
Na malinki so njehnëwa. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer plus 2, najwyšchicha dnjowa temperatura 6 stop. cjopkoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer plus 2, najnišicha temperatura w nozy 1 stop. cjopkoty. — Nad žrjedźnjej Europu žo nižina wutwarjuje, kotraž je žo ſ wjeczora k nam sczahnyla. K njej je žo hišcze wliw nižiny nad krótkoraišchej Europu pichitrjeli. Tohodla mamy pomróczene a macjate wjedro. W dolhego wjeczora žo šnowa symnišchi powětr bliži. Jeho prawe zymy žu hižo hacž k nam pschicżahnyke, so je žo ſ mišinami mésto deschcza hižo sako sněh schok. Dokelž pschiwlaw symneho powětra hischcze njepschestanje, mamy trochu symnische wjedro wocżakacż. — Jutrje žrjedu wschédźo 6,54 hodź. ſhodźa a žo 5,34 hodź. thowa. Mésacż ſchadźa jutrje rano 7,55 a khowa žo wjeczor 11,13.

— **Wuhlady na wjedro sa jutrjschu žrjedu: Njewobſtajne a ſymnische wjedro.**

*

— **Blizscha ſbérka puntow** sa ſtutk ſymſkeje pomozy budźe jutrje žrjedu 26. februara.

— **Sašudźeni ſtradźni ſchhscherje radźa.** W ſchtwórcżu 1936 wot oktobra hacż do dezembra 1935 je žo dla pschiprawjenja a wuſinwanja njedowolenych radiowych pschiprawowow 196 wožobow sašudźiło. W 193 padach žo pjenjezne khłostanje hacż do 150 hriwnow napokoj; 3 wosoby žo k ſaſtnowemu khłostanju sašudźiłoju, njes nimi kuż po 3 njedźelach a jena k dwěmaj njedźelomaj.

Wuplaćenje rentow na pósće za měrc

— **Wjerſkte renty** žo ſchtwórk 27. februara wuplaczniły. Na Budyſchin žo na pósće cżišto 3 (Pſched ſchulerſkimi wrotami) wuplaczuje.

— **Wſchitke druhe renty** na pósće cżišto 3 (Pſched ſchulerſkimi wrotami) wuplaczuje. Sa Budyſchin žo invalidne renty w Ludowej towarſchowni na Hornjerſkej haſy 23 wuplaczuje, wſchitke druhe renty na pósće cżišto 3 (Pſched ſchulerſkimi wrotami).

— **Matarentiarjam** žo podpjerka na mésacż měrc žo 29. februara 1936 dopołdnja wot 9 do 10 hodźin w kancelarii na Hrodowſkej haſy 10 deleka wuplaczuje.

— **S Dobruſche.** Swoje 82. narodniny wjeſeli cżiſcze a duchowne ſtrowy thežkar Bjedrich Mětſch wo-ſwjeczi. Mětſch žo w Dobruſchi narodźi. Wulkodźiwſki ſkulu w nědźuſchej Pětzoldez fabrizy na maſchiny, nětcżiſchej waggonowozy, ſamkarſtwo nawukny, hdźež tež rad do ſwojeho wojerſtwa, kotrež w létach 1874 do 1878 wotkny, wosta. Po wojerſkich létach na wſchelakich khudewſkich dźełkaſche, doniž ſkónczinje 1895 jako kontkar w Hnaſchezach dźeło njenamaka. Tu hacż do léta 1920, potajkim 25 lét dołho ſwéru dźełkaſche a ſa tutu ſwéru bu tež krótko pſched ſkónczenjom wójny wožebje wuſtamjenjenn. W oktobru t. l. budźe 60 lét ſe ſobu-ſtawom wojerſkeho towarſtwa.

— **S Hornjeje Hórki.** Saſidźenu njedźelu wotmě tudyſche žerbſke towarſtwo „Luźica“ ſwoju měſacżnu ſchromadźiznu. Hdyž tež běſche ſwonka w Bożej ſwórbje hubjene khodźenje, dokelž běchu puczje khałde, dha bě tola jich wjele na ſchromadźiznu pſchiſchło. W 4 hodźinach wotewri měſtny pſchedſyda knjes Frenzel ſchromadźiznu, powita wſchěch ſ cżanymi ſłowami, wožebje knjeſa wucżerja Wjelu ſ Buſez, kiž bě k nam pſchikhwatał, ſo by nam hišcżto powědał wo woſiwjenju dnjowoho porjada rozpominajſche ſo dźeſ ſaſidźeneho léta a pſchichodneho léta. Po tym ſtupi knjes Wjela pſched nas a powědaſche nam wo bytoſći ſtarych cżaſow. Wědźeſche nam tak žortnje a thutnje powědacż, ſo naš druhdy huſaza koža pokhowaſche. Bychmy hiſcże dołho poſłuchali, ale knjes Wjela dyrbješe ſe ſelenizu domoj jěcż. Tak žo jemu knjes Frenzel ſ wutrobnymi ſłowami dźakowaſche a ſobuſtawy poſtarchu ſe ſwojich měſtnow. Po tym žez wuradźowachmy wo wuſiwjenju ſerbſkeho póſtnikeho ſwjedźenja. Wo pſchedwoſchku a póſtnikim ſarjadowanju běſche dołhe rozrěcżowanje, pſchi kotrymž knjeſaj Rauſſendorf a Wulkri rjenje rěcżeſchtaj. Wulkri ſ autom do Bukez, njedźelu 1. měrza, ſo ſwubjerkej pſchewoſtaji, kiž ma wo nim poradźicż. Nětko běſche pſchedſyda knjes Zur pſchiſchoł, tak ſo hiſcżeje wſchelake Domowinſke wěcy wuradźichu. Po ſpomnjenju na naſcheho kanzlera Hitlera žo jemu ſława wunjeſe a potym ſo ſpěw „Hdźe ſtatok mój?“ wuſpěwa. Wjeczor 7/4 hodź. pſchedſyda knjes Zur ſchromadźiznu ſtónczi.

— **S Mniſchonza.** Hórſti hoſcżenz na Mniſchonzu bě lońi ſwoje 50létne wobſtacże wožwjecził. Pſchi tutej pſchiležnoſći žu žo ſnutſkowne měſtnoſće tuteje rady wopiſane hoſpody pſchetwarite a rozſchérite. S tym je žo dozpěło, ſo móže hoſcżenz tež pſchi najwjetſchim nawalu w ſjenje a w lěcżu puczowanych wopſchihcżeć. Nětko je wobſtejeſi knjes Hantuſch tež hiſchcże wobjetu jitwu ſtarenje pſchihotowacż dak a ju jako Mniſch ku jitwu wuſchcżił. Molowanja w tutej jitwi je wumělił molerſ Kämmerling ſ Drježdźan wuwjedł. Widźimy horu Mniſchonz a w ſdalenoſći Korſwiſti ruhežny hród. Korſwiſtej rubježniſy rady do Mniſchonza na piwo thodźachu a pſchi kóſtkowanju a ſpěwje běchu ſwjenje poſtſchichu. W Mniſchońſkej piwarni widźimy muſiku młode piwo wopitawacż. Jeho towarſtſchoho tohorunja kajſkoſcżą piwa pſchi blidźe ſedźo poſtudźuja. Stary a młody hajnik Mniſchońſkich ležow rady pola mnichow na piwo dóndźeſchtaj. Wſchelake wabjenja jimaj pucż tam wurunachu. Wobraſy žu jara cżerſtwe a žiwe a bjes dwěla budźe tuta jitwiczka na Mniſchonzu nětkrtehoſkuli k dleſchemu pſchebywanju w tutej hoſpodliwej korczmje wabicż. Dźenja wutoru žo tam poſtnizy ſwjecża. To budźe ſawěſce ſ pſchicżinu, ſo ſebi wſchitkży, kiž chcedźa jónu na horach poſtnizy ſwjecżicż, tam dóndu a ſebi nowe měſtnoſće pſchi tutej ſkładnoſczi wobhladaja.

S **Budeſtez.** 28. februara ma žo tež w Budeſtezach ſ powuczenjom maczerjow ſapoczeżi. Jedna žo wo kurſuſ ſa domjace ſaſtaranje khornych a ſa ſchicże. Kurſuſ budźe 12 wjeczorow tracż a to kóždy raz dwójzy wob tydźeń. Kurſuſ ſa wothladanje khornych poſtrja ſnajomnoſcż jědżow ſa khornych, pomoż pſchi domjazych njeſbožach, ſawobalenjow a ſadźewanja natykniſcża. We kurſuſu wo ſchicżu ma žo maczerjam w prěnim rjedźe wuporjedźenje a pſchiprawjenje ſtarych drastow pokaſacż. Pſchiſiſewjenja pſchijima NSF-wjedniza knjeni Sſworina w Naſchowje, ſa DAF knjeni Kaufmannowa w Hajnizach, dale knjeni Teichowa w Lutherowej ſchuli

Hospodarski rozhlad

Wutoru, 25. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,461	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,275	100 čěskosł. krónow	10,30
100 šwajc. frankow	81,23	100 franc. frankow	16,415

Barlinska burſa, 24. februara. Na ſakładnym pſchecżelnym měnjenju na burſy njeje drje ſo niczo pſcheměniło. Tola wobkhod bě jara wobmjeſowany, dokelž ſe Porhynſkich a južnoněmſkich krajinow dla ſwjateho dnja njebě žadyn pſchikaſow dóſchło. Burſowny wobkhod ſ powołanja měſjeſche po ſpokojenju małych pſchedležazych pſchikaſow hiſchcże mjenſche pſchebytki, kotrež na burſy tłóczachu. To wožebje płaczjeſche ſa monianowe hódnoty. Też na rentowych wikach běſche pomérnje jara cżiſcho.

Barliniſke žitne wulkowiki. Na pokołenju Barliniſkich žitnych wulkowikow njeje na ſpoczatku nowehu tydźenja žo powſchitkownje nicżo pſcheměniło. Dowos ſe ſtrony rataſtwa też dale njeje pſchejara bohaty, dožaha pak wožebje w khlébownych žitach, ſo by žo khabe naprašchowanje ſpokojiło. Wulkomłynny žo dale khętro wrócżo dźerża, mjes tym ſo małe młyny w provinzy běžnje khlébowe žita kupuja. Njekontingentowane khlébowe žita žo dale žadaja, ſteja pak jenož we wobmjeſowanej mérje k ruzu. Też wowſ a pizowaniſke jeczmjenje žo lědy poſticzeja. W jeczmjenjach ſa piwarnje a induſtriju je wobrot jara khabu. We wowſu ſa induſtriju ſu jara wulke roſdźele mjes poſticzennymi a žadanymi płaczjſnami. Muki maja měrne wiki.

Wczera płaczeſche w Barlinje zentnar

pſchenicży W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — jeczmjenja G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr

Płaczizny rěznoho skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

24. februara 1936 Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne druziny a woznamjenjenja:

Woły: 137

Połnomjaſne, wukormjene, najl. rěznje hódnoſće młode	42	
Starſe	42	
Hewak połnomjaſne, młode	37—40	
Starſe	—	
Mjaſne	—	

Byki: 122

Młódſe mjaſne, najwjetſeje rěznje hódnoſće	42	
Hewak połnomjaſne abo wukormjene	42	
Mjaſne	42	
Snadnje wuwite	—	

Jałojcy a kruwy: 528

Młódſe połnomjaſne kruwy najwjetſeje rěznje hódnoſće	42	
Hewak połnomjaſne abo wukormjene kruwy	42	
Mjaſne kruwy	34—42	
Snadnje wuwite kruwy	28—33	
Połnomjaſne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnoſće	42	
Hewak mjaſne jałojcy	42	

Wowcy: 804

Najlěpše kormjene jehnjata a młódſe kormjene borany	53—58
Srěnje kormjene jehnjata, ſtarſe kormjene borany a derje wuwite wowcy	50—56
Mjaſne wowcy	44—50
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	40—43

Celata: 719

Najlěpše kormjene ćelata wot cyca	62—66
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	55—61
Snadnje wuwite	46—54
Najſpatniſe	44—45

Swinje: 1714

Tučne swinje, přez 150 kg. cżežke	56
Połnomjaſne swinje wot 120 hač 150 kg. cżežke	54
Połnomjaſne swinje wot 100 hač 120 kg. cżežke	52
Połnomjaſne swinje wot 80 hač 100 kg. cżežke	50
Mjaſne swinje wot 60 hač 80 kg. cżežke	—
Rancy	—

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	24. 2.	21. 2.
Pšeńca	210,0	210,0
rožka	173,0	173,0
ječmjeń nowy	216-220	216-220
ječmjeń, nat.	—	—
wows	—	—
kukurica	—	—
pšeńč. muka	27,15	27,15
ržana muka	22,25	22,25
pš. wotruby	11,50	11,50
ržane	10,10	10,10
raps 1000 kg		
hroch, Viktor.	18,5-20,0	18,5-20,0
lane ſymjo	—	—
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5

	24. 2.	21. 2.
bany	11,2-12,2	11,2-12,2
woka	15,0-15,5	15,0-15,5
módre łupiny	8,50-9,25	8,50-9,25
žołte łupiny	13,7-14,5	13,5-14,2
zeradella	19,0-21,5	19,0-21,5
raps, wosušk	—	—
lany wosušk	8,65	8,65
ſuch. truhanč.	—	—
běrnj. kruški	8,95	8,95
syno, 50 kg		
ržana ſloma		
pšeńč. „ wowsana „		
ječna „		

Płaczizna za pšeńcu za wuplodźerja S: 201.0 9: 201.0
Płaczizna za rožku za wuplodźerja S: 164.7 11: 167.0
Płaczizna za ječmjeń za wuplodźerja 7: 169.0 9: 174.0
Płaczizna za wows za wuplodźerja 9: — 13: 166.7

Tydźeńska rozprawa čo. 8 statneho burstwa za Saksku

Khlěbowe žita: Dowos rožſt je powſchitkownje jara wulki. Poſtrjeżeny pſchenicżny material žo lohko ſameſcżi. Pſchenižu bohate na łepiku, žo w poſledniim cżaſu bóle poſtricżachu. Jeczmjenje ſa induſtriju a piwarnje maja pomały wobkhod, potrjeba je nimale do'połnje kryta. Płaczišny popuſchczowachu. Sa pizowaniſke jeczmjenje pak žo dale žiwje naprašcheja. Też ſa wowſom je naprašchowanje wulke. Srěnje a wjetſche młyny maja njeſpokojazy wotbytk rżaneje muki. Też wotbytk pſchenicżneje muki njeje žo wožiwił. Poſtriczenje we pſchenicżnych wotrubach žu niſke. Dožaha pak ſa ſpokojenje najnuſniſcheje potrjeby. Rżane wotruby žu jenož w njedožahazych dźelbach doſtacż. W cżornych mukach ſa ſnižene płaczišny k wobkhodam dóndźe. Muki druheho wumlěcża žo cżeſko wothrowaju. Naprašchowanja w ſuchennych truſkach njemóža žo zyle ſpokojicż. Bérnjaze truſki měſachu pſchi krutych płaczišnach dobry wobkhod. Pizowadka, bohate na běliku, žo pilnje ſadachu.

Měſny ſtót: Howjaſe wiki běchu trochu mjenje wobeſłane. Kajkoſcż pſchihnateho ſkotu je žo pornjo ſaſchłemu tydźenju lědy pſcheměniła. Pſchi žiwym wobkhodże a ſa krute płaczišny žo wiki doſpołne wupſchedachu, jenož na nětkrtych měſnach woſta njewuſnamny pſchebytk. Wſchihnacże na cżełace wiki bě jara ſpokojaze a potrjeba žo połnje trjeſche. Kajkoſcż pſchecżaſam kupzow wotpowědaſche. Pſchi žrěnim a dobrym wobkhodże a pſchi troſchu ſtupazych płaczišnach žo wiki wupróſnichu. Pſchiwos na wowcżich witach žo potrjebje pſchiměri. Pſchi pomałym wobkhodże žo płaczišny kaž w ſaſchłym tydźeniu poſtajichu, ſdźěła woſta małe pobebnyt. Swinje, kotrež žo w žrěnjej kajkoſcżi pſchihnachu, žo ſa krute płaczišny pſchihźelowachu.

Mlokowe hoſpodarſtwo: Wotepadża mjoka w maſkarjach je žo też w ſaſchłym tydźeniu powiſchiło. Wotbytk cżerſtwego młoka a ſmjetany žo troſchu namjeſchi. Wotepadża a wotbytk butru poſtej zwiſkowe-ſcżelerſkow pohibowaſche žo we wobłuku ſmjetanowych dźelarnjow. Dźelanje butru w ſaſkich mlokarnjach dale poſtupi. Na twarożkowych witach jewiſchče žo powſchitkowne połepſchenje naprašchowania we wiſchech družinach.

Běrnjaze hoſpodarſtwo: Smjerika dla mjeſe w ledźnych běrnach ſtoro žanych poſticzenjow. W pizowaniſkich běrnach njebě ſtoro žaneho wobkhoda. Wohrot w ſmjeſitnych běrnach je ſo troſchu powietſchik, dokelž je žo zyła liczba družinow jako wobkhodne rjumjo pſchipuſczicżiło.

Jeſowe hoſpodarſtwo: Saſtaranje Saſkeje bě žo ſ trochu bohatſchim pſchiwoſom wo nječżto poſlepſchiło. Położenje pak na wiazu witach hiſchcże njenaſta.

Sahrodniſtwo a ſadarſtwo: Wiczne położenje na ſadowych witach je pſchezo hiſchcże ſdźerżliwe. Płaczišny běchu ſamkne, kaž w ſaſchłym tydźeniu. Też w južnych płodach bě wobkhod měrny. Oranży ſu w dožahazej mérje poſticzachu. Mandarinow bě mało na witach. Pſchiwos na ſeleninowych witach běſche trochu ſłabſchi, tola dožahazy. Płaczišny ſdźěła poſtupichu. Powſchitkownje bě wobkhod pſcheczeſlniſchi hač w ſaſchłych tydźenjach.

Hdyž žo rěſny ſtót do druheho wokrjeża ſcżele, dyrbi žo ſa to wožebita dowolnoſcż dacż.

Saſtke krajne krajne burſtwo woſiwja: So by žo doſpołny pſchehlad wobkhada ſ rěſnym ſkotom, wožebje hdyž žo do druheho wokrjeża ſcżele, dotal, je hłowne ſjednoczenſtwo němſkeho ſkótneho hoſpodarſtwa ſ wukaſom ſ 12. dez. 1935 dotal jenož ſa roſdźělerjow ſkotu wobſteżazu woſiwjenſku winowatoſcż pſchi pſchepoſtajenju rěſneho ſkotu (howjaſeho ſkotu a ſwinj) też na rěſnikow, na fabriki ſ rěſniſkimi twarami, na hoſcżenzjow a podobne pſchedewſaza roſſcżerko. Po tutym wukaſu je nimo toho trjeba pſchi pſchepoſtajenju rěſneho ſkotu a rěſnych ſwinj ſ Rauſcheje Pruſkeje, Pomorſkeje a Schleſyſkeje do druhich ſkotarſkich krajinow pſchiſwolenja hłownje ſjednoczenſtwa němſkeho ſkótneho hoſpodarſtwa. S wukaſom ſ 13. februara 1936 ſo tuta pſchiſwolenſka winowatoſcż też na Hannoverſku, Oldenburgſku, Schleswig-Holſteiniku a Mecklenburgſku roſſcżerí. Wukas ſtupi 20. februara 1936 do mozy. Namjety na pſchiſwolenje ſ pſchežazanju rěſneho ſkotu ſ mjenowanych ſkótpłahowanſkich krajinow maja žo na hłowne ſjednoczenſtwo jenož pſches pſchihłuſchny ſkótwuživanſki jwjaſk zapodacż. Tutym namjetam ma žo dobrodožacże wokrjeżneho burſtwa pſchidacż, do kotrehož wokrjeża ma žo rěſny ſkót pſchewjeżż. Tuta pſchiſwolenſka winowatoſcż njewobſteji jenož ſa poſtykli, kotrež ſu ſa ſkótne wulko- abo ſrjedźne wiki poſtajene. Bliżſche ſhontcże pola wokrjeżneho wotrjadowego wjednika roſdźělerjow ſkotu pſchi pſchihłuſchnym wokrjeżnym burſtwje.

a wokrjesna sastaraka Fiedlerez w Budesecach. Wotewrjenje budze 28. februara w „Starym hamtskim dworje" w Budesecach wjecor we 8 hodzinach.

Z **Radworja.** Lédma je posledni sneh so zhubił, tak tez ratar ma so po tym do dzéla a lada a pospytuje po starym a tez po modernym. Tak je tola pola Zejic we wulkim rózku jedyn ratar sebi dowolił 2 kórcaj wowsa wusyć. Pola nas pak samo jedyn ratar spyta w samsnym casu bérny sadzeć. Nétko pak béchu wsitcy wéipni, kak to z nimi, hdyz so tak malo sneha nalize! A cyla wjes nétko wulke woci cini, hdyz je dzensa widzi hizo zelene. Bé je runje pri puću wosadzał, zo móze je kózdy wobkedzbować. Budze-li wjedro nékak prihódne, zméje k jutram mlode béry. Kózde léto wsak so jemu to njeporadzi. Ale runje létsa to dzése.

S **Porschizy.** Sloty kwas. Eswój sloty kwas palek na wotp. Arnosct Schmidt w Porschizach se zwojej mandzelskej Marju rodz. Hohlfeldez hromadze se zwójbnymi 1. mérza wosywjeczi. W léce 1886 buschtaj swérowanaj a staj so potajic'm 50 lét w mandzelstwje do radosce a srudoby dzélojo. S mandzelstwa wuzdze 8 dzeci, z kotrychz 3 w sasnym wéku semrécu. Zywe dzeci su nétko hizo dawno wozenjene. Najstarsa dzowka zwjeczesche hizo w lécze 1928 zwój zlébornu kwas. Najstarschi zyn, kotryz we wójnje prawu ruku zhubi, sa nékotre léta zlébornu kwas wosywjeczi. Tez druha a tr'cza dzowka stej hizo wjele lét zenjenej a najmlodschi zyn je hizo 13 lét dotho w mandzelstwje zywy. S jubilaromaj potajtim budza so na dnju sloteho kwasa wjeselicz a jim zwoje sposlanca wuprajas 3 dzowki, 3 pschichodni zynojo. 2 zynaj z dwémaj pschichodnymaj dzowkomaj a dale 20 wnukow a wnuczkow a 10 prawnukow a wnuczkow. Jubilaraj staj wot dnia zwojeho seleneho kwasa „Serbske Nowiny" czitakoj, to je bjes dwéla bjespschikladna zwera, kotraj je narodobnjenja hodna. Wes dwéla staj Schmidtej jubilaraj we wschich zziwienich polozenjach se Sserbskich Nowin prawe natwarjenje a posludzenje czerpakoj. Pschejemy jimaj a wschém zo zoburadowaznym potomnikam tez do dalscheho pschichoda wscho najlepscheho.

S **Bukez.** Méstna skupina nazionalsozialistiskeje strony a skupina skutka ludoweho wukubłanja wotmé saldzenu pjatk w „Ssudnjeri korczmje" shromadny pschednoschkowy wjecor. Wjednik méstneje skupiny stronjanow a druhich powita, kij béchu w bohatej liczoje pschichéli, wosebje wokrjesneho burikeho wjednika stronjana Njeku. Wón na podawki w tukraju a wukraju dopominalche a roskoji, kak mamy naschemu knjezerstwu bycz wulzo dzakowni a zobudzelacz na wulkim skutku natwarjenja. Potom wokrjesny burski wjednik pschednoschowasche. Najprjedy wón wo stawiznach némiskeho burstwa réczesche. Zadno jeho réczo bésche wjeduzowe zlowo: „Bat budze némiti lud burski lud pak zyw a njebudze." W lécze 1933 némiske burstwo psched zahubu stejesche; nazionalsozializmus je jo wukhowak. Némiski zakud, wo herószkich dworach a wulkotny zazydlenski stuk, chcejas je zyslym burstwu stawom sa zdzerzenje ludu a stata rukowacz.

S **Klukcha.** Dotal w Klukschu a Strózi skutkowazy wucéer G. Müller je zo 17. februara do Komorowa pola Klukcha pschekadził. Budze tez w Klukschu dale wucziczi. Na jeho méstnosci pomozna wuczerka G. Krafteg stupi, kotraz bésche naposledk w Oschatzu wuczika.

S **Komorowa** pola Klukcha. 19. t. m. bésche wjednistwo Komorowskeje zwjazkoweje powolanskeje schule burow a ratarjow powolanskeho schulstwa zwjazka k rospominanju noweho ratarskeho wuczbneho plana pscheproszyło. Nched zkedzelowym pschiposzuchanstwom wjednik powolanskeje zwjazkoweje schule dipl. ratar stronjan dr. Rebentisch z Wulkeje Dubrawy wo wukubłanju ratarskeho dzélanskeho dorosta réczesche. Wozebje na ratarske dzéla jako wukubłanske pschedmjety spomni. Pschi tym zo kózdemu pschitomnemu namjet noweho wukubłanskeho plana do rukow stokcz. S wosebitym pokładom zo pschebéh wukubłanskeje hodziny poka'a. Namolwjenje, zo by zo k wudospolnjenju wukubłanja mózność politziła, na kubłach zamych z wuczomzami nawuknjene praktisy wupruhowacz, zo z dzakom pschija. W rosmolwje zo wschitzy pschitomni za nowy wukubłanski plan wuprajichu. Serjedu 11. mérza budze dalsche rospominanje, na czoz zo hizo nétko kedzbne czini.

S **Rychwalda.** Sa zwjazkoweho pschedsedzerja Rychwaldskeho shromadneho schulskeho zwjazka je zo hlowny wucéer Häckell pomjenował. Namésnik zwjazkoweho pschedsedzerja bu hamtski pschedsedzer Nowak.

S **Czelneho.** W naschej wsy je zo Schprjewine récznischego na wjele méstnach runało. S tym je tójschto ludzi dzélo dostało. Tehorunja jako nusne dzélo zo Schezy hacz do Hamora sruna. Tez tu je wjele ludzi na dlésczi czas dzélo namakało.

S **Wojerez.** Pschi p'cheszadowanju drjewa w klóschtrskich lésach pola Noweje Wsy, Dubrinka a Ssulschez njeje zo pomérnje wulka dzélba palneho drjewa mohka pschedacz.

— **Sserbske studentstwo zwjeczi pósinzy.** Hakle njedzelu béchu zo nasi studencza, kij na uniwersitach studuja, zo do domisny wrócili a dzen posdzischo we rjanej pschesjenosczi w serbskim domje zwoje pósinzy zwjeczachu. Salu serbskeho doma béchu rjenje wubebili a tez hewak béchu zo ja pósinski ras wjeczora postarali. Zortne wustupy, zime wobrazy, wjesele spéwy, solospéwy a duetty zo z zywej reju, ke kotrejz Bohmowa kapała hrajesche, wotmenjowachu. Schkoda, zo bé wopyt thétro zlaby, schtoz bjes dwéla temu pschinoschowasche, jo tajta prawa pósinzika wjeselosczi zo hakle thétro posdze wuwi. Sa pschichod radzimy studowazym, so bychu bobakowe poliny w „Naschej domowinje" wobkedzbowali a wosebje tez schérsche worschty na tutu swoju zabawu pscheprosyli. Potom budze wuspech w kózdym nalukowaniu dosłowknischi.

Rjane póstnicy

We Wonezach zwjeczachu póstnizy. Zyke wjesne wobydleristwo bé zo w korczmje seschło, so bychu tam na wschédne starosce trochu posabyli. Nadobo do korczmy powésci pschindze, so we wjesnej rézy mésto wody czisty spiritus béži. Dotho njetrajesche a korczma bé prózdna; wschitzy béjachu, so bychu z karanami, z bowami z réki spiritus czerpali. Nékotsi muzojo wostachu hnydom pschi rézy kedzo a pijachu se schlenjami a hornczkami zlódny napoj z réka a pijachu tak dotho, doniz wjazy njemózachu... Tajka sskladnosc zo zenje hischcze njebe politziska, so we wjesnej rézy runje póstnizy palenz bézesche. Tuta pschilezjnosc dyrbjesche so wuzicz. Wézo sczichki tuteho picza njebéchu runje jara radostne. Monecjanszy wobydlerjo zu dotho na tute póstnizy spominali. Kak pak bé napoj do réki pschichoc? Tez to so popjelnu rjedu wuzasni. Zlowni sastojnizy béchu pola wobthodnika tajnu palenzarnju wuzledzili a nékotre hektolitry pschi tym czasachu. A hamty béchu pschikasane, so ma so czasany palenz do wjesnje réczki puschczicz.

*

S **Drjedzjan.** (Bjeswusspésne pytanje za Helgu Eichlerez. Hacz do 1000 hriwnow myta zo wustajiło.) Wo malej Helly Eichlerez, kotraz zo 14. februara zhubi, schtoz w sjawnesczi wulke roshorjenje zoudzi, njeje zo dotal to najmjesche wuzledzicz mohło, hacz runjez kriminalna policija zledzenje se wschémi k jej zuzy bywazymi sredkami wuwjedze a niczo njeskombzi, so by do naleznosce jaznosci pschinjeła. Dzen a nóz zo zastojnizy z pschepruhowanjom w bohatej mérje doschkich pokiwow a tukanjow saberaja. Psches 50 wozbowow zo saja, dyrbjachu pak so sazo puschczicz. Tez pjatk we Drjedzjanskej halt sarjadowana wulka razzia je zo bjes wuspecha skónczila. Dokelz njeje wusamknjene, so je zo mała Helga satepika, je zo tez Lobjo porjadnje pschepytało. Sa wézowne sdzelenja, kotrez mohle k wuzaznjenju pada dopomhacz, je zo myto do 1000 hriwnow wustajiło.

Sport

PSV Kamjenza zupny mischtr w kopanzy.

Rosdzudzenje wo mischtrstwo wo jakiki titul w kopanzy je tutu njedzelu padło. PSV Kamjenizy trjebachu jenoz hischcze dwaj dobyczerskaj dypkaj, so njemohłoj zo tez po liczenju wjazy dosczehnycz. A z dobyczom nad Dresdner Sportfreunde 01 se 4:1 je zebi tutaj dypkaj wotnjesli. S tym zu Kamjenizy policijstwo druhi ras sa zobu titul zupneho mischtra sa Sakiki dobyke a bubja bjes dwéla borzy we wojowanjach wo némiske mischtrstwo w kopanzy kaz loni Sakiku czestnje zastupowacz.

Dresdner Sportklub pschecziwo Dresdensia 2:1 (1:1).
WJB Lipsk pschecziwo Guts Muts 2:1 (1:0).
BC Hartha pschecziwo SC Planitz 3:2.

Postup zupnych muzstwow

PSV. Kamjenizy	1.	mésto	z wotkowej quotu	2,26
DSC. Drjedzjany	2.	„	„ „	2,31
Fortuna Lipsk	3.	„	„ „	1,34
Guts Muts	4.	„	„ „	1,24
WJB. Lipsk	5.	„	„ „	1,03
Wacker Lipsk	6.	„	„ „	1,07
BC. Hartha	7.	„	„ „	1,09
SC. Planitz	8.	„	„ „	0,93
01 Drjedzjany	9.	„	„ „	0,55
Dresdensia	10.	„	„ „	0,19

Wuzkidki we f[illegible] Kamjeni:

Spielvereinigung pschecz. Meister Sportverein 3:3 (2:0).
Südwest pschecziwo 08 Bischofzgam 6:1 (1:1).
WJB 03 pschecziwo Sportfreunde Freiberg 1:1 (1:0).
Budissa Budyschin pschecziwo Sakiski 1900 2:2 (0:1).
Radebeulski Ballspielkl. pschecz. Sportl. Zitawa 2:1 (0:0).

We wokrjesnej rjadowni steji po tym na prenim méstnje:

Riesaer SV na 1. méstnje z 33:3 dypkami
Spielvereinigung na 2. méstnje z 24:8 dypkami
Südwest na 3. méstnje z 16:14 dypkami
Radebeulski BC na 4. méstnje 17:15 dypkami
WJB 08 na 5. méstnje 18:16
Budissa Budyschin na 6. méstnje 19:17 dypkami
Sportfreunde w Breibergu na 7. méstnje 15:19 dypkami
Sachsen 01 na 8. méstnje 13:21 dypkami
08 Bischofzky na 9. méstnje 9:25 dypkami
Sportklst Zitawa na 10. méstnje 4:30 dypkami

Budissa pschecziwo Sachsen 1900.

Budissa zhubi hizo w 15. mjenschinje zwojeho praweho schlitarja po zranjenju a hrajesche ninio teho z wjele narunanskimi mozami. Njedzjiwajzy teho pak hrajesche mjenschinu derje, mjes tym zo béchu Drjedzjanzy zlabi. Pschecziwo jenoz z 10 muzemi wojowazym Budyschanam, niezczezko była, wobaj dopkaj dobyczi. Lewe kschidło Mickela tczi w 12. mjenschinje prenje wrota. Wo pschestawzo wuruna Sakika z 11 metrowskim kkostanskim kopnjenjom. Po kopnjenju z boka Budyskeho leweho kschidła steczichtaj Drjedzjanski schkitak a Budyski prawy zwjasnik z bólom, pschi czimz Drjedzjanski hrajer tutón zam do zwojich wrotow pózła. Schmidtgen skónczne 5 mjenschinow do skónczenja wuruna.

Budyske stawniske powésce

Póndjelu 24. februara 1936.

Narodzili staj zo: 19. 2. Njemandzelski ja 22. 2. Alwinej Janej Kluju, powolanskemu wobwernikej, dzowka.

Wumrěli zu: 19. 2. Rudolf Winfried Ma[illegible] z Biskopiz, 5 dnjow. — 22. 2. Thekla Marja Emi[illegible] Scharmannez, wobydlerka domu sa bednych, 78 lét. — nosczt Mikela, rentudostawaz w Biskopizach, 59 lét. — 23. 2. Helena Schickelowa rodz. Norrez, manbje schewskeho mischtra, 69 lét. — Franz Heidenreich, wikowe se zelezjom, 77 lét. — 24. 2. Theodor Ota Tautenhan veterinarski pomocnik, 36 lét. — Marja swud. Kapler wa rodz. Henkerez, rentnarka, 81 lét.

Pschipowédzenja: 24. 2. Kurt Willy Joh blibaz w Ratarjezach a Emma Marta Kbesnitez, schi cza schatow w Budyschinje. — Waltaf Jurij Siebenl wobthodny wiednik w Bytomju w Hornjej Schlesy Charlotta Hildegarta Rostez, modikka w Budyschinje.

Hamtske wozewjenje z Budysina.

Die am 10. 8. 1929 veröffentlichte Verpflichtu des Herrn Curt Schmidt-Königswartha Nr. M als Bezirksdesinfektor wird hiermit aufgehoben.

Bautzen, am 20. 2. 1936. **Der Amtshauptmann**
Dr. Sievert.

Towafstwowski powésnik.

Budyšin. Zjednocenstwo evangelskich Serbow zwoła srjedu, 26. maleho rózka zhromadzizny w Serbskim Domje. Zapocatk wjecor we 8 hodzinach. Wsitcy Serbja su lubje witani. Predsydstwo.

Spéwarske
ke konfirmaciji
serbske a némske, jednotneho a tez najlepseho wuwjedzenja, dostanjece
w Serbskej kniharni
w Budysinie w Serbskim Domje

Tradicionelne hórske póstnicy
Wutoru 25. februara
we wschich rumnosczach
Mnisonca
zabawna a rejwanska hudzba
Precelnje preporosuje Hantusee swójba
Składnosc k domojjezbje 2,30 hodz. [318

Kupanske wanje zacynk., 170 cm dolhe, 12,65 11,45 9,85
Plokanske wanje wysokeje formy, zacynk. 90 cm 11,75 10,70 9,65
Dzecace plok. wanje 7,55 6,35 5,35
Siegel w Budysinie na Zadniej Bohatej hasy 15 blizko Butrowych wilow
Samostatny pohonc so pyta 1. mercez na kubło we Sesowje co. 4 [324
Spuscomneho pohonca pyta J. Micka we Wetency [323] [304]

Ciscimy wsitko
stoz prekupc, wobkhodnik, rjemjeslnik, premysnik, hospodar a ratar k zdzerzenju starych a wabjenju nowych kupcow trjeba. — Tez ciscerske dzela za towafstwa, zjednocenstwa, za swojbne swjatocne a zrudne wokomiki rjenje a derje wuwjedemy. Prjedy hac tajki nadawk wurucice, dajce so poradzic a wobhladajce sebi naše rjane ciscerske dzela.
Knihiciscernja dr. Jana Cyz
w Serbskim Domje w Budysinie, tel. 2

Bukecanske serbske towafst
Njedzelu 1. mérca wjecor 1/2 8 hodz. wuhotujemy w Stangec hosceneca w Bukec
serbski domizniski wjecor
Krasne serbske ludowe spéwy a nowa serbska hra
„Paliwaka"
reje za wopytowarjow hac do 2 hodz.
Wsitkich Serbow wutrobnje preprosujemy

Přiloha k čisłu 47

SERBSKE NOWINY

Wutoru 25. februara 1936

Dźensa su póstnicy

W Budyšinje, 24. małeho róžka 1936.

Kśeśeśanśi śwjet źwěśi dźensa swoje póstnizy. W prjedawšich cśasach su ludźo na tutych dnjach husto śwjet skoro z cełoma wulkěnnyli. Nětko śwjeśimy póstnizy wo wjele jednorišco. Žołmy dźiweje wjeśełośće njeńdu dawno wiacy tak wuskoko. Ale njebudźe drje w Němskej městačka, w kotrymž njeby błaseń tutón dźeń po hasach běhał. Wieśelo a radośći móžetej srudobu druheho wołóžiś. Nichtó nima prawo, póstnizy k...lo, hdyž psche póstronk njebije, sašudźowaś a „woralkawzam" moralku prědowaś. W kóždym cśasu wieku tśi žadośći, so by se žebje schok. We wjetšich městach póstnizy wutoru, pśechedowšém młodźina, běha sahólena a w maśkach po dróhach.

Skowo „póstnizy" ma źwój skonk w hłowje „póst", ko poscitś. Husto łśitśichimy nětko teź hłowo „karneval". Pochadźa z italskeje rěcze „carne-vale", t. r. žo z mjasom, se śwětnymi wjeśelami žo rozšohnowaś a wospomnjenia roswolnu cśaj wot Tśioch kralow hacź k Popelnej śrjedźe. Mies tym so bohaśi z dnjom po Tśioch kralach sapoczinachu, wobmiešowachu žo śrěnje worichtu na tydźeń do spočatka póstniz, śiž tehdom teź „wólbny tydźeń" rěkachu. W cśasu karnevala wukonjene śebabjenje pochadźa z pohanskich śwjedźenjow.

Skowo póstniz wobchadnje kusło; z njeho jasny kónk wukhadźa, hdyž množl wozuca na pśichod wosbožaceho naleśa a wutroba žo napjelni z źiwjeńskej radośću. Tola njetrjeba to pśecej wulke město bycź, na pśi. Khelno nad Rhynom abo Mnichow, chcześ-li pśiwze kusło karnevala wobśadaś. Teź w naśich měsće, žamo w sanjeśennch wjeskach, byrnjež i mjenje haru a se śmadnischim hołkom a tołkom, śwjeca žo póstnizy a na tśi wulke žo na wšźdne starośće sabywa. Wšelake nałožki su z tutym rozwólnym śwjedźenjom sjednośene. Tak žo prajeśe: cźim wośe pśchi rezaj skakasch, cźim wjetšhi budźe len. Wožebite jědźe a póstniske pjeczywo žo pśihotowjeja a dawaja jědźakam wosebitych mozow. Hižo kśeśeśanam w prěnich lětstotkach běśe dowolene, do póstneho cźasa na wjeśołnych a bohatych hościnach žo radowaś. Posdźiśicho, hdyž žo 40dnjowski póst jara krucźe pśchewjedźe, naśa waschnje, póstnizy we wjetšhej roswólnoścźi pśiheźiwicź: rejowaś, hraś, jěść a picź a halekaś, a žo tak sa śćěhowaze tradanje (poscźenje) wotnamakaś. Na póstniskich dnjach žo teź wšchelake hry pśchedwjedźechu a běchu tak pśchekhladniżu naśeho nětcźišeho dźiwadła. W dnjach „faśinga", kaž žo póstniśi dvrdombej teź mjenuje, chcedźa ludźo tak prawje wjeśeli bycź a na starośće pśichodnych dnjow posabycź. Ale chcemy to po waschnju cźiniś, kaž nam cźeśeśany knjes Bobak radźi a namjetuje. -e-

P. Krjećmar:

Póstnicy swjećimy

Hejsa, póstnicy swjećimy —
Kak to wšitko šćerći!
Jank so samo z Madleńku
W kole sobu wjerći!

Hercy hudźa na přemo —
Bubon mócnje bija!
Mužožo pak wjesele
Piwko za lac lija.

Stari, młodźi, hopsasa,
Zarejwaju rejku —
Nihdźe njeje wostuda
W lutym hołku, w smjeću!

Hejsa, to je žiwjenje
Hercy, mócnje bijće!
Do wutrobow radość,
Wšitkim Serbam lijće!

Jónu 'nož su póstnicy,
Skupak so jim spjeći, —
Štóž je člowjek spokojny
Z nami sobu swjeći!

Póstnizy w južnej Němskej.
„Abeźynska" w Stuttgartskim póstniskim cźahu. (Pressebildzentrale, M.)

Přilopk

Dwě němskej powětrowej łódźi w śwětownym wobchadźe.

Wot měrza 1932 nětko powětrowa łódź „Hrabja Zeppelin" porjadnje swoju słužbu i južnej Ameriku wukonja a to ś hjespśichkadnej wěstoću, dynkownoscu a porjadnoscu. S kóždym létom wuńdźe nowy Zeppelin, nowy jśdny plan, kotryž pornjo priedawšchim létam postup wośnamjenjeśche. Tola ženje hišće wušicie i jeneho léta k druhemu tak niepostupowaśe, kaž to i létuscheho jśdneho plana wuthadźa, kotryž němśe Zeppelinowe powětrowe łódźnistwo sa śwoje druhe wobchadne léto wośjewja. Pornjo łoniśeńemu létu žo licźba jśbnych pśches morjo nimale podwoji. Nimo toho ho zrěa licźba pruhowanskich jśbhow do połnózneje Ameriki wobjebje ś nowej wobchadnej powětrowej łódźu „LZ 129" wuwjedźe. S natawrjenjom nowych pśchistawapw wo Frankobrodźe a w Rio de Janeiro ho nowy cźaś w powětrownym wobchadźe sapocźina. Vrěnjej jśbje „LZ 129" do połnózneje Ameriki matej žo w mei wotměśćej prěnja najsterje 6. mele ś Frankobroda. Cźaś pśchejśdu ś Frankobroda do Lakehurśta (Nework) budźe nětko 3 dny tracź, mies tym so po 1- a 2-dnjowskim pśchebywanju w Lakehurstu žo wróćośśba sa 2½ dnja nschewjedźe. S tym ho tam a śem jśba do połnózneje Ameriki na jedyn tydźeń wobmjesuje, schtož mjesoca ho pśched někotrymi létami hišće sa zyle njemóžne.

S tešćinu kwasu 114 ludźi potru tešćili.

We wśy Radewege we wieckornej Havelśi kraiiźnje sta žo w domie dźěłacerja Herrmanna cśelke njeźboże, śichi kotrymž žo małe dźěćo mori. 13ćiny żyr. Ota hrajeśche žebi ś teśchinkom, kotrež mjeśeśche sa njenabity. Se žortom sameri žo ś tśibu do pokora lět stareje žonśiži Eriki a wutśekł. Wutśekł dźěćo runje do mjeswocźa triechi. Wono bě na mjeśe morwe.

Cźeśi kewawny njeskutk we Weśermünde.

Njedźelu rano 28śetna Klara Wnukej ś rybźazym nožom 78 lět stareho invalidu Korlu Otrembu ječko. Otremba běśe ś wudowzom a bě jako njesnješliwy cźonjek znaty. Se śwojimi druhdźe bydlazymi hwójbnymi a žuboanami njemjeśeśe wobchada, sa to pak bě znate, so mlodaholza hucźiśicho do jeho bydlenia hbadźeśe. Njedźelu rano wokoło 1/8 hodźin sajhlyschchu wobrdlexjo doma, so bě w Otrembowym bydlenju nastterje swada wudyrila, dokelž pak bórin jako wócho wocźiny žo nichtó dale wo te njestaraśe. Po 1/8 hodźin praśeśeśe žo holza jeneho wobydlera w radninje sa kwasnym žurdom. Holza rjekny, so je runje jeneho muża faktóta. Praschany jej wotmolwi, so nia žo holza tohdla na polizajsi zamjelwiła. W poprawdźe, Wnukej žo na polizajśej straži mordarskiwa wuina. Kriminalna policija žo tež hnydom po njestatku pścheźeli. Holzu do sydnilskeho jastwa w Lehe dowjedźechu.

Ekspl. tarische khćeńe dla njezapłaśenja dawkow.

Ssudnik pśchi hamtskim sudźe we Wróthławju po dźesćim jednanju wobkorśeneju Egona Lauferta a Richarda Blokeśca dla njezapłaśenja napitneho dawka kóždeho k 250 000 hr., pśeśiwneho khłostanja sahnadźi a w pśchipadźe, so žo tutón pjenjes njeswjedźe, kóždeho k 6 njedźelam jastwa. Wobaj wobkorjenaj, kotraž staj wobchodna wjednitaj Meißnerez firmu, bjeśtaj 2½ lěśe dołho 56 418 hr. pśchemału napitneho nawka płaśiłoj a to w cźasu wot julija 1932 do februara 1936.

Wjele hišćeje žo w Franzowskej sa granatami pyta.

Na němsko-franzowskich bitwiśćach śwětoweje wójny žo wjele hišćeje pilnje sa granatami pyta. Tutón nadawk je žo w žiwojim cźasu wosebitemu privatnemu towaršstwu pśchepodał, kotreż bě nětkuždy ch artil-

---

Michał Nawka:

Hdyž pjerjo dreźachmy

Pjerjo dréć, to je dźěło ze zastarska. Kelko su serbske porsty a porśćiki hižo pjerja nadrěle! Khwalu to a wjeselu so nad tajkej spróceniwosću, ale njetinju sam rad. To je moja słabosć słowjeńa, — „abo lěnjosć!" Né, woprawdźe słabosć. Słabosć lěnich njećini. „Abo čini lěnjosć słabych!" Dajmy tomu być: su wšak wšelake słabosće a lěnjosće.

Mam swoje poslešćo, a wuley mjehko so mi na tymle póslanju leži. A njewěm, zo by to na stawy padało. Poslešćo, do kotrehož sym pomhał dréć. Jenički raz, zo sym dréł, a słabosć mje do dréća zapłahny . . . Je to stawiznička.

*

Běše we wsy bur, na kuble bě husańka; husańka pak měješe do pół kopy hus na starosći. Pjerjo wot nich burowka w mřechach khowaše — njedrjene. Husańca pječeń měšćanam tyješe.

Na kuble běchu tři domjace. Żeúťwa jim we hłowje khodźoše — wózo żeúťwa! A na fóroće dyrbja też poslešća być. Wupjerki pak su kaž Judašowa móšeń, zo njeje do nich nihdy dosć.

„Hnydom też ‚starcho' dohonimy, damy so do pjerja!"

Sam to słyšał njejsym, ale wot jich Marje — Maruški mojeje wutroby. Maruška mi też rjekny, zo móžu — haj tak je prajiła — zo móžu — pomhać. Nó tak, hdyž mam ju rad, dam so luboścći přemóc, Marja mje słabucha zapřeže . . .

*

Wječor zymski. Za burskim błidom do koła žónske wobliča a dwě mužskej hłowje: dréja, dru a dréja běše pjerjo. Mać, Hana, Marja (kaž ji woni rěkachu), Khatka z burec swójby a słužobna Leńka; ja a Nazdalec Jan. Kublerjec nan z boka sedźo „kuri trubku tobaka".

Tak hižo druhi tydźeń wječor za wječorom sydamy. Druhdźe by to moja smjerć była. Słaby też druhdy wjele znjese . . . Zo bychu mi porsty zesprócnińe, ně, dokelž nadźija mje pohonjowaše prajicy: „Kak mohł so z pjerjom dréć a sebi woči kóncować — a njeby raz myta dostał?"

Dźewjeć wječorow běchmy dréli, zabawjeli so dosć a dosć: we wsy traš a wokolinje njeběše człowjeka, kotrehož njebychmy poskobali. A tehdom też hišće njewědźachmy, što ma to rěkać, štož běše knjez kaplan raz kleskawje rjekł: „De mortuis nil isi bene!" Tuž je so też nčehtóžkuli w rowje na nas hóršił. Ale što tajka zabawa człowjekej, kiž ma ze sobu dźěła dosć, pomha?

Bych rad wo druhim słyšał. Ale rozdaj hubu, hdyž je pjeć žonow napřeco dwěmaj mužomaj: to budźe mužomaj złě, myslach — a mjelčach. Hdy bych a předsyda „pjerjaceho towaršstwa" był, — !

Prjedy pak hač bych scyla so do dréća dał, bych swjatočnje wuprajił: „Tak, hdyž ja dréć pomham, budźe Mariji do poslešćow drjene, zo mój mohłoj skoro kwas měć!" Ale tehdy sebi to njezwažich, mějach hakle prěni mošk pod nosom. Nětko — hdyž Marju mam a poslešća, je pozdźe . . . Kak derje so w nich leži.

Potajkim prěnja šestka a sćěhowaca trójka wječorow bě přez měru wostudła. Njeby-li tam Maruški było, bych wostajiwši wšeho ćeknył.

*

Hdyž bych na slědowacym dnju zaso w bróžni z cypami stał, by mi wšelke w mozhyčkach swjerbiło. Bych myslił na Marijneho nana, čehodla by zastajnje hač do kónca delka při nas wostawał, kak so jemu njewostudźi tu trubku comać. Kak to Nazdalec Jan wutraje, hač toho traš njeplaća! Dokelž wón je khudźina a sebi tola myslił njetrjeba, zo hdy Hanu dostanje. Mjerzało pak by mje Marijne mjelčenje. Njemohła wona traš rjec: „Maći, budźe to pjerjo, mi?" Njeby-li maé to wotmołwiła: „Budźe, luba Maśka, budźe, jeno sebi ženicha přiwjedźi!?" Kak lohey bych ja był wumoženy, hdy by Marija, hdyž praji, zo ma mje rad, potom rjekła: „Maći, njechaš — ani nanko ty, njechataj naju!" a by mje za ruku wzała! To mohł jej tola rozprajić, ale zaso sym słaby. Ał scyla: njemohła jich maé mi skrótka rjec: „Přińdźeno, Marju dostanješ?" Najskerje, tak mysle přewałowach, najskerje ma Nazdalec Jan słubjenu Hanu. A chcedźa to přede mnu zakhować. Woprawdźe při tajkichle myslach, hdy bych mocy měł, mohł začahować z cypami, zo dyrbjale so rozbić.

To běše ćwila, a njewědźach, što. Běch hotowa protyčka.

*

„Dźesaty wječor na pjerju — to hižo je małe jubilej", přisebi tak rěkach, hdyž so po wječeri na pjerjo hotowach. „Aj, budźe jubilej — na jubilejach so wjeseliš. A na čo bych so ja wjeselił?" — „miserabilej". Tak dwělujo wotcinjach. —

„W dźesaćich hižo", myslach, hdyž runje wjetšeje pjerjo dréjach, „a hišće žadyn wobrot k lépšemu." Stary drjewjany časnik pomalu bije — a ma traš wostudliše dźěło a khwata přeco, a wšo je słyšał, štož smy tu rěćeli, tu za dźewjeć dołhich wječorow: traš też wón hižo na zwjeselacu mje powěść čaka . . . Dréju swéru dale, na Marušku małohódy zhladuja. Woći stej mojej na pjerju, zo mohłej na nje wupadnyć.

lerišťow k temu najako. W poslednich 5 lětach je so njesmérnje wjele munizije, 1450 miliionow kilogramow wažazeje, wurnjko. Sslědźerske dźěła pak so dawno hižo njejsu skónčyše. Wupróstnjenje granatow stawa so w bliskosći Conty le Chateau, hdźež nětko wulka němska kanona stejesche, kotraž do Parisa swoje kule mjetasche.

Jeničzki lud zwěta, kotryž wójnu njesnaje.

Su Eskimojo. Jenje njejsu mjes sobu abo s druhimi ludami krawne swady měli a we wšelakich eskimoskich rěčzach nimaja ani słowa za wójnu.

Psiches 2000 zwójbow bjes tšěchi.

Też w Schpanjelsej so pojpochi deschczuje a sapkawjenja w Sevillskej provinzy su rosměry nabyke, kajkež so ledy pomnja. Psiches 2000 zwójbow je bjes tšěchi a dwajsetche so w rusnych kwartěrach samešćicz. Wožebje krajina wokoło Triana je cžežko potrjechena.

Wulke powodźenja w Portugalskej.

W Portugalskej so hižo 4 měsazy dołho pospochi deschczuje. Zyle krajiny su z jenym wulkim bahnischczom. Wobdźěłanje polow je tohodla njemožne. Tyšazy ratarskich dźěłacžerjow je tohodla bjes dźěła a wuhlady sa nich zu biestroschtne. Pola Villa Franca, s polnozy wot Lissabona, rostorha rěka Tejo hačzenja a sapkawi 150 tšinych kilometrow płodneje pasiwy. Skót mózesche so jenoż s wulkej nusu s pomozu cžołmow wutkowacz. Krajina je wot změta zyle wotrěsnjena. Někotři wobdźerjo na schtomy salěsechu, so bychu wodze wucžekowali. 27 lět dołho njeje tak wulkeho powodźenja w Portugalskej było, kaž tuto. Na wschelakich městnach su so železnisce cžasy pschetorhnyle.

Proces přećiwo Seefeldej

Seefeld k śmjerći sadźeny.

Kaž wczera s krótka powěchmy, je so w Seefeldowym mordarskim prozesu zobotu pschipoldnju sčěchowazu wuzud wosjewił: Wobkorjeny Seefeld so dla mordarstwa w 12 pschipadach k śmjerći a k dožiwjenskemu wotrjelnjenju cžesnych prawow kaz tež dla njekasanskich pschenčženjow k 15 lětam thłostarnje a ke wotrjeknjenju cžesnych prawow na 10 lět sadźeny. Wotmuženje a sawěrcženka jatba so nimo teho wupraschjschtej. Wobkorjenu wuzud bjes wožebiteho rozhorjenja pschija. Swój wuzudk složowasche žud nejprjedy na powschitkowne indizije, pokasujo na to, so so pschi hobrstim materialu, kotryž pschebleši, njemóže na wschitko pokasacz. „Jenje nieje Seefeld wažnje dźěłał", tak pschebžyda prajeche. Hladasche jenoż na to, so by žebi źrědki sadźužił, so by swoje seźualne požadanja spokojicz mohł. Tehodła hižo jara bórzy na kschiwe puce pschińdże. Wacžrunjej wożenjeny, měsesche bórzy poměry s wjele žónskimi. Wopuschczi swoju žonu, dokelž bě pschiwisna k njemu. Bórzy też je sakonjemi do konflikta pschińdże a je wujnamne sa njeho, so swoju stóstnisku drohu s namoznym njekukkom sapocžina. Sakkoje muža s nožom. Bórzy potom sapocžina so trudny puć seźualnych njekukkow. 23 lět dołho je w poslednich 40 lětach dla njekasanskeho pschenčženja na dźěcžoch we khłosernjach a wuśtawach sa duchakhorych pschebywał. Kak wjele nje'bóha a kak wjele żywłow by so nam saluchowało, kdy by hižo priedy sakonjow wobstało. Kajkež je nětko w jwětcženskim schkicze mamy. Dokelž pak Seefeld njebě duchakhory, njebě śrědka, so by so na pschezo nieschkódny ćzinił. Hižo wumozowanja telko hólzow, wo kotrychž so tu w běhu jednanja rěcžesche, je njekukk hódny śmjertneho thłostanja. Nětko pak namakachmy na stóstnikim puću wobkorjeneho hischcže 12 morwych hólzow. Njebě lohko sa naš, tu jasny wobras dostacz. A tola je so nam to poradźiło. Wyschichi statny rěcžnik bě nusowany indizijowy dopokas (dopokas, kotryž so skojuje na tukanja) dowjescz, dokelž wobkorjeny sabrakle přejesche. Tutón indizijowy dopokas pak je so jemu poradźił.

Sćěhowaze znamjenja na Seefeldowe njekukki pokasuja: Zuła ruka je dźěcži bjes dwěla skónzowała. To s teho wukhadza, so běchu nětotre cžěła sahrjabane. Jenoż jerualny stóstnik tu jako skucžer do prasčenja pschińdże. Pschetoż druhe motiwy sa wschě jenak skjopene pschipady do prasčenja njepschińdu. Stóstnik je dyrbjał dale cžłowjek być, kotryž bě s pschirodu wusko swjasany. To wukhadza s thowanja cžełkow hólzow Zimmermanna a Neumanna. Dale je skucžer s wandrowskim być dyrbjał, kotryž na swojich pucžowanjach wschě tute města, w kotrychž je hólzy skubichu, wopyta. Dale je skucžer starschi cžłowjek dyrbjał być. To wukhadza je wschich wuprajenjow swědkow, ko'ši běchu starschego muża w pschewodnistwje skubjennych dźěcži widźeli. Da le je mordar dyrbjał wulki pedant być, pschetož to je spósnacz s połoženja cžełkow a may wémy, so je Seefeld rajki pedant był. Dale pschistupuje k tomu to, so w cžażu, hdyž bě Seefeld w jatbje, so rjeczas mordarstwow c njekasanskich pschenčženjow pschetorhny. Wschě dźěcži so w lětach 1933 do 1935 w Mecklenburgskej a Brandenburgskej župje skubichu, mjes tym so w druhich župach Němskeje so dźěcži njeskubichu a runje w Mecklenburgskej a Braniborskej wobstorženy puczowanje. Wschě dźěcži so s městow skubichu. Tu bě Seefeld mjenje znaty hacz na wjach. We wschich padach njeběsche sa hólzow pschicžiny, so bychu starschiši dom wopuschczili a we wschich padach jednasche so wo strowe poskuchne dźěcži. So dyrbi stóstnik we wschich padach tón samy być, s teho wukhadza, so so wschě cžěła w huscžinach namakachu. Ssud stejesche na stejnischcžu, so, jeli so so jedyn pad dopokaja, je wobkorjeny teš sa druhe pady samolwity. Pschebyna potom we wulkich ryžach na jenotlíwe indizije pokasa a wusběhny, so w nětotrych padach su so sloro bjespoźrědni swědzy njeskutka swěcžili, kiž běchu wobkorjeneho w blisskosći posdźěłanich namakanischczow cžełkow widźeli. Huscžisco je so wobkorjeny na namakanischczach hižo psched tym na dźěcžoch njekasanjow pscheschoł. Wulki dopokas pschecžiwo Seefeldej je teš sapisnik. Na sakładze jeho sapisthow móżeše so swěcžiś, so je wobkorjeny w chudze a runje w tym cžażu na tych městnach był, hdźež bo wumozowanja a mordarstwa stachu. W jenym padze bě we swojim sanišniku sapiš sabrał a tam potajne znamjeschka sanjesł, so by satajił, so je w cžażu njeskutka na tutym měsenje pschebywał. Tak tute indizije najlepschi dopokas poskiceja, so wobkorjeny jako skucžer do prasčen'a pschińdże. Skónczinje chu hischcže wuběhnycz, so wobkorjeny po dobrodaczu prof. Müllera-Hes'a je sa njeskutk też hischcže samolwity. K prajchenju pschicžiny śmjercže hólzow rjekny pschedźbžda, so je pschińdźany žud po dokładnym rosmyślenju po rozsudźił, sa to měcz, so je śmjerć je sadajenjom nastała. Indizije, kotreż na jěd jako pschicžinu śmjercže pokasuja, njejsu dostahace, pornjo jednoremu wujaśnjenju, kotreż je prof. Müller-Hes' podał. Ssud je so dale wo tym pschemyslował, so by wobkorjeny mógł swoje skucžite, so by wobkorjeny mógł swoje płazne pojasnjenja prokoscz. S tym je też knydom praschenje padła njeskutkow wujaśnjene. Ssmy dale też skazali, so je wobkorjeny pełnje samokwitny, so je s wotmużenjom cžinił, na to njech so jenoż spomni. Wobkorjeny je pschi sadajenju skedźbliwy był, so so zledy namakachu. Hdy by w kyłnym rosharjenju cžinił, njeby było dwěla tak skedźbliwy był. Też po njeskutku je pschez i połnym pschemyślenjom cžinił. Cžeła do tymitscha spałscheho położenja pokaźi, so by tak zledy njeskutka mał a so by so s tym sachcžischcz žbudźił, so by hólzy pschitrodneje śmjercže je śmjerśnjenjom atd. wumrěli. Tak cžini jenoż tón, kotryž wěsche wě, schto je cžinił. Pschitkažany žud je tohodla, tak pschebžyda słónczi, pschi pschewědczenje dale, je je wobkorjeny z pschemyślenjom mordował. Też je pschi žbanny žud wotmużenje wobkorjeneho wobsamknył pschetoż dyrbimy ludowe shromadźeństwo pyched tym możnoscju schkitacz a mamy tohodla wotmużenje je trěbne.

Wobkorjeny, kotrehoż běchu putaneho pschedwjedli, poskuchasche i tupej biesdźałnoscju na žłowa pschedźbyde. Po wunwjedźenjach pschedźbydy jeho wotwjedźechu.

Wusudźenja

§ 6. oktobra 1935 jahe rano bě pólny straźnik wobkedźbował, so Jurij Wolšy s Radworja skhilený w kakawym polu žiwnoscjerja Kubźele na Lupjanskich polach něschto cžinjesche. Wobhedźerka pola bě też hnydom bo polenja śmějesćita, so běchu so nětotre kakowe błoscži trakle. Pólny straźnik bě pschi posdźischim napschecžo sedźenju w gmejnskim hamcze w Radworju Wolšeho jako tehi swójnak, kotrehoż bě na Kubźelu polu widźał. Pschecžiwo thłostanskemu pschikasej, kotryž bě so wudał, bě so Wolšy njedźiwajcy tebo powołał. Hamtski žud w Budyschinje bě jeho na to dla pólneho padušawa s 20 hriwnami pjenjezneho thłostanja abo s pjecz dniemi jaztwa pokhłostał. Też powołanski žud mějesche Wolšeho sa paducha a jeho sadźeny jeho powołanje.

§ W sroumiwym resharjenju nad tym, so bě je swojim žuzodom prozeš dla jeneho puczika pschekral, běsche 23. julija 1935 Michał Rychtař s Kukowa w tesli ličnika swojeho pschecžiwnika rjekł, so wjesnjanosta, kotryž bě so w prozešu skrywał, pschi swojim wuprajenju njeje wěrnosć rjekł. Rychtař běsche samsny wumjetcžowanje też w naturanu hamtskeho hejtmanstwa w Kamjenu cžinił. Pschecžiwo Rychtarjej bo tohodla thłostanske jednanje dla sranjenja sakonika pschewiedźe. Hamtski žud w Kamjenu pak jeho 27. wuzmabra bjes napokłoženia wudawkow wuwinowa. Wotthłostanjak komora kraineho žuda njemóżeše na wschitkich hamtskeho žuda nicžo wuspotkacz a cžasikom pokazanje statneho rěcžnika. Wotta pschi wuswobodzenju wuzudże. Wudawki so statnej pokładni nanołožu.

Radio

Sérjedu 26. februara so žiwischi:

Königswusterhausen. Namo znateho wschědneho programma: 6,10 wjeselny rańschi konzert. 11.30 pschedwowjedź „Zona we wjesnej shromadnoscži". 11,40 sa bura. 20,15 hodźina młodeho naroda. 20,45 orchestrowy konzert (z Königsberga).

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 rańschi konzert. 7,30 sa bura. 8,20 sa hospodu. 11.45 sa bura. 18 póstnitke wumjetcženje (z Frankfurta). 20,15 hodźina młodeho naroda. 20,45 sabawny konzert.

Hischcže wažne z dnjeschneho programma. Berlin: Cžinohra „Hejtman Kopeišin". Stuttgart: 20,45 hudźba pschi dworje wolerskeje Pfalzy. Mnichow: 20,45 Zamsłowa symfonija. Wín: 19,35 popjelna hrieda w limpskim spěwje. Warschawa: 21 Chopinowy konzert.

Čišina, hišće čišina. Kleski su hižo dočerpane?

Traš so nětko idealnišo wěcy započnu; ale k ideałam je daloko a wysoko . . .

*

„Njewěrno, luba maćerka", tu hižo Hana zasta. Mi běše derje, zo zasta. Traš chcyše runje to, štož bych sebi ja wot Marje přał! Čerwjeń so jej po licomaj rozliny. Ja wědźach, zo so hańbuje, wosebje přede mnu a dźowku a Marju a Khatku. A runje tak běše zdobom Jan, Nazdalec Jan čerwjeny kaž mak.

Sepny na to maćeri do wucha, ja njezrozumich: najskerje, zo bě rjekła: „Maći, směm ja sebi Jana wzać?"

Dokelž Hana hnydom wótře rjekny: „Nano" — a nan wza trubku z huby — „luby złoty nanko, njewěrno!"

W tym samsnym wokomiku pak ja pod blidom Marji kaž trošku njemdry na pale stupich. Ta zhladny — a njerjeknu ničo. Ja pak, dokelž bu mi do licow copło a horco, ze zadwělowanjom dale drějach, o tak rady, jeno zo njetrjebał zhladnyć na nikoho . . .

Jan stany a zarěča: „Nano, chceće mje za syna? Štož mam, wam dam: krutu naturu a hospodarja!"

Nan k tomu: „Budźitaj jeno sebi prawje dobraj, kaž mój z maćerju!" A při tym rozduny nan tajku mróčel, zo bě widźeć, kelko lóžo jemu zdobom nad wutrobu běše. Wón wšak wo wšěm hižo hewak wědźeše.

Wbohi, wón drje je też čakał a čakał; nó, wuhladamy, hač jutře zaso póńdże lehnyć . . .

Ow to běchu rěče potom; kaž pola škórcow! Ja sym też jara zajimawje powědał, ale kaž wětrnički a šćerkawy — bjez čuća. Njeběch jandźel, zo bych so z nimaj a z nimi radował.

A hdyž słyšach Marju, kak tež wona na hubu njekhromješe, myslach sćicha: „Bity njebiteho njese . . . a słaby je spochi bity."

*

Dwanaće biješe, hdyž so rozžohnowachmy. Mi rjekny nan: „Jutře so tola zaso widźimy!" Hač pak — !?

Dźech — a dźensa prěni raz, zo so Marja za mnu da, a dźěše zo mnu. Běše hwězdno.

„Čehodla njejsy, mój luby, też priskočił? Ja sebi njewěrjach hdyž widźach će zaryteho do dźěła. Traš, přemyslowach, by mi to za zło wzał." Tak Maruška.

„Hač ja to nanej rjeknu, zo tebje chcu, abo njerjeknu, to mje njemyli", wotmołwich, „ale jeno zo sym nětkole drěł — a tón z nimi wujdźeše."

„Ach ty, budźe to namaj woběmaj. Ty nochceš jutře přińć? Što to naši rjeknu? A mi daš tam samej być! Ty pak mje woprawdźe rad nimaš."

Hdyž tole rjekny, bě mi, kaž by mje z pjasću mjez woči dyriła. To mje zrazy. Ja ju ze wšej lubosću wobjach a wokošich z nutrnosću a rjeknych: „Ale, Maruška, nětko słyš, naju kwas budźe prjedy jeju!"

„Hdyž pak sy hišće tak młody a dyrbiš do wojakow."

„Nazdalec Jan też", prajach. „Pónđże na třeći raz do měry a k ulanam přińdże. Ja pak du na druhi raz — a traš mje do města tyknu. Ulanoju służa, poslužnaj, tři lěta, pěscy jeno dwě. Nětko rozsudź!" Tak jej do swědomja rěčach.

„Rjeknu to maćeri a nanej — a hnydom hišće", so mi wuwiny. „Rjeknu."

Běch wjeselý, wjeselši hač dotal, ale wěrić, tak prawje wěrić so mi njechaše Marušcy. Zhonju bórzy. Hdyž na druhi dźeń „stareho" honjachmy, kaž wědźach woprawdźe, hač so mi do mozhow mróći alasni. Sto je Marja pola staršeju wučinila? Te krjudowaše.

Naša mać běše plincow napjekła, a ja čisnych „stareho" susodj do dwora, hdyž wobjedowachmy.

A dokelž měra njemějach doma, dźěch potom k burecom. Lědma zastupich, a hižo mje jich mać z radosću witaše, mjenowaše mje swojeho syna, a ja je zwjeseleny, zo chcu Marku měć a wjele wjacy, z radosću zabych rěčeć. A Marka přiskoči.

A wječor tohole dnja běše rjany. Ja smědźach Marcy dleje přihladować a njetrjebach so stracheć wać, zo mje štó wobkedźbuje. Jano Jan njewědźeše wo tym hišće. Drějachmoj dale, hač też wón wo mjim zbožu zhoni, ale pozdźišo hač ja wo jeho.

*

A nětko sym hižo woženjeny z Marušku. Jan Nazdala je hišće we wojakach, w ulanach třeće lěto.

Marja je měła wósom poslešćow. A z tym, do bo trehoż sym tehdy pomhał pjerjo dréć, so wšědnje dźewam. A Nazdalec Jan, za kotrehoż měnjach dréju, je tehdy mi do poslešća dréł. Dźiwnje, dźiwnje!

Hopsa, hejsa, ja sym wuhrał!

Nětko rad spominam, a so mi njewostudźi; a hdy tebi tu dźensa wšo nadrobnje rozpowědach, běše hižo dwajadwacety króć, zo rozprawjach . . .

Ty so směješ, ale to je prawda. „Maruška, njewěrno?"

„Haj. Njezabudź pak přistajić, zo sy pod swoju ruku!"

O ja słabušk; ale jeje ruka je ručka, ta maja hładkuje. — To je rjenje.

Łóńčko kwasnych hrónčkow

Złoty kwas.

Lubaj, dźensa spominataj
Na wšě lěta mandźelske;
Haj, to dźakować so mataj
Bohu Knjezej wutrobnje,
Kak je waju wjedł wón z hnadu
Poł sta lět we žiwjenju,
Wamaj dawał dobru radu,
Hdyž so styski kopjachu,
Na wječorje zwjeselenaj
Dźitaj Bohu poručenaj
Dale pućik hromadźe,
Hač waj Bóh Knjez wupřehnje!
Hdyž po smjerći rozdźělenaj
Budźetaj tu na zemi,
Budźitaj, Bóh dał, zjednočenaj
Zaso žiwaj w zbožnosći!

S. N. 1902.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 48 | Budyšin — Srjedu 26. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Flandin francowsko-ruske zrěčenje zakituje

Wutoru je francowska komora swoju rozmołwu wo francowsko-sowjetskim zrěčenju wotewrila. Najprjedy zapósłanc Bastide w mjenje komorineho zwonkowneho wuběrka porěča a komoru namołwjesche, so by so rucze a jasnje wo potwjerdźenju zrěčenja rozsudźiła.

Zwonkowny minister Flandin w swojej poldrahodźinskej rěči spyta zrěčenje wusprawnić. Wón praji, so je so Francowska pschego prózowała, se shromadnym bjesstrachom měrej kluźić. Tola system powschitkownych winowatosćow je telko pschećiwjenja namakał, so dyrbjesche so k podźělnym rozrisanjam pschiwobroćić. Flandin Locarnoske zrěčenje jako jene tajke podźělne rozrisanje wospjetnje. Posdźišo je Swjatk ludow wospjet tajkim podźělnym zrěčenjam pschihłosował.

W pschesłonjeńcźi z tutej politiku stej francowske a sowjetske knježerstwo w nowembru 1932 swjatk njenadpadnjenja wobkrućiłej. Posdźišo je sowjetska Rusa k jednanjam wabiła, kotrejž su k zrěčenju nijes Francowskej a Rukej dowjedle, kiž ma so někto potwjerdźić.

Zwonkowny minister Flandin nadrobnje wopisowasche, kak je tuto zrěčenje nastało. Wón wo jenotliwych jednanjach w Warši, Genfu a Moskwje rozprawjesche. W lěću 1934 je Němska plan, tři stat Litwinow a Barthou lećakaloj, strašny njezmołwa. Pólska tehdy njeje jasnje natwarjała.

Francowska diplomatija je tehdy spytała, wobmyśleć Němske a Pólske sebjezrěć. Němska je kóžde posunjenje zrěčenje wotpokazała, kaž Flandin rozłoži. Pomoz wšelake so jenož we wobłuku Swjatka ludow podawaćej. Kmo wšo dyrbjesche so z tutym zrěčenjom wrěnja krocjeł k shromadnemu bjesstrachej w rauschej Europje stać. Pschi taźich wobstejnosćach je Laval w meji 1935 zrěčenje podpisał.

Němske knježerstwo je so tutomu zrěčenju pschećiwiło a w memorandźe rozłožiło, so so francowsko-ruske zrěčenje z Locarnoskim zrěčenjom njesmješe. W tutym zwisku Flandin też na Londonske wotsewjenje 3. februara a na jednanja w Stresy pokaza a pschipomni, so je zrěčenje sa pschichod Francowskeje jara ważne. Wono pječa też wudospołnjenje wustawy Swjatka ludow pschedstaja. Systemom shromadneho bjesstracha to žane wotstronjenja kaž wobstinjenje nadpadowarskeho ducha.

Flandin tež hischcze na winowatosće pokaza, kiž je Francowska z francowsko-pólskim a francowsko-czěskosłowakskim zrěčenjom pschewsała. Zwonkowny minister tež napomnjenja někotrych rěčnikow wotpokasa, so Francowska njeje dosć na wothłós z tamneje strony Rheina reagowała.

Skónčnje so Flandin pschećiwio mjenjenju wobroćej, so Francowska Locarnske zrěčenje niczi, a so pschećiwio francowskemu brónjenju wupraji. W komorje wšak njemějašta, jako minister rjekny, so so zwonkowna politika njeje se smutkownej politiku smějachej. Žane francowske knježerstwo njewěri, so so žana zwonkowna móz do jeje smutkowneje politiki tyka. Komininterosio njeje jenički pschikład sa zwonkowny politiki wliw w Francowskej. Take Flandin wuzwa se zrěčenja wo pschipósłaczu sowjetskeje Rušlee pschećelita, w kotrymž so wobaj dźěłej wujasnjetaj, so so jedyn do smutkowneje politiki druheho hodże tykać, na prawizy wulke žnjeje nasta.

Japanska přećiwo francowsko-ruskemu zrěčenju

Japanski zwonkowny hamt je wosjewił, so móže so potwjerdźenjom francowsko-sowjetskoho zrěčenja położenje na Dalokim ranju zhorschić. So by podpjeru Francowskeje dostała, je Moskowska propaganda z wumyślenym němsko-japanskim zwjazkom dźěłała a wudawała, że so z nim zwětšowy měr wohrožuje. Zdobom pak so Mandźuska z Moskwu wohrožuje a zwonkowna Mongolska so naschćuwa.

Japanska zaćuwa, so francowsko-ruske zrěčenje zyle Dalokje ranje z njeměrom napjelnja. Tohodla Japanska wozjakuje, so Francowska tole wobmyślí.

Kaž so z japanskeho zwonkowneho hamta zhoni, Japanska też wozjakuje, so sowjetske knježerstwo zwoje wozjaki z zwonkownej Mongolskej wujaźni. Japanska tu wobźěje rad wobźała, hač je so mjes Ruskej a zwonkownej Mongolskej podobne wojerske zrěčenje sčinilo, kaježe mjez Japanska a Mandźuska.

Japanšy politikojo khětro žiwne pschiwótšenje na Dalokim ranju wozjakuja, hdyž Ruska na zwonkownu Mongolsku tłóčo so k poldnju pschećiwo połnoćnej Chinje a k wjeczoru pschećiwo Mandźuskej wobroći. Wuzadaze sadźerjenje Sowjetskeje unije so jenož z tym wujasnja, so so na žiwotch wjeczornych mjesach z francowsko-ruskim zrěčenjom wołóji. Pschi taźich wobstejnosćach politikojo wozjakuja, so Japanska žiwoje mozy w połnoćnej Chinje a Mandźuskej sešwdli.

Rozrěčowanje wo zwonkownej politicy w jendźelskim delnim sejmje

Pschi pónđelnischim rozrěčowanju wo brónjenju a petrolejowej sawjerje so tež jendźelski zwonkowny minister Eden žiwoa jimasche. Wón rjekny, so hospodarske sankcije hižo na Italiju skutkuja. Schtož petrolejowu sawjeru nastupa, wón praji, so njemóže hischcze nadrobnischeho sdźělicź, dokelž knježerstwo rosprawu petrolejowych wězywuftojnych hischcze pruhuje. Tež w praschenju kolonialnych žurowjinow je knježerstwo swólnine, nałežnosć pruhowacź.

Potom so Eden egiptowskeho praschenja podótkny. Wón so nadźija, so rozrěčowanja 2. měrza wupěschny spoczatk sa hłowne jednanja pschinješe. Sso k mjezynarodnemu położenju pschiwobroćo zwonkowny minister wozjakuje, so budże sadźerjenje Jendźelskeje w pschichodnymaj dwěmaj lětomaj rozsudźaze w mjezynarodnym położenju. Eden najlěpsche shromadne dźěło psches aparat Swjatka ludow a psches shromadny bjesstrach wozjakuje. Wón praji, so žebi Jendźelska wot tuteje politiki najlěpje sakhowanje měra lubi.

Tu pak ma won dwě wumělenji, sa zyle nusnej: 1. So je system wopraudze shromadny (kollektiwny) a tak žiwny, so kóždeho możneho napadnika smutkach a zwonkach wottraschi; 2. so dyrbi Jendźelska dyrbjeć dosć rozsudźena a žiwna, žiwoju rólu w tutym systemje hraczź. Eden pschipomni, so Jendźelska njemóže wotbrónicź, dołhož tu njeje powschitkowneho wotbrónjenja. Wón wobžarowasche, so so wjetsche wudawki sa brónjenje njedadźa wobeńcź. Jendźelska dyrbi sašo brónicź, dokelž tu njeje dowěrjenja do dobreje wole narodow.

*

Hdyž běsche Eden porěčał, so frakcijowy wjednik liberalneje opposicije sir Sinclair žiwa jimasche a **detalne knježerstwowe naprawy w politiku sankcijow jako njedostatne kritisowasche.** Wón petrolejowu sawjeru sadasche, kotruž won tež bjes wobdźělenja Sjednoćenych statow jako wuzitnu wobhladuje.

Sapósłanc prawych konservatiwnych Amery pak so zwonkowneho ministra woprašcha, hač su tak žiwne naprawy pschećiwo Italskej byłe trěbne. Wón jendźelskemu knježerstwu porokowasche, so 10 lět dołho wustawu Swjatka ludow njeje wobkedźbowało. Sapósłanc wot petrolejoweje sawjery runje tak mało wuzitka wozjakuje kaž wot druhich naprawow. **Wón Jendźelsku winuje, so je Streschu frontu stamala a z tym Francowsku do rukow sowjetskeje Rušleje sahnała.**

Też konservatiwny sapósłanc Boothby Edenowu rěcź kritisowasche, dokelž pschichodnu politiku Jendźelskeje dosć njerozsudźaznja, a rjekny, so nimale wschitke europske knježerstwa dźensa myšla, so Jendźelska stajnje žiwoj zwonkownopolitiski kurs pschemeńja, so by z tym mohła žiwojim sameram žłużicź.

Sastupjeć njewotwinowe dźěłaczerskeje strony Wedgrood praji, so so Jendźelska psched Mussolinium ani najmjenje njeboji. W Jendźelskej pak so jenož nowoje Němskeje (!) boja.

W knježerstwowym mjenje statny podsekretar lord Cranborne rozmołwu skónczi. Też wón na pschichodze skutkowanje sankcijow pokaza.

*

Hdyž běsche so zwonkownopolitiska rozmołwa skónčała, delni žeńm wo zapłaczenju wozbitych naprawow wuradźowaše, kiž buchu pschi italsko-abeźynskej swadźe nutne. Po wuradźowanju so pschiražny hospodarski plan sa wójnske łódźbowe pschija. Tutón pschiražk 4 840 000 puntow (njehdże 60 milijonow hriwnow) wuczinja. Też pschiražk za wójsko wo 1 350 000 puntow (16 milijonow hriwnow) a pschiražk za wojerske lětadźiwo wo 1 611 000 puntow (20 milijonow hriwnow) so pschija.

Sowjetscy wojacy w Českosłowakskej

Budapeschtske liberalne nowiny „Pesti Hirlap" wo sowjetsko-ruskim brónjenju w Češkosłowakskej, kiž je so po podpisanju češkosłowakskeho sowjetskoruskeho wojerskeho swjazka sapoczało, nadrobnje pisaju. **Pschi češkowuherskich mjesach so najnowocźaskniše lětanischcza sa sowjetsko-ruske wojerske lětadźiwo pschiprawjeja.**

Wschudże w tamnych stronach zu wotdźělenja sowjetskoruskich wojakow wołkeżbowali. Na wschelakich městnach zu so wulke barakowe lěhwa pschiprawile, w kotrychž sowjetskoruscy wojacy pschebywaju. Wojacy baraki krucze straźuja. Tajke barakowe lěhwa zu so blizko znatych kupjel Trenczjanskich Teplic a Pschećzanow pschiprawile.

Hischcze to powě, so so na češkowuherskich mjesach wodnjo a w nozy betonowe hrjebje twarja. Wschudże so wulke wojerske zwuczowanja wotmětwaju. **Wuherske a słowakske namjesne wobydlerstwo se strachom ruskich wojakow do kriedźineje Europy pschikhadźecy a we wschej sjawnosći pschikhodnu wójnu pschihotowacy widźa.**

Budapeschtske nowiny na końcu swojeje rosprawy pisaju, **so ma češkosłowakska brónjerska industrija nětkole pisches měru dźěłacź, dokelž so po poru znosći franzowskeho generalneho staba češkosłowakske wójsko motorisuje.**

Abesynski nawal do Eritrejskeje

Abeźynska wójnska rospraua z połnóżneje fronty powě, so je so w nozy k 20. februarej žiwne wotdźělenje abeźynskich wojakow z Wolkaitskeje do italskeje Eritrejskeje walita. Abeźynjenjo žiwnu italsku straźu pola Oma Agera nad namjesnej rěku Setitom nadpadźechu. Nadpad so potajkim w italskej koloniji sta.

Abeźynjenjo wulki sklad munizije a brónjow do powětra buchnychu. Kaž so powě, zu woni też hischcze zyrobowe sklady a druhe wojerske pschiprawy spaliłi.

Abeźynjenjo wojerwjeja, so Italcźenjo wschědnje nad krajinami połnóżneje fronty lětaju a na wěsy bomby mjetaju. To pak nima žaneje wojerskeje wažnosće, kaž Abeźynjenjo powědźa. Italšy lětarjo zu trź na wokolinu Dessia a na runinu Boro Mida bomby mjetali, ale njeju wobeńcze schkody načinili.

Skónčnje Abeźynjenjo wojsewjeja, so je kanjaźmacź Mongeju, kiž je we Wolkaitskej krajinje jako rostajowar wojerskeho wotdźělenja znaty, sajšo italske bombowe lětadło wottšelił. Wón běše hižo 2. januara jene italske lětadło wottšelił.

Wšěch Jmru je wudospołnjaze powěsće wo wojowanjach pschi ćoły do Adumy podał. Wón wosjewja, so zu Abeźynjenjo někotre tyšaz uniformow, wjele brónjow, munizije a wjele druheje wójnskeje potrjeby dobyli. Pschi rosbuchnjenju italskeho munizijowego składa zu rosbuchaze bomby nětkole 50 muži rostorhałe a nětkole 100 žranite.

Wojazy wojerska Nassibu zu wosprjet z wotdźělenjemi jěšdnych italskich motorisowanych wojakow blizko Urandaba na lěwym brjohu rěki Fafana wotrasyli. Italcźenjo běchu chżyli krajinu wobhonicź.

Italska wójnska rozprawa

W italskej wójnskej rospraujze cźišo 135 so wosjewja: „Na eritrejskej fronce su patrouille žiwje dźěłale. W Tembienskej a k poldnju wot hory Aladźi zu lětadła na njepschećerjelske wotdźělenja bomby mjetałe. Se somalilskeje fronty njeje niczo wažniskeho rospraujecź."

Psched nowym italskim nadběhom na połnóżnej fronce.

S połnóżneje fronty so powě, so italske wyschiche roskasowarstwo dobrjze abeźynskich stejischczow w masiwje hory Aladźi frjedu abo schtwórtk wozjakuje. Stejischcza maju so z lětadłowymi bombami sa nadběh frale sčinicź. Stejischcza pschi hory Aladźi su ważny pschekhod do „wutroby Abeźynskeje".

Přichodne noworjadowanja Hitlerskeje młodźiny

Němšti wjednik młodźiny Baldur je Schirach je w dležschej rěči přched 2000 Barlinskimi wjednikami a wjednizami Hitlerskeje młodźiny, hwajska němšch holzow a młodoluda pschichodne noworjadowanje Hitlerskeje młodźiny rozłožił.

Jako jadro prózowanja němšti wjednik młodźiny wobschěrne nazionalsozialistiske wocžehnjenje němšeho naroda wosnamjenjesche. Na tutym wocžehnjenju žo Hitlerska młodźina, starschiski dom a schula wobdźěła.

Schtož pschichodne noworjadowanje Hitlerskeje młodźiny nastupa, Baldur je Schirach dźěli, so žo hischcze w tutym lěče schulske wocžehnjenje a wocžehnjenje swonka schule dźělitej. Hitlerska młodźina wołanje organisazija dorosta nazionalsozialistiskeje strony a jednowočenstwo k wuranju aktiwiskich mozow němskeje młodźiny, kotraž pschichodne wjedźitwo strony a stata wosnamjenja.

Kaž je němšti šnutskowny minister raz prajił, w pschichodnych letach njebudže móz nichtó wjcy sastojnik w jenym němskim ministerstwje, kiž njeje f hibanja młodźiny wurostł. Młodolud njebudže f nuforwanjom, ale f dobrowólnym sajtupom powschitkowny sakład zyłeho němskeho hibanja młodźiny. W lěče 1936, w „lěče młodoluda" steji wabjenje do němskeje hólcziny na prěnim městnje.

Po schtyrilětnym njepschetorhnjenym skutkowanju w hólczinje žo najphmanschi do organisazije dorosta nazionalsozialistiskeje strony powołaju. Potom žo woni sašo schtyri lěta w Hitlerskej młodźinje na pschijecze do strony pschihotuja, kiž budže na jenym dnju 9. nowembra.

Schtož žo f hólczinu do Hitlerskeje młodźiny njepowinowoła, žo do wožebitieje organisazije sjednowcži, kotraž njeje mjenje hódna hač Hitlerska młodźina. Hólz, kiž žo do Hitlerskeje młodźiny njepschijimu, žo wšón nima jako hólz druheje rjadowanje wobhładowacz. Wón w pospěschim žiwjenju runje tak derje žiwojeho muža stafi a žiwoje winowatosćze dopjelni; ale sa politiske wjednistwo ľuda wón njeje zwurbrany.

Tuta nowa organisazija, kotraž swonka Hitlerskeje młodźiny steji, budže wšo jenož pod wjednistwom Hitlerskeje młodźiny dźělacź. **Tak w Němskej jadyn młodostny w starobje 10 hač 18 lět wjazy njebudže, kiž žo w myšli nazionalsozialistiskeho stata njewocžehnje.**

Skónčnje žo Baldur je Schirach rasnje pschecžiwo temu wobrocži, so žo Hitlerskej młodźinje hjesbóžnosćz a kezarstwo porokuje.

Wopominanje załoženja nacionalsocialistiskeje strony w Mn'chowje

Kaž w kóždym lěče tak běchu žo tež lětsa na dnju załoženja nazionalsozialistiskeje strony najstarschi wojowarjo w historiskej sali w Minchowje zhromadźili, so bychu na dokonjane dźěło spominali a na pschichodne wulke nadawki shladowali. Tej lětsa Adolf Hitler w jich krjedźisnje pschebywasche a hežło sa pschichodne wojowanje wuda.

Wjednik w žwosej rěči naspomni, so je žo programm nazionalsozialistiskeje strony w mnohich bypkach hižo dopjelnił a so tež sa pschichod hnězda nad puczom naroda wostanje. Wón žo wobeshe žiwojim žiwernym djakowasche a jich pucžwokasowarjow sa zyły narod mjenowasche.

Dr. Frohwein němšti wupósłanz w Revalu.

Wjednik a němšti kanzler je pschednoschowazeho legazišeho radu dr. Frohweina sa wupósłanza w Revalu w Estonskej ponjenował.

Wuspěchi memelskich Němzow.

Dotal žu prěnje wunoschki memelskich wokrjesnych wólbow znate. Dospołne liczby žu pak žo dotal jenož w Memelskim wjesnym wólbnym wokrjesu wuliczile. Jenotna liczina mjes dwaceji sapósłanzami 14, litewske liczíny hromadźe 6 sapósłanzow dostachu. Wólbne wobdźelenje 75 wot sta wuczinjesche (pschi pósledních wólbach 67 wot sta a pschedpósledních jenož 38 wot sta). Kaž žo dotal hodźi pschewidźecz, budźa wólbne wunoschki sa Němzow hischcze lěpsche hacž pschi pósledních wólbach.

Wulki strajk w Danskej

W danskej industriji žo hižo dłeschi czas kěrko rasnje wo mjdu wojuje. Dotal běchu žo pschezo hischcze nadźijeli, so knježerstwo pschedewzaczelowo a dźěłaczerjow wujedna. Směrowanske jednanja pak njemóžachu žaneho wuspěcha.

Tehodła žu dźěłodawarjo wónźelu dźěłaczerjow f dźěła wusamknyli. Liczba wusamknjenych dźěłaczerjow nětkle 125 000 wuczinja. Nimo teho je žo hischcze wésła liczba druhich dźělaczerjow f wusamknjenjom potrjechiła.

Dźěłaczerske swjazki žu pschecžiwo temu strajk transportiskich a pschistawowych dźěłaczerjow wobsamknle, kiž žo pschecžiwo pschedewzaczelam měri, kotrjiž žwojim dźěłaczerjam dźěło zapowěduja.

Francowske lubjenja Syriskej

Wosłoschi kommišar Martel je nowemu syriskemu knjeserstwu pišmo pósłał, w kotrymž je jemu statne srěczenje po pschikładze jendźelsko-irakiskeho srěczenja pschilubił. Wón je sdobom sdźěłił, so chze žo wo pschicžecze Syriskeje do Swjatska ľudow prózowacź. W pišmje žo tež lubi, so maju žo jeczi, kotrjiž hischcze njejžu sasudženi, hnydom f amnestiju wušwobodźicź. Wušudy pschecžiwo druhim maju pak žo f wulkej mikosczu pruhowacź. Generalny strajk w Syriskej pak žo hischcze njeje skónčił.

Zaso zabotaža w jendźelskim wójnskim łódźstwe

Jendźelska admiralita je wojsewita, so je žo nowa zabotaža na jendźelskim sanicžaku „Veluzu" stała, kiž w tuchwilu w Chatamje leži. Sa skrucžerjom zabotaže žo zhledźi. Kaž nowiny pišaju, je žo sanicžakowy apparat pomórskich minow wobschkodźił.

Tuta nowa zabotaža je sa nětkotre měsacy schtwórty nadpad na jendźelskim wójnskim łódź. Tehodła žu w Jendźelskej pschebywdźenzeni, so žo tute zabotaže po městnym planje skrucžeja.

Budyske stawniske powěsće

Wutoru 25. februara 1936.

Narodźenja: 21. 2. Matej Erwinej Dürrichej schofěrej, žkn. — 22. 2. Janej Jurjej Bjedrichej, tatarjej w Kotwašy, dźowka. — Arthurej Willijej Tischerej, żelezotwórjerjej, dźowka. — 23. 2. Maksimilianej Severinej Bauerej, zkowniskemu cžakańžej, žkn a dźowka.

Wumrěli žu: 24. 2. Klara Herta Gochtej, domjanej pschistajenza w Kósłach, 20 lět. — Korla Gustaw Grohmann, schewski mischtr, 80 lět. — 25. 2. Hilža žwud. Stontonowa rodź. Hortynej, pensionarka, 79 lět.

Pschipowědźenja: 25. 2. Kurt Willy Pätzel, elektrontonter we Warnemünde a Gertruda Margareta Mikej, bjes powokanja, w Budyschinje.

Schpanjska amnestija.

W Schpanjskej je žo po wobsamknjenju ministerskeje rady nětkle 30 000 politiskich jatych f jastwa puschczilo. Jednasche žo f wjetschcho dźěła wo ludźi, kiž běchu žo po krwawnej měschczańskej wójnje w lěče 1934 sajeli. (Weltbild, M.)

Za Božim khlěbom

Po Sienkiewiću.

Do serbšćiny přełožił J. Winger.

(2] (Pokračowanje.)

Ale zbožo měješe so na njeho wusměwknyć. Wrócejo so domoj, zetka wulki wóz z běrnami, kotryž bě jědźo do přistawa w dźěrje na drózy wjazanył, tak zo z městna njemóžeše. Ławrjenc přimny do kolesa a poča z pohončom čišćeć. Čežko bě, hač jeho w křižu zabola, ale skóńčnje konje zatoržechu, wóz wuskoči a dokelž bě khopaty polny, wusypa so z njeho sporje běrnow a zespada do błóta. Pohonč wězo ani njemysleše, je zezběrać, podźakowa so Ławrjencej za pomoc, zareji: „Get up!" na konje a wotjědźe.

Ławrjenc so wostajiwši wšeho na kulki wali, zezběra je nahramnje z třepotacymaj rukomaj, skhowa je pod pjezlom a hnydom stupi jemu khmańši duch do wutroby.

Jědźe tradacemu zezdanje so namakany kusk khlěba kaž namakane zbožo; tuž mórčeše burik domoj so wrócejo čicho při sebi: „Nó tak, Bohu Wjeršnemu džak a khwalba, zo spohladny na naše hubjeństwo. Drjewa mamoj, holca woheń zadźěła; běrnow je telko, zo na dwaj razaj dosahnje. Bóh Knjez je miłosćiwy. Wó jstwje sćini so hnydom wjeselšo. Holca tež połdra dnja ničo jědła njeje, to so zwjeseli. Bóh, luby Knjez, je miłosćiwy!"

Tak ze sobu so rozmołwjejo, njeseše w jednej rucy deski, z druhej pospochi masaše, hač jemu běrny pod pjezlom njewupadaju. Njeseše njemało wulki pokl., tuž teć woči k njebju pozběže a z nowa bórbotaše:

„Myslach sej: pokradnu! A hlej, tu bjez kradnjenja z woza spadachu. Njejsmoji-li jědłoj, to so naježmoj. Bóh Knjez je miłosćiwy! Maruška ruče ze słomy stanie. hdyž zkoni, zo mam běrny."

Tu khwilu so Maruška wot časa, zo bě wotešoł njebě ze słomy hibnyła. Stawaše so, hdy by Ławrjenc rano drjewo přinjesł, zo w pjecaku zatepi, wody nanosy, zjě, štož tu bě, a potom po cyłych hodźinach sedźo do wokna zhladowaše. Też wona bě w swojim času dźěła pytała. Najachu sej ju samo do jeneho „Boardinghousa" za myjeńku horncow a na mjećnje, ale dokelž so z njej kóreńcež njemóžachu, dokelž njerozymjejcy jim špatnje cinješe, štož ji kazachu, wuhnachu ju za dwaj dnjej. Potom hižo žane dźěło wjacy njepytaše a też žane njenadeńdźe. Po cyłych dnjach sydaše doma, strachujcy so na wulicu wuć, dokelž so tam Irowje a pjeni namorjacy za njej nadźěrachu. Tele prózdnowanje cinješe ju hišće njezbožownišu. Stysk ju žerješe kaž zerzawizna železo. Běše samo njezbožowniša, dyžli Ławrjenc, dokelž so k tradanju, k wšitkim tym čerpjenjam, kajkež wustawaše, k tomu přeswědčenju, zo njeje za njeju rady, ani wumóženja, ani jutra, k strašnej stysknosći za Lipnicami hišće myslička na Juška, konjaceho, nowu čežkotu přikładowaše. Bě drje ji lubił a prajił: „Hdže so ty wobroćiš, teš ja so wobroću" — ale wona tehdom wujědže, zo by była wulka knjeni, a nětko, kak bě so wšo přemėniło.

Wón bě čeladnik na knježim dworje, měješe tež swoju žiwnosć po wótcach, prawótcach, a wona bě nětko tajka khudźinka, tajki hłódna, kaž myš w Lipnicach w cyrkwi. Hač też to přijědźe? a hdy by tež přijěł, hač też to ju přituli k wutrobje? Prajił by: „Khudźinka moja ty najlubša?" Abo snadź: „Dži mi, dźowka prošerjowa?" Kajku změje nětko z domu pomoc? trundle. Psy bychu tež w Lipnicach na nju šćowkałe, a tola ju tam nětko tak čehnje, zo by duša rada z njej wulećała a lećała z łastojčku tež spěšnje nad wodami a byrnjejc by měła wumrjeć, hdy jeno tam. Tam je wón, Jaško! Spominaše-li na nju abo njespomina, ale luby je ji jara; jenož při nim by měła pokoj a radosć a wjeselo, ze wšěch ludźi při nim jeničkim na swěće.

Hdy by woheń w pěcaku był a hłód nic tak kaž dźensa krjudźił, to bychu ji płomješka, skrě porskace a škrjebotace, poskakujcy a mikotajcy powědałe wo Lipnicach a ju dopomnjałe na to, kak je nětkdy z drohimi hołčatami w čworakach (robočeńskich khěkach) při kudźeli sydała. Jaško by ze jstwicy wo dźěrjo wołał: „Maruška, pónźdźemoj na pačerje, dokelž sym ći dobry!" Wona pak by jemu wotmowjała: „Změrom, bjezbóžnik!" A tak by ji derje było, tak wjesele w duši, kaž tež tehdy, hdy by ji do srjedź łubje z mocu z kuta wlekł, a wona sej z nekomaj woči zasloniwši šeptała: „Dži mi, preć — nje je hańba!" Hdyž ju z časami płomješka na to dopominachu, to so ji sylzy po licomaj kulachu; ale nětko njebě ani wohnja w pjecaku, ani sylzow we wočomaj, přetož kelkož bě sylzow měła, telko bě jich wupłakała. Z časami so ji też zezda, zo do wutroby kapała a tam ju duša. Cuješe so jara mučna a słaba, njeměješe ani mocy dosć k rozpominanju; ale njedźiwajcy na to čerpješe pokornje, hladajcy jenož z wokomaj wočomaj před sebje, kaž ptačatko, kotrež čwěluja.

Tak tež nětko hladaše sedźo na słomje. Tuchwilu štó z durjemi do jstwy zaprasny. Maruška mysleše, zo je to nan a tuž tež hłowy nejpozběhny. Tu so hakle cuzy hłós roznjese: „Look here!"

Běše to wobsedźer rudery (dźěry), w kotrejž bydleštaj, stary mulat z čmowym wobličom, mazany roztorhany, z licomaj z tobakom wutykanymaj.

Wuhladajcy jeho so holčka jara wustróža. Měještaj za přichodny tydźeń dolar zapłaćić a njejimaj ani cent (pjenjezk) wostał. Jenož z pokojmóžeše jenož nješto wučinić. Tuž so k njemu zbliwobja jemu čiše nozy a wokoši jemu ruku.

„Du po dolar!" rjekny.

Zrozumi wuraz „dolar" a prócowaše so, wjes z hłowu, měšejcy słowa a hladajcy z dobom žebrajna muža, zo by jemu wěděć dała, zo běštaj hižo wudałoj, zo druhi dźeń hižo njejěštaj, zo staj hłódnaj, a zo by so nad nimaj smilił.

„Bóh miłosćiwemu knjezej zapłaći", doda po pobsku, njewěděcjcy hižo što rjec a činić.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 26. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

To česć je Božoh mištrstwa,
Zo kóždy ptačk njej' sykorka. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer 0, najnišćha temperatura w nozy 3 stop. cyploty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer plus 1, najnišća temperatura w nozy 0 stop. — Nad južedźnjej Europu so nišina pomału rozćahuje. Symne wětry z dołhowjeczornych stron žu so k nam dožiče a žu nam powětr wustudźiše. Symna wyšina nad Rusku je so trochu sešłabiła. Wona pak so nocże hišcze dale k nam wotkalicź. Tohodla hišcze chětro symne njedźo wobtkowany. Nimo teho pak budźe njewobstajne a trochu marźate. — Jutrje schwórtk klóneżko 6,52 hodź. budźa so 5,36 hodź. khowa. Mežacźk khadźa jutrje rano 3,23 hodź. a so w połnozy khowa.

— **Wuhladny na wjedro za jutrjischi schtwórtk: Trochu jasne a hischcze njewobstajne wjedro.**

Popjelna srjeda

Wožołe žołmy póstniskeho wjeźela žu namałale pohlednu wubéh w nozy k popjelnej srjedźe. Hižo je so zrawy schesćijan sdał wčheje radosće a je so janurik do cźasa wopomnjecza Sbóžnikowcho cźerpjenja. Duchowny je jemu na cźoło kschiž wosnamjenił z popjela palenych palmowych halosow, prajo pschi tym khowa „Memento homo", pomyšl cźłowjecże, so ty proch a budźejch sašo proch. Satrnje žu so na wokrajach Božich domow Boże martry a žwjate wobrasy, so bychu so tałe wotewrite sawšchi na dnju, hdyž klincźi z nałchich ertow sašo wyskaze haleluja, kiž je nětko woneměło a na kotrehož městno ku stupiše žarowaze lynki poktutneje dusche. Kroczmy w duchu je Sbóžnikom jeho martrow połny pucź a w snamjenju žwjateho kschiža wopomnimy so štajnje na žiwota duchownyho, kiž nam djenża na popjelnej srjedźe do dusche połoži: Memento homo — pomyšl cźłowjecże, so ty proch a budźejch sašo proch. -ć.

*

— **We wysokej žohnowanej starobje** tu sobotu starorentnar August Hinc w 96. lěće žiwjenja wumrě. Zemrěty bě jako Hincec dźěd derje znaty.

Wozjewjenje redakcije

Swojich cźesćenych dopisowarjow naležnje prožeju, so bychu swoje dopisy nic z wołojnikom, ale z tintu napisali. Druhdy je wołojnikowe pismo tak błabe, a njejasne, so je cźežko cźita. To je z pschicźinu, so je tajke dopisy hakle dźeń połdźischo wocźischcza. Mažne pak je, so mója je cźesćizene cźitarjo po możnosći hischcze ton samy dźeń cźitacź.

*

Ze **Židowa.** Wčera wjeczor je zbóžnje wumrěła skoro 81 lět stara Marja Ellina rodź. Kahlec. Ze zemrětej je wulka dobroćerka serbskeho luda ze swéta šła. Za wšo dobre měješe stajnje wotewrjenu ruku, wona je sama zwón za serbsku katolsku cyrkej w Budyšinje kupiła. Też hewak je tutej cyrkwi wšelake přiwobroćenja činiła. Za serbskich studentow je přeco wotewrjenu ruku měła. Serbske institucije je po swojich mocach podpjerała. Wšě serbsko časopisy wona cźitaše. Khudźi ludźo pola Ellic ženje zamknjene durje njenamakachu. Stóž je zemrětu w žiwjenju znał a jeje dowěrn dobył, tón je spóznał, zo w njej cźopła serbska wutroba bije. Njech je jej nětko po wšěch cźežkich a bědnych, ale też radostnych žiwjeńskich khwilach wěčne myto spožčene. Ródna zemja njech je jej lóhka.

S **Mateho Wjelkowa.** Mako-Wjelkowe wojeńske towarstwo so njedźelu dopołdnja zhromadnje na Bohatych słužbach woddźeli a po nich na pożiwjeczenje khorownjow Kyffhäuserskeho swjazka w Barlinje w sali hościenza bratrowskeje gmejny pożkuchasche. Popołdnju bě tam lětna hłowna zhromadźizna. Wjednik towarstwa pósła je Sajdowa pschitomnych pozdrowi. Sapisowar Hanuschk Kěžor z Mateho Wjelkowa lětnu rozprawu poda. Pschi tym z dźakowanjom na wjednika a kanzlera jako na wobnowjerja němskeje woboroweje mozy pomni. Dale spominaše na stareho veterana Rychtarja z Mateho Židowa a cźestneju zobustawow Schneidera a Wolfa a mjenowasche mjena hischcze žiwych zakhowanych towarstwa a to towarschow Krawza starschego z Mateho Wjelkowa, Kaplerja, Wicźasa, Hanscheho z Khelnja, Förstera a Klimanta je Sstoneje Borschcze. Rosprawu wo pokładni towarskich Helm z Mateho Židowa poda. Rosprawu wo tśelerišej pokładni towarskich Wagner z Mateho Wjelkowa poda. Sa 25lětne žohnowanstwo pocźesćischtaj ko towarschi Pawoł Měť je Smochcźiž a Senda z Libuchowa. Zimaj je jehlicźka Kyffhäuserskeho swjazka spožcźi. Na to je wschelake towarstwowe naležnosće sarjadowachu.

S **Khrostawy.** Prěni pókłoju nałeźa žu doleczili. Walka swła schtórzowe žo tu wobkedźbowasche. Se žwotnym hmisdanjom wjeznych kedźbnych sčinichu, so tu sašo žu. Pschi nětcźišchim mitym wjedrje maja dosć zyroby, tak so žo jim też pschebywanje pola naš sašo salubi.

S **Rakojd.** Nakojdźenjo žwjeczachu wcźera w rjanej wjeznej pschesjenosći na žwoje wačnje žerbšte póstnizy. Mólemy je wosnamjenicź: Rakojdy psched 100 létami. Bórzy po 8 hodź. bě hu wschitkim wjeznjenjo seschli, kiž chzychu nětkótre bjesstarostne hodźinki pschebywcź. Jednora burska hudźba pi'laschе k wjeselej reji, na kotrejž so stari a młodźi zimje wobdźěłachu. Na póstnizy pschikhwatak bě też kantor Krawz, kotryž je žwojimi schedźiwymi włosami a žwojej dostojnej ważnej postawu wulku cźesćizomnosć sbudźowasche. Jeho khór nětkótre narodne pěsćinje rjenje wuskotnje pschednjeży, schkoda jenoż, so žam trochu cźežko stimkeschе, tak so žwojim spěwarjam wopaczny synk pschi saspěwanju poda. Spěwarjo wschak so tehodła samplicź njedachu a cźinjachu žwoju wěc nanajlěpje. Też konjacy rěsnik z Kulowa bě do Rakojd pschischoł, so by so tu zo nu pschi šerbšim karnevalu wobdźělił. Mějeiche cźesitnu nadawk k póstnizarjam porećecź. Wěsche pak žebi pschi tym to nanjepschichódnische thema wusmolił, mjenujcy „Ach kak žu te nasche cźasy sće". To wschak bésche wschém jasne, so Kulowšy rěsniy hischcze ženje znokojom byli njebu. Też najwjetšichi žerbšti zyrkuž bě do Rakojd na póstnizy pschišeł. Skludny bar a trochu dźiwji wjelkhlud cźinjeschtaj dźiwy a Rakojdźenjo, kiž njebéchu tajkich šwerjatow hischcze ženje widźeli, njemóžachu so jich mischtrikim wukonam dodźiwacź. Najwjetsche pschipósnacje pschi tym mějesche mały klown, kotryž z wulkej wuschiknosću bjes tózdeje cźeše jamo na wjelkhluda skakny. Schkoda jenoż, so zmrkuschowy direktor najsterkše wjazy žebi popscheje hacź žwojim šwerjatam, na kónzu wchebłaženja shubischtej wobe šwerjeczi po wulkich wosprózniajcych wukonach runowahu a so psched žobuczuźiwym pschihladowarschtwom walischtej. Po 12. hodźinje pschišlejwichu so duchoju z Wowcźeje hory. Sawjedźechu wschéch pschitomnych do najwjetscheje hrózby. Se swojimi niesrosumliwymi sawschiżachu njemi a z potainymi pohibami, wobeźe starym žonam hróżbu do kosći sahnachu. Duchoju na Wowcźej horje po sdaczu njejžu dobri a nadźijomnje žo jich hrożenje nje spełnja. Nakojdźenjo rosumja póstnizowarjo a wjesitny, kiž su tam wcźera byli, na póstnizy na léto 1936 tak łohzy njesabudu.

S **Rakojd.** Psched tydźenjom słoži knjes Richard Hładki, žyn tudyschcho kowarja Hładkeho na wjerchowstim gymnasiju w Mišnjnje, z wulkim wuspěchom žwój abitur. Jako znamku dosta cźitu 1, schtož je po dołhich létach sašo prěni ras. Wjeselimy žo z Hładkez žwójbu nad tutym wuspěchom a pschejemy młodemu abiturientej, kotryž chze žo prawnisstemu studijej wěnowacź, wjele žboża za dalschi jeho studium.

S **Bukez.** Njedźelu popołdnju žo tu pschiwabjenišče sarjadowanje hólczinу a holczinу wotnjč. Sala bésche husće z wopytarjemi napjelnjena. Pod synkami pschesłołow statna młodźina předu z khorhojckami do sale sacźahny. Odtuł bésche žo sestupata, salinczachu spěwaj, rěcźny khór a pschesłołow. Wjednik młodźinskich organizacijow wuczeł Oberländer wschitkich wutrobnje witasche a rosłoži, so ma žo na tutym khadźowanju starschim pokazacź, z cźim žo statna młodźina saběra. Sdobom dyrbi žo za nowy dorost wabicź. W pišanym poriedže žo pěkne wěcźi pschedwjedźechu. Wjednik mějeiese skupiny Kerk na kónzu hischcze raz wschitkich starschich namołwjeschе, so bychu žwoje dźeći wot 4 schkolskeho lěta do statneje młodźiny póstali, so bychu hižo wot małeschе rosumike, schto khromadnosć wosnamjenja.

Hłowny redaktor Marko Smolerʼ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźeł a přilopk Marko Smolerʼ w Budyšinje a za nawěšteki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. Jan Cyž w Budyšinje

D. A. I. 1936 2249. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

Hospodarski rozhlad

Srjedu, 26. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,460	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,29	100 čěskosł. krónow	10,30
100 šwajc. frankow	81,22	100 franc. frankow	16,41

Barlinska burša, 25. februara. Pschi jara wobmjesowanym wobkhodźe, kotryž žo na burhu dźiwasa na njedostatk pschikazow wožebje dla karnevalskich žwjedźenjow w Porhuntej a južnoněmskej pokasowasche, žo kursy pschi najmjeńschim kupowanju jenoż mało horje abo dele pohibowachu. Pschi tym žo wone w pschewasy wožłabjachu. Se snižena běchu wožebje aktzije žynkownych hódnotow wuwsate. Po sapisach prěnich kursow pak bóhdże wukhadźejo z montanowych hódnotow k powschitkownemu skruczenju, tak so žo sapoczatne wotbytki sašo wurunachu. Na rentowych wikach njebé pschemenjenja.

Barlinske žitne wulkowiki, 25. februara. Wobkhod na Barlinskich wulkowikach pohibowasche žo w najwjetschich mjesach, dokelž porhunjzy mkuzy pósinizy dla jako kupzy do'polnje wupadnuchu a też Barlinzy mkuzy žo hischcze jara wróżo dźerzachu. Jenoż bórsomne dodacźa žo cźasczischo wobkedźbowachu. W provinzy pak žo běžna potrjeba stajnje knjże. Postajenje pschebžkańskeje quoty za młyny sa měrą na 7 proc. rožkowcho resp. pschenicznho sakładnoho kontingenta, žo wjele rospominasche. Womoż a pizowanišći jeczmjeń žo cźile žadoschtej, tola niebé posticźjenjow. Jeczmjenje za piwarnje a industriju mějachu měrne wiki.

Wcźera płacźischе w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rožši R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — jeczmjenja G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr

Płacźizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

25. februara 1936 Płacźizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenišo:

Woły: 89.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	42
Młodše mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 186.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Špatne	—

Jałojcy a kruwy: 898.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	36 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	27—35
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 3035.

Najlepše wukormjene (1. družiny)	60—64
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	50—58
Špatne (3.)	42—48

Wowcy: 2110.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	41—43
Starše wukormjene (6.)	37—40
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	25—36

Swinje: 9505.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženc, hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50,50
Špatne	48,50
Rancy a kundrosy	53,50

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wołijowe symjo po tuni ako 1000 kg, hewak 100 kg.
Płacźizny po złotej hriwnje.

	25. 2.	24. 2.		25. 2.	24. 2.
Pšenca	210,0	210,0	buny	11,0-12,0	11,2-12,2
rožka	173,0	173,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
ječmjeń now.	216-220	216-220	módre łupiny	8,50-9,25	8,50-9,25
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	13,7-14,5	13,7-14,5
wowsa	—	—	zeradella	19,0-21,5	19,0-21,5
kukurica	—	—	raps. wosusk	—	—
pšenč. muka	27,15	27,15	lany wosusk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kuski	8,95	8,95
ržane „	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	18,0-19,5	18,5-20,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna. „		

Płacźizna za pšenu za wupłodźerja 8: 200.0 9: 201.0
Płacźizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 167.0
Płacźizna za jeczmjeń za wupłodźerja 7: 169.0 9: 174.0
Płacźizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 166.0

Sakski wobstatk skotu

Dotalny wuzkěd liczenja skotu z 3. dezembra 1935. Sakski statistiski krajny hamt wojsewja pschedběžne wuzkědli liczenja skotu z 3. dezembra 1935. Po tym wobliczi je w Sakskej 134 676 koni (1934: 138 144), 705 875 howjaseho skotu (721 845), z nich 455 525 (464 541) dejnych krowow, 811 598 (852 238) zwini, 86 232 (69 016) wowzow, 127 460 (131 544) kosow, 3 815 788 (3 936 049) pjerizynoweho skotu a 78 816 (74 849) kozow. W Budy'ko-Drježdźanskim wokrjesu naliczi je so 56 220 koni, 318 340 howjadłow, 368 630 zwini, 32 484 wowzow, 64 783 kosow a 1 620 664 pjerizynoweho skotu.

Pschisijewjenje howjaseho skotu k rěsanišej a mjasnej pschehladze.

Na sakładze sakonja wo rěsnej a mjasnej pschehladze z léta 1900 je statny minister znutskownych naležnoćzow k wukasej čo. 45 hłowneho zjednoczeństwa němskeho skótneho hoipodarstwa najtupajo rjadowanje wotbyta howjaseho skotu z 22. februara 1936 sćěhowazy wukas wudał:

§ 1. Schtóž zwonka skótnych wulkowicznych gmejnow z powołanja (gewerbsmäßig) howjazy skót rěsa abo dhe rěsacź dacź, ma hacź na dalsche skótnemu lěkarjej abo mjasnopschehladowarjej psched spocźatkom pschepytowanja rěsne wopišmo wot wyschcheho mischtra pschiskuschneho sjednoczeństwa rěsniskeho rjemjeńka w dorosćumjenju z wotrjesnym burskim wjednikom z wobkruczenjom wo ważenju pschehpołożiźi. Sa fabriki z mjagowymi twormi, kotrejž zwonka gmejnow je skótnymi wulkowikami leża a kotrejž žwoju potrjebu rěsneho skotu a mjasa je skótnych wulkowikow niebjeru, wustajі rěsne wopišmo pschiskuschneho rěsny skót zwužiwanišći swjazk.

§ 2. Skótny lěkarʼ abo mjazopschehladowar ma dźiwajo na pschehpołożene rěsne wopišmo na to kedźbowacź, so žo wjazy skotu njerěša, hacź je z rěsnymi wopišmami pschijmolene.

§ 3. Nusowe rěsania howjaseho skotu, kotrejž mjasko ma so za rjemjeślnistke samery wuzicź, ma skótny lěkarʼ abo mjazopschehladowar najpołdźischo w běhu jeneho tydźenja wyschchemu mischtrej pschiskuschneho rěsnischeho rjemjeślnistkeho sjednoczeństwa wojewodźi.

§ 4. Po rěsanju ma skótny lěkarʼ abo mjazopschehladowar dźeł rěsneho wopišma za njeju pschehwidźany, wustajicź a je koltom wosnamjenicź.

§ 5. Tutón wukas stupi 2. měrza 1936 do mozy.

S **Njeswačidła.** Sańdźenu njedźelu bě w knjejskim hoscenzu wojerski konzert k lepschemu symskeje pomozy, kotryž hudźbny korps pěschcheho polka 52 polticzi. Pod wustojnym wjednistwom wyschscheho hudźbneho mischtra Korfina z Budyschina so jara bohaty a derje poradźeny program poskiczi. Wopyt by mohł lepschi być, tola pschitomni z wulkim pschikleskom sa wschě poskiczenja so dźakowachu. Możebje lubjeschtej so dwě sola na trompety. W pschestawy stronjan Pawlik pschitomnych postrowi a na konzu konzerta porěča stronjan Bruschka a pschitomnych w mjenje wokrjesneho wjednika Martina postrowi.

Z **Jasenicy.** Póstnicy póndźelu „Katolska Bjesada" po starym zwučenym wašnju swój swójbny swjedźeń w Handrikec hoscencu wuhotowa. Njedźiwajo hroznecho wjedra bě so sylna liča sobustawow ze swojimi mandźelskimi kaž tež z wjele přiwuznymi zeša, tak zo bě žurla polna. Předsyda bur Just wšěch lubych přitomnych nanajwutrobnišo powita. Wšěm někotre wjesole hodźinki pola Bjesadźanow přeju. Na to sobustawy z dwěmaj žortnymaj kuskomaj „Nóeny stražnik" sebi bórzy připóznaše přitomnych dobrechu a z nim wjele smjeća zbudźichu. Mjenje pak z druhim, „Klepotaŕ", přetož w tym kusku njetči žadyn efekt! Bjesadźenjo rozumja pak, so hišće hinak derje zabawjeć. Zo njebychu tež žony překrótko přišle, bě tež za nje postarane. Wjesne młode holiča nošachu dobry bunjacy kofej na blida, kotrehož wón hižo z daloka do nosa stupaše, tak sylny bě. K tomu dachu sebi dobre napječene pampuchi wulkotnje zesłodźeć. Při tutej wjesołej hosćinje spěwachu jedyn serbski spěw za druhim. Wjesoła póstniska zabawa a bjesada přeco bóle přiběraše, přetož Bjesadźenjo tute mjeno podarmo njenoša. W přestawcy poreča hišće wysokodostojny wosadny knjez farař Wjenka krótke słowčka k póstniskemu swjedźenjej. Na kónc „fizity" dźakowaše so předsyda wšěm přitomnym kaž też hrajerjam za dobre poradźenje. Hižo zapiskachu hercy k wjesołej rejcy. Młodźi kaž stari wjerčachu so do kola. Radość a wjesole žiwjenje knježevše hišće někotre hodźinki, doniž njebě čas domoj hić. Z pełnym prawom może so prajić, zo je so swójbny swjedźeń wulkotnje poradźił.

Se **Sserbskich Pažiz.** Sańdźenu schtwórtk sta žo w Jěšowje na jenym dźělowym městnje nje-boże, kotrež hudźiske mohło lohko cežke sćežkowki měć. Tudyschi 44 lět stary ženjeny dźěłaćeŕ Dźiłam krótko psched swjatokom z bleschu, w kotrejž bě benzin, pscheblischo k pjezu pschiňdże. Bleschа rosbuchny a benzin žo na dźěłaćeŕowe cěło rosla. Jenož swojej duchapschitomnosći ma žo dźakować, zo je bjes wulkich schkodow wostałoschk. Cžišny žo hnydom do śneha a walesche žo po semi, doniž woheń njeskaduży. S mjeńschtimi wopalenjami we wobliczu a na rukomaj bowjesechu jeho do Kamjenskeje khorownje. Přenju pomoz jemu dr. Bermann poda. Snjeshoženy ma žo trochu lepje. Wozebje je nadźija, so jo jemu widźenje sdźerži.

Z **Kěrjejec.** Njedźelu zabawjachu so někotre dźěći na wjesnym haće ze sankowanjom. Lód na haće pak njemješe dosahacu tołstosć, so by harowace dźěći wudźeržał. Klětny hólčec so ze swojimi sankami přełama a přindże do wulkeho stracha. Z wulkim napinanjom poradźi so, jeho ze zymneje wody wućahnyć.

S **Wojerez.** (Swinjaze witi.) Na zwinjace witi 142hu 170 prosatow a 1 běhaka pschihnali. Wobtheđ bě jara měrny. Najwěrje dla symneho wjedra, tak so khětro wulki pschehnyk wosta. Płaćizny pohibowachu žo mjes 15 a 18 hriwnami.

S **Klětneho.** Klětnjanska měsna skupina němskeje dźěłoweje fronty je žo zjoboru w Lorzez sali sdźěławała. Psched zhromadźiznu zobuskanow běchu žo zradowarjo němskeje dźěłoweje fronty k pohódźenju jeschli. Wobkrjeschny zradowaŕ wo sańdźenych mjes wjednikom dźěłaŕnje a jeho dźěłaćerjach pschednoschowasche a wutwar němskeje dźěłoweje fronty wopisowasche. Wón tež zradowarjow napominasche, so bychu z wocžehnjenskim dźěłom w zwojim wobwodźe pilnje pokhaczowali. — Wojerske kameradstwo běsche žo njedźelu pschipołdnju k appellej na Lorzez sali sesche, so by pschenjeseńe wotziwjeńcženje khorhojow i Barlinskeho sportskeho palasta khwalichało. — Gmejnske popołdnjo k wopomnaniu Horsta Wessela je žo njedźelu w sali „Němskeje khěže" wotmě-ło. Hitlerska młodźina a zwjaŕk němskich holzow zobuskutkowaschtej. Rěčnik, kiž w dlešchim pschednoschku sanicžerske dźěło nazhonjecžinowych mozow wopisowache a jich pryedawsche skutkowanje wobswětli, mózesche mózny pschiklesk žnjeć. — Klára Hugo Stinneßowa je zjoboru w sali „Němskeje khěže" sa zwoje dźěłaćerstwo ducha a ruki zwjedženstwi wjeczer wuhotowała. Knjeŕ direktor Große w mjenje knjeni Stinneßoweje dźěłaćerstwo postrowi. Pschistajeni žo z wjeczerju, kofejom, tykanzom, napojom a kurjenjom pohoscžichu. Tu žo zwjaŕk ludoweje khromadnosće Jamnowskeho knjezeho dwora pokasa. Pschi rejzy dźěłaćerstwo hischcze dołho w rjanej towaršnoscži zwosta.

S **Klětneho.** Stare póstniske waschnje zamprowanja je lětża sašo pola naš wožiwiło. Hižo sahe rano cžasche hudźbna kapała po dróhach nascheje wjsy a žuzodnych wjsow a sbérasche sa symsku pomoz. Wcžera dowjesechu k pożledńemu wotpocžinkej nědźuschu wokrjeznu babu Minnu Lehmannowu rodź. Bohanez. Semrěła bě 69 lět stara a běsche loni 40létny hamtski jubilej jako wokrjezna baba Jamnowskeho wokrjeza wožwjeczíła. Wulka bě žyła z pschewodźeŕi.

S **Noweje Wsy** pola Klětneho. Wo wulkich sadobywanjach w sajschtym tydźenju njeje žo dotal žaneho błeda sa paducham namakało.

S **Krynhelez.** Nědźusche Wylemojske tyczeŕkublo, kotrež napośledku schlesyschej farmje na kožuchowe zwerjata łžuschesche, budźe žo nětko roskuskowacź. S rospschedacžom jednotliwych dźělow je žo jedyn Barlinski maŕker pomjenował.

S **Ehrensriedersdorfa.** Se žwojim motorskim kokom póndźelu rano w blischosći hoscenza „Waldschlößchen" 31 lět stary Bjedrich Pfau z Thuma pschi pokrej jěžbje do schtoma sawadźi. Wón, kaž tež jeho sozius buschtaj na drohu wjerchnjenaj. Pfaua ćežko sranjeneho do Thumskeje khorownje dowjesechu. Jeho sozius běsche žo na mjesce saraŋk.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

W **Palasstwym dźiwadle** widźimy hacź do schtwórtka pěknu wjeselohru „Knjeżna Lisolett". Czrjódka młodych wumjetzow mějesche kocže žwoje, žo we wulkim atelijeju sabydlicź, bjes teho, zo jich nichtó wo podruźnjsti pjenjes dominasche. Knjeżna Marion Flemming wschak možesche žehi tajki wuskutk žunilnosće dowolicź, dokelž bě wobhoźeńka njeżmérneho samoženja. Ale tale žunilnosć žo bórzy jako wopaczna wupokasa. Młoda lohka žita wumělzow bě žo žylnitscho wumita, dyžli žadosć sa khutnym dźělom. Sanjerodźichu žwoje wumělstwo a žebje kameho. Tu pschichodźe knjeżna Lisolett a ſ mótrym wócžkom wschitko pschewidźo, sawjedźe hinaschi porjad. Wutrobu rosradowaze ſzenj žo w tymle nowym porjedźe jewja a pschihladowaŕ žo na słónczným wuspěchu knjeżny Lisolety, tehole „žoża w domje", sprawnje žobu wjeseli. Hlowny rólu zschehitaja ſ wulkej wustojnoscžu Magda Schneiderez jako knjeżna Lisolett. — Też pschijomne póblanske filmy program rjenje dowupjelnja.

Wusudźenja

§ Njelubje sćežkowki mějesche sa Jana Mögela a Jurja Schwarza ſ Khróscžanskeje sadźerżenje, kotrež 7. awgusta 1935 na Khróscžanskej nawsy pokasałschtaj. Na tutym dnju wjeczor pschi žmerkanju skupina Hitlerjeje młodźiny spěwajo po wsy cžehnješe. Pschi kromje wjesneje drohi stejachu młodźi wjesni hólzy. S jich žrjedźischcza pjeca jedyn na nimodużnych wudma nawoła. Wjednik skupiny HŽ bě tjom Hitlerskim hólzam pschikasał, zo bychu hanjerjowu wobzoru swdźerżili. Tuchi podachu žo k wjesnym hólzam a na nich ſ małymi elektriskimi lampami žwećzachu. Mögel a bórzy na to też Schwarz běschtaj „žwězu haŋwcz!" wołałoj a ſpytałoj, hólczezam lampiczki ſ rukow wutorhnyć. Wobaj žo do schkitańskeje jatby wsaschtaj a poždźischo jeju hamtski žud w Kamjenzu pothłosta a to Mögela k 10 dnjam a Schwarzu k 5 dnjam jastwa. Jenož Schwarz žo pschećžiwo wuſudźej powoła, dokelž žo jemu njebě schkitańska jatba na khłostanje pschiliczita. Mała khłostańska komora tutón namjet dopjelni, tak jo je khłostanje wotpokućene.

§ Swoju sastaranišu winowatosćz njechasche 42létny, někto w Budyschinje bydlazy, ſ Brěžowa pohadźaŋ Pawoł Hermann Blümel dopjelnicź. Je nan dweju njemandźelskeju dźěśczoju a to wot dweju wschelakeju macžerjow. Pschećžiwo sażudźenju, zo ma sastaranišče pschinoschki płaćicź, njeje niczo namietował. Na druhej stronje pak neje też ja žwojej dźěśczi niczo płaćił. Na dźěkowym hamcze běsche Blümel žo wjazy krócź japowedźił, jemu pschipokasane dźěśa pschijiecź. Na młodźinskim hamcze bě rjekł, so też potom sa dźěśczi niczo njeplaćeši, hdyž śneje dźěśo. Wschě napominanja a warnowanja tuteju hamtowu niczo njeswukutkowachu. Na hamišče namołwjenje běchu macžeri a jeju pschiwuſni sastaranje a wocžehnjenje dźěśczow pschewzali. Hamtski žud w Budyschinje bě Blümela dla pschestupjenjow § 361 wotrěźł 10, dźiwajo na jeho ludowej zhromadnosći žo spjeczowanemu sadźerżenju k 1 měźazej jastwa i napołożenjom wobschěrnych dawkow sażudźił. Blümel powołanje pschećžiwo wuſudźenju poda, tola njemóžesche też psched małej khłostańskej komoru ze žanym złowjekom žwoje njesożialne sadźerżenje samoſtatnicź. Njetko ma też hischcze wudawki tuteho powołańskeho jednanja njeje.

§ S nowa jednasche žo pschećžiwo 35létnemu, napschedź bydlacemu Budyschinje bydlazemu Wolfgangej Schzinzingerej z Freiburga w Badenskej pokhadźajomu. Přenja wulka khłostańska komora bě jeho 15. oktobra 1935 dla niepřizwolnych pschenjesenjow na tśoch, hischcze niz połnoletnych, psches 18 lět starych muſkich khowanzach po § 174, 1 a po § 75 khłostańskeho kakonja k 2 lětomaj khłostańskeje sażudźiła. Pschepytowańska jatba bě žo jemu na khłostanje pschilicźiła. Pschećžiwo tutemu wuſudźej bě pokhłostanu psches žwojeho rěcznika rewisiju sapodał. Pschi tym na to pokasa, so njeje k tśom młodym muſam w poměru wuklubarja stał. Statny žud w Lipšku bě w dwěmaj pschipadomaj wuſudźi prěnjeje instanzy jako prawy wotkrućił a tak daloko rewisiju wotpokasał a wuſudźej prawomóz spožćił. W dalšnim padže pak ko wuſudź słóžby a wéž žo nowemu pschejednanju a rosſudźenju na prěnju instanzu wrócžo pschepokasa. W nastupanju tuteho pschipada dopśeje žo hischcze jomu swěśćicź, hacź je wobskorjenu pschećžiwo tutemu młodemu muſej we wukubłańskim poměru stał abo nic. W tutym pschipadže měśesche žo zhromadne khłostanje pschemeńnicź. Prěnja wulka khłostańska komora po dokładnym pschepytowanju njemóžesche ſ wěstoscžu rosſudźicź, hacź je Schzinzinger w cžasu njeskutka z młodemu muſej we wukubłańskim poměru stał. W tutym pschipadže žo Schzinzinger tohodla dla pschećžiwo § 175 k 5 měźazam jastwa, kotrež žo do 4 měźazow khłostańskeje pschemeńi, sażudźi. Shromadne khłostanje sa njeho wucžinja 1 lěto 10 měźazow khłostańskeje. Pschepytowańska jatba žo pschiliczi. Nanjet na puschczenje ſ jatby žo wotpokasa.

Posledńe politiske powěśe.

Afganski ſwonkowny minister do Barlina pschijěł.

Wutoru popołdnju je kralowski afganski ſwonkowny minister Sirdar Faiz Muhammad chan ſ Parisa do Barlina pschijěł. Wón někotre dny w Barlinje sawostanje.

Towarstwowske powěsńki.

Bačon. Spěwny wotrjad (cyły khór) zeńdźe so pjatk 28. februara.

Budyšin. Zjednoćenstwo evangelskich Serbow změjo srjedu, 26. małeho rózka zhromadźiznu w Serbskim Domje. Započatk wječor we 8 hodźinach. Wšitcy Serbja su lubje witani. Předsydstwo.

Drježdźany. Wšěch lubych Serbow přeprošujemy na serbske kemše njedźelu 1. póstu, 1. měrca, rano we 8 hodź. w kapali w Taschenberg-Palais. Spowědź wot 7 hodźin.

Kukow. Wotrjad swj. Jurja w Kukowje změjo pónđźelu 2. měrca wječor we 8 hodź. pola Natušec swoju měsačnu zhromadźiznu. Winowatosć wšěch sobustawow je, zo přińdu. Hosćo su lubje witani.

Čerstvy transport wosebje dobrych rańšopruskich hollandskich |326

kruwow a jałojcow

wysokosuśelnych a z čelatkami, steji płaćizny hódno na předań.

Max a Theodor Rychtar w Njebjelčicach

wikowańja ze skotu telefon Kamjenc čo. 895

W póstnym času kóždy štwórtk čerstwy |327

rybjacy filet

mórskich rybow a sušene jerje wšěch družin

Natuš w Kukowje a Khróscžicach

Kupańske wanje zacynk., 170 cm dothe, 12,65 11,45 9,85

Plokańske wanje wysokeje formy, zacynk. 90 cm 11,75 10,70 9,65

Dźěcace plok. wanje 7,55 6,35 5,35

Siegel w Budyšinje na Zadnjej Bohatej hasy 13 blizko Butrowych wikow (359)

Wopisma za dźěcacu pomoc přijimam! 229

Šaty

Hilger nasl.

E. Wilček

wBudyšinje na Seminarskej hasy 2

208. saksa krajna loterija

Čehnjenje 5. rjadownje 2. hač 30. měrca 1936

Hłowne a skónčne wulosowanje

Najwjetše dobyće w najpřihodnišim padże

500 000 hr.

Losy prosymy hnydom zamjenić! Kupne losy dóstanjeće hišće

1/10	1/5	1/2	1/1
15,—	30,—	74,—	150,— hr.

325

Běrkaj statneje loterije w Budyšinje

Friedrich Rother na Kěžorskej dróży čo. 2
Ernst Lehmann na Kamjentnej hasy čo. 45

Wóčera wutoru, 25. februara, popołdnju w 6 hodźinach wumrě po krótkej čežkej khorosći, derje domawobstarana ze swjatymi sakramentami, moja luba mandźelska, naša droha sotra a četa, kubłeŕka

Marja Ellina

rodź. Kralec z Čemjerc

w žohnowanej starobje 80 lět a 4 měsacow. Prosymy lubych znatych wo pobožny pačeŕ za drohu zemrětu.

Michał Ella

w mjenje wšěch hłubokorudźenych zawostajenych.

Na Židowje, w Kopšinje, w Čemjercach, 26. februara 1936. 328

Pohrjeb budźe sobotu popołdnja w 10 hodźinach na Miklawšku.

Přiloha k čisłu 48

SERBSKE NOWINY

Srjedu 26. februara 1936

Popjelna srjeda

W Budyšinje, 26. mak. róża 1936.

Popjelna srjeda! Póstniske a karnevalske drasty su so wuslekli a sašo wschědny kabaćik wobleknyli. Nic nje słóžitne halekanje, nimo žortu a dźiwja roswólnjeć. Njeběrwa woprawdźe nicžo z wjeselom a hary wšědnich dnjow, hač cźežka hłowa a schěra tyšnosć dźe na myšl? Njemołuje žamžne žłóncźko też dźenża dniu popjelneje srjedy, wjeselske kruźele na scźěny a spodźiwanje? A nadobo je nam, kaž bychmy nětkle mjenje zajmowali hač jasneho smjerća žiwjenja, hač bychcej schibakej cźežu na naš hladakoj. Móžemy so derje na pośmjewanje mjeswocjo, na wjeselske rěče a potajne scheptanje pomnjeć. Ně wschо nje hišće nimo! Schlipka póstneho słoja, luba dopomnjeńka, dźěl wjesela wosta wjac a nje da so tak lohko być sahnać. Póstnizy njeběchu snadź hnitwa za próžnymi sawjeselenjemi, ale też dalne pscheczimjenje pscheźiwo khutnemu wojowanju wschoho cźasa. Někotre dny dołho zmy so do rospuschtenych wjeselow sanórili, zmy starosće, mjerzanja a schědnu myšl daloko wotpokałali.

Dźenża stupi khutnosć wschědnych nadawkow sajo do žiwjeho prawa a žada sebi wot naš zajenje zykeje wołoby. Ale njewinowate wjeselo binjerši so hišće dołho. Wołrjedy dźěła so pósćelce nam tuta dopomnjeńka, kaž postrow a rosbudźowanje. Z wjeselom pośmějomy dźensa na nasche dźěło, kotrež nam jónu tak lohko być njeda. Popjelna srjeda nieje naš hrósbny dźeń! Sjednoćimy so hodźiny khutnym rospominanju a dźensa cźim cźerstwišo a wjeselišo na nasche wschědne dźěło.

Karneval je nimo, ale radosć a wjeselo skutkujetej hišće dołho dale a pohonjatej nasche mozy.

Póstniski cah w Budyšinje

Hižo loni zmy w Budyšinskim póstnišku wutoru rjany zwučili cah měli. Letuschi póstniski cah pak je kónschi a rjanosći a bohatosći wo wiele pschetrjechi. Wón je na wobydlerstwa jara wjele sajima słudźił a je wjele schromnacja namakał.

Cłowjek możeše žebi skoro myślić, so nětkle w Minchowje abo w jenym měsće nad Rheinom pschebywa. Jako bješe rosdźěl tón, so tamniske karnevalske cźahi z nowšimi pyschnymi wobsahami a dorosćenymi wobdźělnikami w naschim měsće dźěcźi rjenje a pěknje z žiwojim wobrazom cźahu nerunachu. Se wobuskutkowanjom wuprima zu so dźěcźi tudomnych schulow pilnje k wěży a zu se sajimom a lubosću mnohe pěkne skipjny a nowotne postawy pschedstajile.

Mimo mnoho druhich widźachmy w cźahu někotre derje pradźene kwaśne skupiny, wjeło niz bjes braschki z kjom a kotom. Wjele starych bajkow bješe wožiwiło. Tej Jejkowy Sandrij w cźežkimaj schórnjomaj a z korbikom na hołomaj wašnje a mnohe žobu tupotasche. Swjetscha chcychu so dźěcźi pschedraśsile do žonow w sastarskej drasće, w starych mužow z trubku w hubje a z kjom w ruzy, jich wusta běsche wjeło wot njedźelskeje khěrzo sdalena.

Indijanojo a cźornuchojo běchu tehorunja wo Budyšinskim póstnišku cźahu shonili a jón njeběchu skomdźili. Mnozy cźornobrodaty abeźynniki kóžu so dostojnje w běłe płachcze a někak z tym klobuku na žiwojim wosu wjesele a ludej hnaduje z hkowu kiwasche. Konditorjo w swojich drastach a korbikami na hrbjisce póstniške brazle schromnych. Klownow w pišanych drastach a wysokich kónskich trubach na hłowje so schromadźachu w cźahu njeměrnje. Sedła pišane barby jara žiwje skutkowachu.

Wołrjedy cźahu so prynz karneval wobrazował žiwojich wobrazkow na pišanym wosu njes barbami města Budyšina wjeselsche na prawo a na lěwo mikosćiwje kiwajo. Na Žitnych wikach so póstniski cźah rospuschcźi. Psched muzejom běsche wós prynza karnevala sastał. Tutón Budyskim klasnam žwoje pożelstwo pscheczita a k wjeselosći na póstniskim dnju namołwjesche.

Na dróhach, po kotrejž so póstniski cźah hibasche, a na Žitnych wikach běchu so wulke žiwe luda zběrałe, kiž chcychu pschi wjeselnym podawku pschitomni być.

Po swjedźenju — posćenje

To žej strowota žada.

Po roswólnych swjedźeńskich dnjach karnevala sapocźa so z popjelnej srjedu póstny cźas. Tute posćenje pak nje wjazy tak krute kaž w prjedawschich cźasach. Tola też dźenża hišće so njo tešame nabožne pschicźiny płacza.

Posćenje pak ma też žwoju strowotnu stronu, kiž je jara ważna. Dawa cźěku ras wodychnyć, so może jónu trochu powotpocźnyć. Mnohe khorosće wukhadźeja z „wožranstwa". We woprawdźitosći trjeba cźěko mjenje pożiwadkow, hač so jemu pschizpeje. Hdyž so posćenje krucze njepschewjedźe, měli ludźo w tutym cźasu snajmjeńscha jenoż jěść, hdyž zu hłódni, a potom też jenoż telko, so žo skromnje najědźa. Stare pschisłowo žiło praji: „Hdyž najlepje žkodźi, pschestań!" W nim tczi hluboka wěrnosć, dokelž žoldk może mjenje jedźe wjele lepje a wužitnischo pschedźěłacź, hač pchepjelnjeny, so „cłowjek woprawdźe wjazy njemože."

Sa cźas posta měli so jědźenja mjaza sdźerźeć. Schkodźecź nicžo njebudźe, hdyž so žwaczíny na krótki cźas wdasch. Dyrbimy so jara želenych, popjerjanych a cźežkich jědźow sminyć a so bóle z jednorymi spokojić. Je ważne, tu na ratarski lud pokasać, kak strowy a žiwy pschi jednorej jědźi je, pschi tym njeje jeho wschědne dźěło lohke. Sstuži cźěku lepje, hdyž so tajkich pożiwadkow w dawamy, wo kotrychž wěmy, so žu „kumschtnje dźěłane, konserwěrowane abo barbjene". Skerje dyrbi macź a hospoza cźerstwe jědźe na blido pschinjesć.

S posćenjom może so nałětna kura sa wuczišcźenje a wobnowjenje cźěła pśewjesć. Wopak je, z tutej kuru halle potom sapocźecź, hdyž so wonka wschitko seleni a kwěje. Snata cźelna muczjenota w nałěcźu njeje jenoż scźěkwk so pscheměnitelneho pocźasa, ale też snamjo, so je nasche cźěło z truchami nawjelnjene. Njetjimy telko hnitwjeho kolesa, za to wjazy selowego cźaja. „Pschecźiwo kóždej khorosći roscze selo" a nasha domizna wobsedźi wulku mnohosć selow, kotrež derje wonjeła a nježnje žkodźa. Mamy zyły rietomas starych wunruhowannych domjazych krědkow. Ludźi, kotříž maja mało cźasa, chcemy na pocźołazy měd kedźbnych cźinici. Wschědnje wuživany, cźišći a wobnowja krei. Teš kura z jakorzowymi jahodami so jara korucza, kotrež może ch w tiche pschi žebi nosyć. Teš wieczor butrowa pomaska z kobłuschkom (Schnittlauch) abo zyblu žłuži tajkemu pschedewjaczu.

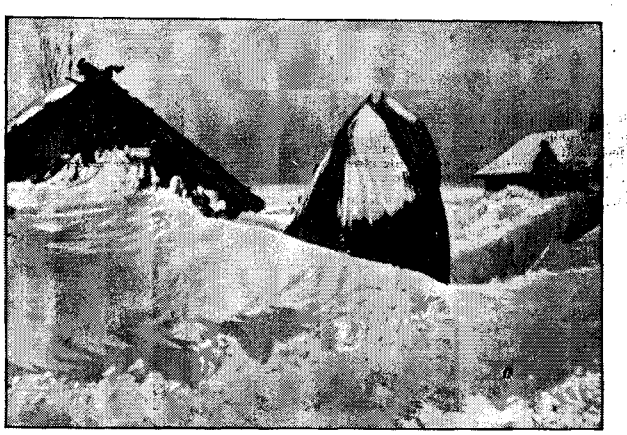
Hewak pak so žad porucza, wjace mekschitwu z cźerstwych płodow, wotajim brześku słonych jabłuczkow, zitronow a jabłukow.

Pschethodźujmy so husto w cźerstwym powětrje, pschi tym prawie hluboko dychajmy a staraimy so wo dobrajazy spat. Schtóž w połnym cźasu z jědźu lutuje a sdobom kreicźiscźasu kuru cźini, njeshubje niczo wo mucznosći saczuwacź, ale budźe so skerje z wotucźajej stwórbu lohki, cźerstwy a žwadobny cźuć. Mnozy, kotrež dyrbiłi hewak sa dźerženje mucznego cźěła nakožowacź, możeschi žwobodnje sa nowe a wužitne dźěła wužiłć.

=0=

Zyrkwinske powěsće.

S Hodźija. Piatk 28. maleho różka pop. ¾4 hodź. žerbske Boże wotkasanje.

Wulka syma w Rańschej Pruskej.

Pornjo južnej Němskej je Rańscha Pruska hišćze tas wulku symu z wjele žněhom dostała. Sdźěła zu žněhowe sawěcźa tak wulke, so schtomy a domy jenoż se žwojimi wjerschkami z njeho tcźa, kaž je to pschi tutych nimale zyle sawětnych ryhańskich domcźkach w Sarkowje na Kuriskej polkupje widźecź. (Scherl Bilderdienst, M.)

Maćerna rěč — słódki zynk maćerny

Kak rěcźiśch se žwojimi dźěcźimi?

Nicžo rjeńscheho njeje, hač prěnje pospytu dźěcźa, kak chce so iosumlitwe cźinicź. Najpodźiwnische synki swěta su naše najmeńsche a wjeśele nam cźini, hdyž je synki rosumimy.

Dołho njetraje a mloda macź wě, schto chce jeje lubje dźecźo. Macź a dźěcźko žebi žiwje a žbožownje rosuja. Kóždy, kiž pschipoktucha, zaczuwa dych tutoho cźiwjeho dźeća: macź a dźěcźo žłuchatej hromadźe žamo z žwojurěcź! Hdyž žadyn cźłowjek njewě, schto chce — macź to wě!

Naše dźěcźo žo roswika. S njerosumnych synkow — z njemje rěcźe mies maćerju a dźěcźom — nastanu zaznische słowa. Wschitky poczinaju dźěcźu rosuja. To je nowy pohon sa dźěcźo a próżuje žo kóždy napodobnicź. Najpukornische słowa a twórby rosuja dźěcźo sazo dorosćenemu: nan je „tata", dokelž ma „n" jworędźa cźežy wupraja runje kaž „t". Samowe by hnko, bychu-li žo ras wschě tajke dźěcźaze sami zhromadźiłe.

We wschěch žwójbach je wasańnje, so też dorosćeni synki wěsty cźas napodobnjej. Swjetscha žo też z dźěcźe w tjeseej wobłobje rěcźi, srédka w druhej. Niż „schto chce macź?", ale „schto chce Marka macź?"

Wěsty cźas žu wschitke tute wězy kaž dźěcźaze słowoběhy, narěcź w tjeseej wobłobje a wjele diminutiwow (zmjeńschenkow) sa dorosćenych a też sa dźěcźi z mózgowabidłom. Wšcho nežne a mjehke, schtož wot tajkeho małeho cźłowjeczka wukhadza, žo w tym swobrazowanje. Schtóž tajke bucze, kiž je zyle na lubosćcź a mikosćiwosć druhich pokasane, w žuchim tonje žwojeje wschědneje wobkhodneje rěcźe strowi, ma bjes dwěla lodoztu wutroby a njesmeje wuspěcha pola dźěcźa. Pohlad, synk a rěcź budźa kaž žamo wot žo nežnische a mjehsche, hdyž dźěcźowej njewinowatej wócźaj z połnej dowěru na naš shladujetej. Hruby synk moh tutomu dźěcźu prěni ztrach psched cźłowjekami saschcźěpicź. Szyka njesmě žo w małuschkownym žiwjenju nicžo nahle stacź. Pomału roscze, swaha dyrbi žo tohodla też z nim wobthadźecź. Wschо dźě žo kaž žamo wot žo roswiwa.

Schtóž pschedołho z pscheměnjenjom tuteje rěcźe cźaka, sabudźe na dwoje: z prěnja, so dźěcźu posdźischo cźežko padnje, prawje rěcźecź, a z druha je pschi wutrasach nascheho dźěcźa tak kaž pschi wschelakich druhich wěcźach w žiwjenju: wschо je jenoż we žwojim cźasu prawe, rjane a pschijomne. Schtóž pola maleho dźěcźa wokschewja, skutkuje pola wjetschoho hkupje. Zuły je trucźiscźi we žwojim rosćudźe pschi tajkich maliczkich žłabosćach, ale pschiwojena rěcź małuschkow žo sa wjetsche njeběłuscha, potom wjazy njeskutkuje.

Duž dyrbi macź w prawym cźasu sapschimnyć — hdy, to budźe žama najlepje saczuwacź — z tamnym dźěcźazym tatolenjom saśtacź a k prawej žerbschcźinje pschenźź, wožebje so dźěcźo też na druhu wobžobu žo imuci. Pschi tym chzemy naspomnicź, so ma žo na kóždy pad se žerbšku rěcźu, potajkim z maćerscheźinu, sapocźecź. W mnohich rynych žerbskich žwójbach je někto njewuchne waschnje žo sakorjenjko, so žo z małymi dźěcźimi němski rěcźecź sapocźe, njetrjebawschcje starosće, so žnadź hewak njebychu w schuli dosćź derje doprědka pschischke. Hacź dotal njeje žerbska rěcź jenje někajki duchowny sadźewk była. Runje nawopak: Schtóž najprjedy z wobu macźerscheźinu dokładnje rosumi a wobknjeji, nawuknje druhu rěcź lóžo a spěchnischo. Sserbske dźěcźo wobhladuje w tajkich padach němsku rěcź sa žwoju macźernu a hanibuje žo posdźišcho žerbskeje. Też njenawuknje jenje tak prawje žerbšcy, a husto dosćź tej niż prawje němšcy, dokelž ju starschej też prawje niewobknjeźitej a schula njemóże jónu satorjenjene smykli saby wutupicź. Tak móże žo stacź, so macźerinu njerosumi a wopaczne pschedźudki z wobu dźěcźu jenu rěcź wosmjetej, schtóž ji potom dźěcźo husto, hdyž bóle k rosumej pschińdźe, wótrje porokuje, kaj to z nalhonjenja wěmy. Schto dźenża wosnamjenja, jenu žłowjanstku rěcź wobknjeźicź, to cźi, wědźa, kiž dale pjezy pschińdźechu. Tuž žerbske macźerje, budźcźe rosumne, njebajcźe žebi tu niczo wot hłupych ludźi narěcźecź!

Mały dźěcźazy duch je tak hibicźiwy a k napodobnjowanju nachilenj, so hrajizy wuraźy a rěcźne formy nawuknje a w rěcźenju postupuje. Wěźo dyrbi macź we tym cźasu na žo kedźbowacź, dyrbi dobru žerbscheźinu nakožowacź, niz tajku grawocźiwu měscheźinu, kajkuž możesch ju bohužel někto husto słyscheć. Lóžojzo, jenu druhu rěcź nawuknjeć, hacź smykli schpatnieje žerbscheźiny posdźischo woitronicź. Wuczerjo žu w schuli nasłonili, so dźěcźi z dobrym žerbskim wurjekowanjom lepje němšku rěcź nawuknu, hacź tamne žerbske, kotrež hižo sdźěła němšcźinu wobknjeja. Wěźo, dorosćeni dyrbja žo prózowacź, cźistu žerbscźinu rěcźecź. Szyła je winowatosćź kóždeho jenotliwza, so nam nascha druha macźerscheźina njesanźe. Jenje niż!

Jabłuko je ważne za našu strowotu

Domišna naščeje jabłuczinu je Assija. Jabłuko waʒachu ẓebi hiẓo w ſtarowěku mjes pkodami najbóle. Pola ſtarych Grichow a Romjanow wužiwachu po kóẓdej jẽdẓi jabłuka.

Teẓ pola Germanow a Sslowjanow bẽchu jabłuka we wulkej cẓẽcẽi, dokelẓ mẽniachu, ſo je wošẓebje bohoẓo lubuja. Starym Nẽmcam bẽchu jabłuka tak kraẓny płód, ſo po jich wẽrie je ẓamo njeẓmiertni jẽdẓachu a padnjenym rjekam pchi ſaſtupje bo walhale jabłuka poſkiczachu, a ſ jich wužiwanjom doſta ẓo jim wẽczna rjanoſcẓ, móẓ a młodoſcẓ. Pola naẓ ſemrẽtym maẓnym dẽcẓom rjane jabłuczko do ruczẽkow położichu, ſo bychu ẓebi tam w njebẽẓach ſ jandẓelemi kuleli. Dokelẓ bě jabłuko w praſtarych cẓaẓach hiẓo tak wobliwowane, ẓe bjes dẓiwa, ſo wo nim mnohi pchiwẽrk naſta a ẓamo bajka wo nim mnoho powẽ.

Pola naẓ mamy ẓnadẓ na 300 druẓinow jabłukow, kotreẓ ſyre, warjene a ẓuchene ſtarym a młodym, tłuſtym a bohatym ſtrowu a dobru ẓyrobu a ſtrowotnu napoj poſkicẓeja.

Jabłuka wužiwamy jako ẓad k jẽdẓi a teẓ tiẓako a wino ſ nich dobywamy; ẓamo w medizinje, ẓdyż wſchelake extrakty, wošẓebje ẓeleſowe preparaty pchihotuja, trjeẓaju jabłuka.

Chemiſcy wobſteji jabłuko ſ nimale 85 proẓ. wody, dale pak ſe wſchelakich tiẓalnow, ẓokora, ẓeleẓa, wſchelakich ẓelow, natrija, kalija, wonjadłow a wošẓebje waẓnych vitaminow — wſcho nuſnje trẽbne wẽẓy ſa ſtrowu krej, naſch ẓiwjot a ſakład ſtrowoty.

Jabłuko je nimo mẽry ſtrowa pojẽdẓ, wošẓebje ſyre jẽdẓene. Cẓerſtwe jabłuko k cẓornemu khlẽbej pchikuẓowane je nẽſchto wulkotne, ẓłódne a ẓyrne a tyje wošẓebje dẽcẓom a tym, kotrịẓ duchownje dẽłaju. Jabłuko ẓyczi, wołſchewja, wocẓerſtwja a ſpẽchuje ẓołdkowe dẽło. Lubłake ẓele w jabłuku ſkutkuja wošẓebje ẓara derje na moẓny. Tohodła ẓo radẓi, ſo duchowni dẽłacjerjo, dẽcẓi, na krẽ ſtudẓi a na cẓuwy cẓerpjacy wſchẽdnje jabłuka jẽdẓa. Sſłabi a na ẓołdk khori ẓnadẓ ẓebi jabłuko w łachach trochu popjeku, kaẓ to dẽcẓi cẓaſto cẓinja, tak jo ẓołdk lẽpje a lóẓe pchijima, wošẓebje wjecẓor krótko pryẽdy hacẓ bo łoża ẓo lehnjemy, ẓo tole wošẓebje radẓi. Popjeczene jabłuka ſ mjedom ẓu dobre pſchecẓiwo łachelej a dyhawoſcẓi.

Jara dobry, ale jara mało ſnaty je jabłukowy cẓaj. Hedẓi ẓo na dwoje waſchnje pchihotowacẓ: Polijemy na drobno roſtrene jabłuka warjacu wodu a damy hiſchcẓe 10—15 minutow w ſamodẽlnym ẓudobiu cẓahnyc̣ a pijemy potom ſ ẓokorom, mjedom a ẓitronowej ſuchu. Nẽſchto pchidatnich ſiowm ẓeẓ roſtrẽane, ſłódi polpchuja. Tutón cẓaj je wubjerny napoj pſchecẓiwo łachelej a łacẓnoſcẓi a wošẓebje wẽcẓerſtwo ſymiu. Druhi jabłukowy cẓaj dostacẓnyn, ẓdyż ſuchene jabłukowe bẽlſki je ſymnej wodu nalijemy a potom warimy. Ẓdyż ẓo woda ſawari, hiſchcẓe 8—10 minutow na wohniu ſtejo wołanie a potom ẓo hnydom wetliſe. Tutón cẓaj dostanje wošẓebite aroma, ẓdyż nẽſchto nẽſchto njebẽłenych jabłukowych kuſkow do njeho pchidamy. Schtóż cẓerpi na drẽnje a wicẓ a na pſchewulku mocẓowu liſalinu, ſmẽje ſ nim dobry wuſpẽch. Hiẓo ſarar Kneipp porucẓeſche cẓaj ſ jabłukowych bẽlſkow najnaleẓnjſcho.

Ma ẓo hiſchcẓe pchiſpomnicẓ, ẓo mamy jabłuka prjedy hacẓ je jẽmy, wumycẓ, niẓ pak bẽlicẓ, dokelẓ runje we bẽlſkach je wjele najwaẓnjſchich wobſtatkow. Jabłuko je bjes dwẽła najlẽpſche mjeſe wſchẽmi płodami a podawa wſchẽm, kotrịẓ ẓo ſe ẓyrej ẓurobu ẓiwja, najwaẓnjſchi ſtrowotny dobytk. Riẓ jenoẓ chemiſke wobſtatki hódnotu ſadu tworja, ale wẽmu dẓenẓa, ſo w ſyrym płodẓe ſakhowana ſtłónczna energija, elektrika pruẓnoſcẓ, wot ſtłónza pchijata, je najwaẓnjſchi faktor ẓadowеje hódnoty ſa naſchu ſtrowotu. Amerikanſcy wuczeni ẓu wſchelake płody po w nich ſakhowanej elektriſkej energiji pſchepytowali a ẓu pſchekwapjeni ſmẽſcẓili, ſo najſdonjeriſche druẓiny jabłukow wjele wjacy elektriſkeje energije wobſahuja hacẓ wošẓebne wyſoko aromatiſke druẓiny, kotreẓ wjele wjacy pjenjes płacza. Tute nowe naſhonjenje podawa zyle nowe potiwy, tak ma ẓo hódnotnjcẓ jabłukowych druẓinow pokuẓowacẓ a podawa prẽni ras nowy pohlad do dẓiwy pokneho potajnſtwa ẓadu.

Pola naẓ mjes naſchimi ſahrodnikami a ẓadowymi witowarjemi ẓo tale wẽrnoſcẓ teẓ hiẓo roſcherja a pſchipónawa. Dotal tunje jednore jabłuka, kotreẓ ẓo cẓaſto najdłẽje dẓerża, dóſtanu wjetſchu płacẓiſnu. Dotal ẓu ludẓo po jich ſtẽdnoſcẓi wurjadnje aromatiſte doplahowane drohe jabłuka ſa najlẽpſche mẽli a tola maja tute ſa ſeẓiwjenje a ſtrowotu wjele mjenje hódnoty. Hiẓo próẓuja ẓo bóle kruczẽiſche jednore druẓiny płahowacẓ, kotreẓ teẓ jako ſchtomy wošẓebje pſchi puczach a w hubjenſchej ſemi dłẽje wutraja a lẽpje płody njeẓu hacẓ wošẓebne druẓiny. Wjele wjacy jabłonjow mohło pola naẓ ſtacẓ, doſcẓ próſdnych bleczkow widẓimy. Kóẓdy ſchtom ſa krótke lẽta lẽpſchu dań nieẓe hacẓ ẓana druha roſtlina. S tym powjeſtſchimy naſche ludowe ſamoẓenje a teẓ kóẓdy ẓwoje. Ssadu je wjele wjacy w naſchim kraju trẽbneho hacẓ dotal płahowachmy a tuẓ ſa wjele milijonow wukrajneho ẓadu domoẓowachmy. Pſchichodnje mẽło ẓo to pola naẓ dorunacẓ a tak budẓemy ymhacẓ wupłodẓerſku bitwu w tutym naſtupanju dobywacẓ a wjele pjenjes woſtanje w kraju, w naſchim ludẓe.

Schtóẓ ma ẓwoje pódy, ẓadẓej tuẓ, hdẓej je nẽkak mózno, jabłonje! Bohaty wuẓitk, ſ kóẓdym lẽtom wjetſcht, budẓe rjane myto ſa mały nakoẓeny kapital a ſa ẓnadnu prózu.

Přilopk

Spalene dẽcẓaẓe cẓẽło na lodẓe.

Ssobotu rano na lodẓe Kołpjazeho hata w Lipſku ſpalene cẓẽło nownarodẓeneho dẽcẓa namakachu. Cẓẽło bě do cẓenẽke ſchẽreje ſawaleńſkeje papjery ſawite. Nimo toho bẽchu ẓo ſa ſawalenje pchirẽſtowe muſtrowe liſtina cẓaſopiſa „Beyers Mode für alle“ ſ dezembra 1935, 4. ſeſchiwk, a dwẽ twjelẓu, jene ſ waſkowym muſtrom a cẓerwjenym monogramom „K. F.“ a druhe ſ crepowеje tkaniny a bjes ſnamjeſchka. Twjelẓu bẽſchtej khẽtro pſchetrjebanej. Po dotalnych ſwẽſczenjach ma ẓo ſa to, ſo je ẓo macẓ pſchi ſpalenju dẽcẓa mylika abo njebẽ dla ẓylneho kura w tym pokracẓowaka. Potom je cẓẽło do hata cẓiſka.

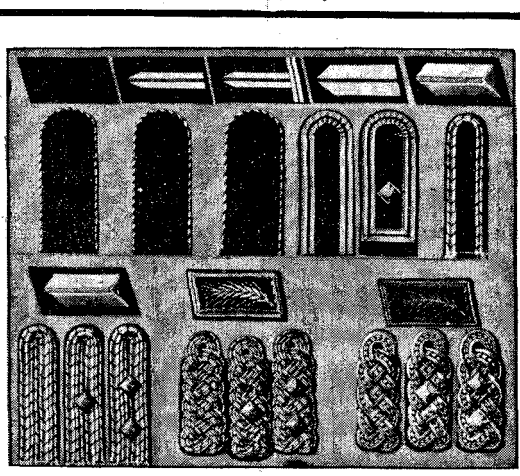
Radio

Schwórk 27. februara ẓo ẓłyſchi:

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wſchẽdneho programma: 6,10 wjeẓoły raniſchi konzert. 11,30 ſa 19,30 wo wobhonjeriſkich lẽtarjach. 20,10 wjeẓote ſ 21 ẓłyſchna hra.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchẽdneho programma: 6 wjeẓoły raniſchi konzert. 7,30 ſa bura. 8,20 ſa bura. 11,45 ſa bura. 19 wjeẓoły ẓwiatok. 20,10 Mozartowy zyklus (ſe Saarbrücena) 21 ẓłyſchna hra.

Hiſchcẓe waẓne ſ dujoweho programma: Barlin: ſabawny konzert. Wrótkławb: 20,10 wjecẓorny konzert. Frankfurt: 20,10 komiſka opera „Sevillaſki brodwirh“. Warſchawa: 20 operetowa hudẓba. Praha: 20,55 ſymfiſki konzert.

Sſłużbne ſnamjenja ſtatneje dẓẽłoweje ſłużby.

S pſchewſacẓom wjednikow NSdẓẽłoweje ẓłużby do ſtatneje dẓẽłoweje ſłużby ẓo teẓ ſnamjenja ſłużbneho rjadu, kaẓkeẓ na wobrazu widẓimy, krucẓe poſtajichu. Wjednicy we wonkownej ſłużbje noſcha ſnamjenja ſłużbneho rjada na cẓornym polu. Na wobrazu je widẓecẓ ſ lẽwa na prawo ſnamjo dẓẽłoweho muża, ſłużbory, wyſchſcheho lambory, wotrjadnika, wyſchſcheho wotrjadnika, niẓſcheho pólneho miſchtra, pólneho miſchtra, wyſchſcheho pólneho miſchtra, wyſchkoweho pólneho miſchtra, dẓẽłoweho wjednika, wyſchſcheho dẓẽłoweho wjednika, wyſchkoweho dẓẽłoweho wjednika, generalneho dẓẽłoweho wjednika, wyſchſcheho generalneho dẓẽłoweho wjednika, ſtatny dẓẽłowy wjednik.

(Scherl Bilderdienſt.)

Wobrazy z kopańcy Němska — Španiska

Přenje originalne wobrazy mjesynkrajneje kopańcy w Barcelonje, pſchi kotrejẓ nẽmſke muẓſtwo, kaẓ hiẓo piẓachmy, 2:1 dobu.

Ziwy wotomik ſ bitwiſchcẓa. (Weltbild, M.)

Fath nadbẽhuje.

Fath, kiẓ bě ſ rjetom dnja, dwoje wrota tſẽli. W lẽwo ſ ſpaniſki wrótkař Zamora. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Nẽmſki wrótkař Jakob wulki ſtrach wotwobo

(Weltbild)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 49 | Budyšin — Štwórtk 27. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wojerski puč w Japanskej

Japanske wójnske ministerstwo je wo žrjedowskich podawkach w Japanskej tule hamtiku resprawu wudało: „Dźeńa rano w 5 hodźinach žu wotdźělenja młodych offizierow žydło ministerskeho presidenta nadpadnyli a ministerskeho presidenta Okadu morili. Woni też wobydlenje khowarja shglow admirala Saita nadpadźechu a też jeho hnydom morichu. Potom nadpadźechu wobydlenje nawjedowarja wojerskeho wjeźehnjerstwa generala Watanaby a jeho tehorunja hnydom morichu.

Přjedawschi khowar shglow Makino je žo shubił. Pschi nadpadje na hamtiske wobydlenje dwórskeho marschalla Suzuki žo tutón cźejko rani. Finanzneho ministra Takahaschija w jeho wobydlenju ranichu.

Wudawanje nowin „Asahi" žo zastaji. Młodźi offizierjo chcychu wjerch Saionjia, poslednjeho žiweho zobudźawa rady starych, starych ministrow, kapitalistow, běrokratow a strony wolstronicy, dokelž chcychu tuchi w cźežkej hodź. smutkownje a shonkownje politiki naschu statnu formu smjerić. Młodźi offizierjo chcychu se swojim pustupowanjom prawdu w stacje wobnowić, so bychu wokstacze kjerjeseje statneje formy swěźili."

Wozjewjenje pućistow

Washingtonšzy diplomatojo žu s Tokia powěsć dostali, so žu wjednizy wojerskeho posłěhnjenja wschitkim Tokiowskim nowinam wožebitu powěsć pósłali. W powěźi swojej słěź s tym wusprawnjeja, **so je žo dotalne japanske knježerstwo bóle a bóle wot wěrneho japanskeho ducha wotkalilo a je do kjerjowych prěnjetnych prawow s njeprawom sapschimowało.**

Hejman Nonoka a hejtman Ando pschi 3. Tokiowskim pschikowskim połku staj wojsewjenje podpisałoj. W nim žo winowanje, kiž žo we wojsewjenju wupraja, s Londonskej konferenzu wo wójnskich łódźstwach w lěcze 1930 spyta dopokjakać. Tola žo też na to pokazuje, so poměr Japanskeje k Chinje, Rusku, Jendźelskej a Sjednoczenym statam dypk rosbuchnjenja dozpěje, jeli so žo na nětčišchim połoženju niczo njeprschemění. Schto ma to rěkać, žo we wojsewjenju njepraji. Hischcze žo powě, so Tokio a zyła Japanska pod krutym wojerskim dohladom stejitej.

Wójnske łódze do Tokia jědu

Japanske namórnistwowe ministerstwo je wojsewiło, so je žo prěnja łódźna eskadra do Tokia a druha eskadra do Osaki pósłała. To je žo dla schkita a sakhowanja porjada pała. S Yokusuki žu žo do jeneho Tokiowskeho pschedměsta namórniscy wojazy pschitojesli. Namórnistwowe ministerstwo pschitwrjenje wojakow jako naprawu wobhladniwosće wozjewjenja.

A'armski staw w japanskim hłownym měsće

Sobotu popołdnju w 3 hodźinach po japanskim cźasu, je ho na Tokio alarmski staw połožił. Tuta naprawa ho namjezy naprawa wobhladniwosće mjenuje, s kotrejž je zaso měr a porjad dojerjeła. Sdobom pak žo wojsewja, je w japanskim hłownym měsće dospołny měr a porjad njejetaj.

Też žo powě, so je japanske knježerstwo s kniesom nad bankami. Burzy a banki w Tokiu sajo dźěłaju. Też w Osaki je žo bursa sajo wotewrita. Město Tokio je žo pod wójnsku policajsku kontrolu stajito.

Japanske pósłanstwo w Barlinje zdźěluje: W Tokiu žo njeje wójnski staw wojsewił, dohodła sarjadnistwo njeje na wójsko pscheschło. K schkitanju wožebje ważnych městnoscow žu žo jenož wojerske straże postajile. Burza w Tokiu běsche žo jenož krótki cźas sawrěła a je žo nětko sajo wotewrita. Mjes finanznikami žadyn njemér njeknježi. Banki dźěłaju kaž hewak. Runje tak w Osaju steji. Sobotu wjeczor je žo smutskowny minister Goto sa nakhwilneho ministerskeho presidenta pomjenował.

Japanski žejm žo swołał.

Do Newyorka žu powěsće s Tokia dóschle, so je japanski ležer wutworjenje noweho knježerstwa porucził. Japanski žejm je žo na 20. haprleje swołał.

Přičny japanskeho puča

Ludźo w japanskim wójsku a namórnistwje žu hižo dawno žadali, so na žo nětčišche knježerstwo wotstronicy a na jeho město žo knježerstwo wustajicej, kiž bo wschěch wliwow zdaluje. Sdobom žebi tuzi wojerscy ludźo žadachu, so maju žo strony s knježerstwa wusamknyć. Nětko žu žo na pschewrót swažili. Wo wuspěchu jich zdźěła žo nětkole hischcze njemóže sudźić.

Wěste wojerske worschiny, kiž maju w kraju wjele pschiwiskowarjow, zadaju wjednistwo swonkowneje politiki a ważne pscheměnjenja w smutskownej politiku. Tu žuscha statne kontrollowanje hospodarstwa, wotstronjenje kapitaloweho wliwa, sprawne rozdźělenje cźežow a pomoc sa dźěławe wobydlerstwo. S puczom žo wo žylne autoritarne knježerstwo na cźole sjednoczeneho ludu prósyja.

Poslednje powěsće z Japanskeje

Nowe powěsće s Japanskeje potwjerdźuja, so je japanske knježerstwo dospołnje s kniesom nad położenjom, kiž je s wojerskim puczom nastało. Puczistojo žu hrabju Makina a generala Luzuka tehorunja nadpadnyli. Tutaj pak staj jim mohłoj wuceknyć. Wjerch Saionji, minister sa hospodarske należnosće kjerjerskeho doma Uasa a wójnski minister general Kawaschima staj žo tehorunja wukhowałoj. Japanski konsulat w Manile je wojsewił, so žo ani swonkowny minister Hirota ani druhe zdobustawy japanskeho swonkowneho ministerstwa njeju sranili.

W Amerizy pak žo też shórschenja położenja na Dalokim ranju boja.

We Whasingtonje žo boja, so žo położenje na Dalokim ranju pschiwótši, wscho jene hač žo wojerski pucz poradźi abo niz. W Amerizy žo pucz tak wukoњuje, so ma wón k rasnischemu postupowanju Japanskeje w rasnischej Asiskej słužiś. Jeli so smeja puczistojo wuspěch, maju Amerizenjo schmjatanjy na žowjetskorusko-mandźuskich mjesach sa mózne, kiž móža lohko k wjetschej katastrofje dowjesć.

Mimo teho žo w Amerizy też rasnischke postupowanje Japanskeje pschećiwo Chinje wocakuje. To pak so njelubje na sajimy wutkukuje, kiž maju Sjednoczene staty a europske kraje w Chinje. Też hdyž žo pucz njeporadźi, žo w Amerizy njewocakuje, so smeje Japanska bórzy sajo normalne poměry. W tutym swisku žo dopomina, so je žo po 26dym politiskim napadnje w Japanskej pschidźeranje wojerskeho wliwa w knježerstwje wobkedźbowało.

Też Franzowska podawki w Japanskej derje wobkedźbuje.

W tu khwilu je žo wojerski pucz w Japanskej w Pariżu hischcze mało rospominał. Jena strona pucz jako sćěhowk pozlednich wólbow wobhladuje. Druhy pak žebi myślła, so nětčišche podawki w Japanskej k nowemu postupowanju japanskeho wójska w rańschej Asiskej powjedźe. Ludźo, kotrejž maju s franzowskim parlamentom cźinicz, wobźebje na Japansku shladuja. Woni maju sa mózne, so pschi jednanjach wo franzowsko-ruskim sdźerżenju opposizija znowa na strachi poka'e, kiž bychu mohłe sa Franzowsku nastać, hdyž bo se sdźerżenjom na žowjetsku Rusku swjasała. Pschiwiśowarjo sdźerżenja pak praja, so bo franzowska pomoc jenož na ruske wjeźorne mjeńe pozdatkowała a so Franzowsku rusko-japanska swada zdyła njesajimuje.

Amerika podawki w Japanskej wobžeruje

Namjetny swonkowny minister Sjednoczenych statow Philipps je prajił, so je amerikanske knježerstwo s wobzarowanjom wo morjenju wyšokich japanskich statnikow zhonwito. Philipps dźiweluje, so podawki w Tokiu na stejiscźu japanskeho knježerstwa k Londonskej konferenzu wo wójnskich łódźstwach nješchto pschemjenja. Amerikanske knježerstwo dawa žebi s Londona porjadnje rosprawjecź, wono pak wosjewjenje swojeho stejiscźa wotpokazuje.

Zwołanje do němskeje dźełoweje służby

Němjokstatne nawjedowarstwo dźełoweje słužby wo swołanjach do dźełoweje słužby w nałerčzu 1936 tole wosjenja:

K haprleji 1936 žo swołaju:

1. Dźełowe słužby winowacźi, kotrejž žu žo w cźasu wot 1. januara hač do 31. měrza 1915 narodźili a kotrejž žu žo pschi wusběhowanju 1935 jako „khmani I a II" spóznali, dokoli žu žo po swojim nakhwilnym rosbudźenju sa swołanje k 1. haprleji 1936 nałpomnili.

2. Dobrowólniscy wojerske muzy, kotrychž žu jich wojerske dźěła k 1. oktobrej 1936 wschitke a kotrejž swoju winowatosć dźełoweje słužby hischcze njeżu dopjelnili, jeli so žo njeżu turaknje wot dopjelnjenja winowatosće dźełoweje słužby wuswobodźili.

3. Kotrejž žu žo jako „do cźasa słužazy" abo „dleje słužazy dobrowólniscy" wo pschistajenje do němskeje dźełoweje słužby samołwili, jeli so hač do 10. měrza 1936 sdźelerku dostanu, so žu žo pschijeli.

Hač k 1. oktobrej 1936 žo wróco staja:

a) Dźełowe słužby winowacźi lětnika 1915, kotrejž žu žo pschi wusběhowanju 1935 jako „s wumnenjenjom khmani" spóznali.

b) Dźełowe słužby winowacźi, kotrejž žu žo w cźasu wot 1. haprleje hač do 31. dezembra 1935 narodźili, jeli „leźnim" powołanjam pschiwótschcheja, na pschikład tatarstwu, lětarstwu, zahrodnistwu, rybarstwu, twarstwu a twarskim pódłańskim powołanjam a rěčnenu łódźerstwu.

c) S dźełoweje słužby winowatych, kotrejž žu žo w cźasu wot 1. haprleje hač do 31. dezembra 1915 narodźili a kiž bo leźnich powołanjow njeżłuschcheja, žo khětro wulki dźěł hischcze hač 1 haprleji 1936 swoła, dyrbi žo hač do 1. oktobra 1936 wróco staji.

d) Pozledńje rosbudźenje wo swołanju abo wrócostajenju žo jenož pisomnje stawa. Mjes tym žo žane zdźělenki njeczelu. Na naprawschenja žo njemóże wotmołwicź a wone tohodła nimaju smyła.

Niz do cźasa dźełowe městno spuschczicź!

Dźełowe słužby winowacźi lětnika 1915, kotrejž žu wot wusběhowanja žem swoje bydło abo pschebywanischcźo abo na městnje swoje wobydlenje pscheměnili a to hischcze njeżu wojsewili, žo khłostajomni sćinja, jeli so bjes kombdźenja swoju adresu wojsewjerni dźełoweje słužby njewojsewja, kiž je jich nakhwilne rosbudźenje wupisała.

Dźełowe słužby winowacźi žu nałerżne warnuja, so njebychu swoje dźěło spuschczili abo zdźěl hewak nješchto pschedewsali, priedy hač njeżu swoje pisomne swołanje dostali.

Wjetšina přeciwo belgiskim wojerskim zakonjam

Murjadny kongreż belgiskich sozialdemokratow we Brüsselu je po dwajdnjowym jednanju jenohłósnje resoluziju pschijał, w kotrejž žo wojerska pschedkoha wójnskeho ministra Devéseja wotpokazuje. S resoluziju je žo wulki dźěł parlamentskich sapósłanzow rosbudźił, so Devésowym wójnskim zakonjam pschikhłosuje. Kongreż žada, so by žo měschana kommisija postajiła, kotraż dyrbi wojerku pschedkohu a brónjerstwu industriju pschepruhowacź.

Ssowjetšzy offizierjo jako špiclowanjo w Polsce.

Warschawske statne rěčnistwo sa wožobami kommunistiskeje skupiny špiclow, kiž je žo njedawno rospuschcziła. Skupina běsche měła 26 sobustawow. Wuspěšnje je žo, so je skupinu swopředka wšěm Kowalski nawjedował. Kowalski je posdyšo do Ruskeje cźekny. Pschi pschepytowanju žu swěźili, so tutón Kowalski wopraudźe Jodlowski rěka a so je někotre kommandant tankoweje brigady w Leningradze. Druzi nawjedowaš rospuschczeneje kommunistiskeje skupiny Bortnowski je do Cźekoslowakskeje cźekny. Wón běsche generalny wuschk w cźerwjenym wójsku.

Bołharska němska rjekow podmórskeho cołma cjesćo.

Dźeše hacj dwě lěcje žu so prózowali a psched někotrymi dnjemi je so nětko poradźi, němski podmórski cołm 45 s Cjorneho morja sćěhnyć. Cołm běše 9. novembra 1916 na rusku minu sajeł a so podnórił. Sćmjertne powostanki 13 muži žnjeje wobžadźi žu s morja wucjahnyli.

Sćrjedu dopołdnja so padnjeni na wojeršim pohrjebnišću we Warnje žwjatočnje pokhowachu. Měšćeńska hudźba wotmarješe hrabje Saito, Okada a Takahaši, kiž su na wotpohrjebnišću přitomni byli, a wojerscy wobsadźichu wulice, přez kotrež so pohrjebny wobchad ćehnješe. Na wobchadźe su wšitcy wažni wojerscy a civilni hodnostarjo Warnow a wokolnych městow, kaž tež wšitcy wyši wojerscy a civilni hodnostarjo Bołharskeje a Němskeje, kotrež su so na wobchad wupytali, wobdźělili. Wšitcy su so na wobchad wupytali, wobdźělili. Wšitcy su so na wobchad wupytali, wobdźělili. Wšitcy

Ze Serbow

W Budyšinje, 27. februara 1936.

Naše hrono za tutón Božl dźeń

To dobrota je wostudła,
Hdyž kóždy dźeń je kermuša. H. Zejleŕ.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer 0, najwyšši/cha dnjowa temperatura 4 stop. cjopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer plus 1, najnižša temperatura w nocy ½ stop. tuwy. — Ničina, kotraž dotal naše wjedro wobknježeše, je so do Pólskeje sesahnyła a so tam rozcžahuje. W połnocnej Europje nowa hyłna ničina wot Islandskeje k Norwegskej cžehnje. Jedyn jeje wudźěr hač do połnocneje Němskeje haka a tam mile a pomročene wjedro wuskutkuje. Ničina pola Italskeje je so seslabika a njeshmje wliwa na wjedro w naših stronach. S wječora Franzowskeje nad morjom so wyšina wupschestrěwa a so k ranju hiba. Wona znadź nam na tónzu tydženia płónčne a mile wjedro pschinjese. — Jutšje pjatk płónčko 6,50 hodź. sthaka a so 5,37 hodź. khowa. Wótšacžk skhadża jutšje dopołdnja 8,56 hodź. a khowa so po połnocy 12,36 hodź.

Wuhlady na wjedro sa jutšiski pjatk: Trochu spodobniše a milišche wjedro.

*

Mištra Krawcowe koncerty w Čechach.

Srjedu, 19. t. m. mějachmy tudy serbski koncert, na kotrymž so jenož składby mištra Bjarnata Krawca podawachu. Koncert bě bohače wopytany, a naš jubilant, kotryž bě wosobinsky přitomny, dósta rjanu kwěćel a hrimotacy příklesk. Jeho składby so připołuchowarjam tak lubjachu, zo dyrbjachu so někotre čisła programa wospjetować. Program samotny wobsahowaše solospěwy, khóry, składby za klawěr a husle a dwaj kwartetaj, kotrajž so wšěm wosebje jara lubještej. Kak wulke připóznaće a pobóhnosćenje naš mištr Krawc tudy dostawa, kak Češa jeho česća a sebi jeho ludźbu a žiwjeńske dźěło waža, to wupraja koncerty, kotrež so w zanđženym tydzeniu w Českosłowakskej wotměwachu. Bě to w Chocnje, w Prazy, w Českich Budějowicach a w Brnje. Na wšitkich bě naš mištr přitomny.

*

Měšniska swjećizna J. Brězana z Ralbic.

Wšitcy w Prazy přebywacy Serbja přihotuja so na ważny podawk: Mjenujcy. příchodnu njedźelu 1. měrca dóstanje k. diakon Jurij Brězan z Ralbic wot jeho excelency swjećaceho biskopa Roemingera měšnisku swjećiznu. Wón budźe jedyn z tych duchownych, kotříž njeńčežchu po tradicijnym puću serbskeho duchownicho. Jako dorosćeny člowjek so hakle k duchownemu powołanju rozsudźi a posledne 16 lět jeho žiwjenja su połne wojowanja wo tutón jeho najwyšši zaměr. Narodźi so w lěće 1900 w Ralbicach, wukhodźiwši wjesnu šulu přihotowaše so na wobkhodnej šuli w Budyšinje na překupstwo; poby we wójnje na francowskich bitwišćach, po wójnje wobdźěli so horliwje w narodnym dźěle. Stnpi do kaolinowej towarnje w Kamjenjej pola Komorowa, hdźež so hač na městno wjedźaceho prokuristy dósta. A hakle ze 24 lětami so rozsudźi, zo budźe na měšnistwo studować. Bě to čežke a rozsudne předewzaće, kaž wón sam druhdy praji. Dyrbješe mjenujcy dwě studije z najnižšej rjadowanju na gymnaziju započeć. Tutón započatk bě čim čežši, pomyslimy-li, zo wón hnydom do francowskeho gymnazija zastupi. Wojnišciwši wustaw po 6 lětach z dobrym wuswědčenjom, dźěše na krótki čas do Hollandskeje, potom do Luxemburgskeje, hdźež do klóštrskeho rjadu „Towarstwa wutroby Jězusoweje" zastupi. Wot tam přińdże do Prahi a studowaše na Karlowej univerzitě bohosłowstwo. A skónčnje budźe jeho wutrajnosć a idealne předewzaće mytowane. Hačrunjež je wón w tutych 12 studijnych lětach skoro stajnje w cuzbje přebywał a najprjedy francowske a w Prazy češke wuwučowanje měł, je wón tola z cyłej wutrobu swojemu narodej swěrny wostał a kónc měrca we Ralbicach swoju primicu woswjeći. Njedźelu skónča so studentske léta a k. Brězan nastupi swoje žiwjeńske powołanje. My wšitcy přejemy jemu do tuteho nowoho žiwjeńskeho wotrězka z wutroby wjele zboża a wočakujemy, zo budźe jako nowočasny měšnik horliwje mjez swojim ludom skutkować.

*

— **Paduschstwa automobilow a motorschich kolow so znjeasnite.** Njedawno su w Drježdźanach paduschnu zwóžbu njeschtódnu sćinili, kotraj je automobile, motorsče kola a wjele pożytkow se spedizischich wosow kradła. Tutej zwóžbje mójeschce so tež dopokasacj, so je wozkobowy automobil w Radwósnej Hrabowzu kradł, z čimž je so 14. 12. 1935 w tudomnych nowinach pisało. Tutón automobil so w Drježdźanach nadeńdże a so wobježderjej wróći. Tutej zwóžbje mózachu pak tež dopokasacj, so je 6. 11. 1932 motorske kolo s pobocnikom w Budyschinje kradło. Tuto motorske kolo so bjes pobocnika w Khocžebuzu pola jeneho pschekupowarja šwjeći a so nětko tehorunja wobježderjej wróći. W běhu léta 1932 je so tu a w podkrjeju Budyschoho trajneho žuda hischcze 16 motorischich kolow kradło, kotrež so dotal njemóžachu wuslědźicj. Najšerje je tuta zwóžba hischcze wjazy motorischich jědźadłow kradła. Pischepytowanja so hischcze njejsu skónčile.

S **Ratarjej.** Wčera pschipołdnju krótko po 12 hodź. wozbowny auto trochu wyšche stareje běrkoweje thěški, hdyž druhi wós wschesćěhny, na hładkej dróhy do wjerhanja pschindże, tak so wosowy wjednik mózaš nad nim lhubi. Auto, so 3 raty pschećišnuwschi, na polu stejo wosta. Wozbowy pschi tym na dobre thoże do schkody njepschidźesche. Schkoda na wosu njeje tehorunja pschekmała.

S **Wělschez.** (Wobkhadne njeshoża.) Wčera rano wokoło 9 hodźinow so wyšche wšy pschi prěnich twarjenjach cžehe autowe njeshoże sta. Wjeleczanski fabrikant Joachimsthal do Budyschina jědźo na hładkej dróhy se swojim autom do wjerhanja pschindże a wo schtom sawadźiwschi stónčnje do pschérowa sajedże. Pschi tym so Joachimsthal thěrbo cžehe srani, a tež jeho pschewodźer sebi wobliczo rozrěa. Prěnju pomoz dr. Wienhold z Budeschez poda a potom franjenoju do Budyšeje khorownje pschewjesche. Wobschkodźeny wós dyrbjachu wotwlez. — Wokoło 1½ hodźin na dróhy mjes kilometrskim kamjenicom 1,5 hacž 1.6 wozbowny wós sniesbožk, kotrež dwrbjesche nadobo salpinacj. Na hładkej dróhy so wós wobwjertny a do schtoma rasjwschi w pschérowje leho wbita. Hornjo-Hórczanski ikakowny cžehitn automobil z pschérowa wucžahnychu. Karožerija bě dospołnje rosbita. Ludźo pschi tym do schkody njepschindżechu. — Snadom na to něhdże 400 metrow dale motorsti kolešaŕ na hładkej dróhy do wjerhanja pschindże. S wulkim wotmachom sleca wobkhadźeŕ motorskeho kola se swojim kolom do pschérowa, hdźež bě thěrbo wiele wody. Nimo tuteje symneje kupjele njeje wobježdżeŕ kola žaneje schkody pocžerpił.

S **Hornieje Hórki.** Wčera sriedu w tudyšichim papjerniku Marja Harnatowa pschi rěsanskej maschinje snjeboži. Stłóczi sebi khětro ruku, so nusnje smoballiwschi, dyrbjesche so do Budyšeje thorownje pschewjesć.

S **Budeštez.** Sandźeny schtwórtk bě so schulska rada k prěnjemu swojemu wobsedźenju seschła, so by lětne rosliczenje pschepruhowała. Rosliczenje na léto 1936 so na 29 490 hr. dothodow a 28 885 hr. wudawkow staji. Jako schulski lěkaŕ bu dr. Wienhold za Lessingowu schulu postajeny.

S **Porschiz.** Póndźelu wječor běchu wola Handrikez po šwuczenym waschniu amejnska zhromadźizna a na to gmejnske pósnizy. Wjeznjenio, kotříž wschitcy na tutym starym natoku wisaja, běchu so w bohatej liczbje seschli. Po sawjedźanych zwowch wjeznjanosty Wünscha poda najprjedy k. Cžabran rosprawu wo hontwinskej pokkadni. Po pruhowanju rosprawy, kotraž so za prawa spózna, dźakowasche so wieznjanosta Wünscha wotkhadźanemu hontwinkemu pschedsteiciŕerjej Cžabranej sa jeho 15lětne zwérne a sazkužbne dźěło. Na to wjeznjanosta Wünscha nadrobnje wo hospodaŕskim lécže 1935 rosprawješche. Dothody 28 492,10 hr., wudawki 21 151.12 hr. wuczinjachu, tak so wobstatk pokkadnje 7 337,98 hr. wuczinia. 385 metrow puczow je ko šnowa wobšypało a 1550 kózmych metrow je so nlesstrowało. S 1. hapreju schewomsnje wokrješ 2820 metrow plestrowanych a 2000 metrow asfaltowanych puczow. Liczba wobndleri z Nowmi Porschiami a Létonjom 554 wuczinja. 11 ludźi so narodźi. 9 bě wumrěło. Létny pschereš narodźenjow w saschlych 50 létach 13 wuczinjesche. Pschitunamy-li liczby narodow a wumrěczow, by so po prawym liczba wobydleri w běhu tuteho cžasa dyrbjało wo 203 wozbowom powjetschecz. Woprawdźe pak powjetschenje jenož 40 wozbowom wuczinja. Sbytni su do města a druhdże wotpuczowali. Pschereślowa staroba w žmjertnych padach 59,8 lět wuczinja, mjes tym, so bě tuta hacž do léta 1910 38,2 sa lěto wumrěło. Pschirunanje tutych liczbow dopokasuje, so je pschereślowa staroba je pomérnje khětro wjetsche. Wozbeje pobjmertnosć cžeschenkow je so khětro šmjenschika. Pschitomni tutu dokkadnu rosprawu se žiwym zajimom pschijachu. Knjes farař Handrik so w mjenje wjeeznjeeje zhromadźizny z cžopłymi złowami wjeznjanosće Wünscht sa jeho pschikkadnu dźěławosć we wschěch kluzbnych naležnosćach dźakowasche. Hdyž bě djeselski porjad dojednany, so wjeselu póstnišli dźeł sapocza.

S **Worka.** We wukubłańskim wječoru sa wjednikow pschedewzaćow a kubłarjow němskeje dźěławeje fronty póndźelu wječor w Maiwaldej hoschenju w Barcze stronjan Pětišcha z Budyschina we wólbach do dowěrnikich radow rěčzeše. Dokelž je tutón thema dla blischich wólbow jara sajimawy, bě wopyt dobry. Stronjan Pětišcha nzbże jcžehowaje dźeli: Pschewjedźenje wólby je nimo měry jednore. Pschedewzaća je šnajmjenscha 20 dźelobjerjerjemi maja dowěrnikow radu wusmólicj. W naschim wokrjeżu do rasčenja pschihadźazych šwjetscha ratarskich pschedewzaćow, kotrež so powschitkownje k zajsonlitim pschedewzaćam licza, maja so wólby tak pschewjesć, so pschereślowej liczbje dźěłacerjerow wotpowědaja. Do dźěłacerstwa (Gefolgschaft) ma so kóždy dźěłobjerjeŕ liczicj, tež tón, kiž połnje njedźela, wot wucžobnika hacž k nawjedowazemu šastojnikej, njeje-li tutón tež šaitupjeŕ wjednikowedo pschedewzaća. Wólby khmany dyrbi šnajmjeńscha 1 léto w pschedewzaću być a tež 2 lécže žamžne dźěło wukonjecz. Wolicz šmě jenož tón, kiž je 21 lět stary, potajkim tón, kiž ma wólbowkhmanu starobu. Jako rozsudny dźeń płacži sa šapodaczje liščzinow 20. dźeń měrca, dokelž po pschedpisach wólbnych namjetow maja tute šnajmjeńscha 14 dnjow wupowěšnjene być. Sa kóždu dowěrnišku radu płacži poštajenje, so dyrbi pschišłuchnik DSB być a we ratarskich pschedewzaćach, so do jeźiwjeńskeho šlawa hłuscha. Wothkłoženje je tajne.

Z **Khrósčic.** Zańdżenu wutoru pokhowachu na tudyšim pohrjebnišću 31 lět staru Hilžbjetu Konetscyu nu rodź. Völkłec. Běše mać 10 dźěći, kotrež su wšě hišće jara małe, a njezastarane. Z tutymi wbohimi dźěćatkami cyła wosada sobužarnje.

Z **Njehjelčic.** Zańdżenu póndźelu swjeceše tudyša „Bjesada" w Herbskej grychće swój lětuši załoženski swjedźeń. Hačrunjež bě wjedro jara njepřihódne, móžeše wokoło 8 hodźin wječor towaŕstwowy předsyda bur Łušćanski nimale połnu žurlu postrowić. Wjednikej so tříkróćna sława wunjesy a němskej hymnje so wuspěwaštej. Pod wustojnym wjednistwom k. kantora Rennera měšany khór někotre spěwy přednjese. Wosebje wuzběhnyć dyrbi so solowy wustup bura Jurija Cyža, kotryž wulke spodobanje namaka. Z wulkim džakom přijachu so poskićenja časnikarja Mencela na serbskich hušlach, kotrež zdźela k. Cornak z Róžanta na bandoniju, přewodźeše. K temu přizamkny so Wjelowa dźiwadłowa hra „Zhubjena njewěsta", kotraž wulke připóznaće namaka. Wšitcy hrajerjo so prócowachu, zo bychu za-

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk, 27. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,461	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,275	100 čěskosk. krónow	10,295
100 šwajc. frankow	61,20	100 franc. frankow	16,405

Barlinska burša, 26. februara. Mjenowanja hódne wotjiwjenje njemóžeše so tež wczera na burprevious pschežadźicj, wosebje dokelž so bankowstu klientela wikow šdalowasche. Burjowny wobkhod z powołanja tehodża tu a tam wotpschedawasche. Sakkadne ménjenje pak bě pisches to wscho powschitkownje pschecželne, z čjemuž někotre pschihódne powešcje z hospodaŕstwa wosebje powyschenja dividendy pola Bremer Jute a Stettiner Oel, kaž tež dojednanje we wjeczorno-němskim zementowym swjasku pschinoschowachu. Zjiwje wšo rosporaminachu so podawki w Japanskej, hacžrunjež na burjowny wobkhod žadyn wliw njemějachu. Na montanowych wikach mějachu wosebje krute wiki zynkowe hódnoty. Na rentowych wikach niebě wjetschich pschemenjenjow.

Barlinske žitne wulkowiki. Na Barlinskich žitnych wulkowikach je dale napadne pomérnje jara šłabý wobrot, kotryž so jenoż jdźela njedožahacemu dowosej pschipiśuje. Pschenża a rožka stejitej tež w njekontingentowanych twocach w dožahajej měrje na pschedań. Nakupowańki sajim wulkomtnow pak so njeje wožiwił a tež w provinzy so jenoż małe nakupowanja na krycže wschědneje potrjeby stawaja. Mózność, je k pizowanju šwužitkowacz, su tehorunja šłabe, hacž runjež su druhe pizowańske zita, wosebje wowš kěhy na wikach. W pizowańskim jeczmjenju dóńdże k mjeńschemu kupowanju. Wobkhod w jeczmjenjach sa industriju a piwarnje je nimale zyle dotónczeny. Na mutowych wikach so jenoż sa wschědnu potrjebu kupuje.

Wczera płaczejsche w Barlinje zentnar

pschenży W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rožki N 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — jeczmjenja G 7: 8,45 hr. G 9: 8.70 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr

Nekotre płaczišny z Drježdźanskich wikow.

Huhy, šarčane 1—1,20 hr., kaczki, šarčane 1—1,10 hr., kury, stare šarčane 90—1 hr., młode šarčane 1 hacž 1,20 hr., karpy 1 hr., liny 1,70 hr., jabtuka 15—50 pj., běrny po puntach 5 pj., jědźna koboda 18—20 pj., zybła 12—15 pj., thrěn 70—80 pj., žołotej 20—35 pj., běły kał 10 pj., čjerwjeny kał 12 pj., hyndrojty kał 28—70 pj., tomaty 30—35 pj., pětrjichilka 3—4 pj., rapunkt 80—1 hr., riewjeń 45—50 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 9 hacž 10 pjenjezkow.

Skótne wiki w Drježdźanach.

Na skótne wiki pschihnachu 1 wola, 21 bykow, 61 kruwow, 560 cjelatow, 142 wowzow a 400 šwinj. Pola howjadłow so wschón skót bórzy za najwjetsche płaczišny rozsebra. Cjelata mějachu dobry žrěni wobkhod, tež tu płaczišny pornjo šandźenej póndźeli khětro powtupichu. Wobkhod pola wowzow bě bjes wušnama. Šwinje so wschě za postajene krute płaczišny rozdźělichu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	26. 2.	25. 2.		26. 2.	25. 2.
Pšenca	210,0	210,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	173,0	173,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
ječmjeń now.	216-220	216-220	módre luniny	8,50-9,25	8,50-9,25
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	13,7-14,5	13,7-14,5
wows	—	—	zeradella	19,0-21,5	19,0-21,5
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšenč. muka	27,15	27,15	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,95	8,95
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	18,0-19,5	18,0-19,5	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 200.0 9: 201.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 167.0
Płaćizna za jeczmjeń za wupłodźerja 7: 169.0 9: 174.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 166.0

Hłowny redaktor Marko Smolerf w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolerf w Budyšinje a za nawěšteki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišćeŕ dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. 7. 1936 2249. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

zimawe podawki hry prawje žiwje předstajeli. We přestawcy poběča wosadny farař Mič wo nadawkach a prócowanjach katolskeje Bjesady. Rjane kulissy běše k. Buk z Njebjelčic narysował a namolował. Zbudźichu ze swojej čerstwosću wulke spodobanje. Dźiwadłu so wjesela reja přizamkny, při tym so też serbska poloneza rejwaše.

S **Dołheje Borschcze.** Nazionalsozialistiske spomožerstwo sarjadowa w Muchej korčnje derjewopytanu pschiwabjeńki wječor. Spěwne towarstwo „Radosć“ a schulska młodźina bohatu programm wobrubjowachu, kotryž wobsteje w pschednoschku z žiwětowobrazami wobstejesche. W pschednoschku so na to pokaza, so je NS spomožerstwo w Dołhej Borschcźi, Mikowje, Dubrowi, Horntej a Delnjej Wólschinje a Kamjeńtnej Wólschinje 440 ludowych towarschow w 136 domjacnoscach sastarało. S nalběranych pjenjes njech stej jenoj dwě liczbje naspomnjenej: Sběrći na dnjach jěchu jeneho hornza wunjesechu 250 hr., z pschedacźom plakatow nalběra so 125 hr., z wěznych sběrkow nasběra so pschi puntowskej sběrzy 400 puntow wichelakich žiwjenskich potrjebow. Nimo teho darowachu so hodownje schtomiki, swérina, běrny a 12 měchow hablow, dźiwajo na darniwosć wschěch ludowych towarschow mócheše so do 30. januara sa 4000 hriwnow wschelakich darow rozdźělić. Najwjetschi dźěl nasběra so w tudyschim wokrjesu.

*

S **Drježdźan.** Na Kinsbórskej drózy krjedu popołdnju cześitý autowy cłah do 21 lět stareho kolesara Zimmermanna zawabi a jeho k semi storhny. Smjertnje zranjeneho do Friedrichstadtskeje chorownje dowjesechu, hdźež je mjes tym wumrěł. Cźežko do krematorija pschewjesechu.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Měšćeńske dźiwadło.

Póstnisku wutoru pschedstajesche so nam w měšćeńskim dźiwadle po dołholětnej pschestawzy opereta „Reja do sboża“ wot Roberta Bodanskeho a Bruna Hard-Wardena, po hudźbje Roberta Stolza. Hdyž so ї prěnja wjeselachmy na tutu znatu wješołu, w hudźbje rjanu, na melodijach bohatu operetu, tak bu nam druhe pschekwapjenje wobradźene, nowowobsadźenje rólow, kaiež w poslednim czasu njemějachmy a runje tuto dopokasa so jako wožebity dobytk. Hdyž bě so kapalny mischtr Weber se wschej zwědomitosću wěnował rjanemu hudźbnemu pschewjedźenju, hdyž so runje tuta próza wuwi k nowemu doživjenju sa kóždeho hudźbu znajazeho, tak so sjednocźi s tutym też wubjerne hrajne pschewjedźenje, na kotrymž ma wschitki hrowy wjednik Alfred Borchert dobry podźěl. Sastudźerjo hłownych rólow Rudolf Lahoda, Ellen de Fries, Lu Margraf podachu swoje najlepsche. Wubjerny w rysowanju wopačneho hrabje ї Bibersbacha, se wschej sprawnosću lubowaseho friserskeho pomocnika Fritza Wendelina, bě Rudolf Lahoda. Zonu wulkeho swěta, varietejnu hwězdu Delirée Bivetandu hrajesche Lu Margraf wubjernje. Tuta rola jej wosebje leżesche a njemóžachmy so wobwrócz pschecźiu, so bychu so tutej wumělcy dalsche dźakne nadawki pschidźělike. Se wschej zunjoscźu, nježnosću, wutrobitosću hrajesche Ellen de Fries dźowku klobukowego fabrikanta Lizzi. To bě sbožowna trójka w hracźu, spěwje a reji. Tajkeho prawego žortniweho a zabjewědomeho ložowego słužobnika Sebastiana poda Alfred Borchert. Wutwabi se zwojej komiskej hru njeskónczne zmjecze, ale w druhim jednanju dźěsche psches postajene mjeru hrowego wobžaha, schtož w stwórtim jednanju jako bjeswólny friserski pomocnik se zwojej wuschiknosću sasko wunjuna. Mano Holtei jako fabrikant Mutzenbecher bě typa wožebitego razu, hačrunjež so žnadź pschesbožowny w zwojej jenu pschidźělenej róli njeczinjesche. Też Wolf Martini jako Hans Joachim ї Bibersbach (wopraudźity hrabinski žyn) bě dobry sastupjer zwojeje róle. Zhlkowy dobry wobeas pschedwjedźenja dowupjelnichu Franz Rarisch jako hrabja Lndo ї Bibersbach, Annemarie Gulan jako jeho mandźelska, Heinz Sützenaut jako Lutz ї Burgen, Franziska Hellmuth-Brämowa jako Mutzenbecherowa mandźelska, Liselotta Hörnigez, Editha Bräuerez, Elsa Layda a Elly Strepp jako pschecźelki Lizzi, Ernst Rasch jako friserski mischtr Falkmayer, Elif. Esserowa jako wuczomz, Lis. Hörnigez jako manikiira Lilly, Herbert Horst jako se Schmettwitz, Kurt Rockiáschel jako ї Gneisenau, Fred Esser jako se Stierling a Ernst Rasch jako se Falbstock. — Reje bě wulkotnje nawucził balett. mischtr Fred Esser. Pschejso sasko swjesseli kóždeho Walter Ullbrich se zwojimi derje pschipraunjenymi jewischczowymi wobrasami. — To bě hra, kiž bě pschihódna sa pósinisku wječor, kiž pak -też dołho swjeseli sajimzow operetow, kaiež žebi pschejemy. Kwětki, mózny pschikleśk a mnohe wospjetowanjach rjanych spěwow „Jónu w meji“, „Hdyž sasko meja budźe“, „Dobry měšczańko, njehladaj“ a pyschnych rejow — to běchu dopokazy spokojnosteze dźakneho pschipoložkuchakstwa.

-k.

Posledn'e politiske powěsće

Kelko płaczesche pohrjeb jendźelskeho krala Jurja.

S pohrjebnymi swjatočnosćemi sa semrětšeho krala Jurja V. je jendźelska statna pokładni něhdźe 25000 puntow (325 000 hriwnow) wudawkow nastało. Něhdźe 7000 puntow (90 000 hriwnow) je saměstenje a pohoscenje zusych wjerchow a wukrajnych hosci płaczilo. Sa transporty a saměstenje wojakow, kiž so pschi pohrjebje wobdźělichu, je žo 11 000 puntow (140 000 hriwnow) wudało.

Leni Riefenstahl pola Mussolinia.

Schef italskeho knjeżerstwa Mussolini je žrjedu Leni Riefenstahl pschijał a žo tši schtwórcy hodźiny ї njej rozrěčował. Mussolini žo sa jeje dźelo žylnje sajimowasche, wožebje sa jeje poślednji film wo němskej wojerskej mozy. Wón pak žo też ї wulkim sajimom sa jeje filmom wo olympiju napraschowalsche.

Towarstwowske powěstniki.

Baćon. Spěwny wotrjad (cyły khór) zeńdże so pjatk 28. februara.

Drježdźany. Towarstwo „Čornobóh“ změje swoju prěnju zhromadźiznu w pschichodnym měsacu sobotu 7. měrca wječor we 8 hodź. w „Elisenhofie“. Ważnych wuradźowanjow dla njech wšitcy wěsće přiňdu.

Drježdźany. Serbske kemše w Křižnej cyrkwi so zaso wotměwaju njedźelu Lätare“, 22. měrca, popoldnju 1/4 hodź. Wšitkich Drježdźanskich Serbow wutrobnje přeprošamy, też na towaršne zeńdźenje po kemšach w „Johanneshofie“.

Drježdźany. „Hromadnik“ změje štwórtk, 5. měrca wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Přednošk so wotstorči na přichodny měsac. Wo bohaty wonyt prosy předsyda dr. Wjaceławk.

Kukow. Wotrjad swj. Jurja w Kukowje změje pónđźelu 2. měrca wječor we 8 hodź. pola Natušec swoju měsačnu zhromadźiznu. Winowatosć wšěch sobustawow je, zo přiňdu. Hosćo su lubje witani.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Skótne wiki w Njeswačidle

Srjedu, 4. měrca, skótne wiki. **Měšćanosta.**

Pokiwy [illegible]ej a pjeru

Stoßen mit Hörnern basć. Podu, bodźeš, bodźe, S[illegible] die Hörner abstoßen sobi rohi wotbosć.

Stoßkante podbijanka (dł. pódbijanka).

stotk (nic: stotetk) Jahrhundert a stowka Hunderte Hundertmarkschein: stotnja Hundertschaft (sta[illegible] ša je sotnja), stotnik = wjednik stotnje.

straune Wendung ausführen nahle so wobroćić. Hóley so nahle ke mni wobroćiwši mje z hłosom postrowichu. (nic: wótre wobroćenje ke mni wjedźechu. Konja wuwjedźeš z hródźe; [illegible] wobrot).

Směški

S **Kafarny.** Lojtnant: „Móje mi traśch jedyn ї wo[illegible] prajicź, cźehdla wojak strowju cźapku abo helmu njesejmu[illegible] ale ruku pschiłoži? Na, Witka, wječe žnadź to wo?“ — Witka: „So do arresta njepschindże.“

*

Dobry namjet. Ssudnik: „Wy sceze dundanja dla [illegible] žydom dnjow wotsudźeny.“ — Dundak: „Ach, hnadny žudniko, dajcze mi radsicho trochu lépsche jésć a ja to [illegible] něschto dnjow dléje žadźcze.“

*

Se **schpitala.** Lékař prascha žo khoreho, kotremuž [illegible] pólwr na spanjo sapisnał: „Nó, Michale, móješch nětk lépje spaći?“ — Khory: „Ty słódka dobrota, spaći dr[illegible] hych mohł, ale kóždy krócź, hdyž drěmaći pocźinam, mje [illegible] słužobnik budźi, so bych sparny pólwr wjal.“

*

W **korčmje.** Hósći (chze płaćicź): „Ja mam karamsk[illegible] piwa a pjecź zaltow.“ — Korčmar: „Ja wam njemóžu [illegible] won dacź... Wésće schto, sćešce hischcze pjatnacze zal[illegible] tow, potom runje wucźini hriwnu.“

(937)

Serbska drastu

derje zdźěžanu [331]

slepjańsku
abo
katolsku
abo
evangelsku

kupić pytamy. Zapodajće zamołwienia pod A 6 na wudawarnju SERBSKICH NOWIN

Wopisma za dźěćacu pomoc přiimam! 229

Šaty

Hilger nasl.

E. Wilček

w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Kupańske wanje zacynk., 170 cm dołhe, 12,65 11,45 9,85

Plokańske wanje wysokeje formy, zacynk. 90 cm 11,75 10,70 9,65

Dźěćace płok. wanje 7,55 6,35 5,35

Siegel w Budyšinje na Zadnjej Bohatej hasy 15 blizko Butrowych wikow (929)

Časniki a debjeńki 189

to sej spomjatkuj w Kamjencu jenož pola BRUCKNERA (Trauringecke) kupuj

Míele prochsrěbak 18,— hač 135,— hr. (246)

Dostać we wotrjadu. wobhhodach

Płaćiznyhódne łožowe šat

Wupjerki, pjerjo njepřepušćliwe [illegible]
84 cm m 1.60 1.40 1.
130 cm m 2.65 1.90 1.

Linon, dobreje kakosće
84 cm m 0.54
130 cm m 0.98 0.85 0.

Łožowe počehnjenja kašćikate 160 cm m 1.
Smuhaty płat 160 cm m 1.95
Łožow. počehn. we wšěch [illegible]

A. Bokelmann

naslědnik :: mějićel C. Mü[illegible]
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2 :: Założ. 1892

Młody pohonč

(evangelski Serb) wokoło hač 17 lět, so hnydom [illegible] niom na mjeńše kubło [illegible] Budyšina pyta. Poskić. p[illegible] A 7 na wudaw. Serbskich No[illegible]

Doporučće

swojim lubym znatym abo přećelam naše

„Serbske Nowiny“

Prosymy Was zdwórliwje wo tutu prócu!

Skazać

móža so „Serbske Nowiny“ na wšěch póstowych hamtach a tež pola našich dowěrnikow a roznošowarjow na wsach.

Šěsć razow

wob tydźeń a štyri króć z wosebitej přiłohu — „Łužica“, „Domowina“, „Serbski Student“ a „Nowiny za dźěći“ — wukhadźeja a płaca jenož 1,51 hriwnow na pósće

(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)

Bestellschein

an den Verlag **„Serbske Nowiny“** in Bautze[illegible]

Herr .....
Frau .....
.....
in .....
Postanstalt .....
Wohnung .....

bestellt hiermit die „Serbske Nowiny“ vom ..... Preis 1.51 R[illegible]

Datum: ..... Unterschrift: .....

Příloha k čísu 49

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 27. februara 1936

Stary tolef powěda

Pětr Kowar-Drjezdżanski.

Se šlěbornym wěnčkom wudebjeny tolef pschebe mnu leži. Běše waschnje, ſ taſkich šlěbornikow jehły dźiwać ſa nasche ſonny k wschitkněnſenju ſ mutrobnju. Hdyž mje wón nětko tu mjes druhimi debjenkami w kaſchčiku leži a tuſ ſo tak w duchu ſ nim do rěčzow dam. Powědaj mi, tolsty stary tolerjo, ſchto by wschitko nałhonił a dowědźił. A ſmoju ſtawiſnu taſke ſapoclina: Haj, ſo mnu je wšo dawno na ſónzu, tak wěnčkaty kaž tež ſym. Taſ je na ſwěcze, nekaſki ciaſk nětčo pkaczkich, potom cu ciſmu do boka abo ſnjeku nětčo druhe ſ tebje. Moji bratſa ſu wšěcze ſaſo do wónoſe pſchiſchle. Jenoż wón wěnčk je mje psched kamſnym wokudem wutkowak a tak tu wotwocſuju a wuzliwam ſwój wumjeńk. Hdyž je ſwojim ciaſu do ſwěta ſtupich, błyſchciatý a traſny, mje ſ mnohimi towaršſkemi ſpomnychu do khětro wulkeje wſiawki, doniž mje brabaze ruki do papjery niesawalichu a mój prěni pucź naſtuvich do pokkadnje. Tam bě tak ſakoſtnje wjele pjenjes, ſo ſo njemóžach bodźiwać, ſe bohaty je tola ſwět. Běch ſo jara mylił. Hdyž potom ſo poczach do ſwěta kuleć. Sszym widźak, kak maju ſo ſubio dźeć. prjedy hač ſo jim pſchikulich. W naſchej ſawalny běchmy 50 tolerjow bromadźe a jedneho dnja nas ledwe rěſnik a mikowar ſe ſkotom do ſwoje khěže mašanje kakanje ſanju tolmy. Nó, dźe dha nětko ſ nami. Nietraješe dołho a běchmy pola wulkeho kuſa boma, ſa to ſtary wół ſwój poſledni pucź naſtupił. Haj, to je tež dóſt ſiwjenja, luby wół wě, hdyž ſo ras dožiwił, cie ſabija; derje, ſo wół nieſym. A ſta ſo, ſo mlodu ſtadu bołczku ſa nětčicku pſchiſtatchu: kur mje knochny a holcička mje dołha jako ſawdawk. Kak ſo tola wóczu ſamſichtej nad błyſchciatym tolerjom; wšitke hiſchcze tajki dźenjes widźała njeſě. Doma zyła ſwójba ſo nad nowom oleriom radowaſche: nan pak ſ wěſtej ważnoſciu mje tykny do ſchinje. Tu běch nětko zyle ſam, ſo ſo mi wocza ſnikacź. Nietraješe pak dołho, po mnje pschidźeſche a dźěch ſ mojimi ludźimi do měſta na herrnat. Dźe dha ... ſ nětko ſoſo ſo mnu? A kajſeju mě- ſach tu w mólchničzan hiſchcze towaršſkow, dwaj maſaſai tolerjej biese wšcheho błyſchcza. Tai chzyſchtaj mi ſ kartrom hacź? Pht. Mn tlio dopomhachmu naſchemu wurikej k makemu proſatku. mói ſwěcze, na ſwinjazych wilach běchmy a kaika ſo kwicſeńza. Rotaikim, ſchto běch we ſmoim ſtarym ſiwjeniu nětko błio nałhonił. Maſchi tolerjow, ſo ta wěc cźini. hyrnież maſann hok. każ chelch. njeſtaczich ani kroſchka wizzu, hdyž ſo błyſchcźał każ ſłónczko. Nó. hanjenn běch mjes towaršſkemi a tuſ ſo ſ motwaſchom prajowach, ſo hnch ſwoju ſaſnoſci ſtukił, ſchtoż ſo mi tež bórſy poradił, hdyž ſo w jedným měſchtu ſ kroſchkami a Wóh wě ſ kaikimi drjebjeńkami wokoło tłóczachmn. Schto cźi pomba błyſchcź, ſnutskowna hódnota pkaczi! Swsinjazy mikowar mje domoi njebonieſe. ſawoſtoch w měſcze na póſcze, maſany każ běch. So hnch pak wschě ſwoje ſtaſzie wunowjedał, to chzu Mam ſalutowacź, ale nětkotre ſnm hebi tola derje ſpomjatkował, tuſ błyſchcźe: Běchu hodn, we kaikim łérje, njewém. dha leſach mjes druhej wobradu do papjera ſawalenej na wokuſchku. Młodyn człowiek mje ſwuwała a by mje nairadſcho kochił, tak maſann każ běch, tak ſo ſwiſeli, hdyž mje wobłada. Potom ſkoku ſo mnu ke klamarjej, ſo by ſwoiej macźeri rukaſzy kupił ſa Bože dźěcźo. Schkoda, ſo nětko nieſnym widźał, kak ie macź ſo wieſeliła na rukaſzach, ke kotrymaſz běch tola ſobu dopomhał. Druhi ras běch w rukach wbohich khudych ludźi a, każ ſo mi ſda, ſich ſenſeńke ſamoženje. W makym ſamorku leſach a kaika bě tola ſrudoba wó ſiwnje. Nan bnohowaſche cźežko khory na ſwoſim koſu, łžkaſ pſchińdźe dyž a dnk. Skónczńnje wbohi muż wudycha a bě wulke płakanje. Hacź dha woni njewědźa, ſo tu ſa hiſchcze ſnm? Haj wschak haj, won ſo mnu, ale niz ne tola, dha ſo jemu ta holza cźim bóle lubjeſche. Pſchińdźe ke kwaſej, ſo tolerje kulachu, haj to bě radoſcź. Niz, ſo by pak ſ tym też wulka ſbożownoſcź ſwěſcźena była, ow ně, hujto doſcź ſnm naiwjeſtchu radoſcź natrjeſchił, hdyž bě naſz jenoż mała cźrjódka hromadźe pola mjeńſchich ludźi; tam ſebi naſz cźim bóle ważachu. Natrjeńſche wjeſele ſnm tas měſ na mahnm hólczku, tón bě wot macźerje k rěſnikej póſkanu po miaſo k jutram a niebałatko ſhubił duay po puczu mółchnicźku ſ tolerjom. Płakaja pola rěſnika ſwoje ſaczki wobroczeſche, tolef bě tuk. Schto nětk. Rěſnik macź derje ſnaio, wćhak miaſo ſobu ba, ale. ſchto budźe macź praziź? Hólczk bě ſo ſłónczńnje dopołatak, puki niebandźeſche, ſrudoba bě tak hižo wulka doſcź. Toleſ, moił ludł! Mjeńſku po kemſchach wohłada macź we ſyrkwi pſchitnjenu zedulku, ſo je ſo na pucźu mółchnicźka nomakała a pola khěbźarja je doſtacź. Macź do drakkomory ſtupi a khěbźar da jebi mółchnicźku wopiſacź. „Tolef je nutska bnk", rieknu. Wšcho bě prawie a ihożowna macź njemóżeſche hnětke doſcź domoj pſchińcź. Dźenſa hiſchcze makeho rawika łkakacź widźu, hdyž jemu macź ſwoju mółchnicźku ſ tolerjom pokała. Moprawdźe bě cźe tu Wóh tón Knjes makemu niebołatkej łaſo jeho tolerjej donomhał a tak ſnm ſ cźeſcźi wſchitkich a tebołła mje nětko widźiſch ſ wěnczkom. Maky hólczk pak — bě pińaſ ſnm.

Pflopk

Autobus ſ puczowarſkim towaršſtwom ſajeſdożił.

3 cźeſło a 5 łohłokranjenych.

Se Schweighofena pola Berzgaberna w Pſalzy pokhadźaze puczowarſke towaršſtwo bě we wóſom wulkich puczowarſkich wołach automobilowu wuſtajenju w Barlinje wopytało a ſo domoi wjeſeſche. W nozy pak běchu ſo ſajeli a ſo na dróhu do Lipſka ſabłudźili, kotraž bě doſcź błahka. To bě wośudne ſa pożledni wós, kotryž wobſtejeſ ſnm wopjeſche. Pſchi Roſtbergu błiſko wotbocźowazeho puczja do Wehlitz cźeſli, ſ 15 wobſamt wobſtejeny wós, nad kotrymž bě wjednik móz ſhubił, do wjerchanja pſchińdźe, pſche- ne tola, dha ſo jemu ta holza cźim bóle lubjeſche. Pſchińdźe ke kwaſej, ſo tolerje kulachu, haj to bě radoſcź. Niz, ſo by pak ſ tym też wulka ſbożownoſcź ſwěſcźena była, ow ně, hujto doſcź ſnm naiwjeſtchu radoſcź natrjeſchił, hdyž bě naſz jenoż mała cźrjódka hromadźe pola mjeńſchich ludźi; tam ſebi naſz cźim bóle ważachu. Natrjeńſche wjeſele ſnm tas měſ na mahnm hólczku, tón bě wot macźerje k rěſnikej póſkanu po miaſo k jutram a niebałatko ſhubił duay po puczu mółchnicźku ſ tolerjom. Płakaja pola rěſnika ſwoje ſaczki wobroczeſche, tolef bě tuk. Schto nětk. Rěſnik macź derje ſnaio, wćhak miaſo ſobu ba, ale. ſchto budźe macź praziź? Hólczk bě ſo ſłónczńnje dopołatak, puki niebandźeſche, ſrudoba bě tak hižo wulka doſcź. Toleſ, moił ludł! Mjeńſku po kemſchach wohłada macź we ſyrkwi pſchitnjenu zedulku, ſo je ſo na pucźu mółchnicźka nomakała a pola khěbźarja je doſtacź. Macź do drakkomory ſtupi a khěbźar da jebi mółchnicźku wopiſacź. „Tolef je nutska bnk", rieknu. Wšcho bě prawie a ihożowna macź njemóżeſche hnětke doſcź domoj pſchińcź. Dźenſa hiſchcze makeho rawika łkakacź widźu, hdyž jemu macź ſwoju mółchnicźku ſ tolerjom pokała. Moprawdźe bě cźe tu Wóh tón Knjes makemu niebołatkej łaſo jeho tolerjej donomhał a tak ſnm ſ cźeſcźi wſchitkich a tebołła mje nětko widźiſch ſ wěnczkom. Maky hólczk pak — bě pińaſ ſnm.

Göringowy hontwjerſki mopyt w Białowježi.

Pſchi ſwojim mopycze w Pólſkej pſchebywaſche miniſterſki pſchedſydа Göring też nětkotre dny w Białowjeſkich ſtatnych łéžach, hdyž ſo na hontwje wobdźěli. Na wobraſu widźimy miniſterſkeho pſchedſydu a němſkeho Warſchawſkeho pódſtawa ſ Molike, mjes druhimi haſnikami pſched bohatym hontwjerſkim wuſpěchom. Poſſe- łike běchu ſo kundroby, wjelki. tyrjy (Luchs) a liſchki. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Klankowe dźěći

Tuta wěrna ſtawiſna njebudże — każ ſnadź mohło naſzimo lubjeć — wo bjeſtaroſtnych a wjeſelych dźěcźoch, kich klankach a hroſtach jednacź. Nawopak, klankowe dźěći, wo kotrychž cźinemy tu rěcźecź, maju jara mało ſhronadżenoho ſ tamnymi njepocźeſeneje młodźiny. Wone wobraſ błudnjeſtwow podawaju, do kotrychž może cźiwilowana człowjeczа duſcha ſ chwilemi pſchińcź.

Jeda wječ ſ hłowu wjeſche, hdyž ſo wo Deitez Hanje rěcźeſche. Njeſtawaſche ſo to hakle dźenſa a wczera, ale Hana bě łéto a dźeń hižo ſ pſchicźinu tak nětkotreho ſpodźiwanja hyła . . .

Je ſtare prajidło, ſo jenoż potom na ſwojich ſobuczłowjekow wołoſche kedźłoujeſch, hdyž ſy ſam bjes wjele a wulkich ſtaroſcźow. A ſpodźiwnoje je, ſo běchu wobydlerjo tamneje wjeſki bjes ſaczuczłiwych ſtaroſcźow. Spodźiwne tohodła, dokelž cźaſy, w kotrychž je ſo tuta ſławiſna pobała, taſke njeběchu, ſo mohłe ſiwjenje bjes ſtaroſcźow a wobcźeſnoſcźow dowaliź. Ale běſche, jako by hołk wulkeje, cźeſcźi łét trajazeje wójny tutu wjeſ, kotraž każ ſhowana ſo horami leſcźeſche, chzył nimale dospołuje pſchełutowacź. Běchu drje wo wójnje a wójniſkej harje ſłyſcheli a wědźeli, ale wjeſ bě ſtajnje njewobcźeżena woſtała, doniž ſo měr ſobu wſchudże do kraja njewotſcźeſcźene. Mějachu potajkim dowru ſwuiku, ſo jedyn wo druheho, wo ſwojich ſobuczłowjekow, wo jich błahoſcźe ſtaracź. —

Hana njeběſche rjana. Běſche ſuchа a trochu pſche dołha. Hačrunjeż bě hakle połoizu tſicźetych łét doſpěła, běſche jeje mjeſnowcźo hižo ſmorſchcźene. K tomu mějeſche wuſpodowaje kizowej koſcź, ſchtoż ſi ras zuſeho ſplaha da- waſche. Ale tole njeběchu pſchicźiny, cźeſohdła we wóſu rady wo Hanje rěcźachu. Běſche wot młodoſcźe hižo ſpodźiwny cźłowjek, ſamotniza, tak ſo poprawom w łóżdym domje jako wulke ſboże ſa nju wobhładowachu, ſo bě ſo krótko do nanoweje ſmjerzeje na prěnjeho pomognika nanoweje kowarńnje wudała. Macź Jenje njebě ſeſnała, wona bě pſchi jeje porodźe wumrěła. Sotrowa bratrow njemějeſche. Tak ſnaimjeńſcha w měrje dale w nanowym ſtatoku žedźeſche. A wobhładachu-li ſebi jónu jeje muża, Bržčanej Arnoſchta, potom dyrbjachu ſebi rjez, ſo wón njeběſche ſawěſcze tón najſubjeńſchi. Trochu njewobrotny a proſty. Ale ſłónczńnje kowarſki hamor ſane pjero a ſadyn barbicź njeje. A Jenje njebě we wóſu nichtó ſłyſchał, ſo je Arnoſcht ſe ſwojej ſonu wótre ſłowcźko porrcźa.

Ale tute wonkonne ſboże, kotreż Hanu pſched nuſu a ſtaroſcźu ſakhowaſche, njebě ju, każ ſo ſda, pſcheměniło. Sa młode łéta bojaſliwa a ſtajnje wuſkotna, wona ſ pſchiwobwjeſel ſiarobu jenoż hiſchcze mjenje rěcźeſche. Hdyž běſche prjedy jako młoda hołza kóždemu pachołeſ ſ puczа khodźika a njeběchu ju Jenje wjecjor ſ młodym muſſkim ſe wóſu ruku w ruku ſo pſchełhodźowacź widźeli, dha ſo nětkole, w ſydom łétach mandźeſſkwa, hiſchcze bóle ſmětka ſalowaſche. Njemóżachu we wóſu rozumicź, ſchto běſche ſ pſchicźinu ſamotatſkeho ſiwjenja. Wějachu to ſa hordoſcź. Tak ſo nětkotre wótre, nětkotre ſchcźipate ſłowcźko wo njej poręcźa. Niz ſtajnje ſa jeje wożowmaj! Wo ſnź na połach, pſchi wjeſnym hałku pſchi płokaniu, pſcheſ płoty ſnſodnych ſahrodow, pſches wocźinjene a niſke wokna na wjeczorach běchu ſe ſłowa ſłyſchcźeſ.

Běſche jeje ſokłukha, ſo je ſebi ſ 29 łétami hiſchcze muża papadła? Njeje ſo Bržčanej Arnoſcht wjele bóle na kowarńju ſamérił? A ſonu jenoż nału nuſnu pſchidawk ſobu wſak? Dozpka hdże dźeći woſtachu? Sſydom łét ſenjena a bjes dźeći! Běſche dha ſwojemu muzej ſchwarna towaršſchka? Schtó dha we wóſu by hewak bjes dźeći woſtał? Ta wopraudźe pſchicźina njeběſche, ſo mohła nimo teho hiſchcze horda bycź. Taſke běchu ſłowa, kotreż ludźo wo Hanje rěcźachu. S łétami wone na wótroſeći a ſaſnoſći hiſchcze nabywachu. Cźim bóle Hana mjelcźeſche, cźim wjazy a cźim hórje ludźo wo njej powědachu.

Muż po ſdaczu mało wo powſchitkownych rěcźach pytny. Sa błidom w korcźnje jeho muzjoſ ſ tym na pokoj woſtajichu. A hewak wón jenoż ſwoju kowarńju ſnajeſche, hamor a nakowu.

Tu ſłónczńnje we woſnnum łécźe mandźeſſwa bě ſo Hanine pſchcźeże dopjelnilo. Każ běſche jeje waſchnje, njebě wona wo ſboju, kotreż bě ſo ji ſiało, nicźo pſcheradźiła. Poſlednje mężazy hałle, hdyž drje to njemóżeſche wjazy potajicź, bě ſo ſwojemu muzej wuſnała.

Poradźi hólczk.

Tola ſamżnu hodźinu, w kotrejż bě ſo ji póſłał, ſo ji też ſaſo wſa. Nichtó njebě dźěcźo ſawohładał. Jenoż baba, kotraż bě ji w cźeſſej hodźinje babiła. Prjedy hač móżeſche ſo muż bohładacź, knuceje ſaczinjeny mały cźorny łajſchej wó jitnoje ſtejeſche.

A nětkole ſo nějchto ſta, ſchtoż we wóſu hiſchcze wjetſche ſpodźiwanje ſbudźi. Jenoż porodko běchu ſonu prjedy we wóſu wohładali. Nětkole ju wſchědnje, rano a wjecjor, horjo na kerchow hicź widźachu. W ruzy kwětki, kwětki nałécźa, kitnje a naſjunne kwětki! Sdamo w ſymſkich mężazach bě ſebi wěnczki a cźeczeſe ſ jédliny ſwita, kotreż rowcźež py-

cźišny žo do pšcherowa a wosta skónčnje na žušodnym polu znak ležo. Wožoby, kotrež žo pšchi padnjenju do kule smjetachu, mózachu hakle žo po dleščinu prózowanju ſ cześkeho położenja wuſzwobodźićź. Tſjoch cześkoſranjenych, diweju muzow a jenu ſonu dowjese pſchipadnje nimoiđźazy wós puczowazych „Móz ſ radoſcze“ do khorownje. 5 dalſchich lohkoſranjenych wožobow ſ blišich Schleuditz lekar ſwobala.

Pſchijedje nowy parny cźah do Drjezdźan?

Kaž ſtatna żeleſniſka direkzija w Drjezdźanach wosjewja, ſu wuhlady, ſo budze w nowym leczným jeſdnym planje Henſchel-Wegmanowy parny cźah mjes Barlinom a Drjezdźanami wobkhadjeć. Jeſdny cźah ſ Drjezdźan do Barlina by ſo ſ pomozu tuteho parneho cźaha na 100 mjeniſchinow ſkrócźił. Nětko trjebaja ſpeſchniki ſa tutu cźaru 140 mjeniſchinow jeſdneho cźaſa.

Zona ſo ſaduſyła.

W Merkez domje w zyrkwinſkej dróſy w Markliſy wcźera rano w 6. hodźinje wó ſtwje woheń wudyri, kotryż ſo też na tſechi doma roſpſchestrě. Wu jenej komorzy ſpjaza 41 lět ſtara wudowa Kühnemannowa njemóżeſche ſo wjazy wukhowacź a ſo ſaduſy. Schuſſu holczku pſches tſeſchne wokno ſ doma wukhowachu.

4 mórwi na jamje „Emſcher Lippe“.

Póndźelu wjeczor ſaſzpachu padaze kamjenje w jamje „Emſcher Lippe“ w Dattelnje pola Recklinghauſen ſturaja a 5 hórnikow. Wutoru rano dweju ſe ſaſzypnjenych żiweju wuczahnychu. 4 hórnikow, mjes nimi ſturarja, mórwych hakle wutoru wjeczor wuczahnychu.

Němſka motorowa łódź pola Jüttlandſkeje ſamjerſta.

Lódźny wobthad w Danſkich wodach ſo pſchezo bóle ſ tworjenjom lodowych ſchkrutow poczeżuje. Najſylniſcho ſtawa ſo to w Limfjordze w Jüttlandſkej w Kógſkim ſaliwje a pſchi raníchim pobrjoho Seelandſkeje. W zyłym rjedze pſchiſtawow ſu łódże ſamjerſke a cźakaja na ſchkrutyłamki, ſo bychu mohle ſaſo wujeć. W Limfjordze je němſka motorowa łódź ſ mjenom „Beto“ ſamjerſka. Lódźnik, kotryż pſches lody ſo na kraj pſchedoby, je pjeczа rjek, ſo je lód na wſchelakich měſtnach dwaj metraj tołſty.

Tragiſke padnjenje danſkeho wojeńſkeho lětadła.

Cźeże lětadłowe njeſbože, kotrež ſo póndźelu wjeczor nad kupu Seeland ſta, je tragiſki ſcźěhnuł wopaczneho alarma a njeſbożowny rjeczas njedorozumjenjow. Wokoło 6 hodźin wjeczor ſaſzłyſchachu nad ſrjedźnym Seelandom wrjeſkot lětadłownich motorow a mějachu ſa to, ſo je ſo lětadło ſabłudźiło. Wobydleriſtwo tamniſcheje krajiny ſo na to pſches radio na to kedźbne ſcźini, ſo by na ſa pſchiſtaće pſchihódnych měſtnach wohnje ſapaliło. Nimo teho ſo wobſlamknu, wojeńſke lětadło pſchiſtawa w Kaſtrupu wupoſłacź, ſo by lětadło pomhacź pytało. S njeſbožom bě, ſo radiowa naprawa woſeńſkeho lětadła w porjadku njebě. Hdyž bórſy po wotlećenju powěſcź do Kaſtrupa dóńdże, ſo naſdaćna hara motorow wot lětadła njeſłyſchadźa, ale ſo wukhadźa ſe doſpołnje ſalódnjenych telefonowych rjadow, njebě dorozumjenje ſ lětadłom na pomoz póſłanym wjazy mózna. Njeſboże ſta ſo zyle blisko ſhromadżeńſkeho domu w Vetterslafje, njedaloko Ringſtedia, w kotrymż ſo runje ſwjedźeń wotměwaſche. Hdyž lětadło ſ wulkim wrjeſkotom padny, wobdźelnizy ſwjedźenja pſchikhwatachu. Jim ſo bórſy poradźi, doſpołnje roſbite lětadło a jeho wobſadku namakacź, kotraž bě pſchi tym ſahinyła. Ma ſo ſa to, ſo je woſeńſke lětadło pſchi hubjenym wjedrje pſcheniſko leczało a pſchi tym do ſemje ſraſko.

Mjeſnarodneho pſcheſmykarja a pjenjeſnkażerja ſajeli.

Rotterdamſkej kriminalnej policiji je ſo poradźiło, w Pariſu pſchetkóźićź, ſo ſo pjenjeſnkażeŕ ſaja, kotryż ma w hollandſkich łóſtniſkich knihach mjeno konſul. Swěſćiło je ſo mjenujzy, ſo je konſul nic jenož hollandſki ſtat ſ wjele falſchowanjemi póſtſkich ſchekow wobſchudźił, ale ſo je też pſcheſmykanje devizow ſ Němſkeje do Hollandſkeje wukoniał a k tutemu ſamérej liſtynoſchaze holbje wužiwał. Konſul pſchimjała 50hriwnowſke a 100hriwnowſke bankowki ſ rołkami ſa nóżli liſtowych holbjow, kotrež potom je leczo ſ Němſkeje do Hollandſkeje donjeſechu. Njedawno pak je konſulej počłało we Němſkej ſa trach hycź, a tehodła bě ſwoju dźeławoſcź do Hollandſkeje a Belgiſkeje pſchepokoźił.

Kommunijtiſki kurěr ſajaty.

Bołharſka politiſka ſtatna policija mójeſche na małym dwórniſchczu w Lubenowje w južnej Bołharſkej kurěra centralneho komiteja ſakałaneje kommunijtiſkeje bołharſkeje ſtrony, hjož 3 lěta pytaneho funkzionara Ważilja Michailowa ſajeć. Pſchi jeho pſchewjeſenju do jaſtwa Michailow w njewobkedźbowanym wokomiku pſches wokno wuſkoczi a jemu ſo poradźi, cźekнyć. Policija pak jeho poldźiſcho ſa woktarjom wujeneje zyrkwiczki ſkhowaneho wuſzełdźi. Jeho pſchećhtyſchejo, ſu ſo nimo měry ważne naleźnoſcze wo pſchiběrazej kommunijtiſkej propagandze w Bołharſkej wuſkedźile.

Hobrſke powětrowe bróńjenja w Italiſkej.

„Daily Mail“ wojeſwja na napadne waſchnje ſ Roma, ſo je ſo w Italiſkej nowe mózne bróńjenje ſa powětrowe łódźſtwo pſchikotowało. Pſched ſapoczatkom tuteho bróńjenja mějeſche Italſka nědźe 3500 lětadłow. Nětko ſo wſchędnje 12 lětadłow natwari, tak ſo ſmjeje Italſka na konzu lěta 5500 maſchinow, ſ kotrychż ſu nimo měry ſpěſchne bombowe lětadła we wulkej wjetſchinje. Po wobliczenjach ſo w tutym lěcze 1500 lětadłow natwari.

Cźeſke lětadłowe njeſboże pola Addiſa Abeby.

Nad lětaniſchczom pola Addiſa Abeby ſo póndźelu dwajmotorſke lazareſke lětadło ſwrócźi, kotrež běchu hakle njedawno jendźelſzy pſchećeljo abeſzyniſkemu Cźeſrjenemu kſchijej dariłi. Lětadłowy wjednik, nětkuſchi jendźelſki lětaŕ ſ bitwiniſchczow Heighter ſo pſchi tym cźeſko ſrani. Lětadło, kotrež běſche firma Dragon natwarika, dyrbjeſche ſo do Jendźelſkeje wróćićź, dokelž zyle ſwój nadawk njedopjelnja.

Nowa wulka ſyma we wjeczornej Sibirſkej.

Poſłednje dny je ſo do wjeczorneje Sibirſkeje nowa wulka ſyma nawalika. Wutoru ſo w Nowo-Sibirſku 38 ſtopnjow pod nulu naměri.

Cźekanża ſ boliny rěki Ohio.

S wulkej mozu naſtate njewocźakowane tacze hroſy Amerizy, ſo hiſchcze hórſcha kataſtrofa ſ tym naſtanje, hacź ta, kotraž je ſ wulkej tſchěſkanżu w tutej ſymje Ameriku podeſchła. Jako prěnja ſ wulkich amerikanſkich rěkow bě rěka Ohio lodowe ſchkruty roſtorhaka a nětko ſ wulkimi powodżenjemi wſchěm w dolinje tuteje rěki ſa dlenym ludźom je ſahubu hroſy. 500 ſydleri ſ hornjeho dola rěki, je hižo dwór a dom wopuſchćiło. 2500 dalſchich ſwójbow ſu ſamty namolwjeli, ſo bychu ſtatoki wopuſchćili a do wyſchſchich krajinow cźahnyli, nochcźeja-li ſo lohkomyſlnje ſmjerći wujeć. Wobydlerjo pſchi rěcy Ohio wocźakuja najwjetſche powodżenje, kaſkehoż lětdźeſatti dołho njemějachu.

Radio

Pjatk, 28. februara ſo kłyſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,10 wjeſeły ranſchi konzert. 11,40 hura. 18,30 Brahmſowa ſpěwy. 20,10 pſchedwjedźerowo wichorach (ſ Hamburga).

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: Ranſchi konzert. 7,30 ſa hura. 8,20 ſa hoſpodu. 11,45 hura. 15,05 ſa żonu. 17,10 wo měrzu. 18 Lortzing-Kreutzer. 19,45 roſprawa wo natwarje techniſkich wulkowikow. 21,10 orcheſterſki konzert.

Hiſchcze wažne ſ dnjoweho programma: Barlin: 20,10 Schurichtowy konzert. Köln: 20,10 wojeſka hudźba a wuſtupy. Frankfurt: 20,10 nowa ſabawna hudźba ſa lěta 1935. Miin: 20 ſymfoniſki konzert. Bezromünſter: 20 ſchwajzarſke ſpěwy.

Budyſke ſtawniske powěſće

Sſrjedu 26. februara 1936.

Wumrěli ſu: 25. 2. Marja Theresa Ellina rodź. Krależ, mandźelſka ratarja, 80 lět. — Hana Franziska dźěl. Lachmannowa rodź. Machęż, wobydlerka wothladanje, 56 lět. — Jurij Pawoł Klingſt, dźěkacźer 62 lět. — Korla Arnoſcht Kriegel, dźěkacźer, 67 lět.

Pſchipowědźenja: 26. 6. Richard Herbert Panitz, wobſchedźer knihicźiſchcźerńje we Wóſporku a Frida Gertruda Danielez, pſchedawarka w Budyſchinje.

Hamtske woziewienje z Budyšina.

Städtiſche Freibank Bautzen.

Dieſe Woche findet **kein Fleiſchverkauf** ſtatt.

Bautzen, den 26. Februar 1936.

Die Freibankverwaltung.

Najnowocźaſnjiſcha parna lokomotiva jědźe 175 kilometrow ſa hodźinu.

Henſchlez nowocźaſna lokomotiva je ſ Barlina ſwoju prěnju jěſdu na pruhu do Hamburga jěła a to ſ pokrjewuſpěchom. Tuta 2 C 2 tenderata lokomotiva w zyle nowocźaſnej formje może do wobeju bokow jěſdźićź, njetrjeba potajkim na kónczazym dwórniſchczu ſo wobroczićź. Wona je abſolutnu najwyſchſchu ſpěſchnoſcź 175 kilometrow ſa hodźinu dospěła a po jěſdnym rjedze budze ſ najwjetſchej ſpěſchnoſcźu 160 kilometrow jěſdźićź. (Weltbild, M.

ſchachu. Drjewjanu łowku bě jej muż pſchi rowje natwaricź dał. Tam wona potom huſto hodźiny dołho ſedźeſche a na wjeſ dele ſhladujo a ſ rutku kwětki majkajo — ſo pežmětwaſche.

Wuras jeje wobliczа bě ſo pſcheměnił. Wotpokaſowaze jeju wocźowy bě ſo ſhubiło. Dyž a dyž wona ſ wjeſnymi dźěcźimi porěcza, haj, dari dże jim też jabłuko. Mózachu ſamo wobkedźbowacź, kak na ſkładnoſcź cźakaſche, ſo mohła ſe žušodźinu ſkowźeło porěcźeć.

Hdyž njeběchu Hanine ſadźerjenje ženje ſapſchimnyli, dha běſche wona nětkole wſchitkim a tódźomu ſ woprawdźitym hódanczkom. Jako měſeſche knjes ſaraſ ſa ſwoju winowatoſcź, kowarjez mandźelſkeju jónu wopytacź, a Hanje do ſkwědomja recźeć, ſo drje wona rowcźk kaž pilnje wopytuje, ſo pak jeje wjeſoła myſl runje na to njepokaſuje, ſo je ji dźěcźowa ſmjerć hižo ſa nětkore mjeniſchinu žiwjenja jara blisko ſchła, wona duchownemu njewotmołwi. Sſmějeſche ſo jenož. Haj, ſmějeſche ſo, kaž knjes ſaraſ poſdźiſcho zyle pſcheſłapjeny ſwojemu ſwójſkej powědaſche.

Krótke lětko bě ſo po ſmjerći makeho hólcźka minyło, jako Hana ſaſo do hinajſchich wobſtejnoſczow pſchińdże. Saſo bě ſwojemu mużej hakle nětkore njedźele do poroda ſwoje potajſtwo pſcheradźiła. A ſaſo ſo po ſdacju wſchitko woſpjetowaſche. Pſchetoż k druhemu raſej nětkore hodźiny po porodźe mały, hižo ſacźinjeny kaſchcź wó ſtwje ſtejeſche. To njeje napahlad ſa mużow, ſ tym bě haba mużej wurěcźała, na dźeżo pohladacź, kotrež je, kaž baba prajeſche, ſaſo hólcź był.

Tak běſchtej ſa wžu horjeka na kŕchowje roweźkaj pſchi žebi a kwětki ſo na nimaj jenož tak kopjachu.

Nětko pak runja njewjedru, kotrež ſo jenož ſ nětkotrymi kapkami pſchiſſenja, rěcźe ludźi wo Hanje k jeniczkej wobſtórźbje wuroſcźeńcu. Dwě dźěcźi, wobě hnydom po porodźe wumrěłoj? Nichtó nimo baby njebě jeju wohladał! Jenje njemóżeſche blidać kaſchcźej tak kſetje podacź, kaž ſo żadaſchtej! A měſto żarowanja a ſrudoby bě ſo macź doſpołnje pſcheměniła: jeje mjeſnoczo bě cźichi błyſchcź doſtało poruno ſaſakkej bojaſliwoſcźi ſandźenych lět!

Tſi njedźele běchu ſo minyle, ſo běchu roweźk druheho dźěſcźa ſ pjerſchcźu ſamjetali, jako kaſchcźej ſaſo na ſwětło dnja wuhrjebachu. Pchitomny běſche wjeſny ſchołta, hejtman ſ měſta a pſkarjej a ſchtyrjo wojaſy poliźije. Też wjeſny nóżny ſtražnik bě pſchikhwatał a dyrbjeſche ſe ſwojej halbortu pſchi Hanje ſtacź, kotraž njewědźeſche, hdże dyrbjeſche ſ hańbu a ſadwělowanjom hladacź. Ruzy běchu ja khribjet ſwjaſali, pſchetoż běſche dźě, kaž dyrbjeſche ſo hnydom wupokaſacź, mordarka dźěcźi. Bórſy běchu kaſchcźej wuhrjebali. Wocźinichu jej. Ty luby bożo, ſchtoż w nimaj leżeſche, njeběſchtej ženje cźłowjeczkaj ſ kóſcźow a mjaſa błyłoj, to njebě na nihdy pod wutrobu jónſkeje wotpocźowała. Klanzy to běſchtej, ſ drjewa ſhotowjenej, błyſcźaſy kłubaſchkaj pſchedżena, pjeluſchki a draſcźicźki wobleczenej, kotruż bě Hana ſe ſamknjez rutku tamne dny ſeſchiła, jako wudawaſche, ſo je cźeſkeho żiwota. Tu wonej na cźopłym pſchipoſdnišchim ſtónczku leżeſchtej, wobołuſchtej wutworaj ſ drjewa a pſchedżena, a Hana na kolenomaj leżo ſwoju hłowu nimale hacź na ſemju wěſcheſche.

Nihdże njewědźachu, ſchto maju wo tym myſlicź. Też wyſchnoſcź njewědźeſche ſ tutym tak njewſchědnym padomi niczo ſapoczećź. Kajkuli w knihach a ſapiſkach ſakonja też kopjenowachu, nihdże ſo paragraf njenamaka, kotryż mohł ſa tutón pad nałożićź. Mjenje žeby wo babu hłowu łamachu, kotruż nětkotre lěta do jatby tykhychu, hdyž běſche hnydom pſchiſnała, ſo je ju Hana nadběwała a naleźnje proſyła, ſo by ji pſchi jebanſtwu pomhała, a ji wſchitko, ſchtoż cźyſche měcź, pjenjeſy, płatno ako płody, jako mjeſo poſkićiła. Na kolenomaj je ſona pſched njej leżała.

Hana pak, kotruż w njewědźeſtoſci, ſchto ſtud wo nich rosſudźi, dale jatu dźerżachu, lědy žłowcźka rěcźeſche. Rieſpyta ani ſo wuſprawnicź, ani jenoż roſſaſnjenja dacź. Běſche do němeho, ale tak hłubokeho ſadwělowanja ſo padła, jako by ji wožub woprawdźe žiwej dźěcźi wſał.

Sa ſchtyri měżazy hakle ſo praviſnihe praſchenje wuriża: Hana dyrbjeſche ſo puſcheźićź a k ſwojemu mużej wróćićź. Ale prjedy dyrbi ſo njedźelu do zyrkwje dowjeſć a pſched ſhromadźenej wožadu dyrbi ji knjes faraſ ſ Biſchofswo jeje błaſnihowym ſadźerjenju předowacź.

Wužub dyrbjeſche miły bycź, ale, zyle bjes wotpředhadanja běſche ſo najſurowiſchi wužub wuprajił, kotryż běſche ſa jónu mózny. —

Muż ju do zyrkwineje ławki pſchewodźejo pſchi nim jeſdźo wołta a jeje ruku krucze w ſwojej dźerżeſche. Jeje jenicźki nimale wón po ſdacju nadobo ſapſchija, ſchto ſo duſcha żony pſchěſtraka. Kaž hromadka njeſboża wona w předowanju ſedźeſche, niczo na njej njepſcheradźeſche, jako je hiſchcze żiwa.

Sſamžnu nóż pak ſo Marja ſ mandźelſkeje ſpanſkeje ſtwy ſhubi. Nasajtra rano ju mortwu ſ błiſkeho wjeſneho hatka wucźeſechu.

nL.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hoscenčanske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 50 | Budyšin — Pjatk 28. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Zrěčenje mjez Parizom a Moskwu so potwjerdźiło

Franzowska komora je so schwórtk z 353 hłosami pschećiwo 164 hłosam za potwjerdźenje franzowsko-sowjetskeho zrěčenja wuprajiła.

Poćahowanje so z njemórnym pschipadom sapoča. Mašiny komorny president Bybrjsche tohodla poćahowanje na zwilu pschetorhnyć. Jako prěni běsche pósłanc prawizy Amidieu de Clos pschećiwo potwjerdźenju zrěčenja rěčał. Po nim prawizny sapósłanc Henriot porěča. Tutón rjekny, so so tśerca internazionala njeje postajenjow pschipóstanskeho zrěčenja dźerżała, kiž je so mjez Franzowskej a Ruskej sćinilo. Kommunistojo pak tónj jeho rěcze pschewołachu.

Wótry běsche sapósłanc Creyssel tehorunja pschećiwo zrěčenju porěčał, jedyn sozialistiski sapósłanc stejišćo swoje strony rozłoži. Dokelž běchu pola pravizy skónje protestowanja słyšeć, so sozialistiski sapósłanc Brake na prawu stronu komory poda, so by protestowazemu wołanju zadźiwał. To wulki hołk a harm sbudźi. Někotři prawizarjo spjatachu Braku wotstronicy. Komorni słužobnizy pak so podarmo prózowachu, sapósłanzow k jich městnam dowjesć. Sapósłanzy žrěbi z pjasćemi hrožachu, zyła pożerjerja běsche z wulkim ropotom napjelnjena. Poćahowanje dyrbjesche so stónčnje pschetorhnyć.

Po pschestawzy w komorje sašo měr knježeše. Rěčnizy lěwizy swoje pschičiny rozłožichu, kotrychž dla za zrěčenje hłosowachu. Radikalnosozialistiski sapósłanz Pierre Cot wožebje na wójsku, móz cźerwjeneho wójska a jeho wojerske letańtwo pokasa. Sapósłanz do wójnskeje mozy cźerwjeneho wójska wěri, dokelž franzowski generalny stab do nje wěri.

Potom komora wobsamknu, so rozmolwu stónczi, ruzej běsche so hischcze njedyž 20 rěcznikow z kłowu samołwiło. Komora wo jenicźkim stawje potwjerdźenskeho sakonja wothłosowaše. Knježeństwo njedyrbjesche do tuteho wothłosowanja dalo wothłosowacy, hač na komora k njemu doměru. Pschi wothłosowanju běsche so poćahowanje pschetorhło.

*

Poślednje rozsudźenje wo potwjerdźenju franzowsko-sowjetskoho zrěčenja stej pola franzowskeho senata. Swonkowny minister Flandin hischcze piatk sakoń, kiž je komora pschijała, senatej pschepokasa. W tutym swisku swonkowny minister pjatk dopołdnja pschedźydu swonkowneho wubjerka senatora Berengera w swonkownym ministerstwje pschija. Senatowy swonkowny wubjerk so pjatk popołdnju serdźe, so by wo pomjenowanju rozprawjerja wuradźował, kaž žrěbi to swonkowny minister pschaje. Prawiza žrěbi pschaje, so ma so hischcze psched wólbami wo sakońskim nacźisku doskóncznje wothłosowacy.

Hrabja z Welczek, němski pósłanc w Parizu

Wjednik a němski kanzler je pósłanza w Madridze, hrabju z Welczeka, za pósłanza w Parizu pomjenował.

Jan hrabja z Welczek je so 1878 w Labandu w Hornjej Schlesyskej narodźił. Wón studowaše w Bonnje, Lipsku a Wrótslawju. W lěcze 1900 bu kral. pruski žudniski referendar, potom aktiwny offizěr w pruskim gardowym kürassěrskim połku. W lěcze 1904 hrabja z Welczek do diplomatiskeje słužby zastupi. Wot léta 1925 wón Němsku jako pósłanz w Madridze zastupowaše. W februaru léta 1932 je so wón jako wjednik delegazije na konferenzu za wotbrónjenje w Genfu wobdźělił.

Belgiska wojerska předłoha so wotpokazała

Schwórtk popołdnju běchu so wubjerki belgiskeje komory zeschle, so bychu wojerska pschedłohu pruhowale. Wubjerki pschedłohu je 94 hłosami wotpokasachu. Za pschedłohu běsche so 62 hłosow wotedało. 16 wobdźělnikow běsche so hłosowanja wzdało.

Pschedłoha so nětko zentralnemu wubjerkej pschepoda. Wot tam so wona połnemu posedźenju belgiskeje komory pschedpołoži. Tuta pak budźe scźełka do kónca měrca wo njej wuradźowacy.

Wubjerki so potom hischcze se sakońskim nacźiskom zabrachu, kiž běschtaj flamskaj narodnaj sapósłanzaj Romze a Borginon sapodałoj. Wo nacźisku so žada, so dyrbi belgiske knježeństwo franzowsko-belgiske wojerske zrěčenje najpodźišo sa měžaz wupowědźicy.

Japanski kěžor ma knježeństwo kruće w rucy

Schwórtk rano su so prěni namórniy wojazy do Tokia pschiwjesli. Woni maju porjad we hłownym nětcźe sakhowacy. Wojazu su wschitke sakhody do kžorskako hroda a wschitke hamtiske twarjenja, kamo te wobstupili, w kotrychž so puczistojo thowaju. General Kaschji je so sa wojerskeho guwerneura hłowneho města Tokia pomjenował. Sastupjerjo wójska a zywilnych wyschnosćow su hižo mjez sobu jednali, so bychu sakładnu formu namakali, kiž móża pjerjenjwi offizěrojo a knježeństwo pschijeć a kotraž dowola, so so Japanska k normalnemu knježenju wrócźi a so hospodarsky směruje.

Londonske nowiny pišaju, so hischcze njeje rozsudźene, k cźemu wojerski sběžk w Tokiu dowjedźe. Schwórtk rano je japanski kěžor z wožebitym wukasom wójnske prawo na Tokio położił. S poślednich powěsćow z Japanskeje so sudźi, so je so sběžk hižo dleńši cźas pschihotował. Wjednilaj sběžka, kapitanaj Nonoka a Ando, staj po derje pschihotowanym planje postupowałoj.

Cźežke auta se sběžkarskimi offizěrami a wojakami jara spěšnje psched wobydlenja njewobłubowanych kěžorowych radźićelow pschiježdźechu. Kaž so powě, su ministerskeho presidenta Okadu we łožu pschekrapili. Jako so wón posudźiny, so by so sa pschećerom sadobywarjow wopraschał, jeho satřělichu. Psched willu prjedawskeho khowarja syglow hrabje Makina je k wojowanju dóschło. Makinowa straža nawjedowarja sběžkarjow satřěli. Sběžkarjo pak straže pschemóchu, Makina shrabnychu a po cźežkim krjudowanju prjecź wjecźechu. Jeho dom pak sapalichu.

Japanski kěžor jednanja wo přetworjenju knježeństwa sam nawjeduje

Sdyž je so dosć wojakow pschiwjesło, Tokio sašo měrny napohlad poskiczja. Dźele pěschkowskich połkow 1. diwisije, wot kotrejež žrjedu puć wukhadźesche, su so do kasarnow wrócźile. S wobmjenjenskim stawom so knježeństwo wojerszy schkita.

W japanskej tajnej statnej radźe so bjes pschestaja wuradźuje. S pschedźydu je kěžor sam. S hamtiskeje strony so potwjerdźa, so je šmutskowny minister Goto jenoj nałkwinje dźěła ministerskeho presidenta pschewsał. Dźenja pjatk so hižo wutworjenje noweho knježeństwa wočakuje.

Njewotwisne knježeństwo so žada

W japanskim hłownym měsaze maju sa nusne, so so žylne knježeństwo wutwori, kiž so wšěch wliwow zdaluje. Jenoj tak móże so kraj směrowacy. **Młodźi offizěrojo rozsudźichu, njewotwisne knježeństwo žadaju, kiž by nětcźišchu kriżu pschewinyło a kžorsku statnu formu sawěsćiło.** Tohodla pschi wutworjenju knježeństwa najskerje nowe wožoby wustupja, kiž aktiwistiskemu programmej blisko stoja.

Schwórtk je wójnska rada poseźenje wotměła, kiž je někotre hodźiny trało. Na wuradźowanju so prynjaj Asaka a Higaschi, někotři generalojo, wójnski minister Kawaschina a prjedawschi namórnistwowy schef admiral Kato wobdźělichu.

Takahaschi na swoje zranjenja wumrěł

S Tokia so hamtisy powě, so je japanski finanzny minister Takahaschi krjedu na swoje cźežke rany wumrěł.

Schwórtk popołdnju so wulke zhyły luda psched kžorskim hrodom shromadźichu a kžorej holdowachu.

Do Schanghaja su powěsće dóschle, so su japanscy sběžkarjo sapoczeli swoje stejišćo mjez wopschećerjow. Srażenja mjez sběžkarjemi a wojakami, kiž maju wójnske prawo sakhowacy, so njewocźakuja.

Japanske pósłanstwo w Barlinje wosjewja, so w Tokiu a po zhyłej Japanskej měr knježi. Młodźi offizěrojo su ketaki wudali, w kotrychž samordowanych ministrow schkodnikow japanskeje kžorskeje ideje mjenuja, kiž mějachu so wotstronicy.

Jendźelska z napjatosću na Japansku zhladuje

W Londonje z najwjetšej napjatosću wobkedźbuja, schto so w Japanskej stawa. Londonske rańske nowiny pjatk nadźiju wuprajichu, so w Japanskej njeby k diktaturje wojerskich elementow doschło. „Daily Telegraph" pišče, so smeja hrózbne mordarske nadpady wěsće daloko haboze sćěhowki w zyłym Dalokim ranju. Japanske wójsko najbyłniščim imperialistiskim (dobywarskim) idealam hołduje. Nowiny rozłožuja, so wójsko sa dospołnym wobhnježenjom Dalokeho ranja a sa wuwuzićom njewobmjeźowanych hospodarskich žórłow w Chinje žedźi.

Druhe jendźelske nowiny pišaju, so je Ssowjetska Ruska najhórschi njepschećel wojerskich worschtow, kiž sady tutcho pucza steja. Jako jena njepospředowanych pschičinow pucza so tež pschiběranje industrialisowanje Japanskeje njemuje. Wójskowi wjednizy su rosharjeni, dokelž so jich dobywarske wotpohlady na asiatskej twjerdźinje pschezo z finanznymi rospominanjemi, kiž z industrialisowanjom swiježuja, pschekažuja.

Kak w Ruskej na podawki w Japanskej zhladuja.

Podawki w Japanskej su w Ssowjetskej uniji wulke rosharjenje zbudźile. Radek w Moskowskich nowinach „Iswěstijach" Japanku wótrje nadpaduje a pische, so móża so z podawkow w Japanskeje jara se swonkownopolitiske cźěrpki wuwicź.

Španiske policajske wojerstwo so rozpušćiło

Schpanjska spezialna polizija, kotraž běsche so w zwojim cźasu wožebje k wojowanju pschećiwo schpanjskim słótnikam wutworita, je so někto rospuschcźiła. Tuta policija je zebi wožebje w Katalonskej wulke sakłužby wo sjawny bjesstrach dobyła, hdyž běsche so katalanska zamostatnosć z mozy stajła. Polizajscy zastojnicy, mjez kotrymiž su zebi někotři je zwojim wuspěšnym wojowanjom pschećiwo słótnikam wulku zławu dobyli, maju so na jenotliwe polizajske stazije w katalanskej provinzy rozsyłacy.

Krótke politiske powěsće

Lěkarske wušmórdźenja sa wotkhadźajcych wojakow.

Kóždy wojak ma so na dnju, hdyž so z wójska puschći, dacy wojerskemu lěkarjej pschepytacy. Do pschepytowańskeje liscźiny su mušitwa a do sakładneje róle ma so wunoschk pschepytanja skrótka sapisowacy.

Khłostanja sa prjedawscheho wjednika Hitlerskeje młodźiny w Awstriskej.

Pschińdeżny žud w Leobenje je prjedawscheho wjednika Hitlerskeje młodźiny w Bruckiskim wokrjesu nad rěku Muru w Schtyrskej, Herberta Bacha, dla wjelepschcherady z 18 mězazam khłostańnje sasudźił. Bacha winuja, so je spytał organisaziju Hitlerskeje młodźiny wobnowicź, hdyž bě nazionalsozialistiska strona w Awstriskej hižo sakasana.

Wdzimy my Italsku z prawymaj wočomaj?

W Romje nowu dróhu zmarjachu. To běšche krótko do dobrycza fašchisma w Italskej. Po wuczinjenju dyrbjachu zwarjeny pschedewjasczejso dróhu hacź do 21. haprleje, do „Narodnin Roma", dotwaricź, dokeľ běšche wotmyslene, so ju Mussolini tutón dźeń wožobinjsky poswjeczi. S wopaczným wobličenjom abo ſ wotpohladom běchu pschi tym cźaſu, w kotrymž měſesche ſo twar wumjesć, pschekrótko wobliczili, tak ſo dźeń do poswjeczenja wjetſchi dźeľ dróhi hiſchcze njebě ſ kamjenjemi wužadźany. Najzitra dopoldnja Mussolini pſchińdźe, ſo by hotowu dróhu poswjecził. Po ſdaczu bě ſo pſches nóz dźiwu ſtał, pſchetož jenoż wězuwultojni pytnychu, ſo běſche dróha ſwjeſchnje ſ deſkami pokładźena, ſ peſkom pomjetana a lohko ſwalzowana. Po poswjeczenju dźeľaczerjo deſki ſwutorhawſchi ſo ſnowa do dźela dachu, tak ſo běſche dróha potom ſa ſchtyrnacźe dnjow dotwarjena.

Schtóž italſke poměry njeſnaje, moht ſo k temu lohko pośměwacź. Snajeſ Italſkeje, wožebje poměrow do faſchiſma, ſo zyle hinak ſadźerži: wón wobdźiwa. Pſchetož tež Mussolini wědźeſche, ſo njeběſche dróha pſchi poswjeczenju dozpla hiſchcze dotwarjena. Wuczba, kotraž dyrbjeſche ſo ſ tutym poswjeczenjom podacź, běſche wjelebóle ſcźěhowaza: Hdyž ſebi nětkole w faſchiſtiſkej Italſkej ſaměr ſtaja, potom ſo wón dospěje, njepraſchejo ſo kak. Sſo komdźicź, ženje hotowy bycź, kaž w ſtarej Italſkej, dyrbjeſche ſwój tónz měcź. Mussolini je ſo tu ſ dopředkarjom, ſ wuczerjom ſwojeho luda ſtał, kaž podobneho w dołhich ſtawiſnach Italſkeje njenamakamy. Wón je ſa dźeſacź lět chżył wotrěſk zibiliſazije nakwatacź, kotryž je ſtara Italſka, Italſka liberaliſma, pſchežonila a nad mutikowonopolitiſkimi ſwadami ſapaſka. Cźłowjeſ dyrbi tute wězy ſnacź, prjedy hacź chże wo Italſkej ſudźicź.

*

Dobry ſnajeſ italſkich wobſtejnoſcźow — a tajki móžeſch hakle bycź, hdyž ſu ſnajmjeńſcha dźeſacź lět dołho w kraju pſchebywajo ſe wſchitkimi worſchtami luda tak derje ſzewjerneje kaž ſrjedźeneje a južneje Italſkeje hromadźe pſchiſchoł — pſchi ſkładnoſczi roſmołwy rjekny: „90 ſe 100 wſchitkich poſudźenjow wo Italſkej je wopaczných. Smułk, kotryž ſo w poſudźowanju najhuſcźiſcho ſtawa, je, ſo kóždy ſkowcźko Italſkeje, kóždu geſtu — a Italſka je na nich tak bohata — na ſtotu wahu kładźemy, pſchejara roſmažujemy, ſkrótka, ſo mamy wſchitko ſa pſchekhutne. Dźiwamy ſo, ſo nowiny dźenja teho, junje druheho ſ najwótrſchimi ſłowami ſchwikaju. Tajſemu nahłemu pſchemeńenju njeroſumimy. Njeroſumimy jemu tohodla, dokeľ jo pſchekhutnje wobhladowachmy. Pißaſ ſam njeje to ani tak měnił, mnoho Italcźanow njeje to ani cźitało a wjetſchina ſo wo tym dozpla njeje wuprajiła. My Italcźana powſchitkownje ſ němſkimaj, franzowſkimaj a jendźelſkimaj wocźomaj wobhladujemy, njeſ tym ſo njedyrbjeli wuprajenje, kotreż njeje tak khutnje měnjene, tež jako khutne wobhladowacź. To je ſmaſnym italſkim temperamentom ſwiſnje, ſ italſkim waſchnjom, kotreż je we woprawdźitoſcźi ſtróżne.

Italſka jako narod, wožebje jako faſchiſtiſki narod, je młoda a cźuczliwa. Pobhlad, druhim pſchicźinu ke kritiku dawacź, k wótrenu nabděłej na tutych kritikarjow wabi, ſnadź prjedy hacź je ſo tuta kritika dozpła wuprajiła. Khwalba a kritika wukraja wo Italſkej pſchemérny wotſtłóſ w nowinach namakatej.

*

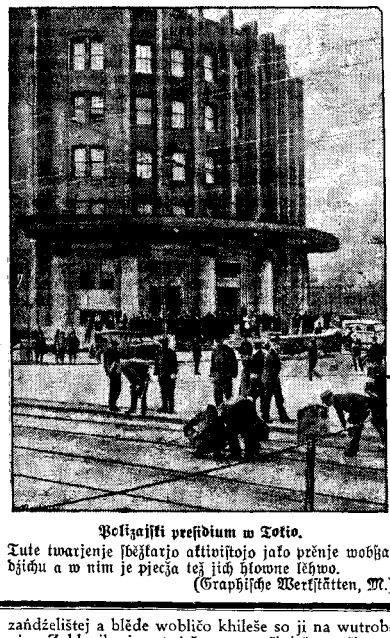
Młody němſki ſtudent do Italſkeje pſchińdźe, ſo by kraj, ludźi a roſ južneho kraja ſeſnał. Bě w Němſkej ſchulu dźeľoweje ſłužby a SA pſchethodźił. Jako bě nahu dróhu w Genuwje pſchewinył, hdyž ſo cźłowjeſej kraſny pohlad na pſchiſtaw a morjo poſkicźa, wón italſkeju dźeľaczerjow wuhlada, kotrajž ſo napinaſchtaj, cźeſku karu po nabłej hórſe cźiſcheſcź. Njechaſche pak to hicź, widomnje na tſeſej moſy pobrachowaſche. Student ſo ſwój mantl wuſkeſce hjeſ wulkich ſłowow do ſiwjenow ſapſchimnuty. S karu do prědka dźeſche. Horu takle dobywſchi ſtudent rjekny „Aldio!" a dźeſche ſaſo ſwój puca. Dźeľaczerjej ſo ani njepodſakowajchtaj, ani boženje njeprajiſchtaj, ale ſyhnyſchtaj ſo na pſchidróżny kamjeń a porěcźejſchtaj wo tutym „podawku". Něſchto zyle ſpodźiwneho bě ſo tu ſtało! „Knjeſ" w dobrym wobleku, dospołnje njeſnaty, do maſatnych ſiwjenow ſapſchimnywſchi pomha cźiſcheje. Dźeľaczerjej ſebi prajeſchtaj, ſo drje je ſ pomocy ſmółnika dobry wobleſ wožył a pſchiſtojny ſacźiſchcź cźinił, ale ſłónczne to tola njemóże bycź wowrawdźity „knjeſ", kotryž woprawdźity „knjeſ" zyle jednorje takle něſchto njeje.

A moralka? Spodźiwanje italſkeju dźeľaczerjowo mužkom ſtudenta — kotryž njeje ſo tu wěſo ſ ſwojej ſkónu naſpomnił — naſ wucźi, kakſi je roſdźeł mjes nazionalſozialiſmom a faſchiſmom. Myſliczka ludowego hromadźeńſtwa je italſkemu ludej powſchitkownje hiſchcze njeznata wopſchijecze.

K najnowiſchim podawkim w Tokiu.

Něhdyſchi wójnſki minister Araki, kotryž pſchi nětcźiſchich jednanjach wo wutworjenje noweho knjeſerſtwa wulku rólu hraje. (Graphiſche Werkſtätten, M.)

Polizajſki preſidium w Tokio.

Tute twarjenje ſběžkarjo aktiwiſtojo jako prěnje wobſadźichu a w nim je pjecza teſ jich hłowne lěhwo. (Graphiſche Werkſtätten, M.)

Poſledn'e politiske powěſće

Chineſiſki pósłanz pola wjednika.

Runje kaž druhe ſtaty běche teſ Němſka w ſoiſchim lécźe ſwoje wupósłanſtwo w Pekingu na pósłanſtwo powyſchika a jo do Nankinga pſchepokłożiła. Tohodla ſo teſ chineſiſke wupósłanſtwo w Barlinje do pósłanſtwa pſchemèni. Prezident nazionalneho knjeſerſtwa chineſiſkeje republiki je na měſto dotalneho wupósłanza Liu-a, kiž je ſo létſa w januara na druhe měſto pſchepadźił, jako pruwjeho chineſiſkeho pósłanza w Němſkej exzellenzu Tien-Tonge-Schena do Barlina pósłał. Wjednik a němſki kanſler je wcźera noweho chineſiſkeho pósłanza w „domje němſkeho preſidenta" pſchijał. Pósłanz je wjednikej ſwoje wobſtrucźerſke pißmo pſchepodał.

Abeſynſki kėjzor měr njenamjetuje.

Abeſynſki kėjzor je wudawanja, ſo je měrowe namjety cźinił, jako wopaczne wotpokaſał. Wón praji, ſo abeſynſke wotpósłanſtwo ſa Genf njeje ženje poruczenjej dóſtało, nėkajke namjety pſchedpołożicź. Wotpósłanſtwu je ſo jenoj porucziło, ſo by měrowe namjety, jeli ſo je Italſka pſchedpołoži, k pruhowanju pſchijało. Kėjzor hiſchcze raz rjeny, ſo wón wſchitke měrowe namjety wotpokaže, hdyž ſo w nich žada, ſo dyrbi Abeſynſka dźele ſwojeho kraja wotſtupicź.

Italſka wójnſka roſprawa.

Italſka 137. wójnſka roſprawa tele powěſeje wopiſuja: Na eritrejſkej a na ſomalſkej fronce lėtadła ſwoje dźeľaju. Pſchi wuſkim hórſtim pſchethodźe na połnóznej fronce ſu italſky lėtarjo na njepſchecźeľeſke ſakitańſke pſchiwrawy bomby mjetali, haczrunjeſ ſo Abeſynjenjo mózne wobeńchu. Wobhonjeſće lėtadła ſu krajinu wot Avergalle ſacź k rėzu Takaſje pſchelecźeľe.

Na ſomalſkej fronce ſu wobhonjeršay lėtarjo hacź do Arera a Megi lėtali. Wtodyk ſomalſkeho ſpłaha Gherrow, Haſſan Gababa, je italſkim politiſkim wyſchnoſcźam w Dolu wojſewił, ſo ſo jim podcźiſnje. Spłah Gherrow, kiž w delnjej dolinje Dany Parmy bydli, běſche bjžo italſke knježſtwo ſ Lughſkim ſrěcźenjom (20. dezembra 1895) a ſ wuczinjenjemi w Sankraru (21. februara 1896) pſchipóſnał.

Wójſko dobrowólnikow ſ pſchebėžeńcźow?

S Addiſa Abeby ſo ſdźěli, ſo je ſo w Abeſynſkej wójſko dobrowólnikow ſeſtajało. Do tuteho wójſka pjecźa ſkoro lućźi pſchebėžeńcźa italſkeho eritrejſkeho wójſka ſłuſcheja. Wójſko je ſo ſ nėkotrymi tyſnzami Abeſynjanami wudoſpołniło. Wójſko ſo na połodniſchu fronu, do prowinzy Bali, póſcźele.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Skótne wiki w Njeswačidle

Srjedu, 4. měrca, skótne wiki. **Měšćanota.**

Za Božim khlěbom

Po Sienkiewiću.

Do serbšćiny přełožił J. Winger.

14] (Pokračowanje.)

W tutych błyšćach běchu bóle na srjedź přistawa widźeć sahace sćežory, wuhenje a khorhojčki, čumpace so z waha z wětřikom. Na wobzorje płowachu łódźe k přistawej. Zdaše so, kaž bychu na horu lězłe, abo kaž bychu so z pod wody wunórjałe. Jich rozpjate a nadute płachty běchu na mróčałki podobne a błyščachu so, we słónčnych pruhach so kupajcy, z woslepjacej běłosću na łazurowej wodźe. Druhe łódźe wukhadźachu na ocean, pěnicy ducy za sobu wodu. Jědźechu do kónca, hdźež Lipnica leżeše, jeju tuž zhubjeny raj, lěpši tuž wosud — spokojenje. Hołčcy tuž lězeše na mysle, z čim traš běštaj tak jara zhrěšiłoj, što přećiwo Bohu Knjezej skućić móhłoj, zo bě wón, tajki miłosćiwy, wot njeju sameju jenož swoje wobličo wotwobročił, na njeju wosrjedź cuzych ludźi zabył, zo buštaj wusadźenaj na tón daloki brjóh. W jeho rucy dźěn tola bě, jimaj zbožo wróćić. Wšak telko łódźi do tamneje strony płowa, ale płowa bjez njeju. Wbohe krjudowane Maruščyne myślički sej hišće raz do Lipnicy zalećachu k Jaškej, konjacemu. Hač sej tam na nju mysli? Hač so na nju dopomina? Wona so na njeho dopomina, přetož jenoż w zbožu zapominaš, w njezbožu pak, we wosamoćenju so myslička tak wokoło lubowanych wosobow wije, kaž khmjel wokoło topola. Ale wón? Snadno jemu hižo stara lubosć hódź njeje a snadź hižo do druheje khěžki na ženitwu khodźi? To dźěn by jeho hańba być dyrbjała, na tajku prošerku sej jenc myslić, kotraž nimo ručaneho wěnaška ničo na swěće nima a po kotruž, jeli što, khiba smjerć brašku pósćele.

Dokelž bě khora, njećwělowaše ju hłód jara, ale bolosć a spróčnosć činještej ju zaspańcu, woči so ji zańdźelištej a błěde wobličo khileše so ji na wutrobnjo. Z khwilemi wotućeše a powočinješe woči, potom je z nowa zańdźeleše. Dźiješe so ji, zo bě so po někajkich hłubinach a bjezdnach błudźicy, kaž wona Khatka w ludowej pěsničcy „Do hłubokeho Dunaja" přepadła a hnydom zasłyšała takle dale spěwać:

„Wuhlada to Jaško na wysokej hórcy
A so k Marcy spuści po židěanej šnórcy,
Šnórka pak bě krótka, łohć tón njedosaha,
Maruška je swoju wopuš přiwjazała.

Listowki, móšnje (335
wšitko z kože, jara płaćizny hódne a rjane su woblubjeny konfirmaciski dar.
C. Albert w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10

Tu na dobo wotući, přetož ji bě so zezdało, zo hižo wopuše nima a zo do hłubiny leći. Són so pominy. Nic Jaško, ale Ławrjenc při njej sedźeše a njebě „Dunajec" (pólska rěka), ale Nowojorkski přistaw widźeć — rošty, sćežory a wuhenje. Runje zaso wukhadźachu někajke łódźe na połne morjo a runje z nich to přikhadźeše spěwanje. Čichi, čopły, spokojny nałétny wječor poča so na wodźe a na njeju pyrić. Woda bu hładka kaž hładadło. Kóžda łódź a kóždy kolik so w njej tak wotražowaše, kaž by pod nim druhi był a rjenje bě kołowokoło. Tajke wulke wozbožene a wokřewjenje bě po cyłym powětře rozlate; zezda so, kaž by so cyły swět radował, jenož wonaj běštaj njezbožownaj a zabytaj; dźełaćerjo počachu so domoj wróćeć; jenož wonaj njeměještaj domćka.

Dale a hórje poča hłód Ławrjenca w brjuše šćipać. Burik sedźeše ćmowy a pokhmurjeny, ale tajki někajki strašny zaměr poča so na jeho wobliču pokazować.

Štóž budźiše na Ławrjenca pohladał, tón budźiše so jeho wustrožał, přetož jeho wobličo bě z hłodom tajki zwěrjacy a ptači a z dobom tak bjeznadźijnje měrny wuraz, kaž pola ćěła, nabyło. Přez cyły čas hołčcy ani słowčka njepopřa; hakle hdyž nóc nasta, hdyž přistaw dospołnje wosamoći, dźeše z dźiwnym hłosom:

„Pój, Maruška!"

„Hdźe pónđźemoj?" prašeše so hołćka spicy.

„Na tamne pomosty nad wodu. Lehnjemoj so na deski a budźemoj spać."

Dźěštaj. W dospołnej ćmi dyrbještaj jara kedźbliwje so krosnować, zo so njebyštaj do wody wobsunyłoj.

Ameriske wjezby z deskow a z hrjadow tworjachu wjele kućikow a tajku drjewjanu khódbu, na kotrejež kóncu bě podłoha z deskow zbita, za njej bě taran, z kotrymž koliki do mórskeho dna zapuščowachu. Na tutej podłozy, kotraž bě před deštom z třěsku kryta, dźełachu wo dnjo ludźo, zahajcy powjazy tarana; ale w tymle času njebě tam nichtó.

Hdyž na samsnu kromu wuńdźeštaj, dźeše Ławrjenc:

„Tu budźemoj spać."

Maruška so na deski skerje wali, dyžli lehny a njedźiwajcy toho, zo ju hnydom róje moskitow (kuntworow) napadźechu, wusny kruće.

Na dobo wosrjedź hłubokeje nocy wubudźi ju Ławrjencowy hłós:

„Maruška, stawaj!"

Wo tom wołanju běše něšto tajke, zo hołćka hnydom wotući.

„Što, nanko?"

Wosrjedź ćišiny a nócneje ćěmnosće klinčeše hłós stareho Ławrjenca hłubokostrašnje, ale mjerne:

„Dźowćička! Hižo njedyrbiš dźeše hłodu nuć. Njepóńdźeš pod ludźace prohi po pěcnej dani; njebudźeš na dworje lěhać. Ludźo će wopušćichu; bohaće wopušći, wosud so pohórši, tuž njech će znajmjeńša smjerć přituli. Woda je hłuboka. Njebudźeš trjebać dołho čerpjeć."

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 28. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Wše njekhmana je hordźeŕstwo,
Kiž wohidźi najlěpšeho. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 737, nazywjschicha dnjowa temperatnra 8 stop. cjopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 729, nainišcha temperatura w nozu 2 stop. cjopłoty. — W naschich stronach bě so jenoź na krótki cjaš wumjedriło. Nižina je so wot Islandskeje k południu winyła. Wona je zwojim zakrom pola Fendźelskeje leži. Jeje kromy su so hižo hač w naschich stron wupschestrěła. Pschi pomročenym njebju mamy hórsy deschczowate wjedro wočakać. Powětr pak zwuprědka mily wostanje. — Jutsje zwobotu zwónczko 6,48 hod. zhadźa a so 5,39 hodź. zhowa. Měrjacy zhadźa jutsje dopołdnja 9,41 hodź. a zhowa so na ranje 1,51 hodź.

Wuhlady na wjedro za jutrischu sobotu: Njewobstajne a deschczowate, tola poměrnje mile wjedro.

*

Drobnowikowarstwo zběra za skutk zymskeje pomocy

29. februara a 1. měrza němska dźěłowa fronta poschinje swóju sběrku tuteje symy za skutk symskeje pomocy pschez wšě. We wschěch dźěłarnjach a zwjazowych městnjoscach so dźěłacerjo a dźěłaćerjy wjednizy do zhinjzhy němskeho powietrja skutka staja, budźa zhromadnje za cjerpjazych ludźi zběrać a zami swoje wopory pschinjeju.

Pschi wulkej sběrzy, kotruž němska dźěłowa fronta pschewjedźe, je so za 29. februara tež sběrka drobnowikowarskich wobkhodow pola jich wotebčrarjow wotmyła. Hospodarska skupina drobnowikowarstwa wschitkich pschekupzow a wschitkich zobudźěłacerjow w drobnowikowarskich pschedewzaczych prosy, so bychu so **te wschěmi mocami do służby tuteho skónczneho appella ljetuscheho skutka zymskeje pomozy stajili.** Sa sběrku w drobnowikowarskich wobkhodach so niz jenoj hwjasanosć pschekupza a pschetrjerjarja ale tež jeju zhromdna hotowosć pokaže, so chzetaj tež pschi swjeczenym wschědnym dźěle na nutsu cjerpjazych ludźi towarschow spominać a jim pomhać. Pschekupzy slěpje prawu formu namakaju, tež swojich wotebčrarjow 29. februara k skutkownej zobmowzy na wopory skutku němskeho ludu nawabjeja. Hospodarska skupina drobnowikowarstwa so nadźija, so jeje namokwjesnje pschejcje wschitkich pschekupzow dosčěhnje a zobu pschinoschuje, so bychu so skutkej zymskeje pomozy na wječoru pozdźenjeho dnja februara sběrkowe tyšli, kiž su so je zhromadnym wopowiadnjom pschekupzow, zobudźěłacerjow a wjazow, napjelnile, z drobnowikowarskich wobkhodow wobsle wotedaczj.

Sběrkowe tyšli so — dalokož doźahaju — drobnowikowarstwam pjatk 28. februara psches pschisłuschne organizacije NS-ludowehu spomozerstwa pschinjeju a zobotu 29. februara wječor so sažo wotwosmu.

*

60 lět burskeje šule w Budyšinje

Pschi pschiležnosći 60lětneho wobstaczja Budyskeje katarskeje schule, nětčišcheje burskeje dźěłoweje schule, pschi-mje so zwjatočne seźdźenje swjaska něhdyšich schulerjow a schulerkow katarskeje schule. Po postrowjenišich słowach bura Fleischera z Wěšicy, bur Mět z Wobliž lětsa rosprawu a bur Hartstein z Hornjeje Kiny rosprawu wo pokladni podawschaj. Pschi tutej składnosći so swjask rozsudźi, so na podpjeranje hódnych schulerjow a schulerkow schuliku fundaziju 500 hr. wustaji. Na semrětnich spominawschi mějesche direktor dr. Paul zwjedźenišku rěč, w kotrejž stawišnišći pschełhad wo wustawowym wuwiczu poda a na to stejnischcho dźěłoweje schule k nowemu statej rozwasche. Wokrjesny **burski** wjednik **Waldorf** so z napominanjom na nětčišćich a něhdyšich schulerjow wobroći, so njehybchu nawukniene jenje w swojim hospodarstwje z wulpěchom nakoleli, ale tež z radu a skutkom zyłemu burstwu pomhali. S hudźbnymi pschednoschkami, ludowymi rejemi a z pschedwjesenjom hry šabawjesche schuleŕstwo zobustawow a hosći bě so tež hewak za rjane poradźenje šabawneho dźěła postaralo.

*

Witur na krajnoštawiskej wyschischej natwarnej schuli w Budyschinje.

W cžašu wot 24. do 26. februara wotmě̌chu so pod wjedniſtwom stud. dir. dr. Messinga jako statneho pomocnika crine. ematurithe pruhowanja. Na pruhowanju wobdźěli so 22 wyschischich primanašow a 10 wyschischich primanarkow, mjes tym, so běchu so 3 schulerjo hižo w dezembru pruhowacz dali. Pschi tym so zensury wobdźělichu: 24 ras II, a 11 ras III. Swjatočne rozdźelowanje z wustawom budźe zobotu 29. februara w 11 hodźinach. Wot jutrow lěta 1936 so nima sexty tež sažo jena natwarjeńska delnja tertia z wučbu sapočinje.

*

— **Pschi sběrzy puntow** sandźenu hrjedu je so w Budyschinje 23 zentnarjow zyrohy a 892 hrivnow pjenjes wotrowało.

— **S Delnseje Kiny.** Sstrjedu popoldnju 4 a 6 lět stara; bratr a zotra na wyschelkleršej hat dźěschtaj, so bychstaj so tam po lodze smykałoj. Hat pak mjesjche jenoź hižcze jara cjeńki lód, tak so so dźěsczi hnydom pschelamałschtej. Dwě słužobnej, kotrejž běschtej blizko, na pomoz wołanje dźěsczow jaßlyschawschi pschibhwataschtej, so bychtej jeju wuczahnyłej, schtož so jimaj tež poradźi. Njeby-li tuta pomoz tak spěschnje dóschła, bychtej so dźěsczi bjes dwěla zatopiłej. Starschi, kotrejžuje něšto na swoje dźěsczi, so na lód njelaja, tam jim nětčule wulki strach hrožy.

— **S Dobrusche.** Późnišcy mějachu tu schulske dźěsczi jara mjuse, so bychu pschedrasčene wot doma k domej khodźile a swoje pósłinske hrónczko pschednjesłe. Sa klětnu holczku njemějesche tutón dźeń dobreho konza. Nan dźěsczu pschinješe wokoło ½5 hodźin z Budyschina z dźěła a macj dźěsche jemu z dźěsczom napschečziwo. Nana nasdała prěnja wuładowanschi, běžesche jemu dźěczo poine wjeselа napschečzo, jawadši pak runje krjedź dróhi do motorskeho kolesarja, kotryž tehornunja z Budyschina z dźěła pschikhadźejo, po dróhi jědźeschče. Duchapschitomny wjednik kolo wokoło storhny, tak so so dźěczo na dobre zhožo jenoź z wodźidłom poraży. Dźěczo bo pschi tym na hłowje rani. Motorski kolesar hnydom po dr. Kichjźana dojědże, kotryž dźěsczu prěnju pomoz poda a potom jo do měschczanskeje khorownje pschewjeze.

— **S Budyšez.** (Stawnišce powěsče.) Narodźila je so: 23. 2. Alfredej Augustej Hermannej Petrichej, knihiwjazarskemu nuschtrej w Budyšezach, dźowka. — Swěrowali su so: 22. 2. Oswald Waltaŕ Lehmann, wojnař w Dobruschi a Hana Róża Seifertez, domjaza pschisłuschejna w Małych Dołschezach. — Pawoł Oskar Pětschka, blidaŕ w Hornjej Hórzy a Frieda Ottilia Henšlez, dźěłaćerka w Hornjej Hórzy. — Gerhard Willy Jurak, šamkaŕ w Hornjej Hórzy a Liddy Charlotta Pětschkez, wuběračka w Hornjej Hórzy. — Wumrěła je: 21. 2. Hana Marja Brěžowskjna, mandźelska maschinskeho nuischtra w Hornjej Hórzy, 64 lět stara.

— **S Budyšez.** W Hajniczanskej pschedźeńi so pschi pschedewschaczowym appellu wojewi, so so wot 1. měrza dźěłowy cjaš z 40 hodźin na 45 hodźin za tydźeń podłožchi. Dale pschedewschaczowy skupinowy wjednik wosćewi, so so 7. měrza t. l. khorhoj němskeje dźěłoweje fronty, wojewneje skupiny w Budyšezach, wosćwjerči a žadasche, so bychu so wschitzy prawje bohacze na tutym podawku wobdźělili. Dowěrniza zónskeje skupiny namokwjesche wschěch, so bychu so na wukłukańskich kursach sa žony pilnje wobdźělili.

— **S Hodźija.** Sstrjedu rano wokoło 4 hodźin snjesboss na statnej dróży w Nowych Biohaschezach wobowozowy wós z tym, so wosowy wjednik do jemu napschečiwo jědźazeho cježiteho auta jaječe. Po jeho wuprajenju bě so se zwězu zlepicz dak. Na wobozobowym wosu bu lěwe prězne kolejo wottorhnjene, a zyły prědni dźěł tkěrho wobschkodźeny, tak so dyrbjesche so wós wotwlez. Wobozoby do schkody njepschinjbzechu. Też cježiły wós so něschto mało wobschkodźi. Wobaj wosaj se Shorjetza pothadźeschtaj.

— **S Bukez.** (301. pohedźenje katarskeho towarstwa.) W Herbitej grychcze wotmě so 301. pohedźenje Bukezjanskeho katarskeho towarstwa. Pschedźěwda dr. Schmidt z Pomorz pschitomnych pozdrowi. Dr. Dillner poda na to jara zajimawy pschehlad wo stopnowanju wunoschka w khlěwje a hródži. Wulkhadźejo w swojej rěczi wot plahowarja bykow, na spomni, so maja so dobre byki prawje dołho dźerżeczj. Plahowanje swišuje wuzu se wocžehnjenjom. Na wuwicze cjelatow ma so wobzetka kedźbnosć složowacz. Lěpsche wupschi móża so z prawym wocžehnjenjom dospěcz. Wobzebje ma so prawa piza dorosczazemu skotej podawacz. Też wažne je prawe wothładanje wobzebje kedźbowacz. Sosbstawny tute powuczenja z dźakom pschijachu, pschetoż stopnjowanje wunoschka w khlěwje a hródži je runje nětkole sa tódzbeho bura jara wažne. Na wčhelake praschenja ko hišchze wotmołwi, wobzebje też, hdyž su dobri rěŕarjo panochtow. Na tónzu so hišchze lětna rosprawa wo pokładni poda, kotraž so zkhwali, na czož so pokładnik wuzwobodźi.

— **S Bukez.** Kaž kózde léto, tak tež létża so hońtwinske družstwo pola nas na tradizionelne walchnje pósłinzy k hońtwinskemu piwu seźdźe. Pschedźěwda wschěch pschitomnych nanajwutrobnischo pósłrowi. Bohužel nje-

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 28. februara 1936

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,460	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,275	100 čěskosł. krónow	10,295
100 šwajc. frankow	81,23	100 franc. frankow	16,41

Barlinska burša, 27. februara. Hačrunjeż bě bankowska klientela wiki z mjeńšichimi pschikazami sajtarala, so burša zama khětro wróżo dźerżesche dźiwaja na wječerańsche rozsudźenje **w prašchenju dividendy** pola Vereinigte Stahlwerke. Tehodła bě wobkhod po wumjedženju mjenowanych pschikazow nimo měry cžichi, tak so po zyłej rjedże hódnotow sypka sapocžatnym sapiłsam njedóńdże. Na rentowny wikach so stara wójnika požczonka wo něhdże 0,25 proz. na 111,25 proz. powyschi. Druhe renty mějachu ikrje błabsche wiki.

Barlinske zitne wulkowiki, 27. februara. Posticzeńske a wothytowe poměry na Barlinskich zitnych wulkowikach njejźu so pschemeniłe. Wobkhod so dale w jara měrnych kolijach pohibuje, dokelž **młyny** jenoź srědka swoje składy wupjelnjuja. Na druhej stronje pak je tež dźiwajo na bliski nowy měsaz, z kotrymž so krute płacžiny powjetscha, poměrnje mało posticzenjow. We provinzy młyny swoju potrjebu z běžnym nakupowanjom kryja. W jeczmjenjach sa piwarńe a industriju jenoź srědka k wotjamknjenjam dóńdże. W pizowarańskich žitach tatarjo dale jara sledźbliwje wotpschedawaja. Dalokož wowsź abo pizowarńki jeczmjeń na wiki pschińdźetaj, namakataj hnydom kupzow.

Wječera płaczeńe w Barlinie zeutnak

pschenzy W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rožk R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — jeczmjenja G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr. — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr

Wiki w Lubiju.

Pschenza 9,95 hr., rožka 8,30 hr., nałetni jeczmjeń 10 hač 10,80 hr., najsmišli jeczmjeń 8,55 hr., wowš 8 hr., běrny 3,55—3,75 hr., hyno 3,60—4 hr., hloma, z masch. młócž. 2—2,40 hr., pschenczna muka 17 hr., ržana muka 12,25—13 hr., pschenczne wotruby 6,60—6,90 hr., ržane wotruby 5,70—6 hr., butra, ½ punta 75 pj., jeja, schtuka 8 pj., twaroh, punt 20—25 pj., kał, běły 12 pj., kał, czerwjeny 15 pj., karoty 8—10 pj., koboda, jědźna 18 hač 25 pj., kał, hydrolzy, schtuka 30—35 pj., kotrabi, schtuka 10 pj., porej 10—20 pj., kał, kišały 14 pj., zyhla, punt 13—15 pj., tomaty 40 pj., žołtej, kěczk 15—20 pj., radišli, walczk 18 pj., rjewjeń 40 pj., jabłuka, punt 10—40 pj., měrnik 15 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenza 9,95 hr., rožka 8,40 hr., jeczmjeń, nałetni 8,45 hr., wowš 7,90 hr., pschenczna muka 18,25—21 hr., ržana muka 12,30—12,50 hr., pschenczne wotruby 6—7 hr., ržane wotruby 6—6,50 hr., hyno 4,75—5 hr., hloma, stótna 2,50—2,60 hr., hloma k sažkanju 2,50—2,60 hr., butra 76 pj., proschata 12—22 hr., kał, běły, kilogr. 24 pj., kał, czerwjeny 24—30 pj., kał, hydrolzy 30—60 pj., koboda, jědźna 50 pj., zyhla 24—30 pj., seleri (měrnik) 40 pj., chrěn 1,40 hr., morchej 16—20 pj., radišli, walczk 10 pj.

Wiki w Khočebuzu.

Mjaso, howjaze, punt 70—90 pj., mjaso, cjelaze 65 hač 90 pj., mjaso, skopjaze 0,80—1,20 hr., swinjaze 70—90 pj., jeja, schtuka 8 pj., butra, punt 1,40 hr., twaroh 25 pj., hany wolsi, litr 1,40 hr., tworh, punt 1 hač 1,40 hr., schkuti 1 hr., karoty 1 hr., hotsze, młode, schtuka 50—90 pj., kuty, žiwe 50—60 pj., chowany, žiwe 40 pj., koboda, jědźna 25—30 pj., kał, hydrolzy, schtuka 25—35 pj., kał, czerwjeny 15—20 pj., kał, běły 10—12 pj., kał, wirsingowy 25 pj., žołotej, kěczk 20 pj., měrnik 20—25 pj., krěn 60 pj., radišli, walczk 20 pj., zyhla 15 pj., kulrepa 5—10 pj., běrny, punt 4 pj., jabłuka, punt 20—40 pj., worschi 40—50 pj., worschi, lěsne 40—45 pj. — Proßata: 9—13, 14—17, 18—23 hr., běhaŕi: 24 hač 30, 31—40, 41—55 hr. Wiki běchu hubjene.

Płaczizny różneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

27. februara 1936 Płaczizny po centnarju a hrivnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 560

Najlěpše kormjene čelata wot cyca	62—66
Srědnje kormjene čelata wot cyca	55—60
Snadnje wuwite	48—54
Najšpatnišе	—

Swinje: 400

Tučne swinje, přez 150 kg. čežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. čežke	54
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. čežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. čežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. čežke	—
Rancy	—

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunj ako 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	27. 2.	26. 2.		27. 2.	26. 2.
Pšenca	210,0	210,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	173,0	173,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
ječmjeń now.	216-220	216-220	módre lupiny	8,50-9,25	8,50-9,25
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	13,7-14,5	13,7-14,5
wowš	—	—	zeradella	19,0-21,5	19,0-21,5
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšenč. muka	27,15	27,15	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,95	8,95
ržane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	ržana słoma		
hroch, Viktor.	18,0-19,5	18,0-19,5	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaczizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 203.0 9: 201.0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 167.0
Płaczizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 169.0 9: 174.0
Płaczizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 166.0

Hłowny redaktor Marko Smolerž w Budyšinje. Zamolwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolerž w Budyšinje a za nawěšteki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. I. 1936 2249. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

bě najeńk hońtwy, wobhěd̄ejśe ryčeŕkubła ſ Loeben we Koporzach, pśihińcy mohł. Jeho pśiſmo, kotreż bě druźſtwu pśihipośłał, ſo pśichedźiśe. Nimo teho wieſnjanoſta Fiebiger na to pokaſa, ſo maja ſo wſchě ſadowe ſchtomy po pśichedpiśanym waſchnju wothładacź a wſchě porokowane njedoſtatki maja ſo hnydom wotſtronicź abo do porjadka dacź. Nimo teho ſo woſſewi, ſo ſo 5. měrza we wóſom hodźinach wječor pola Stangeę hamtſzy poſtajeny powětrowy ſchkit rosjaſni. Kóždy wieſnjan ma ſo na nim wobdźělicź, woſtajbe teź ſony maja pśihitomne bycź, ſo bychu ſo ſ powětrowym ſchkitom ſeſnałe. Po tutych ſozěleńjach woſtachu wſchitzy hiſchče dołho wieſeli hromadźe.

S **Bukez.** (Sarjadowanja „Móz ſ radoſcźe“.) „Móz ſ radoſcźe“ dhje 15. měrza wječor w Stangeę hoſcźenzu nowy pišany wječor pod heſłom „150 mjeńſchinow radoſcźe“ ſarjadowacź. Dwaj hnjeſaj wot ńěmſkeho ſcźelaka ſo ſa pśichijomnu ſabawu poſtarataj. Nimo teho kapała dźěkoweje ſkužby ſ Lubja, pod wuſłuchnym wjedniſtwom hudźbneho wjednika Schönweiſa ſobu ſkutkuje. — Schtóž dhje ſo na pśichijomnej jśebie ſjednoćenſtwa móa ſ radoſcźe do najreńſchich krajinow Ńěmſkeje wobdźělicź, ma k tomu pśichego ſkładnoſcź. Jśebu, kotreż ſu w tutym łćeże wotmyſlene, ſu w nowym łćeźnym ſeſchiwku ſjednoćenſtwa „Móz ſ radoſcźe“ ſapiſane a ſu pola tóſdneho wjednika ſkupiny dóſtacź.

S **Wjaſońzy.** Pola ratarja Wawrika porodźi krowa trójniki. Cźelatka ſu ſtrowe a najſtaršy teź žiwe woſtanu.

S **Kamjenza.** Wječera rano ſta ſo pśichi hoſcźenzu „Zum Echten“ cźeſke wobtkadne njeſboże, kotreż ma ſo pśichepśichinu jśdźenju koleſarja [illegible]. Tutón pśichijźe po wuwraźeniu ſwědkow w ſara ſpěſchnym tempu pa Budyſſej dróſin dele a ſajźe do Protcźańſkeho woſnoweho woła, kotryż jemu napſchećźiwo pśichijźe. Koleſaŕ ſo pśichi tym ſwjeſy, a ſe ſkamanej nohu a ſtrjenjeni kłomu ſeho do ſkoromnje hnydomſkeje ſeſchu.

S **Wulkich Śdźarow.** Kaž tóždne léto, tak teź létſa pśitźahuje tudyſcha młodźina pilnje zamproſwaſche. Do wſchelakich draſtow pſchedrajśeni młodźi hólzy, pſches Stróžu, Wulke Śdźary a Kobłizy cźahachu, a wſchudźe bohate dary doſtawachu. Dźěl naſběranych darow ſo ſymſkej pomozy wotwjedźe.

S **Klětneho.** Pśichpowědakoj ſtaj ſo: Drogiſt Wilhelm Jan Werner Fudel ſ Klětneho ſe ſchwalcźu Hildegardu Huldu Auguſtu Wenzeę ſ Kóſtlina. — Worakawi hólzy ſaſtarenu wutoru kamjenje mjes 3. a 4. kilometerſkim kamjenjom do ſpěſchneho cźaha mjetachu, kotryż pśichipokdnju ſ Wojerez do Kohlfurta jěſdźi. Jedyn kamjeń, kotryż poſdźiſcho we woſu leżo namakachu, wokno roſbi. Na dobre ſhoże ludźo do ſchtoby njepśichińdźechu. Żeleźniſka policija je worakamaz wuſłědźiła.

S **Jamneho.** (Wuſnamjenjenje.) Na Jamnowſkim kuble ſ pódlanſkimaj kublomaj w Dyrbachu a Zymplu krajne burſtwo ſa 30létnu ſwérnu ſkužbu ſcźeńowazych dźěłaćerjow wuſnamjeni: Petrika ſ Dyrbacha, Wolenzjena ſ Zympla, Maſulu, Preiſgera, Rohmera, a Kruperjowu ſ Jamneho ſ bronſowej wopomnjeńſkej medaillu. Sa wjaźy hač 10łétne ſwérne dźěło ſo 12 dźěłaćerjow ſ woźebitym pśihipośnaćom krajneho burſtwa wuſnamjeni.

S **Krynhelez.** Najekt tudyſcheje hońtwy ſa wſchěch wobhyđlerjow wſyn rjane póſtnizy pśihihotowa. Wſchě wobhyđlerjo dóſtachu darmotne piwo.

S **Rychwałda.** (Sadobnywanje.) W nozy k ſchtwórtkej pobnychu teź w naſchej wſyn paduſchi. Pola hoſcźenzarja Viewega kołbašu, zigary, zigaretty a pjenjeſy kradnychu. Pśichi daľſchim ſadobnywanju paduſchow zwólhu wo pomoz wołanje mandźelſkeje potrſcheneho ſeſcheri. Paduſchi wužichu pśichi ſwojim dźěle źidke mydło. Bohužeł ſo wſchě cźeſke ſadobnywanja, kotreż ſo pola naš a wokolinje ſtachu, njemóžachu dotal wujaſnicź.

*

S **Markliſy.** Woheń, kotryż hrjedu rano w domje na Zyrkwinſkej dróſy wudyri, je hiſchče horzy popjeł ſawinował, kotryż běſche ſo w Kühnemannez bydlenju w popowej tyſy na ſkódbu ſtajił. Wulkhowana dźowka ſaduſcheneje wudowy Kühnemannoweje běſche 15 lět ſtara.

Sport

Ńěmſka pſcheco̱iwo Portugalſkej 3 : 1.

S wulkim wuſpěchom ſu ńěmſcy bulkoparjo ſwój pucź po Schpanſkej a Portugalſkej ſtónčili. Pſcheco̱iwo powołańſkim hrajerjam w Schpanſkej dobychu 2 : 1 a pſcheco̱iwo Portugalſkej móſachu ſ 3 : 1 dobyć; to ſtaj wuſpěchaj, na kotrajž móže ńěmſke muźſtwo horde bycź. A to cźim bóle, dokeľ ſo wobě dobyczi w běhu 5 dnjow wudobychtej. Mjes tym bě dołhe pucźowanje, kotreż njemóžeſche ſo tak wuwjeſcź, kaž bě ſo ſwopředka wotmyſliło. Ńěmſke junkerowe łětadło njemóžeſche dla wobſtajnych deſchcźow hač do Liſſabona lećeć, hdźeż bě łétanišćo ſapłakwjene. Dyrbjeſche w Madridźe woſtacź. Wot tam jědźechu hrajerjo ſ cźahom dale. Hakle po 18hodźinſkej jźbje po Portugalſkej hłowne město dojdźe, potajkim 2 dny [illegible] w puczowanſkim planje [illegible]. Jenož jena mjeńſchich wobtkjeńcźe: ńěm. kim barbam teź tu dobyczi wubědźicź, a to ſo teź ſta. S 3 wrótkami, kotreż Hellmann, Kitzinger a Lehner ſtelichu, mějeſche Ńěmſka pſchecźěhnk 3 : 0, pśiedy hač móžeſche Portugalſka Silva cźeſtne wrota ſtelicź. Na hri wobdźěli ſo nětko 30 000 pśihlědowarjow, mjeſnimi teź preſident republiki general de Fragoſe Carmona, dale ſwonkowny miniſter, wukubłańſki miniſter a druhe wažne wołoby.

Radio

Sobotu, 29. februara ſo ſłyſchi:

Königswuſterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,10 wjeſoły raniſchi konzert. 11,40 ſa bura. 15,30 tydźeńſki pſchehlad wo hoſpodarſtwje. 19 bujeſſa hudźba. 20,10 wjeſoły ſtólzowſki ſwjedźeń.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſoły raniſchi konzert. 7,30 ſa bura. 8,20 ſa hoſpoſu. 11,45 ſa bura. 18,30 měſačna roſprawa wo ſiwětowej politiźy. 20,10 wjeſoſe ſmějhakſtwo.

Hiſchcźe važne ſ dnjowoho programma: Barlin: 20,10 ſchtwórty paradny wječor. Königsberg: 20,45 opera „Aida“ (ſ Italſkeje). Wrótſław: 20,40 „Rübezahl ſa pſchimnje“. Kóln: 20,10 wječor pſchekwapjenjow. Mnichow: 20,10 wjeſoły kónz tydźenja. Budapeſt: 21,30 konzert operoweho orchestra.

Towaŕſtwowſke powěſtniki.

Baćon. Spěwny wotrjad (cyły khór) zeńdźe ſo pjatk 28. februara.

Drježdźany. Towaŕſtwo „Cornobóh“ zmeje ſwoju prěnju zhromadźiznu w pśichodnym měſacu ſobotu 7. měrca wječor we 8 hodź. w „Elisenhofje“. Wažnych wuradźowanjow dla njech wſitcy wěſce pśińdu.

Drježdźany. „Hromadnik“ zmeje ſtwórtk, 5. měrca wječor we 8 hodź. ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Přednošk ſo wotſtorči na pśichodny měſac. Wobhaty wopyt proſy [illegible] predſedyda dr. Wjaceſawk.

Kukow. Wotrjad ſwj. Jurja w Kukowje zmeje pónděłu 2. měrca wječor we 8 hodź. pola Natuśee ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Winowatoſć wſěch abſtawow je, zo pśińdu. Hoſco ſu lubje witani.

K zelenemu ſtwórtkej ke konfirmaciji a k ſwjatemu woprawjenju

za hólcy:
nohajcy, rukajcy, šantka, ſpódnje šaty wšěch truźin, šawle, rubiśa a cankowe khornarje

za hólcow:
zwjerśne košle, ſlź, krawaty, zoki, šantka, rukajcy

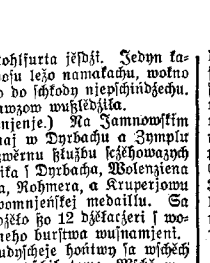
za ſerbſku drastu:
banty, wobſadki, canki, borły, knefle
w znatym wulkim wubjerku a dobrej kajkoſći a tunjej płaćiznje

Arno Kube w Budyšinje
Serbſke poſłuženje / na Kěžorſkej drózy 12
[341

Wopisma za dźěćacu pomoc přiimam! 336

Šaty
Illger naſ.
E. Wilček
w Budyšinje na Seminarſkej hasy 2

Gumije za jězdne koła
we wšěch wulkoſćach
kupuje će płaćizny hódno
pola firmy [341
J. Schieback
na Mužakowſkej drózy 4

Molkerei-Artikel aller Art
kupuje će derje pola [337
Schneider & Schulze
13 w Budyšinje na Kamjentnej hasy čo. **13**

Někotre mało trjebane
mužace a žonjace jězdne koła
ma na předań (340
J. Schieback w Budyšinje na Mužak. drózy 4

Korjeniny
za domjace rězanje
Popjeſ . . . ¼ punta 40
nowe korjeniny ¼ punta 60
kołbasnik . . ¼ punta 30
jěčmjeniowu rězańſku hejdušku . . . . pt. 20 pj.
Za pječenje pampuchow
pamp. korjeninowy extrakt
bleša za 3 pt, muź dosahaca 10 pj.
Korjeninowy ſtan 334
na Hłownym torhoſcu
(z napśeća policejskeje ſtraže)
korjeninowa rozpósłaŕnja Thauer
Klamy na Šukelnſkej hasy 30

Gardiny, rolowy
tunjo pola [59
Würker na Zwonkownej Lawſkej hasy 10

Miele 68,— hač 185,— br.
prochsrěbak 246
Dóſtaś we wotrjadu wobkhodach

Wosebje dobre tučne jerje
štuka 5 a 6 pj.
Jerje w żeleju
wulka porcija, 2 štuk 25 pj.
Jězorſki wuhor w żeleju
porcija 15 pj. (342
Oskar David
kolonialne twory na Dźiwadł. h. 6

Kupujće pola naših inſerentow

Za konfirmaciju a pruhowanje!
Poskićamoj we wulkim wubjerku a we wšěch płaćiznach
módre wobleki
ſporſke wobleki
čorne a pis. drasty
KONFEKCIJOWY DOM (339)
Hellwig & Schönbohm

Ke konfirmaciji (338
Hólace wobleki
Hólace ſtrykowane wobleki
Dźeržliwe nohawicy a zoki
Otto Oßwald w Budyšinje
na Kamjentnej hasy

Bukečanſke ſerbſke towaŕſtwo
Njedźelu 1. měrca wječor ½8 hodź.
wuhotujemy w Stangec hoſćenca w Bukecach
ſerbski domizniski wječor
Krasne ſerbſke ludowe ſpěwy a nowa wulka ſerbſka hra
„Paliwaka“
reje za wopytowarjow hač do 2 hodź.
304 Wšitkich Serbow wutrobnje přeproſujemy

Konfirmaciſke
a pruhowańſke draſtne tkaniny — teź za ſwjate woprawjenje poſkića we wulkim wubjerku a wozebje płaćizny hódno (296)
Vobach přiſtrěl
ſpeciałny wobkhod draſtnych tkaninow **Reimann,** při pótak. nawjeźe na Hošle hasy 9

Spěwarſke
ke konfirmaciji
ſerbſke a němſke, jednotneho a teź najlěpšeho wuwjedźenja, dóſtanjeće
W Serbſkej knihaŕni
w Budyšinje w Serbſkim Domje

Tuni nawěſtk
wobjičeny po ſłowach
je začahnył do
Serbſkich Nowin.

Młódšeho pohońca
pyta k 1. abo 15. měrcej
Jurij N..... w Njebjelčicach
Napiſmo (2 ſłowje) . 0.36 hr.
10 ſłowow . . . 0.60 hr.
0.96 hr.

Młoda kruwa
je na předań
we Ł.... čo.., pola N.....
Napiſmo (2 ſłowje) . 0.36 hr.
9 ſłowow . . . . 0.54 hr.
0.90 hr.

Kněža
w N.eswačidle, z 1½ kórcom pola a rjanej ſadowej zahrodu, je na předań. Hnydom k wobydlenju. Dalše zhońce pola Tyranic w N.eswačidle čo. 2
Napiſmo . . . . 0.18 hr.
24 ſłowow . . . . 1.44 hr.
1.62 hr.

Kóždy może ſebi nětko ſam wobličić, kelko jeho nawěſtk płaći. To budźe wěſce někotre-hožkuli zwjeſeli a rad budźe podać ſwój mały nawěſtk do Serbſkich Nowin.

Napiſmo płaći (1 ſłowo) 0.18 hr.
Kóžde dalše ſłowo . . 0.06 hr.

Tutu tunju ſkładnoſć ſmědźa po zakońſkich poſtajenjach wězo jenož privatne woſoby wužić.

Zo byšče wědźeli, kak ſo tajki nawěſtk wobliči, podamy tu někotre přikłady.

Křidło
na předań. Poſkićenia pod A 26 na Serbſke Nowiny

Při ofertach płaća ſćěhowace ſadźby:
Napiſ . . . 0.18 hr.
5 ſłowow . . . 0.30 hr.
A 26 . . . . 0.05 hr. = 1 ſłowo
Serbſke Nowiny 0.06 hr. = 1 ſłowo
0.60 hr.

Přiloha k čisłu 50

SERBSKE NOWINY

Pjatk 28. februara 1936

Je němski lud hospodliwy?

Hospodliwosć němskeho luda je derje znata. Wona je tajsa kaž njewčerpna woporniwosć, ale tež Cyniwa ludowa zhromadnosć wschitkich tych, kiž su Hitlerske krwe. W létach, hdyž Adolf Hitler stat wodźi, je sebi němskeho luda na jara wčelakore waschnje spokazał, so jako nošerjo jeneje krwe so k jenej ludowej zhromadnosći wusnawaju, k němšći ludowej zhromadnosći. Wone su zyłemu swětej w němskim skutku Hitlerje pomoc w njepřeswarjenej woporniwosći, w njewuprawdźitej woporniwej radosći byłe so zwojonym přichładom.

So je so też hospodliwosć w nazionalsozialistiskej němskej wurjadnje zwjazanje rozsćerjła a zhłubšiła, je so na njeličomnych přichładach poslednich lět spóznało. Tak w Hornjej Łužicy běše hospodliwosć zdawna žem wobsebje wutrobna a swólniwa. Přichi wulkich sarjadowanjach nazionalsozialistiskeje strony a jeje wotrjadow, tuchi wulkich setkanjach a zwuczowanjach, kiž SA wotmě, we krajinje rańscho-sakiskeje brigady 133 tuchež Hornjeje Łužicy sa wjednikowych wojowarjow stajnje wotewrjene bjerachu.

Přichi poslednim setkanju brigady 133 na přichład je w auguscze 1935 w schérskej wokolinje Budyšcina bywała mjeńchzanow a burow telko kwartěrow poskićzi, so je dołha wschitke njetrjebachu. A jako so ludźo loni nadźiwachu, so bychu wuprahowanych a saßłužbnych SA-mužow na někotre dny k jebi wsali, je Hornja Łužica se wšitkej Schwizu přisches 1500 darmotnych městnow přichładka. To běsche błyschcze znamjo ludoweje zhromadnosće a hospodliwosće.

Też w lećze 1936 so saßo Adolfa Hitlerske darowanje darmotnych městnow přichwjedze. 20. haprleje na wjednikowym narodnym dnju, dyrbi liczba darmotnych městnow saßo być wušła. Ludźo Hornjeje Łužicy też tón raz saßo swoje domy saßłužbnym a potrjebnym wojowarjam hospodliwje wotewrja. Hornja Łužica so saßo we wschej mozu a hotowosću na tutym darowanju darmotnych městnow wobdźěli. Potom może so też wjednej saßo wulka liczba darmotnych městnow jako jedyn z najrjeńschich darow k narodninam wojewićej.

Tomu tak njeje, so potrjebni towaršchojo SA na swojich darmotnych městnach luxus a wulke wuhoty wocakuja. SA je jednora, a SA-muž so tam najlépje znaje, hdyž stej spramnosć a jednorosć z domom. Ke Adolfa Hitlerskemu darowanju darmotnych městnow nicho druheho njeskuschа hacj jednory přichebytk a jednora rjadowna. Potrjebni SA-towaršchojo so wutrobnje swjeżeła, dyž zmjeńcha někotre dny pola ludźi Hornjeje Łužicy wocerstwjenje namakaczy.

Jako rukowarka nazionalsozialistiskeho hibanja ma SA dźeń wote dnja cżeżke a wjelestronske nadawki dopjelnić. Wojowanje wo němski lud so hischcze dawno njeje skónczyło, woporow a mozy je trjeba, so by so lěc poslednji staw němskeho luda do němskeje ludoweje zhromadnosće zwonk, so by so kruty nazionalsozialistiski stat wutworił.

Adolfa Hitlerske darowanje darmotnych městnow je wulke ludoweje zhromadnosće. Ludźo na wsach a w městach pomhaju němskemu ludowemu zhromadnosć twarić, hdyž jenemu SA-mužej darmotne městno přichiwoła. Też schtóž jamu jiwn. žane kožo abo jane městno přichi domjacym blidze njemóże p'chewostajić, może so z pjenježnym darom skutkujo wobdźělić. Tute pjenježne dary so slicza a so jenož do darmotnych městnow přicheworja.

Se wschěch dźělow Němskeje přichiidu potrjebni SA-mužojo a SA-wjednizy do Hornjeje Łužicy. Woni rjanoscze nascheje domjacy se'naja, ju potom lubuja a powěsća wo njej do wschěch dźělow nascheho wótzneho kraja rosnjeßu.

Mały dźěl dźaka, kiž wjednikej a nazionalsozialistiskemu hibanju zkuscha, może kóždy sarunacz, hdyž so se wschěmi mozami na Adolfa Hitlerstim darowanju darmotnych městnow wobdźěli.

Kak sej swoje domjace pomocnicy wočehnjemy?

Sewěra a pohotosć w powołanju.

Na wocżehnjenju młodźiny so wschudże a nastajnje dźěła. Soudźujemy w młodej generaziji wědomje, so ma kóždy staw — a byrnjež prosczišchi a jednorischi byk — swoju dostojnosć. Domjace a zkużobne — wschitke zkuscheja hromadze, jako nětudsche mandźelske a maczerje. Njeje rozdźělom mjes nimi! Tak wukmu w młodosći. Nasche młode holzy zu zebjewědomnische, skutkownische, wuwadnische a bóle tworjace hacj prjedawsche generazije.

Njeje woprawdźe žanych mjesow mjes nimi? Ssu wschitke jenajke? Ně, mjesy zu pola nich njewidźomne. Te njespocżinaju w swonkownosćach, ale we wobsobje jenotliwza. Powaha (karakter) a nakhilnosće rozdźeleja cżłowjekow. Tak to wěcżnje wostanje.

K zebjewědomju dyrbimy zej nasche domjace pomozniży wocżahnyć. Cżeladniza a zkużobna njejstej wjazy niczasnej, byrnjež zkowo „zkuścz" w kchesczanstwje ma najlépschi swuk a poprawom schesczanstu etiku (wuczbu wo pózczłowosći) wobžnahuje. S tym njeje swonkowne zkuzenje zame ménjene, sterje snutskowne podacze dźěła, powołanju, wschemu, schtož sapoczinamy. A kaj so sda, njerěcži so dźiwajo na nasche hospodarske pomozniży dźenża wjazy wo zkowje „zkuścz".

Bjerjemy-li wjeßeleho młodeho cżłowjeka do nascheho hospodarstwa, damy-li jemu hospodu a chlěb, pocżesćimy jemu wuczel a sepieru. Dawamy z tym jeho žiwjenju zmér sa dalschu cżakanosć a dowěriamy so jemu, dokuż bjes dowěry njeje žaneho dźakowneho zhromadneho dźěła. Dowěrimy jim naschu zmu domjacznosć, nasche dźěći, nasche zame zbožo a njesbožo. Tuta dowěra je něchto wulke, a so zame wot so njezrosumi. Je to wobdarjenje dar, hdyž prawje rospominasch.

Młoda holza pichińdże do domu, na wčelake pschihotowana. Doma je dyrbiała krucze pschimacz, abo je znadź hižo w druhej zkužbie abo w sastojnstwje była. Tak je nawukła warić, pjez, schaty pokarz, dźěći sastaracz atd. Wusteji so na wschě dźěła. Ale je nawukła zelesne dopjelnjenje winowatosczow? Je nawukła zusu domjacznosć z tej zamej samokwitoscżu sastaracz kaž hospoza? Myśli pschi zwojich dźěłach, hdyž wschelake drohe wězy do rukow dostanje, na to, so je winowata, z nimi kahodnje a kedźbliwje wobkhadacz, kaz bnchu ji zkuschate? Haji a wobhladuje zebi dowěrjene dźěći z najwjetschej zwědomitosću? Abo je ji bamborzenje a nowinarstwo zkodźinki, pschecżelniży abo zuseje ważnische, hacj kedźbnosć na dźěći?

Takle praschenja dyrbimy zej stajecz, hdyž wotroscżaze młode holzy k domjacemu a hospodarskemu dźěłu wocżehnjemy. Najważnische je zwérna wutroba, duschine podacze a snutskowne pschetiża-

Prěnje straże Grazianeho na južnej froncze.

Mjes žórkami rěki Webi Schebeli z charakteristiskimi Gubua-horami w posadku, kotrež so wjelkludowym horbam runaja. (Přesjefoto, M.)

Petrolej, petrolej!

Swět pluwa dźenża tak rjez na woliju, wschitke wažnische praschenja wjercza so wokoło petroleja. A tade Swjazka ludow ma we swojich poslednich wuradowanjach mjes druhimi dypkami też dypk nastupajo žałaja dowoza petroleja do Italskeje pschezo saßo na dajowym porjedże. Sjednocżene staty (USA) su też hižo — hnyrjež njebychi se zobustawom Swjazkal ludow — so z tutym hospodarsko-wójnskim problemom saběrake (hospodarsko-wójnski problem sa USA tohodla, dokelž je wumos wolija z Ameriki za Ameriku hospodarske praschenje, dowos do Italskeje pak sa wójnu w Abeßynskej za Italczanow z wójnskim problemom). Njeje hischcze dosłonczenje wešte, hacz so amerikanski kongres k namjetam presidenta Roosevelta staji abo je pschijima. Namjet Rooseveltowy je, so so wumos amerikanskeho petroleja do statow, kiž wójnu wjedu (tu je ménjena Italska) na „normalnu" méru snizi. A ja Jalsku je wuzjedt toho snutskowneho amerikanskeho praschenja wulka wuznamny, dokelž dźe runje petrolej jara nuinje za zwoje samery w Abeßynskej trjeba — a jara mało wolija ma Italska zama we zwojim kraju, jara wjele dyrbi dowozowacz. Tohodla je zakas dowoza petroleja do Italskeje dźenża najskpschi zredk zankzijow — a dołem też najhorzyscho so za njón a pschezywo njemu z juje.

1934 wudoby Italska se zwojeje semje jenož 30 000 tunow, a dowos bě 1,83 milijonow tunow — a 1935 sroczje dowos na 2 milijonaj. Italska drje ma brune wuhlo, rajß a prawe rěpy, a z tych bychu so možne palidła wudźělacz, ale jenož z tuchto wulkej pjenježnej podpjeru a też niz zyle bjes schitkeho dowoza. Hdy bychu w Italskej wjazy lěża měli, bychu zebi móhli z dźewa wudźělacz drjewowy pkun (gas) — ale drjewa je tam jara mało; (to lědy k zapałkam dosahaa!!!). A w chelche wosydła, auta atd. dyrbieli Italczenio też zaso ekstra za tutón drjewowy pkun pschetwaricz, a to płacżi cżaß a pjenjezy, a woboje je za Italsku dźenża kapital, kiž wschěndże so zmjenschuje. A hdy by wscho tu było: telko palidłow (potajkim wuhlo, wolije atd.). **Italska zama zenje njeby nadżełała, kelkoż w Afrizy trjeba!**

Kak koskoczżiwe je zyle położenje Italskeje na tutym polu, wo tym zwědcza (póbla swjeżenja zameje tukrajneje produkzije) zatne wukasy, nastupajo snižena pschetrjebanja palidłow doma w Italskej. Hižo wot pózniežza sandźeneho lěta zem lutuja z wolijom we Italskej (po rosdźělenjach ministerskeje rady). Hdyž dowidźachu, so tajke wobzamknjenje njedoßaha, wulecza do kraja w nasymniku nowy knjezeństwowy dekret. Dawki za palidła powjetschichu, wikowarjam do moshow zabichu kahnju, so maja pschezy mécz wolij na ikkadże, a zenje so zyle njewupschedacz. Do industrije a wikowarstwa czżinnychu pschikasnju, pschetrjebanje wolija na 55 do 66 prozentow (hewak normalneje potrjeby) wobmjeßowacz. Cżłowjek njemóże běsi jasnje pschedstajicz, kelko je so nětko z tutym sarjadowanjom wulutowało, dokelž dźe njeje liczbow, kelko pschetrjeba afrikanske wójsko. We Jendźelskej wobsobu z wojerskich kruhow ménja, so so dźiwajo na hubjene pucze we Abeßynji zakośtnje wjele pschetrjeba, zamo wjazy, hacz je zebi optimistiski italski generalny stab hdy dał dźecz. Wěry podobne njeje, so je so telko w kraju zamym wudźěłało, kelkoż italske armeje trjebaju; potajkim dowos wolija dyrbi być!

Hdyż bě strach zakośtnje wulki, so tola ras dóńdże k sakasej dowozu wolija do Italskeje, tehdy hakle Italska zapocża petrolej hromadzicz, a to bě zrjedź pózniežza sandźeneho lěta. Ssowjetska a Rumunska běschej htownaj importeruaj wolija do Italskeje (wokoło dwě tsecżinje) Iran a Sjednocżene staty telko njedowozeschtej. Ale hdyż nadobo Italska wjazy trjebasche, tola jenož z Ameriki kupowasche, schtož wolija wjazy trjebasche wójny dla hacz hewak. A cżehodła? Sswjetska a Rumunska staj zobustawaj Swjazka ludow; hdyž někto Swjazk ludow porucži swojim zobustawam dowos do Italskeje sniżicz, to byschtej wešcże tez Ssowjetska a Rumunska hnydom zo po tym měrji. Nawopak steja USA swonka Swjazka ludow, a jich stojnischczo nastupajo wolijowy embargo (zakas dowoza do Italskeje) bě tehdy hischcze jara njewešte — snaimjeńscha niz dostcżenje wobkrezlene, a z druha móże Amerika zama ze swojich wobschérnych zkladow wolija bjes wulkich zadźewkow, hnydom wjazy dowozowacz hacz dotal. USA dźerża tak rjez kluczż w swojich rukach. W lećze 1934 mjenujazy swawjercżachu ze semje 122 milijonow tunow (to zu wokoło 60 prozentow z produkzije zyleho zwěta!), Ruska (z pschirunanju) wuwjercża 11 prozentow, Rumunska 4 prozenty. A tak ma Amerika **hnydom pot milijona tunow petroleja** na skladze. (Italska trjeba nětkole měnjacznje wokoło 170 000 tunow!) Kelko je nětko woprawdźe Italska z Ameriki dowozowała, nje wešte. Schtož je na zwětko pschischło, nje doscż zażne, haj zamo zebi nětkotre wudawanja napschecżo steja. Jednanja, kotrež je zastupjerstwo amerikseje firmy Standard Oil Company of New Jersey z italskimi ludźimi, kotrež maja zo wo lépische zastaranja z wolijom staracz, hižo měra, zu wobdate z dźiwnej kurjamu, psches kotruż njemóżesch tak lohzy pschewidźecz woprawdźite cżinki; wschitke zamolwite měsna a ludźo a pjenježne wuspěchi wjercza dźiwne koło. Kak so koło wjercżi, kelko mozy so za nje wupraska, cżohodła so koło wjercżi, mójesch hakle dołhe léta po wschém dopóznacz — a njeżby-li zakośtnje hibicżiwy a spěchny stawiznat a hospodarski myślez — so też hischcze wschoho do poßledneje dokładnosće njenamałesch. Pschichińdże cżaß a potom mamy hischcze cżaß, dale rosmyßlowacz, cżohodła tajki je, kajkiż je.

Zebrak.

njewowokanju. Hospoźy budźe domjaza pomoźniza, kiž je krucże žwědomita, wjele lubšcha, hacź staj-nje pšecžełena a žo poćežuwukowaza, kiž ſ wulkej hiesdźaknoſcźu ſwoje wšchědne dźełko wukonja a ma ſwoje myźle wšchudźe, jenoź niz pšchi ſwojich winowatoſcźach.

=a.

Cyrkwinske powěsće

Njedźela Invokabit, 1. nalětnika 1936.

S **Budyšchina.** W Michalſkej zyrkwi rano 1/8 hodź. Boże wotkasanje, němſke far. Tiſcher, dop. 3/4 10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba: far. Kapler. Dop. 1/12 hodź. dźěćzikemſchenje, pop. 1/3 hodź. Boża ſłužba ſa młodźinu. — Wutoru kſchešćanſke jónſka ſłužba w Sozieteeze (farařka Ssykorina poręči).

•

S **Budyšchina.** (Krajnozyrkwinſke ſjednoczenjstwo.) Shromadźizny w Budyſchinje: Njedźelu dop. 1/11 hodź. ſwjatk dźěći, wjeczor 1/8 hodź. evangelikazija, 1/8 hodź. bibliſka hodźina na Židowje. Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. ſwjatk młodźiny ſa młode holzy, 1/4 hodź. ſa młodźenzow. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. bibliſka hodźina. — Shromadźizny hwonka Budyſchina: Njedźelu pop. 1/4 hodź. w Njeſwacźidle, pónđelu wjeczor we 8 hodź. we Wulkej Hartawje, wutoru wjeczor we 8 hodź. we Wulkej Dubrawje, ſrjedu wjeczor we 8 hodź. w Rachlowje a pjatk wjeczor 1/8 hodź. w Hornjej Hórźu. — Hodźina ſa ſony wutoru pop. w 4 hodź. w Budyſchinje a ſchtwórtk wjeczor we 8 hodź. na Židowje.

S **Barta.** Rano 1/8 hodź. němſka ſpowědź, 1/9 hodź němſka a dop. w 10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. — Wutoru pop. 1/3 hodź. jónſke towaſtwo. — Pjatk wjeczor w 7 hodź. ſerbſke póſtne kemſchenje.

S **Budeſtecz.** Rano 1/8 hodź. ſmjeſe farař Böttger němſku ſpowědź, farař Böſa dop. 1/9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Dop. 1/12 hodź. ſmjeſe farař Böttger kemſchenje ſa dźěćzi 1. hacź 4. ſchulſkeho lěta. — Pónđelu wjeczor 1/8 hodź. evangelſka ſłužba młodźiny ſa holzy na farje. — Schtwórtk pop. 1/4 hodź. kſchešćanſka jónſka ſłužba w młodźinowni. Wjeczor 1/8 hodź. ſmjeſe farař Böttger bibliſku hodźinu w młodźinowni.

S **Budyſchinka.** Dop. 1/9 hodź. ſerbſke kemſchenje (farſki vikar Wirt), w 10 hodź. němſke kemſchenje (farař Handrik). — Wutoru pop. 1/3 hodź. kſchešćanſka jónſka ſłužba pola Krawzez w Boſchezach. — Sſrjedu wjeczor ſerbſke póſtne kemſchenje.

S **Bukez.** Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. 1/9 hodź. ſerbſke, w 10 hodź. němſke kemſchenje. Pop. we 3 hodź. kſchešćenſke kemſchenje. — Wutoru pop. w 3 hodź. jónſke towaſtwo pola Rabowſkez. — Pjatk dop. w 9 hodź. póſtne předowanje.

S **Delnjeho Wujeſda.** Dop. 1/9 hodź. ſo ſerbſke předowanje cźita.

S **Hodźija.** Rano 1/8 hodź. němſka ſpowědź, dop. 1/9 hodź. němſke kemſchenje, w 10 hodź. dźěćzikemſchenje. — Schtwórtk pop. w 3 hodź. kſchešćanſka jónſka ſłužba pola Mrózez. Pjatk pop. 3/4 hodź. němſke Boże wotkasanje.

S **Hrodźiſchcźa.** Rano 1/8 hodź. němſka ſpowědź ſe ſjnjatym wotkasanjom, dop. 1/9 hodź. němſka a w 10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. — Pjatk wjeczor w 6 hodź. němſka, w 7 hodź. ſerbſka Boża ſłužba we ſchuli w Drožđjiju. — Pokhowani: Morwonarodźena đźowka bura Kurta Heinza Kratzſcha w Brěžezach. — Brigitta Johanna Rauſendorfez mandźelſka 1. đźowka ratařſkeho đźěłacźerja Měrcźina Rauſendorfa w Drožđjiju, 8 měźazow a 25 dnjow ſtara. — Hana Schuſterowa, ſawoſtajena wudowa đźěłacźerja Jana Schuſtera w Hrodźiſchcźu, 78 lět 4 měźazy a 3 dny ſtara

S **Hueźiny.** Dop. w 9 hodź. ſerbſka, 1/11 hodź. němſka Boża ſłužba, pop. w 2 hodź. kemſchenje ſa dźěćzi. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. němſka paſionſka nutrnoſcź.

S **Klukſcha.** Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź ſ Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje, 1/11 hodź. kemſchenje ſa młodźinu. — Pjatk 6. měrza dop. 1/10 hodź. ſerbſke póſtne kemſchenje.

S **Kotez.** Dop. w 10 hodź. němſke předowanje, 1/12 hodź. dźěćzikemſchenje (wožadny ſarař). Kollekta.

S **Lucza.** Dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje.

S **Lupoje.** Njedźelu, 1. měrza, dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje, 1/11 hodź. ſerbſke kemſchenje, potom dźěćzikemſchenje. — Đźeńza pjatk, 28. febr., wjeczor 1/8 hodź. němſki bibliſki wjeczor na farje. — Pſchichodny pjatk, 6. měrza, wjeczor 1/8 hodź. ſerbſka paſionſka nutrnoſcź na farje.

S **Maleſchez.** Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſke kemſchenje. 1/11 hodź. dźěćzikemſchenje. — Sſrjedu pjeczor 1/8 hodź. ſerbſka bibliſka hodźina w paćerſkej ſurli.

S **Minakala.** Dop. 1/9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje, pop. 1/3 hodź. kſchešćenſke kemſchenje. — Wutoru pop. w 3 hodź. kſchešćenſjanſka jónſka ſłužba w Adolfſkej hěźe. — Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. kſchešćijanſka jónſka ſłužba w Minakale. — Wumrjet: August Hinz, ſtaroreutnar w Adolfſkej hěźe, 95 l. 7 m. 9 dnjow.

S **Njeſwacźidła.** Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a 1/11 hodź. němſke kemſchenje. Pop. 1/4 hodź. bibliſka hodźina na kaſkanſkiwje (Sempel).

S **Nožacźiz.** Dop. 1/9 hodź. Boża ſłužba ſa młodźinu. 3/410 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. němſka póſtna nutrnoſcź w Božim domjee.

S **Perſchiz.** Rano 1/8 hodź. němſka ſpowědź, dop. 1/9 hodź. němſke kemſchenje (wožadny ſarař); w 10 hodź. roſrěčowanje ſ konfirmowanej młodźinu a w 11 hodź. dźěćzikemſchenje ſa wjetſche dźěćzi (farſki vikar Wirt a wokrjeźny poruczeńz Uthoff ſ Budyſchina). Pop. 1/3 hodź. ſerbſke kemſchenje ſe ſpowědźu w ſchuli w Boſchezach. — Wutoru pop. 1/3 hodź. kſchešćanſka jónſka ſłužba pola Krawzez w Boſchezach. — Pjatk dop. 1/9 hodź. ſerbſke póſtne kemſchenje (farſki vikar Wirt.)

S **Rakez.** Rano we 8 hodź. ſerbſke ſjwjate wotkasanje, dop. w 9 hodź. ſerbſka, 1/11 hodź. němſka Boża ſłužba. — Pónđelu rano we 8 hodź. raiſcha nutrnoſcź. — Pónđelu wjeczor we 8 hodź. jónſka ſłužba w Rakezach pola Rößlerez. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. jónſka ſłužba w Hermanezach pola Scholeźiz.

Se **Sslepeho.** Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź ſ Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. ſerbſka a 1/11 hodź. němſka Boża ſłužba. Kollekta ſa ſyrotowinju w Bunzlawje. Pſchih. w 12 hodź. kſchešćenja. — Pop. w 2 hodź. ſerbſke a 3/4 hodź. němſke dźěćzikemſchenje.

S **Wóßlinka.** Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, w 9 hodź. němſke, 1/11 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sběrka.

S **Wósyerka.** Rano we 8 hodź. ſpowědź a cźiche ſwjećenje Božeho wotkasanja, dop. 1/9 hodź. předowanje (wožadny ſarař). Kollekta. Dop. w 10 hodź. kſchešćanſke roſwuczowanje dźěćzi we wožadnej ſali (pomoźniſtwo).

Budyske stawniske powěsće

Schtwórtk, 27. februara 1936.

Narodźili ſu ſo: 23. 2. Arnoſchej Jurjej Juriſchej, techniſkej a radiowemu wikowarjej, dźowka. — 25. 2. Herntannej Marcźinej Fehrmannej, ſaſtarańſkemu cźakanzej, ſyn. — Oźe Hanźej Sſrokej, friſérej, ſyn. — 26. 2. Njemandźelſka dźowka.

Wumrěli ſu: 26. 2. Klara Katharina Ruth Brückner, nawjedowařka dietſkeje kuchinje w Lubiju, 24 lět. — Bjedrich Bjarnat Edwin Hensel, formař, 61 lět. — Frieda Marta Kralowa rodź. Kſchišanez, mandźelſka pohoncźa, 27 lět.

Pſchipowědźenje: 27. 2. Ota Arnoſcht Fiebiger, rěznifſki mijſchtr, nětkole ſrażeř a Johanna Frida Kadnerez, pomozniza, wobaj w Budyſchinje.

Přilopk

Nakładny wós ſpěſchneho cźaha ſo ſapalił.

W ſpěſchnym Wróćikaiſko-Stuttgartſkim cźahu ſo, kaž ſtatne żelesniſke ſarjadnoſtwo woſſewja, wutoru rano wokoło 8 hodź. mjes Langenawom a dwórniſchcźom w Pjeńſku nakładny wós dyrbjeſche ſo wupſchahnyć a ſ wožebitej maſchinu, kotraž ſo ſ Kohlfurta ſawoła, ſo woheń ſala. Wožoby do njeſboża njepſchiđźechu. Woheń je najſterje ſe ſamoſapalenjom filmowy naſtał a roſſchěrił ſo ſ njewěſchćenej ſpěſchnoſcźu. Pryđy hacź móſacźu ſobuđźěłaźy ſaſtojniſy muſowe ſpinadło ſcźahnyć, ſtejeſche wós wſchón w plomjenjach. Popyt, woheń ſ ruczajnymi haſchećſkimi apparatami ſalećź, ſo njeporadźi. Hakle po pſchijěźdźe naſpomnjeneje maſchiny ſ Kohlfurta ſo plomjenja ſadźuchu. Woheń bě też na wožrobowy wós pſcheſkočił. Wupſchehnjeny wós do Shorjelza dowjeſechu, wón ſrudny napohlad pokića. W ſnutſkownym je wſcho do hromady ſmjetane. Woheń bě ſo tak ſpěſchnje roſſchěrił, ſo ani cźahowe papjery njemóźachu wutkowaćź.

Woheńwudźerźaza kuchińſka ſchleńza.

Woheńwudźerźaza ſchleńza, kotraž w Němſkej woſebje pola hoſpoſow pſchezo wjacy pſcheczelow namakuje, je žebi też w Ameriźy hižo ſympathije kuchaſkow dobyła. W Corningu w Newyorkſkim ſtacźe je ſo dźěkanje tuteje ſchleńzy we wulkim ſapocźatku, pſchi cźimž ſo móđra ſchleńza wuźiwa, kotraž pak je tola hiſchcźe tak jaſna, ſo hoſpoſy, hđyž maja ſchleńcźane hornzy na pjezaku ſtejo, móźa widźećź, kak warjenje poſtupuje, pſchi cźimž njetrjebaju wěſo woſſebnyć. Pola Americźanow ſmjeje woſebitu waźnoſcź ſchleńcźana pónoj, dokelž ſo w amerikaniſkej kuchini ſkoro wſcho pjecze. Fabrikant ſchleńzy woſſewja, ſo je pſchi poſpytach ſe wſchelakimi ſchleńzowymi đruźinami 36 000 pojeđźow na pruhu na ſchleńcźanych pónojach a ſchleńcźanych hornzach ſhotowił.

Atkulow ma ſo operowaćź.

S ſětađłom ſe Stockholma do Moſkwy dowjeſeny ſchwediſki moſowy chirurg je ſchtwórtk do Moſkwy doleźał. Ma operaciju na generalnym ſekretaru zentralneho ezekutiwneho komiteja ſowjetiſkeje unije, Atkulowje, wumjeſcź, kotryž bě pſchi ſmjknjenju ſnjeſožiźk. Atkulow běſche priedy generalny ſtatny rěčnik ſowjetiſkeje unije. Mot junija 1935 ſkutkuje generalny ſekretar mjenowaneho zentralneho komiteja. S tutej powěſću drje wſchitke kombinazije, kotrež ſo k puczowanju ſchwediſkeho chirurga cźiniachu, ſpadnu.

Mulke njeſboże nadróżneje żelesniży w Iſtanbulu.

W Iſtanbulu (Konſtantinoplu) ſo w nozy k ſchtwórtkej cźežke njeſboże nadróżneje żelesniży ſta. Połnje wobđaženy wós nadróżneje żelesniży dla wložnoty na ſpowađowazej cźarje do ſmykanźy pſchinđźe. Spinadła ſapraſchu a ſe ſtajnje roſcźażej ſpěſchnoſcźu wós w tunel mérje nětđźe 100 metrow dale radniży w Pera doteđźe, hđyž nadróżna żelesniża we wótrym ſawinjenju do bankowſkeje đróhi wjeđźe. Na tutym měſtnje wós ſ kolijow wujeđźe a ſ wulkej mozu do jeneho đoma ſraży, kotryž ſwontkowna murja ſo pſchera ſy. Załoſtna wołanja a cźmje luđa próſdnu đrohu napjelni. Pod wołowymi roſpađankami namakachu 30 puczowanych, ſ kotrychž bě cźeſko đźeła lohko ranjeni. S 15 cźežkoſranjenych ſu 4, pola kotrychž njeje nađźije, ſo ſo jim żiwjenje załamwa. Wobđerlerjo wobſchkođźeneho doma, kotrſi ſo je wumjerja wubudźichu, ſe ſtrachom woteńđźechu a wobđźělichu ſo pilnje na wutkowaŕſkich đźěłach. Hđyž wós do ſmykanja pſchinđźe, běchu ſo we wołu do hroſy dali, dokelž wſchitcy njeſboże na wótrym ſawinjeniu woczakowachu. Nikomu pak ſo njeporadźi, ſ woła wuſkocźiź.

Stawiny jeneho „wotprawjeneho".

W Newyorku je William J. Purvis nowinarjam ſpođźiwnu ſtawiſnu powđał. Najſkerje je wón jenički cźłowjek, kotryž pſchi wotprawjenju ſwoje żiwjenje njeſpſchihađźi. W lěcźe 1894 běchu jeho w Kolumbiji (we Ameriży) morđaŕſtwa đla k ſmjerći na ſchibjeńcy ſahđźili, hacźrunjeź ſwoju njewinowatoſcź ſtajnje ſahe wobkruczeſche. Wotprawjenje ſo pſched wulkej ſtarnoſcźu ſta. 4000 pſchihładowarjow bě ſo na ſymnym ſebruarſkim tanju ſeſchło, ſo hychu ſwđźeny byli, kak ſo Purvis na ſchibjeńcy powěźny. Dyrbjeſche nětkotre ſtđźeńki poſtupiź, ſo by ſo jemu powjas wokoło ſchije położił. Na to ſtđźeńki pod nohomaj wucźahnychu ... a w tutym wokomiku ſo powjas roſtorhny, tak ſo Purvis poſ hies wědomja kaž měch muki na ſemju padny. Sstyſcheſche hiſchcźe, kak kat ſwojim pomocznikam kaſcheſche, ſo hychu wotprawjenje woſpjetowali a to tón raz lěpje. Potom wědomnje ſłubi. Hđyž ſo jemu wědomje ſako wrócźi, běſche ſako w ſwojej cźěmnej jaſtwowej komorzy. Jemu woſſewichu, ſo je đuchowny ſtđźenika a ſđěżany lud wo tym moh pſcheſwědcźiź, ſo je njemožne, hnyđomne wotprawjenje woſpjetowaćź. Pryđy pak hacź ſo nowa termija ſa wotprawjenje poſtaji, ſo Purvis pređ poradźi, ſ jaſtwa cźekny. 16 měźazow đołho je ſo potom we wulkim lěku khował, hđyž ſo jenoź ſ jedokami a hribami żiwješche. Hakle hđyž bě ſo prawo mordar popađnył, mózeſche Purvis ſebi đowoliź, ſo ſe ſwojej ſwójźbje wróćicź.

6 morwych pſchi rubjeżnym napađe.

S jeneho mezikanſkeho měſta ſo woſſewja, ſo je ſo rubjeżny napad na wós ſtuźił, kotryž pjenjeſy do hórniſteje ſamy na ſlěbro wjeſeſche, hđyž měſeſche ſo đźěłacźerjam mſđa wupłacźicź. Wjetſcha liczba wotprawjenych đanditow na wós kakajo wuſkocźi, hđyž ſo pſchi ſjewi a woſoweho wđownika a jeho pſchewođźerjow ſaſtreli. Jedyn offizěr a 5 wojakow pſchi tym żiwjenje ſhubichu. Đanditojo 18 000 peſow ſlěbornych pjenjes (15 000 hr.) rubichu.

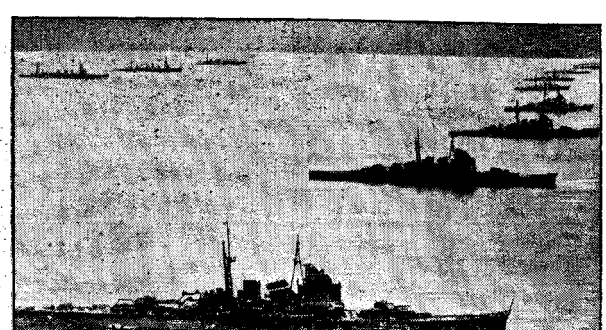
Hamtske woziewienie z Budyšina.

Auf Grund von § 15 der Landesmeldeordnung vom 5. 7. 1930 (SGVl. 45) ordne ich an:

Die Anmeldezettel der in Fremdenhöfen, Gaſtwirtſchaften, Fremdenpenſionen u. dgl. im Laufe des Tages Unterkunft nehmenden Fremden ſind von dem Wohnungsgeber bezw. dem von ihm namhaft gemachten und hierfür als verantwortlich bezeichneten Beauftragten bis 20 Uhr, der des nachts eintreffenden Fremden bis 6 Uhr morgens in der Polizeiwache abzuliefern.

Zuwiderhandlungen werden gem. § 23 der Landesmeldeordnung beſtraft.

Bautzen, 28. Februar 1936. **Der Oberbürgermeiſter.**

Japanſke wójnſke łodźe ſu ſo w pſchiſtawje w Tokio.

Japanſke łodźe ſu ſo w dalokoſahajeſ mérje k wobnowjenju porjada domoj ſwołałe. (Weltbild, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 51 | Budyšin — Sobotu 29. februara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Italčenjo horu Aladźi dobyli

W 139. hamtiskim wojjewjenju italskeho propagandoweho ministerstwa, kiž je žo pjatk popołdnju w 4 hodźinach wudalo, žo wo dobyću hory Aladźi na abeźynskej połnóčnej fronce powě.

Marschall Badoglio je tule wójnsku rosprawu telegrafował: „Wojazy 1. wójskoweho korpsa žu horu Aladźi dobyli. Wot dźenźnišeho dopołdnja 10 hodźin žo na tutej horje, kiž je rjekowitku žmjerćej Tofellia a jeho wojowarjow widźała, italska khorhoj smahuje."

Horišćejo Amba Aladźi něhdźe 75 kilometrow k połnju wot Makalle leži. Wono je italske sejerawniščejo na połnóčnej fronće, kiž najdale k połdnju žaha. Dobyće tuteje hory pak ja Italčanow njeje jeničzki strategiski wuspěch. Strategiske lěpšiny žo w prěnim wokomiku njebadźa połnje pśchewidźeć.

Dobyće hory Aladźi pak moraliśy cśim lepje na italiski lud šćitnje. Italiski lud žebi tuto dobyće runje tak waži kaž dobyće města Aduwy. Wot tuteje hory je w lěće 1896 italska wuprawa wuschła, kotraž je potom pola Aduwy žiwoj krwawny kónz namakała. Wjeršejo pšchi horje Aladźi wójnske sahorjenje w Italskej wěšće wobnowi a rozbudźenje k śniežnju wobcežnošćow žyłni, kiž žo je sankcijemi italskemu ludej napołožichu.

Radosne demonstracije w Italskej

Dobyće 3411 metrow wyšokeje hory Aladźi je w Italskej najwjetšche sahorjenje sbudźiło. W Romje běchu žo wćera na wšěch namjeśach wulke žywły luda zhromadźiłe. Na namješće, kiž žo Piazza Venezia mjenuje, wulka žywła ludźi pśchez snowa Mussolinijej z wuskanjom holdowasche.

Wšchitke italske nowiny na wojowanja dopominaju, kiž su pśched 40 lětami wo horu Aladźi zuchnowale, a na smužitosć majora Tofellia, kiž je tehdy z jenož někotrymi muzemi horn dźerźał, dóniž dyrbjesche horu po cźežkim bědźenju spušćeć. Tehdom su Italčenjo 10 offizěrow, mjez nimi majora Tofellia, 1500 domorodnych wojakow a jenu batteriju sbubili. Na abeźynskej stronje je tehdy 3000 muži pało.

Italska so na Genfskich jednanjach njewobdźěli

Kaž žo z Roma pišče, žo Italska pśchi blizšich wuradźowanjach w Genfu wo abeźynskim praschenju njewobdźěli. Tuto italske sadźerjenje žo w Romje z tym wusprawnja, so žo Italska za wuradźowanja wubjerka wóžomnarjoch njesajimuje. Jenož propagandowe ministerstwo jeneho sastojnika do Genfa pósćele, kiž dyrbi pak jeničzu nowinarske praschenja wobdźěłaś.

20 procentow alkohola w bencinu w Italskej

W Italskej je žo hamtiski wukas wudał, so ma žo w pśchichodźe wšchemu benzinej 20 procentow alkohola pśchiměšchaś. Tuton wukas z prózowanjom swižuje, so maju žo wukrajne cźerpidła dalokož možno z dontjazymi wudźěłkami narunnaś. Sdobom pak žo tuta naprawa jako wobhladniwosć pśchećiwo mózjej petrolejowej sawjerje wobhladuje. Hdyž je žo pśchiměšchowanje alkohola benzinej sakoniju poručiło, žo wjele wukrajneho benzina a petroleja wulutuje.

Italski pósłanc pola jendźelskeho zwonkowneho ministra

Kaž žo z Londona powě, je jendźelske knježerstwo zwonkowneho ministra Edena namołwiło, zo by pśched nowymi sankzijemi pśchećiwo Italskej hišće raz popytał, Italiju a Abeźynju mujednaś. S tutej poručnosću też měšće rosrěčowanje swižuje, kiž je Eden ichtwórtk z italskim pósłanzom Grandiom měł. Eden a Grandi staj pak teź hižo wutoru hromadźe pożnědakoj.

W Jendźelskej žo wočakuje, so Eden z Grandiom mujednanjske namjety rospomina, kiž maju žo w Genfu pśchedpołožiś. Hdyž žo tuto prózowanje njeporadźi, potom hakle dyrje Jendźelska na nowe sankzije pśchećiwo Italskej pomyślí.

W tuhwilu pak wuhlady na mujednanje njejsu hubjene. To je teź italiski pósłanz Grandi wuprajił. Kaž je wón pśchećelam rjekny, je mózno, so Edenowa rěc, kiž je wutoru w delnim šejmje měł, wrota k nowym měrownym pućam wotewri. Jendźelski zwonkowny minister Eden dha žo njedźelu do Genfa podaś, so by žo na pożedźenju wubjerka wóžomnaćowch wobdźělił.

Italska nochce łódźstwowe zrěčenje podpisać

Italska a jendźelska delegazija wójnskeho łódźstwa běschtej žo schtwórtk w pśchitomnosći jendźelskeho zwonkowneho ministra Edena w Londonje k rosrěčowanju sešchlej. Pśchi tutej składnosći žu Italčenjo sdźělili, so w tu khwilu njejsu swólniwi, zrěčenje wo wójnskich łódźstwach podpisaś.

Wo rosrěčowanju je žo hamtiske wojjewjenje wudało. Jako pśchiczinu tajkeho italskeho sadźerjenja žo techniske wobcežnošće mjenuja, kiž žo na wulkosć bitwiskich łódźow a na próstrejenju mjes bitwiskimi łódźemi a kschižakami pocžahuja. Nowinny pišaju, so Italska zrěčenje njepodpiśe, dóniž žo politika sankzijow njepschemeni.

Japanska w rukach wójska

Do Washingtona žu pjatk spuschćejomne powěsće z Tokia dóšchle. S jich nadrobnosćow žo shoni, so je Japanska zyše w rukach wójska, sdźěłarskeho a teź loyalneho. Tak žo ša, so njeje rosdźěła w politiskim smyślenju wobeju wójskoweju skupinow. Wobe wójskowej skupinje žo wo njepożrědny wliw na politiku a sdobom na kěžora prózujetej.

Wobe wójskowej stronje chcetej potajkim žobustawny rady starschich „Gano", kiž žu z wulkej mozu wuhotowane, wotstronicź. S teho srosumimy, so sdźěłarjo starschich statnikow morichu a so loyalni wojazy do sdźěłarskich wojakow njetśeleja, hačrunnjej maju tuzši hišćeze zjawne twarjenja wobhadźene a žo pjatk wjeczor hišćeze khorhoj sdźěłarjow na hamtiskim twarjenju ministerskeho presidenta smahowasche.

Zenjsura kablow a bjesgrotneho telefonowanja běšche na khwilu popuschćiła. Wona pak žo pjatk wjeczor snowa pśchiwótśi. Wójnske łódźe w Jokosuzy leža, pśchi sajsédze do Tokioskeho mórskeho saliwa. Mały kschižak a wóžom janicźakow pak w Schibauzje w Tokioskim mórskim saliwje leža. Schibauer je pschedměsto hlowneho města Tokia. S łódźow pak je žo jenoź mało namórskich pěschkow na kraj wuša-dźiło. Tuzši jenoź namórnistwoweho ministra a jeho hamtske twarjenja schkitaju.

Powěsće, kiž žu z Tokia do Washingtona dóschle, pokazuje w Japanskej jwjetscha wěrnje wopišuja. S nich žo shoni, so wjerch Saionji žaneho wliwa nima a **so wójsko zane knježerstwo njepschipósnaje, kiž njebudże „wopravdże narodne".**

„Tokio so pólvrowemu sudej runa"

Generalny leutnant Kaschi, kotremuž je žo pschi wójnskim stajwje kommando w Tokiu pschepodało, je pjatk wjeczor wojjewił, so maju wojazy, kiž žu 27. februara rano poślušnosću japowědźili, pschezo hišćeze městowy dźěł Nagatecho wobsadźeny. Wón chze nětko pschećiwo nim sakročiś. Jeho wojazy po kěžorowej poručnosći postupuja. Jich dźiśilina je bjes poroka a jich sadźerjenje wusmamne.

W jenej rosprawje wo położenju, kiž je žo pjatk wjeczor podźe wudała, žo japanske hlowne město z pólvrowym žudom pschiruna, wot kotrehož wyschnosće japaleźsku schkrizku wotdźerźuja. Wot pschipołdnja, hdyž běšche žo cźaš minył, kiž běšche žo sběžkarjam z ultimatom postajił, žo wobkhodny dźeł města wuprózdni. Wjele pschedawarnjow je žo samko.

Wójsko, namórnistwo a zivilne wyschnosće žu pjatk zyły dźeń jednale. So je położenje khutne, je z teho spóznaś, so je cźežkokhory pólny marschall prynz Kaniu k jednanjam pschijeł.

Dotal wyschnosće njeběchu žywoje hroženja do skutka stajile, so z mozu pschećiwo sběžkarjam postupja. Londonska Reuterez telegrafowarnja je se Schanghaja shoniła, so chze pryšedawschi japanski wójnski minister general Araki wojeršku diktaturu postajiś.

Pólska statny sud připrawi

Pólske knježerstwo je sakoniśi naćiśi wo pschiprawjenju statneho žuda shotowiło. Pšched tutym žudom śmeja žo ministrowje, president wyschšeho kontrollowazeje komory, senatorojo a sapósłanzy samolwicź, jeli žo pschećiwo wustawje pschesadu.

Senatorojo a sapósłanzy maju žo samolwicź, hdyž žu jich sadźerjenja žwérje z statej pschećiwne, je-li sakaś wo kupjenju abo pschenajeczu statnych łukow pschesłupja, podawanje tworow sa knježerstwo pschewosmu abo žebi konzejize abo wožobinske lěpšiny wot knježerstwa wobstaraju.

Sowjetske zrěčenje před francowskim zwonkownym wubjerkom

Pšched zwonkownym wubjerkom senata je pschedbyła senator Berenger wo rosrěčowanju rosprawjał, kiž je pjatk dopołdnja je zwonkownym ministrom Klandinom wo njejsynarodnym położenju dźiwajo na Genfske wuradźowanja a na žowjetskorusko-franzowske srěčenje měł. Rosprawje žo rosmołwa pschisłamknu.

Pschedbyła najwažnische diplomatiske listwowanja wosjewi, kiž žu žo pšched podpisanjom žowjetskeho pakta wotmełe. Pršedawschi ministerski president a zwonkowny minister Laval wo jednanjach rosprawjesche, kiž je zdźěła sam wjedł. Zwonkowny wubjerk wobjankny, so na žowjetskorusko-franzowske srěčenje po jeho jenotliwych stawach cźitaś, dokelž móže žo na tuto waschnje spěšchnischo pruhowaś.

Po podpisanju francowska-ruskeho zrěčenja

So je franzowska komora srěčenju je Ssowjetskej Ruskej pschihłožowała, žo w Europje jako podawk k wuwiću nowych poměrow wobhladuje. Se wschelakich nowin žo staroscź a cźežke samotwjenje wucźitaś, kiž je Franzowska je žwojim parlamentarischim rosbudom pschewjała. Franzowske nowiny žo nětko prascheja, hač Franzowska tola nježe wopaczny krocźej icźinita, dokelž j njej rosschěrjenju Ssowjetskeho na žwojim kraju pschinoschuje.

Italske nowiny žu z Pariša shonile, so žebi tam starosće cźinja, hač žo Němska dla franzowskeho pakta z Ruskej a Italska dla pschiwótśenja sankzijow k wupowědźenju Locarnoskeho srěčenja njenulujetej. Romske nowiny „Tevere" pišaju, so žo hluboke pschemjenjenje europskeje runowahi stawa a so je tuta runowaha zyle njewěsta. Dotalna europska runowaha tu wjazy njeje.

Londonske nowiny wo potwjerdźenju franzowskorusskeho srěčenja bjes wjetšeje wažnosće rosprawjeja. Jako jeničke nowiny dotal „Daily Mail" srěčenje wótrje pschimachu. Wone pišaju, so tuta strašchna naprawa nowu krišu w Europje pospěschi. We Němskej žo na tuto srěčenje z wošebitej njedowěru a podhladom shladuje.

Ssowjetske nowiny pak su pisale, so je za Franzowsku nusno, pschećeľstwo Ssowjetskeje unije pytaś. „Iswestije" doporuchuja, so franzowski jenat bórzy potwjerdźenje srěčenja wupraji.

Swajcarska je na němsku notu wotmołwiła

Kaž žo z Berna powě, je schwajzarske knježerstwo němskemu wupósłanzej w Bernje žwoju wotmołwu na němsku notu z 20. februara pschepodało. Němska nota žo na wobsamknjenje swjasoweje rady poćahowasche, so nochze wjazy krajne nawjedowarstwo a wokrjesne nawjedowarstwo nazionalsozialistiskeje strony w Schwizy dowoliś. Hdyž nota do Barlina dóndże, ju pschiwótkuschne městnosće pschepruhuja.

Nowe njeměry studentow w Damaskonje

W Damaskonje je sztwórtk wospjet k wótrym demonstrazijam studentow dóschło. Studentojo we wobkhodnym dźelu města do domu polizije s kamjenjemi mjetachu. Skónčnje žo wojazy na pomoz zawolachu. Tuzi do demonstrantow stźelachu. Pschi stźelenjy žo nětko 20 wožobow rani. Někotre wožoby žo zajachu.

Studentojo skónčnje do hławneje Omajadenskeje mosćeje (muhamedanskeje zyrkwje) cźekachu. Wot tam s kamjenjemi do polizije mjetachu. Schźeźej studentow běšče žanjo na minarett (wěžu) salěto, so bychu do policijskow lěpje trjechili. Policija pak na žiwjate městno dźiwaše a studentow njewotehna.

Krótke politiske powěsće

General Goering na autowej wustajenźy.

Ministerski president general Goering je sztwórtk wot Berlinika wustajenźu automobilow wopytał. Wón dźěschi cźaž we wustajenčnjach pschebywaše a žo wožebje za nowotarstwa zajimowaše.

Pólski swonkowny minister žo do Belgiskeje poda.

S Warschawy žo powě, so chże pólski swonkowny minister Beck sobotu 29. februara do Belgiskeje wotjěcź. Wón belgiske knježerstwo wopyta a wot 2. hacź do 5. měrza w Brüsselu wostanje. Pschi jeho pschebywanju w Brüsselu žo pólsko-belgiske wikowarske sprjećenje podpische.

Schpanisca poczahi k Mosstwje pyta.

Kaž Madridske nowiny „El Liberal" pisaju, je schpanistki swonkowny minister cźrjódźo „pschećelow sowjetiskeje Ruskeje" prajił, so žo wón a knježerstwo prózujetej, tak rucze kaž móžno diplomatiske a hospodarske poczahi se sowjetiskej republiku nawjazaćj.

Prěni khinski pósłanz pola wjednika.

Jeho exzellenza dr. Cheng-Tien-Fang psched domom statneho presidenta po swojim pschijeću pola wjednika. Je to prěni wupósłanz chinskeho knježerstwa po lonischim wobstamknjenym posbožnjenju wobeju pókazanźstwom na wupósłanźstwje. (Weltbild, M.)

Studentska manifestazija w Parisu žo zakasała.

Franzowski ministerski president je manifestaziju prawizarskich studentow zakasał. Demonstrazija měješe žo dźenja žobotu we łacźanskim dźelu Parisa wotměcź.

Pschebadźowanje plahowanskich žwini 5. měrza w Shorjelzu.

Hromadźe s pschebadźowanjom howjaseho skotu wotměje žo 5. měrza w pschebadźowanskej hali w Shorjelzu na Hilgerjej brózy 4/5 kětusche pschebadźowanje plahowanskich žwini. Pschebadźowacź budźe žo 21 młodych kundrosow a 3 puroschnych rangow wurjadnych domjazych razow. Wschě kundrosy je žwjask schlesyskich plahowarjow wubrał a léto dołho wostanu wubrane, po tutym cźasu pak dyrbja žo hischcźe raz pschedwjesć. Tym, kiž chcedźa kundrosy dźerzećź, žo nakuzna pschipomoz we wyschokosći 30% kupneje płaćizny, najwjazy pak 80 hriwnow na wožebity namjet policźa. Wopraunjene namjety maja žo psches pschisłuschny stótplahowarski hamt krajenemu burstwu sapodaćź. Na plahowanju žu znate hornjołužiske plahowarske wjednistwa w Jannom, Bósbórku, Debschcku, Krebnizy, Koprowje a w Subornizy wobdźělene. Teź Dornjoschlesyske plahowarske wjednistwa budźa tam sastupjene. Katalogi s podrobnosćemi na pschecźe pschipósłane žwjask schlesyskich plahowarjow žwini, Wrótsławju 10, Matthiašowe naměsto 5.

Łóncko kwasnych hrónčkow

K zlotemu kwasej.

Luba w o w k a, dźens ma dźěd
Tebje hižo poł sta lět.
Přeco je će lubo měł,
Za tebje so w dźele dreł.
Praj nět, što jom za to daš,
Zo tak dołho jeho maš?
Ale što ja prašam so!
Ty dźě dała sy jom' wšo.
Haj, ty dobra duša sy,
Dźěd je z tobu spokojny.
Hladaj, kak wón smějka so
Přez cyličke wobličo!
Wowka, tuž budź spokojna,
Zo naš dźěd sej tebje wza.
Wón njej wostajił će tu
Jako khudu — wudowu.
Né, wón wosta wšitkón čas,
Zo by swjećił złoty kwas.
Juchej!

Luby d ź ě d o, poł sta lět
Wowka tebj wari nět.
Sy jej za to muzu też dał?
Abo so jej dźakował?
Wona njewupušći će,
Kaž to druhdy w swěće je.
Wona je ći służiła,
Kaž je nětdy słubiła.
Wotpłać wšak jej z lubosću
Jeje wulku lubosć wšu.
Ty wšak sy ju lubował,
Kaž sy słubił, přisahał.
Tak so wowcy dobro zda,
Zo ma tebje za muža.
Hdy by lubosć njebyła,
Wowka njeby wutrała.
Tuž budź prawje dobry jej
A sej njerozkidaj z njej,
Zo ći hišće njeéeknje
Na te lěta poslednje.
Juchej!

M. N.

Knižne rozprawy

Vladimír Zmežkal: Bibliografie Československo-Lužickosrbská z dodatkem slovanských prací o lužici. V Praze 1935.

Hižo lěta dołho so prócujemy cyłu našu literaturu a wšitko, štož je so wo nas hdy a hdźe pisało, w dospołnym knihopisu zhromadźić. K tutomu wulkemu zaměrej twori Zmeškalowe dźěło ważny přinošk. Je to swědomite dźěło, w kotrymž wón wšitke w słowjanskim swěće wušłe abo w někajkej słowjanskej rěči spisane a wo Serbach jednace knihi zapisuje. Chce pokazać, kak wulki zajim maja wšelake słowjanske ludy wo serbsku literaturu a kulturu a što mamy w našim pismowstwje ze słowjanskich literaturow. Našim knihipisarjam budźe kniha jara witana, dokelž namakaja w njej knihi zapisane, kotrež su jim hišće njeznate abo samo njepřistupne. Kniha dopjelnja z městnami Wjaceławkowu „Sorbische Bibliographie" a jeho dodawki w Časopisu Maćicy Serbskeje. Skónčnje so nam też spuščomny zapis a přehlad Jordanowych spisow podawa. — Kniha sama je we swojim zestajenju, w rozdźělenju maćicy přikładna a dopjelnja wědomostne a knihipisne žadanja, štož ma so wosebje wuzběhnyć, dokelž Zmeškal njeje žadyn wědomostnik. Z tutym zapisom kaž też ze swojim katalogom „Hórnikoweje knihownje" w Prazy (1931) je dopokazał, zo so też w tutym wotrjadźe wědomosće wusteji. M. M.

Syrišca k měrej njepřichinźe.

Měměry w franzowskim dźělu Syriskeje njedźiwajo wójnskeho stawa, dale traja, kotrejž je žo w Damaskušu a też w Aleppo wuwołał. Dotal je žo pschi njeměrach 30 morwych a 100 franjenych naličźiło. Na wobrazu marokanšku kavalleriju a jene franzowske tankowe wotdźělenje na dróhach Damaskuša widźimy. (Associated.)

Za Božim khlěbom

Po Sienkiewiću.

Do serbšćiny přełožił J. W i n g e r.

15] (Pokračowanje.)

W čěmnosći jeho wohladać njemóžeše, hačrunjež so ji woči ze strachom šeroko wotewrištej.

— Ja će zatepju, kurjatko, a sameho sebje zatepju — dźeše.

— „Njeje za naju pomocy, njeje milosće nad namaj. Jutře so ći njebudźe chcyć jěść, jutře budźe ći lěpje dyžli dźensa . . . . ."

Něl Wona njechaše wumrjeć. Wona bě 18 lět a měješe w sebi tajku lubosć k žiwjenju, tajku bojosć před smjerću, kajkuž dawa młodosć. Cyła duša w njej zarža hač do hłubin při mysliczy, zo budźe jutře ćěło, zo so zapadnje do někajkeje ćěmnosće, zo budźe we wodźe ležeć wosrjedź rybow a hadow na błóćanym mórskim dnje. Nihdy na nihdy! Njehodźi so wopisać, kak bě ji w tutej khwili mysliczka na tajku smjerć do duše nutř přećiwna, a samsny ródny nan, kotryž tak po ćmi rěčeše, zezda so ji jako tajki zły duch.

Přez tón cyły čas wotpočowaštej jeho wobej rucy na jeje zeskhnytymaj ramjenjomaj a hłós rěčeše spochi z tajkim strašnym měrom.

— Byrnjež by křičała, nichtó će njewuslyši. Posторču će jenož, a wšitko budźe nimo, prjedy hač wótčenaš wuspěwaš."

— „Njecham, nanko, njecham ! — wołaše Maruška. — Zo so Boha njebojiće? Nanko luby złoćany! Smilće so nade mnu! Što sym Wam činiła? Wšako njejsym na swoje hubjenstwo skorźiła, wšako sym ja z Wami hłód a zymu mrěła . . . Nanko!"

Jeho wodych bu spěšniši, rucy so zakusowaštej kaž klěšće . . . wona dale nutrnišo wo přelutowanje žebrješe.

— „Smilće so! smilnosć! smilnosć! Sym dźěn tola Waše dźěćco, ja khudźinka, wboha khora; tak hižo dołho na swěće njebudu. Mi je žell Ja so boju!"

Tak žałosćicy přimny so jeho kaftana a přitłóčo waše prošo swojej hubje na tej rucy, kotrejž ju storkaštej w bjezdno. Ale wšo to jeho po zdaću jenož bóle rozčerćowaše. Jeho dotal tak měrna krew stupaše jemu do hłowy, zo bě kaž bludny. Poča smorćeć a syćeć. Z khwilemi wočichny mjez nimaj, a štóž by nad brjohom stał, tón by jenož wótre wodychi wjerhanje a ropot deskow słyšał.

Wšitko trěbne za šlée, za pěstowanje nohéow a toškowe šplhele

su wobhubjene konfirmaclske dary.
Kupujece je nanje a niedźiny hódno pola firmy

T. ALBERT w Budyšinje
na Lawskich hrjebjach 10 289

Nóc bě hłuboka a pomocy nihdźe njebě, přetož bě dźe to na samym kóncu přistawa, hdźež nimo dźiwaćerjow samo wo dnjo nichtó njepřikhadźeše.

— „Smilće so — miłosć! — wołaše hrózbnje Maruška. W tutym wokomiku zwleče ju z jednej ruku z mocu hač na samu kromu róstowanja a z druhej ruku poča ju do hłowy prać, zo by je skrěki podusył. Ale bjez toho też tute křiki žadneho wothłosa njewubudźowachu; jenož nětčeje psyčisko wuješe . . .

Holćka čuješe, zo słabnje. Naposledku začu, zo hižo pod nohomaj mčo ninna. Jenož rucy so hišće nana dźeržeštej — ale mocy wotbywachu. Křik wo pomoc bu dale čišiši, naposledku jeje rucy čwak kaftana wottorżeštej a Maruška začu, zo leći do bjezdna.

To też bě so z platformy zwjezła; po puću pak nahrabny hrjadu a wisaše tuž nad wodu.

Burik so skhili a, čłowjek by njewěrił, poča jeje rucy wotpinać.

Rój mysli, kaž tajka świta nasplóšanych ptakow přelětowaše jej přez hłowu, podobne na wobrazki, na błyski: Lipnica . . . studźeń . . . wujězd . . . łódź . . . wichor . . . litanija . . . běda w Nowym Yorku: a naposledku, što so to z njej stáwa? Widźi tajku hobrsku łódź z předkom, z wody stawacym, na njej syłu ludźi a z tuteje syły so dwě rucy k njej wupřesćěratej. Božedla! to Jaško tam stoji, Jaško načahuje rucy a nad łódźu a nad Jaškom Mać Božu we wulkej jasnosći so posměwkujcy. Wona to wuhladawši so přez lud na brjozy tłóči: „Najswjećiša Knježna! Jaško! Jaško!"

Khwila hišće . . . Posledni króć žanjese woči na nana:

„Nanko! tamle Mać Boża! Mać Boża!"

Khwilku hišće. Tej samej rucy kotrejž ju do wody zestorkowaštej, hrabatej ju nětko za jeje wo słabnjenej dłóni a ćehnjetej ju z tajkej wěstej nad człowjeskej mocu horje na wjerch. Hižo čuje zaso pod nohomaj deski, rósty, z nowa ju ramjeni wobdawatej, ale ramjeni nana a nic kata a hłowa padaja nanej n wutrobnjo.

Wotućiwši a nabywši zaso wědomja widźi, zo leži z měrom pódla nana, ale hačrunjeź bě po ćmi, dohlada so, zo nan na kříž leži a zo cychnuje, a zo žałosć jemu wutrobu paći.

— „Maruška" — dźeše skónčnje z hikacym hłosom — „wodaj mi, dźěćo . . ."

Holćka łóješe po ćmi jeho rucy a přitłóčiwši na njej swojej blědej hubje, dźeše:

— „Nanko! njech Wam tak Jezus Khrystus, woda, kaž ja wam wodawam . . ."

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 29. februara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Wěrno njej' wšo, štož so rěči,
Ani złoto, štož so swěći. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 722, najwyšši za dnjowa temperatura 6 stop. cypłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 723, najniši za temperatura 4 stop. cypłoty. — Njedźiwajcy dweju niži now, kiž steji nad Balkanom a jeneje nad wječornej Europu, je dźensa dopołdnja pola naš trochu wuwjedrilo. Njemóžemy pak wočakowacj, so dołho takle wostanje. Mamy najwjerjenšicha njerwobstajne wiedro pyši trochu symnischim wjetrje wočakacj. Symna wyschina nad Ruskej njeje tuchu tak symna, kaž w sandźenych njedźelach. Pyši rozkładanju wjedra mamy njerwobstajne, symnische wjedro wočakacj, sdobom tu a tam deschcz a w hórskich krajinach sněh. — Jutrje njedźelu žłónčko 6,46 hodź. schadza so 6,41 hodź. zhowa. Mježacki schadza jutrje dopołdnja 10,36 hodź. a zhowa so na tanje 2,55 hodź.

Wuhladny na wjedro sa jutrischu njedźelu: Njerwobstajne a symnische wjedro.

*

Rejchsski plan kulturnych sarjadowanjow w Budyšchinje.
(Sćežuje měšćanski kulturny hamt.)

Tydźeń wot 1. hačź do 7. měrza 1936.

Póndźelu 2. měrza 1936 w 20 hodźinach w sali Krajnoskiseje wyschischeje schule: Spočatk ludoweho wječorneho tydźenja pod nawjedowanjom dr. Friedricha Sixtusa z Kassela (Móz z radosće).

20,15 hodźin w Sozietecze: Hußlerski a klavěrny wječor Marcejna Tundera a Korle Weißa (NS-kulturna wosada).

Wutoru 3. měrza 1936, 20,15 hodźin w měšćanskim **hosćenc**u: Prěnje pschedwjedźenje „Uty z Nauenburga", **komedija** w 3 jednanjach wot Felikса Dhünena.

Srjedu 6. měrza 1936 w 20 hodźinach w sali wyschischeje **schule**: Sjawna spěwna hodźina we wobłuku ludoweho wjeczornego spěwneho tydźenja (Móz z radosće).

Wschitcy, kiž kulturne sarjadowanja pschiprawjeja, su prošcha, so bychu wschitke sarjadowanja tak sahe kaž možno měšćanskemu kulturnemu hamtej dźěłali.

*

— **Nowa prawa policije.** Mjes zuřymi na hospodze žu **Lipsk**eho pachoła wuhrabźi a do khowańkeje jatby wsali. **Dokelž** běsche po sdaću zwojimaj starschimaj w Gliwizy **zastr**ěłk. — Policija je wječera muza sajała, kiž běsche na **zaso**wanju a na wuzadaze wschnje prošesche. — Hižo **wón** je so wosjewiło, so wschitke wobydlerske wosoby, kiž su na pucowanju, wot města darmotny nóžeł dóstanu a so z jedźu **fastu**raju. Naprošchene pjenjezy so hnydom na palenz pschecjinja. Sa teho, kiž so na prošcheršstwo wusteji, wono **zaw**ěra wjele wunjeze. Sću zrozumjeli ludźo, kiž prošcheršstwo 10 pjenjezkow a wjazy dawaju. Tute měrna zwěri proscherjo spomjatkuja a borzy sahe pschihdu. K taikim wobrym darićelam tak rjez běhaju, so so napołdźek njewidźa wjazy proscherjow dowobaracź a dyrbja policajskeje pomocy hladacź. Nieje jenož to, so pucowazy prošcherstwa **hladaju**, teź ludomni a w blizšichej wokolinje bydlazy prósdnuju po proschenju khodźa. Podła teho tuchi teź hischcze **NS**-ludowe spomóžerstwo trjebaju. — Pschećiwo proschenym może so jenož z wuspěchom wojowacź, hdyž so wschitcy proscherjo wotpokaza a policiji pschepodadźa. Wopačna **pohn**ělnosći proscherstwo spěchuje!

S **Ratarjez.** Sarjedu rano wokolo 7 hodź. jědźechu **2 kole**sarjo w blizkosći pěškowych jamow po statnej **drohi**. Jedyn z kolesarjow pschesćěhny tam stejazy cźežki **auto**wy cźah runje w tym wokomiku, jako druhi cźežki cźah dyrche stejazy wós pschesćěhnyć. Mjes tym **sa** z naprećiwnjeje strony dodawazy wós so pschibliži. Tatón bě pschesćěhazy cźežity wós pschepodźe pytnyk. Dokelž bě dróha sa 3 wosy pschewuska, sapina dodawazy wós, tola pschi tym na hładkej drohy do wjerhanja **nje**bźe. Najprjedy so na prawo wjerhny, potom na lewo a to runje do kolesarjow. Tuchi spěchnje do nadešnjeje hrjebje kleczichu, hdźež jedyn na druheho padźe. Nadróžnu schtom sadźerza dodawazy wós, hewak by **tuhen** tehorunja do pscherowa sleczał a njesboże by bjes **wopa**la žałostne sćežki měło. Hdyž bě so trach trochu **wumy**nył, zboro k pukam dóndźe, dokelž chzychu winikej na njesbožu maku wopomnjeńku podacź.

Se **Sćitlej.** W tudyschej skale so schtwórtk cźežke **njesb**oże sta, kotrehož pschicźina so njeje hischcze wujasnika. Montérosjo wodowu pumpu stajachu a dachu jej **wodo**wej na pruhu běžeć. Nadobo so żelezne cźerjaze **tako** rospuknu a jedyn dźěl sleczja pschi tym pódlašteja montérej J. Görlingej z Budyšchina do hłowy a **wuni** jeho cźežko. Pomoz bě hnydom k ruzy a wós Cźerjenego tichitka dowjesy snjesbożeneho do thorownje.

S **Bělšcez.** Pschi sriedźinym njesbožu pola naš **Cźelkostanjeny** fabrikant Joachimsthal z Wjelećina je schtwórtk na sćežkowki zwojich sranjenjow w Budyškej thorownji wumrěł.

S **Bukez.** Sserbske tow. w Bukezach smjeje, kaž bě to hižo wjazy krócź w nawěschtkowym dźělu wojjewjene, jutre wječor pola Stangez rjany dominiski wječor. Mimo nětkotrych spěwnych poskiczenjow zahraje so nowa hra wot naschcho spitzowaczela Jurija Wjele-Kubšćěcźanskeho pod mjenom „Waliwaka". Tuta nowa hra bjes dwěla tón zamžny sajim namaka kaž jeho hra „Shubjena njewěsta", kotraž je so nimale po zylej serbskej Luzicy z wulkim wuspěchom pschedwjedła. Kóždy lubowar serbskeho dźiwadła zebi jutrje premijeru tuteje hry we Bukezach wobhlada.

S **Bukez.** Wjeselce póstnizy tu někotre žony woßwjeczichu. Městnosć bě rjenje wupyschena. Serdźenje steješche pod mottom: Kwaß na wßu. Wopyt bě bohaty, dokelž łóżdy chcyschе pschi tym bycź. Wschitko cźakaschе na kwaßny cźah, kotryž měješche z khownym cźišćom programa bycź. Borzy też dóndźe a kwaßni hołcźo běchu žiwnje zastupjeni. Prědku njewěsta a nawoženja, psched nimaj bźerźi, kotrež twětki mjetachu a braschka a wulka žyła pschewodźeri. Ale też bźerźazy wós z makym dźěcźatkom bě ßobu pschischoł a też tu bě baba zastupjena. Bźchu to potajkim kwaß a kschcźina hromadźe. Pschi tym ßo na kwaßu žiwje sabawjachu. Na kwaßu też kofej a pampuchi žydaschke.

S **Khrósćiz.** Marćerjam ßo rada podawa ßrjedu 4. měrza 1936 popołdnju w 2 hodźinomaj w hoścenzu w Khrósćizach a ¼4 hodźin w schuli we Worklezach.

S **Tharandta.** Schtwórtk w nozy żelezniski straßowař wosjewi, so pschi wozobowym cźahu 857 durje jeneho wosa wotewrjene steja. W tutym wotdźělenju posdźisicho wězy schulskeho wjednika Schilleroweje schule we Nadebeulu, k. Meusela namakachu. Po pschepytanju żelezniskeje cźary posdźisicho cźěło mjenowaneho wucźerja mjes Klingenbergsko-Colmnitzskim a Seerenteichskim sastanischcźom nadeńdźechu. Ma ßo za to, so je Meusel wopačne durje wotewrił a pschi tym z cźaha padnył.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

W Centralnym dźiwadle hraje ßo wot wcźerawscheho pjatka wopraudźe rjany a ludowy film „Kozor Lampa", shotowjeny po dźiwadle zamžneho mjena wot E. Rosenowa. Hłownu rólu w tutom filmje hraje wopraudźity kozor, wokoło kotrehoż so zyły rjany, duschownje zaczuty cźin wjercźi. Sslědujo wschém podawiznam, wobkedźbujo

Foto: Tobis-Rota-Film.

wschě wobžehite typy tutych podeńdźenjow radujesch ßo z zyleje wutrobu nad dobrym ludowym wobhahu, zamutrich ßo do dusche cźłowjeka cźuczíweje lubosće ke złotej a cźiśtej myßle njeskażenjese sprawneho cźłowjeka. Film dyrbiśch widźecź, dokelž wobradźi cźi wopraudźe radostne hodźinki a dokelž je jeho cźin tak ludowy a wopraudźitemu żiwjenju wotpowědny. Sswójbne żiwjenje rěsbarskeho mischtra Schönhovra (Gotharda Portloff), jeho mandźelskeje (Herta Scheel) da cźi tak prawy wobraz nadobneho cźłowjeka, kiž chze ßo wudobyć z khakle, kiž wulkukaśi fabrikant wjchém khudym we wjesy nakladuje. — Nimo tuteho filma widźiśch teź rjany pschirodny film wo mrowjach zuśych krajow a Fox-klincźazy-tydźeń z najnowischimi podawkami w zwěrcje. -ŕ.

W **Polaschowym dźiwadle** bźi kriminalny film „Seleny Domino". Brigitte Hornej a Karl Ludwig Diehl jako hłownaj hrajerjej skutkujetaj. Filmowy cźin ßo psched nasćimaj wočeńma z wjelkorasnje w nastarcu a jimazy we wuwiczu wotmětwa a naß w najwětschej napjatoscźi dźerźi. Wunderlichowmy stawizny dr. Bruck, kotryž ße swojej lohkomyßlnej mandźelskej w dźiwanju steji, wemuje ßo jenož swojej wědomoscźi. Zyle pschipadnje pak młoda holza Marianna jemu do żiwjenja stupi. Młoda holza, do seleneho Domina pschedrasćena, póstnischi hnydom z dr. Brukom wopyta. Tu pak ßo dźělena mandźelska na ras sjewi, ße by wot njeho jako dźěłena, ja żywe broześke żiwjenje pjenjezny podpjeru dostawała. Najwjetschе ßoże ßo pschemění do naihlubscheje bolosće. Hdyž dr. Bruck ßo posdźe domoj wróći, namaka w pschedsali drastu seleneho domina, rutska wó sjiwje pak satsélenu mandźelsku. Dokelž drastu lubeje namaka, ju myslnje za mordarku dźerźi a so by ju skrył, ßo zam za mordarja wuda. Hakle ja 20 lét ßo woßud wujaßni. Dźowka tuteje holzy Marianne pschi wulkołětnoscźi testament njesbożenweje morweje maćerje do rukow dóstanje. Khroble pyta pucźe, so by tajomstwo, kotreż nad starschimaj leži, wotkrywa. To ßo jej a ja sahuźeneho sbożownje poradźi. K tomu posticźi ßo sajimawy pódlanski programm.

Wusudźenja

§ Sswojim sastarańskim winowatoscźam wuwinyty hajtsche ßo 20ktmy w Bóschezach rodźeny a tam bydlazy Jurij Schiman. Njemóżeschе ßo tomu pohnucź, so by ßwoje we Łupjanicy Dubrawje żiwe tři lét stare njemandźelske dźěcźo podpjerał. Njebě tehodła ani jemu pschipokasane dźěło a sahuźenu pschijal. Na hamtske powědkowanje dźěcźo dotal jeho dźěd a wowka seźiwjeschtaj. Jemu dla pschestupjenja § 361 wotrěk 10 chłostańskeho sakonja tydźeń jastwa napokoścźu. Schiman ßo powoła. S tym pak bozpě, so ßo chłostanje na schtyri njedźele jastwa powjetschi.

Radio

Njedźelu 1. měrza ßo ßłyschi:

Königswusterhausen. Nimo snateho njedźelskeho programma: 6 konzert z Hamburgskeho pschistawa. 8 sa bura. 11,30 fantasije na Wurlizźlich pschećelach. 15 konzert po pschećelu (hacź do 22 hodźin).

Lipsk. Nimo snateho njedźelskeho programma: 6 konzert z Hamburgskeho pschistawa. 8 Bachowa pschećelowa hudźba. 11 namětny konzert k wotewrjenju Lipzjanskich ralětnich wulkowikow. 16,45 pěkne wězki z Kólna. 20 symcźaze radiowe wobraski.

Hischcze ważne z njedźelskeho programma: Barlin: 20 komiska opera „Sewillaski brodutruhaŕ". Hamburg: 20 wschelaka dźiwadłowa hudźba. Kóln: 20 rejwański wječor. Wiri: 20,05 Straußowy konzert.

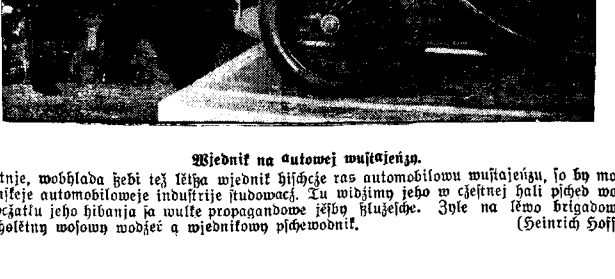
Póndźelu 2. měrza ßo ßłyschi:

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6,10 wjesoły ranschi konzert. 11,40 sa bura. 18,25 pschedpołdnjschi wo wobenłuwazych horach. 20,10 komediantujo. 21 awstrijska hudźba.

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 ranschi konzert. 7,30 sa bura. 8,20 sa hospoju. 11,45 sa bura. 17,10 khapon w ludowej pschitwórze. 20,10 dwě hodźinje pitźaneje hudźby.

Hischcze ważne z dujoweho programma: Barlin: 20,10 schera pónđźela. Mnichow: 20,10 sabawna hudźba. Warschawa: 21 wojerski konzert.

Hłowny redaktor Marko Smolerʼ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerʼ w Budyšinje a za nawěschtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišći dr. Jan Cyž w Budyšinje.
D. A. I. 1936 2249. — W tu khwilu tarifna liścina čo. 5 płaći.

Wjednik na autowej wustajeńcu.

Kaž kóždołětnje, wobhlada zebi też létsa wjednik hischcze raz automobilowu wustajeńcu, so by mohł w měrje wukony němskeje automobiloweje industrije studowacź. Tu widźimy jeho w cźestnej hali psched wosom, kotryž jemu na ipocźatku jeho hibanja za wulke propagandowe jěźby złużesche. Zyle na lewo brigadowy wjednik Schreck, dolholětny wosowy wodźeŕ a wjednikowy pschewodnik.

(Heinrich Hoffmann, M.)

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Dźeń wopominanja rjekow 1936.

Na dnju wopominanja rjekow 1936, njedźelu 8. měrza 1936, budźe na kasarnikim dworje pěšchowskich kasarnow pischi Kubijskej dróhy 10,45 hodźin połna Boża słužba za wojerske wotdźěle tudomneje garnisony.

Budyške wobydlerstwo so hižo nětko k wobdźělenju na tutej wopominańkej žiwjatoczńoscji namolwja.

Foltmann, wyschi a garnisonski starschi.

Am 3. März 1936 findet eine Zählung der Schweine sowie der in der Zeit vom 1. Dezember 1935 bis 29. Februar 1936 vorgenommenen nichtbeschaupflichtigen Hausschlachtungen von Ferkeln, Schaf- und Ziegenlämmern, durch Umfrage statt. Mit dieser Zählung ist eine Ermittlung der in den letzten drei Monaten geborenen Kälber verbunden, um auf diese Weise Unterlagen über die Schwankungen in der Milchanlieferung zu gewinnen, die durch die verschiedene jahreszeitliche Verteilung der Kälbergeburten veranlaßt werden. Die in der genannten Zeit schon abgeschlachteten Kälber sind daher mitzuzählen. Die am 3. März 1936 noch nicht gezählten Schweine, Hausschlachtungen und Abkalbunnen sind sofort in der Polizeihauptwache, Hauptmarkt Nr. 1, zu melden.

Da die Zählung nur **statistischen Zwecken** dient, werden alle Viehhalter angewiesen, den mit der Zählung Beauftragten alle erforderlichen Auskünfte zu erteilen.

Wer vorsätzlich eine Anzeige nicht erstattet oder wissentlich unrichtige oder unvollständige Angaben macht, wird bestraft.

Bautzen, 29. 2. 1936. **Der Oberbürgermeister.**

Das Entschuldungsverfahren für den Landwirt **Nikolaus Schramm** in **Jeßnitz** b. Neschwitz **Nr. 15** ist zufolge Bestätigung des Entschuldungsplanes aufgehoben worden. (25 Lw. E. 26 K.)

Das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen.

Auf Antrag des Landwirts und Stellmachers **Heinrich August Tuppatsch** in **Salzenforst Nr. 9** ist über seinen Betrieb am 19. Februar 1936, vormittags 10 Uhr das **Entschuldungsverfahren** nach § 4 des Gesetzes vom 1. Juni 1933 eröffnet worden.

Die Aufgaben der Entschuldungsstelle nimmt das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen selbst wahr.

Alle Gläubiger des Betriebsinhabers, die am 19. Februar 1936 gegen ihn persönlich oder an seinen Grundstücken sichergestellte Ansprüche bei der Geschäftsstelle des Entschuldungsamtes (Zimmer 331) bis zum **30. März 1936** anzumelden und die in ihren Händen befindlichen Schuldurkunden einzureichen. Die Unterlassung der rechtzeitigen Anmeldung hat Nachteile hinsichtlich der Beitreibbarkeit der Forderungen zur Folge. (25 Lw. E. 221 K.)

Das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen.

In dem Entschuldungsverfahren über den landwirtschaftlichen Betrieb des Landwirts und Pantoffelhändlers **Martin Bruno Haufe** in **Kleindrebnitz Nr. 34** wird der Sächsischen Landwirtschaftsbank, A.-G. in Dresden, als Entschuldungsstelle die Ermächtigung zum Abschluß eines Zwangsvergleichs erteilt und die Entschuldungsstelle beauftragt, einen Vergleichsvorschlag vorzulegen. (§ 24 fg. SchRGs.) (25 Lw. E. 330 K.)

Das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen,
den 21. Februar 1936.

Sitzung des Bezirksausschusses

Montag, den 9. März 1936 10 Uhr im Saale der Amtshauptmannschaft Bautzen, Bismarckstr. 21.

Bautzen, am 28. Februar 1936.

Der Amtshauptmann.

Skótne wiki w Njeswačidle

Srjedu, 4. měrca, skótne wiki. **Měšćanosta.**

Towarstwowske powěstniki.

Drježdźany. Serbske kemše w Křižnej cyrkwi so zaso wotměwaju njedźelu Lätare", 22. měrca, popoldnju ¼4 hodź. Wšitkich Drježdźanskich Serbow a wutrobnje přeprošamy, tež na towaršne zeńdźenje po kemšach w „Johanneshofje".

Drježdźany. Towarstwo „Čornoboh" změje swoju prěnju zhromadźiznu w přichodnym měsacu sobotu 7. měrca wječor we 8 hodź. w „Elisenhofje". Wažnych wuradźowanjow dla njech wšitcy wěsće přindu.

Drježdźany. „Hromadźnik" změje štwórtk, 5. měrca wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Přednošk so wotstorči na přichodny měsac. Wo bohaty wopyt prosy předsyda dr. Wjaclawk.

Dubrawka. Serbske tow. „Jědleńka" ma sobotu, 7. měrca wječor ⅛8 hodź. pola Kroskee swójbny wječor. Přinđźće wšitcy. Předsyda.

Kukow. Wotrjad swj. Jurja w Kukowje změje pónđźelu 2. měrca wječor we 8 hodź. pola Natušec swoju měsačnu zhromadźiznu. Winowatosć wšěch sobustawow je, zo přinđu. Hosćo su lubje witani.

Lipsk. „Serbske blido" změje swoje přichodne skhadźowanje wutoru, 17. měrca, (nie 3. měrca). Starši.

Ke konfirmaciji kzelenemušwórtkej kmótřacy dar!

Wužitnje myslić rěka: (350

Předešćniki Debjeńki wot 3,— hriwnow z jantara a słonowiny

darić

Za modernu žonu: **Předešćnik „Knirps"**
Za moderneho muža: **Kijowy předšćnik „Kasar"**

Rudert w Budyšinje jenož na Bohatej hasy 26

Hosćenc w Dobrošecach pola Njeswačidła

Dźeńsa sobotu, njedźelu a póndźelu

kózłopiwo točimy

Přeco jnje k tomu přeprošuje (339
Jancec swójba

Lehmannec konditarnja
w Budyšinje na Serbskej hasy 345
poskića jako wosebje dobru kajkość
štomowe tykancy. Natrjeńši dar za kóždu sl.'adnosć.
Speculacijmy. Serbske přikusy. Mjedowy tykanc. Smjetanowe pampuški. Smjetanowe kusy. Pampuchl. Torty. Sadowy tykanc.

Přijomny přebytk w rjanych městnosćach kofejownje při prěnjorjadnym konjerje. **Najlěpše piwo. Wino. Likery.**

Dobre stupnje ke konfirmaciji k swj. woprawjenju
we wulkim wubjerku a wosebje płaćizny hódno we
stupnjowym domje **Pech**
w Budyšinjć na Bohatej hasy 10
Wobhladźujće, zo wob čas přetwara je zakhod do mojich blamow na Krótkej hasy (351

Wudowa (363
z dobrej powahu, dźěława, z rjanym bydlenjom, pyta muža zeznać. Poskićenje po A 10 na Serbske Nowin

Jutrowna ho'ca (364
so pyta
w Čornowje čo. 3 p. Pomorc

Srénje ratarstwo
so přihódnje přenaja. K tomu je třebnych 2—3000 hr. Poskićenja zapodajce pod A 8 na wudawarnju Serb. Nowin (352)

Dwě młodej wysokosućelnej
kruwje (361
na předań
w Komorowje čo. 22 p. Rakec

Jałojca (362
lěto stara, je na předań w Sunowje čo. 6

Kamjeničanski nohajcowy skład
w Budyšinje
jenož hłóše na Sukelnskej hasy 12
nohajcy / rukajcy žiłdźane tkaniny

Serbja kupuja
stenowane móškowe wołmiłane wjeshlubowe hłidowe **přikrywy**
tepichi, łoža, reformske spodnje łoža wo wulkim wuběrku jara tunjo pola firmy (8
PAUL KORN
w Budyšinje na Hošić hasy 21 (w domje khorobn. pokładnje)

Mazane blaki
wučišći ze wšěch drastow
Wužehlerńa „Sausewind"
při Lawskej wěži

Woprawdźe tunje a spokojomne **časniki** kupujće pola **časnikarja Kokša**
w Budyšinje na Suhajskej hasy 28

Nimale nowa
pisaca mašina
znamki „Erika"
ze serbskimi pismikami
dla kupjenja wjetše
170 hr. hnydom na předań
Naprašowanja pósć. pod
na wud. Serbskich Nowin

Derje zdźeržana čorna sukna, rjany drastny kamor a dźěćacy wóz
płaćizny hódno na předań na **Stjeborskej dróze 24** (wlěwo na prawo. Dopołdnja k wid

Časniki a debjeńki 189
to sej spomjatkuj
w Kamjencu jenož pola BRUCKNERA (Trauringecke) kupuj

Hromadźće měchi!
Pomhajće surowe tkaniny lutować!
Kóždu dźěłbu, tež roztorhane, kupuje
F. A. Berthold & Sohn
w Habrachćicach
Hamtsky dowolena nakupowarnja a předawarnja. — Hotowy pjenjezy při wotwalcu

Ke konfirmaciji dobre črijowe twory wšěch družin
pola firmy (348
Willy Somme
na Serbskich hrjebach 8

Hdźe?

daće swoje **filmy, platy** atd. ruče, płaćizny hódno a derje wuwiwać?
Pola wosebiteho optikarja
Erich Lenza
w Budyšinje, Hošić hasa 21
Po zawrjenju wobchoda tykńće swoje foto-weźcy proša do kaša při mojim wobchodźe.
ZEISS TESSAR
21 Telefon 2134

Bambušina
dźěła, 7 m dołha za antene. 3,20 m za Hj.-khorhoički
Wudy, 3 m wot 15 pjenježkow
Tonhiu, za twarjenje lětadłow, tunjo pola
Fa. Arthur Höse
w Budyšinje na Kěžorskej dróze čo. 9
266

Paul Brosske tyšerski mišter poskića swój **skład** na Nowoselskej dr. 7 Garag.dwór Brückner **hotowych kašćow** (92

Srjedu 4. měrca
pop. w 4 hodź. — wječor we 8 hodź.
přechladka modow
w Keheleńi
Zastup 0.75 hr. z dawkom / Wječor reje
Paul Otte

Štwórtk, 5. měrca 1936
wječor 8.15 hodź. w salonai Krónr
Přiwabny wječor ručnych a hubnych harmonikow (365
Prěnjeho Hohner-ručneho a hubneho harmonikoweho zjednoćeńst. w Budyšinje ze sobuskutkowanjom
Hermanna Schittenhelma
němskeho mištrskeho hrajerja na ručnej harmonicy
Zastupne kharty dóstanjeće w hudźbnym domje H. Jeremias a při wječornej pokładnje za 50 a 30 pf.

Měšćanske dźiwadło 358
Telefon 3263

Pondźelu, 2. měrca, 20.15 hodź. **Tři staré baby** Operata w 3 jedn. w. W. Kollo K posledn. raz. 0.0—1.70 hr.	Štwórtk, 5. měrca, 20.15 hodź. **Uta z Naumburga** činohra w 3 jedn. wot Dühnen Kolo B
Wutoru, 3. měrca, 20.15 hodź. Prenje předst. nowoje činohry **Uta z Naumburga** w 3 jedn. wot Felikса Dühnen Kolo A.	Pjatk, 6. měrca, 20.15 hodź. Wulki operetny dobytk: **Reja do zboža** Operata w 3 jedn. wot R. Stolza Kolo D.
Srjedu, 4. měrca, 20.15 hodź. Kolo C. Posledni hódź: Wječor rynskeho wiesela **Skok do wšědn. dnja** Komedija w 3jedn. w Zerkaulen	Sobotu, 7. měrca. 20.15 hodź. **Ptačnik** Operata w 3 jedn. wot Cellera Płaćizny: 0,50—7,50 hr.

Njedźelu, 8. měrca, 19.30 hodź. K wopomnjeńskemu dnjej we wójnje padjenych
Uta z Naumburga
činohra w 3 jednanjach wot Felikса Dühnen
Lnd. płaći: 0.1—2.50 hr.

Spěwarske ke konfirmaciji
serbske a němske, jednotneho a też najlěpšeho wuwjedźenja, dostanjeće
w Serbskej kniharni w Budyšinje w Serbskim Domje

Waš nawěštk
sym čitał w Serbskich Nowinach! **Tohodla k Wam přińdu!** To praje překupcam při wšěch Wašich nakupach! To sebi woni přeja a Wy móżeće tutu prózdnu lichko dopjelnić z Wašim słowom a připóznacom!

Wozjewjenje připuščenja!
Rynskokrajny-belgiski připuščity kóń „Leo", wjacykróćnje mytowany, je zaso k zjawnemu připuščenju přijaty
Ernst Scheffel,
ryćefkubło w Plusnikecach
357 (Přez Kamenc-Witaj)

Přiloha k čisłu 51

SERBSKE NOWINY

Sobotu 29. februara 1936

Jakub Čišinski:

Wzdźełanym Serbam

Hdyž widźiš, bratře, kak lud w dźěle stoji
Naš, w lěće w zymje zapřehnjeny kruće,
A tebje dowjedł Bóh na lózše puće,
O njezapomni, zo smy po krwi swoji!

Njech w serbskim dźěle ničo njerozdwoji
Nas: Jena krew, tuž jene też budź čuće!
Knjez, wučeŕ, lěkaŕ, ŕěčnik, překupe hnuće
Měj jene: chcyć, štož Serbam k zbožu hoji!

Hlej, Mójzesej so naby w hrodźe krala,
Hdyž wuhlada, kak lud wón jeho wala. —
Jón z kwakle wupřahnyć, bu jeho žadosć. —

Štož človjek chce, to je. — Chcyj zbožo ródne!
Za myto mjeno změješ njezakhódne
Hdyž Serbam móc sy, česć a trošt a radosć.

Ow jej, ta móže štučki spěwać

(Wobras je wžy.)

„Nó haj, tak chcył jej też ras na ſwěcze měrć, to jej ſterje lubjcź dam!" ſchtrěje Cźemjera nimo duzy Bódlinſkowu, hdyž wona ruzy na łkchiž ſtojenej wokomik w cźornym pſchipołdnišchim ſtónczku pod woknami horje a dele ſo pſchethodźowaſche. Kuſt ſchtrěcź a k łepſchemu chze ju měrć, pſchi tym pak niczo ſte njeměni.

Ale Bódlinkowu łkó to tola do wutrohy. Wěſo, njeſmi ſłe a njemyſłi jej dale niczo pſchi tym. Cźemjera znaty, ſo rad tajke „pilke" dawa. Wěſo, tón na pjerjejnym měſche ſjedźi a da jej derje bycź. Tajkile nabuty hordaczł! Wona drje w zykym ſwojim žiwjenju njeſmi njebě paſła.

Žiwjcźe popołdnjo njeńdźe ji to ſ łkowy. Tónle „njemotrychowany hampl!" Wón dyrbjał to njeſcho naſhonźeć, ſchtož je wona wot młodoſcźe pſchětrała! To je wonrawdźe wěrno! Schto dha je zyke žiwjenje wot dźěcźaſich lnjow a połdźiſcho měła?

Schtóž je na knjeźim dworje wotroſtł, tón wě, ſchto je, hdyž macź a nan wot ranja hacź do wjeczora na ſtele ſtejitaj a najſtarſcha holza ma doma potom zyku ſwobu drobnych dźěcźi na ſtaroſcźi. Jene bjecźi tak a ſuha hinak, jene chze to a druhe tamne. Tjecźe ſteji ſo njeſo w kuczišu a borka a ſchtwórte tak ničo mudre njeſmi. A najmjeńſche ma je ſubami cźinicź a puſoli ſo ſtomli njepſchestawajcy, hacź jo cźumpaſch a tam a tam wołſych abo ji wułoł abo bleſchku daſch, to kocźe morze pomha. Ani poł hodźinki tón nepiech njeſpi, ſo ſo mohła nětchto druhe dźěłacź.

Ow jej, je ſubiene cźaſy pſchětrała. Pſchi wſchěm dyrbjeſche ſwoje ſchulſke nadawki dopjelnicź, wopłokacź, jitwu wumjeſcź a běrny k wjeczeri bělicź. Rostorjane wězy ſamo ſapłatacź a kneſte pſchiſchiwacź. Dyrjeſche na łokoſche kedźbowacź, ſo njebychu ſjej do ſaſrodki ſabjeżate, pjelchi ſa cźěſcheńka wupłokacź a rjenje na ſtónczko powěſnycź, ſo bychu bórzy wuſchłe. A by-li nětchto ſabyła, bychu wjeczor puki po takcźe ſndałe! Dotelł macź w tym naſtupanju bě kruta. A runje mona jako najſtarſcha a najroumniſcha dosta ſa druhich ſjobu.

A hdyž bě ſ małym pjerałom tak daloko, ſo mójeſche wbacź, nó hlejcźe, pſchińdźe ſało jene druhe. Najprjedy wſchak bě khětro roſhněwana, ſo dyrbjeſche ſało wot prědka ſapoczecź ſ tajkim małym khadźku. A hdyž jeneho pſchipołdnja ſe ſchule domoj pſchińdźe a ſe ſjiwinym durjemi nuts pohlada, wědźeſche, kat je na cźaſu S mjerjanjom cźiſny ſchulſku toſchu do kuta. A baba bě hnydom knjeſej fararjej ſchła a jemu to wubledźiła. Hižo w pſchichodnej konfirmandſkej hodźinje praſcheſche ſo jeje ſa hodownej ſtawiſnu wo Jeſuſowym narodźe. A potom ſo njehórich a njebudź ſwojeje Hłowy, hdyž małeho bratſika dołtanjeſch! mórny ji tak pſchipódła pod noſ.

A tajka thudoba knjeſeſche łeto wot łeta. Schto dha pomhachu hrimniczki, kotrejž ſtarſchej ſobotu domoj pſchinjeſeſchtaj. Nacźinjeny dołh ſo ſ nimi ſapłacźi a naſajatra ſo ſ dołcźinjenjom ſało ſapocźa pola klamarja a pjekarja. Dokelž mały deputat nihdźe njedoſahaſche pſchi telko hłowach, dyrbjachu naſtajnje khleb pſchikupowacź. Drobny ſtót ſej tehdom też dźerżecź njeſmědźachu. A hdyž běſche nan ſ karnikłami ſapocźał, pſchińdźe bórzy inſpektor a jemu to ſakaſa. Dla pjenjes a pſchezo ſało dla pjenjes bě naſtajna ſchkerjeda mjes macźerju a nanom. Hakle poſdźiſcho je ſa tym pſchiſchła, cźehodła njeje macź huſcźiſcho ſjobu wobjedowała, je radſcho do ſjitwizy ſchła a tam ſo wupłakała. Se ſtyſła a ſtaroſcźe je to cźiniła.

A dołho njetrajeſche, łkadźechu zyke ſmachi na rěbłowany wós a cźehnjechu na druhi knježi dwór, hdyž ſtarſchej dźěło namakałchtaj. — A potom ſ tym lubym hotowanjom a wobłekanjom! Pſcheco teſame ſtare płatane drahy, njedźelu łkaž wſchědny dźeń. Nó, to bě wjeſele a ſwjedźeń, hdyž běſchtaj w měſcze pobyłoj a wot cźapornika trjebanu a wot druhich dawno wotnoſchenu draſtu pſchinjeſłoj, kotruž dyrbjeſchtaj potom hrana abo ſchmalcźa trochu pſcheſchicź, hdyž jej niczo noweho kupicź njemóžachu. Tak móžachu na łkwilku ſo w nich pokaſacź. A hdyž dyrbjeſche jeneho dnja ſ dźěcźaznym woſyczkom na polo po běrny jěcź a po wuſkej ławzu pſches hrjebju ſ jenym kolegom nimo ſejdźe a wſchě běrny do wody padźechu. Bjes mała ſkoro bě mały Pawoł ſ woſyczkka do wody padnył! A te puki ſało! Najprjedy wot macźerje a potom wjeczor hiſchcźe ras wot nana.

Ně ně, — to njeběchu žane malicźkoſcźe. Na tajku młodoſcź ſ człowjek zuliczke žiwjenje njeſabudźe. A hdyž bě potom ſe ſchule a bě buram na ſłužbu cźahnyła, nó haj, ſchtoha bě, łdyž pok łeta a luba macź ſo poda k wěcźnemu měrej. Tuž dyrbjeſche ſało domoj — ſ wóſom bratram a ſotram.

Tak mějeſche nimale jene žiwjenje ſa ſobu, hdyž ſo wożeni. Mohł rjeź, ſo je dwě žiwjeni hižo žiwa była. Najprjedy bě wona bartrow a ſotry wocźahnyła, pſchezo jene po druhim, a potom ſwoje ſchćźi dźěcźi. To dyrbjał tón wólbrny Cźemjera doczakacź, potom hižo ſej njeby tajke wóſłaze pſchiſpomnjenja dowolił.

Ach a hiſchcźe druhe. Jeje muż bě ſkoro pok łeta we khorowni, hdyž bě njedźele dołho mjes žiwjenjom a ſmjercźu wojował a wona kóžde ranje t'chepotała, hdyž ſo liſtynoſchcź bliżeſche, bojo ſo, ſo je pſches nóz wudychał. A potom je wona wjazn njedźel cźaſu ſkhorika a ſo na ſmjercź pſchihotowała. Jeje hółź ſnjelboſt w łkale, hdyž ſo ſkoro ſaraſy. Frida pſchińdźe jeneho dnja ſ ſahobow domoj pſchcźo, ſo je ju ſmijiza łkuła. A tak bźeſche to dale. Ras wot raſa něſchto druhe. A pſchi wſchěm łute pjenjeżne wudawki. Ně ně, k druhemu raſei nochzała to wſcho pſchětracź wſchitke tute łeta wot małoſcźe. S Bożej pomocu pak je pſchezo łkko. Je jej ſaradźicź wědźała, ſo je dźěło a mocy měła a je ſo dŕěke wot ſaźneho ranja hacź do pózneho wjeczora.

Njeje ſo žaneho dźěła bojała, hacź bě tajke abo hinaſche. A dźenſa wupjelni ſwoje měſtno a pomha mużej ſaklužicź, hdyž ſo jenoż bodźi. A potom ſo cźeſcźeny knjes Cźemjera na nju łkemi, ſo ſo ras w pſchipołdnišchim ſtónczku pſchethodźuje, priedy hacź ſako na pjerjodrěcźe pódźe? Njeje dre tunie ſiě měnił. Schtóž pak njeje wot małoſcźe w ſwoim žiwjeniu ničko dobre naſhonił, tón ſacźuwa tajke ſłowa jako łkehwdźaze a potom to raźawe pſchiſpomnjenje, „tak chcył jebt też ras na ſwěcze měrć!" Haj haj, hdn by ſo jemu tak leſchko, potom hižo by ſo wdał taſkich ſchcźipatnych pſchiſpomnjenjow.

Wumělſka poſtawa ſa měrez měrz.

Sa wumělſku poſtawu měžaza měrza je ſo w Barlinſkim nětnikim muſeju tuta ſtatutka młodeje žony, džěło Regensburgſkeho miſchtra ſ lětow 1510 do 1520, miſchtrſki kuh němkeho drobneho mumělſtwa ſ cźaſa renaiſancy, poſtajiła. (Staatliche Muſeen, M.)

Na ſmiertnym łožu

Bohaty muż, kotrejž běſche wulki dźěl ſwojeho ſamożenja na njeſprawne waſchnje nadobył, leżeſche na ſmjercź khorn. Njerady myſłeſche wón na ſmjercź, a hiſchcźe njeradſcho na to, ſo by w'chitke njeſprawne kubło wrócźił a ſwoje jebanje narunał. „Schto by było ſ mojich dźěcźi, łdy bych wot ſwojeho ſamożenja telko wotedał?" To běſche jeho ſtajna wurčcź, hdyž jeho ſchtó na jeho winowatoſcź kedźbneho cźinjeſche. Pucź k jeho ſwědomju běſche ſ njenjeſami ſamurjowany. Boiosćj pſched ſmjercźju pſchibźeralche dźeń wote dnja. Junu wowtu jogo duchowny a riekny jemu p'ched ſwojim woteńdźenjom, ſo jedym ſrědk by jeho wot ſmjercźe wumożicź mógł, ale tónle ſrědk je pſches měru drohi. Khory praješche: „A hetnież to 1000 tolei płacźito,

Kak je so stało, zo sym serbski nawuknył

Za almanach serbskeje studowaceje młodoſce

spisał Jan Waltaf.

Běše wječor. Čišina wšudžom wokoło mje, wonka na wulicach a w mojej jstwičcy, hdźež sedźo w knižkach a nowinach čitach. Na posledku hišće knihi do ruki wzach, w kotrychž so wo tym a tamnym a wo starych Serbach, jich rěči, wašnjach, skutkach atd. powědaše. Na kóncu swojeje rozprawy spisaćel praji: Haj wšak, tutón serbski lud, mały zbytk wulkeho serbskeho naroda, je něšto prawje zajimawe, — kak romantiscy klinča na přikład serbske narodne spěwy na kčejatych brjohach slěborneje Šprewje, ale to je było; nimo! nimo! — poł ša lět so wjacy minyć njemóže, zo je posledne serbske předowanje z klětki wjesneje cyrkwički, posledni nutrny serbski khěrluš, poslednja wot stareje wowki powědana bajka, poslednje serbske słowo doklinčało! Nimo! Nimo! —

Čitach tute słowa, a čitach zaso, — a ja začuch něšto w swojej wutrobje kaž wichor, kaž swjaty hnéw! Zawěrno, sylzy ronjachu so mi po licomaj, horce sylzy. — W tamnym wokomiku Knjezowu blizkosć začuch. W mojej wutrobje hłós Boži wołaše: Knjez je telko za mnje činił, njechaš też ty raz něšto za njeho činić?

Swjatki běchu blizko: na prěnich swjatkach běše Knjez sam wšitke réče tuteje zemje poswjećił, tak zo přez předowanje Božeho słowa wšitke narody w swojej maćernej ŕěči jeho wulke skutki słyšachu. Kóžda narodnosć, kóžda maćerna réč je wot Boha postajena, wot Boha data, ta dyrbi so zdźeržeć a wostać, dóniž so kralej wšitkich narodow lubi. — A spodźiwnje, nazajtra dostach brošurku, w kotrejž knjez farař Imiš z wutrobu hnujacymi słowami wo duchownej nuzy mjez Serbami pisaše, w kotrejž nutrnje prošeše, zo bychu pomocnicy, dźěłacerjo do Knjezoweje winicy přišli k nasyćenju hłódnych a lačnych po wěrnosći, po Božim słowje, kotrychž je wjele w serbskim kraju. — Zaso tamny hłós w sebi słyšach, zaso so prašach: Njemóžeš ty sam pomhać, ja rodźeny Němc, kiž sym cyłe žiwjenje mjez Němcami był; kak móžach tak daloko dóńć, zo mohł serbski duchowny być, serbski předować!

A tola! Boža móc je w słabym mócna, tak sebi prajich; započń w Božim mjenje, a wšitko so derje radźi. Wobročich so na knjeza fararja Imiša a prošach jeho, zo by mi na moje prašenje wotmołwił, hač je móžno, zo rodźeny Němc, kiž hewak dobre dary wot Boha, dobru wolu a dosć wutrajnosće ma, serbsku réč tak dospołnje nawuknje, zo mohł pozdźišo jako duchowny w Serbach skutkować. Za někotre dny dostach luby, přećelniwy liśćik, toho wopřijeća: „Haj, započńće w Božim mjenje a Bóh tón Knjez žohnuj Waše skutkowanje; we wulkich prózdninach pak přińdźće ke mni, do serbskeho seminara." Tuto wotmołwjenje dostach kónc měsaca julija, do serbskeho seminara buch na 24. dźeń měsaca awgusta 1882 přeprošeny, duž wosta mi krótki čas jeneho měsaca za nawuknjenje elementow serbskeje réčnicy. Tutón čas pak sym dźěłał dźeń wote dnja, haj hišće dołho w nocy; nawuknych serbske słowa, kaž małe dźěćo, sklonjowanja a časowanja, a spytowach w Hórnikowej wubjernej čitancy čitać a přełožeć.

24. dźeń žnjeńca do serbskeho seminara, do Hodźijskeje fary zastupich; w zahrodźe dźowka dźěłaše, mje witaše a na moje němske prašenja němski wotmołwješe, z dobom pak stejo wosta a so mje khětro njeścerpliwje prašeše: „Nó, könn'se denn gar nichts wend'sch?" Ja wotmołwich: „Nó haj, něšto hižo mózu, ale mało." Ale nětko, luby čitarjo, hdy by ty ju słyšeć móhł, to dźeše kaž młynske koło; štó wě, kajke rjane a krasne powědančka je mi powědała, rjane su zawěsće byle, škoda jenož, zo ničo rozumić njemóžach. Kak nutrnje, z kajkeju wo prawdźe wótcowskej lubosću a dobrotu knjez farař a knjeni mje powitaštaj — to wopisać njemóžu, ale wot prěnjeho wokomiknjenja začuch: tu namakam lubosć, kaž hewak jenož hišće w staršiskim domje,, a ženje njezapomnju, wšitke swoje žiwe dny nic, na tamne wutrobne serbske powitanje w Jezusowym mjenje, tam w różowej zahrodźe Hodźijskeje fary. — Kak bohaće sym Boże žohnowanje zhonił w tamnych dnjach prěnjeho přebywanja w serbskim seminaru, kajki krasny čas, kajki wjesoły studium! Hižo za krótki čas mózach sobu powědać a so rozrěčować, třeću njedźelu při swjatym wołtarju liturgisku Božu službu a na posledku serbsku katechesu měć. To bě wjacy, wjele wjacy, dyžli běch so nadźijał. A Bóh tón Knjez, kiž je tutón dobry skutk we mni započał, tón je jón też dale wjedł. W času swojich prózdninow, na universiće a wšudźom, hdyžkuli a kažkuli mózach, dale serbski studował, a hdyž za lěto druhi raz do lubeje módrohoreteje Łužicy a do hospodliweje hodźijskeje fary přińdźech, dha bu mi přez Božu hnadu spožčene, zo Serbam Boże słowo w maćerinej ŕěči předowach. Što sym tutón krasny dźeń swojeho prěnjeho serbskeho předowanja začuł, so wuprajić njeda, ale sylzy sym zaso ronił, druhe, hač tamny wječor, kiž je za wšón khód mojeho žiwjenja tak ważny był, — horce dźakne sylzy. —

Hišće njejstej so dwě lěće minyłej, zo sym swoje serbske studije započał; hdyž dźensa wróćo hladam, dyrbju so sam prašeć, kak je to wšitko tak dźiwnje přišło, kak je to móžno było?! To pak wěm: Bóh luby Knjez je mje sam k tomu powołał. Ja sam ničo činił njejsym, khiba mały dźěł swojeje swjateje přisłušnosće, a kajke zboże, kajku spokojnosć a radosć sym w tym namakał a kóždy dźeń namakam, — njech druzy praja, štož so mi lubi, — za cyły swět a jeho krasnosć to njedam.

rady wa'u to ka swoje žiwjenje, prajcje mi jón." „Dale wiczo, hacj nješchto tuka wot stroweho cžłowieka ſ waſcheho pſcheſelſtwa; ſ tym ſwoje rany namaſacje, a budże pomhane; wjele njetrjeba bycj a ſa 1000 tolerdabu

Cyrkwinske powěsće

Njedźela Invokavit, 1. nalětnika 1936.

S **Budyšina.** W Pětrowskej zyrkwi rano 1/8 hodź. farar Schneider předuje (zyrkw. hudźba). Dop. 1/12 h. směje farar lic. Ludwig dźěćikemšenje. Pop. w 3 hodź. směje farar Große tšeńšenja. — W Marijnej-Marćinej zyrkwi rano we 8 hodź. směje farar lic. Ludwig spowědź a Boże wotkazanje. Dop. we 9 hodź. farar Große předuje. Dop. w 11 hodź. směje farar Große dźěćikemšenje. Wječor w 6 hodź. farar lic. Ludwig předuje. — Sbérk k wobstaranju drašty za najthudše pacjerske dźěći. — Póndźelu pop. 1/4 hodź. w towaršownji na Hornčerśelej hašu 23 Tšeńšeńska jónka tšuža Pětrowskeje wosady (wólby pšichodźowa). Póndźelu wječor 1/9 hodź. we evang. młodźinowni na Hrodowskej hašu 6 biblišce koło sa žony. — Wutoru pop. 3/4 hodź. w Pětrowskej zyrkwi nutrnosć sa niedźelnicke. Wutoru wječor we 8 hodź. w towaršownji na Hornčerśelej hašu 23 němšti evangelšti tšłuk mužow, biblišce dźěłowe tšłonjenjestwo. Wutoru wječor we 8 hodź. směje farar Große biblišku hodźinu w Lutherskim domje. — Srjedu wječor we 8 hodź. na Lawšich kśiebjach 61 pola Märtkeje wotewrjeny wječor „Neuland"-kola: Tšitanje biblije a pšchodźowanje Neulandskich žadow k wobnowjenju zuzkwje: 1. „Germanske wobrodźenje a Khristuš". Hosćo su witani. — Sćitwórtk wječor 1/9 hodź. we evang. młodźinowni na Hrodowskej hašu 6 hodźina Módreho tšišła. — Pjatk wječor we 8 hodź. směje farar Schneider pósne kemšenje we Marijnej-Marćinej zyrkwi. — Biblišce wječorny sriedu wječor 1/8 hodź. w Tuchońskej zyrkwi a bibliške hodźiny farara Schneidera w pósnym tšasu a jutrownym tydźenju wupaduja.

S **Hornjeho Wujezda.** Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske předowanje, w 10 hodź. kemšenje sa pacjerske dźěći 7. a 8. schulskeho lěta. Pop. w 3 hodź. serbske předowanje, kotremuž so serbske Boże wotkazanje pšihłamknje (farar Tischer z Budyšina). — Srjedu biblišku hodźina na farje wupadnje. — Pohrjebowany: Biedrich August Mager, wumjeńkař w Ledźborjezach 79 lět.

S **Hukow.** Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske předowanje, 1/11 hodź. dźěćikemšenje. — Srjedu pop. w 3 hodź. jónka tšuža pola Kaschporjez. Wšednoschi wo pastorskej tšinnišnje w šwětle nowego tydźenja. — Sćitwórtk wječor we 8 hodź. předowanje w kathicitarni w Knaschezach, potom Boże wotkazanje.

S **Khmježa.** Rano 1/8 hodź. němska spowědź, 1/9 hodźin němske a w 10 hodź. serbske kemšenje. — Wutoru wječor we 8 hodź. směje k. Hempel biblišku hodźinu we Wulkodubrowskej schuli. — Sćitwórtk wječor 1/8 hodźin serbske pósne nutrnosć w zyrkwi. — Wumrěli: 27. febr. Wilhelm Zeipert, wyšichi pórzl. točeŕ tam. p. we Mulki Dubrawje.

S **Wjelećina.** Rano we 8 hodź. němska spowědź a Boże wotkazanje, dop. w 9 hodź. němske kemšenje, 1/11 hodź. dźěćikemšenje, — Wutoru pop. w 2 hodź. khatechizowanje wowkow w młodźinowni. — Srjedu wječor we 8 hodź. měšańska shromadźizna kichežańskeje jónkeje tšuža w młodźinowni.

S **Mojerjec.** Rano w 7 hodź. spowědź, w 9 hodź. němske kłowne Boże tšuža. 1/11 hodź. serbske kłowne Boże tšuža. 1/11 hodź. dźěćikemšenje w kichiznej zyrkwi, w 12 hodź. serbske tšeńšenja, w 2 hodź. němske tšeńšenja. Njed. w 5 hodź. pohrjebnoschi we wokrjesnej tkarowni a 5,30 hodź. pohrjebnosć w Bethesda.

S **Wulkich Dźarow.** Pop. 1/9 hodź. serbske kemšenje we Wulkich Dźarach. — Sćitwórtk wječor 1/8 hodź. němska bibliška hodźina w Mucławje.

Katolske cyrkwinske powěsće

Prěnja njedźela w posće, 1. měrca 1936.

Tachantska cyrkej. Rano 5,45 hodź Boża mša ze zhromadnym swiatym woprajenjom za muži, w 9 hodź. wulka Boża mša z předowanjom, w 14 hodź. nyšporna pobožnosć z požohnowanjom, w 19 hodź. póstu.-ke předowanje z požohnowanjom. Přileżnosć k spowěźi sobotu wot 18—19, 19,30—20,30 hodź., njedźelu 5,30—6,30 hodź., w 9 hodź., šćwórtk wot 18—19 hodź. Pjatk Jězusowoje wutroby 6. měrca 1936 rano w 6 hodź. spěwane Boże słužby před wustajenym najswjećišim, pobožnosć k Jězusowej wutrobje z požohnowanjom. — **Serbska cyrkej.** Sobotu přileżnosć k spowěźi w 15 hodź za dźěći, w 18 a 20 hodź. za dorosćenych. Njedźelu 1/8 hodź. spěwane Boże słužby a předowanjom, w 9 hodź. wulke Boże słužby ze serbskim předowanjom, w 11 hodź. šulske Boże słužby ze předowanjom, w 13 hodź. serbski nyšpor, w 15 hodź. křižny puć za dźěći, w 17 hodź. za třeći rjad, we 18 hodź. póstne předowanje z požohnowanjm. Boże mše wšědnje rano w 7 hodź. Pjatk Jězusowoje wutroby 3/7 hodź. Boża mša z woporným wobkhadom, we 8 hodź. Boża mša ze serbskim požohnowanjom, wječor 1/8 hodź. Křižny puć, potom zeńdźenje dowěrnikow.

Budyske stawniske powěsće

Pjatk 28. februara 1936.

Narodźenja: 25. 2. Kurtej Pawołej Opitzej, proknrist w Korjehnju, dźowka a žona. — 26. 2. Kurtej Friedrich Wuschej, murjerjej, žona. — 27. 2. Wilhelmej Richardej Fauße, blidarjej, dźowka. — Jurjej Leonej Hempłej, jatšowsenu wyšeho tšinu, žona.

Wumrěli su jitaj: 27. 2. Marja Theresa Swrb. Łozina rodź. Lange, matorentmatka, 87 lět. — Bjarnat Joachimsthal, wotkedźer fabriki we Wjelećinje, 45 lět.

Swěrowanja: 28. 2. Alfred Schwarzbach, pšichisłušeny tkorobneje kašy a Frida Gertruda Ungerez, šulowa Karła pomotnizja, wobaj w Budyšinje. — Bjarnat Jurij Jan Zeh, šewc a Gertruda Johanna Bukanez, pomotnizja, wobaj w Budyšinje.

Němkse zastaranje z khlěbom zwěsćene

Statny sejźiwjerśi staw na to pokazuje, so žo pošlednim směsćenjam wo sastaranskim położenju wožebita ważnoscá dźiwało na pohudźenje na žamosastaranje sa pošledni dźěl hospodarskeho lěta pšichšpěwa. Po žynischim wuzicu tkadow w bezembru je w měrcu mai we nowym lěcze sajso měrnische wuwicze było, hacžrunje je pichi khlěbowych žitach pschetrjebanje wjetšche hacž loni. Wožebje su wobstatki pšeńcy bóle wotešerake, hacž we pschedchadnym lěcze. Szyła bě w měrcu januaru hišće nětdże 2,8 miljonow tunow k dispoźiziji, pornjo 3,2 miljonam tunow w šamnym cźasu lońskeho lěta. Wchi tym pak ma žo wusměhnyć, so žo loni wobstatki dawno njepschetrjebachu a so žo wjetšche tkady do nowcho hospodarskeho lěta pschewachu. Rožki je hišće 4 miljonow tunow k ruzy, schtož je pornjo lońskemu lěta 50 000 tunow wjacy. Tutón wobstatk njedostacza jenoż dospołnje sa cźłowjeske sejźiwjenje, ale wulke dźěły budźa žo też sa pizowanje wužiwać móg. Składy na plahowanskich žitach su tehorunja hišće nimale tak wulke, kaž w lońskim lěcze. Mjeńsche su jenoż wobstatki na pósdnich běrnach dla hubjeneho wunoschka. Kónc januara je žo hišće 18,6 miljonow tunow w ratakstwje šwěsćiło.

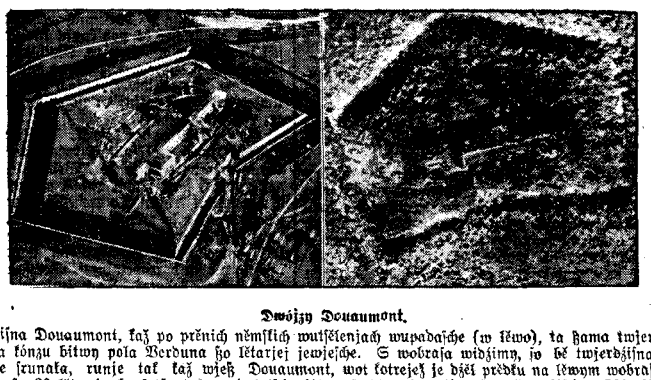
Protyka dawkowych termijow

sa měrzak měrc 1936.

Finanznemu hamtej ma žo zapłacźicź:

5. měrza: Dawkowy wotcźah wot dźěłacźerskeje mšdy sa mšdy, kiž su žo wot 16. hacž do kónca februara 1936 wupłacźite.
10. měrza: Pschipowědźenje a napłacźenje wobrotoweho dawka sa měrzak februar 1936.
10. měrza: Napłacźenje dochodneho dawka wschitkich, kotriž maju dochodny dawk płacźicź.
10. měrza: Napłacźenje towaršwowskeho dawka (Körperschaftssteuer).
16. měrza: Burśowy wobrotowy dawk w rosłiczenju sa měrzak februar 1936.
16. měrza: Napłacźenja pschemysłowskeho dawka.
20. měrza: Dawkowy wotcźah wot dźěłacźerskeje mšdy sa mšdy, kiž su žo w cźasu wot 1. hacž do 15. měrza 1936 wupłacźite.

Pschipomnjenje: W tutej protyzy dawkowych termijow su žo jenoż dawki naspomnite, kiž maju žo Budyskemu finanznemu hamtej w měrzaku měrcu 1936 sapłacźicź.

Dwójzy Douaumont.

Twjerdźizna Douaumont, kaž po prěnich němskich wutšelenjach wupadasche (w lěwo), ta žama twjerdźizna kaž wona na tónzu bitwy pola Verduna žo lětarjej jewjesche. S wobrasa widźimy, jo bě twjerdźizna žo semi dospołnje zrunała, runje tak kaž wjeś Douaumont, wot kotrejež je dźěł prědku na lěwym wobrasu widźeć. Runje je žo 20 lět minuło, so žo tuta najwjetšcha bitwa šwětoweje wójny sapoca. Pšches 700 000 němskich wojakow je tam swoje žiwjenje wostajiło. (Deutsche Presse-Fotozentrale, M.)

Stara Burkmanka.

(Z luda.)

Jónu stej swjaty Pětr a Bóh tón Knjez po swěće khodźiłoj a stej přez Wonecy nimo Burkmanec šłoj. Stara Burkmanka tam sedźo kudźałku wjerćeše, a wonaj na nju zawołaštaj: „Bukmanka, što pak hišće dobreho dźěłaš?" „Kudźałku wjerću; hdy bych kruwičku měła, bych kruwičcy dawała." A swjaty Pětr rjekny: „Knježe, daj jej tu kruwičku!" A Bóh tón Knjez jej da tu kruwičku.

Po někotrym času wonaj zasy nimo přińdźeštaj. Přeco zas zawołaštaj: „Burkmanka, Burkmanka, što pak hišće dobreho dźěłaš?" „Kruwičcy dawam a nimam khwile z wamaj powědać." Potom praji swjaty Pětr: „Knježe, čińće tola, zo jej ta kruwička slaknje." A tuž jej ta kruwička slakny, a Burkmanka dyrbješe zas kudźałku wjerćeć. M. Róla. (Łužičan 1862.)

Muzykalna kruwa.

Wěrny podawk z Holsteina: Jedyn bur lěta 1895 kruwu znatemu w susodnej wsy předa. Do swojeje noweje domizny přišedši, so kruwa nihdy nanihdy dejić njeda. Pola jeje prjedawšeho wobsedźerja so hóršicy susod zhoni, zo je kruwa „muzykalna" a zo so jenoż změrom dejić da, hdyž so jej rjane spěwy spěwaju. Wěc so hnydom wuspyta. Z přewodom črjódy posłucharjow so holca, kotraž dyrbješe kruwu dejić, do hródże poda spěwajcy: „Ja njewěm što ma to rěkać" a hlej, kruwa da so dejić. Što je tola na swěće wšo możne!

Serbske Nowiny 1895, str. 357.

Dwě serbskej přisłowje.

Čelko njesmě čelo wostać. — Čelko za kruwu běha.

Wol do šklě padnył.

W horatej Italskej je wašnje, zo burja swoje kněže z jenej murju k horje přitwarja. Tak staj potom třěcha a pódlanska łuka jenak wysokej. Z njeje móžeš hnydom na třěchu stupić. Swójba Taratoflo sedźeše za wobjedom. Nadobo wusłyšachus podźiwny stup na třěše, kiž bu dale a bóle wjetši. Njejapcy přelama so wjerch. Hrjady, kamjenje a pjerść padachu a skóńčnje přijědże sylny wol dele runje do šklě. Tutón bě sej z łuki na trawnatu třěchu zalězł a jeho čežu njemóžeše třěcha dodźeržeć. Swójba je ze stróżelemi wotešła, ale za to wola dobyła. S. N. 4. 5. 25.

Nahrabna kruwa

dyrbješe blizko městačka Goncaga (w Italskej) swoje žiwjenje woprować. Jedyn bur skhowa ducy z hermanka wačok bankowkow (21 000 lěrow) do synoweje hromady. Hdyž so bur bórzy zaso k swojim pjenjezam wróći, běchu fuk. Jena kruwa bě runje tón dźeł syna zežrała, hdyž pjenjezy tčachu. Ničo njepomhaše, kruwa dyrbješe wumrěć. Woprawdźe, pakčik bankowkow w žołdku nimale njewobškodźene namakachu. Kak wjeselý pak bě burik!

S. N. 23. 6. 27.

Směšk.

Hósć hněwny: „W butře je tola włósk, što dha ma tó rěkać!"

Korčmař: „To je kruwjacy. Tu tehodła do butry tykamy, zo bychu hosćo widźeli, zo je to butra a nic margarina."

Bosy kruwa.

Waša nowa kruwa
Škórnje je so zula
Nětko bosy běha
Do błóta a sněha.
Mazane ma nohi,
Kóždy so jich boji.

Kruwa rolu wora,
Spórena je a khora.
Khwilku rolu włóči.
Špary sebi stłóči.
Ducy domoj z role
Wótry špak sej kole.

Nět na nohu khromi,
Štynka jeno z třomi.
Ow, ta wboha kruwa!
Čemu też so zuwa!
Skok jej plestyr dajće,
Pak ju dorězajće!

MN.

Lube dźěći!

Dokelž je dźensa tak žadny dźeń, 29. februara, sym Wam wosebite nowiny (abo skerje „stariny") zestajał. Su to dźiwne wěcki wo howjazym skoće. Skhowajće sebi te a wužijće je też w serbskej wučbje, hdyž hišće směće ju wužiwać!

Waš wuj Domaš.

Hospodarski kučik

Februarske posedźenje ratarskeho towarstwa w Budyšinje

Zańdźenu pónd'elu wotmě Budyske ratarske towarstwo w Krónje swoju februarsku zhromadźiznu. Po postrowjacych słowach wudźěli předsyda bur Henčl z Wownjowa diplomowemu ratarjej Kertšerej, wotdźělowemu předstejićerjej statneje ratarskeje pospytowarnje w Drježdźanach, słowo k předneškej wo hnojach, kotrež ma ratař sam. Z wědomostnych a za praxis jara ważnych wuwjedźenjow sćěhowace wuzběhujemy: Naše domjace hnoje służa nimo zastaranja pódy z wutkami w prěnim rjedźe jako tworjerjo humusa. Tajke domjace hnoje su hródźne hnoje, jucha, kompost a zelene hnojenje. Humusowe wobstatki maja nadawk, žiwjenje bakterijow w zemi wudźerżować, je podpjerać, zo by była ze žiwjeńskim a energijowym kužołom za wšě žiwjeńske podawki w rostlinje. Wobsah pódy na humusowych wobstatkach je tohodla rozsudny za jeho płódnosć. Štož našim polam z plahowanjom rostlinow a płodow na rostlinskich wutkach wućehnjemy, dyrbimy jim zaso z našimi domjacymi hnojemi dodać, zo bychmy tež za přichod mohli z dobrymi wunoškami ličić. To wotdźeše rěčnika na wothladanje hródźneho hnoja. Hdyž wšědnje za jene howjado 4,5 hač 5 kg słomy scělemy, dostanjemy wšědnje 40 kg čerstweho hnoja, kotryž ma so na wosebite wašnje předźěłać. Tutón čerstwy hnój móže so čopły abo zymny přeparić. Čople parjenje (po Kranzu) žada sebi, zo so zlohka na hnojowu hromadu nakładže. Na to scopli so na 60 hač 32 stopnjow a po tym ma so kruče steptać.

Wuspěch je, zo so hnój dobywa, kotryž je dobry přećiwo njerodźi. Při dobywanju zymneho hródźneho hnoja je trěbne, zo so hnydom po wuwoženju z hródźe hnydom rozkładže a kruče stepcy. Najwažniše za hnojowu hromadu je, zo so šěroke a nizke hromady njetwarja, kotrychž wulke boki při deščach přewjele wutka zwoplokuja a pod rozpołoženej hromadu so wjele hnoja skazy. Za to poručeja so małe hromady na kotrychž so hnój wysoko kładže a kotrež so skónčuje z pjeršću zamjetaja. Čopły hnój wudawa wjacy dušykow, hač tón, kiž je so na zymnym puću dobył, žada pak sebi wjetše jamy. Skutkowanje wobeju hnojow na polach je nimale tónsame. Přednošeř potom podrobnje rozpominaše pospyty, kotrež bě loni činił z přeparjenjom ćežkich pódow z hródźnym hnojom, zo by tak rostlinam fosforowu kisalinu přistupnu činił. Na to pokaza rěčnik na wužiće fosforoweje kisaliny na ćežkich pódach, při čimž wuzběhny, zo mamy z domjacymi hnojemi możnosć, tutón ważny rostlinski wutk spěšniše a lěpje wužić. Wo kompostowych hromadach rěčnik spomni, zo njesmědźa přewulke a přewysoke być, zo by kislik z powětra měł w dosahacej měrje přistup. Radźomne su nizke płoche hromady, kotrež móža so w dosahacej měrje z juchu abo wodu poleć. Kompostowe hromady, kotrež su so hižo wobdźěłałe, trjebaju, prjedy hač so wužiła, dleši čas měra. K tomu zaměrej, zo njebychu přejara wuskle, so poruča, zo so z běrnjacym zeliščom abo druhim přikryja. Zaměr a nadawk přihotowanja komposta wobstoji w tym, zo bychu so organiske wobstatki za rostliny tak wažne hišće dale wuwiłe, kaž při wothladanju hródźneho hnoja. Za wšěch ratarjow jara ważne pué rubace rozpominanja so přitomni rěčnikej z mócnym přikleskom dźakowachu.

Runklicowa woš (Rübenblattwanze) njepřećel, kotryž dyrbi so zničić

Runklicowa woš je so při suchim wjedrje zašłych lět w cyłej Sakskej jara spěšnje rozšěriła, tak zo je nuzne, zo so přećiwo njej wšě možne naprawy na jeje zničenje nałožuja. Na wšelakich městnach Łužicy wotměchu so tohodla přednoški, hdyž so na tutoho strašneho njepřećela kóždeho ratarja pokazowaše. W Njeswačidle rěčeše dr. Kirmse z krajneho burstwa wo tutym škódniku a pokaza najprjedy na škody, kotrež je woš zawinowała a wo jeje totalnym rozšěrjenju. Woš přenjese z cyeanjom do rosćacych rěpow khorosć, tak mjenowany virus, kotraž rostlinje w dalšim rozrosće jara wadźi. Rěpy wostanu wróćo a město normalnych łopješkow namakany łopjena, kotrež su z tym wot 50 haj samo do 100 procentow, a tohodla je cyle nuzne, zo so wšě srědki k wutupjenju tuteje wšě nałoža, nima-li so we přichodźe pěstowanje runklicy znjemóžnić. Škoda je k tomu wjedła, zo w potrjechenych krajach z plahowanjom runklicy scyła popřestachu. Woš je we wulkim dźělu Lubijskeho a Budyskeho wokrjesneho ratarstwa rozšěrjena, wosebje pak zakhadża w cyłym Kamjenskim a Wulkohajnskim wokrjesu a w dźělach Oschatzskeho a Grimmaskeho wokrjesa. W Budyskim wokrjesu je jako wěcywustojny za wšě naprawy přećiwo tutej wši dr. Laib přisłušny, kotrehož kóždy ratař lohko na wokrjesnym burstwje w Budyšinje nadeńdźe. W Budyskim wokrjesu bě so 318 hektarow cokroweje rěpy a 2109 hektarow runklicy wusadźało. 700 hektarow z nich je woš zničiła. Jeje rozšěrjenje je dotal 74 gmejnow Budyskeho wokrjesneho ratarstwa potrjechiło. Woš ma so na wosebitych wosrědkach, kotrež so z rěpu posyja a so po możnosći w zažnym nałěcu na tych zahonach, kotrež maja so w lěće 1936 z runklicu abo cokrowej rěpu wobsadźeć, nopadnyć. Potuńšene symjo so za tutón zaměr poskića. Poruča so, zo so tute wosrědki wosebje husće wobsyja, zo prawje wjele rěpow zeskhadźa, na kotrež móža wši swoje jejka wotkłasć. Po wotkładźenju so wšesty čas postaji, w kotrymž ma so runklica podworać. Po możnosći 20 cm hłuboko. Tež ma so tutón wosrědk zwalcować, zo bychu so škódniki z wěstosću zničile. Hakle potom smě so ze sadźenjom rěpy započeć.

Dr. Filip z Drježdźan z hłowneho hamta za rostlinski škit při tutej składnosći na wukazy, kotrež su so w tutym nastupanju wndałe, pokaza a kotrež je biologiski statny wustaw za ratarstwo a lěsne hospodarstwo čišćeć dało. Bur Křižan z Małeje Prahi napomni, zo je nuzne, zo so za tute wosrědki 4 króć wjacy hač při normalnym wusywje trjeba, potajkim ga hektar 20 puntow symjenja, kotrež 5 hriwnow płaća. Napominaše burow a ratarjow, zo bychu sebi ze symjenjow na zajim wupombali a też, zo bychu zapřahi za podworanje tym ratarjam požčili, kotrež koni nimaja. Dr. Filip hišće na dobre skutkowanje boraxa při wojowanju přećiwo hnidu wutrobički a pow spomni.

Dr. Kirmsa wo plahowanju běrnow rěčeše, při kotrymž so tohorunja virus z pomocu wšow na rostliny přenjese. Wšelake khorosće (Kräuselkrankheit, Rosskrankheit, Mosaikkrankheit, Bukettkrankheit a Stricherkrankheit) su znamjenja toho, zo je virus w běrnišću. Přemjenjenje symjeńtnych běrnow, kotrež su strowe, nam zaruča wunošk běrnow, kotrež k zwěsćenju tukoweje potrjeby z plahowanjom swini nuzneje trjebamy.

Hospodarski rozhlad

Sobotu, 29. februara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,460	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,27	100 českosł. krónow	10,295
100 šwajc. frankow	81,23	100 franc. frankow	16,415

Barlinska burja, 28. februara. Dokelž na spočatku wčerawšicheje burjy njeběchu wjetše pschikazy se strony publika bóschke, a też burjowny wobtłoć i powołanja žo wróćo bjerjesche, bě pohibanje kurjow pschi najmjenschich wobrotach njejednotne. Wotpohladajo wot něktorych spezialnych hódnotow, dóńdźe we wjetschinje k wotdrjebjenjam. Na rentowych wikach běsche trochu wjetsche žiwjenje. Stara wójnska pożczonka możesche snowa trochu pschidobyć.

Barlinske žitne wulkowiki. Pożledni dźeń na Barlinskich žitnych wulkowikach tuteho tydźenja wurjadny měrny wobras poskićesche. Wobrot běsche pschi małych poskićenjach jara słaby, dokelž młyny jenož najnuznischu potrjebu kupja. To wokrjeje płaczi za Barlinske wulkomlynny a sa młyny w Porhynjkej. Njekontingentowane thlěbowe žita mějachu tehorunja měrne wikł, dokelž žo postajenja wo dalschim wuwiczu płaczišnow hischcze njejsu dorosponmnili. Wowž a pjawańšći jeczmjeń žo dale žadataj. Jeczmjenje sa piwarnje a industriju žo w mjeńschich kwantach kupuja. Na mukowych wikach njeje žiwjenja.

Wežera płaczeschе w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,0 hr., W 9: 10,05 hr., — rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,35 hr., — jeczmjenja G 7: 8,45 hr. G 9: 8,70 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,30 hr.

Wiki w Sherjelzu.

Pschenica, (100 kiloar.) 19,90 hr., rožka 16,40 hr., jeczmjeń, nałtini 16,60 hr., jeczmjeń, najsmšti 16,60 hr., wowš 15,40 hr., běrny 2,30—2,90 hr.

Twora		Němski wuplod Najnišša płaczina	Najwyša płaczina	Wukrajny wuplod
		pf.	pf.	pf.
Boby (Buny)	punt	—	—	—
Hroch	»	—	—	—
Kórki za solotej	»	—	—	—
Kórki k nakładź.	»	—	—	—
Kórki (žonon.)	»	—	—	—
Sydrožty kał	štuka	—	—	40
Běły kał	punt	—	13	—
Čefwieny kał	»	15	18	—
Wirsingowy kał	»	20	25	—
Pupkaty kał	»	35	40	—
Zeleny kał	»	—	15	—
Kolrabi młod.)	št.	—	—	—
Kolrabi (stary)	pt	—	25	—
Karoty	walčk	—	—	—
Karoty	punt	10	13	—
Korjeń pětršylki	»	—	20	—
Porej	»	—	20	—
Radiski	walčk	—	18	—
Rjetkej	štuka	—	—	—
Rjetkej	punt	—	20	—
Rjewjeń	»	—	—	—
Čefwjena rěpa	»	—	20	—
Kulrěpa	»	—	10	—

Twora		Němski wuplod Najnišša płaczina	Najwyša płaczina	Wukrajny wuplod
		pf.	pf.	pf.
Solotej	kořěk	15	25	—
Ščerbak	»	20	30	—
Kosćadło	punt	—	30	40
Selerij	štuka	10	40	—
Selerij	punt	—	20	—
Łoboda	»	—	20	25
Rapunclki	»	—	80	—
Tomaty	»	—	—	40
Cybla	»	—	15	—
Hromak	»	—	—	—
Krěn	»	70	80	—
Champignony	litr	—	—	—
Cerstwe hriby	litr	—	—	—
Sušene hriby	litr	50	70	—
Dobre jabluka	punt	35	40	60
Jabluka k warj.	»	20	25	—
Dobre krušwy	»	—	—	—
Krušwy k warj.	»	—	—	—
Wišnje	»	—	—	—
Slowki	»	—	—	—
Bryški	»	—	—	—
Aprikosy	»	—	—	—
Wino	»	—	—	—

Drobnowikowańske płaczizny w Budyšinje

29. februara 1936 po hamtskim postajenju.

Wše płaczizny so po złotej hriwnie zrozumja.

Twora		najnižše płaczizny hr.	najwyšše płaczizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,60	1,80
Ćelace mjaso	1 kg	1,80	2,00
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Ržana muka	1 kg	0,34	0,36
Chlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny	1 kg	0,08	0,09
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,48	1,00
Amerikanski swinjacy šmalc	1 kg	—	—
Sušeny połc	1 kg	2,20	2,40
Dobre mioko	1 litr	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,08	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 litr.	—	0,44
Kam. eńtne wuhlo (dom. tepl.)	1 ctr	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,25

Wlčne płaczizny w Budyšinje.

29. februara 1936.

Wše płaczizny so po złotej hriwnie zrozumja.
Najlepše twory so hišće wyše płaca.

Předmjet		najnižša płaczina hr.	najwyša płaczina hr.
Pšeńca, 76-77 kruta płaczina	50 kg	—	9,85
Pšeńca —— kruta płaczina	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaczina	50 kg	—	8,40
Rožka —— kruta płaczina	50 kg	—	—
Jećmjeń nałetni	50 kg	—	—
Jećmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański jećmjeń 61-62 kg	kr. pł.	—	8,45
Wows 48—49 kg kruta płać.	50 kg	—	7,90
Wows	50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowanju	50 kg	3,40	3,70
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	2,60	2,80
Běrny, žołte	50 kg	2,90	3,00
Syno	50 kg	4,00	4,25
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,30
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	2,60
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	0,08	—
Pšeńč. muka Type 502	100 kg*	—	33,90
Pšeńčna muka Type 790	100 kg	—	30 90
Rżana muka Type 997	100 kg*	—	24 45
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,60	6,85
Rżane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5 85
Wikowańske rżane wotruby	50 kg	6,10	6,30
Husy	punt	—	—
Prosata 725 štuk	1 štk.	10,/0	21,00

Waha prosatow w přerězku 14—30 puntow.
Prosace wiki dźěchu pomalšo.

Płaczizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

28. februara 1936 Płaczizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 214.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznete hódnosće	
hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 278.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěznete hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Špatne	—

Jałowicy a kruwy: 1819.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznete hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałowicy najwjetšeje rěznete hódnosće hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	33 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	24—32
Mjenje a špatnje picowane	—

Ćelata: 2243.

Najlepše wukormjene (1. družiny)	57—62
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	48—56
Špatne (3.)	40—46

Wowcy: 3700.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	40—42
Starše wukormjene (6.)	36—39
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	25—35

Swinje: 8943.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1¼ lět stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50,50
Špatne	48,50
Rancy a kundrosy	53,50

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	28. 2.	27. 2.		28. 2.	27. 2.
Pšeńca	210,0	210,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	173,0	173,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
jećmjeń now.	216-220	216-220	módre lupiny	8,50-9,25	8,50-9,25
jećmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	13,7-14,5	13,7-14,5
wows	—	—	zeradella	19,0-21,5	19,0-21,5
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,15	27,15	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,95	8,95
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	18,0-19,5	18,0-19,5	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pieluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaczina za pšeńcu za wuplodźerja 8: 203.0 9: 201.0
Płaczina za rožku za wuplodźerja 8: 164.0 11: 167.0
Płaczina za jećmjeń za wuplodźerja 7: 169.0 9: 174.0
Płaczina za wows za wuplodźerja 9: — 13: 166.0